

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie

Wydział Filologiczno-Historyczny

Instytut Historii

PRZEMYSŁAW KALETA

numer albumu: 72769

kierunek studiów: historia

**LASKOWIE W ŚREDNIOWIECZU.
STUDIUM PROZOPOGRAFICZNE**

*Rozprawa doktorska
napisana pod kierunkiem naukowym
prof. dra hab. Marka Cetwińskiego*

Częstochowa 2019 r.

Część B. Biogramy

W. Semkowicz proponując badania nad społeczeństwem średniowiecznym jako jeden z celów, wyznaczył opracowanie biogramów każdego z przedstawicieli danego herbu. Warto jednak zauważyć, że opracowane tą metodą biogramy oparte były w głównej mierze na źródłach, które posiadały swoją edycję źródłową. Próżno zatem szukać tam archiwaliów. Był to jeden z głównych zarzutów współtwórcy „toruńskiej szkoły genealogicznej”, J. Bieniaka wobec starszej historiografii. Nie bez powodu zatem pisał M. Cetwiński, że artykuł toruńskiego mediewisty pt. *Rozmaitość kryteriów pomocniczych w polskiej genealogii średniowiecznej*:

„wbrew tytułowi jest jednym wielkim hymnem na cześć bezpośrednich danych źródłowych, apelem wyjścia poza wydawnictwa źródłowe i sięgnięcia po niepublikowane archiwalia, a nie pochwałą dociekań pozaźródłowych”¹.

Temu założeniu warto hołdować. Dlatego też w biogramach, każda wzmianka źródłowa wspominająca opisywaną osobę (zarówno archiwalna, jak i wydana) nie tylko zostanie wskazana w przypisie, ale też zacytowana. Zacytowana, ale nie w całości, gdyż interesować nas powinno miano, pod jakim dana osoba została zapisana w źródłach. Oprócz tego zacytowane zostaną jej powiązania rodzinne, piastowane urzędy (jeśli ich nie uwzględniono w spisach urzędników) oraz posiadane przezeń miejscowości. Staralem się uwzględnić wszystkich Lasków występujących razem we wzmiankach źródłowych, aby pokazać, że pomimo wspólnego pojawienia się w testacji dokumentów, czasami nic ich nie łączyło, a przynajmniej źródła o tym milczą. Wszelkie skróty brachygraficzne zostały rozwinięte w nawiasach kwadratowych.

Warto jeszcze przytoczyć garść statystyk odnośnie imion, aby rozwiązać wszelkie wątpliwości, co do słuszności kryterium imionowego. Odnalazłem w źródłach 380 przedstawicieli herbu Laska, z czego 110 osób to żony, które nie zostały uwzględnione w niniejszych statystykach. Przeglądając biogramy zobaczymy, że używali oni 68 imion, w tym 19 damskich. S. Kozierowski wyliczył następujące „charakterystyczne” imiona:

„Hektor, Gerward, Bogumiła i Bogusza, Przedrew, Grzymysław, Mrokota, Sławęta, Świętopelk, Przybygniew, Wojciech, Tomisław, Szymon, Maciej, Parys”².

Warto zobaczyć, ile z tych imion rzeczywiście używali Laskowie (tab. 1).

¹ M. Cetwiński, *Jak pisać rozprawy*, s. 124, przyp. 24.

² S. Kozierowski, *Leszczyce*, s. 19.

Imiona	Użycia
Hektor	11
Gerward	5
Bogumił	4
Bogusza	3
Przezdrzew	2
Grzymisław (Grzymek)	10
Mrokota	1
Sławęta	1
Świętopełk	3
Przybygniew	0
Wojciech	13
Tomisław (Tomasz)	9
Szymon	4
Maciej	14
Parys	0

Tab. 1 (użycia „charakterystycznych” imion wśród Lasków i ich rodzin)

Imiona	Użycia
Hektor	7
Bogumił	16
Świętopełk	2
Grzymisław	4
Gerward	3
Maciej	14
Bogusza	12

Tab. 2 (użycia „charakterystycznych” imion u Lasków historiograficznych)

Imiona	Użycia
Hektor	18
Bogumił	20
Świętopełk	5
Grzymisław	14
Gerward	8
Maciej	28
Bogusza	15

Tab. 3 (Suma użyć „charakterystycznych” imion u Lasków i ich historiograficznych przedstawicieli)

J. Bieniak uważał, że było 16 Hektorów, 15 Bogumiłów, 7 Świętopełków (z czego 4 pewnych), 14 Grzymisławów, 10 Gerwardów, 19 Maciejów oraz 8 Boguszków¹. Porównując użycia z tabelą mamy o wiele mniej użyć niż tych u toruńskiego genealoga. Jeśli dodamy tych historiograficznych Lasków (tab. 2) i zsumujemy wszystkie użycia razem zobaczymy, że tylko imiona Grzymisławów się zgadzają (tab. 3). Należy również zwrócić uwagę, że było 33 Janów, 25 Mikołajów, 16 Piotrów, 13 Małgorzat i 10 Stanisławów. To oczywiście nie wszystkie imiona używane przez Lasków, ale czy to przypadkiem nie znaczy, że właśnie je powinniśmy uznać za charakterystyczne dla Lasków? Oczywiście, że nie. Dodatkowo trzeba zdać sobie sprawę, że imiona rdzennie „polskie” były również wykorzystywane na Rusi (i zapewne nie tylko tam). I tak, możemy spotkać tam słowiańskie imiona, czasem przypisywane jako charakterystyczne

¹ Por. J. Bieniak, *Autor Rocznika*, s. 433, przyp. 48; s. 434, przyp. 54; s. 435, przyp. 63; s. 436, przyp. 70 i 76, s. 438, przyp. 88 i 89,

dla polskich „rodów” np. Dobrogost, Maciej (dla Lasków, sic!), Mściśław, Wrocisław, Zbysław, Żelisław i Żyrośław².

Jak zatem można mówić o charakterystycznych imionach w „polskich rodach”, gdy występowały one także za granicami terytorialnymi władztwa Piastów i Jagiellonów. Imiona nie mogą być wyznacznikiem przynależności herbowej. Warto też zauważyć, że charakterystyczne imiona są jedynie męskie. Dlaczego w historiografii nie ustaliło się do tej pory żeńskich ich odpowiedników charakterystycznych dla każdego „rodu”? W przypadku Lasków byłyby to zapewne (znając rozumowanie historyków) Grzymisława występująca w *Księdze brackiej lubińskiej*³, albo Grzymka⁴. Warto jednak zauważyć, że gdy pojawiły się imiona chrześcijańskie, poczęto tłumaczyć je na słowiańską modłę. I tak, mamy: Mikosza – Mikołaja; Jakusza – Jakuba; Pietrasza – Piotra; Tomisława – Tomasza; Bogumiła – Teofila; Szczepana – Stefana; Dobrogosta – Bonawenturę; Chwaliboga – Bogusława – Teodoksa; Lasotę – Sylwestra; Świętosława – Benedykta; Jaracza – Horacego; Tworzyjana – Floriana⁵. Imiona miały swoje znaczenie, to raczej nie ulega wątpliwości. Nie znamy mechanizmów ich przyznawania dzieciom, ale miały one zapewne związek z kultami świętych.

Jeśli wszystkich Grzymisławów, Hektorów, Maciejów, Bogumiłów uznamy za rodzinę, a do tego prowadzi „teoria rodowa”, dojdziemy do takiego absurdu, jak pewien badacz, który uznał wszystkich przedstawicieli herbów z bykiem (i to nie tylko w Polsce, ale również w całej Europie, tj. Ciołek, Wezenborg, Kietlicz, Barbaty, Baruth) za powiązanych rodzinnie⁶. Herby i imiona miały swoją symbolikę, dla żyjących współcześnie zapewne już nieuchwytną, ale dla ludzi średniowiecza jak najbardziej aktualną. Nie powinniśmy się sugerować samymi kryteriami pomocniczymi w genealogii, gdyż są zwodnicze. Jak zatem można poważnie traktować więzy rodzinne oparte na takich przesłankach? Tak jak wspomniano w pierwszej części, wszystkie takie kryteria zostały zweryfikowane. W większości przypadków w rzeczywistości nie mieliśmy do czynienia z Laskami. Doskonale ilustrują to biogramy w części B.III. Dużą część 156 osób tam opisanych uznano za Lasków przeważnie na podstawie samego imienia. Nie warto jednak nikomu ufać na słowo. Dlatego też we wszystkich biogramach zebrano wszelkie znane (i dotychczas nieznanne) wystąpienia źródłowe. Ta pozornie nowatorska metoda stosowana w szkole „semkowiczowskiej” została zarzucona przez toruńskich genealogów.

² Por. A. Jusupović, *Elity ziemi halickiej i wołyńskiej w czasach Romanowiczów (1205-1269). Studium prozopograficzne*, [Monografie Pracowni Badań nad Dziejami Rusi Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, T. 2], Kraków 2013, s. 127, 202, 227, 288, 290-291, 293-299.

³ Por. B.III.29.

⁴ Por. B.46.II.6.

⁵ Por. M. Cetwiński, *Rycerstwo śląskie*, s. 158-159; zwłaszcza przyp. 120.

⁶ O. Jardetzky, *The Ciołek of Poland*, Graz 1992, s. 63-78; por. też tab. 1.

Zaprzestano zatem opracowywać biogramy poszczególnych osób występujących w monografiach „rodowych”. Jednak tylko dzięki temu zabiegowi możemy ustalić pewnych Lasków i ich rodziny i rozdzielić ich od historiograficznych przedstawicieli herbu Laska.

Różnicę między genealogią a heraldyką ujrzymy porównując liczbę biogramów z osobami występującymi w tablicach genealogicznych. Tak jak wspomniano wcześniej, nie zawsze da się ustalić pochodzenie opisywanych ludzi. Z tego względu niniejsza praca nie rości sobie praw do tego, aby była genealogiczna; stąd też studium prozopograficzne w tytule pracy.

B.I. Laskowie

B.1.I. Andrzej z Dokowa¹

Nie jest znane pochodzenie Andrzeja. Pisał się z Dokowa² i Grąbiewa³. Miał brata Wojciecha z Dokowa⁴. Ożenił się z Wiączką⁵. Posiadał Dokowo Mokre⁶, Grąbiewo⁷ i Kurowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1426 r. świadkował przy procesie Wyszemira i Tomisława Kluczewskiego⁹. W 1434 r. toczył spór z Dzierławem Myszkowskim¹⁰, a rok później kupił Grąbiewo i pół Kurowa wspólnie z bratem¹¹. W 1443 r. zeznał na rzecz Przedpełka z Łęk Małych, że należy mu się 25 kóp groszy praskich i 22 złotych węgierskich¹². W tym roku również oczyścił swoje szlachectwo¹³. Wspólnie z bratankami w 1448 r. rozgraniczył Grąbiewo od Strzelec¹⁴ oraz uposażył swoją żonę¹⁵. Dwa lata później toczył spór z Januszem Treplinem z Grąbiewa¹⁶. Brał udział w bitwie pod Chojnicami 18 września 1454 r., gdzie dostał się do niewoli¹⁷. W 1462 r. wystąpił przy sprzedaży połowy Grąbiewa i Kurowa za 400 grzywien¹⁸, a sam sprzedał swoją połowę Kurowa Mikołajowi Dokowskiemu trzy lata później za 150 grzywien¹⁹. W 1466 r. wycofał swoje roszczenia do braci z Urbanowa²⁰.

¹ NZH, cz. II, nr 9: *Andreas Dokowsky debet ducere testes de clenodio Lyasska.*

² WRS, T. III: *Roty Kościańskie*, oprac. H. Kowalewicz, W. Kuraszkiewicz, Wrocław – Warszawa – Kraków 1967, nr 1160: *Andreas de Docowo.*

³ AP Poznań, Kościan Z. 12, k. 317: *andreas de Grambyewo.*

⁴ Tamże, Poznań Gr. 1, s. 103: *totam hereditate[m] sua[m] Grambyewo et medietate[m] Curowo [...] p[ro] [...] alberto et andree fr[at]rib[us] germanus heredib[us] de mokre dokowo et suor[um] successorib[us] l[egit]timus in p[er]petu[um] resig[navi]t.*

⁵ Tamże, Gr. 3, s. 20: *Andreas de Grambyewo [...] q[ua]rta sorte ville sue Gramyewo et quarta sorte Curowo in districtu Costinen[s]i sitas [...] wyanzka uxori sue legitime [...] dotalicy dedit.*

⁶ Por. przyp. 4.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 2; WRS, T. III, nr 1176: *Andreas Docowsky.*

¹⁰ AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 164: *Andrea[m] de dokowo mokre.*

¹¹ Por. przyp. 4.

¹² Por. przyp. 3.

¹³ Por. przyp. 1.

¹⁴ AP Poznań, Kościan Z. 13, k. 139: *Andreas Grambyewsky et pro nobilibus vincentio et floriano pro nepot[is] suis.*

¹⁵ Por. przyp. 5.

¹⁶ AP Poznań, Kościan Z. 14, k. 98: *andream Grabyewsky.*

¹⁷ *Spisy jeńców polskich z bitwy pod Chojnicami*, wyd. M. Biskup, PH 56 (1965), nr 1, s. 99: *Andreas heres de Dokowo.*

¹⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 86: *florianus de Grambyewo et generose virgines anna et dorothea sorores germane nepotisse ip[s]ius germane cum ip[s]o indivisie filie nobilis vincency bone m[em]orie de Grambyewo cum Nobilibus andrea de Grambyewo Johanne sarbsky et Jaroslao dokowski patruis ip[s]arum Thoma Szremski awunculo germano, et Johanne othussky awunculo [...] medietates villarum seu hereditatum Grambrywo et Curowo in districtu Costen[s]is [...] vendider[un]t.*

¹⁹ TDReg. Poznań, *Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 3742 (regist): *N. Andrzej Grambyenski 1/2 wsi Curowo w p. kość. za 150 grz. N. Mikołajowi Dokowskiemu sprzed.*

²⁰ AP Poznań, Kościan Z. 15, k. 95: *andreas Grambyewsky.*

B.2.I. Bartosz z Brodów¹

Syn Grzymka z Brodów². Pisał się z Brodów³. Miał braci: Mikołaja z Karpicka⁴, Peregryna z Brodów⁵, Macieja z Brodów⁶ i Bartosza z Brodów⁷. Ożenił się z Katarzyną⁸, z którą miał synów: Mikołaja Bartoszewica z Brodów⁹, Jana z Brodów¹⁰, Marcina z Brodów¹¹, Stanisława z Brodów¹² i Macieja Bartoszewica z Brodów¹³. Posiadał Brody¹⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1424 r., gdy razem z rodziną zrezygnował z prawa patronatu nad kościołem parafialnym w Komorowie na rzecz Marcina z Komorowa¹⁵. W 1431 r. toczył spór z plebanem z Brodów Zbylutem¹⁶. Następnie w 1449 r. uposażył żonę w Brodach¹⁷. Dziewięć lat później zaprezentował swojego brata Macieja na plebana w Brodach¹⁸. Z kolei w 1462 r., kupił od bratanka Andrzeja Peregynowica ósmą część Brodów¹⁹. Trzy lata później procesował się z Dobrogostem o legaty po zgonie brata Macieja²⁰. W 1467 r. był

¹ *Materyały do Historyi Prawa*, nr 228: *Bartholomeo Brodsky de armis Lesczicz*.

² Był bratem Peregryna, Mikołaja, Macieja i Andrzeja (AP Poznań, Kościan Z. 8, k. 110v-111: *Andream Nicola[u]m fr[at]res h[er]edes de Capiczsko [...] andreas de carpiczsko [...] patru[i] ip[s]or[um] videlic[et] Nicolai de Brody et fratr[orum] videlic[et] mathie p[er]egrini et Barthosy [...] fr[at]res*), a ten pierwszy był dowodnym synem Grzymka (AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 8v: *p[er]eg[r]inus nomi[n]e Grzimkonis p[ue]ris sui h[er]edes in Brodi*), co oznacza, że również i pozostali byli jego synami.

³ AP Poznań, Poznań Gr. 3, s. 86: *Barthosius de Brody [...] sorte [...] in villa Borden [...] dothalicy [...] katherine [con]sorti sue legit[im]e dedit*.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 9, k. 189v: *Nicolaus Broczszky [...] divisio[n]e [...] int[er] fr[at]res ip[s]ius g[er]manos [...] Joh[annem] martinu[m] Stanislaum et math[iam] in villa et h[er]editate Brodi [...] post mortem m[at]r[e] sue [...] katherine et consorte olim [...] Barthosy Brodzky [...] et [...] dotalicy [...] wlothka consorte sue le[git]ime dedit*.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Por. przyp. 3.

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹⁶ AA Poznań, ACC, ks. 15, k. 142: *p[er]egrini et Bartosy hered[es] in Brodi*.

¹⁷ Por. przyp. 3.

¹⁸ AA Poznań, ACC, ks. 38, k. 133av: *Barthosius et andreas heredes in Brodi [...] p[raese]ntaverunt [...] mathiam de Brodi, Cantorem et Can[on]i[ca]m*.

¹⁹ AP Poznań, Poznań, Gr. 6, s. 144: *andreas peregrini filius bone memorie de Brody [...] totam suam sortem [...] in villa [...] Brody [...] septuaginta marcas medior[um] grossorum Nobili Barthosio de Brodi, et eius successorib[us] legit[im]is in p[er]petuum resignavit*.

²⁰ AA Poznań, ACC, ks. 44, 122: *Barthosy et [...] Johannes filii sui con[tra] No[bi]le[m] dobrogostiu[m] de m[in]orii Brodi [...] p[er] olim mathia[m] pl[e]b[an]um in Brodi*.

patronem kościoła św. Mikołaja w Niezamyślu²¹. Następnie w 1471 r. pozwał Macieja Chraplewskiego o odnowienie granic między Brodami a Chraplewem²².

B.3.I. Bartosz z Zalesic¹

Nie jest znane pochodzenie Bartosza. Pisał się z Zalesic². Posiadał Zalesice³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1420 r. poświadczył, że Wincenty z Gęgewa jest szlachcicem⁴.

B.4.I. Bogumił de Lapidea Ecclesia¹

Syn Wilka de *Lapidea Ecclesia*². Pisał się de *Lapidea Ecclesia*³. Miał braci Jaśka de *Lapidea Ecclesia*⁴ oraz Stefana de *Lapidea Ecclesia*⁵. Posiadał *Lapidea Ecclesia*⁶. W historiografii uważa się, że pełnił urząd podstolego inowrocławskiego⁷.

W źródłach wystąpił jedynie raz dnia 3 kwietnia 1345 r., gdy przeniósł sołectwa w Cietrzewicach i Włókach na prawo chełmińskie⁸.

²¹ *Repertorium Germanicum*, Bd. IX: *Verzeichnis der in den Registern und Kameralakten Pauls II. vorkommenden Personen, Kirchen und Orte des Deutschen Reiches, seiner Diözesen und Territorien 1464–1471*, bearb. H. Höing, H. Leerhoff, M. Reimann. Berlin 2000, nr 2613: *Bertosium de Brodi patronos*.

²² AP Poznań, Poznań Z. 19, k. 109: *Barthossi h[er]jedi de Brodi*.

¹ *Wywody szlachectwa*, nr 65: *De secundo clenodio Lassky alias Brog: Barthossius de Zaleschicze et Michael de Koszemino*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

¹ Por. A.II.9., nr 3.

² Na jego pieczęci w otoku znajduje się napis: S. BOGVM...LVPI, (por. *Katalog pieczęci*, s. 401, nr 230).

³ PrUB, Bd. III/2, nr 714a: *Bogumilus heres de lapidea ecclesia publice protestatur, quod venientes ad presenciam nostram nobiles viri Hector de Lanszko frater noster*; być może był też bratem Hektora z Łącka (por. A.IV.1., s. 116-120).

⁴ KDP, T. I, nr 104: *Jesco filius quondam Lupi de Lapidea Ecclesia*.

⁵ A. Vetulani, *Z badań nad Polakami*, nr 41: *Stephanus Lupus, archidiaconus Plocensis*.

⁶ Por. przyp. 3.

⁷ *UrzednicyKuj*, s. 105, nr A300; identyfikacja podstolego Bogumiła i dziedzica *Lapidea Ecclesia* dokonana się dzięki przekonaniu o ograniczonej ilości osób o takim imieniu. Podstoli Bogumił wystąpił tylko raz w źródłach (KDP, T. II/2, nr 496: *Bogumilo subdapifero Wladislaviensi*; dokument wystawiony 19 kwietnia 1346 r., w Brześciu), podobnie jak i Bogumił de *Lapidea Ecclesia* (por. przyp. 3). W tym czasie, jego krewni (Wojciech z Kościelca, Jasiak z Kościelca) pełnili wysokie urzędy w hierarchii świeckiej kujawskiej. Zatem urząd ten miałby zostać nadany Bogumiłowi za ich wstawiennictwem i stanowiło doskonały początek jego dalszej kariery. Niestety, powyższa konstrukcja jest hipotezą, bowiem nie ma żadnych przesłanek, aby utożsamić Bogumiła de *Lapidea Ecclesia* z podstolim inowrocławskim. Zdaniem J. Bieniaka Bogumił był także burgrabią bydgoskim, co sugeruje „wystawienie przezeń w Bydgoszczy urzędowego dyplomu [...] chociaż w intytulacji tego nie wyraził” (*UrzednicyKuj*, s. 105, nr A300).

⁸ Por. przyp. 3.

B.5.I. Bogumił z Pakości¹

Syn Grzysławowa Kościelca z Cieląt². Pisał się z Pakości³. Miał braci Wojciecha z Pakości⁴, Floriana biskupa płockiego⁵ oraz Świętopelka Grzysławowica⁶. Oprócz tego w historiografii sądzi się, że miał trzech innych braci: Grzysławowa Kościelca⁷, Gerwarda z Trzaskowa⁸ i Hektora z Łącka⁹. Miał dwóch synów: Bartosza Bogumiłowica¹⁰ i Hektora z Pakości¹¹. Posiadał Pakość¹². W starszej historiografii identyfikowany był z sędzią pomorskim Boguszą¹³.

¹ Opis archiwalny pieczęci: AGAD, Archiwum Zamoyskich, rkps 33, s. 155: *Sigillu[m] Joannis Palatini Kotficza, Bogusy Brozina, Bogumili Brozina, Vincenty Brozina.*

² Por. A.IV.1., s. 115, 121-122.

³ *Przywilej lokacyjny*, s. 9-16: *Bogumilo herede de Pacoscz.*

⁴ LitesZak, T. I, s. 348: [...] *Dixit eciam, quod quidam frater suus, ipsius testis qui loquitur, dictus Bogumilus, fuit factus capitaneus in dicta terra.*

⁵ LitesChI, s. 27-28: *Interrogatus, qualiter sibi de hoc constet, respondit, quod „homines eorum, ymo et frater meus germanus Bogumilus, miles tenuit Suecze aliquo tempore nomine dominorum Primislii et Kasimiri ducum Cuyauie, qui nomine prefati regis, tunc ducis, dictum castrum possidebant”.*

⁶ Świętopelk był dowodnym bratem Wojciecha z Kościelca (KDW, T. VI, nr 139: *Albertus, videlicet palatinus Brestensis, cum filio suo Voiciecho et Suenthopelkone fratre suo necnon Bartosio filiastro suo*), a ten z kolei przyznał się do pokrewieństwa z Bogumilem (por. przyp. 4).

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ J. Bieniak, *Bogumił*, s. 130: „Bogumił z Pakości h. Laska (zm. ok. 1330-2), kasztelan świecki potem bydgoski. Był synem kasztelana inowrocławskiego Bartosza z Kościelca i prawdopodobnie córki wojewody świeckiego Przybysława Wyszczelica. Braćmi B-a byli: bp płocki Florian z Kościelca, woj. brzeski Wojciech z Pakości, Grzysław z Cieląt, Świętopelk de Soberzewo, Gerward z Trzaskowa i Hektor z Łącka”. Przeglądając dostępne mi źródła średniowieczne, nie zdołałem żadnych znaleźć wzmianek źródłowych o Gerwardzie z Trzaskowa.

⁹ Por. A.IV.1., s. 116-120.

¹⁰ Por. A.IV.3., s. 135.

¹¹ Tamże.

¹² Por. przyp. 3.

¹³ Po raz pierwszy takie przypuszczenie wysunął W. Semkowicz, który jednak nie podaje żadnej argumentacji na identyfikowanie Bogumiła z Boguszą (W. Semkowicz, *Rocznik*, s. 290). Rozwinął ją dopiero K. Tymieniecki. Podług poznańskiego badacza, fakt, iż Bogusz był ojcem Przezdźrzewa i Przybigniewa wskazuje na to „że sędzia Bogusza był również Leszczycem. Trudno zaś przypuścić, ażeby na Pomorzu występowało jednocześnie w rolach bardzo zbliżonych dwóch Leszczyców Bogumiłów. Raczej więc należy mniemać, że sędzia Bogusza, uwolniwszy się z niewoli krzyżackiej dostał się do Świecia i tutaj pokierował zaciętą obroną grodu. Dowództwo mógł objąć Bogusza z racji swego wyższego stanowiska starosty i naczelnika kraju, kasztelanem świeckim zaś nigdy nie był. Bogumił kasztelan świecki w dokumentach nie występuje, tak zresztą jak Michał nie jest znany z dokumentów” (K. Tymieniecki, *Studia nad XIV wiekiem*, s. 111, przyp. 1); zaś Marian Małuszyński sądził, że „na całym Pomorzu jeden tylko Bogumił mógł pretendować do tytułu starosty książęcego. Był nim znany nam Bogusza z Gdańska, gdzie miał stanowisko równorzędne z książętami kujawskimi. Jak wskazuje charakterystyczna forma jego imienia, należał on do rodu Leszczyców. Obaj wspomniani dostojnicy (Florian biskup płocki i Wojciech wojewoda brzeski – P. K.) też byli Leszczycami. Trudno przypuścić, aby jednocześnie występowało dwóch wybitnych członków tego rodu, noszących jednakowe imiona. Wszystko przemawia za tem, że Bogusza gdański i Bogumił świecki są jedną osobą” [M. Małuszyński, *Zabór Pomorza przez Krzyżaków (1308-1309)*, „Rocznik Gdański” 7/8 (1933/1934), s. 74]; inaczej sądziła Halina Kobzianka, według której obroną Świecia kierowali wspólnie Bogumił i Michał [H. Kobzianka, *Wypadki na Pomorzu po zajęciu Gdańska i Tczewa przez Krzyżaków*, RH 12 (1936), s. 52]; Karol Górski dowodził z kolei, że argument M. Małuszyńskiego, że na Pomorzu nie mogło występować jednocześnie dwóch Bogumiłów nie wytrzymuje krytyki, bowiem „w Małopolsce bywało po dwu Pakosławiców jednocześnie i obaj byli dostojnikami” [K. Górski, *W sprawie pracy dr. Marjana Małuszyńskiego p. t. „Zabór Pomorza przez Krzyżaków”*, „Rocznik Gdański” 9/10 (1936/1937), s. 580]; natomiast J. Bieniak sądził, że nie da się utrzymać identyczności Bogusza z Bogumilem, gdyż: „a) świadkowie z obu procesów umiejscawiają zawsze Boguszę tylko w Gdańsku, a Bogumiła tylko w Świeciu, b) Bogusza pozostawił synów, zaś po Bogumile odziedziczył Pakość jego brat Wojciech z Kościelca. Można przyjąć tylko przynależność obu tych postaci do jednego rodu – Leszczyców, podobnie jak Pałucy i Doliwowie zasłużonego dla sprawy Łokietka [J. Bieniak, *Rola Kujaw w Polsce piastowskiej*, ZK 1 (1963), s. 54-55]; zdaniem Kazimierza Jasińskiego: „sam fakt, że sędzia gdański

Pełnił urząd kasztelana świeckiego¹⁴, podkomorzego wyszogrodzkiego¹⁵ i kasztelana bydgoskiego¹⁶.

Pierwszy raz w źródłach wystąpił w 1309 r., gdy został mianowany kasztelanem świeckim i dowodził obroną powierzonego mu grodu¹⁷. Po przejściu Pomorza przez Krzyżaków, Bogumił wrócił na Kujawy, gdzie między 14 marca a 12 października 1314 r. wystąpił jako podkomorzy wyszogrodzki, na dokumencie ustalenia granic wsi Świnice, nabytej przez opactwo byszewskie¹⁸. Jako podkomorzy był obecny 6 kwietnia 1315 r. przy nadaniu prawa niemieckiego posiadłościom opactwa Cystersów w Byszewie¹⁹. W tym samym dniu świadcował także na dyplomie sprzedaży wsi Stronno opactwu byszewskiemu przez Jarosława z Płonkowa wraz z synami²⁰. Bogumił pojawił się także 11 czerwca 1318 r. przy podpisywaniu układu sukcesyjnego między książętami Przemysłem wyszogrodzkim, a jego bratem Leszkiem inowrocławskim²¹. W podobnym charakterze wystąpił w 1325 r.²² i w 1326 r.²³ na dyplomach księcia Przemysła wyszogrodzkiego. Był także obecny 23 stycznia 1330 r. przy sprzedaży Oporowa przez siostry Przeclawę i Świętosławę komesowi Świętosławowi za 50 grzywien²⁴.

Bogusza, nigdy nie występuje pod imieniem Bogumiła i odwrotnie, wystarcza w zupełności do uznania Boguszy i Bogumiła za dwie różne osoby. Imię Bogusz jest skróceniem imienia Bogumił (lub Bogusław), jednakże konsekwentne używanie dwóch różnych form nawet tego samego imienia dowodzi, że wchodzi tu w rachubę dwie różne osoby” [K. Jasiński, *Zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków w latach 1308-1309*, ZH 31 (1966), z. 3, s. 39, przyp. 163].

¹⁴ *Urzędnicy Pomorza Wschodniego do 1309 r. Spisy*, oprac. B. Śliwiński, [Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII wieku. Spisy, red. A. Gąsiorowski, T. V, z. 1], Wrocław 1989, s. 30, nr 35 (tam jednak starosta); w sprawie sprawowanego przez Bogumiła urzędu, należy sugerować się jednak zeznaniami księcia Przemysła Siemomysłowica na procesie krzyżackim w latach 1320-1321 (LitesChł, s. 30: *Sed postea post unum annum vel amplius vallaverunt Suecze et cum quatuor machinis proiciebant ad castrum bene quatuor septimanis, comminantes interfeccionem seu suspensionem in partibulo Bogumilo castellano ibidem et aliis militibus nostris, qui per nos in dicto castro Suecze nomine dicti regis fuerant locati, qui tandem compulsi ordinacionem fecerunt cum eis, quod salvis personis tantum eos recedere permiserunt*), a nie zeznaniami brata Wojciecha (por. przyp. 4), bowiem jak zaznaczył w swoich zeznaniach Florian biskup płocki, Bogumił dzierżył urząd z nadania książąt kujawskich (por. przyp. 5), a zatem wątpliwe jest, aby książę Przemysł nie wiedział jakim tytułem obdarzył Bogumiła. Dlatego też zgodnie ze świadectwem księcia wyszogrodzkiego, Bogumił z Pakości był kasztelanem, a nie starostą świeckim.

¹⁵ *UrzędnicyKuj*, s. 127, nr A433.

¹⁶ Tamże, s. 75, nr A166.

¹⁷ Por. przyp. 14.

¹⁸ KDP, T. II/1, nr 179: *Bogumilo subcamerario nostro, Barthosio iudice terre nostre*; w sprawie emendacji daty tego dyplomu, zob. *UrzędnicyKuj*, s. 125, nr 424.

¹⁹ KDP, T. II/1, nr 215: *Bogumilo subcamerario nostro*.

²⁰ Tamże, nr 216: *Bogumilo subcamerario nostro*.

²¹ J. Leleweł, *Początkowe prawodawstwo*, s. 215, nr 23: *Bogusius castellanus de Bydgost, Bogumilus subcamerarius [...] Johannes subpincerna, Vincentius frater subpincerne*.

²² Por. przyp. 3.

²³ AGAD, Archiwum Publiczne Potockich, rkps 304, k. 693-694: *Bogumil Castellanus Bydgostiens[is] Albertus Palatinuo Brestens[i] heredes de Wasosz Vincentius Judex Vladisla[viensis] Jascho su[b]camerari[us] heres de Kosciól*.

²⁴ KDP, T. II/1, nr 250: *Bogumilus pakoscensis castellanis*; Mimo tytułatury Bogumiła, można się domyślić, że chodziło o kasztelanę bydgoską.

B.6.I. Bogusza kasztelan inowrocławski¹

Nie znamy powiązań rodzinnych Boguszy. Pełnił urząd podstolego inowrocławskiego², tamtejszego podkomorzego³, kasztelana bydgoskiego⁴ i inowrocławskiego⁵.

Z jego zeznań na procesie warszawskim z 1339 r. można się dowiedzieć, że widział Przemysła II – pana Pomorza Gdańskiego i króla – w Gdańsku, w którym panowie pomorscy służyli mu i się go słuchali, jakby był ich panem⁶. W sprawie przynależności kościelnej dzielnicy pomorskiej, świadek zeznał, że należała ona do arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i biskupstwa włocławskiego. Widział nawet Jakuba Świnkę na Pomorzu w arcybiskupiej wsi Gruczno⁷ - co można datować na 16 kwietnia 1300 r.⁸, a z kolei Gerwarda z Ostrowa w Gdańsku i innych wsiach na Pomorzu, z których pobierano dziesięcinę⁹. Bogusza również widział w Świeciu i Tczewie Władysława Łokietka, prawdopodobnie pod koniec 1306 r.¹⁰ Podczas ataku Zakonu na Pomorze w latach 1308-1309 r., Bogusza był na Kujawach, a o tych wydarzeniach jedynie słyszał¹¹.

¹ Por. B.5.I., przyp. 1.

² *UrzędnicyKuj*, s. 104, nr A297.

³ Tamże, s. 99, nr A267.

⁴ Tamże, s. 75, nr A165.

⁵ Tamże, s. 95, nr A243.

⁶ LitesZak, T. I, s. 400: [...] *regem Premisilium vidit in dicta terra [...] in Gdańsk [...] omnes barones et nobiles dicte terre Pomoranie obediebant et serviebant sibi sicut eorum domino et dicte terre Pomoranie et regi Polonie*. Zatem wydarzenie to należy datować po 26 czerwca 1295 r. (dzień koronacji Przemysła), a przed 8 lutego 1296 r. (Dzień morderstwa Przemysła). Najpewniej był to jeszcze 1295 r., gdyż później nowy król nie pojawił się na Pomorzu [Por. J. Pakulski, *Itinerarium książęco-królewskie Przemysła II*, SŻ 39 (2001), s. 69-94; K. Jasiński, *Tragedia Rogozińska 1296 r. na tle rywalizacji wielkopolsko-brandenburskiej o Pomorze Gdańskie*, ZH 26 (1961), 65-103; W. Karasiewicz, *Działalność polityczna Andrzeja Zaremby w okresie jednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII/XIV wieku*, Poznań 1961, s. 8-19; E. Rymar, *Próba identyfikacji Jakuba Kaszuby, zabójcy króla Przemysła II, w powiązaniu z ekspansją brandenburską na północne obszary Wielkopolski*, [w:] *Niemcy-Polska w średniowieczu. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez Instytut Historii UAM w dniach 14-16 XI 1983 roku*, red. J. Strzelczyk, Poznań 1986, s. 203-222; K. Benyskiewicz, *Udział margrabiów brandenburskich w zabójstwie Przemysła II w świetle relacji „Rocznika kapituły poznańskiej”* „*Studia Zachodnie*” 7 (2004), s. 11-30].

⁷ LitesZak, T. I, s. 400: [...] *terra Pomoranie est de diocesi Gneznensis et Wladislaviensis ecclesiarum [...] in Groczno villa archiepiscopali vidit dominum archiepiscoporum*.

⁸ KDW, T. II, nr 829.

⁹ LitesZak, T. I, s. 400: [...] *dominum vero episcopum Wladislaviensem vidit in castro Gdansk et in multis aliis villis dicte terre Pomoranie, in qua terra dicti archiepiscopus et episcopus percipiebant decimas*.

¹⁰ Tamże, s. 400: [...] *vidit dictum dominum Wladislaum [quondam regem Poloniae] in dicta terra dominari sicut dominum et regem [...] in castro Swecz et Tharsow*; zdaniem J. Karczewskiej (*Urzędnicy*, cz. 1, s. 113), Bogusza wraz z Przemysłem i Kazimierzem Ziemomysłowicami towarzyszył księciu Władysławowi Łokietkowi w podróży na Pomorze, czego potwierdzeniem miał być dyplom z 27 września 1306 r. (PommUB, nr 649); Jednak w przywołanym tutaj dokumencie jest wzmianka o Boguszy – sędzim pomorskim, a omawiany tutaj Bogusza nie pełnił wówczas żadnego urzędu. W zeznaniach również nie ma wzmianki o podróży Władysława Łokietka z książętami kujawskimi.

¹¹ LitesZak, T. I, s. 401: *testis qui loquitur non fuit presens in dicta terra Pomoranie illo tunc, quando dicti Cruciferi de Prussia eam occupaverunt et expugnaverunt interfectis multis militibus et aliis hominibus in dicta terra prout ponitur, quia tunc de dicta terra exiverat et fuit in terra Cuyavie, sed audivit a multis quia ita fecerunt dicti Cruciferi in dicta terra Pomoranie et de dicta terra, prout ponitur in presenti articulo*.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił dopiero dnia 19 lipca 1312 r. w dokumencie księcia Przemysła, w którym nadał wsiom norbertanek strzeleńskim Sławsku i Bronisławowi prawo niemieckie¹². Później jako podkomorzy inowrocławski, świadkował podczas sprzedaży ziemi Michałowskiej Zakonowi krzyżackiemu¹³. W zeznaniach na procesie warszawskim, stwierdził, że książę otrzymał za nią 100 grzywien i czarnego konia od komtura Murzynna¹⁴, choć w samym dokumencie sprzedaży widnieje kwota 200 grzywien¹⁵. Bogusza wystąpił także 13 stycznia 1318 r. na dyplomie Leszka inowrocławskiego, w którym zatwierdził on sprzedaż wsi Korabniki biskupowi wrocławskiemu Gerwardowi, przez braci Beniamina, Bierwołta i Włodzimierza¹⁶. Z kolei 26 kwietnia świadkował przy wykupie przez joannitów od norbertanek ze Strzelna dziesięciny ze wsi Niemojewe¹⁷. Wystąpił także 11 czerwca 1318 r., przy podpisywaniu układu sukcesyjnego między Przemysłem wyszogrodzkim, a jego bratem Leszkiem inowrocławskim¹⁸. Następnie, dnia 6 grudnia 1328 r. w podobnym charakterze pojawił się we Wrocławku, gdzie król Władysław Łokietek zatwierdził sprzedaż miejscowości Rzodkwin przez klasztor w Strzelnie¹⁹.

Z zeznań Boguszy wynika również, że brał udział w obronie Inowrocławia przed Zakonem w 1332 r., który został zdobyty za pomocą maszyn oblężniczych, nadto wiedział, że przed zdobyciem Inowrocławia Krzyżacy zdobyli Brześć²⁰. Natomiast 4 marca 1337 r., był świadkiem ustanowienia opłat celnych na moście na Noteci między miejscowościami Tur i Samokłęski²¹. Dnia 11 marca 1339 r. został zaprzysiężony jako 123 świadek oskarżenia na procesie warszawskim²², a 22 kwietnia tego roku został przesłuchany²³.

¹² AP Bydgoszcz, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, pow. Mogilno, sygn. 6\448\0\17: *Bogusa subdapifero*.

¹³ PrUB, Bd. II/1: *Die Bildung des Ordensstaats*, hrsg. A. Seraphim, E. Maschke, bearb. R. Phillipi, Königsberg 1909, nr 187: *dominus Bogusch subcamerarius noster*.

¹⁴ LitesZak, T. I, s. 402: [...] *recipit C marchas et unum equum magnum [...] niger [...] a commendatore Murzinensi*.

¹⁵ PrUB, Bd. II/1, nr 187: *addiderunt ducentes marcas denarorium Thorunensium*.

¹⁶ KDP, T. II/1, nr 225: *Bogusa subcamerario*.

¹⁷ *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1316-1326*, hrsg. C. Grünhagen, K. Wuttke, [Codex Diplomaticus Silesiae, Bd XVIII], Breslau 1898, nr 3784 (regest): *Boguss subcamer. Wladn.*

¹⁸ Por. B.5.I., przyp. 21.

¹⁹ K. Maleczyński, *Kilkanaście dokumentów*, nr 11: *Bogussio castellano*.

²⁰ LitesZak, T. I, s. 401: [...] *loquitur presns fuit et erat in dicta terra Cuyavie in Wladislavia, quando dicti Cruciferi de Prussia dictam terram Cuyavie et omnia castra et villas occuparunt et expugnaverunt prout ponitur. Dixit eciam, quod illo tunc venientes ante dictam civitatem Wladislaviensem, eam expugnaverunt cum machinis hostiliter, sed ante expugnationem dicte civitatis expugnaverant Brest.*

²¹ KDP, T. II/2, nr 487: *Boguscha iuvenis Wladeslavie Castellanis*.

²² W. Sieradzan, *Świadomość historyczna*, s. 175.

²³ LitesZak, T. I, s. 400-402.

B.7.I. Bronisz z Grobi¹

Syn Tomasza z Pierwoszewa i jego żony Wichny². Pisał się z Buszewa³, Pierwoszewa⁴ i Grobi⁵. Miał siostrę Helenę⁶. Ożenił się z Barbarą⁷. Posiadał Buszewo⁸, Pierwoszewo⁹, Grobie¹⁰ i Rozbitek¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1427 r., gdy świadkował przy procesie Jaronia z Otorowa i Mikołaja z Łusowa¹². Dziesięć lat później zeznał, że poniósł 10 grzywien szkód z powodu długu Mikołaja z Kikowa¹³. W 1444 r. kupił od Wincentego z Sierakowa Grobie za 400 grzywien¹⁴, a w imieniu swojego ojca zeznał, że Włost z Lipnicy oprowił siostrze Bronisza posag na Lipnicy¹⁵. W 1445 r. oprowił żonę na Pierwoszewie¹⁶ i toczył spór z Januszem z Tarnowej¹⁷. W 1449 r. Bronisz kupił pół Rozbitka od braci Wojciecha i Jakuba z Orzeszkowa za 600 grzywien¹⁸. Zaś w 1457 r. wraz z Marcinem Kaczlińskim zeznał, iż posiadają identyczny herb jak matka Stanisława Brodziszewskiego¹⁹.

¹ NZH, nr 51a: *Stanislaus Brodzyszewsky testes producere debuit erga fatum Johannem Rzemienyewsky, prout ipsum infamauerat, quod non esset nobilis ex patre et matre, duos fratres de clenodio Ogonow et duos de clenodio matris Lesczycz [...] Secundi testes iurauerunt nobilis Bronisz Grobsky et nobilis Martinus Kaczlinsky tali rotha: Ita me deus adiuuet et sancta crux, quod nobilis Stanislaus Brodzyszewsky est nobilis ex matre de clenodio Lesczycz.*

² AP Poznań, Poznań Z. 14, k. 263: *Bronisius de pyerwoschewo [...] p[ro]cur[ator]io [...] Thome p[at]ris sui ibid[em] de pyerwoschewo [...] filia [...] Thome, et soror [...] Bronissy ac uxor l[egi]ttima[m] ip[s]ius ^{helen}wlost sup[er] here[dita]t[is] lipnicza.*

³ WRS, T. I, nr 1251: *Bronysch de Buschewo.*

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ AP Poznań, Poznań Gr. 3, s. 82-83: *villa Roszbythek in districtu pozn[aniensi] [...] nobili Bronysch h[er]ed[em] in Grobya.*

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ AP Poznań, Poznań Z. 15, k. 37v-38: *Barbare Co[n]sors No[bi]lis Bronissy de pyerwoschewo [...] dotalcium [...] in pyerwoschewo.*

⁸ Por. przyp. 3.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Por. przyp. 5.

¹¹ Tamże.

¹² Por. przyp. 3.

¹³ WRS, T. I, nr 1485: *Bronisch de Pyrwoschewo.*

¹⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 69: *totam h[er]editate[m] suam seu villam Grobya [...] Bronysio de pyerwoschewo [...] vendidit.*

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹⁶ Por. przyp. 7.

¹⁷ AP Poznań, Poznań Z. 15, k. 43v: *Bronissiu[m] de pyerwoschewo.*

¹⁸ Por. przyp. 5.

¹⁹ Por. przyp. 1.

B.8.I. Daniel z Januszewa¹

Nie jest znane pochodzenie Daniela. Pisał się ze Januszewa². Posiadał Januszewo³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1477 r. był obecny przy naganie szlachectwa Mikołaja z Bielska⁴.

B.9.I. Dziedzic Czemiernik¹

Nie jest znany dokładny właściciel Czemiernik, którym miałby być przedstawiciel herbu Laska².

B.10.I. Elżbieta, c. Macieja z Łabiszyna¹

Córka Macieja z Łabiszyna i Małgorzaty z Szubina². Miała siostrę Małgorzatę³ oraz braci: Macieja Maciejowica z Łabiszyna⁴ Wojciecha Maciejowica z Łabiszyna⁵, Aleksandra z Łabiszyna⁶, Jana Maciejowica z Łabiszyna⁷, Mikołaja z Łabiszyna⁸ i Sędziwoja z Łabiszyna⁹.

¹ *Mazowieckie zapiski herbowe*, nr 514: *de armis Laszky: nob. Johannes de Strzezewo, nob. Daniel de Janyschewo*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ *Joannis Dlugosii Liber beneficiorum*, T. II, s. 550: *Czemyrnyky. Villa habens in se parochialem ecclesiam ligneam, Sancto Vincentio dicatam, cuius haeres de domo Acervorum*.

⁶ W czasach powstawania *Liber beneficiorum* było kilku dziedziców tej wsi – Maciej i jego syn Wojciech z Czemiernik, Hektor z Czemiernik, Pelka Czemiernicki i Jan z Czemiernik. Byli oni ze sobą spokrewnieni więzami braterstwa (*Słownik historyczno-geograficzny województwa lubelskiego*, s. 59), zatem wszyscy powinni pieczętować się Brogiem (*Acervorum*). Nie wiadomo jednak, kogo z nich dokładnie miał na myśli Jan Długosz, bowiem nie jest znana dokładna data powstania *Liber beneficoirum*. W związku z tym, że na 1477 r. (ostatnie wystąpienie Pelki) urywają się wiadomości o dotychczasowych posiadaczach Czemiernik, niewykluczone, że później pojawili się następni dziedzice, niekoniecznie z nimi spokrewnieni, ale używający właśnie herbu Laska.

⁷ Por. A.II.3., s. 49.

⁸ AP Ponnań, Poznań Gr. 1, s. 68: *Elizabeth et margaretha filie G[e]n[er]ose dom[i]ne mar[garethe] Relicte olym m[agnifici] d[omi]n[us] mathie de labyschyno pallat[inus] Brzesten[sis]*.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże, s. 68: *margaretha relicta olym olym mag[ni]fici d[omi]nii math[ie] de labyschyno pallat[ino] Brest[ensi] [...] alberto allexandro Joha[n]ni math[ie] et nicolao fratribus germanis et indivisi filius suis [...] heredibu[s] in labyschyno*.

¹¹ Por. przyp. 1.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ AD Włocławek, Księgi konsystorza włocławskiego, ks. 2, sygn. 106, k. 135: *margaretha relicta olim mathie de labyschin pallatini Brestensi [...] supulture sui mariti et sui filii Sandiwogii in eor[um] ecc[lesi]a ibid[em] in Coszelec.*

Wyszła za mąż za Piotra z Bnina¹⁰, z którym miała synów: Piotra młodszego¹¹, Piotra¹² i Macieja¹³ oraz córki Katarzynę¹⁴, Barbarę¹⁵ i Jachnę¹⁶. Posiadała Jeżewo¹⁷, Polwice¹⁸, Położewo¹⁹ i Bnin²⁰.

W 1434 r. zeznały z siostrą, że jej bracia zadośćuczynili jej matce²¹. W 1445 r. mąż oprawił ją na części Bnina i Polwicy²². W 1480 r. toczyła spór ze Stanisławem Gołuchowskim²³.

B.11.I. Florian biskup płocki¹

Syn Grzymisława Kościelca². Miał trzech braci: Bogumiła z Pakości³, Wojciecha z Pakości⁴, i Świętopelka Grzymisławowica⁵. Uznaje się ponadto, że posiadał dodatkowo trzech innych braci: Hektora z Łącka⁶, Grzymisława Kościelca⁷ i Gerwarda z Trzaskowa⁸. Pełnił urząd kapelana księcia Bolesława II⁹, kanonika płockiego¹⁰, archidiacona włocławskiego¹¹,

¹⁰ TDRęg, Pyzdry, cz. 2, nr 2263 (regist): *Gołutowo, Drzasgowo, Borzujewo, Sokolniki, Zabice, Ostrów, w p. py., na który to dobrach X. Piotr, kanonik poznań. i Maciej, wtedy krajczy kor., bracia rodz. niedz. z Bnina, 400 gn. pos. Elżbiety wd. po ol. Piotrze z Bnina klanie gnieźn., matce swej, macosze, i dziadzie tym ol. Piotrze z Opalenicy klanie gn., a który to posag Elżb. był opr. na Bninie i wsiach przył.: Jerzewo, Położewo i Polwicza.*

¹¹ AP Poznań, Pyzdry Z. 10, k. 316v-317: *petro mathie et petro iunore filis magnifici d[omi]ni petri de Bnyn Cast[ellani] Gnezn[ensi] bone me[m]orie [...] d[omi]ni Szremsky.*

¹² Por. przyp. 10.

¹³ Tamże.

¹⁴ AP Poznań, Pyzdry Z. 10, k. 273: *petrus filius magnifici d[omi]ni petri de Bnyn felic[is] memo[r]ie Cast[ellane]m Gneznen[sem] [...] kathe[r]ine Barbare Jachne filiar[um] eiusd[em] d[omi]ni petri soror[um] g[er]manorum ip[s]ius petri.*

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Por. przyp. 10.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Por. przyp. 1.

²² AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 223: *petrus de Bnyn Cast[ellanus] Gneznen[sis] [...] tota sorte oppidi Bnyn et in tota h[er]editate seu villa pyohwncza [...] dotalicy Generse Elizabeth consorti sue l[egi]ttime; Później oprawa ta została przeniesiona na dobra w Gułtowach (por. przyp. 10).*

²³ AP Poznań, Pyzdry Gr. 4, k. 55: *Elizabeth Goluthowska [con]sorti olim [...] petri olim de bryn; tamże, k. 86: Elizabeth Goluthowska [con]sorti [...] petri olim de bryn.*

¹ Joannis Długosii *Catalogus Episcoporum Plocensium*, s. 549: *Florianus de Koszelycz, de domo Acervorum.*

² Por. B.5.I., przyp. 2; W starszej historiografii uznany został za syna Hektora z Łącka (J. Karwasińska, *Florian (zm. 1333)*, [w:] PSB, T. VII, red. W. Konopczyński, Kraków 1948-1958, s. 38-40), lecz bez podania bliższych argumentów.

³ Por. A.IV.1., s. 115, 121-122.

⁴ Tamże

⁵ Por. B.5.I., przyp. 6.

⁶ Por. A.IV.1., s. 116-120.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Por. B.5.I., przyp. 8.

⁹ A Radziwiński, *Pralaci i kanonicy kapituły katedralnej płockiej w XIV i I poł. XV w. Studium prozopograficzne*, T. 1, Toruń 1991, s. 76-77, nr 13.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

tamtejszego prepozyta¹², prepozyta płockiego¹³, biskupa płockiego¹⁴ oraz kolektora płockiego¹⁵.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 30 maja się 1299 r., gdy był jeszcze kapelanem księcia Bolesława II mazowieckiego¹⁶. Szóstego grudnia tego roku księżę w obecności Floriana zamienił się z biskupem płockim na dobra¹⁷. Z kolei dnia 7 grudnia 1300 r. już jako archidiacon włocławski pojawił się na dokumencie potwierdzenia sprzedaży Buszkowa i Sitna¹⁸. Następnie 16 sierpnia 1301 r. świadkował, gdy biskup kujawski Gerward nadał wsie Cystersom oliwskim¹⁹, i gdy ordynariusz diecezji kujawskiej zamienił się z nimi na pewne posiadłości²⁰ i podarował im dochody z dziesięcin z tych wsi²¹. Tego samego dnia był obecny przy poświęceniu dla klasztoru pelplińskiego²². Nazajutrz był świadkiem zrzeczenia się dóbr na rzecz wspomnianego konwentu przez Gerwarda²³. Wtedy właśnie też uczestniczył przy potwierdzeniu wszystkich przywilejów, a przy okazji biskup kujawski dał zapewnienie mnichom z Pelplina, że nie będzie się upominał o dziesięciny i inne dochody²⁴. Z kolei dnia 21 września 1303 r. świadkował przy przeniesieniu dwóch wsi na prawo niemieckie przez biskupa włocławskiego²⁵.

W 1310 r. wyjechał do Pożonia składać zeznania na procesie Jana Muskaty przed legatem Gentilisem²⁶. Dnia 22 listopada 1311 r., biskup włocławski zawarł rozejm z księżętami kujawskimi, w którym wspominał również, że od tego czasu będzie utrzymywał dobre stosunki

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ *Zbiór dokumentów i listów miasta Płocka*, T. I: 1065-1495, wyd. S.M. Szacherska, Warszawa 1975, nr 18: *Floriano canonicis Plocensibus*.

¹⁷ NKDM, cz. II, nr 105: *domino Floriano [...] nostris capellanis*.

¹⁸ KDW, T. II, nr 833: *comite Barthosio iudice, [...], comite Bogusa castellano de Wyssegrod, domino Gerwardo preposito Wladislaviensis ecclesie, [...], domino Ffloriano archidyacono* (dokument wystawiony przez księcia Przemysła); *Trzynaście nie drukowanych oryginałów pergaminowych Archiwum Diecezjalnego we Włocławku z lat 1300-1400*, wyd. S. Librowski, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 55 (1987), nr 1: *comite Barthosio iudice, [...], comite Bogusa castellano de Visegrad, dominus Gerwardus prepositus Wladislaviensis ecclesie, [...], dominus Fflorianus archidyaconus eiusdem ecclesie* (dokument wystawiony przez księcia Leszka).

¹⁹ PommUB, nr 596: *Geruardus dei gracia episcopus ecclesie Wladislaviensis [...] Floriano preposito [...] Stanizlao archidyacono Crusuiciensibus*.

²⁰ Tamże, nr 597: *Gerwardo dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopo [...] Floriano preposito [...] Stanizlao archidiacono*.

²¹ Tamże, nr 598: *Gerwardo dei gratia ecclesie Wladislaviensis episcopo [...] Floriano preposito [...] Stanizlao archidiacono*.

²² Tamże, nr 599: *Gerwardo dei gratia ecclesie Wladislaviensis episcopo [...] Floriano preposito*.

²³ Tamże, nr 600: *Geruardus dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopus [...] Floriano preposito [...] Stanizlao archidiacono Crusuiciensibus*.

²⁴ Tamże, nr 601: *Geruardus dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopus [...] Floriano preposito [...] Stanizlao archidiacono Crusuiciensibus*.

²⁵ J. Maciejewski, *Działalność kościelna*, s. 157-158, aneks nr 2: *Gervardus, divina miseratione ecclesie Wladislaviensis episcopus [...] Floriano preposito*.

²⁶ *Analecta Vaticana 1202-1366*, nr 130, s. 128: *Florinus prepositus*.

z Florianem i Stefanem swoimi braćmi stryjecznymi²⁷. Następnie 17 czerwca 1312 r., uczestniczył przy rozgraniczeniu dóbr Kościoła plockiego w ziemi chełmińskiej i michałowskiej²⁸. W dniu 26 lipca 1312 r. poświadczył nadanie biskupa plockiego dla Krzyżaków²⁹. Tydzień później zaś uczestniczył w lokacji wsi Brzozie i Zembrze³⁰. Tego samego dnia był świadkiem innej lokacji, mianowicie wsi Głębocek, której mieli dokonać Marcin Dworzyszowic i Zdzisławy Świątkowic³¹. Dziesiątego września 1312 r. był obecny przy zamianie z Zakonem krzyżackim wsi Gorzędziej na wieś Niedźwiedź³².

Dnia 15 stycznia 1317 r. jako prepozyt plocki pojawił się na bulli Jana XXII potwierdzającej wybór Borzysława na arcybiskupa gnieźnieńskiego³³. Szóstego sierpnia tego roku świadkował na kolejnym dyplomie biskupa plockiego, gdy ten zawarł ugodę z Henrykiem von Gera, komturem ziemi chełmińskiej w sprawie rozgraniczenia dóbr biskupich od krzyżackich w ziemi michałowskiej³⁴. Następnie 29 września wystąpił na dyplomach biskupa Jana. W pierwszym zostało nadane niejakiemu Janowi sołectwo we wsi Nowe Miesiączkowo³⁵, a w drugim sołectwo we wsi Gołkowo Wielkie niejakiemu Henrykowi³⁶. Jednocześnie miał nadać wieś Gołkowo niejakiemu Henrykowi, już jako biskup plocki³⁷. Jednakże, 26 maja 1318 r. jeszcze jako prepozyt plocki, wystąpił na dyplomie, w którym arcybiskup gnieźnieński Janisław, na prośby kapituły plockiej, widymował bullę Honoriusza III³⁸.

W podobnym charakterze świadkował przy odnowieniu przywileju księcia Kazimierza kujawskiego³⁹. Dziesiątego lipca 1319 r. ogłosił postanowienia wiecu w Żarnowie, na którym ustalono, że dziesięciny w ziemi dobrzyńskiej ze wsi lokowanych na prawie niemieckim mają być płacone biskupowi plockiemu na św. Marcina monetą toruńską⁴⁰. Następnie został

²⁷ KDP, T. II/2, nr 472: *Geruardus, Dei gracia ecclesie Wladislaviensis Episcopus [...] Floriani prepositi Plocensis ac Stephani canonici Wladislaviensis et Crusviciensis eius patruelis [...] Stanislaw prepositi Wladislaviensis fratris nostri [...] Stephanus de lapidea ecclesia.*

²⁸ NKDM, cz. II, nr 128: *Floriano preposito.*

²⁹ Tamże, nr 129: *Nos Florianus prepositus.*

³⁰ Tamże, nr 131: *domino Flor[iano] preposito.*

³¹ Tamże, nr 132: *domino Flor(iano) preposito.*

³² Tamże, nr 133: *domino Floriano preposito nostro.*

³³ VMPL, T. I, nr 211: *Floriano Plochensis Prepositis.*

³⁴ NKDM, cz. II, nr 148: *dominum Florianum prepositum.*

³⁵ Tamże, nr 149: *Floriano preposito.*

³⁶ Tamże, nr 150: *Nos Florianus Dei gracia ecclesie episcopus.* Zdaniem wydawców, data tego dokumentu odnosi się do akcji prawnej, która miała miejsca jeszcze za życia biskupa Jana.

³⁷ PrUB, Bd. II, nr 196: *Florianus dei gracia Plocensis ecclesie episcopus.*

³⁸ Muzeum Narodowe w Krakowie, Biblioteka Czartoryskich, Teki Naruszewicza, T. V, rkps 5 IV, k. 317-319, nr 98: *F. praepositi.*

³⁹ S.M. Szacherska, *Z dziejów kancelarii książąt kujawskich w XIII wieku. Dwa nieznanne dokumenty szpetalskie*, SŻ 5 (1960), s. 19-21, nr 1: *Florianus Plocensis episcopus.*

⁴⁰ NKDM, cz. II, nr 155: *Florianus Dei gratia Plocensis ecclesiae episcopus*; Ewa Suchodolska poprawiła rok 1316 na 1321 r. (*Regesty dokumentów mazowieckich z lat 1248-1345*, oprac. E. Suchodolska, Warszawa 1980, nr

zaprzyśiężony 30 maja 1320 r. na procesie polsko-krzyżackim w Inowrocławiu jako drugi świadek⁴¹. Był tam doradcą trybunału sędziowskiego. Uczestniczył również w ważnej naradzie w Brześciu, gdy przedstawiciel Zakonu wyjechał z rokowań, a sąd postanowił kontynuować prowadzenie procesu zaocznie⁴². Trzynastego grudnia tego roku transumował przywilej księcia Waława płockiego dla bożogrobców w Miechowie⁴³. Dnia 14 kwietnia 1321 r. Florian pośredniczył w układzie księcia płockiego Waława z Zakonem⁴⁴. Trzeciego września zaś Janisław doprowadził do rozgraniczenia diecezji włocławskiej od płockiej⁴⁵. W tym roku także pełnił urząd kolektora świętopietrza w swojej diecezji⁴⁶. Trzeciego lutego 1322 r. nadał probostwo w Bielsku niejakiemu Janowi⁴⁷. Ósmego maja tego roku zamienił się z księciem Waławem na grunty i posiadłości, które książę chciał włączyć do miasta Płocka⁴⁸. Następnie 29 czerwca 1322 r. nadał prawo niemieckie wsi Grądzew⁴⁹. W tym też roku był obecny przy lokacji wsi Mogielnica, Otałąże i Dąbrowa⁵⁰. W tym roku również, został wspomniany we fragmentach listów lektora dominikanów płockich⁵¹.

Dnia 2 stycznia 1324 r. Florian wydał wyrok w sprawie zatargu między opatem czerwińskim Krystynem, a rektorem kościoła w Nasielsku, Wojciechem rozdzielając po połowie dochodów z młyna w Nasielsku⁵². Pierwszego sierpnia zaś potwierdził darowiznę Władysława i Bolesława dobrzyńskich na rzecz klasztoru bożogrobców w Rypinie⁵³. W październiku 1324 r. razem z biskupem poznańskim i włocławskim protestował, przeciw zasiadaniu biskupa krakowskiego po prawicy arcybiskupa gnieźnieńskiego⁵⁴. Potwierdzenie tego protestu, znajduje wyraz w następnym dokumencie z 26 kwietnia 1325 r.⁵⁵. Wcześniej, dnia 8 kwietnia

94) czemu sprzeciwili się wydawcy NKDM, emednując datę na 1319 r., bowiem Władysław Łokietek został nazwany tam jeszcze księciem.

⁴¹ LitesChł, s. 26-28: *pater dominus Florianus episcopus Plocensis ecclesie*.

⁴² Tamże, s. 21-22.

⁴³ NKDM, cz. II, nr 157: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus*.

⁴⁴ Tamże, nr 158: *domini Floriani episcopi Plocensis ecclesie*.

⁴⁵ Tamże, nr 159: *dominos Geruardum ecclesie Wladislaviensis et Florianum ecclesie Plocensis episcopos*.

⁴⁶ VMPL, T. I, nr 123: *patre D. Floriano Episcopo Polzensi et Prewodio, Collectoribus dictorum fructuum in Civitate et diocesi Plozensi*; tamże, s. 145: *D. Florianus Plocensis Epus*.

⁴⁷ NKDM, cz. II, nr 161: *Florianus Dei gracia Plocensis ecclesie episcopus*.

⁴⁸ *Zbiór dokumentów i listów*, T. I, nr 20: *Florianus dei gracia episcopo Plocensis*.

⁴⁹ NKDM, cz. II, nr 163: *Florianus Dei gracia Plocensis ecclesie episcopus*.

⁵⁰ *Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego obejmujący bulle papieżów, przywileje królów polskich i książąt mazowieckich, tudzież nadania tak korporacyj jako i osób prywatnych*, wyd. J.T. Lubomirski, Warszawa 1863, dodatek nr V: *Placonciensi (sic) Ecclesie domino Floriano*. Mimo, iż dokument jest wydany pod rokiem 1317, to Florian występuje z tytułem biskupa płockiego, zatem zasadne jest przesunąć datę MCCCXVII na MCCCXXII, bowiem wydawca mógł pomylić rzymskie V z X.

⁵¹ Por. A.VII.4., przyp. 114.

⁵² NKDM, cz. II, nr 167: *Floriano Dei gracia Plocensis ecclesie episcopo*.

⁵³ Tamże, nr 169: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus*.

⁵⁴ KDW, T. II, nr 1038: *dominos Dei gracia Florianum Plocensem [...] episcopos*.

⁵⁵ Tamże, nr 1051: *dominos Dei gracia Florianum Plocensem [...] episcopos*.

poświadczył ugodę w sprawie dziesięcin z ziemi michałowskiej⁵⁶. Pierwszego maja tego roku ufundował kościół w Górznie, przeznaczając go dla bożogrobców⁵⁷. W tym roku również otrzymał polecenie od arcybiskupa Janisława⁵⁸, aby ogłosił w diecezji płockiej ekskomunikę rzuconą na Ludwika Wittelsbacha⁵⁹. Z kolei dnia 25 sierpnia 1325 r. wraz z książętami Siemowitem II i Trojdenem wysłał dokument do papieża, aby ten pozwolił Krzyżakom na dalsze działania wojenne na Litwie⁶⁰.

Siódmego lutego 1326 r. poświadczył ugodę między Polską, a Zakonem krzyżackim⁶¹. Zaś 19 lutego tego roku arcybiskup Janisław w jego obecności, na prośbę przeora wrocławskiego Jana transumował bullę Jana XXII z 24 lipca 1321 r.⁶² Wtedy także otrzymał od arcybiskupa Janisława statuty, które miał wprowadzić w swojej diecezji⁶³. Trzy dni później wraz z innymi biskupami nadał odpusty pielgrzymom odwiedzającym kościół w Iwanowicach⁶⁴. Następnie dnia 20 marca tego roku zatwierdził nadanie książąt dobrzyńskich na rzecz bożogrobców w Rypinie⁶⁵. Drugiego stycznia 1327 r. ufundował miasto Górzno⁶⁶. Pierwszego września tego roku zaś został wspomniany przy okazji potwierdzenia rozgraniczenia diecezji płockiej i wrocławskiej⁶⁷. Trzeciego grudnia tego samego roku został wspomniany w liście papieskim skierowanym do dziekana Piotra, aby zebrał dziesięcinę od ludzi unikających jej płacenia⁶⁸. Dnia 29 marca 1329 r. był obecny przy księciu Waclawie, gdy ten zrzekał się ziemi płockiej na rzecz Jana Luksemburskiego⁶⁹, zaś 24 listopada potwierdził nadanie Teodoryka dla bożogrobców w Górznie⁷⁰. W dniu 24 sierpnia 1330 r. był mediatorem w sporze biskupa wrocławskiego Macieja z Zakonem⁷¹. Następnie pojawił się 2 lutego 1333 r., gdy zezwolił Engelbertowi lokować Grążawę na prawie chełmińskim, jednocześnie się z nim sądził o bezprawne zagarnięcie

⁵⁶ NKDM, cz. II, nr 173: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] in duabus vero villis militis Grymisłai videlicet Celente et Swyrcina.*

⁵⁷ Tamże, nr 174: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] Stephano archidiacono.*

⁵⁸ Tamże, nr 176: *Flo(riano) Dei gracia episcopo Plocensi.*

⁵⁹ Tamże, nr 177: *Floriano Dei gracia episcopo Plocensi [...] Stephano archidiacono.*

⁶⁰ Tamże, nr 178: *Florianus divina miseratione ecclesie Plocensis episcopus.*

⁶¹ PrUB, Bd. II, nr 548: *domini Floriani dei gratia episcopi Plocensis.*

⁶² T. Gałuszka, *Dominikanie i spory wokół prawa do słuchania spowiedzi. Recepcja bulli Jana XXII Vas electionis w diecezji wrocławskiej w pierwszej połowie XIV wieku*, SŻ 52 (2014), s. 20, aneks nr 2: *dominis [...] Floriano Plocensis [...] ecclesiarum episcopis.*

⁶³ KDW, T. II, nr 1061: *Floriani Plocensis [...] episcoporum.*

⁶⁴ Tamże, T. VI, nr 98: *Florainus Plocensis [...] Dei gracia ecclesiarum episcopi.*

⁶⁵ NKDM, cz. II, nr 182: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] Stephano archidiacono.*

⁶⁶ Tamże, nr 187: *Florianus Dei gratia ecclesie Plocensis episcopus [...] Stephano archidiacono.*

⁶⁷ BP, T. I, nr 1448 (regest): *Florianum episcopum Ploc.*

⁶⁸ KDW, T. II, nr 1087: *[...] fratribus [...] Plocensi [...] episcopis.*

⁶⁹ NKDM, cz., T. II, nr 194: *Florianus episcopus.*

⁷⁰ Tamże, nr 200: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus.*

⁷¹ PrUB, Bd. II, nr 694: *dominorum Floriani Plocensis [...] episcoporum.*

Świecia nad Drwęcą⁷². Dnia 18 kwietnia 1333 r. obdarzył kościół w Zalewie przywilejem od-pustowym⁷³. Jan Długosz w swoich *Rocznikach* napisał, że zmarł 21 czerwca 1333 r.⁷⁴

B.12.I. Gerward biskup kujawski¹

Nie jest znane pochodzenie Gerwarda². Miał brata Przezdrzewa kasztelana kruszwic-kiego³ oraz trzy siostry: Małgorzatę⁴ oraz dwie nieznane z imienia, ale wydane za mąż kolejno za Piotra Ogona⁵ oraz za Ottona Leksyka z Gądcza⁶. Dodatkowo, przypisuje mu się jeszcze dwóch braci: Jana z Ostrowa⁷ i Stanisława prepozyta wrocławskiego⁸. Pełnił urząd kanonika kruszwickiego⁹, prepozyta wrocławskiego¹⁰, biskupa diecezji wrocławskiej¹¹ oraz kolektora świętopietrza¹².

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 18 kwietnia 1293 r. przy poświadczeniu umowy ostrowickiej z 1292 r. Biskup Wisław zrzekł się wówczas wszystkich dóbr należących do bi-skupstwa na terytorium golubsko-ostrowickim¹³. Siódmego grudnia 1300 r. wystąpił na dwóch dyplomach książąt Siemomysłowiców. Na pierwszym książę Leszek zatwierdził nabycie wsi

⁷² NKDM, cz. II, nr 204: *Florianus Dei gracia Plocensis ecclesie episcopus [...] Stephano scholastico.*

⁷³ PrUB, Bd. II, nr 779: *Florianus divina misericordie Plocensis [...] episcopi.*

⁷⁴ *Annales*, lib. IX, s. 182: *Mortuus est autem prefatus Florianus episcopus in Polthowsko vicesima prima Iunii in Plocensi ecclesia in die beati Iohannis Baptiste sepultus*; tekst tłumaczony: *Roczniki*, ks. IX, s. 226-227: „Zmarł zaś wspomniany biskup Florian dwudziestego pierwszego czerwca w Pułtusku”, a pochowano go w dzień św. Jana Chrzciciela w katedrze plockiej; potwierdził to w *Katalogach biskupów plockich* (por. przyp. 1).

¹ *Joannis Dlugosii Catalogus Episcoporum Wladislaviensum*, s. 528: *De domo et familia Acervorum, quae et Lyaska vocatur.*

² Por. A.IV.4., s. 139-141.

³ Przezdrzew w zeznaniach na procesie warszawskim nazwał siebie bratem Gerwarda (LitesZak, T. I, s. 354: *Interrogatus de causa sciencie dixit, quia ipse testis qui loquitur vidit dominum Gerwardum quondam episcopum Wladislaviensem in dicta terra Pomoranie, qui fuit et erat frater ipsius testis*).

⁴ Zbylut (Sławnik) przyznał się do swojego pokrewieństwa z Gerwardem w zeznaniach na procesie warszawskim w 1339 r. (LitesZak, T. I, s. 323: *domino Gerwardo [...] avunculo ipsius testis [Sbiluth]*). Imię jego żony podaje Jan Długosz (*Joannis Dlugosii Catalogus Episcoporum Wladislaviensum*, s. 529: *Mathias [...] ex patre Sławnik Castellano Naklensi, et matre Margaretha*).

⁵ Marcin, syn Piotra przyznał się na procesie warszawskim, iż Gerward był jego wujkiem (LitesZak, T. I, s. 250: *domino Gerwardo quondam episcopo Wladislaviensi, avunculo suo [Martinus subcamerarius Lanciencensis]*).

⁶ Otto Leksyk zeznał na procesie warszawskim, iż jest teściem [podkr. P. K.] Gerwarda (LitesZak, T. I, s. 196-197: *Otto dictus Lexik gener domini episcopi Wladislaviensis*). Ze względu jednak na stanowisko duchownego, nie mógł nim być, zgodnie z tłumaczeniem (*Najdawniejsze zabytki*, s. 136). J. Sondel podaje tłumaczenie słowa *gener* jako szwagier, co bardziej pasuje do naszej sytuacji (*Słownik łacińsko-polski*, hasło: *gener -i*). Uznanie żony Ottona za siostrę Gerwarda dokonano się podobnie jak w poprzednich przypadkach.

⁷ Por. A.IV.4., s. 142.

⁸ Tamże, s. 146-147.

⁹ PrUB, Bd. I/2, nr 606: *Gerwardus [...] canonici Cruswicenses.*

¹⁰ KDP, T. II/2, nr 469; *Trzyście nie drukowanych*, nr 1: *Gerwardus prepositus Wladislaviensis ecclesie.*

¹¹ PommUB, nr 594a: *Gyerwardus miseracione divina ecclesie Wladislaviensis.*

¹² *Acta Camerae Apostolicae*, vol. I, s. 71, nr 79: *Gerwardus, episcopus Wladislaviensis, collector census.*

¹³ PrUB, Bd. I/2, nr 606: *Gerwardus [...] canonici Cruswicenses*; zob. także: J. Powierski, *Dobra ostrowicko-golubskie biskupstwa wrocławskiego na tle stosunków polsko-krzyżackich w latach 1235-1308*, Gdańsk 1977, s. 185.

Buszkowo i Sitno przez opata byszewskiego¹⁴. Na drugim zaś jego brat Przemysł potwierdził sprzedaż wsi należących do Mikołaja chorążego brzeskiego klasztorowi w Byszewie¹⁵. Dnia 28 kwietnia 1301 r. za zgodą kapituły włocławskiej nadał prawo do lokowania wsi Subkowy Henrykowi, synowi sołtysa gniewskiego i Janowi z Lignowów¹⁶. Następnie, 18 lipca był obecny przy poświęceniu przez książąt kujawskich donacji wsi Bazyliszewo przez Chwałę Kościołowi włocławskiemu¹⁷. Tego samego dnia książę Przemysł na prośbę Gerwarda poczynił podobne potwierdzenie darowizny dwóch wsi Pieranie i Śmichorzyn przez Mikołaja zw. Wiodowicz¹⁸. Później, 16 sierpnia tego roku nadał Cystersom z Oliwy pewne dobra¹⁹, zaś tego samego dnia za zgodą kapituły w zamian za pozyskanie wsi klasztornych Radostowo, Chwaszczyno i Brzeźno zamienił się z nimi kilkunastoma wsiami²⁰ i dał im dziesięciny z nich²¹. Wtedy również potwierdził nadanie dla klasztoru w Pelplinie²², a nazajutrz zrzekł się na ich rzecz kilku posiadłości²³. Tego samego dnia potwierdził wspomniane przywileje, dając zapewnienie klasztorom, że nie będzie się upominał o dziesięciny i inne dochody z nich się należące²⁴.

W 1303 r. Gerward przebywał na Pomorzu, gdzie tamtejsi mieszczanie 3 lutego nabyli od niego zwolnienie z dziesięciny z lasów leżących na terenie wsi Dzierżano k. Gniewa²⁵. Dnia 19 marca został zaproszony na konsekrację biskupa wrocławskiego Henryka z Wierzbnej²⁶. Zaś 22 kwietnia tego roku, wystąpił jako pośrednik w sporze między Florianem i Janem z Izbicy a opatem i konwentem byszewskim²⁷. Dwa miesiące później, 19 maja za zgodą nowego biskupa wrocławskiego Gerward udzielił indygulacji kaplicy w Morkonosie, należącej do Braci z Czerwoną Gwiazdą²⁸. Ósmego września z kolei bawił w Pradze, gdzie udzielił wraz z Janem biskupem lubuskim, arcybiskupem gnieźnieńskim Jakubem Świnką i Marcinem biskupem belgradzkim, odpustu dla kościoła franciszkańskiego w Brnie²⁹. Niespełna dwa tygodnie później

¹⁴ Por. B.11.I., przyp. 18.

¹⁵ Por. przyp. 12.

¹⁶ Por. przyp. 13.

¹⁷ KDP, T. II/1, nr 173: *Geruardo, dei gracia ecclesie wladislaiensis episcopo.*

¹⁸ Tamże, nr 174: *Gerwardum ecclesie wladislaueinsis episcopum.*

¹⁹ PommUB, nr 596: *Gervardus dei gracia episcopus ecclesie Wladizlaviensis.*

²⁰ Tamże, nr 597: *Gerwardo dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopo.*

²¹ Tamże, nr 598: *Gerwardo dei gratia ecclesie Wladislaviensis episcopo.*

²² Tamże, nr 599: *Gerwardo dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopo.*

²³ Tamże, nr 600: *Gerwardus dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopus.*

²⁴ Tamże, nr 601: *Gerwardus dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopus.*

²⁵ Tamże, nr 615: *Gervardo divina miseratione Wladisviensis ecclesie episcopo.*

²⁶ *Regesten zur schlesischen Geschichte 1301-1315* [Codex Diplomaticus Silesiae, Bd. XVI], hrsg. C. Grunhagen, C. Wutke, Breslau 1892, nr 2704 (regest): *(Gerwardus) Bischof von Cujavien (Leslau).*

²⁷ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\33: *Gervardus divina miseratione ecclesie wladislaviensis episcopus.*

²⁸ *Regesten zur schlesischen Geschichte 1301-1315*, nr 2710 (regest): *Geruardus (Gerwardus), Bischof von Kujavien.*

²⁹ S.K.J. Kantak, *Franciszkanie polscy*, T. 1: 1237-1517, Kraków 1937, s. 377, nr 2 (regest): *Gerward biskup włocławski.*

był już w Polsce, bowiem 21 września lokował na prawie niemieckim wsie Maćkowo i *Unemino*³⁰. Trzeciego kwietnia 1304 r. Katarzyna z Bezenburga zrzekła się na rzecz biskupa wrocławskiego wsi Swaroszyn³¹.

Dnia 25 stycznia 1306 r. był świadkiem pertraktacji księcia Władysława Łokietka z miastem Brześciem³². Tego samego dnia był obecny przy układzie między Inowrocławiem a Przemysłem inowrocławskim³³. Zaś 17 grudnia tego roku Władysław Łokietek oznajmił, że spór o spowodowane krzywdy materialne między biskupem wrocławskim a Piotrem Święcym został rozsządzony przez wybranych arbitrów, którzy nakazali Piotrowi wypłacić w trzech ratach 2000 grzywien³⁴. Prawdopodobnie jeszcze w 1306 r. podarował Miećławowi z Koniecka zwolnienie z dziesięciny ze wsi Suponin³⁵. Czwartego lutego 1307 r. Władysław Łokietek zastawił Przepust razem z cłem na Wiśle biskupowi wrocławskiemu za 60 i pół grzywien toruńskich³⁶. Dnia 17 lipca Gerward został wspomniany na dokumencie margrabiów brandenburskich jako najgorszy wróg Piotra Święcym³⁷. Następnie 21 kwietnia 1308 r. Mikołaj opat strzeleński pożyczył za zgodą konwentu 51 i ćwierć grzywien od biskupa wrocławskiego, pozostawiając nadal w jego zastawie wieś Wonorze, którą Gerward trzymał z powodu udzielenia pożyczki poprzedniemu opatowi Janowi³⁸. Po dniu 16 czerwca tego roku Władysław Łokietek przedłużył zastaw Przepustu oraz oddał w zastaw wsie Płowce i Polanowice za 40 grzywien³⁹.

Między 2 majem, a 28 września 1309 r. uczestniczył na synodzie gnieźnieńskim Jakuba Świnki⁴⁰. Trzynastego listopada tego roku ze Stolicy Apostolskiej wyszedł list, w którym papież Klemens V nakazał Gerwardowi przeprowadzić postępowanie wyjaśniające w sprawie dominikanów opolskich i członków jakiegoś świeckiego bractwa: Mikołaja i Piotra, którzy zaproponowali przeciw donacji uczynionej przez jednego z nich na rzecz wspomnianego klasztoru

³⁰ J. Maciejewski, *Działalność*, aneks 2, s. 157: *Gervardus divina miseratione ecclesie wladislaviensis episcopus*

³¹ PommUB, nr 627: *Geruardi dei gratia Wladislaviensis ecclesie episcopi*.

³² KDW, T. II, nr 897: *Gerwardo Vladislaviensi [...] Episcopis*.

³³ Tamże, nr 898: *Gerwardo Vladislaviensi [...] Episcopis*.

³⁴ PommUB, nr 650: *Gerwardum episcopum Wladislaviensis*.

³⁵ LitesZak, T. I, s. 404-405: [...] *Gerwardus episcopus Wladislaviensis dabat et dedit ipsi testi [Meczslaus de Comeczsko] qui loquitur decimas in dicta terra, et ipse testis eas percipiebat ex predicta donacione ut dixit. Interrogatus, in qua villa dabat sibi decimas, dixit quod in Saponino*.

³⁶ KDP, T. II/2, nr 196: *Gerwardo, episcopo wladislaviensis ecclesie*.

³⁷ PommUB, nr 656: *biscop van der Cuyaw*.

³⁸ KDP, T. II/1, nr 200: *Geruardo episcopo wladislaviensis ecclesie*.

³⁹ Tamże, nr 202: *Gerwardus episcopus wladislaviensis ecclesie*.

⁴⁰ LitesZak, T. I, s. 388-389: *Item super V articulo dixit [Swentoslaus palatinus quondam Pomoranie] verum esse, prout in dicto articulo continetur. Interrogatus quomodo hoc scit, dixit, quia vidit dominum Gerwardum olim episcopum Wladislaviensem et istum qui est hodie episcopus preesse et esse in dicta terra sicut diocesanus in villis suis, et eciam vidit dominum archiepiscopum Gneznensem Iacobum dictum Swinka, qui erat vicinus ipsius testis qui loquitur in dicta terra Pomoranie et ibi percipiebat omnes fructus, redditus et proventus sicut diocesanus ut dixit, et hoc est notorium ut dixit, quia omnes hoc sciunt et nulli dubium est; Daty synodu ustalił J. Judziński, *Układy polsko-krzyżackie z 1309 roku w sprawie zwrotu Pomorza Gdańskiego*, „Komunikaty Warmińsko-Mazurskie” nr 2-3 (1994), s. 147-153.*

Zakonu św. Dominika⁴¹. W listopadzie również odbył się synod legata Gentilisa, na który, zdaniem Jana Długosza, Gerward się nie stawił, za co został obłożony klątwą i suspensą⁴². Przed 10 marca 1310 r. pojechał przeto do Przeszburga, aby znieść kary kościelne⁴³. Wówczas także, został powołany na świadka w procesie biskupa krakowskiego Jana Muskaty⁴⁴. Dwunastego czerwca tego roku legat Gentilis wydał wyrok polubowny w tej sprawie, w myśl którego, Jan Muskata miał przeprosić arcybiskupa i powrócić do obowiązków. Jednak powrót Muskaty zależny był od Władysława Łokietka, który wyjednał u legata, aby Gerward został mianowany sędzią polubownym obu stron konfliktu⁴⁵. Dnia 30 listopada 1310 r. przebywał w otoczeniu książąt kujawskich, z którymi wystawił dokument dominikanom chełmińskim⁴⁶.

Drugiego stycznia 1311 r. rzucił ekskomunikę na książąt inowrocławskich⁴⁷, a następnie 22 listopada biskup włocławski się z nimi pogodził⁴⁸. Dnia 30 czerwca 1312 r. prepozyt strzeleński Jan zastawił Gerwardowi wieś Złotowo za 30 grzywien⁴⁹. Z kolei 11 stycznia 1313 r. biskup kujawski dokonał donacji dziesięcin z Waczyna i Cietrzewic na rzecz klasztoru byszewskiego⁵⁰. W ostatnim dniu lutego 1313 r. Jakub kanonik krakowski i pleban w Mokrsku zwrócił Gerwardowi wieś Roskidalino nad Wisłą, którą jego ojciec Stanisław z Brzezi wraz z macochą niesprawiedliwie zajął, uzyskując tym samym zwolnienie z ekskomuniki rzuconej na zmarłego ojca i żyjącą macochę⁵¹. Ósmego czerwca tego roku gościł Władysława Łokietka i Karola z

⁴¹ BP, T. I, nr 1014 (regest): *Episcopo Cuiaviensi*.

⁴² *Joannis Dlugossi Catalogus episcoporum Wladislaviensis*, s. 529: *Sub huius pontificatu, dum Frater Gentilis [...] apud Posonium alias Preschburgk, pro festo Omium Sanctorum Synodum instituisset, et Polonicae ecclesiae Episcopus ad illam vocasset: nullus tamen ad illum, nisi Henricus Episcopus Wratislaviensis, personaliter venit; ceteri vero Episcopi Poloniae cum per procuratores suos in huiusmodi Synodo comparuissent, solus Gerwardus Wladislaviensis Episcopus neque per se, nec per procuratorem venire curavit. Cui ob id Cardinalis praefatus Gentilis iratus, ipsum ab administratione spiritualium et temporalium suspendit et excommunicavit, et tandem ipso Gerwardo Episcopo personaliter petente, absolvit; zob. także Statuta legata Gentilisa wydane dla Polski na synodzie w Przeszburgu 10 listopada 1309, wyd. W. Abraham, [w:] AKP, T. V, Kraków 1897, s. 1-36.*

⁴³ *Analecta Vaticana 1202-1366*, s. 129, nr 130: [...] *G. episcopum Wladislaviensem ad hospitium suum in Posonio*.

⁴⁴ Tamże, s. 129, nr 130: [...] *personaliter iens recipiam eum ad testimonium in dicta causa, delato sibi iuramento, ut mos est in episcopis, et examinem eum diligenter super dictis positionibus, ut postulat ordo iuris, et quicquid testificatus fuerit, redigam in scriptis fideliter et una cum aliis eius dictum referam diligenter*.

⁴⁵ KDM, T. I: 1178-1386, [Monumenta Medi Aevi Historica Res Gestae Poloniae Illustrantia, T. III], wyd. F. Piekosiński, Kraków 1876, nr 146: *Episcopo Wladislaviensi*.

⁴⁶ AD Pelpin, Akta odnoszące się do dziejów klasztoru dominikanów w Toruniu. Wykazy przeorów, kronika, obligacje, indulgencje, kopie przywilejów i bull papieskich, proces o kościół w Kaszczorku, sygn. Monastica. XIV. Toruń-Dominikanie, ks. 1, k. 35: *Bernardus Wladislaviensis Ep[iscop]i*.

⁴⁷ J. Maciejewski, *Działalność*, s. 36; Jako powód rzucenia klątwy autor podaje zajęcie Raciążka i pustoszenie dóbr biskupich z powodu odmówienia przez Gerwarda żądań finansowych wysuwanych przez książąt. Wcześniej Gerward pożyczył im 140 grzywien na wykup ziemi michałowskiej od Zakonu pod zastaw kasztelani słońskiej, Gniewkowa i Wielowski, którą musieli otrzymać jeszcze w 1306 r. (J. Bieniak, *Wielkopolska*, s. 217-219).

⁴⁸ KDP, T. II/2, nr 472: *Geruardus, Dei gracia ecclesie Wladislaviensis Episcopus [...] Floriani prepositi Plocensis ac Stephani canonici Wladislaviensis et Crusviciensis eius patruelis [...] Stanislav prepositi Wladislaviensis fratris nostri [...] Stephanus de lapidea ecclesia*.

⁴⁹ Tamże, T. II/1, nr 209: *Geruardo, dei gracia ecclesie wladislaviensis episcopo*.

⁵⁰ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, k. 284: *Gerwardus divina miseratione ecclesie wladislaviensis episcopus*.

⁵¹ KDP, T. II/1, nr 210: *Geruardo, dei gracia ecclesie wladislaviensis episcopo*.

Trewiru, którzy przy okazji poręczyli resztę długu należnego mu jeszcze od Piotra Święcy⁵². Dnia 20 sierpnia tego roku książęta Leszek i Przemysł oświadczyli w obecności Gerwarda, że Filip Mirosławic z Łagiewnik zastawił pewne pola w swojej wsi za 14 grzywien⁵³. Dziesiątego listopada uczestniczył w nadaniu Władysława Łokietka dla szpitalników św. Ducha w Brześciu⁵⁴. Także w tym roku Cystersi byszewscy otrzymali od biskupa włocławskiego dochody z dziesięcin ze wsi: Wudzyna, Wudzynka i Trzeciewca⁵⁵. W dniu 21 stycznia 1314 r. Gerward zakupił Opatowo od opata mogileńskiego za 30 grzywien i 60 miar żyta⁵⁶, zaś szóstego lipca Julisława, wdowa po wojewodzie Stanisławie, sprzedała wieś Kruszyn Kościołowi włocławskiemu za 153 grzywiny, co potwierdził Władysław Łokietek⁵⁷. Tydzień później Gerward nabył od klasztoru w Mogilnie Opatowo za 30 grzywien denarów toruńskich⁵⁸. Następnie 30 sierpnia biskup zamienił się opatem pelplińskim na dochody z dziesięcin⁵⁹.

Dziesiątego maja 1315 r. prepozyt strzeleński Jan za zgodą konwentu zamienił, za pozwoleniem opata klasztoru św. Wincentego we Wrocławiu, na wsie klasztorne Bronisław, Bieganowo i Złotowo w ziemi radziejowskiej oraz Sklusk w diecezji kruszwickiej na dochody z dziesięcin należne biskupowi włocławskiemu ze wsi Łojewo oraz Dulsk i 140 grzywien toruńskich⁶⁰. Dnia 25 maja zawarł umowę z opatem Mikołajem z Mogilna. W jej myśl, biskup przejął patronat nad kościołem św. Jana Chrzciciela we Włocławku, przewozowe i cło na Wiśle, w zamian za przywrócenie Benedyktynom prepozytury św. Wojciecha *ad quercum* pod Gdańskiem wraz z nadaniem pewnych wsi i dziesięcin z nich⁶¹. Nazajutrz wymienił dziesięcinę z Sielca k. Kołudy na dziesięcinę ze wsi Borzejewice, uzyskując tym samym prawo patronatu w kościele św. Jana we Włocławku⁶². Trzynastego lipca tego roku prepozyt strzeleński Jan oraz tamtejsza przeorysza norbertanek zaświadczyli, że otrzymali od biskupa włocławskiego 160 grzywien toruńskich za wsie Bronisław, Bieganowo i Skulsk i Złotowo⁶³. Zaś 14 października

⁵² PrUB, Bd. II, nr 96: *Gerwardo, dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopo.*

⁵³ KDP, T. II/1, nr 211: *G., dei gracia ecclesie wladislaviensis episcopo.*

⁵⁴ *Wiadomości do dziejów polskich z Archiwum Prowincji Szląskiej*, wyd. A. Mosbach, Wrocław 1860, s. 38-39: *Gerwardo episcopo Cuiauiensi.*

⁵⁵ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz sygn. 6\437\0\58: *Gervardus divina miseratione ecclesie wladislaviensis episcopus.*

⁵⁶ KDW, T. II, nr 966: *Gervardo, Dei gracia episcopo ecclesie Wladislaviensis.*

⁵⁷ KDP, T. II/1, nr 213: *Gerwardo, ecclesie wladislaviensis episcopo.*

⁵⁸ AD Włocławek, Kopiański kanonika Piotra Piotrkowskiego z 1551 r., sygn. 614, k. 111: *Geruardo Dei gr[ati]a wlad[islavie]n[si] eccl[es]ie ep[iscop]o.*

⁵⁹ PrUB, Bd. II, nr 121: *episcopum Cuyaviensem.*

⁶⁰ KDP, T. II/1, nr 217: *Geruardo, dei gracia episcopo ecclesie Wladislaviensis.*

⁶¹ AD Włocławek, Kopiański ogólny Drzewickiego, sygn. 611, k. 174v: *Gervardus divina miseration[e] Ec[c]lesie Wlad[islavie]n[si]s.*

⁶² KDW, T. II, nr 975: *Gervardus, divina miseratione ecclesie Wladislaviensis episcopus.*

⁶³ KDP, T. II/1, nr 218: *Gervardo, miseratione diuina Wladislaviensis ecclesie episcopo.*

Gerward był zmuszony dopłacić 46 grzywien, które przekazano na ręce wojewody kujawskiego Jana⁶⁴.

Trzeciego lutego 1317 r. został wyznaczony na jednego z sędziów w sporze między Kamieniem a Gnieznem o kościelną przynależność archidiaconatu słuńskiego i mianowany przy okazji kolektorem świętopietrza⁶⁵. Siódmego czerwca tego właśnie roku, procesował się o prawo patronatu nad kościołem w Świeciu⁶⁶. Z kolei ósmego września polecił niejakim Bonifacemu i Konradowi lokować wieś Miliszewy⁶⁷. Drugiego listopada 1317 r. za zgodą kapituły nadał sołtysowi z Raciążka Olbrachtowi cztery wsie diecezjalne celem lokowania na prawie magdeburskim pod wspólną nazwą Ośno, określając przy tym obowiązki i uprawnienia sołtysa i osadników⁶⁸. Wtedy także polecił temu samemu Olbrachtowi ulokować Raciążek na prawie magdeburskim⁶⁹.

Następnie 13 stycznia 1318 r. w imieniu biskupa kujawskiego, Maciej z Gołańczy i Goczek nabyli wieś Korabniki na ziemi zamętowskiej od braci Beniamina, Bierwołta i Włodzimira⁷⁰. Zaś 25 lutego 1318 r. Marcin, prepozyt z Trzemeszna sprzedał Włostowo k. Gopła z dziesięcinami z Lichmanowa Gerwardowi za 40 grzywien⁷¹. Trzeciego kwietnia ordynariusz diecezji kujawskiej, zlecił lokowanie wsi Małszyce na prawie magdeburskim⁷², a sześć dni później to samo uczynił z Kruszą⁷³. Dnia 19 maja został wyznaczony wraz z arcybiskupem gnieźnieńskim na kolektora świętopietrza z diecezji kamińskiej i chełmińskiej⁷⁴, zaś nazajutrz papież Jan XXII powierzył im zebranie zaległych sum i przesłanie ich przez zaufanego posła do Awinionu, oraz nakłonić kanoników Jana Grota i magistra Franciszka do osobistego stawienia się w Kurii Apostolskiej⁷⁵. W dniu 23 czerwca tego roku Władysław Łokietek zatwierdził trzecie z rzędu kupno wsi Roskidalino, tym razem od synów Stanisława Syrzyka za 40 grzywien

⁶⁴ AD Włocławek, Kopiański kanonika Piotra Piotrkowskiego z 1551 r., sygn. 614, k. 86v: *Gerwardu[m] eccl[es]ia[m] wladislavien[sem] ep[iscop]um*.

⁶⁵ PrUB, Bd. II, nr 175 (regeſt): *Bischof von Leslau*.

⁶⁶ Tamże, nr 181: *episcopi Cuiaviensi*.

⁶⁷ *Kontrakty lokacyjne wsi dobrzyńskich z XIV wieku*, wyd. Z. Guldon, R. Kabaciński, [w:] DDK, nr 1: *Gerwardus, Dei gracia episcopus Wladislaviensis*.

⁶⁸ KDP, T. II/1, nr 223: *Gerwardus, Dei gracia episcopus Wladislaviensis episcopus*.

⁶⁹ Z. Guldon, *Lokacje miast kujawskich i dobrzyńskich w XIII-XVI w.*, ZK 2 (1968), s. 35-37, nr 1: *Gerwardus, Dei gratia episcopus Wladislaviensis episcopus*.

⁷⁰ KDP, T. II/1, nr 225: *Gerwardus, dei gracia episcopus Wladislaviensis episcopus*.

⁷¹ KDW, T. II, nr 997: *Gervardo, ecclesie Wladislaviensis episcopo*.

⁷² *Kontrakty lokacyjne*, nr 2: *Gerwardus, Dei gracia episcopus Wladislaviensis episcopus*.

⁷³ AD Włocławek, Kopiański i częściowo formularz wikariuszy generalnych i oficjalów włocławskich, przeważnie z drugiej ćwierci XVI wieku, sygn. 613, k. 253v-254: *Gervardus dei gr[ati]a Ec[c]l[es]ie Wladi[sla]uien[sis]*.

⁷⁴ *Acta Cameare Apostolicae*, vol. I, nr 53, s. 49-51: *Episcopo Wladislaviensi*.

⁷⁵ *Analecta Vaticana 1202-1366*, s. 209-211, nr 144: *Episcopo Cuyaviensi*.

groszy praskich⁷⁶. Dwunastego grudnia z Kurii Apostolskiej wyszło polecenie papieskie dla Gerwarda, aby ukarał unikających płacenia dziesięciny klasztorowi św. Wincentego we Wrocławiu⁷⁷. Jeszcze w 1318 r. książę Leszek inowrocławski zezwolił Gerwardowi zbudować zamek murowany w Sławsku⁷⁸.

W następnym roku przebywał już w Awinionie, bowiem 18 stycznia otrzymał przywilej restytucyjny dla klasztoru w Żukowie⁷⁹. Dnia 22 lutego 1319 r. papież Jan XXII wystawił po wcześniejszych negocjacjach dwa tajne pisma zezwalające na koronację⁸⁰. Zaś 26 kwietnia tego roku został mianowany wraz z innymi biskupami polskimi konserwatorem dominikanów⁸¹. Następnie, dnia 17 sierpnia biskup Rzymu ustanowił obrońców dla ziem Gerwarda, które były bezprawnie zagarniane przez różne osoby duchowne i świeckie⁸². Oficjalna bulla w sprawie koronacji, skierowana do arcybiskupa gnieźnieńskiego, wyszła z kurii papieskiej 20 sierpnia 1319 r.⁸³ W ten sam dzień Gerward zamienił dwie prebendy w Kościele krakowskim⁸⁴ i ustanowił nowego dziekana tamtejszej kapituły⁸⁵. Później zaś, dnia 10 września nadał kanonie wrocławską swojemu siostrzeńcowi Maciejowi z Gołańczy⁸⁶, a dzień później wybierał się już drogą powrotną do Polski⁸⁷. Przed wyjazdem jednak, otrzymał możliwość mianowania sześciu kleryków notariuszami⁸⁸. Miał także możliwość zdjęcia klątwy z 10 osób za napaści na kleryków, którym nie wyrządzili większej szkody⁸⁹. Wtedy też wierni za wysłuchanie mszy lub kazań Gerward mogli otrzymać 20-dniowy odpust⁹⁰. Tego samego dnia biskup kujawski uzyskał od papieża rozgrzeszenie dla siebie i swoich następców⁹¹ i prawo do sporządzenia testamentu⁹². Wówczas także otrzymał prawo mianowania dziekana krakowskiego w kościele mariackim⁹³.

⁷⁶ KDP, T. II/1, nr 228: *Geruardo ecclesie Wladislaviensis episcopo*; Był to tylko pretekst, po którym kryło się wysłanie Gerwarda do Awinionu z petycją o koronację księcia krakowskiego, zob. J. Maciejewski, *Działalność*, s. 128; tam dalsza literatura do tego zagadnienia.

⁷⁷ BP, T. I, nr 1091 (regest): *Episcopo Cuiuaeinsi*.

⁷⁸ KDP, T. II/1, nr 224: *Gerwardi, dei gracia episcopi Wladislaviensis ecclesie*.

⁷⁹ BP, T. I, nr 1092 (regest): *Eidem [Episcopi Cuiuiensi]*.

⁸⁰ W. Abraham, *Stanowisko kurii papieskiej wobec koronacji Władysława Łokietka*, [w:] *Księga pamiątkowa uniwersytetu lwowskiego ku uczczeniu pięćsetnej rocznicy fundacji jagiellońskiej*, red. W. Abraham i in., Lwów 1900, aneks I: *G. episcopus Wladislaviensem*; aneks II: *Gerwardus episcopus Waldislaviensis*.

⁸¹ BP, T. I, nr 1101 (regest): *episcopis [...] Cuiuiensi*.

⁸² *Analecta Vaticana 1202-1366*, s. 215, nr 149: *Gervardi, episcopi Waldislaviensis*.

⁸³ VMPL, T. I, nr 226: *Gerwardus Episcopus Wladislaviensis*.

⁸⁴ Tamże, nr 227: *E[pisco]po Wladislaviensi*.

⁸⁵ Tamże, nr 228: *Episcopo Wladislaviensi*.

⁸⁶ Tamże, nr 229: *Gerwardi Wladislaviensis Episcopi*.

⁸⁷ Tamże, nr 239: *Gerwardus episcopus Wladislaviensis*.

⁸⁸ *Analecta Vaticana 1202-1366*, s. 218, nr 152: *Gervardi, episcopi Waldislaviensis*.

⁸⁹ VMPL, T. I, nr 233: *Episcopo Wladislaviensi*.

⁹⁰ Tamże, nr 234: *Gerwardo Episcopo Wladislaviensi*.

⁹¹ Tamże, nr 235: *Episcopo Wladislaviensi*.

⁹² Tamże, nr 236: *Episcopo Wladislaviensi*.

⁹³ Tamże, nr 238: *Gerwardo episcopo Wladislaviensi*.

Został wtedy także powołany skład konserwatorów w osobach arcybiskupa gnieźnieńskiego, biskupa poznańskiego oraz dziekana gnieźnieńskiego, którzy mieli podjąć odpowiednie kroki prawne przeciwko sprawcom szkód poniesionych przez Gerwarda⁹⁴. Papież polecił ordynariuszowi diecezji kujawskiej odzyskanie dóbr należących do begardów w diecezji chełmińskiej⁹⁵. Jednocześnie dziekan i scholastyk gnieźnieński deklarowali, że dziesięciny z nowalijek ciechanowskich przypadły biskupowi wrocławskiemu⁹⁶. Wyzyskał też prebendę w Krakowie dla swojego krewniaka Bodzety z Wrześni⁹⁷, a dla Bogufała z Kowal plebostwo w Chlewiskach⁹⁸. Pierwszego października wyznaczono go na rozjemcę w sporze między biskupami chełmskim i meteleńskim⁹⁹.

Dnia 19 lutego 1320 r. wraz z arcybiskupem gnieźnieńskim Janisławem, wystosował polecenie do biskupa chełmińskiego i archidiacona pomorskiego w sprawie uiszczenia świętopietrza z ziem polskich pozostających pod władaniem Zakonu krzyżackiego¹⁰⁰. Szóstego marca tego roku biskup poznański Domarad i Mikołaj dziekan gnieźnieński rozstrzygnęli spór między begardami ze Złotorii a biskupem wrocławskim na rzecz Gerwarda, i nakazali zwrot Złotorii tamtejszego klasztoru św. Krzyża w zamian za materialne świadczenia biskupa na ich rzecz, aż do śmierci ostatniego z nich¹⁰¹. Dziesiątego marca Fryderyk von Wildenberg mistrz krzyżacki skarżył się na działalność kolektora świętopietrza w ziemi chełmińskiej. Upoważnił jednocześnie Jana proboszcza z Chełmna do apelacji przeciw poborowi tej daniny przed arcybiskupem gnieźnieńskim i biskupem wrocławskim¹⁰².

Z kolei drugiego kwietnia tego roku arcybiskup Janisław i starosta brzeski zezwolili prepozytowi w Strzelnie Mikołajowi na sprzedaż Gerwardowi dwóch wsi: Bytonia i Straszewo, za 150 grzywien toruńskich¹⁰³. Cztery dni później powstał podobny dokument¹⁰⁴, który został potwierdzony dodatkowo 28 kwietnia¹⁰⁵. W maju tego roku miał miejsce proces joannitów lubiszowskich z biskupem wrocławskim. Rozprawę wyznaczono na 26 maja 1320 r., lecz wówczas pełnomocnik joannicki Konrad zażądał nowego terminu sprawy, aby uzyskać od swojego

⁹⁴ Tamże, nr 232: *Gerwardi Episcopi Wladislaviensis*.

⁹⁵ Tamże, nr 230: *Guerwardus Episcopus Wladislaviensis*.

⁹⁶ Tamże, nr 237: *Gerwardus Episcopus Wladislaviensis*.

⁹⁷ *Analecta Vaticana 1202-1366*, s. 217-218, nr 150: *Gerwardi episcopi Wladislaviensis*.

⁹⁸ Tamże, s. 218, nr 151: *Gervardi episcopi Wladislaviensis*.

⁹⁹ VMPL, T. I, nr 247: *Wladislaviensi [...] Episcopis*.

¹⁰⁰ *Urkunden des Bisthums Culm*, bearb. von C.P. Woelky, Theil I: *Das Bisthum Culm unter dem Deutschen Orden 1243-1466*, Danzig 1885, nr 184: *Gerwardus, dei gracia Wladislaviensis episcopus*.

¹⁰¹ *Trzyńskie*, nr 2: *Gervardi Wladislaviensis episcopi*.

¹⁰² *Urkunden des Bisthums*, nr 185: *Ger[wardum], Wladislaviensis ecclesie episcopum*.

¹⁰³ KDP, T. II/1, nr 232: *Geruardo, ecclesie wladislaviensis episcopo*.

¹⁰⁴ Tamże, nr 233: *Geruardo, ecclesie wladislaviensis episcopo*.

¹⁰⁵ Tamże, nr 234: *Geruardo, Wladislaviensis (ecclesie) episcopo*.

przełożonego potrzebne instrukcje. Jednak wyznaczonego dnia Zakonnik się nie stawił, przeto strona biskupa zażądała postępowania zaocznego i przysądzenia Gerwardowi dóbr nieruchomości, należących do klasztoru, gdyż ruchomości nie wystarczyłyby na pokrycie wyrządzonych strat. Sędziowie, aby wymusić na joannitach stawiennictwo, obłożyli interdyktem dobra położone na Kujawach i w Małopolsce. Upęłnomocniony przez Gerwarda, dziekan włocławski Maciej udał się niezwłocznie do Zagościa, a sędziowie, aby mu pomóc, zwrócili się do Władysława Łokietka z prośbą o udzielenie mu ochrony świeckiej¹⁰⁶. Dzień później skład sędziowski mianowany przez papieża Jana XXII, w osobach arcybiskupa Janisława, biskupa Domarada, dziekana Mikołaja, nakazał rektorom: Wojciechowi z Lignowów i Teodorykowi z Garcza, ogłosić ekskomunikę na Joannitów za wyrządzone krzywdy biskupowi Gerwardowi¹⁰⁷. Sam biskup kujawski wtenczas składał zeznania na procesie inowrocławsko-brzeskim jako pierwszy świadek¹⁰⁸. Z kolei 16 czerwca wspomniany skład sędziowski przypominał Joannitom, poprzez tych samych rektorów, o konieczności zastosowania się do poleceń papieskich i zadośćuczynienia biskupowi włocławskiemu¹⁰⁹. Następnie dnia 27 sierpnia tego roku arcybiskup Janisław zatwierdził sprzedaż wsi Koszczały Gerwardowi przez Przybysława Trojanowica za 150 grzywien toruńskich¹¹⁰. Zaś 18 listopada biskup poznański Domarat sprzedał Kościołowi włocławskiemu wieś Poryszycze k. Sławska za 30 grzywien toruńskich¹¹¹.

Dnia 23 stycznia 1321 r. papież Jan XXII wydał bullę, skierowaną m.in. do Gerwarda, dotyczącą Begardów na terenie diecezji chełmińskiej¹¹². W tym właśnie roku Joannici, w ramach zemsty, złupili pomorskie dobra biskupstwa włocławskiego, obrabowali Rymka i Stanisława, współpracowników Gerwarda oraz uprowadzili scholastyka kruszwickiego Pawła i proboszcza z Miłobędza Henryka¹¹³. Wymusili na nich zobowiązania finansowe, które miały być

¹⁰⁶ Tamże, nr 235: *Geruardo, Wladislaiensi episcopo*.

¹⁰⁷ AD Włocławek, Kopiański ogólny Drzewickiego sygn. 611, k. 143-145 *Geruardo Ec[c]l[es]ie Wladislavie[nsi] ep[iscop]o*.

¹⁰⁸ LitesChł, s. 25-26: *Gerwardus Wladislaiensis episcopus*.

¹⁰⁹ AD Włocławek, Kopiański ogólny Drzewickiego, sygn. 611, k. 124-124v: *Geruardo Eccl[es]ie Wladislavien[si] ep[iscop]o*.

¹¹⁰ KDP, T. II/1, nr 236 (1): *Geruardo, Wladislaiensi episcopo*; Wydawcy pomylili numerację dokumentów i dwa razy (27 sierpień 1320 r. oraz 18 listopad 1320 r.) widniejące dyplomy z numerem 236. Nawiasy z numerem stosuję dla ich odróżnienia kierując się w tym przypadku chronologią.

¹¹¹ Tamże, nr 236 (2): *Geruardo, Wladislaiensi episcopo*.

¹¹² VMPL, T. I, nr 253: *Geruardo E[pisco]po Wladislaviensi*.

¹¹³ W procesie warszawskim z 1339 r. jeden ze świadków, Piotr z Radzimina, opowiedział te same wydarzenia, jednak winił za to Krzyżaków. Jego zdaniem okup za porwanych wynosił 300 grzywien, por. LitesZak, T. I, s. 338; podobnie opisuje to Długosz: *Annales IX*, s. 100: *OJPPONENTE Geruardo Wladislaviensi episcopo in Curia Romana, tunc in Avinione constituta, super iniuriis ecclesie sue a magistro et Ordine de Prussia, debitam defensionem, et predictos magistrum et Odrinem tum propositiōnibus publicis in apostolico consistorio editis, tum monitoriis penalibus a Sede Apostolica in restitutionem eorum, que in decimis et villis mensam Wladislaviensem contingentibus in terra Pomeranie occupaverant, decretis, debita animadversione percellente, magister et Cruciferi cum in episcopum seivire non possent, in suos conceptam depromunt crudelitatem, et Paulum eiusdem Gerwardi episcopi in terra Pomeranie procuratorem in villa Sobkowo captivant et carcerali deputatum custodie longo*

pokryte z dóbr kościelnych. Przeto sędziowie zebrali się 26 lutego 1321 r. i wezwali ponownie joannitów wyznaczając termin na 2 kwietnia, na który się nie stawili¹¹⁴. Dostali jeszcze jedną szansę od sędziów, którzy trzeciego lipca wezwali joannitów do stawienia się 5 sierpnia w Poznaniu, jednak oni tej szansy nie wykorzystali. Wówczas sędziowie przyznali Gerwardowi dobra małopolskie: Zagość, Winiary, Skotniki i Januszowice, oraz kujawskie: Niemojów i *Szczblancz*¹¹⁵. Szóstego marca 1321 r. został wyznaczony arbiter w sprawie świętopietrza z terenu diecezji chełmińskiej i ziem podległych archidiakonowi pomorskiemu, ponieważ Krzyżacy, kapituła chełmska oraz Cystersi z Oliwy i Pelplina złożyli w stolicy apostolskiej protest¹¹⁶. Dwa dni później biskup kujawski nadał Witowi Doninowicowi, prawo lokowania wsi Przybysław¹¹⁷. W związku ze sprawą świętopietrza, dnia 24 maja arcybiskup Janisław i Gerward rzucili interdikt na ziemię chełmską i dobra archidiakonatu¹¹⁸.

Czwartego kwietnia 1321 r. biskup włocławski zezwolił Mikołajowi z Chełmży przeprowadzić wodę z rzeki Lubownicy do młyna w Młyńcu¹¹⁹. Dnia 25 czerwca został wymieniony jako kolektor świętopietrza¹²⁰, zaś trzeciego lipca papieski skład sędziowski, polecił rektorom w Gniewie i Rajkowach wezwać komandora Joannitów lubiszewskich na piątego sierpnia tego roku w celu wysłuchania wyroku przezeń wydanego¹²¹. Dwa miesiące później Gerward procesował się Florianem biskupem płockim o granice diecezji włocławskiej i płockiej. Sędziowie w składzie arcybiskup Janisław oraz biskup poznański Domarat wydali orzeczenie, w

tempore tormentant. Qui diros cruciatus et captivitatis molestias volens evadere, tricentas marcas pro sui liberatione iuxta depactacionem numerata pecunia magstro persolvit; tekst tłumaczony: Roczniki IX, s. 124: „Kiedy biskup włocławski Gerward wystąpił wobec przebywającej wówczas w Awinionie kurii rzymskiej ze słusznym oskarżeniem w sprawie krzywd wyrządzonych jego kościołowi przez mistrza i Zakon z Prus i odpowiednio nastraszył wspomnianego mistrza i Zakon zarówno oficjalnym oskarżeniem, które złożył w konsystorzu papieskim, jak i wystosowanymi przez Stolicę Apostolską napomnieniami w sprawie zwrotu pod groźbą kar dóbr, zarówno dziesięcin jak i wsi, które zajęli w ziemi pomorskiej, a które należą do stołu katedry włocławskiej, mistrz i Krzyżacy nie mogąc się srożyć wobec biskupa, dopuszczają się aktów okrucieństwa na jego ludziach. We wsi Subkowo więżą zarządcę tegoż biskupa Gerwarda w ziemi pomorskiej Pawła i wtrąciwszy go do więzienia przez długi czas do męczą. Ten, chcąc uniknąć strasznych mąk i udręk więzienia, wypłaca mistrzowi za swe uwolnienie zgodnie z umową trzysta grzywien gotówką”.

¹¹⁴ KDP, T. II/1, nr 237: *Geruardi Wladislaviensis episcopi*.

¹¹⁵ Tamże, nr 239: *Ger(wardo), Wladislaviensis ecclesie episcopo*.

¹¹⁶ *Urkunden des Bisthums*, nr 191: *Gerwardum, Wladyslaviensem episcopum*.

¹¹⁷ Biblioteka im. Ossolińskich we Wrocławiu, Kopiański gospodarczy Drzewickiego, sygn. 5209/II, k. 62v-63: *Gervardus dei gra[tia] eccle[sia]e wlad[isla]vien[sis] ep[iscop]us*.

¹¹⁸ VMPL, T. I, nr 257: *Gerwardus eadem gracia Wladislaviensis Episcopus*.

¹¹⁹ KDP, T. II/1, nr 238: *Geruardus, dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopus*; dokument, zdaniem Stanisława Librowskiego, jest niewątpliwie fałszywy, prawdopodobnie z XVI w, zob. *Archiwum diecezjalne we Włocławku. Dział I: Dokumenty. Seria I: Inwentarz realny, z. 2: Oryginalne dokumenty samoistne z XIV wieku*, oprac. S. Librowski, Lublin 1987, s. 37-38.

¹²⁰ PrUB, Bd. II, nr 383: *Gerwardum Wladislaviensem episcopum*; dokument z 2 lipca 1322 r., który wspomina dyplom z 25 czerwca.

¹²¹ AD Włocławek, Kopiański kanonika Piotra Piotrkowica z 1551 roku, sygn. 614, k. 18v-19: *Gervadro wladislaviensis ep[iscop]o*.

którym przeprowadzili szczegółowe ich rozgraniczenie¹²². Wtedy także z powodu nieskuteczności akcji przeprowadzonych wobec Joannitów przez papieskich sędziów, Gerward odwołał się do opinii publicznej, bowiem Joannici wyrządzili mu jeszcze inne szkody we wsi Subkowy i jeszcze 18 innych na Pomorzy¹²³. Dwunastego maja 1322 r. Gerward przekazał zebrane świętopietrze Janowi Grotowicowi, aby ten zawiózł je do Stolicy Apostolskiej¹²⁴. Piątego listopada przesłał kolejną ratę wysyłając do Awinionu Boguchwałę z Kowalą i Andrzeja z Verolil¹²⁵. Szóstego kwietnia 1323 r. Gerward osobiście przywiózł ostatnią ratę z 4000 florenów, które mieli zapłacić kanonicy krakowscy¹²⁶. Falsyfikatem natomiast jest dokument z 23 czerwca, w którym Władysław Łokietek w obecności Gerwarda, nadał Czarnków Sędziwojowi¹²⁷. Zmarł w Awinionie tego roku i tam został pochowany¹²⁸.

B.13.I. Grzymek z Chodorążka¹

W historiografii uchodzi za syna Grzymka Kosisko². Pisał się z Chodorążka³. Uważa się, że posiadał brata Tomka z Sumina⁴. Posiadał Chodorążek⁵ i przypisuje mu się ponadto połowę Zadusznik⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach średniowiecznych pojawił się tylko raz, przy przysiędze złożonej królowi Władysławowi Jagielle przez dostojników ziemi dobrzyńskiej, w której obiecał monarsze, że wybiorą po jego śmierci jednego z synów na tron Polski⁷.

¹²² KDP, T. II/1, nr 240: *Gerwardum, ecclesie wladislaviensis [...] episcopos*.

¹²³ AD Włocławek, Kopiarz ogólny Drzewickiego sygn. 611, k. 167v-168: *Gervardus dei gratia Eccl[es]ie Wladislaviensis ep[iscop]us*.

¹²⁴ Por. przyp. 12.

¹²⁵ *Acta Camerae Apostolicae*, vol. I, s. 72, nr 81: *Gerwardus, episcopus Wladislaviensis, collector census*.

¹²⁶ Tamże, s. 75-76, nr 86: *Gervardi, episcopi Wladislaviensis*.

¹²⁷ KDW, T. II, nr 1037: *Gervardo Wladislaviensi [...] episcopos*.

¹²⁸ Na temat ustalenia dokładnej daty i przyczyn śmierci Gerwarda zob. J. Maciejewski, *Działalność*, s. 146-147, przyp. 240-241; tam dalsza literatura.

¹ KDP, T. II/2, nr 578: *de clenodio Laskj: Grzymkonis de Chodoransko, Thomkonis de Somyno*.

² J. Bieniał, *Elita ziemi dobrzyńskiej*, s. 49: „Drugą połowę tej ostatniej wsi [Zadusznik – P. K.] odziedziczyli po kanclerzu Świętopelku widocznie inni jego synowcy, potomkowie chorążego Grzymka. Odnajdujemy ich w Grzymku z Chodorążka i Tomku z Sumina, którzy poręczyli dokument z 1434 r. pieczęciami z herbem Laska”. Należy zwrócić uwagę, że żaden z nich nie pisał się z Zadusznik, zatem jest to zwykły domysł toruńskiego uczonego, podobnie jak i wywodzenie ich od Grzymka Kosisko. Nie znamy powiązań rodzinnych Grzymka. Być może jego krewnym był Hektor z Chodorążka, który zginął pod Świecinem w 1462 r. (por. B.17.I.), ale oprócz miejscowości i zgodności herbu nie możemy być tego całkowicie pewni, tym bardziej, że między nimi istnieje 28 lat różnicy w występowaniu.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Por. przyp. 1.

B.14.I. Grzymek z Cieślina¹

Nie jest znane pochodzenie Grzymka². Pisał się z Cieślina³, Mikołajkowa⁴ i Żelaskowa⁵. Uważa się, że miał braci: Jana z Ostrowa⁶, Mikołaja z Kościelca⁷ i Macieja z Łabiszyna⁸ oraz dwie nieznanne z imienia siostry⁹. Żonaty był z Zdziechną z Mikołajkowa¹⁰, z którą miał syna Wincentego z Mikołajkowa¹¹. W historiografii uważa się ponadto, że miał dodatkowo troje synów: Jana z Mamlicza¹², Macieja z Mamlicza¹³ i Bartłomieja z Mikołajkowa¹⁴. Posiadał Mikołajkowo¹⁵, Cieślin¹⁶, Żelaskowo¹⁷. Pełnił urząd stolnika inowrocławskiego¹⁸, burgrabiego gnieźnieńskiego¹⁹, a później był kasztelanem bydgoskim²⁰.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się 7 lutego 1398 r., gdy został mu wyznaczony termin sądowy z panią z Gołańczy²¹. Trzy tygodnie później pojawił się w sądzie gnieźnieńskim jako

¹ NZH, cz. II, nr 3: *Grymko castellanus Bidgostiensis, qaurtus Pribko Cunszky de Laszka*.

² Por. A.IV.1., s. 127-128.

³ Lekszycki, Bd. II, nr 1093: *Grimkone, dapifero Wladislaviensi*.

⁴ KDW, T. VII, nr 751: *Grzymek de Mikolajkowycze et castellanus Bidgostiensis*.

⁵ AP Poznań, Pyzdry Z. 1, k. 99: *Grzimco dapifer wladislavien[sis] h[er]es de Szelaskowo*.

⁶ Por. A. IV.1., s. 126-127.

⁷ Tamże, s. 129-130.

⁸ Por. A.IV.2., s. 131.

⁹ Por. A.IV.1., s. 124-126.

¹⁰ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 44v: *sdzichna de [...] mykolaykowo*; Gniezno Z. 5, k. 1v: *g[e]n[er]osa [...] de micolaycowo Castellanissa Bydgosten[sia]*.

¹¹ Tamże, Kalisz Z. 5, k. 247v: *Sdzechna[m] de micolaycowice et vincencium[s] filiu[s] eius*; w nagłówku jednak: *micolaykowo*.

¹² J. Karczewska, *Własność*, s. 25: „W 1427 r. przed sądem brzeskim odbyła się sprawa między Janem i Maciejem z Mamlicza a podstoliną z Poczernina (AGAD, Brześć Z. 4, k. 341v: *Joh[an]ne et mathia de mamlicz*). Dziedziczenie przez nich w Mamliczu pozwala na stwierdzenie, że byli to Leszczyce – wnuki wojewody Wojciecha, w ręku którego znajdował się przecież Mamlicz. Prawdopodobnie Jan i Maciej to synowie Grzymka albo Jana z Ostrowa, źródła bowiem skąpią informacji o potomstwie tych dwóch braci”. Wojewoda brzeski, o którym mowa dzierżył Mamlicz w 1362 r. (KDW, T. III, nr 1466: *scilicet [...] Mamlicze [...] domino Alberto palatino supradicto pro sua parte et totali porcione cesserunt*). Nie wiadomo jakie były dalsze koleje losu tej miejscowości. Na podstawie dziedziczenia Mamlicza 65 lat później przez Jana i Macieja nie można stwierdzić o przynależności herbowej, bowiem w ciągu tylu lat wieś ta mogła przechodzić z rąk do rąk. Badacze często zapominają o niezarejestrowanym obrocie nieruchomościami w średniowieczu.

¹³ Tamże.

¹⁴ S. Szybkowski, *Kujawska Szlachta*, s. 544-545: „Żoną Grzymisława była żyjąca jeszcze w 1428 i pisząca się z Mikołajkowa Zdziechna, wprost nazwana kasztelanową bydgoską, za jego syna z pewnym prawdopodobieństwem należy zaś uznać Bartłomieja z Mikołajkowa, który w tymże roku był pełnomocnikiem sądowym Zdziechny”; Bartłomiej rzeczywiście wystąpił przy Zdziechnie (AP Poznań, Konin Z. 3, k. 44v: *Barhossi[us] de mycolaykowiec aut p[ar]tim d[omi]na[m] sdzichna*), lecz nie oznacza to, że byli spokrewnieni. Mikołajkowo mogło przecież mieć kilka dziedzin, a bez bezpośredniej wzmianki źródłowej o ich pokrewieństwie, nie jesteśmy w stanie go określić.

¹⁵ KDW, T. VII, nr 751: *Grzymek de Mikolajkowycze et castellanus Bidgostiensis*.

¹⁶ Por. przyp. 3.

¹⁷ AP Poznań, Pyzdry Z. 1, k. 99: *Grzimco dapifer wladislavien[sis] h[er]es de Szelaskowo*.

¹⁸ *UrzednicyKuj*, s. 109, nr A323.

¹⁹ Brak Grzymka w spisach burgrabów gnieźnieńskich, zob. A. Gašiorowski, *Urzednicy wielkopolscy 1385-1500. Spisy*, [Prace Komisji Historycznej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, T. 24, z. 2], Poznań 1968, s. 100-102; Jego stanowisko poświadczono zostało źródłowo (Lekszycki, Bd. II, nr 1092: *Grzimko dapifer Wladislaviensis senior Gnezniensis*).

²⁰ *UrzednicyKuj*, s. 77, nr A173.

²¹ Lekszycki, Bd. II, nr 1079: *Grimko dapifer Wladislaviensis*.

asesor²². Rozsądził wtedy spór między Stefanem stolnikiem kaliskim a Wojciechem z Trłąga²³ i przyjął zeznanie Wojciecha z Trłąga w jego sprawie z panią z Gołańczy²⁴. Dnia 14 marca ponownie pojawił się na rokach gnieźnieńskich²⁵. Wtedy potwierdził sprzedaż wójtostwa w Stawnie przez niejaką Magdalenę Sędziwojowi²⁶. Następnie 18 kwietnia wystąpił ponownie jako asesor w sądzie w Gnieźnie²⁷. W podobnym charakterze wystąpił drugiego²⁸ i trzeciego maja²⁹.

Zaś szóstego maja 1399 r. rozsądził proces między Jaśkiem z Podlesia a jego sługą Okiem³⁰. Dnia 22 maja uczestniczył w rokach gnieźnieńskich³¹, podobnie jak i 5 czerwca³². Z kolei 20 czerwca rozstrzygał spór pomiędzy Stanisławem z Drachowa a Mikołajem z Kosmowa³³. Drugiego³⁴ i trzeciego³⁵ listopada 1400 r. oraz 6 marca 1401 r.³⁶ był obecny na rokach pyzdryskich. Dnia 18 stycznia 1401 r. za pośrednictwem Grzymka, Agnieszka z Pakości pozwała Pawła o granice między Szalenicami a Nagórkami³⁷, a 6 marca, Grzymek poręczył za Mikołaja z Miłosławia³⁸. Pierwszego maja tego roku świadcował przy procesie Bartosza z Pęcinnia i Jana Golińskiego³⁹. Dnia 28 sierpnia 1402 r. pojawił się na rokach brzeskich⁴⁰, a w 1403 r. na rokach gnieźnieńskich⁴¹.

Pierwszego maja 1403 r. testował przy procesie Agnieszki z Pakości i Jarosława z Saldna⁴². Zaś 21 czerwca tego roku za Grzymka poręczyli Mikołaj i Jan z Mieczka⁴³. Następnie,

²² Tamże, nr 1092: *Grzimko dapifer Wladislawiensis senior Gneznensis*.

²³ Tamże, nr 1093: *Grzimko de Czeslino*.

²⁴ Tamże, nr 1094: *Grzimkone seniore Gneznensi*.

²⁵ Tamże, nr a.1103: *Grzimko dapifer Wladislawiensis et senior Gneznensis*.

²⁶ Tamże, nr 1111: *Grimkone serniore Gneznensi*.

²⁷ Tamże, nr a.1115: *Grzimko dapier Wladislaviensis senior pro tunc Gneznensis*.

²⁸ Tamże, nr a.1129: *[Gr]zimko dapifer Wladislawiensis et senior Gneznensis*.

²⁹ Tamże, nr a.1135: *Grzimko dapier Wladislaviensis senior pro tunc Gneznensis*.

³⁰ Tamże, nr 1231: *domino Grzimkone*.

³¹ Tamże, nr a.1212: *Grzimko senior Gneznensis*.

³² Tamże, nr a.1235: *Grimko burgrabius Gneznensis*.

³³ Tamże, nr 1243: *Grzimkonem burgabium*.

³⁴ Tamże, nr a.956: *Grzimcone de Cselino*.

³⁵ Tamże, nr a.965: *Grzimcone de Cselino*.

³⁶ *Wybór zapisek sądowych grodzkich i ziemskich wielkopolskich z XV wieku*, wyd. F. Piekosiński, [w:] tegoż, *Studia, Rozprawy i Materiały z dziedziny Historii Polskiej i Prawa Polskiego*, T. VI, z. 1, Kraków 1902, nr a.190: *Grzimcone strenuo de Czeslino*.

³⁷ AGAD, Brześć Z. 2, k. 49v: *Jachna de pacoscz bidgosten[si] [...] Grzimkonem pincernam wlad[islaviensi]*; Tytuł cześnika został przypisany Grzymkowi omyłkowo (por. *UrzednicyKuj*, s. 109, nr A323).

³⁸ AP Poznań, Pyzdry Z. 1, k. 99: *Grzimco dapifer wladislaviens[is] h[er]es de Szelaskowo*.

³⁹ AGAD, Brześć Z. 1, k. 54v: *Bartossius de pzenino [...] Grzimek de Czeslino Stolnik Wladislawien[si] [...] maczude palat[inus] gnewcowien[is]*.

⁴⁰ Tamże, Z. 2, k. 70: *pallatinis Wlad[islaviensis] [...] Grzimek Castellanus Bidgostien[is] Cossisko vexilifer dobrinen[is]*.

⁴¹ *Wybór zapisek sądowych grodzkich*, nr a.629: *Grzimcone castellano Bidgostensi*.

⁴² AGAD, Brześć Z. 2, k. 97: *d[omi]na pakostka [...] maczuda palat[inus] Gnecouien[is] [...] Grzimko castellan[us] Bydgostien[is]*.

⁴³ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 111: *Grzymkonis Castell[anus] Bidgosten[is]*.

dnia 24 czerwca 1404 r. był obecny przy wywodzie szlachectwa Macieja Daronia z Górek⁴⁴. Jeszcze w tym roku miał wyznaczony termin sądowy z Janem i Mikołajem z Orzeszkowa⁴⁵ i uczestniczył w rokach ziemskich gnieźnieńskich⁴⁶. Później, dnia 27 sierpnia 1405 r. uczestniczył w sądzie gnieźnieńskim, na którym powiadomił sędziego kaliskiego, że opat klasztoru lędzkiego odparł roszczenia nieznannej z imienia pani do Goździkowa⁴⁷. Dnia 25 lutego 1406 r. pojawił się na rokach pyzdrych⁴⁸, a rok później toczył spór z Tomkiem z Bielaw⁴⁹

W 1410 r. procesował się z kasztelanem zbąszyńskim⁵⁰. Dnia 17 czerwca 1411 r. uczestniczył w rozprawie między Mikołajem z Szymanowca i Andrzejem z Czemirowa⁵¹. Zaś 20 września świadkował przy okazji uroczystości pogrzebu kilku członków kapituły płockiej⁵². Czwartego maja 1413 r. brał udział w rozprawie pomiędzy braćmi Kosisko a wikariuszami włocławskimi o prawo żeglugi na obu stronach Wisły⁵³. Dnia 11 marca 1415 r. rozsądził spór między klasztorem trzemeszańskim a kmieciami o Kątny Młyn⁵⁴, a 15 czerwca 1419 r. świadkował przy umowie współpracy między państwami unii kalmarskiej i unii polsko-litewskiej⁵⁵. Z kolei 10 października 1420 r. procesował się z Janem ze Sławoszewa⁵⁶. Przed swoją śmiercią miał termin sądowy z Andrzejem z Winy i jego bratankami⁵⁷.

B.15.I. Grzymek ze Szczebiotowa¹

Nie jest znane pochodzenie Grzymka. Pisał się ze Szczebiotowa². Posiadał Szczebiotowo³. Nie pełnił żadnych urzędów.

⁴⁴ Por. przyp. 1.

⁴⁵ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 132: *Grzimkonis castell[anus] Bidg[ostiensis]*.

⁴⁶ Tamże, s. 137: *Grzimko[n]e Castell[anus] bidg[ostiensis]*.

⁴⁷ KDW, T. VII, nr 552: *Grzimko castellanus Bidgostiensis*.

⁴⁸ *Wybór zapisek sądowych grodzkich*, nr a.1046: *Grzimcone strenuo de Czeslino castellano Bydgostiensis*.

⁴⁹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 307: *mathias de labiszino [...] Grzimcone[m] Castell[anum] Bidgosten[sem]*.

⁵⁰ Tamże, Pyzdry Z. 2, k. 30: *Grzimkon[e] Cast[ellano] de Cselino*.

⁵¹ WZSK, nr 91: *Grzimko castellanus Bidgostiensis*.

⁵² AC, vol. I: *Acta capitulorum Gneznensis, Poznansiensis et Vladislaviensis (1408-1530)*, wyd. B. Ulanowski, [Monumenta Medii Aevi Historica Res Gestas Poloniae Illustrantia, T. XIII], Cracoviae 1894, nr 1448: *Swanthopelk cancellarius [...] Grzimkone castellano Bidgostiensis*.

⁵³ Por. A.VI.1., przyp. 11.

⁵⁴ KDW, T. VII, nr 751: *Grzymek de Mikolaykowycze et castellanus Bidgostiensis*.

⁵⁵ Z.H. Nowak, *Współpraca polityczna państwa Unii polsko-litewskiej i Unii Kalmarskiej w latach 1411-1425*, Toruń 1996, aneks Vb: [...] *Grzimko Bydgostiensis castellani*.

⁵⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 29v: *Grzimko de micolaycowo castellanu[s] Bidgostien[sis]*.

⁵⁷ Tamże, Z. 15, k. 93v: *Grzimcone[m] Cast[ellanem] Bydgostien[sem]*.

¹ KDP, T. II/2, nr 576: *Nicolai de Lupstowo Vexilliferi [...] Dignitariorum terre Cuyavie; nec non duorum de quolibet clenodio Terrigrnarum Cuyaviensium, videlicet [...] de clenodio Laska: Roslai de Boguslawycze et Grzimkonis de Sczebyotowo*.

² Tamże.

³ Tamże.

W źródłach pojawił się po raz pierwszy w 1408 r., gdy toczył spór z Janem kasztelanem kruszwickim⁴ i ze Świąszkiem z Brzezia⁵. Następnie czwartego stycznia 1418 r., miał wyznaczony pierwszy termin sądowy ze Świątosławą z Brzezia⁶. Dnia 19 stycznia tego samego roku wyznaczono mu kolejny termin w tej samej sprawie⁷. Kolejny raz Grzymek wystąpił 23 lutego 1423 r., gdy sąd w Brześciu wyznaczył mu drugi termin rozprawy z Rosławem z Bogusławic po Wielkanocy⁸. Następny termin odbył się w obecności wojewody brzeskiego 27 kwietnia tego roku⁹, a jeszcze w 1425 r. toczył się proces z Rosławem¹⁰. Dnia 14 kwietnia 1433 r. był obecny, kiedy król Władysław Jagiełło uzyskał przyrzeczenie dostojników ziemi brzeskiej, że po jego śmierci, obiorą na króla jednego z jego synów¹¹. W następnym roku toczył spór z Grzymkiem z Ostrowa¹², a dwa lata później zapłacił karę¹³ i poręczył za kogoś¹⁴. W 1437 r. miał sprawę sądową z Wilkiem z Ostrowa¹⁵, a w 1438 r. toczył spory z Bartoszem z Kwilina¹⁶ i Świątosławem ze Skibina¹⁷, podobnie jak i w 1440 r. z Jakubem z Dąbia¹⁸, zaś cztery lata później z Małgorzatą z Kwilina¹⁹.

⁴ AGAD, Brześć Z. 1, k. 174v: *Grzymkone[m] de Sczebotowo*; tamże, Z. 2, k. 206: *Grimkone[m] de Czebotowo*.

⁵ Tamże Z. 2, k. 218v: *Grzymkone de Sczebotowo*; tamże, k. 219v: *Grzymek de Sczebotowo*.

⁶ KSBK, nr 12: *Grzymkone de Schebothowo*.

⁷ Tamże, nr 68: *Grzymkone de Schobothowo*.

⁸ Tamże, nr 2834: *Grzymek de Schebyotowo*.

⁹ Tamże, nr 2994: *Grzymek de Schebyatowo cum Roslao de Boguslawice habent terminum ad presenciam domini palatini*.

¹⁰ AGAD, Brześć Z. 4, k. 218: *Rosslaus de Boguslawicze obligat se solv[er]e qui[n]queginta marcas monethe [...] Grzymkone de Sczbyetowo*; spór z nim ciągnął się kilka lat (tamże, 325v: *Grzymek de Scebyothowo cu[m] Rosslao de panewo*; tamże, k. 330v: *Grzymek de Scebiotow cu[m] Rosslao de Boguslawice*; tamże, k. 342: *Rosslaus de Boguslawice [...] Grzymkoni de Scebyotowo*; tamże, k. 439: *Rosla[us] de Boguslawczenicze cu[m] Grzymislaw de Scebethowo*; tamże, k. 442v: *Grzymek de Sczebothow cu[m] Roslao de Boguslawicze*; tamże, Z. 5, k. 144: *Grzymislaw Sczebyothowsky [...] Rosslaw de Boguslawicze*).

¹¹ Por. przyp. 1.

¹² AGAD, Radziejów Z. 1, k. 13: *Grzymek Sczbytohowsky cum Grzymkone de ostrow*.

¹³ Tamże, k. 32v: *Grzymek Sczebytohowsky*.

¹⁴ Tamże, k. 35v: *Grzymkoni Sczebytohowsky*.

¹⁵ Tamże, k. 69v: *Grzymek de Sczebyothowo cum wylkone de ostrow*; tamże, k. 92: *Grzymek de Sczebutowo cum wilkone de popowo*.

¹⁶ Tamże, Brześć Z. 5, k. 203: *Grzymek de Sczebyothowo*.

¹⁷ Tamże, k. 205: *Grzymek de Sczebothowo*; tamże, Radziejów Z. 1, k. 94v: *Grzymkone de Sczebotowo*.

¹⁸ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 108v: *Grzymek Sczebytohowsky*; tamże, k. 113v: *Grzymek Sczebytohowsky*.

¹⁹ Tamże, k. 148: *Grzymek de Schebyothowo*; spór z nią kontynuowany był przed sądem w Brześciu w 1448 r. (tamże, Brześć Z. 6a, k. 12v: *Grzymek de Szabytohowo*).

B.16.I. Grzymisław z Cienina¹

Nie jest znane pochodzenie Grzymysława². Pisał się z Cienina³. Miał braci Świętopelka z Radoliny⁴, i Macieja Maczudę z Lubstowa⁵ oraz nieznaną z imienia siostrę⁶. Miał dwie żony, pierwszą nieznaną z imienia⁷ i Febronię⁸. Posiadał synów Bogusława z Cienina⁹ i Świętosława z Cienina¹⁰. Posiadał Gierwartowo¹¹ i Cienin¹². Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1353 r. podarował wnukowi Porajowi całe Giewartowo, z zastrzeżeniem prawa wykupu przez kogoś z przedstawicieli herbu Łaska za 100 grzywien¹³. Został zabity 24 lutego 1383 r. podczas potyczki z Domaratem z Pierzchna pod Obodrzyckiem¹⁴.

¹ KDW, T. VII, nr 484: *Item ponit et si negatum fuerit probare intendit, quod predictus Grzymislaus tunc cum fuit heres et dominus possessorque legitimus predictae hereditatis Geruarthowo ipsam de anno Domini millesimo CCC L^o tercio cuidam suo nepoti nomine Porayo donaverat cum toto dominio et pleno iure, tali tamen condicione adiecta, quod quam [k. 206] cito aliquis de clenodio ipsius Grzymislai esset, qui dictam hereditatem in centum marcis grossorum a dicto Porayo exemere et liberare possit, qui Grzymislaus fuit de clenodio Laszka wlgariter nominatus, ipsam sibi licitum sit et fuit liberare et exemere cum omni iure et dominio, sicut dictus Porayus possidebat, tenuit et habebat, palam, publice, notorie et manifeste.*

² Por. A.V.1., s. 163-164.

³ *Joannis de Czarnkow Chronicon*, s. 731: *Grzymko etiam de Czenino vir nobilis et bonus et plures alii tam nobiles quam plebei, proh dolor! fuerunt occisi in bello eodem*; tekst tłumaczony: *Kronika Jana z Czarnkowa*, s. 121: „Zabito także Grzymka z Czenina, męża dobrego i szlachetnego, a i wielu innych, niestety, tak ze szlachty jak z ludu poległo także w tej bitwie”.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Syn Macieja, Mikołaj z Lubstowa dzierżył Sławęcino po stryju swoim cześniku (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 201: *h[er]editatem dictam Slawoczino sup[er] d[omi]no Nicolao h[er]ede de lupstowo q[uod] h[er]editatem idem nicolaus violent[er] posside[ba]nt p[ost] mortem patris sui [dictam] Czesnikonis*), którym był niewątpliwie Świętopelk. Wynika z tego, iż Maciej był bratem Świętopelka, a co za tym idzie, był również bratem Grzymysława.

⁶ KDW, T. VII, nr 484: *Geruarthowo ipsam de anno Domini millesimo CCC L^o tercio cuidam suo nepoti nomine Porayo*; wydawcy KDW, zgodnie z tłumaczeniem, uważali, że Poraj był wnukiem Grzymysława (KDW, T. IX, s. 355). Ze względów chronologicznych (Grzymisław umarł 30 lat po tym wydarzeniu, por. przyp. 3) w Poraju widziałbym siostrzeńca lub szwagra [takie właśnie tłumaczenia tego wyrazu dopuszczał J. Sondel, *Słownik łacińsko-polski*, hasło: *nepos – nepotis(I)*] Grzymysława, aniżeli wnuka, tym bardziej, że dorośli synowie jego żyli jeszcze w 1403 r. Warto, wszakże zwrócić uwagę, że Grzymisław ofiarował Porajowi wieś Giewartowo z zastrzeżeniem prawa wykupu przez jego krewnych agnacyjnych, co oznacza, że musiał on być jego kognatem. Dlatego też powyższe twierdzenie, że Grzymisław miał nieznaną z imienia siostrę nabiera cech pewności.

⁷ Wskazuje na to chronologia. Febronia bowiem w 1403 r. była już żoną Łaskarza z Kozarzewa (KDW, T. VII, nr 484: *domine Febronie contoralis Lascarii heredis in Coszazewo*), podczas gdy Grzymisław zmarł w 1383 r. (por. przyp. 3). Fakt, iż posiadał dwóch dorosłych synów Bogusława i Świętosława, którzy razem ze swoimi dziećmi (czyli wnukami Grzymysława) dziedziczyli w Giewartowie (por. przyp. 9) na równych prawach z Febronią, skłania ku twierdzeniu, że była ona raczej ich macochą, niż matką.

⁸ KDW, T. VII, nr 484: *Grzymislaus felicis recordacionis aws predictarum virginum et olim maritus prefate domine Febronie.*

⁹ Tamże, nr 484: *Boguslaus pater Margarethe et Dorothee et Swanthoslaus pater Afre, filii legitimi dicti Grzymislai.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże, nr 484: *Grzymislaus tunc cum fuit heres et dominus possessorque legitimus predictae hereditatis Geruarthowo.*

¹² Por. przyp. 3.

¹³ Por. przyp. 1.

¹⁴ Por. przyp. 3.

B.17.I. Hektor z Chodorążka¹

Nie jest znane pochodzenie Hektora². Pisał się z Chodorążka³. Posiadał Chodorążek⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

Jedyny raz w źródłach wystąpił w 1462 r., gdy Jan Długosz przekazał nam informację o jego zgonie⁵.

B.18.I. Hektor z Pakości¹

Syn Bogumiła z Pakości². Pisał się z Pakości³. Miał brata Bartosza Bogumiłowica⁴. Posiadał synów: Mikołaja z Pakości⁵ i Wojciecha z Sępólna⁶. Możliwe również, że miał nieznaną z imienia córkę, żonę Sędziwoja Świdwy⁷. W jego posiadaniu były: Sępólno⁸, Pakość⁹, Ludkowo¹⁰, Krotoszyn¹¹, Piekczyn¹², Ostrów¹³, Rybitwy¹⁴, Mikorzyn¹⁵, Sadłogoszcz¹⁶. Pełnił urząd podczaszego brzeskiego¹⁷ i tamtejszego sędziego¹⁸.

¹ Annales, lib. XII, s. 45: *Et Polonis nemo, preter Hectorem Chodoroski de domo Acervorum ex ordine militum deisideratus, et centum alii sine nomine, tam ex equite quam ex peditatu*; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. XII, s. 49: „Z Polaków nikt, prócz Hektora Chodorąskiego, herbu Bróg, ze stanu rycerskiego, i 100 innych bezimiennych, tak z konnicy, jak i piechoty”.

² Być może był w jakiś sposób powiązany z Grzymkiem z Chodorążka (B.13.I.), ale istnieje zbyt wiele możliwości, aby wskazywać jednoznacznie na jedną z nich.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. A.II.9., nr 6.

⁷ Por. A.IV.3., s. 135.

⁸ KDW, T. III, nr 1427: *Hector de Pacost*.

⁹ Por. A.IV.3., s. 135.

¹⁰ KDW, T. III, nr 1746: *Nicolai; dilecti filii nobilis viri Hectoris de Pacostz nati*.

¹¹ Tamże, T. V, nr 74: *Wojciecha i Mikołaja dziedziców Pakości*; Obok dowodnego syna Hektora – Mikołaja (por. przyp. 5) wystąpił Wojciech, co sugeruje, że był on bratem Mikołaja, zwłaszcza iż w tym dokumencie mowa jest o ich pogrzebie.

¹² Por. A.IV.3., s. 136-137.

¹³ KDW, T. VI, nr 184: *Hector, vir reverendus et dominus nobilis civitatis Sampelboriensis*.

¹⁴ Tamże, T. III, nr 1397: *Hectoris subpincerne Brestensium [...] locare civitatem iure Theutonico, eo quo gaudet civitas nostra Wladislavia Iuvenis, in fundo sue ville Pakoscz in terra Cuyaviensi situate*.

¹⁵ Tamże, nr 1466: *Albertus palatinus et frater eius patruelis Hector subpincerna Brestenses, nostri fideles, sani mente et corpore existentes, pura et sincera intencione ac matura deliberacione prehabita, divisionem hereditatum suarum nominatim infrascriptarum: Crziwosandza, nova et antiqua Cesslino, Welaves, ambe partes Kosczola, Manlicze, Labissino, Mochle, Ostrow cum molendino, Riwithvi (vacuum) cum lacu qui dicitur Mezlno, Sodlogosz cum lacu, Peccyno, Luthcowo, Paczosc et omnia prata in Micorzino: inter se fecerunt, que dinoscitur esse talis: videlicet quod ex huiusmodi divisione, hereditates seu possessiones subsequentes, scilicet Krzywosandza, nova et antiqua Tesslino, Welaves, ambe partes Koszciola, Mamlicze, Lambissino et Mochle, domino Alberto palatino supradicto pro sua parte et totali porcione cesserunt*.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² *UrządnicyKuj*, s. 55, nr A55.

²³ Tamże, s. 66, nr A115.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się drugiego lutego 1359 r., gdy król Kazimierz Wielki potwierdził przekazanie przezeń prawa patronatu nad kościołem w Sępólnie bożogrobcom gnieźnieńskim¹⁹. Tydzień później razem z Wojciechem z Łabiszyna dostał zezwolenie od króla na lokowanie Pakości na prawie niemieckim²⁰. Dwa dni po tym wydarzeniu był świadkiem wydania zezwolenia przez króla Polski Stanisławowi Kiwale na lokację wsi Przyłubia na prawie chełmińskim²¹. Czwartego kwietnia 1359 r. potwierdził sprzedaż sołectwa w Dziechowie Mikołajowi z Gdańska i Mikołajowi Ostrórze przez prepozyta bożogrobców gnieźnieńskich²². Następnie dnia 24 kwietnia 1360 r. pogodził się z prepozytem bożogrobców gnieźnieńskich o prawo do jeziora Sępólno i wziął pod opiekę wieś Dziechowę²³.

Dnia 29 stycznia 1362 r. rozdzielił posiadłości swoje z Wojciechem z Łabiszyna²⁴. Zaś czwartego marca 1365 r. był świadkiem potwierdzenia przez króla Kazimierza Wielkiego przywileju dla klasztoru trzemeszeńskiego, danego im niegdyś przez sędziego Tomisława²⁵. Pierwszego czerwca 1366 r. rozsądził spór między Tomkiem z Pomorzan a Tomkiem z Gazowa z siostrami, na korzyść tego ostatniego²⁶. Później, 18 listopada 1366 r. potwierdził nadanie wójtostwa w Sławsku Piotrowi z Kościoła przez Zbyluta biskupa włocławskiego²⁷. Dnia 13 czerwca oświadczył, iż sąd przyznał prawo do sołectwa w Sławsku biskupstwu włocławskiemu²⁸. Z kolei 18 grudnia 1368 r. Kazimierz Wielki w obecności Hektora potwierdził prawo do posiadłości w ziemi nakielskiej należące do klasztoru byszewskiego²⁹. W tym też roku sędzia kujawski zatwierdził nadanie Piotrowi z Kościoła wójtostwa we wsi Sławsko przez Zbyluta biskupa włocławskiego³⁰. Dnia 14 lutego 1370 r. był świadkiem sporu o młyn w Radziejowie³¹. Natomiast 18 lipca 1374 r. przedstawił protest zainteresowanych wsią Brzezie w ich

¹⁹ KDW, T. III, nr 1447: *Hector subpincerna noster Brestensis*; zdaniem J. Bieniaka dokument ten w wydaniu I. Zakrzewskiego nosi błędną datę, gdyż nie jest zgodna z obsadą kasztelanii gnieźnieńskiej. Prawdopodobną datę podają Teki Pstrokońskiego (*UrzędnicyKuj*, s. 55, nr A55).

²⁰ Por. przyp. 9.

²¹ *Przywileje lokacyjne Przyłubia z lat 1359 – 1594*, [w:] DDK, nr 1: *Stanislai dicti Kiwalicz, iudicis Cuiaviae, heredis de Ostrow [...] Alberto de Pakoscz palatino Brzestensi [...] Hectore subpincerna [...] Brzestensibus*.

²² Por. przyp. 8.

²³ Por. przyp. 3.

²⁴ Por. przyp. 10.

²⁵ KDW, T. III, nr 1538: [...] *Hectore iudice Cuyaviensibus*.

²⁶ DKM, s. 150, nr 81: *Hector, generalis iudex Cuyavie et heres de Pacoscz [...] Alberti palatini*.

²⁷ KDP, T. II/1, nr 278: *Alberto palatino Cujaviensi [...] Jectore Iudice Cuiaviensi*; Błąd w dacie w tym wydaniu (18 listopad 1346 r.). Osoby wymienione na tym dokumencie wówczas nie pełniły swoich urzędów (por. *UrzędnicyKuj*, s. 95, nr A245).

²⁸ AD Włocławek, Kopiański kanonika Piotra Piotrkowskiego z 1551 roku, sygn. 614, k. 110v: *Hector Judex Cuiavien[is]*.

²⁹ KDW, T. III, nr 1605, 1606: *Alberto Cuyaviensi [...] palatinis [...] Ectore iudice Cuyaviensi*.

³⁰ KDP, T. II/1, nr 310: *Hoector iudex cuyaviensis [...] Alberti palatini*.

³¹ AGAD, Metryka Koronna, ks. 34, k. 184v-185: *alberto Palatino [...] Jactor Iudice Cuyavien[is]*.

sporze o jezioro lubotyńskie ze Zbylutem, biskupem włocławskim³². W 1375 r. rozsądził spór między Mikołajem z Brześcia i Przybysławem kasztelanem bydgoskim³³, a 28 maja tego roku spór między Jadwigą z Wilkowic i jej synami a biskupem włocławskim Zbylutem³⁴. Dnia 30 listopada 1377 r. został wymieniony w dyspensie na małżeństwo dla jego syna Mikołaja³⁵. Dnia 16 lutego 1383 r. Hektor, a może jego któryś z synów, napadł w okolicach Powidza na wozy kupieckie, jak przekazał nam Jan z Czarnkowa³⁶.

B.19.I. Jakub z Buszkowa¹

Syn Jana z Buszkowa i jego żony Sędki². Pisał się z Buszkowa³ i Kościeszek⁴. Miał braci: Jana Janowica z Buszkowa⁵, Piotra z Buszkowa⁶, Mikołaja z Buszkowa⁷, Tomasza z

³² AD Włocławek, Kopiański ogólny, wykonany w drugiej połowie XVI wieku, sygn. 615, k. 263-263v: *Hector generalis Judex Cuiavien[sis] et haeres de Pakost*.

³³ Tamże, Akta działalności biskupów: Zbigniewa Oleśnickiego, Krzesława Kurozwęckiego i Wincentego Przerębskiego, sygn. 011, k. 185v: *hector g[e]n[er]alis Judice Cuyavie et h[e]r[er]is de pacost*.

³⁴ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\113: *hector iudex cuyavien[sis] [...] edwigis relicta quondam hector heres de Zadusszniki et nicolao, grzumkone, Johanne et swanthkopelcone natus ipsius domine heredibus ibidem in Zadusszniki ac Stosszkone herede de Vilkovice fratre domina relicta*.

³⁵ KDW, T. III, nr 1746: *Nicolai; dilecti filii nobilis viri Hectoris de Pacostz nati*.

³⁶ *Joannis de Czarnkow Chronicon*, s. 729: *Octava autem die post hoc in crastino Reminiscere quidam raptores de Labiszino et Pacoszcz, et aliunde congregatione facta quosdam currus de diversis civitatibus Poloniae circa Powidz, invaserunt ipsos depraedare cupientes. Quibus in primo congressu raptores aliquos equos violenter abstraxerunt. Sed mercatores viribus resumptis, in secundo congressu raptoribus viriliter resistentes, eorum plures letaliter vulnerarunt et filium Boguslai de Pilatowo protinus occiderunt, caballumque suum XXX marcas valentem et alios quindecim multo suis meliores retinuerunt et ad propria laetantes, et laudes domino de triumpho malorum reddentes incolumes redierunt*; tekst tłumaczony: *Kronika Janka z Czarnkowa*, s. 119: „W tydzień potem, nazajutrz po niedzieli *Reminiscere*, kilku łupieżców z Łabiszyna, z Pakości i z innych miejsc, utworzywszy bandę, napadło koło Powidza w celu rabunku na wozy, idące z różnych miast Polski. Za pierwszym napadem rabusie zabrali kilka koni, lecz w powtórnym napadzie, kupcy, zebrawszy siły, odparli ich i wielu niebezpiecznie ranili, syna zaś Bogusława z Pilatowa na miejscu zabili, po czym weseli, chwając Boga za zwycięstwo nad złymi, cało powrócili do domu, uprowadzając konia owego syna Bogusławowego, wartości 30 grzywien, oraz innych koni pięćdziesiąt, nierównie od ich własnych koni lepszych”.

¹ Jakub wystąpił jako brat klejnotny Michała z Lubstowa i Jana Maciejowica z Myśliborza (AP Poznań, Konin Z. 5, k. 67-67v: *Barb[ar]a consors no[bi]lis pribislai osorzinsky et marga[r]etha sorores g[er]mane et no[bi]lis Stanisla[us] Caczkowski eum [...] p[ro]cu[r]atoria no[bi]lis Joha[n]nis et mathie frat[orum] g[er]mano[rum] ibid[em] in mislyborz fratres et soro[r]es patruales g[er]mane olim g[e]n[er]osi Joha[n]nis myslyborzsky [...] g[e]n[er]osi michael Ilyupstowsky et Jacob[us] Buszcowsky fr[at]res clenodiales p[re]fati Joha[n]nis mislyborsky*), a z kolei ojciec Michała był niewątpliwym Laskiem (por. B.36.I.). Należy zatem Jakuba zaliczyć w poczet Lasków.

² AP Poznań, Konin Z. 5, k. 28v-29: *Jacobo petro Joha[n]ne nicolao Thoma et Sandiwogio fr[at]rib[us] g[er]manis indivisi de Buszkowo filiis Joh[an]nis felic[is] record[acionis] de ead[em] Buskovo*.

³ Tamże.

⁴ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 1231 (regest): *N. Jakub dz. w Coszczeszky część dziedz. wsi tej i we wsi Siedlecz pow. koniń. N. N. Mikołajowi Laszka i Piotrowi braciom i dz-om w Boszkowo za 130 grz. sprzed.*

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

Buszkowa⁸ i Sędziwoja z Buszkowa⁹. Ożenił się z Dorotą¹⁰. Posiadał Buszkowo¹¹, Siedlce¹², Kościeszek¹³, Jabłowo¹⁴ i Jedlczę¹⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1449 r. sprzedał swoją część wsi Kościanek i Siedlec braciom Mikołajowi i Piotrowi¹⁶. Cztery lata później razem z braćmi toczył spór z Janem z Woli¹⁷. Z kolei w 1466 r. procesował się z Piechną o posąg zapisany jej na Siewieszycach¹⁸. W następnym roku uposażył żonę Dorotę w 120 grzywien zapisanych na części Buszkowa¹⁹. Wymienił wówczas Jedlczę na Jabłowo²⁰. W 1472 r. Chebda z Gór zapisał mu 20 grzywien długu na Górach²¹. Zaś w 1473 r. zamienił folwark w Boszkowie na Jabłowo²² oraz zapisał żonie Dorocie 60 grzywien na Jabłowie²³. Dwa lat później Chebda z Gór zapłacił mu karę²⁴.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 3446 (regest): *Jakub de Boszkowo na części dziedz. ib. p. gn. zap. 120 grz. pos. i t. w. GD. Dorocie; inny Jakub, syn Mikołaja z Buszewa w pow. kościańskim (tamże, cz. 2, nr 1249 (regest): NN. Piotr i Jakub, bicia rodz. niedzielni, ss. o. Mikołaja Bussewskiego, na swej 1/2 W. Bussewa, zap. 1/2 grz. N. Stanisławowi Niemieczkowskiemu), ożenił się z Barbarą (tamże, cz. 1, nr 4643 (regest): Jakub de Boszkowo na poł. dóbr ib. w p. gn. zapew. 50 grz. pos. i t. w. żonie swej N. Barbarze).*

¹¹ Por. przyp. 4.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 3660 (regest): *N. Maciej de Jabłowo, 3-q cz. tej wsi w p. gn. za cz. dziedz. wsi Jedlcza + dopl. 30 grz. N. Jakubowi de Boszkowo wymienia.*

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Por. przyp. 4.

¹⁷ Por. przyp. 2.

¹⁸ TDRReg, *Konin*, nr 191 (regest): *Jakub Boszkowski spr. o posąg z N. Piochną, która ma oprawę na Szyeywszycach.*

¹⁹ Por. przyp. 10.

²⁰ Por. przyp. 15.

²¹ TDRReg, *Konin*, nr 409 (regest): *N. Piotr, dziedzic de Boskovo, kwituje z 60 grz. pos. za żoną swą Dorotą, swego szwagra, Chebdę, dziedzica z Gór, brata rodzzonego żony (f. 5). Chebda zap. mu 20 grz. długu (f. 5) Jakubowi B. dziedzicowi w Jabłowie.*

²² Tamże, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 3190 (regest): *Wojciech Woyutha z ż. Heleną, dziedzictwo ich Jabłowo, tj. ojców. i macierz. Heleny, w p. kc. N. Jakubowi Boszkowskiemu za folw. Gayewiczko w Boszkowie w p. gn. i dopl. 120 grz. wymienia; tamże, nr 5057 (regest): N. Wojciech Woyutha de Dambowo z ż. swą Heleną, całe wsie: Jabłowo, Sbyluthowo, p. kc. Jakubowi Boszkowskiemu za 30 grz. na wyd.*

²³ Tamże, nr 3192 (regest): *Jakub Boszkowski dziedzic w Zbylutowym Jabłowie na dobrach tych p. kc. zap. 60 grz. pos. i t. w. żonie G. Dorocie; tamże, nr 5060: N. Jakub Boszkowski na 1/2 wsi Jabłowo p. kc. i na 1/2 sumy wyderk. na Zbylutowym Jabłowie, zap. 120 grz., tj. 60 posagu i t. w. żonie GD. Dorocie.*

²⁴ Tamże, *Konin*, nr 340 (regest): *N. Chebda de Góry płaci penę N. Jakubowi Boszkowskiemu, dziedzicowi de Jabkovo.*

B.20.I. Jakusz z Chwałęcic¹

Nie jest znane pochodzenie Jakusza². Pisał się z Chwałęcic³ i Gaci⁴. Miał brata Franczka z Chwałęcic⁵, Jana z Chwałęcic⁶ i Chwaliboga z Chwałęcic⁷. Miał synów Mikołaja z Chwałęcic⁸, Tomka z Chwałęcic⁹ i Wojciecha z Chwałęcic¹⁰ oraz nieznaną z imienia córkę¹¹. Posiadał Chwałęcice¹², Waliszewice¹³, Wielkie¹⁴ i Małe Gacie¹⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1397 r., gdy poświadczył, że Janusz z Sze-tlewa jest *prawą Laską*¹⁶. W 1401 r. zapłacił 8 skojców kary¹⁷ oraz procesował się ze Spytkiem z Naczesławic¹⁸ i z *Jachnikiem* z Chwałęcic¹⁹. Jeszcze w tym roku pojawił się jako świadek w sprawie Andrzeja z Wilczyc i Stanisława ze Srokowa²⁰. W 1403 r. toczył spór z Jaśkiem z Chwałęcic²¹, a w październiku 1404 r. z Mikołajem z Wawrowic²², w związku z czym uzyskał dostęp do źródła rzeki, ale stracił łaźnię na jego rzecz i zapłacił karę²³. W 1405 r. świadczył w procesach: Iwana z Krowicy przeciwko Piotrowi, Pawłowi i Stanisławowi²⁴, Jana z Wojśławic

¹ WRS, T. VB, nr 19: *Item testes Janusii de Setlewo producentos contra sororem uterinam Ceciliam; primus Miceg Walishewskÿ, secundus Jacus Chwaloczskÿ de clenodio Laska [...] jako to świadczym, iże Janusz j<e>st prawa Laska, j<e>go brat i jich krew.*

² Chwałęcice były dość rozdrobnioną własnością ziemską. Wśród posiadaczy tej miejscowości, na przestrzeni 50 lat, można wymienić ok. 50 właścicieli. Interesującą nas rodzinę, reprezentują Jakusz, Franczek, Jan, Chwalibóg, Tomek, Wojciech i Mikołaj z Chwałęcic, bowiem Jakusz świadczył z herbu Laska przy oczyszczeniu się Janusza z Sze-tlewa (por. przyp. 1), a reszta była z nim spokrewniona (por. przyp. 4-10). Nie wiadomo czy reszta dziedziców omawianej wsi była z nimi powiązana jakimiś więzami rodzinnymi, bowiem źródła tego nie stwierdzają.

³ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 24v: *Jacussi[us] de phalanczicze.*

⁴ Tamże, Z. 6, k. 3v-4: *Jacussius de Gadz.*

⁵ Tamże, k. 127v: *Franco de phalanczicz consti[tui]t Jacobu[s]. f[rat]rem suu[m] g[er]manum p[ro]cur[atorem] de ibid[em].*

⁶ Tamże, Z. 5, k. 376: *phalibog[io] Jacussio et Joh[an]ne fr[atri]b[us] g[er]manis de phalanczicze.*

⁷ Tamże.

⁸ WZSK, nr 745: *Nicolauich Baiorouicze de Falanczicze*; WRS, T. IV, nr 658: *Nicolaus de Chwalanczyce Jacusii.*

⁹ Tomasz był bratem Mikołaja Bajorka (AP Poznań, Kalisz Gr. 20, s. 77: *nicolao bayorek f[rat]tib[us] p[re]fatus Thomas*), a ten z kolei synem Jakusza (por. przyp. 8). Oznacza to, iż Tomasz również był jego synem.

¹⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 26v: *Jakussius de Chwala[n]czycze co[n]stituit p[ro]cur[ator] filiu[m] suu[m] Alb[er]tum de ibid[em].*

¹¹ WZSK, nr 745: *Iohannes de Chlewo Baiorouiczi sororini.*

¹² AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 242v: *Jacussio de ffalanczicze.*

¹³ WRS, T. IV, nr 546: *Dorothea de Valiszewice [...] Jacussius de Falanczicz, qui apud ipsum hereditatem exbriga-vit*

¹⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 371-371v: *Jacussy de phalanczyce sup[er] totam quartem partem villa[rum] et h[er]editatu[m] maior[is] Gacz ac minor[is] d[i]cte moscuczna ac [...] quartem p[ar]tem eiusd[em] sort[em] dicte Gorky.*

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Por. przyp. 1.

¹⁷ KZK, nr 399: *Jacusz Baior.*

¹⁸ Tamże, nr 400: *Jacusium de Chwalancino.*

¹⁹ Tamże, nr 461: *Jachnik de Faleczicze cum Jacusio de ibid[em].*

²⁰ Tamże, nr 428: *Jac{co}bus Baiur de Chwaleczicze*; o identyczności Jakuba z Jakuszem por. tamże, nr 2098: *Jacobus de Phalanczicze*; w rocie natomiast zapisany został jako *Jacusz*.

²¹ Tamże, nr 1017: *Jasko de Chwalocice vero et iusto iudicio evastit [...] Jacusium de ibidem.*

²² Tamże, nr 1176: *Jacusius de Chwalanczicze*; tamże, nr 1222: *[... ..] Jacusium de Chwalanczicze*; tamże, nr 1239: *Jacusium de Chwalacizce.*

²³ Tamże, nr 1240: *Jacusius de Chwalacizce.*

²⁴ Tamże, nr 1315: *Bayor de Chwalanczicze.*

z kasztelanem kaliskim²⁵; Mikołaja z Gołkowa z niejaką Krzemką²⁶ oraz Hanki z Głósek z Jaśkiem *Garziczą*²⁷. W podobnym charakterze wystąpił rok później w sporze pomiędzy Andrzejem i Przybysławem²⁸ i dwa lata później podczas sprawy Waclawa ze Skarszewa z kmiotkiem Andrzejem z Dębu²⁹. Sam zaś wtedy miał termin z Mikołajem Roszusem³⁰. Świadcował również przy procesie Mikołaja z Wawrowic i Mikołaja z Jarek³¹, a w kolejnym roku w procesie tego pierwszego z Jarosławą z Cieszykowa³². W 1409 r. zaś miał wyznaczony termin sądowy ze Stanisławem z Krążkowa³³.

W 1411 r. był obecny przy procesach: Stanisława ze Skarszewa i Waclawa z Raczkowa³⁴; dzieci Piotra Laski z Iwanem z Krowicy³⁵. Sam zaś toczył spór z Ludką z Waliszewic, w którym ustanowił Jana z Chlewa i Wincentego z Waliszewic swoimi pełnomocnikami³⁶. Miał także wyznaczony termin w sądzie kaliskim, z Mikołajem z Waliszewic³⁷, podobnie jak w 1412 r. z Jakuszem Świąmą³⁸. Z kolei w 1413 r. brat Jakusza, Franczko z Chwałęcic ustanowił go swoim obrońcą w jego procesie z Jakuszem ze Świemic³⁹. Zaś w 1415 r. toczył spór z Piotrem z Pawłowa⁴⁰ i Mirosławem *de Gedanczewo*⁴¹. W 1416 r. zaś przyprowadził świadków w procesie z Piotrem z Wawrowic⁴², a ten z kolei przyprowadził swoich⁴³, którzy stwierdzili, iż Jakusz spłacił go za posag⁴⁴. Uczestniczył również w sprawie między żoną *Dzietrzrchonisa* z Kochlina i Janem z Grodzieca⁴⁵. Sam zaś miał wyznaczony termin sądowy z Stefanem z Wojśławic⁴⁶.

²⁵ Tamże, nr 1333: *Franko de Chwalancicz, Jacusius de ibidem*.

²⁶ Tamże, nr 1475: *Jacusius de Chwalancicze, Franek de ibidem*.

²⁷ Tamże, nr 1594: *Frank[o] de Chwalancicze, Jacusius de ibidem*.

²⁸ Tamże, nr 1926: *Jacusius de Chwalancicze*; tamże, nr 2182: *Jaciussius de Chwalancicze*.

²⁹ Tamże, nr 2072: *Wenceslai de Scarszewo [...] Beruold [...] Franek de Chwalancicze, tecius Jacusius de ibidem*.

³⁰ Tamże, nr 2098: *Jacobus de Phalancicze*; w rocie natomiast zapisany został jako *Jacusz*; tamże, nr 2102: *Jacusius de Phalancicze*; spór ten ciągnął się do 1408 r. (tamże, nr 2535: *Jaciussio de Phalancicze*).

³¹ Tamże, nr 2275: *Jacusius Baior*.

³² Tamże, nr 2694: *Jacussius de Chwalancicze, tercius Franek de ibidem [...] Chwalibog de Chwalancicze*.

³³ Tamże, nr 3062: *Jacussio de Fallancicze*; tamże, nr 3066: *Jacussio de [Chwalancicze]*.

³⁴ WRS, T. IV, nr 333: *Jacussius de Phalancicze*.

³⁵ WZSK, nr 139: *pueros Petrassii Laska: primus Franek de Phalancicze, secundus Iacobus de ibidem*.

³⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 24v: *Jacussi[us] de phalancicze*.

³⁷ Tamże, k. 24v: *Jacussio de phalancicze*; spór ten ciągnął się jeszcze w przyszłym roku (tamże, k. 127: *Jacobi[s] de phalancicze*).

³⁸ Tamże, k. 101v: *Jacussi[us] phalanczski*.

³⁹ Tamże, k. 127v: *Ffranco de phalancicze consti[tui]t Jacobu[s] f[rat]rem suu[m] g[er]manum p[ro]cur[atorem] de ibid[em]*.

⁴⁰ Tamże, k. 196v: *Jacussio de Falancicze*.

⁴¹ WRS, T. IV, nr 477: *Jacussius de Falancicze [...] Falibog de Falancicze*.

⁴² WZSK, nr 728: *Iacob de Fallancicze ducit testes Fallibogium filiastrum vterinum ipsius, Stanislaum de Fallancicze heredes*.

⁴³ Tamże, nr 729: *Iacobum de Fallancicze*.

⁴⁴ Tamże, nr 730: *Iacobi de Fallancicze*.

⁴⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 242v: *Jacussio de ffalancicze [...] Johan[n]e de ffalancicze*.

⁴⁶ Tamże, k. 250v: *Jacussius de fallancicze*.

W 1417 r. sprzedał za 18 grzywien część swoich Waliszewic Dorocie⁴⁷. Wtedy właśnie świadczył przy procesach Stefana z Waliszewic i Ody z Modły⁴⁸, zaś rok później w sprawach Słowika z bratem Henrykiem z Sierpowic⁴⁹; Mikołaja z Chrostowa z *Boglonem de Bogwyedze*⁵⁰; Mikołaja z Surgostu z Elżbietą z Waliszewic⁵¹, a w 1419 r. w sprawie Wojtka z Chwałęcic⁵². W 1421 r. procesował się wspólnie z Katarzyną z Chwałęcic o posag dla niejakiej Agnieszki z Kalisza⁵³, a rok później ustanowił swojego syna Wojciecha pełnomocnikiem we wszystkich swoich sprawach⁵⁴. W 1423 r. był obecny przy sprawie Mikołaja z Chrostwa i niejakiego Andrzeja⁵⁵ oraz miał sprawę sądową w Kaliszu z Bartoszem z Gniazdowa⁵⁶. Z kolei w 1424 r. toczył spory: z Maciejem, wikarym w Chlewach⁵⁷; z Wojciechem⁵⁸ i Pawłem z Chwałęcic⁵⁹ a rok później z Maciejem z Chwałęcic⁶⁰.

Natomiast w 1426 r. Mikołaj z Gaci poręczył mu 70 grzywien półgroszy⁶¹, a w 1427 r. miał wyznaczone terminy: z Wawrzyńcem ze Strzałkowa⁶² i Mirosławem, plebanem w Gaciach⁶³. W następnym roku procesował się: z Maciejem ze Strzewi⁶⁴; z Katarzyną, wdową po Wojciechu z Chwałęcic⁶⁵; ze Stanisławem ze Skarszewa⁶⁶; ze Świąmą z Chlewa⁶⁷; z Andrzejem, wikariuszem w Chlewach⁶⁸; z Mikołajem Rosustem z Sławina⁶⁹ i ze Stanisławem z

⁴⁷ WRS, T. IV, nr 546: *Dorothea de Valiszewice [...] Jacussius de Falanczicz, qui apud ipsum hereditatem exbriga vit [...] Nicolaus de Falanczicze*; AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 24: *frankonis et Jacussÿ de falanczicze*.

⁴⁸ WRS, T. IV, nr 543: *Jacusz Falandský*.

⁴⁹ Tamże, nr 566: *Jacussius de Falanczycze*.

⁵⁰ Tamże, nr 589: *Woytek de Falanczycze [...] Jacussius de Falanczycze*.

⁵¹ Tamże, nr 598: *Jacussius ipsius dominus, sed ipsum suscepit, de Chwalanczycze, tercius Nicolaus de ibidem*.

⁵² AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 177: *Woythconis de fala[n]czicze [...] falibogius Jacob Jan de fala[n]czicze*.

⁵³ Tamże, k. 307v: *katherine de phala[n]czicze et Jacussio de ibid[em] p[ro] dothe al[ia]s o posszayg*.

⁵⁴ Tamże, Z. 4, k. 26v: *Jakussius de Chwala[n]czycze co[n]stituit p[ro]cur[ator] filiu[m] suu[m] Alb[er]tum de ibid[em]*.

⁵⁵ WRS, T. IV, nr 804: *Jacussius de Phalanczicze*.

⁵⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 140v: *Jacussio de phalanczycze*.

⁵⁷ Tamże, k. 320: *Bathor de phala[n]czye d[i]e[t]o Jacussio*.

⁵⁸ Tamże, k. 308: *Alb[er]to de przedzÿno phala[n]czicze cu[m] Jacussio de ibid[em]*.

⁵⁹ Tamże, 306v: *Jacussio de phala[n]czicze*.

⁶⁰ Tamże, k. 396: *Jacussio de phala[n]czicze*.

⁶¹ Tamże, Z. 5, k. 6v: *Jacussiu[s] de phalaczÿ[cze]*.

⁶² Tamże, k. 142v: *Jacussio de phalanczÿcze*.

⁶³ Tamże, k. 171: *Jacussiu[s] de phala[n]czicze*; tamże, k. 179v: *Jacussiu[s] de phala[n]czycze*.

⁶⁴ Tamże, k. 219: *Jacussio de Chwalanczÿcze*.

⁶⁵ Tamże, k. 227v: *kath[er]ina olim relicta Alb[er]ti de Chwalanczycze cu[m] Jacussio de Chwalanczÿcze*; tamże, k. 269: *kath[er]ina relicta olim Alb[er]ti de Chwalanczycze cu[m] No[bi]li Jacussio al[ia]s Baior de ibid[em]*; tamże, k. 311: *Jacussius Bajor de fallancicze [...] kath[er]ina olim de falla[n]cicze*.

⁶⁶ Tamże, k. 231: *Stanislaus de Scarszewo [...] Jacussi[um] de phalanczycze*; tamże, Z. 7, k. 241v: *Stanisla[us] de Scarszewo cast[ellanus] kxasky cu[m] no[bi]li Jacussio de Chwalanczycze*.

⁶⁷ Tamże, Z. 5, k. 265: *Jacussius de ffalanczicze*.

⁶⁸ Tamże, k. 288: *Jacussiu[m] de Chwalanczycze*.

⁶⁹ Tamże, k. 376: *phalibog[i]o Jacussio et Joh[an]ne fr[at]ri[b]us g[er]manis de phalanczicze*; tamże, k. 386v: *Jacussio phalibogio olim et aliis h[er]ed[es] in Chhala[n]czicze*.

Chwałęcic⁷⁰. Sprzedał także wtedy Mikołajowi z Gaci czwarte części z Wielkich i Małych Gaci⁷¹. W 1429 r. brał udział w procesie Stanisława Obermutha ze Zdzisławem ze Skarszewa⁷², a w 1430 r. sam toczył spór z Dorotą i jej synem Janem z Chwałęcic⁷³. Dwa lata później uczestniczył w ich sprawie z Sulisławą z Chwałęcic⁷⁴. Następnie, w 1436 r. miał wyznaczony termin sądowy z synem Mikołajem⁷⁵. Przed swoją śmiercią miał jeszcze proces z Bartoszem z Gaci⁷⁶ i Katarzyną Tołomejową ze Strzedzewa⁷⁷.

B.21.I. Jan Maciejowic z Myślborza¹.

Syn Macieja z Myślborza². Pisał się z Myślborza³. Posiadał Myślborz⁴, Przerowno⁵ i Nieborzyno⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach wystąpił w 1424 r., gdy poręczył za niego Wierzbęta ze Smogulca⁷. Dwa lata później ze stryjcem Szymonem najechał Boguszę z Budzisławia⁸. Z kolei w 1432 r. toczył spór z Wielichą z Nieborzyna⁹. Trzy lata później sprzedał czwartą część Nieborzyna swoim braciom stryjecznym¹⁰. Następnie, w 1437 r. procesował się z Marcinem ze Sławska¹¹ i swoim bratem stryjecznym Maciejem Szymonowicem z Myślborza¹², a w 1440 r. z

⁷⁰ Tamże, Z. 7, k. 241: *Jacussio de Chwala[n]czycze*.

⁷¹ Tamże, Z. 5, k. 371-371v: *Jacussy de phalanczyce*.

⁷² Tamże, Z. 6, k. 3v-4: *Joh[an]nes lasca de ląng et Jacussius de Gadz [...] Sdzeslaum in minori Scarschewo*.

⁷³ Tamże, k. 79: *Jacussius de Gacz cu[m] [...] Dorothee et Joh[an]ne filio suo de phalanczyce*.

⁷⁴ Tamże, k. 156: *dorothea et pu[er]is suis indivisis de ibid[em] [...] Jacussi[us] de Gacz*.

⁷⁵ Tamże, Z. 7, k. 16v: *Jacussio de Gacz cu[m] No[bi]li Nicolao de phalanczyce*; tamże, k. 26v: *Jacussius de Gacz [...] nicolao de falanczyce*.

⁷⁶ Tamże, Z. 15, k. 177: *Jacussio de fallancicze*.

⁷⁷ Tamże, k. 178v: *Jacussius Bayor de phalanczyce*.

¹ Por. B.19.I., przyp. 1; Równocześnie występował też Jan Szymowowic z Myślborza, ich odróżnienie bez wyraźnie zaznaczonego patronimika, wydaje się niemożliwe.

² TDRReg, Gniezno, cz. 2, nr 3777 (regist): *N. Wierzbęta z Smogulca ręczy Szymonowi z Myślborza za Jana s. ol. Macieja de Myslibory Smykowe*.

³ AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 17: *Joha[n]ni de misliborz*.

⁴ Tamże.

⁵ TDRReg, Konin, nr 165: *N. Strzałek de Strzałkowo intromitowany do poł. wsi Myślborz i do połowy młyna wodnego zw. Rynek koło Sługocina, w części Przerowno, do dóbr dziedzicznych ol. Jana Myślborzkiego, które to dobra trzyma Mikołaj Strzałkowski, który dopuścił do intromisji*.

⁶ Tamże, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 697 (regist): *N. Jan Myślborzski 4-ą część Nieborzyna w p. gn., N. N. Maciejowi i Janowi braciom stryj. niedzielnym dziedzicom w Myślborzu sprzedaje*.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 3819 (regist): *N. Szymon z Myślborza z Janem swym bratankiem synem Macieja*.

⁹ Por. przyp. 3.

¹⁰ Por. przyp. 5.

¹¹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 57: *Johanne de misliborz*.

¹² Tamże, k. 59v: *math[ias] de misliborz cu[m] Johanne de ibid[em]*; tamże, k. 69: *Joh[an]ne de misliborz [...] erga mathiam de misliborz*.

Maciejem Maczudą z Radoliny¹³ i z Sięgniewem z Goliny¹⁴. W 1449 r. toczył spory: z panią Sługocką¹⁵; z wojewodą brzeskim Janem¹⁶, z Mikołajem ze Strąkowa¹⁷; z Andrzejem ze Strzałkowa¹⁸ oraz z wójtem z Nowej Wsi, niejakim Bartoszem¹⁹. W 1450 r. Jarand z Chomiąży poręczył za Marcina Wilczka z Siewieszyc, który odtąd, miał zachować pokój z Janem²⁰. Trzy lata później miał wyznaczony termin sądowy z Sięgniewem z Goliny²¹. Zaś w 1457 r. wraz z Jaśkiem Janiszewski i Janem z Królikowa zjechał się do Kalisza, aby dojść do porozumienia w sprawie dziedzictwa Mikołaja Szymonowica ze Sławska²². W 1461 r. zastawił Mikołajowi ze Strzałkowa swoje dobra w powiecie konińskim za 200 florenów węgierskich²³; Zaś jego sługa Jan zajął Zdzychnie z Przemy trzy kopy zboża z domu²⁴. Został zabity przez swoich braci stryjecznych²⁵.

B.22.I. Jan z Nieznamirowic¹

Nie jest znane pochodzenie Jana. Pisał się z Nieznamirowic². Posiadał Nieznamirowice³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1477 r. był obecny przy naganie szlachectwa Mikołaja z Bielska⁴.

¹³ Tamże, k. 88v: *mathie maczude de Radolina Cum nobili Johanne de myslyborz*; spór toczył się kilka lat (tamże, k. 188: *maczude de Radolina Cum Mathias suus d[omi]no suo Cum nobili Joh[an]ne de mysliborz*).

¹⁴ Tamże, k. 88v: *Joh[an]ne de myslyborz*.

¹⁵ Tamże, k. 147v: *Joh[an]ne Misliborsky*.

¹⁶ Tamże, k. 149v: *Joh[an]ne Myslyborsky*; tamże, k. 212: *Joh[an]ne Myslyborsky*.

¹⁷ Tamże, k. 149v: *Joh[an]ne de Mysliborz*.

¹⁸ Tamże, k. 215v: *Joh[an]ne de Mysliborz*; proces ciągnął się kilka lat (tamże, Z. 5, k. 24: *Joh[an]nis myslyborsky*).

¹⁹ Tamże, Z. 4, k. 219v: *Joh[an]ne Myslyborsky*.

²⁰ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 314 (regest): *N. Jarand Chomyąsky poręczyciel za N. Marcina Wilczka de Szijewszycze za zachow. pokoju z N. Janem Myśluborskim*.

²¹ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 57v: *Joh[an]ne de misliborz*.

²² Tamże, Poznań Gr. 56, k. 21: *Johannes myslyborsky*.

²³ Tamże, Konin Gr. 1, k. 3: *Johannes de Myszlubors*; wspomina o tym sam Mikołaj (tamże, k. 28v: *Johannes myslyborski*).

²⁴ Tamże, k. 8: *Joh[an]nis misliborsky de Rowna*.

²⁵ Świadczy o tym oskarżenie Barbary z Ozorzyna i Małgorzaty z Myśluborza (TDRReg, Konin, nr 59 (regest): *NN. Jan i Maciej, dziedzice z Myśluborza, pozwani przez Barbarę Ozorzynską i Małgorzatę z Myśluborza, o głowę zabitego ol. Jana Myśluborskiego, brata ich*).

¹ *Mazowieckie zapiski herbowe*, nr 509: *Johannem Pirka de Nyesznamyrowicze, Johannem de Sobyne magistrum coquine de armis Lassky*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

B.23.I. Jan z Sobieni¹

Syn Piotra z Sobieni². Pisał się z Sobieni³. Miał braci: Wawrzyńca Pitorwica z Sobieni⁴, Jakuba z Sobieni⁵ i Grzymisława z Sobieni⁶ oraz siostrę Annę⁷. Doczekał się córki Doroty⁸. Posiadał Sobienie⁹, Dobrzyniec¹⁰, Rębieszewo¹¹, Brożysk¹², Otwocko¹³ i Ostrów¹⁴. Był kuchmistrem¹⁵ i chorążym wyszogrodzkim¹⁶.

W 1472 r. razem z braćmi otrzymał od księcia przywilej dla swoich posiadłości¹⁷. W 1477 r. był obecny przy naganie szlachectwa Mikołaja z Bielska¹⁸. Po tym roku otrzymał kolejne zwolnienie dla swoich posiadłości¹⁹.

B.24.I. Jan ze Strzeżewa¹

Nie jest znane pochodzenie Jana. Pisał się ze Strzeżewa². Posiadał Strzeżewo³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1477 r. był obecny przy naganie szlachectwa Mikołaja z Bielska⁴.

¹ *Mazowieckie zapiski herbowe*, nr 509: *Johannem Pirka de Nyesznamyrowicze, Johannem de Sobynye magistrum coquine de armis Lassky*.

² AGAD, *Metryka Koronna*, ks. 5, k. 183v: *Johannis Magistri coquine et Nobiliu[m] laurency Jacobi et Grzymislai germanico[rum] filio[rum] olim Generosi petri de Sobynye Judicis Iliwen[sis]*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ AGAD, *Metryka Koronna*, ks. 4, k. 13: *Anna filia petri de Sobynye Consors nicolai de Radovyecz*.

⁸ Tamże, ks. 18, k. 250: *Laure[n]cius de Schobynye Coquine m[a]g[ist]ro et Jacobum Czirnen[sem] [...] dorothea filia olim Generosi Joan[n]is de Schobynye vexilliferi vischogroden[si] Consors vero Nobilis Alberti vanschowsky*.

⁹ *Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego*, nr 236: *Johannes Vexillifer Wischegrdiensis Laurencius Magister coquine (sic!) domini ducis Jacobus Plebanus in Redwankowo germani de Sobyenye et ipsorum Bona Sobynye Dobrzynycz Rambyeschewo Brozyska Othowoczko Ostrow*.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. przyp. 1.

¹⁶ Por. przyp. 8.

¹⁷ Por. przyp. 2; AGAD, *Metryka Koronna*, ks. 5, k. 183v: *Joannis magistri coquine llaurency iacobi et Grimislai [...] bona [...] Sobynye dobrzyniecz othroczo et Ostrow*.

¹⁸ Por. przyp. 1.

¹⁹ Por. przyp. 10.

¹ *Mazowieckie zapiski herbowe*, nr 514: *de armis Laszky: nob. Johannes de Strzezewo, nob. Daniel de Janysschewo*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

B.25.I. Janusz z Szetlewa¹

Nie jest znane pochodzenie Janusza². Pisał się z Szetlewa³. Miał brata Jana z Szetlewa⁴ oraz siostrę Cecylię⁵. Miał żonę Agnieszkę z Szetlewa⁶. Posiadał Szetlew⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pisanych pojawił się dnia 14 marca 1390 r., gdy Mikołaj z Wenecji, sędzia kaliski rozgraniczył Szetlew, będący własnością Janusza, Jana, ich siostry Cecylii i innych jeszcze dziedziców ze Świątnikami, wsi należącej do klasztoru Cysterskiego w Łądzie⁸. W 1397 r. toczył spór ze swoją siostrą Cecylią z Szetlewa⁹, bowiem jeszcze w tym roku razem z synem, naganiała go o szlachectwo¹⁰, ale się z niego oczyścił¹¹. Jeszcze w tym roku procesował się z Januszem z Chrząblic¹². Tego samego roku Jan lub Janusz z Szetlewa miał termin z Wojciechem z Szetlewa, o świnie zajęte rzekomo przez któregoś z nich¹³. Przeto, ów Wojciech żądał odszkodowania w wysokości dwóch grzywien¹⁴, co na jego rzecz świadczył Trojan z Czyżewa¹⁵.

¹ WRS, T. VB, nr 19: *Item testes Janusii de Setlewo producentos contra sororem uterinam Ceciliam; primus Miceg Walishewsky, secundus Jacus Chwaloczsky de clenodio Laska [...] jako to świadczym, iż Janusz j<e>st prawa Laska, j<e>go brat i jich krew.*

² Wśród dziedziców Szetlewa na przestrzeni 50 lat można wymienić ponad 50 osób. Wielce wątpliwe, aby wszyscy oni byli spokrewnieni. Wiadomo np. że Janusz miał brata Jana, siostrę przyrodną Cecylię oraz żonę Agnieszkę (por. przyp. 1 i 4). Jedyńy spośród nich (jak i pozostałych właścicieli) wywiódł swoje szlachectwo z herbu Laska (WRS, T. VB, nr 19: *jako to świadczym, iż Janusz j<e>st prawa Laska, j<e>go brat i jich krew*). Warto zwrócić uwagę, iż naganiała go siostra (por. przyp. 9), co w powiązaniu z późniejszymi ich sporami wydaje się podyktowane jedynie sprawami majątkowymi (por. H. Samsonowicz, *Świadomość*, s. 105-106). Nie wiadomo jednak czy reszta dziedziców była z nim spokrewniona czy spowinowacona, przeto nie wiadomo czy też byli Laskami. Mogli oni wszyscy, żyjący w jednym pokoleniu oczywiście, związani tylko wspólnotą interesu – czyli w tym wypadku – dzierżeniem Szetlewa. Brak bezpośrednich wzmianek źródłowych uniemożliwia nam pewną identyfikację, a istnieje zbyt dużo możliwości ich koligacji, aby jakąś z nich wyróżnić. W niniejszym opracowaniu zatem, zostaną uwzględnieni tylko Janusz, Jan i Cecylia z Szetlewa.

³ Por. przyp. 1.

⁴ KDW, T. III, nr 1896: *villam Szetlewo duorum fratrum, Iohannis, Ianussii Cecilie et aliorum heredum.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ KZK, nr 2169: *Angnetem [s] Janussii consoretum de Szeltevo.*

⁷ Por. przyp. 4.

⁸ Tamże.

⁹ AP Poznań, Konin Z.1, k. 9: *Janusius d[e] Setlewo cum soro[r] ip[s]ius Cecilia; tamże, k. 11v: Janusio d[e] Setlewo [...] h[er]editat[em] ibid[em] in q[uod] Cecilia sororem d[e] ibid[em].*

¹⁰ Tamże, k. 11v: *Cecilia cum filio de Setlew [...] erga Janussium ibid[em] de Setlewo [...] prziganiła.*

¹¹ Por. przyp. 1.

¹² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 12v: *Janusius Sethlewsky.*

¹³ WRS, T. VB, nr 36: *Johannes Setlewski; jednakże w rocie: to świadczymy, jako Janusz zajął Wojciechowy świnie.*

¹⁴ Tamże, nr 41: *J<anussium> de Setlewo; rozwinięcie imienia przez wydawców Rot Sądowych wydaje się zbyt pospieszne, bowiem równie dobrze mógł to być Jan (Johannes). To właśnie rozwiązanie wydaje się być poprawne, bowiem w księdze ziemskiej zapisano: Joh[annes] de Setlewo (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 19v).*

¹⁵ WRS, T. VB, nr 42: *Janusz zaj<ął> Wojciechowi świnie; Jan często zwany był Januszem, przez co nie do końca wiadomo który z nich występuje w poszczególnych zapiskach sądowych (por. przyp. 12, 16, 17, 18).*

W 1398 r. Janusz został oskarżony przez Wojciecha, o używanie jego łąk, co wycenił na 3 grzywny szkody¹⁶. W tym też roku, Janusz lub Jan z Szetlewa toczył spór z Filipem z Szetlewa o świnie¹⁷ oraz z Wojciechem z Szetlewa o trzy grzywny oprawy wiennej¹⁸. Wtedy także Cecylia wytoczyła któremuś z nich proces o ranienie jej syna¹⁹. W 1401 r. Janusz miał wyznaczony termin sądowy z Cecylia z Szetlewa²⁰, a w następnym roku Gniewko z Szetlewa przysięgał, że *nie wrzucił się w zastawę* Janusza²¹. Świadczył jeszcze tego roku na procesie Jana ze Staśkiem z Szetlewa²². Obaj też, razem z Gniewkiem, został oskarżony przezeń o 10 grzywien szkody, które uczynił Januszowi w jego borze²³. Zebrał jednak sześciu świadków, którzy poświadczyli, że ani on, ani Janek i Staszek z Szetlewa nie uczynił szkód w lesie Janusza²⁴. Natomiast w 1406 r. toczył spór ze Stefanem z Szetlewa²⁵. W następnym roku został oskarżony przez Jakuba z Szetlewa o kradzież żyta o wartości pięciu grzywien²⁶ i bydła oraz drzewa o wartości trzech grzywien²⁷. Wtedy też potwierdził, iż nie zna sióstr, które mieszkają na łanie Niemierzy²⁸.

B.26.I. Maciej Maczuda z Lubstowa¹

Nie jest znane pochodzenie Macieja². Pisał się z Lubstowa³, Radoliny⁴, Gębic⁵. Miał braci: Świętopelka z Radoliny⁶ i Grzymisława z Giewartowa⁷ oraz nieznaną z imienia siostrę⁸. Miał żonę Katarzynę⁹, z którą doczekał się synów Mikołaja z Małego Lubstowa¹⁰, Piotra Wysza

¹⁶ WRS, T. VB, nr 44: *Janusz popast łąkę*.

¹⁷ Tamże, nr 51: *Johannis de Setlewo*; jednak w rocie: *Filip Januszewy świni nie postawili*.

¹⁸ Tamże, nr 52: *Johannem de Schetlewo*; jednak w rocie: *Janusz s Wojciechem rok [wo] wziął {na oprawę}*.

¹⁹ Tamże, nr 53: <... *Ce>cialia (!) ex parte Andree sui filii tests producere <debet> adversus Johannem de Schetlewo*; jednak w rocie: *Janusz swą radą i naprawą raniono Cecylijego syna*.

²⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 59v: *Cecilia de Schetlewo cu[m] Janussio de ibid[em]*.

²¹ WRS, T. VB, nr 142: *jakośn ja w Januszewę zastawę nie wrzucił <się>*.

²² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 72: *Joh[ann]es et Steszco de Schetlewo [...] Janussi[us] de ibid[em]*.

²³ WRS, T. VB, nr 143: *Janusii de Setlewo erga Gnewconem, Johannem et Saeszconem de ibidem*.

²⁴ Tamże, nr 145: *Johannes et Steszco de Schetlewo meliores testes intendunt producer quam Janussius de ibidem*.

²⁵ Tamże, nr 220: *Janussium ibidem de Schetlewo*.

²⁶ Tamże, nr 250: *Janusszi de Schetlewo*.

²⁷ Tamże, nr 266: *Janussii de Szetlewo*.

²⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 160v: *Janussiu[s] de Setlewo*.

¹ *Zapiski herbowe*, nr 17: *de cleynodio Laskarum: dominus Mathias Maczuda palatinus Gnewkowiensis*.

² Por. A.V.1., s. 164-165, 171-172.

³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 44: *maczuda de lupstowo*.

⁴ ZDM, cz. 6: *Dokumenty króla Władysława Jagiełły z lat 1386-1417*, wyd. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, Wrocław 1974, nr 1633: [...] *Mathia de Radolina Vladislaiensis pallatinis*.

⁵ KDW, T. III, nr 1976: *Maczuda Szremensi de Gambicze*.

⁶ Por. B.16.I., przyp. 5.

⁷ Por. A.V.1., s. 163-164.

⁸ Por. B.16.I., przyp. 6.

⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 157v: *kath[er]inam relicta mathii maczude pie recordationis*.

¹⁰ Por. A.V.3., s. 167-169.

z Lubstowa¹¹ i Zygmunta z Lubstowa¹². Przypisuje mu się również córki: Barbarę, żonę Zawiszy z Garbowa¹³ i Siemkę, żonę Bartosza z Wierzchosławic¹⁴. Posiadał Lubstowo¹⁵ Gębice¹⁶, Radolinę¹⁷ i Połajewo¹⁸. Pełnił urząd kasztelana śremskiego¹⁹ i wojewody gniewkowskiego²⁰.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 13 października 1394 r. jako kasztelan śremski przy rozstrzyganiu sprawy Jana Mielcarskiego z mieszczanami kolskimi²¹. Następnie 24 kwietnia 1397 r. był obecny przy potwierdzeniu przez Sędziwoja z Szubina sprzedaży Nietrzanowo Mikołajowi z Brodowa przez Macieja Kota z Dębna²². Siódmego maja 1398 r. uczestniczył w procesie Wierzbity ze Smogulca z niejakim Lorkiem²³. Następnego dnia w podobnym charakterze wystąpił przy sprawie Bieniasza i Sędziwoja z Psarów²⁴. Natomiast dnia 17 maja 1398 r. uczestniczył przy zatwierdzeniu przeniesienia miasta Mogilno na prawo niemieckie przez tamtejszy klasztor²⁵. Także w tym roku procesował się z Katarzyną, żoną Świąszka z Cienina²⁶, oraz z Katarzyną, żoną Jakusza o 50 grzywien²⁷. W 1399 r. był asesorem w sądzie w Koninie²⁸. Przejął wówczas proces Szerszki z Łagiewnik²⁹. Wówczas również przedstawił sądowi swoich poręczycieli³⁰ oraz miał wyznaczony termin sądowy (nie wiadomo z kim, bowiem zapiska owa jest uszkodzona)³¹.

Piątego kwietnia 1399 r. był obecny na rokach sądowych w Kościanie³². Zaś 22 kwietnia tego roku świadczył w sprawie Macieja z Chładowa i Wojciecha z Trłąga³³. Szóstego maja arcybiskup gnieźnieński w obecności Macieja poświadczył, że Grzymek z Brzyskorzystwi dowiódł w sądzie królewskim swych praw do dzierżenia Dębienka³⁴. Z kolei 24 czerwca brał

¹¹ BP, T. IV, nr 776 (regist): *Petrum Maczudae de Lubstow.*

¹² Tamże, T. III, nr 757 (regist): *Sigismundo Matthie de Lubscow.*

¹³ Por. AV.3., s. 169, 171-173.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 41: *maczudam de lupstowo.*

¹⁶ Por. przyp. 5.

¹⁷ Por. przyp. 4.

¹⁸ AGAD, Brześć Z. 2, k. 141v: *Joh[an]ne Crussvicien[sis] d[ebet] d[omi]n maczuda villa polajewo resignare.*

¹⁹ *UrzednicyWp*, s. 163, nr 547.

²⁰ *UrzednicyKuj*, s. 90, nr A222.

²¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 2: *Maczuda castellano Srze[m]ien[si].*

²² KDW, T. III, nr 1976: *Maczuda Szremensi de Gambicze.*

²³ Lekszycki, Bd. II, nr 1157: *Mathia palatino Gnewcoviensi.*

²⁴ Tamże, nr 1158: [...] *Mathia Gnewkoviensi palatinis.*

²⁵ KDW, T. III, nr 1989: [...] *Mathia Maczuda Gnewkoviensi palatinis.*

²⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 32: *maczude palat[inus] gnewcovien[sis]*; tamże, k. 33: *maczuda.*

²⁷ WRS, T. VB, nr 68: *palatinus Moczuda Gnewcoviensis.*

²⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 37: *maczuda palla[tino] gnewcovien[si].*

²⁹ Tamże, k. 39: *maczudam pallat[ino] gne[wcoviensi].*

³⁰ Tamże, k. 41: *maczudam de lupstowo.*

³¹ Tamże, k. 41v: *maczud[a] pallat[ino] gnewcoviens[si].*

³² Lekszycki, Bd. II, nr a. 2287: *Mathia palatino Cuyaviensi.*

³³ *Materyały do historii prawa*, nr 23: *Maczuda Wladislaiuensis palatini.*

³⁴ KDW, T. VI, nr 372: *Mathia Gnewcoviensi.*

udział przy odnowieniu przywileju dla klasztoru norbertanek w Strzelnie przez króla Władysława Jagiełłę³⁵. Siódmego października tego roku papież wyznaczył prepozyta kościoła św. Piotra w Kruszwicy, aby rozstrzygnął spór między arcybiskupem Dobrogostem a Maciejem i Stefanem z Czechowic, w czym uczestniczył Maciej Maczuda³⁶. Później, dnia 14 listopada testował przy przywileju królewskim dla miasta Łęczycy³⁷. W tym roku toczył również spory ze Świętopełkiem z Radoliny³⁸ i mieszczanami konińskimi³⁹. Dnia 23 stycznia 1400 r. wystąpił na rokach sądowych w Kościanie⁴⁰. Następnie zaś, 26 kwietnia brał udział w fundacji uniwersytetu Jagiellońskiego⁴¹. Z kolei 26 lipca tego roku król Władysław Jagiełło w obecności Macieja zaświadczył sprzedaż Kosopnicy mieszczanom lubelskim za 600 grzywien przez Piotra Włodkowica z Charbinowic⁴².

Dnia 11 marca 1401 r. uczestniczył w podpisaniu unii radomskiej⁴³. Zaś 26 kwietnia był świadkiem potwierdzenia królewskiego sprzedaży wójtostwa we wsi Bronisław niejakiemu Maćkowi przez klasztor strzeleński⁴⁴. Dwa dni później procesował się z Jakuszem z Kotlina razem z Boguszą z Cienina i jego bratem Świętopełkiem⁴⁵. Pierwszego maja tego roku świadkował przy procesie Bartosza z Pścinna i Jana Golińskiego⁴⁶. Dnia 15 czerwca również był obecny przy uposażeniu przez króla polskiego profesorów teologii Uniwersytetu w Krakowie⁴⁷. Szóstego lipca świadczył przy ekspurgacji Pawła z Żyroławic⁴⁸. Jeszcze w tym roku procesował się z Janem z Królikowa⁴⁹, a także brał udział w rozgraniczeniu Grzegorzewa i Pątniewa⁵⁰. Dnia 16 lutego 1402 r. wystąpił jako świadek w poświadczeniu królewskim sprzedaży przez

³⁵ AP Bydgoszcz, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, pow. Mogilno, sygn. 6\448\0\161, k. 2-3: *Mathia Maczuda Gnewkowien[sis] [...] Palat[inis]*.

³⁶ KDW, T. III, nr 2013: *Mathias dictus Maczuda*.

³⁷ AGAD, Metryka Koronna, ks. 55, k. 214v: *Mathia al[ia]s maczuga Palatino Gneffkowien[si]*.

³⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 44: *maczuda de lupstowo et [...] Swethopelk p[i]nce[er]na kal[isiensi] de Raddolina*.

³⁹ Tamże, k. 44: *maczuda palat[ino] gnewcowien[si]*.

⁴⁰ Lekszycki, Bd. II, nr a. 2476: *palatinus Gnewkowiensis*.

⁴¹ CDUJ, nr 16: *Studium praedictum Cracoviense in iuribus, libertatibus et Statuitus efficacius conserccare cupientes Episcopum Cracoviensem, qui pro tempore fuerit [...] presentibus his venerabilibus in Christo patribus dominis Petro de Radolina Cracoviensi [...] Episcopis [...] Mathia Gnewcoviensi [...] Palatinis*. por także relację Długosza: *Annales*, lib. X, s. 240: *Circa fundacionem autem univestitatis et studii Cracoviensis per Wladislaum regem Polonie factam fuerunt presentes: Petrus Wisch Cracoviensis [...] episcopi [...] Mathias Gnywkoviensis [...] pallatini*; tekst tłumaczony, *Roczniki*, ks. X, s. 313-314: „Przy zakładaniu zaś Uniwersytetu czyli Studium Krakowskiego przez króla polskiego Władysława byli obecni biskupi krakowski Wysz [...] i wojewodowie [...] gniewkowski Maciej”.

⁴² Por. przyp. 4.

⁴³ KDP, T. I, nr 151: *Petrus Cracoviensis [...] Episcopi [...] Mathias Wladislaviensis, Palatini*.

⁴⁴ DKM, s. 163-164, nr 93: [...] *Mathia Maczuda Gnewkoviensis palatinis*.

⁴⁵ KZK, nr 653: *Mathie palat[ino] Gnewcowien[si]*.

⁴⁶ AGAD, Brześć Z. 1, k. 54v: *Bartossius de pzenino [...] Grzimek de Czeslino Stolnik Wladislawien[si] [...] maczude palat[inus] gnewcowien[sis]*.

⁴⁷ CDUJ, nr 21: [...] *Matha Gnewcoviensi Comitibus Palatinis*.

⁴⁸ Por. przyp. 1.

⁴⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 14, k. 10v: *maczuda palat[inus] gnewcowien[si] [...] mrokotha de Brudzewo*.

⁵⁰ AGAD, Łęczycza Z. 4, k. 300: *mathia palat[inus] Wladislavien[sis]*.

Andrzeja Korabiowskiego wsi Dziekowice Klemensowie z Moskorzowa⁵¹. Później, 28 kwietnia razem z córkami Boguszy z Cienina i synem jego Świątoplekiem, miał wyznaczony termin sądowy z Katarzyną, żoną Jakusza z Kotlina⁵². Zaś 28 sierpnia tego roku wystąpił z prawem bliższości do Połajewa, które było w posiadaniu Jana z Grabia⁵³.

Dwunastego stycznia 1403 r. był świadkiem, gdy Maciej z Łabiszyna procesował się z Januszem Szymskim⁵⁴. Czwartego marca 1403 r. król w obecności Macieja potwierdził prawa i przywileje miasta Dolska⁵⁵. Uczestniczył także w przywileju królewskim dla Stanisława z Bielaw⁵⁶. Dnia 22 maja 1403 r. świadkował przy procesie Agnieszki z Pakości i Jarosława z Sadlna⁵⁷. Następnie 16 sierpnia Mikołaj Nasięgniewski ustanowił niejakiego Andrzeja swoim pełnomocnikiem w sprawie z Maciejem⁵⁸. Zaś po 27 września tego roku przedstawił wraz z dziedzicami Giewartowa dowody ich uprawnień do patronatu tamtejszego kościoła jako opiekun Małgorzaty, Doroty, Afry i Febronii⁵⁹. Tego też roku świadczył w procesach: Grzymki, córki Czestka z Łabiszyna z Piotrem z Paniszewa⁶⁰; Macieja z Paniewowa z Sędziwojem Sułańskim⁶¹ oraz sędziego Macieja i Janusza kasztelana⁶². Uczestniczył również z rokach ziemskich gnieźnieńskich⁶³. Dnia 17 kwietnia 1404 r. był świadkiem zaświadczenia królewskiego, że wieś Komorze, należąca do Sędziwoja z Szubina, po jego śmierci zostanie własnością biskupstwa włocławskiego⁶⁴. Następnie 22 maja uczestniczył przy podpisywaniu pokoju między Polską i Zakonem krzyżackim w Raciążu⁶⁵. Drugiego września tego roku kupił Połajewo⁶⁶, które wyrokiem z 25 listopada, miał przejść po zapłaceniu 200 grzywien groszy praskich do dnia św. Szczepana⁶⁷. W tym jeszcze roku był obecny na rokach gnieźnieńskich⁶⁸.

⁵¹ ZDM, cz. 6, nr 1648: [...] *Mathias alias Maczuda Gnewcouiensi palatinis*.

⁵² KZK, nr 653: *Mathie palat(ino) Gnewcoui(en)si*.

⁵³ AGAD, Brześć Z. 2, k. 69v: *mathias palat[inus] gnewcovien[si]*.

⁵⁴ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 139: *maczuda palat[inus] Gnewcovein[si]*.

⁵⁵ KDW, T. VII, nr 460: [...] *Mathia Maczuda Gnewcouiensi palatinis*.

⁵⁶ AGAD, Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych, rkps 460A, s. 6-10: [...] *mathia maczuda Gnewkovien[si] Palatinis*.

⁵⁷ Tamże, Brześć Z. 2, k. 97: *maczuda palat[inus] Gnewcovien[si]*.

⁵⁸ Tamże, Z. 1, k. 87: *maczuda palat[inus] Gnewkowien[si]*.

⁵⁹ KDW, T. VII, nr 484: *Maczude palatini Gnewcouiensis [...] scilicet Margaretha, Dorothea et Affra ac eciam ipsa honesta domina Febronia ac ipse dominus Mathyas palatinus, tutor predictarum virginum*.

⁶⁰ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 151: *maczuda palat[inus] Gnewcovien[si]*.

⁶¹ Tamże, s. 153: *maczuda palat[inus]*.

⁶² Tamże, s. 154: *maczuda palat[inus]*.

⁶³ Tamże, s. 152: *maczuda palat[inus]*.

⁶⁴ KDP, T. II/1, nr 345: [...] *Mathia Maczuda Gnewcoviensi, Pallatinis*.

⁶⁵ *Die Staatsverträge des Deutschen Ordens in Preußen im 15. Jahrhundert. Erster Band (1398-1437)*, wyd. E. Weisse, Marburg 1970, nr 26 (regist): [...] *Mathias Maczuda, czu Jugenlesslaw woiwoden*.

⁶⁶ AGAD, Brześć Z. 2, k. 141v: *maczuda*.

⁶⁷ Tamże, k. 146: *maczuda palat[inus]*.

⁶⁸ *Wybór zapisek sądowych grodzkich*, nr a.802: *Maczuda palatino*.

Dnia 18 czerwca 1405 r. uczestniczył w potwierdzeniu zawarcia ugody między arcybiskupem gnieźnieńskim Mikołajem z Kurowa a prepozytem łęczyckim Abrahamem i jego bratem Niemierzą z Parska o 60 grzywien⁶⁹. W październiku tego roku spotkał się z bratem wielkiego mistrza krzyżackiego, Leonardem w Golubiu⁷⁰. W styczniu 1406 r. w Elblągu spotkał się z Dypoldem von Köckeritz⁷¹. Następnie 27 października był obecny na rokach konińskich, gdzie zawiadomił sędziego kaliskiego, że przysądził las w Przewłokach Andrzejowi Łaskarzowi⁷². Zaś w dniu 14 stycznia 1407 r.⁷³, podobnie jak i 17 dnia tego miesiąca był asesorem na rokach konińskich⁷⁴.

B.27.I. Maciej z Boguniewa¹

Syn Gerwarda ze Słomowa². Pisał się z Boguniewa³. Miał braci Żegotę z Łopuchowa⁴, Pietrasza ze Słomowa⁵ oraz Szymona z Boguniewa⁶. Miał żonę Katarzynę⁷. Posiadał Boguniewo⁸ i Nienawiszcz⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1434 r., gdy odstąpił bratankom, Szymonowi i Mikołajowi połowę Boguniewa¹⁰. W następnym roku kupił za 100 grzywien od Andrzeja ze Słomowa wieś Nienawiszcz z zastrzeżeniem prawa wykupu¹¹. W 1445 r. kupił za 460 grzywien połowę Boguniewa od Szymona z Czekanowa¹². Cztery lata później uposażył swoją żonę po 100 grzywien posagu i wiana na połowie Boguniewa¹³.

⁶⁹ AGAD, Brześć Z. 2, k. 196: *palat[inus] maczuda*.

⁷⁰ *Das Marienburger Tresslerbuch der Jahre 1399-1409*, hrsg. E. Joachim, Königsberg 1896, s. 366: *her Maczhuden*.

⁷¹ Tamże, s. 381: *her Macczuden*.

⁷² KDW, T. VII, nr 578: *Maczuda palatinus Gnewcouiensis*.

⁷³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 126v: *maczude palat[ino] gnewcowien[si]*.

⁷⁴ Tamże, k. 127v: *maczuda pala[tino] gnewcovien[si]*.

¹ NZH, nr 60a: *de armis et clenodio Laszka, qui sciunt et ex patre sunt de isto, quod praefatii Sandivogii est propinquitas ibidem in Bogunyewo et Dambrowka post mortem matris ipsius bonae memoriae nobilis Annae et filiastrae germanae nobilis Mathie Bogunyewsky bonae memoriae*.

² Por. A.VI.3., s. 212-213.

³ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 2: *Mathias h[er]es de Bogunowo*.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 3, s. 83: *mathias h[er]es de Bogunyewo [...] katherine uxori sue legitim[e]*.

⁸ Por. przyp. 3.

⁹ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 89: *Andreas de Slamowo totem villa[m] sua[m] nenawyszcz [...] Mathie de Bogunyewo [...] resignavit*.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 9.

¹² AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 212: *mathie de Bogunyewo*.

¹³ Por. przyp. 7.

B.28.I. Maciej z Łabiszyna¹

Syn Wojciecha z Łabiszyna². Pisał się z Łabiszyna³, Pleszewa⁴, Złotowa⁵, Oporowa⁶ i Oszamowa⁷. Miał nieznaną z imienia siostrę⁸ i brata Mikołaja z Kościelca⁹. W historiografii uważa się ponadto, że miał kolejną, nieznaną z imienia siostrę¹⁰ oraz braci Grzymka z Cieślina¹¹ i Jana z Ostrowa¹². Miał żonę Małgorzatę z Szubina¹³, z którą doczekał się synów: Wojciecha z Łabiszyna¹⁴, Macieja z Łabiszyna¹⁵, Aleksandra z Łabiszyna¹⁶, Jana z Łabiszyna¹⁷, Mikołaja z Łabiszyna¹⁸ i Sędziwoja z Łabiszyna¹⁹ oraz córki Małgorzatę²⁰ i Elżbietę²¹. Posiadał Łabiszyn²², Wielkie Słaboszewo²³, Lutoborz²⁴, Cienin²⁵, Kamień²⁶, Pleszew²⁷, Powodowice²⁸ i

¹ Por. A.II.9, nr 12 i 13.

² Por. A.IV.2., s. 131.

³ Lekszycki, Bd. II, nr 1035: *Mathias in Labissino*.

⁴ KZK, nr 3147: *Mathiam Labisky de Pleszew*.

⁵ AP Poznań, Gniezno Z. 3, k. II: *mathie de Slothowo palat[inus] Brzesten[is]*.

⁶ Tamże, Kalisz Z. 5, k. 200: *mathia de oporowo et oszamowo palat[inus] Bresten[is] et Capit[aneus] Juniwladislavien[is]*.

⁷ Tamże.

⁸ *Joannis de Czarnkow Chronicon*, s. 742: *Mensis itaque Julii die X, Domarathus castellanus Posnaniensis de Ungaria rediens venit Zneyam ad Bodzantham archiepiscopum saepedictum cum socero suo Alberto palatino Cuyaviensi*; tekst tłumaczony: *Kronika Janka z Czarnkowa*, s. 132-133: „Dnia 10 miesiąca lipca, kasztelan poznański Domarat, powróciwszy z Węgier, przybył do arcybiskupa gnieźnieńskiego Bodzanty do Żnina, razem z teściem swoim Wojciechem, wojewodą kujawskim”; Musiała zatem być siostrą Macieja.

⁹ Por. A.IV.1., s. 129-130.

¹⁰ Por. tamże, s. 124-126.

¹¹ Por. tamże, s. 127-128.

¹² Por. tamże, s. 126-127.

¹³ KDW, T. VIII, nr 678: *Mathias pallatinus Gnewcouiensis, capitaneus Wladislauiensis, terminos quosdam nomine generose domine Wychne relicte olim Sandziwogii pallatini Kalisiensis et filiarum ipsius: Margarethe consortis sue*.

¹⁴ AP Ponznań, Poznań Gr. 1, s. 68: *margaretha relicta olym olym mag[ni]fici d[omi]nii math[ie] de labischyno pallat[ino] Brest[ensi] [...] alberto allexandro Joha[n]ni math[ie] et nicolao fratribus germanis et indivisi filius suis [...] heredibu[s] in labyschyno*.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ AD Włocławek, Księgi konsystorza włocławskiego, ks. 2, sygn. 106, k. 135: *margaretha relicta olim mathie de labischin pallatini Brestensi [...] supulture sui mariti et sui filii Sandiwogii in eor[um] eccl[es]ia ibid[em] in Coszelecz*.

²⁰ Por. przyp. 13.

²¹ Tamże.

²² KDW, T. III, nr 1969: *Mathias de Labischino, non compulsus nec aliquo erroris devio seductus, sed de sui animi spontanea voluntate, hereditatem suam Welike Sławoszewo vulgariter nuncupatam, ad ipsum iure hereditario spectantem, Luthoborio heredi etiam de Sławoszewo pro trecentis triginta marcis latorum grossorum Pragensium Polonialis numeri, quadraginta octo grossos pro qualibet marca computando, perpetue vendidit et coram nobis iusto vendicionis tytulo rite et racionabiliter ad perpetua tempora resignavit*.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

²⁵ KDW, T. VIII, nr 933: *Johannes et Petrus fratres germani de Czenyno [...] integras duas villas suas, Czenyno et Camyen [...] Mathie de Labischin palatino Brestensi et capitaneo Iuvenis Wladislawie generali realiter vendiderunt*.

²⁶ Tamże.

²⁷ KZK, nr 3147: *Mathiam Labisky de Pleszew*.

²⁸ AC, vol. II, nr 167: *ville Powodowicze d[omi]ni palatini avisatus*.

Złotowo²⁹. Pełnił urząd starosty koszyckiego³⁰, wojewody gniewkowskiego³¹, starosty bydgoskiego³², wojewody brzeskiego³³ i starosty inowrocławskiego³⁴.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 9 kwietnia 1396 r., gdy potwierdzono sprzedaż jego części Słaboszewa³⁵. Pierwszego lutego 1397 r. procesował się zaś z Witem z Łubowa o 7 grzywien poręki³⁶, a 22 lutego 1398 r. wystąpił jako świadek w procesie Wielgosza z Radoszczy i Stanisława Rudzkiego³⁷. W 1400 r. posiadał skrypt dłużny wobec szafarstwa Zakonu krzyżackiego³⁸. Zapłacił wówczas karę za brak glejtu³⁹, a następnie za sam glejt⁴⁰. Rok później w związku z tym, musiał uiścić 300 grzywien bez trzech guldenów⁴¹ oraz 5 grzywien szerokich groszy⁴² do dnia św. Marcina. Następnie 14 lutego 1402 r. był obecny podczas próby zastawienia Nowej Marchii Władysławowi Jagielle przez Ścibora ze Ściborzyc za 10 000 grzywien groszy polskich⁴³. Sześć dni później Ścibor oświadczył w obecności Macieja, że zwróci natychmiast zastawioną ziemię prawowitemu właścicielowi, gdy ten wpłaci sumę zastawną, przy czym król Polski postawił warunek powiadomienia go o takim zamiarze pół roku wcześniej⁴⁴. Siódmego marca wojewoda brzeski zapłacił 2 grzywiny i 9 skotów za niezrealizowanie planów

²⁹ AP Poznań, Gniezno Z. 3, k. 11: *mathie de Slothowo palat[inus] Brzesten[is]*.

³⁰ *Zsigmondkori Okleveltar*, T. II, wyd. E. Mályusz, Budapest 1956, nr 3600: *Maczko heres de Labischino capitaneus Caschowiensis*.

³¹ *UrządnicyKuj*, s. 91, nr A223; s. 208, nr B180.

³² Tamże, s. 138, nr A474.

³³ Tamże, s. 72, nr A149.

³⁴ Tamże, s. 141, nr A485.

³⁵ Por. przyp. 23.

³⁶ WRS, T. VA, nr 15: *Mathias in Labisszino [...] Grzimek in Brzeskorzistew*.

³⁷ Lekszycki, Bd. I, nr 2608: *Maczek Labiszinski*.

³⁸ *Schuldbücher und Rechnungen der Großschäffer und Lieger des Deutschen Ordens in Preußen. Bd. 1, Großschäfferei Königsberg I (Ordensfoliant 141)*, hrsg. von C. Heß, C. Link, J. Sarnowsky, Köln etc. 2008, s. 39, nr 31: *Item Mattiis von Lobeschyn, eyn Poleen, der das Czanzewoyn tochter hat, tenetur 350 m. und 2 m. prus[ch]. Hyr vor habe wir eyne hantveste. Dy hat bezy gelt her Ywan von Dobryn und her Andris von Dobrin und Mattiis von Labeschin selbir hyr von geschrebin. Terminus vorgangen tag.*

³⁹ Tamże, s. 40, nr 32: *Item Mattiis von Labeschin tenetur 10 m Dysse 10 m, und was an dyssem vorgeschrebin gelde gebricht, das sal her bezalen uff Wynachten neest czukomende. Dedit 100 und 9 sch. gr. czu 17 d. Summa 150 m. und 4 m. und 10 sc.*

⁴⁰ Tamże, s. 40, nr 33: *Item so habe ich entpfangen von Mattiis von Labeschyn an der schult, dy ym hir vor cu geschrebin stet all, was hyr noch geschrebin stet.*

⁴¹ Tamże, s. 81, nr 296: *Item Mattiis von Labisschow uff der Koye tenetur ungerissche gld. Minus 3 ungerissche gld.*

⁴² Tamże, s. 83, nr 305: *Item Mattiis von Labisschow tenetur 5 sch. gr., den gr. vor. 20 d.*

⁴³ W. Fenrych, *Próba nabycia Nowej Marchii przez Polskę w roku 1402 (w świetle dokumentu Sędziwoja z Szubina i towarzyszy z d. 14 lutego t. r.)*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Historia” z. 3 (1958), aneks: *Mathias de Labischino*.

⁴⁴ *Nieznaný dokument Władysława Jagielly w sprawie zastawu Nowej Marchii w roku 1402*, wyd. Z.H. Nowak, [w:] tegoż, *Przyczynki źródłowe do historii Zakonu krzyżackiego w Prusach*, wstęp R. Czaja, Toruń 2011, s. 22: *Mathias de Labischino*.

zastawnych⁴⁵. Z kolei razem z Mikołajem z Kaczkowa i Bartoszem z Płonkowa domagał się zwrotu pożyczki w wysokości 500 grzywien i 12,5 grzywien pruskich, do 26 maja tego roku⁴⁶.

Dwunastego stycznia 1403 r. procesował się z Januszem Szymskim⁴⁷, a czwartego marca z Heleną, córką Sułka o 260 grzywien z tytułu pewnych szkód⁴⁸. Drugiego kwietnia tego roku był obecny jako asesor na rokach gnieźnieńskich⁴⁹. Jeszcze w tym roku toczył spory z Teodorykiem z Iwna o 100 grzywien⁵⁰ i z Małgorzatą Iwieńską o 80 grzywien⁵¹. Dnia 26 czerwca 1404 r. otrzymał z żoną dyspensę papieską⁵². W tym roku też uczestniczył w rokach gnieźnieńskich⁵³ i świadkował w sprawie Piotra z Niedźwiedzia i Sędziwoja ze Szczurek⁵⁴. Z kolei dnia 7 stycznia 1405 r. jako starosta koszycki zaświadczył, że kwota tysiąca złotych florenów, która pożyczyl od Mościca ze Stęszewa, została mu oddana⁵⁵.

W lipcu 1407 r. brał udział w podziale dóbr po Sędziwoju z Szubina⁵⁶, przeto 16 października tego roku procesował się o Czarniejewo z Jachną, siostrą Macieja z Wąsoszy, która twierdziła, że postanowieniem Kazimierza Wielkiego, miejscowość ta przynależy do dochodów z województwa kaliskiego⁵⁷. Jeszcze w tym roku miał wyznaczony termin sądowy z Jarosławem ze Złotowa⁵⁸. Uczestniczył również w rokach ziemskich gnieźnieńskich⁵⁹ i poręczył za Grzymka z Cieślina w jego sporze z Tomkiem z Bielaw⁶⁰. Następnie, 19 czerwca 1408 r. Jan z Gęzewa wyznaczył zachodźcę w osobie Macieja, przeciwko Janowi z Grabi⁶¹. Z kolei 14 lipca tego roku Janusz z Tuliszkowa i Mikołaj arcybiskup gnieźnieński poręczyli za wojewodę brzeskiego 50 grzywien⁶².

⁴⁵ *Das Marienburger Tresslerbuch* s. 154 (regest): *Maczken von Labisschow*.

⁴⁶ *Schuldbücher*, s. 58, nr 148: *Item Mattiis von Labisschow [...] leenlute uff der Koye, tenetur mit gesamter hant 500 m. und 12 ½ m. prusch.*

⁴⁷ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 139: *mathia d[e] labyszino [...] Grzimko Castell[anus] Bidg[ostiensis] [...] maczuda palat[inus] Gnewcoven[is]*.

⁴⁸ *Wyciągi z najdawniejszych ksiąg sądowych ziemi krakowskiej*, wyd. A.Z. Helcel, [w:] SPPP II, nr 964: *Maczco de Labyssyn*.

⁴⁹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 144: *mathias de labiszino*.

⁵⁰ KZP, nr 1424: *Mathias Labisiensis*.

⁵¹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 132: *mathia de labysszino*; tamże, s. 146: *mathias de labiszino*; tamże, s. 159: *Mathias de labischino*; tamże, s. 171: *mathia de labiszino*; tamże, s. 180: *mathia de labiszino*.

⁵² W. Abraham, *Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich w latach 1896/7 i 1897/8*, [w:] AKH, T. IX, s. 209: *De locis interd[ictus]: Mathie palatini domino in Labissino et Margrethe eius uxori Gnezn[ensi]*.

⁵³ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 172: *mathias de labyszino*; s. 181: *mathia de lab[iszi]n*.

⁵⁴ WRS, T. VA, nr 111: *Mathias Labiszki*.

⁵⁵ *Zsigmondkori Okleveltar*, T. II, wyd. E. Mályusz, Budapest 1956, nr 3600: *Maczko heres de Labischino capitaneus Caschowiensis*.

⁵⁶ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 13v: *math[ie] de labiszino*.

⁵⁷ *Wybór zapisek sądowych grodzkich*, nr 1135: *Math[ias] de Labiszino*.

⁵⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 144: *d[omi]nus de labyssino*.

⁵⁹ Tamże, Gniezno Z. 1, s. 277: *mathia de labiszino Joh[an]ne Coszisco*.

⁶⁰ Tamże, s. 307: *mathias de labiszino [...] Grzimcone[m] Castell[anum] Bidgosten[sem]*.

⁶¹ AGAD, Brześć Z. 1, k. 165: *mathia de labiszino*; tamże, k. 172: *Mathias labisky*.

⁶² KDW, T. V, nr 135: *Mathia alias Maczkone herede de Labysschino*.

Dziesiątego kwietnia 1409 r. świadkował przy uposażeniu klasztoru norbertanów w Nowym Sączu⁶³. Nazajutrz król Władysław Jagiełło, w obecności Macieja, zwolnił miasto Poznań od obowiązku dawania podwód⁶⁴. W maju tego roku zaś Łabiski nie stawił się w sądzie w sprawie z Boguszem ze Strzegowa⁶⁵. Szóstego czerwca świadkował przy przywileju dla Gębic⁶⁶, a trzy dni później wysłał ludzi do wielkiego mistrza Zakonu krzyżackiego, którzy zostali przezeń uwięzieni⁶⁷. Dnia 21 lipca tego samego roku król Władysław Jagiełło w obecności Macieja uwolnił od podwód miasta królewskie, a w szczególności Brześć Kujawski⁶⁸. Zaś 24 lipca uczestniczył przy potwierdzeniu lokacji Szkudłowa⁶⁹. Po szóstym października dostał od monarchy w zarząd zamek Bydgoski⁷⁰. Z kolei dnia 25 tego miesiąca świadkował przy nadaniu królewskim dla Wasyla i Hrycia Andronikowiczów *pvytyna nomine Beresz*⁷¹. Zaś trzy dni później, został wysłany do Macieja list od niejakich Kaspra oraz burgrabiego Norymbergi⁷². Dnia 17 grudnia jeszcze tego roku otrzymał 50 grzywien od Macieja z Radaszowic⁷³. Brał także udział w pertraktacjach z Ulrykiem von Jungingen w sprawie odejścia rycerstwa Zakonnego z

⁶³ ZDM, cz. 6, nr 1724: *Mathia de Labischino pallatino Gnyewkowiensi*.

⁶⁴ KDW, T. VII, nr 635: *Mathia de Labischino palatino Gnewkowiensi*.

⁶⁵ KZK, nr 2948: [... .. M]at[hias] de Labiszino palatinus Gnewc[oviensis].

⁶⁶ AGAD, Metryka Koronna, ks. 34, k. 25v-26v: [...] *Mathia de Labischino wladislavien[si] pal[at]in[is]*.

⁶⁷ M. Radoch, *Elbląskie rozmowy wielkiego mistrza Ulryka von Jungingen z posłami króla Władysława Jagiełły w czerwcu 1409 roku*, [w:] *Od traktatu kaliskiego do pokoju oliwskiego. Polsko-krzyżacko-pruskie stosunki dyplomatyczne w latach 1343–1660*, red. A. Bues, J. Grabowski, J. Krochmal, G. Vercamer, H. Wajs, Warszawa 2014, aneks, s. 90: *Item her Matzken luete von Laboschin syn gefangen die man czu Elblinge handt nicht us lassen will*; tekst tłumaczony: tamże, s. 85: „ludzie pana Maćka z Łabiszyna [wojewody inowrocławskiego] zostali uwięzieni, że tych [przetrzymany] w Elblągu za poręczeniem nie chce się wypuścić”.

⁶⁸ AGAD, Zbiór dokumentów pergaminowych, nr 3644: [...] *Mathia de Labischin Gnewcovien[si] Palatinis*.

⁶⁹ Tamże, Metryka Koronna, ks. 169, k. 255-256: [...] *Mathia de Labischino Gniwkovien[si] Palatinis*.

⁷⁰ *Annales*, lib. X-XI, s. 32-33: [...] *in die sancti Michaelis castrum Bydgoscza [Wladislai rege] gravi fortitudine circumvallat et scutis seu pallis quasi muris in circuitum supra vallum sepiit, bombardis concutit, ex quarum continua proieccione commendator et capitaneus castris fuit interfectus. Senciens autem magister Prussie castrum Bydgoscza conquirendum esse, mittit ad Wladislaum regem Conradum Olesnicensem ducem postulans, ut rex obsidionem solveret, et offerens castrum Bydgoscza in manus Venceslai Bohemie regis se resignaturum et in illum compromissurum. Cui legacione suam sabato in crastino Francisci exponenti responsum est, si magister similem resignationem de terra Dobrinensi et castris eius in manus prefati Venceslai regis effectualiter se factutum pollicitus fuerit, non abnuere regem discedere ab obsidione. Stabat autem rex cum exercitu suo in eiusdem castris obsidione octo diebus in borra, et octavo die castrum armis et potencia conquirat et reparatis eius ruinis dat illud Matthe de labischin palatino Brestensi in tenutam; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. X-XI, s. 40: „A w dzień św. Michała [król Władysław] oblega z wielką siłą zamek Bydgoszcz i otacza go dookoła ponad wałem tarczami lub kosami jak murem i bije w niego z dział. Od ustawicznie wyrzucanych z nich pocisków zginął komtur i dowódca zamku. A mistrz pruski przewidując, że zamek musi ulec, posyła do króla Władysława księcia Konrada oleśnickiego z żądaniem, by król zaniechał oblężenia i z oświadczeniem, że odda zamek Bydgoszcz królowi czeskiemu Wacławowi i że jemu powierzy rozstrzygnięcie sporu. Kiedy książę w sobotę, nazajutrz po św. Franciszku przedstawił treść swego poselstwa, otrzymał odpowiedź, że jeżeli mistrz obieca, iż odda faktycznie do rąk wspomnianego króla Wacława również ziemię dobrzyńską i jej zamki, król Władysława zaniecha oblężenia. Stał zaś król ze swym wojskiem przez osiem dni w lesie, w czasie oblężenia tegoż zamku. A ósmego dnia potężnym atakiem wojska zdobywa warownię i naprawiwszy jej zniszczenia oddaje ją w dzierżenie wojewodzie brzeskiemu Maciejowi z Łabiszyna”.*

⁷¹ ZDM, cz. 6, nr 1732: *Mamayko Labyski Kyeviensi*.

⁷² *Das Marienburger Tresslerbuch*, s. 458: *Mattis von Labyschaw*.

⁷³ KZK, nr 3147: *Mathiam Labisky de Plewszew distri[ctu] alien(o) et palat(inum) Gnewco(u)en(sem)*.

ziemi dobrzyńskiej. Wielki Mistrz w zamian zażądał wydania zamków w Bobrownikach i w Złotorii, zaś doradcy króla polskiego otrzymali zgodę na rozmowę z obrońcami warowni bobrownickiej. Po jej odbyciu, poprosili Ulryka, aby wstrzymał działania na czas przeprawy przez Wisłę do króla Władysława i przedstawienia mu warunków⁷⁴. Prawdopodobnie w związku z tymi wydarzeniami pozostaje porwanie Macieja i jego wypuszczenie za poręczeniem⁷⁵.

Następnie, dnia 22 stycznia 1410 r. komtur elbląski otrzymał wiadomość o polskich załogach w Toruniu, wśród których znajdował się Maciej z Łabiszyna⁷⁶. Dziesiątego października tego roku brał udział w bitwie pod Koronowem, gdzie był jednym z dowódców zwycięskiego starcia⁷⁷. Z kolei dziesięć dni później był świadkiem nadania dla Macieja Gnery⁷⁸. Dziewiątego grudnia tego roku brał udział w zawieszeniu broni między Polską a Zakonem⁷⁹, a już siódmego stycznia 1411 r. uczestniczył w pertraktacjach z Krzyżakami, które zakończyły się tydzień później⁸⁰. Dnia 23 stycznia otrzymał glejt na bezpieczną przeprawę do Torunia⁸¹, i w związku z tym, pierwszego lutego 1411 r. brał udział w podpisaniu pokoju toruńskiego⁸². Ósmego marca tego roku król Władysław Jagiełło w obecności Macieja wykupił jeńców za 25 tys. groszy praskich, podobnie jak i Henryk von Plauen swoich odkupił za 100 tys. groszy praskich⁸³. Następnie, 23 kwietnia procesował się z Mieclawem z Grodzieńca o spuściznę po Sędziwoju z Szubina⁸⁴. Ostatniego maja tego roku król ratyfikował pokój toruński, przy czym uczestniczył wojewoda brzeski⁸⁵.

Dnia 15 czerwca został oskarżony przez Mieclawa z Grodzieńca, o to, że w czasie swojego poselstwa do Zakonu krzyżackiego przyjął od nich jakieś pieniądze⁸⁶. W ten sam dzień

⁷⁴ Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, Belrin-Dahlem, XX. Hauptabteilung, Ordensbriefarchiv, nr 1229: *Mattias von Labeschaw*, [cyt. za: S. Józwiak, *Nagocjacje pokojowe w trakcie trwania pierwszej fazy wojny polsko-krzyżackiej (16 VIII – 8 X 1409)*, RH 79 (2013), s. 58, przyp. 8].

⁷⁵ CEV, ed. A. Prochaska, Cracoviae 1882, app. nr 4, s. 995: *Item quomodo homines illus Maczken de Labeschaw capti sunt, quos ipsi ad fideuissionem emittere nolunt nec liberos esse permittunt*.

⁷⁶ RHD, vol. I/1, bearb. E. Joachim, hrsg. W. Hubatsch, Göttingen 1948, nr 1248 (regest): *Herr Mattis v. Labeschaw*.

⁷⁷ *Annales*, lib. X-XI, s. 157: *Milites autem, qui tam insignem retulerunt de hostibus triumphum [apud Coronowo], hos constat fuisse: [...] Matthias de Labischin palatinus Brzestensis de domo Bipennium*; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. X-XI, s. 181: „Wiadomo zaś, że rycerzami, którzy odnieśli tak znakomite zwycięstwo nad wrogami [pod Koronowem] byli: [...] Maciej z Łabiszyna herbu Topór”.

⁷⁸ KDW, T. VII, nr 665: *Mathia de Labyszyn Gniewkouiensi palatinis*.

⁷⁹ *Kodeks dyplomatyczny Litwy*, wyd. E. Raczyński, Wrocław 1845, s. 120, nr 8: [...] *Mathia de Labyszyn Wladislaviensis Pallatinis*.

⁸⁰ RHD, vol. II, Göttingen 1950, nr 1678 (regest): *Matthias v. Labischin Palatin zu Leslau*.

⁸¹ Tamże, nr 1681 (regest): *Matthias v. Labischin Palatin zu Leslau*.

⁸² CES, T. II, nr 35: *Petri Cracoviensis [...] episcoporum [...] Mathie Wladislaviensis palatinorum*.

⁸³ RHD, vol. II, nr 1698: *Matthias v. Labyszino Pal. u. Hptm. z. Leslau*.

⁸⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 28: *palat[inus] mathia de labiszino*.

⁸⁵ RHD, vol. II, nr 1706 (regest): *Palatine [...] Matthias v. Labischin zu Leslau*.

⁸⁶ WZSK, nr 103: *Mathiam de Labiszino palatinum Gnewcouiensem*.

miał wyznaczone termin sądowy z braćmi Żegotą i Mikoszem z Gołuchowa⁸⁷, a dwa dni później Maciej z Łabiszyna dokonał ze wspomnianym Mieclawem i jego siostrami, podziału Pleaszewa⁸⁸. Później, 25 lipca tego roku monarcha w obecności Macieja odkupił kolejnych jeńców za 20 tys. groszy praskich⁸⁹, a dwa dni później Łabiski został wysłany do Prus, w celu przypomnienia o sumach, które Zakon był winien Polsce⁹⁰. Ósmego września uczestniczył w Murzynie i Grabiu w zjeździe komisji, która miała rozstrzygnąć istniejące, jak i ewentualnie nowe problemy sporne. Maciej wówczas zapewnił, że wszyscy ważniejsi jeńcy zostali wydani Krzyżakom, ale arcybiskup ryski Jan von Wallenrode przedstawił listę innych, na których również zależało wielkiemu mistrzowi⁹¹. Z kolei dnia 24 września ustanowił Macieja Jelenia swoim pełnomocnikiem w sprawie z Maciejem z Radaszowic⁹².

Dnia 19 października 1411 r. król Polski nakazał zawiesić terminy sądowe Wichny wdowy po Sędziwoju z Szubina i jej zięcia Macieja z Łabiszyna oraz unieważnił zapadłe już wyroki⁹³. Jeszcze w tym roku procesował się: z Maciejem z Radziejowa⁹⁴; z Jakuszem z Rynarzewa⁹⁵ i z niejaką Dobrochną⁹⁶. Rozstrzygnął także spór pomiędzy Piotrem z Budziszawia a Mikołajem z Dziadkowa⁹⁷. Piątego marca 1412 r. świadkował przy przeniesieniu kilku wsi klasztoru norbertanów w Nowym Sączu na prawo średzkie⁹⁸. Natomiast 11 dnia tego miesiąca w Gnieźnie, przed sądem konsystorskim toczyło się postępowanie w sprawie Macieja, ale bez jego osobistego udziału⁹⁹. Dnia 18 sierpnia był obecny przy zrzeczeniu się króla Władysława Jagiełły opłaty 6 grzywien ze wsi Januszowa na rzecz opata klasztoru norbertanów w Nowym

⁸⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 42v: *mathia pallat[inus] Gnewcoviensis*; tamże, k. 45v: *mathiam palat[inus] Gnewcoviensis*.

⁸⁸ Tamże, k. 38v: *mathia pallat[inus] Gnewcoviensis de plessewo*.

⁸⁹ RHD, vol. II, nr 1710 (regist): *Matthias v. Labyschin Pal. u. Hptm. z. Leslau*.

⁹⁰ *Kodeks dyplomatyczny Litwy*, s. 143, nr 6: *Mathiam de Lapischin Wladislaviensem, Palatinos Brzesczensensem et Juueniswladislaviensem Capitaneos*.

⁹¹ W samym pełnomocnictwie, które *nota bene* się nie zachowało w całości, Maciej nie został wymieniony (Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, Berlin-Dahlem, XX. Hauptabteilung, Ordensbiefarchiv, nr 1620, k. 1; tekst przytacza: A. Szweda, *Po wielkiej wojnie. Zjazdy polsko-krzyżackie w 1411 roku*, [w:] *Kancelaria Wielkich Mistrzów i polska kancelaria królewska w XV wieku. Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej Malbork 2-3 IX 2004*, red. J. Trupinda, Malbork 2006, s. 274, przyp. 33). Jednak ponad miesiąc później król sam wspomniał, że wysłał tam Macieja, gdy zawiesił jego sprawy w sądzie z Wichną, wdową po Sędziwoju z Szubina (KDW, T. VII, nr 678: *Mathias pallatinus Gnewcoviensis, capitaneus Wladislaviensis [...] Sed quia idem Mathias tunc in convencionem Cruciferorum in Grabye erat in nostris et Regni nostri negociis constitutus, propter quod huiusmodi terminis, ubi pro quibusdam debitis ad instanciam Judeorum est condempnatus, non potuit quovismodo interesse, et iterum eundem Mathiam versus Thorun ad Cruciferos pro nostris pecuniis dirigimus et destinavimus*).

⁹² AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 51v: *mathias de labischino*.

⁹³ Por. przyp. 86; WZSK, nr 230: *Mathias palatinus Gnewcoviensis capitaneus Wladislaviensis*.

⁹⁴ WZSK, nr 176: *Mathias Coszeleczech pallatinus Gnewcoviensis*.

⁹⁵ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 231: *mathias de labiszino*; tamże s. 251: *mathia[m] de labiszino palat[inem] gnewcoviensis*.

⁹⁶ Tamże, s. 221: *mathie de labyszino*.

⁹⁷ Tamże, s. 251: *palat[ino] labszien[si] d[omi]no mathie*.

⁹⁸ ZDM, cz. 6, nr 1762: *Mathia de Labischyno Brestensi [...] palatinis*.

⁹⁹ AA Gniezno, Archiwum Konsystorza Gnieźnieńskiego, sygn. A3, k. 43: *mathie pallat[ino] Gnewcoviensis*.

Sączu¹⁰⁰. Następnie, 23 października tego roku poświadczył, że monarcha wzięł w zastaw Nową Marchię z wszystkimi przynależnościami oraz grody Drezdenko i Świdwin za sumę 39400 kop groszy polskich¹⁰¹. Dnia 29 października Donin ze Skrzyńska wysłał do Macieja list z Malborka, w którym prosił wojewodę brzeskiego, aby wytłumaczył wielkiemu mistrzowi krzyżackiemu okoliczności niedawnego napadu swych sług na poddanych krzyżackich koło Nieszawy¹⁰². Zaś 25 grudnia Łabiski został oddelegowany do rokowań z Henrykiem von Plauen¹⁰³.

Dnia 4 stycznia 1413 r. miał wyznaczony termin sądowy z Andrzejem z Kętów i Stefanem z Strzedzewa¹⁰⁴ oraz z Mściwojem z Skrzypna¹⁰⁵. Z kolei 18 stycznia 1413 r. skwitował Wielkiego Mistrza krzyżackiego z zapłaconych 39.400 kóp groszy praskich¹⁰⁶. Tego samego dnia Jan arcybiskup Rygi wystawił akt potwierdzający nie wypłacenie 5000 kóp groszy praskich Witoldowi, na którym wystąpił Maciej z Łabiszyna¹⁰⁷. Piątego lutego tego roku miał wyznaczone kolejny termin z Andrzejem z Kętów, Mściwojem z Skrzypna i Stefanem z Strzedzewa¹⁰⁸, podobnie jak i 1 kwietnia w sprawie z Mieciałwem z Grodzieca¹⁰⁹. Później, dnia 28 kwietnia przebywał w Inowrocławiu, gdzie przybył do niego Benedykt Macray. Maciej zaproponował mu wyznaczenie opiekuna na następcy króla – córki Jadwigi, na której szkodę Władysław Jagiełło i Witold Kiejstutowicz zawarli układy w sprawie darowizny i ustalenia granic Żmudzi¹¹⁰. Trzeciego maja zaś pojawił się na dyplomie, w którym Benedykt Marçay wydał wyrok w sprawie zamków Wielona i Memel¹¹¹. Czwartego maja świadkował przy

¹⁰⁰ Tamże, nr 1858: *Matthia de Labiszyno Brestensi [...] palatinis*.

¹⁰¹ Muzeum Narodowe w Krakowie, Biblioteka Czartoryskich, Dokumenty pergaminowe, nr 293: *Mathia de labyschino Brzestn[si] [...] palat[inis]*.

¹⁰² RHD, vol. I/1, nr 1743 (regest): *Matthias v. Labyschino Palatin ze Brzesc*.

¹⁰³ Tamże, vol. II, nr 1756 (regest): *Palatine [...] Matthias v. Labischin in Kujawien*.

¹⁰⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 112: *Mathias pallat[inus] llabisky*.

¹⁰⁵ Tamże, k. 112: *Mathias pallat[inus] llabisky*.

¹⁰⁶ CEV, nr 521: *Mathias de Labyschino Cuyawiensis palatini, necnon Cuyawiensis et Wladislawiensis capitanei*.

¹⁰⁷ Tamże, nr 522: [...] *Mathiam de Labischino Wladislawiensem palatinos et capitaneos Cuyawienses*.

¹⁰⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 115: *Mathias pallat[inus] llabisky*.

¹⁰⁹ Tamże, k. 127: *mathia de labiszyno*.

¹¹⁰ LitesZak, T. II, wyd. I. Zakrzewski, Poznań 1891, s. 304-305: *Item eodem hora dominus Mathias de Labisszino palatinus Brestensis et capitaneus Wladislawiensis proposuit, quod rex et dux per quosdam contractus, scilicet assignacionis granicierum et donacionum terre Samagitharum ipsi Ordini post mortem regis et ducis, vellent facere preiudicium futuro regi, specialiter filie regis Wladislai nomine Hedwigis, inpuberi, unde rogavit iudicem, quatenus predictae filie dignaretur dare tutorem, qui predictam in suis iuribus servaret illesam. Iudex autem decrevit dandum esse tutorem, quia peticio iusta fuit; unde dedit magistrum Nicolaum Wisslicam, iuravitque predictus magister Nicolaus in manus iudicis, quod ipsam in iuribus suis servaret et circa ipsam fideliter officium tutoris exerceret. Item protestatur est dominus Mathias palatinus predictus, quod proposicionem predictam non facit pro parte domine Hedwigis iuvenis regine animo contraveniendi concordie Thorunensi, in quantum est confirmata per regem Romanorum et Hungarie, et ipsius sentencie, sed quod facit salva sententia et particulis eiusdem. Eodem modo protestatus est procurator filie ducis Zophie, item procerum et mariorum terre Samagitharum et consangwineorum; więcej o tym zob. A. Wojtkowski, *Tezy i argumenty polskie w sporach terytorialnych z Krzyżakami. Część pierwsza (1310-1454)*, „Komunikaty Warmińsko-Mazurskie” 1 (1966), s. 46-47.*

¹¹¹ CES, T. I/1, nr 46: *Mathia de Labiszyno palatino Brestensi et capitaneo Wladislawiensi*.

potwierdzeniu przywileju dla Czarnkowa¹¹², a 12 maja tego roku pracował nad przywilejem nawigacyjnym dla miasta Torunia¹¹³, który ogłosił cztery dni później¹¹⁴. Około 12 czerwca za pośrednictwem Boguszy z Prus wyznaczono nowy termin sądowy w jego sprawie z Mściwojem ze Skrzypna i Stefanem ze Strzedzewa¹¹⁵. Następnie, 18 czerwca razem z innymi polskimi dostojnikami uzgodnił ze stroną krzyżacką wysokość kwoty, którą Krzyżacy byli jeszcze winni stronie polskiej¹¹⁶, co potwierdzono osobnym dokumentem¹¹⁷. Dnia 17 lipca świadcował przy nadaniu przez króla Władysława Jagiełłę wsi Czarnokońce i Krzywe, Andrzejowi z Babszyna¹¹⁸. W sierpniu tego roku Maciej z Łabiszyna, wraz z innymi polskimi dostojnikami, wystosował list do starszyny Zakonu, w sprawie oskarżeń o przygotowania do wojny i doprowadzenia do upadku projektu zjazdu w Toruniu¹¹⁹. Zaś 17 września tego roku Zakon oskarżył m.in. Macieja, że z winy panów polskich nie doszedł do skutku zjazd¹²⁰. Drugiego października brał udział przy podpisaniu Unii w Horodle¹²¹, zaś ostatniego dnia tego miesiąca był obecny przy potwierdzeniu przywileju Kazimierza Wielkiego dla Wyszogrodu¹²². Jeszcze w tym roku uczestniczył w rokach brzeskich¹²³.

Ósmego marca 1414 r. procesował się z Maciejem z Radszadowic¹²⁴, a 19 listopada tego roku zawarł w imieniu monarchy, dodatkową umowę do rozejmu polsko-krzyżackiego¹²⁵. Jeszcze w tym roku toczył spory: z Jarosławem z Szetlewa¹²⁶, ponownie z Jakuszem z Rynarzewa¹²⁷ i z niejakim Kiełczem¹²⁸. Zaś w sprawie z Siemaszkim z Orłowa zastąpił go Piotr z Piasków¹²⁹. Uczestniczył także w rokach generalnych w Koninie¹³⁰ i w sporze Mikołaja Zdziarowskiego i

¹¹² AGAD, Metryka Koronna, ks. 11, k. 180-181: [...] *Mathia de Labyschin Brzesten[si] palati[inis]*.

¹¹³ LitesZak, T. II, s. 312: *Mathie de Labiszino palatini Brestensis et capitanei Iuweniwladislaviensis*.

¹¹⁴ Tamże, s. 313: *Mathie pallatini Brestiensis*.

¹¹⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 125v: *mathie de labissino*.

¹¹⁶ RHD, vol. II, nr 1761 (regest): *Matthias v. Labyschino Pal. z. Leslau*.

¹¹⁷ Tamże, nr 1762 (regest): *Matthias v. Labyschino*.

¹¹⁸ ZDM, cz. 6, nr 1778: *Mathia de Labyschyn Brzestensi palatinis*.

¹¹⁹ Informacja w odpowiedzi dygnitarzy Zakonnych por. przyp. 120.

¹²⁰ CEV, nr 559: *Mattie de Labeschaw*.

¹²¹ *Akta Unji Polski z Litwą 1385-1791*, wyd. S. Kutrzeba, W. Semkowicz, Lwów 1932, nr 51: *Mathia de Labischin Brestensi [...] palatinis*; por. relacje Długosza, *Annales*, lib. XI, s. 20: *Presentibus et consencientibus [...] magnificis, validis et strenuis [...] Matthia de Labischin [...] palatinis*; tekst tłumaczony: *Roczniki*, ks. XI, s. 17: „Byli nadto obecni prześwieetni, potężni i przedsiębiorczy panowie: [...] wojewodowie [...] brzeski Maciej z Łabiszyna”

¹²² KDP, T. II/2, nr 501: [...] *Mathia de Labischin Brestensi, Palatinis*.

¹²³ AGAD, Brześć Z. 3, k. 105v: *Mathia de labisszino capit[anei] Wlad[islaviensi]*.

¹²⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 146: *pallat[inus] Cuyavien[is]*.

¹²⁵ M. Niwiński, *Umowa dodatkowa do rozejmu polsko-krzyżackiego z roku 1414*, „Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu” 10 (1935), z. 4, s. 165-71: *Mathias Brestensis [...] palatini*.

¹²⁶ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 12: *mathias de labiszino palatinus bresten[is]*.

¹²⁷ Tamże, k. 12v: *mathia[s] palat[inus] Bresten[is]*.

¹²⁸ Tamże, k. 14v: *mathia de labiszino palat[inus] Bresten[is]*

¹²⁹ AGAD, Łęczyca Z. 5, k. 332: *mathie labischky palat[ino]*; tamże, k. 339: *mathie labiszky palat[ino]*.

¹³⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 218v: *mathia palat[inus] Cuiavien[is]*.

stolnika Zbrasława¹³¹. Natomiast, dnia 19 kwietnia 1415 r. był obecny przy zaświadczeniu, że sąd wiecowy oddalił pretensje Katarzyny z Karniszewa do Targownicy¹³². Dzień później świadcował przy przywileju królewskim dla miasta Kalisza¹³³, a drugiego maja ostrzegł sąd ziemski w Gnieźnie przed fałszywym zawiadomieniem o posiedzeniu sądu wiecowego w Gnieźnie¹³⁴. Pięć dni później przewodniczył w rokach brzeskich¹³⁵. Siódmego listopada uczestniczył w przekazaniu jeńców wojennych¹³⁶.

Siódmego maja 1416 r. uczestniczył w zatwierdzeniu dokumentu króla Władysława Łokietka dotyczącego wsi Rajsków na prośbę wójta kaliskiego¹³⁷. Cztery dni później Wielki Mistrz prosił monarchę polskiego, o przysłanie posłów, wśród których znalazł się Maciej¹³⁸. W związku z tym, 25 maja wojewoda brzeski uczestniczył w przedłużeniu zawieszenia broni między Polską a Zakonem¹³⁹. Zaś 17 lipca świadcował przy ustaleniu przez króla zasady dziedziczenia przez dzieci ruchomości należących do mieszczek poznańskich¹⁴⁰. Z kolei cztery dni później został wspomniany w liście Wielkiego Mistrza, który bronił Zakon przed oskarżeniami króla polskiego¹⁴¹. Dziewiątego sierpnia Michał Kuchmeister skarżył się na wojewodę brzeskiego Jakuba Koniecpolskiego (sic!)¹⁴². Później, 17 sierpnia Łabiski uczestniczył w sprawie sądowej między Florianem z Knyszyna a Jakubem z Jakubowic¹⁴³. Dwa dni później był świadkiem przy przeniesieniu miasta Grabowa na prawo niemieckie¹⁴⁴, podobnie jak i dzień później,

¹³¹ AGAD, Łęczycza Z. 5, k. 346v: *mathia labiszky palatino Cuyavien[si]*.

¹³² KDW, T. VII, nr 757: *Mathias de Labyssyno Brestensis palatini*.

¹³³ AGAD, Archiwum Publiczne Potockich, rkps 304, k. 149-151: *Mathia de Labiszyno Cujavien[si] [...] Palatinis*.

¹³⁴ KDW, T. VII, nr 758: *Mathias de Labisschin palatinus Brestensis etc.*

¹³⁵ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 24v: *mathie de labisschin pallat[inus] Bresten[si]*.

¹³⁶ *Regesten zu den Briefregistern des Deutschen Ordens. 2, Die Ordensfolianten 8, 9 und Zusatzmaterial. Mit einem Anhang: Die Abschriften aus den Briefregistern des Folianten APG 300, R/LI, 74, hrsg. und bearb. S. Kubon, J. Sarnowsky, A. Souhr-Könighaus, Göttingen 2014, s. 163, nr 170 (regest): Antwortet auf seine Klage, dass der Orden die Gefangnen nicht freilassen wolle, dieses geschehe mweil die Hauptmanner des Kongis die reigellen Gefangnen an der Wiedergestellung hinderten; zob. tamże, przyp. 1: Hauptmann von Brest [Maciej z Łabiszyna].*

¹³⁷ KDW, T. VIII, nr 776: *Matthia de Labiszyno Cuiaviensi [...] palatinis*.

¹³⁸ *Regesten zu den Briefregistern*, s. 183, nr 207 (regest): *Hochmeister [Michael Kuchmeister] erteilt den mantlich aufgeführten Gesandten des Königs von Polen [Władysław-Jagiello] zu dem Verhandlungstag in Gnebkau; przyp. 1: Mathias [Maciej z Łabiszyna], Palatin von Kalisch und Palatin zu Brest; Autorzy utożsamili Macieja z Wąsoszy wojewodę kaliskiego z Maciejem z Łabiszyna, zob. tamże, przyp. 1: Mathias [Maciej z Łabiszyna], Palatin von Kalisch.*

¹³⁹ CEV, nr 672: *Mathias de Labischin Brestensis [...] palatini*.

¹⁴⁰ KDW, T. VIII, nr 783: *Mathia de Labyschyn Brzestensi pallatinis*.

¹⁴¹ CEV, nr 684: *hoptman vom Brisk*.

¹⁴² *Regesten zu den Briefregistern*, s. 202, nr 240 (regest): *Jakub Koniecpolski (Jocusch Conczpole), den Hauptmann zu Brest (Brisk) [!]; wojewodą brzeskim był wówczas Maciej z Łabiszyna, zatem pisarz albo pomylił osoby, albo funkcje, gdyż Jakub sprawował godność wojewody sieradzkiego.*

¹⁴³ *Zapiski sądowe województwa sandomierskiego*, wyd. F. Piekosiński, [w:] AKP, T. VIII, Kraków 1907, nr 721: *Mathia Wladislaiensi [...] pallatinis*.

¹⁴⁴ KDP, T. II/1, nr 359: *Mathia de Labischin brestensi [...] palatinis*.

sądu królewskiego w procesie Paszka miecznika krakowskiego i Jana z Małoszowa¹⁴⁵. Dnia 4 września informował króla o jeńcach, których Zakon przetrzymuje¹⁴⁶, a dwa dni później Wielki Mistrz prosił Macieja dotrzymanie słowa¹⁴⁷. Drugiego listopada tego roku wojewoda brzeski był obecny przy potwierdzeniu przez monarchę przywileju Władysława Opolczyka dla *Waczkona*¹⁴⁸. W tymże jeszcze roku procesował się z Chwałem z Groczewa¹⁴⁹.

Dnia 26 stycznia 1417 r. Wielki Mistrz wyraził nadzieję, że król Polski ukarze Macieja z Łabiszyna i Janusza z Kościelca¹⁵⁰. Sam Łabiski, dnia 1 marca był obecny przy rozszkoleniu sporu między kanonikami trzemeszeńskimi, a dziedzicami Procyńca¹⁵¹. Zaś w maju tego roku toczył spór z Dobiesławem z Jabłowa, który występował w imieniu Bieniasza, plebana w Szubinie¹⁵². Jedenastego sierpnia tego roku wystąpił na dyplomie biskupa wrocławskiego Władysława, w którym usprawiedliwiał się przed Witoldem z powodu jego układów z Zakonem¹⁵³. Prawdopodobnie jeszcze w tym roku udał się na sobór w Konstancji, czego dowodem może być jego wpis w księdze brackiej klasztoru św. Krzysztofa na Arlbergu w Tyrolu¹⁵⁴.

Dnia 17 stycznia 1418 r. Maciej procesował się z Pawłem z Przybronowac¹⁵⁵, a dzień później z Andrzejem, sędzią brzeskim¹⁵⁶. Następnie, 15 lutego doszło do rozwiązania procesu z Pawłem¹⁵⁷, a tydzień później miał wyznaczony nowy termin ze wspomnianym Andrzejem, o 500 grzywien kaucji¹⁵⁸. Dnia 23 lutego uczestniczył w sporze Ubysława z Sępólna z siostrami¹⁵⁹. W podobnym charakterze wystąpił w ten sam dzień, gdy do sądu przybył Przybysław z Krzywdzającej¹⁶⁰. Nazajutrz, w sądzie kaliskim, wyznaczono nowy termin sądowy w sprawie Macieja i Ścibora z Szubina¹⁶¹. Następnie, 6 kwietnia był asesorem na rokach gnieźnieńskich¹⁶², a 25 kwietnia był obecny przy potwierdzeniu przywileju dla Golicy wydane przez Kazimierza Wielkiego¹⁶³. W ten sam dzień świadkował przy przeniesieniu miasta Łąd z

¹⁴⁵ *Zapiski sądowe województwa sandomierskiego*, nr 725: *Mathia Brestensi [...] pallatinis*.

¹⁴⁶ *Regesten zu den Briefregistern*, s. 206-207, nr 247 (regest): *Hauptleuten von Brest [Maciej z Łabiszyna]*.

¹⁴⁷ Tamże, s. 208, nr 250: *Hauptmännern von Brest (Brisk) [Maciej z Łabiszyna]*.

¹⁴⁸ KDP, T. I, nr 133: *Mathia de Labiszyn Calissiensis (sic!), Palatinis*.

¹⁴⁹ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 66: *d[omi]n[us] de labiszino palat[inus] breste[nsis]*.

¹⁵⁰ *Regesten zu den Briefregistern*, s. 228, nr 287 (regest): *Maciej z Łabiszyna (Mathias Labeschyn) [Woiwode von Brest]*.

¹⁵¹ KDW, T. VIII, nr 800: *Mathie de Labyszyno palatini*.

¹⁵² AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 21v: *mathia he[re]de in labischino*.

¹⁵³ CEV, nr 737: *capitaneus Brestensis et Mathias palatinus Cuiaviensis*.

¹⁵⁴ A.II.4., s. 50-51.

¹⁵⁵ KSBK, nr 33: *M. palatino Brestensi*.

¹⁵⁶ Tamże, nr 43: *Mathias, palatinus Brestensis*.

¹⁵⁷ Tamże, nr 108: *M. palatino Brestensi*.

¹⁵⁸ Tamże, nr 213: *Mathias, palatinus Brestensis*.

¹⁵⁹ Tamże, nr 227: *palatino Mathia [...] Brestensi*.

¹⁶⁰ Tamże, nr 246: *Mathia de Labischin*.

¹⁶¹ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 39: *mathia[m] de labischin palat[ino] Bresten[si]*.

¹⁶² Tamże, Gniezno Z. 2, k. 82: *mathia de labiszino Bresten[si] palatinus*.

¹⁶³ KDW, T. VIII, nr 822: [...] *Mathia de Labisin Brestensi pallatinis*.

prawa polskiego na niemieckie¹⁶⁴, dzień później uczestniczył w przedłużeniu rozejmu z Zakonem krzyżackim¹⁶⁵. Dnia 30 maja znalazł się na liście testatorów, przy zezwoleniu przez króla Władysława Jagiełłę na przeniesienie miasta Łądu na prawo niemieckie¹⁶⁶. Z kolei 18 lipca uczestniczył w rozszczeniu sprawy między klasztorem strzeleńskim a Stanisławem prokuratorem kruszwickim¹⁶⁷, zaś tydzień później został wysłany na Litwę, gdzie miał podjąć rozmowy z Witoldem w sprawie pojednania go ze Świdrygiełłą¹⁶⁸. Z kolei 18 września tego roku zaświadczył, że razem z innymi sędziami królewskimi przysądził pieniądze Augustynowi z Wrzącej¹⁶⁹.

W dniach od 5 do 12 maja 1419 r. uczestniczył w negocjacjach polsko-krzyżackich w Gniewkowie¹⁷⁰. Dnia 15 lipca 1419 r. brał udział w podpisaniu traktatu przymierza Polski z państwami Unii Kalmarskiej¹⁷¹. Dwa dni później, świadcował przy nadaniu przez króla Władysława Jagiełłę wsi Orłów Trojanowi z Grąbca, wynagradzając go za przeprowadzenie wojsk polskich i litewskich na ziemie Zakonu krzyżackiego¹⁷². Dnia 28 listopada Maciej zakwestionował sprzedaż przez braci Pakoskich kilku wsi Mościcowi z Dębna, powołując się na prawo retraktu, przez co sąd nakazał mu wypłacenie 3000 grzywien Mościcowi¹⁷³. W tymże jeszcze roku świadkowie zaręczyli, że Piotr, ojciec Katarzyny Wałdowskiej, nie poręczył wojewodzie brzeskiemu stu grzywien¹⁷⁴. Sam zaś poręczył za kilku możnowładców w sporze z żydami

¹⁶⁴ AGAD, Zbiór dokumentów pergaminowych, nr 3135: *mathia de labischin Bresten[si] [...] palatinis*.

¹⁶⁵ CES, T. I/1, nr 49: *Mathias de Labyschino Brestensis [...] palatini*.

¹⁶⁶ KDW, T. VIII, nr 824: *Mathia de Labischin Brestensi [...] palatinis*.

¹⁶⁷ Tamże, T. V, nr 282: *Mathias de Labyssino, Brestensis [...] palatini*.

¹⁶⁸ Annales, lib. XI, s. 87: *DOMINICO DIE IN VIGILIA SANCTI IACOBI apostoli Wladislaus Polonie rex Lanciam perveniens [...] Mittit insuper [...] Mathiam de labischin palatinum Brzestensem [...] in Lithuaniam cum Alexandro Withavdo duce magno Lithuanie, vias et modos compententes quibus dux Boleslaus Switrigal germanus regis ex Hungaria possit reduci et ipsi duci Alexandro Withavdo reconciliari, practicatueros. Annuit autem dux Alexander Withavdus reversioni sue et per literas salvi conductus libertatem redundi concessit reversumque favorabiliter excipiens et bengine pertactans terras Russie, videlivet Bransk et Syewiorski Nowogrodek sibi concessit in tentuam, in quibus usque ad ducis Alexandri Withavdi obitum immorabatur; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. XI, s. 90: „W niedzielę w wigilię św. Jakuba Apostoła, król polski Władysław, przybywszy do Łęczycy [...] wysłał na Litwę wojewodę brzeskiego Macieja z Łabiszyna [...] żeby podjęli odpowiednie rozmowy i zabiegi z wielkim księciem Aleksandrem, dzięki którym można by było sprowadzić na powrót z Węgier brata króla, księcia Bolesława Świdrygiełłę i pojednać go z tymże księciem Aleksandrem Witoldem. Książę Aleksander Witold godzi się na jego powrót i wyraża zgodę na piśmie zapewniającym mu nietykalność osobistą. A przyjąwszy i potraktowawszy powracającego z całą życzliwością, oddał mu w dzierżawę ziemie ruskie, mianowicie Brańsk i Nowogrodek Siewierski, w którym przebywał aż do zgonu księcia Aleksandra”.*

¹⁶⁹ KDW, T. VIII, nr 857: *Mathia de Labischino Brestensi palatinis*.

¹⁷⁰ RHD, vol. II, nr 1949 (regest): *Palatine [...] Matthias v. Labyschino z. Brześć*.

¹⁷¹ Z. Nowak, *Współpraca polityczna*, aneks nr Va: *Mathia de Labischin Brestensi [...] palatinis*; aneks nr Vb: *Mathia de Labischin Brestensi [...] palatini*.

¹⁷² ZDM, cz. 7: *Dokumenty króla Władysława Jagiełły z lat 1418-1434*, wyd. I. Sulkowska-Kuraś, S. Kuraś, Wrocław 1975, nr 1884: *Mathia de Labischin Brestensi [...] pallatinis*.

¹⁷³ KSBK, nr 1264: *Strenuus dominus Mathias de Labischino prohibuit hereditates, quas nobilis Mosticz emit apud nobiles: Thomam, Albertum, et Maternam de Pacoscz*.

¹⁷⁴ WRS, T. VA, nr 268: *Mathie de Labiszyno palatini Brzestensis*.

kaliskimi¹⁷⁵ i rozgraniczył Łabiszyn od Rynarzewa, należącego do Jakusza¹⁷⁶ i Rdecza, będącego własnością Kiełcza z Rdecza¹⁷⁷.

Ósmego stycznia 1420 r. sąd przyznał retrakt Maciejowi z Łabiszyna, w sprawie dóbr braci Pakoskich, który jednak z niego zrezygnował na rzecz Jaranda, kasztelana brzeskiego¹⁷⁸. Z kolei szóstego lutego tego roku miał wyznaczony pierwszy termin sądowy z Pawłem z Sułkowa¹⁷⁹, dnia 27 lutego drugi¹⁸⁰, a 12 marca trzeci¹⁸¹. Właśnie tego dnia, rozsądził spór między Stanisławem z Skoczewa a niejakim Bernardem¹⁸². Jeszcze w marcu był informatorem Pietrasza Czyresa. Wysłał on list do wielkiego mistrza, w którym powoływał się na informacje od Macieja z Łabiszyna, że król Polski chce zaprosić wielkiego mistrza na wesele jego córki z księciem słupskim Bogusławem IX¹⁸³. Dnia 28 marca tego roku był posłańcem królewskim do Zakonu¹⁸⁴, a pierwszego maja świadkował przy nadaniu królewskim dla miasta Przedcza¹⁸⁵. Następnie, 11 czerwca tego roku uczestniczył przy zamianie Biskupic na Wenecję¹⁸⁶, co król Władysław Jagiełło potwierdził osobnym dokumentem¹⁸⁷. Wtedy także Maciej brał udział w potwierdzeniu królewskim przywileju lokacyjnego Bydgoszczy¹⁸⁸. Dnia 26 lipca procesował się z Andrzejem z Cerekwicy¹⁸⁹. Dnia 27 lipca uczestniczył jako świadek w uwolnieniu od oskarżeń Wojciecha Jastrzębca¹⁹⁰, a 4 sierpnia został wspomniany w liście Pietrasza Czyresa do Wielkiego Mistrza¹⁹¹. Z kolei sześć dni później Zakon skarżył się królowi polskiemu, że

¹⁷⁵ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 103v-104: *mathias de labyszyno palat[inus] Brzesten[sis] et capit[aneus] Jnveniswladislawen[sis]*.

¹⁷⁶ Tamże, k. 106: *mathiam de labiszyno palat[inum] Brzesten[sem]*; tamże, k. 106v: *mathia[m] de labiszyno palat[inum] Brzesten[sem]*; tamże, k. 107: *mathiam de labyszyno palat[inum] Brzesten[sem]*.

¹⁷⁷ Tamże, k. 107v: *mathias de labyschin palat[inus] Brzesten[sis]*

¹⁷⁸ KSBK, nr 1350: *dominus palatinus Brestensis fecerat inhibicionem empcionis hereditatum, quas Mosticz emit apud nobiles (s.). Thomam de Pacoscz istam empcionem predictus dominus palatinus predicto Mosticyo remisit, et sibi (s.) cessit heredibus de eisdem.*

¹⁷⁹ Tamże, nr 1444: *Mathiam, palatinum Brestensem.*

¹⁸⁰ Tamże, nr 1463: *Mathia de Labischin.*

¹⁸¹ Tamże, nr 1532: *Dominus palatinus.*

¹⁸² Tamże, nr 1516: *Mathias de Labischin, palatinus [...] Brestensis.*

¹⁸³ Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, Belrin-Dahlem, XX. Hauptabteilung, Ordensbificarchiv, nr 3330: *Ouch hat mir Matthis von Labischaw gesaget, wy das der konig euwir gnade wil bitten czu der hochzeit dese somer, is das sie czugeet mit seyenn tochter unde deme der Stolpd, sunder sie besorgen sich vor deme romischen konige, das ide de icht vorstoere. Ydoch richten sie faste sere czu uff der Cuyaw czu der selbigen hochzeit. Nich me weis off dese czeit, sunder gnediger here ich wil alle meyn flies dorczu thuna, das beste das ich mag, domte gebittet czu mir als czu euwirm getrawen diner;* [cyt. za: Z.H. Nowak, *Sprawa przyłączenia Pomorza Zachodniego do Polski w latach 1419-1425*, ZH 39 (1974), z. 3, s. 104, przyp. 24].

¹⁸⁴ RHD, vol. I/1, nr 3128 (regest): *Matthis v. Labysschin.*

¹⁸⁵ AGAD, Zbiór dokumentów pergaminowych, nr 3437: *mathia de labischin palat[inus] Bresten[sis]*.

¹⁸⁶ KDW, T. V, nr 320: *Mathia de Labyschino Brzestensi palatinis.*

¹⁸⁷ Tamże, nr 323: *Mathia de Labischin Brestensi pallatino.*

¹⁸⁸ KDP, T. II/2, nr 496: *Mathias de Labischin, Brzestensi [...] pallatinis.*

¹⁸⁹ AC, vol. II, nr 167: *Mathiam de Labischino palatinum.*

¹⁹⁰ KDKK, cz. II, nr 594: *Mathia Brestensi [...] Palatinis.*

¹⁹¹ Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, Belrin-Dahlem, XX. Hauptabteilung, Ordensbificarchiv, nr 3324: *sunderlich hat mir meyn nebe gesagt, der des koniges brieff sienem heren her Mathie von Labischow hat*

Maciej nie zwrócił im trzech wsi¹⁹². Jeszcze w tym roku wdał się w spór z Żydami poznańskimi¹⁹³ i świadkował przy przeniesieniu miasta Przedecz z prawa polskiego na niemieckie¹⁹⁴.

Następnie, 24 lutego 1421 r. był obecny przy przysiędze Pawła z Przybronowa przeciwko Miroszowi, wójtowi wsi Ostrowąs¹⁹⁵, podobnie jak i 3 kwietnia, przy potwierdzeniu przywileju Kazimierza Wielkiego dla sądu wyższego na zamku krakowskim¹⁹⁶. Pięć dni później został wymieniony w akcie dotyczącym małżeństwa Jadwigi Jagiellonki z Fryderykiem Hohenzollernem¹⁹⁷. Zaś dnia 26 maja tego roku był świadkiem zamiany między Piotrem z Różniat i Bartoszem z Polic¹⁹⁸. Tego samego dnia był obecny przy nadaniu dla kościoła katedralnego w Krakowie¹⁹⁹. Dnia 15 października skarżył się Wielkiemu Mistrzowi, że komtur nie-szawski przetrzymuje u siebie polskich zakładników²⁰⁰. Prawdopodobnie wtedy prosił go o ich uwolnienie²⁰¹.

Szóstego lutego 1422 r. Sędziwój z Ostroroga zatwierdził kupno Cienina i Kamienia przez Macieja od Jana i Piotra z Cienina²⁰², a 4 maja Łabiski zlecił Doninowi, podkomorzemu brzeskiemu, wytyczyć granice posiadłości Michała z Kozanek²⁰³. Dnia 25 maja świadkował przy przywileju dla miasta Lipna²⁰⁴ i przy lokacji Żabokruka²⁰⁵. Piątego czerwca brał udział w negocjacjach z Zakonem krzyżackim²⁰⁶, których efektem było, doradzenie przez Macieja królowi Władysławowi Jagielle przedłużenie pokoju z Krzyżakami²⁰⁷. Trzy dni później był obecny

gelesen; [cyt. za: S. Józwiak, *Działalność szpiegowska mieszczanina toruńskiego Pietrasa Czyresa w Królestwie Polskim w drugiej i trzeciej dekadzie XV wieku*, „Rocznik Toruński” 32 (2005), s. 11, przyp. 12].

¹⁹² CEV, nr 893 (regest): „Hans Stangenberg z dawna już prosił króla, aby nakazał Maćkowi z Łabiszyna zwrócić te wsi, on zaś dotychczas tego nie uczynił”.

¹⁹³ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 111v: *mathias de labisin*.

¹⁹⁴ AGAD, Zbiór dokumentów pergaminowych, nr 3437: [...] *mathia de labischin palat[inus] Bresten[si]*.

¹⁹⁵ KSBK, nr 2176: *Mathias de Labischin, palatinus Brestensis*.

¹⁹⁶ F. Piekosiński, *Przywilej króla Kazimierza Wielkiego w przedmiocie założenia sądu wyższego niemieckiego na zamku krakowskim*, RAUWfh 9 (1897), s. 300-306: *Mathia de Labyschin Brestensi [...] palatinis*.

¹⁹⁷ *Codex Diplomaticus Brandenburgensis*, B/III, wyd. A.F. Riedel, Berlin 1846, s. 396-399, nr 1393: *Mathia Brzestensi [...] Pallatinis*.

¹⁹⁸ KDW, T. VIII, nr 920: *Petrus de Rosnyathowo [...] totam suam sortem, quam habuit in Lupstowo [...] comutationis rationabiliter inter se facte, nobili Barthosio de Policza [...] Mathia de Labyschino Brestensi pallatinis [...] Johanne Cosszysco vexilifero Dobrinensi*.

¹⁹⁹ KDKK, T. II, nr 602: *Mathia de labyschyn Brestensi [...] Palatinis*.

²⁰⁰ RHD, vol. I/1, nr 3549 (regest): *Matthias v. Labissin Hauptmann in Leßlau*.

²⁰¹ Tamże, vol. I/3, Göttingen 1973, nr 28994 (regest): *Matthias v. Labischin [...] Palatin zu Brest*.

²⁰² KDW, T. VIII, nr 933: *Mathie de Labischin palatino Brestensi*.

²⁰³ KSBK, nr 2515: *Mathias, palatinus de Labischin*.

²⁰⁴ *Przywileje nadania i swobody przez królów polskich, książąt mazowieckich i biskupów plockich udzielone miastom województwa plockiego*, wyd. W.H. Gawarecki, Warszawa 1828, s. 112-118: [...] *Mathia de Labiszyno Brestensi Palatinis*.

²⁰⁵ KDMK, cz. I, [Monumenta Medi Aevi Historica Res Gestae Poloniae Illustrantia, T. V], wyd. F. Piekosiński, Kraków 1879, nr 118: [...] *Maczkone de Labijschin Iuniwladislauiensis Palatinis*.

²⁰⁶ RHD, vol. I/1, nr 3753 (regest): *Matthias ze Labischaw [...] Palatine*.

²⁰⁷ *Annales*, lib. XI, s. 165-166: *EX BRZESCIE WLADISLAUS POLONIE rex discedens Iuniwladislawie festum Penecostes egit, ubi frequenti prelatorum et baronum numero ad illum confluente quoniam treugae cum Cruciferis inscripte in festo sancte Margarethe subsequenti expirabant consulitur regi, treugas ulteriores proroget et assumat. Antonius itaque Zeno apostolicus nuncius, qui et ipse ad regem ex Cracovia veniens ineundarum treugarum*

przy przeniesieniu ziemi Wschowskiej wraz z tamtejszymi szlachcicami na prawo polskie²⁰⁸ i przy przeniesieniu miasta Drohobycz na prawo niemieckie²⁰⁹. W sierpniu brał udział w walkach polsko-krzyżackich, z których zdezerterował²¹⁰. Dnia 27 września przywiesił swoją pieczęć do aktu pokoju w Mełmnie²¹¹. W połowie października tego roku uczestniczył w rokowaniach polsko-krzyżackich dotyczących ratyfikacji tego pokoju²¹². Jeszcze w tym roku pełnił rolę asesora w sądzie kaliskim²¹³.

Czwartego lutego 1423 r. świadkował przy potwierdzeniu sprzedaży swoich dóbr przez Andrzeja z Woli²¹⁴, a 14 marca otrzymał od króla Zygmunta Luksemburskiego glejt bezpieczeństwa, na umówiony zjazd do Szramowic²¹⁵. Następnie, 30 marca był obecny podczas

auctor erat, scribit Cruciferis, suscipere illos treugas persuadens. Quarum ut facilius firmacio proveniret, partem utramque in opidum Solecz ad placitandum de treugis comparat. Quo cum nomine regis [...] Mathias de Labischin Brestensis [...] palatini; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. XI, s. 174: „Król polski Władysław wyjechawszy z Brzeźcia spędził Zielone Świątki we Włocławku. Kiedy tam napłynęła do niego wielka liczba prałatów i panów, ponieważ podpisane z Krzyżakami zawieszenie broni wygasalo w najbliższą uroczystość św. Małgorzaty, doradzają królowi, aby przedłużył i utrzymał nadal zawieszenie broni. Zatem nuncjusz Stolicy Apostolskiej Antoniusz Zeno, który właśnie przybywszy również do króla z Krakowa, spowodował podjęcie zawieszenia broni i żeby łatwiej doszło do jego zatwierdzenia, sprowadza obydwie strony do miast Solca w celu sklonienia ich do zawieszenia broni. Kiedy ta zjechali się w imieniu króla [...] wojewodowie: brzeski Maciej z Łabiszyna”.

²⁰⁸ KDW, T. V, nr 355: *Mathia de Labischino Brestensi palatinis*.

²⁰⁹ ZDM, cz. 8, nr 1925: [...] *Mathia de Labischyno Juniwladislaiensi palatinis*.

²¹⁰ *Annales*, lib. XI, s. 178: *IN EXPEDICIONEM CRUCIFERICAM prefatam et que apud Polonos a castro et opido Golub conquisitis Golubensis intitatur, Wladislaus Polonie rex transiturus, veritus ne ex castro Nyeschowa, quod dicionis Crucifere erat, terra Cuiaviensis vastaretur, Andream Brochoczki militem de domo Ossoria, tunc Brestensem capitaneum pro defensione et custodia terre Cuiaviensis reliquit, Matthiam de Labischin Brestensem et Ianussium de Koscielec Juniwladislawiensem palatinos omnesque Cuiavienses milites in solacium adiungens illique parere iubens. Qui copiis in unum coactis castrisque in borra inter Murzinow et Orlow positis, sub universo expeditionis tempore in Crucifericas possessiones et terras varias vexaciones et spolia agebat, non sinens Cuiavie terram per Cruciferos invadi aut offendi. Subrepsit interim in Matthe et Ianussii palatinorum pectora, quod parere Andree Brochoczki iussi deteriori haberentur loco, livor, quapropter cum nonnullis Cuiavie militibus partes eorum sequutis in domos suas, milicia relicta et Andrea Brochoczki deserto, diliabantur, specie quidem contrahendi novos commeatus, re vera autem in Andrea Brochoczki, quem sibi indigne prepositum stomachabantur, odii explendi, quatenus in medio hostium derelictus periculi discrimine obrueretur; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. XI, s. 187: „Król polski Władysław mając udać się przeciw Krzyżakom na wyprawę, która u Polaków nosi nazwę golubskiej od zdobytego zamku miast Golubia, obawiając się, żeby ziemia kujawska nie była pustoszona z zamku Nieszawy, który należał do Krzyżaków, celem obrody i strzeżenia ziemi kujawskiej pozostawia ówczesnego starostę brzeskiego Andrzeja Brochockiego, rycerza herbu Osoria, dodając mu do pomocy wojewodów: brzeskiego Macieja z Łabiszyna i włocławskiego Janusza z Kościelca oraz wszystkich rycerzy kujawskich i nakazując im posłuszeństwo wobec niego. Ten zgromadziwszy razem wojska i rozbiwszy obóz w borze między Murzynowem a Orłowem, przez cały czas wyprawy urządził różnego rodzaju zaczepki i grabieże w posiadłościach i ziemiach krzyżackich, nie pozwalając Krzyżakom najeżdzać ani atakować Kujaw. Tymczasem w serca wojewodów Macieja i Janusza wdarła się zawiść, ponieważ otrzymawszy rozkaz, że mają być posłuszni Andrzejowi Brochockiemu, zostali uznani za gorszych. Dlatego też z niektórymi rycerzami kujawskimi, którzy ich poprali, porzuciwszy wyprawę i pozostawiając Andrzeja Brochockiego, rozjeżdżają się do swoich domów pod pozorem ściągnięcia nowych zapasów żywności, w rzeczywistości dla dania upustu nienawiści wobec Andrzeja Brochockiego, który budził ich głęboką niechęć jako niesłusznie wyznaczony przełożony, by pozostawiony wśród wrogów był narażony na śmiertelne niebezpieczeństwo”.*

²¹¹ *Dokumenty strony polsko-litewskiej*, s. 1-13: *Mathias de Labisschin Brescensis [...] palatini*.

²¹² RHD, vol. I/1, nr 3949 (regest): *Matthis v. Laboschis*; nr 3952: *Mattis v. Labischow*.

²¹³ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 35: *mathia de labisszyno palat[ino] Bresten[si]*.

²¹⁴ KDW, T. VIII, nr 961: *Mathia de Labischino palatino Brestensi*.

²¹⁵ CES, T. II, nr 126: [...] *Matthe de Labisin Wladislaviensi palatinis*.

zawarcia przymierza między królem Polski a królem Węgier²¹⁶. Pierwszego kwietnia monarcha Polski w obecności Macieja nadał Długoszowi prawo do budowy kuźnicy nad Oleśnicą²¹⁷. Z kolei dnia 27 kwietnia 1423 r. Łabiski rozsądził spór pomiędzy Rosławem z Bogusławic i Grzymkiem ze Szczebiotowa²¹⁸. Był także wówczas także obecny na rokach królewskich²¹⁹. Dwa dni później zobowiązał się nie przyprowadzać uzbrojonych ludzi do miast²²⁰. Nazajutrz zasiadał w składzie sędziowskim, gdy Małgorzata zrezygnowała ze swoich dóbr na rzecz Jaranda z Kłobii²²¹. Zaś jedenastego października był obecny przy wystawieniu glejtu przez króla dla Eryka duńskiego²²², a 28 października razem z innymi dostojnikami odmówił księciu Zygmuntowi Korybutowi nadania ziemi dobrzyńskiej²²³. W dniu 16 listopada jeszcze tego roku został mianowany jednym z pełnomocników w rokowaniach o granice polsko-krzyżackie²²⁴.

Pierwszego stycznia 1424 r. została potwierdzona sprzedaż Cienina i Kamienia Mikołajowi Sepieńskiemu, przez Macieja²²⁵. Następnie, 28 stycznia wojewoda brzeski znalazł się w orszaku wprowadzającym do Krakowa, króla Węgier Zygmunta Luksemburskiego²²⁶. Dnia 19 lutego tego roku był świadkiem nadania Marciszowi z Zalesic przez króla Władysława Jagiełłę prawa na lokację wsi Międzylesie²²⁷, podobnie jak i 12 marca, nadania królewskiego sołectwa

²¹⁶ *Kodeks dyplomatyczny Litwy*, s. 302, nr 13: [...] *Matias de Labischin Brestensis Palatini*.

²¹⁷ KDW, T. VIII, nr 964: [...] *Mathia de Labischin Brzestensi palatinis*.

²¹⁸ KSBK, nr 2994: *Grzimek de Schebyatowo cum Roslao de Boguslauice habent terminum ad presenciam domini palatini*.

²¹⁹ A. Pawiński, *Sejmiki ziemskie. Początek ich i rozwój aż do ustalenia się udziału posłów ziemskich w ustawodawstwie sejmu walnego 1374-1505*, Warszawa 1895, nr 99: *Mathias de Labischin palatinus*.

²²⁰ KSBK, nr 3373: *Mathias de Labisschin, palatinus [...] Brestenses*.

²²¹ Tamże, nr 3385: *Mathia de Labisschin, palatino Brestensi*.

²²² CES, T. I/1, nr 62: *Mathia Labijszkij palatino Brzestensi, capitaneo in Iunivladislavia consiliario*.

²²³ *Annales*, lib. XI, s. 192-193: *FERIA QUINTA IN DIE SANCTORUM Simonis et Iude conventio generalis terrarum Regni Polonie, Wladislao rege absente, apud opidum Wartha acta est. Ad quam cum [...] Matthias de Labissin Brestensis [...] palatini [...] Dux insuper Sigismundus Koributh regio mandato ex Bohemia revocatus Dobrzinensem terram sibi petebat conferri a rege in tenutam. Quem Wladislaus rex ad consiliaros conventionem Varthensem agentes reiciens, non convenire sibi respondebat, consiliariis non consencientibus, terra Regni ducibus committere et iuramento proprio contaire. Verum cum concordii consiliariorum decreto Sigismundi Koributh ducis preces personaliter supplicantis repudiate forent, irritatus huiusmodi repulsa Sigismundus cepit clandestinos in Regno agere conventus et nonnullorum militum animos ad novandum res porclivium sollicitare in conspirationem et regni scissuram*; tekst tłumaczony: *Roczniki*, ks. XI, s. 201-202: „We czwartek, w dzień św. Szymona i Judy, odbył się pod nieobecność króla zjazd generalny ziem Królestwa Polskiego w mieście Warta. Zjechali się nań: [...] wojewodowie [...] brzeski Maciej z Łabiszyna [...] Nadto książę Zygmunt Korybut na polecenie króla odwołany z Czech domagał się, by król dał mu w dzierżawę ziemię dobrzyńską. Król odesławszy go do przebywających na zjeździe doradców, odpowiedział, że mu nie wolno bez zgody doradców oddawać księżtom ziem Królestwa i przeciwstawiać się własnej przysiędze. Ale kiedy zgodnymi postanowieniami doradców odrzucono prośby zabiegającego osobiście księcia Zygmunta Korybuta, ten, rozgniewany tym odepchnięciem, zaczął urządzać w Królestwie potajemne zjazdy i zachęcać niektórych skłonnych do nowinek rycerzy do spisku i rozbicia Królestwa”.

²²⁴ *Kodeks dyplomatyczny Litwy*, s. 309-311, nr 1: *Mathiam de Labyschin Brestensem [...] Palatinos [...] Tomam de Pakoscz bydgostiensem [...] Castellanos*.

²²⁵ KDW, T. VIII, nr 982: *Mathias de Labyschino palatinus Brestensis et capitaneus Juuenis Wladislaue*.

²²⁶ *Liber Cancellarie*, T. 1, hrsg. J. Caro, Wien 1871, nr 79: *Mathia de Labischin*.

²²⁷ ZDM, cz. 7, nr 1958: [...] *Mathia de Labischin Brestensi palatinis*.

we wsi Ułan, dla Piotra z Lubaczowa²²⁸. W podobnym charakterze wystąpił 18 marca, gdy król Władysław Jagiełło potwierdził przywileje Kazimierza Wielkiego dla Dobczyna²²⁹ i cztery dni później, gdy monarcha potwierdził nadania Władysława Opolczyka dla dominikanów lwowskich²³⁰. Natomiast, dnia 23 marca, świadkował przy ratyfikacji umowy z Kieżmarka²³¹, a 8 maja przy nadaniu 30 łanów w lesie królewskim Moków arcybiskupowi gnieźnieńskiemu²³². Dzień później był jednym z sygnatariuszy ratyfikacji pokoju mełmneńskiego²³³. Dnia 14 maja uczestniczył przy zamianie wsi pomiędzy Wojciechem Jastrzębcem a Janem Kosisko z Orchowa²³⁴, a 7 czerwca tego roku sam wraz z innymi dostojnikami przypieczętował przywileje handlowe między Królestwem a Zakonem²³⁵, a dwa dni później toczył spór się z dziedzicem wsi *Wygrot*²³⁶. Czwartego lipca był obecny przy zatwierdzeniu nadania dla kolegiaty NMP w Poznaniu²³⁷, a 20 lipca wystąpił na transumpcie królewskim wyroku w sporze między biskupem chełmskim Janem a Dobrogostem z Szamotuł²³⁸. Następnie, 22 lipca, pojawił się jako asesor na rokach poznańskich²³⁹, a 24 lipca świadkował przy rozgraniczeniu posiadłości biskupa włocławskiego i miasta Gniewkowa²⁴⁰. Dnia 17 sierpnia został mianowany do składu komisji delimitacyjnej granicy polsko-krzyżackiej²⁴¹. Ponadto, 29 września tego roku, został wspomniany na dokumencie Władysława Jagiełły zawiadamiającym Wielkiego Mistrza, że król wyznaczył nowych komisarzy do oznaczenia granic²⁴². Jeszcze w tym roku procesował się z Mikołajem z Międzydobrza²⁴³; z niejakim Ściborem²⁴⁴; z Bodzentą z Słońska²⁴⁵ oraz uczestniczył także przy sprawie wdowy po Ściborze ze Ściborzyc²⁴⁶.

²²⁸ Tamże, nr 1962: [...] *Matthia de Laboszin pallatinis*.

²²⁹ AGZ, T. III, nr 99: [...] *Mathia de Labischin Brestensi Palatinis*.

²³⁰ Tamże, T. II, nr 8: [...] *Mathia de Labischin Brestensi Palatinis*.

²³¹ *Liber Cancellarie*, T. 1, nr 120: [...] *Matthias de Labischin Brestiensis pallatini*.

²³² KDW, T. V, nr 388: [...] *Mathia de Labischin Brestensi palatinis*.

²³³ *Codex diplomaticus Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae*, T. 4, wyd. M. Dogel, Wilno 1764, [http://starodruki.ihuw.pl/stWeb/zoom/438/1/; dostęp: 22 stycznia 2019 r.], nr 93: *Mathia de Labischin Brestensi [...] palatinis [...] Thome de Pakoszc Bidgostiensi, Castellanis*.

²³⁴ KDW, T. V, nr 392: *Iohanne de Rchow, vexillifero Dobrinensi [...] Mathia de Labyschin Brestensi pallatinis*.

²³⁵ RHD, vol. I/1, nr 4292 (regest): *Matthias de Labischin*.

²³⁶ AP Poznań, Gniezno Z. 4, k. 1v: *mathias de llabissino [...] et Capitan[us] Wladisla[uiensis] [...] margaretha contho[ralis]*.

²³⁷ KDW, T. VIII, nr 1003: [...] *Matthia de Labischin Wladislauiensis (palatinis)*.

²³⁸ ZDM, cz. 7, nr 1967: [...] *Mathia de Labiszyn Brestensi palatinis*.

²³⁹ AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 193: [...] *mathiam de labischin Brzesten[is] palatinos*.

²⁴⁰ KDP, T. II/1, nr 370: *Mathia de Labischino bresteni [...] palatinis*.

²⁴¹ Muzuem Narodowe w Krakowie, Biblioteka Czartoryskich, Teki Naruszewicza, T. XIV, rkps 14 IV, k. 152-153: *Mathie de Labiszin Brestensi [...] palatinis*.

²⁴² *Kodeks Dyplomatyczny Litwy*, s. 307, nr 17: *Mathiam de labischin palatinum Brestensi*.

²⁴³ WRS, T. II, nr 764: *Mathie de Labyszyn palatini Brestensis*; AP Poznań, Pyzdry Z. 5, k. 150v: *mathia de labiszino palat[inus] Brzesten[is]*; tamże, Gniezno Z. 3, k. 158v: *mathia de labiszin palat[inus] Brzesten[is]*.

²⁴⁴ AP Poznań, Gniezno Z. 3, k. 1kv: *mathiam [de] labyszyn h[eres] palat[inus] Brzesten[is]*.

²⁴⁵ ADAG, Łęczycza Z. 7, k. 184v: *mathias de labischino palat[inus] Bresten[is]*.

²⁴⁶ Tamże, k. 70: *mathie de labyschino brzesky palatini*.

Pod koniec lutego lub na początku marca 1425 r. uczestniczył w potwierdzeniu przez króla Władysława Jagiełłę stanu posiadania Piotra z Grochowic²⁴⁷. Dnia 21 marca świadkował przy nadaniu królewskim dla Jana Mężyka z Dąbrowy²⁴⁸, podobnie jak i dzień później przy zaświadczeniu, że Maciej z Pomorzan sprzedał łan ziemi Zdziškowi z Pomorzan²⁴⁹. Pierwszego maja tego roku brał udział w wydaniu przywileju brzeskiego, w którym szlachta zobowiązała się do uznania następcą króla jego syna²⁵⁰. Trzeciego lipca wspólnie z żoną otrzymał rozgrzeszenie²⁵¹, a dwa dni później sam już był obecny przy nadaniu dla miasta Fordon²⁵². Później, 25 lipca, w jego obecności ustanowiono jarmarki w Koninie²⁵³. Od 28 sierpnia do 2 września przebywał pod Toruniem, gdzie ustalono granice z Nową Marchią²⁵⁴. Natomiast 17 października tego roku wystąpił jako asesor na rokach brzeskich²⁵⁵. Tego samego dnia został wspomniany w procesie Ścibora z Szubina z Mikołajem z Cielczy²⁵⁶.

Następnie, 23 maja 1426 r., był świadkiem wydania dokumentu, w którym król Władysław Jagiełło wydał przywilej lokacyjny dla wsi Nowosielce²⁵⁷, podobnie jak drugiego sierpnia, gdy monarcha nadał Wschowie prawa, jakimi cieszą się inne miasta wielkopolskie²⁵⁸. Tydzień później w podobnym charakterze wystąpił podczas nadania prawa wypasu bydła na królewskich pastwiskach dla mieszkańców Nowy Ostrów²⁵⁹. Jeszcze w tym roku został arbitrem w sprawie rozgraniczenia wsi Kąszewo i Piaski²⁶⁰.

Z kolei dnia 24 stycznia 1427 r. Maciej, wraz z innymi arbitrami, przysądził część Dankowa arcybiskupstwu gnieźnieńskiemu²⁶¹. Trzeciego maja tego roku otrzymał od króla pełnomocnictwo do wytyczenia granicy między Polską a ziemiami króla Zygmunta Luksemburskiego²⁶². Dnia 26 lipca tego roku posłował do króla w sprawie zjazdu w Nowym Mieście

²⁴⁷ ZDM, cz. 7, nr 1976: [...] *Matthia de Labysyn Brzestensi palatinis*.

²⁴⁸ Tamże, nr 1981: [...] *Mathia de Labischin Brestens pallatinis*.

²⁴⁹ KDW, T. VIII, nr 1019: [...] *Mathia de Labischin Brestensi pallatinis*.

²⁵⁰ CES, T. II, nr 149: *Mathia de Labischin Brestensi [...] palatinis*.

²⁵¹ *Repertorium Germanicum*, Bd. IV: *Verzeichnis der in den Registern und Kameralakten Martins V. vorkommenden Personen, Kirchen und Orte des Deutschen Reiches, seiner Diözesen und Territorien 1417–1431*, bearb. K. A. Fink, Berlin 1933–58, nr 10800 (regest): *Mathias de Labischino et Margaretha uxor*.

²⁵² KDP, T. II/2, nr 564: *Mathia de Labischin Brzestensi [...] palatinis*.

²⁵³ KDW, T. VIII, nr 1055: *Mathia de Labischin Brestensi [...] palatinis*.

²⁵⁴ CEV, nr 1203: *Mattis Labisschyn*; RHD, vol. I/1, nr 4474 (regest): *Matthias Labischyn*.

²⁵⁵ AGAD, Brześć Z. 4, k. 259: *math[ie] de labischin pallat[inus] [...] Brzestensi*.

²⁵⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 412-412v: *palat[inus] de labyszyn [...] mathias palat[inus]*.

²⁵⁷ ZDM, cz. 7, nr 1998: [...] *Mathia de Labissin Brzesthensi palatinis*.

²⁵⁸ KDW, T. IX, nr 1100: [...] *Mathia de Labiszin Brestensi palatinis*.

²⁵⁹ Tamże, nr 1103: [...] *Mathia de Labissin Brzestensi palatinis*.

²⁶⁰ AGAD, Łęczyca Z. 8, k. 178v: *mathia labiszky palatinus Brzesten[is] Thomko[n]em Cast[ellanem] Bidgosten[sem]*.

²⁶¹ KDW, T. V, nr 458: *Mathias de Labyschino Brzestensis, [...] palatini, Thomas de Pacoszcz castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis [...] Iohannes Cossisco de Orechowo Dobrinensis [...] vexiliferi*.

²⁶² CES, T. II, nr 157: *Mathia de Labischin Brestensi [...] pallatinis*.

Korczynie²⁶³, a 17 sierpnia został mianowany pełnomocnikiem w kolejnej sprawie przebiegu granicy polsko-krzyżackiej na odcinku krajeńsko-kujawskim²⁶⁴. Dziewiątego września tego roku król Polski, na prośbę Matiasza ze Zboisk, transumował w obecności Macieja, dokument Benedykta starosty sanockiego²⁶⁵. Natomiast 30 września 1427 r. świadkował przy zobowiązaniu Świętosława Kępy wydzielenia części swoich dóbr swojemu synowi Janowi²⁶⁶. Drugiego października toczył spór się z Mikołajem z Cielczy o posiadłości Dobrochny, żony Ścibora ze Ściborzyc, leżące na terytorium Królestwa Polski²⁶⁷. Dwa dni później procesował się z tym ostatnim o spuściznę po matce swojego oponenta²⁶⁸, a razem z żoną, z Jakuszem z Grabkowa²⁶⁹. Następnie 23 października rozstrzygnął proces pomiędzy Przybkiem z Kruszy a Mikołajem z Niechawy²⁷⁰. Dnia 19 listopada zwolnił kanonika Dobiesława Kołudę z zapłaty 9 florenów rocznie²⁷¹. Jeszcze w tym roku toczył spory: z Maciejem z Pakszyna²⁷², z Maciejem z Trzciana²⁷³, z Mikołajem kanclerzem poznańskim²⁷⁴, z Maciejem z Wyrzyska²⁷⁵, z Andrzejem Kamińskim²⁷⁶, z Andrzejem z Danaborza²⁷⁷ i z Grzymkiem z Mierzyska²⁷⁸ oraz rozsądził spór pomiędzy Jarosławem z Cielczy a Maciejem z Radsadowa²⁷⁹.

Dnia 26 lutego 1428 r. zobowiązał się uwolnić Pleszew ze swoich posiadłości²⁸⁰. Natomiast 10 kwietnia świadkował przy potwierdzeniu nadania dla Andrzeja z Łubna²⁸¹, podobnie jak i 26 kwietnia, gdy król Władysław Jagiełło zezwolił Paszkowi z Przybysławic na urządzenie

²⁶³ CEV, nr 1293 (regest): [...] „panowie uradzili zjazd, mający się odbyć w Nowym mieście Korczynie [...] i z wnioskiem tym wysłali wojewodę Kujawskiego, Macieja z Łabiszyna, do króla, który zapewnił, że na zjazd przybędzie”; RHD, vol. I/1, nr 4797 (regest): *Mattis de Labischaw*.

²⁶⁴ RHD, vol. II, nr 2266 (regest): *Palatine [...] Mathias v. Labschin ze Brześć*.

²⁶⁵ ZDM, cz. 7, nr 2014: [...] *Mathia de Labischin Brestensi palatinis*.

²⁶⁶ KDW, T. IX, nr 1138: [...] *Mathias de Labyschin Brzesthensis pallatini [...] Materna de Pacosth subpincerna Wladislaiensis*.

²⁶⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 199: *mathias de labischin*; tamże, k. 200: *mathia de oporowo et oszamowo palat[inus] Bresten[is] et Capit[aneus] Juniwladislavien[is]*.

²⁶⁸ WRS, T. IV, nr 716: *Mathias palatinus Brestensis*.

²⁶⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 194: *mathie de labischin palat[inus] Bresten[is] et margaretha e[ius] co[n]sorti*.

²⁷⁰ Tamże, k. 204v: *mathie de labyschin palat[inus] Brzesten[is]*.

²⁷¹ *Repertorium Germanicum*, Bd. IV, nr 10799 (regest): *Mathias de Labischin*.

²⁷² AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 199: *mathia de labischin palat[inus] Bresten[is]*.

²⁷³ WRS, T. IV, nr 718: *Mathias de Labischin*.

²⁷⁴ Tamże, T. I, nr 1268: *Mathiam de Labischin*.

²⁷⁵ AP Poznań, Gniezno Z. 3, k. 1mv: *m[a]thia de labyschino*; L. Bialkowski, *Ród Czamborów-Roglaów*, s. 96, przyp. 2: *Mathia de Labyschino*; przyp. 3: *Mathie de Slothowo palatino Brzestensi*; autor sądził, iż Maciej z Łabiszyna i Maciej ze Złotowa, to dwie różne postacie: „W r. 1427 ma z nim [Marcinem z Wyrzyska] jakąś sprawę Maciej z Łabiszyna, Maciej ze Złotowa, wojewoda brzeski oraz Mikołaj z Piekel z Łobieźnicy”.

²⁷⁶ AP Poznań, Gniezno Z. 3, k. 1y: *Mathia de labyschin palat[inus]*.

²⁷⁷ Tamże, k. 1lv: *mathie de Swantha palat[ino] Brzesten[is]*; tamże, k. 1mv: *m[a]thia de labyschino*; tamże, k. 1mv: *mathia de labyschino*.

²⁷⁸ Tamże, k. 1l: *mathie de Slothowo palat[inus] Brzesten[is]*.

²⁷⁹ Tamże, k. 138v: *mathie de labiszin palatini Bresten[is]*.

²⁸⁰ Tamże, Kalisz Z. 5, k. 252: *mathias de labischin palat[inus] Bresten[is]*.

²⁸¹ AGZ, T. VIII, nr 51: *Mathie de Labischin Pallatini Brestensis*.

stawu we wsi Wilkołaz²⁸². Jeszcze w tym miesiącu uczestniczył w rokach królewskich w Brześciu²⁸³, a 17 maja Władysław Jagiełło w obecności Macieja z Łabiszyna zezwolił Piotrowi Tłukowi ze Strykowi, na lokację Ujazdu na prawie niemieckim²⁸⁴. Z kolei 30 czerwca 1428 r. uczestniczył w nadaniu Karmelitom poznańskim dwóch łąnów w Obrzycach pod Poznaniem²⁸⁵, zaś 15 lipca przy rokach królewskich w Pyzdrach²⁸⁶. Dnia 2 sierpnia był świadkiem zobowiązania Przybysława z Gryżyny zwrotu królowi 500 grzywien²⁸⁷, a dwa miesiące później brał udział w rokach w Kaliszu²⁸⁸. Następnie, 18 listopada przebywał w Brześciu na rokach generalnych²⁸⁹. Jeszcze w tym roku toczył spory: z Tomisławą ze Szczypiec²⁹⁰, z Kielczem z Rdecza²⁹¹ oraz z Mikołajem Słupskim²⁹². Wtedy także bracia Jarosław i Jan z Jastrzębia mieli zapłacić Maciejowi z Łabiszyna 100 grzywien²⁹³.

W 1429 r. wojewoda brzeski uczestniczył w rokach w Przedeczu²⁹⁴, a dnia 15 marca 1430 r. Władysław Jagiełło nakazał sądom odroczenie do czasu swego przyjazdu do Wielkopolski wszelkich spraw Małgorzaty wojewodziny z Łabiszyna i jej dzieci²⁹⁵. Przed swoją śmiercią miał wyznaczone terminy sądowe z Janem Laską z Łęgu²⁹⁶; z dziedzicem Szyszyna²⁹⁷ oraz z Jakuszem z Rynarzewa²⁹⁸. Zobowiązał się również do zapłaty wiana i posagu Dzierławowi ze Ślesina²⁹⁹, a w sprawie Mikołaja z Cielczy wysłał jakiegoś Wawrzyńca³⁰⁰. Świadcował też przy sprawie Jakusza Rynarzewskiego z Katarzyną, żoną Lewina z Goślina³⁰¹ i wygnał ze swoich posiadłości jakichś kmieci³⁰².

²⁸² ZDM, cz. 7, nr 2019: *Mathia de Labissin Brestensi [...] pallatinis*.

²⁸³ AGAD, Brześć Z. 4, k. 378v-379: *pallat[inis] [...] Mathias de labischin Brzesten[si]*.

²⁸⁴ R. Rosin, *Lokacja miasta Ujazdu*, „Rocznik Łódzki” 12 (1964) s. 115-117, aneks: *[Mathia] de Labischin Brestensi [...] palatinis*.

²⁸⁵ KDW, T. IX, nr 1171: *Mathia de Labischino Brestensi [...] palatinis*.

²⁸⁶ AP Poznań, Pyzdry Z. 6, k. 134v: *mathia de labyschin palat[inus] brzesten[sis]*.

²⁸⁷ KDW, T. IX, nr 1176: *[...] Mathia de Labischino Brestensi pallatinis*.

²⁸⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 358: *Mathia de labischin Bresten[si] [...] palatinis*.

²⁸⁹ A. Pawiński, *Sejmiki*, nr 99: *Mathias de Labischin palatinus*.

²⁹⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 359-359v: *mathia[m] de labischin palatinu[m] Bresten[sem]*.

²⁹¹ Tamże, k. 360v: *mathia de labyschin palat[inus] brzesten[sis]*.

²⁹² WRS, T. IV, nr 731: *Mathiam de Labischin palatinum Brestensem*.

²⁹³ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 360: *mathia de labischin palat[inus] Bresten[sis]*.

²⁹⁴ AGAD, Przedecz Z. 2, k. 419: *d[omi]n[um] pallat[inum]*.

²⁹⁵ KDW, T. IX, nr 1223: *Margarethe olim pallatinisse de Labyschin*.

²⁹⁶ AP Poznań Kalisz Gr. 23, s. 197: *Joh[ann]i laska de lang cu[m] magnifico d[omi]no mathia de labyszyn palat[inus] Bresten[sis]*. Wpis pod 1452 r. (sic!).

²⁹⁷ WRS, T. VA, nr 334: *Mathiam de Labyszino palatinum Brzestensem*; AP Poznań, Gniezno Z. 4, k. 144: *mathia de labyszino palat[ini] Brzesten[sem]*.

²⁹⁸ AP Poznań, Gniezno, Z. 3, k. 108: *[mathie] de labyszino palat[inus] Bre[stensis]*; Gniezno Z. 4, k. 6v: *mathia palat[inus] de labyszino*; tamże, k. 137: *mathia de labyszino palati[inus] Brzesten[sis]*.

²⁹⁹ Tamże, Z. 5, k. 15v: *palat[ino] de labyszino*.

³⁰⁰ Tamże, k. 11v: *mathias de labyschin*.

³⁰¹ WRS, T. VA, nr 330: *Mathias de Labyszyno palatinus Brestensis*.

³⁰² AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 35v: *mathia de llabiszino palat[inus] Brzesten[sis] et Capit[aneus] Vladislavias*.

B.29.I. Marcin z Kaczlina¹

Nie jest znane pochodzenie Marcina². Miał żonę Elżbietę³, z która miał córkę Dorotę⁴. Posiadał Kaczlin⁵ i Ryżyn⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1436 r., gdy świadczył w sporze Wierzbęty z Rozbitka i Wincentego z Sierakowa⁷. W 1445 r. oprał swoją żonę Elżbietę na Kaczlinie⁸, a pięć lat później kupił od Jana i Dobrogosta ich części w Ryżynie⁹. W 1456 r. zobowiązał się do zapłaty 2 groszy czynszu plebanowi w Rożnowie¹⁰. Rok później razem z Broniszem z Grobi zeznał, że matka Stanisława Brodziszewskiego była tego samego herbu co oni, czyli Leszczyc¹¹. Z kolei 1459 r. toczył spór z Mikołajem i Hieronimem z Rożnowa¹², a w 1466 r. z Wyszkiem z Gnuszyny¹³.

B.30.I. Materna z Pakości¹

Syn Mikołaja z Pakości i jego żony Agnieszki z Pakości². Pisał się z Pakości³ i Rzegocina⁴, Brodzina⁵ i Izbicy⁶. Miał brata Tomasza z Pakości⁷ i Wojciecha z Pakości⁸ oraz siostrę

¹ Por. B.7.I., przyp. 1.

² Poprzednim właścicielem Kaczlina był niejaki Mroczek, ale z powodu dziesięcioletniej przerwy pomiędzy występowaniem obu, nie można być pewnym ich pokrewieństwa (K. Górka-Gońska, *Kaczlin*, [w:] SHGWP II, s. 101), tym bardziej, że w 1432 r. wystąpił niejaki Maciej Kacziński (AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 82v: *mathias [...] de Caczlino*).

³ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 142: *Martinu[s] Caczlinsky [...] sup[er] tota med[ieta]te sue sort[is] [...] in Caczlino [...] dotalicy Nobili Elizabeth [con]sorti sue dedit.*

⁴ Tamże, Gr. 15, k. 187v: *Dorothee Caslynska co[n]sorte sue th[o]me et filie olim Martini caslynsky.*

⁵ Por. przyp. 3.

⁶ AP Poznań, Poznań Gr. 4, s. 34-35: *tota[m] sorte[m] qua[m] habuit iin Szizino villa [...] Martino h[er]edi in Caczlino [...] vendidit.*

⁷ WRS I, nr 1579: *Martinus Kaczlinsky.*

⁸ Por. przyp. 3.

⁹ Por. przyp. 6.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 5, s. 16-17: *Elizabeth consorti nobilis Marti[nus] de kasslyno [...] marti[nus] suus martimus de kasslyno duas marcas anni censis singulis an[n]is [...] sup[er] [...] plebano.*

¹¹ Por. przyp. 1.

¹² AP Poznań, Poznań Z. 17, k. 214v: *marti[n]um de Caczlino hered[em].*

¹³ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 2*, nr 1336 (regist): *N. Wyszak de Gnuszyna, zezn. 10 grz. na Gnuszynie Marcinowi Kaczińskiemu.*

¹ *Jana Zamoyskiego notaty*, nr 1013: *Sigillum Maternae Pakosch: Lasky.*

² Por. A.IV.3., s. 137-138.

³ AGAD, Brześć Z. 4, k. 259: *mat[er]na de pacoscz Subpinc[er]na wlad[islaviensis].*

⁴ KSBK, nr 941: *Alberti, Thome et Materne de Zegocyno super hereditates, quas emerunt apud sorores suas.*

⁵ AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 29: *mat[er]na de brodzino.*

⁶ AGAD, Przedecz Z. 2, k. k. 199v: *materna de Isthbicza.*

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Tamże.

Annę⁹ i przynajmniej jeszcze jedną nieznaną z imienia¹⁰. Ożenił się z Anną z Izbicy¹¹, z którą miał syna Szymona z Pakości¹² oraz córki Agnieszkę¹³, Katarzynę¹⁴ oraz Małgorzatę¹⁵. Posiadał Pakość¹⁶, Lutkowo¹⁷, Jankowo¹⁸, Krotoszyn¹⁹, Sadłogoszcz²⁰, Piechcin²¹, Radłowo²², Chomętowo²³, Rzegocin²⁴, Bielino²⁵, Izbicę²⁶ oraz Paprotną²⁷. Pełnił urząd podczaszego inowrocławskiego²⁸ i tamtejszego starosty²⁹.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się 12 września 1415 r., gdy razem z bratem Tomaszem miał wyznaczony termin sądowy ze Staszkiem z Czarnotula³⁰. Następnie, dnia 17 stycznia 1418 r. zapłacił razem z Tomkiem wielką karę³¹, a 14 kwietnia jego teściowa Helena zobowiązała się dać Maternie trzecią część swoich dóbr, tj. miasta Izbicy³². Przed siódmym marca 1419 r. bracia Wojciech, Tomasz i Materna kupili Rzegocin od swoich

⁹ AGAD, Kowal Z. 1, k. 43v: *Mat[er]ne Thome et Alb[er]ti fr[at]r[em] de pacoscz sup[er] h[eredita]tes seu p[ar]tes [...] in zegocyno in zirzewo lutoborz in lutoborz in Szodrcowo [...] reisg[n]avit ip[s]ius Anna soror ip[s]or[um]*.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ KSBK, nr 52: *Helena Ischbiczka debet diudere wlgariter wydzelicz quartam Anne, filie sue, consorti Martni, subpincerne Wladislaiensi; AP Poznań, Gniezno Z. 7, k. 1v: alb[er]t[us] de pakostch Cast[ellanus] Szremen[is] tamq[ua]m patrius g[er]manis pue[r]or[um] subscriptor[um] ex una et [...] anna relicta olim consors magnifici do[m]ni materne de pakosth Subpince[r]ne Juniwlad[islaviensi] [...] pue[r]or[um] suor[um] [...] Symo[n]is agnet[is] margrarethe kathe[r]ine.*

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 228: *Albertus de pacost cast[ellanus] Szremien[is] totum opid[um] pacost cum castro et villa [...] luthcowo et silvo othok dicto cum lacu Melno dicto cum Jure p[at]ronatus in pacost Eccl[es]ie p[ar]ochialis Sancte Marie in dist[ri]ctu Gnezn[ensis] [...] p[er]petue divisios Gen[er]oso d[omi]no Matherne [...] de pacost Subpince[r]ne wlad[islaviensi].*

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże, s. 228: *Matherna de pacost Subpince[r]na wlad[islaviensis] totalis villas suas Jankowo in dist[ri]ctu Gnezn[ensis] et Crothoschino Sadlogoszcz piechczina Radlowo et mediatate[m] villa Chomanthowo cum mediate[m] Jure p[at]ronatus [...] p[er]petue divisios Generoso d[omi]no Alberto de pacost Cast[ellanis] Szremen[is] fr[at]ri g[er]mano.*

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Por. przyp. 2.

²⁵ KSBK, nr 2545: *hereditatem, Byelino dicta, quam emit apud nobiles: Maternam, et Thomam, fratres.*

²⁶ Tamże, nr 236: *Helena de Istbicza de consensu, et dectreo dominorum debet dare Materne (s.) generi suo [...] terciam partem omnium bonorum suorum: hereditatum, que septant ad opidum Istbicza. Helena Ischbiczka debet diudere wlgariter wydzelicz quartam Anne, filie sue, consorti Martni, subpincerne Wladislaiensi: quartem partem opidi Istbicza, et omnium hereditatum.*

²⁷ AGAD, Łęczyca Z. 11, k. 70v: *Anna co[n]sors mat[er]ni de pakost Subdapi[feris] wladislavien[is] [...] Totam suam [...] h[er]edit[atis] in paprothna.*

²⁸ *UrządniczyKuj*, s. 98, nr A261.

²⁹ Tamże, s. 216, nr A229.

³⁰ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 62: *mat[er]na et thoma fr[at]ri[us] g[er]manus de pacostcza; tamże, k. 62: matherna et Thoma de pacoscz fra[at]rib[us] g[er]manis.*

³¹ KSBK, nr 30: *Materna suppincerna Brestensis, et Thomas frater eius.*

³² Por. przyp. 26.

sióstr³³. Dzień później ogłoszono dokument potwierdzający tą transakcję w Kowalu, a dodatkowo kupili od nich działki w Rzezewie, Lutoborzu i Szutkowie³⁴. Dnia 29 kwietnia tego roku po raz kolejny ogłoszono potwierdzenie kupna tych wsi od sióstr³⁵. Z kolei 19 listopada niejaki Jan z synami procesował się z dziedzicami Pakości o Jankowo i Radłowo³⁶, a 28 dnia tego miesiąca Materna wspólnie z braćmi chciał sprzedać Mościcowi z Dębna swoje dobra³⁷. Z prawem retraktu wystąpił wówczas wojewoda brzeski Maciej z Łabiszyna, w związku z czym sąd nakazał Maciejowi wypłacenie Mościcowi 3000 grzywien³⁸. Jeszcze w tym roku wicewojewoda przedstawił w sądzie rezygnację panów z Pakości ze wsi Radłowo i Jankowo³⁹, a razem z bratem Wojciechem toczył spór z Piotrem wójtem pakoskim⁴⁰.

Dnia 8 stycznia 1420 r. sąd przyznał prawo retraktu do dóbr sprzedawanych przez braci Pakoskich Maciejowi z Łabiszyna, ale z niego zrezygnował na rzecz Jaranda, kasztelana brzeskiego⁴¹. Następnie 27 sierpnia tego roku Materna ustanowił Klemensa kmiecia z Bielina zarządcą wsi Bielino⁴². Z kolei siódmego listopada tego roku świadczył razem z bratem Tomaszem na dokumencie dotyczącym rozgraniczenia wsi Jezierzany i Piściec⁴³. Także w tym roku toczył spory: z Marcinem ze Sławska o 500 grzywien⁴⁴, które stały się przyczyną wyrządzenia jakiś szkód Pakoskiemu⁴⁵ i z Maciejem z Myślborza⁴⁶.

³³ Por. przyp. 3.

³⁴ Por. przyp. 9.

³⁵ AGAD, Kowal Z. 1, k. 44: *Alb[er]ti Mat[er]ne Tho[m]e fr[at]rem de zegoczyno.*

³⁶ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 100v: *d[omi]nor[um] h[er]ed[es] in pacoscz.*

³⁷ KSBK, nr 1257: *Thomam, et Albertum, heredes de Pacoscz.*

³⁸ Tamże, nr 1264: *Strenuus dominus Mathias de Labischino prohibuit hereditates, quas nobilis Mosticz emit apud nobiles: Thomam, Albertum, et Maternam de Pacoscz; Z prawem retraktu wystąpił także Jarand, kasztelan brzeski (tamże, nr 1281: *nobiles de Pacoscz*).*

³⁹ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 100v: *d[omi]no[rum] he[re]d[es] in pacoscz.*

⁴⁰ Tamże, k. 118v: *petro adcovato de pacosth cu[m] strenuo mat[er]na et mag[is]tr[o] alberto de ibid[em].*

⁴¹ KSBK, nr 1350: *Thomam de Pacoscz, istam empcionem predictus dominus palainus predicto Mosticyo remisit, et sibi (s.) cessit hereditibus de eidsem; Nakazano mu zapłacić za owe wsi 4120 grzywien (tamże, nr 1355: *Dominus Jarandus, castellanus Brestensis, debet reponere, seu dare nobili domino Mosticyo de Dambye quatuor milia florenorum cu centu XX florenis vngaricalibus de bone moneta rubea Regis Sigismundi moderni, ad sex septimanas a data presenti, racione hereditatum, quas predictus dominus Brestensis propinquitare obtinuit, et spadonem debet sibi reddere istam, quem predictus Mosticz dedit, si ipsum voluerit accipere. Si autem nollet accipere, extunc super quocunque (s.) ausus fuerit iurare, hoc dominus Brestensis sibi debet dare*). Dnia 27 lutego oświadczył, za pomocą swojego sługi, iż jest gotów zapłacić wyżej wymienioną kwotę Mościcowi, a nie mógł do tej pory tego uczynić, gdyż był w rozjazdach z rozkazu królewskiego (tamże, nr 1477: *Quemadmodum dominus J., castellanus Brestensis debuit reponere quatuor milia florenorum et C. cum XX florenis ad sex septimanas pro hereditatibus [...] sed est in madnatis regalibus*).*

⁴² Tamże, nr 1792: *Materna, suppincerna Wladislaiensis.*

⁴³ KDW, T. VIII, nr 897: *Martino subpincerna Ivniwladislaiensi, Thoma de Krothoszino germanis.*

⁴⁴ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 25: *materna de pacost; tamże, k. 28v: materna de pacost h[er]es; tamże, k. 32: materna de pacost; tamże, k. 33v: d[omi]no mat[er]na; proces trwał jeszcze w 1421 r. (tamże, k. 42v: *mat[er]na de pacost; tamże, k. 46v: mat[er]na; tamże, k. 46v: mat[er]na de pacost*).*

⁴⁵ Tamże, k. 28: *mat[er]na de pacost de byeleno.*

⁴⁶ Tamże, k. 30: *mat[er]na de pacost [...] mathia de mysliborz; tamże, k. 32: mat[er]na de pacost [...] mathia de mysliborz; tamże, k. 36v: mathia de mysliborz [...] mat[er]ne de pacost; proces z Materną ciągnął się jeszcze w następnych latach (tamże, k. 40: *mat[er]ne de pacost [...] mathia[m] de mysliborz; mat[er]na [...] mathiam de**

Czwartego lutego 1421 r. świadczył w procesie Mikołaja z Szczawna i Wojciecha z Łątkowa⁴⁷. Z tym pierwszym miał w tym roku wyznaczony termin sądowy w Przedeczu⁴⁸. Z kolei 24 listopada 1422 r. wraz z Tomaszem sprzedał wieś Bielino Mikołajowi z Czarnotula za 400 kop groszy⁴⁹. Natomiast w 1423 r. Jan Radłowski oskarżył Tomasza z Pakości i jego braci o napad na jego posiadłości z 400 chłopami i 8 szlachcicami, niszcząc tym samym wał pod młynem i dom. Ponadto zabili dwóch strażników, zranili dziesięciokrotnie samego Jana i sześciu jego ludzi, a dwie kobiety okradli i zgwałcili. Tomasz zaś tłumaczył, że w czasie napadu był wspólnie z bratem Materną w Pakości, zatem nie mógł tego uczynić⁵⁰. Sędziowie przyznali rację braciom Pakoskim, bowiem uważali, że Jan Radłowski nie miał wybudowanego młyna w pobliżu wału⁵¹. W tej sprawie przyszedł do sądu w Kaliszu z braćmi⁵².

W 1425 r. świadkował przy procesie podsędka brzeskiego z podkonim inowrocławskim⁵³, a 17 października tego roku reprezentował panią Izbičką w sporze z Andrzejem z Baniewa⁵⁴. Sam zaś miał wyznaczony termin sądowy z Jarandem z Wilkostowa⁵⁵ i z Pawłem z Przybranowa⁵⁶. W następnym roku toczył spory z Andrzejem z Brześcia⁵⁷ i z Włodkiem z Ustronia⁵⁸. Dnia 30 września 1427 r. był obecny przy przyrzeczeniu Świętosława z Kępy, iż wydzieli on swojemu synowi Janowi część swoich dóbr⁵⁹. Dwunastego czerwca 1428 r. miał wyznaczony termin sądowy ze wspomnianym Andrzejem⁶⁰, a dnia 4 lipca 1429 r. świadkował

mysliborz; tamże, k. 45v: mat[er]ne de pacost [...] mathia de mysliborz; k. 63v: mat[er]ne de pacost et d[omi]ni mathie de myslibors; tamże, k. 157v: mathia de misliborz [...] erga materna de pacost).

⁴⁷ KSBK, nr 2137: *Materna, subpincerna*.

⁴⁸ AGAD, Przedecz Z. 2, k. 194v: *materna Subpinc[er]na Juniwlad[islaviensis]*; tamże, k. 212v: *Ma[tern]a Suppinc[er]na*; por. przyp. 5.

⁴⁹ KSBK, nr 2545: *Maternam, et Thomam, fratres*; tamże, nr 2633: *heredes de Pacosch*.

⁵⁰ WRS, T. IV, nr 699-701.

⁵¹ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 135-135v.

⁵² Tamże, k. 135: *mate[r]na thomas et albertus*.

⁵³ AGAD, Brześć Z. 4, k. 253: *mat[er]na dapifero wlad[islaviensis]*; 253v: *mat[er]ne de pacost Subpinc[er]ne wlad[islaviensis]*.

⁵⁴ Tamże, k. 259: *mat[er]na de pacoscz Subpinc[er]na wlad[islaviensis] p[ro]roga[vi]t [...] d[omi]ne hystbicien[sa]*.

⁵⁵ Tamże, k. 259v: *mat[er]na Subpinc[er]na wlad[islaviensis] de pakoscz*.

⁵⁶ Tamże, k. 259v: *mat[er]ne subpinc[er]ne wlad[islaviensis] de pacoscz*; tamże, k. 259v: *mat[er]na[m] subpinc[er]n[am]*; tamże, k. 259v: *mat[er]na subpinc[er]na wlad[islaviensis] de pacoscz*; tamże, k. 263: *mat[er]na subpinc[er]na wlad[islaviensis]*; tamże, k. 265v: *mat[er]na Subpinc[er]na wlad[islaviensis] de pacoscz*; tamże, k. 266: *mat[er]na[m] subpinc[er]n[am] wlad[islaviensem]*; spór z nim toczył się rok później (tamże, k. 275: *mat[er]na subpinc[er]na wlad[islaviensis] de pakoscz*; tamże, k. 278: *mat[er]ne subpinc[er]ne wlad[islaviensis] de pacoscz*; tamże, k. 278v: *mat[er]na de pakoscz S[ub]pinc[er]na wlad[islaviensis]*; tamże, k. 281v: *mat[er]ne subpinc[er]ne wlad[islaviensis]*; tamże, k. 287: *mat[er]na de pakoscz Subpinc[er]na wlad[islaviensis]*; tamże, Przedecz Z. 2, k. 316: *mat[er]ne de pacoscz subpinc[er]ne wlad[islaviensis]*).

⁵⁷ Tamże, Brześć Z. 4, k. 276: *mat[er]na de pacoscz*.

⁵⁸ Tamże, k. 312: *mat[er]na subpinc[er]na de pakoscz*; tamże, k. 314: *mat[er]na subpinc[er]na de pacoscz*; spór z nim przeciągnął się rok (tamże, k. 339: *mat[er]ne Subpinc[er]ne wlad[islaviensis] de pacoscz*; tamże, k. 339: *mat[er]ne de pakoscz Subpinc[er]ne*).

⁵⁹ KDW, T. IX, nr 1138: [...] *Mathias de Labyschin Brzesthensis pallatini [...] Materna de Pacosth subpincerna Wladislaiensis*.

⁶⁰ AGAD, Brześć Z. 4, k. 331: *mat[er]na de pacoscz*.

przy rozstrzygnięciu sporu między opatem Gabrielem, a Nelą z Bydgoszczy o bydło i zboże warte 90 grzywien⁶¹. W tym też roku toczył spór z Jadwigą z Wierzenic, wdową po bracie Tomaszu⁶². Około tego roku miał również wyznaczone terminy sądowe: z Mikołajem Garskim⁶³ i z Chwałętą z Lubicza⁶⁴.

Z kolei w 1433 r. rozsądził z bratem Wojciechem spór Andrzejem z Danaborza z dzieżdzicami Łabiszyna o posiadłości Sędziwoja z Szubina, kupione niegdyś przez Macieja z Łabiszyna. Arbitrzy przyznali Danaborskiemu czwartą część miasta i zamku Szubin, czwartą część wsi Szubin, znajdującej się przed miastem, czwartą część młyna miejskiego i folwarku, połowę wsi Powodowice z połową folwarku. Ponadto Aleksander i Wojciech z Łabiszyna musieli zapłacić wojewodzie kalickiemu 60 grzywien i dać mu 10 miar zboża⁶⁵. W tym też roku procesował się z Wincentym Łukowskim⁶⁶, podobnie jak trzy lata później z Dorotą z Laskowic⁶⁷, i w 1437 r. z Maciejem z Bielaw, kasztelanem łęczyckim o Paprotną⁶⁸, a w 1438 r. z Anną z Dobrzelewa⁶⁹; z Kielczem z Rdecza⁷⁰ oraz z Mikołajem Słupskim⁷¹.

Dnia 11 stycznia 1442 r. stanął się w sądzie brzeskim na sprawie z Materną Mościcem⁷². Następnie w 1443 r. wystąpił przy procesie Agnieszki Dobiesławowej z Powalowic i Anny Pawłowej ze Słuszyna⁷³. Dnia 29 lipca 1445 r. razem z bratem Wojciechem dokonał podziału dóbr, z czego Maternie przypadła Pakość z zamkiem i paroma wsiami⁷⁴. Wtedy też Materna przekazał Wojciechowi Jankowo, Krotoszyn Sadłogoszcz, Piechcin, Radłowo oraz połowę Chomętowa z połową prawa patronatu w tamtejszego kościoła⁷⁵. W następnym roku procesował się z Maćkiem Borkiem z Gostynia o 1100 grzywien zapisanych na Gostyniu i Brzeziu jego

⁶¹ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\143: *mat[er]ne et alb[er]ti de pacost dig[ni]tarii Subpinc[er]nat[us] et pinc[er]nat[us] vlad[islaviensis] et capitaneos*.

⁶² AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 33v: *hedwigi de wyerzenyca Relicta olim d[omi]n[us] pozn[aniensis] cu[m] St[r]enuo et No[b]ilii mat[er]na et alb[er]to de pacoszcz g[er]manis*.

⁶³ Tamże, Z. 14, k. 59v: *materna suppince[r]na et Alb[er]tus pinc[er]na wladislawien[is] de pacoszcz*.

⁶⁴ Tamże, Z. 15, k. 18: *mat[er]na et Alb[er]tus de pakost heredes*.

⁶⁵ Tamże, Kcynia Z. 2, k. 14-14v: *mat[er]nus de pacost Supinc[er]na wlad[islaviensis] alb[er]tus de pacost Cast[ellanus] Srzemen[si] [...] albertu[s] Allexander [...] frat[er]es germanis et indivisos he[re]des in Schubin*.

⁶⁶ Tamże, k. 15: *mat[er]ne de pachost subpinc[er]na wladislawien[is]*.

⁶⁷ Tamże, k. 36: *mat[er]na de pakost*.

⁶⁸ Por. przyp 27.

⁶⁹ AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 28: *mat[er]na de pakosc subpinc[er]na wladislavien[is]*.

⁷⁰ Tamże, k. 28v: *mat[er]na de pakost*; tamże, Z. 6, k. 44v: *materna subpincerna de pakost*.

⁷¹ Tamże, Z. 5, k. 29: *Mat[er]na de pakost*; tamże, Kcynia Z. 3, k. 32: *mat[er]na Subpinc[er]na Wlad[islaviensis] de pacost*.

⁷² AGAD, Brześć Z. 5, k. 269v: *Mat[er]na de pakoszcz*.

⁷³ Tamże, Gr. 1a, s. 195-196: *mate[r]ne de pakoszcz Supincerne Juniw[ladislaviensis]*.

⁷⁴ Por. przyp. 16.

⁷⁵ Por. przyp. 18.

siostrze, do których miał prawo bliższoci po siostrze i siostrzeńcach⁷⁶. W trakcie pełnienia swojego urzędu podczaszego inowrocławskiego miał terminy z Tomkiem i innymi dziedzicami z Krzekotowa⁷⁷.

B.31.I. Miceg¹ z Waliszewic²

Nie jest znane jego pochodzenie³. Pisał się z Waliszewic⁴. Posiadał Waliszewice⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach średniowiecznych pojawił się tylko raz, gdy w 1397 r. zaświadczył, iż Janusz z Szetlewa jest *prawą Laską*⁶.

B.32.I. Michał z Koziemina¹

Syn Żegoty i Agnieszki z Koziemina². Pisał się z Koziemina³ i Kwilina⁴. Miał braci: Hektora z Koziemina⁵, Tomasza z Koziemina⁶, Świąszka z Kwilina⁷ oraz Wojciecha z Koziemina⁸. Miał żonę Dobrochnę⁹. Posiadał Koziemina¹⁰ i Kwilino¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

⁷⁶ AP Poznań, Kościan Z. 12, s. 711: *materne de pacosth subpincerna wlad[islaviensis] [...] dotalicy bone memeorie anne sor[ore] ip[s]i[us] materne Consorte Bartossy de Gostin; tamże, k. 719-720: materna de pacosth subpinc[er]ne wlad[islavien[si] [...] dotis al[ia]s possagu quas mille m[a]rcas et Centum m[a]rc[is] Soror ip[s]ius materna[m].*

⁷⁷ Tamże, Kcynia Z. 3, k. 7v: *Thomam de Crzekotowo [...] materna de pakosth S[u]bpincerna Wlad[islaviensis]; tamże, Kalisz Z. 17, k. 108v: materna de pakost; tamże, k. 108v: [materna] de pakost.*

¹ Imię Miceg może pochodzić zarówno od Macieja (Maciek) lub od Mikołaja. W źródłach średniowiecznych ani jeden ani drugi nie wystąpił, dlatego też została zachowana oryginalna pisownia jego imienia.

² WRS, T. VB, nr 19: *Item testes Janusii de Setlewo producentos contra sororem uterinam Ceciliam; primus Miceg Walishewskÿ, secundus Jacus Chwaloczskÿ de clenodio Laska.*

³ Waliszewice były bardzo rozdrobnioną własnością – w ciągu 50 lat wystąpiło ok. 50 właścicieli tej miejscowości. Nie dowiadujemy się natomiast ze źródeł o ich ewentualnym pokrewieństwie czy powinowactwie. Tym bardziej nie wiadomo nic o rodzinie Micega. Jako jedyny z dziedziców Waliszewic wywiódł swoje szlachectwo z Lasków (por. przyp. 2), a skoro nie znamy żadnych jego krewnych, pozostaje jedynie opisać jego samego.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ *Wywody szlachectwa*, nr 65: *De secundo clenodio Lassky alias Brog: Barthossius de Zaleschicze et Michael de Koszemino.*

² Michał był dowodnym bratem Hektora z Koziemina (AP Poznań, Konin Z. 2, k. 6v: *Michael cu[m] Jector[is] et Tomcone fr[at]res g[er]manis de Coszumi[n]o h[er]edes*), który z kolei był synem niejakiego Żegoty (BP, T. III, nr 1363 (regist): *Hectori Zegotae*). Sprawia to wrażenie, że Michał również musiał być jego synem. Natomiast matką była Agnieszka z Koziemina (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 29v: *Jageska de Coszemyn in Swe[n]sko[n]e[m] et Alb[er]t[is] filys e[ius]*) – matka Świąszka – dowodnego brata Michała (por. przyp. 7).

³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 109: *micheal de Coszemi[n]o.*

⁴ Tamże, k. 238v: *Swaskone[m] et michaele[m] d[e] quilino.*

⁵ Tamże, Z. 2, k. 6v: *Michael cu[m] Jector[is] et Tomcone fr[at]res g[er]manis de Coszumi[n]o h[er]edes.*

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, Z. 1, k. 124v: *Michael de kozymyno astitit om[nes] t[er]m[in]os [...] contra Swanszkone[m] fr[at]rem suu[m] g[er]manum de ibid[em].*

⁸ Tamże, k. 77v: *Swe[n]szkone Woytkone michaele fr[at]ris de Coszemi[n]o.*

⁹ WRS, T. VB, nr 338: *Dobrochna uxor domini Michaelis de Koszemino.*

¹⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 109: *micheal de Coszemi[n]o.*

¹¹ Por. przyp. 4.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił w 1403 r. razem z braćmi, gdy miał wyznaczony termin sądowy z Janem Roszustem¹², a w ich sporze poręczył za nich Mrokotą z Brudzewa¹³. W 1405 r. procesował się o skojec z bratem Świąszkiem¹⁴. Wtedy także Michał zastąpił go w innej sprawie¹⁵. W następnym roku Koziemiński toczył spór z kolejnym bratem Wojtkiem¹⁶. W 1407 r. świadcował przy procesie Mrokoty i Jarosława z Brudzewa¹⁷. Wtedy też, razem z bratem Wojciechem procesował się z Mrokotą z Brudzewa¹⁸ i Janem Roszustem¹⁹. Procesy te ciągnęły się parę lat²⁰, a w 1411 r. Michał zaczął nowy proces z Mikołajem ze Sługocina²¹. Miał wtedy także wyznaczony termin sądowy ze swoim bratem Hektorem, wówczas plebanem w Turku²². Świadcował też przy procesach Mrokoty z Brudzewa: w tym jeszcze roku ze Zdziechną i jej synem Jarosławem z Woli²³ oraz w 1412 r. z kmieciem z Chalna, Marcinem²⁴.

W 1413 r. ponownie pojawił się w sądzie konińskim, gdy wspólnie z Mrokotą z Brudzewa i z bratem Świąszkiem toczył spór z Janem z Bratuszyna oraz z Mikołajem i Andrzejem z Chrząbolic²⁵. Rok później Michał poświadczył, iż wspomniany Jan z Bratuszyna najechał na dom Świąszka zabijając jego 40 kmieci²⁶. Wówczas także sądził się Małgorzatą, wdową po Mikołaju z Chałowa²⁷ oraz darował swojemu słudze Janowi trzy grzywny²⁸. Równocześnie Mrokota z Brudzewa poręczył za Michała i Świąszka przed królem Władysławem Jagiełłą²⁹, a sam Michał miał termin z Wiktorem z Czwartkowa³⁰ o konia, który miał zostać sprzedany

¹² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 77v: *Swe[n]szkone[m] et eius fr[at]ribus de Coszemi[n]o*.

¹³ Por. przyp. 8.

¹⁴ WRS, T. VA, nr 199: *Michael de Coszemino [...] erga Swensconem de ibidem*; zapiska znajduje się na karcie 108v, a nie jak na 108, jak w tym wydaniu; w następnym roku proces nadal trwał (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 124v: *Michael de kozymyno [...] contra Swanszkone[m] fr[at]ru[m] g[er]manu[s] de ibid[em]*).

¹⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 109: *micheal de Coszemi[n]o [...] sup[er] Swe[n]scone[m] de ibid[em]*.

¹⁶ WRS, T. VA, nr 223: *Votko tenetur adversus Michelem eciam de Cozsmino*.

¹⁷ Tamże, nr 234: *Mrokothe de Brudzewo contra Jaroslaum de Brudzewo [...] Michael de Cosszemino [...] Albertus de Cosszimino*.

¹⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 148: *michele et alb[er]to de Cozimyno*.

¹⁹ WRS, T. VA, nr 273: *Albertum et Kozymino et [...] Michaelem*.

²⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 180: *Alb[er]tum Swanthoslaum Tomam et Michaelem ex altera de Cosz[e]mi[n]o h[er]jedes*; tamże, k. 184b: *Michel de Cosz[e]mi[n]o*; tamże, k. 187bv: *Michael de Cosz[e]mi[n]o*; tamże, k. 192av: *Michael de Coszemi[n]o*.

²¹ Tamże, k. 189: *michaele de Cosz[e]mi[n]o*.

²² Tamże, k. 189v: *Jector pl[e]banus de Turek [...] fr[at]re suo Michaeli*.

²³ Tamże, k. 192av: *Michaelem de Cosz[e]mi[n]o*.

²⁴ Tamże, k. 210: *michal Cozeminsky [...] Swosko Czulinsky*.

²⁵ Tamże, k. 221v: *swanszek de czulino et Michael de kozemino*; proces ten trwał jeszcze przez następny rok: (tamże, k. 238v: *Swaskone[m] et michaele[m] d[e] quilino*).

²⁶ Tamże, k. 237: *michael de kozemino*.

²⁷ Tamże k. 237: *michal d[e] Cozmi[n]o*.

²⁸ Tamże, k. 237v: *michaeli de Cozemino*.

²⁹ Tamże, k. 238v: *Swaskone et michaele de kozemino*.

³⁰ Tamże, k. 239: *michael de kozemino*; tamże, k. 240v: *michael de kozymyo*.

Hektorowi³¹. Razem ze Świąszkiem, jeszcze w tym roku, byli obecni przy procesie Wojciecha Syli z Andrzejem z Koła³².

W 1415 r. miał wyznaczony termin sądowy z kmieciem z Głowi, niejakiem Janem³³, a pięć lat później, wspólnie z braćmi rozgraniczył Janiszewo i Koziemin³⁴. Jeszcze w tym roku procesował się z Andrzejem z Brodzyna³⁵ i poświadczył z herbu Laska, że Wincenty z Gęgewa jest szlachcicem³⁶. W 1422 r. wdał się w kolejny spory: ze swoim bratem Świąszkiem³⁷ oraz z Andrzejem z Chrząbolic³⁸, a w 1424 r. z dziedzicami Kozięgor³⁹, z Tomaszem z Kopydłowa⁴⁰, z Dzierławem z Kielnicy⁴¹ i z Oczepem z Wysokiej⁴². Właśnie w 1424 r. procesował się o 40 świni, które bezprawnie zajęli dwaj kmiecie, którzy byli poddanymi Wojciecha z Świstowa⁴³. W następnym roku miał wyznaczone terminy sądowe: z Mikołajem z Rudnik⁴⁴ i ze Stanisławem z Małej⁴⁵, a w 1429 r. z Mikołajem z Leszczy⁴⁶, podobnie jak i 1434 r. ze Stanisławem z Woli⁴⁷ i z Wawrzyńcem z Kłobii⁴⁸. Następnie, w 1437 r. w takim samym charakterze pojawił się w sądzie kaliskim z tamtejszym burgrabią Andrzejem⁴⁹.

³¹ WRS, T. VB, nr 348: *nie przedał Wiktor konia księdzu Jaktorowi, Michalow<u> bratu niedzielnemu z Koź[y]mina.*

³² Tamże, nr 349: *Michal de Koszmyno [...] Swanthoslaus de ibidem.*

³³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 254: *michael de Coszemino.*

³⁴ Tamże, Z. 2, k. 6v: *Michael cu[m] Jector[is] et Tomcone fr[at]res g[er]manis de Coszymi[n]o h[er]edes ex una et d[omin]ii mrocotha et jaszco de Janischewo; tamże, k. 9: mrocotha et Jaszco de Janischewo [...] Jactor[is]; tamże, k. 10: michael de Coszymi[n]o [...] mrocotham ex tu[n]c servus Jaszco de Janischewo; tamże, k. 12: mrocotha et s[er]vo de Janischewo [...] Jector Tomkone[m] cu[m] Michael; tamże, k. 14: mrokotham Jascone[m] de Janissewo h[er]ed[is] [...] erga h[er]editatem Jectorem canonicu[m] poznaniens[em] cu[m] suis fr[at]ribus uterynus de Cozemyno h[er]edibus; tamże, k. 16v: mrokotha et Jaszco de Janischewo cu[m] Jector[is] Michael et Toma de Co[sze]m[in]o Jector[is] cu[m] suis fr[at]ribus; tamże, k. 17: Michael de Coszym[in]o cu[m] mrokotha; spór z Jaśkiem ciągnął się jeszcze kilkanaście lat (tamże, k. 121v: *michaele de Coszemino; tamże, k. 212v: michele de Coszemino; tamże, k. 216: michaeli de Coszimino; tamże, Z. 4, k. 42: michaele de Cozemino; tamże, k. 116: Jactor de Cozemyno et fr[at]re suo g[er]mano michaele de kozemyno).**

³⁵ Tamże, Z. 2, k. 36: *michael de Cossym[in]o.*

³⁶ Por. przyp. 1.

³⁷ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 51: *Michael de Cosszymi[n]o cu[m] Swanszcone de quilino; tamże, k. 56: Coszymi[n]o [...] Swanszco de czuilino [...] michaeli fr[at]ri suo; proces ze Świąszkiem toczył się jeszcze kilka lat (tamże, k. 219: *michaeli de Coszemino cu[m] Swanthoslaos de czuilino; tamże, k. 222: michaeli de Cozemino cu[m] Swanthoslaos de Czulinio; tamże, k. 225: michaeli de Coszemi[n]o cu[m]: Swa[n]thoslaos de quilino).**

³⁸ Tamże, k. 51: *michael de Cosszemy[n]o; tamże, k. 55: michaeli de Cozymi[n]o.*

³⁹ Tamże, k. 118v: *michelel de Cozm[in]o.*

⁴⁰ Tamże, k. 122v: *michele de Coszymi[n]o.*

⁴¹ Tamże, k. 127: *michelis de Coszymi[n]o; tamże, k. 128v: michele de Coszymi[n]o.*

⁴² Tamże, k. 158: *michael de Coszemino; tamże, k. 160v: michaeli de Coszimino.*

⁴³ WRS, T. VB, nr 427: *Michaelis de Coszmino.*

⁴⁴ AP Poznań, Konin. Z. 2, k. 144v: *michaele de Coszemino; tamże, k. 174v: michael de Coszemino.*

⁴⁵ Tamże, k. 212: *michaeli de Cozemino.*

⁴⁶ Tamże, Z. 3, k. 133v: *michaele de Coszemyno; tamże, k. 135: michaele de Cozemyno.*

⁴⁷ Tamże, Z. 4, k. 42: *michael Cozeminsky.*

⁴⁸ Tamże, k. 42: *michael de Cozemino.*

⁴⁹ Tamże, k. 52v: *michaele de Cozemino.*

B.33.I. Mikołaj z Lubkowa¹

Syn Andrzeja z Lubkowa². Pisał się z Lubkowa³ i Bodzewa⁴. Miał braci: Mściława⁵ i Aleksandra z Lubkowa⁶. Doczekał się syna Piotra z Lubkowa⁷ oraz córki Anny⁸. Posiadał Lubkovo⁹ i Bodzewo¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1425 r. poręczono za niego (nie wiadomo w związku z czym)¹¹. Zaś w 1447 r. świadkował przy wywodzie szlachectwa niejakiego Jana Skickiego¹², a w 1466 r. uczestniczył w poręczeniach: Mikołaja Ramieńskiego¹³ i Dobiesława z Pączsławia¹⁴. Pięć lat później wspólnie z bratem Aleksandrem zastawił Bodzewo¹⁵.

B.34.I. Mikołaj z Łabiszyna¹

Syn Macieja z Łabiszyna i Małgorzaty z Szubina². Pisał się z Łabiszyna³, Złotowa⁴ i Dębowa⁵. Miał braci: Wojciecha z Łabiszyna⁶, Macieja z Łabiszyna⁷, Jana z Łabiszyna⁸,

¹ NZH, cz. II, nr 10: *Item de Lassky clenodio: item Petrus Sobynsky. Item Nicolaus de Lupkovo.*

² Świadczy o tym zapiska zastawu Bodzewa przez Mikołaja i jego brata Aleksandra (AGAD, Metryka Koronna, ks. 18, k. 211v-212v: *allexius pl[e]ban[us] Samogoszky et [...] nicolaus lupskowsky germani de Bodzewo*), który z kolei był dowodnie synem Andrzeja (*Metrica Universitatis Cracoviensis a. 1400-1508. Bibliotheca Jagellonica cod. 258*, T. I, ed. A. Gąsiorowski, T. Jurek, I. Skierska, coop. R. Grzesik, Cracoviae 2004, nr 47e/071: *Allexius Andree de Lupkow*).

³ Por. przyp. 1.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ *Mazowieckie zapiski herbowe*, nr 152: *Mscislaum filium olim Andree de Lupkovo de armis Laski.*

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ *Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego*, nr 236: *Petrus olim Nicolai filius de Lłupkovo et Bona ipsius Lłupkovo in districtu Czirnensis sita.*

⁸ AGAD, Metryka Koronna, ks. 18, k. 38-38v: *anna filia olim Nicolay de lupkovo [...] petrus de lupkovo g[er]manus suus.*

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ MDM, T. 1, nr 874, przyp. 2: *Nicolao de Lubcovo.*

¹² Por. przyp. 1.

¹³ K. Tymieniecki, *Kształtowanie się społeczeństwa*, T. 1, s. 303, przyp. 164: *Nicolaus Lupkowsky.*

¹⁴ Tamże, s. 345, przyp. 336: *Nicolaus Lupkowsky.*

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹ Por. A.II.9., nr 27.

² AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 68: *margaretha relicta olym olym mag[ni]fici d[omi]nii math[ie] de labischyno pallat[ino] Brest[ensi] [...] castri et opid[um] Schubyn medietate[m] ville dict[um] wolwart medie[tatem] ville dict[um] Schubyn ane opid[um] site mediatate[m] ville dict[um] pynska medietate[m] ville maiore Ssamoclastk et mediatate[m] ville podowycze dict[um] in d[is]ctrie[tu] kczenin[si] site nobilies alberto allexandro Joha[n]ni math[ie] et nicolao fratribus germanis et indivisi filius suis [...] heredibu[s] in labyschyno [...] resigna[vi]t.*

³ Tamże, Kcynia Z. 2, k. 38: *Allexandro de labischin.*

⁴ Tamże, Nakło Z. 1, k. 6: *Nicolao de Slothowo Subpincerna Wlad[islaviens]e.*

⁵ Tamże, Gr. 1, k. 39v: *allexander et Nicolaum de labyschin et de dambowo.*

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

Aleksandra z Łabiszyna⁹ i Sędziwoja z Łabiszyna¹⁰ oraz siostry Małgorzatę¹¹ i Elżbietę¹². Jego żoną była Elżbieta, córka Jana Świdwy¹³, z którą miał córki Małgorzatę¹⁴ i Jadwigę¹⁵. Posiadał Łabiszyn¹⁶, Szubin¹⁷, wieś Szubin przed miastem¹⁸, Pińsko¹⁹, Powodowice²⁰, Wolwark²¹, Samokłęski Duże²² i Małe²³ Lachowo²⁴, Wyszyny²⁵, Złotowo²⁶, Świętniki²⁷, Zakrzewo²⁸, Cieszkowo²⁹, Dębowo³⁰, Pełczyno³¹, Chwalibogowo³² i Pączki³³. Pełnił urząd podczaszego inowrocławskiego³⁴, kasztelana bydgoskiego³⁵ i inowrocławskiego³⁶ oraz starosty człuchowskiego³⁷.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił w 1433 r., gdy razem z braćmi i matką procesował się z Zygmuntem z Margonina, Piotrem z Oleśna, Mikołajem ze Słupczy i

⁹ Tamże.

¹⁰ AD Włocławek, Księgi konsystorza włocławskiego, ks. 2, sygn. 106, k. 135: *margaretha relictā olim mathie de labischin pallatini Brestensi [...] supulture sui mariti et sui filii Sandiwogii in eor[um] ecc[lesi]a ibid[em] in Coszelec.*

¹¹ Tamże, Poznań Gr. 1, s. 68: *Elizabeth et margaretha filie G[e]n[er]ose dom[i]ne mar[garethe] Relicte ołym m[agnifici] d[omi]n[us] mathie de labyschino pallat[inus] Brzesten[sis].*

¹² Tamże.

¹³ Tamże, Gr. 2, s. 392: *Johannes Swidwa senior et Johannes Swidwa Junior filii olim g[e]n[er]osi d[omi]ni Johan[n]es Swidwa de Schamotuli [...] Elizabeth uxori g[e]n[er]osi d[omi]ni nicolai de labyschino subpincerna wladislavien[sis] sorore ip[s]or[um] g[er]mana.*

¹⁴ Tamże, Kcynia Z. 1, k. 41: *margaretham et hedwigam [sororem] g[er]manis de labyschin filias ołym nicolai labyski cast[ellani] Juniwlad[islaviensi].*

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże, s. 138: *albert[us] allexander Johannes mathias et Nicolaus he[re]des in Labyschin f[rat]res g[er]mani indivisi [...] totu[m] dictu[m] Schubyn cu[m] t[ri]bus p[ar]tibus opidi et tribus p[ar]tibus molendini ibid[em] [...] toto villam d[i]cto[rum] folwark pińsko in toto medi[ata]te[m] ville Lachowo villa Samoklansky maiore[m] et toto villa[m] et m[in]or Samklansky [...] p[ro] medietate ville seu hereditate d[i]cte wyschina [...] vere commuta[t]e.*

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

²⁶ AP Poznań, Nakło Gr. 1, k. 64: *Nicolau[s] de Slotowo cast[ellanus] Bidg[ostensis] [...] sup[er] [...] theolonem in Slothowo Swyantha et Zakrzewo.*

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże.

²⁹ AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 38: *Czathsko [...] allexandro et nicolao fr[at]rib[us] g[er]manis de labischin [...] quas habent [...] matre sua felicis recordi[acionis] margarethe relictā de labischin.*

³⁰ Por. przyp. 4.

³¹ AP Poznań, Poznań Gr. 2, k. 392-393: *Elizabeth [con]sorte g[e]n[er]osi d[omi]ni nicolai de Llabyschin subpinc[er]na wladislavien[si] [...] villas et he[re]ditates suas d[i]c[t]e pelczino Chwalibogowo et panczky.*

³² Tamże.

³³ Tamże.

³⁴ *UrządnicyKuj*, s. 202, nr B137.

³⁵ Tamże, s. 194, nr B99.

³⁶ Tamże, s. 199, nr B122.

³⁷ P. Czaplewski, *Senatorowie świeccy, podskarbiowie i starostowie Prus Królewskich 1454-1772*, Toruń 1921, s. 71.

Włodkiem z Słazskownicy³⁸. Także w tym samym roku, wspólnie z rodziną, toczył spory: z Mikołajem Lipskim³⁹; Tomisławem⁴⁰ i Hektorem ze Szczepic⁴¹; Chwałem, Burnetą, Janem Poniewskimi⁴² oraz z Wojciechem Chabulskim⁴³. Dziesiątego marca 1435 r. razem z braćmi sprzedał trzy części zamku, miasta, młyna i wójtostwa w Szubinie, Wolwark, Pińsko, połowy Lachowa, Dużych i Małych Samokłesk za 3600 grzywien i wieś Wyszyny⁴⁴. W tym też roku miał wyznaczone terminy sądowe: z niejakim Bieniakiem⁴⁵ oraz ze Stanisławem Broniewskim⁴⁶.

W 1443 r. procesował się: z Dorotą z Rogowa⁴⁷ i niejakim Władysławem⁴⁸ a w 1445 r. z Janem Lubiczeńskim⁴⁹ i z Janem z Niesuchowka⁵⁰. Rok później wspólnie z bratem Aleksandrem, sprzedał Złotowo staroście inowrocławskiemu⁵¹. W 1447 r. toczył spory: z Wichną z Cieszkowa⁵² i z Maciejem z Brodzyń⁵³. Zaś dnia 15 listopada 1448 r. Stanisław z Ostroroga poręczył za niego i jego brata Aleksandra⁵⁴. W czasie pełnienia urzędu kasztelana bydgoskiego przez Aleksandra, toczył także procesy: z Mikołajem ze Słupi⁵⁵, z dziedzicem Dąbrowy⁵⁶ oraz z Janem z Czarnkowa⁵⁷.

Dnia 25 września 1449 r. miał wyznaczony termin sądowy z Mikołajem z Pleszewa⁵⁸, podobnie jak i w następnym roku: z Katarzyną z Wałdowa⁵⁹, z braćmi Janem i Mikołajem z

³⁸ AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 3: *marg[ar]ita olim palatinissa Brzesten[si] de labyschino et Alb[er]to allexandro et aliis filii indivisi.*

³⁹ Tamże, Z. 1, k. 12: *margarethe et ead[em] pureos alb[er]ti et alexand[er] de labyschin et aliis.*

⁴⁰ Tamże, k. 13: *alb[er]to allexandro et Johan[n]e fr[at]ribu[s] g[er]manis indivis[is].*

⁴¹ Tamże, k. 11-11v: *alb[er]to et euis fr[at]ris indivis[is] g[er]manis de labyschin.*

⁴² Tamże, Z. 2, k. 17: *margaretha de llabysin et pueris ip[s]ius strenuis alberto et fr[at]ribus suis indivsi.*

⁴³ Tamże, k. 11: *margaretham woyewodzina et eius pueros alb[er]ti allexandri.*

⁴⁴ Por. przyp. 23; AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 139: *Alberto Allexandro Joh[an]ni mathie et nicolao he[re]dibus in labischyn fr[at]ribus g[er]manis.*

⁴⁵ AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 27: *margaretha et filiis euis alb[er]to et alexandro et aliis pu[er]is.*

⁴⁶ Tamże, k. 31: *margaretha et eius filiis alberto et aliis de labyschin.*

⁴⁷ Tamże, Nakło Gr. 1, k. 27v: *nicolau[s] de labischin; tamże, k. 31-31v: nicolau[s] de labischin.*

⁴⁸ Tamże, k. 27v: *nicolao labisky; tamże, k. 28: nicolai de labischin.*

⁴⁹ Tamże, k. 40-40v: *allexandro et Nicolao de labyschin.*

⁵⁰ Por. przyp. 4; AP Poznań, Nakło Gr. 1, k. 39v: *Allex[ande]r et Nicola[us]; tamże, k. 40: allexandr[em] et nicolau[m] de labischin.*

⁵¹ AP Poznań, Nakło Gr. 1, k. 44: *allexander et nicola[us] fr[at]res g[er]manis [indivi]si de Slothowo; tamże, k. 44-44v: allexander et nicolao de Slothowa; tamże, k. 47: allexander et nicola[us] fr[at]res de Slothowo.*

⁵² Tamże, k. 38: *allexandro et nicolao fr[at]rib[us] g[er]manis de labischin.*

⁵³ Tamże, k. 40v: *allexandro et nicolao fr[at]rib[us] g[er]manis et indivis[is] de labischin.*

⁵⁴ Tamże, Poznań Z. 16, k. 213-213v: *allexandro cast[ellanus] de Bythgostinen[si] et nobilis nicolao nicolao fr[at]ribus g[er]manis et indivis[is] he[re]des de labischino.*

⁵⁵ Tamże, Kcynia Z. 3, k. 20v: *allex[ande]r cast[ellanus] Bygdostien[sis] et [...] nicolau[us] de labyschin h[er]rdes fr[at]res g[er]manis indivisi; tamże, k. 21: allex[ande]r cast[ellanus] Bygdostien[sis] et nicolau[us] de labyschin h[er]rdes fr[at]res g[er]manis indivisi.*

⁵⁶ Tamże, k. 20v-21: *allex[ande]r cast[ellanus] Bygdosten[sis] et nicolau[us] fr[at]res g[er]manis indivisi h[er]rdes in labyschin.*

⁵⁷ Tamże, k. 30: *allex[ander] nicolao fr[at]res g[er]manis indivisos de labyschin.*

⁵⁸ Tamże, Gniezno Z. 7, k. 1v-2: *Nicolaus de labyschin subpinc[er]na.*

⁵⁹ Tamże, Nakło Z. 1, k. 2v: *nicolao de labischin Subpinc[er]na Wladislavien[si].*

Dobrzeszewic⁶⁰, z Wincentym z Rynarzewa⁶¹, oraz z Hektorem z Miedźnowa, który występował z żoną Tomisławą⁶². Jeszcze w tym roku brał udział w rokach gnieźnieńskich⁶³ i zasiadał w sądzie grodzkim nakielskim przy sprawie Stanisława z Chrzastowa⁶⁴. W następnym procesował się: z Adamem Skrzyńskim⁶⁵, a w 1452 r. z dziedzicem Sławska⁶⁶. W 1453 r. toczył spory: z Janem z Krajny o cła w Złotowie, Świątkach i Zakrzewie⁶⁷, z Dobrogostem z Tłokini⁶⁸ z Andrzejem⁶⁹ i Arnoldem z Kościerzyna⁷⁰, z Wichną i Mikołajem z Cieszkowa⁷¹, z Kacprem z Bagnieczy⁷², z Maciejem z Podolina⁷³, z Wojciechem z Dębowa⁷⁴, z Katarzyną Wawrzynową z Krajny⁷⁵, z Janem z Kikowa⁷⁶ i z Mikołajem z Zasiczna⁷⁷.

Natomiast dnia 24 czerwca 1454 r. król Kazimierz Jagiellończyk przyrzekł szlachcie, wśród której znajdował się Mikołaj, że nie będzie powierzał żadnych zdobytych zamków i miast obcym szlachcicom⁷⁸. Wtedy także przywiesił swoją pieczęć do dokumentu monarchy, w którym zapewnił on, że zgodnie z aktem inkorporacji Prus, będzie po zakończeniu wojny obsadzać zamki, dzierżawy i urzędy wyłącznie indygenami pruskimi, co podczas wojny zmuszony był łamać.⁷⁹ Nazajutrz miał wysłać 100 koni dla wzmocnienia Debrzna⁸⁰. Zaś około 20 maja dowódcy gdańscy, ze względu na Mikołaja, wysłali 10 zaciężnych⁸¹, a w końcu listopada

⁶⁰ Tamże, k. 4v: *nicolai de labischin Subpinc[er]na Wladislavien[si]*.

⁶¹ Tamże, Kcynia Z. 1, k. 34: *nicolao labysky Subpincerna wladislavien[si]*; tamże, Z. 2, k. 61: *niclao labysky*

⁶² Tamże, Z. 2, k. 61v: *nicolao de labyschin subpinc[er]ne wlad[islaviens]e*; tamże, k. 66v-67: *Nicolaus de labyschin suppinc[er]ne wlad[islaviensis]*.

⁶³ TDReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 1894 (regest): *Mikoł. Labiski podczaszy inowrocławski*.

⁶⁴ AP Poznań, Nakło Gr. 1, k. 50: *nicolao de labischin subpinc[er]na juniwlad[islaviens]i[b]us*.

⁶⁵ Tamże, k. 54: *nicolao [de] Labischin*.

⁶⁶ Tamże, k. 58: *Nicolaus de llabyschin*.

⁶⁷ Tamże, k. 64: *Nicolau[s] de Slotowo cast[ellanus] Bidg[ostensis] [...] sup[er] [...] theolonem in Slothowo Swyantha et Zakrzewo*; tamże, k. 70-70v: *Nicolau[s] labisky de Slothowo*; tamże, k. 70v-71: *Nicolau[s] labisky de Slotowo*.

⁶⁸ Tamże, k. 72v-73: *Nicolau[s] llabisky*; tamże, k. 73-73v: *Nicolau[s] Cast[ellanus] Bidg[ostensis] de Slotowo*.

⁶⁹ TDreg, *Nakło*, cz. 1, nr 505 (regest): *Mikołaj Labiski ze Złotowa*.

⁷⁰ AP Poznań, Nakło Gr. 1, k. 71-71v: *Nicolau[s] labisky de Slotowo*; tamże, k. 71v-72v: *Nicolau[s] Cast[ellanus] Bidg[ostensis] de Slotowo*.

⁷¹ Tamże, Nakło Z. 1, k. 6: *Nicolao de Slothowo Subpincerna Wlad[islaviens]e*.

⁷² Tamże, k. 7: *Nicolao de Slothowo Subpinc[er]na Wlad[islaviens]i*.

⁷³ Tamże, k. 8: *Nicolao labisky de Slothowo Subpinc[er]na Wlad[islaviens]i*.

⁷⁴ Tamże, k. 9: *Nicolao labisky de Slothowo Subpincerna Wlad[islaviens]i*; tamże, k. 9: *Nicolao labisky de Slothowo*; tamże, k. 9: *Nicolao labisky de Slothowo*.

⁷⁵ Tamże, k. 9v: *Nicolao labisky de Slothowo Subpinc[er]na Wlad[islaviens]i*.

⁷⁶ Tamże, k. 9v: *Nicolao labisky de Slothowo Subpinc[er]na Wlad[islaviens]i*.

⁷⁷ Tamże, k. 9v: *Nicolao labisky de Slothowo*.

⁷⁸ AP Gdańsk, Akta miasta Gdańska, sygn. 300, D, 1, 13: *Nicolaus de Labischyn Wladislaviensis castellani*; [cyt. za: *Katalog dokumentów i listów królów Polskich z Archiwum Państwowego w Gdańsku (do 1492 roku)*, oprac. M. Grulkowski, B. Możejko, S. Szybowski, Gdańsk 2014, s. 69-71, nr 24].

⁷⁹ AP Toruń, Akta miasta Torunia, kat. I, nr 1531: *Nicolaus de Labischin Wladislaviensi castellani*; [cyt. za: *Katalog dokumentów i listów królewskich z Archiwum Państwowego w Toruniu (1345-1789)*, oprac. A. Radziwiński, J. Tandecki, Warszawa 1999, s. 9, nr 18].

⁸⁰ AP Gdańsk, Akta miasta Gdańska, sygn. 300, D, 56, 10: *he[rr] vo[n] labissyn*.

⁸¹ Tamże, sygn. 300, D, 56, 18: *h[er]e[n] von labeschin*.

tego roku, król mianował Łabiskiego starostą człuchowskim⁸². Dnia 12 kwietnia 1455 r. oświadczył coś (a nie wiadomo za bardzo co) w sądzie gajowym⁸³. Wtedy też Piotr z Szamotuł wsparł Mikołaja w zabezpieczeniu zamku w Człuchowie⁸⁴. Pierwszego maja 1457 r. przybył razem z królem Kazimierzem do Gdańska, gdzie miał przebywać Karol VIII, król Szwecji⁸⁵. W trakcie tego swojego urzędu toczył spór z Michałem z Glińska⁸⁶ oraz z Mikołajem z Piesna⁸⁷.

B.35.I. Mikołaj z Łowiska¹

Nie jest znane pochodzenie Mikołaja. Pisał się z Łowiska². Posiadał Łowisko³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1425 r. oczyścił się ze szlachectwa⁴.

B.36.I. Mikołaj z Małego Lubstowa¹

Syn Macieja Maczudy z Lubstowa². Pisał się z Małego Lubstowa³, Radoliny⁴, Wartkowic⁵ i Gostkowa⁶. Miał braci Piotra Wysza z Lubstowa⁷ i Zygmunta z Lubstowa⁸. Ożenił się

⁸² Tamże, sygn. 300, D, 56, 33: *heren von llabischyn*.

⁸³ Tamże, sygn. 300, D, 50, 23: *Nicolaus von llabischin heutman czu Slochaw*; por. też. M. Biskup, *Trzynastoletnia wojna z Zakonem krzyżackim 1454-1466*, Warszawa 1967, s. 162, przyp. 84.

⁸⁴ AP Gdańsk, Akta miasta Gdańska, sygn. 300, D, 50, 22: *Nicolaus von labischin herr czu vlad[islavien] und heutma[n] czu Slochaw*.

⁸⁵ *Annales*, lib. XII, s. 277: [...] *Ad Carolum autem Suecie regem ab equo exiliens et descendens ipsum non ut exulem sed sibi parem excepit et equo regio ad id preparato locatum associavit miroque er mirando omnium favore per plateas urbis, que ad cohonestandum ingressum suum variis ludis et spectaculis erant referte, incedens, ad Sancte Marie ecclesiam pervenit. [...] Habuit autem rex secum [...] Ioannem de Labiszino Wladislaviensem [...] castellanos*; tekst tłumaczony: *Roczniki*, ks. XII s. 312: „A zbliżając się do króla Szwecji Karola, zsiadł z konia i przyjął go nie jak wygnańca, ale jak równego sobie. Umieściwszy go na przygotowanym w tym celu królewskim koniu, towarzyszył mu, a krocząc wśród przedziwnej i godnej podziwu życzliwości wszystkich ulicami miasta, które dla uczczenia jego wjazdu były pełne różnych zabawnych widowisk, przybył do kościoła Panny Marii. [...] Miał zaś król ze sobą [...] kasztelanów [...] wrocławskiego Jana z Łabiszyna”; Ewidentna pomyłka Długosza, bowiem wówczas kasztelanem inowrocławskim (nie wrocławskim) był Mikołaj (a nie Jan) z Łabiszyna, por. uwagi wydawcy (*Annales*, lib. XII, s. 468, przyp. 38).

⁸⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 17, k. 134v: *nicolao d[e] labyschyn subpinc[er]ne wlad[islaviensi]*.

⁸⁷ Tamże, k. 206: *nicolao d[e] labyschyn subpinc[er]ne wlad[islaviensi]*.

¹ *Materyały do historyi Prawa*, nr 172: *Niczko de Lowisko [...] iest nasz brath po oczczu y naszey (crwy) crwey slachetne y naszego szcitu Lasky; alii in testimonium: iako Niczek iest po oczsu iest prawy slachczicz szcitu Lasky a po macierzi szcitu Nynkebarkowye*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

¹ Por. A.II.9., nr 21.

² Por. A.V.3., s. 167-169.

³ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 212: *nicolao Castellano Crusfic[iensi] h[er]edi in minore lupstowo*.

⁴ Tamże, k. 62v: *Vexillife[ris] de lupstowo et in Radolina*.

⁵ AGAD, Łęczycza Z. 5, k. 192v: *Nicolao de Wartkowicze vexillifero Cuyavien[si]*.

⁶ Tamże, Z. 7, k. 138: *Nicola[us] de Gosdkowo wexillifer*.

⁷ BP, T. IV, nr 776 (regest): *Petrum Maczudae de Lubstow*.

⁸ Tamże, T. III, nr 757 (regest): *Sigismundo Matthie de Lubscow*.

dwukrotnie, pierwszy raz z nieznaną z imienia dziedziczką Wartkowic⁹, a drugi raz z niejaką Małgorzatą¹⁰. Miał synów: Macieja Maczudę z Radoliny¹¹, Jana¹², Tomasza¹³, Hektora¹⁴, Piotra¹⁵, Andrzeja¹⁶ i Michała¹⁷ oraz córkę Małgorzatę¹⁸. Posiadał Małe Lubstowo¹⁹, Radolinę²⁰, Wartkowice²¹, Gostkowo²², Starzyny²³, Łagiewniki²⁴, Bór²⁵ Sławęcina²⁶, Ręczycę²⁷ i Połajewo²⁸. Pełnił urząd chorążego brzeskiego²⁹, kasztelana kowalskiego³⁰ i kruszwickiego³¹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1409 r., gdy podzielił się Starzynami na wiecu generalnym z Wojciechem i jego braćmi ze Starzynów³². W 1410 r. Jan z Polic gwałtem wtargnął na dziedzinę Mikołaja³³. Pogodził się wówczas z panami z Lubstowa (niewymienionymi imiennie)³⁴. Zapłacił również 50 grzywien za szkody wyrządzone pani z Kosarzewa, żonie

⁹ AGAD, Łęczyca Z. 5, k. 228: *d[omi]na[m] vexillifer[i] Cuyavien[si]*; Dzierżka lub Dziwizka pierwszy raz pojawiła się w pracy J. Bieniaka (J. Bieniak, *Maciej z Lubstowa*, s. 23-24) i od tej pory jest to powtarzane w historiografii. Takiego imienia jedna przy dziedzicach Wartkowic nie znalazłem, nawet we wskazanych przez S. Szybkowskiego fragmentach ksiąg ziemskich (S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 635-636; tenże, *rec. Witold Brzeziński*, s. 229, przyp. 13).

¹⁰ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 103: *Nicola[us] de lupstowo Cast[ellanus] Cruszviczen[si] [...] donasse g[e]n[er]osam mar[ga]retham d[omi]nam et Consorte[m] sua[s]*; tamże, k. 107: *margaretha[m] consorte[m] Strenui d[omi]ni nicolai de Lubstowo Caste[llani] Cruszwicien[si] [...] sui dothality [...] sup[er] lubstowo et lagewniki et Bora[m]*.

¹¹ Tamże, k. 142v: *Nicola[us] de lubschowo Caste[llanus] Crussvicien[si] [...] maczude de Radolina filio suo*.

¹² AGAD, Łęczyca Z. 9, k. 52: *Joha[n]n[em] filio Nicolai vexillife[i] Brzesten[si] de lyupstowo Gostkowo*.

¹³ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 7-7v: [...] *margarehte [con]sorte no[bi]lis Zawysche de Zbyersko ex una, et nobiles michaelem hecotre[m] Thoma[m] andrea[m] petr[um] frat[ros] g[er]manos et mathiam filia[er] ip[s]or[um] g[er]ma[n]is de lubstowo [...] ip[s]i sorori sue*; tamże, Z. 4, k. 163: *michaele hectore et Thomam de Lubstowo petrum anderam et mathia per ut Nicolaus de Lubstowo felicis memorie pat[er]uum magnifici johaem de lichen patrem ipsorum*.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Por. przyp. 3.

²⁰ Por. przyp. 4.

²¹ Por. przyp. 5.

²² Por. przyp. 6.

²³ Por. przyp. 2.

²⁴ Por. przyp. 10.

²⁵ Tamże.

²⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 201: *Slawoczino sup[er] Nicolao h[er]ede de lupstowo q[ue] h[er]editatem idem Nicolaus violent[er] possde[r]at p[ost] mortem patru[m] sui v[ul]galiter Czesnikonis*.

²⁷ Tamże, Z. 4, k. 142v: *Nicola[us] de lubschowo Caste[llanus] Crussvicien[si] [...] maczude de Radolina filio suo quatuor ma[n]sos agri in Rancziczice*.

²⁸ AGAD, Brześć Z. 4, k. 222: *vexillifer de lupstowo [...] limitationes g[ra]n[icia]rum [...] int[er] [...] polayewo*.

²⁹ *UrządnicyKuj*, s. 46, nr A7.

³⁰ Tamże, s. 211, nr B194.

³¹ Tamże, s. 211, nr B201.

³² Por. przyp. 21.

³³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 184av: *nicol[aus] de lupstowo [contra] d[omi]ni Joh[an]ni de policze*.

³⁴ Tamże, k. 185: *Nicolaus de lupstowo [...] cu[m] d[omi]nis ead[em] de lupstowo*; tamże, k. 187a: *Nicol[aus] de lupstowo [...] cu[m] d[omi]nis de lup[stowo]*.

Łaskarza³⁵ i toczył spór z Lutką, wdową po Bezdziadzie z Woli³⁶. Z kolei w 1411 r. zaświadczył, że Jan z Golin użytkował na dziedzinie Mikołaja z Myśliborza 24 *kołow*³⁷. Rok później brał udział jako asesor w latach konińskich³⁸. Wtedy właśnie rozpoczął się proces z opatem łądzkim o Sławęcín, które przekazał tamtejszym Cystersom stryj Mikołaja, Świętopełk z Radoliny, a które Mikołaj zajął bezprawnie³⁹. Miał także wyznaczone terminy sądowe: z Bernardem z Powodowa⁴⁰; z Bogusławem Jakubowicem z Witoszyc⁴¹; z Świętoborem z Drwalewa⁴² oraz z Przechną ze Starzyn⁴³.

Z kolei w 1413 r. procesował się: z Bienkiem, kmieciem z Krąpska⁴⁴ i wspólnie z matką z niejakim Jakuszem⁴⁵. W następnym roku uczestniczył w latach w Koninie⁴⁶ i wtedy też toczył spory: z Tomisławem z Kleczewa⁴⁷, a wspólnie z matką, z Piotrem z Tarnowej⁴⁸, podobnie jak i w 1415 r. z Maciejem z Myśliborza⁴⁹ i ze Stanisławem Wysockim⁵⁰. W podobnym charakterze wystąpił w 1420 r. w sprawach: z Elżbietą ze Sługocina⁵¹; z Bartoszem z Lubstowa⁵²; z Wilkiem z Ostrowa i jego braćmi o dziedzictwo w Lubstowie⁵³ oraz z innymi dziedzicami

³⁵ Tamże, k. 185v: [N]icolai de lupstowo.

³⁶ AGAD, Łęczyca Z. 5, k. 179: *Nicolao de Wartkowice*; spór kontynuowany był w następnym roku (tamże, k. 186v: *Nicolao vexillifer[is]*).

³⁷ WRS, T. VB, nr 316: *Nicolai de Misliborz [...] vexillifer Kosisko [...] Nicolaus de Lubstowo vexillifer*.

³⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 198av: *Nicolao de lupstowo vexillief[r]o Bresden[si]*; tamże, k. 199v: *Nicolao de lupstowo vexillief[r]o*.

³⁹ Tamże, k. 198av: *Nicolao de lupstowo vexillief[r]o Bresden[si]*; tamże, k. 198av: *Nicola[us] de lupstowo*; tamże, k. 199: *Nicola[us] de lupstowo*; tamże, k. 199v: *Nicola[us] h[er]es de lupstowo*; tamże, k. 199v: *Nicola[us] de lupstowo*; WRS, T. VB, nr 317: *Nicolaum heredem de Lupstowo*; AP Poznań, Konin Z. 1, k. 201: *Slawoczino sup[er] Nicolao h[er]ede de lupstowo q[ue] h[er]editatem idem Nicolaus violent[er] possde[r]at p[ost] mortem patrii sui v[ulgaliter] Czesnikonis*; tamże, k. 201v: *Nicolaum de lupstowo et amicos suos*; tamże, k. 202: *Nicolaus de lupstowo*; więcej o tej sprawie, por. S. Szybkowski, *Sprawy majątkowe*, s. 92-93.

⁴⁰ Por. przyp. 5.

⁴¹ AGAD, Łęczyca Z. 5, k. 186: *nicolao vexillifer Cuyavien[is]*.

⁴² Tamże, k. 199v: *nicolao vexillifero Cuyaiuen[is]*.

⁴³ Tamże, k. 218v: *Nicola[us] de Wartkowicze*.

⁴⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 225b: *nicolai de lupscowo*; tamże, k. 228: *nicolai de lubscowo*.

⁴⁵ Tamże, k. 230: *Nicolao et m[at]re eius de lupstowo*.

⁴⁶ Tamże, k. 231v: *Nicolao de lupstowo vexillief[r]o Bresden[si]*.

⁴⁷ Tamże, k. 232: *nicolaus de lupstowo*.

⁴⁸ Tamże, k. 234: *nicolau[m] et m[at]rem eius de lupscowo*.

⁴⁹ Tamże, k. 248: *mat[hia] de mislibors cu[m] Nicolao de lupstowo*.

⁵⁰ Tamże, k. 253: *nicolao de lupscowo*.

⁵¹ Tamże, Z. 2, k. 24: *Nicolao de lupstowo*; tamże, k. 27: *Nicolao de lupstowo h[er]ed[is] et vexillifer[is]*; tamże, k. 27v: *Nicolaus de lupstowo h[er]es mino[r]ii vexillifer[is] Brzesten[is]*; k. 28v: *Nicolaus de lupstowo*; proces ten ciągnął się przez kolejne lata (tamże, 51v: *Nicolaus vexillifer[is]*; tamże, Konin Z. 2, k. 181-181v: *Nicolau[s] hered[is] de lupstowo vexillifer[is] Bresden[is]*; tamże, Z. 3, k. 93v: *nicolao de lupstowo vexillif[er]*; tamże, k. 131: *vexillifero de lupstowo*; tamże, k. 137v: *nicolao de lupstowo*; tamże, k. 137: *nicolao de lupstowo vexillif[er]*; tamże, k. 186: *Radolina [...] Nicolao de lupstowo wexillifer[is] Bresden[is]*; tamże, Kalisz Z. 4, k. 125: *Nicolai de lupstowo vexillifero Bresten[si]*).

⁵² Tamże, Z. 2, k. 25v: *nicolao de lupstowo*.

⁵³ Tamże, k. 34v: *Wilk de Brzeszcze [...] Nicolau[m] vexillif[er]*; tamże, k. 34v: *wilk de Brzeszcze cu[m] vexillif[er]*; proces ten ciągnął się jeszcze w 1421 r. (tamże, k. 38: *Vexilliferis de lupstowo cu[m] wilk de maior[is] lupstowo*; k. 43: *Wilczek de lupstowo t[enetur] p[er] d[omi]no Nicolao de alya lupstowo*; tamże, k. 43v: *wiczekonem cu[m] suis fr[at]ribus he[re]d[is] de lupstowo [...] d[omi]ni vexillifer[is]*; k. 44: *Wilk cu[m] suis fr[at]ribus q[uod]*

Lubstowa⁵⁴. Ustanowił wtedy niejakiego Chwalisława swoim pełnomocnikiem w sporach z Piotrem z Lubstowa i Wilkiem⁵⁵.

Rok później z kolei miał wyznaczony termin sądowy z kmieciami lubstowskimi⁵⁶, a w 1423 r. toczył procesy się w sądzie konińskim: z Bieniakiem z Modły⁵⁷ i z Bierwołtem z Bielewa⁵⁸, a w 1424 r. zaś: z Wojciechem z Bielewa⁵⁹; z Janem z Lichenia⁶⁰; z Hanką z Chrząbolic⁶¹; z kmieciami z Wartkowie⁶² i z Tomkiem z Woli⁶³. W 1425 r. z kolei pełnił rolę asesora w sądach konińskim⁶⁴ i brzeskim⁶⁵. W tym też roku procesował się: z Janem Kotem, kmieciem z Osieka⁶⁶; z Janem z Golic⁶⁷; z Sędziwojem z Jabłkowa⁶⁸ oraz z Maciejem z Pełczysk⁶⁹; z Maciejem Klentopem z Paniewa o porękę⁷⁰ i Pomianem z Połajewa o rozgraniczenie Połajewa⁷¹.

d[omi]nii Nicolau[m] de lupstowo; tamże, k. 46v: Nicolaus de lupstowo mi[n]or[is] vexillif[er]is Conin[ensis] [sic! – P. K.] et [...] Wilk de lupstowo maioris et fr[at]res suos; tamże, k. 47: Wilk cu[m] Nicolao de lupstowo.

⁵⁴ Tamże, k. 44v: *mrokoth et Jasczo de Janischewo h[er]ed[is] fideiusseru[n]t [...] ac indivis p[er] nobilibus Joh[an]ne mathia et alya joh[an]ne Sandzywogio Stanislaio Barthossio mino[r]ii eamde[m] Joha[an]ne non etia[m] alys h[er]edibus de maior[is] lupstowo erga nobilem d[omi]ni Nicolau[s] vexillifer[is] Cuyawien[is] ac h[er]ed[is] de mino[r]is lupstowo.*

⁵⁵ Tamże, k. 34v: *Nicolaus lupstowo [...] petro wilk.*

⁵⁶ Tamże, k. 47v: *Nicolaus de lupstowo.*

⁵⁷ Tamże, k. 62: *Vexillif[er]is de lupstowo et in Radolina.*

⁵⁸ Tamże, k. 98: *Vexilifer[is] lupstowsky.*

⁵⁹ Tamże, k. 115: *nicolai de Lupstowo vexilifer[is] Bresten[is].*

⁶⁰ Tamże, k. 115: *Nicolaus de lupstowo; tamże, k. 136: Nicolaus de lupstowo; tamże, k. 139: Nicolau[s] de lupstowo vexilifer; tamże, k. 168v: Nicolao de lyubstowo vexilifer[is] Bresten[is]; tamże, k. 172: Nicolauo de lyubstowo; spór z Janem miał również miejsce w 1430 r. (tamże, Z. 3, k. 176: Nicolao de lupstowo vexillifer[is] de ibid [Bresdensi – P. K.]), w 1433 r. (tamże, Z. 4, k. 2v: nicolao de lupstowo), w 1434 r. (tamże, k. 48: nicolao de lupstowo), w 1437 r. (tamże, k. 51: Nicolao Cruszviczen[is]; tamże, k. 66v: Nicolao Castella[n]o Cruszviczen[is]) oraz w 1449 r. (tamże, Z. 4, k. 212: nicolao Castellano Crusfic[iensi] h[er]edi in minore lupstowo).*

⁶¹ Tamże, k. 146: *Nicolaus vexilifer[is].*

⁶² AGAD, Łęczycza Z. 7, k. 130v: *Nicolao Vexlifero Cuyawien[is].*

⁶³ Por. przyp. 6; AGAD, Łęczycza Z. 7, k. 138: *Nicola[us] de Gosdkowo vexilifer.*

⁶⁴ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 135v: *Nicolaus de lupstowo vexillifer[is] Bresten[is].*

⁶⁵ AGAD, Brześć Z. 4, k. 259: *nicolao vexillif[er]o Brzesten[is] de lupstowo.*

⁶⁶ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 204v: *nicolao vexilifer[is] de lupstowo; tamże, k. 206v: nicolao de Lubstowo.*

⁶⁷ AGAD, Łęczycza Z. 8, k. 90v: *Nicolao vexillifero.*

⁶⁸ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 177v: *nicolao de Lubstowo.*

⁶⁹ Tamże, k. 105v: *Nicolaus vexillifer.*

⁷⁰ AGAD, Brześć Z. 4, k. 213: *nicolau[m] de lupstowo; tamże, k. 214: vexillifer de lupstowo; tamże, k. 217v: d[omi]n[u]s vexillifer de lupstowo; tamże, k. 242: nicola[us] vexillifer de lupstowo; tamże, k. 244v: nicola[us] vexillif[er] brzesten[is]; tamże, k. 248: nicola[us] vexillif[er] de lupstowo; tamże, k. 262v: nicolao de lupstowo; tamże, k. 263: nicolaus vexillifer Bresten[is] de lupstow; tamże, k. 263v: nicola[us] vexillifer de lupstowo; tamże, k. 263v: nicola[us] vexillifer de lupstowo; tamże, k. 264: nicola[us] vexillifer de lupstowo; tamże, k. 264v: nicola[us] vexillif[er] de lupstowo; tamże, k. 265: nicola[us] vexillifer de lupstowo; tamże, k. 265v: nicola[us] vexillifer de lupstowo; do sprawy tej włączona została żona Macieja: tamże, k. 266v: nicola[us] vexillifer de lupstowo; tamże, k. 267: nicola[us] vexillifer de lupstowo; spór z nimi toczył się jeszcze kilka lat (tamże, k. 300v: nicolau[m] de lupstowo vexillif[er]um); tamże, k. 301: nicolau[m] de lupstowo; tamże, k. 347v: nicolao de lupstowo vexillif[er]o; tamże, k. 348-348v: nicolaus de lupstowo vexillifer Bresten[is]; tamże, k. 253: nicolaus vexillifer Bresten[is]; tamże, k. 369v: nicolao de lupstowo ^{vexillifero}; tamże, k. 369v: nicolaus de lupstowo vexillif[er]; tamże, k. 365v: nicola[us] vexillifer Brzesten[is]), aż w końcu Maciej z Paniewa uciekł, jak domyśla się S. Szybkowski, za granicę na Węgry. Więcej o tej sprawie, zob. J. Bieniak, *Władza a społeczeństwo*, s. 374-385; S. Szybkowski, *Kasztelan konarski Maciej Kleńtop (Kleintopf) i jego krąg rodzinny*, „Średniowiecze Polskie i Powszechnie” 4 (2007), s. 225-234.*

⁷¹ AGAD, Brześć Z. 4, k. 266: *nicolaus vexillif[er] de lupstowo; por. przyp. 28.*

Następnie, w 1426 r., toczył spory: z Wojciechem z Grabienic⁷²; z Piotrem z Barłogów⁷³; z Janem z Jabłkowa⁷⁴; z Mikołajem ze Sługocina⁷⁵; z Wojciechem⁷⁶ i Wawrzyńcem z Wyszyna⁷⁷; z Dzwonem z Osieka⁷⁸ oraz z Maciejem z Orzeszkowa⁷⁹. W Radolinie zaś, Wawrzyńiec z Wyszna, Maciej Wojciech z Grabienic i Piotr z Barłogów ustanowili Jana i Tomasza z Bobii swoimi pełnomocnikami⁸⁰. W 1427 r. Mikołaj brał udział w procesie Mikołaja z Ostrowąsu i Bogumiła z Polnej Wsi Większej⁸¹, a sam miał wyznaczony terminy sądowe z Piotrem z Ogorzelczewa⁸² oraz z sędzią i podsędkiem brzeskimi⁸³.

Z kolei w następnym roku prowadził sprawy sądowe: z Dzierławem z Babina⁸⁴; z Jaraczem z Łagiewnik⁸⁵, a wspólnie z Katarzyną – córką Wawrzyńca z Chrostowa – z Klarą z Mikorzyna⁸⁶, podobnie jak w 1429 r., z Wojciechem, Sławomirem, Katarzyną i Anną ze Sługocina⁸⁷. Mikołaj wystąpił wówczas jako opiekun Mikołaja ze Starzyn⁸⁸. W 1430 r. zaś był arbitrem w sprawach: o Tuliszkowo⁸⁹ i między Dobrochną z Myśliborza i jej synem Maciejem⁹⁰. Sam zaś toczył spór ze Świąszkiem z Myśniwy⁹¹. Uczestniczył jeszcze w tym roku w rokach ziemskich w Koninie⁹², podobnie jak i w 1432 r.⁹³

Wtedy właśnie procesował się: ze Ściborem z Wiśniewa o 20 grzywien⁹⁴; z Paszkim z Ręćc⁹⁵; z Jaraczem z Biechowa⁹⁶ i Abrahamem z Woskowa⁹⁷. Jan z Grabienic poręczył

⁷² AP Poznań, Konin Z. 2, k. 220v: *nicolao de lupsthowo*; tamże, k. 224a (k. 225 – powtórzona zapiska): *Nicolao de lupstowo*; tamże, Z. 3, k. 7: *nicolao de lupstowo*; tamże, k. 10v: *nicolao vexillifer[is] de lusptowo*.

⁷³ Tamże, Z. 2, k. 224a: *nicolao de lupstowo*.

⁷⁴ Tamże, k. 226: *vexillifero de lupsthowo*.

⁷⁵ Tamże, k. 231: *vexillifer de lupstowo*.

⁷⁶ Tamże, k. 235: *vexillife[r]o de lupstowo*; tamże, k. 239: *nicolao de lupstowo*.

⁷⁷ Tamże, k. 235v: *vexillife[r]o de lupstowo*; tamże, k. 238v: *nicolao de lupstowo*.

⁷⁸ Tamże, k. 229v: *Vexillife[r]o de lupstowo*; tamże, k. 235: *johan nicolao de lupstowo*.

⁷⁹ AGAD, Łęczyca Z. 8, k. 160: *nicolao vexillifero de lubstowo*.

⁸⁰ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 227: *in villa dicte radolina strenuo lubsthowsky*.

⁸¹ Tamże, Z. 3 k. 8: *nicolai de lupstowo*.

⁸² Tamże, k. 7: *nicolao de lupstowo*.

⁸³ AGAD, Brześć Z. 4, k. 347v: *n[icolao] vexillifer*; tamże, k. 349: *vexillifer*.

⁸⁴ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 26: *Nicolao de lupstowo*; tamże, k. 31v: *Nicolao de lubstowo*.

⁸⁵ Tamże, k. 47v: *Nicolau[s] de lupstowo*; tamże, k. 25: *Nicolau[s] de Lubstowo vexillife[r]o Brzesten[si]*; tamże, k. 61v: *Nicolai de lupstowo*.

⁸⁶ Tamże, k. 76v: *nicolao de lupstowo vexill[iferis]*; tamże, k. 82-82v: *nicolao de lupstowo vexillif[eris]*; tamże, k. 91v: *nicolai de lupstowo vexillifer*; tamże, k. 115v-116: *nicolau[s] vexillife[r]is de lupstowo*.

⁸⁷ Tamże, k. 131: *vexilifer de lupstowo*.

⁸⁸ AGAD, Łęczyca Z. 9, k. 301v: *Nicolaus de lyupstowo vexillifer Cuyaviwien[sis] curator nicolai de Starzini*.

⁸⁹ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 195v: *N[ico]laus de lupstowo Castellan[us] Cowalien[sis]*.

⁹⁰ Tamże, k. 196: *dobrochna de misliborz [...] mathie filio suo [...] Nicolaus de lupstowo Castella[us] Cowalien[sis]*.

⁹¹ Tamże, k. 186v: *Nicolao de lupstowo*.

⁹² Tamże, k. 195: *Nicolaus de lupstowo Castellan[us] [...] Cowalien[sis]*.

⁹³ Tamże, k. 202: *Nicolao de lupstowo vexillifer Bresden[sis]*.

⁹⁴ Tamże, k. 202v-203: *Nicolau[s] de lupstowo vexillifer[is] Bresten[si]*.

⁹⁵ Tamże, k. 203: *Nicolao de lupstowo vexillifer Bresden[sis]*.

⁹⁶ Tamże, k. 220: *Nicolay de lupstowo vexillifer[is] Bresden[sis]*; tamże, k. 229: *Nicolao de lupstowo*.

⁹⁷ Tamże, k. 228: *Nicolao de lupstowo*.

wówczas za swoją siostrę, która procesowała się z Mikołajem⁹⁸, a Jakusz z Mikolna poręczył za Mikołaja 7 grzywien⁹⁹. W 1433 r. z kolei wyznaczone terminy sądowe z Maciejem¹⁰⁰ i jego bratem Janem z Myślborza¹⁰¹, a rok później ze Stanisławem z Lubomyśla¹⁰². Wówczas właśnie. był arbitrem w sprawie podziału dóbr między Krystynem kasztelanem brzeskim a jego dziećmi¹⁰³ i w sprawie sprawę pomiędzy Dorotą, wdową po Chwalibogu z Gocanowa i jej szwagrem Stanisławem¹⁰⁴. Przywiesił również swoją pieczęć do dokumentu pokoju w Brześciu Kujawskim, podpisanym 31 grudnia 1435 r.¹⁰⁵

W 1436 r. toczył proces się z Przybysławem z Chalina¹⁰⁶, a w 1437 r. rozstrzygał spór między Mikołajem z Łuszczewa i Wojciecha z Małego Połączewa¹⁰⁷. W 1441 r. zaś uposażył żonę Małgorzatę¹⁰⁸ na Lubstowie, Łagiewnikach i na Borze¹⁰⁹ i procesował się z Krystynem z Kąsów¹¹⁰. W 1444 r. był obecny przy podziale Kutna i Łękaszyzna¹¹¹, a w 1446 r. był arbitrem w sprawie dziedziców Piątkowa i dziedziców Kępy¹¹². W 1447 r. wydzielił synowi Maciejowi cztery łany w Rączycach¹¹³, a przed swoją śmiercią rozsądził spór Jaracza z Kępy i dziedziczek z Rączyc¹¹⁴.

⁹⁸ Tamże, k. 205v: *Nicolao de lupstowo vexillifer Bresden[sis]*; tamże, k. 217: *Nicolao vexilifer de lupstowo*.

⁹⁹ Tamże, k. 223: *Nicolao de lupstowo vexillifer Bresden[sis]*.

¹⁰⁰ Tamże, Z. 4, k. 3: *nicolao lupstowsky cu[m] math[ie] de misliborz hered[is]*.

¹⁰¹ Tamże, k. 10v: *Nicolao de lupstowo wexillifer[is] Bresden[sis] cu[m] No[bi]l[i]bus [...] math[ie] et Johanne hered[es] de misliborz*; tamże, k. 19v: *Nicolaus de lupstowo Castellan[us] Cowalien[is]*.

¹⁰² Tamże, k. 36v: *nicolao de lupstowo*; tamże, k. 41: *nicolao de lupstowo*; tamże, k. 51: *Nicolao Cruszviczen[is]*; tamże, k. 66v: *Nicolao Castella[n]o Cruszvicen[is]*.

¹⁰³ AGAD, Brześć Z. 5, k. 19-19v: *Nicolaus Castell[anus] Crusuicen[is]*.

¹⁰⁴ Tamże, k. 73: *Nicola[us] de lubstowo kowalen[is] Castell[anis] [...] Sthanislau[m] de Godzanowo ab una et Generosa[m] d[omi]nam dorthea[m] Consorte[m] l[egi]ttima[m] No[bi]lis Chwalibogiu[m] de Godzanowo Gladifer[em] wlad[islaviensem] ip[s]ius Stanislai ab alt[er]a [...] bonis h[er]edi[ta]te [...] ip[s]ius Stanislai in Godzanowo et in wyanczlawycze, [...] dorotheam [...] Chwalibogi[us] maritus suus apud [...] Stanislau[m] fr[at]em suu[m] [...] Stanisl[us] de Comorowo p[ro] d[omi]na dorothea et pu[er]is suis et Barthossi[us] de Goczanowo p[ro] Stanislao fr[at]e suo.*

¹⁰⁵ *Die Staatsverträge*, s. 196-213, nr 180-182: *Alberti de Pakoscz Szremensis [...] Nicolai de Lubstow Cruszwiciensis, Stanislai de Scarschewo Byechowiensis*.

¹⁰⁶ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 62: *Nicolaus Castellanus Cruschvicien[is]*; tamże, k. 63: *Nicolaus Castellanus Cruschvicien[is]*.

¹⁰⁷ Tamże, Kruszwica Z. 1, s. 42: *Nicolai Castellani Cruschvic[ensi]*.

¹⁰⁸ Por. przyp. 10.

¹⁰⁹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 107: *margaretha[m] consorte[m] Strenui d[omi]ni nicolai de Lubstowo Caste[llani] Cruszwiczen[is] [...] sui dothalicy [...] sup[er] lubstowo et lagewniky et Bora[m]*.

¹¹⁰ Tamże, k. 120v: *nicolao de lupsthowo Cast[ellano] Cruszwiczen[is]*.

¹¹¹ A. Pawiński, *Sejmiki*, nr 17: *Nicolaus de Lubstow Cruschvicensis castellani*.

¹¹² AP Poznań, Konin Z. 4, k. 120-121: *nicolao de lupscowo Cast[ellano] Cruszwiczen[is]*.

¹¹³ Tamże, k. 142v: *Nicola[us] de lubschowo Caste[llanus] Cruszwiczen[is] [...] maczude de Radolina filio suo*.

¹¹⁴ Tamże, k. 211v: *nicolao de lupscowo Cast[ellan] Cruszwiczen[is]*.

B.37.I. Mikołaj z Rzemiechowa¹

Nie jest znane pochodzenie Mikołaja. Pisał się z Rzemiechowa². Miał córki: Dorotę z Rzemiechowa³ i Katarzynę z Rzemiechowa⁴. Posiadał Rzemiechowo⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

Mikołaj wraz z Piotrem z Procznia w 1449 r. wystąpił jako osoba poświadczająca przynależność Piotra Dąbka do herbu Laska⁶. Z kolei 20 lat później sprzedał swoją część w Rzemiechowie Janowi Borkowi z Niwek⁷.

B.38.I. Mikołaj ze Złotopola¹

Syn Hektora młodszego z Łącka i Jadwigi z Wilkowic². Pisał się ze Złotopola³. Miał braci Grzymka Kosisko⁴, Jana Kosisko z Orchowa⁵ i Świętopęka z Zadusznik⁶. Posiadał Złotopole⁷, Grzegorzewo⁸, Szpetal⁹ oraz Zaduszniaki¹⁰. Pełnił urząd podsędka dobrzyńskiego¹¹.

¹ NZH, nr 35: *Mathias Ogon magnus ministerialis de Camyenyecz coram iudicio rocognauit, quod nobilis Petrus Dambek in loco iuramentorum consueto tacta imagine crucifexi cum duobus de clenodio patris Laszka propinquieribus videlicet Nicolao de Rzemehowo et Petro de Proczino.*

² Tamże.

³ TDreg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 4864 (regist): Dorota żona Mikołaja Szyrakowskiego i Katarzyna żona Marcina de ...rzoszkowo, siostry rodzone dziedziczki w Rzemachowo, część swą dziedziczną ib. w p. pyzdr. za 14 grz. N. Janowi Borkowi z Nywki sprzed.; tamże, nr 5036 (regist): N. Jan Borek de Nywka dziedzic w Rzemachowo, na części nabytej od córek Mikołaja ol. Rzemachowskiego i na części nabytej od ol. Piotra Dambek w Rzemachowie p. pyzdr. zap. 40 grz. pos. i t. w. żonie ND. Annie.*

⁴ Tamże.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ TDreg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 4870 (regist): N. Mikołaj de Rzemachowo całą cz. w Rzemachowo p. pyzdr. sprzed. za 50 grz. Janowi Borkowi z Nywki.*

¹ Por. A.II.9., nr 10 i 11.

² AP Bydgoszcz, *Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\113: [...] edwigis relicta quondam hector heres de Zadusszniki et nicolao, grzumkone, Johanne et swanthkopolcone natus ipsius domine heredibus ibidem in Zadusszniki ac Stosszkone herede de Vilkovice fratre domina relicta.*

³ KDW, T. V, nr 130: *Nicolaus de Zlotopole subiudex Dobrinenses.*

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ *Spominki gnieźnieńskie*, wyd. B. Kürbis, [w:] *Annales Poloniae Maioris*, [MPH seria nova, T. VI], wyd. B. Kürbis, przy współudziale G. Labudy, J. Lucińskiego i R. Walczaka, Warszawa 1962, s. 100-101: *Rex vero dictus Cosissco assignavit Grzegorzewo cum V villis ecclesie Gneznensis.*

⁹ S. Chodyński, *Wikariusze*, s. 226-227, dok. 4: *Nicolaum Subjudicem Dobrinensem dictos Coszisko haeres in Spital parte.*

¹⁰ LitesZak, T. II, s. 230: *Nicolaus subiudex terre Dobrinensis heres de Zaduszniaki.*

¹¹ *UrzednicyKuj*, s. 274, nr C112; Z. Lasocki podzielił urząd Mikołaja na cztery różne osoby. Zdaniem tego autora na podsędstwie wówczas pojawili się: „Niklos Kosschisco, undrrihter (za Opolczyka) 5 V 1391 [...] Mikołaj Cossisko przebywa w Wielkopolsce, zapewne po zajęciu ziemi dobrzyn. przez Krzyżaków, 12 XI 1398 [...] Mikołaj 18 XII 1399 [...] Mikołaj ze Złotopola (Dobrz.), de Slotopole, 12 VI 1408, pieczętuje się h. Bróg” (Z. Lasocki, *Dostojnicy*, s. 135). Była to jednak jedna osoba – Mikołaj ze Złotopola.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się na dyplomie Władysława Opolczyka z 10 maja 1390 r., w którym książę nadał przywileje dobrzyńskim franciszkanom¹². Rok później, dnia 7 maja, wystąpił jako świadek zastawu Złotorii Zakonowi krzyżackiemu¹³. W sierpniu 1392 r. z bronił Dobrzynia w trakcie walk z Krzyżakami¹⁴. Poddał się dopiero po przybyciu większych sił Zakonnych, z zapewnieniem możliwości honorowego wyjścia z bronionego grodu¹⁵. W zamian został z braćmi wynagrodzony przez króla Władysława Jagiełłę posiadłościami katedry gnieźnieńskiej: Grzegorzewem i innymi pięcioma wsiami w powiecie konińskim¹⁶. Na osobiste, ustne polecenie króla w 1394 r. wypłacono braciom ze skarbca dworskiego łącznie 24 grzywny¹⁷. W związku z tym, że ziemia dobrzyńska w latach 1392-1405 znajdowała się w rękach Krzyżaków, wszystkie majątności synów Hektora zostały im skonfiskowane¹⁸, a ich urzędy miały znaczenie tylko tytularne. Mikołaj jako podsędek dobrzyński – bez realnej władzy – przebywał w Wielkopolsce, gdzie uczestniczył w sporach z sąsiadami. W dniu 12 listopada 1398 r. był w składzie sędziów nadających szlachectwo Maciejowi z Nądni¹⁹. W tym samym dniu wygrał proces o zniesławienie z Ubysławem Grzebieńskim²⁰. Rok później 13 grudnia 1399 został powołany na świadka w sprawie Mikołaja Miedziborskiego z niejakim Baworem²¹.

Dnia 25 stycznia 1406 r. wystąpił jako świadek na dokumencie, w którym Tycza i Juga synowie Tyczy z Koręczyna, sprzedali 10,5 łana oraz połowę dochodów z karczmy w Łyzynie,

¹² J. Piasecki, *Opisanie klasztorów i kościołów księży franciszkanów prowincji polskiej*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 5 (1843), nr 1, s. 48-50; *Nicolao Subjudice Dobrinen[si]*.

¹³ KDP, T. II/2, nr 542: *Niclos Kosschisko undrrichter*; O zastawie zob. m. in. Z. Gludon, J. Powierski, *Podziały*, s. 224; J. Bieniak, *Kształtowanie się terytorium ziemi dobrzyńskiej w średniowieczu*, ZH 51 (1986), nr 3, s. 34-36; J. Pakulski, *Jeszcze o zastawie Złotorii i ziemi dobrzyńskiej Krzyżakom przez Władysława Opolczyka w latach 1391-1392*, „Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie” 9 (1995), s. 11-30; J. Karczewska, *Kujawsko-dobrzyńskie władztwo Władysław Opolczyka*, [w:] *Władysław Opolczyk jakiego nie znamy. Próba oceny w sześćsetlecie śmierci*, red. A. Pobóg-Lenartowicz, Opole 2001, s. 57; J. Sperka, *Wojny Władysława Jagiełły z księciem opolskim Władysławem (1391-1396)*, Wodzisław Śląski 2011, s. 21-43.

¹⁴ *Spominki gnieźnieńskie*, s. 100-101: *Item anno revoluto gentes Cruciferorum in vigilla sancti Nicolai circumvallaverunt civitatem Dobrin et castrum ibidem, quod tenebatur a domino rege ... dicti Cossisso. Et tandem tercia die tradiderunt castrum et istam totam terram dicti Cruciferi obtinuerunt.*

¹⁵ *Franciscani Thorunensis Annales*, s. 180-181: *Tunc dominus magister rediens in Thorun misit aliquos preceptores ante castrum Dobryn, quod sewabatur pro rege Polonie, qui hoc expugnauerat. Tunc illis de castro, nolentes dominis nostris dare castrum, se fortiter defenderunt et aliquot de nostris sagittis leserunt. Quare domini reversi Prussiam accepto exercitus satis bono in crastino assumptionis Marie iterum venerunt ante castrum Dobrin. Tunc illi de casto dederunt castrum, et ipsi illesi cum bonis suis abierunt.*

¹⁶ Por. przyp. 8.

¹⁷ *Rachunki dworu*, s. 179: *item feria VI sequeinti (27/2) vexillifero Dobrinensi ad mandatum Regis XX marc*; 194: *item Johanni vexillifero, Nicolao, Grzimconi terrigenis Dobrinensibus pro expensis ad vocem dni Regis personalem IV marc.*

¹⁸ Wśród wsi płacących czynsz Zakonowi krzyżackiemu występują oba Szpetale, a chłopci ze Złotopola winni byli 15 korców zboża (*Das grosse Amterbuch des Deutschen Ordens*, wyd. W. Ziesemer, Gdańsk 1921, s. 468-469; *item Grose Spittal czinset 15 m. item Kleyne Spittal 2 ½ m. [...] dy gebuwer czu Slotthopol tenetur 15 scheffel*).

¹⁹ Lekszycki, Bd. I, nr 2810: *Cossisko, subjudex Dobrinensis.*

²⁰ Tamże, nr 2976: *Nicolaus alias Coszisco.*

²¹ Tamże, Bd. II, nr 2433: *Nicolao subjudice Dobirzinensi.*

Janowi z Byckgen, mieszczaninowi toruńskiemu za 180 grzywien²². Świadcował także na dyplomie króla Władysława Jagiełły z 12 czerwca 1408 r. pozywającym Iwana z Radomina o 10 000 florenów, co było efektem represji wobec ostatniego z żyjących przywódców obozu dobrzyńskich stronników księcia opolskiego Władysława²³. Następnie, Mikołaj pojawił się 3 kwietnia 1413 r. jako świadek procesu polsko-krzyżackiego z 1412 r.²⁴. W 1413 r. sąd ziemski w Inowrocławiu rozstrzygnął proces pomiędzy Janem Kosiskiem i jego synami oraz Mikołajem ze Złotopola, a wikariuszami kapituły wrocławskiej o wolność żeglugi po obu brzegach Wisły w okolicach Włocławka²⁵.

B.39.I. Mroczek z Łopuchowa¹

Syn Żegoty z Łopuchowa i Małgorzaty z Łopuchowa². Pisał się z Łopuchowa³ i Posadowa⁴. Miał braci: Mikołaja z Mieczownicy⁵ oraz Niemierzę z Kiszewa⁶ oraz siostry Katarzynę z Łopuchowa⁷ i Dorotę⁸. Miał żonę Dobroszkę z Grodzisk⁹, z którą doczekał się syna Gerwarda z Łopuchowa¹⁰ oraz córek Barbary z Łopuchowa¹¹ i Dobrochny z Łopuchowa¹². Posiadał

²²S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 506-507, dodatek nr 2: [...] *Nicolaus de Szlotopole subiudex Dobrinensibus*.

²³KDP, T. I, nr 158: *Nicolao de Slotopole Subiudex Dobrinenses*.

²⁴Por. przyp. 10.

²⁵Por. A.VI.1., przyp. 11.

¹ *Annales*, lib. X-XI, s. 209: *Mroczek de Pozsadow, alias de Lapuchow, miles Maioris Polonie propinqua cognatione per lineam directam Petro Vysch*; por. A.V.5., s. 187-188.

² AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 83: *mroczkonem de lopuchowo [...] margarethe mat[r]is ipsorum de lopuchowo*; Małgorzata była żoną Żegoty (KZP, nr 290: *dominam Machnam Zegothe relictam heredem de Lopuchowo*), zatem Mroczek był jego synem.

³KDW, T. V, nr 265: *Mroczko de Lopuchowo*.

⁴Tamże, nr 421: *Mroczko de Possadowa*.

⁵Tamże, T. IX, nr 1077: *Mruczko haeres in Łopuchow, tenutarius Powidzensis [...] et nobili Nicolao in Mieczownicy fratre nostro*; Wydawcy KDW (por. przyp. 5: „Mikołaj wyst. tylko tutaj; może nie chodzi tu o rodzonego brata Mroczka z Łopuchowa, ale o współrodowca - okolice Mieczownicy zamieszkiwali Leszczyce, z których wywodził się i Mroczek”) domyślali się, że Mikołaj był tylko „współrodowcem” Mroczka, bowiem wystąpił tylko raz, co zaakceptowała J. Karczewska, *Własność*, s. 48. Jednak wydaje się, że równie uprawnione jest twierdzenie, iż Mikołaj był rzeczywiście bratem Mroczka, a fakt nikłego jego występowania należy tłumaczyć jego małą aktywnością polityczną. Najpewniej był identyczny z Mikołajem Żegocicem, w co niesłusznie wątpił W. Brzeziński, *Koligacje małżeńskie*, s. 253.

⁶ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 83: *Nemerzam de kyszewo et mroczkonem de lopuchowo he[r]edes suos nepotes [...] margarethe mat[r]is ipsorum de lopuchowo*.

⁷ Tamże, Poznań Z. 3, k. 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Slomowo c[on]t[r]a suam l[itte]ram donac[i]onis i[n] p[ro] h[abe]t sup[er] Slomowo erga Nicolau[m] dorotheram katherinam pueris zegothe*; tamże, k. 57v: *petro andree filii et filias petri olim Slomowski erga nicolau[m] dorothream et katherina[m]*.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, Z. 11, k. 142: *andreas de Slomowo [...] per Generosus dobrochna cu[m] sua suorum filiabus olim d[omi]ni mroczkonis de lopuchowo*.

¹⁰ Tamże, Z. 10, k. 169: *Gerwardus de lopuhowo filius olim Streuni mroczkonis de lopuchowo*.

¹¹ Tamże, Z. 12, k. 186v: *dobrochna et Barbara filie olim mroczkonis de lopuchowo*.

¹² Tamże.

Łopuchowo¹³, Posadowo¹⁴, Grodzisk¹⁵, Chrostowo¹⁶, Zdrój¹⁷, Kobylniki¹⁸, Wyczółkowo¹⁹, Kąkolewo²⁰, Rychwo²¹ i Bukowiec²². Pełnił urząd starosty Babimostu²³ i Powidza²⁴.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 20 lipca 1410 r., gdy otrzymał od króla w dzierżawę gród Przezmark. Niedługo potem, został oskarżony przez krewnych Jana Sochy o jego zabójstwo²⁵. W 1412 r. protestował przeciwko przeniesieniu Piotra Wysza na biskupstwo poznańskie, przez co planował dokonać zamachu na Wojciecha Jastrzębca jako *spiritu movente* translacji Piotra Wysza z biskupstwa krakowskiego na poznańskie²⁶. Miał być za to uwięziony

¹³ KDW, T. V, nr 265: *Mroczo de Lopuchowo*.

¹⁴ Tamże, T. VIII, nr 1060: [...] *Poszadowo et inter Sgerzyna equitaret et limitaret, hoc dominus non debuit contradicere et si hoc predictum Sbyluth contraireret alias rozeslo, tunc nos prenominati fideiussores tenemur domino Mroczkoni centum marcas*.

¹⁵ AP Poznań, Kościan Z. 4, k. 181: *dobroszka co[n]thoralis d[omi]ni mroczoneis [...] Grodzisko opid[um] villas Chrostowo Wsdroy Cobilniky Wyczelkowo Kankolewo, Rychwo et Bucowecz*.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ A. Gąsiorowski, *Starostowie wielkopolskich miast królewskich w dobie jagiellońskiej*, [Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydział Historii i Nauk społecznych. Prace komisji historycznej, T. XXXIV], Poznań 1981, s. 37.

²⁴ Tamże, s. 57.

²⁵ *Annales*, lib. X-XI, s. 128-129: *DIE DOMINICO ANTE SANCTE Marie Magdalene vicesma Iulii motis rex castris a Morung supra villam et lacum Czyolpye prope castrum Pruszmork stavis locatis quievit. Ibi venerunt ad regem plures Cruciferi de Ordine ad defensionem castris Pruszmork relictis regeque suppliciter adorato castrum Pruszmork illi tradunt et resignant, quod ille Mroczkoni de Lopuchow militi Maioris Polonie de domo Lyasky consignat in tenutam. Verum quia nonnullae res ponderose et notabiles, thesauri quoque plurimi in castro eodem reconditi referebantur, rex ad intronisandum Mroczkone in castrum et ad conscribendum singulas castris res et fortunas Ioannem Socha notarium suum de domo Nalancz cum eodem Mroczkone in Pruszmork transmisit. Qui dum intronizzato predicto Mroczkone et rebus conscriptis rediret, in itinere sive a propiis sive ab hostibus, incertum habebatur, cum omni sua comitiva est necatus. Insimulatus est vehementer prefatus miles Mroczek necem suam procurasse, ne conscriptarum rerum et thesaurorum castris Pruszmork apud regem illius relacione innotesceret condicio. Rege autem apud Marienburg obsidionem agente a fratribus et consanguineis Ioannis Socha interfecti de occasione sua Mroczek culpatus iudicio instaurato crimen obiectum diluit iureiurando militari; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. X-XI, s. 208-210: „Dwudziestego lipca, w niedzielę przed uroczystością św. Marii Magdaleny król ruszywszy z Morağa spoczął we wsi i nad jeziorem Człopie, po rozbiciu obozu w pobliżu grodu Przezmark. Przybyło tam do króla wielu Krzyżaków zostawionych celem obrony wspomnianego grodu Przezmarka, a oddawszy pokornie cześć królowi przekazują mu gród Przezmark i rezygnują z niego. Ten daje go w dzierżenie rycerzowi wielkopolskiemu Mrocze z Łopuchowa, herbu Laski. Ale ponieważ opowiadano, że w tym zamku ukryto pewne bardzo ważne rzeczy oraz mnóstwo skarbów, król posła z tymże Mroczką do Przezmarka swego pisarza Jana Sochę, herbu Nałęcz, celem wprowadzenia Mroczki do zamku i spisania całego majątku znajdującego się w zamku. Kiedy ten wracał po wprowadzeniu wspomnianego Mroczki i spisaniu rzeczy, zginął w drodze zamordowany z całym swoim orszakiem, nie wiadomo, czy przez swoich, czy przez wrogów. Posądzano uparcie wspomnianego Mroczkę, że spowodował jego zabójstwo, by z jego przekazu król nie zapoznał się ze stanem spisanego majątku i skarbów zamku Przezmark. Oskarżony zaś przez braci i krewnych zabitego Jana Sochy o jego zabójstwo w czasie, gdy król był zajęty obleganiem Malborka, podważył na rozprawie sądowej zarzucaną mu winę przez złożenie przysięgi rycerskiej”.*

²⁶ *Annales*, lib. X/XI, s. 209: *Que quidem translacio [Petrus Visch a sede Cracoviensi in Posnaniensem transferr] magnum in clero et populo parturivit scandalum, laicos quoque reddidit plus solito ecclesiasticis infestiores. Sed neque in diem hanc eius poterat ad liquidum amaritudo aboleri, sed et Mroczek de Pozsadow, alias de Lapuchow, miles Maioris Polonie propinqua cognacione per lineam directam Petro Vysch episcopo iunctus, deieccionem suam ignominiosam molestius ferens aptum observabat tempus, quo Albertum Iastrzambiecz episcopum occideret*.

w wieży²⁷. Zaś 25 sierpnia tego roku nie stawił się na sprawę, którą wytoczył królowi o poniesione szkody w czasie dzierżenia Przezmarka. Żądał od króla wynagrodzenia mu tychże i wyrównania wydatków, jakie na usługach króla, zgodnie z jego wolą poczynił. Miał nawet list od monarchy, w którym obiecał Mroczkowi spełnić jego żądania. W związku z jego nieobecnością, wydano na niego zaoczny wyrok, nakazujący mu milczenie w tej sprawie²⁸.

W 1415 r. procesował się wspólnie z żoną ze swoim szwagrem Przybysławem z Gryżyny. Uzyskała na nim prawo do wykupienia prawem bliższości Grodziska z wsiami Chrostowo, Zdrój, Kobylniki, Wyczółkowo, Kąkolewo, Rychwo i Bukowiec²⁹. Wtedy także toczył proces z Andrzejem z Czyżewa³⁰. Uzyskał wówczas dziesięć grzywien na Mikołaju z Gwiazdowa³¹. W 1416 r. Mroczek oskarżył Jana Kosisko z Orchowa o napaść na swoje posiadłości³². Dnia 9 marca 1417 r. był świadkiem, zastawu wsi Szydłowo przez dziekana gnieźnieńskiego Wincentego Erazmowi z Naramowic³³. W tymże roku sądził się ze Stanisławem Słapem, o toczy dokument oprawny Dobroszki w Łopuchowie ma moc prawną³⁴.

W 1418 r. powołał się na prawo bliższości do Brudzewa, które zakupił Jarand z Grabi od Mrokoty z Brudzewa³⁵. Miał wówczas wyznaczone terminy sądowe: z Michałem z

Dieta quoque generali apud Gnesnam instituta pro Penecostes die, ad quam Albertus Jastrzambiecz episcopus certo cercius ferebatur venturus, Mroczek prefatus cum quingentis armatis hospicium illius invadere et Albertum episcopum obtuncare iureiurando se astrinxerat, verum Alberto Jastrzambiecz dietam huiusmodi declinante, facinus cogitatum execucioni mandatum non est; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. X/XI, s. 238: „To przeniesienie [Piotra Wysza z biskupstwa krakowskiego na poznańskie] wywołało wielkie zgorzienie wśród duchowieństwa. Przykrych jego skutków nie można było całkowicie usunąć aż do tego dnia, kiedy rycerz wielkopolski Mroczek z Posadowa czyli Łopuchowa, związany bliskim pokrewieństwem w linii prostej z biskupem Piotrem Wyszem, bolejący nader dotkliwie nad jego haniebnym wyrzuceniem, czekał na odpowiedni moment, by zabić biskupa Wojciecha Jastrzębca. Kiedy na Zielone Świąta wyznaczono zjazd generalny w Gnieźnie, na który – jak mówiono – miał z całą pewnością przybyć Wojciech Jastrzębiec, wspomniany Mroczek poprzysiągł sobie najechać z pięciuset zbrojnymi na jego gospodę i zabić biskupa Wojciecha. Ponieważ jednak Wojciech uchylił się od przybycia na ten zjazd, nie doszło do wykonania zamierzonego występku”.

²⁷ *Catalogi episcoporum Cracoviensium*, s. 210: *Et quamvis in conuentione generali quae agabatur in terra Chelmiensi, cui et Wladislaus rex et Alexander Withawdus dux Lithuanie et vniuersi pontifices et proceres regni Polonie intererant, dum arma Polonica Lithuanis communicabat, fratres et consanguinei prefati Petri Wisch episcopo magno studio instarent, peterentque, ne episcopum tot annorum a sede sua rex per violentiam deijceret. Rex tamen neglecta modestia regia, in Mroczkonem militem qui sabriosus loquebatur manum extendens, ipsum corripuit et in turrim deiecit, quo malo ceteri deterriti, causam episcopi iniuste accusati et iniuste deieci promouere destiterunt.*

²⁸ *Zapiski sądowe województwa sandomierskiego*, nr 565: *Mroczko de Lopuchow*; tamże, nr 566: *ipsum Mroczkonem*.

²⁹ AP Poznań, Kościan Z. 4, k. 179: *dobroszka co[n]thoralis mroczkonis lopuchowski*; tamże, k. 181: *dobroszka co[n]thoralis d[omi]ni mroczconis*.

³⁰ Tamże, Gniezno Z. 2, k. 7v: *mroczkonis de lopuchowo*; tamże, k. 9v: *mroczconem de lopuchowo*.

³¹ Tamże, k. 38v: *mroczconis de lopuchowo*; tamże, k. 57: *mroczconis de lopuchowo*.

³² WRS, T. I, nr 863: *Johannes Coschisko, vexilifer Dobrzinensis ducit testes erga nobilem dominum Mroczconem Lopuchowski*.

³³ KDW, T. V, nr 265: *Mroczko de Lopuchowo*.

³⁴ AP Poznań, Poznań Z. 4, k. 172v: *mroczkone de posadowo*.

³⁵ Tamże, Gniezno Z. 2, k. 82: *mroczkone[m] de lopuchowo qui sorte opidi Brudzewo p[er] ip[su]m d[omi]ni p[er]petuis Jara[n]du[s] apud d[omi]n[u]m mrocotha[m] p[ar]tibus p[er]petuis empta p[ro] qua sorte eiusd[em] opidi Idem d[omi]nus mroczko sup[er] ip[su]m Jure p[ro]ximitati[is]*.

Wilanowic³⁶; z Mikołajem z Piątkowa³⁷; ze Stanisławem Słapem o 22 grzywny³⁸ i z Janem Jarogniewskim³⁹. Przedstawił w tym roku jeszcze dowód do posiadania Posadowa⁴⁰.

W 1420 r. toczył spór z Dzierżławem Kamińskim o to, iż zabrał mu 3 konie⁴¹. Wtedy był również jednym z arbitrów w procesie między Abrahamem Zbąskim i Wygłosem mieszczaninem ze Zbąszynia, a braćmi Dzierżławem mieszczaninem w Kościanie i Bartoszem mieszczaninem w Lwówku⁴². Zaś poprzez Erazma Naramowskiego oddał w sądzie Dobrogostowi z Kolna dokumenty królewskie w sprawie Powidza z przyległymi wsiami. Ten z kolei przekazał te dokumenty Piotrowi Korzbokowi, który wykupił Powidz. Mroczek zaś miał w ciągu 8 dni przekazać mu Powidz⁴³. Jeszcze w tym roku zawarł ugodę z bratem Niemierzą z Kiszewa. Po śmierci ich matki Niemierza powinien otrzymać 60 grzywien, które Małgorzata wniosła do Łopuchowa⁴⁴. Mroczek i Niemierza w imieniu swoim oraz ich matki Małgorzaty zawarli ugodę z Tomkiem Gądkowskim jako pełnomocnikiem jego żony Katarzyny. Tomek miał przenieść się do domu Małgorzaty w Łopuchowie, uprawiać tam folwarki i prowadzić gospodarstwo, zaś pani Małgorzata ma zachować dożywotnio pełnię władzy i użytków z tego domu, lasów, zarosli, łąk; po jej śmierci Tomek z żoną miał otrzymać wszystkie ruchomości i nieruchomości, tj. zasiewy, bydło, trzodę i sprzęty domowe⁴⁵.

Dnia 9 stycznia 1421 r. był obecny przy zaświadczeniu przez starostę Sędziwoja z Ostroroga, że Dobrogost z Prusimia sprzedał swoje części wsi Krzemieniewo, Wierzchucin, Brylewo, Garzyn i Rybnik stolnikowi poznańskiemu Przybysławowi z Gryżyny⁴⁶. W podobnym charakterze wystąpił tego samego dnia na dyplomie, w którym starosta wielkopolski poświęcił sprzedaż tych wsi, tym razem przez żonę tegoż Dobrogosta, Annę⁴⁷. W tym jeszcze roku posłował do Raciborza na polecenie Władysława Jagiełły, gdzie został uwięziony, o czym wspomina zapiska z 16 października przyznająca mu 20 skotów zadośćuczynienia⁴⁸. Procesował się także z niejakim Rakiem⁴⁹.

³⁶ Tamże, k. 84v: *mroczkonis de lopuchowo*.

³⁷ Tamże, k. 89v: *Lopuchowo [...] mroczkonis*.

³⁸ Tamże, Poznań Z. 5, k. 46: *mroczek h[er]es in lopuchowo*.

³⁹ Tamże, k. 64-64v: *mroczko lopuchowsky*.

⁴⁰ Tamże, k. 45v-46: *mroczek h[er]es in lopuchowo*.

⁴¹ WRS, T, III, nr 841: *Mroczkonem de Babymosth*.

⁴² AP Poznań, Kościan Z. 6, k. 72v: *Mroczko lopuchowsky*.

⁴³ Tamże, Poznań Z. 6, k. 57v-58: *mroczkonis de lopuchowo*.

⁴⁴ Tamże, k. 83: *mroczkonem de lopuchowo*.

⁴⁵ Tamże, k. 107v-108: *mroczek de poszadowo*; tamże, k. 114v-115: *mroczko lopuchowsky*; por. T. Jurek, *Łopuchowo*, [w:] SHGWP, T. III, s. 51.

⁴⁶ KDW, T. VIII, nr 908: *Mroczkone de Lopvchowo*.

⁴⁷ Tamże, nr 909: *Mroczkone de Lopvchowo*.

⁴⁸ *Podwoły Kazimierskie 1407-1432*, wyd. S. Krzyżanowski, Kraków 1907, s. 416: *Mroczkoni de Lepuchow*.

⁴⁹ WRS, T. III, nr 860: *Mroczko de Babimost*.

W 1423 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z Dobrogostem Dziewierzskim⁵⁰ oraz z Henrykiem Zbąskim o 10 wozów pszenicy i 18 koni, które ten zajął na komorze celnej⁵¹, podobnie jak i w 1424 r. z Niewstapem ze Świekotek⁵², Przechną z Zielonki⁵³ i z Janem Pniewskim⁵⁴. Wówczas także został pozwany o gwałt przez Zbyluta, plebana w Brodach⁵⁵. Dnia 22 marca 1425 r. Sędziwój z Ostroroga zaświadczył w obecności Mrocza, że Maciej z Pomarzan sprzedał łan ziemi w Pomarzanach Zdziškowi z Pomarzan⁵⁶, a 4 sierpnia Łopuchowski świadkował przy potwierdzeniu darowizny czynszu rocznego w wysokości 41,5 grzywien, dokonaną przez Jana dziedzica Pniew na rzecz Mikołaja proboszcza szpitala św. Ducha na przedmieściu pniewskim⁵⁷. Następnie, 23 października tego roku Piotr Urbanowski i Wojciech Wolanowski poręczyli za kanonika uniejowskiego Zbyluta, że nie będzie kwestionował granic wytyczonych pomiędzy Posadowem, należącym do Mrocza, a Zgierzynką, będącą własnością Zbyluta⁵⁸. Procesował się także z Zygmuntem z Zielęcina, który dowodził, że zapłacił Mroczkowi 50 grzywien zgodnie z jego listem⁵⁹.

Dnia 14 stycznia 1426 r. jako tenutariusz powidzki wyznaczył nowe pastwiska mieszczanom powidzkim w miejsce pastwisk włączonych w obręb folwarku⁶⁰, a 27 lutego Sędziwój z Ostroroga zawiadomił sądy w Gnieźnie i Poznaniu, że wysłany na Litwę Mroczek z Łopuchowa nie może stanąć na rokach sądowych⁶¹. Później, 22 maja, arcybiskup gnieźnieński Wojciech Jastrzębiec nakazał oficjałowi gnieźnieńskiemu odroczenie rozprawy przeciwko Mroczkowi z Łopuchowa⁶². Nazajutrz, był obecny przy królu, gdy ten zapisał 50 grzywien Piotrowi z Trzebawia⁶³, zaś 5 lipca monarcha nakazał zawiesić terminy sądowe Mrocza⁶⁴. Dnia 12 sierpnia król Władysław Jagiełło zatwierdził dokument wystawiony przez Łopuchowskiego dla

⁵⁰ Tamże, nr 1001: *Mroczo Lopuchowsky*.

⁵¹ Tamże, nr 1002: *Mroczone Lopuchowsky*.

⁵² AP Poznań, Poznań Z. 8, k. 11: *mroczkone de lopuchowo et posschadowo*; tamże, k. 13: *mroczkonem de lopuchowo*; tamże, k. 21: *mroczek de llopuhowo*.

⁵³ Tamże, k. 15: *mroczek de lopuchowo*.

⁵⁴ Tamże, k. 13v: *mroczkonem de lopuchowo*.

⁵⁵ Tamże, Z. 7, k. 198v: *mroczkonem de lopuchowo*.

⁵⁶ KDW, T. VIII, nr 1019: *Mroczkone de Lopuchowo*.

⁵⁷ Tamże, T. V, nr 421: *Mroczko de Possadowa*.

⁵⁸ Tamże, T. VIII, nr 1060: *domino Mroczkoni*; owa ugoda była kontynuacją wcześniejszego sporu, ale widocznie nie skończył się wtedy, gdyż Mroczek ze Zbylutem pojawiali się jeszcze w sądach (AP Poznań, Kościan Z. 8, k. 196v: *mroczkone[m]*; tamże, Poznań Z. 8, k. 88: *mroczkone[m] de lopuchowo*; tamże, Z. 9, k. 17v: *mroczkon[em] de lopuchowo*).

⁵⁹ WRS, T. II, nr 788: *Mroczkonis de Lopuchowo*.

⁶⁰ KDW, T. IX, nr 1077: *Mruczko haeres in Lopuchow, tenutarius Powidzensis*.

⁶¹ Tamże, nr 1081: *Mroczkonem de Lopuchowo*; *Sejmiki*, nr 147: *Mroczkonem de Lopuchowo*.

⁶² KDW, T. X: *Zawiera dokumenty nr 1381-1699 z lat 1435-1444*, wyd. A. Gąsiorowski, T. Jasiński, [Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydawnictwa źródłowe komisji historycznej, T. 23], Poznań 1993, nr 1089: *Mroczko tenutarius in Powicz*.

⁶³ Tamże, T. V, nr 439: *Mroczkone de Lopuchow*.

⁶⁴ Tamże, T. IX, nr 1099: *Mroczek de Lopuchowo*.

Powidza⁶⁵. Następnie, 11 września tego roku, król nakazał zawiesić sprawy sądowe dotyczące dóbr biskupstwa poznańskiego, w tym i Mrocza, z powodu wakatu na biskupstwie⁶⁶. Jeszcze w tym roku Wierzbęta Tuczępski przysięgał, że Mroczek dał, a nie pożyczył mu, zbroję wartości 30 grzywien⁶⁷. Tomasz z Gądek poręczył za niego Piotrowi z Lewic, w sprawie o ranienie przez Mrocza trzech ludzi Piotra⁶⁸, a monarcha polecił odłożyć na 3 miesiące wszystkie sprawy sporne toczące się między Dobrogostem z Kolna a Mrocziem z Łopuchowa⁶⁹. W 1427 r. Wierzbęta Tuczępski miał przekazać Mroczkowi równowartość czynszu z Lubocześnicy w zastaw za wspomnianą zbroję⁷⁰. Procesował się w tym roku także z Piotrem z Łoskunia⁷¹.

B.40.I. Mściśław z Lubkowa¹

Syn Andrzeja z Lubkowa². Pisał się z Lubkowa³. Miał braci Aleksandra z Lubkowa⁴ i Mikołaja z Lubkowa⁵. Posiadał Lubków⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Dnia 24 kwietnia 1458 r. procesował się z Wolimirem, Marcinem i ich bratankami z Żelawina⁷. Być może to on wystąpił jako obrońca Jana z Bielska w jego sporze z Maciejem z Żelazna⁸.

⁶⁵ Tamże, nr 1104: *Mrockonis de Lopuchow*.

⁶⁶ Tamże, nr 1108: *Mroczconis de Lopuchowo*.

⁶⁷ WRS, T. I, nr 1239: *Mroczkonem de Lopuchowo*.

⁶⁸ Tamże, Poznań Z. 8, k. 122v: *mroczkone de possadowo*; tamże, k. 133v: *mroczkone de possadowo*; tamże, Z. 9, k. 7v: *mroczek de lopuchowo*; tamże, k. 17v: *mroczkoni[s] de lopuchowo*.

⁶⁹ Tamże, Kościan Z. 8, k. 281: *mroczconis de lopuchowo*.

⁷⁰ Tamże, Poznań Z. 9, k. 44v-45: *mroczkonis de lopuchowo*; tamże, k. 51: *mroczko in vel Thome de Ganthky*, k. 52v: *mroczkon[is] de lopuchowo*, tamże, k. 60-60v: *mroczkon[is] de lopuchowo*.

⁷¹ Tamże, k. 41v: *mroczkon[is] de lopuchowo*; tamże, k. 51: *mroczkon[is] de lopuchowo*.

¹ *Mazowieckie zapiski herbowe*, nr 152: *Msiclaum filium olim Andree de Lupkowo de armis Laski*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ *Metrica Universitatis*, T. I, nr 47e/071: *Allexius Andree de Lupskow*.

⁵ Świadczy o tym zapiska zastawu Bodzewa przez Mikołaja i jego brata Aleksandra (AGAD, Metryka Koronna, ks. 18, k. 211v-212v: *allexius pl[e]ban[us] Samogoszky et [...] nicolaus lupskowsky germani de Bodzewo*), który z kolei był dowodnie synem Andrzeja (por. przyp. 4).

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ *Mazowieckie zapiski herbowe*, nr 158: *Lupkowsky*.

B.41.I. Nieznana z imienia matka Barbary z Sadów¹

Nie jest znane jej pochodzenie². Pisała się z Dokowa³. Miała córkę Barbarę z Sadów⁴. Posiadała Dokowo⁵.

W 1508 r. Jan z Kamieńca wywiódł swoje szlachectwo, przyznając się, że jego babka macierzysta była herbu Leszczyc⁶.

B.42.I. Nieznana z imienia matka, Katarzyny, ż. Bartosza Jurkowskiego¹

Nie jest znane jej pochodzenie ani imię. Miała córkę Katarzynę².

B.43.I. Nieznana z imienia matka Pawła z Gorzyc¹

Nie jest znane ani jej imię, ani jej pochodzenie. Miała syna Pawła z Gorzyc².

Wspomniana została przy wywodzie szlachectwa swojego syna³.

B.44.I. Piotr Dąbek z Rzemiechowa¹

Nie jest znany krąg rodzinny Piotra Dąbka. Pisał się z Rzemiechowa². Posiadał Rzemiechowo³. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ *Materiały do Historii Prawa*, nr 234: *Iohannem Camyenski ex utroque parente fuisse et esse legitime procreatum ac nobilem genitum de armis [...] ex matre Barbara de Schadi Nalecz, et ex antiqua matre matris de Dokowo de armis Leszczyc alias Brog*

² Być może była identyczna z Dorotą z Grąbiew, której dziadem był Wojciech z Dokowa, a dziadem stryjczym Andrzej z Dokowa, dowodny przedstawiciel herbu Laska (por. B.1.I., przyp. 1). Równie dobrze jednak to mogła być jej siostra Anna. Istnieje jeszcze możliwość, że żadna z nich nie była matką Barbary z Sadów, bowiem w 1462 r. były jeszcze pannami (por. B.1.I., przyp. 18), a w 1508 r., jej wnuk już był pełnoletni. Zatem być może matką Barbary z Sadów była nieznana źródłom córka Wojciecha z Doków lub Andrzeja z Doków. Nie jesteśmy w stanie tego rozstrzygnąć.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

¹ NZH, nr 34: *Barthossi Jurkowsky [...] post matrem matris palat (?) alias po babycy de armis Brog proclamatione Llasky.*

² Katarzyna była matką Bartosza Jurkowskiego (AP Poznań, Kościan Z. 9 k. 205: *barthossi[us] cu[m] kathe[r]ina m[at]re sua; tamże, k. 234v-235 d[omi]na Jurkowska et filiu[m] suu[m] Barthossiu[m] de Osszczek*), a ten przyznał, iż jego babka macierzysta była herbu Bróg (por. przyp. 1). Zatem musiała być to jej matka, a ona sama mogła przejąć herb po swoim ojcu.

¹ *Materiały do historii prawa*, nr 277: *Paulum Gorziczsky nobilem ex utroque parente ex patre de armis Samson et ex matre Leszczyc.*

² Tamże.

³ Tamże.

¹ NZH, nr 35: *Mathias Ogon magnus ministerialis de Camyenyecz coram iudicio rognauit, quod nobilis Petrus Dambek in loco iuramentorum consueto tacta imagine crucifexi cum duobus de clenodio patris Laszka propinquieribus videlicet Nicolao de Rzemehowo et Petro de Proczino.*

² AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 64: *petr[us] dambek Rzemochowsky; tamże, k. 64: petr[us] dambek Rzemochowsky.*

³ Tamże.

W źródłach wystąpił pierwszy raz w 1449 r., gdy poręczył za niego Piotr z Grzybowa⁴ w sprawie z burgrabią gnieźnieńskim⁵. Wówczas toczył spór z wikariuszem z Orchowa Mikołajem⁶. Oczyszczył się wtedy ze szlachectwa przed sędzią Maciejem Ogonem z Kamieńca, a świadkami z jego herbu byli Piotr z Procyńia i Mikołaj z Rzemiechowa⁷. W 1463 r. toczył spór z Dorotą wdową po Bawku z Dyniowa⁸. Przed 1470 r. sprzedał swoją część Janowi Borkowi z Niwek⁹.

B.45.I. Piotr Wysz z Radoliny¹

Syn Jana² i Anny³ lub Małgorzaty⁴. Pisał się z Radoliny⁵ i Lubstowa⁶. Posiadał Radolinę⁷ i Lubstowo⁸. Był rektorem ultramontanów w Padwie⁹, prepozytem włocławskim¹⁰, nuncjuszem apostołskim¹¹, papieskim kolektorem generalnym¹², kanclerzem królowej Jadwigi¹³, pronotariuszem Stolicy Apostolskiej¹⁴, biskupem krakowskim¹⁵ i poznańskim¹⁶.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1378 r., gdy obronił bakalarat z prawa kanonicznego¹⁷. Natomiast 9 lutego 1379 r. Piotr został wybrany rektorem ultramontanów w Padwie¹⁸. Jako rektor obecny był 7 października 1379 r. przy przekazaniu listu

⁴ Tamże, Gniezno Gr. 1, k. 89: *dambek*.

⁵ Tamże, k. 92: *dambek*.; tamże, k. 96: *dambkoni*.

⁶ Tamże, k. 92v: *dambko[ne]m*.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ TDreg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 5036 (regest): *Jan Borek de Nywka dziedzic w Rzemachowo, na części nabytej od córek Mikołaja ol. Rzemachowskiego i na części nabytej od ol. Piotra Dambek w Rzemachowie p. pyzdr. zap. 40 grz. pos. i t. w. żonie ND. Annie.*

¹ Por. A.II.9., nr 7-9.

² Por. A.V., *passim*.

³ *Catalogi episcoporum Cracoviesium*, s. 208: *ex matre Anna*.

⁴ *Joannis Dlugosii Catalogus Episcoporum Poznaniensium*, s. 507: *ex patre Maczuda et matre Margaretha*; tekst tłumaczony: *Katalogi biskupów poznańskich*, s. 31: „syn Maczudy i Małgorzaty”.

⁵ Tamże.

⁶ *Monumenti della Università*, nr 1626: *Licentia priv. examinis domini Petri de Lupschono de Polonia*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 292, nr 14).

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Por. przyp. 6.

⁹ *Monumenti della Università*, nr 1461: *Ibique dominus Petrus rector scholarum ultra monatanorum*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 290, nr 8).

¹⁰ VMPL, T. I, nr 1031: *Magistro Petro de Radolina Preposito ecclesie Wladisaviensis utriusque iuris doctori, referndariius noster, aposotolice sedis nuncio [...] collector generalis in Polonia et Hungaria.*

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ *Catalogi episcoporum Cracoviesium*, s. 69: *Ffuit autem vtriusque iuris doctor et serenissime principis domine Hedwigis regine Polonie cancellarius.*

¹⁴ BP, T. III, nr 283 (regest): *mgro Petro de Radolino prothonotario nostro.*

¹⁵ ZDM, cz. 6, nr 1594: *Petro episcopo Cracouiensi.*

¹⁶ *Akta Unii*, nr 51: *Petro Poznaniensi [...] ecclesiarum episcopis.*

¹⁷ Por. A.V., przyp. 1.

¹⁸ Por. przyp. 9.

papieskiego do padewskiego uniwersytetu przez Franciszka de Ariminio¹⁹, a w 1382 r. został wymieniony w metryce tamtejszej instytucji²⁰. Dnia 5 września 1385 r. został ponownie wybrany rektorem ultramontanów²¹. Drugiego października tego roku wchodził w skład komisji egzaminacyjnej filozofów²², a cztery dni później został wymieniony jako bakałarz prawa kanonicznego, przy okazji egzaminu filozoficznego niejakiego Mikołaja²³. Dnia 3 kwietnia 1386 r. Piotr został doktorem z zakresu prawa kanonicznego oraz otrzymał prawo *veniam legendi*²⁴, a potem obronił bakalarat z prawa cywilnego i doktora dekretów²⁵, co zaznaczył skwapliwie w swojej tytułaturze²⁶. Następnie, 10 marca 1387 r. zasiadał w komisji doktoranckiej na wydziale sztuk wyzwolonych i medycyny w Padwie²⁷, a 22 maja uczestniczył w egzaminie doktorskim Antoniego z Parmy²⁸. Z kolei 24 sierpnia oświadczył, że dziesięciny zbierane przez niego i jego poprzedników wcale nie należą się królestwu Węgier czy Polski²⁹.

Dnia 11 kwietnia 1388 r. wystąpił jako jeden z przedstawicieli strony polskiej w rokowaniach z Krzyżakami w Raciążku³⁰, a 18 lipca był obecny, gdy król Władysław Jagiełło transumował dokument na prośbę Spytka z Melsztyna³¹. W histografii sądzono, iż Piotr jeszcze w tym roku wstawił się za polskim plebanem Wawrzyńcem z Gołaczowa³². Dnia 24 sierpnia 1389

¹⁹ Por. przyp. 2.

²⁰ Tamże.

²¹ *Monumenti della Università*, nr 1604: *Petro de Polonia [...] universit. scol. studii. pad. rectoribus*; cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 291, nr 12.

²² *Monumenti della Università*, nr 1600: *d. Petro de Polonia, rectore scholarium ultramontanorum*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 291, nr 10).

²³ *Monumenti della Università*, nr 1602: *d. Petro de Apolonia licenciato in iure canonio, rectore scholarium ultramontanorum*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 291, nr 11).

²⁴ *Monumenti della Università*, nr 1614: *Publica doctoratus d. Petri de Polonia in iure canonico sub d. episcopo Feltrensi et d. abbato Carrarie, devretorum doctoribus. Pad. super episcopali palacio in sala ubi consuevit esse trotura, pres. d. Lodoyco de Buzacharinis, d. Anthonio Turcheto ambobus de Padua et d. Phylippo de Mediolano omnibus tribus canonicis ecclesie maioris Padue ... testibus et aliis. D. Raymundus epis. Pad. licentiam dedit publice d. Petro de Apolonia ascendendi chatedram magistralem, legendi, disputandi et cetera in prefata iuris canonici scientia hic et ubique locorum et terrarum*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 291-292, nr 13).

²⁵ Por. przyp. 6.

²⁶ *Monumenti della Università*, nr 1632: *Petro de Polonia iuris utrisque doctore*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 293, nr 16).

²⁷ *Monumenti della Università*, nr 1641: *Perto decretorum doctore*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 293, nr 17).

²⁸ *Monumenti della Università*, nr 1651: *Petrus de Radolina (de Polonia) utriusque iuris doctor [...] Petro de Lupschono de Polonia, decretor. doctore*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 293, nr 18-19).

²⁹ *Repertorium Germanicum*, Bd. II: *Verzeichnis der in den Registern und Kameralakten Urbans VI., Bonifaz' IX., Innozenz VII. und Gregors XII. vorkommenden Personen, Kirchen und Orte des Deutschen Reiches, seiner Diözesen und Territorien 1378-1415*, bearb. G. Tellenbach, Berlin 1933-1961, nr 198 (regest): *Petrus de Radolina, prep. Wladislav. utr. iur. doct. refer. nunt.*

³⁰ CEV, nr 102; Gdzie błędnie podany przez wydawcę pod rokiem 1393 r., choć w tym roku występujący na dyplomie Mikołaj nie był już marszałkiem, a Piotr był już biskupem.

³¹ ZDM, cz. 6, nr 1544: *Petro de Radolina doctore iuris utriusque*.

³² Wawrzyńiec z Gołaczowa został oskarżony o zniesławienie i jakieś inne czyny niedozwolone. Postawiono go przed sądem w Perguii, gdzie został zrehabilitowany. Zdaniem Władysława Abrahama, po wstawiennictwie wpływowych poręczycieli z Polski został on w ciągu dwóch miesięcy zwolniony z aresztu i otrzymał pisemną rehabilitację 6 sierpnia 1388 r. (W. Abraham, *Proces przeciw księdzu polskiemu o obrazę papieża Urbana VI*, [w:] *Studja staropolskie. Księga ku czci Aleksandra Brücknera*, Kraków 1928, s. 106-111). Według M. Gębarowicza właśnie

r. papież mianował go nuncjuszem i kolektorem generalnym Kamery Apostolskich z prawem kontrolowania ksiąg przychodów innych kolektorów oraz inkwizytorów w Polsce i na Węgrzech³³. Wówczas właśnie otrzymał glejt papieski gwarantujący mu specjalne uprawnienia³⁴. Następnego dnia dostał upoważnienie do nakładania kar kościelnych na dłużników papieskich³⁵. Dzięki tym przywilejom, Piotr miał duże wpływy w Stolicy Apostolskiej, a dzięki jego staraniom, książę legnicki Henryk, został mianowany biskupem wrocławskim³⁶.

Następnie, 13 lipca 1390 r. został członkiem delegacji w rozmowach z Zakonem krzyżackim, prowadzonych przez Jana Mantusa i Ludwika z Neapolu, legatów papieskich³⁷. Zdaniem Jana Długosza 28 lipca miał uczestniczyć w sprowadzeniu braci czeskich na Kleparz.³⁸ Dnia 31 lipca tego roku przedstawił monarsze dokument potwierdzający przywileje dla miasta Łagowa, nadane przez Elżbietę Łokietkówną³⁹. Z kolei, 5 sierpnia świadkował w sprzedaży wsi Porąbka⁴⁰, a trzy dni później przy kupnie domu pod Wawelem przez wikariuszy katedralnych od złotnika krakowskiego Synaja⁴¹. Nazajutrz w podobnym charakterze wystąpił przy nadaniu przywilejów przez króla Władysława Jagiełłę dla Krystyna z Ostrowa⁴²; 16 sierpnia Piotr podczas wydania aktu królewskiego dla kupców pomorskich⁴³ oraz 6 września, gdy król zakazał swoim urzędnikom sądenia ludzi z opola łagowskiego⁴⁴. Na początku 1391 r. gościł Mateusza

Piotr Wysz miałby być bym „wpływowym poręczycielem”, bowiem przebywał wówczas w Rzymie, pilnując spraw Polski po nieudanych rokowaniach polsko-krzyżackich w Raciążku. Za takim rozwiązaniem przemawia fakt, iż następny dokument o Piotrze Wyszu wystawiony został właśnie w Perugii (M. Gębarowicz, *Psalterz floriański i jego geneza*, Wrocław 1965 s. 29). Władysław Seńko uważał, z kolei Wawrzyńca za wysłannika biskupa krakowskiego, przebywającego na dworze papieskim (W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 294, nr 23). Dokument rehabilitujący nie wspomina słowem o tych wszystkich rzeczach. Należy pamiętać, że 18 lipca 1388 r. Piotr Wysz był jeszcze w Polsce (ZDM, cz. 6, nr 1544: *Petro de Radolina doctore iuris utriusque*). Por. P. Kaleta, *Proces o obrazę papieża Urbana VI w świetle historiografii*, „Nasza Przeszłość. Studia z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce” 128 (2017), s. 99-110.

³³ BP, T. III, nr 62 (regest): *Petro de Radolina utriusque iuris doctore*.

³⁴ Por. przyp. 10.

³⁵ VMPL, T. I, nr 1032: *Magistro Petro de Radolina Preposito ecclesie Wladislaviensis, utriusque iuris doctore*.

³⁶ Wskazuje na to list Henryka skierowany do bratanka Piotra – Zygmunta, w którym mianuje go kanonią Orle, specjalnie dla niego utworzoną, por. A.VII.4., przyp. 118.

³⁷ CES, T. II, nr 19: *Petrusz Wiszch den doctorem*.

³⁸ Jest to oczywisty błąd, bowiem Piotr został biskupem 2 lata później, zob. *Annales*, lib. X, s. 183: [...] *iniciati exempli simili, quod in civitate Pragensi habetur monasterium Slavorum ordinis sancti Benedicti, et sub eius regulari obeservancia duraturum, sub honore et titulo Sancte Crucis, extra muros Cracoviensis in opido Cleparz non longe a fluvio Rudawa, sub pontificatu Petri Wisch episcopi Cracoviensis, feria quinta post sancti Iacobi apostoli, fundant, condunt, et dotant*; tekst tłumaczony: *Roczniki*, ks. X, s. 239: „Zachęćeni przykładem słowiańskiego klasztoru św. Benedykta, kótry istnieje w mieście Pradze, za pontyfikatu biskupa krakowskiego Piotra Wysza, we czwartek po uroczystości św. Jakuba Apostoła zakładają, budują i uposażają podobny, mający przestrzegać zasad reguły, pod wezwaniem św. Krzyża, w miejscu Kleparzu, poza murami Krakowa, niedaleko od rzeki Rudawy”.

³⁹ KDP, T. II/2, nr 540: *Doctor iurus utriusque Petrus de Radolina*.

⁴⁰ KDKK, cz. II, nr 369: *Petro de Radolina preposito Wladislaviensi, Iuris utriusque*.

⁴¹ ZDM, cz. 6, nr 1564: *Petro de Radolino utriusque iuris doctor*.

⁴² KDKK, cz. II, nr 371: *Petro de Radolino doctore iuris vtriusque*.

⁴³ KDMK, cz. I, nr 75: *petri doctroris beider rechte*.

⁴⁴ ZDM, cz. 6, nr 1565: *domini Petri doctoris utriusque iuris*.

z Krakowa podczas rozmów dotyczących odnowienia krakowskiego *studium generale*⁴⁵. Zaś dnia 19 marca był obecny przy fundacji ołtarzu św. Anny w kościele katedralnym w Krakowie⁴⁶. Być może jeszcze w marcu wyruszył do Włoch, bowiem 20 lipca został promotorem swojego dawnego ucznia Mikołaja z Polski⁴⁷. W dniu 29 grudnia 1391 r. papież Bonifacy IX wyznaczył go na pośrednika we wszystkich sprawach między Stolicą Apostolską a królową Jadwigą⁴⁸.

Dnia 12 stycznia 1392 r. umarł dotychczasowy biskup krakowski Jan Radlica. Kapituła krakowska wybrała na miejsce Sieciecha z Chmielnika, a para królewska wysunęła na to stanowisko Piotra Wysza⁴⁹. Na dodatek papież Bonifacy nie chciał uznać obu kandydatów⁵⁰ i wyznaczył na opróżniony stolec biskupi Maffiolusa Lampugnaiego z Mediolanu⁵¹. Dnia 9 lutego 1392 r. kapituła krakowska ustąpiła za życzenie królowej Jadwigi⁵², ale wybór ten nie spodobał się kanonikowi Dzierślawowi z Będzieszyna, który zaprotestował przeciwko tej elekcji u samego papieża⁵³. Właśnie wtedy, do Rzymu został wysłany Wojciech Jastrzębiec razem z

⁴⁵ *Najstarsze księgi i rachunki miasta Krakowa od roku 1300 do roku 1400*, cz. II, wyd. F. Piekosiński, J. Szujski, [Monumenta Medii Aevi Historica Res Gestae Poloniae Illustrantia, t. IV], Kraków 1878, s. 231: *Item XV gr. 12 denar. pro vino domino provinciali ad sanctam Trinitatem, domino doctore, domino Cracoviensi magistro Matheo.*

⁴⁶ KDKK, cz. II, nr 378: *Petro de Radolyna vtriusque Iuris doctore.*

⁴⁷ *Monumenti della Università*, nr 1802: *Petro de Polonia decretorum doctore*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 296, nr 39).

⁴⁸ BP, T. III, nr 283 (regest): *mgro Petro de Radolino prothonotario nostro*; por. także relację Długosza: *Annales*, lib. X, s. 233: [...] *ad quod dispositi sumus toto corde et omnia talia cum dilecto filio magistro Petro de Radolina protonotario nostro, honoris et status tui zelatore fervido ac nobis et eidem serenitati tue fidelissimo communicare, ut per eum etiam clare valeamus de affectibus tuis huiusmodi informari*; tekst tłumaczony: *Roczniki*, ks. X, s. 304: „Wszystkie takie życzenia zechciej podawać do wiadomości ukochanemu synowi, mistrzowi Piotrowi z Radolina, naszemu protonotariuszowi, gorącemu obrońcy Twej sławy i znaczenia i bardzo wiernemu nam i Twemu Najjaśniejszemu Majestatowi, byśmy przez niego mogli być jasno powiadomieni o tych Twoich życzeniach”.

⁴⁹ Por. A.V., przyp. 2.

⁵⁰ KDKK, cz. II, nr 390: *Petrum de Radolina, Electum Cracoviensem, tunc Canonium Wladislaviensem, utriusque iuris doctorem, notarium nostrorum.*

⁵¹ *Poloniae ex libris obligationum et solutionum Camerae Apostolicae ab a. 1373*, wyd. J. Lisowski, [Elementa ad fontium editiones, T. I], Roma 1960, nr 48: *Maffiolus, Dei gratia, episcopus Cracoviensis.*

⁵² *Annales*, lib. X, s. 195-196: *Duodecima mensis Ianuarii Iohannes episcopus Cracoviensis, appellatus Minor ob brevitatem stature, Cracovie moritur et in capella mansionariorum Cracoviensis ecclesie in angulo, dum annos decem in pontificatu exegisset, sepultus; vir mansuetus, virtuosus, paciens et modestus. Et quamvis capitulum Cracoviense eleccione celebrata, Schethegium de Chmyelik canotrem Visliciensem et canonicum Cracoviensem, nobilem de domo Rosze canonicie elegisset, ad intercessionem tamen Wladislai Polonie regis, Hedvigi Polonie regina operante, Petrus Visch de Radolina decretorum doctor, prepositus Wladislaviensis et eiusdem Hedvigis regine cancellarius, nobils de domo Acerworum cum prefati Sethegii electi deieccione et iniura per Bonifacium nonum suffectus est*; tekst tłumaczony *Roczniki*, ks. X, s. 255: „Dwunastego stycznia umiera w Krakowie po dziesięciu latach pontyfikatu biskup krakowski Jan zwany Mniejszym z powodu małego wzrostu. Pochowano go w kaplicy mansonarzy w narożniku katedry krakowskiej. Był to człowiek łagodny, cnotliwy, cierpliwy i skromny. I chociaż kapituła krakowska urządziwszy wybory wybrała kanonicznie kantora wiślickiego i kanonika krakowskiego Sieciecha z Chmielnika, szlachcica z rodu Róza, to jednak na interwencję króla polskiego Władysława i za staraniem królowej polskiej Jadwigi usunięto niesłusznie wybranego już Sieciecha, a na jego miejsce papież Bonifacy IX mianował prepozyta wrocławskiego, kanclerza tejże królowej Jadwigi Piotra Wysza z Radolina, doktora praw, szlachcica herbu Bróg”; BJ, rkps 326, k. 103v: *dominum P<etrum> de ... [Radolina] utriusque iuris doctorem [...] postulavit in episcopum et pastorem ecclesie... predictae, eidem providens de eodem*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 217, nr 95).

⁵³ Por. A.V., przyp. 3.

Piotrem Strzelicem, aby potwierdzić wybór kapituły⁵⁴. Sytuacja wyklarowała się, kiedy Henryk Siemowitowic, dotychczasowy biskup-elekt plocki, podczas jego misji do Krzyżaków, ożenił się z siostrą księcia litewskiego Witolda, Rygnąłą, przez co automatycznie zrzucił szaty duchowne⁵⁵. Dzięki temu papież mógł przenieść Maffiolusa na biskupstwo w Płocku, jednocześnie confirmując Wysza na biskupa krakowskiego 4 grudnia 1392 r.⁵⁶ Dnia 15 grudnia tego roku, jeszcze jako *postulus episcopus Cracoviensis*, Piotr z Radoliny i Spytko z Melsztyna zostali wyznaczeni jako wykonawcy testamentu mieszczanina krakowskiego Gotfryda de Fattinante z Genui⁵⁷, a cztery dni później w Rzymie Piotr Strzelic złożył w imieniu biskupa krakowskiego, obligacje na 3000 florenów z tytułu prowizji za wydanie bulli oraz opłat zwyczajowych⁵⁸.

Pod koniec 1392 r. lub na początku 1393 r. Piotr przyjął święcenia biskupie, a przy okazji jego ingresu do katedry krakowskiej mowę wygłosił Stanisław ze Skarbimierza⁵⁹. Dziewiątego marca 1393 r. dostał polecenie od króla Władysława Jagiełły, aby udał się na zjazd z Krzyżakami do Inowrocławia⁶⁰. Dziesięć dni później Piotr Wysz za pośrednictwem Piotra Strzelica zobowiązał się zapłacić kolejne 3000 florenów za prowizję Maffiolusa i jego opłaty zwyczajowe⁶¹. Zaś ósmego czerwca świadkował na dyplomie Spytko z Melsztyna dla mieszczan krakowskich⁶². W lipcu 1393 r. wpłynęła do Kurii Rzymskiej skarga na Piotra Wysza odnośnie beneficjum Stefana de *Manessowicz*, który z obawy przed biskupem nie może dochodzić swoich praw do niego⁶³. Posiadał w Krakowie własnego obrońcę w sprawach miejskich⁶⁴. W dniu 9 sierpnia tego roku, król Władysław Jagiełło potwierdził fundację swojej małżonki Jadwigi w katedrze krakowskiej, którą uczyniła za namową Piotra Wysza⁶⁵. Miesiąc później, 26 września, papież Bonifacy IX polecił biskupowi krakowskiemu zbadać sprawę Piotra, rektora kościoła parafialnego w Książnicy, którego dobra bezprawnie zagarnął opat tyniecki⁶⁶. Cztery dni

⁵⁴ Por. tamże, przyp. 4.

⁵⁵ Por. tamże, przyp. 6.

⁵⁶ KDKK, cz. II, nr 390: *Petrum Electum illi prefecium in Episcopum [...] commitendo.*

⁵⁷ Tamże, nr 396: *Petrum de Radolina virum utique elegantissimum, iuris doctorem ac ad Cracoviensem ecclesiam predictam postulatam; bulla nominująca Piotra biskupem widocznie nie dotarła jeszcze do Polski.*

⁵⁸ *Poloniae ex libris obligationum*, nr 85.

⁵⁹ W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 273-279.

⁶⁰ CES, T. I/1, nr 21: (na odwrocie dokumentu): *Reverendo in Christo patri domino Petro de Radolina doctori iuris utriusque episcopo Cracoviensi nostro fidei dilecto.*

⁶¹ *Poloniae ex libris obligationum*, nr 50: *Petrus de Radolina electus Cracouinesis; Ostatnia rata została uiszczona dopiero 8 kwietnia 1399 r., por. tamże, nr 138.*

⁶² KDMK, cz. I, nr 78: *Petro Cracoviensi [...] Episcopis.*

⁶³ BP, T. III, nr 337 (regest): *Petri episcopi et capituli Crac.*

⁶⁴ *Księgi ławnicze krakowskie 1365-1376 i 1390-1397*, wyd. S. Krzyżanowski, Kraków 1904, nr 1720: *Dominus Sulko nomine procuratorio reverendi in Christo patris domini Petri divina et apostolice sedis providencia episcopi.*

⁶⁵ KDKK, cz. II, nr 393: *Petro de Radolina Cracoviensi.*

⁶⁶ BP, T. III, nr 345 (regest): *Episcopo Crac.*

później ordynariusz diecezji krakowskiej, na prośbę Marcina z Posłowic, odnowił przywilej dotyczący młyna nad Bobrzą⁶⁷, a 11 listopada był świadkiem przywileju dla żupników bocheńskich, wydanego przez monarchę⁶⁸.

Pierwszego stycznia 1394 r. Piotr był obecny przy zwolnieniu miasta Sambora ze wszelkich opłat, uczynionego przez parę królewską⁶⁹. Następnie, 25 dnia tego miesiąca papież Bonifacy IX polecił arcybiskupowi gnieźnieńskiemu Dobrogostowi z Nowego Dworu złożyć przysięgę oboediencyjną na ręce biskupa krakowskiego Piotra Wysza i wileńskiego Andrzeja⁷⁰. Pięć dni później obradował z radnymi krakowskimi w związku z budową kaplicy św. Barbary w kościele Mariackim w Krakowie⁷¹. Z kolei 6 lutego Piotr rozsądził spór między plebanem w Gołaczowach a sołtysem w Chełmie⁷², a dwadzieścia dni później Stolica Apostolska poleciła biskupowi krakowskiemu, nadanie pewnych dóbr Piotrowi ze Skronowa⁷³. Pierwszego maja tego roku papież Bonifacy IX nakazał Wyszowi ekskomunikować rabusiów, którzy napadli wieś Niwka, posiadłość kardynała Raynalda⁷⁴. Z datą dzienną 6 czerwca 1394 r. zachował się w aktach Piotra Wysza formularz postulacji na biskupa poznańskiego dla Mikołaja z Kurowa⁷⁵. Parę miesięcy później, 1 października został zwołany synod diecezji krakowskiej⁷⁶. Dwa dni po tym wydarzeniu, ordynariusz diecezji krakowskiej wyraził zgodę na zamianę placu przy kościele Mariackim, na dom oddany przez radnych miasta Krakowa i udzielił pozwolenia na budowę

⁶⁷ KDKK, cz. II, nr 394: *Petrus dei gracia Episcopus Cracouiensis, Prothonotarius sancte Romanae Ecclesie.*

⁶⁸ Por. przyp. 15.

⁶⁹ AGZ, T. VI, nr 4, 5: *domino Petro episcopo Cracouiensi.*

⁷⁰ BP, T. III, nr 357 (regest): *Mandantur, ut antequam possessionem bonorum eccl. Gnez. Recipat, sub forma Crac. et Vilensnsi episcopis sub bulla papae missa Eccl. Romanae praestat iuramentum.*

⁷¹ *Najstarsze księgi i rachunki*, cz. I, s. 103: *Tractanda cum domino episcopo et deliberata per consules; Ostatecznie, rada miejska zwróciła się do papieża, o nadanie jej prawa patronatu nad kościołem Mariackim (tamże, cz. II, s. 129; Domini consules convenerunt pariter cum senioribus civitatis et concorditer deliberaverunt [...] Quod velint ius patronatus ecclesie parrochialis s. Marie in Cracovia acquirere), co też uczynił 11 stycznia 1397 r. (KDMK, cz. I, nr 86: Consules Ciuitateis Cracouiensis ad nos et Romanum gerunt ecclesiam), zapewniając także zezwolenie radnym na mianowanie zakrystiana przy kościele Mariackim (tamże, nr 87: Consules Ciuitateis Cracouiensis ad nos et Romanum gerunt ecclesiam); zdaniem S. Kijaka przywilej ten radni uzyskali dzięki wstawieniu królowej Jadwigi, gdyż do obowiązków zakrystiana należała piecza nad skarbcem kościelnym, por. S. Kijak, *Piotr Wysz*, s. 106. W dniu 28 kwietnia 1397 r. biskup krakowski przekazał radnym decyzję papieża o zakrystianie i mianował na to stanowisko Jana *Crancza*, polecając spisanie inwentarza skarbcza (KDMK, cz. III, wyd. F. Piekosiński, [Monumenta Medi Aevi Historica Res Gestae Poloniae Illustrantia, T. VII], Kraków 1882, nr 399: *Petrus dei gracia Episcopus Cracoviensis necnon Sacrosancte Romanae Ecclesie prothonotarius*).*

⁷² J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Okulskiem, Mariówka* 1933, s. 80: *Petrus Dei gratia Episcopus Cracoviensis Ptothonotarius stae Ecclesie Romanae*; regest: ZDKDK, cz. 1: 1063-1415, wyd. S. Kuraś, Lublin 1965, nr 114.

⁷³ BP, T. III, nr 359 (regest): *Episcopo Crac.*

⁷⁴ *Acta Urbani VI. et Bonifatii IX. Pontificum Romanorum*, ed. K. Krotfa, [Monumenta Vaticana Res Gestas Bohemias Illustrantia, T. V], Pragae 1903, nr 765: *Episcopo Cracouiensi.*

⁷⁵ W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 217-218, nr 96.

⁷⁶ S. Kijak, *Piotr Wysz*, s. 84-85, przyp. 3; Statuty uchwalone na tym synodzie zob. *Statuta synodalia spiscoporum Cracoviensium XIV et XV saeculi*, wyd., U. Heyzmann, [w:] SPPP, T. IV, Kraków 1875, s. 53-59; B. Ulanowski, *Kilka uwag o statutach synodów diecezjalnych krakowskich w XIV i XV stuleciu*, [w:] AKH, T. V, s. 7-13.

kaplicy św. Barbary⁷⁷. Dziewiątego października był świadkiem sprzedaży pięciu wsi przez Zawiszę Czarnego z Grabowa⁷⁸, a 11 listopada wydał pozwolenie na wykonywanie posługi kapłańskiej Jakubowi z Bochni⁷⁹.

Czwartego lutego 1395 r. potwierdził akt darowizny kanonika krakowskiego Mikołaja Komornika⁸⁰, zaś pięć dni później polecił Mikołajowi Gorzkowskiemu rozstrzygnąć spór o prawo patronatu kościoła w Mysłowicach pomiędzy dziedzicami Mysłowic a Mikołajem z Koszyc⁸¹. Dnia 29 kwietnia, osobiście rozstrzygnął spór pomiędzy rajcami krakowskimi, a klasztorem św. Trójcy o wodociąg z Rudawy⁸². Z kolei, 10 czerwca 1395 r. Piotr Wysz był świadkiem sprzedaży wsi Wrocieryż przez Jana, biskupa lubelskiego, klasztorowi bożogrobców w Miechowic⁸³. Trzy dni później król Władysław Jagiełło, w obecności biskupa krakowskiego, nadał Spytkowi z Melsztyna Podole jako lenno⁸⁴. Następnie, 25 czerwca, papież Bonifacy IX napisał list do Piotra w sprawie sporu o obsadę parafii w Kościelcu⁸⁵. Dnia 15 grudnia Piotr transumował dokument Wierzbęty z Bronic dla kościoła z Woli⁸⁶, a pięć dni później erygował ołtarz pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny w kościele parafialnym w Dębnie⁸⁷.

Siódmego stycznia 1396 r. świadkował przy nadaniu ziemi Bełskiej Siemowitowi IV Mazowieckiemu, przez monarchę⁸⁸, a sześć dni po tym wydarzeniu, potwierdził odpusty dla wiernych diecezji krakowskiej, wydane niegdyś przez arcybiskupa Dobrogosta z Nowego Dworu⁸⁹. Z kolei, 25 dnia tego miesiąca, świadkował przy obdarowaniu królowej Jadwigi przez swojego męża tytułem wiana posiadłości na Kujawach i na Rusi⁹⁰. W osobnym dyplomie, król Władysław Jagiełło, w obecności biskupa krakowskiego poczynił także dla niej inne nadania⁹¹. Piotr

⁷⁷ KDMK, cz. I, nr 80: *Petrus dei gracia Episcopus Cracoviensis, prothonotarius Sancte ecclesie romane.*

⁷⁸ KDM, T. IV, nr 1030: *Petro episcopo Cracoviensi.*

⁷⁹ *Formulae ad ius canonicum spectantes, ex actis Petri Wysz, episcopi Cracoviensis (1392-1412), maxima parte depromptae*, wyd. B. Ulanowski, AKH, T. V, Kraków 1889, s. 272-273, nr 2: *Petrus etc.*

⁸⁰ KDKK, cz. II, nr 400: *Petrus dei gratia episcopus Cracoviensis, prothonotarius sancte Romane ecclesie.*

⁸¹ ZDKDK, cz. 1, nr 117: *Petrus Dei gratia Episcopus Cracoviensis.*

⁸² KDMK, cz. I, nr 81: *Petrus dei gratia episcopus Cracoviensis, Iuris Vtirusque doctor, Sacrosancte Romanae Ecclesie prothonotarius arbiter a partibus submissis ad infrascripta specilatier electus.*

⁸³ ZDM, cz. 6, nr 1607: *[Petro] episcopo Cracoviensi.*

⁸⁴ CEV, nr 115: *Petro iuris utriusque doctore episcopo Cracoviensi; zatwierdziła to królowa Jadwiga (ZDM, cz. 6, nr 1843: *Petro Cracoviensi [...] episcopis*).*

⁸⁵ W. Abraham, *Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich w latach 1896/7 i 1897/8*, s. 80: *Epo Cracov.*

⁸⁶ ZDKDK, cz. 1, nr 121: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis necnon sacrosancte Romanae Ecclesiae prothonotarius [...] Swientopelka cantore Cracoviensi.*

⁸⁷ Tamże, nr 122: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis necnon sacrosancte Romanae Ecclesiae prothonotarius [...] Swanthopelka cantore Cracoviensi.*

⁸⁸ KDMK, cz. I, nr 125: *Petro Episcopo Cracoviensi.*

⁸⁹ KDKK, cz. II, nr 409: *[Pet]rus dei gracia Episcopus Cracoviensis nnon Sacrosancte Romanae Ecclesie prothonotarius.*

⁹⁰ Tamże, nr 410: *Petro Cracoviensi [...] episcopis.*

⁹¹ Tamże, nr 411: *Petro Cracoviensi [...] episcopis.*

uczestniczył także trzeciego lutego w potwierdzeniu sprzedaży wsi Wolice⁹², a w dniu 19 kwietnia Bonifacy IX zwrócił się do niego z prośbą o rozpatrzenie sprawy beneficjum dla Adama, syna Adama z Andrzejowa⁹³. Następnie, 12 maja 1396 r., ordynariusz diecezji krakowskiej zarządził, aby świece przynoszone do kościoła z okazji chrztu lub zaślubin, służyły tylko i wyłącznie sprawom kultu⁹⁴. Czternaście dni później papież pisał do Piotra w sprawie posiadłości Tomasza, syna Stefana z Janowic⁹⁵. Następnie 17 czerwca *Turibius, episcopus Tudensis* – legat Bonifacego IX – nakazał biskupowi krakowskiemu przywrócić Bartłomiejowi z Chotowa plebostwo w kościele parafialnym w Wojniczu⁹⁶. Zaś w listopadzie tego roku, Piotr zatwierdził uchwały synodu diecezjalnego⁹⁷.

Trzeciego lutego 1397 r. nadał psalterzystom katedralnym z Krakowa dochody z dziesięcin ze wsi Łuczyce⁹⁸. Sześć dni później, polecił Mikołajowi Gorzkowskiemu rozsądzenie sporu o prawo patronatu kościoła w Mysłowicach⁹⁹, a 11 lutego przekazał na rzecz prebendy ufundowanej przez Klemensa z Moskorzowa w Kamieńcu, dochody z dziesięcin z dwóch swoich wsi, w zamian za co, obdarowany zrezygnował z praw do domu murowanego przy kościele św. Piotra na Zamku w Krakowie¹⁰⁰. Ósmego czerwca tego roku, papież Bonifacy IX polecił biskupowi krakowskiemu, aby ten rozstrzygnął spór pomiędzy biskupstwem przemyskim a arcybiskupstwem halickim dotyczący granic obu diecezji¹⁰¹. Z kolei 15 dnia lipca, Piotr był obecny na zjeździe pary królewskiej z Zygmuntem Luksemburskim w Starej Wsi.¹⁰² Następnie 4 października 1397 r. biskup krakowski sprzedał sołectwo we wsi Żurków Andrzejowi Drozdowi z Janic¹⁰³. Tydzień później Piotr popadł w zatarg z Tomaszem Wolframem w sprawie

⁹² *Dokumenty sądu ziemskiego krakowskiego 1302-1453*, wyd. Z. Perzanowski, Wrocław 1971, nr 66: *Petro Cracoviensi [...] episcopis*.

⁹³ BP, T. III, nr 442 (regest): *episcopo Crac.*

⁹⁴ KDKK, cz. II, nr 413: *Petrus Dei gracia episcopus Cracouiensis etc.*

⁹⁵ BP, T. III, 448 (regest): *Episcopo Crac.*

⁹⁶ KDKK, cz. II, nr 405 (opis dokumentu z 17 czerwca 1396 r.).

⁹⁷ *Statuta synodalia*, s. 54: *Petrus dei gratia episcopus Cracoviensis sacrosancte Romane ecclesie prothonotarius*.

⁹⁸ KDKK, cz. II, nr 417: *Petrus dei gracia Episcopus Cracouiensis, sancte Romane Ecclesie prothonotarius; Catalogi Episocporum Cracoviensium*, s. 208: *Petrus episcopus decimam manipularem in villa Lvcizcze de mensa sua episcopali*.

⁹⁹ ZDKDK, cz. 1, nr 125: *Petrum gratia Dei episcopum Cracoviensem*; wyrok został wydany 2 kwietnia 1397 r.

¹⁰⁰ Tamże, nr 124: *Petrus Dei gratia episcopus Cracouiensis ac sacrosanctae Romanae Ecclesiae prothonotarius [...] Swianthopelko cantore*.

¹⁰¹ AGZ, T. VII, nr 20: *Episcopo Cracouiensi*.

¹⁰² Tamże, T. VI, nr 6: *Petro Episcopo Cracouiensi*; dokument nie posiada daty rocznej, a błędne ustalenia wydawców koryguje list Zygmunta Luksemburskiego do Wielkiego Mistrza z 14 lipca 1397 r. (*Codex diplomaticus Prussicus. Ukrunden Sammlung zur ältern Geschichte Preussens aus dem Königl. Geheimen Archiv zu Königsberg nebst Regesten*, Bd. 6, hrsg. J. Voigt, Königsberg 1861, nr 45).

¹⁰³ KDKK II, nr 421: *Petrus Dei gratia episcopus Cracouiensis, Necnon sacrosancte Romane Ecclesie Prothonotarius [...] Swanthopelka cantore*.

łańców wybranieckich i sołectwa w Suchej¹⁰⁴. Dnia 18 listopada wyznaczono termin sądowy w tej sprawie¹⁰⁵. Dziewięć dni później Piotr Wysz świadkował podczas sprzedaży wsi Rębielice przez Klemensa z Moskorzowa¹⁰⁶, a 20 grudnia 1397 r. królowa Jadwiga potwierdziła w jego obecności przywilej dla Jana z Cieszyna¹⁰⁷.

Piątego lutego biskup krakowski potwierdził nadanie Zbyluta z Nasięchowic domu przy kościele św. Piotra na rzecz misjonarzy katedry krakowskiej¹⁰⁸, a 6 marca 1398 r. królowa Jadwiga w jego obecności potwierdziła ten przywilej¹⁰⁹. W dniu 9 maja tego roku ustalił podział dochodów z dziesięcin ze wsi Grabowa i innych, między plebanem w Moskorzewie a scholastykiem krakowskim¹¹⁰. Dwa dni później transumował dokument Jana Grota¹¹¹, zaś po 24 czerwca 1398 r. ponownie podał w sądzie nowy termin rozprawy z Tomaszem Wolframem, tłumacząc się ponownie załatwianiem spraw królewskich¹¹². Dnia 24 sierpnia Mikołaj, kanonik płocki zobowiązał zapłacić biskupowi krakowskiemu 50 grzywien po śmierci Neprona z Neprówic¹¹³. Dnia 24 września Piotr Wysz na polecenie Bonifacego IX rozgraniczył biskupstwo przemyskie i arcybiskupstwo halickie¹¹⁴, a trzy dni później polecił Janowi ze Lwowa i Janowi z Prandoczyna, kanonikom przemyskim, wykonanie wyroku¹¹⁵. Z kolei 27 listopada był obecny przy poświadczeniu królewskim przekazania wsi Szczebrzeszyn przez Dymitra z Goraja swojemu bratankowi¹¹⁶.

¹⁰⁴ *Najstarsza Księga Sądu Najwyższego Prawa Niemieckiego na Zamku Krakowskim*, wyd. A. Kłodziński, [w:] AKP, T. X, Kraków 1936, nr 595: *Dnus Petrus episcopus Cracov*; przed 2 stycznia 1398 r. wyznaczono kolejny termin sądowy w sporze z Tomaszem Wolframem (tamże, nr 612: *Dnus episcopum*; zaś po 14 marca Piotr Wysz, podał w sądzie możliwe do zrealizowania dla niego terminy na rozprawę z Tomaszem Wolframem, tłumacząc się jednocześnie z dotychczasowej nieobecności powinnościami wobec króla (tamże, nr 662: *Dnus episcopum*). Zaś po 28 sierpnia biskup krakowski stawił się przed sądem w Krakowie, gdzie sędzie zażądał od niego okazania dokumentu odnośnie sołectwa w Suchej, bowiem w innym wypadku prawo to przypadnie Tomaszowi (tamże, nr 726 (regist): *Dnum episcopum Cracov*). Widocznie Piotr musiał ów akt przedstawić później, skoro dopiero po 13 listopada tego roku sąd postanowił za 4 tygodnie wydać wyrok (tamże, nr 743 (regist): *Dnum episcopum*). Po 5 grudnia tego roku sąd z powodu powinowactwa Tomasza z sołtysem z Suchej odroczył rozprawę na pierwszy dzień po dniu św. Epifaniasza (tamże, nr 772: *Dnum episcopum Cracov*). Pod koniec lutego 1399 r. sąd rozstrzygnął spór z Tomaszem Wolframem na rzecz Piotra Wysza (tamże, nr 783: *Dnus Petro episcopo Cracov*).

¹⁰⁵ Tamże, nr 581: *Dnus spiscopum*.

¹⁰⁶ KDKK, cz. II, nr 423: *Petro Episcopo Cracouiensi*.

¹⁰⁷ Tamże, nr 424: *Petro episcopo [...] Cracoviensis*.

¹⁰⁸ ZDKDK, cz. 1, nr 129: *Petrus Dei gratia Episcopus Cracoviensis et sancte Romanae Ecclesiae ptorhonotarius*.

¹⁰⁹ Tamże, nr 130: *Petri eadem gratia episcopi Cracouiensis et sanctae Romanae Ecclesiae ptorhonotarii*.

¹¹⁰ Tamże, nr 131: *Petrus Dei gratia Episcopus Cracoviensis, s. Romanae Ecclesiae ptorhonotarius*.

¹¹¹ Tamże, nr 132: *Petrus Dei gratia Episcopus Cracoviensis, ptorhonotarius s. Romanae Ecclesiae*.

¹¹² *Najstarsza Księga Sądu*, nr 677: *Dnum episcopum*.

¹¹³ BP, T. III, nr 565 (regist): *Petro episcopo Crac*.

¹¹⁴ AGZ, T. VII, nr 21: *Petrus Dei gracia episcopus Cracovieusis necnon sacrosancte Romane ecclesie prothonotarius, commissarius ad infra scripta per sanctissimum in Christo patrem et dominum nostrum, domunium Bonifacium divina providencia papam nonum specialiter deputatus*.

¹¹⁵ Tamże, T. VIII, nr 28: *Petrus Dei gracia episcopus Cracovieusis necnon sacrosancte Romane ecclesie prothonotarius*.

¹¹⁶ ZDM, cz. 6, nr 1624: *Petro episcopo Cracouiensi*.

W ostatnim dniu stycznia 1399 r. królowa Jadwiga poleciła biskupowi krakowskiemu zbadać sprawę Jana Białego, swojego kapelana, który od ponad dekady oczekuje na obiecaną mu przez papieża prebendę w kościele krakowskim¹¹⁷. Dnia 2 lutego Piotr wprowadził w życie uchwałę, iż wsie patrymonialne nie będą nadawane dożywotnio kanonikom wedle starszeństwa, jak było to dotychczas, lecz będą zarządzane przez pełnomocników kapituły, a dochody z nich będą rozdzielane codziennie między kanoników, którzy tego dnia uczestniczyli w nabożeństwach liturgicznych w katedrze. Nie dotyczyło to jednak chorych i studiujących na uniwersytetach, których nieobecność była usprawiedliwiona¹¹⁸. Pięć dni później krakowski popadł w spór z żoną Klemensa z Łopanowa – Heleną o posiadłości we wsi Gruszów¹¹⁹. Dnia 4 maja 1399 r. papież Bonifacy IX nakazał biskupowi krakowskiemu ogłosić krucjatę przeciw Tatarom w Polsce, na Litwie, Podolu i Wołoszczyźnie¹²⁰. Po 22 czerwca 1399 r. ochrzcił Bonifację Elżbietę – córkę pary królewskiej¹²¹. Mniej więcej w tym czasie, a może i wcześniej, Piotr Wysz rozpoczął starania o kapelusze kardynalski¹²². Dnia 17 czerwca 1399 r. notariusz Mikołaj spisał w obecności biskupa krakowskiego akt zobowiązania Mściława z Sielca, do oddawania dziesięciny kościołowi w Konieńłotach¹²³. Piotr uczestniczył również 18 sierpnia w potwierdzeniu przez króla Władysława Jagiełłę przywilejów Kazimierza Wielkiego i Ludwika Węgierskiego dla miasta Krakowa¹²⁴. W dniu 30 grudnia, sam zaś potwierdził przywileje dane rektorowi kościoła Bożego Ciała w Krakowie¹²⁵.

Papież Bonifacy IX wysłał list do Wysza z datą 25 stycznia 1400 r. w sprawie prebendy i kanonikatu po zmarłym prezbiterze Marku¹²⁶. Pięć dni później, zostało wydane z Kurii

¹¹⁷ CES, T. I/1, nr 25: *Petro episcopo [...] Cracoviensis*.

¹¹⁸ *Statuta capitularia Ecclesiae Cathedralis Cracoviensis*, wyd. I. Polkowski, Kraków 1884, s. 16-18: *Petrus Dei gratia episcopus Cracovieusis, sacrosancte Romane ecclesie prothonotarius*

¹¹⁹ KDKK, cz. II, nr 434: *Petrum gratia dei Episcopum Cracouiensem*; w maju Piotr Wysz otrzymał zadośćuczynienie związane z tym procesem (tamże, nr 438: *Petrus gratia dei Episcopus Cracouiensis*).

¹²⁰ VMPL, T. I, nr 1041: *Episcopo Cracoviensi*.

¹²¹ *Annales*, lib. X, s. 231: *Die vero partus adveniente, Hedwigis regina duodecima Iunii filiam enixa est, que in Cracoviensi ecclesia a <Petro Vysch> Cracoviensi episcopo baptisata, binomino nomine, videlicet Elizabeth Bonifacia, appellata est. Qua edita, ab egritudine vexari Hedwigis regina cepit, puella vero nata infra triduum diem obiit*; tekst tłumaczony, *Roczniki*, ks. X, s. 301: „Kiedy zaś nadszedł dzień porodu, królowa Jadwiga dwunastego czerwca wydała na świat córkę, która ochrzczona w katedrze krakowskiej przez biskupa krakowskiego Piotra Wysza otrzymała dwa imiona, Elżbieta Bonifacja. Po jej urodzeniu królowa Jadwiga zaczęła ciężko chorować. Zaś nowo narodzona dziewczynka zmarła w ciągu trzech dni”; Jan Długosz podał złą datę narodzin córki królewskiej, bowiem urodziła się ona 22 czerwca, por. Z. Wdowiszewski, *Genealogia Jagiellonów i Domu Wazów w Polsce*, Kraków 2005, s. 47-48.

¹²² Wiadomo, że starania te biskup krakowski podjął jeszcze za życia królowej Jadwigi, która zmarła 17 lipca 1399 r. (por. W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 305, nr 121).

¹²³ ZDKDK, cz. 1, nr 137: *Petri digna Dei et Apostolice Sedis episcopi Cracoviensis*.

¹²⁴ KDMK, cz. I, nr 90: *Petro Sancte Romane Ecclesie Prothonotario, Episcopo*.

¹²⁵ KDM, T. I, nr 223: *Petrus diuina et apostolice sedis prouidencia episcopus Cracouinensis ac prothonotarius Sacrosancte Romane matris Ecclesia*.

¹²⁶ BP, T. III, nr 649 (regist): *Episcopo Crac.*

papieskiej polecenie, aby Tomasz z Janowic wypłacił po śmierci Włosta 40 grzywien biskupowi krakowskiemu¹²⁷. Czwartego lutego Piotr odnowił przywilej erekcyjny kościoła parafialnego w Woli¹²⁸ i erygował ołtarz św. Bartłomieja w Katedrze Krakowskiej¹²⁹, a trzy dni później utworzył w województwie krakowskim wieś Radolina i sprzedał tamtejsze sołectwo z prawem lokacji Janowi z Moyczy¹³⁰. W dniu 19 lutego tego roku wydał zakaz wobec ławników z Nowego Sącza (nie wiadomo czego jednak dotyczył ten zakaz)¹³¹. Piątego kwietnia papież zatwierdził bractwo w Bieczu, powołane za zgodą i radą biskupa krakowskiego¹³², a cztery dni później, ordynariusz diecezji krakowskiej miał otrzymać 40 grzywien dochodów z kościołów św. Jerzego i Najświętszej Marii Panny w Sandomierzu¹³³. W dniu 17 kwietnia, na prośbę Jana z Tarnowa podniósł kościół parafialny w Tarnowie do rangi kolegiaty¹³⁴, a pierwszego maja uczestniczył w sporze o wsie Kawiory, Łobzów, Bronowice i Chełm, między miastem Krakowem a klasztorem na Zwierzyńcu.¹³⁵ Z kolei, 14 maja polecił wikariuszowi kolegiaty

¹²⁷ Tamże, nr 653 (regist): *Petro episcopo Crac.*

¹²⁸ ZDKDK, cz. I, nr 142: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis, sacrosanctae Romanae Ecclesiae prothonotarius.*

¹²⁹ Tamże, nr 143: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis [...] Swanthopelkone cantore.*

¹³⁰ KDKK, cz. II, nr 444: *Petrus dei gracia Episcopus Cracoviensis, sacrosancte Romane Ecclesie Prothonotarius [...] Swanthopelko Cantore.*

¹³¹ *Najstarsza księga sądu*, nr 899: *Dnus Cracov.*

¹³² BP, T. III, nr 665 (regist): *episcopi Crac.*

¹³³ Tamże, nr 669 (regist): *Petro episcopo Crac.*

¹³⁴ *Archiwum ksiąg Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie*, T. 2, wyd. Z.L. Radziwiński, Lwów 1888, nr 80: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensem nec non sacrosancte Romane ecclesie prothonotarium*; por. relację Długosza, *Annales*, lib. X, s. 240-241: *Zelum et devocionem viri nobilis Iohannis de Tharnow pallatini Sandomiriensis, quibus laudis Divine cultusque sui amplitudinem in domino suo Tharnoviensi procurare sub diebus suis magnopere estuabat, Petrus Cracoviensis episcopus supplici instancia ab eo rogatus impleturus, in opido eiusdem Iohannis pallatini Sandomiriensis hereditario Tarnow, sub titulo Beatissimie Virginis Marie ex Ecclesia parochiali, titulo eius extincto, fundat et erigit collegiatam. De proventibus autem ecclesie predictae Tarnoviensis tres prelatos creat: prepositum, cui curam animarum et vicariorum comittit, custodem et primicerium sive Cantorem, et cuilibet certos proventus in dotem assignat; item duos canonicatus et prebendas, quorum uni proventus prebende castrensium in Tarnow, alteri proventus altaris sancti Bartholomei annectit. Et tam dignitatum quam prebendarum presentacionem et collacionem prefato Iohanni palatino Sandomiriensi et posteritati sue, sexus duntaxat masculini, reservat; item quinque vicarios horas canonicas nocturnas et diurnas cantaturos, per prelatos et canonicos solariandos; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. X, s. 314: „Biskup krakowski pragnąc zadośćuczynić gorliwym i pobożnym chęciom wojewody sandomierskiego Jana z Tarnowa, który gorąco pragnął za swego życia przyczynić się do wzrostu chwały Bożej i Jego czci w swych posiadłościach tarnowskich, na jego pokorne i usilne prośby zakłada i wznosi w Tarnowie w dziedzicznym mieście tegoż wojewody sandomierskiego Jana z kościoła parafialnego po skasowaniu jego wezwania kolegiatę pod wezwaniem NMPanny. Z dochodów zaś wspomnianego kościoła tarnowskiego tworzy trzy godności prałatury: prepozyta, któremu powierza pieczę nad ludem i wikariuszami, kustosa oraz kantora i każdemu wyznacza jako uposażenie pewne dochody. Ustanowił także dwie kanonie i ich prebendy; jednym z nich dodaje dochody prebendy grodzkiej w Tarnowie, drugim dochody ołtarza św. Bartłomieja. Zarówno przedstawianie kandydatów, jak i przyznawanie godności i prebend zastrzega wspomnianemu wojewodzie sandomierskiemu Janowi i jego męskiemu jedynie potomkowi. Ustanowił również pięciu wikariuszy, którzy mają w nocy i we dzień śpiewać godzinki i być wynadradzani przez prałatów i kanoników”.*

¹³⁵ KDMK, cz. I, nr 92: *Petrus dei gracia Episcopus Cracoviensem, sacrosancte Romane Ecclesie Prothonotarium.*

tarnowskiej, aby wprowadził nowego proboszcza kolegiaty, Mikołaja w tajniki zarządzania dochodami prebend do niej należących¹³⁶.

Następnie, 3 lipca, zatwierdził fundację szpitala w Nowym Sączu¹³⁷, a przed 14 lipca wezwał kler diecezji krakowskiej do uczczenia pamięci Jadwigi w oktawę pierwszej rocznicy jej śmierci¹³⁸. Dnia 22 lipca, był obecny przy sprzedaży domu w Krakowie Zbigniewowi z Nasięchowic przez Jakuba z Tarnowa¹³⁹. Dwa dni później został wpisany do księgi uniwersyteckiej nowopowstałego Uniwersytetu Jagiellońskiego¹⁴⁰, który powstał również za jego staraniem, o czym świadczy dokument erekcyjny z 26 lipca¹⁴¹. Tego samego dnia wygłosił wykład inauguracyjny z prawa kanonicznego¹⁴². Piotr był także odpowiedzialny za układanie statutów Uniwersytetu¹⁴³. Również Stanisław ze Skarbimierza wspomina biskupa krakowskiego w swojej mowie na inaugurację Uniwersytetu¹⁴⁴. Dnia 29 września Piotr Wysz był świadkiem nadania dla Hrubieszowa praw miejskich¹⁴⁵, tak jak nazajutrz przy przywileju dla franciszkanów lwowskich¹⁴⁶ i dwa dni później, gdy monarcha uposażył hrubieszowski kościół parafialny¹⁴⁷ oraz

¹³⁶ *Archiwum ksiąg*, T. 2, nr 81: *Petrus Dei gracia episcopus Craouiensis, sacrosancte Romane ecclesie protho-notarius.*

¹³⁷ ZDKDK, cz. 1, nr 145: *Petro Dei gratia Episcopo Cra(couiensi).*

¹³⁸ *Formulae ad ius canonicum*, nr 53: *Petrus etc.*

¹³⁹ KDKK, cz. II, nr 445: *Petrus Cracouiensi [...] episcopis.*

¹⁴⁰ *Metrica Universitatis*, T. 1, s. 13: *Item Reverendissimus in Christo pater et dominus Petrus Dei gratia Episcopus Cracoviensis, utriusque Juris doctor. Cancellarius generalis atudii Cracoviensis.*

¹⁴¹ CDUJ, nr 16: *Studium praedictum Cracoviense in iuribus, libertatibus et Statuitus efficacius conserccare cupientes Episcopum Cracoviensem, qui pro tempore fuerit [...] presentibus his venerabilibus in Christo patribus dominis Petro de Radolina Cracoviensi [...] Episcopis [...] Mathia Gnewcuiensi [...] Palatinis; por także relację Długosza: Annales, lib. X, s. 240: Circa fundacionem autem universtitatis et studii Cracoviensis per Wladislaum regem Polonie factam fuerunt presentes: Petrus Wisch Cracoviensis [...] episcopi [...] Mathias Gnywkoviensis [...] pallatini; tekst tłumaczony, Roczniki, ks. X, s. 313-314: „Przy zakładaniu zaś Uniwersytetu, czyli Studium Krakowskiego przez króla polskiego Władysława byli obecni biskupi krakowski Wysz [...] i wojewodowie [...] gniewkowski Maciej”.*

¹⁴² *Metrica Universitatis*, T. 1, s. 11: *Et leccio prima lecta est feria secunda post festum sancti Jacobi Apostoli, in decretalibus per reverendum in Christo patrem ac dominum Petrum (Wysz) divina miseracione Episcopum Cracoviensem, Cancellarium eiusdem studii generalis.*

¹⁴³ BJ, rkps 226, k. 197v: *In primis autem perlecta fuit arenga ad antiqua statua reverendi Petri Wisch episcopi Cracoviensis... In nomine domini nostri Iesu Christi. Qui in antea reformata per venerabiles magistros Stanislaum de Scarbimiria i<iuris> d<octorem>, rectorem, Iohannem Isneri s. theologiae doctorem, Nicolaum de Gorzkow canonicum et officialem Cracoviensem, iuris u<triusque> doctorem et <Iohannem> Szczekna sententiarium, Nicolaum P<eyser> archidiaconum Sandomiriensem, Bartholomeum de Jasel baccalarium s. paginae, primittus ipsam Universitatem legentes, statuta ad universonum tam praesentium tam futurorum notitiam intimavit, insinuavit, notificavit, ut nemo ignorantiam ostenderet, quem vel quos tangeret iuris praeeminentia, promotione, ascensu, ordine, praerogativis officiorum quoad salaria, commoda et beneficia... (cyt. za: W. Seńko, Piotr Wysz, s. 307, nr 138).*

¹⁴⁴ BJ, rkps 191, k. 358v: *A qua videlicet universitate iam procedunt fulgura in voce Cherub praecipui, reverndissimi in Christo patris ac domini Petri Dei gratia episcopis Cracoviensis ac cancellarii huius studii generalis, utriusque iurus, divini videlicet et humani, doctoris et magistri in liberalibus artibus; (cyt. za: W. Seńko, Piotr Wysz, s. 280).*

¹⁴⁵ ZDM, cz. 6, nr 1635: *domino Petro Cracouiensi [...] episcopis.*

¹⁴⁶ AGZ, T. III, nr 74: *domino Petro Cracouiensi [...] episcopis.*

¹⁴⁷ ZDM, cz. 6, nr 1636: *Petro Cracouiensi [...] episcopis.*

wystąpił w dokumencie ugody między Janem Rusinem i rajcami lwowskimi¹⁴⁸. Czwartego i piątego listopada był obecny na zjeździe w Bieczu, gdzie wraz z innymi dostojnikami zatwierdził ożenek króla Władysława Jagiełły z Anną Cylejską¹⁴⁹. W dniu 10 listopada wspólnie z opatem tynieckim Mściśławem zaświadczył, że klasztor staniątecki odstąpił Janowi Tęczyńskiemu część wsi Gnatowice¹⁵⁰. Piętnaście dni później monarcha, w obecności Piotra Wysza, nadał prawo niemieckie Pilznu¹⁵¹. Jeszcze w tym roku ogłosił i przeprowadził egzaminy magisterskie na wydziale filozofii¹⁵² oraz nadał prebendę w kościele św. Piotra w Kruszwicy Świętosławowi z Gołańczy¹⁵³.

Dnia 15 stycznia 1401 r. papież Bonifacy IX, na prośbę króla Władysława Jagiełły, polecił biskupowi krakowskiemu połączyć biedniejsze i podupadające klasztory, aby mniszki i mnisi nie musieli prowadzić życia wędrownego z powodu ubóstwa¹⁵⁴. Jedenaście dni później Piotr potwierdził ugodę między plebanem w Koniemłotach a dziedzicem Sielca w sprawie dziesięcin¹⁵⁵. Trzeciego lutego 1401 r. utworzył na miejscu dawnych Skorzeżyc nową wieś Piotrków i sprzedał tamtejsze sołectwo niejakiemu Zelikowi¹⁵⁶. Osiem dni później był obecny przy podpisaniu Unii Radmosko-Wileńskiej¹⁵⁷, zaś 21 lutego otrzymał polecenie od papieża, aby bronić franciszkanów z prowincji polsko-czeskiej przed nękaniami ze strony kleru¹⁵⁸. Drugiego maja Wysz wizytował kolegiatę w Wiślicy¹⁵⁹, a 21 dnia tego miesiąca rzucił ekskomunikę na

¹⁴⁸ AGZ, T. III, nr 75: *Petro Cracouiensi [...] episcopis*.

¹⁴⁹ *Annales*, lib. X, s. 238: *milites ex Czilia [...] qui feria sexta post Omnium Sanctorum cum Petro Cracoviensi [...] episcopis [...] conventu apud Byecz habito, desponsacionem apud Cziliam factam innovant et matrimonium inter Wladislaum regem et Annam virginem novis pactis novisque federibus innovant stabilium et confirmant*, tekst tłumaczony: Roczniki, ks. X, s. 311: „Ci [rycerze z Cylili] w piątek po uroczystości Wszystkich Świętych na zjeździe w Bieczu z biskupami krakowskim Piotrem [...] wznawiają zaręczyny zawarte w Cylili i nowymi umowami i układami odnawiają, ustalają i zatwierdzają małżeństwo między królem Władysławem a dziewiczą Anną”.

¹⁵⁰ ZDM, cz. 4: *Dokumenty z lat 1211-1400*, wyd. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, Wrocław 1969, nr 1152: *Petrus Dei gratia et Appostolice Sedis gracia s. Romanae ptorhonotarius et Cracouiensis episcopus ecclesiarum*.

¹⁵¹ Tamże, cz. 6, nr 1640: *Petro Cracouiensi [...] episcopis*.

¹⁵² M. Kowalczyk, *Krakowskie mowy uniwersyteckie z pierwszej połowy XV wieku*, Wrocław 1970, s. 80-81, przyp. 7: *Petrus Dei gracia episcopus necnon alme Universtiatis studii Cracoviensis cancellarius etc. Intimamus omnibus et singulis ad gradum magisterii facultatis arcium promoveri volentibus, quod ipso die beatorum Innocentium proximo futuro hora vicesima prima in Collegio serenissimi principis et domini domini Wladislai regis Polonie etc. nominabimus ac eciam eligemus magistros ad examinandum huiusmodi promovendos, cui quidem examini nos ipis Deo duce interesse decrevimus. Cupientes igitur ad gradum predictum promoveri veniant hora pretacta ad Collegium prenotatum, [ad] dictum examen feliciter subeundum et alias ad idem intitulari procurandum*.

¹⁵³ BP, T. III, nr 706 (regest): *Episcopo Crac.*

¹⁵⁴ Tamże, nr 727 (regest): *Episcopo Crac.*

¹⁵⁵ ZDKDK, cz. 1, nr 150: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis, sacrosanctae Romanae Ecclesiae ptorhonotarius [...] Swanthopelkone cantore Cracouiensi*.

¹⁵⁶ KDKK, cz. II, nr 450: *Petrus dei gracia Episcopus Cracoviensis sacrosancte Romane Ecclesie Prothonotarius*.

¹⁵⁷ KDP, T. I, nr 151: *Petrus Cracoviensis [...] Episcopi [...] Mathias Wladislaviensis, Palatini*.

¹⁵⁸ *Acta Urbani VI. et Bonifatii IX.*, nr 1733: *Cracoviensis [...] episcopis*.

¹⁵⁹ *Formulae ad ius canonicum*, nr 47: *P. dei gracia Episcopus Cracoviensis harm, quibus expedit, serie declaramus, quod [...] in ecclesia sancta Marie collegiate Wisliciensi cum fratribus nostril ipsius ecclesie prelati et canonicis capitulariter congregatis*.

Mikołaja pleban w Opatowie¹⁶⁰. Ósmego czerwca 1401 r. transumował dyplomy: z 12 listopada 1306 r.¹⁶¹; z 25 lutego 1368 r.; z 6 sierpnia 1372 r. oraz z 30 września 1375 r.¹⁶² Następnie, dnia 15 lipca inkorporował do Uniwersytetu Jagiellońskiego pięć prebend kościelnych¹⁶³ i był obecny przy uposażeniu przez króla polskiego profesorów teologii Uniwersytetu w Krakowie¹⁶⁴.

Pierwszego września tego roku papież Bonifacy IX odpowiedział na skargę kanoników krakowskich wniesioną przeciw biskupowi¹⁶⁵. W dniu 30 września Piotr Wysz wraz z kapitułą postanowił, aby mieszkaniec domu zbudowanego przez scholastyka skarbimierskiego Mikołaja, wypłacał wikariuszom katedralnym 1 grzywnę rocznie z tytułu odprawiania przez nich mszy rocznicowej za ofiarodawcę¹⁶⁶. Tego samego dnia potwierdził darowiznę przekazaną przez Mikołaja Poraja kapitule krakowskiej¹⁶⁷, a 13 października upoważnił Zbigniewa z Nasiechowic do nadania plebanii Mikołajowi z Pilzna¹⁶⁸. Z kolei 23 listopada 1401 r. przyjął prezbitera z diecezji wrocławskiej Michała ze Stynowa¹⁶⁹, a sześć dni później razem z arcybiskupem Mikołajem i biskupami: Janem wrocławskim, Jakubem płockim, Wojciechem poznańskim, Janem tauryskim oraz Janem lidoryceńskim, udzielił 40 dni odpustu wiernym spełniającym określone warunki religijne lub wspierającym materialnie nowo założony Zakon dominikanów w Płocku¹⁷⁰. Ostatniego dnia tego miesiąca zatwierdził status bractwa Najświętszej Marii Panny w Kościele św. Jana w Pilźnie oraz udzielił im czterdziestodniowego odpustu¹⁷¹. Także z tego roku, bez daty dziennej, zachował się formularz dotyczący dziedziczenia dochodów z kościoła farnego w Krakowie¹⁷².

Dnia 25 stycznia 1402 r. z Kurii papieskiej wyszedł list skierowany do biskupów krakowskiego i poznańskiego, aby ci odebrali od biskupa wrocławskiego Mikołaja z Kurowa,

¹⁶⁰ BP, T. III, nr 765 (regest): *Petrum episcopum Crac.*

¹⁶¹ KDM, cz. 1, nr 96: *Petrus dei gracia Episcopus Cracouiensis.*

¹⁶² Tamże, nr 97: *Petrus dei gracia Episcopus Cracouiensis sacrosancte Romane Ecclesie Prothonotarius.*

¹⁶³ CDUJ, nr 22: *Petrus dei gratia episcopus Cracoviensis, iurus utriusque doctor ad fidei catholicae propagationem, eiusdem Studii Cracoviensis dilatationem et uberius incrementum [...] Swanthopelkone Cantore.*

¹⁶⁴ Tamże, nr 21: *Petro Cracoviensi [...] Episcopis.*

¹⁶⁵ KDKK, cz. II, nr 454: *Petrus Episcopus Cracoviensis*; skarżyli się oni na decyzję z 2 lutego 1399 r., gdy Wysz wymógł na kapitule generalnej uchwałę dotyczącą wsi patrymonialnych (por. przyp. 118).

¹⁶⁶ ZDKDK, cz. 1, nr 151: *Petrus Dei gracia episcopus Cracouiensis.*

¹⁶⁷ *Katalog Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa*, T. I: *Dyplomy pergaminowe*, oprac. S. Krzyżanowski, [Wydawnictwa Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa, T. III], Kraków 1907, nr 132 (regest): „Piotr biskup krakowski”.

¹⁶⁸ *Kodeks Dyplomatyczny Klasztoru Tynieckiego*, cz. 2: *Obejmująca rzeczy od roku 1401 do 1506*, wyd. S. Smolka, Lwów 1875, nr 130: *Petrum episcopum Cracovienem specialiter deputatus.*

¹⁶⁹ *Formulae ad ius canonicum*, nr 55: *Petrus dei gracia etc.*

¹⁷⁰ *Zbiór dokumentów i listów*, T. I, nr 62: *Petrus Cracouiensis [...] ecclesiarum episcopis.*

¹⁷¹ *Archiwum ksiąg*, T. 2, nr 86: *Petrus Dei gracia episcopus Cracouiensis.*

¹⁷² *Liber disparta*, nr 137: *P(etro), episcopo Cracouiensi.*

podniesionego do rangi arcybiskupa gnieźnieńskiego, przysięgę obediencyjną w kraju¹⁷³. W dniu 18 kwietnia biskup krakowski nabył od Jana z Piestrzyc część wsi Piestrec¹⁷⁴, a tydzień później poświęcił, że dziedzice Bolebrowic przyznali Janowi z Pawłowa prawo patronatu kościoła w Pawłowie¹⁷⁵. Następnie, 10 czerwca zatwierdził fundację ołtarza w kościele św. Barbary w Krakowie dokonaną przez Hankona Bartfała¹⁷⁶, a dziesięć dni później powierzył altarię w tamtym kościele magistrowi Stefanowi Hopferowi¹⁷⁷. Dnia 12 lipca po rezygnacji z wikariatu Hinczka Jaśkowica miał zebrać dochody w wysokości 12 grzywien¹⁷⁸, a 20 dnia tego miesiąca, kapelan papieża Bonifacego IX został posłany do Piotra Wysza, z poleceniem rozstrzygnięcia sporu o patronat kościoła w Oświęcimiu¹⁷⁹. Tego samego dnia biskup krakowski zatwierdził zgodę między kanclerzem kujawskim Mikołajem a Mikołajem Nieorzą o patronat nad kościołem w Staszowie¹⁸⁰. Ostatniego dnia września otrzymał polecenie od papieża, aby Maciej ze Żmigrodu został następnym plebanem w Sekluce¹⁸¹. Siódmego października Piotr Wysz znalazł się w gronie konserwatorów klasztoru Paulinów na Jasnej Górze¹⁸². Dnia 30 października świadkował przy sprzedaży i nadaniu praw miejskich wsi Kamionki¹⁸³, zaś jedenaście dni później zatwierdził oddanie w dzierżawę Janowi z Korabowic Nieszkowic i Pogwizdowa, posiadłości klasztoru tynieckiego¹⁸⁴. W dniu 25 listopada biskupowi krakowskiemu zostały wydzierżawione trzy łany w Zwierzyńcu¹⁸⁵, zaś dziesiątego grudnia został wspomniany w dokumencie wikariuszy katedry gnieźnieńskiej, gdy prosili oni rajców toruńskich, aby przyjęli pieniądze, jakie ma u nich dla wikariuszy zdeponować biskup wrocławski Jan¹⁸⁶.

Z kolei, 16 stycznia 1403 r., potwierdził donację połowy wsi Rychwałd dokonaną przez mieszczanina krakowskiego Pawła Waldorffa na rzecz kartuzów z Czerwonego Klasztoru nad Dunajcem¹⁸⁷. Dnia 23 lutego papież Bonifacy IX polecił biskupowi krakowskiemu ogłosić ekskomunikę nałożoną na księcia Bolka opolskiego przez biskupa wrocławskiego, z powodu

¹⁷³ BP, T. III, nr 805 (regist): *Crac. [...] episcopis.*

¹⁷⁴ KDKK, cz. II, nr 460: *petro Episcopo Cracouiensi.*

¹⁷⁵ ZDKDK, cz. 1, nr 154: *Pertus Dei gracia episcopus Cracouiensis.*

¹⁷⁶ KDKK, cz. II, nr 463: *Petrus Dei gracia Episcopus Cracouiensis.*

¹⁷⁷ Tamże, nr 464: *Petrus Dei gracia Episcopus Cracouiensis, sacrosance Romane ecclesie prothonotarius.*

¹⁷⁸ BP, T. III, nr 830 (regist): *Petro episcopo Crac.*

¹⁷⁹ *Formulae ad ius canonicum*, nr 77: *episcopo Cracoviensi.*

¹⁸⁰ KDW, T. V, nr 24: *Petro Dei gracia episcopo Cracouiensi.*

¹⁸¹ BP, T. III, nr 841 (regist): *episcopo [...] Crac.*

¹⁸² Tamże, nr 844 (regist): *[...] ac Crac. episcopis.*

¹⁸³ AGZ, T. IX, nr 10: *Petrus Dei gracia Episcopo Cracouiensi.*

¹⁸⁴ *Kodeks Dyplomatyczny Klasztoru*, cz. 2, nr 132: *Petrus dei gracia episcopus Cracouiensis.*

¹⁸⁵ *Formulae ad ius canonicum*, nr 80: *P. etc.*

¹⁸⁶ KDW, T. XI: *Zawiera suplementy (dokumenty nr 1700-2023 z lat 1225-1444) oraz erratę i indeksy do tomów VI-XI*, wyd. A. Gąsiorowski, T. Jasiński, T. Jurek, I. Skierska, [Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydawnictwa źródłowe komisji historycznej, T. 26], Poznań 1999, nr 1829: *Cracouiensem [...] episcopos.*

¹⁸⁷ *Documenta ad res Poloniae*, nr 31: *Petrus Dei gracia episcopus*

grabieży dóbr należących do kapituły wrocławskiej¹⁸⁸. Cztery dni później Piotr Wysz miał zebrać 40 grzywien od Stanisława z Krosna, po śmierci Mieclawa¹⁸⁹. Drugiego marca uczestniczył w nadaniu królewskim dla augustianów w Pilźnie¹⁹⁰, a czwartego marca przy potwierdzeniu praw miasta Dolska¹⁹¹, podobnie jak 15 marca, gdy rozstrzygnięto spór między Lwowem i Krakowem¹⁹². Dnia 21 kwietnia tego roku sam zaś rozsądził spory majątkowe w klasztorze klarysek w Krakowie¹⁹³. Cztery dni później z Kurii Rzymskiej wyszedł list papieski skierowany do biskupa krakowskiego, a dotyczący grabieży w diecezji wrocławskiej¹⁹⁴. W dniu 11 maja Piotr zatwierdził erekcję ołtarza w kościele parafialnym w Igołomii¹⁹⁵, zaś 19 czerwca brał udział w rokowaniach króla Władysława z Witoldem w Lublinie, podczas których Wielki Książę Litewski przyrzekł, że nie zawrze żadnego przymierza z Krzyżakami bez zgody Jagiełły¹⁹⁶. Nazajutrz uczestniczył w przywileju handlowym Witolda dla kupców krakowskich¹⁹⁷, a cztery dni później, przy pokwitowaniu wikariuszy gnieźnieńskich 150 grzywien rajców toruńskich¹⁹⁸. Z kolei, 28 czerwca w jego ręce miały zostać oddane 24 grzywny po rezygnacji Przybysława z plebostwa w Uniejowie¹⁹⁹. Ósmego lipca papież wysłał do Piotra Wysza list, w którym informował go, że Cosma dei Migliratti otrzymał kanonikat i prebendę w kościele św. Idziego w Krakowie oraz w Luborzycy²⁰⁰. Cztery dni później biskup krakowski polecił swojemu kanclerzowi Mikołajowi z Gorzkowa, rozstrzygnięcie w sądzie apelacyjnym sprawy powierzonej Stanisławowi ze Skarbmierza²⁰¹. Drugiego sierpnia i 21 września był obecny przy nadaniu królewskim kolejnych przywilejów Uniwersytetowi Jagiellońskiemu²⁰². Ostatniego dnia września Piotr Wysz erygował ołtarz w kościele parafialnym w Nasięchowicach²⁰³, a piątego grudnia potwierdził nadanie Wierzbicy z Branic dla kościoła w Ruszczycach²⁰⁴.

¹⁸⁸ *Acta Urbani VI. et Bonifatii IX.*, nr 2056: *Episcopo Cracouiensi.*

¹⁸⁹ BP, T. III, nr 878 (regest): *Petro episcopo Crac.*

¹⁹⁰ ZDM, cz. 6, nr 1655: *Petro Dei gracia Cracouiensi [...] episcopis.*

¹⁹¹ KDW, T. VII, nr 460: *Petro episcopo.*

¹⁹² KDMK, cz. I, nr 102: *Petro Cracouiensis [...] episcopis.*

¹⁹³ KDKK, cz. II, nr 473: *Petrus dei gracia Episcopus Cracouiensis.*

¹⁹⁴ *Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich w latach 1896/7 i 1897/8*, s. 208: *Epo Cracov.*

¹⁹⁵ KDKK, cz. II, nr 475: *Petrus dei gracia Episcopus Cracouiensis etc.*

¹⁹⁶ CES, T. I/1, nr 31: *Petro Cracouiensi [...] episcopis ecclesiarum.*

¹⁹⁷ KDMK, cz. I, nr 103: *Petro Episcopo Cracouiensis ecclesiarum.*

¹⁹⁸ KDW, T. XI, nr 1836: *Petrum Cracouiensem [...] episcopos.*

¹⁹⁹ BP, T. III, nr 921 (regest): *Petri episcopi Crac.*

²⁰⁰ *Acta Urbani VI. et Bonifatii IX.*, nr 2112: *Simili modo Cracoviensi [...] episcopis.*

²⁰¹ *Formulae ad ius canonicum*, nr 3: *Petrus etc.*

²⁰² CDUJ, nr 30: *Petro de Radolyna Doctore Iuris utriusque, Cracoviensi [...] Episcopis*; tamże, nr 31: *Petro Cracoviensi Episcopo.*

²⁰³ ZDKDK, cz. 1, nr 160: *Petrus dei gracia episcopus Cracoviensis [...] Swyenthopelkone cantore.*

²⁰⁴ KDKK, cz. II, nr 478: *Petrus Dei gracia episcopus Craoueisnsi, sacrosancte Romane ecclesie prothonotarius.*

Ostatniego dnia tego roku zaświadczył, że Boksa z Szumska sprzedał posiadłość w Sączowie z prawem patronatu miejscowego kościoła²⁰⁵.

Dnia 22 stycznia 1404 r. biskup krakowski potwierdził przywileje Jana Grota dla wikariuszy katedry krakowskiej²⁰⁶, a trzeciego lutego przekazał mistrzom uniwersyteckim beneficja kościelne²⁰⁷. W dniu 10 marca erygował w Żarnowcu kaplicę i szpital pod wezwaniem św. Krzyża²⁰⁸, a siódmego kwietnia bractwo przy kaplicy Najświętszej Maryi Panny w Krakowie²⁰⁹. W dniach 18-23 maja uczestniczył w rokowaniach pokojowych z Krzyżakami²¹⁰, a przed 30 maja 1404 r. rozstrzygnął spór między Stanisławem Sobesańskim a Maciejem Porębą²¹¹. Dnia 31 października świadkował przy sprzedaży wsi Dziwiętniki Bieńkowi z Żabokruk przez Procza ze Stojanic²¹². Zaś 11 listopada tego roku miał zostać wykonawcą polecenia papieża Innocentego VII, w sprawie dysponowania prebendą w Tęczynie²¹³. W dniu 26 grudnia Piotr Wysz potwierdził darowiznę Niemierzy z Krzelowa dla kościoła katedralnego w Krakowie²¹⁴.

Dnia 22 lutego 1405 r. Andrzej Łaskarzyc obronił egzamin z prawa kanonicznego, a jego promotorem był m.in. Piotr Wysz²¹⁵, który jednak nie podążył na to wydarzenie do Padwy²¹⁶.

²⁰⁵ ZDM, cz. 5: *Dokumenty z lat 1401-1440*, wyd. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, Wrocław 1970, nr 1176: *Petrus Dei gracia episcopus Cracouiensis*.

²⁰⁶ ZDKDK, cz. 1, nr 161 (regest): „Piotr biskup krakowski”.

²⁰⁷ CDUJ, nr 33: *Petrus Dei gratia Episcopus Cracoviensis, qui superna divinae vocationis providential huius sacrosancte sedis ecclesiae nostrae Cracoviensis gubernacular possidemus, ut quemadmodum upse locus in regno Poloniae caeteris eminentior esse dinoscitur*.

²⁰⁸ ZDKDK, cz. 1, nr 162: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis*.

²⁰⁹ Tamże, nr 163: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis*.

²¹⁰ LitesZak, T. II, s. 434-435, nr 16: *Petro Cracoviensi [...] episcopis*; por. relację Długosza: *Annales*, lib. X, s. 256: *Festo Penthecostes adveniente, dieta generalis in opido episcopali Raczansz pro stabilienda inter Regnum Polonie et ducatum magnum Lithwanie ab una et Cruciferorum terras partibus ab altera proque sedandis differentiis super occupacione Dobrinensis et Samagittie terrarum exortis tenta est. [...] ex parte quidem Wladislai Polonie regis [...] Petrus Cracoviensis [...] episcopi*; tekst tłumaczony: *Roczniki*, ks. X, s. 335-336: „Kiedy nadeszła uroczystość Zielonych Świątek, odbyto w biskupim mieście Raciąż zjazd generalny celem ustalenia pokoju między Królestwem Polskim i Wielkim Księstwem Litewskim z jednej strony, a ziemiami krzyżackimi z drugiej i dla załagodzenia nieporozumień powstałych z powodu zajęcia ziemi dobrzyńskiej i Żmudzi. [...] Ze strony króla polskiego Władysława byli to [...] biskupi krakowski Piotr”.

²¹¹ *Najstarsza księga sądu*, nr 1380: *dnum Episcopum Cracov*.

²¹² AGZ, T. IX, nr 13: *Episcopo Cracouiensi*.

²¹³ BP, T. III, nr 965 (regest): *Petri episcopi Crac*.

²¹⁴ CDUJ, nr 34: *Petrus episcopus Cracoviensis*.

²¹⁵ *Monumenti della Università*, nr 2276: *Publica doctoratus in sciencia iuris canonici domini Andree de Polonia [...] sub promotoribus Petro de Radolina episcopo Cracoviensi*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 313, nr 190).

²¹⁶ *Polonos apud Italos scholastica saeculum XV*, fasc. 1: *Poloni apud Italos litteris students et laurea donate inde a Paulo Wladimiri usque ad Johannem Lasocki collecti et illustrati*, ed. J. Fijalek, [*Munera Saecularia Universitatis Cracoviensis*, vol. V], Cracoviae 1900, s. 24: *Quoniam bonorum laborum gloriosus est fructus et virtutum benemeritis exigente iustitia conuenit elargiri, ideo cum alias egregius vir dominis Nicolaus de Portuquaro, iuris canonici et Prosdocimus de Comitibus de Padua iuris utriusque doctores eximii nomine et vice famosissimorum virorum iuris utriusque doctroum reverendi in christo patris et domini, domini Petro de Radolina, dei et apostolice sedis gratia episcopi Cravoensis [...] licet absencium tamquam presencium*.

W dniu 26 marca biskup krakowski uczestniczył przy odnowieniu przywilejów Lublina²¹⁷ i przy okazji nadania królewskiego dla Augustianów²¹⁸. Dnia 14 maja Wysz potwierdził darowiźną Dzierśława z Będzieszyna dla wikariuszy katedralnych w Krakowie²¹⁹, a nazajutrz wspomniane nadanie królewskie dla Augustianów²²⁰. Prawdopodobnie jeszcze w czerwcu 1405 r. publicznie wystąpił w Krakowie wraz z Mateuszem z Krakowa w związku z dziełem *De monarchia mundi* Jana Falkenberga²²¹. Następnie, pierwszego lipca, dla biskupa krakowskiego w kancelarii Kurii Rzymskiej został wystawiony glejt na wyjazd do Włoch²²², zaś 31 sierpnia 1405 r. był świadkiem wyroku w sprawie pretensji do Korczyna wysuwanych przez Mszczuja i Mikołaja z Rodoszownic²²³. Z kolei, 28 października, papież Innocenty VII, polecił opatowi tynieckiemu, aby przed biskupem krakowskim dokonał zamiany między Klemensem z Druszkowa i Januszem z Lubienia²²⁴. W dniu 19 listopada Piotr Wysz uczestniczył z zjeździe rady królewskiej w Niepołomicach, podczas którego król zapisał kapitule przemyskiej 20 grzywien z dochodów miasta Przemyśla²²⁵. Pierwszego grudnia Kurii Rzymskiej wyszedł list skierowany do biskupa krakowskiego, w sprawie biskupa Mikołaja i dominikanina Michała, którzy oświadczyli, że mają przywilej od Bonifacego IX spowiadania za pieniądze w sprawach zastrzeżonych dla Kurii.²²⁶ Z datą o cztery dni późniejszą w formularzu Piotra Wysza znalazł się list Mateusza z Krakowa w sprawie Jana Falkenberga²²⁷.

Pierwszego stycznia 1406 r. członkowie bractwa Najświętszej Marii Panny w Pilźnie chcieli przedstawić biskupowi krakowskiemu nowego altarystę Marcina²²⁸. Pięć dni później Jan Szafranec, pod nieobecność swojego zwierzchnika, zatwierdził prośbę braci pilźnieńskich²²⁹. Następnie, 19 stycznia ordynariusz diecezji krakowskiej miał rozporządzać dochodami z kościoła św. Mikołaja za murami Krakowa²³⁰. Dnia 7 marca Piotr Wysz był świadkiem

²¹⁷ KDM, T. IV, nr 1088: *Petro de Padolin*.

²¹⁸ KDKK, cz. II, nr 487: *Petro eadem gracia Episcopo Craocuiensi*.

²¹⁹ Tamże, nr 488: *Petrus dei gracia Episcopum [...] ecclesie Craocuiensis*.

²²⁰ Tamże, nr 489: *Petrus dei gracia Episcopus Cracoviensis; Catalogi episcoporum Cracoviesium*, s. 209: *Hic etiam favente permittenteque devotissimo principe Wladislao rege Polonie fratres militantes Deo sub regule beati Augustini canonicos regulares in Cloczko, ubi tunc observantia regule ipsius amplius vigit, anno domini M CCCC quinto Innocentio septimo sedi apostolice presidente vocavit et eis ecclesiam Corporis Christi in Casimiria parrochiale tradidit et ex parrochialia conventualem fecit*.

²²¹ *Krakowska redakcja „De monarchia mundi” Jana Falkenberga*, wyd. W. Seńko, Warszawa 1986, s. 7-9.

²²² VMPL, T. I, nr 1048: *Petrus Cracoviensis Episcopus*.

²²³ KDM, T. IV, nr 1091: *Petro episcopo Cracoviensis ecclesie*.

²²⁴ BP, T. III, nr 1054 (regest): *Petro episcopi Crac.*

²²⁵ AGZ, T. VIII, nr 33: *Petro Cracoviensi [...] Episcopis*.

²²⁶ ZDKDK, cz. 1, nr 169: *episcopo Cracoviensi*.

²²⁷ W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 183-185, nr 12.

²²⁸ *Archiwum ksiąząt*, T. 2, nr 87: *Petro Dei gracia episcopo Cracoviensi*.

²²⁹ Tamże, nr 88: *Johannes Schaffranecz, custos et canonicus Cracoviensis, nec non vicarius in spiritualibus, per reuerendum in Christo patrem, dominum ac dominum Petrum Dei gracia episcopum Cracoviensem specialiter deputatus*.

²³⁰ BP, T. III, nr 1078 (regest): *Petri episcopi Crac.*

przydzielenia przez króla dwóm wikariuszom katedralnym uposażenia z żup solnych w Wieliczce²³¹, a trzy dni później nadania dla Cystersów korczyńskich²³², nazajutrz zaś uczestniczył w procesie, w którym Wincenty Granowski oskarżył króla o bezprawne posiadanie miasta Śremu²³³. W dniu 22 marca otrzymał sądownie wieś Pełczyska, o które walczył z biskupem Pełką z Wiśniowa²³⁴. Piątego maja miał rozporządzać dochodami z kościołów w Starym Brześciu²³⁵, zaś sześć dni później potwierdził nadanie dla Uniwersytetu Jagiellońskiego²³⁶. Później, bowiem 13 maja, transumował wspomniane nadanie²³⁷, a 12 lipca nadał Wojciechowi z Proszowic urząd wikariusza w Żarnowcu²³⁸. Dwa dni później świadcował w sprawie rozgraniczenia wpływów handlowych miast Lwowa i Krakowa²³⁹, a dnia 9 sierpnia został wysłany doń list od Innocentego VII, w którym polecił on przeniesienie Cystersa Michała, wypędzonego z klasztoru w Wąchocku do jednego z klasztorów na terenie jego diecezji²⁴⁰. Dwa dni później zatwierdził fundację Nowkona dla katedry gramatyki na Uniwersytecie w Krakowie²⁴¹, tak jak, pierwszego października nadanie dziesięcin dla ołtarza Oczyszczenia Najświętszej Maryi Panny w katedrze krakowskiej²⁴². Z kolei, 27 listopada tego roku wydał dekret o dziesięcinach²⁴³ i uczestniczył w komisji badającej działalność Mikołaja Bochnera, zarządcy mennicy państwowej²⁴⁴.

W pierwszych dniach stycznia 1407 r. Stanisław z Lelowa miał oddać biskupowi krakowskiemu 20 grzywien²⁴⁵, a sam Piotr Wysz miał sprawdzić pod kątem prawnym kilku ludzi: Wojciecha Marcinowica z Buska²⁴⁶; Mikołaja z Koprzywnicy²⁴⁷; Adama Wojślawica z

²³¹ KDKK, cz. II, nr 491: *Petro Cracouiensi [...] Episcopis.*

²³² KDM, T. IV, nr 1096: *Petro Cracouiensi [...] episcopis.*

²³³ KDW, T. V, nr 90: *Petro Cracouiensi [...] episcopis.*

²³⁴ KDKK, cz. II, nr 492: *Petrum dei gracia Episcopum Cracouiensem*

²³⁵ BP, T. III, nr 1088 (regist): *Petro episcopo Crac.*

²³⁶ CDUJ, nr 37: *Petrus dei gratia Episcopus Cracoviensis etc. [...] Swetnopelkone Cantore Cracoviensibus.*

²³⁷ *Catalogus diplomatum pergameneorum Universitatis Jagellonicae Cracoviensis*, ed. K. Kaczmarczyk, Cracoviae 1953, nr 34 (regist): *Petrus, episcopus Crac.*

²³⁸ ZDKDK, cz. I, nr 172: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis.*

²³⁹ KDMK, cz. I, nr 108: *Petrus dei gracia Episcopo Cracouiensi.*

²⁴⁰ BP, T. III, nr 1094 (regist): *Episcopo Crac.*

²⁴¹ CDUJ, nr 38: *Petrum dei gracia Episcopus Cracoviensis.*

²⁴² ZDKDK, cz. I, nr 174: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis [...] Swantopelka cantore.*

²⁴³ *Liber disparta*, nr 234: *Petrus Dei gracia episcopus Cracoviensis etc.*

²⁴⁴ AP Kraków, Akta miasta Krakowa, Consularia Crac. Inscriptiones, ks. 427, k. 261: *Petrus ep[iscop]us Crac[oviensis]*; więcej o sprawie zob. J. Ptaśnik, *Studia nad patrycyatem krakowskim w wiekach średnich*, „Rocznik Krakowski” 15 (1913), s. 68.

²⁴⁵ BP, T. III, nr 1111 (regist): *episcopi Crac.*

²⁴⁶ Tamże, nr 1114 (regist): *Episcopo Crac.*

²⁴⁷ Tamże, nr 1117 (regist): *Episcopo Crac.*

Wierzchowiska²⁴⁸; Mikołaja z Prochna²⁴⁹; Andrzeja Jakubowica²⁵⁰; Pawła Janowica z Łąkawicy²⁵¹ oraz Mikołaja Janowica ze Śmierdziny²⁵². Dnia 13 stycznia był obecny przy nadaniu Witolda dla starosty wileńskiego, Wojciecha Moniwoda²⁵³. W ostatnim dniu lutego z Kurii Rzymskiej wyszedł list skierowany m.in. do biskupa krakowskiego, aby wyegzekwować ekskomunikę nałożoną przez biskupa wrocławskiego na niepłacących dziesięcin²⁵⁴. Wtedy też wezwał Piotra, do stawienia się w Stolicy Apostolskiej, jednocześnie wysyłając do Władysława Jagiełły swojego legata²⁵⁵. Dnia 12 maja 1407 r. ordynariusz diecezji krakowskiej zobowiązał się do obrony przywilejów i dóbr kościelnych wobec roszczeń szlachty wysuniętych na zjeździe w Piotrkowie²⁵⁶. Dwanaście dni później papież Grzegorz XII zwrócił się do biskupa krakowskiego w sprawie skargi na wysokość dziesięcin w diecezji halickiej²⁵⁷, a 20 czerwca Piotr Wysz na polecenie papieża Grzegorza XII zatwierdził nałożone przez biskupa wrocławskiego Wacława kary kościelne na księcia Bolka opolskiego i jego współników²⁵⁸. Pierwszego sierpnia ofiarował kanonikom regularnym na Kazimierzu dom z ogrodem²⁵⁹, zaś 6 września pozwał przed sąd w Krakowie, Jana Rusina, rektora kościoła Najświętszej Maryi Panny we Lwowie²⁶⁰. Nazajutrz w imieniu Piotra Wysza, jego wikariusz Jan Szafraniec transumował na prośbę Jana z Tarnowa dwa królewskie dokumenty²⁶¹. Dwa dni później, sam biskup krakowski, zatwierdził

²⁴⁸ Tamże, nr 1119 (regist): *Episcopo Crac.*

²⁴⁹ Tamże, nr 1122 (regist): *Episcopo Crac.*

²⁵⁰ Tamże, nr 1124 (regist): *Episcopo Crac.*

²⁵¹ Tamże, nr 1130 (regist): *Episcopo Crac.*

²⁵² Tamże, nr 1134 (regist): *Episcopo Crac.*

²⁵³ *Vitoldiana. Codex provolegiorum Vitoldi*, wyd. J. Ochmański, Warszawa 1986, nr 70: *Petro Cracoviensi utriusque iuris doctore.*

²⁵⁴ BP, T. III, nr 1140 (regist): *Episcopis Crac.*

²⁵⁵ Tamże, nr 1137 (regist): *Iacobo electo Laudensi: Idem nuntius ad Boemie, Poloniae et Ungariae regna ad extipationem schmatis destinatur*; Pełnomocnictwo dla Wysza: CES, T. I/1, nr 37: *Et quoniam vestra beatitudo reverendum in Christo patrem dominum Petrum episcopum Cracoviensem, qui meus meique regni episcopus et supremus consiliarus existit, tamquam utilem ad dicte ecclesie unionem vocare dignata est, ergo similiter eundem, ut pote bene meritum pro huiusmodi sancto negotio opportunum [...] ut specialem oratorem direxi, sibi que ad hoc plenam potestatem commisi [...] omnia et singular per eum coram vestra sanctitate in favore eiusdem operate unionis [...] unionis approbo et tenore presentium ratifico [...] faciedni plenam et liberam [...] condedo facultatem.*

²⁵⁶ KDKK, cz. II, nr 496: *Petrus Dei gracia Episcopus Cracoviensis [...] Swentopelko Cantor*; Więcej o tym zdarzeniu zob. A. Prochaska, *Konfederacja ziemian przeciw duchowieństwu w 1407 r.*, KH 21 (1907), s. 292-308.

²⁵⁷ AGZ, T. IV, nr 13: *Petro Episcopo Cracoviensi:*

²⁵⁸ Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu, dok. Perg. AN 18, YY. 5: *Petrus ea Dei gracia episcopus Cracoviensis executor [...] a Sede Apostolica specialiter deputat* (cyt. za: A.M. Włoch, *Kancelaria i dokumenty biskupa krakowskiego Piotra Wysza (1392-1412)*, SŻ 46 (2009), s. 64).

²⁵⁹ KDKK, cz. II, nr 499: *Petrus dei gracia Episcopus Craocuiensis etc.*

²⁶⁰ AGZ, T. IV, nr 14: *Petrus, Dei gracia Episcopus Cracoviensis, executor unicus ad infrascripta a Sede Apostolica specialiter deputatus.*

²⁶¹ Tamże, T. VI, nr 9: *vicarius in spiritualibus per reverendum in Christo patrem et dominum dominum Petrum Dei gracia episcopum Cracoviensem in sua diocesi specialiter deputatus.*

fundację Klemensa z Moskorzowa dla katedry krakowskiej²⁶², a szóstego października miał rozstrzygnąć sprawę między biskupem wrocławskim i mnichem panońskim Konradem²⁶³.

Dnia 9 września Piotr rozdzielił przychody z kościoła św. Floriana między mistrzów uniwersyteckich²⁶⁴. Zaś 26 września dziekan przemyski Mikołaj, pozwał przed swoje oblicze wspomnianego wyżej Jana Rusina i rajców miasta Lwowa dla osądzenia sprawy między nimi, z ramienia Piotra Wysza²⁶⁵. Szóstego października tego jeszcze roku, papież polecił biskupowi krakowskiemu usunąć Konrada z opactwa Montis Pannoniae i wprowadził na jego miejsce Jana – biskupa wrocławskiego²⁶⁶. Dnia 8 listopada w imieniu Piotra Wysza wyrok w sprawie Jana Rusina wydali Mikołaj Wygandi i Mikołaj Peisar²⁶⁷. W dokumencie z 10 listopada 1407 r. zwalniającym mieszczan lwowskich z opłaty wyznaczonej na niech kary 500 dukatów przez delegata biskupiego, Mikołaja Piotra, wspomniany został jako wyruszający do Stolicy Apostolskiej²⁶⁸. Prawdopodobnie wówczas albo wkrótce potem, król Władysław Jagiełło dał Piotrowi zupełne pełnomocnictwo działania w sprawach dotyczących schizmy kościoła²⁶⁹.

W 1408 r. Piotr na pewno przebywał we Włoszech. Potwierdza to prośba kapituły krakowskiej z dnia 10 kwietnia tego roku, aby pod nieobecność w kraju Wysza, Grzegorz XII wyznaczył konserwatorów w osobach biskupów wrocławskiego, chełmińskiego i diekana ołomuckiego, powierzając im opiekę nad dobrami Kościoła krakowskiego²⁷⁰. W ten sam dzień Jan Szafraniec został wspomniany jako wikariusz biskupa krakowskiego²⁷¹. Właśnie on, dnia 15 maja miał dopilnować, aby Władysław Jagiełło obsadził dwa urzędy w archidiecezji gnieźnieńskiej²⁷². Jan Długosz w swoich Rocznikach, pod dniem 20 maja, napisał, że to Piotr Wysz

²⁶² KDKK, cz. II, nr 500: *Petrus dei gracia Episcopus Craocuiensis, vtriusque Iuris doctor [...] Swantopelk Cantore.*

²⁶³ BP, T. III, nr 1158 (regest): *Episcopis Crac.*

²⁶⁴ *Catalogus Diplomaticus Pergamenorum*, nr 41 (regest): *Petrus, episcopus Crac.*

²⁶⁵ AGZ, T. IV, nr 15: *Nicolaus Doctor Decretorum [...] iudex ad infrascripta per Reverendum in Christo patrem et dominum dominum Petrum Episcopum Cracoviensem iudicem commissarium casue ac partibus infrascriptis a sede apostolica specialiter delegatum.*

²⁶⁶ BP, T. III, nr 1158 (regest): *Episcopis Crac.*

²⁶⁷ AGZ, T. IV, nr 17: *Nicolaus Vigandi, dectretorum doctor, [...] iudex causarum et partibus infrascriptis per Reverendissimum in Christo partem et dominum Petrum Dei gracia Episcopum Cracoviensem a sede Apostolica delegatum Unicum deputatum.*

²⁶⁸ Tamże, nr 18: *Nicolaus Vigandi, dectretorum doctor, [...] iudex causarum et partibus infrascriptis per Reverendissimum in Christo patrem et dominum Petrum Dei gracia Episcopum Cracoviensem a sede Apostolica delegatum Unicum deputatum.*

²⁶⁹ Por. A.V., przyp. 15.

²⁷⁰ KDKK, cz. II, nr 507: *Quare dicti Decanus et Capitulum nobis humiliter supplicarunt, ut cum eisdem valde reddatur difficile pro singulis querelis ad apostolicam sedem habere recursum, poruidere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus.*

²⁷¹ *Najstarsza księga sądu*, nr 2183: *Johannes custos et canonicus Cracoviensis ac vicarius in spiritualibus et temporalibus generalis, per reverendum in Christo, patrem et dnum dnum Petrum Dei gracia episcopum Cracoviensem specialiter deputatus; Najpewniej przed tą datą Piotr dał Janowi swoje pełnomocnictwa (Formulae ad ius canonicum, nr 76), chociaż już w 1407 r. zastąpił go w jednej sprawie (por. przyp. 261).*

²⁷² BP, T. III, nr 1186 (regest): *Crac. [...] episcopis.*

ochrzcił Jadwigę – córkę Władysława Jagiełły i Anny Cyleńskiej²⁷³. Dnia 24 sierpnia 1408 r. papież Grzegorz XII za pośrednictwem swojej Kurii wystawił glejt Piotrowi i jego świcie, na odbycie pielgrzymki do Jerozolimy²⁷⁴. Wysz również wydał dekret 1 października 1408 r., aby Jan Szafraniec poprowadził w jego imieniu synod w diecezji sandomierskiej²⁷⁵.

Pierwszego lutego 1409 r. Uniwersytet Jagielloński odpowiedział na zaproszenie Hieronima de Sydenberg do udziału w soborze w Pizie, wysyłając tam Piotra Wysza²⁷⁶. Dziesięć dni później, monarcha Polski, na list kardynałów pizańskich o poparcie soboru w Pizie, odpowiedział, że wysłał tam biskupa krakowskiego²⁷⁷. Dnia 18 kwietnia z Padwy wyszedł list Piotra skierowany do kapituły krakowskiej na temat soboru pizańskiego²⁷⁸. Siódmego maja pojawił się na soborze jako ambasador króla polskiego²⁷⁹, a dziesięć dni później w imieniu biskupa krakowskiego Jan Szafraniec oraz kapituła katedry krakowskiej potwierdziły nadanie Pawła Waldorffa²⁸⁰. Sobór zakończył się sesją plenarną 27 lipca 1409 r., przed którą mszę świętą poprowadził Piotr Wysz²⁸¹. Wcześniej, bowiem 26 czerwca, został wybrany nowy papież Aleksander V, mimo iż pozostali nie złożyli swojego urzędu. Władysław Jagiełło za namową biskupa krakowskiego, wysłał list obediencyjny do pizańskiego papieża²⁸². Nowy papież, dnia 3 sierpnia, polecił biskupowi krakowskiemu rozstrzygnięcie sporu między biskupem

²⁷³ *Annales*, lib. X-XI, s. 23: *DIE SOLIS DOMINICA RAMISPALMARUM, Anna Polonie regina filiam ex Wladislao Poloniae rege conceptam effudit. Que post in Dominica tertia post festum Pasche, in qua canitur Vocem iocunditatis per Petrum Visch Cracoviensem episcopum in Cracoviensi ecclesia baptisata est et nomen illi Hedvigis impositum solennitasque baptisteriorum diebus pluribus continuata*; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. X-XI, s. 29-30: „Również w Niedzielę Palmową królowa polska Anna wydała na świat córkę poczętą z króla polskiego Władysława. Została ona ochrzczona w trzecią niedzielę po Wielkanocy, w która się śpiewa: *Vocem iocunditatis*, w katedrze krakowskiej przez biskupa krakowskiego Piotra Wysza. Nadano jej imię Jadwiga, a uroczystości chrzcina trwały wiele dni”; Długoszowi wierzył jedynie S. Kijak, *Piotr Wysz*, s. 39, a należy zauważyć, że Piotr wówczas znajdował się we Włoszech, nie mógł być zatem obecny na chrzcinach. Jednak dopiero 25 lipca z Kurii Papieskiej wyszło upoważnienie dla biskupa krakowskiego i poznańskiego – Wojciecha Jastrzębca, do ochrzczenia dziecka pary królewskiej [BP, T. III, nr 1196 (regist): *Petro Crac. episcopis*]. Wydaje się jednak, że to biskup poznański dokonał chrztu córki Jagiełły.

²⁷⁴ BP, T. III, nr 1198 (regist): *Petro episcopo Crac.*

²⁷⁵ *Statuty diecezjalne krakowskie z roku 1408*, wyd. B. Ulanowski, [w:] AKH V, Kraków 1889, s. 21-28.

²⁷⁶ W. Abraham, *Udział Polski w soborze*, s. 151-153, nr 2: [...] *petimus excursari pro eo, quod Reverendissimus Pater Dominus Episcopus Cracoviensis pater studii nostri et cancellarius, iuris utriusque doctor, pronunc moram trahat in partibus Ytalie.*

²⁷⁷ Por. A.V., przyp. 10.

²⁷⁸ CES, T. I/1, nr 38: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis.*

²⁷⁹ BJ, rkps 193, k. 305: *Nomina omnium dominorum spiritualium et specialium qui per senatum et aliquorum qui per procuratores Pysas venerint ad sacrum universale concilium: Ambassiator regi Polonie dominus Petrus episcopus Cracoviensis iuris utriusque doctor*; (cyt. za: W. Seńko, *Piotr Wysz*, s. 318, nr 231); por. także G.D. Mansi, *Sacrorum Conciliorum*, T. 27, s. 348: *Dictus D. Petru episc. Cracoviensis procuratorio nomine & ut ambaxiator regis Poloniae.*

²⁸⁰ *Documenta ad res Poloniae*, nr 36: *Johannes custos et canonicus ecclesie Cracoviensis, necnon reverendissimi in Christo patris et domini, domini Petri, Dei gracia episocpi Craouiensis vicarius generalis.*

²⁸¹ Por. A.V., przyp. 13.

²⁸² CES, T. I/1, nr 39: *Petrus dei gratia episcopus Craoviensis, supremus cosilarius meus et regni mei, electionis vestre modum et ordinem mihi per celerem nuntium subito cum summa efficitia luculenter declaravit.*

włodzimierskim i łuckim²⁸³. Po zakończeniu soboru, Piotr udał się prawdopodobnie z Andrzej Łaskarzem do ziemi świętej²⁸⁴. Czternastego sierpnia Jan Szafraniec, wikariusz biskupa krakowskiego, transumował dokument Piotra²⁸⁵, a 12 listopada 1409 r. sąd ziemski sandomierski rozstrzygnął spór na rzecz biskupa krakowskiego przeciw Wawrzyńcowi z Zabawy o dochody z wyrębu w lasach biskupich w Radłowie²⁸⁶.

Jan Długosz w swoich *Rocznikach*, pod rokiem 1410 zanotował, że Piotr po przyjeździe do kraju wrócił chory²⁸⁷. Natomiast, jeszcze 6 lutego tego właśnie roku, biskup krakowski znajdował się poza granicami państwa, bowiem wtedy Jan Szafraniec, rozstrzygnął sprawę podziału dochodów dla mansjonarzy kaplicy Najświętszej Maryi Panny w Krakowie²⁸⁸. Piotr wrócił do swojej siedziby przed 28 kwietnia 1410 r. bowiem wówczas został mu przedstawiony kandydat na plebana w Sławicach, którym miał zostać niejaki Wojciech²⁸⁹. Nazajutrz zaś ogłosił bullę papieża Aleksandra V przeznaczoną dla króla Władysława Jagiełły²⁹⁰. Prawdopodobnie w maju tego roku Piotr starał się przekazać dobra po zmarłym Mateuszu z Krakowa Uniwersytetowi Jagiellońskiemu²⁹¹. Siódmego maja Jan Rzeszowski zostając nowym wikariuszem Piotra Wysza, mianował przedstawionego wcześniej Wojciecha plebanem w Sławicach²⁹². Tydzień później, właśnie Jan Rzeszowski, na prośbę Stanisława Wojciechowica ze Skały, transumował dokument fundacyjny Andrzeja Zgniłogobroga²⁹³. Pierwszego października Piotr Wysz, już

²⁸³ W. Abraham, *Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich do dziejów Polski w wiekach średnich za lata 1899-1913*, [w:] AKH, T. XIII, Kraków 1902, dod., nr 2, s. 58-60: *Venerabilii fratrii episcopo Cracoviensi salutem etc.*

²⁸⁴ Por. A.V., przyp. 15.

²⁸⁵ *Catalogus Diplomaticus Pergamenorum*, nr 41 (regest): *Petrus, episcopus Crac.*

²⁸⁶ KDKK, cz. II, nr 522: *Johannes Custos et Canonicus ac vicarius in spritualibus et Reverendum in christo patrem ac dominum, dominum (Petrum) dei gracia Episcopum Cracouiensis.*

²⁸⁷ Por. A.V. s. 157 i przyp. 17.

²⁸⁸ KDKK, cz. II, nr 523: *Johannes diuina et apostolice sedis prouidencia episcopus Cracoviensis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, harum serie perenni memorie commendamus.*

²⁸⁹ ZDKDK, cz. 1, nr 181: *Petro Dei gracia episcopo Crac(ouiensi).*

²⁹⁰ KDW, T. V, nr 161: *Petrus eadem gracia episcopus Cracouiensis et Sedis apostolice nuncius.*

²⁹¹ Formularz Jerzegopisarza grodzkiego krakowskiego ok. 1399-1415, wyd. Karol Górski, Toruń 1950, nr 57, przyp. u-u: *Petrus pro collacione beneficii doctori recommedndat universitatem coram rege W.*; w kodeksie wrocławskim zapisane zostało *Petrus*, choć w poznańskim rękopisie widnieje *petens*. Wydawca Formularza kierował się poznańską kopią.

²⁹² ZDKDK, cz. 1, nr 182: *Johannes custos et canonicus Cracouiensis ac in spritualibus et temporalibus reverendi in Christo patris et domini domini Petri Dei gracia episcopi Cracouiensis vicarius generalis*; Jan Szafraniec, po powrocie Wysza, przynajmniej w oczach Stolicy Apostolskiej, nie przestał pełnić obowiązków wikariusza, gdyż 29 czerwca Jan XXIII polecił mu jako wikariuszowi *in spritualibus*, nadanie archidiaconatu w Zawichoście niejakiemu Janowi [BP, T. III, nr 1264 (regest): *Iohanne Saffranecz vicario generali in spritualibus Petri episcopi Crac.*].

²⁹³ J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów miast, zabytków i pamiątek w olkuskiem*, Mariówska 1935, s. 370-372: *Johannes custos et canonicus Cracouiensis ac in spritualibus et temporalibus Rndi in Christo patris et Dni Petri Dei Gr. Epi Crac. Vic. Gener.*

osobiście, erygował kaplicę św. Krzyża na przedmieściu Koziegłów²⁹⁴, a 29 listopada poświadczył nadanie dziesięcin z Kopytowej klasztorowi w Koprzywnicy²⁹⁵.

Siódmego stycznia 1411 r. papież Jan XXIII wysłał do biskupa krakowskiego potwierdzenie wyboru nowego przeora w Tyńcu²⁹⁶. Pierwszego lutego był obecny przy podpisaniu pokoju toruńskiego²⁹⁷, a 9 lutego Piotr wziął udział w zgromadzeniu generalnym kapituły krakowskiej, podczas którego potwierdził Tomkowi prawa sołeckie we wsi Szerszawy²⁹⁸. W dniu 28 kwietnia Piotr Wysz poświadczył sprzedaż swojego młyna na Błoniach krakowskich²⁹⁹, a dziesiątego maja poczynił nadanie dla Jana Gamrata z Wiślicy³⁰⁰. Dnia 13 czerwca Paweł z Portoguary napisał list do Piotra w sprawie przebywającego na studiach prawniczych jego bratanka Piotra Maciejowica z Lubstowa³⁰¹, zaś 14 lipca Wysz zamienił sposób płacenia dziesięciny Mikołajowi Kasparowi³⁰². W dniu 16 września papież polecił biskupowi krakowskiemu przyjęcie przysięgi wierności od chorążego Marcina z Wrocimowicz³⁰³, natomiast 4 października Piotr Wysz, na prośbę Piotra z Marcinowic transumował dokument, w którym z kolei prosił, aby kaplica św. Elżbiety w Kobierzynie została wcielona do Kościoła krakowskiego³⁰⁴. Z kolei, 20 listopada 1411 r., Piotr uposażył kościół parafialny w Tarnowie³⁰⁵, a 14 grudnia, na jego polecenie, Jan Szafraniec i Otto dziekan krakowski, Jan scholastyk z polecenia biskupa zajęli się opracowaniem statutów dla Uniwersytetu Jagiellońskiego³⁰⁶.

Dnia 20 stycznia 1412 r. Piotr Wysz potwierdził Jana Rzeszowskiego jako jego wikariusza³⁰⁷. Tydzień później został poproszony przez papieża, aby udzielił dyspensy małżeńskiej

²⁹⁴ ZDKDK, cz. 1, nr 185: *Petrus Dei gratia episcopus Cracouiensis*.

²⁹⁵ KDM, T. IV, nr 1123: *Iohannem custodem et canonicum ecclesie Cracouiensis, reuerendissimi in Christo patris et domini, domini Petri Dei gracia episcopi Cracouiensis vicarium generalem, specialiter deputatus*.

²⁹⁶ BP, T. III, nr 1281 (regest): *Petrum piscopum Crac. Confirmatus eidem monasterio in abbatem praeficitur*.

²⁹⁷ CES, T. II, nr 35: *Petri Cracoviensis [...] episcoporum [...] Mathie Wladislaviensis palatinorum*.

²⁹⁸ KDKK, cz. II, nr 527: *Petrus dei gracia Episocpus Cracouiensis*.

²⁹⁹ Tamże, nr 528: *Petrus dei gracia Episocpus Cracouiensis etc*.

³⁰⁰ ZDM, cz. 1: *Dokumenty z lat 1257-1420*, wyd. S. Kuraś, Wrocław – Warszawa 1962, nr 287: *Petrus dei gracia episocpus Cracouiensis*.

³⁰¹ S. Kijak, *Piotr Wysz*, s. 60, przyp. 2: *Non tam gravi dolore, de doledno casu infrimitatis vestre, quam mens mea oppressa fuerat cum aliis fidelibus et devotia vestris, quantam letitiam cor meum susceit cum a domination vestra supervenientibus omnibus audivi V. Rev. Paternitatem sue pristinae sanitati restitutam ac personam ipsius statu optimo valere [...] Ita quod sine aliqua exceptione reportabitis consolationem non modicum ob reverentiam vestra eis impetitur per omnes hic honor conveniens, nec potuit occultari res vestra et maxime amicis et benivolis vestris. Oportet enim quod servato honore vestro eundem honorent quod etiam vobis gratum esse debet dum nil in presenti evo magis nota dignum [...] recomendo me iterum vobis et recomendant se omnes utriusque sexus devote vestri*.

³⁰² KDM, T. IV, nr 1126: *Petrus dei gracia episocpus Cracouiensis*.

³⁰³ BP, T. III, nr 1322 (regest): *Episcopo Crac.*

³⁰⁴ *Catalogus Diplomaticus Pergamenorum*, nr 45 (regest): *Petrus, episcopus Crac.*

³⁰⁵ KDKK, cz. II, nr 530: *Petrus dei gracia Episocpus Cracouiensis*.

³⁰⁶ *Catalogus Diplomaticus Pergamenorum*, nr 46 (regest): *Petri, episcopus Crac.*

³⁰⁷ BP, T. III, nr 1349 (regest): *Iohannis de Reschow prepositi eccl. s. Michaelis in castro Crac., tunc vicarii in spritualibus Petri episcopi Crac. factam vacantem, assingnet*.

księciu Bolkowi cieszyńskiemu³⁰⁸. Piątego lutego Piotr przyłączył do Bodzentyna wieś Tarczek³⁰⁹, a 12 maja Jan XXIII nakazał przełożonemu klasztoru Bożego Ciała na Kazimierzu, Franciszkowi Otfinowi, aby przekazał Marcinowi altarię w kaplicy św. Wawrzyńca na Kazimierzu, z której złożył rezygnację na ręce biskupa krakowskiego³¹⁰. Dnia 17 maja powiększył posiadłości wsi Sławków³¹¹ oraz odnowił przywilej dla wójta z Gołaczowic³¹². Zdaniem Jana Długosza 16 kwietnia została wystawiona bulla przenosząca Piotra Wysza na biskupstwo poznańskie³¹³, chociaż jeszcze piątego czerwca 1412 r. w imieniu Piotra biskupa krakowskiego, Jan Rzeszowski rozstrzygnął spór między Ludziskiem Weysbergerem i Małgorzatą, wdową po Jakubie Stolli³¹⁴, a dnia 4 października, sam Piotr, listownie załatwił sprawę prebend dla Piotra z Marcinowic³¹⁵. Dokument translacji nosi datę 9 sierpnia 1412 r.³¹⁶. Bulla jednak musiała dojść do Krakowa dość późno, bowiem 24 sierpnia 1412 r. Piotr ustanowił drugą altarię św. Bartłomieja w kościele katedralnym w Krakowie³¹⁷ i transumował dokument z 10 sierpnia tego roku³¹⁸, zaś 21 października powierzył sołectwo we wsi Janik Piotrowi³¹⁹, a 21 grudnia przekazał Stanisławowi Zagoli staw z łąką w Bodzentynie³²⁰.

W 1413 r. wg Jana Długosza Władysław Jagiełło przeprosił Piotra z powodu wyrządzonej mu krzywdy³²¹. Czwartego lipca wystawił dokument, w którym odnowił przywilej i darowiznę dla Otorowa³²². Drugiego października biskup poznański był obecny przy podpisywaniu Unii

³⁰⁸ Tamże, nr 1351 (regest): *Episcopo Crac.*

³⁰⁹ KDKK, cz. II, nr 532: *Petrus dei gracia Episcopus Cracouiensis.*

³¹⁰ BP, T. III, nr 1373 (regest): *Petri episcopi Crac. factam vacantem.*

³¹¹ KDKK, cz. II, nr 535: *Petrus dei gracia Episcopus Cracouiensis etc.*

³¹² ZDM, cz. 1, nr 295: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis.*

³¹³ Por. A.V., przyp. 18.

³¹⁴ BP, T. III, nr 1381 (regest): *Iohannis custodis Crac. et in spiritualibus Petri episcopi Crac. vicarii latas observari faciat.*

³¹⁵ CDUJ, nr 49: *Petrus Dei gratia Episcopus Cracoviensis etc.*

³¹⁶ BP, T. III, nr 1386 (regest): *Petro episcopo Pozn.: De eccl. Crac. ac eccl. Pozn. transfertur.*

³¹⁷ CDUJ, nr 51: *Petrus Dei gratia Episcopus Cracoviensis etc.*

³¹⁸ *Catalogus Diplomaticus Pergamenorum*, nr 153 (regest): *Petrus [Wysz de Radolina], episcopus Crac.*

³¹⁹ KDKK, cz. II, nr 538: *Petrus dei gratia Episcopus Cracouiensis.*

³²⁰ Tamże, nr 539: *Petrus dei gratia Episcopus Cracouiensis.*

³²¹ *Annales*, lib. XI, s. 13-14: *Dum autem infra octavas Corporis Christi Posnaniam devenisset, magnitudinem iniure, qua Petrum Visch olim Cracoviensem, tunc Posnaniensem, episcopum e sede sua Cracoviensi pelli et in Posnaniam detrudi procuraverat, sera estimacione prospiciens, eo in capellam accito flexis genibus prostratus et facinus suum confessus noxam illam petebat, ubertim lacrimas effundens, sibi ignosci. Nec pontifex Petrus iacere prostratum regem diucius sustinuit, sed illico illum e terra erigens omne scelus in se admissum dimisit, sed prefatus atrocitatem sue exclusionis non aliter proventuram fuisse, nisi illam emulus suus Albertus Jastrzambiecz conflavisset; tekst tłumaczony: Roczniki, ks. XI, s. 9-10: „Kiedy zaś w oktawie Bożego Ciała przybył do Poznania, zdał sobie sprawę, niestety za późno, z krzywdy, jakiej się dopuścił nakazując niegdyś biskupa krakowskiego, obecnie poznańskiego Piotra Wysza usunąć z jego stolicy krakowskiej i siłą przenieść do Poznania. Wezwawszy go do kaplicy padł na kolana i wyznał swój występki. Leżąc obficie lzy prosił o darowanie mu tej krzywdy. Biskup Piotr nie zniósł, by król długo leżał na ziemi, podniósłszy go z niej natychmiast darował mu całą zbrodnię, jakiej się wobec niego dopuścił. Stwierdził też przedtem, że nie byłoby doszło w żadnym wypadku do jego bolesnego usunięcia, gdyby go do niego nie był podjudził współzawodnik biskupa Wojciech Jastrzębiec”.*

³²² KDW, T. V, nr 222: *Piotr biskup poznański.*

Horodelskiej³²³. Jeszcze w 1413 r. miał zorganizować synod diecezji poznańskiej³²⁴. Jego śmierć notuje pod 26 czerwca 1414 r. jedynie Jan Długosz³²⁵. Jego testament został odczytany 18 czerwca 1426 r. w Kłobucku k. Częstochowy³²⁶.

B.46.I. Piotr z Procyńia¹

Syn Mikołaja z Procyńia i Wszeborki². Pisał się z Procyńia³. Miał brata Stanisława z Procyńia⁴. Posiadał Procyń⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy pojawił się 1 marca 1417 r., gdy rozsządowano spór o młyn w Procyńiu, między klasztorem trzemeszeńskim a synami nieżyjącego już Mikołaja z Procyńia⁶. W 1434 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z Jakubem z Domaniowa⁷ i z Przybkiem z Rożanny⁸. Rok później musiał zapłacić karę niejakiemu plebanowi Bartoszowi⁹, a w 1437 r. przyszedł do sądu na rozprawę: z bratem Stanisławem¹⁰ i ze Świążką z Procyńia¹¹. W tym właśnie roku, wspomniany Stanisław, ustanowił Przybysława z Różanny swoim pełnomocnikiem w sprawie podziału dóbr z Piotrem¹². Stanisława reprezentował Paweł z Osowca, a Piotra Ligaszcz z Rękawczyzna, przy czym ustanowiono Jana z Orchowa arbitrem w tym sporze¹³. Do tej sprawy wciągnięto jeszcze sędziego Tomka z Bożkowa¹⁴. W 1441 r. procesował się z Pawłem z Osowca¹⁵, a sześć lat

³²³ Por. przyp. 16.

³²⁴ E. Knappek, *Piotr Wysz wobec kryzysu Kościoła*, [w:] *Ecclesia semper reformanda. Kryzysy i reformy średnio-wiecznego Kościoła*, red. T. Galuszka, T. Graff, G. Ryś, Kraków 2013, s. 301-310.

³²⁵ Por. A.V., przyp. 19.

³²⁶ Tamże, przyp. 20.

¹ Por. B.37.I., przyp. 1.

² KDW, T. VIII, nr 800: *videlicet Stanislai, Petri et domine Wszeborcze relicte felicis recordacionis Nicolai patris eorumdem heredum de Proczyño parte ex altera*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ AGAD, Kruszwica Z. 1, s. 4: *petrus proczynsky*; tamże, s. 7: *proczynsky* (w tej zapisce być może chodzi o jego brata); tamże, s. 9: *petrus proczynsky*; tamże, s. 10: *petrus proczynsky*; tamże, s. 10: *petrus proczynsky*; tamże, s. 10: *petrus proczynsky [...] frat[r]e ip[s]iu[s] Stanislau[m] p[ro]czynsky*; tamże, s. 11: *petrus proczynsky*.

⁸ Tamże, s. 7: *prybkonis de Roszanna [...] petrus proczynsky*.

⁹ Tamże, s. 16: *petr[us] p[ro]czynsky*.

¹⁰ Tamże, s. 27: *Petr[us] de proczyño [...] frat[re]m suu[m] Stanislau[m] de ibid[em]*; tamże, s. 30: *Stanislau[s] de proczyño [...] frat[re]m suo g[er]mano petro de ibid[em]*; tamże, s. 33: *petr[us] de proczyño [...] frat[re]m suo Stanislao de ibid[em]*; tamże, s. 37: *petr[us] de proczyño [...] frat[re]m suo Stanislao*.

¹¹ Tamże, s. 29: *Petr[us] de proczyño [...] Swanthocha[m] de ibid[em]*; tamże, s. 31: *Petr[us] de proczyño [...] Swanthocha[m] de ibid[em]*; tamże, s. 36: *Swanthocha de p[ro]czyn[o] [...] petri de [ib]id[em] [...] Stanislau[s] [...] frat[re]m suo*; tamże, s. 38: *Petr[us] de proczyño [...] Swanthocha[m]*.

¹² Tamże, s. 32: *Stanislau[s] de proczyño d[ebet] statu[er]e nob[is]lem przibislau[m] de Rozenna [...] petr[us] de ibid[em]*.

¹³ Tamże, s. 37: *Stanislau[s] de p[ro]czyn[o] [...] petr[us] de ibid[em] [...] [Jo]h[ann]em de Orchowo*.

¹⁴ Tamże, s. 39: *prybek Roszensky [...] Stanislau[m] et Swanthocha[m] m[u]lie[r]um ip[s]ius ab una et petr[us] ab alte[r]a p[resen]tib[us] frat[re]s et h[er]ed[es] in p[ro]czyn[o]*.

¹⁵ Tamże, s. 53: *petro proczynsky*; spór z nim toczył się jeszcze kilka lat (tamże, s. 66: *petro proczynsky*; tamże, s. 70: *petro de proczyno*).

później miał z Przybysławem z Różanny¹⁶. Następnie, w 1449 r., poświadczył przynależność Piotra Dąbka do Lasków¹⁷. W 1451 r. Piotr razem z Janem i Katarzyną z Procyńia był uwikłany w spór z Przybysławem z Różanny¹⁸. Zaś w 1454 r. miał wyznaczony termin sądowy z Janem Popielawskim¹⁹.

B.47.I. Piotr z Sobieni¹

Nie jest znane pochodzenie Piotra². Pisał się z Sobieni³. Miał brata Wawrzyńca z Sobieni⁴. Miał córkę Annę⁵ i synów: Jana z Sobieni⁶, Wawrzyńca Piotrowica z Sobieni⁷, Jakuba z Sobieni⁸ i Grzymisława z Sobieni⁹. Posiadał Sobienie¹⁰, Warkę¹¹, Proszewo¹², Dobrzyniec¹³ i Kaczkowo¹⁴. Pełnił urząd sędziego liwskiego¹⁵.

W 1438 r. otrzymał od księcia warszawskiego Bolesława IV przywilej lokowania czterech łanów w Warce na prawie niemieckim¹⁶. W następnym roku kupił od Piotra z Proszewa jego dziedzictwo z młynem w zamian za pole w Nagoszczeniu przy granicy z Sobieniami¹⁷, w 1440 r. od braci Wielisława i Stanisława ich części w Proszewie w zamian za pole przy granicy z Zbroszkowem¹⁸, a rok później wspólnie zaś z bratem kupił Dobrzyniec¹⁹. Wtedy właśnie

¹⁶ Tamże, s. 79: *przybysla[us] de Rosanna [...] petro de procino*; proces ten kontynuowany był rok później (tamże, s. 83: *przibisla[us] de Rosanna cu[m] pet[r]o de procino*).

¹⁷ Por. przyp. 1.

¹⁸ AGAD, Kruszwica Z, 1, s. 94: *petr[us] Jo[han]nes et katherina de p[ro]cino cu[m] przibisla[us] Rosenskj*. Nie znamy powiązań rodzinnych Piotra z Janem i Katarzyną. Mogli oni być jego rodzeństwem lub dziećmi. Katarzyna również mogła być żoną, a Jan szwagrem. Istnieje zbyt wiele możliwości, aby wskazać jedną za bardziej prawdopodobną niż reszta.

¹⁹ Tamże, Radziejów Z, 1, k. 165: *petrum de proczyno*.

¹ NZH, cz. II, nr 10: *Item de Lassky clenodio: item Petrus Sobynsky. Item Nicolaus de Lupkowo*.

² Por. A.VI.4., s. 216.

³ AGAD, Metryka Koronna, ks. 3, k. 149: *petro de Sobinye [...] sup[er] q[ua]l[ite]r ma[n]sos [...] in warka*.

⁴ Tamże, k. 251v: *Joh[anni]s et nicolaus de dobrzincze tota[m] ip[s]or[um] h[er]edit[at]em dobrzincze [...] lau[r]encio et petro g[er]manis de Sobinye*.

⁵ Tamże, ks. 4, k. 13: *Anna filia petri de Sobinye Consors nicolai de Radovyecz*.

⁶ Tamże, ks. 5, k. 183v: *Johannis Magistri coquine et Nobiliu[m] laurency Jacobi et Grzymislai germanico[rum] filio[rum] olim Generosi petri de Sobinye Judicis lliwen[sis]*.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ Tamże.

¹² AGAD, Metryka Koronna, ks. 3, k. 236: *petrus de proschewo totam [...] porc[i]o[ne]m in proschewo [...] cu[m] molendino [...] petro de Sobinye pro [...] agro Nagoszcziczn*.

¹³ Por. przyp. 4.

¹⁴ AGAD, Metryka Koronna, ks. 5, k. 161: *Conradus [...] donavit Nobili petro de Sobinye Judici lliwen[si] [...] in kaczkowo*.

¹⁵ Tamże, ks. 18, k. 257: *petrus de Sobyenye Judex liwen[sis]*.

¹⁶ Por. przyp. 7.

¹⁷ Por. przyp. 8.

¹⁸ AGAD, Metryka Koronna, ks. 3, k. 246v: *petro de Sobinye*.

¹⁹ Por. przyp. 4.

sprzedał urząd wójta w Czersku Michałowi Przybucie²⁰. W następnym roku był arbitrem w prawie Stachny, córki Jan z Kowalewa²¹, zaś w 1443 r. toczył spór z dziedzicami Rokrzysek²². Z kolei, w 1447 r., świadcował przy wywodzie szlachectwa niejakiego Jana Skickiego²³. W 1453 r. córka Piotra, Anna oświadczyła, że zadośćuczynił on jej i jej mężowi Mikołajowi²⁴. W 1466 r. rozstrzygał spór Pawła z Zalenia²⁵, a pięć lat później otrzymał od niejakiego Konrada Kaczkowo²⁶. Wówczas orzekał w procesie o Piorunowo²⁷.

B.48.I. Przybek z Kruszy²⁸

Nie jest znane pochodzenie Przbyka. Pisał się z Kruszy²⁹ i Karszewa³⁰. W historiografii uważa się, iż mógł posiadać brata Bogumiła³¹. Miał żonę Raclawę³², z którą miał synów Stefana z Karszewa³³, Wojciecha z Karszewa³⁴ i Jana z Karszewa³⁵ i nieznaną z imienia córkę³⁶. Posiadał Kruszę³⁷ i Karszewo³⁸. Pełnił urząd podłowczego inowrocławskiego³⁹ i tamtejszego łowczego⁴⁰.

²⁰ AGAD, Metryka Koronna, ks. 3, k. 256: *petrus de Sobinye totam ip[s]iu[s] advocacia[m] in Czirsko opido [...]* vendidit.

²¹ Tamże, k. 266: *petro de Sobinye*.

²² Tamże, k. 285: *petri Sobynsky*.

²³ Por. przyp. 1.

²⁴ Por. przyp. 5.

²⁵ Por. przyp. 11.

²⁶ Por. przyp. 10.

²⁷ AGAD, Metryka Koronna, ks. 5, k. 166: *Petrus de Sobinye Judex lliven[is]*.

²⁸ NZH, cz. II, nr 3: *Grymko castellanus Bidgostiensis, qartus Pribko Cunszky de Laszka*.

²⁹ AGAD, Brześć Z. 3, k. 50v-51: *przibek venator de Crzensza*.

³⁰ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 10: *przibislaus de Carszew venator*.

³¹ S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 673: „Obok Leszczyców, w Kruszy dziedziczyli także agnaci Jakuba z kruszy (dowodnie posługującego się pieczęcią z h. Sokola), który w 1411 sprzedał swoją część Nasiechowic Fałęcie, przy czym odnośny dokument potwierdzający transakcję poświadczył Bogumił z Kruszy, sądząc z imienia Leszczyc (w takim razie mógł by być bratem Przybysława) lub kognat Leszczyców”; skoro w Kruszy byli również inni dziedzice, wówczas braterstwo Bogumiła z Przybkiem musi zostać w sferze hipotez. Warto jednak zwrócić uwagę, że Przybek nie wystąpił na dokumencie wymieniającym Bogumiła (AP Bydgoszcz, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, pow. Mogilno, sygn. 6\448\0\40: *Bogumilo he[re]di de Crzusa*), bowiem nie dotyczył on jego ani jego rodziny. Zatem bardziej skłaniałbym się ku twierdzeniu, że był on krewnym Jakuba z Kruszy. Czy był kognatem Leszczyców nie sposób potwierdzić.

³² AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 38: *przibislaum de Carsowo ventore wladislawien[si] una cum Raslawia sua co[n]thorali*.

³³ AC, vol. II, nr 281: *Przibislaus pater et filii sui Albertus, Stehpanus et Iohannes, heredes in Carszowo*.

³⁴ Tamże.

³⁵ Tamże.

³⁶ Świadczy o tym nazwanie synów Przbyka, wujami Anny z Grzybowa (TDReg, Poznań, *Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 1285 (regest): *Wojciech, Jan, Stefan de Karszewo jako wujowie, opp. Anny, c. o. Mikołaja z Grzybowa*).

³⁷ AGAD, Brześć Z. 3, k. 50v-51: *przibek venator de Crzensza*.

³⁸ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 10: *przibislaus de Carszew venator*.

³⁹ *UrzędnicyKuj*, s. 108, nr A280.

⁴⁰ Tamże, s. 96, nr A250.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił pierwszego maja 1403 r., gdy świadczył procesie Agnieszki z Pakości i Jarosława z Sadlna⁴¹. W podobnym charakterze wystąpił przy tej samej sprawie 29 maja 1404 r.⁴², a 24 czerwca tego roku poświadczył szlachectwo Macieja Daronia z Górek⁴³. Dnia 19 stycznia 1412 r. wystąpił przy procesie Włodka ze Sławoszewa i Domarata z Jarandowa⁴⁴, a w 1413 r. w sporze Katarzyny ze swoim bratem Ubysławem⁴⁵ i w sporze Janusza z Kościelca z niejakim Dobrogostem⁴⁶. Dwa lata później sam z kolei, toczył spór z Andrzejem z Śremu⁴⁷. W 1420 r. wystąpił na rokach gnieźnieńskich⁴⁸, a w 1422 r. razem z żoną poręczył za braci Szymona z Podstolic i Hektora z Szymbarzewa⁴⁹. W 1424 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z Jaśkiem z Malanina⁵⁰; z Tomaszem z Pakości⁵¹ i z Mirosławem z Lipowca⁵². Wystąpił również w księdze ziemskiej gnieźnieńskiej⁵³. Następnie, w 1427 r. procesował się z Andrzejem z Drachowa⁵⁴; z Mikołajem z Niechawy⁵⁵; z Mikołajem z Grzybowa⁵⁶ oraz z kmieciami z Wrotkowa: Markiem⁵⁷ i Janem⁵⁸. Dnia 31 października 1429 r. toczył spór się z Maciejem z Popowa⁵⁹, a 22 lipca 1433 r. miał wyznaczony termin sądowy z plebanem z Niechanowa, Waclawem⁶⁰.

⁴¹ AGAD, Brześć Z. 2, k. 97: *przibko de Grzuszek (?) subvenator Gne[v]covien[si]*.

⁴² Tamże, k. 143v: *przibko Crzususzky subvenator wlad[islaviensi]*.

⁴³ Por. przyp. 1.

⁴⁴ AGAD, Brześć Z. 3, k. 50v-51: *przibek venator de Crzensza*.

⁴⁵ Tamże, k. 97: *przibek venator de Czczewsza*.

⁴⁶ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 10: *przibislaus de Carszew venator*.

⁴⁷ Tamże, k. 56: *przibislai de Carszewo*.

⁴⁸ Tamże, Z. 3, k. 1: *przibislau de Carszewo venator wladislavien[sis]*.

⁴⁹ Tamże, Kalisz Z. 4, k. 38: *przibislaum de Carsowo ventore wladislavien[si] una cum Raslawia sua co[n]thorali*.

⁵⁰ Tamże, Gniezno Z. 3, k. 49: *Przebislau de Carsowo venator[is] wladislavien[si]*.

⁵¹ Tamże, k. 60: *thoma de pacosz capit[aneus] naclen[si] [...] przibislao de Carsanvo*.

⁵² Tamże, k. 61: *przibislao de Carsowo*.

⁵³ TDReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 3783 (regest): *Przybysław z Karszowa, łowczy inowrocławski*.

⁵⁴ AP Poznań, Gniezno Z. 3, k. 92v: *przibislao de canssewo*; tamże, Kalisz Z. 5, k. 205: *przibislao de carssowo*; spór ten ciągnął się jeszcze w 1428 r. (tamże, k. 251v: *przibislao de Carsowo*).

⁵⁵ Tamże, Kalisz Z. 5, k. 204v: *przibislau[s] de Carssowo venator wlad[slaviensi]*.

⁵⁶ Tamże, k. 185v: *przibislaus de Carssowo ventor wladislavien[sis]*.

⁵⁷ Tamże, Gniezno Z. 3, k. 114v: *przibilao de Carsawo*.

⁵⁸ Tamże, k. 114v: *przibilao de Carsawo*.

⁵⁹ Tamże, k. 7: *przibislau[s] de Carssowo*.

⁶⁰ Por. przyp. 5.

B.49.I. Rosław z Bogusławic¹

Nie jest znany ojciec Rosława², matką zaś była Dorota³. Pisał się z Bogusławic⁴, Pścinna⁵ i Paniewa⁶. Miał siostrę Mieczkę⁷ oraz przyrodnie rodzeństwo: braci: Borszę⁸ i Mościca⁹ oraz siostry Dzierzkę¹⁰ i Warszkę¹¹. W historiografii uważa się ponadto, że miał jeszcze dwóch innych przyrodnych braci: Nasięgniewa¹² i Andrzeja¹³. Sądzi się również, że ożenił się z niejaką Zofią¹⁴. Miał synów Floriana z Bogusławic¹⁵, Macieja z Bogusławic¹⁶ i Jana z Bogusławic¹⁷ oraz córkę Annę¹⁸. Dodatkowo przypisuje mu się jeszcze jedną córkę Elżbietę¹⁹.

¹ KDP, T. II/2, nr 576: *Nicolai de Lupstowo Vexilliferi [...] Dignitariorum terre Cuyavie; nec non duorum de quolibet clenodio Terrigrnarum Cuyaviensium, videlicet [...] de clenodio Laska: Roslai de Boguslawyze et Grzimkonis de Szebyotowo.*

² Por. A.IV.5., s. 149-150.

³ AGAD, Brześć Z. 1, k. 1: *Roslaus de Pecenino alias de panewo [...] doborszca[m] m[at]rem sua[m] sibi cu[m].*

⁴ Tamże, k. 39v: *roslaus de Boguslawicze.*

⁵ Por. przyp. 3.

⁶ Tamże.

⁷ AGAD, Kowal Z. 1, k. 108v: *Rossla[us] de Boguslawice cu[m] meczka soro[r]e m[at]re acq[ui]suer[un]t q[ua]rtam p[ar]tem [...] in Golossewo p[ro]fr[at]res Borssam et Moszczic przyrodni.*

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Fakt prowadzenia sprawy z Mikołajem z Dziubic (KSBK, nr 3840: *Roslay Dzirsce, et Varsze*), który kupił od Rosława Goloszewo (por. przyp. 55), każe upatrywać w Dzierżce i Wierszce siostry przyrodnie, podobnie jak Borsza i Mościc (por. przyp. 7).

¹¹ Tamże.

¹² S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 676: „Matką Rosława była Dobrochna (chrześcijańskie imię Dorota) [...] Z pierwszego małżeństwa obok Rosława miała jeszcze córkę Mieczkę, z drugiego zaś Borszę, Nasięgniewa, Mościca, Andrzeja, Dzierzkę i Warszkę (zatem przyrodnie rodzeństwo Rosława po matce)”. Jeśli chodzi o Nasięgniewa i Andrzeja, to należy zauważyć, że pierwszy z nich był jego ojczymem (AGAD, Brześć Z. 3, k. 1: *katherina[m] et dorotheam filias olim Brosze h[er]edi de Smolsko [...] d[omi]ne dorothee conthorali d[omi]ni nas-sigenen cessit cesseru[n]t due ville videlic[et] Golossewo et nowawesz r[atio]ne[m] et hab[er]e*), a z drugim nie miał nic wspólnego. Andrzej zaś występował niekiedy w imieniu matki Rosława Doroty (tamże, Z. 1, tamże, k. 22: *Andreas de nasagnevice actor doborszca de Boguslawice*; tamże, k. 23: *Andreas de nasagnevice [...] doborszcam*), lecz nie oznacza to wcale, że był on jej synem. Brak bezpośrednich wzmianek źródłowych uniemożliwia pozytywną identyfikację Andrzeja i Nasięgniewa z braćmi przyrodnimi Rosława.

¹³ Tamże.

¹⁴ S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 676: „Rosław ożenił się z Zofią, której pochodzenie nie jesteśmy w stanie określić”; po przejrzeniu źródeł dotyczących dziejów Rosława, nie znalazłem odpowiedniej wzmianki dotyczącej Zofii, zatem jej istnienie należy poddać w wątpliwość.

¹⁵ *Metica Universitatis*, T. I, nr 60e/044: *Florianus Broslay de Boguslawyze.*

¹⁶ Tamże, nr 40h/184: *Mathias Roslai de Boguslawice.*

¹⁷ AGAD, Brześć Gr. 3, k. 26v: *mathias Joh[an]nis et florian[us] fr[at]res g[er]mani indivisi de Boguslawicze [...] dot[is] tam[quam] suo genero p[ost] Sorerem ip[s]or[um] annam.*

¹⁸ Tamże.

¹⁹ S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 676: „Rosław ożenił się z Zofią, której pochodzenia nie jesteśmy w stanie określić, ze związku tego pochodziło trzech synów: duchowny Florian [...] Maciej [...] i Jan oraz dwie znane źródłom córki: Elżbieta, żona Jana z Wielkiego Lubrańca h. Godziemba (syna sędziego brzeskiego Andrzeja), oraz Anna, małżonka Jakuba z Mąkolna h. Pomian”. Żoną Jana z Lubrańca była rzeczywiście Elżbieta (AGAD, Brześć Z. 6a, k. 187: *Elizabeth relicta Johannis de lubrancz unam puer[is] suis anna Elizabeth zophia et kynka*), ale nie sposób znaleźć jej ojca. Zorientował się w tym, chyba, także sam gdański historyk, gdyż w innej swojej pracy nie próbował nawet określić jej pochodzenia [S. Szybkowski, *O kręgu rodzinnym podkanclerzego Królestwa Grzegorza Lubrańskiego*, „Średniowiecze Polskie i Powszechnie”, 1 (5) (2009), s. 206: „Sędzic Jan Andrzejowicz żył jeszcze w 1462 roku, zmarł natomiast przed 1465 rokiem, kiedy to w źródłach notuje się wdowę po nim z córkami. Wdową owa była Elżbieta, żyjąca jeszcze w 1480 roku, córkami zaś Anna, Elżbieta, Zofia i Kinka”].

Posiadał Bogusławice²⁰, Pścino²¹, Paniewo²², Nową Wieś²³, Gołoszewo²⁴, Wierzbę²⁵ i Nasięgniewice²⁶. Pełnił urząd podsędka brzeskiego²⁷.

Na arenie dziejowej pojawił się pierwszy raz w 1398 r., gdy toczył spór z matką Dobroszką i jej mężem Nasięgniewem z Lubrańca²⁸. W 1400 r. rozgraniczył Bogusławice od Radziszewa²⁹ i od Polanicy³⁰. Procesował się także z Klemensem z Grochowic w imieniu Jana Połanickiego³¹. Z kolei w 1401 r. miał wyznaczony termin sądowy z Janem Sieciewskim³². Cztery lata później w takim samym charakterze wystąpił, gdy pozwali go do sądu jego kmiecie³³, a w 1406 r. Stefan z Chocenia³⁴. W 1413 r. toczył proces o rozgraniczenie Paniewa i Świerzyna³⁵, a w 1417 r. miał wyznaczoną rozprawę w sądzie z Jakubem z Nasięgniewic³⁶. W następnym roku toczył spory: z niejakim Prokopem³⁷, z Borszą³⁸, z Nasięgniewem z Gołoszewa³⁹, ze Święchną⁴⁰ i z biskupem wrocławskim Janem⁴¹, a w 1419 r. z Waclawem z Kucic⁴².

²⁰ Por. przyp. 4.

²¹ Por. przyp. 3.

²² Tamże.

²³ AGAD, Brześć Z. 4, k. 283: *Rosslaus de paniewo [...] p[ro] h[er]editate nowa vessz.*

²⁴ KSBK, nr 1801: *commutacio bonorum hereditorium inter nobiles: Roslaum de Bogulsauicze, et Szbihuth de Nasyagneuicze, ibidem in Nasyagneuicze, et in Goloschewo.*

²⁵ Tamże.

²⁶ AGAD, Przedecz Z. 2, k. 332v: *p[r]vilegiu[m] Rosslai de Boguslawia supe s[e]xt[o] ma[n]sos in viesba [...] apud Andrea[m] Subiudice[m] Bresten[sem].*

²⁷ *UrzednicyKuj*, s. 188, nr B54.

²⁸ AGAD, Brześć Z. 1, k. 1: *Roslaus de Pczenino alias de panewo [...] doborszca[m] m[at]rem sua[m] sibi cu[m];* spór z nimi ciągnął się jeszcze parę lat (tamże, k. 15: *Roslaus h[er]es de panewo ducit teste q[uo]t m[at]rem suam dobrochna he[re]dissam de Boguslawicze;* tamże, k. 20v: *doborszca Boguslawiska [...] Roslau[s] de pczenino alias de panewo;* tamże, k. 21: *doborszca cu[m] nassagne ma[r]ito suo de Boguslawicze [...] Roslau[m];* tamże, k. 22: *Stephanus de panewo [...] Roslai Boguslawsky filiastr[is] eius [...] nassagneam cu[m] doborszca uxo[r]e sua;* tamże, k. 22: *Stephanus de goczanowo ex p[ar]te Roslai Boguslawsky filiastr[er] eius [...] nasangnew cu[m] doborszca uxore[m] sua;* tamże, k. 22: *Roslaus Boguslawsky;* tamże, k. 22v: *nassangnew de Boguslawicze [...] Roslau[s] de ibid[em]).*

²⁹ Tamże, k. 19: *Roslaus Boguslawsky.*

³⁰ Tamże, k. 20v: *Roslaus de panewo [...] doborszcam int[er] Boguslawia et polanise;* tamże, k. 38v: *Roslaus de Boguslawicze;* tamże, k. 39v: *Roslaus panewsky alias Bogulsawsky;* tamże, k. 39v: *roslaus de Boguslawicze;* tamże, k. 40v: *Roslaus panewsky;* tamże, k. 41v: *roslo de Boguslawicze;* tamże, k. 41v: *roslau[s] de Bogulawicze;* tamże, k. 43: *Roslaus Boguslawsky.*

³¹ Tamże, k. 39v: *roslaus de Boguslawicze;* tamże, k. 41v: *Roslaus panewsky.*

³² Tamże, Z. 2, k. 13: *Roslaus de panewo;* tamże, k. 14: *Roslaus.*

³³ Tamże, k. 172: *Rosla[us] de Panewo.*

³⁴ Tamże, k. 219v: *Roslaus de panewo de Boguslawicze h[er]editates suas patruo suo Stephano de Choczen.*

³⁵ Tamże, Z. 3, k. 97v: *Joh[ann]es cu[m] Rosslao Grzimkone[m] et domi[n]a Relicta olim Subdapifer[i] de panewo.*

³⁶ Tamże, Przedecz Z. 2, k. 77v: *Rosslaus de Boguslawicze;* tamże, k. 87: *Rosla[us];* tamże, k. 87v: *Roslaum de Bogulsawicze.*

³⁷ KSBK, nr 518: *Roslaum.*

³⁸ Tamże, nr 680: *Roslaum de Boguslawicze;* tamże, nr 689: *Roslaum.*

³⁹ Tamże, nr 681: *Roslaum;* tamże, nr 682: *Roslaus.*

⁴⁰ AGAD, Przedecz Z. 2, k. 86: *Roslo de Boguslawicze.*

⁴¹ Tamże, k. 113v: *Rosslaus de Bogulsawicze;* tamże, k. 117: *Roslo de Boguslawicze;* tamże, k. 119v: *Rosslaus de Boguslawicze;* tamże, k. 127: *Roslaus de Boguslawicze.*

⁴² Tamże, k. 138v: *Rosla[us] de Boguslawicze;* tamże, k. 141: *Rosla[us] de Boguslawicze;* tamże, k. 144: *Rossl[aus] de Boguslawicze;* tamże, k. 146v: *Rosla[us];* tamże, k. 149: *Rosla[us].*

Z kolei w 1420 r. zamienił się ze Zbylutem z Nasięgniewic na swoje posiadłości. W zamian za Nasięgniewice otrzymał Gołoszewo⁴³, a trzecią część tej wsi przekazał żonie Zbyluta Strzechnie i jej siostrze⁴⁴. Miał także założoną sprawę sądową z niejakim Zbrośławem⁴⁵, zaś rok później z Florianem ze Smólska⁴⁶. Oświadczył wówczas, że Florian zadośćuczynił dzieciom Dobroszki (zapewne rodzeństwu przyrodniemu) w wysokości 25 grzywien⁴⁷. W 1423 r. procesował się: z Grzymkiem ze Szczebiotowa⁴⁸; z Grzymkiem z Paniewa⁴⁹; z niejakim Krzyżskim⁵⁰ oraz ze Stanisławem de *Rpicowo*⁵¹, a rok później: z Dzierzką i Warszką⁵²; z Mościcem z Dębina⁵³ i z niejakim Błażejem⁵⁴. Jeszcze w tym roku Florian ze Smólska reprezentował Rosława, Dzierzkę i Warszkę w ich procesie z Mikołajem z Dziubic⁵⁵. W związku z tym w 1425 r., Rosław przekazał Goliszewo Mikołajowi z Dziubic⁵⁶. Pretensje do tej transakcji wysunął Stanisław Czekot⁵⁷ oraz przyrodnie rodzeństwo Rosława⁵⁸. Kupił wtedy od Andrzeja z Brześci

⁴³ KSBK, nr 1801: *commutacio bonorum hereditarium inter nobiles: Roslaum de Bogulsauicze, et Szbiluth de Nasyagneuicze, ibidem in Nasyagneuicze, et in Goloschewo.*

⁴⁴ AGAD, Przedecz Z. 2, k. 179v: *Rosslaus de Boguslawicze p[r]iuelegiu[m] suu[m] [...] sup[er] p[ar]te[m] h[er]editat[em] Goloschewo Boguslawicze [...] Sbiluth et uxo[r]e ip[s]ius Strzechna et soro[r]ibus uxor[i] sue p[ro] p[ar]te h[er]editat[em] ip[s]ius Rosslai in Goloschewo t[er]ciam; tamże, k. 181: p[ri]uelegiu[m] Roslay de Boguslawicze sup[er] p[ar]te h[er]editat[em] in Nassyagne; tamże, k. 182v: Rosslaus de Boguslawicze [...] p[ri]uelegiu[m] ip[s]ius [...] sup[er] p[ar]tem h[er]editat[em] in Nassanewicze q[ue] recepit a nob[il]i Sbiluth et Sstrzechna uxo[r]e ip[s]ius legitti[m]a et [...] soro[r]ibus ip[s]ius Strzechne p[ro] [...] p[ar]te h[er]editat[em] Goloschewo.*

⁴⁵ Tamże, Przedecz Z. 2, k. 163: *Rosla[us].*

⁴⁶ KSBK, nr 2128: *Roslao de Bogulauice*; proces z nim miał miejsce jeszcze w 1424 r. (tamże, nr 3732: *Roslaus de Bogulauice*).

⁴⁷ Tamże, nr 2336: *Roslaus.*

⁴⁸ Tamże, nr 2698: *Roslaus cum Grzimkone*; tamże, nr 2834: *Grzimek de Schebyothowo cum Roslao de Bogulauice*; tamże, nr 2994: *Grzimek de Schebyathowo cum Roslao de Boguslawicze*; spór z nim ciągnął się kilka lat (AGAD, Brześć Z. 4, k. 218: *Rosslaus de Boguslawicze obligat se solv[er]e qui[n]queginta marcas monethe [...] Grzimkone de Sczbyetowo*; tamże, 325v: *Grzimek de Scebyothowo cu[m] Roslao de panewo*; tamże, k. 330v: *Grzimek de Scebiotow cu[m] Roslao de Boguslawicze*; tamże, k. 342: *Rosslaus de Boguslawicze [...] Grzimkoni de Scebyotowo*; tamże, k. 439: *Rosla[us] de Boguslawicze cu[m] Grzimisla de Sczebethowo*; tamże, k. 442v: *Grzimek de Sczebothow cu[m] Roslao de Boguslawicze*; tamże, Z. 5, k. 144: *Grzimislaus Sczebyothowsky [...] Rosslaus de Boguslawicze*).

⁴⁹ KSBK, nr 3061: *Gzimek debet adducere Roslaum, quia iste debet eos concordare*; tamże, nr 3424: *Roslay de Boguslawicze super quartam partem hereditatis in Panyeuo, quam emit apud nobilem Grzimkonem de Marcouo*; tamże, nr 3478: *Roslay de Panewo super partem hereditariam in ibidem*; tamże, nr 3484: *Roslay de Boguslawicze super totam partem Grzimkonis de Panewo.*

⁵⁰ Tamże, nr 3139: *Roslaus*; tamże nr 3204: *Roslao*; tamże, nr 3321: *Roslaus de Boguslawicze*; tamże, nr 3283: *Roslaus de Boguslawicze cum Ffalibogio de Goczanowo.*

⁵¹ Tamże, nr 3322: *Roslaw.*

⁵² Tamże, nr 3784: *Dzirschca, et Wyerzka, et Roslaus.*

⁵³ Tamże, nr 3914: *Roslao de Boguslawicze*; tamże, nr 3915: *Roslaum.*

⁵⁴ Tamże, s. 410-411, przyp. 1: *Roslaum (cum) pueris de Brzesce, (et) Blaseum cum filastro suo, gayum in Panewo decerimus Roslao circa partem Roslai.*

⁵⁵ Tamże, nr 3840: *Roslay Dzirsce, et Varsce.*

⁵⁶ AGAD, Kowal Z. 1, k. 98: *Roslau[s] de Boguslawicze sup[er] [...] h[er]editat[em] golaschewo [...] rosla[us] [...] dedit.*

⁵⁷ Tamże, k. 104: *Rosslai de Boguslawicze.*

⁵⁸ Tamże, k. 110: *Roslao de Boguslawicze [...] moszczic e Borssam; por. przyp. 7.*

sześć łanów w Wierzbie⁵⁹. Był także arbitrem w sprawie plebana z Lubotyni i Mikołaja Lubotyńskiego z żoną Katarzyną⁶⁰. Rok później z kolei toczył spory: z Pawłem z Góry⁶¹; z Mikołajem⁶² i Janem z Chalina⁶³; z Dzierzką Jarandowską o Nową Wieś⁶⁴ oraz z Sędziwojem z Grochowisk⁶⁵.

W 1427 r. skwitował Pakosza z Nasięgniewic z 5 grzywien⁶⁶. Ustanowił także Marcina z Kucic swoim prokuratorem⁶⁷. Sam zaś stawiał się w sądach na rozprawy: ze Stanisławem z Kucic⁶⁸; z Jakuszem z Mielna⁶⁹ oraz z Januszem z Radoszewic⁷⁰. Wspominany został również w procesie plebana z Lubotyni i Stanisława z Kucic jako reprezentant plebana⁷¹. Rok później procesował się: ze Stanisławem ze Świerczyn⁷²; z Grzymkiem z Więcienin⁷³ i z niejaką Rochną⁷⁴, a w 1429 r. z Anną z Rogoźna⁷⁵. Następnie, w 1430 r., rozstrzygnął proces między Chwałem plebanem w Orlu, który występował wspólnie z bratankiem Nasięgniewem z Nasięgniewic i Janem Czeplińskim⁷⁶. W 1433 r. przysiągł, wspólnie z Grzymkiem ze Szczebiotowa i innymi dostojnikami ziemi brzeskiej, że po śmierci króla Władysława Jagiełły, wybiorą na tron polski jednego z jego synów⁷⁷. W 1434 r. miał wyznaczony termin sądowy ze Staszkiem z Mchowa⁷⁸. Był również arbitrem w sprawie dziedzictwa Mościca ze Ściborza i Ścibora biskupa egerskiego⁷⁹. Rok później doprowadził do zgody między Stanisławem i Przedwojem z

⁵⁹ AGAD, Przedecz Z. 2, k. 303v: *Rosslao de Boguslavicze*; tamże, k. 306v: *Rosslao de Boguslavicze*; tamże, k. 308: *Rosslaus de Boguslavicze*; tamże, k. 312v: *rosslau[m] de Boguslavicze*; tamże, k. 314v: *Rosslao de Boguslavicze*; tamże, k. 320: *Rosslao de Boguslavicze*; tamże, k. 322: *Roslau[m] de Boguslavicze*; sprawy z nim ciągnęły się przez następne lata (por. przyp. 26; AGAD, Przedecz Z. 2, k. 337v: *Rosslao de Boguslavice*; tamże, k. 340: *Rosslao de Boguslavice*; tamże, k. 343: *Rosslao de Boguslavice*; tamże, k. 347v: *Rosslao de Boguslavice*; tamże, k. 364: *Rosslao de Boguslavice*; tamże, k. 368: *Rosslao de Boguslavice*; tamże, k. 371: *Rosslaus*).

⁶⁰ AGAD, Przedecz Z. 2, k. 315v: *Rosslaus de Boguslavicze*.

⁶¹ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 218v: *Roslaus de Boguslavicze*; tamże, k. 218v: *Roslao de Boguslavicze*.

⁶² AGAD, Brześć Z. 4, k. 275: *Rosslaus de panewo*.

⁶³ Tamże, Przedecz Z. 2, k. 279: *Rosslaus de Boguslavicze*.

⁶⁴ Tamże, Brześć Z. 4, k. 283: *Rosslaus de paniewo [...] p[ro] h[er]editate nowa vessz*.

⁶⁵ Tamże, k. 333v: *Rosslaus de Boguslawo*.

⁶⁶ Tamże, k. 334: *rosslao de Boguslawice*.

⁶⁷ Tamże, k. 337v-338: *Rosslaus de Boguslawice*.

⁶⁸ Tamże, k. 335: *Rosslaus de Boguslavice*.

⁶⁹ Tamże, k. 350v: *Rosslaus de Boguslawo*.

⁷⁰ Tamże, k. 350v: *Rosslaus de Boguslavice*.

⁷¹ Tamże, k. 339: *Rosslao de Bogulawice*.

⁷² Tamże, Z. 4, k. 369: *Rosslaus de panewo*.

⁷³ Tamże, Przedecz Z. 2, k. 370v: *Rosslaus de Boguslavice*.

⁷⁴ Tamże, k. 380v: *Rosslao de Boguslavice*.

⁷⁵ Tamże, k. 413v: *Rosslaus de Boguslawice*; tamże, k. 417: *Rosslaus de Boguslawo*; tamże, k. 422v: *Rosslaus de Boguslawice*; spór z nimi i ich mężami toczył się także w następnym roku (tamże, Z. 3, k. 2v: *rosla[us] de Boguslawice [...] tuto[r] ab fideiussor p[ri]ncipalis p[ro] g[er]mano sororino ip[s]ius [...] de Szerkewicze*).

⁷⁶ Tamże, Z. 3, k. 6: *prziprowo Rosslaus de Boguslawicze [...] he[re]editate naszangowicze*; spór kontynuowany był dwa lata później (tamże, k. 21: *Roslau[m]*).

⁷⁷ Por. przyp. 1.

⁷⁸ AGAD, Przedecz Z. 3, k. 39: *Rosslaus de boguslawicze*.

⁷⁹ KDP, T. II/2, nr 587: *Rosslaus de Boguslawicze*.

Radoszewic⁸⁰. W 1436 r. zaś miał założoną sprawę w sądzie brzeskim z Andrzejem z Boniewa⁸¹. Wchodził w skład sędziów obecnych przy podziale Ostrowa między synów Mikołaja z Wielkiego Lubstowa⁸². Wspomniany został także przy rozgraniczeniu Nasięgniewic i Mchowa⁸³.

Kolejny raz w źródłach pojawił się w 1440 r., gdy był świadkiem oprawy wiennej Anny, żony Jana z Szadka⁸⁴. Procesował się wtedy z burgrabią łabiskim Piotrem z Nasięgniewic o 40 grzywien⁸⁵. Rozstrzygnął również spór Doroty i Jarosława z Brzyszewa⁸⁶. W 1441 r. wystąpił jako asesor na rokach brzeskich⁸⁷. Był również arbitrem w sporze Mikołaja i Agnieszki z Nasięgniewic z jednej strony, a Wawrzyńcem i Janem Przeclawowicem z drugiej o dziedzictwo w Nasięgniewicach⁸⁸, zaś rok później rozsądził sprawę Doroty z Paniewa⁸⁹. W 1443 r. uczestniczył w rokach brzeskich⁹⁰ i radziejowskich⁹¹. Poręczył wówczas 20 grzywien za Andrzeja i Przybysława z Orzozyna⁹². Nakazał również arbitrom rozstrzygnąć spór o Ossowo i wpisać go do ksiąg grodzkich⁹³. Brał udział także w sporze o Gołoszewo⁹⁴. W 1444 r. był obecny na rokach brzeskich⁹⁵ i radziejowskich⁹⁶. Przeprowadził wtedy podział Gocanowa⁹⁷. Sam zaś miał wyznaczony termin w sądzie brzeskim z tamtejszym stolnikiem⁹⁸. W następnym roku był arbitrem w sprawie Małgorzaty z Radoszewic z jej córką Dorotą, która wystąpiła z Wojciechem i

⁸⁰ Tamże, Przedecz Z. 3, k. 63v: *Roslau[m] de Boguslawicze*.

⁸¹ Tamże, Brześć Z. 5, k. 127v: *Rosslao de panyewo*; tamże, k. 134v: *Rosslao Boguslawsky*.

⁸² Tamże, Radziejów Z. 1, k. 52-52v: *magnifice st[r]enuus nob[i]les qu[on]dam nicolaus de lupstowo [...] Roslaus de Boguslawicze [...] forma[m] p[er]petua[m] divisio[ne]m int[er] patres [...] int[er] wykonom de ostrow Johanne [r]atr[em] [ger]manem mathiam de popowo [...] floriane sorori g[er]mane [...] ville ostrow [...] popowo [...] rosznathowa [...] lupstowo maior[is] [...] pokrzywki*.

⁸³ Tamże, Przedecz Z. 3, k. 76: *Rosslao Boguslawsky*.

⁸⁴ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 107v: *Roslao SubJudice cuyavien[si]*.

⁸⁵ Tamże, Przedecz Z. 3, k. 120: *Roslai de Boguslawicze*; tamże, k. 125v: *Roslai de Boguslawicze SubJudice*.

⁸⁶ Tamże, k. 126v: *Roslaus de Boguslawicze*.

⁸⁷ Tamże Brześć Z. 5, k. 249: *roslau[m] SubJudice[m]*; *Sejmiki*, nr 106: *Roslaum subjudicem*.

⁸⁸ Tamże, Przedecz Z. 3, k. 130a-130av: *Roslaus de Boguslawicze [...] Bresten[sis]*.

⁸⁹ Tamże, Brześć Z. 5, k. 274: *Subiudex*.

⁹⁰ Tamże, k. 283v: *Roslao de Boguslawicze Subiudice*; tamże, k. 290v: *Roslao de Boguslawicze s[u]bJudice*.

⁹¹ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 131v: *Roslao de Boguschicze subiudice Bresten[si]*.

⁹² Tamże, Brześć Gr. 1a, s. 178: *Roslaus de boguslawicze*.

⁹³ Tamże, Z. 5, k. 308-308v: *Roslai Subiudic[i]*.

⁹⁴ Tamże, k. 313-313v: *Subiudice*.

⁹⁵ Tamże, Brześć Z. 5 k. 316v: *Subiudic[is]*; tamże, k. 319v: *Subiudic[is]*; tamże, Z. 6a, k. 2: *Subiudic[is]*.

⁹⁶ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 153v: *Roslao Subiudice*.

⁹⁷ Tamże, Brześć Z. 5, k. 318v-319v: *Roslaum de Boguslawicze Subiudicem [...] concordia de et sup[er] divisione bono[r]um hereditario[r]um patrmoni aliu[m] ac alio[r]um nobiliu[m] et innobiliu[m] Inter Generosam d[omi]nam dorotheam relictam nobilis d[omi]ni andree felic[is] recordac[i]onis heredis de Bonyewo ab una et int[er] Nobiles et honestas d[omi]nas hedwigum Barthossy de Goczanowo et anna[m] dobyeslai de Comorowo conthorales [legi]ttimas ac Elizabeth v[ir]ginem flias ac natas ip[s]ius d[omi]ne dorothee [legi]ttimas p[re]sen[t]ib[us] ab altera [...] villas odmynowa et in aliis duabus vill[is] lawya et Chaczeschewo [...] Barthossius de Goczanowo eid[em] d[omi]ne dorothee*.

⁹⁸ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 149v: *Roslaus Subiudex*.

Mikołajem Czaplą z Gałczyc⁹⁹ oraz w sprawie Jana z Marszewa i Doroty z Kościanki¹⁰⁰. Uczestniczył również na rokach brzeskich¹⁰¹.

W 1446 r. świadkował przy sprawie Przybysława z Ciemienina¹⁰². Brał także udział w rokach w Przedeczu¹⁰³, podobnie jak dwa lata później w Brześciu¹⁰⁴. W 1448 r. właśnie wystąpił w roli arbitra w procesach: Heleny z Sępólna i Macieja z Sierakowa¹⁰⁵; dziedziców Chodcza¹⁰⁶; Stefana Gałczyńskiego i Chwalisława z Falirzewa¹⁰⁷ oraz między Jarantowskimi o Kłobię¹⁰⁸. Uczestniczył również w rokach przedeckich¹⁰⁹, podobnie jak w 1450 r. w brzeskich¹¹⁰ i radziejowskich¹¹¹. Rozstrzygał również spór o Boniewo¹¹². W 1451 r. występował jako asesor na rokach brzeskich¹¹³, kruszwickich¹¹⁴, przedeckich¹¹⁵ i radziejowskich¹¹⁶. Procesował się także ze Stanisławem z Gocanowa¹¹⁷. W następnym roku, z kolei, skwitował Jana z Lubrańca z 40 grzywien¹¹⁸, a także był obecny na rokach brzeskich¹¹⁹.

W trakcie pełnienia urzędu podsędka był arbitrem w sprawach między Andrzejem, Piotrem i Mikołajem z Wagęć i Jakubem, Stanisławem, Mikołajem i Jakubem Doliwą też z Wagęć¹²⁰ oraz pomiędzy dziedzicami Lubrańca¹²¹.

⁹⁹ Tamże, Brześć Gr. 1a, s. 272: *Nicolaus de lupschowo Castellano Cruschuicien[sis] [...] et Roslaus de Boguslawicze S[u]biudex*; tamże, s. 286: *Roslao de Boguslawicze S[u]biudice Bresten[si]*.

¹⁰⁰ Tamże, s. 305: *Roslaus de Boguslawicze S[u]biudice Bresten[si]*.

¹⁰¹ Tamże, Z. 6a, k. 3v: *Roslao de Boguslawicze Subiudice*.

¹⁰² Tamże, Gr. 1a, s. 348-349: *Roslao de Boguslawicze s[u]biudic[is] Cuyavie mathia de ostrow*.

¹⁰³ Tamże, Przedecz Z. 3, k. 131: *Rosslao de Boguslawicze SubJudici*.

¹⁰⁴ Tamże, Brześć Z. 6a, k. 16v: *Roslao Subiudice*; *Sejmiki*, nr 111: *Roslao de Boguslawicze subjudice*.

¹⁰⁵ Tamże, k. 10v: *Roslaus de Boguslawycza subiuudex Bresten[sis]*; tamże, k. 21: *Subiudice*; tamże, k. 32v: *Roslao subJudice*.

¹⁰⁶ Tamże, k. 17v: *Roslao de Boguslawicze Subiudice*.

¹⁰⁷ Tamże, k. 25v: *falislao de faliczewo [...] Roslau[m] subiuudicem Bresten[sem]*.

¹⁰⁸ Tamże, Brześć Z. 6b, k. 1: *Roslao Subiudice Brzes[tensi]*; tamże, k. 1v: *Roslao de Boguslawicze Subiudice*.

¹⁰⁹ Tamże, Przedecz Z. 3, k. 132gy: *Rosla[us] de Boguslawycze s[u]biudex*; tamże, k. 132gy: *Subiudice*.

¹¹⁰ Tamże, Brześć Z. 6a, k. 40: *Roslao subiuudice*; tamże, k. 43: *Roslao Subiudice Bresten[si]*; tamże, Z. 6b, k. 11v: *Roslao de Boguslawycze Subiudice*; tamże, k. 19v: *Roslao Subiudice*.

¹¹¹ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 165v: *Roslao Subiudice*.

¹¹² Tamże, k. 15v: *Roslao de Boguslawycze Suibiudecem*; tamże, k. 25: *Roslau[m] de boguslawycze Subjudice Bresten[sem] [...] sorte h[er]editat[is] bone memorie Stanislai de odmyanowa Castellani Cowalen[si] qua[m] habuit in boniewo*; tamże, k. 26: *Roslao*.

¹¹³ Tamże, Brześć Z. 6a, k. 48: *Subiudice*; tamże, k. 48v: *Subiudice*.

¹¹⁴ Tamże, Kruszwica Z. 1, k. 99: *Roslao de Boguslawicze Bresten[si] [...] Subiuudicibus*.

¹¹⁵ Tamże, Przedecz Z. 3, k. 133v: *SubJudic[is]*; tamże, k. 133v: *Roslao de Boguslawycze Subiudice*; tamże, k. 142v: *Roslao Subiudice*.

¹¹⁶ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 170v: *Roslao de Boguslawycze Subiudice*; tamże, k. 178: *Roslao de B[oguslawicze] Subiudice*.

¹¹⁷ Tamże, k. 179v: *Stanislaus de Goczanowo debit adduc[er]e d[omi]num Subiuudicem Bresten[sem]*.

¹¹⁸ Tamże, Brześć Z. 6a, k. 53: *Roslao de Boguslawicze*.

¹¹⁹ Tamże, k. 52v: *Roslao de Boguslawycze Subiudice*.

¹²⁰ Tamże, Przedecz Z. 2, k. 200-200v: *Roslaus Subiuudex*.

¹²¹ Tamże, k. 200v-201: *Rosla[us] de Boguslawicze Subiuudex*; tamże, k. 201: *p[re]dicti arbitri*; tamże, k. 201-201v: *p[re]dicti arbitri*; tamże, k. 201v: *p[re]dicti arbitri*; tamże, k. 201v-202: *p[re]dicti d[omi]ni*.

B.50.I. Stanisław Kiwała z Ostrowa¹

Syn Jana Maciejowica z Ostrowa². Pisał się z Ostrowa³. Miał brata Jana Kiwałę z Ostrowa⁴ i dwie siostry: nieznaną z imienia matkę Chwała Białego⁵ oraz Świętosławę⁶. W historiografii uważa się, że miał dwie, nieznanne z imienia żony⁷, z którymi miał doczekać się synów: Jana Kiwały⁸ i Grzymka z Brześci⁹ i córek: Jadwigi¹⁰ oraz jeszcze innych nieznanych z imienia¹¹. Posiadał Ostrów¹², Wojnowice¹³, Błozyno¹⁴ oraz Przyłubie¹⁵. Pełnił urząd sędziego kujawskiego¹⁶.

W źródłach pojawił się po raz pierwszy 3 lipca 1338 r. wspólnie z bratem Janem zakupił wieś Wojnowice¹⁷, zaś tydzień później sprzedał jej część za 28 groszy praskich¹⁸. Szóstego marca 1339 r. bracia pozbyli się następnego działu w Wojnicach za 160 groszy praskich¹⁹, a 16

¹ Por. A.II.9., nr 4.

² Stanisław jako brat Jana Kiwały z Ostrowa (*Regesten zur Schlesischen Geschichte 1338-1342*, nr 6118 (regest): *Joh. de Insula* [...] u. s. *Bruder Stasco*), musi też być synem Jana Maciejowica z Ostrowa (A. Vetulani, *Z badań nad Polakami*, s. 618, nr 22: *Johannes f. d. Johanni de Insula castelani crucificiensis*).

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Chwał Biały został określony jako *nepos* Jana Kiwały z Ostrowa (*Acta Clementis VI. Pontificis Romani. 1342-1352*, ed. L. Klicman, [*Monumenta Vaticana Res Gestas Bohemicas Illustrantia*, T. I], Pragae 1903, nr 699: *Johannes de Insula, decanus ecclesie Wratislaviensis, quatenus sibi in personam Johannis Albifali, nepotis sui*). Wnukiem osoby duchownej raczej nie mógł być, zatem owo *nepos* należy tłumaczyć jako siostrzeńca lub bratanka, choć w historiografii figuruje jako szwagier (J. Bieniak, *Stanisław Kiwała*, s. 68-69). W niniejszej pracy opowiadam się za „siostrzeńcem”.

⁶ Jako córka Jana Maciejowica z Ostrowa (KDP, T. II/2, nr 220: *Sablovici* [...] *vendidisse Johanni castellano crusuciensi* [...] *Swanthoslaua comiti Johanni, uel natis eius*), musi Świętosława zostać uznana siostrą Jana Kiwały. Być może identyczna jest ona z matką Chwała Białego.

⁷ Por. A.IV.4., s. 143-144.

⁸ Por. tamże; Jan Kiwała (KDW, T. III, nr 1805: *Johanne Kiwala Antique Gostine prepositis*) poza przydomkiem nie ma nic wspólnego ze Stanisławem. Sam przydomek zwłaszcza na innym terytorium, mógł być zwykłym zbiegiem okoliczności. Ich pokrewieństwo zatem można uznać jedynie za hipotezę.

⁹ Por. A.IV.4., s. 144-145.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1338-1342*, nr 6118 (regest): *Wojnowicz siue Czindal* [...] *Joh. de Insula, Bresl. Domherr, u. s. Bruder Stasco u. deren Erben vkft u. aufgelassen haben*.

¹³ Tamże.

¹⁴ Por. przyp. 10.

¹⁵ *Przywileje lokacyjne Przyłubia z lat 1359 – 1594*, wyd. Z. Guldon, [w:] DDK, nr 1: *Stanislai dicti Kiwalicz, iudicis Cuiaviae, haeredis de Ostrów* [...] *locare villam suam dictam Przibilbie*.

¹⁶ *UrzednicyKuj*, s. 66, nr A114; W historiografii uważano również, że był sędzią gniewkowskim, por. J. Śliwiński, *Powiązania dynastyczne Kazimierza Wielkiego a sukcesja tronu w Polsce*, Olsztyn 2000, s. 117: „Dodajmy od razu, że niesłusznie w literaturze obwiniano księcia Białego o zabójstwo sędziego kujawskiego (a później gniewkowskiego) Stanisława Kiwały, jakoby przed 1364 rokiem podczas sporu o pograniczne posiadłości. Kiwała żył bowiem jeszcze w 1368 roku, będąc wówczas sędzią gniewkowskim”. Autor utożsamiał tutaj sędziego gniewkowskiego Stanisława (*Inedita kujawskie i dobrzyńskie z lat 1345-1368*, wyd. Z. Guldon, R. Kabaciński, [w:] DDK, nr 5: *Stanislaus Judex Gniewkowiensis*) z omawianym tutaj Stanisławem Kiwałą. Identyfikacja taka bez dodatkowych argumentów jest z góry skazana na porażkę, bowiem czy tak ciężko sobie wyobrazić, aby w ziemi gniewkowskiej był inny niż Kiwała, sędzia Stanisław?

¹⁷ *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1338-1342*, nr 6118 (regest): *Joh. de Insula* [...] u. s. *Bruder Stasco*.

¹⁸ Tamże, nr 6121 (regest): *Joh. de Insula* [...] u. s. *Bruder Stashco*.

¹⁹ Tamże, nr 6238 (regest): *Joh. de Insula* [...] u. s. *Bruder Stoshco*.

maja 1340 r. wyzbyli się kolejnych części swojej wsi²⁰, zaś 8 lipca 1341 r. sprzedali pozostałą część Wojnic²¹. Dnia 18 listopada 1349 r. Stanisław oświadczył, że bracia Krzesław i Piotr wyznali, iż nie mają pretensji do Macieja biskupa wrocławskiego, bowiem należność za Cieleczyce uregulował już poprzednik Macieja, Gerward²². Później, dnia 19 marca 1353 r., sędzia kujawski był obecny przy królewskim potwierdzeniu przywileju dla klasztoru byszewskiego danego niegdyś przez księcia Przemysła wyszogrodzkiego²³. Z kolei, 20 września 1354 r., przyznał wieś Powołowice biskupowi wrocławskiemu²⁴, zaś 13 stycznia 1356 r. ponownie, tym razem przed sądem królewskim, przyznał prawo do Powołowic biskupowi wrocławskiemu²⁵. Następnie, 29 listopada 1357 r. rozszedł spór graniczny między wsiami klasztoru mogileńskiego i strzeleńskiego²⁶.

Dnia 20 stycznia 1358 r. uczestniczył w potwierdzeniu przez króla polskiego lokacji wsi biskupa poznańskiego Ślesin na prawie niemieckim²⁷. W tym też dniu świadcował na podobnym dyplomie, wydanym dla Jana Lupkowicza dla miasta Bytonia²⁸. W podobnym charakterze wystąpił 18 lutego podczas zatwierdzenia przez opata mogileńskiego Borzysława rozszedzenia sporu przez Stanisława²⁹, i 15 sierpnia przy wydaniu przywileju młyńskiego dla wsi Orle³⁰. Dziewiątego lutego 1359 r. był świadkiem potwierdzenia przez króla Kazimierza Wielkiego lokacji na prawie niemieckim wsi Pakość przez Wojciecha i Hektora z Pakości³¹. Dwa dni później Stanisław dostał od monarchy zezwolenie na lokację na prawie chełmińskim wsi Przyłubia³², zaś 18 listopada jeszcze tego roku wystawił dokument dla biskupa wrocławskiego Macieja, w którym potwierdził zakup przez niego wsi Cieleczyce³³.

Dziesiątego lutego 1360 r. brał udział w sporze pomiędzy Janem dziekanem wrocławskim a Markiem proboszczem klasztoru strzeleńskiego³⁴, podobnie jak i 24 kwietnia, przy zgodzie poczynionej za sprawą Hektora z Pakości o jezioro Sępólno³⁵. Drugiego lutego 1361 r.

²⁰ Tamże, nr 6589 (regest): *Johann de Insula [...] und sein Bruder Stasco*.

²¹ Tamże, nr 6634 (regest): *Johann de Insula [...] und sein Bruder Stasco*.

²² AD Wrocław, Kopiański ogólny Drzewickiego sygn. 611, k. 107v-108: *Stanislaus heres de Insula*.

²³ KDP, T. II/2, nr 505: *Stanislaio Judice Brestensi*.

²⁴ Tamże, T. II/1, nr 298: *Stanislaus iudex Brestensis*.

²⁵ AD Wrocław, Kopiański ogólny Drzewickiego sygn. 611, k. 117v: *Stanislaus Judex Brzesten[is]*.

²⁶ KDW, T. III, nr 1366: *Stanislaus de Insula, iudex terre Cuyavie*.

²⁷ Tamże, nr 1370: *Stanislaio Kyvala iudice Cuyaviensi*.

²⁸ KDP, T. II/2, nr 510: *Stanislaio Judice [...] Cuiaviensibus*.

²⁹ KDW, T. III, nr 1378: *Stanislai iudicis Cuyaviensis*.

³⁰ Biblioteka im. Ossolińskich we Wrocławiu, Kopiański ogólny Drzewickiego sygn. 5209/II, k. 110: *Stanisalo iudex Brzesten[is]*.

³¹ KDW, T. III, nr 1397: *Stanislaio iudice Cuyaviensi*.

³² *Przywileje lokacyjne Przyłubia*, nr 1: *Stanislai dicti Kiwalicz, iudicis Cuiaviae, haeredit de Ostrów [...] Albertus de Pakosc palatino Brzestensi [...] hectore subpincerna*.

³³ KDP, T. II/1, nr 304: *Stanislaus, heres de insula dictus Kynalicz, Judex Cuyavie*.

³⁴ AP Bydgoszcz, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, pow. Mogilno, sygn. 6\448\0\29: *Stanislaio Judice Brestensis*.

³⁵ KDW, T. III, nr 1427: *Stanislai iudicis Cuyaviensis*.

król Kazimierz Wielki, w obecności Stanisława potwierdził wspomnianą zgodę o Sępólno³⁶. Pierwszego czerwca, Stanisław osobiście przysądził wieś Młodejewe klasztorowi w Strzelnie³⁷, a 16 stycznia 1362 r. był obecny przy okazji potwierdzenia przez Kazimierza Wielkiego przywileju nawigacyjnego dla klasztoru w Tyńcu³⁸. Sześć dni później otrzymał od króla polskiego prawo do lokowania miasta Goliny na prawie niemieckim³⁹, zaś 7 października rozdzielił wsie Padniewko i Padniewo⁴⁰. Pierwszego marca 1363 r. wydał przywilej dla klasztoru byszewskiego odnośnie młyna we wsi Glinki⁴¹. Jeszcze przed jego śmiercią jak podaje Janek z Czarnkowa: „Stanisław Kiwała [...] wytoczył księciu [Władysławowi] Białemu przed królem Kazimierzem sprawę o rozgraniczenie pewnych włości dziedzicznych i książe był uwięziony, aby żalącemu się sędziemu odpowiedział, wówczas podrażniony miasto to [Inowrocław] odstąpił”⁴².

B.51.I. Stanisław z Jaskólek¹

Nie jest znane pochodzenie Stanisława². Pisał się z Jaskólek³. Ożenił się z córką Ubyśława z Jaskólek⁴. Posiadał Jaskółki⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1419 r., gdy świadczył przy procesie Ubyśława i Jana z Jaskólek⁶. Rok później oczyścił się ze szlachectwa⁷ i był obecny podczas sporu Zofki Pawłowej i Marcina z Głósek⁸.

³⁶ Tamże, nr 1447: *Stanislaao iudice Cuyaviensi*.

³⁷ Tamże, nr 1455: *Stanislaao de Insula, iudice generali terre Cuyavie*.

³⁸ Tamże, nr 1463: *Stanislaao iudice Cuyaviensi*.

³⁹ Tamże, T. VI, nr 198a: *Staniaslai iudicis Cuyaviensis haeredis de Ostrow*.

⁴⁰ Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, Odpisy dokumentów dotyczących klasztoru Benedyktynów w Mogilnie zebrane przez Edmunda Majkowskiego, rkps 3512, k. 25: *Stanislaus Rywalicz (sic!), Judex Gener[alis] Cujavien[is]*.

⁴¹ LitesZak, T. II, s. 256-257: *Stanislaus iudex tocius terre Cuyavie*.

⁴² *Kronika Jana z Czarnkowa*, s. 51; *Joannis de Czarnkow Chronicon*, s. 661: *Sed cum Stanislaus Kywala iudex Cuyavie cum duce Albo de limitatione quarundam haeredidatum coram domino Kazimiro rege altercationem habuissent, et dux, ut iudici quaerulanti responderet captus fuisset, ipse provocatus civitatem praedicta [Juvenem Wladislaviam] regi resignavit*.

¹ *Pokłosie heraldyczne*, nr 16: *Stanislaus de Jaskulky [...] de tribus clenodiis, de patre Laska, de matre Moszcziczow, ex ava Tramby, de quolibet duos testes, secundum consuetudinem terrae produxit et iudicatum solvit*.

² Stanisław nie pochodził oryginalnie z Jaskólek, bowiem ożenił się z córką Jan lub Ubyśława z Jaskólek (WRS, T. IV, nr 745: *Stanislaus de Jasculky gener ducentis* [proces Jan i Ubyśława z Jaskólek; zapiska urwana – P. K.]). Nie są zatem znani agnaci Stanisława, a dziedzice Jaskólek do nich nie należeli.

³ WRS IV, nr 759: *Stanislaus de Jastculky*.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Por. przyp. 3.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Por. przyp. 3.

B.52.I. Stanisław ze Skarszewa¹

Syn Wojciecha ze Skarszewa². Pisał się ze Skarszewa³. Miał braci Zdzisława ze Skarszewa⁴, Janusza ze Skarszewa⁵ i Bierwołta ze Skarszewa⁶ oraz siostrę Małgorzatę⁷. Miał synów: Wawrzyńca ze Skarszewa⁸, Mikołaja⁹, Macieja ze Skarszewa¹⁰ i Hektora ze Skarszewa¹¹ oraz córkę Annę z Piątku¹². Posiadał Skarszew¹³, Pamięcin¹⁴, Brunowo¹⁵, Niechanowo¹⁶, Wągry¹⁷ oraz Szkurłaty¹⁸. Pełnił urząd wicestarosty kaliskiego¹⁹, tamtejszego sędziego zamkowego²⁰, wicewojewody²¹ i wiceburgrabiego²², kasztelana ksiąskiego²³ i biechowskiego²⁴.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się dnia 13 marca 1403 r., gdy miał wyznaczony termin sądowy z Mikołajem z Szagorzyna w powodu poręki²⁵. Siódmego sierpnia tenże Mikołaj wypłacił mu jakieś pieniądze²⁶. Następnie, 24 kwietnia 1405 r., został oskarżony przez Mikołaja Gotarta i jego żonę Katarzynę o zniszczenie młyna na rzece

¹ *Nieznane zapiski heraldyczne średniowieczne polskie głównie sieradzkie wybrał Stosław Łaguna*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1898, [Osobna odbitka z AKH, T. VIII], nr 57: *Swanthopelk cancellarius Gneznensis, Stanislaus de Scarszowo de clenodio Laska*; por. także A.II.9., nr 26.

² KZK, nr 2498: *Alberto de Scarszewo [...] Stanislaus filius Alberti*.

³ Tamże, nr 2487: *Stanislao de Scarszewo*.

⁴ WZSK, nr 44: *Stanislaus de Scarszewo erga Wanconem de Raczcow: primus Sdzeslaus de Scarszewo, qui circa hoc fiut licet frater producentis*.

⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 150v: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellano] xansien[si] obligatus [...] Janusium f[rat]re suo g[er]mano*.

⁶ Syn Berwolda, Grzegorz nazwał Stanisława swoim stryjem (tamże, Gr. 21, s. 304: *Grego[r]io de Scarszewo fili[us] Berwoldi [...] Stanislau[s] de Scarszewo patru[us] su[us]*), co oznacza, że musiał być on bratem Berwolda.

⁷ Tamże, Z. 4, k. 293v: *margorzatha Scarszewszkego szostra Andrzeyowa mathka*.

⁸ Tamże, Z. 3, k. 145: *Laure[n]cio filio d[ominu]m Stanislai Scarschewsky*; zapiska ta koryguje zatem ustalenia A. Gąsiorowskiego, który twierdził, iż Wawrzyniec był bratem Stanisława (A. Gąsiorowski, *Skarszewski Stanisław h. Laska*, [w:] PSB, T. XXXVIII, red. H. Markiewicz, Wrocław 1997-1998, s. 45).

⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 15, k. 194v: *Nicolaus filius Stanislai de Scarszewo Cast[ellanus] kxasky*.

¹⁰ Tamże, Gr. 21, s. 303: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[is] cu[m] mathia filio suo indiviso*.

¹¹ Tamże, Gr. 23, s. 508: *Gregorio filius oli[m] Byerwoldi de Scarszewo [...] fideiubuit p[ro] no[bi]li Stanislao f[rat]re suo g[er]mane et indiviso nobili d[omi]no hectori filio oli[m] no[bi]l[is] Stanislai Ibi d[em] de Scarschewo*.

¹² Tamże, Gr. 22, s. 371: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[is] [...] fideiussor p[ro] sua filia an[n]a de pyantek*.

¹³ KZK, nr 2487: *Stanislao de Scarszewo*.

¹⁴ Tamże, nr 2570: *Stanislao Scarszerwsky terciam sortem {in Pamaczino}*.

¹⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 27v: *Stanislaus Scarszyewsky [...] sup[er] h[er]editate Brunowo*.

¹⁶ Tamże Gr. 21, s. 555: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is] totali agro suo in h[er]editate o n[ie]chanowo*.

¹⁷ Tamże, Z. 3, k. 204: *h[er]editat[is] in Wa[n]gri [...] post mortem olim czusszyk contra Stanisla[um] Scarszewsky*

¹⁸ Tamże, Gr. 21, s. 306: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is] a totali sorte h[er]editate olim no[bi]lo Berwoldi in Scarszewo et in Scurlacyze*.

¹⁹ Tamże, Z. 4, k. 5v: *Stanislao Scarszewsky vice Capit[aneus]*.

²⁰ Tamże, Z. 2, k. 171v: *Stanislao de Scarszewo Judic[is]*.

²¹ A. Gąsiorowski, *Urzednicy wielkopolscy*, s. 109, nr C156, C159.

²² AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 67: *Stanislao Scarszewsky viceburg[rabius]*.

²³ *Urzednicy Wp*, s. 132, nr 278.

²⁴ Tamże, s. 99, nr 7.

²⁵ KZK, nr 912: *Stanislaus de Scarszewo*.

²⁶ Tamże, nr 1068: *Stani[s]laus de Scarszewo* (zapiska urwana).

Swodrzew²⁷. Nie przybył jednak do sądu²⁸, a Mikołaj przyprowadził doń świadków²⁹. Dnia 19 maja Mikołaj Gotart pozwał Stanisława o 40 grzywien³⁰, a wtedy właśnie wyznaczono termin rozprawy z jego kmieciami³¹. Z kolei, 14 kwietnia 1406 r. sąd wyznaczył nowy termin we wspomnianej sprawie z kmieciami³². Czwartego stycznia 1407 r. obie strony przyprowadziły do sądu świadków³³, a starosta wyznaczył nowy termin rozprawy³⁴. Dnia 15 lutego tego roku procesował się z Pawłem wikariuszem z Wróblewa³⁵, tak jak, jeszcze w tym roku, z Maciejem i z panią z Myśliborza³⁶.

Zaś 18 kwietnia 1408 r., Stanisław poręczył za Janusza z Droszewa³⁷, a Mikołaj Gotart zastosował wobec niego prawo wsteczny³⁸. Asystować miał wtedy ojcu w sprawie z tym samym Mikołajem³⁹, ale nie pojawił się w sądzie⁴⁰. Ósmego maja miał wyznaczony termin sądowy z mieszczaninem kaliskim⁴¹, z którym sądził się o ule⁴². Trzeciego lipca tego roku Mikołaj Rościc z Przedwojem Świecą zrezygnowali na jego rzecz z trzeciej części w Pamięcinie⁴³. Cztery dni później zapłacił im łącznie 5 grzywien i 16 skojców⁴⁴. Czwartego września procesował się Mikołajem Rościcem o jastrzębia zastawnego⁴⁵, a 20 listopada reprezentował Mikołaja Górkę, kanclerza kapituły poznańskiej⁴⁶. Wtedy także miał spłacić Mikołaja Rościca w ciągu trzech tygodni⁴⁷, a także wyznaczono nowy termin o *pole charcicze*⁴⁸. Nie przybył jednak do sądu na odpowiednie wezwanie⁴⁹, podobnie jak i czwartego grudnia⁵⁰.

Dwunastego marca 1409 r. miał wyznaczony drugi termin w sądzie kaliskim, o prawo wyrębu w lesie⁵¹. Dwa tygodnie później był świadkiem w sprawie Stanisława Rzekty z

²⁷ Tamże, nr 1346: *Stanislaum de Scarszewo*.

²⁸ Tamże, nr 1350: *Wencelsaum, Albertum, Stanislaum filium ipsius de Scarszewo*.

²⁹ Tamże, nr 1356: *Stanislaus de Scarszewo*.

³⁰ Tamże, nr 1374: *Stanislaum de Scarszewo*.

³¹ Tamże, nr 1375: *Stanislaum de ibidem*.

³² Tamże, nr 1788: *Stanislaus de Scarszewo*.

³³ Tamże, nr 2031: *Stanislaum de Scarszewo*.

³⁴ Tamże, nr 2035: *Stanislao de Scarszewo*.

³⁵ Tamże, nr 2086: *Stanislaum de Scarszewo*.

³⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 140v: *Scanislaus de Scarszewo [...] mathiam et d[omi]nam de mislibors*.

³⁷ KZK, nr 2470: *Stanislaus Scarszewski*.

³⁸ Tamże, nr 2487: *Stanislao de Scarszewo*.

³⁹ Tamże, nr 2498: *Alberto de Scarszewo [...] Stanislaus filius Alberti*.

⁴⁰ Tamże, nr 2511: *Stanislaum de Scarszewo*.

⁴¹ Tamże, nr 2539: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁴² Tamże, nr 2543: *Stanislao de Scarszewo*.

⁴³ Tamże, nr 2570: *Stanislao Scarszewsky*.

⁴⁴ Tamże, nr 2611: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁴⁵ Tamże, nr 2691: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁴⁶ Tamże, nr 2767: *Stanislaus Scarszewski*.

⁴⁷ Tamże, nr 2797: *Stanislaus Scarszewski*.

⁴⁸ Tamże, nr 2812: *Stanislao de Scarsze[wo]*.

⁴⁹ Tamże, nr 2813: *prefatus Scarszewski*.

⁵⁰ Tamże, nr 2836: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁵¹ Tamże, nr 2880: *Stanislaus [...] de Scarszewo*.

Teodorykiem Wilkowicem⁵², zaś 13 maja reprezentował w sądzie Klarę, mieszkankę kaliską⁵³, a 19 listopada ponownie Mikołaja Górkę⁵⁴. Szóstego maja 1410 r. został pozwany do sądu przez Jana ze Strzeszewa⁵⁵. Jeszcze w tym roku został ustanowiony pełnomocnikiem Jarosławy z Cieszykowa⁵⁶, natomiast dnia 21 kwietnia 1411 r. uzyskał na wuju paru kmieci⁵⁷. Później, 25 sierpnia tego roku, miał w rękę listy oczyszczające Mikołaja Górkę z zarzutów o szkody wyrządzone Mikoszowi i Żegocie⁵⁸, zaś sam Stanisław poręczył za tego ostatniego⁵⁹. Dnia 20 listopada reprezentował w sądzie dzieci Łaskarza⁶⁰. Jeszcze w tym roku przyprowadził świadków na rozprawę z Wańkiem z Rakowa⁶¹ i świadkował przy procesie Andrzeja Barskiego i Mieciała z Grodzieca⁶². Był także pełnomocnikiem Boguszy z Twardowa w jego sporze z Febronią z Łęgu⁶³ oraz dzieci Piotra Laski z Łęgu w sporze z dziedzicem Krobicy⁶⁴. Wyznaczono mu również w tym roku termin sądowy z Janem z Ostrowa⁶⁵.

W 1412 r. toczył spór z Janem Karnoskim⁶⁶ i uczestniczył przy procesie Świętosława z Jedlicy i Grzymka z Kotojedzka⁶⁷. Drugiego maja 1413 r. został z kolei ustanowiony obrońcą Świętosława z Sędzina, kanonika płockiego w jego rozprawie przeciwko Wierzbięcie z Brudzewa⁶⁸. Poręczył również z Jana Laskę, który procesował się z innymi dziećmi Febroni, jego matki⁶⁹. Procesował się także: z Halszką, żoną Wierzbięty z Brudzewa⁷⁰; z Kraczkim⁷¹; z Janem Świecą, o to, że Jan kazał wziąć mu pożyczkę u żydów w wysokości ośmiu grzywien⁷²; z

⁵² Tamże, nr 2915: *Stanisalo de Scarsze[wo]*.

⁵³ Tamże, nr 2991: *Stanislaum Scarszewsky*.

⁵⁴ Tamże, nr 3101: *Stanislaum Scarszewski*.

⁵⁵ WZSK, nr 36: *Stanislaio Scarszewski*.

⁵⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 15v: *Stanislaui[m] de Scarszewo*.

⁵⁷ WZSK, nr 53: *Stanislaus de Scarszewo [...] Venceslaum patruum suum de ibidem*.

⁵⁸ Tamże, nr 112: *Stanislaus Scarszewsky*; AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 42v: *Sta[n]islaio de Scarssewo*; tamże, k. 45: *Stanisla[us] Skarszewsky*; tamże, k. 48v: *Stanislaui[s] de Skarszewo*.

⁵⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 30: *Stanislaui[m] de Scarszewo*.

⁶⁰ WZSK, nr 172: *Stanislaus Scarszewsky*.

⁶¹ WRS, T. IV, nr 333: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁶² Tamże, nr 339: *Stanislaus de [...] Scarssewo*.

⁶³ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 41: *Stanislaus de Scarssewo*.

⁶⁴ Tamże, k. 57v: *pue[r]os lasce quos Stanislaus Scarszewsky ut p[ro]cu[r]ator a Ju[r]ame[n]to*.

⁶⁵ Tamże, k. 42: *Stanislaus de Scarszewo*; tamże, k. 42: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁶⁶ Tamże, k. 74v: *Stanisla[us] de Scarszewo*; tamże, k. 80: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁶⁷ WRS, T. IV, nr 390: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁶⁸ WZSK, nr 428: *Stanislaum de Scarszewo*.

⁶⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 118v: *Stanislaus Scarssewsky [...] fideiusseru[n]t p[er] Joh[an]ne filio Petri Llaszka [...] d[omi]na phebronia int[er] d[ic]ti Joh[an]nis [...] et om[n]es alias pue[r]os filios et filias p[er] h[er]editati- bus*.

⁷⁰ Tamże, k. 115v: *Stanislaus de Scarssewo*.

⁷¹ Tamże, k. 118: *Stanislaio de Scarssewo*; tamże, k. 123: *Stanislaus de Scarssewo*.

⁷² WRS, T. IV, nr 414: *Stanislaus de Scarssewo [...] primus Sdzeslaus de Scarssewo*; AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 123v: *Stanislaus de Scarszewo*.

Mikołajem z Tymieńca⁷³ i z Mikołajem z Osieka⁷⁴. Świadcował wówczas przy procesie Macieja i Wojciecha z Czechla⁷⁵. Reprezentował również arcybiskupa gnieźnieńskiego Mikołaja Trąbę w jego sporze z Maciejem Złockim⁷⁶. Dnia 14 maja 1414 r. uczestniczył w rokach kaliskich⁷⁷. W tym też roku toczył spory: z Maciejem Sową, z kmieciem z Morawiny⁷⁸; z Anną, wdową po Mikołaju z Brzeźna⁷⁹; z Wawrzyńcem z Góry⁸⁰ i z Janem ze Strzyżewa⁸¹. Uzyskał też w imieniu Jana Grzegorzewica z Kotojedzka trzy grzywny od Macieja z Czechla⁸². Reprezentował również Febronię z dziećmi w jej sporze z Hanką, wdową po Mikołaju z Brzeźna⁸³ i świadcował w procesie Michała Bardzkiego z Mikoszem z Gołuchowa⁸⁴. Zapłacił również 8 grzywien kary⁸⁵.

W 1415 r. procesował się z Mikołajem Rosucicem⁸⁶. W tej właśnie sprawie, 19 czerwca tego roku, przyprowadził do sądu świadków⁸⁷, zaś drugiego lipca oczyścił się ze szlachectwa⁸⁸ i zapłacił Mikołajowi trzy grzywny jako odszkodowanie za zniesławienie⁸⁹. Natomiast dwunastego listopada wystąpił w sądzie kaliskim jako obrońca arcybiskupa gnieźnieńskiego Mikołaja Trąby⁹⁰. Jeszcze w tym roku reprezentował: radnego kaliskiego Wincentego, w imieniu którego uzyskał 40 grzywien monety praskiej od Przedwoja Świecy z Dąbia⁹¹, oraz niejakiego Jana w jego sprawie z Wężem⁹². Miał również wyznaczone terminy sądowe: z Janem ze Stobna⁹³, z wójtem z Iwanowic, Peczkim⁹⁴, z Maciejem z Biernacic⁹⁵, z Janem ze Stawu⁹⁶, z Mikołajem,

⁷³ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 130v: *Stanislau[s] Skarszewsky*.

⁷⁴ Tamże, k. 134: *Stanislao de Scarszewo*; tamże, k. 136: *Stanislau[s] de Scarszewo*; proces ciągnął się jeszcze w przyszłym roku (tamże, k. 140: *Stanislao de Scarszewo*).

⁷⁵ Tamże, k. 126v: *Stanislaus Skarszewsky*.

⁷⁶ Tamże, k. 137: *Stanislau[s] de Scarszewo*.

⁷⁷ WZSK, nr a.588: *Stanislao de Scarszewo iudicis*; podobnie jeszcze w tym roku brał udział w rokach kaliskich (AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 171v: *Stanislao de Scarszewo Judic[is]*).

⁷⁸ Tamże, nr 625: *Stanislao de Scarszewo*.

⁷⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 140: *Stanisalo de Scarszewo*.

⁸⁰ Tamże, k. 170: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁸¹ Tamże, k. 180: *Stanislao de Scarszewo*.

⁸² Tamże, k. 141v: *Stanislai de Scarszewo*.

⁸³ Tamże, k. 151v: *Skarszewsky*; tamże, k. 165v: *Stanislao de Scarszewo*.

⁸⁴ WRS, T. IV, nr 443: *Stanislaus Skarszewsky*.

⁸⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 183v: *Stanisla[us] de Scarszewo*.

⁸⁶ WZSK, nr 651: *Stanislao de Scarszewo*; nr 657: *Stanislao de Scarszewo*.

⁸⁷ Tamże, nr 664: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁸⁸ Tamże, nr 665: *Stanislaus de Scarszewo*; nr 668: *Stanislaus Scarszewsky*.

⁸⁹ Tamże, nr 669: *Stanislao Scarszewsky*.

⁹⁰ Tamże, nr 678: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁹¹ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 201a: *Sarszewsky Stanislaus*.

⁹² Tamże, k. 223v: *Stanislau[m] de Scarszewo*.

⁹³ Tamże, k. 187v: *Stanisla[us] de Scarszewo*.

⁹⁴ Tamże, k. 187v: *Stanislao de Scarszewo*; tamże, k. 192v: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁹⁵ Tamże, k. 192: *Stanisla[us] de Scarszewo*.

⁹⁶ Tamże, k. 201av: *Stanisla[us] de Scarszewo*.

kmieciem z Ostrowa⁹⁷ i z Mikołajem Roszustem⁹⁸. Dnia 14 stycznia 1416 r. procesował się z Dobrogostem z Kamionny⁹⁹ i został obrońcą Świętomira z Korzeniewa¹⁰⁰. Jeszcze w tym roku, w podobnym charakterze, wystąpił przy procesie Jakuba młynarza z Stawiszyna i Mikołaja Gortarda z Kalisza¹⁰¹ oraz toczył spór z Wawrzyńcem z Woli o 8 skojców¹⁰².

W 1417 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z dziedzicem Czernina¹⁰³; z dziećmi Cieszęty¹⁰⁴; z Elżbietą z Rzegocina¹⁰⁵; z Anną Bochenkową¹⁰⁶; z Mikołajem Górką, kanclerzem poznańskim o Brunowo¹⁰⁷; z Janem Laską z Cienina o rękojmię w wysokości 9 grzywien¹⁰⁸; z Wincentym, mieszczaninem kaliskim¹⁰⁹; z Trojanem z Kamiony¹¹⁰ oraz z Elżbietą z Marszelewa¹¹¹. W 1418 r. świadczył w procesie między Świętomirem z Konarzewa i Żegotą z Czernina¹¹². W 1419 r. procesował ze Święszkiem z Konarzewa¹¹³ oraz reprezentował Annę, żonę mieszczanina kaliskiego¹¹⁴, i Dobrochnę, żonę Szymona z Myślborza, która uzyskała Smogulec i Nową Wieś od Wincentego, Myślimira i Dobrogosta z Iwna, swoich siostrzeńców¹¹⁵. Zapłacił również 8 skojców kary Iwanowi z Krowicy¹¹⁶. W 1420 r. świadczył w sporach: między Anną, mieszczanką kaliską a Wiechonem z Chwałęcic¹¹⁷ oraz między Katarzyną z Godziszewa i Jakusza Jakki¹¹⁸. Sam zaś procesował się: z Wojciechem z Waliszewic¹¹⁹; z Anną, żoną

⁹⁷ Tamże, k. 201av: *Stanisla[us] de Scarszewo*.

⁹⁸ Tamże, k. 209: *Stanislao de Scarszewo*; tamże, k. 211: *Stanislao de Scarszewo*; tamże, k. 213v: *Stanisla[us] de Scarszewo*; WRS, T. IV, nr 493: *Stanislaus de Scarszewo*.

⁹⁹ WZSK, nr 699: *Stanislaus Skarszowsky*; AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 257: *Stanislao Skarszowsky*.

¹⁰⁰ WZSK, nr 702: *Stanislaum Skarszewsky*.

¹⁰¹ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 250: *Stanislaum de Scarssewo*.

¹⁰² Tamże, k. 260: *Stanisla[us] de Scarssewo*.

¹⁰³ Tamże, Z. 3, k. 8v: *Stanislaus Scarszyewsky*.

¹⁰⁴ Tamże, k. 13v: *Stanislaus Scarszewsky*.

¹⁰⁵ Tamże, k. 19: *Stanislao Scarszyewsky*; tamże, k. 52: *Stanislaus de Scarszewo*; tamże, k. 66: *Stanislaus de Scarszewo*.

¹⁰⁶ Tamże, k. 2v: *Stanislaus Skarszewsky*; tamże, k. 25v: *Scarszewsky*.

¹⁰⁷ Tamże, k. 27v: *Stanislaus Scarszyewsky [...] sup[er] h[er]edi[ta]te Brunowo*.

¹⁰⁸ WRS, T. IV, nr 580: *Stanislaus Scarszewsky erga Johannem Laskam de Czyenino: primus Sdzeslaus de Scarszewo*; AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 52: *Stanislaus de Scarszewo*.

¹⁰⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 59: *Stanislaus Scarszyewsky*.

¹¹⁰ Tamże, k. 66v: *Stanislaus de Scarszewo*.

¹¹¹ WRS, T. IV, nr 614: *Stanislaus de Scarszewo*.

¹¹² Tamże, nr 629: *Stanislaus Scarszewsky*.

¹¹³ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 31: *Stanislaus Scarszewsky*.

¹¹⁴ Tamże, k. 139v: *Stanisla[us] Skarszewsky*.

¹¹⁵ Tamże, Gniezno Z. 2, k. 104v: *Stanislaus de Scarszewo p[ro]cur[ator] [...] dobrochne co[n]thoralis nobilis Symonis de mysliborz et adquisiuit [...] h[er]editatis dicte Smogulecz et [...] sorte[m] h[er]editat[is] nowawyesz sup[er] nobilib[us] vince[n]cio myslimyro et dobrogostio de Gywno suis filiastr[is]*.

¹¹⁶ Tamże, Kalisz Z. 3, k. 141: *Stanisla[us] Skarszewsky*.

¹¹⁷ WRS, T. IV, nr 762: *Stanislaus Scarszewsky*.

¹¹⁸ Tamże, nr 777: *Stanislaus Scarszewsky*.

¹¹⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 197: *Stanislaus Skarszewsky*; tamże, k. 208: *Stanisla[us] Scarszewsky*; tamże, k. 222v: *Stanislao Skarszewsky*; tamże, k. 223: *Stanislaus Skarszewsky*; tamże, k. 224: *Stanislao Skarszewsky*; tamże, k. 253v: *Stanislaus Skarszewsky*.

mieszczanina kaliskiego¹²⁰; z Wawrzyńcem, niegdyś z Szapowic¹²¹; z Trojanem z Kamiony o trzy grzywny¹²²; z Mirosławem z Głuchowa¹²³ i ze Spytkiem z Ostrowa¹²⁴. Po śmierci niejakiego *Czussyka* spierał się o jego dziedzictwo w Wągrach¹²⁵. Około tego roku reprezentował niejakiego Andrzeja z jego sporze z Mikołajem Gotardowicem¹²⁶.

W 1421 r. Stanisław miał wyznaczone terminy sądowe: z Dobrogostem z Kamiony¹²⁷; z Przedwojem ze Strzedzewa¹²⁸; z Mikołajem z Wojtyszyna¹²⁹; z Mikołajem z Wągrów¹³⁰; z Katarzyną z Wojtyszyna¹³¹ oraz z Arkemboldem z Kamiony¹³². Reprezentował także plebana z Osieka, w jego sprawie z dziedzicami Kamiony¹³³. W 1422 r. pełnił rolę asesora na rokach kaliskich ziemskich¹³⁴ i grodzkich¹³⁵. Wtedy także Mikołaj z Wojtyszyna razem z żoną Katarzyną, wytoczył proces przeciwko Stanisławowi¹³⁶. On sam zaś był arbitrem w sprawach: Mirosława Pruskiego¹³⁷; Zdzisława z Strzedzewa¹³⁸; Wawrzyńca z Kroszyna¹³⁹; kmiecia Jakusza¹⁴⁰; Wawrzyńca z Adamowic¹⁴¹; Janusza, mieszczanina kaliskiego¹⁴²; i pani Mościcowej¹⁴³. Poręczył również za Świętomira z Koźlątkowa¹⁴⁴. W 1423 r. rozstrzygał spór między Janem z Dobrzyca i Święszkiem z Koronowa¹⁴⁵ oraz toczył spory: z Dobkiem z Dobrej¹⁴⁶; z

¹²⁰ Tamże, k. 219: *Stanislaus Skarsszewsky*; tamże, k. 222v: *Stanislaus Skarsszewsky*.

¹²¹ Tamże, k. 229: *Stanislaus de Scarsszewo*.

¹²² Tamże, k. 236: *Stanislaus Skarsszewsky*.

¹²³ Tamże, k. 246v: *Skarsszewsky*.

¹²⁴ Tamże, k. 216v: *Stanislau[m] Skarsszewsky*; tamże, k. 268v: *Albericone Stanislau[m] de Scarsszewo*; tamże, k. 270: *Stanislau[m] de Scarsszewo*.

¹²⁵ Tamże, k. 204: *h[er]editat[is] in Wa[n]gri [...] post mortem olim czussyk contra Stanisla[um] Scarsszewsky*.

¹²⁶ Tamże, Z. 14, k. 56v: *Stanislaum de Skarszewo*; tamże, Z. 15, k. 9: *Stanisla[o] Skarszewsky*.

¹²⁷ Tamże, Z. 3, k. 289v: *Stanislao de Scarszewo*; tamże, k. 289v: *Stanislao de Scarszewo*.

¹²⁸ Tamże, k. 320v: *Stanislao de Scarszewo*.

¹²⁹ Tamże, k. 321v: *Stanislao de Scarszewo*.

¹³⁰ Tamże, k. 324: *Stanislao de Scarszewo*; tamże, k. 329: *Stanislao de Scarszewo*; proces ten trwał jeszcze w następnym roku (tamże, Z. 4, k. 49: *Stanislao de Scarszewo*).

¹³¹ Tamże, Z. 3, k. 338v: *Stanislaus de Scarsszewo*; tamże, k. 343: *Stanislaus de Scarsszewo*.

¹³² Tamże, k. 338v: *Stanislaus de Scarsszewo*.

¹³³ Tamże, k. 339: *Stanislau[m] de Scarsszewo*.

¹³⁴ Tamże, Z. 4, k. 5v: *Stanislao Scarszewsky vice Capit[aneus]*; tamże, k. 15: *Stanislao Scarszewsky Capit[aneus]*; tamże, k. 64v: *Stanislao Skarszewsky*.

¹³⁵ Tamże, Gr. 17, s. 76: *Stanislao Scarsszewsky*; tamże, s. 88: *Stanislao Scarszewszky Capit[aneus]*.

¹³⁶ Tamże, Z. 4, k. 49: *Stanislau[m] de Scarszewo*.

¹³⁷ Tamże, Gr. 17, s. 68: *Stanislai Scarszewsky Capit[aneus]*.

¹³⁸ Tamże, s. 68: *Stanislao Scarszewsky Judic[is] d[omi]nu[m] Capit[aneus]*.

¹³⁹ Tamże, s. 70: *Stanislai Scarszewsky Judic[is] d[omi]nu[m] Capit[aneus]*.

¹⁴⁰ Tamże, s. 71: *Stanislao Scarszewsky vicecapit[aneus]*.

¹⁴¹ Tamże, s. 74: *Stanisla[us] Scarszewsky*.

¹⁴² Tamże, s. 82-83: *Stanislai Scarszewsky*.

¹⁴³ Tamże, s. 84: *Stanisla[us] Scarszewsky*.

¹⁴⁴ Tamże, s. 81: *Stanislaus de Scarsszewo*.

¹⁴⁵ Tamże, Z. 4, k. 84v: *Judicu[m] Stanislau[m] Scarszewsky*.

¹⁴⁶ Tamże, k. 96v: *Stanislau[m] Scarsszewo*.

Sędziwojem z Kłótnik¹⁴⁷; z Mikołajem z Sławina¹⁴⁸; z Andrzejem z Płaczków¹⁴⁹; z Marcinem z Gaju¹⁵⁰; z Mikołajem Jarząbskim¹⁵¹; ze Świąszkiem¹⁵² i z Mikołajem z Żyroławic¹⁵³; z Jakubem żydem kaliskim¹⁵⁴ oraz z Katarzyną z Wojtyszyna¹⁵⁵. Brał także udział w latach kaliskich ziemskich¹⁵⁶ i uczestniczył, jako jeden z sędziów, w sprawie Świąszka z Buszkowa¹⁵⁷. W tym jeszcze roku poręczył za niego Tomek z Pawłowa¹⁵⁸.

Z kolei, w 1424 r., pojawił się jako asesor sądu ziemskiego¹⁵⁹ i grodzkiego w Kaliszu¹⁶⁰. Świadczył również w naganie o szlachectwo Sędkowi z Kozubi¹⁶¹ i procesował się: z Mikołajem ze Sławina, o osiem grzywien¹⁶²; z Małgorzatą z Ołoboka¹⁶³; z Janem z Gąszyna¹⁶⁴; z Jakuszem z Dąbroszyna¹⁶⁵; z Wincentym Chwalibogowskim¹⁶⁶ oraz z Andrzejem z Płaczkowa¹⁶⁷. Rozstrzygał również sprawy: Mikołaja z Kotojedzka¹⁶⁸; Andrzeja ze Szkudły¹⁶⁹ o dziedzictwa w Czachowie i Gniazdowie¹⁷⁰; Wilczka z Pacanowic¹⁷¹; Stanisława z Chorzewa¹⁷² oraz Piotra z Rakowa¹⁷³.

¹⁴⁷ Tamże, k. 112v: *Stanislao de Scarssewo*.

¹⁴⁸ Tamże, k. 118: *Stanislaus de Scarszewo cast[ellanus] xsaszky*.

¹⁴⁹ Tamże, k. 135v: *Stanislao de Scarszewo*; tamże, k. 152: *Stanislai de Scarszewo*.

¹⁵⁰ Tamże, k. 143: *Stanislao Scarsewsky*.

¹⁵¹ Tamże, k. 152: *Stanislau[m] Scarszewsky*.

¹⁵² Tamże, k. 194: *stanislai Scarsewsky*.

¹⁵³ Tamże, k. 177v: *Stanilaus Scarsewsky*.

¹⁵⁴ Tamże, k. 177v: *Stanislau[m] Scarszewsky*.

¹⁵⁵ Tamże, Konin Z. 2, k. 100v: *Stanislao de Schkarschewo*.

¹⁵⁶ Tamże, Kalisz Z. 4, k. 112: *Stanislao de Scarssewo Capit[aneus]*; tamże, k. 159v: *Stanislao Scarszewsky Capit[aneus]*; tamże, k. 168v: *Stanislao Scarszewsky Capit[aneus]*.

¹⁵⁷ Tamże, k. 164v: *Stanislao Scarsewsky*.

¹⁵⁸ Tamże, k. 166: *Stanislao Scarsewsky*.

¹⁵⁹ Tamże, k. 198: *Stanislao Scarszewsky Capit[aneus]*; *Stanislao Scarszefsky pallat[inus]*; tamże, k. 248v: *Stanislao Scarszewsky pallat[inus]*; tamże, k. 262v: *Stanislao Scarszewsky pallat[inus]*; tamże, k. 294: *Stanislao Scarszewsky Capit[aneus]*; tamże, k. 301: *Stanislao Scarszewsky Capit[aneus]*; tamże, k. 305: *Stanislao Scarszewsky Capit[aneus]*; tamże, k. 318: *Stanislao Scarszewsky Capit[aneus]*.

¹⁶⁰ Tamże, Gr. 17, s. 103: *d[omi]no Capit[aneus] et Stanislao Scarszewsky Juduc[is] eiusd[em]*; tamże, s. 105: *Stanislai Scarszewsky Judic[is] Capit[ane]*.

¹⁶¹ Por. przyp. 1.

¹⁶² AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 227: *Stanislao de Scarsewo*.

¹⁶³ Tamże, k. 251v: *Stanislao Scarsewsky*.

¹⁶⁴ Tamże, k. 259v: *Stanislao de Scarssewo*.

¹⁶⁵ Tamże, Gr. 17, s. 102: *Stanislai Scarszewsky Judex d[omi]nu[m] Capit[ane]*.

¹⁶⁶ Tamże, s. 104: *Stanislai Scarszewsky Judic[is] Capit[ane]*.

¹⁶⁷ Tamże, Z. 4, k. 293v: *Stanislai de Scarszewo [...] Sdzeslaus de minori Scarszewo*; tamże, k. 294v: *Stanislao Scarszewsky*.

¹⁶⁸ Tamże, k. 245: *Stanislau[m] Scarszewsky*.

¹⁶⁹ Tamże, k. 269v: *Scarszewsky*; tamże, k. 280: *Stanislau[m] Scarszewsky*.

¹⁷⁰ Tamże, Gr. 17, s. 93: *Stanislaus Scarszewsky*.

¹⁷¹ Tamże, s. 97: *Stanislai Scarszewsky Judex d[omi]nu[m] Capit[ane]*.

¹⁷² Tamże, s. 101: *Stanislao Scarszewsky*.

¹⁷³ Tamże, s. 103: *Stanislai Scarszewsky Judico d[omi]nu[m] Capit[ane]*.

W 1425 r. miał wyznaczony termin sądowy z Mikołajem z Cielczy¹⁷⁴. Brał również udział w rokach ziemskich¹⁷⁵ i grodzkich w Kaliszu¹⁷⁶. Poręczył wówczas w wysokości 12 grzywien Przedwojowi ze Strachnowa¹⁷⁷, zapłacił karę¹⁷⁸ oraz rozstrzygnął sprawy: Elżbiety i Jana z Sokołowa¹⁷⁹; Andrzeja z Kołodowa¹⁸⁰ i Prandoty z Tomić¹⁸¹. Następnie, w 1426 r., sądził się: z Jaszkiem z Głósek¹⁸²; z Mikołajem z Gaci¹⁸³; z Janem Laską z Łęgu¹⁸⁴ i z Przedwojem ze Strzegowej¹⁸⁵. Zapłacił również karę w wysokości trzech grzywien temu Przedwojowi¹⁸⁶. Uczestniczył jako asesor w rokach grodzkich¹⁸⁷ i ziemskich kalskich¹⁸⁸. Stanisław otrzymał w tym jeszcze roku od Mikosza z Kościelina jakieś zadośćuczynienie¹⁸⁹. Rozsądził także sprawy: Wojciecha z Bąkowic¹⁹⁰; braci ze Strzelic¹⁹¹; Pawła z Godziębowa¹⁹²; Stefana z Rędzin¹⁹³ i Doroty z Parzeniewa¹⁹⁴. Zapłacił też czynsz na rzecz altarii w kościele św. Mikołaja w Kaliszu¹⁹⁵ oraz odebrał od Świemy z Rusocic trzy grzywny¹⁹⁶. W 1427 r. uczestniczył w rokach

¹⁷⁴ WRS, T. IV, nr 708: *Stanislai de Scarszewo*.

¹⁷⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 342: *Stanislao Scarszewszky Capit[aneus]*; tamże, k. 382: *Stanislao Scarszewszky Capit[aneus]*; tamże, k. 398: *Stanislaus de Scarszewo kxaszky Capit[aneus]*; tamże, k. 405v: *Stanislao Scarszewszky Capit[aneus] xsansky*.

¹⁷⁶ Tamże, Gr. 17, s. 107: *Stanislai Scarszewsky Judic[is] Capit[anei]*.

¹⁷⁷ Tamże, Z. 4, k. 396v: *Stanislaus de Scarszewo*.

¹⁷⁸ Tamże, k. 398: *Stanislao Scarszewszky*.

¹⁷⁹ Tamże, k. 411v: *Stanislaus de Scarszewo*.

¹⁸⁰ Tamże, Gr. 17, s. 107: *Stanislai Scarszewsky Judic[is] Capit[anei]*; tamże, s. 110: *Stanislai de Scarszewo tamq[uam] Judic[is]*; tamże, s. 113: *Stanislai Scarszewsky Judic[is] Capit[anei]*; tamże, s. 116: *Stanislao Scarszewsky Judice Capit[anei]*; tamże, s. 119: *Stanislai Scarszewsky Judic[is] Capit[anei]*; tamże, s. 126: *Stanislai Scarszewszky*; tamże, s. 126-127: *Stanislai Scarszewszky Castellan[us] xsasky*; tamże, s. 133: *Stanislao Scarschewszky*; tamże, s. 136: *Stanislai Scarschewsky*; tamże, s. 137: *Stanislai Scarszewszky Castellan[us] xsasky*; tamże, s. 138: *Stanislai Scarschewsky Judic[is] Capit[anei]*.

¹⁸¹ Tamże, s. 108: *Stanislao Scarszewszky vigor[is] d[omi]n[us] Capit[anei]*.

¹⁸² Tamże, Z. 5, k. 9: *Stanisla[us] de Scarszewo*; tamże, k. 16v: *Stanislao de Scarschewo*.

¹⁸³ Tamże, k. 71: *Stanislao Scarszewszky*.

¹⁸⁴ Tamże, Gr. 17, s. 156: *Stanislao Scarschewsky*.

¹⁸⁵ Tamże, Z. 5, k. 16: *Stanisla[us] de Scarschewo*; tamże, k. 31v: *Stanislau[m] Scarszewszky*; tamże, k. 39: *Stanislaus Scarszewszky*.

¹⁸⁶ Tamże, Z. 5, k. 12v: *Stanislaus Scarszewsky*.

¹⁸⁷ Tamże, Gr. 17, s. 141: *Stanislai Scarszewsky Judic[is] Capit[anei]*; tamże, s. 142: *Stanislai Scarszewsky*; tamże, s. 156: *Stanislao Scarschewsky Judico d[omi]no Capit[anei]*; tamże, s. 160: *Stanislai Scarszewszky*.

¹⁸⁸ Tamże, Z. 5, k. 15v: *Stanislao Scarszewszky Capit[aneus]*; tamże, k. 31v: *Stanislao Scarszewszky Castellan[us] xsasky*; tamże, k. 39: *Stanislao Scarszewszky Capit[aneus] Castellan[us] xsasky*; tamże, k. 54v: *Stanislao Scarszewszky Capit[aneus]*; tamże, k. 64: *Stanisla[us] Scarszewszky Cast[ellanus] xsasky*; tamże, k. 67: *Stanislao Scarszewsky viceburg[rabius]*.

¹⁸⁹ Tamże, k. 19: *Stanislao Scarschewsky*.

¹⁹⁰ Tamże, k. 62v: *Stanisla[us] Scarszewszky Cast[ellanus] xsasky*.

¹⁹¹ Tamże, k. 68: *Stanislaus Scarszewszky Cast[ellanus] xsasky*.

¹⁹² Tamże, k. 74: *Stanislaus Scarszewszky Cast[ellanus] xsasky*.

¹⁹³ Tamże, k. 79v: *Stanislau[s] Scarszewsky Judici[is] Capit[aneus]*.

¹⁹⁴ Tamże, k. k. 88: *Stanislao Scarszewsky*.

¹⁹⁵ KDW, T. XI, nr 1974: *Stascho Skarschowski vicinus noster*.

¹⁹⁶ AP Poznań, Kalisz Gr. 17, s. 156: *Stanislao Scarschewsky*; tamże, s. 156: *Stanislao Scarschewsky*.

grodzkich¹⁹⁷ oraz ziemskich kaliskich¹⁹⁸. Wtedy właśnie Nawój z Grochowa domagał się od Stanisława 20 grzywien, które mu niegdyś poręczył¹⁹⁹. Był także mediatorem w procesie Jana z Goliny²⁰⁰. Sam zaś toczył spory z Mikołajem z Gaci²⁰¹ i z Franczkiem z Myślątkowa²⁰². Poręczył wówczas za Sędziwoja, skarbnika opatowskiego²⁰³ oraz pokwitował odbiór 300 grzywien od Andrzeja z Kołudowa²⁰⁴.

Dnia 10 kwietnia 1428 r. król Władysław Jagiełło nakazał sądowi kaliskiemu rozpatrzyć sprawę Stanisława i Bierwołta ze Skarszewa ze Stanisławem Obermuthem z Chrostowa²⁰⁵. Dnia 28 sierpnia tego roku był świadkiem sprzedaży Mikołajowi z Kalisza 8 grzywien czynszu rocznego na wyderkał, na 10 łanach przez Świętomira z Koźlątkowa oraz Piotra i Wiktora z Korzeniowa²⁰⁶. Jeszcze w tym roku procesował się: z Jakuszem z Chwałęcic²⁰⁷; ze Stanisławem Obermuthem z Chrostowa²⁰⁸; z Janem z Dąbskim²⁰⁹; z Janem z Brzestkowa²¹⁰; z Mikołajem z Kościelna²¹¹; z Mikołajem z Chlewa²¹²; z Marcinem mieszczaninem kaliskim²¹³ oraz z Mikołajem z Kotojedzka²¹⁴. Brał również udział w rokach grodzkich²¹⁵ i ziemskich w Kaliszu²¹⁶.

¹⁹⁷ Tamże, s. 164: *Stanislai Scarsszewsky*; tamże, s. 166: *Stanislai de Scarsszewo Cast[ellani] xasen[si]*; tamże, s. 170: *Stanislai Scarszew xansky*; tamże, s. 179: *Stanislai de Scarszewo Cast[ellani] xasen[si] tamq[uam] Judice dato p[er] magnifici d[omi]nu[m] Thoma[m] de pacost Cast[ellanum] poznan[iensem] et Capit[aneum] maiorispolon[iae] g[e]n[er]alem*; tamże, s. 182: *Stanislaus Scarszewsky*.

¹⁹⁸ Tamże, Z. 5, k. 119v: *Stanislao Scarszewsky pallat[inus]*.

¹⁹⁹ Tamże, k. 163v: *Stanislao de Scarszewo castellano kzanzen[si]*.

²⁰⁰ Tamże, k. 167: *Stanislaus Scarszewsky*.

²⁰¹ Tamże, k. 174: *Stanislao Scarsszewsky*.

²⁰² Tamże, Gr. 17, s. 167: *Stanislaus Scarsszewsky Cast[ellanus] xsansky*.

²⁰³ Tamże, s. 166: *Stanislaus Cast[ellanus] xsansky*.

²⁰⁴ Tamże, s. 179: *Stanislai Scarsszewsky*.

²⁰⁵ Tamże, Z. 5, k. 270: *Bierwold[us] de Scarszewo*; KDW, T. IX, nr 1163: *Stanislaum Scarszewsky castellanum Xszanzensem, Bernardum de Scharzewo*.

²⁰⁶ KDW, T. V, nr 471: *Stanislaus de Skarszewo castellanus Kszansensis*.

²⁰⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 231: *Stanislaus de Scarszewo*; tamże, Z. 7, k. 241v: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] kxasky*.

²⁰⁸ Tamże, k. 271: *Stanislaus de Scarszewo Cast[ellanus] kxasky*; proces z nim trwał długie lata (tamże, k. 97: *Stanislao xansen[si] de Scarszewo et Byerwoldo de Scarszewo [...] Sdzeslao olim de Scarszewo*; tamże, k. 126: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] xansien[si]*; tamże, k. 146: *Stanislao de Scarszewo et Byerwolodo et[iam] de Scarszewo*; tamże, k. 232v: *Stanislaum de Scarszewo Cast[ellanum] Byechowien[sem]*; tamże Gr. 19, s. 13: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, Z. 15, k. 60: *Stanislaum de Scarszewo*; tamże, Z. 17, k. 187: *Stanislao Scarszewsky Castellano Byechowien[si]*).

²⁰⁹ Tamże, Z. 5, k. 324: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] kxasky*.

²¹⁰ Tamże, k. 324: *Stanislaus de Scarszewo*.

²¹¹ Tamże, k. 368v: *Stanislao de Scharzewo*.

²¹² Tamże, Gr. 17, s. 212: *Stanislaus de Scarszewo kszansky*.

²¹³ Tamże, Z. 7, k. 241v: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] kxasky*.

²¹⁴ Tamże, Z. 5, k. 379v: *Joh[an]nes et Stanislaum Scarsszewky*.

²¹⁵ Tamże, Gr. 17, s. 189: *Stanislai Scarszewsky Castell[ano] xanssen[si]*; tamże, s. 190: *Stanislai Scarszewsky Castell[ano] xanssen[si]*; tamże, s. 194: *Stanislai Scarsszewsky Judic[is]*; tamże, s. 196: *Stanislaus de Scarsszewo*; tamże, s. 222: *Stanislai Cast[ellano] k^oszky*; tamże, s. 232: *Stanislao de Scarsszewo*.

²¹⁶ Tamże, Z. 5, k. 259v: *Thomas de pacoscz Cast[eallnus] poz[naniensis] et Capit[aneus] Maiorispo[lonia] g[e]n[er]ales [...] Stanislaus de Scharzewo kszazies Castelani*; tamże, k. 314v: [...] *Stanislao de Scarszewo kxasen[si] Castellanes*.

Rozstrzygnął także spory: Jana Laski z Łęgu o Rzegocino²¹⁷; Sędziwoja z Odolanowa²¹⁸ i Jana Łaskiego²¹⁹. W 1429 r. miał wyznaczone terminy sądowe: ze Świętomirem z Koźlątkowa²²⁰; z Niemotą z Kościeszyna²²¹ oraz z Adamem ze Skarszewa²²². Wchodził także w skład asesorów w sądzie grodzkim kaliskim²²³. Rozsądził także spór między Zdzisławem i Bierwołtem ze Skarszewa²²⁴.

Później, dnia 4 stycznia 1430 r. świadkował przy potwierdzeniu Marcina ze Sławska, starosty generalnego wielkopolski, zapisu posagu i wiana przez Wojciecha z Karmina swojej żonie Jadwidze²²⁵. Także w tym roku, przed Stanisławem, Mikołaj z Giżyc zobowiązał się uiścić swoje długi do dnia św. Jana Chrzciciela²²⁶. Toczył również spór z Andrzejem z Kąszyc²²⁷. Pełnił też rolę asesora podczas roków w sądzie grodzkim kaliskim²²⁸, podobnie jak i w

²¹⁷ Tamże, k. 271-272: *Joh[an]nem laska de lang [...] petrus de lang frat[er] g[er]man[us] Joh[an]nes cu[m] ofca et marga[r]etha so[ro]ribus suus g[er]manis [...] Stephani et Sdzeslai Scarszewsky [...] Stanislaus Scarszewsky.*

²¹⁸ Tamże, Gr. 17, s. 217: *Stanislaus de Scarschewo Judwx Comissar[orum].*

²¹⁹ Tamże, Z. 5, k. 284: *Stanislaus de Scarszewo Cast[ellanus] kxasky.*

²²⁰ Tamże, Z. 6, k. 5v: *Stanialso de Scarschewo*; tamże, k. 55v: *Stanislaus de Scarschewo Cast[ellanus] kxasie[nsis]*; tamże, k. 55v: *Stanislau[s] de Scarschewo Cast[ellanus] kxasie[nsis]*.

²²¹ Tamże, k. 40: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] xansen[sis]*.

²²² Tamże, Gr. 17, s. 254: *Stanisla[us] Scarsszewsky Cast[ellanus] xansky.*

²²³ Tamże, s. 236: *Stanislai de Scarschewo Cast[ellanus] xaasky*; tamże, s. 236: *Stanislai de Scarschewo Judic[is] Capit[anei]*; tamże, s. 237: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellanus] xansky*; tamże, s. 239: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellanus] kxasky*; tamże, s. 239: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellanus] kxasky*; tamże, s. 241: *Stanislai Scarsszewsky*; tamże, s. 242: *Stanislao de Scarsszewo*; tamże, s. 244: *Stanislao Cast[ellanus] xansky de Scareschewo Judice Capit[anei]*.

²²⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 22: *Stanislao de Scharszewo Cast[ellano] xanzen[si] Berwoldo de ibid[em] [...] Sdzesla[us] de mino[r]i Scharszewo.*

²²⁵ KDW IX, nr 1220: *Stanislao de Skarszewo.*

²²⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 74: *Stanislaus de Scarschewo Cast[ellanus] xansien[sis]*.

²²⁷ Tamże, Gr. 18, s. 52: *Stanislaus de Scarsschewo de xzansio.*

²²⁸ Tamże, s. 4: *Stanislai de Scarsszewo Judic[is]*; tamże, s. 14: *Stanislao de Scar[szewo Castellano kzan]en[sis] Judice*; tamże, s. 15: *Stanislao de Scarsschewo [C]astellan[o] kzanzen[si] et Judice Castri*; tamże, s. 16: *Stanislao de Scarsschewo Cast[ellano kzan]zen[si] Judice Castri*; tamże, s. 17: *Stanislao de Scarsschewo Castellano kzanzen[si] et Judice*; tamże, s. 18: *Stanislao de Scarsschewo Judice Castren[si] Castellan[o] kzanzen[si]*; tamże, s. 24: *Stanislao de Scarsschewo Castellano kzanzen[si] p[er] Judice*; tamże, s. 26: *Stanislao de Scarsschewo Judice*; tamże, s. 28: *Stanislao de Scarsschewo Judice*; tamże, s. 29: *Stanislao de Scarsschewo Judice*; tamże, s. 30: *Stanislao de Scarsschewo Castellano kzanzen[si] et Judice*; tamże, s. 31: *Stanislao de Scarsschewo*; tamże, s. 36: *Stanislao de Scarsschewo Castellan[o] kzanzen[si] Judice Castri*; tamże, s. 40: *Stanislao de Scarsschewo Judice Castri*; tamże, s. 41: *Stanislao de Scarsschewo Castellan[o] kzanzen[si] Judice Castri kalisien[si]*; tamże, s. 55: *Stanislao de Scarsszewo Judic[is]*; tamże, s. 56: *Stanislao de Scarsszewo xansky.*

następnym roku²²⁹. Wówczas właśnie toczył spory: z Mikołajem Roszusem²³⁰ i z Wojciechem z Kołodowa²³¹.

Piątego maja 1432 r. był świadkiem zaświadczenia przez Abrahama ze Zbąszynia, że Piotr Falkenhain zaakceptował wyznaczenie mu terminu sądowego z Wieruszem sędzią wiełuńskim i że zobowiązał się w sporze z mieszczanami krakowskimi przestrzegać wyroku króla²³². Sam zaś, wtedy procesował się: z Wojciechem z Pakości²³³; z Mikołajem z Giżyc²³⁴; z Michałem z Ralenic²³⁵. Rozstrzygnął sprawy: o Dąbrowę²³⁶, o Śmigosz²³⁷ i pomiędzy Janem z Janiszewa a Andrzejem Szepiotą z Kąszyc²³⁸. W jego obecności pogodził się Franek z Biernacic i Andrzej z Szetlewa²³⁹, a sam Stanisław zobowiązał się do zapłaty 9 grzywien swojemu

²²⁹ Tamże, s. 59: *Stanislai Cast[ellano] xansien[si] de Scars[che]wo*; tamże, s. 63: *Stanislao de Scarschowo Judice Alb[er]to de pacost*; tamże, s. 65: *Stanislai Scarschewsky Judice*; tamże, s. 69: *Stanislao Cast[ellano] kezasky de Scarschewo Judice*; tamże, s. 69: *Stanislao kxasky Cast[ellano] de Scarschewo h[er]edi Judice*; tamże, s. 73: *Stnislai Skarschewski xanzen[si] Cast[ellano]*; tamże, s. 74: *Stanislao Scarschewsky p[er] Judice*; tamże, s. 89: *Stanislao de Scarschewo Castellan[o] Kxanzen[si]*; tamże, s. 96: *Stanislao de Scarschowo Castellan[o] kxanzen[si] et Judice Castri*; tamże, s. 100: *Stanislao de Scarschowo Castellan[o] kxanzen[si] Judice Castri*; tamże, s. 101: *Stanislao de Scarschowo Castellan[o] kxanzen[si] Judice Castri*; tamże, s. 101: *Stanislao de Scarschowo Judice*; tamże, s. 105: *Stan[isalo] de Scarschowo Judice kalisien[si]*; tamże, s. 110: *Stanislao de Scarschowo Judice*; tamże, s. 112: *Stanislao de Scarschowo Castellan[o] kxanzen[si] Judice Castri*; tamże, s. 114: *Stanislao de Scarschowo Judice Castri*; tamże, s. 114: *Stanislao de Scarschowo Judice*; tamże, s. 115: *Stanislao de Scarschowo Judice Castri*; tamże, s. 125: *Stanislao de Scarschowo Judice*; tamże, s. 130: *Stanislao de Scarschowo Judice Castri*; tamże, s. 130: *Stanislao de Scarschowo Judice*; tamże, s. 131: *Stanislao de Scarschowo Castellan[o] xanzen[si] Judice*; tamże, s. 132: *Stanislao de Scarschowo Castellan[o] xa[n]zen[si] Judice Castri*; tamże, s. 135: *Stanislao de Scarschowo Judice*; tamże, s. 140: *Stanislao de Scarschowo Cast[ellano] xanzen[si] Judex Castri kalisien[si]*; tamże, s. 141: *Stanislao de Scarschowo Castellan[o] xanzen[si] Judice Castri*; tamże, s. 143: *Stanislao de Scarschowo Judex Castri*; tamże, s. 152: *Stanislao de Scarschowo Judice Castri*; tamże, s. 153: *Stanislao de Scarschowo Judice*; tamże, s. 155: *Stanislao de Scarschowo Castellan[o] xanzen[si] Judice*; tamże, s. 160: *Stanislao de Scarschowo Castellan[o] xanzen[si] Judice Castri*; tamże, s. 163: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri*; tamże, s. 167: *Stanislao de Scarschowo Judice Castri*; tamże, s. 169: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri kalisien[si]*; tamże, s. 169: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri*.

²³⁰ Tamże, s. 74: *Stanislaus Scarschewsky*.

²³¹ Tamże, s. 128: *Stanislao de Scarschowo Judice Castri*.

²³² KDW, T. IX, nr 1287: *Stanislao de Scarschewo castellano Xa(n)sky*.

²³³ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 370v: *Stanislaus de Scarschew[o] Cast[ellanus] xanscy [...] albe[er]tus de Coszminek Cast[ellanus] Srzemen[sis]*; tamże, Z. 6, k. 81v: *Stanislaus de Scarschewo Cast[ellanus] xanzien[sis] cu[m] No[bi]li Alb[er]to de Coszminek Cast[ellano] Srzemen[si]*; tamże, k. 112v: *Stanislaus de Scarschewo Cast[ellanus] xanzien[sis] cu[m] No[bi]li Alb[er]to de Cast[ellano] Srzemen[si]*; tamże, k. 150v: *Albertus de Coszmi[n]ecz Cast[ellanus] Srzemen[sis] [...] Stanislao Scharszowsky Cast[ellano] xansien[si]*, tamże, Gr. 18, tamże, s. 159: *Alb[er]ti de kozminek Castellan[o] Srzemen[si] [...] Stanislaus de Scarschowo Castellan[us] xanzen[sis]*.

²³⁴ Tamże, Z. 6, k. 90v: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] xansien[si]*; proces ten ciągnął się kilka lat (tamże, k. 197v: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, k. 198: *Stanislaus de Scarschewo Castellan[us] Byechowien[sis]*; tamże, k. 218v: *Stanislai de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, k. 233v: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, k. 299v: *Stanislao Scarschewsky*; tamże, Z. 15, k. 78v: *Stanislao de Scar[szewo]*; tamże, Z. 15, k. 98: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] xansien[si]*).

²³⁵ Tamże, Z. 6, k. 152v: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] xansien[sis]*; spór ten toczył się jeszcze w 1434 r. (tamże, k. 231v: *Stanislaus Scarschewsky Cast[ellanus] Byechowien[sis]*).

²³⁶ Tamże, k. 128v: *Stanislaus de Scarschewo Cast[ellanus] xansien[sis]*.

²³⁷ Tamże, k. 144: *Stanislaus de Scarschewo Cast[ellanus] xansien[sis]*.

²³⁸ Tamże, Gr. 18, s. 161: *Stanislao de Scarschowo Castellan[o] xanzen[si] [...] Joh[an]nes mrokoczicz de Janischewo*.

²³⁹ Tamże, s. 148: *Stanisla[us] de Scarschewo Castellan[us] kxanzen[sis]*.

bratu Januszowi²⁴⁰. W trakcie pełnienia urzędu kasztelana ksiąskiego poręczył za wójta ze Skarszewa Mikołaja²⁴¹, procesował się z Mikołajem z Morawiny²⁴² i rozstrzygał spór między dziedzicami Chwałęcic²⁴³. W następnym roku brał udział w rokach ziemskich²⁴⁴ i grodzkich kaliskich²⁴⁵, podobnie jak i w 1434 r.²⁴⁶. W tym właśnie roku procesował się: ze Stefanem²⁴⁷ i Michałem z Kotojedzka²⁴⁸; z Elżbietą z Rzegocina²⁴⁹; z Janem z Przybysławic²⁵⁰; z Janem z Bajorowic²⁵¹ oraz z Janem ze Starego Miasta²⁵². Pogodził się także z dziedzicami Jaroczek²⁵³.

Z kolei w 1435 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z Mikołajem Oczęskim²⁵⁴; z Mikołajem Roźligrochem²⁵⁵; z Wyszotą z Rogucic²⁵⁶; z żydem kaliskim Józefem o 40 grzywien²⁵⁷

²⁴⁰ Tamże, Z. 6, k. 150v: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] xansien[is] obligatus [...] Janusium f[rat]re suo g[er]mano.*

²⁴¹ Tamże, Z. 15, k. 30v: *Stanislaus de Schorszewo Cast[ellanus] xanznen[is].*

²⁴² Tamże, k. 69: *Stanislaus de Scarszewo Cast[ellanus] xanznen[is].*

²⁴³ Tamże, k. 100-101: *Stanislaus de Scarszewo Cast[ellanus] xanznen[is].*

²⁴⁴ Tamże, Z. 6, k. 173: *Stanislaus de Scarschewo Biechovien[is] [...] castellani.*

²⁴⁵ Tamże, Gr. 18, s. 170: *Stanislao de Scarschewo Castellan[o] Bechowien[si] Judice Castri kalisien[si]*; tamże, s. 173: *Stanislao de Scarschewo Judice kalisien[si]*; tamże, s. 208: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri kalisien[si]*; tamże, s. 210: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri kalisien[si]*; tamże, s. 211: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri kalisien[si]*; tamże, s. 214: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri Calisien[si]*; tamże, s. 215: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 216: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 216: *Stan[islaus] de Scarschewo*; tamże, s. 226: *Stanislao de Scarschewo Castellan[o] Byechowien[si] et Judice Castri Calisien[si]*; tamże, s. 227: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri kalisien[si]*; tamże, s. 227: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri kalisien[si]*; tamże, s. 228: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri Calisien[si]*; tamże, s. 231: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 233: *Stanislao de Scarschewo Castellano Byechowien[si]*; tamże, s. *Stanislao de Scarschewo Judice Castri kalisien[si]*; tamże, s. 236: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si] Judice eiusd[em] Castri*; tamże, s. 237: *Stanislao de Scarschewo*; tamże, s. 239: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 243: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 245: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 246: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si] Judice eiusd[em] Castri*; tamże, s. 269: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 274: *Stanislao de Scarschewo*; tamże, s. 285: *Stanislao de Scarschewo*; tamże, s. 286: *Stanislao de Scarschewo Judic[is]*; tamże, s. 287: *Stanislao de Scarschewo Judice.*

²⁴⁶ Roki ziemskie: tamże Z. 6, k. 208: *Stanislao Byechowsky de Scarschewo*; tamże, k. 264: *Stanislao de Scarschewo Castellan[o] Byechowien[si]*; roki grodzkie: tamże, Gr. 18, s. 298: *Stanislao de Scarschewo Judice*; tamże, s. 303: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si] Judice*; tamże, s. 315: *Stanislao de Scarschewo Judice*; tamże, s. 318: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri*; tamże, s. 320: *Stanislai de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si] Judice*; tamże, s. 338: *Stanislao de Scarschewo Judic[is] Castri*; tamże, s. 340: *Stanislao de Scarschewo Castellan[o] Byechowien[si]*; tamże, s. 346: *Stanislao de Scarschewo Judic[is]*; tamże, s. 355: *Stanislao de Scarschewo Judic[is]*; tamże, s. 360: *Stanislao de Scarschewo Judice*; tamże, s. 361: *Stanislao de Scarschewo*; tamże, s. 362: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Biechowien[si]*; tamże, s. 376: *Stanislai de Scarschewo Judice*; tamże, s. 381: *Stanislai de Scarschewo Judice*; tamże, s. 385: *Stanislai de Scarschewo Judice.*

²⁴⁷ Tamże, Z. 6, k. 210: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, k. 242v: *Stanislaum Scarschewsky Cast[ellanus] Byechowien[sem]*; tamże, k. 258v: *Stanislao de Scarschewo Castellan[o] Byechowien[si].*

²⁴⁸ Tamże, k. 242v: *Stanislao Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, k. 258v: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si].*

²⁴⁹ Tamże, Gr. 18, s. 296: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si].*

²⁵⁰ Tamże, s. 297: *Stanislao de Scarschewo*; tamże, s. 360: *Stanislao de Scarschewo.*

²⁵¹ Tamże, s. 319: *Stanislao de Scarschewo.*

²⁵² Tamże, s. 368: *Stanislao de Scarschewo.*

²⁵³ Tamże, s. 306: *Stanislao de [Scarschewo] Cast[ellano] Byechowien[si].*

²⁵⁴ Tamże Z. 6, k. 273v: *Stanislau[s] de Scarschewo Byechowky.*

²⁵⁵ Tamże, k. 274v: *Stanislaus Scarschewsky Cast[ellanus] Byechowien[is].*

²⁵⁶ Tamże, k. 292: *Stanislao Scarschewskj.*

²⁵⁷ Tamże, k. 293: *Stanislao de Berwoldo de Scarschewo.*

i ze Świętomirem z Sośnicy²⁵⁸. Uczestniczył wtedy w sporach Wojciecha z Pakości: z Janem Taczanowskim²⁵⁹ i z Tomkiem Dobrzyckim²⁶⁰. Rozsądził sprawę między Jarandem z Brudzewa i Dobkiem z Naramowic²⁶¹ i brał udział w rokach ziemskich kaliskich²⁶². Reprezentował także w sądzie kaliskim: arcybiskupa gnieźnieńskiego w jego sporze z Abrahamem i Maciejem z Kościelnej²⁶³ oraz Dobka Puchałę²⁶⁴. Ostatniego dnia tego roku przywiesił swoją pieczęć do dokumentu strony polskiej traktatu rozejmowego podpisanego w Brześciu Kujawskim²⁶⁵.

Dnia 22 marca 1436 r. został wspomniany na dokumencie erygującym altarię św. Wojciecha i Krzysztofa przez Andrzeja Kędziorka²⁶⁶. W tym też roku zasiadał w składzie sądu grodzkiego kaliskiego²⁶⁷. Z kolei czwartego września 1437 r. świadcował przy rozszczeniu sprawy Stanisława z Włoszczowy²⁶⁸. Był też obecny na rokach grodzkich²⁶⁹ i ziemskich w Kaliszu²⁷⁰. Procesował się także z dziedzicami Krośmina²⁷¹ i rozsądził spór między Mikołajem Ocząsem a Jakuszem z Kotarbiei²⁷². Zapłacił też osiem skojców kary Dobkowi z Chojna²⁷³. W

²⁵⁸ Tamże, k. 361v: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; proces kontynuowany był przez następne lata (tamże, Gr. 19, s. 19: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*).

²⁵⁹ Tamże, Z. 6, k. 274v: *alb[er]to de Coszmjnez Cast[ellano] Szremen[si] [...] Stanisla[us] Byechowsky de Scarschewo*.

²⁶⁰ Tamże, k. 274v: *alb[er]to de pacost Cast[ellano] Szremen[si] [...] Stanisla[us] Scarschewsky Cast[ellanus] Byechowien[si]*.

²⁶¹ Tamże, k. 312: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Byechowien[si]*; tamże, k. 333v: *Stanisla[us] Scarschewsky Cast[ellanus] Byechowien[si]*.

²⁶² Tamże, k. 322v: *Stanislao Scarszewsky ksaszky*; tamże, k. 352v: *Stanislao de Scarschewo vice Burg[rabius] Kali[si]en[si]*.

²⁶³ Tamże, k. 330v: *Stanislaus Scarschewsky Cast[ellanus] Byechowien[si]*; tamże, Z. 15, k. 83: *Stanisla[us] Skarschewsky*.

²⁶⁴ Tamże, Z. 6, k. 348: *Stanisla[us] Scarschewsky*.

²⁶⁵ *Die Staatsverträge*, s. 196-213, nr 180-182: *Alberti de Pakoscz Szremensis [...] Nicolai de Lubstow Cruswiciensis, Stanislai de Scarschewo Byechowiensis*; por. A.II.9., nr 26.

²⁶⁶ KDW, T. V, nr 574: [...] *Stanislao de Skarschewo Xanzensi castellanis*.

²⁶⁷ AP Poznań, Kalisz Gr. 19, s. 18: *Stanislao de Scarszewo*; tamże, s. 24: *Stanislai de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*.

²⁶⁸ KDW, T. X, nr 1434: *nobili Byechowsky*.

²⁶⁹ AP Poznań, Kalisz Gr. 19, s. 59: *Stanislai de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 60: *Stanisla[us] de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 72: *Stanislai de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 76: *Stanislai de Scarschewo Castellai] Byechowien[si]*; tamże, s. 77: *Stanislai Scarszewsky[si]*; tamże, s. 78: *Stanislai de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*.

²⁷⁰ Tamże, Z. 7, k. 25v: *Sta[n]isla[us] de Scarschewo Castellanu[us] Byechowien[si]*.

²⁷¹ Tamże, k. 29: *Stanislao Scarschewski Cast[ellano] xanski et Byerwoldo de ibid[em]*; tamże, k. 29: *Stanislao Scarschewski Cast[ellano] tu[n]c xanski et Byerwoldo de ibid[em]*; tamże, k. 32: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; proces ten ciągnął się jeszcze przez kilka lat (tamże, Z. 8, k. 45: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, k. 92v: *Stanislao de Scarschewo Castell[ano] Byechowien[si]*; tamże, k. 171: *Stanislao de Scarschewo Castellan[o] Byechowien[si]*; tamże, k. 171v: *Stanisla[us] de Scarschewo Castellan[us] Byechowien[si]*; tamże, k. 214: *Stanislao Cast[ellano] Byechowien[si] de Scarschewo*; tamże, Z. 9, k. 104: *Stanislao de Scarszewo Castellano Bechowien[si]*; tamże, k. 188v: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*).

²⁷² Tamże, Z. 7, k. 159v-160: *Stanisla[us] de Scarschewo Castell[anus] Byechowien[si]*.

²⁷³ Tamże, k. 167v: *Stanislaus de Scarszewo maiorj Castella[nus] Byechowien[si]*.

1438 r. w pełnił rolę asesora w sądzie grodzkim²⁷⁴ i ziemskim kaliskim²⁷⁵. Reprezentował wówczas Tomisława z Dobrzyca²⁷⁶ i był arbitrem w sprawie Michała z Barucina²⁷⁷. W 1439 r. uczestniczył w rokach w sądzie grodzkim w Kaliszu²⁷⁸ i toczył procesy: z *Zaczconisem* z Kóżminka²⁷⁹ oraz z Małgorzatą z Dębu²⁸⁰.

²⁷⁴ Tamże, Gr. 19, s. 102: *Stanislai de Scarschewo Cast[ellani] Byechowien[si]*; tamże, s. 126: *Stanislai de Scarszowo Cast[ellani] Byechowien[si] Judice Castri*; tamże, s. 139: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 163: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri*; tamże, s. 167: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 168: *Stanislao de Scarschewo Judice Castri*.

²⁷⁵ Tamże, Z. 7, k. 208v: *Stanislao de Scarszewo Castell[ano] Byechowien[si]*.

²⁷⁶ Tamże, k. 233: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellani] Byechowien[si]*; spór ten toczył się jeszcze kilka lat (tamże, k. 252: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellani] Byechowien[si]*; tamże, Z. 8, k. 46: *Stanislao Byechowski de Scarschowo*; tamże, k. 129v: *Stanislao Byechowski de Scarszowo*; tamże, Z. 9, k. 98: *Stanislaus de Scarschewo Cast[ellanus] Bechowien[sis]*).

²⁷⁷ Tamże, Z. 7, k. 269: *Stanislau[s] Byechowsky*.

²⁷⁸ Tamże, Gr. 19, s. 183: *Stanislai de Scarszewo*; tamże, s. 184: *Stanislai de Scarszewo Judic[is] Castri*; tamże, s. 185: *Stanislai de Scarszewo Judic[is] Castri*; tamże, s. 186: *Stanislao Scarschewski Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 187: *Stanislai de Scarszewo Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 188: *Stanislao Scarschewski Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 190: *Stanislai de Scarszewo Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 191: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 194: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 195: *Stanislai de Scarszewo Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 197: *Stanislai de Scarszewo Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 199: *Stanislai de Scarszewo Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 200: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 202: *Stanislai de Scarszowo Cast[ellani] Byechowien[si]*; tamże, s. 203: *Stanislai de Scarszowo Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 205: *Stanislai de Scarszowo Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 206: *Stanislai de Scarszowo Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 207: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 208: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 209: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[e] Castri*; tamże, s. 213: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 224: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 228: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 230: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 231: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 240: *Stanislau[s] de Scarszewo Scarszewsky Cast[ellanus] Byechowien[sis]*; tamże, s. 244: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 252: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 255: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 259: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 262: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 264: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 267: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 268: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 271: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 273: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Cast[r]i*; tamże, s. 277: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is]*; tamże, s. 282: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 282: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Cast[r]i*; tamże, s. 286: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Cast[r]i*; tamże, s. 290: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 294: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Cast[r]i*; tamże, s. 298: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judice*; tamże, s. 302: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Cast[r]i*; tamże, s. 307: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*.

²⁷⁹ Tamże, s. 184: *Stanisla[us] Scarszowsky Cast[ellano] Byechowien[si]*.

²⁸⁰ Tamże, s. 200: *Stanislau[s] Scarszewsky Cast[ellanus] Byechowien[sis] henricu[s], adam et gener[ose] v[ir]tuose [con]sorte Berwoldi de Scarszewo*; tamże, s. 239: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] henrico adam et Berwolthowa de Scarszewo*; tamże, s. 287: *Stanislao Scarszewsky*; proces ciągnął się jeszcze przez następne lata (tamże, s. 360: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. tamże, Z. 8, k. 41v: *Stanislao Byechowski de Scarschowo*; tamże, k. 56v: *Stanislao Byechowski*; tamże, k. 176v: *Stanislao Cast[ellano] Byechowien[si] de Scarschewo*; tamże, Gr. 20, s. 247: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si] henrico ade et Gregorio ibid[em] de Scarszewo*; tamże, s. 329: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si], adam, henric[us], et Gregorius de Scarszewo*; tamże, s. 408: *Stanislao Cast[ellano] Bechowien[si]*

Następnie, w 1440 r. rozstrzygnął proces pomiędzy Janem Głowaczem z Niemirowic a kmieciami z Barucina o wsie arcybiskupie, które ci ostatni zamieszkiwali²⁸¹. Był obecny również na rokach grodzkich²⁸² i ziemskich w Kaliszu²⁸³, a sam zaś miał wyznaczone terminy sądowe: z Andrzejem, plebanem z Tuliszkowa²⁸⁴; z Adamem ze Skarszewa²⁸⁵ i ze Świętomirem z Sośnicy²⁸⁶. Wierzbęta z Tłokini zapłacił mu 8 skojców kary²⁸⁷. W 1441 r. ponownie uczestniczył w rokach grodzkich²⁸⁸ i reprezentował Tomisława z Dobrzycy w jego sporze z Mościcem z Koźmina²⁸⁹. W 1442 r. rozsządził spór między Katarzyną, wdową po Januszu z Gaci, a Mikołajem Sobolem z Gaci²⁹⁰. Był wówczas ponownie obrońcą Tomisława z Dobrzycy w jego sporze z Mościcem z Koźmina²⁹¹. Sam zaś wdał się w spór z Tomkiem wójtem z Pawłowa²⁹². Pełnił rolę również asesora w sądzie grodzkim w Kaliszu²⁹³. Natomiast w 1443 r. brał udział

adam, henrico, et Gregorio de Scarszewo; tamże, Gr. 21, s. 4: Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si] henrico ade et Gregorio ibid[em] de Scarszewo; tamże, s. 33: Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[si] henrico ade et Gregorio ibid[em] de Scarszewo; tamże, s. 105: Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[si] henrico ade et Gregorio de Scarszewo; tamże, s. 303: Stanislau[s] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[si] cu[m] mathia filio suo indiviso; tamże, s. 304: Grego[r]io de Scarszewo fili[us] Berwoldi [...] Stanislau[s] de Scarszewo patru[us] su[us]; tamże, Z. 15, k. 34: Stanislao Byechowsky).

²⁸¹ Tamże, Z. 8, k. 4: *Stanislaus de Scarschewo magna Cast[ellanus] Byechowien[si]*.

²⁸² Tamże, Gr. 19, s. 309: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 325: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 327: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Castri*; tamże, s. 238: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, s. 330: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Cast[r]i*; tamże, s. 333: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Cast[r]i*; tamże, s. 351: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judex Castri*; tamże, s. 352: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judex Castri*; tamże, s. 353: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judex Castri*; tamże, s. 357: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si] Judex Castri*; tamże, s. 365: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si]*.

²⁸³ Tamże, Z. 8, k. 25v: *Stanislao Scarschewsky Castellano Byechowien[si]*.

²⁸⁴ Tamże, k. 27v: *Stanislao de Scarschewo*; tamże, k. 75v: *Stanislau[s] Byechowski de Scarschewo*; spór ten był kontynuowany przez kilka lat jeszcze (tamże, k. 131v: *Stanislao Byechowski de Scarschewo*).

²⁸⁵ Tamże, k. 56: *Stanislao Byechowsky cu[m] Nobili Adam de Scarschewo*.

²⁸⁶ Tamże, k. 76v: *Stanislao Byechowski de Scarschewo*; tamże, Z. 16, k. 152: *Stanislao de Scarschewo [Castellano] Byechowien[si]*.

²⁸⁷ Tamże, Z. 8, k. 51: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*.

²⁸⁸ Tamże, Gr. 20, s. 43: *Stanislai Scarszewsky Castellani Byechowien[si] Judex Cast[r]i*; tamże, s. 59: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si] Judic[is] Cast[r]i*.

²⁸⁹ Tamże, s. 60-61: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*.

²⁹⁰ Tamże, Z. 8, k. 135v: *Stanislaus Byechowski de Scarszewo*.

²⁹¹ Tamże, k. 160: *Stanislaus Scarschewsky Cast[tella]n[us] Byechowien[si]*.

²⁹² Tamże, k. 135v: *Stanislaus byechowski de Scarschewo maiore*; spór ten ciągnął się do 1443 r. (tamże, k. 221v: *Stanislaus de Scarschewo Cast[tella]n[us] Byechowien[si]*).

²⁹³ Tamże, Gr. 20, s. 96: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byechowien[si]*; tamże, s. 106: *Stanislai Scarszewsky Cast[ellani] Byecho[wi]em[si]*; s. 230: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 241: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 242: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 257: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 328: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 307: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 310: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*.

zarówno w rokach grodzkich²⁹⁴, jak i ziemskich w Kaliszu²⁹⁵. Procesował się także z Mikołajem z Dziadowic²⁹⁶ i z Andrzejem z Krośmina²⁹⁷. Zaś Stefan Wola z Borkowa ustanowił Stanisława swoim pełnomocnikiem w sprawie z Katarzyną, żoną Jana z Dobrej, kasztelana Spycymirskiego²⁹⁸. Sam Stanisław pogodził Przeclawa z Przeborowa i Stefana z Przerania, braci rodzonych²⁹⁹. Rozstrzygnął również spór Piotra Laski z Łęgu z Andrzejem z Czołuchowa³⁰⁰.

Dziewiątego marca 1444 r. pełnił rolę asesora w sądzie kościańskim, który obwieścił, iż Jan Kotwicz przedstawił swoich świadków w sporze z Mikołajem z Siedlnicy³⁰¹. W tym roku także miał wyznaczone terminy: z Piotrem z Woli, synem Macieja z Mroczków³⁰², z Elżbietą z Woli³⁰³. Ponownie reprezentował Tomisława z Dobrzycy³⁰⁴ i uczestniczył w latach grodzkich kaliskich³⁰⁵, tak samo jak i w 1445 r.³⁰⁶. Wtedy właśnie był arbitrem w sprawie Piotra z Gołkowa i Stanisława z Rzegocina³⁰⁷, a Andrzej z Gaju poręczył za niego w jego sprawie z Mikołajem z Garskim 10 grzywien półgroszy³⁰⁸. Sam Stanisław musiał zapłacić 12 grzywien

²⁹⁴ Tamże, s. 354: *Stanislai Scarschewsky Cast[ellani] Bechowien[si]*; tamże, s. 354: *Stanislaus de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[si]*; tamże, s. 399: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 408: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, Gr. 21, s. 13: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*.

²⁹⁵ Tamże, Z. 8, k. 216: [...] *Stanislaus Scarschowsky Byechowien[sis] Castell[ani]*.

²⁹⁶ Tamże, k. 219: *Stanislao de Scarschewo maiori Byechowski*; proces ten kontynuowany był jeszcze w przyszłym roku (tamże, Z. 9, k. 10v: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Byechowien[si]*; tamże, k. 30: *Stanislau[s] Byechowski de Scarschewo*).

²⁹⁷ Tamże Z. 8, k. 220v: *Stanislao Byechowski de Scarszewo maiori*; tamże, Z. 16, k. 97: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, Z. 17, k. 17: *Stanislao de Scarschewo*.

²⁹⁸ Tamże, Z. 8, k. 222: *Stanislau[s] de Scarschewo Cast[tella]n[us] Byechowien[sis]*; tamże, k. 261v: *Stanislau[s] byechowski de Scarschewo*.

²⁹⁹ Tamże, k. 243: *Stanislaus de Scarschewo Cast[tella]n[us] Byechowien[sis]*.

³⁰⁰ Tamże, Gr. 20, s. 292: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si] [...] petru[s] lyaska de lang*.

³⁰¹ KDW, T. X, nr 1647: *Stanislaus Scarschewsky castellanus Byechowensis*.

³⁰² AP Poznań, Kalisz Z. 9, k. 77: *Stanislau[s] de Scarschewo magna Cast[tellanus] Byechowien[sis]*.

³⁰³ Tamże, k. 109v: *Stanislao Cast[ellano] Bechowien[si]*; proces przeciągnął kilka lat (tamże, k. 147v: *Stanislao de Scarschewo Cast[ella]no Byechowien[si]*; tamże, k. 223v: *Stanislau[s] Scarszewsky Cast[tellanus] Byechowien[sis]*; tamże, Z. 16, k. 84v: *Stanislao de Scarschewo maiori*).

³⁰⁴ Tamże, k. 80v: *Stanisla[us] Byechowski Cast[tellanus]*.

³⁰⁵ Tamże, Gr. 21, s. 47: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 81: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 115: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 125: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 143: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 150: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 179: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 187: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 200: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 209: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*.

³⁰⁶ Tamże, Gr. 21, s. 221: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 223: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 232: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 239: *Stanislao de Scarszewo Bechowien[si] Cast[ellano]*; tamże, s. 258: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Becho[wi]en[si]*; tamże, s. 259: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 287: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 337: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis]*; tamże, s. 412: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 437: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, Z. 9, k. 186: [...] *Stanislaus de Scarszewo Bechowien[si] Cast[ella]ni*.

³⁰⁷ Tamże, Z. 9, k. 138v: *Stanislaus Cast[tellanus] Byechowien[sis] de Scarschewo h[er]es*; tamże, Z. 17, k. 9v: *Stanislaus de Scarschewo*.

³⁰⁸ Tamże, Gr. 21, s. 223: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*.

Andrzejowi z Podkory³⁰⁹ i kolejne 20 grzywien półgroszy wiana bratowej Katarzynie ze Skarszewa i jej mężowi Jakubowi z Biernacic³¹⁰. Ostatni czyn Stanisława potwierdził jej brat Grzegorz³¹¹. Wypłacił również kolejne 20 grzywien tejże Katarzynie³¹² i przysądzono jej całą część dziedzictwa po Bierwołcie w Szkułatach³¹³. Dodatkowo Skarszewski zapłacił jej i dzieciom Bierwołta 70 grzywien półgroszy³¹⁴. Zaś bracia Grzegorz i Stanisław, synowie Bierwołta, uzyskali na nim kolejne 17 grzywien³¹⁵. Z kolei Grzegorz i Katarzyna, zrezygnowali na rzecz kasztelana biechowskiego z praw do części w Skarszewie i Szkułatach³¹⁶, które nabył od nich i ich siostry Anny za 150 grzywien³¹⁷. Procesował się też w tym roku, z Marcinem z Piątku³¹⁸ i z Jakuszem z Kurowa³¹⁹.

³⁰⁹ Tamże, s. 304: *Stanislaus de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis]*.

³¹⁰ Tamże, s. 305: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis] infrascriptisse no[bi]li kath[er]ine filie Berwoldi de Scarszewo sue Consobrine al[ia]s sinowiczi et No[bi]li Jacobo de Bernaczicze marito ip[s]i[us]*.

³¹¹ Tamże, s. 305: *Grego[r]ius de Scarszewo fili[us] Berwoldi bone me[m]orie recogna[vi]t quia p[er] ip[s]o No[bi]lis d[omi]n[u]s Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowein[sis] fecit [...] vigi[n]ti marc[orum] medior[um] g[rossorum] kath[er]ine sorori ip[s]i[us] gregorii g[er]mane [...] posagu.*

³¹² Tamże, s. 305-306: *henric[us] de Scarszewo [...] kath[er]ine de Scarszewo Consorti [...] petri dicti Stawiren [...] Stanislao ibid[em] de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 308: *henric[us] de Scarszewo [...] kath[er]ine ibid[em] de Scarszewo Co[n]sorti petri dicti Stawiren [...] Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 308: *Stanisla[us] Cast[ellanus] Bechowien[sis] de Scarszewo [...] henrico ibid[em] de Scarszewo [...] kath[er]ina olim Berwolthowa de Scarszewo et a pet[r]o Stawirey ma[r]ito suo*; tamże, Z. 16, k. 121v: *kath[er]ina byerwoldi de Scarszewo [...] cu[m] Stanislao Byechowsky*; tamże, Z. 17, k. 100: *katherina Relicta Scarschewska [...] Stanislao Byechowsky*.

³¹³ Tamże, Gr. 21, s. 306: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis] a totali sorte h[er]edit[ate] olim no[bi]lo Berwoldi in Scarszewo et in Scurlacycze [...] kath[er]ina[m] Berwolthowo Gregoriu[m] filiu[m] ip[s]i[us] Berwoldi anna[m] et Stanislau[m] puer[is] ip[s]ium Berwoldi*; tamże, s. 306-307: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis]*; tamże, s. 310: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis] [...] h[er]edit[atem] olim Berwoldi de Scarszewo et Sculaczicze*.

³¹⁴ Tamże, s. 307: *Gregori[us] Stanislau[s] anna et kath[er]ina de Scarszewo puer[is] Berwoldi bone me[m]orie et kath[er]ina Berwolthowa cu[m] petro Stawiren ma[r]ito suo [...] Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis]*.

³¹⁵ Tamże, s. 307: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis] [...] Gregorio et Stanislao de Scarszewo puer[is] Berwoldi bone me[m]orie*.

³¹⁶ Tamże, s. 308: *Gregori[us] et kath[er]ina de Scarszewo [...] puer[is] Berwoldi bone me[m]orie [...] Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*.

³¹⁷ TDR_{Reg}, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 1574 (regest): *N. Grzegorz z Katarzyną i Anną, siostrami swymi rodz. de W. Skarschewo, części ib. w Scurlati w p. kalis. GD. Stanisławowi de Skarschowi klanowi biechowsk. za 150 grz. sprzed.*

³¹⁸ AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s. 309: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis]*.

³¹⁹ Tamże, s. 339: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*.

Z kolei w 1446 r. Stanisław ponownie brał udział w rokach grodzkich kaliskich³²⁰. Rozsądził także spór między żonami Mikołaja Lipnickiego i Gerwarda z Giewartowa³²¹, zaś Wacław Pliska z Woli zapisał mu cały swoje pole w Niechanowie³²². Uwolnił wtedy Jana z Głósek od obowiązku zapłaty kary³²³ oraz zapisał Annie, żonie Kiełcza z Waliszewic, trzy grzywny półgroszy³²⁴. Zasiadał także w sądzie, gdy uposażono Katarzynę ze Zbierska³²⁵. W następnym roku pełnił rolę asesora w sądzie grodzkim w Kaliszu³²⁶. Wówczas zapisał 30 grzywien żydowi kaliskiemu Kamianowi³²⁷, a Grzegorz i Stanisław ze Skarszewa otrzymali od niego i jego syna Macieja 17 grzywien³²⁸, co potwierdził tenże Grzegorz³²⁹. Grzegorz też poręczył za brata Stanisława, gdy ten sprzedał swoją część Skarszewa³³⁰ i Szkurlatów kasztelanowi

³²⁰ Tamże, s. 502: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 506: *Stanislao de Scarszewo Bechowien[sis] Cast[ellano]*; tamże, s. 523: *Stanislao de Scarszewo Bechowien[sis] Cast[ellano]*; tamże, s. 528: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 538: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 551: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 571: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 591: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, Gr. 22, s. 1: *Stanisla[us] de Scarszewo [Becho]wien[sis] Cast[ellanus]*; tamże, s. 17: *Stanislao de Scarszewo Bechowien[sis] Cast[ellano]*; tamże, s. 25: *Stanislao de Scarszewo Bechowien[sis] Cast[ellano]*; tamże, s. 29: *Stanislao de Scarszewo Bechowien[si] Cast[ellano]*; tamże, s. 97: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 46: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 64: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis]*; tamże, s. 69: *Stanislao de Scarszewo Bechowien[si] Cast[ellano]*; tamże, s. 76: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 85: *Stanislao de Scarszewo Bechowien[sis] Cast[ellano]*; tamże, s. 88: *Stanislao de Bechowien[ss] Cast[ellano]*.

³²¹ Tamże, Gr. 21, s. 542: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*.

³²² Tamże, s. 555: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis] totali agro suo in h[er]edit[at]o nyechanowo*.

³²³ Tamże, s. 564: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sem]*.

³²⁴ Tamże, Gr. 22, s. 57: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis]*.

³²⁵ TDReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 1811 (regest): *Stanisław de Skarszewo klan biechowski*.

³²⁶ AP Poznań, Kalisz Gr. 22, s. 94: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 104: *Stanisla[us] de Scarszewo Bechowien[sis] Cast[ellanus]*; tamże, s. 119: *Stanislao Skarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 124: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 142: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 165: *Stanislao de Scarszewo p[ro]tu[n]c Judice Castri*; tamże, s. 190: *Stanislao Skarszewsky Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 200: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 212: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 226: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 243: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis]*; tamże, s. 260-261: [...] *Stanislao de Scarszewo Bechowien[sis] Cast[ellanus]*; tamże, s. 266: *Stanislao de Scarszewo Cast[ella]ni Bechowien[sis]*; tamże, s. 273: *Stanislaus de Scarszewo Cast[e]llanis Byechowien Judex Castri Calisien[sis]*; tamże, s. 281: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 295: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 306: *Stanisla[us] de Scarszewo Bechowien[si] Cast[ellano]*; tamże, s. 318: *Stanisla[us] de Scarszewo Bechowien[si] Cast[ellano]*.

³²⁷ Tamże, s. 95-96: *Stanislao de Scarszewo*; tamże, s. 198: *Stanislaus de Scarszewo [...] Cast[ellanus] Bechowien[sis]*.

³²⁸ Tamże, s. 119: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Santhocien[sis] (sic!) una cu[m] mathia filio suo i[n]diviso inscripsit se nobili Gregorio et Stanislao filio Berwoldi olim de Scarszewo*.

³²⁹ Tamże, s. 119: *g[re]gori[us] de Scarszewo [...] d[omi]n[u]m Bechowien[sem]*.

³³⁰ Tamże, Gr. 22, s. 121: *Gregoriu[s] de Scarszewo filiu[s] Berwoldi de Scarszewo [...] fideiubuit p[ro] Stanislao [rat]re suo g[er]mano indiviso no[bi]li d[omi]no Stanislao ibid[em] in Skarszewo*.

biechowskiemu³³¹. Poręczył również za Jana Łupieńskiego w jego sporze z Marcinem ze Szczytnik³³², a Mikołajowi z Mroczków zapisał 7,5 grzywien³³³. Procesował się też z Wojciechem z Biernacic³³⁴. Uczestniczył również z sporze Grzegorza i Stanisława z Biernacic³³⁵.

W 1448 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z Maciejem z Woli³³⁶ i z Andrzejem z Ciechorów³³⁷. Pogodził się w tym roku z Janem Karskim³³⁸. Brał także udział jako asesor w rokach ziemskich³³⁹ i grodzkich kaliskich³⁴⁰. Zapłacił kolejne 37 grzywien Grzegorzowi ze Skarszewa³⁴¹ i toczył również spór z Chebdą z Piątku³⁴². Poręczył wówczas za swoją córkę Annę³⁴³ i procesował się z jej dziećmi³⁴⁴. Sam też zapisał im 50 grzywien półgroszy³⁴⁵. Rozstrzygnął również sprawę Magnuszewskich³⁴⁶, a Marcin Magnuszewski wytoczył mu proces³⁴⁷. W 1449 r. sędził się: z Jarandem z Piątku³⁴⁸; z Maciejem Mroczkowskim z Woli³⁴⁹; z

³³¹ Tamże, s. 122: *Stanislaw[s] filiu[s] Berwoldi de Scarszewo [...] Stanislaw[us] ibid[em] in Scarszewo Cast[ellanus] Santhocien[is] (sic!) [...] Gregoriu[s] frater g[er]man[us] et no[bi]lis henricu[s] ibid[em] de Scarszewo patru[elis] ip[s]i[us] Stanislaw[us]*.

³³² Tamże, s. 159: *Stanislaw de Scarszewo*; tamże, s. 159-160: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is]*.

³³³ Tamże, s. 195: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[is]*.

³³⁴ Tamże, s. 236: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is]*; tamże, s. 244: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is]*; tamże, s. 294: *Stanislaw Bechowien[is]*; spór z nim kontynuowany był jeszcze w przyszłym roku (tamże, s. 434: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is]*).

³³⁵ Tamże, s. 282: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[is]*.

³³⁶ Tamże, Z. 10, k. 6: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is]*; tamże, Z. 16, k. 17: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is]*.

³³⁷ Tamże, Z. 10, k. 49: *Stanislaw Bechowsky de Scarszewo*.

³³⁸ Tamże, k. 109-109v: *Stanislaw Scarschewsky Cast[ellanus] Bechowien[is]*.

³³⁹ Tamże, k. 72v-73: *Stanislaw Scarschewsky Bechowien[is] Castellani*.

³⁴⁰ Tamże, Gr. 22, s. 374: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is]*; tamże, s. 386: *Stanislaw d[e] Scarschewo Cast[ellano] Bechowien[is]*, *mathia de Scarschewo, henrico Scarschewsky*; tamże, s. 464: *Stanislaw^o Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[is] Judice*.

³⁴¹ Tamże, s. 366: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[is] et cu[m] mathia filio suo indiviso de ibid[em] [...] Gregorio olim de Scarschewo*.

³⁴² Tamże, s. 370: *Stanislaw de Scarszewo*; proces z nim ciągnął się jeszcze rok później (tamże, Z. 10, k. 203v: *Scarschewo [...] Stanislaw Cast[ellano] byechowien[is]*; tamże, k. 206v: *Stanislaw^o Cast[ellano] byechowien[is]*; tamże, Gr. 22, s. 545: *Stanislaw^o de Scarschewo*).

³⁴³ Tamże, s. 371: *Stanislaw de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[is] [...] fideiussor p[ro] sua filia an[n]a de pyantek*.

³⁴⁴ Tamże, s. 395: *Stanislaw de Scarschewo cu[m] [...] martino et d[or]othea filiis martini olim martini de pyantek*.

³⁴⁵ Tamże, s. 419: *Stanislaw de Scarschewo Cast[ellanus] Bechowien[is] [...] martino et d[or]othee pueris No[bi]lis Anne olim bo[n]e me[m]orie martini de pyantek maiori*.

³⁴⁶ Tamże, s. 424: *Stanislaw Scarschewsky*.

³⁴⁷ Tamże, s. 437: *Stanislaw de Scarschewo Cast[ellanus] Bechowien[is]*; tamże, s. 437: *Stanislaw de Scarschewo*; tamże, s. 450: *Stanislaw^o Cast[ellano] byechowien[is]*; tamże, s. 450: *Stanislaw de Scarschewo*.

³⁴⁸ Tamże, Z. 10 k. 203v: *Stanislaw^o de Scarschewo Cast[ellano] byechowien[is]*; tamże, k. 206v: *Stanislaw^o Cast[ellano] byechowien[is]*; tamże, k. 206v: tamże, k. 206v: *Stanislaw^o Cast[ellano] byechowien[is]*; tamże, k. 216: *Stanislaw Scarschewsky*; tamże, k. 216: *Stanislaw de Scarschewo magna Cast[ellano] Bechowien[is]*; tamże, Gr. 22, s. 525: *Stanislaw^o byechowsky*; tamże, s. 525: *Stanislaw^o byechowsky*; tamże, s. 545: *Stanislaw^o de Scarschewo*.

³⁴⁹ Tamże, k. 233: *Stanislaw^o de Scarschewo Cast[ellano] Bechowien[is]*.

Franczkiem wójtem z Tymieńca³⁵⁰ oraz z Marcinem z Biernacic³⁵¹. Uczestniczył też w rokach grodzkich³⁵² i ziemskich kaliskich³⁵³.

Zaś w 1450 r. wpisano do ksiąg ziemskich kaliskich jego sprawę z Elżbietą z Woli³⁵⁴. Jeszcze przed śmiercią reprezentował Klimkę z Bartodziejów³⁵⁵ i miał wyznaczone kolejne terminy sądowe: z Andrzejem z Koruty³⁵⁶; z Jakubem z Podleszy³⁵⁷; z Mikołajem z Pleszewa³⁵⁸; z radą miejską kaliską³⁵⁹; ze Stefanem i jego bratem z Kotojedzka³⁶⁰. Zapłacił także karę Przechnie, żonie Mikołaja mieszczanina z Kalisza³⁶¹.

B.53.I. Świętopelk z Radoliny¹

Nie jest znane pochodzenie Świętopelka². Pisał się z Radoliny³. Miał braci Grzymisława z Giewartowa⁴ i Macieja Maczudę z Lubstowa⁵. Miał żonę Gertrudę⁶. Posiadał Radolinę⁷ i Sławęcina⁸. Pełnił urząd cześnika kaliskiego⁹.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się dnia 15 maja 1387 r., gdy starosta generalny wielkopolski zaświadczył, iż Świętopelk sprzedał Sławęcina klasztorowi Cystersów w Łądzie¹⁰. Dziesięć dni później, transakcja doszła do skutku, przy czym sprzedający zastrzegł sobie, że będzie tam mieszkał do końca swojego życia¹¹. Zaś 14 czerwca 1399 r.

³⁵⁰ Tamże, k. 249: *Stanislao de Scarschewo Castell[a]no Byecovien[si]*.

³⁵¹ Tamże, k. 306: *Stanialsu[m] de Scarschewo Cast[ellanum] Byechowien[sem]*.

³⁵² Tamże, k. 517: *Sta[nisla]o Scarschewsky Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 544: *Stanislao Scarschewsky*; tamże, s. 545: *Stanislao Scarschewsky Cast[ellano] byechowien[si]*.

³⁵³ Tamże, k. 258: [...] *Stanislaus de Scarschewo Byechowien[si] Castell[a]ni*.

³⁵⁴ Tamże, k. 311: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, k. 327: *Stanislaus de Scarszewo Castellam[us] Byechovien[sis]*; tamże, Z. 11, k. 121v: *Stanislao Castellan[o] Byechowien[si] de Scarschewo*.

³⁵⁵ Tamże, Z. 15, k. 41: *Stanislaus de Scarszewo*; tamże, k. 45: *Stanislai de Scarszewo*.

³⁵⁶ Tamże, k. 42: *Stanisla[us] de Scarszewo*.

³⁵⁷ Tamże, k. 86v: *Siglla nobiliu[m] Stani[slao] de S[ca]rschewo*; tamże, k. 96v: *Stanisla[us] de Scharschewo Cast[ellanus] xanzen[is]*.

³⁵⁸ Tamże, k. 95: *Stanislao de Scarszewo*.

³⁵⁹ Tamże, Z. 16, k. 19v: *Stanislao de Scarschewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, k. 23: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*.

³⁶⁰ Tamże, Z. 17, k. 188: *Stanislao Scarschewsky Castellan[o] Byecho[wiensi] [...] Thomek de fala[n]czicze*.

³⁶¹ Tamże, Z. 16, k. 139: *Stanislao de Scarschewo Castella[no] Byechowien[si]*.

¹ *Zapiski herbowe*, nr 17: *de cleynodio Laskarum: dominus Mathias Maczuda palatinus Gnewkowiensis, dominus Swanthopelk pincerna*.

² Por. A.V.1., s. 163-164.

³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 44: *maczuda de lupstowo et [...] Swethopelk p[i]nce[er]na kal[isiensi] de Raddolina*.

⁴ Tamże, k. 157v: *affram filia quo[n]dam Swathopelkonis de Czenino [...] vellet dare su[pr]ad[i]c[t]um admanus avvii seu patruu d[i]c[t]e puello d[omi]ni Swathopelkonis pinc[er]ne kalisien[is]*; Wyrażenie *avus seu patruus* tłumacząc jako dziad stryjeczny, czyli oznacza to, że Grzymisław był bratem Świętopelka.

⁵ Por. A.V.1., s. 163-164

⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 214: *Gertrud[is] olim Swanthopelkonis de Radolina*.

⁷ KDW, T. VI, nr 298: *Swanttpolk, heres de Radolyno [...] hereditatem suam Slauoczino*.

⁸ Tamże.

⁹ *UrzędnicyWp*, s. 109, nr 79.

¹⁰ KDW, T. VI, nr 298: *Swanttpolk, heres de Radolyno*.

¹¹ Tamże, nr 299: *Swantopolk heres de Radolino*.

uczestniczył w rokach konińskich¹². W tym jeszcze roku toczył spór się z Maciejem Maczudą¹³. Szóstego lipca 1401 r. świadczył przy ekspurgacji Pawła z Żyrośławic¹⁴, a piątego marca 1403 r. brał udział w rokach konińskich¹⁵. Dnia 8 października 1408 r. miał wyznaczony termin sądowy z Jakubem z Brzeźna¹⁶, a już w 1409 r. procesował się z Jakubem, plebanem ze Sławęcina¹⁷. Umarł 26 lutego 1409 r.¹⁸

B.54.I. Świętopelk z Zadusznik¹

Syn Hektora młodszego z Łącka i Jadwigi z Wilkowic². Pisał się z Zadusznik³ Miał braci Jana Kosisko z Orchowa⁴, Mikołaja ze Złotopola⁵ i Grzymka Kosisko⁶. Posiadał Zaduszniki⁷, Szpetal Górny⁸ i Dolny⁹, Kulino¹⁰, Korytkowo¹¹, Ołdrzychowo¹², Sędzisiejowice¹³,

¹² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 38: *Swa[n]thopelk pinc[er]na kaly[sky]*.

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ Por. przyp. 1.

¹⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. k. 76: *Swe[n]thopelko pinc[er]na kal[isie]n[si] de Raddalina*.

¹⁶ Tamże, k. 160v: *Swantopelco[ne]m de Radolina*.

¹⁷ Tamże, k. 166v: *Svanthopelko py[n]c[er]na kal[isi]en[si]s h[er]es in Radolino*.

¹⁸ *Liber mortuorum monasterii Landensis*, s. 477: *Obiit dominus Swiantopelk heres in Radolino, pincerna Calisiensis, confrater noster*; por. także, *Nekrolog Opactwa łędzkiego*, pod dniem 26 II.

¹ *Nieznane zapiski heraldyczne średniowieczne*, nr 57: *Swanthopelk cancellarius Gneznensis, Stanislaus de Scarzowo de clenodio Laska*.

² AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\113: [...] *edwigis relicta quondam hector heres de Zadusszniki et nicolao, grzumkone, Johanne et swanthkopelcone natus ipsius domine hereditibus ibidem in Zadusszniki ac Stosszkone herede de Vilkovice fratre domina relicta*.

³ *Pięć dokumentów*, nr 5: *Svantoplek de Zaduszniki cancellarius Gnesnensis ab una et nobilis vir dominus Joannes heres de Orchowo vexillifer Dobrzinensis partibus ab altera, fratres germani, talem perpetualem divisionem hereditariam [...] Zaduszniki [...] due hereditates Spithal et Kulino*.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 12v: *Swanthopelkoni Cancelar[i] de villis Corithowow et Oldzichowo p[ro]videru[n]t*.

¹² Tamże.

¹³ Tamże, k. 18v: *Swanthopelkonis Cancelar[ius] [...] villas Sandzeyowicze Borzschouicze et Liczsko*.

Boryszowice¹⁴, Liczsko¹⁵ Popkowice¹⁶, Okup¹⁷, Marzenino¹⁸, Ostrów¹⁹. Pełnił urząd kleryka wrocławskiego²⁰, kantora kapituły katedralnej w Krakowie²¹ oraz kanclerza gnieźnieńskiego²².

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1374 r., gdy razem z matką i braćmi toczył proces o dziesięciny z Zadusznik z biskupem wrocławskim Zbylutem²³. Dwa lata później, spór ten rozstrzygnęli sędziowie: Wojciech z Łabiszyna, Hektor z Pakości, Iwo, marszałek księcia Kazimierza dobrzyńskiego i Janusz, starosta bydgoski, na korzyść dziedziców Szpetala²⁴. Następnie 15 grudnia 1395 r. świadkował na dyplomie biskupa krakowskiego Piotra Wysza, w którym transumował on dokument Wierzbęty z Branic dla kościoła w Woli²⁵. Pięć dni później w identycznym charakterze wystąpił, gdy ordynariusz diecezji krakowskiej erygował ołtarz pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w kościele parafialnym w Dębnie²⁶. Z kolei dnia 11 lutego 1397 r. uczestniczył w nadaniu dla kościoła w Łękach²⁷, 4 października przy sprzedaży wójtostwa w Żyrkowie²⁸, a 5 lutego 1398 r. w nadaniu na rzecz mansjonarzy katedry krakowskiej²⁹. Dziewiątego maja tego roku świadkował na dokumencie wystawionym przez Piotra Wysza dla kościoła w Moskarzewie³⁰.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże, k. 41v: *Swanthopelkoni Cancellar[i]i qua[m] przedwogius resignat villam popcowicze dederu[n]t.*

¹⁷ Tamże, k. 76v: *Swanthopelk Cancellar[ius] Gneznen[sis] [...] comuttando villa[m] [...] Okup sue cancellar[i]o cu[m] [...] wazarzanyno.*

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże, k. 83: *Swantopelkam Cancellar[ium] Gneznen[sem] villam Ostrow dederu[n]t in comednam.*

²⁰ M. Czyżak, *Kapituła katedralna w Gnieźnie w świetle metryki z lat 1408-1448*, [Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Teologiczny. Studia i Materiały, T. 64], Poznań 2003, s. 397

²¹ Tamże; zdaniem J. Bieniaka, Świętopelk miał jednocześnie z kantorstwem krakowskim pełnić urząd prepozyta kolegiaty w Rudzie. Przyjęła to bez zastrzeżeń Marta Czyżak, czemu słusznie sprzeciwił się T. Jurek, który nie widział miejsca dla Świętopelka wśród prepozytów rudzkich, por. J. Bieniak, *Elita ziemi dobrzyńskiej*, s. 48; M. Czyżak, *Kapituła gnieźnieńska*, s. 397; T. Jurek, *Świętopelk z Zadusznik*, [w:] PSB, T. LI, red. A. Romanowski, Warszawa – Kraków 2016-2017, s. 528-530.

²² Por. przyp. 20.

²³ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, s. 380: *Hedwigem Relictam quondas Hectorii Haeredi de bino Hospitali et Zaduszniky [...] cu[m] dictii filii suis.*

²⁴ Por. przyp. 2.

²⁵ ZDKDK, cz. 1, nr 121: *Petrus Dei gratia episcopus Cracouiensis necnon sacrosancte Romanae Ecclesiae prothonotarius [...] Swiantopelka cantore Cracoviensi.*

²⁶ Tamże, nr 122: *Petrus Dei gratia episcopus Cracouiensis necnon sacrosancte Romanae Ecclesiae prothonotarius [...] Swanthopelka cantore Cracoviensi.*

²⁷ Tamże, nr 124: *Petrus Dei gratia episcopus Cracouiensis ac sacrosanctae Romanae Ecclesiae prothonotarius [...] Swianthopelko cantore.*

²⁸ KDKK II, nr 421: *Petrus Dei gratia episcopus Cracouiensis, Necnon sacrosancte Romane Ecclesie Prothonotarius [...] Swanthopelka cantore.*

²⁹ ZDKDK, cz. 1, nr 129: *Petrus Dei gratia episcopus Cracouiensis et sanctae Romanae Ecclesiae prothonotarius [...] Swenthopelcone cantore.*

³⁰ Tamże, nr 131: *Petrus Dei gratia episcopus Cracouiensis, s. Romanae Ecclesiae prothonotarius [...] Swanthopolcone cantore.*

Trzeciego lutego 1400 r. Świętopełk był obecny przy erygowaniu ołtarza św. Bartłomieja, Barbary, Floriana i Maurycego w katedrze krakowskiej³¹, a cztery dni później Piotr Wysz, w jego obecności, utworzył w województwie krakowskim wieś Radolina i sprzedał tamtejsze sołectwo z prawem lokacji Janowi z Moyczy³². Z kolei w roli świadka, dnia 26 stycznia 1401 r., wystąpił przy zawarciu ugody między plebanem w Koniemłotach i Mściśławem z Sielca³³, podobnie jak 15 lipca, gdy Piotr Wysz inkorporował do Uniwersytetu Jagiellońskiego pięć prebend kościelnych³⁴. Jeszcze w tym właśnie roku pojechał do Rzymu, aby spłacić opłaty na rzecz Kamery Apostolskiej w imieniu biskupa krakowskiego³⁵. W 1402 r. został zaś potwierdzony na kantorii krakowskiej³⁶. Dnia 14 maja 1403 r. był obecny na posiedzeniu kapituły krakowskiej, która uchwaliła wówczas status o dystrybucji dochodów kanonicznych³⁷, a 30 września 1404 r. przy erygowaniu ołtarza w kościele parafialnym w Nasięchowicach³⁸.

Dnia 11 maja 1406 r. Świętopełk był świadkiem nadania biskupa krakowskiego dla Uniwersytetu Jagiellońskiego³⁹. Pierwszego października 1406 r. uczestniczył w transumowaniu dokumentu erygowania ołtarza Najświętszej Maryi Panny w katedrze krakowskiej przez biskupa krakowskiego⁴⁰, a 12 maja 1407 r. Piotr Wysz, wspólnie z m.in. Świętopełkiem, zobowiązał się do obrony przywilejów i dóbr kościelnych wobec roszczeń szlachty wysuniętych na zjeździe w Piotrkowie⁴¹. Zaś 8 września świadkował na dyplomie zatwierdzającym donację Klemensa z Moskorzewa⁴². Dnia 18 lipca 1409 r. arcybiskup gnieźnieński Mikołaj z Kurowa, zatwierdził zamianę kantorii przez Świętopełka na kanclerstwo w kapitule gnieźnieńskiej, na którym dotychczas zasiadał Kiełcz z Sudołu⁴³.

³¹ Tamże, nr 143: *Petrus Dei gratia episcopus Cracouiensis [...] Swanthopelkone cantore.*

³² KDKK, cz. II, nr 444: *Petrus dei gracia Episcopus Cracouiensis, sacrosancte Romane Ecclesie Prothnotarius [...] Swanthopelko Cantore.*

³³ Tamże, nr 150: *Petrus Dei gratia episcopus Cracoviensis, sacrosanctae Romanae Ecclesiae ptorhonotarius [...] Swantopelkone canotre Cracouiensi.*

³⁴ CDUJ, nr 22: *Petrus dei gratia episcopus Cracoviensis, iurus utriusque doctor ad fidei catholicae propagationem, eiusdem Studii Cracoviensis dliatacionem et uberius incrementum [...] Swanthopelkone Cantore.*

³⁵ *Repertorium Germanicum*, Bd. II, nr 6354: *sol. p. m. Petri de Kabilino dec. Poznan. et Swantopolkonis cant. Cracov.*

³⁶ BP, T. III, nr 843 (regest): *Svantopolco Hectoris de Zaduschniki clerico Wlad. d. cantoriam Crac. (50 marc. arg.) per obitum Marci de Gnoyno vacantem, a Svantopolcone auctoritate ordinaria acceptam.*

³⁷ KDKK II, nr 476: *Swantopelconis Cantoris.*

³⁸ ZDKDK, cz. 1, nr 160: *Petrus dei gratia episcopus Cracoviensis [...] Swyenthopelkone cantore.*

³⁹ CDUJ, nr 37: *Petrus dei gratia Episcopus Cracoviensis etc. [...] Swentopelkone Cantore Cracoviensibus.*

⁴⁰ ZDKDK, nr 174: *Petrus Dei gratica episcopus Cracouiensis [...] Swantopelka cantore.*

⁴¹ KDKK, cz. II, nr 496: *Petrus Dei gracia Episcopus Cracouiensis [...] Swentopelko Cantor; Więcej o tym zdarzeniu zob. A. Prochaska, Konfederacja ziemian, s. 292-308.*

⁴² KDKK, cz. II, nr 500: *Petrus dei gracia Episcopus Craocuiensis, vtriusque Iuris doctor [...] Swantopelk Cantore.*

⁴³ KDW, T. VII, nr 646: *Quia honorabilis dominus Kelczo cancellarius Gneznensis dictam suam cancellariam pro cantoria Cracouiensi cum honorabili domino Swanthopelkone cantore cantorie Crac(ouiensis) supradicte cupiens permutare.*

Instalacji na tym urzędzie dokonał 10 sierpnia następnego roku przy pomocy Sędka, rektora szkoły katedralnej w Gnieźnie⁴⁴. Wcześniej zaś, dnia 24 kwietnia uczestniczył w posiedzeniu kapituły gnieźnieńskiej⁴⁵, podobnie jak i w następnych dniach⁴⁶. Wtedy właśnie, został oddelegowany na zjazd ze szlachtą w sprawie zniszczeń, jakich dokonano w dobrach kościelnych⁴⁷ oraz otrzymał w zarząd wsie Korytkowo i Ołdrzychowo⁴⁸. Został także mianowany prokuratorem kapituły⁴⁹. Z kolei, 18 maja był obecny przy objęciu kanonii gnieźnieńskiej przez Piotra z Lubstowa na polecenie papieża Aleksandra V⁵⁰, a 20 września uczestniczył w pogrzebie arcybiskupa gnieźnieńskiego⁵¹. Dwa dni później był obecny na zebraniu kapituły⁵², podobnie jak i 24 października tego roku⁵³. Wtedy właśnie otrzymał w zarząd wsie Borszewice i Sędziejowice i Liczków, w czasie trwania *sede vacante* na arcybiskupstwie⁵⁴.

Później, 25 kwietnia 1412 r. brał udział w zebraniu kapituły⁵⁵, tak samo jak 15⁵⁶ i 16 grudnia⁵⁷. Zapłacił wówczas karę za naruszenie granic pomiędzy wsiami Okup i Ptaszkowo⁵⁸. Zaś pierwszego maja 1413 r. uczestniczył w uroczystym posiedzeniu kapituły z okazji Wielkiej Nocy⁵⁹. Nazajutrz w jego obecności uchwalono statut o odbywaniu cotygodniowej kapituły partykularnej⁶⁰. Dwa dni później zapadł wyrok w sprawie Janusza z Tuliszkowa i plebana Bartłomieja, przy którym Świętopelk świadcował⁶¹. Dzień później w podobnej roli wystąpił w sporze Stanisława Piotrkowica⁶². Dnia 21 października był obecny na posiedzeniu kapituły⁶³, podobnie jak i w dniach 23-26 października⁶⁴. Właśnie wówczas z pomocą brata Jana Kosisko,

⁴⁴ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 101v-102: *Swanthopelkonis al[ia]s cantor[is] crac[oviensis] in Cancellar[i] p[er] commutac[i]on[e]m.*

⁴⁵ Tamże, k. 12: *Swanthopelcone Cancellar[i]o.*

⁴⁶ Tamże, k. 12: *Swanthopelcone[m] Cancellar[i]um*; tamże, k. 12: *Swanthopelconem Cancellar[i]um*.

⁴⁷ AC, vol. I, nr 1443: *Swanthopelconem.*

⁴⁸ Por. przyp. 11.

⁴⁹ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 13: *Constituere[n]t ip[s]or[um] p[ro]cur[ator]os Swanthopelconem Cancellar[i]um.*

⁵⁰ Tamże, k. 104v-105: *Swanthopelkone Cancellar[i]o [...] Nicolaus de powodobnicze vicar[ius] Gneznen[sis] p[ro]cur[ator] d[omi]ni petri de lupstow Can[onici] Crac[oviensi] p[er] Joh[an]n[i] vexillifero dorzinien[si].*

⁵¹ AC, vol. I, nr 1448: *Swanthopelk cancellarius [...] Grzimekone castellano Bidgostiensi.*

⁵² Tamże, nr 1454: *Swanthopelk cancellarius.*

⁵³ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 18v: *Swanthopelconi Cancellar[i]i.*

⁵⁴ Por. przyp. 13.

⁵⁵ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 27: *przedpelkone Cancellar[i]o.*

⁵⁶ Tamże, k. 31v: *Swenthopelk Canellar[ius].*

⁵⁷ Tamże, k. 32: *Swathopelk Canellar[ius].*

⁵⁸ Tamże, k. 32: *Swanthopelkonis Canellar[ius].*

⁵⁹ Tamże, k. 35v: *Swenthopelk Canellar[ius].*

⁶⁰ AC, vol. I, nr 1509: *Swanthopelk cancellarius.*

⁶¹ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 36: *Swanthopelkone cancellar[i]o.*

⁶² Tamże, k. 37: *Swanthopelkone cancellar[i]o.*

⁶³ Tamże, k. 39: *przedhpelk cancellar[ius].*

⁶⁴ Tamże, k. 39: *Swathopelk Canellar[ius]*; tamże, k. 39v: *Swathopelk Canellarius.*

Świętopelk rozgraniczył posiadłości Jana Kozy i Świętopelka⁶⁵ i otrzymał Popkowice⁶⁶. Czwartego stycznia 1414 r. uczestniczył w posiedzeniu kapituły gnieźnieńskiej⁶⁷, podobnie jak i cztery dni później⁶⁸. Następnie, 26 kwietnia toczył spór o granice Popkowic⁶⁹. Dnia 22 października tego roku stworzył dokument, w którym arcybiskup gnieźnieński erygował altarię w katedrze gnieźnieńskiej ufundowaną przez Piotra z Zawichostu⁷⁰, a 24 listopada przy wyborze delegata na sobór w Konstancji⁷¹. W dniach 24-26 kwietnia był obecny na zebraniach kapituły⁷². Wtedy też toczył spór z Jakubem, prezbiterem z Trłąga⁷³. Z kolei 15 sierpnia obradowano w ramach kapituły, a był przy tym obecny także i Świętopelk⁷⁴, tak samo 21 października⁷⁵. W identycznym charakterze wystąpił 24 kwietnia 1416 r.⁷⁶ oraz w dniach: 2-7 stycznia 1417 r.⁷⁷ i 24-26 kwietnia tego roku⁷⁸.

Następnie, 27 kwietnia 1418 r. toczył spór z kmieciami z Popkowic⁷⁹. Z kolei 24 kwietnia uczestniczył w posiedzeniu kapituły⁸⁰, podobnie jak i 12 maja⁸¹. Dnia 21 października 1419 r. w jego obecności postanowiono zwołać synod w Wieluniu⁸². Zamienił wtedy też wieś Okup na Marzenino, będące własnością niejakich Jana i Anastazji⁸³. Dwa dni później był świadkiem rozgraniczenia wsi Kobilyna i Górka⁸⁴. Zaś 28 października był obecny na spotkaniu kapituły gnieźnieńskiej⁸⁵, podobnie jak i dnia 19 kwietnia 1420 r.⁸⁶. Zaś już pięć dni później został wysłany na synod w Wieluniu⁸⁷. Zanim jednak pojechał, był obecny na zebraniach kapituły w

⁶⁵ Tamże, k. 41: *Coszyskoni vexillifero poz[naniensi] (sic!) [...] Swanthopelkoni*.

⁶⁶ Por. przyp. 16.

⁶⁷ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 42: *Swanthopelkone Cancellar[io]*.

⁶⁸ Tamże, k. 42v: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁶⁹ Tamże, k. 44v: *Swanthopelko[ne]m Cancellar[ium]*.

⁷⁰ KDW, T. VII, nr 737: *Transeat per manus Swanthopelconis cancellarii Gneznsensis*.

⁷¹ AC, vol. I, nr 1523: *Swanthopelk cancellarius*.

⁷² AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 55: *Swanthopelk cancellar[ius]*; tamże, k. 56v: *Swanthopelk cancellar[ius]*.

⁷³ AC, vol. II, nr 46: *Swanthopelkonis cancelarii Gnezn*.

⁷⁴ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 57v: *Swanthopelk cancellar[ius]*.

⁷⁵ Tamże, k. 58: *Swanthopelk cancellar[ius]*.

⁷⁶ Tamże, k. 59v: *Swanthopelkonis cancellar[ius]*.

⁷⁷ Tamże, k. 64-64v: *Swanthopelkone Cancellar[io]*; tamże, k. 64v: *Swanthopelkone Cancellar[io]*; tamże, k. 65-65v: *Swanthopelkone Cancellar[io]*; tamże, k. 66: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁷⁸ Tamże, k. 67: *Swanthopelk Cancellar[ius]*; tamże, k. 68: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁷⁹ Tamże, k. 71: *d[omi]n[u]s Cancellar[ius]*.

⁸⁰ Tamże, k. 75: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁸¹ Tamże, k. 75: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁸² AC, vol. I, nr 1552: *Swanthopelk cancellario*.

⁸³ Por. przyp. 17.

⁸⁴ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 76v: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁸⁵ Tamże, k. 80: *Swanthopelkone Cancellar[io]*.

⁸⁶ Tamże, k. 80v: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁸⁷ AC, vol. II, nr 840: *Swanthopelkone cancellario*.

dniach 26-29 kwietnia⁸⁸. Wtedy właśnie otrzymał w zarząd wieś Ostrów⁸⁹. Z kolei 22 października uczestniczył w posiedzeniu kapituły gnieźnieńskiej⁹⁰, podobnie jak i dzień później⁹¹. Jeszcze w tym roku świadczył z herbu Laska w wywodzie szlachectwa Sędka z Kozubi⁹². Natomiast w dniach: 24-26 kwietnia 1421 r.⁹³; 30 kwietnia tego samego roku⁹⁴; 2 maja⁹⁵; 25 kwietnia 1422 r.⁹⁶ i 21 października⁹⁷ był obecny na posiedzeniach kapituły, podobnie 12 grudnia, gdzie zarządzono, że ma administrować łączyckim kluczem dóbr arcybiskupich⁹⁸. Dziesięć dni później na pogrzeb zmarłego arcybiskupa Mikołaja Trąby przysłał swojego pełnomocnika⁹⁹.

Natomiast, 24 stycznia 1423 r. uczestniczył w wyborze nowego arcybiskupa, którym został Wojciech Jastrzębiec¹⁰⁰. Trzy dni później brał udział w zebraniu kapituły¹⁰¹, podobnie jak i 3 marca¹⁰² i 5 dnia tego miesiąca¹⁰³. Jeszcze w tym roku rozszedł spór Ludwika ze Smolic i jego dzieci, które oskarżyły Ludwika o śmierć ich matki Małgorzaty¹⁰⁴. Następnie, trzeciego maja 1424 r. ponownie był obecny na posiedzeniu kapituły¹⁰⁵, tak jak i 6 maja¹⁰⁶. Z kolei siódmego lipca 1424 r. król Władysław Jagiełło w jego obecności, zamówił mszę za duszę zmarłego arcybiskupa Mikołaja Trąbę¹⁰⁷. Później, w dniach: 21 października¹⁰⁸, 27 października¹⁰⁹ i 30 grudnia¹¹⁰ uczestniczył w zebraniach kapituły gnieźnieńskiej. W takim samym charakterze wystąpił 23 i 24 kwietnia 1425 r.¹¹¹ Trzeciego września 1426 r. Świętopełk rozdzielił z bratem

⁸⁸ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 82: *Swanthopelk Cancellar[ius]*; tamże, k. 82v: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁸⁹ Por. przyp. 19.

⁹⁰ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 84: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁹¹ Tamże, k. 85: *Swanthopelkonis Cancellar[ius]*.

⁹² Por. przyp. 1.

⁹³ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 87: *Swanthopelk Cancellar[ius]*; tamże, k. 87: *Swanthopelk Cancellar[ius]*; tamże, k. 87: *Swanthopelkone Cancellar[io]*.

⁹⁴ Tamże, k. 88v: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁹⁵ Tamże, k. 90v-91: *Swanthopelk Cancellar[ius]*.

⁹⁶ Tamże, k. 94v: *Swanthopelkone Cancellar[io]*.

⁹⁷ Tamże, k. 94v: *P[rzedpelkone] Cancellar[io]*.

⁹⁸ AC, vol. I, nr 1579: *Swanthopelko cancellarius*.

⁹⁹ Tamże, nr 1585: *Bronissii canonicus Gnezn. nomine procuratorio vener. dni Swanthopelconis canclarii Gnezn. tunc absentis*.

¹⁰⁰ Tamże, nr 1589: *Swanthopelkonis cancellarii*.

¹⁰¹ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 98v: *Swanthopelk Cancellar[ius] Gneznen[sis]*.

¹⁰² Tamże k. 110v: *S[wanthopelko] Cancellar[io]*.

¹⁰³ Tamże, k. 110v-111: *Swanthopelko Cancellar[io]*.

¹⁰⁴ AGAD, Łęczyca Z. 7, k. 50: *Swanthopelko Cancellar[ius] Gneznen[si] [...] Thomas de pakoszcz castella[nus] Bidgosczen[si] [...] Joh[ann]em Nicolau[m] et Stanislau[m] filios Margarethe ex una et lodwigum de Smolicze p[at]rem ip[s]or[um] p[ar]te ex altera [...] filias p[ri]me uxor[is] p[at]ris Annam et Zuzan[n]a[m]*.

¹⁰⁵ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 118: *S[wanthopelko] Canc[ellario]*.

¹⁰⁶ Tamże, k. 118v: *S[wanthopelko] Canc[ellario]*.

¹⁰⁷ AC, vol. I, nr 1593: *S. cancelarii*.

¹⁰⁸ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 120: *S[wanthopelko] Canc[ellario]*.

¹⁰⁹ Tamże, k. 120v-121: *S[wanthopelko] Canc[ellario]*.

¹¹⁰ Tamże, k. 121: *S[wanthopelko] Canc[ellario]*.

¹¹¹ Tamże, k. 112: *S[wanthopelko] Cancellarius*; tamże, k. 112: *S[wanthopelko] Canc[ellario]*.

Janem oba Szpetale i Kulino¹¹², a 22 października tego roku i 21 października 1427 r. brał udział w posiedzeniach kapituły¹¹³.

B.55.I. Tomek z Sumina¹

W historiografii uchodzi za syna Grzymka Kosisko². Pisał się z Sumina³. Uważa się, że miał brata Grzymisława z Chodorążka⁴. Posiadał Sumin⁵. Uznaje się, że posiadał także połowę Zadusznik⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Jedyny raz wystąpił na dyplomie z 25 stycznia 1434 r., w którym razem z innymi dostojnikami ziemi dobrzyńskiej uroczyście przyrzekli, że po śmierci Władysława Jagiełły obiorą na króla jednego z jego synów⁷.

B.56.I. Wincenty ze Smogorzewa¹

Syn Boguszy². Pisał się ze Smogorzewa³. Posiadał brata Jana⁴. Miał córkę Ludkę⁵, oraz syna Tomasza⁶. Posiadał Smogorzewo⁷ i Wistkino⁸. Pełnił urząd sędziego inowrocławskiego⁹.

¹¹² Por. przyp. 3.

¹¹³ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 123v: *S[wanthopelko]. Canc[ellario]*; tamże, k. 129: *Swantopelko Canc[ellario]*.

¹ KDP, T. II/2, nr 578: *de clenodio Laskj: Grzimkonis de Chodoransko, Thomkonis de Somyno*.

² J. Bieniak, *Elita ziemi dobrzyńskiej*, s. 49: „Drugą połowę tej ostatniej wsi [Zadusznik – P. K.] odziedziczyli po kanclerzu Świętopelku widocznie inni jego synowcy, potomkowie chorążego Grzymka. Odnajdujemy ich w Grzymku z Chodorążka i Tomku z Sumina, którzy poręczyli dokument z 1434 r. pieczęciami z herbem Laska”; Grzymek, ani Tomek nigdy nie pisali się z Zadusznik, zatem jest to tylko hipoteza. Nie znamy powiązań rodzinnych Tomka.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Por. przyp. 2; w Suminie dziedziczyli także Janusz z synem Mikołajem, lecz nie wiadomo, czy byli spokrewnieni z Tomkiem (por. KSBK, nr 260).

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

¹ AGAD, Archiwum Zamoyskich, rkps 33, s. 155: *Sigillu[m]. Joannis Palatini Kotficza, Bogusy Brozina, Bogumili Brozina, Vincenty Brozina*.

² KDP, T. II/1, nr 219: *Vincentus Bogotitz*; Na omawianym dyplomie Wincenty wystąpił na pierwszym miejscu wśród listy świadków, co oznacza, iż był ważniejszą osobistością niż sędzia wyszogrodzki, Jakub *de Leszce*, drugi na liście świadków. W tym czasie na Kujawach inowrocławskich nie działał inny Wincenty, niż Smogorzewski, zatem najbardziej racjonalne wytłumaczenie listy świadków tego dyplomu, to tożsamość Wincentego Boguszycza z przyszłym sędzią inowrocławskim.

³ KDW, T. II, nr 1083: *Vincentius de Smogorov, iudex Vladislaviensis*.

⁴ J. Lelewel, *Początkowe prawodawstwo*, s. 215, nr 23: *Johannes subpincerna, Vincentius frater subpincerne*;

⁵ Wincenty był teściem Jana z Rucewa (KDW, T. II, nr 1083: [...] *Vincentius de Smogorov, iudex Vladislaviensis, offerens se nostro nostrorumque baronum conspectui, non coactus, sed spontanea voluntate mediam partem hereditatis, in vulgari Viskidno vocitate, Iohanni genero suo, heredi de Ruczow*), zaś jego żoną była Ludka, posiadająca brata Tomasza (tamże, nr 1500: *domina Ludka, relicta olim Iohannis de Ruczow, cum fratre suo germano Thoma*).

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ Por. przyp. 5.

⁹ *UrzednicyKuj*, s. 106, nr A309.

Po raz pierwszy pojawił się w źródłach 25 sierpnia 1315 r., gdy bracia Żyra i Wojciech, w jego obecności, ustalili granice swojej wsi z posiadłościami klasztoru byszewskiego¹⁰. Następnie, 11 czerwca 1318 r., był obecny przy podpisywaniu układu sukcesyjnego między książętami Przemysłem wyszogrodzkim, a jego bratem Leszkiem inowrocławskim¹¹. W 1325 r. wystąpił jako świadek na dyplomie księcia Przemysła wyszogrodzkiego, w którym nadał prawo lokacji wsi Solec¹², podobnie jak rok później, gdy ten sam książę nadał swojemu włodarzowi 2 łany w Jaksicach i 2 łany w Tucznie¹³. Ostatni raz wystąpił między w październiku 1327 r. na dokumencie Władysław Łokietka jako właściciel działu w Wiskitnie, którą otrzymał mąż jego córki Ludki – Jan z Rucewa¹⁴.

B.I.57. Wojciech Mikołajewic z Pakości¹

Syn Mikołaja z Pakości i jego żony Agnieszki z Pakości². Pisał się z Pakości³, Wielowsi⁴, Krotoszyna⁵, Koźminka⁶, Gułtów⁷, Nakwiszyna⁸ i Rzegocina⁹. Miał braci: Tomasza z Pakości¹⁰ i Maternę z Pakości¹¹, siostrę Annę¹² i przynajmniej jeszcze jedną nieznaną z imienia¹³. Ożenił się Witochą z Gułtów¹⁴, z którą miał syna Jakuba z Krotoszyna¹⁵ i córki Witochę¹⁶

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 4 i 1.

¹² *Przywilej lokacyjny*, s. 9-16: *Bogumilus herede de Pacoscz, Vincentio iudice, Jaskone subpincerne herede de Koszczio.*

¹³ AGAD, Archiwum Publiczne Potockich, rkps 304, k. 693-694: *Bogumil Castellanus Bydgosciens[is] Albertus Palatinus Brestens[i] heredes de Wasosz Vincentius Judex Vladisla[viensis] Jascho su[b]camerari[us] heres de Kosciól.*

¹⁴ Por. przyp. 3.

¹ Por. A.II.9., nr 20.

² Por. A.IV.3., s. 137-138.

³ AGAD, Brześć Z. 4, k. 259: *mat[er]na de pacoscz Subpinc[er]na wlad[islaviensis].*

⁴ KDP, T. II/2, nr 413: *Alberto de Wyelawyesch olim Castellao Szremensi.*

⁵ Tamże, nr 414: *Albertus de Crothoschino, olim Castellanus Szremensis.*

⁶ KDW, T. IX, nr 1232: *Alberti heredis ibidem in Coszmynez, castellani Sremensis.*

⁷ AP Poznań, Pyzdry Z. 4, k. 117v: *Alb[er]tus de pacoscz de goluthowo.*

⁸ Tamże, Kalisz Z. 16, k. 53v: *alb[er]to de naquassino et Coszmynek Casellan[o] Szremen[si].*

⁹ KSBK, nr 941: *Alberti, Thome et Materne de Zegocyno super hereditates, quas emerunt apud sorores suas.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² AGAD, Kowal Z. 1, k. 43v: *Mat[er]ne Thome et Alb[er]ti fr[at]r[em] de pacoscz sup[er] h[eredita]tes seu p[ar]tes [...] in zegocyno in zirzewo lutoborz in lutoborz in Szodrcowo [...] reisg[n]avit ip[s]ius Anna soror ip[s]or[um].*

¹³ Por. przyp. 9.

¹⁴ KDW, T. IX, nr 1232: *domina Vithochna consors prefati domini Alberti legitima.*

¹⁵ KDP, T. II/2, nr 415: *Jacobus de Crothoschino et de Wirzbezani, Castellanus Szremensis, publice in facie Judicij dominorum predictorum recognovit: quia pro generose domino Alberto de Crothoschino olim Castellani Szremensis (sic), patre sue indiviso.*

¹⁶ Por. A.IV.3., s. 138-139.

i Elżbietę¹⁷. Posiadał Szczutkowo¹⁸, Rzegocin¹⁹, Lutobórz²⁰, Kępe²¹, Sobiczewy²², Rudę²³, Rzezewo²⁴, Pakość²⁵, Lutkowo²⁶, Jankowo²⁷, Krotoszyn²⁸, Sadłogoszcz²⁹, Piechcin³⁰, Radłowo³¹, Chomętowo³², Rzegocin³³, Bielino³⁴, Łobżenicę³⁵, Żórawia³⁶, Kowalewo³⁷, Strachocin³⁸, Rozwarzyno³⁹, Piesna⁴⁰, Koźminek⁴¹, Gułtowy⁴², Bochenki⁴³, Drzągowo⁴⁴, Żabice⁴⁵,

¹⁷ AP Poznań, Nakło Gr. 1, k. 49: *Alb[er]tus de pakost Castellanu[s] Sremensi [...] opidi magne et ville lobzenicza [...] dote possagu [...] maczerzyszny Generosi Elizbaeth filie sue.*

¹⁸ KSBK, nr 1257: *Priiilegium domini Mosticij de Dambye super hereditates: Zegocyno, Zirzewo, Lutoborz, Szodradowo, Campa, Ruda cum molendino, Sobiczewy, et gayum, inter granicies hereditatum Wylcouicze, et Campa specialiter iacentem quas emit apud nobiles: Thomam, et Albertum, heredes de Pacoszcz.*

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

²⁵ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 228: *Albertus de pacost cast[ellanus] Szremien[sis] totum opid[um] pacost cum castro et villa [...] luthcowo et silvo othok dicto cum lacu Melno dicto cum Jure p[at]ronatus in pacost Ecc[les]ie p[ar]ochialis Sancte Marie in dist[ri]ctu Gnezmen[sis] [...] p[er]petue divisios Gen[er]oso d[omi]no Matherne [...] de pacost Subpinc[er]ne wlad[islaviensi].*

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże 2, s. 228: *Matherna de pacost Subpinc[er]na wlad[islaviensis] totalos villas suas Jankowo in dist[ri]ctu Gnezn[ensis] et Crothoschino Sadlogoszcz piechczina Radlowo et mediatate[m] villa Chomanthowo cum medietate[m] Jure p[at]ronatus [...] p[er]petue divisios Generoso d[omi]no Alberto de pacost Cast[ellanis] Szremien[sis] fr[at]ri g[er]mano.*

²⁸ Tamże.

²⁹ Tamże.

³⁰ Tamże.

³¹ Tamże.

³² Tamże.

³³ Por. przyp. 8.

³⁴ KSBK, nr 2545: *hereditatem, Byelino dicta, quam emit apud nobiles: Maternam, et Thomam, fratres.*

³⁵ *Matricularum Regni Poloniae codices saeculo XV conscripti*, T. 1: *Liber distinctus numero 10 annorum 1447-1454*, [Monumenta Iuris cura praepositorum Chartophlacio Maximo Varsoviensi edita, T. 2], Warszawa 1914, nr 241: *Alberti de Pakoszcz, genitoris sui, voluntate et consensu dothalicionauit, wlgariter wyanowal, ipsaque mille marcas et dotis et dohalicij in et super bonis suis hereditarijs, videlicet: medietate Lozenycza, medietate Pyesczna in Naklensi, tota Zorawya, tota Cowalyewo, tota Rozwarzino, et tota Strachoczino in Kczinensi distribus.*

³⁶ Tamże.

³⁷ Tamże.

³⁸ Tamże.

³⁹ Tamże.

⁴⁰ Tamże.

⁴¹ KDW, T. IX, nr 1232: *Alberti heredis ibidem in Coszmynez, castellani Sremensis.*

⁴² AP Poznań, Pyzdry Z. 7, k. 370: *hereditarias in Goluthowo bochenky et duplex drzazkowo Szabicz Szokolniki bylawy zakrzewo et Srrow in districtu pisdrn[si] [...] a [...] vithocha Consorte [...] Alberti de pakoszcz Castellani Szremen[si] [...] commutation[is] [...] in Coschuthi; Wojciech wystąpił z roszczeniami do tych wsi, gdy Witocha chciała je sprzedać (tamże, Z. 8, k. 125v-126: *alb[er]to de pakoszcz castellano Szremen[si]*).*

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże.

Sokolniki⁴⁶, Bielawy⁴⁷, Zakrzew⁴⁸, Ostrów⁴⁹, Koszuty⁵⁰, Barcin⁵¹, Wierzbiczany⁵², Dźwierzchno⁵³ i Wielowieś⁵⁴. Pełnił urząd cześnika inowrocławskiego⁵⁵, starosty bydgoskiego⁵⁶ i kasztelana śremskiego⁵⁷.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1417 r., gdy toczył spór z Jarandem z Kłobii⁵⁸. Poręczył wtedy także za panią z Krzywazyc⁵⁹. W następnym roku miał wyznaczone terminy sądowe: z Wojciechem Bączkiem⁶⁰; z Dobiesławem z Kumielic⁶¹; z młynarzem Tomkiem⁶² oraz z Mikołajem z Dziękowa⁶³. Zapłacił także karę 4 grzywien⁶⁴. Przed siódmym marca 1419 r., razem z braćmi kupił Rzegocin od swoich sióstr⁶⁵. Dzień później ogłoszono dokument potwierdzający tę transakcję w Kowalu, a dodatkowo kupił działki w Rzeżewie, Lutoborzu i Sczutkowie⁶⁶. Czwartego kwietnia toczył spór z Wojciechem z Daszkowic⁶⁷. Dnia 29 kwietnia tego roku po raz kolejny ogłoszono potwierdzenie kupna dóbr od sióstr⁶⁸. Dnia 23 października wraz z bratem Tomaszem, zadłużył się u Mikołaja wojewody i starosty łączyckiego na 100 grzywien groszy praskich na dwa tygodnie. Jeśli zaś nie będą mogli spłacić terminowo, wtedy będą winni czerwone floreny za 23 grosze. A gdyby wtedy nie mogli oddać

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ Tamże.

⁴⁸ Tamże.

⁴⁹ Tamże.

⁵⁰ Tamże.

⁵¹ KDP, T. II/2, nr 416: *Albertus de Crothoschino, olim Castellano Szremensi [...] idem molendium consipatum in hereditate Barcino ac in fluvio dicto Notecz destruere.*

⁵² Tamże.

⁵³ Tamże.

⁵⁴ Tamże.

⁵⁵ *UrzędnicyKuj*, s. 98, nr A261.

⁵⁶ Tamże, s. 216, nr B229.

⁵⁷ *UrzędnicyWp*, s. 163, nr 551.

⁵⁸ AGAD, Kowal Z. 1, k. 32v: *voytek de zegocyno*; tamże, k. 32v: *voytek de zegocyno*; spór z nim trwał jeszcze kilka lat (tamże, k. 34v: *Alb[er]tus de zegocyno*; tamże, k. 35: *Alb[er]tus de zegocyno*; tamże, k. 39v: *[Albertus] de zegocyno*; tamże, k. 40v: *Alb[er]to de zegocyno*; tamże, k. 41: *Alb[er]to de zegocyno*; tamże, k. 44v: *Alb[er]tus de zegocyno*; tamże, k. 45v: tamże, k. 44v: *Alb[er]tus de zegocyno*; tamże, k. 45v: *Alb[er]tus de zegocyno*), aż przejął go jego syn Jarosław (tamże, k. 43v: *Alb[er]tus de zegocyno*).

⁵⁹ Tamże, k. 32v: *Voytek de zegocyno*; tamże, k. 34v: *Alb[er]tus de zegocyno*; tamże, k. 39v: *Alb[er]tus de zegocyno*.

⁶⁰ Tamże, k. 34v: *Alb[er]tus de zegocyno*; tamże, k. 39: *Alb[er]tus de zegocyno*; tamże, k. 39: *Alb[er]to de zegocyno*.

⁶¹ Tamże, k. 37v: *Alb[er]tus de zegocyno*.

⁶² Tamże, k. 34v: *Alb[er]tu[s] de zegocyno*; tamże, k. 36: *Alb[er]tus d[e] zegocyno*; tamże, k. 36: *Alb[er]tus de zegocyno*; tamże, k. 36: *Alb[er]tus de zegocyno*; tamże, k. 39v: *Alb[er]tus de zegocyno*.

⁶³ Tamże, k. 41: *Alb[er]tus de zegocyno*; proces z nim kontynuowany był rok później (tamże, k. 43: *Alb[er]to de zegocyno*; tamże, k. 43: *[Alber]tus de zegocyno*; tamże, k. 43v: *Alb[er]tus de zegocyno*).

⁶⁴ Tamże, k. 36v: *Alb[er]tus de zegocyno*.

⁶⁵ Por. przyp. 7.

⁶⁶ Por przyp. 11.

⁶⁷ Por. przyp. 7.

⁶⁸ AGAD, Kowal Z. 1, k. 44: *Alb[er]ti Mat[er]ne Tho[m]e fr[atr]em de zegocyno*.

Mikołajowi należnej sumy, to wówczas będą winni 200 grzywien⁶⁹. Wtedy także kupił wieś Szczutkowo z dwoma jeziorami⁷⁰. Dziewiątego listopada niejaki Jan z synami procesował się z dziedzicami Pakości o Jankowo i Radłowo⁷¹. Razem z bratem Materną zaś toczył spór z Piotrem wójtem pakoskim⁷². Zaś 28 listopada, jeszcze tego roku, chciał sprzedać Mościcowi z Dębna wsie Żegocin, Rzezewo, Lutobórz, Szczordkowo, Kępę, Rudę z młynem, Sobiczewy i gaj między Wilkowicami i Kępą za 3000 groszy praskich⁷³. Lecz wojewoda brzeski Maciej z Łabiszyna zakwestionował ową transakcję i wystąpił z prawem retraktu do tych wsi, a sąd w Brześciu nakazał mu wypłacenie Mościcowi owej sumy⁷⁴.

Ósmego stycznia 1420 r. sąd przyznał retrakt Maciejowi z Łabiszyna, który jednak z niego zrezygnował na rzecz Jaranda, kasztelana brzeskiego⁷⁵. W tym jeszcze roku zapłacił karę Filipowi z Kleszczewa⁷⁶, a w 1422 r. wraz z bratem Tomaszem toczył spór z Mikołajem Zębem ze Świętowisk o 30 grzywien⁷⁷. Sam zaś, również w tym samym dniu, miał wyznaczony termin sądowy z Andrzejem z Bielaw o 20 grzywien i Żegocin⁷⁸. Natomiast w 1423 r. Jan Radłowski oskarżył Tomasza z Pakości i jego braci o napad na jego posiadłości z 400 chłopami i 8 szlachcicami, niszcząc tym samym wał pod młynem i dom. Ponadto zabili dwóch strażników, zranili dziesięciokrotnie samego Jana i sześciu jego ludzi, a dwie kobiety okradli i zgwałcili. Tomasz zaś tłumaczył, że w czasie napadu był wspólnie z bratem Materną w Pakości, zatem nie mogli tego uczynić⁷⁹. Sędziowie przyznali rację braciom Pakoskim, bowiem uważali, że Jan Radłowski nie miał wybudowanego młyna w pobliżu wału⁸⁰. W tej sprawie przyszedł do sądu w Kaliszu z braćmi⁸¹. Do ksiąg ziemskich gnieźnieńskich wpisano pod tym rokiem jego sprawy sądowe: z Januszem z Tuliszkowa⁸² i ze Świemą z Rusocic⁸³.

⁶⁹ KSBK, nr 1151: *Thoma cum Alberto, fratre germano de Pacoscz.*

⁷⁰ Tamże, nr 1190: *Thomam et Albertum de Pacoscz*; tamże, nr 1193: *Thomam, et Albertum de Pacoscz.*

⁷¹ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 100v: *d[omi]nor[um] h[er]ed[es] in pacoscz.*

⁷² Tamże, k. 118v: *petro adcovato de pacosth cu[m] strenuo mat[er]na et mag[ni]fico alberto de ibid.*

⁷³ KSBK, nr 1257: *Thomam, et Albertum, heredes de Pacoscz.*

⁷⁴ Tamże, nr 1264: *Strenuus dominus Mathias de Labischino prohibuit hereditates, quas nobilis Mosticiz emit apud nobiles: Thomam, Albertum, et Maternam de Pacoscz*; Z prawem retraktu wystąpił także Jarand, kasztelan brzeski (tamże, nr 1281: *nobiles de Pacoscz*).

⁷⁵ Por. B.30.I., przyp. 41.

⁷⁶ AP Poznań, Pyzdry Z. 4, k. 160: *Goluthowo [...] alb[er]tus de pacoscz.*

⁷⁷ Tamże, Kalisz Z. 4, k. 31: *Alb[er]tus de pacoscz [...] thome de pacoscz.*

⁷⁸ Tamże, k. 33v: *alberto de pacoscz.*

⁷⁹ WRS, T. IV, nr 699-701.

⁸⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 135-135v.

⁸¹ Tamże, k. 135: *mate[r]na thomas et albertus.*

⁸² Tamże, Gniezno Z. 3, k. 39v: *Alb[er]tu[s] Cast[ellanus] Srzemen[sis] de pacosch et Janucowo.*

⁸³ Tamże, k. 39v-40: *Alb[er]tu[s] Cast[ellanus] Srzemen[sis] de pacosth.*

Drugiego stycznia 1428 r. świadkował przy potwierdzeniu przez brata Tomasza, sprzedaży wikariatu kościoła kolegiального Najświętszej Marii Panny w Kaliszu za 40 grzywien⁸⁴, a 4 lipca 1429 r. przy rozstrzygnięciu sporu między opatem Gabrielem, a Nelą z Bydgoszczy o bydło i zboże warte 90 grzywien⁸⁵. W tym też roku toczył procesy: z Jadwigą z Wierzenic, wdową po bracie Tomaszu⁸⁶; z Janem z Taczanowa⁸⁷; z Mikołajem Garskim⁸⁸ i z Chwałętą z Lubicza⁸⁹. Dnia 18 maja 1430 r. wystawił razem z żoną pełnomocnictwo dla Grzegorza z Bydgoszczy, sługi Wojciecha w sprawie z plebanem ze Stawu⁹⁰. Rok później uczestniczył w rokach grodzkich kaliskich⁹¹. Zaś dnia 16 czerwca 1432 r. razem z innymi dostojnikami duchownymi i świeckimi województwa poznańskiego przyrzekł wybrać po śmierci Władysława Jagiełły jednego z jego synów na króla Polski⁹². Jeszcze w tym roku procesował się: ze Stanisławem ze Skarszewa⁹³; ze Świechną, wdową po Bartoszu wojewodzie poznańskim o Koźminiek⁹⁴; z Maciejem z Bogucic⁹⁵ oraz z Katarzyną, swoją szwagierką, której musiał zapłacić 250 grzywien⁹⁶.

Dnia 23 lutego 1434 r. sprzedał dochody z Jankowa Janowi dziekanowi gnieźnieńskiemu za 30 grzywien⁹⁷. Również w tym roku rozstrzygnął wspólnie z bratem Materną, spór Andrzejem z Danaborza z dziedzicami Łabiszyna o posiadłości Sędziwoja z Szubina, kupione niegdyś przez Macieja z Łabiszyna. Arbitrzy przyznali Danaborskiemu czwartą część miasta i zamku Szubin, czwartą część wsi Szubin, znajdującej się przed miastem, czwartą część młyna miejskiego i folwarku, połowę wsi Powodowice z połową folwarku. Ponadto Aleksander i Wojciech z Łabiszyna musieli zapłacić wojewodzie kaliskiemu 60 grzywien i dać mu 10 miar zboża⁹⁸. Także w tym roku miał wyznaczone terminy sądowe: z Piotrem z Gałkowa⁹⁹ i z Janem

⁸⁴ KDW, T. V, nr 475: *Thomas de Pacost castellanus Posnaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis [...]* Alberto de Pacost.

⁸⁵ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\143: *mat[er]ne et alb[er]ti de pacost dig[ni]tarii Subpinc[er]nat[us] et pinc[er]nat[us] wlad[islaviensis] et capitan[eos]*.

⁸⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 33v: *hedwigi de wyerzenyca Relicta olim d[omi]n[us] pozn[aniensis] cu[m] St[r]enuo et No[bi]lii mat[er]na et alb[er]to de pacoscz g[er]manis; tamże, Gniezno Z. 3, k. 7: *alb[er]tus de pacoscz pinc[er]na wlad[islaviensis] et vithochna conthoralis ip[s]ius ex una et g[e]n[e]rosa d[omi]na hedwig[is] co[n]sors no[bi]lis Martini de wyazenicza.**

⁸⁷ Tamże, Kalisz Z. 6, k. 23v: *Alb[er]to de Coszmi[n]ecz.*

⁸⁸ Tamże, Z. 14, k. 59v: *materna suppince[r]na et Alb[er]tus pinc[er]na wladislawien[is] de pacoscz.*

⁸⁹ Tamże, Z. 15, k. 18: *mat[er]na et Alb[er]tus de pakost heredes.*

⁹⁰ KDW, T. IX, nr 1232: *Alberti heredis ibidem in Coszmynecz, castellani Sremensis.*

⁹¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 18, s. 63: *Stanislao de Scarschowo Judice Alb[er]to de pacost.*

⁹² KDW, T. IX, nr 1289: *Alberti de Pakoscz Sremensis [...]* castellanorum.

⁹³ Por. B.52.I., przyp. 233.

⁹⁴ Tamże, Z. 6, k. 110: *alberto de Coszmynecz Cast[ellanus] Srzemen[is] [...] l[itte]ram d[omi]ni Capit[anei] Thomkonis obtulit sup[er] bona Coszminecz.*

⁹⁵ Tamże, k. 161: *alb[er]to de Coszmin Cast[ellanus] Srzemen[is].*

⁹⁶ Tamże, Kcynia Z. 1, k. 5: *alb[er]tu[m] de pacoscz.*

⁹⁷ KDW, T. V, nr 541: *Albertus de Pacoscz castellanus Srzemensis.*

⁹⁸ AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 14-14v: *mat[er]nus de pacost Supinc[er]na wlad[islaviensis] alb[er]tus de pacost Cast[ellanus] Srzemen[is] [...] albertu[s] Allexander [...] flrat[er]s germanis et indivisos he[re]des in Schubin.*

⁹⁹ Tamże, Kalisz Gr. 18, s. 353: *Alb[er]ti de Coszminek Cast[ellano] Srzemen[is].*

z Taczyna¹⁰⁰, podobnie jak w 1435 r.: z Tomkiem Dobrzyckim¹⁰¹ i z Rafałem ze Stawu¹⁰². Marcin Rajski poręczył mu wtedy 56 grzywien¹⁰³ i uczestniczył jako świadek w zamianie dóbr między Andrzejem z Lubina i Janem Kotką¹⁰⁴. W 1437 r. w sądzie nie stawił się Marcin z Koźlątkowa, który procesował się z Wojciechem o 30 florenów¹⁰⁵. Rok później z kolei, przed sądem kaliskim miał rozprawy: z Jarandem z Piątku¹⁰⁶; z żydami kaliskimi¹⁰⁷; z Januszem z Tuliszkowa¹⁰⁸ oraz z Piotrem z Rusocic¹⁰⁹.

W 1440 r. kupił za 25 grzywien Pakszyn¹¹⁰. Toczył wtedy też spory: z Gerwardem z Zdunów¹¹¹; z Jarosławem z Ruchocin o 100 grzywien posagu¹¹², oraz z Piotrem z Bnina¹¹³, tak samo jak i w następnym roku: z Janem Kraską, starostą konińskim i jego żoną Dorotą Wałdowską¹¹⁴; ze Stanisławem z Woli¹¹⁵ oraz z Mikołajem z Łobzenicy¹¹⁶. Dnia 25 stycznia 1442 r., na prośbę żydów poznańskich, został pozwany do sądu przez Krzesława z Kurozwęk¹¹⁷. Zaś w 1443 r., wspólnie z Hektorem z Gębarzewa i z Janem z Kościelca, poręczył 300 florenów za zwrot pożyczki zaciągniętej u Jana z Niewiesza, archidiakona gnieźnieńskiego przez Witochę

¹⁰⁰ Tamże, Z. 6, k. 191v: *alb[er]to d[e] Coszminyecz Cast[ellanus] Szremen[sis]*; spór kontynuowany był jeszcze rok później (tamże, k. 274v: *alb[er]to de Coszmynecz Cast[ellano] Szremen[si] [...] Stanisla[us] Byechowsky de Scarschewo*).

¹⁰¹ Tamże, k. 274v: *alb[er]to de pacost Cast[ellano] Szremen[si] [...] Stanisla[us] Scarschewsky Cast[ellanus] Byechowien[sis]*; tamże, k. 310v: *Alberto de Coszmynecz*; tamże, Z. 15, k. 85: *Alb[er]tus Szrem[s]ky*; tamże, Z. 15, k. 167v: *[alb]erto de Coszmynek Castellano Szrem[ensi]*; tamże, Z. 16, k. 52v: *alb[er]to de Coszmynek mag[ni]fico Castellan[o] Szremen[si]*; w 1436 r. Wojciech musiał zapłacić mu karę (tamże, Z. 7, k. 9v: *alb[er]to de pacost Castellan[o] Szremen[si]*).

¹⁰² Tamże, Z. 6, k. 349: *alb[er]to de pacoscz Castellan[o] Szremen[si]*; tamże, k. 360: *Albertu[m] de p[a]kost Cast[ellanem] Szremen[sem]*.

¹⁰³ Tamże, k. 291v: *alb[er]to [Cast]ellan[o] Szremen[si] de Coszmynek*.

¹⁰⁴ Tamże, Poznań Gr. 1, s. 156: *alberto de mi[n]ori Coszminyecz Cast[ellano] Szremen[si]*.

¹⁰⁵ Tamże, Kalisz Z. 7, k. 160v: *Albertu[m] de pakoscz Cast[ellanem] Szremen[sem]*.

¹⁰⁶ Tamże, k. 254v: *alb[er]t[us] de Coszmynek Cast[ellanus] Szremen[sis]*.

¹⁰⁷ Tamże, k. 268v: *alb[er]t[us] de Crothoszyno*; proces ten ciągnął się kilka lat (tamże, Z. 8, k. 130: *albertus de Crothoschino*; tamże, k. 133v: *alb[er]ti de Crothoschino*; tamże, Z. 15, k. 110v: *Alb[er]to de Coszmy[n]ecz [...] Janussius de Scarschewo*).

¹⁰⁸ Tamże, Gniezno Z. 5, k. 38v: *alb[er]tu[m] Cast[ellanem] Szremen[sem] de pacosth*; proces z Januszem miał miejsce jeszcze kilka lat później (tamże, Konin Z. 4, k. 155: *alb[er]to de pacoscz Caste[llano] Szremen[si]*).

¹⁰⁹ Tamże, Gniezno Z. 5, k. 43: *alb[er]tu[m] Cast[ellanem] Szremen[sem] [de] pacosth*; spór z nim ciągnął się jeszcze rok (tamże, Konin Z. 4, k. 113: *Alberto de pakosth Castellano Szremen[si]*; tamże, k. 176: *alberto de pacoscz Caste[llano] Szremen[si]*).

¹¹⁰ Tamże, Gniezno Z. 6, k. 15: *Alb[er]tu[m] Cast[ellanum] Szrem[ensem] de pacosth [...] h[er]editate paxino*.

¹¹¹ Tamże, Kalisz, Z. 8, k. 71v: *albertus de Crothoszino*.

¹¹² Tamże, k. 19v: *Al[be]t[us] de pacosth Cast[ellanus] Szremen[sis]*; tamże, k. 24v: *alb[er]t[us] de pacosth Cast[ellanus] Szremen[sis]*.

¹¹³ Tamże, k. 54v: *alb[er]t[us] Cast[ellanus] Szremen[sis] de pacosth*.

¹¹⁴ Tamże, Konin Z. 4, k. 108v: *Alb[er]to de pacoszcz Cast[ellano] Szremen[si]*; procesował się jeszcze z nim w 1449 r. (tamże, Gniezno Z. 7, k. 3v: *alberto de pakosth Cast[ellano] Szremen[si]*; tamże, k. 21: *Alb[er]tus Cast[ellanus] Szremen[sis]*).

¹¹⁵ Tamże, Konin Z. 4, k. 113: *Alberto de pacoszcz Cast[ellano] Szremen[si]*; spór z nim kontynuowany był kilka lat później (tamże, k. 176: *alb[er]to de pacoszcz Caste[llano] Szremen[si]*).

¹¹⁶ Tamże, Nakło Gr. 1, k. 20: *Alb[er]to de [pa]kosch Cast[ellano] Szremen[si]*.

¹¹⁷ KDW, T. X, nr 1575: *Alberto de Crothoschino*.

z Gułtów¹¹⁸, a rok później miał wyznaczony termin sądowy z Jakubem Gąską¹¹⁹. Dnia 29 lipca 1445 r. razem z bratem Wojciechem dokonał podziału dóbr, z czego Maternie przypadła Pakość z zamkiem i paroma wsiami¹²⁰. Wtedy też Materna przekazał Wojciechowi Jankowo, Krotoszyn Sadłogoszcz, Piechcin, Radłowo oraz połowę Chomętowa z połową prawa patronatu tamtejszego kościoła¹²¹.

W 1447 r. procesował się: z Janem Świenieckim¹²² i z Janem Licheńskim¹²³, zaś rok później oprowił swojej córce rzeczy warte 300 grzywien półgroszy¹²⁴. Wtedy też stawiał się przed sądem na rozprawach: z Andrzejem z Wiśniewa¹²⁵ oraz z Andrzejem Nielatajem o prawo patronatu w Łobzenicy¹²⁶. Poręczył także za Jana z Lubnicy¹²⁷. W 1449 r. zawarł ugodę z wdową po jego bracie Maternie¹²⁸. Zapisał wówczas 100,5 grzywien długu Janowi Krasce z racji poręczenia za Katarynę, wdowę po Janie Piekarskim¹²⁹. Miał również wyznaczony termin z Janem Dźwienieńskim¹³⁰.

W 1450 r. procesował się z Anną, wdową po Maternie z Pakości¹³¹, a dwa lata później wspólnie z jego bratankiem Szymonem toczył spór z Piotrem Witakowskim¹³², sam zaś procesował się z Janem Trojanowicem z Łekna¹³³ i z Janem Czechowskim¹³⁴. Przysądził w tym jeszcze roku 100 grzywien Andrzejowi Dziękczyńskiemu w jego sporze z Mikołajem Janowskim¹³⁵. W następnym roku sądził się: z Janem Piekarskim¹³⁶; z Janem ze Świniar¹³⁷; z Jaśkiem

¹¹⁸ AA Gniezno, Liber Pontificalis 1440-1448, sygn. ACap. 1, k. 42-42v: *Albertus de pakost Castellanus Sremeniensis, Johannes de Coszelecz wladislaiensis hector de Gambarzewo [...] pro Generosa d[omi]na Vythocha [con]sorte p[re]no[t]ati d[omi]ni alberti Castellani.*

¹¹⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 9, k. 39: *Alberto de Cosminek al[ia]s d[omi]n[u]s Szremenensis.*

¹²⁰ Por. przyp. 24.

¹²¹ Por. przyp. 26.

¹²² AP Poznań, Konin Z. 4, k. 144: *alb[er]to de pacosch Castellano Sremeniensi.*

¹²³ Tamże, k. 185: *alberto de pacosten Castellano Sremeniensi*; tamże, k. 192: *Albertum de pakosth Castellanum Sremeniensem*; tamże, k. 193: *alb[er]to de pakosth Castellano Szremenensi.*

¹²⁴ AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 53: *alb[er]to de pakosth Castellano Szremenensi.*

¹²⁵ Tamże, k. 54: *alb[er]to de pakosth Castellano Szremenensi.*

¹²⁶ AA Gniezno, Akta Konsystorza Gnieźnieńskiego, sygn. ACons. C1, k. 141v-142: *albertum de pacosth Castellani[s] Szremenensis heredes in lobszenca.*

¹²⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 10, k. 101v-102: *Albertum de pakosth Castellanum Sremeniensem.*

¹²⁸ Tamże, Gniezno Z. 7, k. 1v: *alb[er]t[us] de pakosth Castellanus Szremenensis tam[qu]am patruus g[er]manis pue[r]or[um] subscriptor[um] ex una et [...] anna relicta olim consors magnifici d[omi]ni materne de pakosth Subpince[r]ne Juniwlad[islaviensis] [...] pue[r]or[um] suor[um] [...] Symonis agnet[is] margrethe kather[ine].*

¹²⁹ Tamże, k. 20v: *albertus de pakosth Castellanus Szremenensis.*

¹³⁰ Tamże, Konin Z. 4, k. 216v: *alberto h[er]edi in pakosth Castellano Szremenensi.*

¹³¹ Tamże, Kcynia Z. 1, k. 26: *alb[er]to de pakosth Castellano Szremensi cum G[e]n[er]osa d[omi]na anna uxor[is] olim d[omi]ni mat[er]ne de pakosth*; TDRReg, Gniezno, cz. 2, nr 1879 (regest): *Wojc. z Pakości klan srem., term z GD. Annq ż. ol. Macieja z Pakości.*

¹³² AP Poznań, Gniezno Z. 7, k. 110: *Simoni de pakosth [...] alb[er]tus Castellanus Szremenensis uti curator al[ia]s opyekun et patruus g[er]man[us] ip[s]i[us].*

¹³³ Tamże, Kcynia Z. 1, k. 37v: *alb[er]to de pakosth Castellano Szremenensi.*

¹³⁴ Tamże, Gniezno Gr. 1, k. 136: *alb[er]to de pakosth Castellano Szremenensi.*

¹³⁵ Tamże, Kcynia Gr. 1, s. 623: *alb[er]to de pakosth Castellano Szremeniensi.*

¹³⁶ Tamże, Konin Z. 5, k. 32v: *Alb[er]tu[m] de pacosth Castellano Sremeniensem.*

¹³⁷ Tamże, k. 32v: *Alb[er]tu[m] Castellano Sremeniensem de pacosth.*

Żerników¹³⁸ i z Wincentym ze Szczepic¹³⁹. Z kolei bracia Piotr z Wyszyna i Jan z Grodecza zapłacili mu karę w wysokości 3 grzywien¹⁴⁰. Dnia 20 lutego 1455 r. zaprezentował Bartłomieja, syna Waclawa z Kucic na plebana kościoła w Pakości¹⁴¹, a 15 lipca przeniósł czynsz w wysokości pięciu grzywien z Radłowa na kościół św. Trójcy w Pakości¹⁴². Siódmego maja 1459 r. zapłacił karę w wysokości trzech grzywien Mikołajowi Rakowskiemu¹⁴³, a czwartego sierpnia 1459 r. zamienił wieś Wierzbiczany ma Dźwierzchno z biskupem włocławskim¹⁴⁴. Tego samego dnia potwierdził to król Polski Kazimierz Jagiellończyk¹⁴⁵. Około tego roku toczył spór z Janem z Rakowa¹⁴⁶.

W 1460 r. toczył proces o młyn wodny na Noteci w miejscowości Barcin z biskupem włocławskim¹⁴⁷, zaś w 1462 r. rozstrzygał spór między dziedzicami Grodecza i Wyszyny¹⁴⁸. Trzy lata później był patronem altarii św. Stanisława ufundowanej niegdyś przez swojego teścia¹⁴⁹. W 1469 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z Mikołajem Janowskim¹⁵⁰ oraz z synową Katarzyną Jakubową¹⁵¹. Ustanowił również pełnomocnika w osobie Bodzenty Mierzwieskiego w jego sporze z Jadwigą i Dorotą z Wysieka¹⁵² i zapłacił karę dziedzicom Żyrnik¹⁵³. W czasie pełnienia urzędu kasztelana śremskiego zapłacił osiem skojców kary Andrzejowi z Czyżewa¹⁵⁴ i procesował się z Mikołajem i Janem Janowskimi¹⁵⁵; z Mikoszem z Oszczelina¹⁵⁶ i z Grzegorzem ze Szyszkowa¹⁵⁷.

¹³⁸ Tamże, Kcynia Z. 2, k. 69: *alb[er]to Szremzsky*.

¹³⁹ Tamże, k. 69: *alb[er]tum de pakost Cast[ellaum] Szremen[sem]*; tamże, k. 69: *d[omi]nu[m] de pakost Cast[ellaum] Szremen[sem]*.

¹⁴⁰ Tamże, Konin Z. 5, k. 35: *alberto de pakosth Castell[ano] Szremen[si]*.

¹⁴¹ KDW, T. V, nr 71: *Wojciecha z Pakości kasztelana szremskiego*.

¹⁴² Tamże, nr 100: *Wojciech zaś Pakojski*.

¹⁴³ AP Poznań, Kcynia Gr. 2, s. 18: *Alb[er]t[us] de pakosth Cast[ellanus] Szremen[sis]*; zdaniem A. Gąsiorowskiego po tej dacie Wojciech zrezygnował z kasztelani śremskiej na rzecz syna (*UrzednicyWp*, s. 183, nr 551).

¹⁴⁴ KDP, T. II/2, nr 413: *Johannes, dei gracia Episcopus Wladislaviensis [...] villam Dzwyrzchno mense et dotis sue Episcopals, cum omni dominio, nichili penitus excipendo Generoso Alberto de Wyelawyesch olim Castellao Szremensi pro villa Wyrzbyczany nuncpata, sibi legitime hereditaria [...] commutasse*.

¹⁴⁵ Tamże, nr 414: *Albertus de Crothoschino, olim Castellanus Szremensis*.

¹⁴⁶ AP Poznań, Gniezno Z. 4, k. *alb[er]tus Crothosky h[er]es in Croschyno et Jankowo*.

¹⁴⁷ KDP, T. II/2, nr 416: *Albertum de Crothoschino, olim Castellanus Szremensem*.

¹⁴⁸ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 64v-65: *Alb[er]ti Crothoschinsky Szremen[si]*s.

¹⁴⁹ AA Poznań, ACC, ks. 55, k. 71-71v: *Alberti de pakosth olim cast[ellani] Szremen[si] awis et tutoris Nob[il]ium Alberti et Johannis filioru[m] olim Jacobi de Crothoschyno*.

¹⁵⁰ AP Poznań, Kcynia Z. 1, k. 53: *alberto P[acostky] de Crothoszino*; tamże, k. 53: *alberto Pakost[ky] de Crothoszino*; tamże, k. 53: *Alb[er]to pacoshsky de Crothoszino*; tamże, k. 53: *alberto pacosrky de Crothoszino*.

¹⁵¹ Tamże, Gr. 2, s. 253: *alb[er]ti Cast[ellano] olim Szremensi una cu[m] [...] kath[er]ina [con]sorte [...] Jacobi bone me[m]orie Cast[ellano] [con]da[m] Szreme[n]si*.

¹⁵² Tamże, s. 384: *Alb[er]t[us] de pakost [con]da[m] Cast[ellanus] Szreme[n]sis*.

¹⁵³ TDReg, Gniezno, cz. 2, nr 1613 (regest): *G. Wojciech Pakostski z Krotoszyna, pl. p. Wincentemu i Wojciechowi, bciom rodz. niedzielnym, dz-om z Szirnyk*.

¹⁵⁴ AP Poznań, Kcynia Z. 3, k. 28v: *alb[er]tus de pakosth Cast[ellanus] Szremen[si]*s.

¹⁵⁵ Tamże, k. 29: *alb[er]to de pakosth cast[ellano] Szremen[si]*.

¹⁵⁶ Tamże, Kalisz Z. 15, k. 185v: *alb[er]to de Coszminek*.

¹⁵⁷ Por. przyp. 8.

B.58.I. Wojciech z Łabiszyna¹

Syn Wojciecha Kościelca z Pakości². Pisał się Pakości³, z *de Lapidea Ecclesia*⁴, i Łabiszyna⁵. W historiografii przypisuje mu się dwie żony, z czego ostatnia miała mieć na imię Zofia⁶. Miał synów Mikołaja z Kościelca⁷ i Macieja z Łabiszyna⁸ oraz nieznaną z imienia córkę⁹. W historiografii dodatkowo uważa się, że miał jeszcze dwóch synów: Grzymka z Cieślina¹⁰ i Jana z Ostrowa¹¹ oraz jeszcze jedną nieznaną z imienia córkę¹². Posiadał Pakość¹³, Krzywosąd Stary¹⁴ i Nowy¹⁵, Cieślin¹⁶, Wielowieś¹⁷, Kościelec¹⁸, Mamlicz¹⁹, Łabiszyn²⁰, Mochle²¹, Dobrzelevice²², Lutkowo²³. Pełnił urząd podczaszego inowrocławskiego²⁴ oraz wojewody brzeskiego²⁵.

¹ Por. A.II.9., nr 5.

² Por. A.IV.1., s. 123.

³ *Przywileje dla Przyłubia*, nr 1: *Albertus de Pakoscz palatino Brzestensi*.

⁴ AP Bydgoszcz, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, pow. Mogilno, sygn. 6\448\0\35: *Albertus pallatinus cuyaviel[nsis] heres de Lapidea eccl[es]ia*.

⁵ AGAD, Metryka Koronna, ks. 97, k. 66-66v: *alberto de labischin Palatino Brzesten[si] Nicolao Judici de Kosciol Joanni Ostrowski*.

⁶ Por. A.VI.1., s. 128-129.

⁷ Tamże, s. 129-130.

⁸ Por. A.VI.2., s. 131.

⁹ *Joannis de Czarnkow Chronicon*, s. 728: *Mensis itaque Julii die X, Domarathus castellanus Posnaniensis de Ungaria rediens venit Zneyam ad Bodzantham archiepiscopum saepedictum cum socero suo Alberto palatino Cuyaviensi*; tekst tłumaczony: *Kronika Janka z Czarnkowa*, s. 132-133: „Dnia 10 miesiąca lipca, kasztelan poznański Domarat, powróciwszy z Węgier, przybył do arcybiskupa gnieźnieńskiego Bodzanty do Żnina, razem z teściem swoim Wojciechem, wojewodą kujawskim”.

¹⁰ Por. A.VI.1., s. 127-128.

¹¹ Tamże, s. 126-127.

¹² Tamże, s. 124-126.

¹³ *Przywileje lokacyjne Przyłubia*, nr 1: *Stanislai dicti Kiwalicz, iudicis Cuiaviae, haeredis de Ostrów [...] Albertus de Pakoscz palatino Brzestensi [...] hectore subpincerna*.

¹⁴ KDW, T. III, nr 1466: *Albertus palatinus et frater eius patruelis Hector subpincerna Brestenses, nostri fideles, sani mente et corpore existentes, pura et sincera intencione ac matura deliberacione prehabita, divisionem hereditatum suarum nominatim infrascriptarum: Crziwosandza, nova et antiqua Cesslino, Welaves, ambe partes Kosczola, Manlicze, Labissino, Mochle, Ostrow cum molendino, Riwithvi (vacuum) cum lacu qui dicitur Mezlno, Sodlogosz cum lacu, Peccyno, Luthcowo, Paczosc et omnia prata in Micorzino: inter se fecerunt, que dinoscitur esse talis: videlicet quod ex huiusmodi divisione, hereditates seu possessiones subsequentes, scilicet Krzywosandza, nova et antiqua Tesslino, Welaves, ambe partes Koszczola, Mamlicze, Lambissino et Mochle, domino Alberto palatino supradicto pro sua parte et totali porcione cesserunt*.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże, nr 1371: *Albertus palatinus Cuyaviensis [...] villam suam dictam Dobryiowicze [...] pro ipsius villa dicta Luthcowo [...] commutacionis*.

²³ Tamże.

²⁴ *UrzędniczyKuj*, s. 98, nr A258.

²⁵ Tamże, s. 71, nr A147.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił 21 września 1345 r., gdy razem z ojcem, stryjem i bratem stryjecznym, sprzedał wieś Łącko, Hektorowi²⁶. Następnie, dnia 26 grudnia 1354 r. świadkował przy sprzedaży przez księcia Władysława Garbatego klasztorowi strzelińskiemu 1,5 łana w Łojewie, które wcześniej zostało przysądzone księciu za morderstwo jego sługi²⁷. Z kolei, 11 listopada 1355 r. był obecny przy lokowaniu wsi Ostrowąż przez Władysława Garbatego²⁸, podobnie jak 3 stycznia 1358 r., gdy król Kazimierz przyłączył dwa młyny na rzece Wzdroje do wsi Roskadlino²⁹. Dnia 18 stycznia 1358 r. świadkował przy arbitrażu między księciem mazowieckim Ziemowitem a biskupem poznańskim Janem³⁰, a dwa dni później przy nadaniu królewskim dla Paska prawa lokacji Benic³¹. W takim samym charakterze wystąpił w ten sam dzień, przy nadaniu dla Jana Wilkowiec prawa lokacji Bytonia³², zaś tydzień później zamienił swoje Dobrzelewie na Lutkowo³³. Tego samego dnia uczestniczył przy zamianie Łącka i Wilcze – należące do Hektora – na Szpetal Górny, Zaduszniki, Glewo i Złotopole, będące własnością klasztoru byszewskiego³⁴. Dzień później świadkował przy sprzedaży przywileju menniszego w Poznaniu niejakiemu Janowi³⁵. Pierwszego lutego tego roku arcybiskup Jarosław zatwierdził zamianę Dobrzelewiec na Lutkowo³⁶. Siódmego czerwca Wojciech był obecny przy odnowieniu przywileju dla Kościoła gnieźnieńskiego przez króla Kazimierza Wielkiego³⁷.

Dziewiątego lutego 1359 r. wraz ze swoim bratem stryjecznym Hektorem z Pakości lokował Pakość³⁸. Dwa dni później brał udział w lokacji Przyłubia przez Stanisława Kiwałę z Ostrowa³⁹. Zaś kolejne trzy dni później świadkował przy potwierdzeniu przez monarchę zamiany posiadłości Kościoła gnieźnieńskiego Chrościc, Królowic i Czarkowa na 400 grzywien⁴⁰. W ten sam dzień w jego obecności książę Siemowit III mazowiecki zawarł ugodę z

²⁶ KDW, T. VI, nr 139: *Albertus, videlicet palatinus Brestensis, cum filio suo Voiciecho.*

²⁷ AP Bydgoszcz, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, pow. Mogilno, sygn. 6\448\0\23: *Alberto subpinc[er]na Wladislavien[si].*

²⁸ KDP, T. I, nr 120: *Alberto subpincerna Wladislaviensi.*

²⁹ Tamże, T. II/2, nr 511: *Alberto palatino [...] Cuiaviensibus*; zdaniem J. Bieniaka (*UrzednicyKuj*, s. 48, nr 14) wydawcy KDP źle rozwiązali datę dzienną tego dokumentu. Prawidłową datę podaje: MRPS, P. IV/3, Supplement, Varsaviae 1915, nr 189.

³⁰ KDW, T. III, nr 1369: [...] *Alberto Cuyavie palatinis.*

³¹ Tamże, T. VI, nr 177: *Alberto palatino Cuiaviensi.*

³² KDP, T. II/2, nr 510: *Alberto Palatino [...] Cuiaviensibus.*

³³ KDW, T. III, nr 1371: *Albertus palatinus Cuyaviensis.*

³⁴ Tamże, nr 1372: [...] *Alberto Brestensi palatinis.*

³⁵ Tamże, nr 1373: [...] *Alberto Cuyavie palatinis.*

³⁶ Tamże, nr 1375: *Alberto herede de Pacocz et palatino Cuyavie.*

³⁷ Tamże, nr 1380: [...] *Alberto Brestensi palatinis.*

³⁸ Tamże, nr 1397: *Alberti palatini et Hectoris subpincerne Brestensium, fratrum.*

³⁹ *Przywileje lokacyjne Przyłubia*, nr 1: *Stanislai dicti Kiwalicz, iudicis Cuiaviae, heredis de Ostrow [...] Alberto de Pakosc palatino Brzestensi [...] Hectore subpincerna [...] Brzestensibus.*

⁴⁰ KDW, T. III, nr 1400: *Alberto Cuyaviensi [...] palatinis.*

księżną Elżbietą⁴¹. Czwartego marca 1360 r. był obecny przy ustalaniu dochodów z dziesięcin dla Kościoła gnieźnieńskiego z Wielkopolskich posiadłości króla polskiego⁴². Z kolei, dnia 24 kwietnia, wystąpił w testacji dyplomu wystawionego przez Hektora z Pakości odnośnie jeziora Sępólno⁴³. Zaś 13 lipca sam wystawił dokument potwierdzający kupno wsi Wiskitno przez klasztor byszewski od Mścislawy z Ludzisk⁴⁴. Pierwszego lipca jeszcze tego roku świadkował na dokumencie sędziego kujawskiego, który rozstrzygnął spór między klasztorami strzeleńskim i mogileńskim⁴⁵. Następnie, 16 stycznia 1361 r. uczestniczył jako świadek, w potwierdzeniu przez króla Kazimierza Wielkiego przywileju nawigacyjnego dla klasztoru w Tyńcu⁴⁶, podobnie jak i dwa dni później, w potwierdzeniu przywileju królewskim dla klasztoru łędzkiego⁴⁷ i 25 kwietnia, gdy monarcha nadał immunitet wsiom klasztoru św. Magdaleny w Płocku⁴⁸ oraz 5 maja tego roku, kiedy król zatwierdził granicę między Duninowem a Brwilnem⁴⁹.

Dnia 22 stycznia 1362 r. był obecny przy nadaniu prawa lokacji wsi Goliny dla Stanisława Kiwały z Ostrowa⁵⁰, zaś tydzień później podzielił swoje dobra z Hektorem z Pakości⁵¹. Pierwszego lutego tego roku świadkował przy królewskim potwierdzeniu sprzedaży Witkowa Cystersom z Byszewa przez Waldka, syna Jana z Wałdowa⁵², nazajutrz przy podobnym potwierdzeniu przywileju, danego niegdyś, przez księcia Władysława Odonica, klasztorowi trzemeszeńskiemu⁵³, zaś 18 lutego 1364 r. przy zatwierdzeniu sprzedaży młyna przed bramą do Brześcia przez Jana Schomberga⁵⁴. Pierwszego czerwca tego właśnie roku uczestniczył w sporze między Tomkiem z Pomorzana a Tomkiem z Gazowa, który rozsądził Hektor z Pakości na korzyść tego ostatniego⁵⁵. Następnie, dnia 18 listopada 1366 r., świadkował przy sprzedaży wójtostwa we wsi Wola przez Makrona Pomórkę⁵⁶, a 26 grudnia 1367 r. przy zatwierdzeniu testamentu Jakusza i Pietrasza, synów Piotra Świnki ze Strzyg⁵⁷.

⁴¹ NKDM, cz. III: *Dokumenty z lat 1356-1381*, wyd. S. Kuraś, I. Sulkowska-Kuraś, Warszawa 2000, nr 27: [...] *Alberto Brestensi palatinis*.

⁴² KDW, T. III, nr 1416: [...] *Alberto Cuiaviensi palatinis*.

⁴³ Tamże, nr 1427: *Hectorem de Pacost* [...] *Alberti palatini*.

⁴⁴ Tamże, nr 1437: *Albertus palatinus Brestensis*.

⁴⁵ Tamże, nr 1455: *Stanislao de Insula, iudice generali terre Cuyavie* [...] *Adalberto palatino Brestensi*.

⁴⁶ Tamże, nr 1463: *Alberto palatino Cuiaviensi*.

⁴⁷ Tamże, nr 1464: *Alberto palatino Brestensi*.

⁴⁸ NKDM, cz. III, nr 50: *Alberto Cuyaviensi* [...] *palatinis*.

⁴⁹ Tamże, nr 53: [...] *Alberto Cuiaviensi palatinis*.

⁵⁰ KDW, T. VI, nr 198a: *Alberto pallatino Cuiaviensi*.

⁵¹ Tamże, T. III, nr 1466: *Albertus palatinus et frater eius patruelis Hector subpincerna Brestenses*.

⁵² Tamże, nr 1467: *Alberto Brestensi palatinis*.

⁵³ Tamże, nr 1468: *Alberto Cuyaviensi* [...] *palatinis*.

⁵⁴ KDP, T. II/2, nr 520: *Alberto palatino* [...] *Cuiaviensibus*.

⁵⁵ DKM, s. 150, nr 81: *Hector, generalis iudex Cuyavie et heres de Pacoscz* [...] *Alberti palatini*.

⁵⁶ KDP, T. II/1, nr 278: *Alberto palatino Cuyaviensi* [...] *Jectore Iudice Cuiaviensi*; Błąd w dacie w tym wydaniu (18 listopad 1346). Osoby wymienione na tym dokumencie wówczas nie pełniły swoich urzędów (por. *UrzednicyKuj*, s. 95, nr A245).

⁵⁷ KDP, T. II/2, nr 523: *Alberto Palatino Cuyaviensi*.

Dnia 20 maca 1368 r. uczestniczył przy potwierdzeniu transakcji dokonanej przez Rainalda, który scedował swoją wieś Balczewo na Ottona Przychoda⁵⁸, zaś 16 grudnia przy nadaniu królewskim lenna panom von Osten⁵⁹. Dwa dni później w wystąpił w takim samym charakterze, gdy Kazimierz Wielki zatwierdził posiadłości klasztoru byszewskiego w ziemi nakielskiej⁶⁰ i kiedy Hektor z Pakości przysądził sołectwo w Sławsku niejakiemu Piotrowi⁶¹. Dnia 12 marca 1369 r. sędzia kaliski Tomisław rozstrzygnął spór między Wojciechem a Bogusławem z Piłatowa i Henrykiem z Rynarzewa o młyn na rzece Noteci⁶², a 13 stycznia 1370 r. król Kazimierz Wielki potwierdził ten stan rzeczy⁶³. Natomiast, 14 lutego jeszcze tego roku, był obecny przy sporze o młyn w Radziejowie⁶⁴. Zaś 25 czerwca 1371 r. wystąpił jako świadek na dokumencie Każka Szczecińskiego, w którym transumował dyplom zmarłego monarchy, dla klasztoru byszewskiego i nadał im jednocześnie prawo budowy mostu na rzece Brdzie⁶⁵. Siódmego grudnia tego roku świadkował przy zatwierdzeniu przez starostę Ottona z Pilicy, zamiany dokonanej między podkomorzym poznańskim Sędziwoja i klasztorem w Łeknie⁶⁶. Dnia 25 grudnia 1374 r. uczestniczył przy nadaniu księcia szczecińskiego dla Świętosława⁶⁷.

Później, 30 kwietnia 1375 r., rozsądził razem z Hektorem z Pakości spór o dziesięciny z Zadusznik i Szpetala między Jadwigą z Wilkowic a klasztorem byszewskim⁶⁸. Natomiast 25 czerwca tego roku był obecny przy rozsądzeniu procesu o tereny wokół wsi Wrąbczyn⁶⁹. Nazajutrz w podobnym charakterze wystąpił na dokumencie wystawionym przez Sędziwoja z Szubina, w którym zatwierdził ów spór⁷⁰. Z kolei, 13 września 1375 r. był świadkiem potwierdzenia przywilejów dla kościoła parafialnego w Wyszogrodzie⁷¹, tak jak dnia 21 grudnia 1376 r. przy potwierdzeniu kupna łąki nad Kotomierzycą przez opata byszewskiego⁷². W takim samym charakterze pojawił się 19 września 1378 r., przy ratyfikowaniu zamiany między

⁵⁸ KDW, T. III, nr 1593: *Alberto palatino Cuyaviensi*.

⁵⁹ Tamże, T. VI, nr 222: [...] *Woytkone Cuiaviensi palatinis*.

⁶⁰ Tamże, T. III, nr 1605, 1606: *Alberto Cuyaviensi [...] palatinis [...] Ectore iudice Cuyaviensi*.

⁶¹ KDP, T. II/1, nr 310: *Hoector iudex cuyaviensis [...] Alberti palatini*.

⁶² KDW, T. III, nr 1610: *Albertus palatinus Brestensis*.

⁶³ Tamże, nr 1635: *Albertus palatinus Brestensis*.

⁶⁴ AGAD, Metryka Koronna, ks. 34, k. 184v-185: *alberto Palatino [...] Jactor Judice Cuyavien[si]*.

⁶⁵ *Kujawskie dokumenty księcia słupskiego Kazimierza IV (Każka) z lat 1371-1376*. Cz. I, wyd. D. Karczewski, ZH 68 (2002), z. 1, nr 1: *Alberto palatino Cuyavie*.

⁶⁶ KDW, T. III, nr 1653: [...] *Woycechone Cuyaviensi palatinis*.

⁶⁷ *Kujawskie dokumenty księcia słupskiego Kazimierza IV (Każka) z lat 1371-1376*. Cz. II, wyd. D. Karczewski, ZH 68 (2002), z. 2, nr 7: *Alberto palatino Brestensi*.

⁶⁸ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0113: *Albertus palatinus hector Judex Cuyavien[sibus]*.

⁶⁹ KDW, T. III, nr 1722: [...] *Alberto Brestensi palatinis*.

⁷⁰ Tamże, nr 1723: [...] *Alberto Brestensi palatinis*.

⁷¹ *Kujawskie dokumenty*, Cz. II, nr 10: *Alberto palatino Brestensi*; Dokument nosi datę: *anno domini millesimo trecentesimo quadragesimo nono*, ale należy ją emendować, gdyż wówczas książę Kazimierz już nie żył, por. KDP, T. II/2, nr 501.

⁷² *Kujawskie dokumenty*, Cz. II, nr 9: *Alberto palatino Brestensi*.

bożogrobcami gnieźnieńskimi a braćmi z Dziećmiarek⁷³. W 1380 r. rozstrzygnął spór między starostą kujawskim Pietraszem i klasztorem w Strzelnie⁷⁴. Dnia 17 kwietnia 1382 r. był obecny przy potwierdzeniu nadania ziemi dobrzyńskiej i bydgoskiej Władysławowi Opolczykowi przez Ludwika Węgierskiego⁷⁵. W wojnie domowej, toczącej się w Wielkopolsce stanął po stronie Domarata z Pierzchna⁷⁶. Dnia 16 lutego 1383 r. Wojciech napadł w okolicach Powidza na wozy kupieckie⁷⁷. Zaś dziesiątego marca zaatakował wsie Mikołaja z Chomiąży⁷⁸. Dokładnie cztery miesiące później uczestniczył w zajęciu miasta Żnina przez Domarata z Pierzchna⁷⁹. Dnia 12 grudnia z kolei świadcował przy układzie Siemowita IV z królową Jadwigą⁸⁰, a 10 marca 1386 r., gdy Władysław Opolczyk lokował Jaksice⁸¹.

B.59.I. Wojciech z Pakości¹

Syn Grzymisława Kościelca². Pisał się z Kościelca³ i Pakości⁴. Miał braci: Bogumiła z Pakości⁵, Floriana biskupa płockiego⁶ oraz Świętopełka Grzymisławowica⁷. Ponadto, w historiografii uważa się, że miał dodatkowo braci: Hektora z Łącka⁸, Grzymisława Kościelca⁹ i

⁷³ KDW, T. III, nr 1754: *Alberto palatino Cuyaviensi*.

⁷⁴ Por. przyp. 3.

⁷⁵ KDW, T. VI, nr 276: *Alberto palatino Brestensi*.

⁷⁶ Por. A.IV.1., przyp. 75.

⁷⁷ Por. B.18.I., przyp. 36.

⁷⁸ *Joannis de Czarnkow Chronicon*, s. 728: *Uno quoque die, videlicet tertia feria, X die Martii mensis, exeuntes de Nakel, Nicolao de Chomanscha, judici Kalisiensi sex villas circa Zneynam situatas, veluti hostes extranei et non indigenae devastarunt et non solum equos et pecora, sed etiam omnia alia animalia et domorum omnem supellectilem, currus rusticorum spoliatorum onerantes, secum deduxerunt et abducebant, foetibus pecorum et pecudum tantummodo relictis, quos tamen absque alimento uberum mori oportebat*; tekst tłumaczony: *Kronika Janka z Czarnkowa*, s. 118: „Pewnego dnia, mianowicie we wtorek 10 marca, wypadli z Nakła i, jak wrogowie, nie zaś współziomkowie, spustoszyli Mikołajowi z Chomiąży, sędziemu kaliskiemu, sześć wsi, położonych około Żnina, gdzie zabrali nie tylko konie i bydło, lecz i resztę inwentarza, wszystkie zaś sprzęty domowe zawieźli do siebie na wozach, zagrabionych włościanom, pozostawiając na miejscu tylko plód bydłocy, który bez pokarmu matek musiał wyginać”.

⁷⁹ Por. przyp. 9.

⁸⁰ KDP, T. II/2, nr 532: [...] *Alberto Brestensi Palatinis*.

⁸¹ Por. przyp. 5.

¹ Por. A.II.9., nr 1 i 2.

² Por. A.VI.1., s. 115, 121-122.

³ KDP, T. II/2, nr 476: *Woythecone de Coszcielec subpincerna Brzestensi*.

⁴ KDW, T. II, nr 1202: *Voytech palatinus Cuyaviensis et heres de Paccoscz*.

⁵ LitesZak, T. I, s. 348: *Dixit eciam, quod quidam frater suus, ipsius testis qui loquitur, dictus Bogumilus, fuit factus capitaneus in dicta terra*.

⁶ Florian przyznał się do braterstwa z Bogumilem (LitesChł, wyd. s. 27: *Interrogatus, qualiter sibi de hoc constet, respondit, quod „homines eorum, ymo et frater meus germanus Bogumilus, miles tenuit Suecze aliquot tempore nomine dominorum Primislii et Kasimiri ducum Cuyauie, qui nomine prefati regis, tunc ducis, dictum castrum possidebant”*). Zatem Florian jako brat Bogumiła, był również bratem wojewody brzeskiego.

⁷ KDW, T. VI, nr 139: *Albertus, videlicet palatinus Brestensis, cum filio suo Voiciecho et Suenthopelkone fratre suo necnon Bartosio filiastro suo*.

⁸ Por. A.VI.1., s. 116-120.

⁹ Por. przyp. 2.

Gerwarda z Trzaskowa¹⁰. Miał syna Wojciecha z Łabiszyna¹¹. Posiadał Kościelec¹², Pakość¹³, Cielęta¹⁴, Świerczyny¹⁵ i Łącko¹⁶. Pełnił urząd podczaszego brzeskiego¹⁷ i tamtejszego wojewody¹⁸.

Z jego zeznań na procesie warszawskim wiadomo, że w czasie rządów księcia Mściwoja II przebywał na Pomorzu¹⁹. Był również obecny przy objęciu Pomorza przez Przemysła II po śmierci księcia pomorskiego²⁰. Widział także tego władcę, już jako króla na Pomorzu²¹. Był również obecny, gdy Jakub Świnka był w Grucznie, czyli dnia 16 kwietnia 1300 r.²². Zeznał także, że przebywał na Pomorzu w czasie rządów Władysława Łokietka²³.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się dnia 25 kwietnia 1316 r., gdy był świadkiem sprzedaży Rokitek²⁴. Następnie, 16 grudnia 1322 r., w takim samym charakterze wystąpił na przywileju wydanym przez Władysława Łokietka dla Radziejowa²⁵. Dnia 28 kwietnia 1325 r. był obecny przy potwierdzeniu królewskim darowizny Koszut przez Boguszę Hektorowica na rzecz klasztoru w Łądzie²⁶, tak jak 29 maja przy zaświadczeniu, że kmiecie z Dolan będą pracować na rzecz wspomnianych mnichów²⁷. Jeszcze w 1326 r. był świadkiem na dokumencie księcia Przemysła, w którym nadał on swojemu włodarzowi 2 łany w Jaksicach i 2 łany w

¹⁰ Por. A.VI.1., s. 123.

¹¹ KDW, T. VI, nr 139: *Albertus, videlicet palatinus Brestensis, cum filio suo Voiciecho*; por. A.VI.1., s. 123.

¹² KDP, T. II/2, nr 476: *Woythecone de Coszcielec subpincerna Brzestensi*.

¹³ KDW, T. II, nr 1202: *Voytech palatinus Cuyaviensis et heres de Paccoscz*.

¹⁴ LitesZak, T. I, s. 350: [...] *habet duas villas in terra Michaloviensi, videlicet Celanta et Swiricini*.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ KDW, T. VI, nr 139: *Albertus, videlicet palatinus Brestensis, cum filio suo Voiciecho et Suenthopelkone fratre suo necnon Bartosio filastro suo [...] haereditatem suam, dictam vulgariter Lanczsko*.

¹⁷ *UrządnicyKuj*, s. 55, nr A53.

¹⁸ Tamże, s. 71, nr A145.

¹⁹ LitesZak, T. I, s. 347: *Interrogatus de causa sciencie dixit, quia ipse testis qui loquitur vidit in dicta terra ducem Mistiwoyom dominum et ducem illius terre Pomoranie, et pluries fuit cum eo in dicta terra et vidit quod dictam terram tenebat et possidebat pacifice et quiete ut dixit*.

²⁰ Tamże, s. 348: [...] *sed post mortem [Mostiwoyo] ipsius [Premislius] immediate ipsam recepit et possedit et tenuit pacifice et quiete sicut dominus et rex Polonie usque ad mortem suam, et ipse testis qui loquitur vidit in dicta terra Pomoranie ipsum dominum Premislium quondam regem dominari et regnare sicut in terra sua et regni sui Polonie et sicut in terra que est infra regnum et que est de regno Polonie*.

²¹ Tamże, s. 348: [...] *et ipse testis qui loquitur fuit pluries cum eo in dicta terra et tunc vidit, quod dominabatur in ea sicut dominus et rex et ita reputabatur per omnes, et omnes obediebant et serviebant sibi sicut domino dicte terre et regi Polonie pacifice et quiete per totam terram et per omnia castra, villas et loca ipsius ut dixit*; por. B.6.I., przyp. 6.

²² LitesZak, T. I, s. 348: *Interrogatus, ubi vidit eos, dixit quod vidit dominum archiepiscopum in quadam villa sua dicta Groczno et in aliis villis circumvicinis*.

²³ Tamże, s. 348: *Interrogatus de causa sciencie dixit, quia ipse testis qui loquitur vidit eum [Wladislao] in dicta terra Pomoranie in Swecze et in Gdanska et per totam terram dominari sicut dominum et regem*.

²⁴ KDP, T. II/2, nr 476: *Woythecone de Coszcielec subpincerna Brzestensi*.

²⁵ Tamże, T. I, nr 106: *Alberto dicto Costellicz Subpincerna Cujaviensi*.

²⁶ KDW, T. II, nr 1053: *Alberto palatino Brestensi*.

²⁷ Tamże, nr 1055: *Vochechone palatino Cuiaviensi*.

Tucznie²⁸. Dwunastego marca 1329 r. uczestniczył przy przeniesieniu przez księcia Władysława Garbatego wsi Lubin, Wola, Dąbrówka i Murzynowo na prawo chełmińskie²⁹. Później, 23 stycznia 1330 r. zatwierdził sprzedaż Oporowa przez Przeclawę, siostrze Świętosławie, za 40 grzywien³⁰. W 1332 r. dowodził obroną Brześcia³¹ i Pakości przed atakiem Krzyżaków³². Szóstego stycznia 1335 r. był obecny przy zamianie Niestronna, należącego do Kiełcza Piotrowica na Podolin, będący własnością kapituły gnieźnieńskiej³³.

Jedenastego marca 1337 r. wystąpił na dokumencie Władysława Garbatego, w którym oddał on Krzyżakom ziemię dobrzyńską³⁴. Dwa lata później został zaprzysiężony w Uniejowie w jako 81 świadek oskarżenia w procesie polsko-krzyżackim³⁵. Zeznania swoje złożył dziewiątego kwietnia tego roku³⁶. Zaś dnia 28 września 1339 r. uczestniczył przy zamianie dóbr między Mikołajem Bąkiem a Maciejem biskupem wrocławskim³⁷. Dzień później polubownie, wspólnie z Nasięgniewem sędzią brzeskim, rozstrzygnął spór o granice pomiędzy Witkowem, należącym do biskupstwa wrocławskiego, a wsią Powałkowice, utrzymując w mocy dotychczasowe postanowienia³⁸. Szóstego stycznia 1341 r. rozgraniczył wsie: Łącko i Comorsa z Wierzchucinem³⁹. Następnie, 3 marca 1342 r., wystąpił bezimiennie, gdy sędziowie polubowni: Henryk Dusmer komtur brodnicki oraz wicekomtur Jan zaświadczyli, że synowie Engelberta z Grążaw rzekli

²⁸ AGAD, Archiwum Publiczne Potockich, rkps 304, k. 693-694: *Bogumil Castellanus Bydgostiens[is] Albertus Palatinus Brestens[i] heredes de Wasosz Vincentius Judex Vladisla[viensis] Jascho su[b]camerari[us] heres de Kosciól.*

²⁹ KDP, T. II/2, nr 481: *Alberto dicto Koscieliecz, palatino Brzestensi.*

³⁰ Tamże, T. II/1, nr 250: *Albertus Palatinus [...] Brestenses.*

³¹ LitesZak, T. I, nr 349: *Interrogatus de causa science dixit, quia ipse testis qui loquitur vidit et presens fuit in civitate Brestensi, quando dicti Cruciferi cum eorum valido exercitu et cum machinis et aliis instrumentis bellicis eam vallaverunt et expugnaverunt et demum occupaverunt violetner, quia ipse testis qui loquitur tunc erat et fuit palatinus in dicta terra pro dicto domino Wladislao, quando dicti Cruciferi dictam terram occuparunt et expugnarunt; de dictis Cruciferis intransibus et occupantibus dictam civitatem Brestensem, ipse testis qui loquitur qui erat in dicta civitate cepit fugam et exivit dictam civitatem ut melius potuit.*

³² Por. A.VI.3., przyp. 137; *Annales*, lib. IX, s. 174: *Hanc autem calamitatem Albertus de Koszelecz Brestensis pallatinus magno devitans animo, unus solus repertus est, qui in castro Pakoscz se recludens et egregie illud tutatus est, et sepe hostibus fuis devinci artarique non potuit in dedicionem*, tekst tłumaczony: *Roczniki*, ks. IX, s. 217: „Jedynie wojewoda brzeski Wojciech z Kościelca uniknął dzięki odwadze tej kłęski. Zamknąwszy się w zamku Pakość bronił go dzielnie i rozbijając raz po raz wrogów, nie dał się pokonać i zmusić do poddania się”; Mimo pozytywnej oceny czynów Wojciecha przez starszą historiografię [W. Moszczeńska, *Rola polityczna*, s. 65; J. Karwasieńska, *Sąsiedztwo kujawsko-krzyżackie 1235-1343*, Warszawa 1927, s. 169-174; S.F. Zajączkowski, *Polska a Zakon krzyżacki w ostatnich latach Władysława Łokietka*, Lwów 1929, s. 268-274], został oskarżony przez Jana Baszkiewicza o zdradę (J. Baszkiewicz, *Powstanie*, s. 299, przyp. 237). Przekonująco jednak obronił Pakoskiego: J. Bieniak, *Rola Kujaw w Polsce piastowskiej*, ZK 1 (1963), s. 64, przyp. 240.

³³ KDW, T. II, nr 1144: *Alberto palatino Cuyaviensi.*

³⁴ DKM, s. 139, nr 71: *Alberto Cuyaviensi.*

³⁵ LitesZak, T. I, s. 111: *Albertum palatinum Brestensem.*

³⁶ Tamże, s. 346-351.

³⁷ KDP, T. II/1, nr 268: *[...] Alberto Brestensi, palatinis; Johanne Wladislaiensi [...] iudicibus.*

³⁸ Tamże, nr 269: *Albertum palatinum [...] brestensem [...] Johanne iudice [...] wladislaiensibus.*

³⁹ KDW, T. II, nr 1202: *Voytech palatinus Cuyaviensis et heres de Paccoscz.*

się na rzecz biskupa płockiego Klemensa pretensji do łąk i budowy młyna, w zamian biskup darował im 8,5 grzywien zaległego czynszu⁴⁰.

Dnia 27 marca 1343 r. świadcował przy potwierdzeniu rozgraniczenia wsi Pniewy i Grzmiącej⁴¹, podobnie jak i 8 lipca przy podpisaniu traktatu kaliskiego, kończącego wojnę między Zakonem krzyżackim, a Polską. Razem z innymi urzędnikami przyrzekł wielkiemu mistrzowi Rudolfowi Koenigowi i Zakonowi krzyżackiemu, że nie będą popierać króla, gdyby ten zechciał zerwać świeżo zawarty pokój z Zakonem co do ziemi pomorskiej, chełmińskiej i michałowskiej⁴². Dnia 21 września 1345 r. monarcha potwierdził sprzedaż Łącka Hektorowi przez Wojciecha⁴³. W 1347 r. przebywał w Jerozolimie⁴⁴, a już dnia 19 marca 1348 r. król zatwierdził rozsądzenie przezeń sporu pomiędzy klasztorem byszewskim a Dzierzkiem ze Skrzynna, Andrzejem ze Służewa i Adamem *Ligaszcem*⁴⁵. Jeszcze w tym roku uczestniczył w darowiźnie na rzecz Cystersów łądzkich wsi Łęg przez Dobiesława Żyrowica⁴⁶, co potwierdził starosta kujawski Przedbór z Konieczpola⁴⁷. Wtedy także, rozgraniczono w jego obecności wsie Kurowo, Gumowo i Baruchowo⁴⁸. Mniej więcej w tych latach (1348-1349), piątego października, był świadkiem przywileju księcia dobrzyńskiego Władysława dla Raczysława z Żurawina⁴⁹. Ostatni raz w źródłach pojawił się czwartego października 1349 r., gdy razem z innymi dostojnikami potwierdził przekazanie Trzebiatowa przez Adama z Wapna Kościołowi wrocławskiemu⁵⁰.

⁴⁰ PrUB, Bd. III/2, nr 434: *Actum et datum in Czelenthi villam filiorum quondam Grimislai*; por. A.IV.1., s. 122.

⁴¹ KDW, T. II, nr 1213: *Alberto Koszelec Cuyaviensi palatino*.

⁴² Tamże, nr 1221: *Albertus Brestensi*.

⁴³ Tamże, T. VI, nr 139: *Albertus, videlicet palatinus Brestensis, cum filio suo Voiciecho et Suenthopelkone fratre suo necnon Bartosio filiastro suo*.

⁴⁴ M. Głodek, *Utopia*, s. 133: *un grant braon de ruyame de Polaine Albert Pachost*.

⁴⁵ KDW, T. VI, nr 148: *Alberto dicto Coszelec palatino Cuyaviensi [...] Johanni Wladislaiensi*.

⁴⁶ Tamże, nr 153: *Albertum palatinum Brestensem*; tamże, T. II, nr 1271: *Alberto palatino Brestensi*.

⁴⁷ Tamże, T. II, nr 1280: *Albertus palatinus Brestensis*.

⁴⁸ KDP, T. II/1, nr 280: *Alberto palatino brestense*.

⁴⁹ DKM, s. 207, nr 30: *Alberto dicto Coszelec Cuyaviensi*; Dokument datowany jest na lata 1347-1352, lecz należy zauważyć, że 1347 r. Wojciech był w Jerozolimie, natomiast ostatni raz wystąpił w 1349 r. Zatem uściśliłbym zakres czasowy tego dyplomu na lata 1348-1349.

⁵⁰ Tamże, s. 141, nr 173: *Albertus, palatinus Brestensis, Johannes iudex Wladislaiensis*.

B.II. Rodzina poszczególnych Lasków

B.1.II.1. Anna z Grąbiewa¹

Córka Wincentego². Pisała się z Grąbiewa³. Miała siostrę Dorotę z Grąbiewa⁴. Posiadała Grąbiewo⁵ i Kurowo⁶.

Jedyny raz w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1462 r., gdy wspólnie z siostrą i stryjem, za zgodą wujów i innych stryjów, sprzedała połowy swoich posiadłości: Grąbiewa i Kurowa, za 400 grzywien⁷.

B.1.II.2. Dorota z Grąbiewa¹

Córka Wincentego². Pisała się z Grąbiewa³. Miała siostrę Annę z Grąbiewa⁴. Posiadała Grąbiewo⁵ i Kurowo⁶.

Jedyny raz w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1462 r., gdy wspólnie z siostrą i stryjem, za zgodą wujów i innych stryjów, sprzedała połowy swoich posiadłości: Grąbiewa i Kurowa, za 400 grzywien⁷.

¹ Być może to właśnie ona była matką Barbary z Sadów, której syn przyznał się, że jego babka macierzysta była herbu Leszczyc (*Materyały do Historyi Prawa*, nr 234: *Iohannem Camyenski ex utroque parente fuisse et esse legitime procreatum ac nobilem genitum de armis [...] ex matre Barbara de Schadi Nalecz, et ex antiqua matre matris de Dokowo de armis Leszczic alias Brog*). Równie dobrze jednak to mogła być jej siostra. Istnieje jeszcze możliwość, że żadna z nich, bowiem w 1462 r. były jeszcze pannami (por. przyp. 2), a w 1508 r., jej wnuk już był pełnoletni. Zatem być może matką Barbary z Sadów była nieznana źródłom córka Wojciecha z Doków lub Andrzeja z Doków. Nie jesteśmy w stanie tego rozstrzygnąć.

² Anna i Dorota zostały określone jako *nepotisse* Florianiana z Grąbiewa (AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 86: *florianus de Grambyewo et generose virgines anna et dorothea sorores germane nepotisse ip[s]ius germane cum ip[s]o indivisie filie nobilis vincency bone m[em]orie de Grambyewo cum Nobilibus andrea de Grambyewo Johanne sarbsky et Jaroslao dokowski patruis ip[s]arum Thoma Szremski awunvulo germano, et Johanne othusky awunculo [...] medietates villarum seu hereditatum Grambrywo et Curowo in districtu Costen[sis] [...] vendider[un]t*), przeto powinny być one jego wnuczkami. Jednak Wincenty, ojciec Anny i Doroty, był synem Wojciecha z Dokowa (tamże, Kościan Z. 12, k. 317: *vinc[e]ntus filius olim No[bi]lis alberty de Grambyewo*), w związku z czym, Florian musiał być raczej stryjem córek Wincentego, niż ich dziadem.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

¹ Por. B.1.II.1., przyp. 1.

² Tamże, przyp. 2.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

B.1.II.3. Florian z Grąbiewa

Syn Wojciecha z Dokowa¹. Pisał się z Grąbiewa². Miał brata Wincentego z Grąbiewa³. Posiadał Grąbiewo⁴ i Kurowo⁵. Nie piastował żadnego urzędu.

Pierwszy raz w źródłach został wspomniany w 1448 r., gdy rozgraniczono Grąbiewo od Strzelec, a w imieniu Floriana, wystąpił stryj Andrzej⁶. W 1462 r. sprzedał wspólnie z bratanicami Anną i Dorotą połowę Grąbiewa i Kurowa Mikołajowi z Dokowa za 400 grzywien⁷, zaś cztery lata później oświadczył, że otrzymał od Piotra Szamotulskiego 50 grzywien⁸.

B.1.II.4. Wincenty, s. Wojciecha z Dokowa

Syn Wojciecha z Dokowa¹. Miał brata Floriana z Grąbiewa². Był ojcem Anny z Grąbiewa³ i Doroty z Grąbiewa⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

Jedyny raz w źródłach wystąpił w 1443 r., gdy zeznał w sądzie w Kościanie, że Przedpełkowi z Małych Łęk, należy się 25 kóp groszy praskich i 22 złotych węgierskich⁵.

¹ Florian został nazwany w źródłach *neposem* Andrzeja z Dokowa (AP Poznań, Kościan Z. 13, k. 139: *Andreas Grambyewsky et pro nobilibus vincentio et floriano pro nepot[is] suis*) i jednocześnie dziadem córek Wincentego z Grąbiewa (Por. B.1.II.1., przyp. 2). Jednak tenże Wincenty, był synem Wojciecha z Dokowa (tamże, Kościan Z. 12, k. 317: *vinc[e]ntus filius olim No[bi]lis alberty de Grambyewo*), w związku z czym, Florian musiał być raczej stryjem córek Wincentego, niż ich dziadem, a przeto musiał być synem Wojciecha z Dokowa i bratem Wincentego.

² *Akta radzieckie poznańskie*, T. I: 1434-1470, wyd. K. Kaczmarczyk, Poznań 1925, nr 1070: *Fflorianus Grambyewsky*.

³ Por. B.1.II.1., przyp. 2.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 2.

¹ AP Poznań, Kościan Z. 12, k. 317: *vinc[e]ntus filius olim No[bi]lis alberty de Grambyewo*.

² Por. B.1.II.1., przyp. 2.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Por. przyp. 1.

B.1.II.5. Wojciech z Dokowa

Nie jest znane pochodzenie Wojciecha. Pisał się z Dokowa¹ i Grąbiewa². Posiadał brata Andrzeja z Dokowa³. Miał syna Floriana⁴ i Wincentego⁵. Posiadał Dokowo Mokre⁶, Grąbiewo⁷ i Kurowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1415 r., gdy świadkował przy procesie Wojciecha Urbanowskiego z Maciejem z Grodna⁹. Następnie, w 1428 r., wspólnie ze swoimi kmięciami, toczył spór z Mikołajem Kickim z Januszewic¹⁰, a sam procesował się z komandorem joannitów¹¹ i burmistrzem Kościana Nollą¹². Rok później miał wyznaczony termin sądowy z Jakuszem z Jaromira¹³ oraz zawarł ugodę z Jakubem plebanem w Drożynie, w myśl której miał zapłacić karę 4 grzywien¹⁴. Z kolei, w 1435 r., wspólnie z bratem kupił od Nikła z Grąbiewa połowę Kurowa i Grąbiewa za 700 grzywien¹⁵, a w 1440 r. uczestniczył w podziale Grąbiewa¹⁶.

B.2.II.1. Andrzej Peregrynowic z Brodów

Syn Peregryna z Brodów i jego żony Jutki¹. Pisał się z Brodów². Miał brata Dobrogosta Peregrynowica z Brodów³. Posiadał Brody⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ AP Poznań, Kościan Z. 9, k. 53: *alb[er]tum de docowo*.

² Tamże, Z. 12, k. 174: *albertus Grambyewsky*.

³ Tamże, Poznań Gr. 1, s. 103: *totam hereditate[m] sua[m] Grambyewo et medietate[m] Curowo [...] p[ro] [...] alberto et andree fr[at]rib[us] germanus heredib[us] de mokre dokowo et suor[um] successorib[us] legitimus in p[er]petu[um] resignavit*¹.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Por. przyp. 3.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ WRS, T. I, nr 888: *Albertus Dokowsky*.

¹⁰ AP Poznań, Kościan Z. 9, k. 32v: *alb[er]t[us] Docowsky*.

¹¹ Tamże, k. 22: *alb[er]t[us] docowsky*; por. przyp. 1.

¹² AP Poznań, Kościan Z. 9, k. 137: *alberto docowsky*; tamże, k. 158v: *alb[er]to Docowsky*; tamże, k. 172: *alb[er]to Docowsky*; tamże, k. 181: *alb[er]tus Docowsky*.

¹³ Tamże, k. 231: *Docowsky Alb[er]t[us]*; tamże, k. 243v: *alb[er]t[us] Docowsky* tamże, k. 257v: *alb[er]t[us] Docowsky*; tamże, k. 259: *alb[er]t[us] Dokowsky*.

¹⁴ AC, vol. II, nr 1011: *Albertus heres de Darowo*; Jerzy Luciński poprawił *Darowo* na *Dacowo* „ze względu na konspekt sprawy” (J. Luciński, *Dokowo Mokre*, [w:] SHGWP, T. I, nr 372).

¹⁵ Por. przyp. 3.

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹ AP Poznań Poznań Gr. 6, s. 144: *andreas peregrini filius bone memorie de Brody [...] totam suam sortem [...] in villa [...] Brody [...] septuaginta marcas medior[um] grossorum Nobili Barthosio de Brodi, et eius successorib[us] legitimis in p[er]petuum resignavit*.

² Tamże.

³ Tamże, Gr. 9, k. 32v: *h[er]edes in Brody [...] dobrogosty filii pie memo[r]ie pyelgrzym*.

⁴ Por. przyp. 1.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił w 1458 r., gdy wspólnie ze stryjcem Bartoszem zaprezentował na plebana w Brodach, kolejnego stryja Macieja z Brodów⁵, zaś cztery lata później sprzedał ósmą część Brodów Bartoszowi za 170 grzywien⁶.

B.2.II.2. Andrzej z Karpicka

Syn Grzymka z Brodów¹. Pisał się z Karpicka², Brodów³ i Szczodrowa⁴. Miał braci: Mikołaja z Karpicka⁵, Peregryna z Brodów⁶, Macieja z Brodów⁷ i Bartosza z Brodów⁸. Ożenił się z Helszką ze Szczodrowa⁹. Posiadał Karpicko¹⁰, Brody¹¹ i Szczodrowo¹². Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się 1422 r., gdy posiadał patronat nad kościołem parafialnym w Komorowie¹³, z którego zrezygnował dwa lata później na rzecz Marcisza z Komorowa¹⁴. Wcześniej zaś, w 1423 r., reprezentował żonę w jej sporze z Mikołajem Popkiem¹⁵. Wspólnie z bratem, w 1424 r. miał wyznaczony termin sądowy ze Stefanem z Rzeszotarzewa¹⁶. W następnym roku, już sam toczył spór z Maciejem Brodnickim¹⁷, a w 1426 r., pozwał opata obrzańskiego o zajęcie 20 wozów siana z jego łąki¹⁸ oraz o zniszczenie jazu na stawie w Karpicku¹⁹. Świadcował wtedy też przy sporze Przybysława z Wincenty Kuranowskim²⁰.

⁵ AA Poznań, ACC, ks. 38, k. 133av: *Barthossius et andreas heredes in Brodi [...] p[raese]ntaverunt [...] mathiam de Brodi, Cantorem et Can[oni]cu[m]*.

⁶ Por. przyp. 1.

¹ AP Poznań, Kościan Z. 10, k. 3v-4: *Andream et Nicolau[m] de Carpiczsko filios olim Grzimkonis*.

² Tamże.

³ AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 90v: *Marcussy h[er]ed[is] in Comorowo et andree et nicolai in Brodi*.

⁴ WRS, T. III, nr 1162: *Andreas Carpiczskÿ de Szczodrowo*.

⁵ AP Poznań, Kościan Z. 8, k. 110v-111: *Andream Nicola[u]m fr[at]res h[er]edes de Capiczsko [...] andreas de carpiczsko [...] patru[i] ip[s]or[um] [...] Nicolai de Brody et fratr[orum] videlic[et] mathie p[er]egrini et Barthosy [...] fr[at]res*.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ AP Poznań, Kościan Z. 9, k. 185v-186: *marga[r]etha [con]tho[ra]le mathie et helska [con]tholare andree Capiczsky Soro[r]es g[er]manas h[er]edes de Szczodrowo*.

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² Por. przyp. 4.

¹³ AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 91: *Marcussy h[er]ed[is] in Comorowo et andree et nicolai h[er]ed[es] in Brodi*; por. też przyp. 3.

¹⁴ Por. przyp. 5.

¹⁵ AP Poznań, Kościan Z. 8, k. 83v: *mathia de brodnicza et Andrea brodsky [...] ex p[ar]te marga[r]ethe et elizabeth uxoris suor[um] de Szczodrowo*.

¹⁶ WRS, T. III, nr 1076: *Andream et Nicolaum Brodske*.

¹⁷ AP Poznań, Kościan Z. 8, k. 160v: *Andreas brodsky*; tamże, k. 210: *Andree de Carpiczsko*.

¹⁸ Tamże, k. 232v: *Andreas et Nicolaus de Carpiczsko*; tamże, k. 256: *Andreas de Carpiczsko*.

¹⁹ Tamże, k. 255v-256: *Andreas et Noclaus h[er]edes in Carpiczsko*.

²⁰ Por. przyp. 4; WRS, T. III, nr 1178: *Andreas Carpiczskÿ de Szczodrowo*.

W 1428 r. z kolei procesował się z Maciejem z Brodnicy o zastaw łąki²¹ i o dokument podziałowy²². Miał od niego Andrzej otrzymać trzy grzywny kary z powodu niespłaconych 2 grzywien²³ oraz 30 grzywien zapisanych za połowie Szczodrowa i na tamtejszym folwarku²⁴. Zaś razem z bratem Mikołajem miał rozprawę przed sądem kościańskim o napad na Marcina z Komorowa²⁵. Jeszcze w tym roku zastąpił w sądzie żonę Helszkę²⁶ i jej stryja Jakusza ze Szczodrowa²⁷. Rok później „zapowiedział drogi, łąki, pastwiska, jezioro i wody w Karpicku”²⁸, zaś arbitrzy rozgraniczyli części w Szczodrowie należące do sióstr: Małgorzaty oraz Helszki, żony Andrzeja²⁹. W 1432 r. sędziowie umorzyli sprawę z Marcinem Komorowskim³⁰, a w 1440 r. zobowiązał się do przekazania połowy młyna Nikłowi Treplinowi³¹.

B.2.II.3. Anna z Dziewierzewa, ż. Macieja z Brodów

Córka Katarzyny Górzyńskiej¹. Pisała się z Dziewierzewa². Wyszła za mąż za Macieja z Brodów³. Posiadała Dziewierzewo⁴ i Daroniczową Górkę⁵.

Pierwszy raz w źródłach wystąpiła w 1493 r., gdy toczyła spór z Jadwigą, żoną Mikołaja Królikowskiego⁶. W tym samym roku miała wyznaczony termin sądowy termin z braćmi z Sobiejuchów⁷, a pięć lat później wyprawiła swojego sługę Grzegorza na wojnę⁸.

²¹ WRS, T. III, nr 1200: *Andream de Carpiczsko*.

²² AP Poznań, Kościan Z. 9, k. 30: *Andrea de Carpiczsko*.

²³ Tamże, k. 127: *Andree Carpiczsky*.

²⁴ Tamże, k. 140v-141: *andree Carpiczsky [...] et helska cu[m] Szczodrowo*.

²⁵ Tamże, k. 29v: *andreas de Carpiczsko [...] Nicola[us] karpiczsky*; tamże, k. 51: *andrea[m] et nicolaum de Carpiczsko*; tamże, k. 82v: *andreas Carpiczsky*; tamże, k. 85: *Andream Carpiczsky*.

²⁶ Tamże, 84v: *marga[r]etha de Szczodrowo [...] cu[m] helska de ibid[em] p[ro] equali division[is] h[er]editat[is] Szczodrowo mathias et Andreas p[ro] uxoris*; tamże, k. 119v: *margaretha et helska de Szczodrowo [...] andreas karpiczski p[ro] helska et Andreas p[ro] margaretha*.

²⁷ Tamże, k. 139v: *Carpiczsky*; tamże, k. 147v: *Andreas Carpiczsky*.

²⁸ Tamże, k. 151: *h[er]edit[ate] Carpiczsko Nobilis Andree*; por. T. Jurek, *Karpicko*, [w:] SHGWP, T. II, s. 138.

²⁹ Por. przyp. 9.

³⁰ Por. przyp. 1.

³¹ AP Poznań, Kościan Z. 9, k. 69v: *Andreas brodsky*.

¹ TDReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 2, nr 322 (regist): N. Anna Dziewierzewska, ż. Mac. Brodskiego, pw Stanisł., Mikołajowi i Wojciechowi, braciom rodz. niedzielnym de Sobiejuchy, o jej mac. w Daronicz Górcie po jej matce Kat. Górzyńskiej*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże, nr 172 (regist): *Anna, ż. Macieja Brodskiego*.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ *Acta expeditionum bellicalium palatinatus calissiensis et posnaniensis in Valacos et in Turcas a. 1497-1498 in archive regio posnaniensi asservata*, ed. M. Bobrzyński, [w:] SPPP, T. VII/2, Cracoviae 1882, nr 500: *Anna relicta olim nobilis Mathiae Brodski*.

B.2.II.4. Dobrogost Peregrynowic z Brodów

Syn Peregryna z Brodów i jego żony Jutki¹. Pisał się z Brodów². Posiadał brata Andrzeja Peregrynowica z Brodów³. Ożenił się z Katarzyną z Niewierza⁴. Posiadał Brody⁵. Nie pełnił żadnego urzędu.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1475 r., gdy na jego części Brodów, przez synów Wawrzyńca z Brodów zostało przydzielone Janowi Sierakowskiemu 80 grzywien długu⁶. Z kolei w 1494 r., Dobrogost opłacił żonie 100 grzywien na ósmej części Brodów, nabytej od Wojciecha Górskiego, kasztelana łędzkiego i starosty wschowskiego za 80 grzywien⁷.

B.2.II.5. Dorota z Jaromierza, ż. Jana z Brodów

Córka Wojciecha z Jarogniewa¹. Pisała się z Jaromierza². Miała braci: Mikołaja z Jaromierza³, Andrzeja z Jaromierza⁴ oraz siostrę Dorotę⁵. Wyszła za mąż za Jana z Brodów⁶, z którym miała syna Wojciecha⁷. Posiadała Jaromierz⁸, Godziszewo⁹, Reklin¹⁰, Karno¹¹ i Uście¹².

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 9, k. 32v: *h[er]edes in Brody [...] dobrogosty filii pie memo[r]ie pyelgrzym.*

² Tamże.

³ Por. B.2.II.1., przyp. 1.

⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 10, k. 76: *Katherine Gorska Consorti [...] Dobrogosty pyelgrzym hered[is] olim in Brody.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ AP Poznań, Poznań, Gr. 7, s. 34: *Dobrogostius Broczsky [...] totali et integra octava sorte ville [...] maiory Brody [...] dotalicy [...] katherine Consorty sue legitime et filie [...] dobrogosty Nyewyersky dedit.*

¹ K. Górską-Gołąska, *Jaromierz*, [w:] SHGWP, T. II, s. 42, przyp. 10: „Zebrane w kartotece SHG źródła nie informują wprost, kto był ojcem Mikołaja, Andrzeja i Doroty. Ustalamy to drogą pośrednią: Elżbieta ż. Andrzeja miała oprawę zapisaną przez swego męża m. in. na sumach ciężących na król. Kopanicy. Wiemy, że w 1462 (G.Star. 45 i dane z hasła J.) tenutariuszem w Kopanicy był Wojc. Jarogniewski, przyjmujemy więc, że Andrzej, a tym samym i pozostałe osoby, byli jego dziećmi”.

² AP Poznań, Poznań Gr. 14, k. 22: *Dorothea Jaromyeska relicta nob[i]lis olim Jo[han]nis Brosky [...] dotaliciu[m] habuit pro [...] bon[e] m[emori]e Johannis Borsky maritu[s] suus [...] ville et hered[ita]te Goszdzyeschewo.*

³ Tamże, Gr. 10, k. 188: *Nicolaus Jaromyrsky [...] tres kmethones in villa et hered[ita]te Reklyno in districtu Costen[is] [...] dorothee Sorory sue Germane Consorti [...] Joh[an]nis Brothsky.*

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Kościan Gr. 3, k. 133: *Dorothea Consors nob[i]lis Johan[n]is Brodzky.*

⁷ AA Poznań, ACC, ks. 78, k. 39v: *Alberti Johannis Brodsky heredes.*

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Tamże.

¹⁰ AP Poznań, Kościan Z. 23, k. 143-143v: *Dorothea Broczska relicta nob[i]lis olim Joannis Broczsky [...] habuit [...] Reklyno in disctrictu Costen[is] [...] et obligates per [...] Nicolau[m] Jaromyrsky fr[at]rem ip[s]ius germana[m]; tamże, k. 143v-144: *Dorothea Broczska relicta nob[i]lis olim Joannis Broczsky [...] villar[um] [...] Reyklyno Carno et uszyczye in districtu Costen[is].**

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1487 r., gdy otrzymała od swojej siostrzenicy 150 grzywien zapisane na Godziszewie¹³. Następnie, w 1491 r., wykupiła od opata obrzańskiego czynsz roczny w wysokości 10 grzywien, jaki ciążył na Godziszewie i kupiła trzy łany w Godziszewie od Jakuba Golskiego z Rataj¹⁴. Dwa lat później od brata Mikołaja otrzymała trzech kmieci w Reklinie tytułem reszty posagu, jaki jej wypłacił¹⁵. W 1508 r. sprzedała swoją oprawę Zofii Chobienickiej, którą mąż zapisał jej na Godziszewie¹⁶, zaś w 1519 r. stwierdziła, że jej brat wypłacił jej 40 grzywien posagu i skwitowała odbiór swojej części dóbr po ojcu i matce w Jaromierzu, Reklinie, Karnie i Uściu¹⁷.

B.2.II.6. Grzymek z Brodów

Syn Peregryna z Karpicka¹. Pisał się z Brodów², Karpicka³ i Komorowa⁴. Posiadał brata Mikołaja z Brodów⁵. Miał synów: Peregryna z Brodów⁶, Mikołaja z Karpicka⁷, Andrzeja z Karpicka⁸, Macieja z Brodów⁹ i Bartosza z Brodów¹⁰. Posiadał Brody¹¹, Karpicko¹², Komorowo¹³, Tłoki¹⁴ i Chociszewo¹⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1390 r., gdy był asesorem sądu we Wronkach¹⁶. Rok później świadczył przy donacji Bartodziejów klasztorowi w Łeknie przez

¹³ Tamże, Poznań Gr. 10, k. 70v: *hedwigis filia olim Nob[i]ilis Andree Jaromyrsky cum paternis [...] Alberto Gorsky Cast[ellano] Landen[si] [...] ac Nicolao Jaromyrsk et petro Gylowyeczsky [...] totam villam suam Godzeschewo in districtu Costen[si] situ [...] dorothea de Jaromyezs aviate sue germane [...] dotis.*

¹⁴ Por. przyp. 6.

¹⁵ Por. przyp. 3.

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹⁷ Por. przyp. 10.

¹ KDW, T. III, nr 1930: *Grzymko Peregrini Karrpiczsky.*

² KZP, nr 78: *Grzimko Broczsky.*

³ KDW, T. III, nr 1917: *Grzymkne de Tarpice (sic).*

⁴ Tamże, nr 1975: *Grzimke und Niclos Gebruder von Komeraw.*

⁵ Tamże.

⁶ AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 8v: *p[er]eg[r]inus nomi[n]e Grzimkonis p[ue]ris sui h[er]edes in Brodi.*

⁷ Jako bracia Peregryna: Mikołaj, Andrzej, Maciej i Bartosz (por. B.2.II.2., przyp. 5) muszą zostać uznani za synów Grzymka z Brodów (por. przyp. 6).

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² KDW, T. III, nr 1930: *Grzymko Peregrini Karrpiczsky, nobis exposuit, quod ex certis et legitimis causis, villam suam Choczeschowo sitam in districtu Babymostensi, sibi per nostram magestatem collatam, cum venerabilibus abbate et conventu monasterii de Goszczeschow, alias de Paradiso, pro villis Karpiczsko et Tloky, quas ydem abbas et conventus a patre ipsius Grzimkonis Peregrino in trecentis marchis in obligacione tenuerant, sitis in districtu Kebloviensi permutasset.*

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Lekszycki, Bd. I, nr 869: *Grzimkone de Carpicze.*

Sędziwoja z Tomiszewa¹⁷. W 1393 r. z kolei toczył spór z Wincentym Czarnkowskim¹⁸, a Wawrzyńcowi Sepieńskiemu musiał zapłacić 3,5 grzywny¹⁹, podobnie jak jedną grzywnę kary Włostowi z Wilkowa²⁰. W tym jeszcze roku, król Władysław Jagiełło zatwierdził zamianę Chociszewa, którą Grzymek dzierżył z nadania królewskiego, na Komorowo i Tłoki, które jego ojciec zastawił klasztorowi w Paradyżu za 300 grzywien²¹. Rok później miał wyznaczony termin sądowy z Dobiesławem Czołowskim²², a wspólnie z bratem Mikołajem, w 1395 r. z Włostem z Wilkowa²³. W 1397 r. zaświadczył, że dając Cystersom paradyjskim Chociszewo, oni zwrócili im Tłoki i Karpicko²⁴. Procesował się wtedy z Aronem, żydem poznańskim²⁵. Zapłacił także 3 grzywny kary za niestawiennictwo w sądzie i jedną grzywnę *pokupu*²⁶. Zaś rok później sądził się z Piotrem Jaworskim, mieszczaninem poznańskim²⁷, a w 1400 z niejakim Sielewskim²⁸. Z kolei, w 1402 r., miał rozprawę w sądzie poznańskim z Mikołajem Pniewskim o 200 grzywien²⁹. W tym też roku za Grzymka poręczył Wojciech Kotwic z Kargowej³⁰. Natomiast, w 1403 r., uczestniczył w procesie Piotra Ogona z Andrzejem *Blos*³¹, zaś w 1404 r. wspólnie z bratem, miał wyznaczony termin sądowy z Przeclawem, mieszczaninem z Poznania³². W 1412 r. był arbitrem w sprawie podziału Kościeszyna³³, a rok później brał udział w rozprawie HANKI Piekarskiej z Mikołajem Chomiąskim³⁴. W 1417 r. rozgraniczył kopce między wsią i miastem Górczynem³⁵, a na jego samego i na jego brata rzucono interdykt³⁶. W 1418 r. opat obrzański pozwał Grzymka za podniesienie poziomu wody w młynie w Karpicku i zalanie mu młyna

¹⁷ KDW, T. III, nr 1917: *Grzymkne de Tarpice*.

¹⁸ Lekszycki, Bd. I, nr 1349: *Grzumko Pelgrzimovicz*.

¹⁹ Tamże, Bd. II, nr 1495: *Grzimkonem, filium domini Peregrini*.

²⁰ Tamże, Bd. I, nr 1472: *Grzimek Brotski*.

²¹ KDW, T. III, nr 1930: *Grzymko Peregrini Karrpiczsky*.

²² Lekszycki, Bd. I, nr 1915: *Grzimek heres de Brod*.

²³ Tamże, nr 2007: *Grzimek de Brodi et Nicolaus Smolka*.

²⁴ Por. przyp. 4.

²⁵ Lekszycki, Bd. I, nr 2423: *Grimkone de Brodi*.

²⁶ Tamże, nr 2522: *Grimko de Brodi*.

²⁷ Tamże, nr 2748: *Grzimcone de Brodi*.

²⁸ KZP, nr 78: *Grzimko Broczsky*.

²⁹ Tamże, nr 807: *Grzimko Brodzski*; tamże, nr 822: *Krzimko Brodzski*.

³⁰ Tamże, nr 936: *Grzimkonem Brodzski*; tamże, nr 955: *Grzimcone Bradzski*.

³¹ Tamże, nr 1526: *Grzimko Carpiczski*.

³² Tamże, nr 2062: *Grzimkone et Nicolao fratre, heredibus de Brodi*; tamże, nr 2089: *Nicolao et Grzimcone Brodsky*.

³³ AP Poznań, Poznań, Z. 3, k. 178v: *Nicolaus et Grzimko de Brodi heredes*.

³⁴ WRS, T. I, nr 846: *Grzimek Broczski*; tamże, T. III, nr 487: *Grzimek Broczski*.

³⁵ AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 5v: *Grzimko[ne]m et nicolau[s] h[er]edes in Brodi*.

³⁶ Tamże, k. 8: *Grzimko et Nicolaus h[er]edes in Brodi*.

zwanego Ruchocina Gać³⁷. Jeszcze w tym roku, wspólnie z Mikołajem, toczył proces z plebanem brodzkim Tomaszem³⁸.

B.2.II.7. Helszka ze Szczodrowa, ż. Andrzeja z Karpicka

Córka Wilka z Kotusza¹. Pisała się ze Szczodrowa². Miała siostrę Małgorzatę³. Wyszła za mąż za Andrzeja z Karpicka⁴. Posiadała Szczodrowo⁵.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1423 r., gdy wspólnie z siostrą, toczyła spory: z Dzierławem Dąbrowskim, któremu miały zapłacić za Macieja, męża Małgorzaty 2 grzywny i 10 groszy⁶; z Jakubem Romanem⁷ oraz z Mikołajem Popkiem mieszczaninem kościańskimi⁸. Dwa lata później Maciej z Brodnicy reprezentował obie siostry w sporze z Opaczem Kokorzyńskim, ponieważ były chore⁹. Ponadto, Helszka i jej siostra miały wyznaczone terminy sądowe: ze wspomnianym Opaczem, sprawę o rozgraniczenie Kokorzyna i Szczodrowa¹⁰ i przy pomocy stryja z burmistrzem kościańskim o łąkę¹¹. Sama zaś Helszka, jeszcze w tym roku, procesowała się z siostrą Małgorzatą¹². W 1427 r. wspólnie z nią, toczyła spór z Marcinem mieszczaninem kościańskim¹³. W następnych latach dokonały z siostrą, przy wsparciu swoich mężów, podziału Szczodrowa¹⁴.

³⁷ AP Poznań, Kościan Z. 4, k. 369: *Grzimconis Brodski*; tamże, Z. 5, k. 117v: *Grzimco[n]is Brodski*.

³⁸ AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 35: *Grzimkonis et Nicolai h[er]edum in Brodi*; tamże, k. 36v: *Grzimkonis et Nicolai h[er]edum in Brodi*.

¹ Helszka i Małgorzaty nazwały Jakuba z Kotusza swoim stryjem (AP Poznań, Kościan Z. 8, k. 210: *marga[r]etha et helskam cu[m] d[omi]no Jacobo Cothowessky patruo ip[s]or[um]*), a ten niewątpliwie miał brata, Wilka, którego należy utożsamić z ojcem dziedziczek Szczodrowa (KZP, nr 1909: *Wilczek Cotuweszki et Jacus frater ipsius*).

² WRS, T. III, nr 1130: *Margaretham et Helskam de Szczodrowo et veniens Mathias Brodniczsky tanquam nuncius*.

³ Tamże, nr 1366: *Mathias olim Brodniczsky cum Margaretha conthorali sua in terminis partibularibus erga Helskam Szczodrowska [...] jakom ja nie rozdzielona wiecznym dzielem s panią Helżką, z mą siostrą w Szczordowie*.

⁴ AP Poznań, Kościan Z. 8, k. 83v: *mathia de brodnicza et Andrea brodsky [...] ex p[ar]te marga[r]ethe et elizabeth uxor[is] suor[um] de Szczodrowo*.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ AP Poznań, Kościan Z. 7, k. 103: *margaretha et elizab[eth] de Szczodrowo*; tamże, k. 112: *marga[r]etha et helszka de Szczodrowo*; tamże, k. 115: *marga[r]etha et helska de Szczodrowo*.

⁷ Tamże, k. 130v: *maragretha et Elyzabet Sororib[us] de Szczodrowo*; tamże, k. 140: *margaretha et Elizab[eth] de Szczodrowo*.

⁸ Tamże, Z. 8, k. 58v: *margaretha et Elizabeth de Szczodrowo*; tamże, k. 62v: *helska et marga[r]etha de Szczodrowo*; tamże, k. 83v: *mathia de brodnicza et Andrea brodsky [...] ex p[ar]te marga[r]ethe et elizabeth uxor[is] suor[um] de Szczodrowo*; tamże, k. 89v: *marga[r]etha et Elyzabeth de Szczodrowo*; tamże, k. 503v: *margaretha et Elyzabeth de Szczodrowo*.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ AP Poznań, Kościan Z. 8, k. 183v: *helska et marga[r]etha de Szczordowo*.

¹¹ Por. przyp. 1.

¹² AP Poznań, Kościan Z. 8, k. 160v: *helska brodksa andree [con]thoral[is]*; tamże, k. 183: *marga[r]etha de Szczordorowo [...] cu[m] helska sor[or]e sua de ibid[em]*.

¹³ Tamże, k. 314: *helska de Szczordowo*.

¹⁴ Tamże, Z. 9, k. 54: *margaretha[m] de Szczodrowo et helskam*; tamże, 84v: *marga[r]etha de Szczodrowo [...] cu[m] helska de ibid[em] p[ro] equali division[is] h[er]editat[is] Szczodrowo mathias et Andreas p[ro] uxoribus*; tamże, k. 119v: *margaretha et helska de Szczodrowo [...] andreas karpiczski p[ro] helska et Andreas p[ro] margaretha*; tamże, k. 140v-141: *andree Carpiczsky [...] et helska cu[m] Szczodrowo*; por. przyp. 2.

B.2.II.8. Jan z Brodów

Syn Bartosza z Brodów i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Brodów². Miał braci: Stanisława z Brodów³, Marcina z Brodów⁴, Mikołaja Bartoszewica z Brodów⁵ oraz Macieja Bartoszewica z Brodów⁶. Ożenił się z Dorotą z Jaromierza⁷, z którą doczekał się syna Wojciecha⁸. Posiadał Brody⁹ i Godziszewo¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1464 r., gdy zapisał się na Uniwersytet Jagielloński¹¹. W tym też roku, toczył spór z Iwanem z Pietrska¹². Z nim też procesował się w 1486 r. o 20 grzywien¹³ i w 1487 r. o zwrot posagu¹⁴. Następnie w 1493 r. Barbara, żona Jana Górskiego pozwała go, o 20 grzywien długu¹⁵. W 1498 r. zaś służył w armii królewskiej¹⁶.

B.2.II.9. Jutka, ż. Peregryna z Brodów

Córka Zofii Wilkowskiej¹. Wyszła za mąż za Peregryna z Brodów², z którym doczekała syna Andrzeja z Brodów³. Z poprzednim mężem miała synów Mikołaja⁴ i Jana⁵ oraz córkę Katarzynę⁶. Posiadała Brody⁷.

¹ Por. B.2.I., przyp. 8.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ AP Poznań, Kościan Gr. 3, k. 133: *Dorothea Consors nob[il]is Johan[n]is Brodzky*.

⁸ AA Poznań, ACC, ks. 78, 39v: *Alberti Johannis Brodsky heredes*.

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 14, k. 22: *Dorothea Jaromyeska relicta nob[il]is olim Jo[han]nis Brodsky [...] dotaliciu[m] habuit pro [...] bon[e] m[emori]e Johannis Borsky maritu[s] suus [...] ville et hereditate Goszdzyseschewo*.

¹¹ *Metrica Universitatis*, T. 1, s. 308, nr 64e/083: *Johannes Bartholomei de Brodi dioc. Poznaniensis dt 3 gr*.

¹² TDRReg, Poznań, Rezygnacje, cz. 2, nr 932: *N. Gywan de Pietrsko z I i Mikołaj, Jan, Marcin, Stanisław, Maciej, bracia rodz. niedzielni, dz-e de W. Brody term*.

¹³ Tamże, nr 585 (regest): *NN. Jan, Mikołaj, Marcin, Stanisław i Maciej, bicia rodz., dz-e de Brody, spr. z Gywanem de Pietrsko o 20 grz*.

¹⁴ Tamże, nr 621 (regest): *N. Gywan Pietrski z I i Mikołaj, Jan, Marcin, Stanisław, i M..., bracia rodzeni, niedzielni, de Brody, termin o zwrot posagu*.

¹⁵ Tamże, nr 292 (regest): *N. Barbara, ż. Jana Gorskiego pw N. Katarzynie Brodskiej, Mikołajowi, Janowi, Stanisławowi, i Maciejowi, synom jej de Brody o 20 grz. długu, ol. Bartosza Br. męża Katarzyny, a ojca tych jej synów*.

¹⁶ *Acta expeditionum bellicialium*, nr 255: *Ioannes Brodski*; tamże, nr 256: *Ioannis Brodski*.

¹ WRS, T. I, nr 1622: *Zophia Wylkowska iurabut ad proximos terminos particulares erga nobilem Judkam filiam suam, consortem nobili Peregrini de Brody*.

² Tamże.

³ Por. B.2.II.1., przyp. 1.

⁴ AP Poznań, Poznań Z. 13, k. 7: *Juthca[m], kathe[r]ina[m] filia[m] et Nicolau[m] pue[r]os indivisos; tamże, k. 7: Juthca[m] et Joh[an]ne[m] filiu[m] e[ius]; tamże, k. 30v: Juthca[m] [con]sorte[m] p[er]eg[ri]ni de Brodi et pue[r]os suos; tamże, k. 30v: Juthca[m] et filiu[m] suu[m] Nicolau[m] et kathe[r]ina[m] filia[m] sua[m] de Brodi*.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, Gr. 1, s. 69: *p[er]eg[ri]n[us] de brody sup[er] duab[us] p[ar]tib[us] sue sorte [...] in brody [...] dote [...] Juthcze co[n]sorte sue*.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpiła w 1435 r., gdy toczyła spór z Dorotą, którą zastępował mąż, Naram z Sędzina⁸. Wtedy także mąż uposażył ją w Brodach⁹, a dziesięć lat później procesowała się matką o 12 łokci sukna i 2 białów bieliznowych¹⁰ oraz Andrzejem z Wilkowa¹¹.

B.2.II.10. Katarzyna z Niewierza, ż. Dobrogosta Peregrynowica z Brodów

Córka Dobrogosta Niewierskiego¹. Pisała się z Niewierza² i Brodów³. Miała siostrę Małgorzatę⁴. Wyszła za mąż za Dobrogosta Peregrynowica z Brodów⁵, a potem za Mikołaja Nojewskiego⁶. Posiadała Niewierz⁷, Brody⁸, Bródki⁹ i Łodzie¹⁰.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1487 r., gdy kupiła od Andrzeja Łódzkiego łąny w Łodzi¹¹. Siedem lat później Dobrogost opłacił żonie 100 grzywien na ósmej części Brodów, nabytej od Wojciecha Górskiego, kasztelana łódzkiego i starosty wschowskiego za 80 grzywien¹². Zaś w 1504 r. zapisała swojemu drugiemu mężowi 50 grzywien z posagu, który miała oprawiony w Brodach i Bródkach z zastrzeżeniem prawa wykupu¹³.

⁸ Por. przyp. 4.

⁹ Por. przyp. 7.

¹⁰ Por. przyp. 1.

¹¹ WRS, T. I, nr 1632: *Judkam consortem nobilis Peregrini de Sandzino.*

¹ AP Poznań, Poznań, Gr. 7, s. 34: *Dobrogostius Broczsky [...] totali et integra octava sorte ville [...] maiory Brody [...] dotalicy [...] katherine Consorty sue legitime et filie [...] dobrogosty Nyewyersky dedit.*

² Tamże, Gr. 13, s. 22: *katherina Nyewyerska al[ia]s Brodska relicta olim Nob[i]lis dobrogosty Brodzsky [...] consors Nob[i]lis Nicolay Noyewsky [...] habet in villas maiory et mi[n]ory Brody; tamże, s. 22: katherina Nyewyerska relicta olim Nob[i]lis dobrogosty Brodzsky [...] consors Nob[i]lis Nicolay Noyewsky.*

³ Tamże.

⁴ Tamże, Kościan Gr. 4, k. 14v: *margaretha consors nobilis Joh[annes] dokowsky [...] bonis pa[ter]nis [...] a dobrogostio nyewyersky.*

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 10, k. 76: *mansos [...] in Lodzya [...] Katherine Gorska Consorti [...] Dobrogosty pyelgrzym hered[is] olim in Brody.*

¹¹ Tamże.

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Por. przyp. 2.

B.2.II.11. Katarzyna, ż. Bartosza z Brodów

Nie jest znane pochodzenie Katarzyny. Wyszła za mąż za Bartosza z Brodów¹, z którym miała synów: Mikołaja Bartoszewica z Brodów², Jana z Brodów³, Marcina z Brodów⁴, Stanisława z Brodów⁵ i Macieja Bartoszewica z Brodów⁶. Posiadała Brody⁷.

Pierwszy raz w źródłach pojawiła się w 1449 r., gdy mąż uposażył ją w Brodach⁸. Następnie w 1493 r. Barbara, żona Jana Górskiego pozwała ją i jej synów o 20 grzywien długu, który miał zaciągnąć u niej Bartosz, jej mąż⁹.

B.2.II.12. Maciej Bartoszewic z Brodów

Syn Bartosza z Brodów i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Brodów². Miał braci: Stanisława z Brodów³, Marcina z Brodów⁴, Jana z Brodów⁵ oraz Mikołaja Bartoszewica z Brodów⁶. Ożenił się z niejaką Anną⁷. Posiadał Brody⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach został wymieniony w 1479 r., przy sprawie swojej bratowej Włodki przez Mikołaja Bartoszewica z Brodów⁹. Wtedy też wspólnie z braćmi, toczył spór z Iwanem z Pietrska¹⁰. Z nim też procesował się w 1486 r. o 20 grzywien¹¹ i w 1487 r. o zwrot posagu¹². Następnie w 1493 r. Barbara, żona Jana Górskiego pozwała go, wspólnie z matką i

¹ Por. B.2.I., przyp. 8.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 3, s. 86: *Barthosius de Brody [...] sorte [...] in villa Bordy [...] dothalicy [...] katherine [con]sorti sue legit[m]e dedit.*

⁸ Tamże.

⁹ TDReg, *Poznań, Rezygnacje*, cz. 2, nr 292 (regist): *N. Barbara, ż. Jana Gorskiego pw N. Katarzynie Brodskiej, Mikołajowi, Janowi, Stanisławowi, i Maciejowi, synom jej de Brody o 20 grz. długu, ol. Bartosza Br. męża Katarzyny, a ojca tych jej synów.*

¹ Por. B.2.I., przyp. 8.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ *Acta expeditionum bellicalium*, nr 500: *Anna relicta olim nobilis Mathiae Brodski.*

⁸ Por. przyp. 1.

⁹ Tamże.

¹⁰ TDReg, *Poznań, Rezygnacje*, cz. 2, nr 932: *N. Gywan de Pietrsko z I i Mikołaj, Jan, Marcin, Stanisław, Maciej, bracia rodz. niedzielni, dz-e de W. Brody term.*

¹¹ Tamże, nr 585 (regist): *NN. Jan, Mikołaj, Marcin, Stanisław i Maciej, bcia rodz., dz-e de Brody, spr. z Gywanem de Pietrsko o 20 grz.*

¹² Tamże, nr 621 (regist): *N. Gywan Pietrski z I i Mikołaj, Jan, Marcin, Stanisław, i M..., bracia rodzeni, niedzielni, de Brody, termin o zwrot posagu.*

braćmi o 20 grzywien długu, który miał zaciągnąć u niej Bartosz¹³. W 1497 r. za Macieja, w związku z jego udziałem w wojnie przeciwko Wołochom, poręczył kasztelan bydgoski¹⁴.

B.2.II.13. Maciej z Brodów

Syn Grzymka z Brodów¹. Pisał się z Brodów². Miał braci: Mikołaja z Karpicka³, Peregryna z Brodów⁴, Andrzeja z Karpicka⁵ i Bartosza z Brodów⁶. Posiadał Brody⁷ i Turowo⁸. Był plebanem w Brodach⁹ i Niezamyślu¹⁰, altaryzstą św. Andrzeja w katedrze poznańskiej¹¹, klerykiem diecezji poznańskiej¹², kanonikiem kolegiaty w Głuszynie¹³, kanonikiem wrocławskim¹⁴, poznańskim¹⁵, krakowskim¹⁶ i kruszwickim¹⁷, tytularnym prepozytem krakowskim¹⁸ i kanonikiem łączyckim¹⁹, prałatem łączyckim²⁰ oraz prezbiterem w Poznaniu²¹.

Pierwszy raz w źródłach wystąpił w 1421 r., gdy zapisał się na Uniwersytet Jagielloński²². W 1424 r. wspólnie z braćmi i stryjem zrezygnował z prawa patronatu w kościele parafialnym w Komorowie na rzecz Marcisza z Komorowa²³, a przed 1427 r. sprzedał Turowo braćiom Nikłowi i Florianowi za 250 grzywien²⁴. Z kolei, w 1432 r., uzyskał zezwolenie na nieprzyjęcie wyższych święceń kapłańskich z powodu podjęcia studiów uniwersyteckich²⁵. Rok

¹³ Tamże, nr 292 (regest): *N. Barbara, ż. Jana Gorskiego pw N. Katarzynie Brodskiej, Mikołajowi, Janowi, Stanisławowi, i Maciejowi, synom jej de Brody o 20 grz. długu, ol. Bartosza Br. męża Katarzyny, a ojca tych jej synów.*

¹⁴ *Acta expeditionum bellicialium*, nr 30: *Mathia Brodski.*

¹ VMPL, T. II: *Ab Iohanne pp. XXIII. usque ad Pium pp. V. 1410 – 1572*, wyd. A. Theiner, Romae 1861, nr 82: *Curent, ut Mathiae Gizmisłai de Brodi presbitero Poznaniensi Canonicatus et prebenda ecclesie B. Marie Lancitiensis Gneznensis diocesis conferantur.*

² BP, T. V, nr 1212 (regest): *Mathie Grimisłai de Brodi rectori par. eccl. de Nyezamisl Pozn. d.*

³ Por. B.2.II.2., przyp. 5.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ WRS, T. I, nr 1250: *Jakom kupił Turowo dziedzinę u Maćka Brodskiego.*

⁹ P. Dembiński, *Poznańska kapituła katedralna schyłku wieków średnich. Studium prozopograficzne 1428-1500*, [Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydział Historii i Nauk społecznych. Prace komisji historycznej, T. LXVIII], Poznań 2012, s. 499-500.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² *Metrica Universitatis*, T. 1, s. 110, nr 21e/019: *Mathias Grzymkonis de Brody dt tt.*

²³ Por. przyp. 3.

²⁴ Por. przyp. 8.

²⁵ BP, T. V, nr 132 (regest): *Mathias Grzymkonis de Brody rector eccl. in Nyezamisl Pozn. d.*

później miał przyjąć święcenia subdiakona w Rzymie²⁶, wtedy też, papież polecił go wprowadzić na kanonię włocławską, wakującej po rezygnacji Pawła Włodkowica²⁷. W 1442 r. Zbylut z Urbanowa zrezygnował na rzecz Macieja z kanonii po Sędziwoju z Łęgu Kościelnego²⁸. Zrezygnował z niej jednak, zamieniając się z Mikołajem Głębockim na altarię św. Andrzeja w katedrze poznańskiej²⁹. W 1443 r. zobowiązał się opłaty za kapę³⁰, natomiast w imieniu Jana Zagorzyńskiego apelował o prebendę dla niego po Mikołaju ze Studzieńca³¹. W latach 1444–1447 toczył spór o kanonię i prepozyturę w Krakowie z Jakubem z Wygonowa, z Janem Reymem, Jakubem z Wojnowa i Michałem z Szydłowca³². W 1447 r. z papieskiego polecenia miał objąć kanonię i prałaturę łęczycką³³ i kanonię kruszwicką, ale z zastrzeżeniem, że po jej objęciu musi zrezygnować z praw do prepozytury i kanonii krakowskiej³⁴. W 1449 r. kapituła poparła apelację Macieja w sprawie prebendy krakowskiej i przyjęła od Zbyluta poręczenie³⁵. W 1457 r., Brodski toczył spór z kapitułą o książki po zmarłym archidiakonie pszczewskim³⁶, a w 1458 r.

²⁶ *Repertorium Germanicum*, Bd. V: *Verzeichnis der in den Registern und Kameralakten Eugens IV. vorkommenden Personen, Kirchen und Orte des Deutschen Reiches, seiner Diözesen und Territorien 1431–1447*, hrsg. C. Schöner, Berlin 2004, nr 6622 (regist): *rect. par. eccl. in Nyesamisl Poznan. dioc.: recip. subdiacon. in capel. s. Andree infra basilicam s. Petri de Urbe*.

²⁷ BP, T. V, nr 216 (regist): *Mathiae Grimislai de Brodi, plebano in Nisamisl (4 m. arg) Pozn. d.: Eidem canonicus Wlad. (10 m. arg)*.

²⁸ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 29, k. 10v: *mathia brodsky*; por. przyp. 1.

²⁹ Tamże, k. 12: *mathie Brodsky*.

³⁰ Tamże, k. 27v: *mathias brodsky*.

³¹ Tamże, k. 29v: *math[iam] brodsky*.

³² BP, T. V, nr 1213 (regist): *Matthiae Grimislai rectori eccl. in Nyezamysl, altaristae s. Andree in eccl. Pozn., canonico in sccl. SMV Gluschinensi Pozn. d.*; tamże, T. VI: *1447-1464*, ed. I. Sulowska-Kurasiowa, S. Kuraś, coop. P. Sczaniński et M. Kowalczyk, Romae – Lublin 1997, nr 36 (regist): *Matthiae Grzimislae de Brodi presbytero Pozn. d.*; tamże, nr 89 (regist): *Matthias de Brodi presbyter, canonicus eccl. s. Iacobi in Gluszina Pozn. d.*; tamże, nr 107 (regist): *Matthiae de Brodi presbytero, ... nob. ... de cantoria eccl. Crusviczyensis Wlad. d.*; tamże, nr 111 (regist): *Matthiae de Brodi rectori eccl. par. in Niezamisl et canonico eccl. s. Iacobi in Glusina Pozn. d. (insumul 14 m. arg.) de praepositura ac canonicatu Crac., quos non possidet*; tamże, nr 214 (regist): *Matthias Grimislai de Brodi clericus Pozn. d.*; *Repertorium Germanicum*, Bd. V, nr 6662 (regist): *cler. Poznan. dioc.: de prov. si nulli de can. et preb. eccl. Cracov. 18 m. arg. sup. quib. litig. contra Jacobum de Wygonowsky Wigonosky, Wigonosky et Johannem Rey*; tamże, nr 7089 (regist): *Matthiam Girmislai*; tamże, Bd. VI: *Verzeichnis der in den Registern und Kameralakten Nikolaus' V. vorkommenden Personen, Kirchen und Orte des Deutschen Reiches, seiner Diözesen und Territorien 1447–1455*, hrsg. J.F. Abert, W. Deeters, M. Reimann, Berlin 1985–1989, nr 4232 (regist): *Mathias Grzimislae de Brodi presb. Pozn. dioc. de nob. gen.*

³³ Por. przyp. 1; BP, T. VI, nr 36 (regist): *Matthiae Grzimislae de Brodi presbytero Pozn. d.*; tamże, nr 37 (regist): *praedicto Matthiae*.

³⁴ BP, T. VI, nr 111 (regist): *Matthiae de Brodi rectori eccl. par. in Niezamisl et canonico eccl. s. Iacobi in Glusina Pozn. d. (insumul 14 m. arg.) de praepositura ac canonicatu Crac., quos non possidet*.

³⁵ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 29, k. 113: *math[i]e brodski*.

³⁶ Tamże, k. 160: *mathias brodski*; spór ten przeciągnął się do 1458 r. (tamże, k. 204v: *d[omi]no Brodsky*).

zrezygnował na rzecz Jana z Dąbrowy z parafii w Niezamyślu³⁷. Wówczas został zaprezentowany przez brata i bratanka jako kandydat na plebana w Brodach³⁸.

B.2.II.14. Marcin z Brodów

Syn Bartosza z Brodów i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Brodów². Miał braci: Stanisława z Brodów³, Mikołaja Bartoszewica z Brodów⁴, Jana z Brodów⁵ oraz Mikołaja Bartoszewica z Brodów⁶. Posiadał Brody⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach został wymieniony w 1479 r., przy oprawie swojej bratowej Włodki przez Mikołaja Bartoszewica z Brodów⁸. Wtedy też wspólnie z braćmi toczył spór z Iwanem z Pietrska⁹. Z nim też procesował się w 1486 r. o 20 grzywien¹⁰ i w 1487 r. o zwrot posagu¹¹.

B.2.II.15. Mikołaj Bartoszewic z Brodów

Syn Bartosza z Brodów i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Brodów². Miał braci: Stanisława z Brodów³, Marcina z Brodów⁴, Jana z Brodów⁵ oraz Macieja Bartoszewica z Brodów⁶. Ożenił się z niejaką Włodką⁷. Posiadał Brody⁸ i Policko⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

³⁷ BP, T. V, nr 1464 (regist): *Iohannes de Dambroba! Canonicatus Pozn., ut sibi de eccl. par. In Nyezamysl (8 m. arg.) Pozn. per resignationem Matthiae Broczky vacantu.*

³⁸ AA Poznań, ACC 38, k. 133av: *Barthossius et andreas heredes in Brodi [...] p[raese]ntaverunt [...] mathiam de Brodi, Cantorem et Can[oni]cu[m].*

¹ Por. B.2.I., przyp. 8.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ TDReg, Poznań, Rezygnacje, cz. 2, nr 932: *N. Gywan de Pietrsko z I i Mikołaj, Jan, Marcin, Stanisław, Maciej, bracia rodz. niedzielni, dz-e de W. Brody term.*

¹⁰ Tamże, nr 585 (regist): *NN. Jan, Mikołaj, Marcin, Stanisław i Maciej, bcia rodz., dz-e de Brody, spr. z Gywanem de Pietrsko o 20 grz.*

¹¹ Tamże, nr 621 (regist): *N. Gywan Pietrski z I i Mikołaj, Jan, Marcin, Stanisław, i M..., bracia rodzeni, niedzielni, de Brody, termin o zwrot posagu.*

¹ Por. B.2.I., przyp. 8.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

W 1479 r. oprauił żonę na połowie Brodów¹⁰, a ona zaś zapisała mu 50 kóp swojego posagu na Policku¹¹. Wtedy też wspólnie z braćmi toczył spór z Iwanem z Pietrska¹². Z nim też procesował się w 1486 r. o 20 grzywien¹³ i w 1487 r. o zwrot posagu¹⁴. Następnie w 1493 r. Barbara, żona Jana Górskiego pozwała go, wspólnie z matką i braćmi o 20 grzywien długu, który miał zaciągnąć u niej Bartosz¹⁵.

B.2.II.16. Mikołaj Smolka z Brodów

Syn Peregryna z Karpicka¹. Pisał się Brodów² i Komorowa³. Miał brata Grzymka z Brodów⁴. Ożenił się z Katarzyną⁵. Posiadał Brody⁶, Chociszewo⁷, Tłoki⁸, Komorowo⁹ i Karpicko¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1395 r., gdy wspólnie z bratem Grzymkiem, toczył spór z Włostem z Wilkowa¹¹. W 1397 r. zaś oznajmił, że dając Cystersom paradyskim Chociszewo, oni zwrócili im Tłoki i Karpicko¹². Sam już zapłacił jeszcze w tym roku karę mieszczaninowi poznańskiemu Falkenhanowi¹³. Następnie, w 1404 r. wspólnie z bratem, miał wyznaczony termin sądowy z Przecławem, mieszczaninem z Poznania¹⁴. W 1412 r. Mikołaj

¹⁰ Tamże.

¹¹ AP Poznań, Poznań Gr. 9, k. 189v-190: *Wlothka Consors [...] nicolai Brodzsky [...] totam med[ieta]tem sue dotis all[ia]s posagu [...] in et sup[er] tota villa polyczko [...] per olim Nobilem Johannem polyczky [...] suum maritem [...] nobili nicolao Brodzsky [...] dedit.*

¹² TDRReg, Poznań, Rezygnacje, cz. 2, nr 932: *N. Gywan de Pietrsko z I i Mikołaj, Jan, Marcin, Stanisław, Maciej, bracia rodz. niedzielni, dz-e de W. Brody term.*

¹³ Tamże, nr 585 (regest): *NN. Jan, Mikołaj, Marcin, Stanisław i Maciej, bcia rodz., dz-e de Brody, spr. z Gywanem de Pietrsko o 20 grz.*

¹⁴ Tamże, nr 621 (regest): *N. Gywan Pietrski z I i Mikołaj, Jan, Marcin, Stanisław, i M...., bracia rodzeni, niedzielni, de Brody, termin o zwrot posagu.*

¹⁵ Tamże, nr 292 (regest): *N. Barbara, ż. Jana Gorskiego pw N. Katarzynie Brodzkiej, Mikołajowi, Janowi, Stanisławowi, i Maciejowi, synom jej de Brody o 20 grz. długu, ol. Bartosza Br. męża Katarzyny, a ojca tych jej synów.*

¹ Jako brat Grzymka (KDW, T. III, 1975: *Grzimke und Niclos Gebruder von Komeraw*), który dowodnie był synem Peregryna (tamże, nr 1930: *Grzymko Peregrini Karrpiczsky*), Mikołaj także musi być jego synem.

² Lekszycki, Bd. I, nr 2487: *Nicolaus Brodski.*

³ KDW, T. III, nr 1975: *Grzimke und Niclos Gebruder von Komeraw [...] Hern Iohannes Abte und der ganczin Samenunge des Clostirs czum Paradis, mit unserm Dorffe und Gute Goczecaw, daz gelegin ist und leit in deme Wichbilde czu Bomost, umme ere Gutir Carpicz und Tlock.*

⁴ Tamże.

⁵ WRS, T. III, nr 244: *Katherina Nicolai consors de Brod.*

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Lekszycki, Bd. I, nr 2007: *Grzimek de Brodi et Nicolaus Smolka.*

¹² KDW, T. III, nr 1975: *Grzimke und Niclos Gebruder von Komeraw.*

¹³ Por. przyp. 2.

¹⁴ KZP, nr 2062: *Grzimkone et Nicolao fratre, heredibus de Brodi*; tamże, nr 2089: *Nicolao et Grzimcone Brodsky.*

był arbitrem w sprawie podziału Kościeszyna¹⁵, a w 1417 r. rozgraniczył kopce między wsią i miastem Górczynem¹⁶. Wtedy też na niego i na jego brata rzucono interdykt¹⁷, zaś rok później świadcował przy sprawie Andrzeja Borzysławskiego z Piotrem i Marcinem Ogonkami¹⁸. Miał wówczas, razem z bratem, wyznaczony termin sądowy z plebanem brodzkim Tomaszem¹⁹, podobnie jak w 1421 r., ale wtedy już sam, o 4 woły, zabrane podobno przez opata obrzańskiego²⁰. W 1424 r. zrezygnował z patronatu nad kościołem parafialnym w Komorowie na rzecz Marcisza z Komorowa²¹. Toczył wówczas także spór ze Stefanem Roztarzewskim²².

B.2.II.17. Mikołaj z Karpicka

Syn Grzymka z Brodów¹. Pisał się z Karpicka² i Brodów³. Miał braci: Peregryna z Karpicka⁴, Andrzeja z Karpicka⁵, Macieja z Brodów⁶ i Bartosza z Brodów⁷. Posiadał Karpicko i Brody⁸. Nie pełnił żadnego urzędu.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1422 r., gdy razem z bratem Mikołajem, był patronem kościoła parafialnego w Komorowie⁹, z którego zrezygnował dwa lata później na rzecz Marcisza z Komorowa¹⁰. Wspólnie z bratem, w 1424 r. miał wyznaczony termin sądowy ze Stefanem z Rzeszotarzewa o trzecią część połowy należącej do Karpicka¹¹, zaś sam toczył spór z tymże Stefanem o 2 ślady w Tłokach¹² i o barć¹³. W 1425 r. świadczył w innym procesie

¹⁵ AP Poznań, Poznań, Z. 3, k. 178v: *Nicolaus et Grzimko de Brodi heredes*.

¹⁶ AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 5v: *Grzimko[ne]m et nicolau[s] h[er]edes in Brodi*.

¹⁷ Tamże, k. 8: *Grzimko et Nicolaus h[er]edes in Brodi*.

¹⁸ WRS T. III, nr 678: *Nicolaus Brodski*.

¹⁹ AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 35: *Grzimkonis et Nicolai h[er]edum in Brodi*; tamże, k. 36v: *Grzimkonis et Nicolai h[er]edum in Brodi*.

²⁰ AP Poznań, Kościan Z. 6, k. 160: *Nicolaus de Brody*.

²¹ Por. B.2.II.2., przyp. 5.

²² WRS, T. III, nr 1135: *Nicol<aum> de Carpiczsko [...] Nicolaus Brodsky*; zdaniem J. Lucińskiego, wydawcy *Wielkopolskich Rot Sądowych* popełnili pomyłkę paleograficzną, bowiem „w cytowanej zapisce występuje tylko Mik. Brodzki, a nie występuje Mikołaj z Karpicka, bo w podstawie źródłowej jest *contra incol[as] de Carpiczsko*, a nie *contra Nico[laum] de Carpiczsko*” (J. Luciński, *Brody*, [w:] SHGWP, T. I, s. 111). Jednak w rocie widnieje *Mikołaj Karpicki*, co zdaje się eliminować błąd wydawców.

¹ AP Poznań, Kościan Z. 10, k. 3v-4: *Andream et Nicolau[m] de Carpiczsko filios olim Grzimkonis*.

² Tamże, Z. 8, k. 232v: *Andreas et Nicolaus de Carpiczsko*.

³ AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 90v: *Marcussy h[er]ed[is] in Comorowo et andree et nicolai in Brodi*; tamże, k. 91: *Marcussy h[er]ed[is] in Comorowo et andree et nicolai h[er]ed[es] in Brodi*.

⁴ Por. B.2.II.2., przyp. 5.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 3.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 4.

¹¹ WRS, T. III, nr 1076: *Andream et Nicolaum Brodske*.

¹² Tamże, nr 1027: *Nicolaum Brodsky*; tamże, nr 1082: *Nicolaum Brodsky*.

¹³ AP Poznań, Kościan Z. 5, k. 495: *nicolao brodsky*.

Stefana¹⁴, a rok później wspólnie z bratem, pozwał opata obrzańskiego o zajęcie 20 wozów siana z jego łąki¹⁵ oraz o zniszczenie jazu na stawie w Karpicku, który to woźny sądowy ograniczył dwoma kopami pali¹⁶. Jeszcze w tym roku, miał wyznaczony kolejny termin sądowy z tymże opatem¹⁷. W 1428 r. miał rozprawę przed sądem kościańskim o napad na Marcina z Komorowa¹⁸, którą sędziowie umorzyli w 1432 r.¹⁹ Natomiast w 1436 r. sam procesował z opatem obrzańskim o młyn²⁰.

B.2.II.18. Peregryn z Brodów

Syn Grzymka z Brodów¹. Pisał się z Brodów² i Sędzin³. Miał braci: Mikołaja z Karpicka⁴, Andrzeja z Karpicka⁵, Macieja z Brodów⁶ i Bartosza z Brodów⁷. Ożenił się z Jutką⁸, z która doczekał się synów Andrzeja Peregrynowica z Brodów⁹ i Dobrogosta Peregrynowica z Brodów¹⁰. Posiadał Brody¹¹ i Sędziny¹². Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1417 r., gdy ustanowił Bartłomieja, plebana z Chrzęszcza, swoim obrońcą¹³. W 1424 r. razem z braćmi zrzekł się prawa patronatu w kościele parafialnym w Komorowie na rzecz Marcisza z Komorowa¹⁴. Cztery lata później wspólnie z stryjem Mikołajem i jego dziećmi, procesował się z Piotrem z Pakosławia¹⁵, a w 1431 r., już sam, toczył spór z plebanem Zbylutem¹⁶. W 1434 r. procesował z Janem z

¹⁴ Por. B.2.II.16., przyp. 22.

¹⁵ AP Poznań, Kościan Z. 8, k. 256: *Andreas de Carpiczsko*.

¹⁶ Tamże, k. 255v-256: *Andreas et Noclaus h[er]edes in Carpiczsko*.

¹⁷ Tamże, k. 232v: *Andreas et Nicolaus de Carpiczsko*.

¹⁸ Tamże, Z. 9, k. 29v: *andreas de Carpyczsko [...] Nicola[us] karpyczsky*; tamże, k. 51: *andrea[m] et nicolaum de Carpyczsko*.

¹⁹ Tamże, Z. 10, k. 3v-4: *Andream et Nicolau[m] de Carpiczsko filios olim Grzimkonis*.

²⁰ Tamże, Z. 11, k. 197v: *nicolau[m] Brodsky*.

¹ AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 8v: *p[er]eg[r]inus nomi[n]e Grzimkonis p[ue]ris sui h[er]edes in Brodi*.

² AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 69: *p[er]eg[r]in[us] de brody*.

³ WRS, T. I, nr 1632: *Judkam consortem nobilis Peregrini de Sandzino*.

⁴ Por. B.2.II.2., przyp. 5.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 69: *p[er]eg[r]in[us] de brody sup[er] duab[us] p[ar]tib[us] sue sorte [...] in brody [...] dote [...] Juthcze co[n]sorte sue*.

⁹ Por. B.2.II.1., przyp. 1.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 9, k. 32v: *h[er]edes in Brody [...] dobrogosty filii pie memo[r]ie pvelgrzym*.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² Por. przyp. 3.

¹³ Por. przyp. 1.

¹⁴ Por. przyp. 4.

¹⁵ AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 72: *p[er]eg[r]inu[m] et nicolaum cu[m] filiis suis de Brodi*.

¹⁶ AA Poznań, ACC, ks. 15, k. 142: *p[er]egrini et Bartossy hered[es] in Brodi*.

Pniew¹⁷, zaś w 1435 r. uposażył żonę na Brodach¹⁸. Rok później poręczył za Sędziwoja z Grzebieniska¹⁹. Żył jeszcze w 1445 r., gdy wystąpił przy sprawie żony z Andrzejem z Wilkowa²⁰.

B.2.II.19. Peregryn z Karpicka

Nie jest znane pochodzenie Peregryna¹. Pisał się z Karpicka². Miał synów Grzymka z Karpicka³ i Mikołaja z Brodów⁴. Posiadał Karpicko⁵, Komorowo⁶ i Tłoki⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się 2 września 1352 r., gdy podpisał akt konfederacji rycerstwa wielkopolskiego, pod przewodnictwem Macieja Borkowica⁸. Dnia 14 stycznia 1360 r., starosta generalny Wielkopolski, Wierzbęta z Palowic, oświadczył, iż Peregryn posiadał młyny w Karpicku⁹, o co procesował się z Tomaszem z Chorzemina¹⁰, a co potwierdził król Kazimierz Wielki na jego prośbę 14 stycznia 1365 r.¹¹ Czwartego stycznia 1366 r. świadkował przy sprzedaży Borowego Młyna Kościołowi poznańskiemu¹². W podobnym charakterze wystąpił na dokumencie sprzedaży wsi Kąty i Radlin w 1372 r.¹³, tak jak siedem lat później przy podziale wsi Goła¹⁴. W 1387 r. był obecny przy procesie niejakiich Włosta z Przecławą¹⁵, a w 1391 r. uczestniczył w rokach poznańskich¹⁶. Wtedy też brał udział w procesie Stefana Skóry o dziedzictwo jego córek¹⁷.

¹⁷ AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 121: *pereg[r]inu[m] de Brody*.

¹⁸ Por. przyp. 8.

¹⁹ AP Poznań, Poznań Z. 13, k. 191-191v: *p[er]eg[r]in[us] de Brody*.

²⁰ Por. przyp. 3.

¹ Por. A.VI.3., s. 211.

² KDW, T. III, nr 1313: *Peregrinus de Karpiczsko*.

³ Tamże, nr 1930: *Grzymko Peregrini Karpiczsky*.

⁴ Tamże, nr 1975: *Grzimke und Niclos Gebruder von Komeraw*.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Por. B.2.II.6., przyp. 12.

⁷ Tamże.

⁸ KDW, T. III, nr 1313: *Peregrinus de Karpiczsko*.

⁹ Tamże, nr 1425: *Peregrinus heres de Carpiczsko*.

¹⁰ Tamże, nr 1426: *Peregrinus heres de Karpiczsko*.

¹¹ Tamże, nr 1535: *strenui viri Peregrini*.

¹² Tamże, nr 1555: *Peregrino de Carpiczsko heredibus*.

¹³ Tamże, nr 1671: *Pelegrzimo dicto Karpiczski*.

¹⁴ Tamże, nr 1767: *Peregrino Carpiczsky*.

¹⁵ WRS, T. I, nr 29: *Peregrinus de Karpiczko*.

¹⁶ Lekszycki, Bd. I, nr 912: *Peregrinus de Carpicze*; tamże, nr 997: *Peregrinum Carpiczsky*; tamże, nr 1040: *Peregrino de Carsicze*.

¹⁷ Tamże, nr 1146: *Peregrinus Carsiczski*.

B.2.II.20. Stanisław z Brodów

Syn Bartosza z Brodów i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Brodów². Miał braci: Mikołaja Bartoszewica z Brodów³, Marcina z Brodów⁴, Jana z Brodów⁵ oraz Macieja Bartoszewica z Brodów⁶. Posiadał Brody⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach został wymieniony przy sprawie swojej bratowej Włodki przez Mikołaja Bartoszewica z Brodów⁸. Wtedy też wspólnie z braćmi toczył spór z Iwanem z Pietrska⁹. Z nim też procesował się w 1486 r. o 20 grzywien¹⁰ i w 1487 r. o zwrot posagu¹¹. Następnie w 1493 r. Barbara, żona Jana Górskiego pozwała go, wspólnie z matką i braćmi o 20 grzywien długu, który miał zaciągnąć u niej Bartosz¹².

B.2.II.21. Włodka z Policka, ż. Mikołaja Bartoszewica z Brodów

Córka Jana z Komornik i jego żony Doroty¹. Pisała się z Policka². Miała braci: Jana Janowica³, Macieja⁴, Marcina⁵ i Bodzente⁶ oraz siostrę Barbarę⁷. Wyszła za mąż za Jana Potulickiego⁸ i Mikołaja Bartoszewica z Brodów⁹. Z pierwszym mężem miała synów: Jana

¹ Por. B.2.I., przyp. 8.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ TDRReg, Poznań, *Rezygnacje*, cz. 2, nr 932: N. Gywan de Pietrsko z I i Mikołaj, Jan, Marcin, Stanisław, Maciej, bracia rodz. niedzielni, dz-e de W. Brody term.

¹⁰ Tamże, nr 585 (regest): NN. Jan, Mikołaj, Marcin, Stanisław i Maciej, bicia rodz., dz-e de Brody, spr. z Gywanem de Pietrsko o 20 grz.

¹¹ Tamże, nr 621 (regest): N. Gywan Pietrski z I i Mikołaj, Jan, Marcin, Stanisław, i M..., bracia rodzeni, niedzielni, de Brody, termin o zwrot posagu.

¹² Tamże, nr 292 (regest): N. Barbara, ż. Jana Gorskiego pw N. Katarzynie Brodskiej, Mikołajowi, Janowi, Stanisławowi, i Maciejowi, synom jej de Brody o 20 grz. długu, ol. Bartosza Br. męża Katarzyny, a ojca tych jej synów.

¹ Włodka była dowodną siostrą Macieja Komornickiego (MRPS, P. II, ed. T. Wierzbowski, Varsaviae 1907, nr 194: *Włodka, relictam Iohannis de Policzsko, una cum fratre suo germano Mathia Comorniczsky recognovisse, quia Iohannes Polczsky cum filiastruo suo Luca subu pro dote et dotalitio super villa Policzsko inscriptis plenarie satisferevit*), a ten z kolei bratem Bodzenty z Komornik (AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 268: *Johannes [...] mathias Bodzantha [...] Martinus fr[at]es german[is] et [...] heredes in Comornyky*), który był dowodnym synem Jana z Komornik (*Materyały do historyi prawa*, nr 229: *Bodzantha Comornyczski [...] ex patre Iohanne Comornyczski de Comornyki de armis Lodza, et de matre Dorothea de Lopaczyno versus Gneznam de armis Rolicz*), co oznacza, że i Włodka była jego córką.

² AP Poznań, Poznań Gr. 57, k. 90v: *wlodka de policzsko*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. B.2.II.15., przyp. 11.

⁹ Tamże.

Janowica¹⁰, Jakuba¹¹ i Mikołaja¹² oraz córki Katarzynę¹³ i Małgorzatę¹⁴. Posiadała Policko¹⁵, Mikołajewo¹⁶, Herstop¹⁷, Dłusk¹⁸ i Brody¹⁹.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpiła w 1462 r., gdy jej pierwszy mąż Jan Potulicki zapisał jej po 100 kóp posagu i wiana na Policku i Mikołajewie²⁰. W 1470 r. była pozwana przez starostę o niezapłacone podatki²¹. Dwa lata później kupiła za 25 złotych węgierskich części w Herstopie i Dłusku²². W 1479 r. jej drugi mąż, Mikołaj Bartoszewicz z Brodów oprowił ją w Brodach²³, a ona dała mu połowę swojego posagu zapisanego na Potulicku²⁴. W 1483 r. została pozwana przez Marcina Herstopskiego, męża swojej córki Małgorzaty o 33 złote węgierskie²⁵. Z kolei w 1487 r., wraz z mężem, toczył proces ze swoim synem Janem²⁶, zaś w 1493 r. Jan z bratankiem Łukaszem zaspokoił jej roszczenia do wsi Policka²⁷.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Z. 18, k. 226: *Jacobum Johannem et Nicolaum fr[at]res g[er]manos indivisos filios olim nobilis Johannis policzsky de policzsko).*

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże, Gr. 68, k. 19-19v: *katherina hersthopska habens pene se veneralibes domi[n]os albertu[m] pakoszlawsky patruu[m] et Bodzatha Comornyczsku avunculu[m] suos [...] alberto Brodsky herede in maiore Bordy [...] dotis et dotaliby Nobilis olim wlotha polyczska m[at]ris eiusd[em].*

¹⁴ Małgorzata jako siostra Jana Janowica Polickiego (tamże, Z. 20, k. 19: *Joh[an]ne[m] policzky h[er]ede in Janowo [...] margarethe [con]s[ort]i[is] eyd[em] martini herstopsey sor[or]is g[er]mane Joh[an]nis policzky) uznana musi zostać za córkę Włodki i jej męża Jana.*

¹⁵ Tamże, Gr. 6, s. 30: *Johannes Polyczki [...] sup[er] totalib[us] duabus villis et h[er]editatibus polyczko et mykolayewo [...] dotaliby Generose wlohcze consorti sue legitime [...] donavit.*

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże, Gr. 8, s. 297: *martinus heres in hersthop [...] unu[m] ma[n]sum in hersthop [...] mansum agry in dlusko [...] wlodka polyczska vendident.*

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Por. przyp. 8.

²⁰ Por. przyp. 10.

²¹ Por. przyp. 2.

²² Por. przyp. 13.

²³ Por. B.2.I., przyp. 8.

²⁴ Por. przyp. 8.

²⁵ AP Poznań, Poznań Z. 20, k. 98: *wlothka.*

²⁶ Tamże, Z. 21, k. 122: *wlodka polyczka co[n]ors nob[i]lis nicolay Brodsky [...] Joha[n]nes polyczky; tamże, k. 157: *Joh[an]nem policzky [...] et wlodkam policzka [con]sortem bo[ne] m[emori]e Nob[i]le[m] Joh[an]ne[m] policzky.**

²⁷ Por. przyp. 1.

B.4.II.1. Jasiiek, syn Wilka *de Lapidea Ecclesia*

Syn Wilka *de Lapidea Ecclesia*¹. Miał brata Stefana *de Lapidea Ecclesia*² i Bogumiła *de Lapidea Ecclesia*³. Był żonaty z Klarą⁴. Posiadał Samociążek⁵ i *Lapidea Ecclesia*⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Wystąpił w źródłach 4 października 1311 r., przy okazji sprzedaży klasztorowi byszewskiemu wsi Samociążek wraz z trzecią częścią jezior: *Prephno*, Krzemno, Czarne i Białe⁷.

B.4.II.2. Klara, ż. Jaśka *de Lapidea Ecclesia*

Nie jest znany krąg rodzinny Klary. Była żoną Jaśka *de Lapidea Ecclesia*¹. Posiadała Samociążek² i *Lapidea Ecclesia*³.

Wystąpiła w źródłach 4 października 1311 r., przy okazji sprzedaży przez Jaśka wsi Samociążek wraz z trzecią częścią jezior: *Prephno*, Krzemno, Czarne i Białe klasztorowi byszewskiemu⁴.

¹ KDP, T. I, nr 104: *Jesco filius quondam Lupi de Lapidea Ecclesia*. W historiografii, identyfikuje się go z Jaśkiem z Kościelca, sędzią brzeskim [J. Bieniak, *Odzyskanie Kujaw*, s. 77; A. Radziwiński, *Prepozyci kapituły katedralnej w Płocku w XIV wieku*, „*Studia Płockie*” 14 (1986), s. 150-151; J. Karczevska, *Urzędnicy*, cz. 1, s. 126; D. Karczewski, *Jan (Jaśko) z Kościelca*, [w:] ISB, T. II, s. 39]. Owa identyfikacja polega na utożsamieniu miejscowości *Lapidea Ecclesia* z Kościelcem (por. A.IV.1., s. 114-116), dzięki czemu można było połączyć obie postacie w jedną. Jednak Jasiiek z Kościelca był bratem Wincentego (J. Leleweł, *Początkowe prawodawstwo*, s. 215, nr 23: *Johannes subpincerna, Vincentius frater subpincerne*), który z kolei był dowodnym synem Boguszy (KDP, T. II/1, nr 219: *Vincentus Bogotitz*). Zatem nie mogli być tą samą osobą.

² A. Vetulani, *Z badań nad Polakami*, s. 619, nr 41: *Stephanus Lupus, archidiaconus Plocensis*; KDP II/2, nr 472: *Stephanum de lapidea ecclesia*; Stefan jako syn Wilka jest tożsamy z bratem Jaśka.

³ PrUB, Bd. III/2, nr 714a: *Bogumilus heres de lapidea ecclesia*. Do tego dyplomu została przywieszona jego pieczęć, na której ostał się w otoku napis: S. BOGVM...LVPI, por. *Katalog pieczęci*, s. 401, nr 230. Napis napiszczętny oznacza zatem, że był synem Wilka, a co za tym idzie bratem Jaśka.

⁴ KDP, T. I, nr 104: *Jesco filius quondam Lupi de Lapidea Ecclesia una cum conjuge sua domina Clara [...] villam seu hereditatem quondam Samoczansco vulgari nomine nuncupatam sitam in territorio Wyssegrodensi cum tribus lacubus, videlicet Prephno, Kremno, Scherne, Byale que hereditas ad eandem conjugem suam*.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

¹ Por. B.4.II.1., przyp. 4.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

B.4.II.3. Stefan *de Lapidea Ecclesia*

Syn Wilka *de Lapidea Ecclesia*¹. Pisał się *de Lapidea Ecclesia*². Miał braci Jaśka *de Lapidea Ecclesia*³ i Bogumiła *de Lapidea Ecclesia*⁴. Posiadał *Lapidea Ecclesia*⁵. Pełnił urząd kleryka u boku biskupa Gerwarda⁶, kanonika włocławskiego⁷ i kruszwickiego⁸, archidiacona płockiego⁹, subkolektora dziesięciny na terenie diecezji płockiej¹⁰, scholastyka płockiego¹¹, kanclerza mazowieckiego¹² i prepozyta płockiego¹³.

Po raz pierwszy na arenie dziejowej pojawił się w 1306 r., gdy przebywał na Pomorzu razem z biskupem kujawskim Gerwardem jako jego kleryk¹⁴. W grudniu tego roku był obecny w Tczewie, Gdańsku i Świeciu przy jego boku¹⁵. Dnia 22 listopada 1311 r. pogodził się z Gerwardem¹⁶. W źródłach, w 1322 r., można także zauważyć jakiegoś archidiacona płockiego – utożsamianego ze Stefanem – jako wracającego z Paryża¹⁷. Dnia 23 lutego 1323 r. sprzedał za pośrednictwem Częstobora, kanonika głużyńskiego i studenta bolońskiego, swoje dobra w Bolonii za 700 funtów¹⁸. Zaś 12 listopada 1323 r. był już w Awinionie, bowiem wówczas świadkował z Częstoborem na testamencie Dominika – biskupa meteleńskiego i sufragana gnieźnieńskiego¹⁹.

Drugiego kwietnia 1325 r. był świadkiem poświadczenia ugody w sprawie dziesięcin z ziemi michałowskiej²⁰. Pierwszego maja tego roku uczestniczył w ufundowaniu kościoła w Górznie, przeznaczonego go dla bożogrobców²¹, a 6 sierpnia był obecny przy ogłoszeniu w

¹ A. Vetulani, *Z badań nad Polakami*, nr 41: *Stephanus Lupus, archidiaconus Plocensis*.

² KDP, T. II/2, nr 472: *Stephanum de lapidea ecclesia*.

³ Tamże, T. I, nr 104: *Jesco filius quondam Lupi de Lapidea Ecclesia*.

⁴ Por. B.4.II.1., przyp. 3.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ A. Radziwiński, *Pralaci i kanonicy*, s. 139-140, nr 72.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ LitesZak, T. I, s. 191: *Interrogatus de causa science dixit, quia ipse testis qui loquitur fuit in dicta terra Pomoranie cum domino episcopi Wladislaviensi quondam Gerwardo, cuius clericus*.

¹⁵ Tamże, s. 191: [...] *respondit, quia ipse testis qui loquitur fuit in dicta terra, videlicet in Gdansk et in Tharsow et in Swecz et tunc vidit et audivit, quod dicta terra Pomoranie et dicta castra et loca regebantur et gubernabantur per dominum Wladislaum regem Polonie ut dixit*.

¹⁶ KDP, T. II/2, nr 472: *Geruardus, Dei gracia ecclesie Wladislaviensis Episcopus [...] Floriani prepositi Plocensis ac Stephani canonici Wladislaviensis et Crusviciensis eius patruelis [...] Stanislav prepositi Wladislaviensis fratris nostri [...] Stephanus de lapidea ecclesia*.

¹⁷ Por. A.VII.4., przyp. 114.

¹⁸ Tamże, przyp. 117.

¹⁹ *Acta Camerae Apostolicae*, vol. I, s. 83, nr 96: *Stephano archidiacono Plocensis*; Dokument oznaczony jest datą 12 października 1324 r., jednak dziewiąty rok pontyfikatu Jana XXII przypadał na listopad 1323 r.

²⁰ NKDM, cz. II, nr 173: *Stephano archidiacono*.

²¹ Tamże, nr 174: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] Stephano archidiacono*.

diecezji płockiej ekskomuniki rzuconej na Ludwika Wittelsbacha²². Jeszcze w tym roku przekazał 15 groszy na rzecz Kamery Apostolskiej²³. Dnia 20 marca 1326 r. świadkował przy potwierdzeniu dokonanego przez biskupa płockiego Floriana nadania ksiąząt dobrzyńskich na rzecz bożogrobców w Rypinie²⁴. Pierwszego stycznia 1327 r. Stefan przekazał 26 grzywien tytułem wpłaty pierwszej raty dziesięciny sześcioletniej od kleru płockiego, razem z zaległą ratą²⁵. Nazajutrz zaś był obecny przy nadaniu prawa niemieckiego miastu Górznu²⁶.

Drugiego lutego 1333 r. brał udział w procesie między Florianem biskupem płockim i wójtem grążawskim Engelbertem²⁷. Dnia 24 kwietnia był kanclerzem księcia Siemowita, gdy ten zaświadczył, że dziedzice z Przywieczyna sprzedali wieś Gutorzewo Mikołajowi, synowi Borzywoja²⁸, a 17 lutego 1339 r., został zaprzysiężony podczas procesu polsko-krzyżackiego²⁹. Dnia 23 czerwca 1339 r. był obecny przy odnowieniu przywileju lokacyjnego wsi Grążawy³⁰, podobnie jak i 3 marca 1342 r. przy zrzeczeniu się pretensji do łąk i młyna w Grążewie przez zmarłych synów Engelberta³¹.

²² Tamże, nr 177: *Floriano Dei gracia episcopo Plocensi [...] Stephano archidiacono.*

²³ *Acta Camerae Apostolicae*, vol. I, nr 139, s. 255-256: *Stephanus, archidiaconus Plocensis.*

²⁴ NKDM, cz. II, nr 182: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] Stephano archidiacono.*

²⁵ *Acta Camerae Apostolicae*, vol. I, nr 139, s. 273: *Item Stephanus, archidiaconus Plocensis, de prebenda Crusviensi pro mediate decime presentis anni de III marc. et III scot. dedit III scot. cum dim. et X den. et pro decima parte decime dedit I gross. cum dim.*

²⁶ NKDM, cz. II, nr 187: *Florianus Dei gratia ecclesie Plocensis episcopus [...] Stephano archidiacono.*

²⁷ Tamże, nr 204: *Florianus Dei gracia Plocensis ecclesie episcopus [...] Stephano scholastico.*

²⁸ Tamże, nr 207: *domino Stephano cancellario nostro et scholastico ecclesiae Plocensis.*

²⁹ LitesZak, T. I, s. 190: *Dominus Stephanus prepositus plocensis.*

³⁰ NKDM, cz. II, nr 237: *Stephano preposito.*

³¹ PrUB, Bd. III/2, nr 434: *Stephano preposito Plocensi*; Andrzej Radziwiński datował śmierć Stefana między 22 sierpnia 1345 r. a 7 grudnia 1347 r. Na obu dokumentach (*Inedita kujawskie i dobrzyńskie z lat 1345-1368*, wyd. Z. Guldon, R. Kabaciński, [w:] DDK, nr 1, 2; *Trzyńskie*, nr 4) Stefan nie występuje, natomiast występuje jego następca na prepozyturze, mianowicie Zbylut. Na pierwszym dyplomie jest wzmiankowany jeszcze jako archidiacon płocki, co A. Radziwiński widocznie uznał za dowód życia prepozyta Stefana. Natomiast w drugim przypadku Zbylut już tytułuje się prepozytem [A. Radziwiński, *Kanonicy płoccy w świetle zeznań na procesie polsko-krzyżackim w Warszawie w 1339 r.*, „*Studia Płockie*” 13 (1985), s. 134-135; tenże, *Prałaci i kanonicy*, t. 1, s. 139-140; tenże, *Stefan z Kościelca*, s. 164]. Wystąpienie Zbyluta z tytułem archidiacona na pierwszym dokumencie nie może być podstawą źródłową do twierdzenia, że Stefan wówczas żył, bowiem równie dobrze mógł być wakat, a może lista prepozytów płockich nie jest pełna. Stefan zmarł na pewno po 3 marca 1342 r.

B.4.II.4. Wilk de Lapidea Ecclesia

Nie jest znane pochodzenie Wilka¹. Pisał się *de Lapidea Ecclesia*². Jego bratem był Grzymisław z Cieląt³. Miał synów Jaśka *de Lapidea Ecclesia*⁴, Stefana *de Lapidea Ecclesia*⁵ i Bogumiła *de Lapidea Ecclesia*⁶. Posiadał *Lapidea Ecclesia*⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach został wspomniany raz, już jako nieżyjący, dnia 4 listopada 1311 r., podczas sprzedaży Samociążka przez jego syna klasztorowi byszewskiemu, co zatwierdzili księżęta Przemysł i Kazimierz⁸.

B.5.II.1. Bartosz Bogumiłowic

Syn Bogumiła z Pakości¹. Miał brata Hektora z Pakości². Posiadał Łącko³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach średniowiecznych wystąpił tylko raz 21 września 1345 r., podczas potwierdzenia królewskiego sprzedaży Łącka Hektorowi⁴.

B.7.II.1. Barbara, ż. Bronisza z Grobi

Nie jest znane pochodzenie Barbary. Wyszła za mąż za Bronisza z Grobi¹. Posiadała Pierwoszewo².

¹ W historiografii figuruje jako syn Przezdrzewa (J. Bieniak, *Bogumił*, s. 130; J. Karczewska, *Urzędnicy*, cz. 1, s. 105, 111; też, *Świeccy urzędnicy*, s. 109, 128-129; B. Śliwiński, *Rozwój własności*, s. 60; M. Głodek, *Utopia*, tabl. 1; J. Bieniak, *Prawa patronackie*, s. 40; tenże, *Spółeczeństwo Kujaw*, s. 59-62), a ponadto sądzi się, iż Wilk był dziedzicem Kościelca, bowiem miejscowość o nazwie *Lapidea Ecclesia* właśnie tak została „przetłumaczona” przez historyków (J. Bieniak, *Kościelna Wieś*, s. 41-44). Z związku z tym, przypisano mu braci: Wojciecha, Boguszę, Floriana i Bartosza. Warto jednak zauważyć, że *Lapidea Ecclesia* oznacza być może tylko jedną część Kościelca (por. A.IV.1., s. 114-116).

² KDP I, nr 104: *Jesco filius quondam Lupi de Lapidea Ecclesia*.

³ Syn Wilka, Stefan *de Lapidea Ecclesia* został nazwany bratem stryjecznym Floriana z Płocka (KDP, T. II/2, nr 472: [...] *quodque eorundem omnium et specialiter Floriani prepositi Plocensis ac Stephani canonici Wladislaviensis et Crusviciensis eius patruelis erimus perfecti amici*). Ten z kolei był synem Grzymysława z Cieląt (por. A.IV.1., s. 115, 121-122), co prowadzi do twierdzenia, że Wilk był bratem Grzymysława.

⁴ KDP, T. I, nr 104: *Jesco filius quondam Lupi de Lapidea Ecclesia*.

⁵ A. Vetulani, *Z badań nad Polakami*, nr 41: *Stephanus Lupus, archidiaconus Plocensis*.

⁶ Por. B.4.II.1., przyp. 3.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Tamże.

¹ Por. A.IV.3., przyp. 135-136.

² Tamże.

³ KDW, T. VI, nr 139: *Albertus, videlicet palatinus Brestensis, cum filio suo Voiciecho et Suenthopelkone fratre suo necnon Bartosio filiaastro suo, sani mente et corpore, haereditatem suam, dictam vulgariter Lanczsko [...] Hectori de Łączsko ibidem fratri suo pro quadraginta quinque marcis grossorum et numerum Torunensium vendiderunt*.

⁴ Tamże.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 15, k. 37v-38: *Barbare Co[n]sors No[bi]lis Bronissy de pyerwoschewo [...] dotalciu[m] [...] in pyerwoschewo*.

² Tamże.

W 1445 r. została oprawiona przez męża na Pierwoszewie³.

B.7.II.2. Helena z Lipnicy c. Tomasza z Buszewa

Córka Tomasz z Buszewa i jego żony Wichny¹. Pisała się z Lipnicy². Miała brata Bronisza z Grobi³. Wyszła za mąż za Włosta z Lipnicy⁴. Posiadała Lipnicę⁵.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1438 r., gdy toczyła spór z Jarandem z Krzestkowic o dziedzinę *Punczino*, które miał kupić od jej ojca za 40 grzywien, a te zaś Helena miała zwrócić Jarandowi w przeciągu 8 tygodni⁶. W 1445 r. mąż uposażył ją w Lipnicy⁷, zaś trzy lata później miała wyznaczony termin sądowy z Bieniakiem Zajączkowskim⁸.

B.7.II.3. Tomasz z Buszewa

Nie jest znane pochodzenie Tomasza. Pisał się z Buszewa¹ i z Grobi². Ożenił się z Wichną³, z którą miał syna Bronisza z Grobi⁴ i córkę Helenę z Lipnicy⁵. Posiadał Buszewo⁶, Pierwoszewo⁷, *Punczino*⁸ i Grobię⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1403 r., gdy świadczył w sporze między Sędziwojem Mylińskim a dziedzicami *Chrzibsko*¹⁰. Wtedy też poręczył za Dobiesława Krzestkowskiego¹¹ i za Drogomira z Pożarowa¹². Następnie, w 1405 r., uczestniczył

³ Tamże.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 14, k. 263: *Bronisius de pyerwoschewo [...] p[ro]cur[ator]io [...] Thome p[at]ris sui ibid[em] de pyerwoschewo [...] filia [...] Thome, et soror [...] Bronissy ac uxor [legi]tima[m] ip[s]ius ^{helena} wlost sup[er] here[dita]e lipnicza.*

² Tamże, Z. 16, k. 206: *helena[m] relicta[m] de lypnycza.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Poznań Z. 14, k. 33v: *helene consorti nobil[is] wlost de lipnicza [...] heredit[at]is [...] punczino [...] erga [...] Jarand de krzestkowycze qua[m] here[dita]em emit aput p[at]rem [...] helene.*

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 2.

¹ KZP, nr 1234: *Thoma de Buszewo.*

² AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 203: *thoma de Grobya tota[m] suam villa[m] pyerwoschewo [...] vendidit.*

³ KZP, nr 2653: *Vichna cum suo viro Thoma de Buszewo.*

⁴ Por. B.7.II.2., przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 2: *Thoma de Byssewa [...] resignavit p[er]petuo [...] h[er]edi in Colino Bussewo; tamże, s. 2: Thome villam nomine[m] pyerwosewo.*

⁸ Por. B.7.II.2., przyp. 6.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Por. przyp. 1.

¹¹ KZP, nr 1436: *Thoma Buszewski.*

¹² Tamże, nr 1443: *Thoma Buszewski.*

w procesie Bodzęty Orzelskiego i niejakiego Dzierzka¹³ i w sporze o 100 grzywien między dziedzicami Bytynia i Stefanem z Pożarowa¹⁴. Rok później rozgraniczył z Przezdrzewem z Krzestkowic swoje posiadłości¹⁵. Miał również wyznaczony termin sądowy z Teodorykiem Lutomskim¹⁶. W 1408 r. brał udział w sprawie między Wierzbietą Sierakowskim i Dobrogostem z Rozbitka¹⁷. W podobnym charakterze wystąpił w 1414 r. przy sporze Parysa i mieszcza-nina poznańskiego Wawrzyńca¹⁸, tak jak w następnym roku w procesach Andrzeja Krzestko-wic¹⁹. Z kolei w 1416 r. sam zaś procesował z Przezdrzewem z Krzestkowic²⁰. Cztery lata póź-niej był świadkiem podczas rozprawy Bartosza z Turkowa i Bodzenty Niewierskiego²¹. W 1434 r. sprzedał za 300 grzywien Buszewo w zamian za Pierwoszewo²², zaś 10 lat później sprzedał Pierwoszewo za 600 grzywien²³.

B.7.II.4. Wichna, ż. Tomasza z Buszewa

Nie jest znane pochodzenie Wichny. Wyszła za mąż za Tomasza z Buszewa¹, z którym miała syna Bronisza z Grobi² i córkę Helenę z Lipnicy³.

Jedyny raz w źródłach pojawiła się w 1406 r., przy rozgraniczeniu Buszewa i Krzestko-wic⁴.

B.12.II.1. Małgorzata, siostra Gerwarda biskupa kujawskiego.

Nie jest znane pochodzenie Małgorzaty¹. Miała braci: Gerwarda biskupa kujawskiego² i Przezdrzewa kasztelana kruszwickiego³. Oprócz tego posiadała dwie siostry, nieznanne z imie-nia, ale wydane za mąż kolejno za Piotra Ogona⁴ oraz za Ottona Lekszyka⁵. Dodatkowo w

¹³ Tamże, nr 2181: *Thomek Buszewski*.

¹⁴ Tamże, nr 2507: *Thoma Buszewski*.

¹⁵ Tamże, nr 2570: *Thomam Buszewski*; por. przyp. 3.

¹⁶ KZP, nr 2571: *Thoma Buszewski cum pueris*.

¹⁷ WRS, T. I, nr 650: *Thomas de Buszewo*.

¹⁸ Tamże, nr 856: *Thomas Buszewski*.

¹⁹ Tamże, nr 901: *Thoma Busewsky*; tamże, nr 906: *Thomas Buszewsky*.

²⁰ Tamże, nr 806: *Thoma Buszewski*.

²¹ Tamże, nr 1006: *Thomas Buszewsky*.

²² Por. przyp. 7.

²³ Por. przyp. 2

¹ KZP, nr 2653: *Vichna cum suo viro Thoma de Buszewo*.

² Por. B.7.II.2., przyp. 1.

³ Tamże.

⁴ Por. przyp. 1.

¹ Por. B.12.I., przyp. 2.

² Tamże, przyp. 4.

³ Tamże, przyp. 3.

⁴ Tamże, przyp. 5.

⁵ Tamże, przyp. 6.

historiografii uważano, iż miała brata Jana Maciejowica z Ostrowa⁶ i Stanisława prepozyta wrocławskiego⁷. Sama Małgorzata wyszła za mąż za Sławnika z Gołańczy⁸, z którym miała synów Świętosława, wojewodę tczewskiego⁹, Zbyluta, kasztelana nakielskiego¹⁰ i Macieja, biskupa kujawskiego¹¹.

B.12.II.2. N. siostra Gerwarda biskupa kujawskiego, ż. Ottona Lekszyka

Nie jest znane jej pochodzenie¹. Miała braci: Gerwarda biskupa kujawskiego² i Przewręza kasztelana kruszwickiego³ oraz dwie siostry, Małgorzatę – żonę Sławnika z Gołańczy⁴ i nieznaną z imienia siostrę, wydaną za mąż za Piotra Ogona⁵. Dodatkowo w historiografii uważano, iż miała brata Jana Maciejowica z Ostrowa⁶ i Stanisława prepozyta wrocławskiego⁷. Wyszła za mąż za Ottona Lekszyka z Gądcza⁸.

B.12.II.3. N. siostra Gerwarda biskupa kujawskiego, ż. Piotra Ogona

Nie jest znane jej pochodzenie¹. Miała braci: Gerwarda biskupa kujawskiego² i Przewręza kasztelana kruszwickiego³ oraz dwie siostry, Małgorzatę – żonę Sławnika z Gołańczy⁴ i nieznaną z imienia siostrę, wydaną za mąż za Ottona Lekszyka z Gądcza⁵. Dodatkowo w historiografii uważano, iż miała brata Jana Maciejowica z Ostrowa⁶ i Stanisława prepozyta

⁶ Tamże, przyp. 7.

⁷ Tamże, przyp. 8.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ KDW, T. II, nr 919: *considerata multimoda probitate filiorum Slavnic beate memorie quondam castellani nostri de Nakyel, Swanthoslai videlicet palatini nostri de Trsov, domini Mathie scolastici Wladislaviensis ecclesie et Sbilutonis.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹ Por. B.12.I., przyp. 2.

² Tamże, przyp. 6.

³ Tamże, przyp. 3.

⁴ Tamże, przyp. 4.

⁵ Tamże, przyp. 5.

⁶ Tamże, przyp. 7.

⁷ Tamże, przyp. 8.

⁸ Tamże, przyp. 6.

¹ Por. B.12.I., przyp. 2.

² Tamże, przyp. 5.

³ Tamże, przyp. 3.

⁴ Tamże, przyp. 4.

⁵ Tamże, przyp. 6.

⁶ Tamże, przyp. 7.

włocławskiego⁷. Wyszła za mąż za Piotra Ogona⁸, z którym miała synów Piotra⁹, Marcina¹⁰, Pawła¹¹ i Jakuba¹².

B.12.II.4. Przezdrzew kasztelan kruszwicki

Nie jest znane pochodzenie Przezdrzewa¹³. Miał brata Gerwarda biskupa kujawskiego¹⁴ oraz trzy siostry: Małgorzatę – żonę Sławnika z Gołańczy¹⁵ oraz dwie nieznanne z imienia, ale wydane za mąż kolejno za Piotra Ogona¹⁶ i za Ottona Lekszyka z Gądca¹⁷. Dodatkowo przypisuje mu się jeszcze dwóch braci: Jana Kiwałę z Ostrowa¹⁸ i Stanisława prepozyta włocławskiego¹⁹. W historiografii uważano, iż miał syna Grzymisława z Procyńia²⁰. Pełnił urząd kasztelana kruszwickiego²¹.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił 11 marca 1339 r., gdy został zaprzysiężony w Uniejowie podczas procesu polsko-krzyżackiego w Warszawie²². Swoje zeznania złożył dnia 9 kwietnia tego roku w Gnieźnie²³. Z nich właśnie się dowiadujemy, że za młodu bywał wielokrotnie na Pomorzu u boku księcia Władysława Łokietka²⁴, gdzie również widywał swojego brata, biskupa kujawskiego Gerwarda²⁵. O zastawie ziemi Michałowskiej Zakonowi krzyżackiemu dowiedział się bezpośrednio od książąt inowrocławskich, Przemysła, Leszka i Kazimierza, za podobno 50 grzywien toruńskich²⁶. W kwietniu 1332 r., pełniąc ówczesnie urząd kasztelana kruszwickiego, na wiadomość o zdobyciu przez Zakon krzyżacki

⁷ Tamże, przyp. 8.

⁸ Tamże, przyp. 5.

⁹ KDP, T. II/2, nr 481: *Pauli Lenciciensis Castellani et suorum fratrum Comitum Martini succamerarij et comitis Jacobi et Petri dicti Caud germanorum fratrum.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Por. B.12.I., przyp. 2.

¹⁴ Tamże, przyp. 3.

¹⁵ Tamże, przyp. 4.

¹⁶ Tamże, przyp. 5.

¹⁷ Tamże, przyp. 6.

¹⁸ Tamże, przyp. 7.

¹⁹ Tamże, przyp. 8.

²⁰ Por. A.IV.4., s. 147-148.

²¹ *UrządnicyKuj*, s. 115, nr A362.

²² LitesZak, T. I, s. 111: *Presdrow castellanum Crusviciensem.*

²³ Tamże, 353-355: *Presdrew castellanus Crusviciensis.*

²⁴ Tamże, s. 354: *multociens fuit in dicta terra Pomoranie cum domino Wladislao.*

²⁵ Tamże, s. 354: *vidit dominum Gerwardum quondam episcopus Wladislaviensem in dicta terra Pomoranie qui fuit et erat frater ipsius testis qui loquitur.*

²⁶ Tamże, s. 355: *eciam se audivisse a dictis ducibus [Lestko, Premislius et Kazimirus] quod dux Lestko dictam terram [Michaloviensis] inpingnoravit dictis Cruciferis pro quingentis marchis Thorunensibus.*

miasta Brześcia uciekł z Kruszwicy, ponieważ „nie ośmielił się oczekiwać Krzyżaków w owym grodzie”²⁷.

B.14.II.1. Wincenty, s. Grzymka z Cieślina

Syn Grzymka z Cieślina i jego żony Zdziechny z Mikołajkowa¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach pojawił się tylko raz, gdy w 1428 r. razem z matką toczył spór z Kiełczem z Rdecza².

B.14.II.2. Zdziechna z Mikołajkowa, ż. Grzymka z Cieślina

Nie jest znane pochodzenie Zdziechny. Pisała się z Mikołajkowa¹ i Żelaskowa². Miała brata Piotra z Sokolnik³. Wyszła za mąż za Grzymka z Cieślina⁴. Miała syna Wincentego z Mikołajkowa⁵. W historiografii uważa się, że miała także troje synów: Jana z Mamlicza⁶, Macieja z Mamlicza⁷ i Bartłomieja z Mikołajkowa⁸. Posiadała Mikołajkowo⁹ i Żelaskowo¹⁰.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1404 r., gdy miała wyznaczony termin sądowy ze swoim bratem, Pietraszem z Sokolnik¹¹. Następnie, w 1425 r. procesowała się z Mikołajem ze Śmiecza¹² i Janem Grzebskim¹³. Dwa lata później toczyła spory: z

²⁷ Tamże, s. 355: *cum audissent quod dicti Cruciferi ceperant et intraverant civitatem Brestensem, qui locus est principalior totius terre Cuyavie, quia cum vallaverant et expugnaverant diu cum machinis, ipse testis qui loquitur exivit de castro Crusvicia quod tenebat domini Wladislai et fugiit, quia non fuit ausus dictos Cruciferos in dicto castro expectare.* O ucieczce Przezdrzewa zob. J. Karwasińska, *Sąsiedztwo*, s. 163, 173, 195; S.F. Zajączkowski, *Polska a Zakon*, s. 268, 273; J. Baszkiewicz, *Powstanie*, s. 299; Próbował go bronić J. Bieniak sądząc, że Przezdrzew wyprowadził całą załogę z Kruszwicy, jednak źródła nie pozwalają na takie domysły, por. J. Bieniak, *Wielkopolska*, s. 12, przyp. 37.

¹ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 247v: *Sdziechna[m] de micolaycowice et vincencium[s] filiu[s] eius*; w nagłówku jednak: *micolaykowo*.

² Tamże.

¹ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 44v: *sdzichna de [...] mykolaykowo*; tamże, Gniezno Z. 5, k. 1v: *g[e]n[er]osa [...] de micolaycowo Castellanissa Bydgosten[sia]*.

² AGAD, Brześć Z. 4, k. 247: *Sdziechna de Szaleskowo*.

³ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 135: *Szmichne de micolaycowice cu[m] petrassio de Socolniki fr[at]re g[er]ma[n]o eiusd[em]*.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Por. B.14.II.1., przyp. 1.

⁶ Por. B.14.I., przyp. 12.

⁷ Tamże.

⁸ Por. B.14.I., przyp. 14.

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² AGAD, Brześć Z. 4, k. 247: *dzichna de Saleskowo al[ia]s de marcowo*.

¹³ Por. przyp. 2.

Janem z Siczewa¹⁴ i Kielczem z Rdecza¹⁵, a w 1428 r. z Piotrem z Siczewa¹⁶ i z Piotrem *de Verszmathowo*¹⁷. Mniej więcej w tym czasie miała rozprawę przed sądem w Gnieźnie, z Januszem z Staraszyny¹⁸.

B.16.II.1. Afra z Cienina

Córka Świętosława z Cienina i Katarzyny¹. Pisała się z Cienina², Giewartowa³ i Robakowa⁴. Miała nieznaną z imienia rodzeństwo⁵. Była żoną Marcina z Królikowa⁶, z którym miała syna Wawrzyńca z Królikowa⁷. Uważa się również, że jej synem był Piotr z Królikowa⁸. Posiadała Giewartowo⁹, Robakowo¹⁰, Cienin¹¹, Mieczownicę¹² oraz Gastronice¹³.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1397 r., gdy podzieliła swoje dobra z siostrami stryjecznymi¹⁴. W 1398 r. razem z matką procesowała się z Maciejem i Piotrem ze Sługocina¹⁵, zaś w 1400 r., wspólnie z siostrą stryjeczną Małgorzatą, toczyła spór z matką Afiry, Katarzyną¹⁶. W 1403 r. miała wyznaczony termin sądowy z Maciejem i Gerwardem,

¹⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 195: *Sdzechne de micolaycowo*.

¹⁵ Tamże, k. 201v: *Sdzechne Bidgosten[issa] de mycolaycowo*; sprawa z nim ciągnęła się jeszcze w przyszłym roku (tamże, k. 247v: *Sdzechna[m] de micolaycowice et vincencium[s] filiu[s] eius*; w nagłówku jednak: *micolaykovo*).

¹⁶ Tamże, Konin Z. 3, k. 38: *Sdzichne de mykolaykovo*.

¹⁷ Tamże, k. 44v: *sdzichna de [...] mykolaykovo*.

¹⁸ Tamże, Gniezno Z. 5, k. 1v: *g[e]n[er]osa [...] de micolaycowo Castellanissa Bydgosten[sia]*.

¹ KDW, T. VII, nr 484: *Affra filia Swanthoslai*; WZSK, nr 420: *Jachna consors strenui Martini de Crolicowo non debet matrem suam Katherinam*.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 218: *Jachna de Czenino*.

³ Tamże, Gniezno Z. 2, s. 126: *Gerwardi de Gerwartowo cu[m] fr[at]r[e] suo et dorothee marga[r]ethe et affre de ibid[em] dicte v[ir]gines*.

⁴ KZK, nr 2462: *Jachna de Robacouicze*.

⁵ WZSK, nr 420: *post mortem uero matris sue Katherine prosequatur iure, sicut et alii pueri, iuxta quod quis puer ad quid ius habet*.

⁶ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 190-191: *martini filius d[omi]ni Janussy castellan[o] gneznen[si] [...] Jaffre uxor[is] sue*.

⁷ *Metrica Universitatis*, T. 1, s. 192: *Laurencius Martini de Crolikowo*.

⁸ KDW, T. V, nr 647: *Petrus de Crolikowo heredes*; Uznanie go za syna Marcina dokonano się na podstawie kryterium majątkowego (J. Pakulski, *Familia Wawrzyńca z Królikowa herbu Zaremba do połowy XV wieku*, [w:] *Venerabiles nobiles et honesti*, s. 240), bowiem obaj posiadali Królikowo. W świetle tego ich pokrewieństwo należy uznać tylko za hipotezę, bowiem Piotr wystąpił w źródłach tylko raz.

⁹ KDW, T. VII, nr 484: *dicte virgines, scilicet Margaretha et Dorothea filie Boguslai et Affra filia Swanthoslai, post obitum ipsius Boguslai et Swanthoslai patrum earundem in dictam hereditatem Geruarthowo*.

¹⁰ KZK, nr 2462: *Jachna de Robacouicze*.

¹¹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, k. 295: *divisit h[er]edes nostres a Ju[r]amento marga[r]ethe ac dorothee et Jachne de Czenino quas [...] h[er]editatib[us] [...] Gerwarthowo Meczownicza et Gastrinyczna*.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże, Konin Z. 1, k. 32v: *[Katherina] de Czeni[n]o [...] Jaffre vigi[inis]*.

¹⁶ Tamże, Gniezno Z. 1, s. 92: *katherine Jacussy de kotlino cu[m] puer[is] suis filiastr[is] Jafra katherina et margaretha de Czenino*; tamże, s. 95: *Katherine de kotlino cu[m] puer[is] suis filiastr[is] de czenino*; spór z nią toczył się także dwa lata później (KZK, nr 653: *Bogusii olim de Cenino et filie Swathopelconis de ibidem*).

posiadaczami trzech łąnów w Giewartowie, o prawo patronatu w tej miejscowości¹⁷. W 1406 r. wdała się w spór graniczny z Otą z Prusinowa¹⁸, a rok później podzielono jej posiadłości¹⁹. Szóstego marca 1408 r. rozgraniczyła Robakowo od Prusinowa²⁰. Tego samego dnia przypro-wadziła świadków przeciwko dziedzicze Prusinowa²¹. Jeszcze w tym roku wspólnie z matką procesowała się z Łaskarzem z Kozarzewa²². Ósmego czerwca 1411 r. rozdzielono posiadłości jej i jej sióstr stryjecznych Doroty i Małgorzaty w obecności ich mężów²³, zaś drugiego maja 1413 r. oświadczyła, że nie jest winna swojej matce Katarzynie żadnych dóbr z powodu wiana, które wyprawiła córce, a po śmierci matki, zgodnie z prawem, prawo do tych dóbr miało przejść na inne jej dzieci²⁴. Jeszcze w tym roku toczyła spór się ze swoimi siostrami stryjecznymi²⁵, a w 1415 r. kupiła od braci Bartłomieja i Macieja ich część w Giewartowie²⁶.

B.16.II.2. Bogusza z Cienina

Syn Grzymisława z Cienina¹. Pisał się z Cienina². Miał brata Świętopelka z Cienina³. Ożenił się z Jadwigą⁴, z która miał córki Małgorzatę⁵ i Dorotę⁶. Posiadał Giewartowo⁷ i Cienin⁸. Nadto uważa się, że posiadał Koszutę⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹⁷ Por. przyp. 1; W 1404 miała wyznaczony kolejny termin z nimi (por. przyp. 3).

¹⁸ KZK, nr 3188: *Jachnam cum sorrribus [s], heredes de Robacowicz[e]*.

¹⁹ Por. przyp. 10.

²⁰ KZK, nr 2458: *Jachnam cum sororibus Dorothea et Margaretha, heredes de Robacowicze*.

²¹ Por. przyp. 4.

²² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 157v: *affram filia quo[n]dam Swathopelconis de Czenino [...] m[at]ris sue kath[er]i[n]e*.

²³ Por. przyp. 5.

²⁴ WZSK, nr 420: *Jachna consors strenui Martini de Crolcowo*.

²⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 215v: *marga[r]etha Dorothea he[re]disse de Czenino cu[m] soro[r]e ip[s]ar[um]*; tamże, k. 217: *Jachna uxor d[omi]ni martini de krolikowo cu[m] d[omi]na dorothea et marga[r]etha soro[r]ibus germa[n]is de Czenino*; k. 218: *Jachna de Czenino cu[m] d[omi]na marga[r]etha et dorothea de ibid[em]*.

²⁶ Tamże, Gniezno Z. 2, k. 50v: *Jacham ux[o]r Strenui Martini de Crolcowo*.

¹ KDW, T. VII, nr 484: *Boguslaus pater Margarethe et Dorothee et Swanthoslaus pater Afre, filii legitimi dicti Grzymisłai*; W historiografii utożsamia się go z Boguszą z Koszut (J. Karczewska, *Własność*, s. 44-45)

² KZK, nr 653: *Bogusii olim de Cenino*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 32: *hedwig[is] bogusko[n]is de Czeni[n]o*.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Por. B.16.II.1., przyp. 7.

⁸ KZK, nr 653: *Bogusii olim de Cenino*.

⁹ J. Karczewska, *Własność*, s. 44-45: „W Cieninie dziedziczyli na przełomie XIV i XV stulecia bracia Bogusz i Świętopelk Giewartowscy, wymienieni z imienia w dokumencie z 1403 r., dotyczącym prawa patronatu kościoła w Giewartowie. Obaj już wtedy nie żyli. Świętopelk ponadto posiadał część w Radolinie, natomiast Bogusz dziedziczył w Koszutach”; Autorka odniosła się do dzieła ks. Kozierowskiego, który pod rokiem 1462 umieścił „n. Boguss. Cossuczszky de mai. Czenyno” (S. Kozierowski, *Badania nazw topograficznych na obszarze dawnej zachodniej i środkowej Wielkopolski*, T. 1: *A–L z mapą*, RTPNP 47 (1920), s. 122). Fakt, iż 60 lat później jakiś Bogusz, dziedziczący również w Koszutach, posiadał Cienin, oznacza bynajmniej, że i Bogusz z 1403 r. musiał być w posiadaniu obu tych miejscowości.

W źródłach wystąpił dwukrotnie, już jako nieżyjący. Terminem *ante quem* jego śmierci jest 28 kwiecień 1402 r., gdy jego córki i bratanica wspólnie z Maciejem Maczudą procesowały się z Katarzyną, żoną Jakusza z Kotlina¹⁰. Kolejny raz został wspomniany w 1403 r., gdy jego rodzina przytaczała dowody odnośnie praw patronackich do kościoła w Giewartowie¹¹.

B.16.II.3. Dorota z Cienina

Córka Boguszy z Cienina i jego żony Jadwigi¹. Pisała się z Cienina², Giewartowa³, i Robakowa⁴. Miała siostrę Małgorzatę z Cienina⁵. Była żoną Wojciecha z Łekna⁶. Posiadała Giewartowo⁷, Robakowo⁸, Cienin⁹, Mieczownicę¹⁰ oraz Gastronice¹¹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1397 r., gdy podzieliła swoje dobra z siostrą z Małgorzatą i z siostrą stryjeczną Afrą¹². Dnia 28 kwietnia 1402 r., wspólnie z siostrą Małgorzatą i siostrą stryjeczną Afrą, procesowała się z Katarzyną, żoną Jakusza z Kotlina i matką Afry¹³. W 1404 r. procesowała się z Maciejem i Gerwardem z Giewartowa¹⁴. Następnie 23 listopada 1406 r. również razem z siostrą toczyła spór z Małgorzatą z Karnina o czwartą część Robakowa¹⁵. W tym też roku wdała się w spór graniczny z Otą z Prusinowa¹⁶. Szóstego marca 1408 r. rozgraniczyła Robakowo od Prusinowa¹⁷. Tego samego dnia procesowały się z siostrą o kopce graniczne¹⁸. Ósmego czerwca 1411 r. rozdzielono jej posiadłości w obecności jej

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 1.

¹ KDW, T. VII, nr 484: *Margaretha et Dorothea filie Boguslai*.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 225av: *margaretha et sorore sua dorothea he[re]dibus de czenino*.

³ Tamże, Gniezno Z. 2, s. 126: *Gerwardi de Gerwartowo cu[m] fr[at]r[e] suo et dorothee marga[r]ethe et affre de ibid[em] dicte v[ir]gines*.

⁴ KZK, nr 2479: *Dorotheam et Margaretham sorores germanas de Robacowicze*

⁵ KDW, T. VII, nr 484: *Margaretha et Dorothea filie Boguslai*.

⁶ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 190-191: *Throianu[s] et alb[er]tu[s] fr[at]res g[er]manos h[er]edes de lekna [...] division[em] bono[rum] p[ri]mo[rum] h[er]editario[rum] honesto[rum] d[omi]na[rum] marga[r]ethe et dorothee [...] conthoraliu[s] p[re]d[i]c[t]o[rum] d[omi]nor[um]*.

⁷ Por. B.16.II.1., przyp. 9.

⁸ KZK, nr 1965: *Margarethe de Cze(r)nino et suarum sororum iuraverunt pro quarta parte Robacowicze*.

⁹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 295: *divisit h[er]edes nostres a Ju[r]amento marga[r]ethe ac dorothee et Jachne de Czenino quas [...] h[er]editatib[us] [...] Gerwarthowo Meczownicza et Gastrinyczna*

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ KZK, nr 653: *filiabus Bogusii olim de Cenino et filie Swathopelconis de ibidem*.

¹⁴ AP Poznań, Gniezno Z. 2, s. 126: *Gerwardi de Gerwartowo cu[m] fr[at]r[e] suo et dorothee marga[r]ethe et affre de ibid[em] dicte v[ir]gines; tamże, s. 166: Gerwardy dorothee Margarethe et affre soror[es] de Gerwarthowo*.

¹⁵ KZK, nr 1965: *Margarethe de Cze(r)nino et suarum sororum*.

¹⁶ Tamże, nr 3188: *Jachnam cum sorreribus [s], heredes de Robacowicz[e]*.

¹⁷ Tamże, nr 2458: *Jachnam cum sororibus Dorothea et Margaretha, heredes de Robacowicze*.

¹⁸ Tamże, nr 2479: *Dorotheam et Margaretham sorores germanas de Robacowicze*.

męża¹⁹. W 1413 r. razem z siostrą procesowała się ze swoją siostrą stryjeczną Afrą²⁰ i z opatem lubińskim²¹.

B.16.II.4. Jadwiga z Cienina, ż Boguszy z Cienina

Nie jest znane pochodzenie Jadwigi. Pisała się z Cienina¹. Była żoną Boguszy z Cienina², z którym miała córki Małgorzatę z Cienina³ i Dorotę z Cienina⁴. Posiadała Cienin⁵.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1398 r., gdy procesowała się z Katarzyną, wdową po szwagrze Świętosławie⁶. W 1400 r. toczyła spór z Tomkiem z Paruszewa⁷, a w 1402 r. z Mikołajem z Kopydłowa⁸.

B.16.II.5. Katarzyna, ż. Świętosława z Cienina

Nie jest znane pochodzenie Katarzyny. Pisała się z Cienina¹ i Kotlina². Miała męża Świętosława z Cienina, z którym miała córkę Afrę³ i inne dzieci⁴. Po jego śmierci wyszła za mąż za Jakusza z Kotlina⁵. Posiadała Cienin⁶ i Kotlin⁷.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1398 r., gdy toczył spory: z Jadwigą z Cienina⁸; Maciejem Maczudą⁹; z kmieciem Michałem¹⁰; z Maciejem i Piotrem ze Sługocina¹¹; z

¹⁹ Por. przyp. 6.

²⁰ Por. B.16.II.1., przyp. 25.

²¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 225av: *margaretha et sorore sua dorothea he[re]dibus de czenino*.

¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 32: *hedwig[is] bogusko[n]is de Czeni[n]o*.

² Tamże.

³ KDW, T. VII, nr 484: *Boguslaus pater Margarethe et Dorothee*.

⁴ Tamże.

⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 32: *hedwig[is] bogusko[n]is de Czeni[n]o*.

⁶ Tamże, k. 27v: *Kathe[rin]a de Czenyno [...] hedwig[is] de ibid[em]*; tamże, k. 31: *hedwig[is] de Czenyno [...] Kath[er]ina olym Sweszkonis ibid[em] de Czenyno*; tamże, k. 32: *hedwig[is] bogusko[n]is de Czeni[n]o [...] kathe[rin]a[m] olim Swe[n]sko[n]is de ibid[em]*; tamże, k. 32v: *Kathe[rin]a[m] olim Swesko[n]is de ibid[em]*.

⁷ Tamże, k. 47: *hedwig[is] de Czeni[n]o*; tamże, k. 47: *hedwig[is] de Czeni[n]o*.

⁸ Tamże, k. 64v: *hedwig[is] de Czeni[n]o*.

¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 27v: *Kathe[rin]a de Czenyno*.

² KZK, nr 2779: *Theodorico de Kotlino [...] Katherinam de ibidem*.

³ KDW, T. VII, nr 484: *Swanthoslaus pater Afre*.

⁴ WZSK, nr 420: *post mortem uero matris sue Katherine prosequatur iure, sicut et alii pueri, iuxta quod quis puer ad quid ius habet*.

⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 157v: *Kath[er]ine uxor[is] Jacussy kothlinsky*.

⁶ Tamże, k. 27v: *Kathe[rin]a de Czenyno*.

⁷ Tamże, Gniezno Z. 1, s. 95: *Katherine de kotlino*

⁸ Por. B.16.II.4., przyp. 6.

⁹ Tamże, k. 32: *maczude palat[inus] gnewcouien[is] cu[m] d[omi]na katherin]a olim Sweskons de Czeni[n]o*.

¹⁰ WRS, T. VB, nr 69: *domina Katherine de Czema*; błąd wydawców rot wielkopolskich w odczytaniu nazwy, bowiem nie zauważyli skrótu obecnego w nazwie miejscowości; por. AP Poznań, Konin Z. 1, k. 32v: *kathe[rin]a de Czeni[n]o*.

¹¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 32v: *[Katherina] de Czeni[n]o [...] Jaffre vigi[inis]*; zapiska urwana, lecz występowanie tam Katarzyny można uznać za fakt, z powodu pojawienia się w niej jej córki Afry.

Janem Kosisko z Orchowa¹²; z miecznikiem z Kozarzewa¹³ oraz z *Szetrychem* Kotlińskim¹⁴. Wtedy też musiała zapłacić 12 grzywien kary¹⁵. W 1400 r. razem z córką miała wyznaczony termin sądowy z Katarzyną, żoną Jakusza z Kotlina¹⁶, zaś rok później Jan Kosisko uzyskał na niej 50 grzywien¹⁷ i toczyła spór z Łaskarzem z Kosarzewa¹⁸. Dnia 28 kwietnia 1402 r. procesowała się ze swoją córką i jej siostrami stryjecznymi¹⁹, a w 1408 r. wspólnie z Afrą, procesowała się z Łaskarzem z Kozarzewa²⁰. Dnia 20 listopada tego roku toczyła spór z Teodorykiem z Kotlina²¹, podobnie jak i w 1414 r. z Dobkiem z Szołowa o sarnę, którą zabił²².

B.16.II.6. Małgorzata z Cienina

Córka Bogusława z Cienina²³. Pisała się z Cienina²⁴, Giewartowa²⁵ i Robakowa²⁶. Miała siostrę Dorotę z Cienina²⁷. Była żoną Trojana z Łekna²⁸. Posiadała Giewartowo²⁹, Robakowo³⁰, Cienin³¹, Mieczownicę³² oraz Gastronice³³.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1397 r., gdy podzieliła swoje dobra z siostrą z Dorotą i z siostrą stryjeczną Afrą³⁴. Dnia 28 kwietnia 1402 r., wspólnie z siostrą Dorotą i siostrą stryjeczną Afrą, procesowała się z Katarzyną, żoną Jakusza z Kotlina i matką Afry³⁵. W 1403 r. procesowała się z Maciejem i Gerwardem, posiadaczami trzech łąnów w Giewartowie o prawo patronatu w tej miejscowości³⁶, a rok później miała z nimi wyznaczony termin

¹² Tamże, k. 33: *kathe[rin]a de Czeny[n]o [...] Jo[hannes] vexillifer[is] dobrzinscy.*

¹³ Tamże, k. 33: *maczuda p[er] d[omi]na kathe[rin]a de Czeni[n]o.*

¹⁴ Tamże, k. 33: *kathe[rin]a de Czeni[n]o.*

¹⁵ Tamże, k. 33: *kathe[rin]a de Czeni[n]o.*

¹⁶ Tamże, Gniezno Z. 1, s. 92: *katherine Jacussy de kotlino cu[m] puer[is] suis filiastr[is] Jafra katherna et margaretha de Czenino; tamże, s. 95: Katherine de kotlino cu[m] puer[is] suis filiastr[is] de czenino.*

¹⁷ Tamże, Kalisz Z. 14, k. 9: *vexillij[er]is coschisko dobr[inensis] [...] kathe[r]i[n]a de Czeni[n]o.*

¹⁸ Tamże, k. 9v: *kathe[r]i[n]a de Czeny[n]o.*

¹⁹ KZK, nr 653: *Bogusii olim de Cenino et filie Swathopelconis de ibidem.*

²⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 157v: *affram filia quo[n]dam Swathopelconis de Czenino [...] m[at]ris sue kath[er]i[n]e.*

²¹ KZK, nr 2779: *Theodorico de Kotlino [...] Katherinam de ibidem.*

²² WZSK, nr 601: *Katherina relicta Iacussy de Cothlino.*

²³ KDW, T. VII, nr 484: *Margaretha et Dorothea filie Boguslai.*

²⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 225av: *margaretha et sorore sua dorothea he[re]dibus de czenino.*

²⁵ Tamże, Gniezno Z. 1, s. 92: *katherine Jacussy de kotlino cu[m] puer[is] suis filiastr[is] Jafra katherna et margaretha de Czenino; tamże, s. 95: Katherine de kotlino cu[m] puer[is] suis filiastr[is] de czenino.*

²⁶ KZK, nr 2479: *Dorotheam et Margaretham sorores germanas de Robacowicze.*

²⁷ Por. przyp. 1

²⁸ Por. B.16.II.3., przyp. 6.

²⁹ Por. B.16.II.1., przyp. 9.

³⁰ KZK, nr 1965: *Margarethe de Cze(r)nino et suarum sororum iuraverunt pro quarta parte Robacowicze.*

³¹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 295: *divisit h[er]edes nostres a Ju[r]amento marga[r]ethe ac dorothee et Jachne de Czenino quas [...] h[er]editatib[us] [...] Gerwarthowo Meczownicza et Gastrinyczna.*

³² Tamże.

³³ Tamże.

³⁴ Tamże.

³⁵ KZK, nr 653: *filiabus Bogusii olim de Cenino et filie Swathopelconis de ibidem.*

³⁶ Por. przyp. 1.

sądowy³⁷. Następnie 23 listopada 1406 r. również razem z siostrą toczyła spór z Małgorzatą z Karnina o czwartą część Robakowa³⁸. W tym też roku wdała się w spór graniczny z Otą z Prusinowa³⁹. Szóstego marca 1408 r. rozgraniczyła Robakowo od Prusinowa⁴⁰. Tego samego dnia procesowały się z siostrą o kopce graniczne⁴¹. Ósmego czerwca 1411 r. rozdzielono jej posiadłości w obecności jej męża⁴². W 1413 r. razem z siostrą procesowała się ze swoją siostrą stryjeczną Afrą⁴³ i z opatem lubińskim⁴⁴.

B.16.II.7. Świętosław z Cienina

Syn Grzymysława z Cienina¹. Pisał się z Cienina². Miał brata Bogusława z Cienina³. Ożenił się z Katarzyną⁴, z którą miał córkę Afrę⁵ i inne dzieci⁶. Posiadał Giewartowo⁷ i Cienin⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się 13 lutego 1397 r., gdy miał wyznaczony termin sądowy z Świętosławem z Kozarzewa⁹, a rok później brał udział w rokach gnieźnieńskich¹⁰. Wtedy także procesował się z Jaśkiem z Myślątkowa, który poranił człowieka Świętopełka¹¹. Umarł jeszcze w tym samym roku¹².

³⁷ AP Poznań, Gniezno Z. 2, s. 126: *Gerwardi de Gerwartowo cu[m] fr[at]r[e] suo et dorothee marga[r]ethe et affre de ibid[em] dicte v[ir]gines*; tamże, s. 166: *Gerwardy dorothee Margarethe et affre soror[es] de Gerwarthowo*.

³⁸ KZK, nr 1965: *Margarethe de Cze(r)nino et suarum sororum*.

³⁹ Tamże, nr 3188: *Jachnam cum sorroribus [s], heredes de Robacowicz[e]*.

⁴⁰ Tamże, nr 2458: *Jachnam cum sorroribus Dorothea et Margaretha, heredes de Robacouicze*.

⁴¹ Tamże, nr 2479: *Dorotheam et Margaretham sorores germanas de Robacouicze*.

⁴² Por. przyp. 6.

⁴³ Por. B.16.II.1., przyp. 25.

⁴⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 225av: *margaretha et sorore sua dorothea he[re]dibus de czenino*.

¹ KDW, T. VII, nr 484: *Boguslaus pater Margarethe et Dorothee et Swanthoslaus pater Afre, filii legitimi dicti Grzimisłai*.

² WRS, T. VA, nr 7: *Swanthoslaus <de Cz>enino*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 190-191: *martini filius d[omi]ni Janussy castellan[o] gneznen[si] [...] Jaffre uxor[is] sue*.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ WZSK, nr 420: *post mortem uero matris sue Katherine prosequatur iure, sicut et alii pueri, iuxta quod quis puer ad quid ius habet*.

⁷ Por. B.16.II.1., przyp. 9.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ AP Poznań, Konin Z. 1 k. 20v: *Swentho[pe]lkone[m] de Czenina*; k. 21: *Swenthopelk de Czenina*.

¹⁰ Tamże, k. 21: *Swa[n]thopelk de Czenyna*.

¹¹ WRS, T. VA, nr 7: *Swanthoslaus <de Cz>enino*; rota pod rokiem 1399 r., lecz jeszcze w 1398 r. wystąpiła wdowa po Świętosławie – Katarzyna (por. przyp. niżej).

¹² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 31: *Kath[er]ina olym Sweszkonis ibid[em] de Czenyno*.

B.18.II.1. Agnieszka z Pakości, ż. Mikołaja z Pakości

Córka Wojciecha z Lutoborza¹. Pisała się z Pakości², Bodzanowa³. Wyszła za mąż za Mikołaja z Pakości⁴ oraz Jarosława z Iwna⁵. Z pierwszy mężem miała synów Maternę z Pakości⁶, Tomasza z Pakości⁷ i Wojciecha z Pakości⁸, córkę Annę⁹ oraz przynajmniej jeszcze jedną, nieznaną z imienia córkę¹⁰. Posiadała Bodzanowo¹¹, Szalenice¹², Nagórki¹³, Lutoborz¹⁴, Żegocino¹⁵ Rzezewo¹⁶, Szczutkowo¹⁷, Bilno¹⁸, osadę młyńską zwaną Ruda¹⁹, Ciechocin²⁰ i Kępkę²¹.

Po raz pierwszy pojawiła się w źródłach 30 listopada 1377 r., gdy otrzymała wraz z mężem dyspensę papieską na małżeństwo, uwalniającą ich jednocześnie od ekskomuniki²². Przed pierwszym października 1400 r. była w posiadaniu listu inhibicyjnego od króla Władysława Jagiełły²³. Dnia 14 grudnia 1400 r. za pośrednictwem Sławka z Mirogniewic, Paweł z Nagórek wyznaczył jej termin rozprawy o dziedzictwo²⁴. Dnia 18 stycznia 1401 r. za

¹ KDW, T. III, nr 1746: *Nicolai; dilecti filii nobilis viri Hectoris de Pacostz nati, et dilecte in Christo filie nobilis mulieris Agnetis, dilecti filii nobilis viri Alberti de Luthoborze domicellorum nate, domicelle tue diocesis petitionis series continebat, quod olim ipsi Nicolaus et Agnes, ignorantes aliquod impedimentum existere inter eos quominus possent invicem matrimonialiter copulari, matrimonium per verba legitime de presenti, bannis tamen non editis [...] eisdem Nicolao et Agnete, ut, impedimento quod ex consanguinitate huiusmodi provenit non obstante, in contracto matrimonio libere et licite remanere possint, auctoritate nostra dispensas, prolem ex huiusmodi matrimonio susceptam et suscipiendam legitimam decernendo.*

² AGAD, Brześć Z. 2, k. 49v: *Jachna de pacoscz Bidgosten[sa]*.

³ Tamże, k. 43v: *Jagneszkam Bydgaszczska de Bodzanow.*

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ AGAD, Brześć Z. 3, k. 76bv: *Jaroslaow vexillifer poznaniensis [...] uxor[is] sue.* W zapisce tej, chorąży poznański zobowiązał się zapłacić długi swojej – niewymienionej z imienia – żony Piotrowi Szelidze. O tym, że jego małżonką była Agnieszka z Pakości potwierdzają wcześniejsze jej procesy z mieszczaninem toruńskim Piotrem Szeligą (tamże, 3, k. 75: *d[omi]na pacostska [...] con[tra] petru[s] Scheliga*).

⁶ Por. A.IV.3., s. 137-138.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ AGAD, Kowal Z. 1, k. 43v: *Mat[er]ne Thome et Alb[er]ti fr[at]r[em] de pacoscz sup[er] h[eredita]tes seu p[ar]tes [...] in zegocyno in zirzewo lutoborz in lutoborz in Szodrnowo [...] reisg[n]avit ip[s]ius Anna soror ip[s]or[um].*

¹⁰ KSBK, nr 941: *Alberti, Thome et Materne de Zegocyno super hereditates, quas emerunt apud sorores suas.*

¹¹ AGAD, Brześć Z. 2, k. 43v: *Jagneszkam Bydgaszczska de Bodzanow.*

¹² Tamże, k. 49v: *Jachna de pacoscz Bidgosten[sa] [...] p[er] g[ra]nitiis int[er] he[re]de Szalenicze et nagorky.*

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże, k. 152: *d[omi]na de pacost acquisit in Jaroslaow vexilife[r]o [...] h[eredita]te [...] p[ro] media villa Szeszewo p[ro] luthoborz p[ro] Szegocino p[ro] media villa Scotnkowo p[ro] media villa kappy p[ro] media mole[n]dino d[ic]to Ruda.*

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże, k. 140: *d[omi]na de pacost apud d[omi]ni przedpelcone creacant q[uod] he[re]di[tati]b[us] [...] p[ro] Czechoczino p[ro] medio Serzewo p[ro] medi[etate] scotnkowo p[ro] medi[etate] kappce p[ro] medi[etate] molendini in ruda p[ro] quattor[um] kmethonib[us] in Lutoborz.*

²¹ Tamże.

²² Por. przyp. 1.

²³ AGAD, Brześć Z. 2, k. 44v: *d[omi]na Relicta Bidgost[ensa]*.

²⁴ Tamże, k. 43v: *Jagneszkam Bydgaszczska de Bodzanow.*

pośrednictwem Grzymka z Cieślina, pozwała Pawła o granice między Szalenicami a Nagórkami²⁵, a rok później toczyła spory o ujazd między jej Bodzanówkiem, a należącymi do Pawła Nagórkami²⁶ oraz o ranienie przez niego jej kmiecia²⁷. Ów poszkodowany kmieć, Piotr z Małego Bodzanowa otrzymał w ramach odszkodowania dwie grzywny, natomiast Agnieszka dostała od Pawła cztery grzywny, a za niego poręczyli Dzierśław i Krystyn ze Świnek²⁸.

W maju 1402 r. Przedpełk ze Służewa zobowiązany został do przedstawienia swojego brata Jarosława w procesie toczonym z bratanicą o połowę Rzeżewa, Szczutkowa, Kępki, młyn Ruda oraz Ciechocin²⁹. Dnia 13 czerwca tego roku Agnieszka pozwała Macieja z Rzegocina o jego posiadłości: Żegocino, połowę Kępki, połowę młyna Ruda wraz ze stawem. Wytoczyła wówczas także proces Broniszowi z Rzeżewa o połowę Rzeżewa, część w Dąbrówce, ćwierć stawu i młyna. Został też zobowiązany do przyprowadzenia do sądu swojego ojca oraz braci Wawrzyńca i Jana na najbliższe roki królewskie lub generalne³⁰. Dwa tygodnie później pozwała stolnika brzeskiego Jaranda z Wichrowic o połowę Szczutkowa³¹, zaś dnia 28 sierpnia toczyła spór z Jarosławem z Sadlna³². Dwunastego września Agnieszka pozwała swojego stryja Jarosława o jego dobra: Lutobórz, połowę Szczutkowa, połowę Kępki, połowę młyna zwanego Ruda, połowę Rzeżewa i cały Rzegocin, zaś drugiego stryja, Przedpełka, o jego posiadłości: połowę Rzeżewa, Szczutkowa, Kępki i połowę młyna Ruda, Ciechocin, połowę Bilna i czterech kmieci w Lutoborzu³³. Dnia 19 grudnia jeszcze tego roku przełożono termin rozprawy z Pawłem z Nagórek³⁴.

Podobnie uczyniono w lutym 1403 r.³⁵ oraz dnia 27 marca³⁶. Piątego i siódmego maja tego właśnie roku, w sprawie z Przedpełkiem, Agnieszka stwierdziła, iż ma bliższe prawo do spornych wsi, natomiast zdaniem Przedpełka fakt, iż dzierżył je od ponad dwudziestu lat, automatycznie powinien – zgodnie z kujawskimi zwyczajami – oddalić wszelkie pretensje do owych wsi w wyniku przedawnienia. Wyroku nie ogłoszono, a zdecydowano się oddać tą

²⁵ Tamże, k. 49v: *Jachna de pacoscz bidgosten[si] [...] Grzimkonem pincernam wlad[islaviensi]*.

²⁶ Tamże, k. 62v: *pacoska Jachna*; tamże, k. 64v: *d[omi]na pacoska*; tamże, k. 71v: *pacoska*; tamże, k. 80: *d[omi]na pacoska*.

²⁷ Tamże, k. 72: *d[omi]na pacoska*; tamże, k. 79: *d[omi]na pacoskam*; tamże, k. 79v: *d[omi]na pacoska*; tamże, k. 80: *d[omi]na pacoska*.

²⁸ Tamże, k. 79: *d[omi]na pacoskam*.

²⁹ Tamże, k. 61v: *jagneszkam de [...] pacossche*.

³⁰ Tamże, k. 63: *jagneszkam de pacossche*.

³¹ Tamże, k. 74: *Jachna Bidgoszka*.

³² Tamże, k. 67v: *Jachnam Pacostka*.

³³ Tamże, k. 69: *d[omi]na pacostka*.

³⁴ Tamże, k. 88: *d[omi]na pacostka*.

³⁵ Tamże, k. 83v: *d[omi]na pacoska*; tamże, k. 84v: *pacoska*.

³⁶ Tamże, k. 91: *d[omi]na pacostka*.

sprawę pod osąd panów krakowskich³⁷. Ósmego maja tego roku proces z drugim stryjem, Jarosławem został odesłany na najbliższe roku królewskie³⁸. Tego samego dnia Agnieszka przeprowadziła świadków do procesu z Jarosławem z Sadlna³⁹. Dwa tygodnie później Paweł z Nagórek twierdził, iż jezioro, będące sporem między nim a Agnieszką, należało do Pawła od 30 lat⁴⁰. W tym samym dniu przełożono termin rozprawy z Jarosławem z Sadlna na najbliższe roki w Brześciu⁴¹. Podobnie postąpiono z tą sprawą 12 czerwca⁴², tak samo jak z procesem z Pawłem z Nagórek⁴³. Czwartego września tego roku postanowiono przełożyć proces Agnieszki i Przedpełka na najbliższe roki generalne⁴⁴. Szóstego listopada toczył się jeszcze proces o jezioro między nią a Pawłem z Nagórek⁴⁵, zaś w dniu 20 listopada wspomniano orzeczenie „panów w Lublinie”, co zdaniem S. Szybrowskiego oznaczało, iż sprawę tę rozstrzygnął nie sąd krakowski, lecz lubelski⁴⁶. Tego też dnia oddalono na kolejne roki spór z chorążym poznańskim⁴⁷ i sędzią inowrocławskim Jarosławem z Sadlna⁴⁸. Tego też dnia, tym razem Paweł z Nagórek pozwał Agnieszkę o jezioro⁴⁹.

Dnia 27 maja 1404 r. Agnieszka uzyskała na Przedpełku wsie: Ciechocin, Rzezewo, Szczutkowo, Kępkę, połowę młyna w Rudzie oraz czterech kmieci w Lutoborzu⁵⁰. Jeszcze w maju tego roku oskarżyła Jaranda z Dąbrówki o napaść na jej sługi w okolicach jeziora w Sadłogoszcy⁵¹. Zaś 24 czerwca pozwała chorążego Jarosława o Woluszewo⁵². Wtedy także przeprowadziła świadków do poprzedniego sporu z dziedzicem Przybranowa⁵³. Ostatecznie dnia 18 sierpnia tego roku, uzyskała na nim posiadłości: Lutoborz i Żegocino oraz połowy: Rzezewa, Szczutkowa, Bilna i osady młyńskiej zwanej Ruda⁵⁴. Dzień później jednak wyznaczono kolejny termin między Agnieszką i Jarosławem z Przybranowa⁵⁵. Wtedy także zapada decyzja o przełożeniu na najbliższe roki brzeskie sprawy o 100 grzywien i jezioro pomiędzy nią a Jarosławem

³⁷ Tamże, k. 87: *agnes de pacost*; tamże, k. 89: *agnet de pacost*.

³⁸ Tamże, k. 96v: *d[omi]na pacoska*.

³⁹ Tamże, k. 97: *d[omi]na pacostka*.

⁴⁰ Tamże, k. 98v: *d[omi]na pacostka*.

⁴¹ Tamże, k. 100: *d[omi]na pacostka*.

⁴² Tamże, k. 102v: *d[omi]na pacostka*.

⁴³ Tamże, k. 101: *d[omi]nam pacostka*; tamże, k. 101v: *d[omi]nam pacostka*; tamże, k. 102v: *d[omi]na pacostka*.

⁴⁴ Tamże, k. 106v: *d[omi]na pacostka*; tamże, k. 107v: *d[omi]na pacoscka*.

⁴⁵ Tamże, k. 117v-118: *d[omi]na pacost*.

⁴⁶ Tamże, k. 119v: *Agnethe de Pacost*; datę, na podstawie itinerarium króla Władysława Jagielly, ustalił: S. Szybrowski, *Posiadłości Pakoskich*, s. 62-63.

⁴⁷ AGAD, Brześć Z. 2, k. 118v: *d[omi]na de Pacost*.

⁴⁸ Tamże, k. 119v: *d[omi]na de Pacost*.

⁴⁹ Tamże, k. 118: *d[omi]nam pacost*.

⁵⁰ Tamże, k. 140: *d[omi]na de Pacost*.

⁵¹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 136: *agnet[is] de pacoscz*.

⁵² AGAD, Brześć Z. 2, k. 142v: *d[omi]na de Pacost*.

⁵³ Tamże, k. 143v: *agnet de Pacost*; tamże, k. 144v: *d[omi]na de Pacost*.

⁵⁴ Tamże, k. 152: *d[omi]na de Pacost*.

⁵⁵ Tamże, k. 155v: *d[omi]na de Pacost*.

z Sadlna⁵⁶. Jeszcze w tym roku miała sprawę z Sędziwojem z Bożejewa⁵⁷. Dnia 24 lutego 1405 r. ponownie przełożono sprawę dziedziczki Pakości z sędzią inowrocławskim na najbliższe roki generalne⁵⁸. Piątego października znowu odłożono spór o porękę w wysokości 100 grzywien (już bez jeziora)⁵⁹. To samo uczyniono ósmego marca 1406 r.⁶⁰ i 18 maja, gdzie oddalono tą sprawę na sąd królewski w Inowrocławiu⁶¹, a rok później toczyła spór z Andrzejem z Gryziny⁶².

B.18.II.2. Mikołaj z Pakości

Syn Hektora z Pakości¹. Pisał się z Pakości² i Sępólna³. Posiadał brata Wojciecha z Sępólna⁴. Ożenił się Agnieszką⁵, którą miał synów Maternę z Pakości⁶, Tomasza z Pakości⁷ i Wojciecha z Pakości⁸, córkę Annę⁹ oraz przynajmniej jeszcze jedną, nieznaną z imienia córkę¹⁰. Posiadał Pakość¹¹ i Sępólno¹². Pełnił urząd kasztelana bydgoskiego¹³.

Po raz pierwszy pojawił się w źródłach 30 listopada 1377 r., gdy otrzymał wraz z żoną dyspensę papieską na małżeństwo, uwalniającą ich jednocześnie od ekskomuniki¹⁴. Następnie, dnia 25 czerwca 1383 r. razem z Będzimirem z Radzic zdobył zamek arcybiskupi w

⁵⁶ Tamże, k. 155: *Agnes de pacost.*

⁵⁷ WRS, T. VA, nr 114: *Agnētis de Pacoszcze.*

⁵⁸ AGAD, Brześć Z. 2, k. 170: *d[omi]na de Pacost.*

⁵⁹ Tamże, k. 189: *d[omi]na de Pacost.*

⁶⁰ Tamże, k. 204v: *d[omi]na de Pacost.*

⁶¹ Tamże, k. 211v: *d[omi]na de pacostka.*

⁶² AA Poznań, ACC, ks. 2, k. 56v: *agnētis de pacoszcz; tamże, k. 61: agnethe de pakoszcz.*

¹ Por. B.18.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ *Joannis de Czarnkow, s. 741: Nicolao Sampolborgensi.*

⁴ KDW, T. V, nr 74: *Wojciecha i Mikołaja dziedziców Pakości; obok dowodnego syna Hektora – Mikołaja (por. przyp. 1) wystąpił Wojciech, co sugeruje, że był on bratem Mikołaja, zwłaszcza iż w tym dokumencie mowa jest o ich pogrzebie.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Por. A.IV.3., s. 137-138.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ AGAD, Kowal Z. 1, k. 43v: *Mat[er]ne Thome et Alb[er]ti fr[at]r[em] de pacoszcz sup[er] h[eredita]tes seu p[ar]tes [...] in zegocyno in zirzewo lutoborz in lutoborz in Szodrcowo [...] reisg[n]avit ip[s]ius Anna soror ip[s]or[um].*

¹⁰ KSBK, nr 941: *Alberti, Thome et Materne de Zegocyno super hereditates, quas emerunt apud sorores suas.*

¹¹ Por. przyp. 4.

¹² Por. przyp. 3.

¹³ *UrzednicyKuj, s. 77, nr A172.*

¹⁴ Por. przyp. 1.

Kamieniu¹⁵. Pierwszego stycznia 1385 r. razem z Będzimirem wystawił dokument, potwierdzający zawartą między klasztorem żukowskim a Cieszymirem z Sikorzyna ugodę¹⁶.

B.18.II.3. Wojciech z Sępólna

Syn Hektora z Pakości¹. Pisał się z Sępólna² i Pakości³. Posiadał brata Mikołaja z Pakości⁴. Był właścicielem Sępólna⁵ i Pakości⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się dnia 10 stycznia 1388 r., gdy był obecny przy potwierdzeniu sprzedaży wsi Świniarzewo klasztorowi byszewskiemu⁷. Ósmego kwietnia tego roku wraz z Mikołajem z Kościelca rozsądził spór między Wojciechem z Kamienia i jego bratem Maciejem a Jarandem dziekanem gnieźnieńskim⁸.

B.19.II.1. Barbara, ż. Mikołaja z Buszkowa

Nie jest znane pochodzenie Barbary. Wyszła za mąż za Mikołaja z Buszkowa¹, z którym miała syna Michała Mikołajewica². Posiadała Buszkowo³ i Siedlec⁴.

¹⁵ *Joannis de Czarnkow Chronicon*, s. 741: *Quinta igitur feria, XXV dicti mensis Bandzimirus de Radzicze cum gente exercitus praedicti de Nakel, recepto Nicolao Sampolborgensi, Jaszcone Czadlinsky de Waldowo, Nicolao de Zabno cum suis hominibus sibi assitentibus venit in Camen, quem cives qui potiores fallaciter deducti civitatem intrare permiserunt, existimantes, dominum archiepiscopum de archiepiscopatu suo per reginam fuisse penitus profugatum, prout per praedictum Bandzimirum et alios fuerant, licet false, informati. Sicque civitatem ingressi usque ad diem sabbati castrum fortiter impugnarunt, et tandem castrenses propter defectum defendiculorum praefato Bandzimiro sub quodam pacto castrum reddiderunt, se et sua liberantes*; tekst tłumaczony: *Kronika Jana z Czarnkowa*, s. 132: „We czwartek, dnia 25 tegoż miesiąca, Będzimir z Radzic z owym wojskiem nakielskim w towarzystwie Mikołaja Sampolborskiego, Jaśka Czadlińskiego z Waldowa i Mikołaja z Żabna z ich ludźmi, przybył do Kamienia. Przedniejsi mieszczanie zwiedzeni kłamliwymi zapewnieniami Będzimira i innych, że arcybiskup został ze swego arcybiskupstwa przez królową wygnany, pozwolili mu wejść do miasta. Wszedłszy tym sposobem do Kamienia, aż do soboty silnie oblegali zamek. W końcu załoga zamkowa, z powodu braku środków do obrony, dla ocalenia siebie i swoich, wydała na pewnych warunkach zamek Będzimirowi”.

¹⁶ Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku, Kopiarusz klasztoru Norbertanek w Żukowie, rkps MS 1360, k. 27: *Nicolaus heres legitimus opide Semppelborgh*; (cyt. za: K. Bruski, *Lokalne elity rycerstwa na Pomorzu Gdańskim w okresie panowania Zakonu krzyżackiego. Studium prozopograficzne*, Gdańsk 2002, s. 101).

¹ Por. B.18.II.2., przyp. 4.

² KDW, T. III, nr 1870: *Woythcone de Sampulburg*.

³ Tamże, nr 1844: *Nicolaus de Kosczol iudex Brestensis ac Albertus heres de Pakoscz*.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Por. przyp. 3.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 2.

¹ TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 1931 (regest): *N. Barb., wd. po ol. Mikołaju de Boszkowo, winna udowodnić, Janowi, s. o. Michała Paxińskiego, iż Mikołaj Laszka +-y, de Boszkowo, miał 5 części w Boszkowie i w Szedlecz gdzie ją wywianował (f. 180v) Michał, s. Mikołaja Laszki ol. de Boszkowo, z Anną, Jadwigą i Katarzyną*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

Po 1462 r. musiała udowodnić Janowi Paksińskiemu, że jej mąż posiadał prawa do tych części Buszkowa i Siedlca, na których oprawił ją jej syn Michał, z Anną, Jadwigą i Katarzyną⁵.

B.19.II.2. Dorota, c. Piotra z Buszkowa

Córka Piotra z Buszkowa i jego żony Doroty¹.

W 1476 r. jej stryj Tomasz zobowiązał się do przyprowadzenia jej do sądu², w którym wybrała wuja Stanisława z Woli jako jej opiekuna³.

B.19.II.3. Dorota, ż. Jakuba z Buszkowa

Nie jest znane pochodzenie Doroty. Wyszła za mąż za Jakuba z Buszkowa¹. Posiadała Buszkowo² i Jabłowo³.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1467 r., gdy mąż zapisał jej 120 grzywien na części Buszkowa⁴, a sześć lat później 60 grzywien na Zbylutowym Jabłowie⁵.

B.19.II.4. Dorota, ż. Piotra z Buszkowa

Nie jest znane pochodzenie Doroty. Miała braci Chebdę z Gór¹ i Jana². Wyszła za mąż za Piotra z Buszkowa³, z którym doczekała się córki Doroty⁴. Posiadała Buszkowo⁵ i Siedlec⁶.

⁵ Tamże.

¹ TDRReg, *Konin*, nr 560 (regist): *N. Dorota, c. ol. Piotra Boszkowskiego de Kaliska, zapytana prez starostę generalnego u kogo chce mieszkać, czy u Tomasza B. stryja rodzzonego, czy u Stanisława de Wola, wuja rodzzonego, oświadczyła się za tym ostatnim (f. 80v) Wolskim.*

² Tamże, nr 558 (regist): *N. Tomasz, dziedzic de Siedlec, Boszkowo i Kaliska zobow. się stawić swą bratanicę, a siostrzenicę Stanisława Wolskiego, Dorotę.*

³ Por. przyp. 1.

¹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 3446 (regist): *Jakub de Boszkowo na części dziedz. ib. p. gn. zap. 120 grz. pos. i t. w. GD. Dorocie.*

² Tamże.

³ Tamże, nr 3192 (regist): *Jakub Boszkowski dziedzic w Zbylutowym Jabłowie na dobrach tych p. kc. zap. 60 grz. pos. i t. w. żonie G. Dorocie; tamże, nr 5060: N. Jakub Boszkowsky na 1/2 wsi Jabłowo p. kc. i na 1/2 sumy wyderk. na Zbylutowym Jabłowie, zap. 120 grz., tj. 60 posagu i t. w. żonie GD. Dorocie.*

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Por. przyp. 3.

¹ TDRReg, *Konin*, nr 409 (regist): *N. Piotr, dziedzic de Boskowo, kwituje z 60 grz. pos. za żoną swą Dorotą, swego szwagra, Chebdę, dziedzica z Gór, brata rodzzonego żony (f. 5). Chebda zap. mu 20 grz. długu (f. 5) Jakubowi B. dziedzicowi w Jabłowie.*

² Tamże, nr 594 (regist): *Stanisław, dziedzic de Bierwoltowa Wola (?) oraz Marcin de W. Sławoszewo i Jan de Ostrowansz, poręczają za 300grz. zakładu za Chebdę i Jana, braci rodzonych, dziedziców de Góry, iż stawią się przed starostą.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ Por. B.19.II.1., przyp. 1.

⁵ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 4524 (regist): *N. Piotr de Boszkowo na swej poł. we wsi Boskowo i Syedlcze zap. 60 grz. pos. i t. w. żonie swej GD. Dorocie.*

⁶ Tamże.

Pierwszy raz w źródłach wystąpiła w 1467 r., gdy Piotr uposażył ją w 60 grzywien na Buszkowie i Siedlcu zapisanych⁷, zaś w 1472 r. w jej imieniu mąż skwitował jej brata Chebdę z Gór⁸.

B.19.II.5. Jan Janowic z Buszkowa¹

Syn Jana z Buszkowa i jego żony Sędki². Pisał się z Buszkowa³. Miał braci: Jakuba z Buszkowa⁴, Piotra z Buszkowa⁵, Mikołaja z Buszkowa⁶, Tomasza z Buszkowa⁷ i Sędziwoja z Buszkowa⁸. Posiadał Buszkowo⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1453 r. razem z braćmi toczył spór z Janem z Woli¹⁰.

B.19.II.6. Jan z Buszkowa

Nie jest znane pochodzenie Jana¹. Pisał się z Buszkowa². Ożenił się z Sędką³, z którą miał synów: Jakuba z Buszkowa⁴, Jana Janowica z Buszkowa⁵, Tomasza z Buszkowa⁶, Piotra z Buszkowa⁷, Mikołaja z Buszkowa⁸ i Sędziwoja z Buszkowa⁹. Posiadał Buszkowo¹⁰ i Siedlec¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1419 r., gdy kupił od Jakusza z Siedlca trzecią część jego wsi¹². W 1449 r. uposażył żonę w 50 grzywien i wiana na Buszkowie¹³.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 1.

¹ Nie wiadomo czy można go utożsamiać z Janem Łazęką z Buszkowa, który w 1466 r. zapisał żonie Święszce 40 grzywien na Buszkowie (TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 4363 (regist): *Jan Łazęka na swej cz. we wsi Boskowo p. gn. zap. 40 grz. pos. i t. w. zap. żonie N. Swachnie*).

² AP Poznań, Konin Z. 5, k. 28v-29: *Jacobo petro Joha[n]ne nicolao Thoma et Sandiwogio fr[at]rib[us] g[er]manis indivisi de Buszkowo filiis Joh[an]nis felic[is] record[acionis] de ead[em] Buskowo*.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹ Por. A.VI.2., s. 203-204.

² AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 104: *Joh[ann]es de Boscowo [...] t[er]cia sorte[m] h[er]edi in Sedlecz*.

³ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 1179 (regist): *N. Jan dz. w Boszkowie na allodium w tej wsi p. gn. zap. 50 grz. pos. i t. wiana ż. Sądce*.

⁴ Por. B.19.II.5., przyp. 2.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Por. przyp. 3.

B.19.II.7. Michał, s. Mikołaja z Buszkowa

Syn Mikołaja z Buszkowa i jego żony Barbary¹. Posiadał Buszkowo² i Siedlec³. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po 1462 r. przekazał matce część w Boszkowie i Siedlcu⁴.

B.19.II.8. Mikołaj z Buszkowa

Syn Jana z Buszkowa i jego żony Sędki¹. Pisał się z Buszkowa². Miał braci: Jana Janowica z Buszkowa³, Piotra z Buszkowa⁴, Jakuba z Buszkowa⁵, Tomasza z Buszkowa⁶ i Sędziwoja z Buszkowa⁷. Ożenił się z Barbarą⁸, z którą doczekał się syna Michała Mikołajewica⁹. Posiadał Buszkowo¹⁰ i Siedlec¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1449 r. brat Jakub sprzedał swoją część wsi Kościanek i Siedlec swoim braciom Mikołajowi i Piotrowi¹². Cztery lata później razem z braćmi toczył spór z Janem z Woli¹³. W 1462 r. uposażył żonę w 80 grzywien na połowach Buszkowa i Siedlcu¹⁴.

B.II.19.9. Piotr z Buszkowa

Syn Jana z Buszkowa i jego żony Sędki¹. Pisał się z Buszkowa² i Kalisk³. Miał braci: Jana Janowica z Buszkowa⁴, Jakuba z Buszkowa⁵, Mikołaja z Buszkowa⁶, Tomasza z

¹ Por. B.19.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

¹ Por. B.19.II.5., przyp. 2.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. B.19.II.1., przyp. 1.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 1231 (regest): *N. Jakub dz. w Coszczeszky część dziedz. wsi tej i we wsi Siedlec pow. koniń. N. N. Mikołajowi Laszka i Piotrowi braciom i dz-om w Boszkowo za 130 grz. sprzed.*

¹³ Por. przyp. 1.

¹⁴ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 3824 (regest): *N. Mikoł. Laszka de Boszkowo na 1/2 części w Boszkowie i Siedlcu w p. gnieźń. zap. 80 grz. pos. i t. w. ż. G. Barbarze.*

¹ Por. B.19.II.5., przyp. 2.

² TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 4524 (regest): *N. Piotr de Boszkowo na swej poł. we wsi Boskowo i Syedlcze zap. 60 grz. pos. i t. w. żonie swej GD. Dorocie.*

³ Por. B.19.II.2., przyp. 1.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

Buszkowa⁷ i Sędziwoja z Buszkowa⁸. Ożenił się z Dorotą, siostrą Chebdy z Gór⁹, z którą do-
czekał się córki o tym samym imieniu¹⁰. Posiadał Buszkowo¹¹, Siedlec¹², Kalisko¹³, Kopy-
dłowo¹⁴ i Góry¹⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1449 r. brat Jakub sprzedał swoją część wsi Kościanek i Siedlec swoim braciom
Mikołajowi i Piotrowi¹⁶. Cztery lata później razem z braćmi toczył spór z Janem z Woli¹⁷. W
1465 r. wspólnie z bratem Tomaszem sprzedał niejakemu Tomaszowi za 45 grzywien dział
Buszkowie, który przypadł im po śmierci ich brata Mikołaja¹⁸. Z kolei w 1466 r., Jan Kopy-
dłowski zastawił mu jeden łan w Kopydłowie¹⁹. W następnym roku kupił na wyderkał łan pola
w Górach²⁰ i uposażył żonę w 60 grzywien na Buszkowie i Siedlcu zapisanych²¹. W 1469 r.
zeznał, iż Jan Kopydłowski uiścił mu 10 grzywien, które miał zastawione na łanie w Kopydło-
wie²², zaś w 1472 r. skwitował w imieniu swojej żony szwagra Chebdę z Gór²³.

B.19.II.10. Sędka, ż. Jana z Buszkowa

Nie jest znane pochodzenie Sędki. Wyszła za mąż za Jana z Buszkowa¹. Posiadała Busz-
kowo².

W 1449 r. mąż uposażył ją w 50 grzywien zapisanych na Buszkowie³.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² Tamże.

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ TDRReg, Konin, nr 210 (regist): *N. Jan Kopydłowski zeznaje 10 grz. długu N. Piotrowi Boszkowskiemu i w tej sumie zastawia mu jeden łan w Kopydłowie.*

¹⁵ Tamże, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 4523 (regist): *N. Chebda de Gory cały łan pola we wsi pus. Góry p. kon. za 32 grz. N. Piotrowi de Boszkowo wyderk.*

¹⁶ Tamże, nr 1231 (regist): *N. Jakub dz. w Coszczeszyki część dziedz. wsi tej i we wsi Siedlecz pow. koniń. N. N. Mikołajowi Laszka i Piotrowi braciom i dz-om w Boszkowo za 130 grz. sprzed.*

¹⁷ Por. przyp. 1.

¹⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 285: *petrus et Thomas fr[at]r[er]es g[er]mani et indivisi de Buszkowo [...] boszkowo [...] p[ost] [...] mortua[m] oli[m] no[bi]lis nicolai mruck fr[at]r[er]is sui.*

¹⁹ Por. przyp. 14.

²⁰ Por. przyp. 15.

²¹ Por. przyp. 2.

²² TDRReg, Konin, nr 256 (regist): *Piotr Boszkowski zeznaje, że N. Jan Kopydłowski uiścił mu 10 grz., w których był zastawił łan roli w Kopydłowie.*

²³ Tamże, nr 409 (regist): *N. Piotr, dziedzic de Boszkowo, kwituje z 60 grz. pos. za żoną swą Dorotą, swego szwagra, Chebdę, dziedzica z Gór, brata rodzonego żony (f. 5). Chebda zap. mu 20 grz. długu (f. 5) Jakubowi B. dziedzicowi w Jabłowie.*

¹ Tamże, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 1179 (regist): *N. Jan dz. w Boszkowie na allodium w tej wsi p. gn. zap. 50 grz. pos. i t. wiana ż. Sądce.*

² Tamże.

³ Tamże.

B.19.II.11. Sędziwój z Buszkowa

Syn Jana z Buszkowa i jego żony Sędki¹. Pisał się z Buszkowa². Miał braci: Jana Janowica z Buszkowa³, Piotra z Buszkowa⁴, Mikołaja z Buszkowa⁵, Tomasza z Buszkowa⁶ i Jakuba z Buszkowa⁷. Posiadał Buszkowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1453 r. razem z braćmi toczył spór z Janem z Woli⁹.

B.19.II.12. Tomasz z Buszkowa¹

Syn Jana z Buszkowa i jego żony Sędki². Pisał się z Buszkowa³, Siedlca⁴ i Kalisk⁵. Miał braci: Jana Janowica z Buszkowa⁶, Piotra z Buszkowa⁷, Mikołaja z Buszkowa⁸, Jakuba z Buszkowa⁹ i Sędziwoja z Buszkowa¹⁰. Posiadał Buszkowo¹¹, Siedlec¹² i Kalisko¹³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1453 r. razem z braćmi toczył spór z Janem z Woli¹⁴. W 1465 r. wspólnie z bratem Piotrem sprzedał niejakiemu Tomaszowi za 45 grzywien dział w Buszkowie, który przypadł im po śmierci ich brata Mikołaja¹⁵. W 1475 r. toczył spór z Chebdą i Janem z Gór¹⁶, a poręczył za

¹ Por. B.19.II.5., przyp. 2.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹ Nie można go jednak utożsamiać z Tomaszem Łazęką, który w 1491 r. miał brata Jerzego (TDRReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek*, nr 8202 (regest): *Tomasz Boszkowski, na połowie części przypadające w dziale z rodzonym Jerzym B., w Boszkowie p. kośc. zap. 15 grz. posagu i t. w. żonie N. Małgorzacie*).

² Por. B.19.II.5., przyp. 2.

³ Tamże.

⁴ TDRReg, *Konin*, nr 558 (regest): *N. Tomasz, dziedzic de Siedlec, Boszkowo i Kaliska zobow. się stawić swą bratanicę, a siostrzenicę Stanisława Wolskiego, Dorotę*.

⁵ Tamże.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Por. przyp. 3.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ AP Poznań, *Poznań Gr. 6*, s. 285: *petrus et Thomas fr[at]res g[er]mani et indivisi de Buszkowo [...] boszkowo [...] p[ost] [...] mortua[m] oli[m] no[bi]lis nicolai mruck fr[at]ris sui*.

¹⁶ TDRReg, *Konin*, nr 331 (regest): *Vadium starośc. między NN. Chebdą i Janem dziedzicami de Góry, braćmi rodz. z I i Tomaszem de Siedlec i Tomaszem de Boskovo, rodzonym jego z II*.

nich Filip Lubomyński i Jakub Goryński¹⁷. Rok później zobowiązał się przyprowadzić do sądu swoją bratanicę Dorotę¹⁸, która wybrała Stanisława z Woli jako swojego opiekuna¹⁹.

B.20.II.1. Agnieszka Wojciechówna z Chwałęcic

Córka Wojciecha Chwalibogowica z Chwałęcic¹. Miała siostry: Jadwigę Wojciechównę z Chwałęcic² i Dorotę Wojciechównę z Chwałęcic³. Posiadała Chwałęcice⁴.

Po raz pierwszy pojawiła się w źródłach razem z siostrami, gdy za zgodą stryja, Jana Chwalibogowica dokonała podziału Chwałęcic⁵.

B.20.II.2. Chwalibóg z Chwałęcic

Nie jest znane pochodzenie Chwaliboga. Pisał się z Chwałęcic¹. Miał brata Franczka z Chwałęcic², Jakusza z Chwałęcic³ i Jana z Chwałęcic⁴. Miał żonę Dorotę z Chwałęcic⁵, z którą miał synów Jana Chwalibogowica z Chwałęcic⁶, Piotra Chwalibogowica z Chwałęcic⁷ i Wojciecha Chwalibogowica z Chwałęcic⁸. Posiadał Chwałęcice⁹ i Surgost¹⁰. Nie posiadał żadnego urzędu.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1405 r. jako świadek w sporze Michała z Skarbimierza i Mrokoty z Waliszewic¹¹. W takim samym charakterze, wystąpił w 1408 r. w sprawie Mikołaja z Wawrowic z Jarosławą z Cieszykowa¹². Następnie, w 1413

¹⁷ Tamże, nr 338 (regist): *Filip Lubomyński i Jakub Goryński ręką za Chebdę i Jana de Góry, braci rodzonych iż ci bracia będą żyć w pokoju z Tomaszem Siedleckim i Tomaszem Boszkowskim.*

¹⁸ Por. przyp. 3.

¹⁹ Por. B.19.II.2., przyp. 1.

¹ AP Poznań, Kalisz, Gr. 22, s. 199: *hedwig[is] agnes et dorothea soror[es] g[er]mane h[er]edis de ffalanczicze filie alberti [...] Joh[an]ni ibid[em] de ffalanczicze filio phalibogi.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

¹ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 156v: *phalibogius de phala[n]czice.*

² Franek był dowodnym bratem Jakusza (tamże, Z. 2, k. 127v: *Ffranco de phalanczicz consti[tui]t Jacobu[s] f[rat]rem suu[m] g[er]manum p[ro]cur[atorem] de ibid[em]*), a ten z kolei dowodnym bratem Chwaliboga (por. przyp. 3).

³ Tamże, Z. 5, k. 376: *phalibog[io] Jacussio et Joh[an]ne fr[atri]b[us] g[er]manis de phalanczicze.*

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, k. 265v: *Do[ro]thea de ffala[n]czicze consors nob[is] falibogy.*

⁶ Tamże, Gr. 18, s. 64: *Nicolaus Beniak de phalanczicze fid[e]usset p[er] No[bi]li Joh[ann]e filio phalibog[ius] de ibid[em].*

⁷ Tamże, Gr. 21, s. 242: *albertum de falanczicze fili[us] bayorow co[ntra] no[bi]li petro ibid[em] de falanczicze filio Falibogii.*

⁸ Tamże, Z. 10, k. 197: *Alberto ibid[em] de falanczicze filio falibog[ii].*

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 93: *phalibogius de ffalanczyce [...] p[er] h[er]editate dicta Surgosth [...] cessit eis[em] nicolao et Alb[er]to.*

¹¹ KZK, nr 1569: *Franko de Chwalanczicze [...] Chwalibog de Chwa(lanci)ce.*

¹² Tamże, nr 2694: *Jacussius de Chwalanczyce, tercius Franek de ibidem [...] Chwalibog de Chwalanczyce.*

r., świadczył w procesie: Lutki i Stanisława *de Westrze*¹³, a w 1415 r. przy sporze Jakusza z Chwałęcic i Mirosławem *de Gedanczewo*¹⁴. Z kolei, w 1418 r. był świadkiem przy rozprawach: Błażeja z Kotojedzka z Lutką, Anną, Agnieszką i Dorotą z Kotojedzka¹⁵; Siechny i Doroty z Waliszewic¹⁶ oraz Mikołaja i Dobrogosta z Kamiony¹⁷, a w 1419 r. przy procesach: Mikołaja z Chrostowa i Marcina z Gaci¹⁸; Stanisława i Stefana z Chwałęcic¹⁹; Wojciecha z Kołudowa i Marcina z Ostrowa²⁰ oraz Wojtka z Chwałęcic z Wawrzyńcem z Daszyc²¹.

Następnie w 1423 r. sam miał wyznaczone termin sądowe z Marcinem z Chwarzyc²² i z Mikołajem Karskim²³. Wówczas uczestniczył w sprawie między Maciejem Chodubskim a Markuszem z Lewkowa²⁴. W kolejnym roku miał rozprawy w sądzie kaliskim: z Marcinem z Radlicic²⁵; z Stanisławem Walichą z Waliszewic²⁶ oraz z Grzegorzem z Chwałęcic²⁷, a w 1426 r. z Maciejem z Chwałęcic²⁸, zaś w 1427 z niejakim *Chorzemirem*²⁹. Wtedy właśnie procesował się o Surgost z jego dziedzicami Wojciechem i Mikołajem³⁰, a także z Mikołajem z Chwałęcic³¹ oraz z Pawłem z Surgosta, któremu zapłacił karę 8 skojców³². Cztery lata później toczył spór z Mikołajem z Chlewa³³.

¹³ WRS IV, nr 419: *Falibog de Falanczicze*.

¹⁴ Tamże, nr 477: *Jacussius de Falanczicze [...] Falibog de Falanczicze*.

¹⁵ Tamże, nr 630: *Chwalibog de Chwalanczyce*.

¹⁶ Tamże, nr 634: *Chwalibog de Chwalanczyce, qui presens fuit, quartus Jacussius de ibidem*.

¹⁷ Tamże, nr 636: *Chwalibog de Chwalanczyce*.

¹⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 156v: *phalibogius de phala[n]czicze*.

¹⁹ WRS T. IV, nr 658: *Nicolaus de Chwalanczyce Jacussii, qui presens fuit, secundus Chwalibog compater de ibidem*.

²⁰ Tamże, nr 659: *Chwalibog Chwalanczsky*.

²¹ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 177: *Woythconis de fala[n]czicze [...] falibogius Jacob Jan de fala[n]czicze*.

²² Tamże, Z. 4, k. 91: *Chwalibog[ius] de Chwala[n]czicze*.

²³ Tamże, k. 114v: *phalibogio de phala[n]czicze*.

²⁴ WRS, T. IV, nr 867: *Chwalýboýus de Chwalanczyce, sextus Albertus de ibidem*.

²⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 199v: *Chwalibog[ius] de Chwala[n]czicze*.

²⁶ Tamże, k. 208v: *phalibogi[ius] de phala[n]czicze*.

²⁷ Tamże, k. 296v: *Gregor[ius] de Chwalanczicze cu[m] phalibog[ius] de ibid[em]*; tamże, k. 298: *phalanczicze [...] Gregor[ius] Stanislaò Chathorze cu[m] phalibog[ius] de ibid[em]*; tamże, Z. 15, k. 95: *Falibog[ius] de Chwala[n]czicze cu[m] Gregori[us] de ibid[em]*.

²⁸ Tamże, Z. 5, k. 33v: *mathie de phala[n]czicze cu[m] phalibogio de ibid[em]*.

²⁹ Tamże, k. 80v: *phalibogio de phalanczyce*.

³⁰ Tamże, k. 93: *phalibogius de ffalanczyce [...] p[er] h[er]editate dicta Surgosth [...] cessit eis[em] nicolao et Alb[er]to*.

³¹ Tamże, k. 95: *nicolao de phalanczyce [con]tr[a] phalibogio de ibid[em]*.

³² Tamże, k. 176: *phalibogio de phala[n]czicze*.

³³ Tamże, Gr. 18, s. 65: *phalibogius de phala[n]czicze*.

B.20.II.3. Dorota Wojciechówna z Chwałęcic

Córka Wojciecha Chwalibogowica z Chwałęcic¹. Miała siostry Jadwigę Wojciechównę z Chwałęcic² i Agnieszkę Wojciechównę z Chwałęcic³. Posiadała Chwałęcic⁴.

Po raz pierwszy pojawiła się w źródłach razem z siostrami, gdy za zgodą stryja, Jana Chwalibogowica dokonała podziału Chwałęcic⁵.

B.20.II.4. Dorota z Chwałęcic

Nie jest znane pochodzenie Doroty. Pisała się z Chwałęcic¹. Miała męża Chwaliboga z Chwałęcic², z którym doczekała się synów Jana Chwalibogowica z Chwałęcic³ i Wojciecha Chwalibogowica z Chwałęcic⁴. Posiadała Chwałęcic⁵.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1425 r., gdy procesowała się z Sulisławą z Chwałęcic⁶. Następnie w 1428 r. toczyła spór z Pawłem z Chwałęcic⁷, a rok później z Maciejem z Mroczkowic⁸. W 1430 r. miała wyznaczony termin sądowy z Jakuszem z Chwałęcic⁹. W 1432 r. ponownie pojawiła się w sądzie z Sulisławą¹⁰. Z kolei w 1444 r. toczyła proces z Jakubem z Gaci¹¹.

¹ Por. B.20.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

¹ Por. B.20.II.2., przyp. 5.

² Tamże.

³ Tamże, przyp. 6.

⁴ Tamże, przyp. 8.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ AP Poznań, Kalisz, Z. 4, k. 375v: *Sulislawe de falandzye* [w nagłówku: *ffalandzycze* – P. K] *cu[m] u[ir]tuos[a] dorothea de Ibid[em] cu[m] pu[er]is suis [...]* *Joha[n]nes de fallandzycze filius ip[s]a dorothee matri sue.*

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ AP Poznań, Kalisz, Z. 6, k. 7: *do[ro]thea de phala[n]czyce.*

⁹ Tamże, k. 79: *Jacussius de Gacz cu[m] [...]* *Dorothee et Joh[an]ne filio suo de phalanczyce.*

¹⁰ Tamże, k. 156: *dorothea et pu[er]is suis indivisis de ibid[em] [...]* *Jacussi[us] de Gacz.*

¹¹ Tamże, Z. 9, k. 36: *Dorothea cu[m] filio suo Johanne infiviso de falanczicze.*

B.20.II.5. Franczek z Chwałęcic

Nie jest znane pochodzenie Franczka. Pisał się z Chwałęcic¹. Miał braci: Jakusza z Chwałęcic², Chwaliboga z Chwałęcic³ i Jana z Chwałęcic⁴. Posiadał syna Jana Franczkowica z Chwałęcic⁵. Posiadał Chwałęcice⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1401 r. jako świadek w procesie Bartosza z Gaci i Jana z Dąbrowy⁷. W podobnym charakterze wystąpił w 1404 r. przy sprawie Mikołaja z Ostrów z Grzegorzem kasztelanem biechowskim⁸, a rok później przy sporach: Jana z Wojśławic z kasztelanem kaliskim⁹; Mikołaja z Gołkowa z Krzemką¹⁰; Michała z Skarbimierza i Mrokoty z Waliszewic¹¹ oraz Hanki z Głósek i Jaśka *Garzicza*¹². W 1406 r. zeznawał na rzecz Małgorzaty z Waliszewic, iż wykupiła ona łąkę przed pozwem¹³. Z kolei w 1407 r. takim samym charakterze wystąpił w sprawach sądowych: Waclawa ze Skarszewa i kmiecia z Dębu Andrzejem¹⁴; Andrzeja i Bartosza z Gaci¹⁵, a w 1408 r. w procesie Mikołaja z Wawrowic z Jarosławą z Cieszykowa¹⁶. W 1411 r. świadczył w sprawie dzieci Piotra Laski z Iwanem z Krowicy¹⁷, a rok później przy procesie Stanisława z Waliszewic i Jachny z Wojczyna¹⁸. Natomiast w 1413 r. ustanowił brata swojego Jakusza obrońcą w procesie z Jakuszem ze Świemic¹⁹. W 1414 r. zeznawał w rozprawach sądowych: Święszka z Konarzewa i Macieja

¹ WRS, T. IV, nr 144: *Franko de Chwalancicze*.

² Por. B.20.II.2., przyp. 2.

³ Tamże, przyp. 3.

⁴ Tamże.

⁵ WRS, T. IV, nr 574: *Johannes de Falanczyce filius Frankonis, secundus Franek de ibidem, tercius, Nicolaus filius Bayor de ibidem*.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ KZK, nr 225: *Franek Chwalanczsky*.

⁸ Tamże, nr 1153: *Franko de Chwalanczicze*.

⁹ Tamże, nr 1333: *Franko de Chwalanczicze, Jacusius de ibidem*.

¹⁰ Tamże, nr 1475: *Jacusius de Chwalancicze, Franek de ibidem*.

¹¹ Tamże, nr 1569: *Franko de Chwalancicze [...] Chwalibog de Chwa(lanci)ce*.

¹² Tamże, nr 1594: *Frank<o> de Chwalancicze, Jacussius de ibidem*.

¹³ Tamże, nr 1861, *Franek de Chwalancicze*.

¹⁴ Tamże, nr 2072: *Franek de Chualanczicze, tecius Jacusius de ibidem*.

¹⁵ Tamże, nr 2151: *Franco de Chwalancicze*.

¹⁶ Tamże, nr 2694: *Jacussius de Chwalanczyce, tercius Franek de ibidem [...] Chwalibog de Chwalanczyce*.

¹⁷ WZSK, nr 139: *pueros Petrassii Laska: primus Franek de Phalanczicze, secudnus Iacobus de ibidem*.

¹⁸ WRS, T. IV, nr 397: *Franko de Phalanczicze, secundus Phalibogius de ibidem*.

¹⁹ Por. B.20.II.2., przyp. 2.

z Morawiny²⁰; Wawrzyńca z Iwanowic i Jana ze Stobna²¹ oraz Macieja z Korzenicy i Stanisława z Morawki²², a w 1418 r. w sprawie Dominika z Waliszewic i Jarosława z Wojstawic²³.

B.20.II.6. Jadwiga Piotrówna z Chwałęcic

Córka Piotra Chwalibogowica z Chwałęcic¹. Pisała się z Chwałęcic². Miała brata Stanisława z Przespolewa³. Posiadała Chwałęcice⁴.

W 1457 r. procesowała się ze szwagierką i bratem⁵.

B.20.II.7. Jadwiga Wojciechówna z Chwałęcic

Córka Wojciecha Chwalibogowica z Chwałęcic¹. Miała siostry Agnieszkę Wojciechównę z Chwałęcic² i Dorotę Wojciechównę z Chwałęcic³. Posiadała Chwałęcice⁴.

Po raz pierwszy pojawiła się w źródłach razem z siostrami, gdy za zgodą stryja, Jana Chwalibogowica dokonała podziału Chwałęcic⁵. Dodatkowo stryj zapisał jej sto grzywien dobrej monety⁶.

B.20.II.8. Jadwiga, ż. Stanisława z Przespolewa

Nie jest znane pochodzenie Jadwigi. Miała męża Stanisława z Przespolewa¹.

W 1457 r. wspólnie z mężem toczyła spór ze szwagierką².

²⁰ WRS, T. IV, nr 453: *Sdzeslaus de Skarszewo [...] Beruoldus de Scarszewo [...] Franek de Falanczicze.*

²¹ Tamże, nr 462: *Franco de Chalaczicze [...] Sdzeslaus de Scarszewo, [...] Venczeslaus de ibidem [...] Gerwa<rt>h de ibidem.*

²² WZSK, nr 566: *Franek de Falanczicze.*

²³ Por. przyp. 5.

¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 24, s. 125: *hedwig[is] filie nobilis petr[us] de Chwalanczycze [...] alia[m] hedwig[is] sororine sue.*

² Tamże.

³ Tamże, Gr. 26, s. 65: *hedwigi filie no[bi]lis petri de Chwalanczicze sororine no[bi]lis Stanislao de przospolewo, g[er]mano.*

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, Gr. 24, s. 125: *hedwig[is] filie nobilis petr[us] de Chwalanczycze [...] alia[m] hedwig[is] sororine sue;* tamże, s. 127-128: *petrus de Chwalanczycze [...] hedwig[is];* spór ze Stanisławem trwał jeszcze kilka lat (tamże, Gr. 26, s. 65: *hedwigi filie no[bi]lis petri de Chwalanczicze sororine no[bi]lis Stanislao de przospolewo, g[er]mano;* tamże, s. 65: *hedwigis no[bi]lis petri de chwalanczycze).*

¹ Por. B.20.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Kalisz Gr. 22, s. 199: *Joha[n]nes de ffalanczicze fili[us] phalibogi[us] inscripsit se nobili hedwigi ibid[em] de ffalanczicze filie alberti.*

¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 65: *hedwigi filie no[bi]lis petri de Chwalanczicze sororine no[bi]lis Stanislao de przospolewo, g[er]mano.*

² Tamże, Gr. 24, s. 125: *hedwig[is] filie nobilis petr[us] de Chwalanczycze [...] alia[m] hedwig[is] sororine sue;* tamże, s. 127-128: *petrus de Chwalanczycze [...] hedwig[is];* tamże, Gr. 26, s. 65: *hedwigi filie no[bi]lis petri de Chwalanczicze sororine no[bi]lis Stanislao de przospolewo, g[er]mano.*

B.20.II.9. Jan Chwalibogowic z Chwałęcic¹

Syn Chwaliboga z Chwałęcic i jego żony Doroty². Pisał się z Chwałęcic³. Miał brata Wojciecha Chwalibogowica z Chwałęcic⁴. Mógł mieć żonę Małgorzatę⁵. Posiadał Chwałęcice⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1425 r., gdy wspólnie z matką procesował się z Sulisławą z Chwałęcic⁷. Pięć lat później toczył spór ze stryjem Jakuszem⁸. Zaś rok później poręczył za niego Mikołaj Bieniak z Chwałęcic⁹. W 1432 r. ponownie pojawił się w sądzie z Sulisławą¹⁰. Procesował się także wtedy z Wojciechem z Surgostu¹¹. Zaś w 1433 r. mógł się procesować się ze swoim imiennikiem z Chwałęcic¹². W 1442 r. miał termin z Andrzejem z Waliszewic¹³, a w 1444 r. z Sulisławą i jej synem Janem z Chwałęcic¹⁴. W 1447 r. dokonano podziału dóbr między Jadwigą, Agnieszką i Dorotą – córkami Wojciecha za zgodą Jana Chwalibogowica¹⁵. Zapisał zatem bratanicy Jadwidze sto grzywien dobrej monety¹⁶.

B.20.II.10. Jan Franczkowic z Chwałęcic¹

Syn Franczka z Chwałęcic². Pisał się z Chwałęcic³. Posiadał Chwałęcice⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ Por. A.VI.2., s. 206.

² Por. B.20.II.4., przyp. 6.

³ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 375v: *Joha[n]nes de fallandzycze filius filius dorothee*.

⁴ Por. B.20.II.2., przyp. 8.

⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 144: *Stanislaus de Scarschewo Cast[ellanus] xansien[sis] [...] marga[r]etham consort[em] No[bi]lis Joha[n]nis de phalanczycze*.

⁶ Tamże, Z. 8, k. 184: *Joha[nn]em falibogius de ffala[n]czicze*.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 79: *Jacussius de Gacz cu[m] [...] Dorothee et Joh[an]ne filio suo de phalanczycze*; spór z nim toczył się jeszcze w 1432 r. (tamże, k. 117: *Jacussius de Gacz cu[m] No[bi]li Joh[an]ne et dorothea matre ip[s]i[us] de phalanczycze*).

⁹ Por. B.20.II.2., przyp. 6.

¹⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 156: *dorothea et pu[er]is suis indivisis de ibid[em] [...] Jacussi[us] de Gacz*.

¹¹ Tamże, k. 161: *Joh[an]ne filio phalibogio de phalanczicze*.

¹² Tamże, Gr. 18, s. 284: *Joha[n]nes de phalanczicze [...] Johan[nes] de ibid[em]*; spór ten (lub z innym jeszcze Janem) toczył się przez kilka lat (tamże, Z. 6, k. 308: *Johannes de fallanczicze cu[m] Joha[n]ne de ibid[em]*).

¹³ Tamże, Z. 6, k. 231: *Joha[n]ne de Chwalanczycze*; spór z Andrzejem ciągnął się jeszcze kilka lat (tamże, Z. 9, k. 178v: *Joha[n]ne de falancice*; tamże, k. 184: *Joha[nn]em falibogius de ffala[n]czicze*; tamże, Z. 10, k. 314v: *Johan[n]e de phalanczicze*; tamże, k. 331v: *Johan[n]e de phalanczicze*).

¹⁴ Tamże, Z. 9, k. 43v: *Johannes de Chwalanczicze*.

¹⁵ Por. B.20.II.1., przyp. 1.

¹⁶ AP Poznań, Kalisz Gr. 22, s. 199: *Joha[n]nes de ffalanczicze fili[us] phalibogi[us] inscripsit se nobili hedwigi ibid[em] de ffalanczicze filie alberti*.

¹ Por. A.VI.2., s. 206.

² WRS, T. IV, nr 574: *Johannes de Falanczycze filius Frankonis*.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1418 r. jako świadek w sprawie Dominika z Waliszewic i Jarosława z Wojśławic⁵. Zaś w 1433 r. mógł się procesować się ze swoim imiennikiem z Chwałęcic⁶.

B.20.II.11. Jan z Chwałęcic¹

Nie jest znane pochodzenie Jana. Pisał się z Chwałęcic². Miał braci: Franczka z Chwałęcic³, Jakusza z Chwałęcic⁴ i Chwaliboga z Chwałęcic⁵. Mógł mieć żonę Elżbietę⁶. Posiadał Chwałęcice⁷ i Sowinkę⁸. Nie posiadał żadnego urzędu.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1417 r. jako świadek w sprawie między Wojciechem Wężem i Janem z Waliszewic⁹. W 1420 r. toczył spory: z Maciejem Chodkowskim¹⁰ i z Wierzbietą z Junikowa¹¹. Dwa lata później procesował z Janem *Lethanem* z Chwałęcic¹², w związku z czym zapłacił karę¹³. Miał także wyznaczone terminy sądowe: z Wojciechem z Chwałęcic¹⁴ oraz ze Świąszką, żoną Pawła¹⁵, a w następnym roku z Jaczkim z Chwałęcic¹⁶. Reprezentował wówczas Jurgę z Chojna w jego sprawie z Janem i Andrzejem¹⁷. W 1427 r. zapisał żonie Elżbiecie wiano na Sowince Markuszowej¹⁸, zaś dwa lata później procesował z Janem z Raszewa¹⁹. W 1430 r. Paweł z Chwałęcic pozwał go do sądu²⁰. Podobnie

⁵ Tamże, nr 574: *Johannes de Falanczyce filius Frankonis, secundus Franek de ibidem, tercius, Nicolaus filius Bayor de ibidem*.

⁶ Por. B.20.II.9., przyp. 12.

¹ Por. A.VI.2., s. 206.

² AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 208v: *Joh[an]ne de fala[n]czicze*.

³ Por. B.20.II.2., przyp. 2.

⁴ Tamże, przyp. 3.

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 167v: *Joh[an]nes cu[m] elszka consorte sua legitti[m]a de phalanczyno [...] Sowinka marcusewszka qua[m] h[er]editate[m] id[em] Joh[an]nes dote suo uxor[i]*.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Por. przyp. 6.

⁹ WRS, T. IV, nr 542: *Johannes de Falanczyce*.

¹⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 208v: *Joh[an]ne de fala[n]czicze*; tamże, k. 212v: *Joh[an]nes de fala[n]czicze*.

¹¹ Tamże, k. 213: *Joh[an]nes de phala[n]czicze*.

¹² Tamże, Z. 4, k. 8: *Joh[an]nes de Chwala[n]czicze cu[m] Joh[an]ne lethan de ibid[em]*.

¹³ Tamże, k. 8: *Joh[an]nes de Chwala[n]czicze*.

¹⁴ Tamże, k. 8: *Alb[er]to de Chwala[n]czicze cu[m] Joh[an]ne de ibid[em]*.

¹⁵ Tamże, k. 11: *Joh[an]nes de Chwala[n]czicze*.

¹⁶ Tamże, k. 100v: *Jaczo de phala[n]czicze cu[m] Joh[ann]e de Joh[an]ne de ibid[em]*.

¹⁷ Tamże, k. 375v: *Johannes et andreas g[er]mani indivisi de falandzyce [cum] No[bi]li Jurga de Choyno h[abe]nt [...] t[er]min[us] [...] cavit, et no[bi]lis Jo[hannem] de faladczycze Jurcze, et no[bi]lis Alb[er]tus de Surgosth Joha[n]ni e[t] an[dree]*.

¹⁸ Tamże, Z. 5, k. 176v: *Joh[an]nes cu[m] elszka consorte sua legitti[m]a de phalanczyno*; powtórzone w 1429 r. (tamże, Z. 6, k. 2v: *Elizabeth consors no[bi]lis Joh[an]nis de phala[n]czyno*).

¹⁹ Tamże, Z. 6, k. 23v: *Joh[an]nes de fallancicze*.

²⁰ AP Poznań, Kalisz Gr. 18, s. 29: *Paulo de phalanczicze erga Joh[an]nem de ibid[em]*; tamże, s. 29: *Nicolaus de phalanczicze [...] Joh[an]ne de ibid[em]*.

uczynił rok później Mikołaj z Chlewa²¹ i Andrzej z Kołudowa²². W 1432 r. Grzymała z Chlewa, ustanowił go swoim pełnomocnikiem w sporze z dziedzicem Wojślawic²³. W 1434 r. Drogośław z Chlewa przy pomocy Jana toczył spór z Wojciechem z Chlewa²⁴. Z kolei w 1435 r. zeznawał na korzyść Grzegorza z Chojna²⁵.

B.20.II.12. Katarzyna z Chwałęcic, ż. Wojciecha z Chwałęcic

Nie jest znane pochodzenie Katarzyny¹. Pisała się z Chwałęcic². Wyszła za mąż za Wojciecha z Chwałęcic³. Posiadała Chwałęcice⁴.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1421 r., gdy procesowała się o posag dla niejkiej Agnieszki z Kalisza⁵. Trzy lata później toczyła spór z Pawłem z Chwałęcic⁶, a kolejne trzy lata później z Jakuszem z Chwałęcic⁷. W 1429 r. miała wyznaczony termin sądowy ze Stanisławem z Chwałęcic⁸, a w 1440 r. z Kielczem z Waliszewic⁹.

B.20.II.13. Mikołaj Bajorek z Chwałęcic

Syn Jakusza z Chwałęcic¹. Pisał się z Chwałęcic². Miał braci Wojciecha z Chwałęcic³ oraz Tomka z Chwałęcic⁴. Ożenił się z Elżbietą z Chwałęcic⁵, z która miał syna Wojciecha Mikołajewica z Chwałęcic⁶. Posiadał Chwałęcice⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

²¹ Tamże, s. 78: *Joh[ann]es de phalanczicze*.

²² Tamże, s. 116: *Joh[an]ni de ffalanczicze*.

²³ Tamże, Z. 6, k. 94v: *d[o]micellos [...] Joh[an]nem de phalanczicze*.

²⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 244: *Johannes de phalanczicze*.

²⁵ Tamże, k. 300v: *Joha[n]nes de phalanczicze*

¹ W 1422 r. Grzegorz z Małego Chojna pozwał Wojciecha o posag w wysokości 9 grzywien (AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 338), zaś żoną Wojciecha była Katarzyna (por. przyp. 3), zatem mogła być ona córką Grzegorza.

² AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 7: *kath[er]ina de Chwalanczyce*.

³ Tamże, Z. 5, k. 227v: *kath[er]ina olim relicta Alb[er]ti de Chwalanczyce cu[m] Jacussio de Chwalanczyce*.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 307v: *katherine de phala[n]czicze et Jacussio de ibid[em] p[ro] dothe al[ia]s o posszayg*.

⁶ Tamże, Z. 4, k. 286: *paulo de phalanczicze cu[m] katherina de ibid*.

⁷ Tamże, k. 227v: *kath[er]ina olim relicta Alb[er]ti de Chwalanczyce cu[m] Jacussio de Chwalanczyce*; tamże, k. 269: *kath[er]ina relicta olim Alb[er]ti de Chwalanczyce cu[m] No[bi]li Jacussio al[ia]s Baior de ibid[em]*; tamże, k. 311: *Jacussius Bajor de fallanczicze [...] kath[er]ina olim de falla[n]czicze*.

⁸ Tamże, Z. 6, k. 7: *kath[er]ina de Chwalanczyce*.

⁹ Tamże, Z. 8, k. 93: *kathe[r]ina de phalanczicz*.

¹ WZSK, nr 745: *Nicolauich Baiorouicze de Falanczicze*; WRS, T. IV, nr 658: *Nicolaus de Chwalanczyce Jacusii*.

² AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 51: *Nicolaus de falanczyno*.

³ Wojciech również był synem Jakusza (AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 26v: *Jakussius de Chwala[n]czycze co[n]stituit p[ro]cur[ator] filiu[m] suu[m] Alb[er]tum de ibid[em]*), a zatem był bratem Mikołaja.

⁴ Tamże, Gr. 20, s. 77: *nicolao bayorek f[rat]tib[us] p[re]fatus Thomas*.

⁵ Tamże, Gr. 22, s. 56: *elizabeth de ffalanczicze et de Stirczowo Co[n]sors nicolai*.

⁶ Por. B.20.II.2., przyp. 7.

⁷ Por. przyp. 2.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1416 r. jako świadek w procesie Czesęty z Waliszewic i Hanki z Kalisza⁸. W podobnym charakterze wystąpił przy sprzedaży w 1417 r. przez ojca części jego Waliszewic Dorocie⁹. W 1419 r. procesował się z Maciejem¹⁰; z Dorotą¹¹; i ze Stanisławem z Waliszewic¹². Świadczył wówczas w sporze między Stanisławem a Stefanem z Chwałęcic¹³. Pięć lat później w podobnym charakterze wystąpił w sprawie innych dziedziców Chwałęcic¹⁴. W 1425 r. miał wyznaczony termin sądowy z wdową po Uranie ze Stawu¹⁵, a rok później z Mikołajem z Chrostowa¹⁶. W 1427 r. procesował się z Mikołajem z Chlewa¹⁷ i z Chwalibogiem z Chwałęcic¹⁸. Zaś trzy lata później poręczył za Jana z Chwałęcic w jego procesie z Pawłem z Chwałęcic¹⁹. W następnym roku Dzierśław z Morawki poręczył za niego 60 grzywien²⁰, a sam poręczył za Stanisława z Sulimowa²¹ i Mikołaja Wysockiego²². Z kolei w 1432 r. miał wyznaczone terminy sądowe z Katarzyną z Krzeczewa²³, z Janem z Górek²⁴, zaś dwa lata później z Mikołajem z Naczesławic²⁵ i ze Stanisławem z Woli²⁶.

W 1437 r. procesował się ze swoim ojcem Jakuszem²⁷, z Wojciechem z Woli²⁸, z bratem Tomkiem²⁹, z Maciejem Jezierskim³⁰, z Katarzyną, żoną Tołomeja ze Strzedzewa³¹, Wojciechem z Wojsławic³². Wtedy właśnie Maciej z Mroczków poręczył za niego w sporze z

⁸ WZSK, nr 745: *Nicolauich Baiorouicze de Falanczicze*.

⁹ WRS, T. IV, nr 546: *Dorothea de Valiszewice [...] Jacussius de Falanczicz, qui apud ipsum hereditatem exbriga- vit [...] Nicolaus de Falanczicze*; AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 24: *frankonis et Jacussÿ de falanczicze*.

¹⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 51: *Nicolaus de falanczyno*; tamże, k. 131: *mathie de chwaliczicze et nicolao de ibid[em]*.

¹¹ Tamże, k. 136: *Nicolaus de Chwalanczycze*.

¹² Tamże, k. 150v: *nicolao de phala[n]czicze*.

¹³ WRS, T. IV, nr 658: *Nicolaus de Chwalanczyce Jacussii, qui presens fuit, secundus Chwalibog compater de ibidem*.

¹⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 219v: *Nicolaus de phala[n]czicze*.

¹⁵ Tamże, k. 330: *nicolao Bayorek de pahala[n]czycze*.

¹⁶ Tamże, Z. 5, k. 53v: *Nicolao de phala[n]czicze*.

¹⁷ Tamże, k. 129: *nicolao de phalanczycze*.

¹⁸ Tamże, k. 95: *nicolao de phalanczycze*.

¹⁹ Tamże, Gr. 18, s. 29: *Nicolaus de phalanczicze [...] Joh[an]ne de ibid[em]*.

²⁰ Tamże, s. 63: *nicolao de phalanczicze*.

²¹ Tamże, s. 94: *Nicolaus de ffalanczicze*; tamże, s. 103: *Nicolaus de ffalanczicze*.

²² Tamże, s. 116: *Nicolaus de ffalanczicze*.

²³ Tamże, Z. 6, k. 124: *nicolao de falanczycze*.

²⁴ Tamże, k. 141v: *nicolao de phalanczycze*.

²⁵ Tamże, k. 214v: *nicola[us] de phalaczicze*.

²⁶ Tamże, k. 270: *nicolao de phalanczicze*.

²⁷ Tamże, Z. 7, k. 16v: *Jacussio de Gacz cu[m] No[bi]li Nicolao de phalanczycze*; tamże, k. 26v: *Jacussius de Gacz [...] nicolao de falanczycze*.

²⁸ Tamże, k. 18: *Nicolao de phalanczycze*; tamże, k. 97v: *Nicolao Bayorek de phalanczycze*; tamże, k. 172v: *Nicolao de phalanczycze*.

²⁹ Tamże, k. 21: *de falanczycze [...] Thomek [...] Nicolao de ibid[em]*; tamże, Z. 16, k. 55: *Thomkone de phalanczycze cu[m] No[bi]li Nicolao de Ibid[em]*.

³⁰ Tamże, Gr. 19, s. 37: *Nicola[us] de falanczicze*.

³¹ Tamże, Z. 7, k. 73: *Nicolao de phalanczycze*; tamże, Z. 15, k. 142v: *Nicolao de Chwalanczycze*.

³² Tamże, Z. 7, k. 171v: *Nicola[us] de phalanczycze*.

Wojciechem z Woli³³. Dwa lata później zaś toczył proces z Kiełczem z Waliszewic³⁴, a w 1441 r. wspólnie z bratem Tomkiem miał rozprawę przed sądem kaliskim z Janem i Mikołajem z Chwałęcic³⁵. Cztery lata później, już sam, toczył spory z Dorotą z Iwanek³⁶ i Janem z Kalinowej³⁷. Wówczas wspólnie z Elżbietą z Chwałęcic, procesował się z Jarosławem z Chwałęcic³⁸, a sam ze Stanisławem z Czwartków³⁹ i z Mikołajem z Trzebienia⁴⁰. W 1453 r. sprzedał połowę młyna w Chwałęcicach Agnieszce z Kuchar⁴¹ oraz uposażył żonę Elżbietę⁴². W 1459 r. brał udział w rokach grodzkich kaliskich⁴³. Przed swoją śmiercią miał także wyznaczone termin sądowe: z Maciejem i jego żoną Katarzyną z Chwałęcic⁴⁴ i ze Stanisławem z Sulimowa⁴⁵.

B.20.II.14. Piotr Chwalibogowic z Chwałęcic

Syn Chwaliboga z Chwałęcic i jego żony Doroty¹. Pisał się z Chwałęcic². Miał braci Jana Chwalibogowica z Chwałęcic³ i Wojciecha Chwalibogowica z Chwałęcic⁴. Miał córkę

³³ Tamże, k. 26v: *nicolao de falanczycze*; tamże, k. 26v: *nicolaus de falanczycze*; tamże, k. 75: *Nicolao de phalanczycze*.

³⁴ Tamże, Gr. 18, s. 257: *nicolaus de Chwalanczicze*.

³⁵ Tamże, Gr. 20, s. 65: *Joh[an]ne et nicolao [de ...] falanczicze*; s. 77: *Joh[an]nes et nicola[us] f[rat]res g[er]mani de falanczicze [...] con[tra] h[er]edit[at]em in predechlewy de al[ia]s spuszcicz cu[m] om[ni]u[m] Ju[r]e [...] a no[bi]li nicolao bayorek f[rat]tib[us] p[re]fatus Thomas.*

³⁶ Tamże, Z. 9, k. 163: *Nicolau[m] Chwalanthsky*.

³⁷ Tamże, k. 178v: *Nicola[us] bayor de Chlewo*.

³⁸ Tamże, k. 174v: *Nicolao et Elizabeth de falancice*.

³⁹ Tamże, k. 220: *nicolao de ffala[n]czycze*.

⁴⁰ Tamże, k. 252: *Nicolao de ffalancice*.

⁴¹ Tamże, Gr. 23, s. 381: *nicolao de Chwalenczicze*.

⁴² Tamże, s. 389: *Nicola[us] bayorek de Chwalenczicze [...] Elizabeth co[n]sorti*.

⁴³ Tamże, Gr. 24, s. 431: *Nicolao Chwalaczszky vice Burg[rabio]*; tamże, s. 433: *Nicolao Chwalaczszky Judice*; tamże, s. 458: *Nicolao Chwalaczszky Jud[ice]*; tamże, 459: *Nicolao Chwalancz[szky]*; tamże, s. 476: *Nicolao Chwala[n]czszky*; tamże, s. 478: *Nicolao Chwalnczszky*; tamże, s. 478: *Nicolao Chwalnczszky Judice*; tamże, s. 485: *[Nico]lao Chwalanczszky Subiudice*; tamże, s. 538: *Nicolao Chwalanczszky*; tamże, s. 539: *Nicolao Chwalnczsz[ky]*; tamże, s. 541: *Nicolao Chwalnczszky Sub[iudice]*; tamże, s. 546: *Nicolao Chwalanczszky Sub[iudice]*; tamże, s. 547: *Nico[lao] Chwalanczszky Subiudice*; tamże, s. 550: *Nicolao Chwalancz[szky]*; tamże, s. 560: *Nicolao Chwalanczszky*.

⁴⁴ Tamże Z. 15, k. 115: *mathias et kathe[r]ina uxore ip[s]ius de Chwalanczycze cu[m] No[bi]li Nicolaus de ibid[em]*; tamże, k. 115: *mathias de Chwalanczycze cu[m] No[bi]li Nicolaus de ibid[em]*.

⁴⁵ Tamże, Z. 16, k. 115a: *Nicolao de phalanczycze*.

¹ Por. B.20.II.2., przyp. 7.

² Tamże.

³ Por. B.20.II.4., przyp. 6.

⁴ Por. B.20.II.2., przyp. 8.

Jadwigę Piotrównę z Chwałęcic⁵ i syna Stanisława z Przespolewa⁶. Posiadał Chwałęcice⁷ i Chlew⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1445 r., gdy procesował się z Wojciechem, synem Mikołaja z Chwałęcic⁹. Dwa lata później doszedł do zgody ze Stanisławem i Jadwigą z Przespolewa i zgodził się zapłacić 30 grzywien¹⁰. W 1458 r. miał rozprawę przed sądem kaliskim z Aronem z Małych Mroczków¹¹, a rok później z Grzymkiem z Waliszewic¹² i z braćmi z Woli¹³. Dwa lata później toczył spory: z Michałem z Chwałęcic¹⁴, z Maciejem Krowskim¹⁵; z Wojciechem z Pacanowa¹⁶; ze Stanisławem Walskim¹⁷ oraz z Tomkiem Wilczyńskim¹⁸. Następnie, w 1463 r., miał wyznaczony termin sądowy z Janem z Dużych Mroczków¹⁹, a w 1464 r. z Jadwigą z Przespolewa²⁰ i z Katarzyną Janową, mieszkanką kaliską²¹. W 1468 r. procesował ze Stanisławem Wolskim, Stanisławem Wiórowskim i Grzymisławem Wojsławskim²².

B.20.II.15. Stanisław z Przespolewa

Syn Piotra Chwalibogowica z Chwałęcic¹. Pisał się z Przespolewa². Miał siostrę Jadwigę Piotrównę z Chwałęcic³. Ożenił się z Jadwigą⁴. Posiadał Przespolewo⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

⁵ AP Poznań, Kalisz Gr. 24, s. 125: *hedwig[is] filie nobilis petr[us] de Chwalanczycze [...] alia[m] hedwig[is] sororine sue.*

⁶ Tamże, Gr. 26, s. 65: *hedwigi filie no[bi]lis petri de Chwalanczycze sororine no[bi]lis Stanislao de przospolewo, g[er]mano.*

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 126: *Grzymek de valischewicze et chlewo [...] obligavit totam suam sortem h[er]editatem quam habet in Chlewo Nobili petro d[e] Chwalanczycze.*

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ Tamże, Gr. 22, s. 301: *petro de Chwalanczycze*; tamże, s. 301: *petr[us] de falanczycze.*

¹¹ Tamże, Gr. 24, s. 286: *petro de Chwalanczycze*; wspomniany został jeszcze przy sporze Arona z dziedzicami Grzymalina (tamże, s. 372: *petro de Chwala[n]czycze*).

¹² Tamże, s. 305: *petro de phalanczycze [...] sup[er] h[er]editaria in Chlewo.*

¹³ Tamże, s. 384: *petro de Chwalanczycze*; spór z nim miał także miejsce kilka lat później (tamże, Gr. 26, s. 126: *Grzymek de valischewicze et chlewo [...] obligavit totam suam sortem h[er]editatem quam habet in Chlewo Nobili petro d[e] Chwalanczycze*; tamże, s. 182: *petrus de Chwalanczycze*).

¹⁴ Tamże, Gr. 26, s. 73-74: *michael de Chwalanczycze [...] petro Chwalanczsky.*

¹⁵ Tamże, s. 91: *petro Chwalandsky.*

¹⁶ Tamże, s. 107: *petru[m] Chwalaczsky.*

¹⁷ Tamże, s. 130: *petrus de Chwala[n]czyce.*

¹⁸ Tamże, s. 133: *petrus de Chwalanczycze.*

¹⁹ Tamże, s. 452: *petro de Chwalanczycze.*

²⁰ Tamże, s. 542: *petrus de Chwalanczycze [...] hedwig[is] de przospolewo.*

²¹ Tamże, s. 544: *petrus de Chwalanczycze.*

²² Tamże, s. 860: *petrus de Chwalanczycze.*

¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 65: *hedwigi filie no[bi]lis petri de Chwalanczycze sororine no[bi]lis Stanislao de przospolewo, g[er]mano.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

W 1457 r. wspólnie z żoną toczył spór z siostrą⁶.

.20.II.16. Tomek z Chwałęcic

Syn Jakusza z Chwałęcic¹. Pisał się z Chwałęcic² i Naczesławic³. Miał brata Mikołaja z Chwałęcic⁴ i Tomka z Chwałęcic⁵. Posiadał Chwałęcice⁶ i Naczesławice⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1424 r., gdy miał wyznaczony termin sądowy ze Stanisławem *Chachorzem* z Chwałęcic⁸. W 1437 r. procesował się z Mikołajem Zawadą z Gaci⁹; z bratem Mikołajem z Chwałęcic¹⁰; z Pawłem z Waliszewic¹¹, oraz z Mikołajem karczmarzem z Gaci¹². W 1441 r. wspólnie z bratem Mikołajem toczył spór z Janem i Mikołajem z Chwałęcic¹³. Sam zaś, w 1452 r. miał rozprawę przed sądem w Kaliszu z Pawłem z Waliszewic¹⁴. Przed swoją śmiercią świadczył przy procesie Stanisława ze Skarszewa i Stefana z Kotojedzka¹⁵.

⁶ Por. B.20.II.6., przyp. 5.

¹ Tomasz był bratem Mikołaja (AP Poznań, Kalisz Gr. 20, s. 77: *nicolao bayorek f[rat]tib[us] p[re]fatus Thomas*), a ten z kolei synem Jakusza (WRS, T. IV, nr 658: *Nicolaus de Chwalanczyce Jacusii*).

² AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 306: *Stanislao Czachocze de phala[n]czicze cu[m] Thomcone de ibid[em]*.

³ Tamże, Gr. 20, s. 77: *Thome de Naczeslawice*.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Por. B.20.II.13., przyp. 3.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 306: *Stanislao Czachocze de phala[n]czicze cu[m] Thomcone de ibid[em]*.

⁹ Tamże, Z. 7, k. 19: *Thomkone de phalanczyce*; tamże, k. 97v: *Thomkone de phalanczyce*.

¹⁰ Tamże, k. 21: *de falanczyce [...]* *Thomek [...]* *Nicolao de ibid[em]*; tamże, Z. 16, k. 55: *Thomkone de phalanczyce cu[m] No[bi]li Nicolao de Ibid[em]*.

¹¹ Tamże, Z. 7, k. 55: *Thomkone de phalanczyce*.

¹² Tamże, k. 170: *Thomkone de phalanczyce*.

¹³ Tamże, Gr. 20, s. 77: *Joh[an]nes et nicola[us] f[rat]res g[er]mani de falancicze [...] con[tra] h[er]edit[at]em in przedechlewy de al[ia]s spuszciz cu[m] om[ni]u[m] Ju[r]e [...] a no[bi]li nicolao bayorek f[rat]tib[us] p[re]fatus Thomas*.

¹⁴ Tamże, Z. 11, k. 141: *Thomkone de fallanczyce*; tamże, Z. 16, k. 104: *Thomkone de phalanczyce*.

¹⁵ Tamże, Z. 17, k. 188: *Stanislao Scarschewsky Castellan[o] Byecho[wiensi] [...] Thomek de fala[n]czicze*.

B.20.II.17. Wojciech Chwalibogowic z Chwałęcic¹

Syn Chwaliboga z Chwałęcic i jego żony Doroty². Pisał się z Chwałęcic³. Miał braci: Jana Chwalibogowica z Chwałęcic⁴ i Piotra Chwalibogowica z Chwałęcic⁵. Doczekał się trzech córek: Jadwigi z Chwałęcic⁶, Agnieszki z Chwałęcic⁷ i Doroty z Chwałęcic⁸. Posiadał Chwałęcice⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1449 r., gdy podzielił swoje dobra między córki¹⁰. Rok później procesował się z Mikołajem z Mroczków¹¹ i z Wojciechem z Surgostu¹².

B.20.II.18. Wojciech z Chwałęcic

Syn Jakusza z Chwałęcic¹. Pisał się z Chwałęcic² i Surgostu³. Miał braci: Mikołaja z Chwałęcic⁴ i Tomka z Chwałęcic⁵. Ożenił się z Katarzyną, córką Grzegorza z Małych Chojnic⁶. Posiadał Chwałęcice⁷, Surgost⁸ i Żelazne⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił w 1417 r., gdy toczył spór z Maciejem z Chwałęcic¹⁰, zaś jego sługa Stanek w podobnym charakterze wystąpił z Pawłem z

¹ Wojciech Chwalibogowic z Chwałęcic, podobnie jak i Jan z Chwałęcic, jest trudny do rozpoznania w źródłach, bowiem pochodzących z tej miejscowości osób o tym samym imieniu było znowu kilku. Tak nazywał się syn Jakusza, syn Mikołaja, syn Chwaliboga, syn Macieja oraz niejaki mieszczanin kaliski. Nie wiadomo zatem, o którego z nich chodzi, chyba że jest to bezpośrednio wyrażone w źródłach. Niniejszy biogram może być więc naznaczony wieloma błędami, ale spowodowane one są brakiem możliwości rozdzielenia każdego występującego w źródłach *Albertum de Chwalanczycze*.

² Tamże, Z. 10, k. 197: *Alberto ibid[em] de falanczycze filio falibog[is]*.

³ Tamże, k. 310: *alberto de ffalanczycze*.

⁴ Por. B.20.II.4., przyp. 5.

⁵ Por. B.20.II.2., przyp. 7.

⁶ Tamże, Z. 10, k. 197: *hedwigis agnet[is] dorothea sorores g[er]mane de Chwalanczycze filie Alberti*.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 3.

¹⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 10, k. 197: *hedwigis agnet[is] dorothea sorores g[er]mane de Chwalanczycze filie Alberti*.

¹¹ Tamże, k. 310: *alberto de ffalanczycze [...] Johan[n]es de falanczycze*.

¹² Tamże, k. 310: *alberto de ffalanczycze*.

¹ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 26v: *Jakussius de Chwala[n]czycze co[n]stituit p[ro]cur[ator] filiu[m] suu[m] Alb[er]tum de ibid[em]*.

² Tamże, k. 50v: *Woytek de falanczycze*.

³ Tamże, k. 375v: *Alb[er]t[us] de Surgosth*.

⁴ Mikołaj był również synem Jakusza (WRS, T. IV, nr 658: *Nicolaus de Chwalanczycze Jacusii*), co oznacza, że byli braćmi.

⁵ Por. B.20.II.13., przyp. 3.

⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 227v: *kath[er]ina olim relicta Alb[er]ti de Chwalanczycze cu[m] Jacussio de Chwalanczycze*.

⁷ Tamże, Z. 3, k. 50v: *Woytek de falanczycze*.

⁸ Tamże, Z. 4, k. 72v: *Alb[er]to de phala[n]czycze sup[er] totam p[resen]tem h[er]edi[ta]tem in h[er]edi[ta]te Szurgost et sup[er] tota[m] Eciam p[resen]tem h[er]edi[ta]tem zealansze in district[u] Kalisen[si]*.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże, Z. 3, k. 50v: *Woytek de falanczycze*.

Chwałęcic¹¹. W 1418 r. miał wyznaczony termin sądowy z Pawłem z Chwałęcic¹², a także świadczył w procesie Mikołaja z Chrostowa z *Boglonem de Bogwyedze*¹³. Dwa lata później musiał zapłacić karę Stanisławowi z Gawłowic¹⁴. Wtedy właśnie procesował się z Janem z Modły¹⁵ oraz z Wawrzyńcem z Daszyc o pożyczkę¹⁶. Następne dwa lata później toczył spór z Mikołajem z Chrostowa¹⁷. Zaś Grzegorz z Małego Chojna pozwał Wojciecha o posag w wysokości 9 grzywien, niegdyś mu dany przezeń¹⁸. W 1422 r. w sądzie kaliskim rozstrzygano jego sprawy z Janem z Chwałęcic¹⁹, z Piotrem i Janem ze Stojanowa²⁰; z Wyszotą z Woli²¹, z Mroczkiem z Chwałęcic²², z Dorotą z Waliszewic²³, oraz z Marcinem, syn Ody z Modły²⁴. Został wówczas ustanowiony pełnomocnikiem we wszystkich sprawach ojca Jakusza²⁵, a także zamienił Surgost na Żelazne z Janem ze Stojanowa²⁶.

W 1423 r. zapłacił Mikołajowi Roszustowi ze Złotnik karę w wysokości 8 skojców²⁷. Toczył również spór z Andrzejem z Kątów²⁸ i Wyszotą z Woli²⁹. Świadcował też przy procesie Macieja *Chodubsky* z Markuszem z Lewkowa³⁰. W następnym roku uzyskał porękę od Mikołaja z Miankowa³¹. Miał także wyznaczony termin sądowy z ojcem Jakuszem³². Zaś Jan z Morawnik przyprowadził sześciu świadków do sądu ziemskiego kaliskiego przeciwko Wojciechowi³³. Procesował się także z Maciejem z Woli³⁴. W 1425 r. reprezentował bratanków Jana i

¹¹ Tamże, k. 51v: *Stanek Serws Woytkonis de falanczyce*.

¹² WRS, T. IV, nr 587: *Woytek de Falanczyce*.

¹³ Tamże, nr 589: *Woytek de Falanczyce [...] Jacussius de Falanczyce*.

¹⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 130v: *alb[er]tus de fala[n]cizce*.

¹⁵ Tamże, k. 153: *alb[er]to de phala[n]cizce*.

¹⁶ Tamże, k. 177: *Woythconis de fala[n]cizce [...] falibogius Jacub Jan de fala[n]cizce*.

¹⁷ Tamże, k. 338: *Alb[er]tus de falanczyce*.

¹⁸ Tamże, k. 338: *Alb[er]to de falanczyce*.

¹⁹ Tamże, Z. 4, k. 8: *Alb[er]to de Chwala[n]cizce cu[m] Joh[an]ne de ibid[em]*.

²⁰ Tamże, k. 10: *Alb[er]to de Chwala[n]cizce*; sprawa przybrała poważny obrót, bowiem Wojciech został raniony czterokrotnie przez Jana Stojanowskiego, który przyprowadził do sądu świadków zeznających, iż to ranny zaczął bójkę (WRS, T. IV, nr 829: *Albertum de Chwalancizce*).

²¹ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 10: *Alb[er]t[um] de Chwala[n]cizce*.

²² Tamże, k. 39v: *Alb[er]t[um] de Chwala[n]cizce*.

²³ Tamże, k. 54: *alb[er]to de Chwalanczyce*.

²⁴ Tamże, k. 66: *Alb[er]tus de phala[n]cizce*.

²⁵ Tamże, k. 26v: *Jakussius de Chwala[n]cizce co[n]stituit p[ro]cur[ator] filiu[m] suu[m] Alb[er]tum de ibid[em]*.

²⁶ Tamże, k. 72v: *Alb[er]to de phala[n]cizce*.

²⁷ Tamże, k. 82: *Alb[er]tus de Chwala[n]cizce*.

²⁸ Tamże, k. 106: *Alb[er]to de phala[n]cizce*.

²⁹ Tamże, k. 113: *Alb[er]to de phala[n]cizce*.

³⁰ WRS, T. IV, nr 867: *Chwalyboyus de Chwalanczyce, sextus Albertus de ibidem*.

³¹ AP Poznań, Kalisz Z. 4, s. 208v: *Alb[er]tus de Chwala[n]cizce*.

³² Tamże, k. 308: *Alb[er]to de przedzyño phala[n]cizce cu[m] Jacussio de ibid[em]*.

³³ Tamże, k. 308v: *Alb[er]tus de Chwala[n]cizce p[rim]us nicolaus de phala[n]cizce*.

³⁴ Tamże, k. 347v: *Alb[er]ti de phala[n]cizce*.

Andrzeja w ich sporze z Jurgą z Chojna³⁵, zaś sam procesował się z Janem z Modły³⁶. Rok później w spór ten włączyła się Ota z Modły, która ustanowiła swojego syna Marcina swoim pełnomocnikiem³⁷. Z kolei w 1427 r. miał rozprawę przed sądem w Kaliszu z Janem z Łaskarzewa³⁸.

B.21.II.1. Agnieszka, ż. Jana Szymonowica z Myślitorza

Nie jest znane pochodzenie Agnieszki. Miała braci Jana¹ i Grzegorza². Wyszła za mąż za Jana Szymonowica z Myślitorza³. Posiadała Czechel⁴.

W 1473 r. procesowała się z braćmi o ojcowiznę⁵.

B.21.II.2. Barbara z Ozorzyna

Córka Szymona z Myślitorza i jego żony Dobrochny¹. Pisała się z Ozorzyna² i Myślitorza³. Miała braci Jana Szymonowica z Myślitorza⁴ i Macieja Szymonowica z Myślitorza⁵ oraz siostrę Małgorzatę z Myślitorza⁶. Wyszła za mąż za Przybysława z Ozorzyna⁷, z którym miała synów Jana⁸ i Tomasza⁹. Posiadała Myślitorz¹⁰, Przerówno¹¹ i Ozorzyno¹².

³⁵ Por. B.20.II.11., przyp. 17.

³⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 398v: *Alb[er]to de phalanczycze*; proces ten ciągnął się jeszcze rok później (tamże, Z. 5, k. 3v: *albertus de phalanczycze*; tamże, k. 23: *Alb[er]to de phalanczycze*; tamże, k. 35v: *Alb[er]to de phalanczycze*; Jan przyprowadził do sądu innych dziedziców Modły: tamże, k. 35v: *Alb[er]to de phalanczycze*).

³⁷ Tamże, Z. 6, k. 38v: *Alb[er]tum de phala[n]czicze*.

³⁸ Tamże, k. 71: *Alb[er]to de phala[n]czicze*.

¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 27, k. 309v: *agnes consors Nobilis Joha[n]nis misliborsky una cum Nobilib[us] Gregorius [...] et Johanne de Czechel fr[at]rib[us] suis [...] pro p[at]rimonio [...] in Czechel*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

¹ Małgorzata i Barbara były dowodnymi siostrami Jana i Macieja z Myślitorza (AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 65v: *mathiam et Johanne[m] ac margaretham et Barbaram fratres et sorores g[er]manos heredes de myslibors*), zaś oni byli synami Dobrochny i Szymona (tamże, k. 61: *dobrochnam myslyborska relicatm olim [...] Simon[is] de ibid[em] et sup[er] filios mathiam Joh[an]nem indivisis*), co oznacza, że i one były ich dziećmi.

² AP Poznań, Konin Z. 5, k. 72-72v: *Barba[r]am de Oozorzyno*.

³ Tamże, k. 160v-161: *Barbaram de misliborz*.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 75-75v: *Barb[ar]a consors no[bi]li przybisłai de Ozorzino*.

⁸ TDReg, Konin, nr 770 (regest): *N. Barbara wdowa po ol. Przybysławie de Ozorzyno, wraz z synami swymi niedzielnymi Janem i Tomaszem, dziedzicami de Ozorzyno, kwituje z 174 zł. w. G. Florianiana z Żychlina (f. 145), za połowę Myślitorza*.

⁹ Tamże.

¹⁰ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 72-72v: *Barba[r]am de Oozorzyno Consorte no[bi]lis przybisłai et margarethe domicelle de mysliorz soror[e]s ip[s]ius g[er]mane [...] in med[ieta]tem h[er]editatem myslyborz et in sortem h[er]editate przoruwno et med[ieta]tee [...] domo dicte Rynconsky fr[at]ris [con]cor[die] patruelis g[er]ma[n]o Joha[n]nis*.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1461 r., gdy procesowała z Wincentym Kosarzewskim¹³. W tym jeszcze roku toczyła spór z braćmi o dziedzictwo po zabitym przez nich Janie Maciejowicu z Myśliborza, ich bracie stryjecznym¹⁴. Cztery lata później miała wyznaczone terminy sądowe z braćmi z Goliny¹⁵ i Maciejem Maczudą z Radoliny¹⁶. Zaś w 1470 r. sprzedała połowę swojej części Myśliborza Janowi, Stanisławowi i Florianowi z Żychlina¹⁷, a pozostałą część sprzedała na wyderka¹⁸. Trzy lata później skwitowała braci z Żychlina z 300 grzywien¹⁹. Następnie, w 1475 r., wraz z mężem, toczyła spór sądowy z Michałem z Lubstowa²⁰. Rok później Mikołaj syn Piotra z Noteci zeznał, iż Barbara z synami wywiązała się z zapłaty 351 złotych węgierskich pod zastaw swojej połowy Myśliborza, a sama

¹³ Tamże, k. 20-20v: *mathias Johannes margaretha et Barbara fr[at]res et sorores germani heredes de myszlybors; proces trwał kilka lat (tamże, k. 65v: mathiam et Johanne[m] ac margaretham et Barbaram fratres et sorores g[er]manos heredes de myslibors).*

¹⁴ Tamże, k. 25: *Johanne[m] et mathia[m] he[re]des de myszlybors [...] Barbara ozorzynska et margaretha de myszlybors; spór o główszczyznę po Janie Maciejowicu z Myśliborza trwał kilka lat (tamże, k. 56v: mathia[m] et johanne[m] de misliborz fr[at]res germanos indivisos [...] barba[r]e de ozorzno et marga[r]ethe de mlisliborz [...] dote et dothalice nob[is]les dobrochne misliborzka; k. 65-65v: mathia et joha[n]nis fr[at]res g[er]mani et Barb[ar]a et marga[r]etha sorores g[er]mane indivisi et indivise olim no[bi]lis joha[n]nis mislyborsky h[er]edis de mislyborz et de molendino dicto Rinek et Sw[in]a^r; tamże, k. 67-67v: Barb[ar]a consors no[bi]lis pribislai osorzinsky et marga[r]etha sorores g[er]mane et no[bi]lis Stanisla[us] Caczkowsky eum [...] p[ro]cu[r]atorio no[bi]lis Joha[n]nis et mathie frat[er]um g[er]mano[rum] ibid[em] in mislyborz fratres et soro[r]es patruelles g[er]mane olim g[e]n[er]osi Joha[n]nis myslyborzsky [...] g[e]n[er]osi michael llyupstowsky et Jacob[us] Buschowsky fr[at]res clenodiales p[re]fati Joha[n]nis misliborsky; tamże, k. 72-72v: Barba[r]am de Oozorzyno Consorte no[bi]lis prybislai et margarethe domicelle de mysliorz soror[e]s ip[s]ius g[er]mane [...] in med[ieta]tem h[er]editatem myslyborz et in sortem h[er]editate przoruwno et med[ieta]te [...] domo dicte Rynconsky fr[at]ris [con]cor[di]e patruelis g[er]ma[n]o Joha[n]nis; tamże, k. 97v-98: Barb[ar]a consors no[bi]lis pribislai osorzinsky et marga[r]etha sorores g[er]mane [...] no[bi]lis Joha[n]nis et mahie frat[er]um g[er]mano[rum] ibid[em] in mislyborz fratres et soro[r]es patruelles g[er]mane olim g[e]n[er]osi Joha[n]nis myslyborzsky, aucto[r]e g[e]n[er]osi michael llyupstowsky et Jacob[us] Buschowsky fr[at]res clenodiales p[re]fati Joha[n]nis misliborsky; tamże, k. 104: Joh[an]nes et mathias de myschlyborz fr[at]res g[er]mani [...] Baraba[r]e et mararethe de myslyborz; tamże, Gr. 1, k. 65v: mathiam et Johanne[m] ac margaretham et Barbaram fratres et sorores g[er]manos heredes de myslibors; tamże, Gr. 1, k. 66: mathia[m] et Johanne[m] de myslybors fr[at]res g[er]manos indivisos [...] Barbara de ozorzino et margaretha de myslibors; tamże, k. 75-75v: Barb[ar]a consors no[bi]li przibislai de Ozorzino et marga[r]etha de myslyborz Sorores g[er]mane indivise; tamże, k. 126v: mathias et Johannes fr[at]res germani indivisi h[er]edes de mysliborz [...] Barba[r]e consorti nobilis przybyslai de ozorzino.*

¹⁵ Tamże, Z. 5, k. 110v: *Barbare et margarethe de myslyborze et ozorzyno.*

¹⁶ Tamże, k. 110v: *maczuda de Radolyna cu[m] Nobilibus Barbare et margarethe de myslyorz et de ozorzyno.*

¹⁷ TDRReg, Konin, nr 274 (regest): *N. Barbara żona N. Przybysława de Oszorzyno sprzedaje połowę wsi Myśliborza, poł. wsi Rynek i poł. karczmy i poł. młyna wodnego na rzece Warcie GD. Janowi, Stanisławowi i Florianowi braciom rodzonym niedzielnym, dziedziom z Żychlina za 500 grz.*

¹⁸ Tamże, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 4987 (regest): *Barbara Oszorzynska dziedziczka w Myśliborzu, ż. N. Przybysława de Oszorzyno, całe 1/2 1/2 wsi Myśliborz i Rynek p. koniń. GG. Janowi, Stanisł. i Florjanowi, braciom rodz., niedzielnym, dziedziom w Żychlinie wyd.*

¹⁹ Tamże, Konin, nr 300 (regest): *Barbara, żona N. Przybysława de Oszorzyno, kwituje z 300 grz. GG. Jana, Stanisława i Florjana, braci rodzonych z Żychlina, którym sprzedała była poł. wsi Myśliborze, Rynek, karczmy i młyna wod. koło Rynku na Warcie.*

²⁰ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 160v-161: *michaele hectorum et thomam de lupstowo ex una et Generosam Barbaram de misliborz [con]sortem pribislai de ozorzino; 161: pribislaus [...] fideiussit pro nobili barbara [con]sorte sua l[eg]ittima [...] michaeli lupstowski de powyoszek; tamże, k. 197v: hector lupstowsky de lagewniki et Thomas de lupstowo minori [...] michelo lupstowski h[er]ed[is] de paweszek fr[at]em suu[m] g[er]manum [...] Barbare [con]sorte No[bi]lis pribislai de ozorzino.*

Barbara potwierdziła, że sprzedała połowę Florianowi z Żychlina za 630 złotych węgierskich²¹. Z kolei w 1479 r. sprzedała drugą połowę Mikołajowi, synowi Piotra z Noteci²², a w 1483 r. wraz z synami Janem i Tomaszem skwitowała Floriana z Żychlina z 174 grzywien, które zapłacił im za połowę Myślborza²³.

B.21.II.3. Dobrochna z Myślborza, ż. Szymona z Myślborza

Nie jest znane pochodzenie Dobrochny¹. Pisała się z Myślborza². Miała brata Andrzeja z Mirucina³. Wyszła za mąż za Szymona z Myślborza⁴, z którym miała synów Macieja Szymonowica z Myślborza⁵ i Jana Szymonowica z Myślborza⁶ oraz córki Barbarę z Ozorzyna⁷ i Małgorzatę z Myślborza⁸. Posiadała Smogulec⁹, Nową Wieś¹⁰, Czołuchowo¹¹ i Myślborz¹².

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1419 r., gdy z pomocą Stanisława ze Skarszewa uzyskała Smogulec i Nową Wieś od Wincentego, Myślimira i Dobrogosta z Iwna, swoich bratanków¹³. W 1430 r. toczyła spór z synem Maciejem¹⁴, którego opiekunem był Wierzbęta ze Smogulca¹⁵. W tym jeszcze roku procesowała się Jarosławem Kościanką¹⁶, a dwa lata później z Janem z Golinii¹⁷. Zaś w 1433 r. miała wyznaczony termin

²¹ TDRReg, Konin, nr 563 (regest): *Barbara Ozorzinska z synami swymi niedzielnymi Janem i Tomaszem zaspokoila z 351 zł. w. pod zastaw połowy całej wsi Myślborz.*

²² Tamże, nr 636 (regest): *GN. Barbara, żona ol. Przybysława dziedzica de Ozorzyno, z Janem synem swym niedzielnym dziedzicem de Ozorzyno, sprzedaje połowę wsi Myślborz na wyd. Mikołajowi s. Piotra de Notesz (f. 107) za 250 zł. w.*

²³ Por. przyp. 8.

¹ Por. A.VI.2., s. 202-203.

² AP Poznań, Konin Z. 4, k. 19v: *dobro[chne] de misliborz.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 88v: *Dobrochna et filiis suis mathia et Johnnes de myszlyborz.*

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, Z. 5, k. 65-65v: *mathia et joha[n]nis f[rat]res g[er]mani et Barb[ar]a et marga[r]etha sorores g[er]mane indivisi et indivise.*

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Por. przyp. 2.

¹³ Por. przyp. 1.

¹⁴ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 195v: *dobrochna h[er]es de misliborz et [...] mathie filio suo de ibid[em]*; tamże, k. 196: *dobrochna de misliborz [...] mathie filio suo [...] Nicolaus de lupstowo Castella[us] Cowalien[is]*; tamże, k. 196: *dobrochna de misliborz [...] mathie de misliborz.*

¹⁵ Tamże, k. 199v: *Rochne relicte olim Simoni de missliborzs cu[m] nobili d[omi]no Wirzbantha Tutor[is] pu[er]orum d[omi]ni mathie de ibid[em].*

¹⁶ Tamże, k. 196: *dobrochna de misliborz [...] mathie de misliborz*; Jarosław w 1437 r. okazał dokument uprawniający go do połowy Myślborza (tamże, Z. 4, k. 68v: *Jarosla[us] de Cosczanky cu[m] l[itte]ra [...] sup[er] med[ieta]tem h[er]editat[em] mislibrz Simonis olim*).

¹⁷ Tamże, Z. 3, k. 231v: *dobrochne et katherine de mysslborzs*; proces trwał jeszcze przez kilka lat (tamże, Z. 4, k. 2: *dobrochne de myslborz*; tamże, k. 11v: *dobrochne de misliborz*).

sądowy z Czesławem z Kościanka¹⁸, a w następnym roku z synem, Janem z Myślborza¹⁹. Z kolei w 1437 r. sąd ziemski w Koninie prowadził jej sprawy z Wierzbietą ze Smogulca²⁰ i z Przedpełkiem z Kopydłowa²¹.

W 1440 r. toczyła procesy: z Marcinem i Mikołajem z Królikowa²²; z Maciejem Maczudą z Radoliny²³; z Sięgniewem z Goliny²⁴; z Janem z Kleczewa²⁵; z Maciejem z Koza rzewa²⁶ oraz z Andrzejem z Mirucina²⁷. Trzy lata później miała termin sądowy z Małgorzatą z Dziadowic²⁸. W 1449 r. zażądała od Andrzeja Kusza uiszczenia 30 grzywien²⁹. Następnie, w 1453 r. procesowała się z Mikołajem ze Strzałkowa³⁰; z Sędką i jej synami z Królikowa³¹ oraz z Jadwigą z Kleczewa³². Trzy lata później sprzedała na wyderkał swój posąg Hektorowi z Or chowa za 100 grzywien³³. W 1461 r. procesowała się z kmieciami ze Sławia³⁴ i z żydem z Konina³⁵, a także odkupiła za 200 grzywien półgroszy od syna Jana jego dobra w powiecie konińskim³⁶. Również w tym roku Michał z Lubstowa wystąpił z pretensjami do połowy Myślborza³⁷. W 1462 r. sprzedała swojej córce połowę młyna leżącego na granicy ze Sługocinem

¹⁸ Por. przyp. 2.

¹⁹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 41: *dobrochna de misliborz mathias fili[us] [...] Johanne de ibi[dem]*.

²⁰ Tamże, k. 59v: *dobrochne de misliborz*.

²¹ Tamże, k. 59v: *dobrochna de misliborz*.

²² Tamże, k. 77: *dobrochna consorte nobil[is] Simonis de misliborsz*; proces ciągnął się jeszcze przez kilka lat (tamże, k. 122v: *dobrochne de misliborz*; tamże, k. 140: *dobrochne de myslybors*).

²³ Tamże, k. 88v: *mathie maczude de Radolina Cum nobili Dobrochna et filiis suis mathia et joahne de myszlyborz*; proces kontynuowany był kilka lat później (tamże, k. 174v: *maczude de [...] Radolyna Cum [...] Dobrochna relicta et aliis puer[is] indivisi de Mysliborz*).

²⁴ Tamże, k. 88v: *Dobrochna et filiis suis mathia et Johannes de myszlyborz*; sprawa z Sięgniewem ciągnęła się kilkanaście lat (tamże, k. 186: *Dobrochna relicte Symonem et mathia et Joh[an]n filiis suis de myszliborz*; tamże, 174v: *dobrochna relicta et puer[is] sec[um] indivisi [...] Joha[n]ne de mysliborz*).

²⁵ Tamże, Z. 4, k. 92v: *Dobrosche et filli ip[si]us mathia et Johanne de mysliborz*; spór z nim miał również miejsce w 1447 r. (tamże, k. 186v: *Dobrosche Symanowen et mathie et Joh[an]n f[rat]ribus g[er]manis de mysliborz*).

²⁶ Tamże, k. 97: *Dobrochna relicta Symonis de myslyborz*.

²⁷ Tamże, Kalisz Gr. 19, s. 310: *dobroszka mislyborska una cu[m] pueris suis*; tamże, Z. 9, k. 243v: *doborchna myslborska cu[m] puer[is] suis*.

²⁸ Tamże, Kalisz Gr. 20, s. 258: *dobrochna[m] misliborska*; tamże, s. 258: *dobrochne misliborska*; tamże, Z. 8, k. 220: *dobrochne mysliborzskéy*.

²⁹ Tamże, Gniezno Gr. 1, k. 49: *Dobrochna h[er]edissa de misliborz*; tamże, k. 123: *dobroschka olim uxor Simonis d[e] myslyborz*; tamże, k. 123v: *dobroschka uxor olim Simonis de myslyborz*.

³⁰ Tamże, Konin Z. 5, k. 21v: *Rochne[m] de misliborz*.

³¹ Tamże, k. 22v: *dobrochne de myszlyborz*.

³² Tamże, k. 56: *dobrochne et mathie filio eius de misliborz*.

³³ Tamże, Poznań Gr. 6, s. 233: *dobrochna relicta olim no[bi]lis Simonis myslyborsky [...] ville myslyborz [...] sibi dotem et dotalicem [...] hectori orchowsky [...] vendidit*.

³⁴ Tamże, Konin Gr. 1, k. 3v: *dobrochna myszlyboszka*.

³⁵ Tamże, k. 27: *dobrochna[m] de myszlybors*.

³⁶ Tamże, k. 6: *dobrochna de myszlyborsz*.

³⁷ Tamże, k. 20: *dobrochna de myszlyborz [...] medietate mislybors et molednium erga [...] michaelis lupstowski*; TDRReg, Konin, nr 51 (regist): *Dobrochna de Myślborz, ma oprawę pos. i wiana na poł. tej wsi i mł.*

na wyderka za 100 grzywien³⁸. W następnym roku zapisała zięciowi, Przybysławowi z Ozorzyna, 24 grzywiny na swoich siedmiu łanach oprawionych w Myśluborzu³⁹. Z kolei w 1465 r. toczyła spory z synami⁴⁰ oraz z córkami⁴¹. W następnym roku miała wyznaczony termin sądowy z Dzierławem Drachowskim⁴², zaś w 1470 r. wprowadziła Hektora z Orchowa do połowy Myśluborza⁴³, a miała też wprowadzić Dzierśława z Drachowa w 2 łany folwarczne w Myśluborzu⁴⁴.

B.21.II.4. Jan Szymonowic z Myśluborza

Syn Szymona z Myśluborza i jego żony Dobrochny¹. Pisał się z Myśluborza². Miał brata Macieja Szymonowica z Myśluborza³ oraz siostry Małgorzatę z Myśluborza⁴ i Barbarę z Ozorzyna⁵. Ożenił się z Agnieszką z Czechła⁶. Posiadał Myślubórz⁷, Nieborzyno⁸, Przerówno⁹ i Słaboszewo¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1433 r., kiedy razem z bratem miał sprawę sądową z Przedwojem z Woli¹¹. Rok później wspólnie z matką i bratem toczył spór z Janem z Lubstowa¹². W 1435 r. kupił od Jana Maciejowica czwartą część

³⁸ AP Poznań, Poznań, Gr. 6, s. 113: *dobrochna relicta olim Nobilis Simonis de Myszlyborz [...] medietate[m] molendium [...] in granice cum Slugocino [...] domicelle margarethe filie sue [...] resignavit.*

³⁹ Tamże, Konin Gr. 1, k. 69: *dobrochna [...] mysluborz.*

⁴⁰ Tamże, k. 61: *dobrochnam mysluborska relicatm olim [...] Simon[is] de ibid[em] et sup[er] filios mathiam Joh[an]nem indivisis.*

⁴¹ TDReg, Konin, nr 131 (regest): *N. Dobrochna, wdowa po ol. Szymonie Myśluborskim, dostaje dekret uznający wagę jej oprawy obok NN. Barbary de Ozorzyno i Małgorzaty de Myśluborz w sprawie z NN. Maciejem i Janem de Myśluborz, braćmi rodzonymi.*

⁴² AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 87: *dobrochna relicta oli[m] simo[n]is de mysluborz; tamże, k. 106: Dobrochna relicta olim nob[i]lis Symonis de mysluborz.*

⁴³ TDReg, Konin, nr 242: *Hektor z Orchowa intromitowany do połowy dziedz. dd. Myśluborz wyderk. mu a oprawną Dobrochny z Myśluborza.*

⁴⁴ Tamże, nr 244: *Dobrochna, wd. po Szymonie z Myśluborza, winna dać intromisję do 2 łanów folw. w Myśluborzu Derśławowi z Drachowa w 18 grz.*

¹ Tamże, Konin Z. 4, k. 88v: *Dobrochna et filiis suis mathia et Johannes de mysluborz; tamże, Z. 5, k. 146v: Mathiam et Joha[n]nes de mysluborz, filios olim Nobilis Simonis de ibidem.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 65-65v: *mathia et joha[n]nis f[rat]res g[er]mani et Barb[ar]a et marga[r]etha sorores g[er]mane indivisi et indivise.*

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.21.II.1., przyp. 1.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ TDReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 697 (regest): *N. Jan Myśluborski 4-q część Nieborzyna w p. gn., N. N. Maciejowi i Janowi braciom stryj. niedzielnym dziedzicom w Myśluborzu sprzedaje.*

⁹ Tamże, nr 4961 (regest): *Jan dziedzic z Myśluborza, s. o. N. Szymona de ibid. całą część 1/2 wsi Przerówno p. konin. za 2 łany we wsi Słaboszewo z dopl. 54 grz. G. Andrzejowi de Lukow sprzed.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 11: *math[ie] et Johan[ne] de misliborz; tamże, k. 11: math[ie] et Johan[ne] de misliborz.*

¹² Tamże, k. 41: *dobrochna de misliborz mathias fili[us] [...] Johanne de ibi[dem].*

Nieborzyna¹³. Następnie w 1440 r. procesował się z Maciejem Maczudą z Radoliny¹⁴; z Sięgniewem z Goliny¹⁵ i z Janem z Kleczewa¹⁶. Także wspólnie z rodzeństwem, w 1461 r., toczył spory z Wincentym Kosarzewskim¹⁷ i z Michałem Lubstowskim¹⁸. Wówczas właśnie jego siostry oskarżyły go i jego brata o zabójstwo Jana Maciejowica z Myślborza, ich brata stryjecznego, i żądały przeto 60 grzywien zadośćuczynienia. Ponadto wytoczyły im proces o posag siostr i o dziedzictwo¹⁹. W następnym roku spór z Sięgniewem przejął jego syn Andrzej²⁰. Z kolei w 1465 r. procesował się, wspólnie z bratem, z Dzierławem z Drachowa²¹.

W 1470 r. rzekli się z Maciejem spadku w Przerównie po siostrze Barbarze na rzeczy Andrzeja Łukowskiego²². Sam zaś sprzedał połowę wsi Przerówno w zamian za 2 łany w Słaboszewie i 54 grzywny Andrzejowi z Łukowa²³. Wówczas także, sprzedał z bratem swoją połowę dóbr myśliborskich za 600 grzywien dziedzicom z Żychlina²⁴, a drugą połowę Hektorowi z Orchowa²⁵. Hektor zapłacił za nią 500 grzywien Maciejowi i Janowi²⁶, a sam skwitował ich z wyderkafu Myślborza na sumę 100 grzywien²⁷. Jeszcze w tym roku wspólnie z bratem zabił Wojciecha Owieckiego²⁸, a w 1472 r. Jan skwitował braci z Żychlina z czwartej części Myślborza²⁹.

¹³ Por. przyp. 8.

¹⁴ Por. B.21.II.3., przyp. 23.

¹⁵ Tamże, przyp. 24.

¹⁶ Tamże, przyp. 25.

¹⁷ Por. B.20.II.2., przyp. 13.

¹⁸ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 24v: *Johanne[m] et mathia[m] heredes de myszlybors [...] michael lupstowski.*

¹⁹ Por. B.21.II.2., przyp. 14.

²⁰ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 75v: *Dobrochna et mathia et Johanne h[er]edibus de mysliborz filiis p[re]fate.*

²¹ Tamże, k. 130v: *mathias et Johannes fr[at]res g[er]mani ołym de mysliborz.*

²² Tamże, Pyzdry Gr. 1, k. 141: *mathias et Johannes fr[at]res g[er]mani infisivi d[e] myslyborz.*

²³ Por. przyp. 9.

²⁴ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 4962 (regist): *Maciej i Jan, dziedzice z Myślborza, ss. o. N. Szymona z M., całe cz. dziedz. we wsiach Myślborz i Rynek, z 1/2 mł. w Rynku i z pr. patr. kość. w Myślborzu, za folw. nowo eryg. we wsi Pyathno p. kalis. i dopl. 600 grz. NN. Janowi, Stanisławowi i Florjanowi braciom rodz. niedzielnym, dz-om w Zychlinie sprzed.; AP Poznań, Konin Z. 5, k. 146v: *Mathiam et Joha[n]nes de mysliborz, filios olim Nobilis Simonis de ibidem.**

²⁵ TDRReg, Gniezno, cz. 2, nr 2822 (regist): *ugoda między G. i N. Hektorem z Horchowa z I i Janem i Maciejem z Myślborza, braćmi rodzonymi z II o zatargi w spr. 1/2 Myślborza ol. Jana Myśliboczskiego i młyna wod. koło wsi Słogerzino i 1/2 "Rynek" tegoż mł. i 1/2 folw. w Myślborzu.*

²⁶ Tamże, Konin, nr 281 (regist): *NN. Maciej i Jan, bracia rodzeni niedzielni, dziedzice de Myślborz, zeznają iż odebrali od Hektora dziedzica Orchowa, 500 grz., zap. na połowie Myślborza po ich + ol. Janie M. bracie stryjeczno-rodz.*

²⁷ Tamże, nr 275 (regist): *N. Hektor Mchowski kwituje NN. Macieja i Jana braci rodzonych niedzielnych de Myślborz w powiecie konińskim z wyderku Myślborza w 100 grz; W zapisce pierwsze litery (Or) zostały zastąpione literą M, ale w dalszym tekście konsekwentnie zwano go orchowski (AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 131).*

²⁸ Tamże, Gniezno, cz. 2, nr 2840 (regist): *Pietrzyk de Marzenyno, iż on będzie ściągł prawa Jana i Macieja z Myślborza za gł. ol. Wojc. Oczwyczeskiego.*

²⁹ Tamże, Konin, nr 416 (regist): *Jan ol. de Myślborz, kwituje z 4-ej cz. w Myślborzu GG. Jana, Stanisława i Floriana, braci rodzonych niedzielnych de Zychlin.*

B.21.II.5. Maciej Szymonowic z Myślitorza

Syn Szymona z Myślitorza i jego żony Dobrochny¹. Pisał się z Myślitorza² i Przerówna³. Miał brata Macieja Szymonowica z Myślitorza⁴ oraz siostry Małgorzatę z Myślitorza⁵ i Barbarę z Ozorzyna⁶. Ożenił się z Małgorzatą z Gostomia⁷. Posiadał Myślitorz⁸ i Przerówno⁹ i Nieborzyn¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1430 r. toczył spór z matką¹¹, a opiekunem Macieja był Wierzbęta ze Smogulca¹². Trzy lata później procesował się: z Przedwojem z Woli¹³; z Marcinem z Królikowa¹⁴, z niejakimi Mikołajem¹⁵ i Włodkiem¹⁶ oraz ze Świąszkiem z Kleczewa¹⁷. Rok później miał wyznaczony termin z Janem z Lubstowa¹⁸; o 40 grzywien z Mikołajem z Królikowa¹⁹ oraz o 100 kóp groszy, które miał zapłacić Mikołajowi i Machnie z Królikowa²⁰. W 1435 r. wspólnie z bratem, kupił od Jana Maciejowica czwartą część Nieborzyna²¹. Następnie w 1440 r. procesował się z Maciejem Maczudą z Radoliny²²; z Sięgniewem z Goliny²³; z Janem z Kleczewa²⁴ i Andrzejem

¹ Por. B.21.II.4., przyp. 1.

² Tamże, Konin Z. 4, k. 19v: *mathia de misliborz et prznowno*.

³ Tamże.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 65-65v: *mathia et joha[n]nis f[rat]res g[er]mani et Barb[ar]a et marga[r]etha sorores g[er]mane indivisi et indivise*.

⁶ Tamże.

⁷ TDRReg, Gniezno, cz. 2, nr 2300 (regest): *N. Małgorzata, wd. po ol. Macieju Myślitorskim pw Janowi Dobrosulowskiemu z Dobrosulowa, o 4 lany w Czestkowie po ol. Annie, matce tej Małgorzaty, a ż. Jakuba Gostomskiego*.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Tamże.

¹⁰ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 697 (regest): *N. Jan Myślitorski 4-q część Nieborzyna w p. gn., N. N. Maciejowi i Janowi braciom stryj. niedzielnym dziedzicom w Myślitorzu sprzedaje*.

¹¹ Por. B.21.II.3., przyp. 14.

¹² Tamże, przyp. 15.

¹³ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 11: *math[ie] et Johan[ne] de misliborz*; tamże, k. 11: *math[ie] et Johan[ne] de misliborz*.

¹⁴ Tamże, k. 19v: *mathia de misliborz et prznowno*; tamże, k. 19v: *mathie de misliborz et prznowno*.

¹⁵ Tamże, k. 19v: *mathia de misliborz et prznowno*.

¹⁶ Tamże, k. 19v: *mathia de prznowno*

¹⁷ Tamże, k. 19v: *mathia de prznowno*; spór kontynuowany był w 1437 r. (tamże, k. 63v: *math[ias] de misliborz*).

¹⁸ Tamże, k. 41: *dobrochna de misliborz mathias fili[us] [...] Johanne de ibi[dem]*.

¹⁹ Tamże, k. 55v: *mathia filius Simo[n]is de misliborz*.

²⁰ Tamże, k. 55v: *mathias filius Simonis de misliborz*; tamże, k. 55v-56: *math[ias] de misliborz*; tamże, k. 56: *mathia de misliborz*; tamże, k. 56: *math[ias] de misliborz*.

²¹ Por. przyp. 10.

²² Por. B.21.II.3., przyp. 23.

²³ Tamże, przyp. 24.

²⁴ Tamże, przyp. 25.

z Miruczyna²⁵. W 1449 r. wyznaczono mu termin sądowy z Andrzejem Strzałkowskim²⁶, a cztery lata później z Jadwigą z Kleczewa²⁷.

Wspólnie z rodzeństwem, w 1461 r., toczył spory z Wincentym Kosarzewskim²⁸ i z Michałem Lubstowskim²⁹. Wówczas jego siostry oskarżyły go i jego brata o zabójstwo Jana Maciejowica z Myślborza, ich brata stryjecznego, i żądały przeto 60 grzywien zadośćuczynienia. Ponadto wytoczyły im proces o posag siostr i o dziedzictwo³⁰. W następnym roku spór z Sięgniewem przejął tegoż syn Andrzej³¹. Z kolei w 1465 r., wspólnie z bratem, procesował się z Dzierławem z Drachowa³². W 1470 r. zrzekli się z Janem spadku w Przerównie po siostrze Barbarze na rzecz Andrzeja Łukowskiego³³, a sam zaś spierał się w sądzie z Przybysławem z Ozorzyna³⁴. Wówczas także sprzedał swoje połowę swoich dóbr dziedzicom z Żychlina³⁵, a drugą połowę Hektorowi z Orchowa³⁶. Ten zaś, rok później zapłacił za resztę dziedzictwa Jana Szymonowica 500 grzywien Maciejowi i Janowi³⁷, a sam skwitował ich z wyderkafu Myślborza na sumę 100 grzywien³⁸. Jeszcze w tym roku Jan i Maciej zabili Wojciecha Owieckiego³⁹.

²⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 8, k. 55v: *mathias de myslybors*; tamże, Z. 9, k. 243v: *doborchna myslborska cu[m] puer[is] suis*.

²⁶ Tamże, Konin Z. 4, k. 215v: *mathia Mysliborsky*.

²⁷ Tamże, Z. 5, k. 56: *dobrochne et mathie filio eius de misliborz*.

²⁸ Por. B.20.II.2., przyp. 13.

²⁹ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 24v: *Johanne[m] et mathia[m] heredes de myszlybors [...] michael lupstowski*.

³⁰ Por. B.21.II.2., przyp. 14.

³¹ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 75v: *Dobrochna et mathia et Johanne h[er]edibus de mysliborz filiis p[re]fate*.

³² Tamże, k. 130v: *mathias et Johannes fr[at]res g[er]mani olym de mysliborz*.

³³ Tamże, Pyzdry Gr. 1, k. 141: *mathias et Johannes fr[at]res g[er]mani infisivi d[e] myslyborz*.

³⁴ Tamże, Konin Gr. 1, k. 126v: *mathias de myslyborzs*.

³⁵ Por. B.21.II.4., przyp. 24.

³⁶ Tamże, przyp. 25.

³⁷ Tamże, przyp. 26.

³⁸ Tamże, przyp. 27.

³⁹ Tamże, przyp. 28.

B.21.II.6. Maciej z Myślborza

Nie jest znane pochodzenie Macieja¹. Pisał się z Myślborza². Miał braci Szymona z Myślborza³, Mikołaja z Myślborza⁴ i Piotra z Myślborza⁵. Miał syna Jana Maciejowica z Myślborza⁶. Posiadał Myślborz⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1403 r., gdy wyznaczono mu termin sądowy na rozprawę o rozgraniczenie swoich posiadłości z Janem z Goliny⁸. W 1407 r. toczył proces o 8 grzywien ze Stanisławem ze Skarszewa⁹. Pod koniec 1408 r. procesował się z Łaskarzem z Kosarzewa¹⁰, a w 1411 r. razem z rodzeństwem, z Jadwigą z Goliny¹¹. Sam zaś miał rozprawy w sądzie konińskim z Tomaszem z Wyszewa¹² i z Mikołajem z Ostrowąsu¹³. Z kolei w następnym roku sąd wyznaczył mu termin z Mikołajem z Kleczewa¹⁴. W 1414 r. poręczył dwie grzywny za swoich bratanków¹⁵. Procesował się też z Michałem Barskim¹⁶ oraz z kmieciem z Czarkowa, Marcinem¹⁷, a rok później z Janem z Biskupic o 60 grzywien¹⁸. W 1415 r. miał wyznaczony termin sądowy z Mikołajem z Lubstowa¹⁹, a rok później przysądzono mu 7 skojców od Mikołaja z Rynku²⁰. W 1421 r. poręczył za niego Materna z Pakości²¹, a trzy lata później wraz z bratem Szymonem toczył spór z Olbrachtem z Kosarzewa²².

¹ Być może wraz z braćmi byli dziećmi Jana z Myślborza, występującego w źródłach od 1387 r. (KDW, T. VI, nr 299: *Johanne herede de Misslebors*). Jednakowoż brak bezpośredniej wzmianki źródłowej mówiącej o ich pokrewieństwie utrudnia nam identyfikację, przeto nie możemy być pewni ich powiązania.

² AP Poznań, Konin Z. 2, k. 55: *mathiam de mysliborz*.

³ Tamże, Z. 1, k. 162v: *mathia nicolao et petro h[er]edib[us] de misliborz et Symeone fr[at]r[e] q[ua]rto*.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ TDReg, Gniezno, Część 2, nr 3777 (regest): *N. Wierzbęta z Smogulca ręczy Szymonowi z Myślborza za Jana s. ol. Macieja de Myslibory Smykowe*.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 148: *mathia de misliborz*; proces ten ciągnął się kilkanaście lat (tamże, Konin Z. 1, k. 155v: *mathie de mysliborz*; por. przyp. 2; tamże, k. 163v: *mathia de misliborz*; tamże, k. k. 182v: *om[n]is h[er]edes de mislibors*; tamże, k. 182v: *mathia et eius fr[at]r[ib]us de mislibors*; tamże, k. 183: *mathia de misliborz*; tamże, k. 183: k. 182v: *om[n]is h[er]edes de mislibors*; tamże, k. 182v: *mathia et eius fr[at]r[ib]us de mislibors*; tamże, k. 183: *mathia de mislibors*; tamże, k. 183v-184: *mathia de mislibors*; tamże, k. 201: *mathias cu[m] fr[at]r[e] nicolao et fr[at]r[ib]es suis*; por. również przyp. 2).

⁹ Tamże, Konin Z. 1, k. 140v: *Scanislaus de Scarszewo [...] mathiam et d[omi]nam de mislibors*.

¹⁰ Tamże, k. 166v: *mathias de mislibors*.

¹¹ Tamże, k. 191v: *mathia[m] de mislibors et alyas fr[at]res mathei*.

¹² Tamże, k. 190: *mathias de mislibors*.

¹³ Tamże, k. 196: *mathias d[e] misliborz*.

¹⁴ Tamże, k. 198a: *mathia de misliborz*.

¹⁵ Tamże, k. 233v: *mathias de misliborz fideiussit [...] p[ro] suis filiastris*.

¹⁶ Tamże, k. 236: *mathia de mislyborz*.

¹⁷ Tamże, k. 239v: *mathias de mysllyborz*; tamże, k. 244v: *mathias de miszliborz*.

¹⁸ Tamże, k. 247: *mathias de mislibors*; tamże, k. 248v: *mat[hias] de mislibors*.

¹⁹ Tamże, k. 248: *mat[hia] de mislibors cu[m] Nicolao de lupstowo*.

²⁰ Tamże, k. 263v: *nicolaus h[er]es de Rinek [...] petrus de ibid[em] [...] mathiam de miszliborz*.

²¹ Por. B.30.I., przyp. 46.

²² AP Poznań, Konin Z. 2, k. 158: *mathias [...] Simonis de misliborz*.

B.21.II.7. Małgorzata z Gostomia, ż. Macieja Szymonowica z Myśliborza

Córka Jakuba z Gostomia i jego żony Anny¹. Pisała się z Gostomia². Miała braci Grzegorza³, Mikołaja⁴, Jana⁵, Piotra⁶, Janusza⁷ i Jakuba⁸ oraz siostrę Elżbietę⁹. Wyszła za mąż za Macieja Szymonowica z Myśliborza¹⁰. Posiadała Gostom¹¹ i Czestkowo¹².

W 1486 r. wspólnie z siostrą skwitowała braci z ich macierzyzny i ojczyzny w Gostomiu¹³. Pozwała wówczas Jana z Dobrosułowa o 4 łany w Czestkowie, należne jej po matce Annie¹⁴.

B.21.II.8. Małgorzata z Myśliborza

Córka Szymona z Myśliborza i jego żony Dobrochny¹. Pisała się z Ozorzyna² i Myśliborza³. Miała braci Jana Szymonowica z Myśliborza⁴ i Macieja Szymonowica z Myśliborza⁵ oraz siostrę Małgorzatę z Myśliborza⁶. Posiadała Ozorzyno⁷ i Myślibórz⁸.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1461 r., gdy procesowała z Wincentym Kosarzewskim⁹. W tym jeszcze roku toczyła spór z braćmi o dziedzictwo po zabitym przez nich Janie Maciejowicu z Myśliborza, ich bracie stryjecznym¹⁰. W 1462 r. kupiła od matki połowę młyna leżącego na granicy ze Sługocinem na wyderkaf za 100 grzywien¹¹ i

¹ TDRReg. Gniezno, cz. 2, nr 2300 (regest): *N. Małgorzata, wd. po ol. Macieju Myśliborskim pw Janowi Dobrosułowskiemu z Dobrosułowa, o 4 łany w Czestkowie po ol. Annie, matce tej Małgorzaty, a ż. Jakuba Gostomskiego.*

² Tamże, nr 2227 (regest): *N. Małgorzata, ol. Macieja Myszlyborskiego, i Elżbieta ol. Jana Rzgowskiego wdowy, siostry rodz., niedzielne, dziedziczki de Gostom, kwit. z ojc. i mac. Grzegorza i Mikołaja bci rodz. de Gostom.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, nr 2559 (regest): *Jan Rzgowski pozwał NN. Mikołaja, Jana, Grzegorza, Piotra, Janusza, Jakuba, bci rodz., niedzielnych de Gostom ss. o. N. Jakuba.*

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Por. przyp. 2.

¹⁴ Por. przyp. 1.

¹ Por. B.21.II.2., przyp. 1.

² AP Poznań, Konin Z. 5, k. 110v: *Barbare et margarethe de myslyborze et ozarzyno.*

³ Tamże.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Tamże.

⁹ Por. B.21.II.2., przyp. 13.

¹⁰ Tamże, przyp. 14.

¹¹ AP Poznań, Poznań, Gr. 6, s. 113: *dobrochna relicta olim Nobilis Simonis de Myszlyborz [...] medietate[m] molendium [...] in granice cum Slugocino [...] domicelle margarethe filie sue [...] resignavit.*

miała termin z Grzegorzem z Goliny¹². Trzy lata później miała wyznaczone terminy sądowe z braćmi z Goliny¹³ i z Maciejem Maczudą z Radoliny¹⁴.

B.21.II.9. Mikołaj z Myślborza

Nie jest znane pochodzenie Mikołaja¹. Pisał się z Myślborza². Miał braci Macieja z Myślborza³, Szymon z Myślborza⁴ i Piotra z Myślborza⁵. Posiadał Myślbórz⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1408 r., gdy wspólnie z braćmi rozgraniczył Myślbórz od Kawnicy i Splawia⁷, a rok później od Goliny i Przerówna⁸. W 1411 r. również razem z rodzeństwem toczył spór z Jadwigą z Goliny⁹, zaś sam procesował się z Mikołajem z Ostrowąsu¹⁰. Wtedy właśnie pozwał Jana z Goliny o nieprawne użytkowanie terenu znajdującego się w domenie Mikołaja, którego ten nie chciał wydzierżawić Janowi¹¹.

B.21.II.10. Piotr z Myślborza

Nie jest znane pochodzenie Piotra¹. Pisał się z Myślborza². Miał braci Macieja z Myślborza³, Szymon z Myślborza⁴ i Mikołaja z Myślborza⁵. Posiadał Myślbórz⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹² Tamże, Konin Z. 5, k. 75: *margaretha de mislyborz*.

¹³ Tamże, k. 110v: *Barbare et margarethe de myslyborze et ozarzyno*.

¹⁴ Tamże, k. 110v: *maczuda de Radolyna cu[m] Nobilibus Barbare et margarethe de myslyorz et de ozorzyno*.

¹ Por. B.21.II.6., przyp. 1.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 194: *Nicolaus de mislibors*.

³ Por. B.21.II.6., przyp. 3.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. B.21.II.9., przyp. 8.

⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 191v: *mathia[m] de mislibors et alyas fr[at]es mathei*.

¹⁰ Por. przyp. 1; AP Poznań, Konin Z. 1, k. 198: *Nicolaus de misliborz*.

¹¹ WRS, T. VB, nr *Nicolai de Misliborz [...] vexillifer Kosisko, secundus doinus Bidgoszczensis, tercius dominus Nicolaus de Lubstowo vexillifer*.

¹ Por. B.21.II.6., przyp. 1.

² Tamże, przyp. 3.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1408 r., gdy wspólnie z braćmi rozgraniczył Myślubórz od Kawnicy i Sławia⁷, a rok później od Goliny i Przerówna⁸. W 1411 r. również razem z rodzeństwem toczył spór z Jadwigą z Goliny⁹.

B.21.II.11. Szymon z Myśluborza

Nie jest znane pochodzenie Szymona¹. Pisał się z Myśluborza². Miał braci Macieja z Myśluborza³, Mikołaja z Myśluborza⁴ i Piotra z Myśluborza⁵. Ożenił się z Dobrochną⁶, z którą miał synów Macieja Szymonowica z Myśluborza⁷ i Jana Szymonowica z Myśluborza⁸ oraz córki Barbarę z Ozorzyna⁹ i Małgorzatę z Myśluborza¹⁰. Posiadał Myślubórz¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1408 r., gdy wspólnie z braćmi rozgraniczył Myślubórz od Kawnicy i Sławia¹², a rok później od Goliny i Przerówna¹³. W 1410 r. również razem z rodzeństwem toczył spór z Jadwigą z Goliny¹⁴. Kolejny raz pojawił się w 1418 r., gdy procesował się z Jankiem Skierką z Sarbinowa¹⁵ i Wierzbietą ze Smogulca¹⁶. Cztery lata później miał sprawę sądową z Mikołajem z Wąglewa¹⁷. W sporze tym przeciwnika zastąpił Świąszek z Gołczewa¹⁸, ale Mikołaj w końcu uzyskał na Szymonie sześć skojców¹⁹. W następnym roku, miał wyznaczone terminy sądowe: ze Świechną z Wąglewa²⁰; z Bartoszem

⁷ Tamże.

⁸ Por. B.21.II.9., przyp. 8.

⁹ AP Poznań, Konin Z.1, k. 191v: *mathia[m] de mislibors et alyas fr[at]res mathei.*

¹ Por. B.21.II.6., przyp. 1.

² AP Poznań, Konin Z. 2, k. 51v: *Symon de misliborz.*

³ Tamże, Z. 1, k. 162v: *mathia nicolao et petro h[er]edib[us] de misliborz et Sýmeone fr[at]re q[ua]rto.*

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 104v: *Stanislaus de Scarszewo p[ro]cur[at]or [...] dobrochne co[n]thoralis nobilis Symonis de mysliborz et acquisiuit [...] h[er]editatis dicte Smogulecz et [...] sorte[m] h[er]editat[is] nowawyesz sup[er] nobilib[us] vince[n]cio myslimyro et dobrogostio de Gywno suis filiastr[is].*

⁷ Tamże, Konin Z. 4, k. 88v: *Dobrochna et filiis suis mathia et Johnnes de myszlyborz.*

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, Z. 5, k. 65-65v: *mathia et joha[n]nis fr[at]res g[er]mani et Barb[ar]a et marga[r]etha sorores g[er]mane indivisi et indivise.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² Por. przyp. 3.

¹³ Por. B.21.II.9., przyp. 8.

¹⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 191v: *mathia[m] de mislibors et alyas fr[at]res mathei.*

¹⁵ Tamże, Gniezno Z. 2, k. 99v: *philippo et Symoni de mislibosz; tamże, k. 101v: Symoni de misliborz.*

¹⁶ Tamże, Kalisz Z. 3, k. 39: *Symoni de mislibors.*

¹⁷ Tamże, Konin Z. 2, k. 51v: *Symon de misliborz.*

¹⁸ Tamże, k. 54: *Symonem de mysliborz h[er]ed[is]; tamże, k. 54: symon de mysliborz.*

¹⁹ Tamże, k. 73v: *Symone de mysliborz.*

²⁰ Tamże, k. 78: *Simone de misliborz; tamże, k. 83: simone de mysliborz.*

z Wezenborga²¹ oraz z Andrzejem z Bratuszyna²². Zaś w 1424 r. Wierzbęta ze Smogulca poręczył Szymonowi za Jana Maciejowica z Myślborza²³. Wtedy także, z bratankiem najechał Boguszę z Budziszławia²⁴. Toczył też spory: z Mikołajem ze Sławia²⁵; z Janem z Goliny²⁶; z Abrahamem z Kosarzewa²⁷; z Olbrachtem z Kosarzewa²⁸ oraz ze Świąszkiem z Gołczewa²⁹. Zakwestionował również transakcję sprzedaży przez Wojciecha z Pakości Wielkiego Wielewida, Sędziwojowi ze Stawiszyna³⁰. Rok później procesował się zaś z: Andrzejem z Kleczewa³¹ i Stanisławem z Goliny³², a w 1426 r. z Jarosławem z Kościanków³³ i z Przedpełkiem z Kopyłowa³⁴. W następnym roku Szymona pozwali jego kmiecie: Wąż, Grzegorz Jan i Mikołaj³⁵. W 1428 r. miał z kolei wyznaczony termin z Dorotą Kolską³⁶, zaś rok później z Maciejem z Kalisza³⁷ oraz z dziedzicem Goliny³⁸.

²¹ Tamże, k. 98v: *mathiam et Simonem de mysliborz*; k. 102v: *simonem de mysliborz* [...] *mathia de mysliborz*; tamże, k. 108v: *simonis de misliborz*; tamże, k. 122: *Symonem de mislibors*.

²² Tamże, k. 102v: *Simone de mysliborz*; spór przeciągnął się do przyszłego roku (tamże, k. 114: *Simone de miszliborz*; tamże, k. 119: *Symone de mislibors*; tamże, k. 128v: *Symone de mislibors*; tamże, k. 132: *Symon de mislibors*; k. 139: *Symonem de mislibors*; tamże, k. 148: *Symone de mislibors*).

²³ TDRReg, Gniezno, Część 2, nr 3777 (regist): *N. Wierzbęta z Smogulca ręczy Szymonowi z Myślborza za Jana s. ol. Macieja de Myslibory Smykowe*.

²⁴ Tamże, nr 3819 (regist): *N. Szymon z Myślborza z Janem swym bratankiem synem Macieja*.

²⁵ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 115: *Simone de misliborz*; tamże, k. 122: *Symone de mislibors*; tamże, k. 125: *Symone de mislibors*; tamże, k. 128: *Symone de mislibors*.

²⁶ Tamże, k. 118v: *Symon de mislibors*; tamże, k. 118v: *Symone de mislibors*; tamże, k. 122: *Symon de mislibors*; tamże, k. 125: *Symon de mislibors*; tamże, k. 132v: *Symone de mislibors*; k. 170v: *Symone[m] de misliborz*; spór z Janem ciągnął się jeszcze rok (tamże, k. 203v: *Symon de myssliborz*; tamże, k. 213v: *Symonis de Miszliborz*; tamże, k. 213v: *Symone[m]*).

²⁷ Tamże, k. 119: *Symon de mislibors*; tamże, k. 122: *Symon de mislibors*; tamże, k. 125: *Symon de mislibors*; tamże, k. 128v: *Symone de mislibors*; tamże, k. 132v: *Symone de mislibors*; tamże, k. 135: *Symone de mislibors*;

²⁸ Tamże, k. 138v: *Symonis de mislibors*; tamże, k. 138v: *Symone*; tamże, k. 142: *Symone de mislibors*; tamże, k. 145: *Symone de mislibors*; tamże, k. 148: *Symone de mislibors*; tamże, k. 151v: *Symone de misbliors*; tamże, k. 158: *mathias* [...] *Simonis de misliborz*; tamże, k. 162v: *Simone[m] de misliborz*; tamże, k. 168v: *Symon de misliborz*.

²⁹ Tamże, k. 173v: *Symon de misliborz*.

³⁰ Tamże, Gniezno Z. 4, k. 1v: *Simon[is] de mislibors* [...] *tot[am] h[er]editate[m] maior[is] velewidz q[oud] emit nobili Alb[er]to de pakost*; tamże, k. 1v: *Simo[n]e de mislibors*.

³¹ Tamże, Konin Z. 2, k. 194: *Simoni de miszliborz*.

³² Tamże, k. 203v: *Symone de myssliborz*.

³³ Tamże, k. 235: *Symoni de misliborz*; k. 243: *symone de miszliborz*.

³⁴ Tamże, Z. 3, k. 32: *Symone de misliborz*; spór z nim kontynuowany był w 1430 r. (tamże, k. 161: *Symone de misliborz*; tamże, k. 168: *Symonis de misliborz*; tamże, k. 168: *ead[em] Symoni*; tamże, k. 168: *Symoni de misliborz*).

³⁵ Tamże, k. 1v: *Symon de Misliborz*.

³⁶ Tamże, k. 89: *Symone[m] de mysliborz*.

³⁷ Tamże, k. 124: *Symon de misliborz*; k. 126v: *Simoni de misliborz*.

³⁸ Tamże, k. 130v: *Simon de misliborz*.

B.25.II.1. Agnieszka z Szetlewa, ż. Janusza z Szetlewa

Nie jest znane pochodzenie Agnieszki. Pisała się z Szetlewa¹. Miała siostrę Przechnę². Była żoną Janusza z Szetlewa³. Posiadała Szetlew⁴ i Smoszewo⁵.

W źródłach pojawiła się tylko raz, gdy procesowała się w 1407 r. o Smoszewo⁶.

B.25.II.2. Cecylia z Szetlewa

Nie jest znane pochodzenie Cecylii¹. Pisała się z Szetlewa². Miała braci Janusza i Szetlewa³ i Jana z Szetlewa⁴. Miała syna Andrzeja z Szetlewa⁵. Posiadała Szetlew⁶.

Po raz pierwszy w źródłach pisanych pojawił się dnia 14 marca 1390 r., gdy Mikołaj z Wenecji, sędzia kaliski rozgraniczył Szetlew, będące własnością Janusza, Jana i Cecylii oraz innych jeszcze dziedziców ze Świątnikami, wsi należącej do klasztoru Cysterskiego w Łądzie⁷. W 1397 r. toczyła spór z braćmi Janem z Szetlewa⁸ i Januszem z Szetlewa⁹. Jeszcze w tym roku razem z synem, naganiała tego ostatniego o szlachectwo¹⁰, a ten się z niego oczyścił, a jego świadkami z rodu Lasków byli *Miceg* Waliszewski i Jakusz z Chwałęcic¹¹. W tym roku naganiała o szlachectwo również Jana z Szetlewa¹², a ten oskarżył ją o bycie *potwarca*¹³. Rok później zapłaciła 8 skojców kary¹⁴, a także wytoczyła proces Januszowi o ranienie jej syna¹⁵. Toczyła

¹ KZK, nr 2169: *Angnetem [s] Janussii consoretum de Szetlewo Przechnam Patrasii consortem, terciam partem hereditatis et bonorum in [-Szetlewo-] {Smoszewo} [...] Si autem dicte sorores Agnes et Prechna volunt habere porcionem in duabus partibus dicte hereditatis Smoszewo.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

¹ Por. A.VI.2., s. 205-206.

² WRS, T. VB, nr 33: *Ceciliam de Setlewo.*

³ Tamże, nr 19: *Janussii de Setlewo producendos contra sororem uterinam Ceciliam.*

⁴ KDW, T. III, nr 1896: *villam Szetlewo duorum fratrum, Iohannis, Ianussii Cecilie et aliorum heredum.*

⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 25v: *Cecilia de Schetlewo [...] sui filii andree.*

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Por. przyp. 4.

⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 15v: *Joh[ann]es de Setlewo [...] Cecilie.*

⁹ Tamże, k. 9: *Janusius d[e] Setlewo cum soro[r] ip[s]ius Cecilia; tamże, k. 11v: Janusio d[e] Setlewo [...] h[er]editat[em] ibid[em] in q[uod] Cecilia sororem d[e] ibid[em].*

¹⁰ Tamże, k. 11v: *Cecilia cum filio de Setlew [...] erga Janussium ibid[em] de Setlewo [...] prziganila.*

¹¹ WRS, T. VB, nr 19: *Janussii de Setlewo producentos contra sororem uterinam Ceciliam [...] jako to świadczym, iże Janusz j<e>st prawa Laska, j<e>go brat i jich krew.*

¹² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 18: *Cecilia de Setlewo [...] f[rat]re suo Joh[an]ne [...] prziganila.*

¹³ WRS, T. VB, nr 45: *Johannes de Setlewo testes producere adversus Ceciliam eius sororem.*

¹⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 24v: *Cecilia de Schetlewo [...] ex p[ar]te filii sui.*

¹⁵ WRS, T. VB, nr 53: *Janusz swą radą i naprawą raniono Cecyliejego syna.*

również wtedy spór z Janem z Szetlewa¹⁶. W 1401 r. wyznaczono jej kolejny termin sądowy z Januszem z Szetlewa¹⁷.

B.25.II.3. Jan z Szetlewa

Nie jest znane pochodzenie Jana¹. Pisał się z Szetlewa². Miał brata Jana z Szetlewa³ oraz siostrę przyrodną Cecylię⁴. Posiadał Szetlew⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pisanych pojawił się dnia 14 marca 1390 r., gdy Mikołaj z Wenecji, sędzia kaliski rozgraniczył Szetlew, będące własnością Janusza, Jana i Cecylii oraz innych jeszcze dziedziców ze Świątnikami, wsi należącej do klasztoru Cysterskiego w Łądzie⁶. W 1397 r. procesował się z Stefanem z Szetlewa⁷; z Wojciechem Wężem⁸; z Cecylią z Szetlewa⁹ i z Zofią z Szetlewa¹⁰. W tym roku Cecylia naganiała Jana o szlachectwo¹¹, a ten oskarżył ją o bycie *potwarcą*¹². W 1398 r. Jan lub Janusz z Szetlewa miał termin z Wojciechem z Szetlewa, o świnie zajęte rzekomo przez któregoś z nich¹³. Wtedy też ów Wojciech żądał odszkodowania w wysokości dwóch grzywien¹⁴, a na jego rzecz świadczył Trojan z Czyżewa¹⁵. Toczył również wtedy procesy: z Cecylią z Szetlewa¹⁶, Mikołajem z Bogusławic¹⁷. Świadczył też w procesie Marcina i Zofii z Szetlewa¹⁸. W 1398 r. Janusz lub Jan z Szetlewa toczył spór z Filipem

¹⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 25v: *Cecilia de Schetlewo duce[re] ex p[ar]te sui filii andree [...] Joh[ann]e de ibidem*; tamże, k. 29v: *Cecilia cu[m] f[rat]re Joh[ann] de Schetlewo*.

¹⁷ Tamże, k. 59v: *Cecilia de Schetlewo cu[m] Janussio de ibid[em]*.

¹ Por. A.VI.2., s. 205-206.

² WRS, T. VB, nr 51: *Johannis de Setlewo*.

³ KDW, T. III, nr 1896: *villam Szetlewo duorum fratrum, Iohannis, Ianussii Cecilie et aliorum heredum*.

⁴ WRS, T. VB, nr 19: *Janussi de Setlewo producendos contra sororem uterinam Ceciliam*.

⁵ Por. przyp. 3.

⁶ Tamże.

⁷ WRS, T. VB, nr 31: *Johannes de Setlewo*.

⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 15v: *Joh[ann]es de Setlewo*.

⁹ Tamże, k. 15v: *Joh[ann]es de Setlewo [...] Cecilie*.

¹⁰ Tamże, k. 15v: *Joh[ann]em de Setlewo*.

¹¹ Tamże, k. 18: *Cecilia de Setlewo [...] f[rat]re suo Joh[an]ne [...] przyganiła*.

¹² WRS, T. VB, nr 45: *Johannes de Setlewo testes producere adversus Ceciliam eius sororem*.

¹³ Tamże, nr 36: *Johannes Setlewski*; jednakże w rocie: *to świadczymy, jako Janusz zajął Wojciechowy świnie*.

¹⁴ Tamże, nr 41: *J<anussium> de Setlewo*; Rozwinięcie imienia przez wydawców Rot Sądowych wydaje się zbyt apodyktyczne, bowiem równie dobrze mógł to być Jan (Johannes). To właśnie rozwiązanie wydaje się być poprawne, bowiem w księdze ziemskiej zapisano: *Joh[annes] de Setlewo* (AP Poznań, Konin Z. 1, 19v).

¹⁵ WRS, T. VB, nr 42: *Janusz zaj<ął> Wojciechowi świnie*; Jan często zwany był Januszem, przez co nie do końca wiadomo, który z nich występuje w poszczególnych zapiskach sądowych (por. przyp. 12, 16, 17, 18).

¹⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 25v: *Cecilia de Schetlewo duce[re] ex p[ar]te sui filii andree [...] Joh[ann]e de ibidem*; tamże, k. 29v: *Cecilia cu[m] f[rat]re Joh[ann] de Schetlewo*.

¹⁷ Tamże, k. 26: *Joh[ann]es de Schetlewo*; tamże, k. 26v: *Joh[ann]em de Schetlewo*; tamże, k. 28: *Joh[ann]em de Schetlewo*; proces ten ciągnął się przez kilka lat (tamże, k. 60v: *Joh[ann]em de Setlewo*).

¹⁸ WRS, T. VB, nr 64: *Janek de Schetlewo*.

z Szetlewa o świnie¹⁹ oraz z Wojciechem z Szetlewa o trzy grzywny oprawy wiennej²⁰. Wtedy także Cecylia wytoczyła któremuś z nich proces o ranienie jej syna²¹.

W 1402 r. miał wyznaczony termin sądowy ze Staśkiem z Szetlewa²². Jan i wspomniany Staszek zostali oskarżeni przez Janusza o 10 grzywien szkody, które uczynił w jego borze²³. Jan zebrał jednak sześciu świadków, którzy poświadczyli, że ani on, ani Janek i Staszek z Szetlewa nie uczynił szkód w lesie Janusza²⁴. W 1405 r. natomiast toczył spór z Anną z Kurowa²⁵, a rok później z Sędką z Szeltewa²⁶. Następnie w 1407 r. miał procesować się ze Stanisławem z Szetlewa o miód, który miał jego zdaniem Jan ukraść²⁷. W kolejnym roku uzyskał na Jakubie z Szetlewa szóstą część jego dziedzictwa w Szetlewie²⁸. Zaś ze Stanisławem toczył spór o sześć grzywien, które miał zabrać po wygnaniu Halszki²⁹.

B.26.II.1. Katarzyna z Lubstowa, ż. Macieja Maczudy z Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Katarzyny. Pisała się z Lubstowa¹. Wyszła za mąż za Macieja Maczudę z Lubstowa². Miała synów Mikołaja z Małego Lubstowa³, Piotra Wysza z Lubstowa⁴ i Zygmunta z Lubstowa⁵. Przypisuje się jej również córki Barbarę, żonę Zawiszy z Garbowa⁶ i Siemkę, żonę Bartosza z Wierchosławic⁷. Posiadała Lubstowo⁸.

¹⁹ Tamże, nr 51: *Johannis de Setlewo*; jednak w rocie: *Filip Januszewy świni nie postawili*.

²⁰ Tamże, nr 52: *Johannem de Schetlewo*; jednak w rocie: *Janusz s Wojciechem rok [wo] wziął {na oprawę}*.

²¹ Tamże, nr 53: <... *Ce>cialia (!) ex parte Andree sui filii tests producere <debet> adversus Johannem de Schetlewo*; jednak w rocie: *Janusz swą radą i naprawą raniono Cecyljiego syna*; AP Poznań, Konin Z. 1, k. 25v: *Cecilia de Schetlewo duce[re] ex p[ar]te sui filii andree [...]* Joh[ann]e de ibidem; tamże, k. 29v: *Cecilia cu[m] flrat[re] Joh[ann] de Schetlewo*.

²² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 72: *Joh[ann]es et Steszco de Schetlewo [...]* Janussi[us] de ibid[em].

²³ WRS, T. VB, nr 143: *Janusii de Setlewo erga Gnewconem, Johannem et Saeszconem de ibidem*.

²⁴ Tamże, nr 145: *Johannes et Steszco de Schetlewo meliores testes intendunt producer quam Janussius de ibidem*.

²⁵ Tamże, nr 191: *Jan de Schetlewo*.

²⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 113: *Joh[an]nez h[er]edi de Schetlewo*; tamże, k. 116v: *Joha[n]nem ibid[em] in Schetlewo*; tamże, k. 116v: *Johannes de Schetle[w]o*.

²⁷ WRS, T. VB, nr 274: *Johannis de Szetluo*.

²⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 149: *Joh[an]nes de Szetlewo*; tamże, k. 151: *Joh[anne]s de Setlewo*; WRS, T. VB, nr 282: *Johannis de Setlewo erga Jacobum*.

²⁹ WRS, T. VB, nr 297: *Johannem de Setlewo*.

¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 153: *kath[er]ina de lupstowo*.

² Tamże, k. 157v: *kath[er]inam relicta mathii maczude pie recordationis*.

³ Por. A.V.3., s. 167-169.

⁴ BP, T. IV, nr 776 (regist): *Petrum Maczudae de Lubstow*.

⁵ Tamże, T. III, nr 757 (regist): *Sigismundo Matthie de Lubscow*.

⁶ Por. AV.3., s. 169-173.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 2.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1408 r., gdy miała termin przeciwko Stanisławowi Wysockiemu⁹. Wtedy także do sądu pozwał ją Stasiek z Pachowa¹⁰. Dwa lata później dziedzice Lubstowa: Mikołaj podczaszy, Bartosz, Ludwik, Maciej i Jan wtargnęli gwałtem na teren jeziora Katarzyny¹¹. W 1413 r. razem z synem miała termin z niejakim Jakuszem¹², a rok później z Piotrem z Tarnowej¹³.

B.26.II.2. Piotr Wysz z Lubstowa

Syn Macieja Maczudy z Lubstowa i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Lubstowa². Miał braci: Mikołaja z Lubstowa³ i Zygmunta z Lubstowa⁴. W historiografii uważa się, że miał jeszcze dwie siostry: Barbarę, żonę Zawiszy z Garbowa⁵ i Siemkę, żonę Bartosza z Wierzchosławic⁶. Posiadał Lubstów⁷. Pełnił urząd kanonika gnieźnińskiego⁸, krakowskiego⁹, wrocławskiego¹⁰, kustosza poznańskiego¹¹, kanonika kolegiaty św. Michała na Wawelu¹² oraz ambasadora¹³ i kapelana papieskiego¹⁴.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych został wspomniany 7 lipca 1409 r., gdy otrzymał ekspektatywę na kanonię gnieźnińską¹⁵, bowiem 18 maja 1410 r., już jako kanonik krakowski miał objąć kanonię gnieźnińską, na mocy upoważnienia papieża Aleksandra V, który wysłał odpowiednie listy za pomocą swojego prokuratora Mikołaja z Powodowic¹⁶. Od 28 sierpnia do 21 grudnia 1411 r. przebywał na studiach w Padwie¹⁷. Jako akolita papieski

⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 153: *kath[er]ina de lupstowo*.

¹⁰ Tamże, k. 157v: *kath[er]ina relicta mathii maczude pie recordationis de firmati palat[inissa]*.

¹¹ Tamże, k. 184: *katherina de lups[tow]o olim palat[inissa] [...] nicolao s[u]bpi[n]ce[r]na Barthossio Lodwigo mathia et Joh[an]e he[re]d[es] cora[m] de lupstowo*.

¹² Tamże, k. 230: *Nicolao et m[at]re eius de lupstowo*.

¹³ Tamże, k. 234: *nicolau[m] et m[at]rem eius de lupscowo*.

¹ BP, T. IV, nr 776 (regist): *Petrum Maczudae de Lubstow*.

² Tamże.

³ Por. A.V.3., s. 167-169.

⁴ BP, T. IV, nr 951 (regist): *Sigismundus Matthiae ipsius Petri frater germanus*.

⁵ Por. A.V.3., s. 169-173.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ P. Dembiński, *Poznańska kapituła*, s. 637-638.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesensis, sygn. ACap. B 14, k. 104v-105: *Swanthopelkone Cancellar[io] [...] Nicolaus de powodobnicze vicar[ius] Gneznen[sis] p[ro]cur[ator] d[omi]ni petri de lupstow Can[onici] Crac[oviensi] p[er] Joh[an]n[i] vexillifero dorzinien[si]*.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ *Polonia apud Italos*, s. 33-34, nr 8.

otrzymał od papieża dobra po rezygnacji Zygmunta z Lubstowa z kanonii wrocławskiej¹⁸. Drugiego marca 1421 r. toczył spór o nie z Janem Mikołajewicem ze Skoków¹⁹. Trzeciego grudnia w proces ten włączył się Paweł z Kłodawy, kanonik warszawski²⁰. Trzy dni później przyznano mu prawo na jednoczesne dzierżenie kanonii krakowskiej i u św. Michała na zamku krakowskim oraz kanonii gracialnej wrocławskiej²¹. Dnia 9 stycznia 1422 r. prosił w liście do papieża, by zamieszkałego w jego mieszkaniu w kurii rzymskiej Mikołaja zwanego Skryba, także Polaka, ekskomunikować za obraźliwe słowa i upuszczenie krwi²². Potem 20 marca tego roku procesował się z wyżej wspomnianym Mikołajem o posiadane przez Piotra kanonie²³, a dzień dni później w podobnym charakterze wystąpił w sprawie z Janem Skrybą, rektorem kościoła parafialnego św. Mikołaja za murami Krakowa²⁴. Szóstego czerwca otrzymał polecenie, aby wraz z innymi domownikami papieskimi reprezentował papieża w jakichś częściach świata²⁵.

Następnie 23 października 1424 r. mistrz Germiano *de Prato* rozsądził spór Piotra i Jana Skryby²⁶. W 1426 r. zajął wieś Orle, która była częścią uposażenia Kościoła wrocławskiego. Papież Marcin V, 22 marca tego roku nakazał wprowadzić w jej posiadanie biskupa wrocławskiego²⁷, a Piotrowi polecił ją zwrócić i w związku z przetrzymywaniem wsi przez 8 lat, oddać biskupstwu 800 grzywien²⁸. Nie zastosował się on do poleceń papieskich, przez co został ekskomunikowany²⁹. Piątego stycznia 1427 r. rozsądził spór między Janem Skrybą a Piotrem z Szadka zwanego *Pyorco* o dochody z kustodii poznańskiej³⁰. Dnia 28 października wraz z Wincentym Kotem procesował się z Maciejem z Chłapowa o prebendy po zmarłym Piotrze z Kobylina³¹. Dopiero 22 czerwca 1429 r. rozstrzygnięto ten spór na niekorzyść Piotra, którego

¹⁸ BP, T. IV, nr 541 (regist): *Petro Matthiae acolito papae, canonico Crac.: Eidem canonicatus Wlad. per resignationem Sigismundi Matthiae vacaturus.*

¹⁹ Tamże, nr 776 (regist): *Petrum Maczudae de Lubstow canonicum Crac.*

²⁰ Tamże, nr 948 (regist): *Petrum Maczudae super custodia Pozn.*

²¹ Tamże, nr 950 (regist): *Petrus ipsius Sigismundi frater germanus, canonicus Crac. atque SV acolitus in iure [...] et insuper dicto Petro de eisdem canonicatu et prebenda [...] non obstane, quod idem Petrus [Crac.] et s. Michaelis in castro Crac. ecclesiis canonicatus; zatwierdzenie: tamże, nr 951 (regist): *Petri Matthiae canonici Crac. eiusdem Sanctitatis acoliti.**

²² Tamże, nr 957 (regist): *Petri [de] Lubstow canonici Crac., acoliti nostri.*

²³ Tamże, nr 990 (regist): *Petrum Maczudae de Lubstowo acolitum eiusdem Sanctitatis.*

²⁴ Tamże, nr 1001 (regist): *Petrum Maczudae de Lupstaw.*

²⁵ Tamże, nr 1054 (regist): *Petrum Maczudae custodem Pozn. acolitum et familiarem papae.*

²⁶ Tamże, nr 1416 (regist): *Petrum Maczudae de Lubstow.*

²⁷ Tamże, nr 2543 (regist): *Petrum Matthiae de Lubstowo custodem Pozn.*

²⁸ KDP, T. II/1, nr 376: *Petro Mathye de Lupstowo.*

²⁹ Tamże, nr 377: *Petrum Mathie de Lupstow.*

³⁰ BP, T. IV, nr 1829 (regist): *Petrus Maczudae de Lubstowo papae acolitus, canonicus Crac. et eccl. s. Michaelis in casto Crac.*

³¹ Tamże, nr 2211 (regist): *Petrum de Lupstowo.*

miano usunąć z zajmowanych dóbr³². Dziewiątego sierpnia 1440 r. biskup poznański rozdzielił dobra w po śmierci Piotra Wysza³³.

B.26.II.3. Zygmunt z Lubstowa

Syn Macieja Maczudy z Lubstowa i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Lubstowa². Miał braci: Mikołaja z Lubstowa³ i Piotra Wysza z Lubstowa⁴. W historiografii uważa się, że miał jeszcze dwie siostry: Barbarę, żonę Zawiszy z Garbowa⁵ i Siemkę, żonę Bartosza z Wierzchosławic⁶. Posiadał Lubstowo⁷. Pełnił urząd kanonika wrocławskiego⁸, gnieźnieńskiego⁹, krakowskiego¹⁰ i poznańskiego¹¹ oraz kustosza kieleckiego¹².

Pierwszy raz w źródłach pojawił się w 1393 r., gdy na prośbę Piotra Wysza, biskupa krakowskiego otrzymał kanonię gracialną w kapitule wrocławskiej¹³. W 1401 r. otrzymał prowizję na kanonię gnieźnieńską, krakowską i poznańską¹⁴, a trzy lata później polecono kustoszowi krakowskiemu, aby Zygmunt objął kustodię kielecką i kanonię św. Michała przy Wawelu¹⁵. Z kolei w 1412 r. zrezygnował z kustodii kieleckiej¹⁶.

³² Tamże, nr 2328 (regest): *Perto de Lupsthowo*.

³³ AC, vol. II, nr 1088: *Petri Wysch custodis Poznan*; zob. też: *Acta Camerae Apostolicae*, vol. IV: *Annate e regno poloniae saeculi XV (1421-1503)*, ed. M.D. Kowalski, [Monumenta Poloniae Vaticana, T. X], Cracoviae 2002, nr 487, 490.

¹ BP, T. III, nr 757 (regest): *Sigismundo Matthiae de Lubscow: Eidem nob. In XX^{mo} vel circa anno aetatis suae constituto, de canonicatibus uno in Gnez., uno in Crac. et uno in Pozn. ecclesiis providentur et praebendae*.

² Tamże.

³ Por. A.V.3., s. 167-169.

⁴ BP, T. IV, nr 776 (regest): *Petrum Maczudae de Lubstow*.

⁵ Por. A.V.3., s. 169-173.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Por. A.VII.4., przyp. 118-120.

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² BP, T. III, nr 946 (regest): *Sigismundo Matthiae clerico Wlad. d., de custodia in eccl. Kelcensi [...] litiganti, canonicatum in eccl. s. Michaelis castri Crac. [...] per resignationem Slanikonis Iacobi de Kurow vacantem, assignet*.

¹³ Por. przyp. 8.

¹⁴ Por. przyp. 1.

¹⁵ Por. przyp. 12.

¹⁶ BP, T. III, nr 1363 (regest): *Hectori Zegotae [...] custodiam eccl. BMV in Kelcze [...] per resignationem Sigismundi de Lubschow vacantem*.

B.27.II.1. Andrzej Piotrowic z Głazewa

Syn Piotra z Głazewa i jego żony Anny¹. Pisał się z Głazewa² i ze Słomowa³. Miał braci Piotra⁴ i Wincentego⁵ oraz siostrę Katarzynę⁶. Jego żoną była Małgorzata, córka Macieja Gwiazdowskiego⁷. Miał synów Jerzego⁸ i Andrzeja⁹. Posiadał Głazewo¹⁰, Słomowo¹¹, Skrzydlewo¹², Krzon¹³, Durmowo¹⁴, Białężyn¹⁵, Urchowo¹⁶, Rudki¹⁷, Szczepy¹⁸, Boguniewo¹⁹, Nie nawiszcz²⁰, Zalasowo²¹ i Złotniki²². Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1481 r., gdy razem z braćmi toczył proces z Piotrem z Ordzina²³. W tym też roku wspólnie z bratem Piotrem, procesował się z Szymonem, Mikołajem i Piotrem z Pożarowa²⁴, a dwa lata później został pozwany przez Bartłomieja wikariusza kościoła parafialnego w Łęczach, o czynsz w wysokości jednej grzywny od sumy 12 grzywien, który został sprzedany niegdyś przez Piotra z Głazewa²⁵. W 1485 r. Piotr z Ordzina

¹ AP Poznań, Poznań Z. 20, k. 120: *andreas vincensius et petrus fr[at]r[es] g[er]mani indivise fili[s] olim bone memorie nob[il]is petri Slomowsky h[er]ede in Glazewo.*

² Tamże, Gr. 60, k. 1: *andreas glaszewsky.*

³ Tamże, Gr. 68, k. 107: *andreas Glazewsky heres in Schlomowo.*

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże, Gr. 10, k. 89v: *Andreas Glazewsky [...] katherina Sosorem germana.*

⁷ Tamże, Gr. 66, k. 44v-45: *andree Glazewsky [...] heredit[atem] Schlomowo ubi dotalitam nob[il]i margarethe consorti sue legitime.*

⁸ Tamże, Gr. 69, k. 333v: *Andreas et Georgius filii olim Andree Glazewsky ac Margaretha relicta olim Andree Glazewsky.*

⁹ Tamże.

¹⁰ MRPS, P. IV/2, ed. T. Wierzbowski, Varsaviae 1912, nr 8849 (regist): *villam ecclesiae suae Byalanczyno pro billa hereditariis cum Andrea Glazewsky, Glazewo et Duromowo in terris Maiori Poloniae sits, commutare permittitur.*

¹¹ Por. przyp. 7.

¹² AP Poznań, Poznań Gr. 12, k. 49v-50: *Andreas Scrzydlewsky [...] villam et hereditatem Scrzydlewo [...] Andree Schlomowsky vendidit.*

¹³ Tamże, Gr. 10, k. 89v: *Andreas Glazewsky [...] katherina Sosorem germana [...] medietatis villa Crzon [...] resignavit.*

¹⁴ Tamże, Gr. 11, k. 190v: *Andreas glaszewsky [...] villa durmowo.*

¹⁵ Por. przyp. 10.

¹⁶ AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 111, k. 26: *andrea[m] Glazewsky et kemthonis de vrchovo.*

¹⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 14, k. 147v: *Stanislaus Rudeczskij [...] villis et hereditatem Rudki et Scepi in districtu pozn[aniensi] [...] andree Glazewsj heredi in Slomowo [...] ve[n]didit.*

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże, k. 147v: *Andreas glazewsky heres in Slomowo [...] villaru[um] et hereditatu[m] Bogunyewo Neynawiszcz et Zalassowo.*

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże, Z. 20, k. 147: *andrea[s] vincentiu[s] et pert[us] fr[at]r[es] g[er]manes indivisos filios oim bone me[morie] Nobilis petri Slomowsky hered[es] in Glazewo.*

²⁴ Tamże, k. 152: *petrus andreas et alt[er] petrus filii olim Nob[il]is petri Slomowskij h[er]edes in Glazewo; Inny Piotr – syn Piotra z Głazewa wystąpił tylko w tej zapisce. Być może jest to po prostu pomyłka pisarza.*

²⁵ AA Poznań, ACC, ks. 61, k. 7v-8: *Johannem Zathomski et Andrea mac petrum utriumq[ue] g[er]manis filios nob[il]is olim petri heredis in Glaszewo dicti zathomsky nepotes heredes in Glaszewo.*

otrzymał decyzją sądu poznańskiego wwiązanie w dobra Andrzeja i jego braci w wysokości 30 grzywien²⁶. Zaś w 1487 razem z siostrą sprzedał Mikołajowi z Kluczewa połowę wsi Krzon i pół folwarku w Białym Jeziorze za 120 grzywien²⁷. Następnie w 1491 r. toczył spór z Piotrem, altarystą z Trzeciela²⁸, a trzy lata później zobowiązał się do zapłaty 10 florenów węgierskich na rzecz Mścicha z Durmowa, zaś do czasu wypełnienia tego zobowiązania zezwolił mu na połów ryb w jeziorze Wiele²⁹. Wtedy także starosta generalny wielkopolski nałożył 100 grzywien kary umownej między zwaśnionymi stronami, gdyby nie utrzymali pokoju³⁰. Wówczas również sędziowie polubowni pogodzili Andrzeja i Mścicha. Ten ostatni mógł łowić ryby w jeziorze Wiele i wyrąbywać drzewa w gajach w Durmowie, ale nie na sprzedaż. Nie miał za to praw do młyna i stawów³¹. Natomiast w 1496 r. Andrzej sprzedał temu Mścichowi młyn i jezioro Wiele w Głazewie za 30 florenów węgierskich z zastrzeżeniem prawa wykupu³².

W następnym roku sprzedał Urszuli Krasce 4 łany, dwie zagrody, młyn i jezioro Wiele w Głazewie za 50 florenów węgierskich, z możliwością wykupu³³. W tym też roku król Jan Olbracht zwolnił m.in. Andrzeja od obowiązku wyprawy wojennej dla pilnowania zamków i ziem wielkopolskich³⁴. Także wtedy monarcha podarował prawo do dóbr Głazewo i Durmowo, należących do Andrzeja, Mikołajowi Opalińskiemu, z powodu rzekomego zaniedbania wyprawy wojennej³⁵. W przyszłym roku król ponowił zwolnienie z obowiązku wyprawy wojennej³⁶. W 1499 r. Andrzej zakupił Skrzydlewę za 300 florenów węgierskich i 100 grzywien³⁷, zaś Marcin i Mikołaj Kretkowscy zobowiązali się do zapłaty 50 grzywien Andrzejowi i stryjowi Janowi za dokonane przez ich brata Hieronima zabójstwo Stanisława ze Słomowa³⁸.

W 1500 r. ponownie rozgorzał spór z Mścichem z Durmowa o jezioro Wiele. Andrzej twierdził, że jego oponent naruszył ugodę i wdarł się przemocą w to jezioro. Natomiast Mścich uważał, że jezioro to leży w Durmowie, a nie w Głazewie, ugody zaś nie było, co mieli sprawdzić woźny i podsędek poznański³⁹. W tym też roku sędziowie polubowni doprowadzili do

²⁶ AP Poznań, Poznań Z. 21, k. 21v: *andree vincentium et petrj filiorum olim bone me[morie] Nobil[is] petrj Słomowsky.*

²⁷ Por. przyp. 13.

²⁸ AA Poznań, ACC, ks. 68, k. 89: *andree de Glazewo.*

²⁹ Por. przyp. 2.

³⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 60, k. 1: *andrea[s] Glaszewsky.*

³¹ Tamże, k. 1-1v: *andream glazewsky.*

³² Tamże, Gr. 7, s. 198: *Andreas glaszewsky.*

³³ Tamże, Gr. 11, k. 190v: *Andreas glaszewsky.*

³⁴ MRPS, P. II, nr 717 (regest): *Andream Glaszewsky.*

³⁵ Tamże, nr 892: *Andrae Glazewsky.*

³⁶ Tamże, nr 1217: *Andream Glaszewsky.*

³⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 12, k. 49v-50: *Andree Schlomowsky.*

³⁸ Tamże, Gr. 62, k. 42: *Johannj Zathomskj et andree Glazewsky patruo eum Nepote g[er]manis.*

³⁹ Tamże, k. 76: *Andreas Galzewsky.*

ugody między Andrzejem i jego stryjem Janem, a Dobiesławem z Kaczkowa w procesie o części we wsiach Słomowo, Boguniewo i Szczytno⁴⁰. Wtedy także Jakub Rosnowski i Michał Prusimski poręczyli za niego i Mikołaja Zatomskiego, że będą oni żyć w zgodzie⁴¹. Jeszcze w tym roku oświadczył Małgorzacie Prusieckiej, że w ramach długu podaruje jej lub jej synowi wwiązanie w łań osobowy w Słomowie na sumę 4,5 grzywien i 6 florenów węgierskich⁴². Również wówczas został skwitowany przez Urszulę Krasnę z zapłaty połowy swojego długu⁴³. W następnym roku sprzedał Małgorzacie Przetockiej połowę Durmowa, młyn w Głazewie ze stawami i rzekami, jezioro Wiele za 100 florenów węgierskich z możliwością wykupu⁴⁴. Następnie w 1504 r. procesował się ze stryjem Janem o podział Słomowa, Boguniewa i Szczytna⁴⁵.

Dwa lata później toczył spór z synami tego Jana, Mikołajem i Piotrem⁴⁶ oraz z Andrzejem Skrzydlewskim⁴⁷, zaś w 1508 r. został skwitowany przez Sędziwoja Przetockiego z 40 grzywien⁴⁸ i Feliksa Oporowskiego z 46 grzywien⁴⁹. W tym też roku oprawił swoją żonę Małgorzatę w 150 grzywien posagu i wiana na połowach Słomowa i Szczytna⁵⁰. Natomiast jego teść, Maciej Gwiazdowski zobowiązał się zapłacić mu 93 grzywny tytułem posagu, a gdyby tego nie wypełnił, przejmie jego dług dla Bartłomieja, plebana w Słomowie, Wojciecha Gogoworka, altarzysty w Chrzypsku i Macieja Mileskiego, altarzysty w Rogoźnie⁵¹. Wtedy również Feliks z Oporowa zeznał, że Andrzej wypłacił mu 22 grzywien półgroszy, za które jego ojciec sprzedał Andrzejowi Oporowskiemu 2 łąny w Głazewie, na których siedzieli Bartosz Budyń i Mikołaj Biały⁵². Stwierdził też, że otrzymał 46 grzywien, za które ojciec Andrzeja sprzedał 3 łąny osobowe w Głazewie, na których siedzieli Bartłomiej *Boruy*, Paweł i Jakub *Doyek*⁵³. Skwitował także Macieja Gwiazdowskiego z 70 grzywien⁵⁴. Dnia 20 grudnia tego roku Łukasz Górka, starosta generalny Wielkopolski zatwierdził, odstąpienie Andrzejowi Głazewskiemu

⁴⁰ Tamże, k. 84: *andream Glazewsk et Jo[han]ne zathomskj*.

⁴¹ Tamże, k. 160: *andrea Szlomowsky*.

⁴² Tamże, Gr. 63, k. 69: *Andreas Glazewsky*.

⁴³ Tamże, k. 86: *andreas Szlomowsky*.

⁴⁴ AA Poznań, Dokumenty pergaminowe kapitulne, nr 178: *Andreas Glazewky*.

⁴⁵ AP Poznań, Poznań Z. 23, k. 74v: *andree Glazewsky*.

⁴⁶ Tamże, Gr. 65, k. 166v: *andream glazewsky*; k. 166v: *andream glazewsky*; k. 166v: *andream glazewsky*.

⁴⁷ Tamże, k. 165v: *andreas glazewsky*.

⁴⁸ Tamże, Gr. 66, k. 147v: *andreas Glazewsky*.

⁴⁹ AA Poznań, Dokumenty pergaminowe kapitulne, nr 199: *Andreas Glazewky*.

⁵⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 14, k. 10v: *Andreas Glazewsky heres in Glazewo*.

⁵¹ Por. przyp. 7.

⁵² AP Poznań, Poznań Gr. 66, k. 148: *andreas Glazewsky*; tamże, k. 148-148v: *andreas Glazewsky*.

⁵³ Tamże, k. 147-147v: *andree Glazewsky*.

⁵⁴ Tamże, k. 229v: *andreas Glazewsky heres in Słomowo*.

przez braci, Andrzeja i Piotra, dziedziców w Zatomiu ich działu dziedzicznego w Głazewie⁵⁵. Zaświadczył również, że Małgorzata, żona Jana Buszewskiego wspólnie ze swoimi krewnymi, skwitowała odbiór od Andrzeja Głazewskiego 100 florenów, zapisanych na połowie wsi Durmowo i na młynie w Głazewie⁵⁶. Wtedy także wdowa po Mścichu z Durmowa zeznała, że Andrzej spłacił 100 grzywien, które jej zmarły mąż zapisał na Durmowie⁵⁷. W tym jeszcze roku Piotr Pożarowski, Sędziwój Nojewski i Jan Przetocki poręczyli, że Andrzej z bratanicami swoimi zezna przed starostą, że Andrzej zadośćuczynił im 24 grzywien zysków i 24 grzywien szkód, jakie przysądzone na Głazewie Piotrowi Niałeckiemu oraz Szymonowi i Mikołajowi Pożarowski⁵⁸. Kupił także od braci stryjecznych z Zatomia ich części w Głazewie za 40 grzywien⁵⁹, a sprzedał swoje posiadłości w powiecie poznańskim Wojciechowi i Jakubowi z Gwiazdowa⁶⁰. Również w tym roku zamienił Durmowo i Głazewo na Białęcyn, należący do biskupstwa poznańskiego⁶¹, co potwierdził król Zygmunt Stary⁶².

W 1509 r. skwitował Andrzeja Janowica z części w Głazewie, która powinna mu przypaść w dziale z bratem Piotrem⁶³. Wtedy także spłacił 36 grzywien sumy głównej, od której należał się czynsz roczny w wysokości trzech grzywien na rzecz altarzysty Piotra z Wronek i jego altarii⁶⁴. Wówczas został wymieniony jako posiadacz w Uchorowie⁶⁵. W następnym roku został pozwany przez plebana kościoła parafialnego w Łęczcach o czynsz roczny w wysokości jednej grzywny, który zalega już 20 lat, natomiast Andrzej zaprzeczył, aby pleban miał kiedykolwiek jakieś prawa do czynszu⁶⁶. Wówczas został wymieniony razem z przysługującymi mu prawami jako kolator kościoła pw. Wniebowzięcia NMP w Słomowie⁶⁷. W 1511 r. wspólnie z braćmi Andrzejem i Piotrem procesował się o las i strugę w Boguniewie, które miał otrzymać,

⁵⁵ AA Poznań, Dokumenty pergaminowe kapitulne, nr 195: *Andras et petrus fres germani heredes de Zathom [...] et hereditate Glazewo*.

⁵⁶ Tamże, nr 196: *Andreas Glaschewsky*.

⁵⁷ Tamże, nr 197: *Andreas Glaschewsky*; AP Poznań, Poznań Gr. 66, k. 147v: *andreas Glazewsky*.

⁵⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 66, k. 147: *andree Glazewsky*.

⁵⁹ Tamże, Gr. 14, k. 36: *Andree Glazewsky*; tamże, Gr. 66, k. 149: *Andree Glazewsky*; AA Poznań, Dokumenty pergaminowe kapitulne, nr 198: *Andreas Glaschewsky*.

⁶⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 14, k. 35v: *Andreas Glazewsky*.

⁶¹ Tamże, k. 36v-37: *Andree Glazewsky*; AA Poznań, Dokumenty pergaminowe kapitulne, nr 200: *Andreas Glaschewsky*.

⁶² MRPS, P. IV/2, nr 8849 (regist): *Andrea Glaszewsky*; AP Poznań, Poznań Gr. 66, k. 146v: *andreas Glazewsky*; tamże, k. 146v-147: *andree Glazewsky*.

⁶³ AP Poznań, Poznań Gr. 66, k. 189v: *andrea Glazewsky*.

⁶⁴ AA Poznań, ACC, ks. 86, k. 139: *Andrea Glazowsky herede in mi[n]o[r]i Glazewo*.

⁶⁵ Por. przyp. 17.

⁶⁶ AA Poznań, ACC, ks. 87, k. 14v: *Andream Glazewsky herede in Glazewo*.

⁶⁷ *Liber beneficiorum dioecesis Posnaniensis anni 1510*, ed. J. Nowacki, [Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydawnictwa źródłowe komisji historycznej, T. X], Poznań 1950, s. 95-96: *Andreas Glazewsky habet tres mansos possessionatos et quinque desertos, incultos al(l)odium. Una taberna possessionata et due taberne deserte; habent per unum stadium agri*.

na mocy ugody zawartej z ich bratem Mikołajem⁶⁸. W tym też roku sprzedał Andrzejowi ze Słomowa część wsi Rudki i Szczepy za 74 grzywny⁶⁹. Kupił także od niego połowy wsi Boguniewo, Nienawiszcz, Zalasowo za 600 grzywien i łan w Złotnikach⁷⁰. W następnym roku zażądał, aby pleban Bartłomiej zrezygnował ze swojego ogrodu w Słomowie⁷¹. W 1513 r. toczył spór z plebanem z Białężyna⁷².

B.27.II.2. Andrzej ze Słomowa

Syn Pietrasza ze Słomowa i Katarzyny¹. Pisał się ze Słomowa², Szczytnik³, Nienawiszcz⁴, Zalasowa⁵ i Głazewa⁶. Miał brata Piotra⁷ oraz przynajmniej dwie siostry⁸. Miał dwie żony, Katarzynę z Sierakowa⁹ oraz Małgorzatę z Zatomia¹⁰. Z pierwszego małżeństwa miał syna Piotra¹¹, zaś z drugiego pięciu synów: Piotra z Głazewa¹², Mikołaja ze Słomowa¹³, Jana z

⁶⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 68, k. 107: *andreas Glazewsky heres in Schlomowo*.

⁶⁹ Tamże, Gr. 14, k. 147v: *andree Glazewskj heredi in Słomowo*.

⁷⁰ Tamże, k. 147v: *Andreas glazewsky heres in Słomowo*.

⁷¹ AA Poznań, ACC, ks. 88, k. 321v: *Andree Glazowsky*.

⁷² Tamże, ks. 89, k. 27: *Andree Glazowsky*.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. k. 57v: *petro andree filiis et filias petri olim Słomowski erga nicolau[m] dorotheam et katherina[m]*.

² Tamże, Z. 11, k. 142: *andreas de słomowo*.

³ AP Poznań, Poznań Z. 13, k. 188v: *Andrea[m] de Słomowo Sczithniky Nyenawiszcz Zalassowo et alyz om[ni]b[us] bonis*.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże, Z. 16, k. 229: *Andream de Słomowo de Sczithno de Nyenawiszcz et uterim de Glazewo*.

⁷ Tamże, Z. 3, k. 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Słomowo [...] petru[s] andre filiis et filias petri olim Słomowski*.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, Z. 7, k. 56v: *katherinam de Słomowo h[er]es conthoralis d[omi]ni andree h[er]es de ibid[em]*.

¹⁰ Tamże, Z. 15, k. 207: *Andrea Słomowsky et margaretham uxore ip[s]ius legitima*.

¹¹ Tamże, Z. 7, k. 109: *andream et petrum filiu[s] suu[s] h[er]edes de Słomowo*.

¹² Tamże, Z. 22, k. 121v-122: *Stanislai Słomowsky fili[us] Nobilis Andree Słomowski*; Piotr został w źródłach nazwany bratem Stanisława (tamże, Gr. 7, s. 414: *nobiles Nicolaus Joh[an]nes petrus Stanislau et Gerwarth fr[at]re[s] g[er]mani indivisi h[er]edes de Słomowa*), musiał być także synem Andrzeja. Matkę zaś – Małgorzatę – można ustalić po dziedziczeniu Zatomia przez potomków Andrzeja, które mu wniosła w posagu (P. Dembiński, *Słomowo*, [w:] SHGWP, T. IV, s. 545, przyp. 5: „O tym, że ten Piotr był synem Małgorzaty, drugiej ż. Andrzeja Słomowskiego, wnosić możemy z faktu, że dziedziczył w Zatomiu, dobrach, które Małgorzata wniosła swemu mężowi Andrzejowi”).

¹³ Tamże.

Zatomia¹⁴, Stanisława ze Słomowa¹⁵ i Gerwarda Andrzejowica ze Słomowa¹⁶. Posiadał Słomowo¹⁷, Szczytniki¹⁸, Nienawiszcz¹⁹, Zalasowo²⁰, Głazewo²¹ i Zatom²². Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy został w źródłach wymieniony jako syn Pietrasza w 1408 r.²³ W 1420 r., Dorota, żona Jana, skwitowała Andrzeja z części Słomowa i Szczytna²⁴, zaś w 1423 r. wystąpił w procesie żony Katarzyny, która spierała się ze swoją siostrą Femą o 6 grzywien²⁵. Jeszcze w tym roku toczył spory: z Małgorzatą z Sierakowa o 50 grzywien należnych jego żonie Katarzynie, córce Małgorzaty²⁶; z Marcinem z Kurnatowic o 9 grzywien²⁷ oraz z Ryskiem mieszczaninem poznańskim²⁸, zaś w 1424 r., ze swoją siostrą stryjeczną Katarzyną, żoną Tomasza z Gądek o podział Słomowa i Szczytna²⁹. Wtedy właśnie zasiadał w sądzie ziemskim poznańskim, gdzie rozstrzygał spór między Elżbietą, wdową po Wawrzyńcu, a jego dziećmi Janem, Sędziwojem, Piotrem i Dobrogostem oraz ich siostrami³⁰. Poręczył także za Wierzbietę z Rozbitka na sumę 8 grzywien³¹ i zastąpił w sądzie w Poznaniu Janusza z Sokolnik³². Sam zaś procesował się z Anną, żoną Dobrogosta z Kolna o jej oprawę³³; z Janem, mieszczaninem poznańskim³⁴ oraz z dziedzicem Nienawiszczy³⁵.

Dnia 27 maja 1428 r. król Polski Władysław Jagiełło nakazał zawiesić wszystkie sprawy Andrzeja, bowiem brał wówczas udział w wyprawie wielkiego księcia litewskiego na Nowogród Wielki³⁶. Jeszcze w tym roku miał wyznaczony termin sądowy z Dobrogostem Sierakowskim o 10 grzywien i drugie tyle z powodu jakiejś szkody³⁷. Poręczył także za Gerwarda z

¹⁴ Tamże

¹⁵ Tamże

¹⁶ Tamże

¹⁷ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 142: *andreas de slomowo*.

¹⁸ Por. przyp. 2.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Por. przyp. 6.

²² Por. przyp. 10.

²³ Por. przyp. 7.

²⁴ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 38: *andrey h[er]edy in Szlomowo*.

²⁵ Tamże, Z. 7, k. 56v: *katherinam de Slomowo h[er]es conthoralis d[omi]ni andree h[er]es de ibid[em]*.

²⁶ Tamże, k. 109: *andream et patrum filiu[s] suu[s] h[er]edes de Slomowo*.

²⁷ Tamże, k. 93: *andreas de Slomowo*.

²⁸ Tamże, k. 127v: *andreas de Slomowo*.

²⁹ Tamże, k. 158: *kath[er]ina conthoralis no[bili] Thome de lopuchowo [...] fratre suo andree de Slomowo*.

³⁰ Tamże, k. 168: *Andreas de Slomowo*.

³¹ Tamże, k. 169: *andree de Slomowo et perto suo filio legitimo*.

³² Tamże, k. 173: *andreas de Slomowo*.

³³ Tamże, Z. 8, k. 56v: *Andrea de Slomowo*.

³⁴ Tamże, k. 42v: *Andream de Slomowo*.

³⁵ Tamże, k. 18v: *andream de Slomowo*.

³⁶ KDW, T. IX, nr 1166: *strennuus Andreas de Slomowo*.

³⁷ WRS, T. I, nr 1275: *Andreas de Slomowo*.

Łopuchowa, iż dotrzyma on warunków umowy z synami *Czekna Krakwicza*³⁸. W następnym roku toczył spory: z Małgorzatą Jemielińską, żoną Bronisza³⁹; z Wincentym z Bielaw o 3 grzywny⁴⁰ oraz z Agnieszką, żoną mieszczanina poznańskiego Macieja⁴¹, zaś w 1432 r., z *Czurzydą* z Bielaw o 198 grzywien⁴² i z Piotrem z Obodrzycka⁴³. Zastąpił wtedy też w sądzie Małgorzatę Słomowską⁴⁴ oraz Barbarę i Dobrochnę, córki Mrocza z Łopuchowa, których był opiekunem⁴⁵. Z kolei w 1433 r. świadczył przy potwierdzeniu starosty generalnego Wielkopolski, w którym poświadczył, że Mikołaj ze Śliwna zamienił wymienione dobra z wojewodą kaliskim Andrzejem z Danaborza⁴⁶, a drugiego stycznia 1435 przy podobnym poświadczeniu, że opiekunowie Jana Dobiesławica Raczkowskiego sprzedali wieś Wolice Nasiłowi z Kierkowa⁴⁷. W tym roku procesował się także z Janem Rojewskim i Filką z Trzciela⁴⁸. Wtedy także wystąpił jako superarbiter w sporze Dobrogosta z Kolna z Mikołajem i Andrzejem dziedzicami Kamionny⁴⁹ i sprzedał Nienawiszcz z zastrzeżeniem prawa odkupu, Maciejowi z Boguniewa za 100 grzywien⁵⁰.

Natomiast w 1436 r. miał wyznaczony termin z braćmi z Soboty⁵¹, w którym zastąpił go wówczas jego domownik Tomasz⁵². W 1440 r. toczył spór w sądzie gnieźnieńskim z Januszem z Tuliszkowa⁵³, a w 1445 r. został zobowiązany do zapłaty 10 grzywien Teodorykowi Rzeszotarzewskiemu⁵⁴. Wtedy też sprzedał Szymonowi z Czekanowa Nienawiszcz, z zastrzeżeniem prawa wykupu za 160 florenów węgierskich⁵⁵. W 1446 r. wraz ze swoją drugą żoną Małgorzatą procesował się o granice między Kłosowicami i Zatomiem z Wincentym

³⁸ AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 134: *Andreas de Słomowo*.

³⁹ Tamże, k. 154v: *Andreas de Słomowo*.

⁴⁰ Tamże, k. 153: *Andream de Słomowo*; tamże, k. 181: *Andrea de Słomowo*.

⁴¹ Tamże, k. 190v: *Andreas de Słomowo*.

⁴² Tamże, Z. 11, k. 116-116v: *Andree de Słomowo*.

⁴³ Tamże, Z. 12, k. 23v: *Andreas de Słomowo*.

⁴⁴ Tamże, k. 1v: *Andreas Słomowsky*.

⁴⁵ Tamże, Z. 11, k. 142: *andreas de słomowo*; tamże, Z. 12, k. 14: *Andreas Słomowsky*; tamże, k. 119v: *Andreas de Schlomowo tamqua[m] tutor al[ia]s Opyekun Barbare et dobrochne de llopuchowo*; tamże, k. 127: *Andrea de Schlomowo tamq[uam] tutorem et Generosus Barbaram et Dobrochnam*; tamże, k. 152: *Andreas Słomowsky*; tamże, k. 166-166v: *Andreas Schlomowsky*; tamże, k. 213: *Andreas Schlomowsky*; tamże, k. 251v: *Andreas Schlomowsky*.

⁴⁶ KDW, T. IX, nr 1305: *Andrea de Schlonowo*.

⁴⁷ Tamże, T. X, nr 1381: *Andrea de Słomowo*.

⁴⁸ AP Poznań, Poznań Z. 13, k. 17: *Andream Schlomowsky*.

⁴⁹ Tamże, k. 49v: *Andream Słomowsky*.

⁵⁰ Tamże, Gr. 1, k. 89: *Andreas de Słomowo*.

⁵¹ Tamże, Z. 13, k. 197v: *andrea Słomowsky*.

⁵² Tamże, k. 188v: *Andrea[m] de Słomowo Sczithniky Nyenawiszcz Zalassowo et alys om[ni]b[us] bonis*.

⁵³ Tamże, Gniezno Z. 6, k. 17v: *andree de Słomowo*.

⁵⁴ Tamże, Kościan Z. 12, k. 724: *Andreas Gandcowski*.

⁵⁵ Tamże, Poznań Gr. 2, k. 212: *Andreas de Słomowo*.

Sierakowskim⁵⁶, a w 1448 r., już sam z Andrzejem z Dąbrówki o 90 grzywien szkód⁵⁷. W 1451 r., gdy został pozwany o zaległy od 6 lat czynsz z Zatomia, który wziął w posagu swej żony Małgorzaty, przez Pawła plebana w Łęczcach⁵⁸.

B.27.II.3. Anna, c. Jana z Zatomia

Córka Jana z Zatomia i jego żony Anny¹. Miała brata przyrodniego Piotra ze Słomowa² oraz czterech rodzonych: Piotra z Głazewa³, Mikołaja ze Słomowa⁴, Jana z Zatomia⁵, i Stanisława ze Słomowa⁶. Wyszła za mąż za Jana Ceradzkiego⁷. Posiadała Ceradz Nowy⁸, Zatom Stary⁹, Zatom Nowy¹⁰ oraz Boguniewo¹¹.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpiła w 1484 r., gdy została wyposażona przez ojca w wieś Zatom¹², a Jan Ceradzki zapisał jej po 150 grzywien wiana i posagu na połowie Ceradza Nowego¹³. Wtedy także razem z mężem Janem Ceradzkim skwitowała swego ojca Jana Zatomskiego z części po ojcu i matce w Zatomiu Starym i Nowym¹⁴. W 1504 r. Andrzej z Zatomia sprzedał jej ćwierć Boguniewa za 150 grzywien¹⁵.

⁵⁶ Tamże, Z. 15, k. 207: *Andrea Słomowsky et margaretham uxore ip[s]ius legitima.*

⁵⁷ Tamże, Z. 16, k. 229: *Andream de Słomowo de Szczithno de Nyenawiszcz et iterim de Głazewo.*

⁵⁸ AA Poznań, ACC, ks. 33, k. 28v: *Andrea[m] Schłomowsky [...] uxoris sue do[mi]ne margarethe.*

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 10, k. 9: *Johan[n]es Zathomssky [...] anna filiam sua.*

² Tamże, Z. 7, k. 109: *andream et petrum filiu[s] suu[s] h[er]edes de Słomowo.*

³ Por. B.27.II.2., przyp. 12.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, Gr. 10, k. 9: *Anna Consors l[egi]ttima Nob[i]lis Johan[n]is Czeraszky [...] cum Joahnnis et awunculo [...] habuit nowa et antiqua Zathomye.*

⁸ Tamże, k. 8v: *Johannes Czeraczssky cum Nobilis Joahne[m] Ceraczsky filius suo [...] in czeracz nowa villa [...] anne consorti p[rae]fati Johannis Czeraczsky [...] resignavit.*

⁹ Por. przyp. 7.

¹⁰ Tamże.

¹¹ AP Poznań, Poznań Gr. 13, s. 9: *Andreas Szłomowskj [...] tota[m] suam quartam sortem hered[ita]riam in villa Bogunyewo [...] Anne Czarczska al[ia]s Słomowska sororj sue g[er]mano et consorti Nob[i]lis Johannis Czeraczskj.*

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Por. przyp. 8.

¹⁴ Por. przyp. 7.

¹⁵ Por. przyp. 11.

B.27.II.4. Anna, c. Szymona z Boguniewa

Córka Szymona z Boguniewa i jego żony Elżki¹. Miała braci Jana z Boguniewa² Szymona z Boguniewa³ i Mikołaja z Boguniewa⁴. Wyszła za mąż za Andrzeja z Mylina⁵. Miała z nim synów Sędziwoja z Mylina⁶ i Jana z Mylina⁷. Posiadała Boguniewo⁸ i Grzybowo⁹.

W 1432 r. mąż zapisał jej 120 grzywien na wsi Grzybowo¹⁰ i przyjął w jej imieniu 60 grzywien należnych jej po rodzicach w Boguniewie¹¹.

B.27.II.5. Anna, ż. Jana z Zatomia

Nie jest znane pochodzenie Anny. Była żoną Jana ze Słomowa¹, z którym miała synów Andrzeja z Zatomia², Mikołaja Janowica ze Słomowa³ i Piotra Janowica ze Słomowa⁴ oraz córkę Annę⁵. Posiadała Głazewo⁶, Stary i Nowy Zatom⁷.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1469 r., gdy Jan zapisał jej po 200 grzywien posagu i wiana na połowie Głazewa oraz na połowach Starego i Nowego Zatomia⁸. Rok później, uposażył ją w 200 grzywien wiana i tyleż samo posagu na Zatomiu Starym i Nowym⁹.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 213: *Andreas myelnisky cu[m] [...] Anne uxor[is] sue l[egi]ttime [...] fratres extu[n]c ead[em] Anna [...] fratribu[s] [...] Simoni et Nicolao he[re]dibus in Bogunyewo sup[er] quo iam d[iu] Simon Bogunyewo.*

² AA Poznań, ACC, ks. 2, k. 45: *Bogunewsky cu[m] eiu[s] filio Jo[hannes]*; tamże, k. 44v: *helizabeth dzbanska et Joh[anni]s filius eiu[s] Bogunewsky.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Sędziwój był dowodnym bratem Jana (AP Poznań, Poznań, Gr. 9, k. 24: *Sandiwogius cum [...] Johanne [...] fr[at]r[e] suo g[er]mano indiviso*), a ten synem Andrzeja (*Metrica Universitatis*, T. 1, nr 63h/154: *Johannes Andree de Milino dioc. Poznaniensis 2 gr*), co oznacza, że i Sędziwój był synem Andrzeja i Anny.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 1.

⁹ AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 213: *Andreas filius dicti Sandiwogy de myelno debet [...] Anne uxori sue l[egi]ttime centum marcos cu[m] viginti marcos lat[orum] g[rossos] p[ra]g[n]en[si] monete sup[er] tota villa Grzybowa.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. przyp. 1.

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 41: *Johannes Slamowsky heres in Glaszewo [...] anne uxori legittime.*

² Tamże, Gr. 65, k. 276: *andreas Schlomowsky [...] et nob[is] Nicolaum et petrum g[er]manos indivisos heredes in Schlomowo [...] post mortem p[rae]fati p[at]r[is] sui et villo[rum] nob[is] Johannis Schomowsky legittime denoluite in villis et hered[ib]us Schlomowo boguniyewo Sczythno, Nyenawysz Zalassowo Nowa et Antiqwa Zathom et glazewo.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże Gr. 10, k. 9: *Johan[n]es Zathomssky [...] anna filiam sua.*

⁶ Tamże Gr. 8, s. 41: *Johannes Slamowsky heres in Glaszewo [...] hereditat[em] Glazewo In medietate Antiquae et Novae Zatham [...] anne uxori legittime [...] resignavit.*

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, k. 267: *Johannes heres in Zathom [...] Anne consorti legittime.*

B.27.II.6. Anna, ż. Piotra z Głazewa

Nie jest znane pochodzenia Anny. Była żoną Piotra z Głazewa¹, z którym miała synów: Andrzeja Piotrowica z Głazewa², Wincentego Piotrowica z Głazewa³ i Piotra Piotrowica z Głazewa⁴ oraz córkę Katarzynę Piotrównę⁵. Posiadała Głazewo⁶, Durmowo⁷, Stary Zatom⁸ i Nowy Zatom⁹.

W 1464 r. mąż zapisał jej po 150 grzywien posagu i wiana na połowach wsi Zatom Stary i Nowy oraz ćwierci Głazewa¹⁰. W 1470 r. ponowił ten zapis¹¹, a dwa lata uposażył ją w 200 grzywien na zapisanych Głazewie¹².

B.27.II.7. Dorota, ż. Gerwarda Andrzejowica ze Słomowa

Córka Jana z Knyszyna i jego żony Katarzyny¹. Miała męża Gerwarda Andrzejowica ze Słomowa², z którym doczekała się nieznannej z imienia córki³. Posiadała Słomowo⁴.

W 1470 r. Gerward, wspólnie z bratem Mikołajem poczynił dla Doroty pewne zapisy. Mikołaj zapisał 100 kóp groszy na 5 łanach folwarku i na dworze, a Gerward na połowie Słomowa z folwarkiem i dworem⁵. Wówczas posiadała dokument przysądżający jej 80 grzywien na dobrach Mikołaja Prusimskiego w Prusimiu, Kolnie i Bielsku, w które miała zostać wwiązana, lecz sprzeciwiła się temu Jadwiga, żona Mikołaja, bowiem miała zapisaną tam oprawę⁶. W 1471 r. Mikołaj Prusimski, w jej obecności, poręczył za braci jej męża⁷.

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 251: *petrus Słomowsky h[er]es in Zathom [...] anne [con]sorti.*

² Por. B.27.II.1., przyp. 1.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Katarzyna została nazwana w źródłach siostrą rodzoną Andrzeja z Głazewa – syna Piotra (por. B.27.II.1., przyp. 13), zatem należy ją uznać za córkę Andrzeja ze Słomowa.

⁶ AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 115: *petrum Glasewsky heres in Słomowo [...] hereditatem Gaszewo in districtu Pozn[aniensi] [...] anne uxori legitimo [...] dedit donavit et resignavit.*

⁷ Tamże.

⁸ Tamże, Gr. 6, s. 251: *petrus Słomowsky h[er]es in Zathom [...] antiqua et nowa Zathomye [...] anne [con]sorti sue donavit et resig[navit].*

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. przyp. 6.

¹² AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 267: *Petrus Słomowski heres in Glaszewo [...] anne uxor legitime.*

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 109: *Dorothea relicta olim bonememorie nobilis Gyervardi Słomowsky filie G[e]n[er]osi Johannes knyschinsky.*

² Tamże, Gr. 8, s. 111: *Nicolaus Słomowsky Plebanus h[er]es in Nyenawyscz et Gyervard de Słomowa [...] quinq[ue] [...] Mansos sue tale allodio cum curia medietate latus marcis et Gyervardus in et Sup[er] tota medietate sua ville et herediat[te] Słomowo [...] Dorothee Gyervardus consotri sue legitime.*

³ Tamże, Gr. 57, k. 89v-90: *Dorothea r[e]licta olim Nob[i]lis Gyervad et filia ip[s]ius.*

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Tamże.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Por. przyp. 3.

B.27.II.8. Elżka, ż. Szymona z Boguniewa

Nie jest znane pochodzenie Elżki. Była żoną Szymona z Boguniewa¹, z którym miała synów Jana z Boguniewa² Szymona z Boguniewa³ i Mikołaja z Boguniewa⁴ oraz córkę Annę⁵.

W źródłach pojawiła się pierwszy raz w 1404 r., gdy sąd ziemski w Poznaniu, w wyniku procesu ze Sławnikiem ze Starego, zachował ją przy oprawie wdowiej⁶. W 1406 r. wspólnie z synem Janem, toczył spór z oficjałem Janem⁷.

B.27.II.9. Gerward Andrzejowic ze Słomowa

Syn Andrzeja ze Słomowa i Małgorzaty z Zatomia¹. Pisał się ze Słomowa². Miał brata przyrodniego Piotra ze Słomowa³ oraz czterech rodzonych: Piotra z Głazewa⁴, Mikołaja ze Słomowa⁵, Stanisława ze Słomowa⁶ i Jana z Zatomia⁷. Miał żonę Dorotę⁸, z którą doczekał się nieznaną z imienia córki⁹. Posiadał Słomowo¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy pojawił się w źródłach w 1464 r., gdy razem z braćmi toczył spór z Janem Jordanowskim¹¹. Sprzedał mu 7 łanów w Nienawiszczu z jeziorem za 130 grzywien¹². W 1470 r. zapisał swojej żonie Dorocie po 100 kóp groszy posagu i wiana na połowie Słomowa z folwarkiem i dworem¹³. Wtedy także razem z braćmi Stanisławem i Mikołajem, zobowiązał się oddać braciom Jordanowskim 20 grzywien¹⁴.

¹ KZP, nr 1860: *Elzkam relictam Symonis de Bogunewo*.

² Por. B.27.II.4., przyp. 2.

³ Tamże, przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Por. przyp. 2; AA Poznań, ACC, ks. 2, k. 46: *d[omi]n[am] de Bogunewo et e[ius] filiu[s]*.

¹ Por. B.27.II.2., przyp. 12.

² AP Poznań, Poznań Z. 18, k. 76v: *Johan[n]e[m] et Nicolae[m] de Szlomowo*.

³ Tamże, Z. 7, k. 109: *andream et petrum filiu[s] suu[s] h[er]edes de Słomowo*.

⁴ Por. B.27.II.2., przyp. 12.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. B.27.II.7., przyp. 2.

⁹ AP Poznań, Poznań Gr. 57, s. 89v-90: *Dorothea r[e]licta olim Nob[i]lis Gyerwad et filia ip[s]ius*.

¹⁰ Por. przyp. 4.

¹¹ AP Poznań, Poznań Z. 18, k. 49: *Nicolaus Johan[n]es petru[s] et Gerward et Stanislaw[s] h[er]ede de Słomyowo*; k. 76v: *Nicolae[m] et Johan[n]e[m] de Słomowo*.

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Por. przyp. 8.

¹⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 57, k. 53: *Nicolas me[mo]rie nob[i]lis Gyerwad[us] et Stanislaus fr[at]res g[er]mani de Szlamowo*.

B.27.II.10. Gerward ze Słomowa

Nie jest znane pochodzenie Gerwarda. Miał nieznanego z imienia brata¹. Pisał się ze Słomowa². Miał synów: Pietrasza ze Słomowa³, Żegotę z Łopuchowa⁴, Macieja z Boguniewa⁵ i Szymona z Boguniewa⁶. Posiadał Słomowo⁷. Pełnił urząd podłowczego poznańskiego⁸ i tamtejszego stolnika⁹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w dniu 8 kwietnia 1361, gdy toczył spór z opatem klasztoru w Obrze¹⁰. Jedenastego kwietnia 1364 r. udzielono mu z kolei zupełnego odpuszczenia grzechów na wypadek śmierci¹¹. Dnia 24 stycznia 1369 r. Przeclaw z Gułtów w obecności Gerwarda zaświadczył, że Mikołaj z Potrzonowa zastawił wieś Przesieka Adelardowi z Dziadkowa¹², a 26 czerwca 1370 r. zatwierdził sprzedaż wójtostwa w Nowej Wsi pod Obornikami przez niejakiego Egidiasza¹³. Dnia 25 lipca 1372 r. świadcował przy potwierdzeniu nadania wójtostwa w Tłukawach niejakiemu Mikołajowi¹⁴, podobnie jak i 4 stycznia 1374 r. przy zaświadczeniu darowizny mieszczanina inowrocławskiego dla tamtejszego klasztoru franciszkanów¹⁵. W 1375 Gerward dowodził obroną Gniewkowa przed napadem Ulryka von Osten, ale po poddaniu się tamtejszych mieszczan i podpaleniu zamku, również się poddał i dostał się w niewolę. Wykupił go z niej Sędziwój z Szubina¹⁶.

Następnie, 27 maja 1378 r., Domarat z Pierzchna, w obecności Gerwarda, poświęcał podział dóbr między Stefanem i Wojciechem z Trłaga¹⁷. Dnia 25 lutego 1388 r. był asesorem w sądzie poznańskim¹⁸, a 26 marca tego roku procesował się Januszem Skoraczewskim o 20

¹ Wiadomo, że posiadał brata (por. A.V.2., przyp. 57), ale nie znamy jego imienia. Dziedzicem w Słomowie był jakiś *Pzrosna* (KDW, T. III, nr 1472: *Pzrosna heres de Słomowo*), lecz nie wiadomo czy można go (ją?) utożsamić z bratem stolnika poznańskiego.

² BP, T. II: 1342-1378, ed. I. Sułkowska-Kurasiowa, S. Kuraś, Romae 1985, nr 1286 (regest): *Gherwardo de Słomowo*.

³ Lekszycki, Bd. I, nr 510: *Petrasio Gerwartowycz, herede de Słomowo*.

⁴ Por. A.VI.3., s. 212.

⁵ Por. B.27.I., przyp. 2.

⁶ WRS, T. I, nr 337: *Simon Bogunefski, item Petrassius frater ipsius in Słomowo*; Co ciekawe, nie jest zaznaczone tutaj pokrewieństwo i z ich ojcem, Gerwardem ze Słomowa, mimo iż występuje na tej zapisce.

⁷ KDW, T. III, nr 1450: *Gerwarth heredem de Szłomowo*.

⁸ *UrządnicyWp*, s. 149, nr 424.

⁹ Tamże, s. 154, nr 468.

¹⁰ Por. przyp. 7.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² KDW, T. XI, nr 1742: *Bernardo subvenatore Posnaniensibus*.

¹³ Tamże, T. III, nr 1637: *Gerwardo subvenatore*.

¹⁴ Tamże, nr 1673: *Gervardo subvenatore Poznaniensi herede de Słomowo*.

¹⁵ AP Bydgoszcz, Klasztor Franciszkanów w Inowrocławiu, sygn. 6\435\0\1, k. 10-11: *Gervardus bugrabijs seu castellanus Gnevocviensis et Juvenis Vladislaviensis ac dapifer Poznaniens[is]*.

¹⁶ Por. A.V.2., przyp. 57.

¹⁷ KDW, T. VI, nr 258: *Gewardo dapifero*.

¹⁸ Lekszycki, Bd. I, nr 417: *Gervardo, dapifero*.

grzywien z tytułu poręki za *Zenwicza*¹⁹. Zaś 12 maja tego roku przegrał rozprawę z Andrzejem Gryżyńskim. Sąd nakazał, by wypłacił mu 10 grzywien, a w sprawie o 40 grzywien szkody sąd wyznaczył nowy termin²⁰. Dziesięć dni później toczył spór z Sędziwojem Psarskim o 40 grzywien²¹, a w 1389 r. z Janem Lutkowskim²². Dnia 23 sierpnia 1390 r. był rozjemcą w sprawie między Janem Lindą, mieszczaninem poznańskim i Jaśkiem z Soboty²³. Natomiast 26 marca 1395 r., świadczył w procesie jakiegoś pana Bloszegiewskiego z matką Stefana Skóry²⁴. Szóstego kwietnia 1396 r. Gerward raz ze swym synem Pietraszem, powiększył majątek kościoła pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny w Słomowie, czyniąc nadania dla tamtejszego plebana²⁵. Zaś 3 lipca 1397 r. był obecny przy sprawie Zofki z Mikołajem i *Malq*²⁶.

B.27.II.11. Jan z Boguniewa

Syn Szymona z Boguniewa i jego żony Elżki¹. Pisał się z Boguniewa². Miał braci: Szymona z Boguniewa³ i Mikołaja z Boguniewa⁴ oraz siostrę Annę⁵. Posiadał Boguniewo⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1406 wspólnie z rodzicami toczył spór z oficjałem Janem⁷, a w 1418 r. już sam miał wyznaczony termin sądowy z dziedzicem Margonina⁸.

¹⁹ Tamże, nr 336: *Gervardus dapifer*; tamże, nr 363: *Gervardum, dapiferum Poznaniensem*.

²⁰ Tamże, nr 352: *Gervard, dapiferum*.

²¹ Tamże, nr 414: *Gervardo, dapifero Poznaniensi*.

²² Tamże, nr 564: *Gerwart Słomofski*.

²³ Tamże, nr 830: *[Ge]rwardo de Słomowo*.

²⁴ Tamże, nr 2186: *Gerwart, stolnik*.

²⁵ KDW, T. III, nr 1968: *Gervardus dapifer Poznaniensis, heres in Szłomowo*; Być może wystąpił także trzy dni później w Gnieźnie. Na dyplomie z tego dnia wpisany został inny stolnik niż Gerward (KDW, T. III, nr 1969: *Stephano Scora dapifero Poznaniensi*), lecz wydawca tego dokumentu w uwagach dodaje: „Przed dapifer Poznaniensis, wypuszczonem jest w powyższym tekście imię tegoż Gervardus”. Możliwe zatem, że Stefan nie był jeszcze stolnikiem, bowiem trzeciego lipca 1397 r. (por. przyp. 26) Gerward jeszcze się tytułował stolnikiem.

²⁶ Lekszycki, Bd. I, nr 2508: *Gervardus in Słomowo dapifer*.

¹ Por. B.27.II.4., przyp. 2.

² Tamże.

³ Tamże, przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże, przyp. 2.

⁷ Tamże; AA Poznań, ACC, ks. 2, k. 46: *d[omi]n[am] de Bogunewo et e[ius] filiu[s]*.

⁸ AP Poznań, Poznań Z. 5, k. 81v: *Johannem de Bogunewo*; tamże, k. 86v: *Johannem de Bogunewo*.

B.27.II.12. Jan z Zatomia

Syn Andrzeja ze Słomowa i Małgorzaty z Zatomia¹. Pisał się ze Słomowa² i Zatomia³. Miał brata przyrodniego Piotra ze Słomowa⁴ oraz czterech rodzonych: Piotra z Głazewa⁵, Mikołaja ze Słomowa⁶, Stanisława ze Słomowa⁷ i Gerwarda Andrzejowica ze Słomowa⁸. Miał żonę Annę⁹, z którą miał synów Andrzeja z Zatomia¹⁰, Mikołaja Janowica ze Słomowa¹¹ i Piotra Janowica ze Słomowa¹² oraz córkę Annę¹³. Posiadał Słomowo¹⁴, Głazewo¹⁵, Stary¹⁶ i Nowy Zatom¹⁷, Boguniewo¹⁸, Szczytniki¹⁹, Zalasowo²⁰, Nienawiszcz²¹, Durmowo²² i Witkówki²³. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy pojawił się w źródłach w 1464 r., gdy razem z braćmi toczył spór z Janem Jardanowskim²⁴. Sprzedał mu wtedy też 7 łanów w Nienawiszczu z jeziorem za 130 grzywien²⁵. Dwa lata później procesował się z dziedzicami Budziszławia²⁶. Zaś w 1469 r. zapisał swojej żonie Annie po 200 grzywien posagu i wiana na połowie Głazewa oraz na połowach Starego i Nowego Zatomia²⁷. Następnie w 1471 r. Mikołaj Prusimski poręczył za Jana i jego braci²⁸. W tym jeszcze roku także zalegał z podatkiem królewskim²⁹. Natomiast w 1472 r.

¹ Por. B.27.II.2., przyp. 12.

² AP Poznań, Poznań Z. 18, k. 76v: *Johan[n]e[m] et Nicolae[m] de Szlomowo.*

³ Tamże, Z. 21, k. 19v: *Johan[n]es Słomowsky h[er]es in Szathom de Szathom.*

⁴ Tamże, Z. 7, k. 109: *andream et petrum filiu[s] suu[s] h[er]edes de Słomowo.*

⁵ B.27.II.2., przyp. 12.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 41: *Johannes Slamowsky heres in Glaszewo [...] anne uxori legitimme.*

¹⁰ Por. B.27.II.5., przyp. 2.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ AP Poznań, Poznań Gr. 10, k. 9: *Johan[n]es Zathomssky [...] anna filiam sua.*

¹⁴ Tamże, Z. 18, k. 76v: *Nicolae[m] et Johan[n]e[m] de Słomowo.*

¹⁵ Tamże, Gr. 8, s. 41: *Johannes Slamowsky heres in Glaszewo [...] In medietate Antique et Novae Zatham [...] resignavit.*

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże, s. 316: *Nicolaus Johannes petrus et Stanislaus fr[at]res germiani indivisi heredes in Słomowo [...] villa Zalasowo et Nawiszcz [...] r[e]signavit.*

²¹ Tamże.

²² Tamże, Gr. 10, k. 104v: *durmowo [...] quam habuit a Nob[i]li Johanne Słomowski.*

²³ Tamże, Gr. 9, k. 155v: *villa Wythkowky [...] nob[i]li Johan[n]i Słomowsky h[er]edem in Zathomye [...] resignavit.*

²⁴ Por. B.27.II.9., przyp. 11.

²⁵ Por. przyp. 1.

²⁶ AP Poznań, Poznań Z. 18, k. 76v: *Johan[n]e[m] et Nicolae[m] de Szlomowo; tamże, k. 148v: Nicolau[s] et Johanne[s] fr[at]re[s] suu[s] germanu[s].*

²⁷ Tamże, Gr. 8, s. 41: *Johannes Slamowsky heres in Glaszewo.*

²⁸ Tamże, Gr. 57, k. 89v-90: *Nicolau[s] plebanus et he[re]dem in Szlomowo et Johanne[s] petrus et Stanislau[s] fr[at]res g[er]manos he[re]des in ibid[em].*

²⁹ Tamże, k. 130v: *Joh[a]nn[e]s et Stanislau[s] h[er]edem de Schlomowo.*

wspólnie z braćmi sprzedał Zalasowo i Nienawiszcz Jakubowi Gorzewskiemu za 400 grzywien z możliwością prawa wykupu³⁰ oraz dokonał zamiany z Piotrem³¹, w wyniku której otrzymał Zatom Stary i Nowy, na których to zapisał swej żonie Annie po 200 grzywien posagu i wiana³². W 1482 r. kupił od Mikołaja Jaszковского Witkówki za 200 grzywien³³, a rok później razem z bratankami Andrzejem i Piotrem, został pozwany przez Bartłomieja, wikariusza kościoła parafialnego w Łęczcach o czynsz w wysokości grzywny³⁴. W 1484 r. Jan przekazał Janowi Ceraadzkemu prawo do wsi Zatom jako wyposażenie swej córki Anny³⁵, natomiast rok później zobowiązał się do uwolnienia Dobiesława Rozbickiego z poręki wobec Jakuba Gorzewskiego³⁶. Jeszcze w tym roku, procesował się z Salomonem Watą z Debrzna³⁷, a Michał i Maciej, synowie Mikołaja Prusimskiego toczyli spór z Janem Gorzewskim o poręczenie za Jana i jego braci³⁸.

W 1488 r. sprzedał Wojciechowi z Pakosławia 2 grzywny czynszu rocznego od 24 grzywien półgroszy na połowie Zatomia, wolnej od oprawy swej żony, z możliwością wykupu³⁹. Rok później został wspomniany jako były posiadacz Durmowa⁴⁰, zaś w 1495 r. podarował synowi Andrzejowi część Szczytnik, uzyskaną po zmarłych braciach Mikołaju i Gerwardzie⁴¹. Później, w 1497 r., razem z bratem Stanisławem dokonał podziału dóbr po ich zmarłym bracie Gerwardzie. Jan otrzymał 8 części wsi Słomowo i Szczytno wraz z dwoma łanami, karczmą oraz zagrodą⁴². W 1499 r. procesował się z mieszczaninem poznańskim Janem Hermanem o 2 grzywny czynszu⁴³ i nie dopuścił do ciężenia ze swych dóbr⁴⁴. Rok później sprzedał Mikołajowi z Opalenicy Zatom Nowy za 110 grzywien półgroszy z możliwością prawa odkupu⁴⁵ i 4 łany w Zatomiu Starym Wincentemu Pniewskiemu za 50 grzywien⁴⁶. Jeszcze w tym roku

³⁰ Tamże, Gr. 8, s. 316: *Nicolaus Johannes petrus et Stanislaus fr[at]res germiani indivisi heredes in Słomowo [...] villa Zalasowo et Nawiszcz [...] r[e]signavit.*

³¹ Tamże, s. 267: *Johannes Slamowsky heres in Glazewo.*

³² Tamże, s. 267: *Johannes heres in Zathom.*

³³ Tamże, Gr. 9, k. 155v: *Johan[n]i Słomowsky h[er]edem in Zathomye.*

³⁴ Por. B.27.II.1., przyp. 25.

³⁵ AP Poznań, Poznań Gr. 10, k. 9: *Johan[n]es Zathomssky.*

³⁶ Tamże, Z. 21, k. 18v: *Nicolaus et Johan[n]es fr[at]er g[er]mani h[er]edes in Slamowo.*

³⁷ Tamże, k. 19v: *Johan[n]es Słomowsky h[er]es in Szathom de Szathom.*

³⁸ Tamże, k. 25v: *Nobilibus Nicolao Słomowsky pl[e]b[an]o Johan[n]e petro et Stanislaio fra[tri]bus germanis h[er]edibus de Słomowo.*

³⁹ Tamże, Gr. 10, k. 99: *Johan[n]es Słomowsky heres in Zathom.*

⁴⁰ Tamże, k. 104v: *durmowo [...] quam habuit a Nob[il]i Johanne Słomowski.*

⁴¹ Tamże, Gr. 7, s. 83v-84: *Joannes heres in Zathom.*

⁴² Tamże, Gr. 59, k. 265v: *Joannes Szłomowszky heres in Zathom et Stanislaus Słomowszky fratres germani.*

⁴³ Tamże, Gr. 63, k. 9: *Johannis Szłomowsky heredes in Zathom.*

⁴⁴ Tamże, Gr. 62, k. 32v: *Johannis Szłomowsky heredes in Zathom.*

⁴⁵ Tamże, Gr. 11, k. 208v: *Joannis Zathomsky.*

⁴⁶ Tamże, Gr. 12, k. 24v: *Johannis Zathomsky; 62, k. 9v: Johannes Szłomowsky heres in Zathom.*

scedował 9,5 grzywny długu na rzecz Katarzyny z Oporowa i zastawił jej 1,5 łanu sołectwa w Głazewie⁴⁷ oraz zobowiązał się dać synowi Andrzejowi ćwiartkę dóbr we wsiach Słomowo, Boguniewo, Szczytno, Nienawiszcz i Zalasowa, wraz z dworem w Boguniewem⁴⁸. Także wtedy Marcin i Mikołaj Kretkowscy zobowiązali się do uiszczenia mu 50 grzywien za dokonane przez m.in. Jana, zabójstwo zmarłego ich brata Hieronima⁴⁹.

W 1500 r. Jan podarował synowi Andrzejowi prawo patronatu w Słomowie oraz część folwarków w Słomowie i Boguniewie⁵⁰, a ten skwitował go ze wspomnianych dóbr, a także z działów w Zatomiu Starym i Nowym, Durmowie i Głazewie⁵¹. Sprzedał wtedy też Mikołajowi Opalińskiemu Nowy Zatom i inne dobra za 100 grzywien⁵². W tym też roku doszło do ugody z Dobiesławem Raczkowskim o części we wsiach Słomowo, Boguniewo i Szczytno, które przekazał niegdyś temu ostatniemu Stanisław ze Słomowa. Sędziowie orzekli, że Jan z synem Andrzejem mają mu zapłacić 110 grzywien półgroszy⁵³. Jeszcze w tym roku razem z bratankiem Andrzejem z Głazewa, synem Piotra, podzielił dobra po zmarłych braciach Jana. On sam otrzymał połowę Słomowa, Boguniewa, Szczytna, Nienawiszcza i Zalasowa, połowę dworu w Słomowie oraz ogród i sad w Boguniewie⁵⁴. Wtedy też synowie Jana, Andrzej i Mikołaj skwitowali ojca z dóbr w Słomowie, Boguniewie, Szczytnie, Nienawiszczu i Zalasowie⁵⁵. Jeszcze w tym roku, razem z Andrzejem Głazewskim skwitował Marcina i Mikołaja Kretkowskich z 50 grzywien⁵⁶, zaś Mikołaj Opaliński zeznał, że Jan zapłacił mu 80 grzywien, które ciążyły na Nowym Zatomiu oraz na jeziorze Barlino⁵⁷. Mikołaj skwitował też Jana z synem Mikołajem ze 100 kóp grzywien⁵⁸. Procesował się wówczas z Małgorzatą Prusiecką o 4 grzywny i 6 florenów węgierskich⁵⁹. W 1502 r. został wspomniany jako wuj Małgorzaty Orzeszkowskiej⁶⁰, a dwa lata później toczył spór z bratankiem Andrzejem z Głazewa o podział Słomowa, Boguniewa i

⁴⁷ Tamże, Gr. 62, k. 42v: *Johannes Zathomsky*.

⁴⁸ Tamże, k. 37: *Johannes Szlomowsky heres in Zathomye*.

⁴⁹ Tamże, k. 26v: *Johannes Zathomsky*; tamże, k. 42: *Johannij Zathomsky*; tamże, Gr. 63, k. 26: *Johannis Johannis Zathomsky*.

⁵⁰ Tamże, Gr. 12, k. 72v: *Johannis Zatomsky*.

⁵¹ Tamże, Gr. 62, k. 85v: *Johannes Zathomsky*.

⁵² Tamże, Gr. 12, k. 76v-77: *Johannes Zatomsky*; tamże, Gr. 63, k. 46v: *Nicolaus et Andreas fr[at]r[es] g[er]mani filii Nob[il]is Johannis Zathomsky*.

⁵³ Tamże, Gr. 62, k. 84: *andream Glazewskij et Jo[han]ne Zathomsky*; tamże, Gr. 63, k. 42: *Johannij Zathomsky*; tamże, k. 72: *Johannem Zatomskij*.

⁵⁴ Tamże, Gr. 12, k. 76v: *Johannes Szlomowsky heres in Zathom*.

⁵⁵ Tamże, Gr. 62, k. 71v: *Joannes Zathomsky*.

⁵⁶ Tamże, k. 151: *Johannes Zathomsky*.

⁵⁷ Tamże, k. 75v-76: *Joanis Zathomsky*.

⁵⁸ Tamże, Gr. 63, k. 54: *Johannes Zathomsky*.

⁵⁹ Tamże, k. 38: *Johannes Zathomsky heres in Szlomowo*; tamże, k. 88: *Johannem Zathomsky heres in Szlomowo*.

⁶⁰ Tamże, Gr. 12, k. 212v: *Johannem Slomowsky avunculum*.

Szczytna⁶¹. Wtedy także synowie Jana zostali wwiązani w ćwierć wsi Boguniewo, Słomowo, Szczytno, Nienawiszcz, Zalasowo oraz całe oba Zatomie⁶².

B.II.27.13. Katarzyna, c. Piotra z Głazewa

Córka Piotra z Głazewa i jego żony Anny¹. Miała braci Andrzeja Piotrowica z Głazewa², Wincentego Piotrowica z Głazewa³ oraz Piotra Piotrowica z Głazewa⁴. Posiadała Krzon⁵.

W 1487 r. razem z bratem Andrzejem sprzedał Mikołajowi z Kluczewa połowę wsi Krzon i pół folwarku w Białym Jeziorze za 120 grzywien⁶.

B.27.II.14. Katarzyna ze Słomowa, ż. Andrzeja ze Słomowa

Córka Małgorzaty z Sierakowa i Bieniaka z Sierakowa¹. Pisała się ze Słomowa². Miała siostrę Femę³ oraz braci Dobrogosta⁴ i Bieniaka⁵. Miała męża Andrzeja ze Słomowa⁶, z którym miała syna Piotra⁷. Posiadała Słomowo⁸.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1422 r., gdy procesowała się ze swoją siostrą Femą o 6 grzywien⁹. Jeszcze w tym roku Andrzej ze Słomowa, w jej imieniu procesował się z Małgorzatą z Sierakowa o 50 grzywien należnych Katarzynie¹⁰.

⁶¹ Tamże, Z. 23, k. 74v: *Johannes Slomowsky heres in Zathom*.

⁶² Tamże, Gr. 64, k. 200v: *Johannes Zathomsky*.

¹ Katarzyna została nazwana siostrą Andrzeja z Głazewa (por. B.27.II.1., przyp. 13), który z kolei był synem Piotra z Głazewa (tamże, przyp. 1). Oznacza to, że i Katarzyna była jego córką.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 109: *margarethe de szyracowo [...] kath[er]inam filie sue*; WRS, T. I, nr 1163: *Petrus de Slomowo [...] Margorzata Piotrowa babka Bieniakowa*.

² AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 32v: *Kath[er]inam de Slomowo*.

³ Tamże, Z. 8, k. 40: *margaretha de Scheracowa conthoralis oliam Benaskonis de ibid[em] [...] ffema[m] flia[m] eius*; Fema jako córka Małgorzaty i Bieniaka musi być siostrą Katarzyny.

⁴ KDW, T. V, nr 124: *Dobrogost z Sierakowa wraz z swymi synowcami Dobrogostem i Benakiem, synami s. p. Benaka z Sierakowa*.

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 56v: *katherinam de Slomowo h[er]es conthoralis d[omi]ni andree h[er]es de ibid[em]*.

⁷ Tamże, k. 109: *andream et petrum filiu[s] suu[s] h[er]edes de Slomowo*; Andrzej miał również drugą żonę, Małgorzatę, ale występuje ona źródłowo dopiero w 1446 r., przeto Piotr, pojawiający się w latach 1423-1424 musiał być synem Katarzyny.

⁸ Tamże, k. 32v: *Kath[er]inam de Slomowo*.

⁹ Tamże, k. 56v: *katherinam de Slomowo h[er]es conthoralis d[omi]ni andree h[er]es de ibid[em]*.

¹⁰ Tamże, k. 109: *margarethe de szyracowo [...] kath[er]inam filie sue*.

B.27.II.15. Katarzyna, ż. Macieja z Boguniewa

Nie jest znane pochodzenie Katarzyny. Była żoną Macieja z Boguniewa¹. Posiadała Boguniewo².

W 1449 r. została uposażona przez męża w 100 grzywien posagu i wiana na połowie Boguniewa³.

B.27.II.16. Katarzyna, ż. Pietrasza ze Słomowa

Nie jest znane pochodzenie Katarzyny. Jej mężem był Pietrasz ze Słomowa¹. Miała z nim dwóch synów: Piotra² i Andrzeja³ oraz przynajmniej dwie nieznanne z imienia córki⁴.

W źródłach pojawiła się tylko raz, mianowicie w 1408 r. razem z synami i córkami toczyła proces z Mikołajem, Dorotą i Katarzyną Żegocicami⁵.

B.27.II.17. Małgorzata z Gwiazdowa, ż. Andrzeja Piotrowica z Głazewa

Córka Macieja Gwiazdowskiego¹. Pisała się ze Słomowa² i Gwiazdowa³ Miała braci Andrzeja z Gwiazdowa⁴ i Marcina z Gwiazdowa⁵. Miała męża Andrzeja Piotrowica z Głazewa⁶, z którym miała synów Jerzego⁷ i Andrzeja⁸. Posiadała Gwiazdowo⁹, Sokolniki¹⁰, Jady¹¹ i Słomowo¹².

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 3, s. 83: *mathias h[er]es de Bogunyewo [...] ville Bogunyewo [...] centu[m] marc[orum] rog[atu] dot[e] al[ia]s poszagno et centu[m] marc[orum] rog[atu] dotallice[m] al[ia]s wyanya Generose d[omi]ne katherine uxori sue legitim[e] [...] resign[av]it.*

² Tamże.

³ Tamże.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Słomowo.*

² Tamże, k. 57v: *petru[s] andre filiis [...] petri olim Słomowski.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, k. 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Słomowo c[on]t[r]a suam l[itte]ram donac[i]onis i[n] p[ro] h[abe]t sup[er] Słomowo erga Nicolau[m] dorotheam katherinam pueris zegothe; tamże, k. 57v: petro andree filiis et filias petri olim Słomowski erga nicolau[m] dorotheam et katherina[m].*

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 14, k. 10v: *Andreas Glazewskj heres in Glazewo [...] margarethe Consorti sue legitim[e] et filie Nob[il]is mathie gwyasdowskj.*

² Tamże, Gr. 66, k. 258v-259: *margarethe Słomowska.*

³ Tamże, k. 258v-259: *margaretha gwyasdowska Consors nob[il]is andree Glazewskj he[re]dem is Słomowo legitima marti[n]um suum p[re]fatum et Andreas gwyasdowski [...] fratrem suum.*

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.27.II.1., przyp 7.

⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 69, k. 333v: *Andreas et Georgius filii olim Andree Glazewskj ac Margaretha relictam olim Andree Glazewskj.*

⁸ Tamże.

⁹ Por. przypp. 3.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Por. B.27.II.1., przyp 7.

W 1508 r. została oprawiona przez męża w 150 grzywien posagu i wiana na połowie Słomowa¹³. Natomiast jej ojciec, Maciej Gwiazdowski zobowiązał się zapłacić Andrzejowi 93 grzywny tytułem posagu¹⁴. Zaś w 1510 r. skwitowała swojego ojca z dóbr po rodzicach w Gwiazdowie, Sokolnikach i Jadach¹⁵.

B.27.II.18. Mikołaj z Boguniewa

Syn Szymona z Boguniewa i jego żony Elżki¹. Pisał się z Boguniewa². Miał braci Jana z Boguniewa³ i Szymona z Boguniewa⁴ oraz siostrę Annę⁵. Posiadał Boguniewo⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1432 r., gdy brał udział w podziale ojcowskiej⁷. Dwa lata później wraz z bratem otrzymał od stryja Macieja połowę Boguniewa⁸.

B.27.II.19. Mikołaj ze Słomowa

Syn Andrzeja ze Słomowa i Małgorzaty z Zatomia¹. Pisał się ze Słomowa². Miał brata przyrodniego Piotra ze Słomowa³ oraz czterech rodzonych: Piotra z Głazewa⁴, Jana z Zatomia⁵, Stanisława ze Słomowa⁶ i Gerwarda Andrzejowica ze Słomowa⁷. Posiadał Słomowo⁸, Szczytno⁹ i Nienawiszcz¹⁰. Był plebanem w Słomowie¹¹ i w Nienawiszczu¹².

¹³ Por. przyp. 1.

¹⁴ Por. B.27.II.1., przyp 7.

¹⁵ Por. przyp. 3.

¹ Por. B.27.II.4., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże, przyp. 2.

⁴ Tamże, przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 2: *Mathias h[er]es de Bogunowo medi[a]tem he[re]ditatis p[re]dicte Bogunewo in districtu poznaniens[is] [...] Simoni et Nicolao filiiasterib[us] suis g[er]manis.*

¹ Por. B.27.II.2., przyp. 12.

² AP Poznań, Poznań Z. 18, k. 76v: *Johan[n]e[m] et Nicolae[m] de Szłomowo.*

³ Tamże, Z. 7, k. 109: *andream et petrum filiu[s] suu[s] h[er]edes de Słomowo.*

⁴ B.27.II.2., przyp. 12.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. B.27.II.7., przyp. 2.

⁹ AP Poznań, Poznań Gr. 9, k. 42: *Nicolaus Słomowsky [...] villarum Słomowo et Szcithno [...] Stanisłao h[er]edi in Słomowo [...] dedit.*

¹⁰ Por. B.27.II.7., przyp. 2.

¹¹ AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 37: *Nicolas h[er]es et pl[e]banus in Słomowo et Nawyszc.*

¹² Tamże.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1464 r., gdy razem z bratem Stanisławem oświadczył, że był wienien swojemu bratu przyrodniemu Janowi Raczkowskiemu 100 kóp groszy¹³, a ze wszystkimi braćmi toczył spór z Janem Jardanowskim¹⁴. Sprzedał mu 7 łanów w Nienawiszczu z jeziorem za 130 grzywien¹⁵. Dwa lata później, już tylko z bratem Mikołajem, procesował się z dziedzicami Budziszawia¹⁶. W 1469 r. sprzedał Mikołajowi, niegdyś Chwałkowskiemu, 5 łanów osobowych i dwa puste w Nienawiszczu, wraz z dworem i małym jeziorem, ale bez folwarku, za 100 grzywien¹⁷. W następnym roku zapisał żonie Gerwarda, Dorocie, 100 kóp groszy posagu i wiana na 5 łanach folwarku i dworze¹⁸. Wtedy także razem z braćmi Stanisławem i Gerwardem, zobowiązał się oddać braciom Jardanowskim 20 grzywien, a Mikołaj zobowiązał się dać 20 grzywien półgroszy Wojciechowi Chwałkowskiemu¹⁹.

Następnie w 1471 r. Mikołaj Prusimski poręczył za Mikołaja i jego braci, że skwituje Dorotę, wdowę po Gerwardzie z 100 kóp groszy wiana, jakie miała zapisana na Słomowie i Nienawiszczu²⁰. Natomiast w 1472 r. sprzedał wieś Zalasowo i Nienawiszcz Jakubowi Gorzewskiemu za 400 grzywien z możliwością prawa wykupu²¹. W 1476 r. dał bratu Stanisławowi połowę Słomowa i Szczytna²². Później w 1485 r. zobowiązał się do uwolnienia Dobiesława Rozbickiego z poręki wobec Jakuba Gorzewskiego²³. Wówczas także Michał i Maciej, synowie Mikołaja Prusimskiego toczyli spór z Janem Gorzewskim o poręczenie za Mikołaja i jego braci²⁴.

¹³ Tamże, Z. 18, k. 16v: *Stanislaus et Nicolaus fr[at]res g[er]mani indivisi de Slomyowo.*

¹⁴ Por. B.27.II.9., przyp. 11.

¹⁵ Por. przyp. 4.

¹⁶ Tamże, Z. 18, k. 76v: *Johan[n]e[m] et Nicolae[m] de Szlomowo*; k. 148v: *Nicolau[s] et Johanne[s] fr[at]re[s] suu[s] germanu[s].*

¹⁷ Por. przyp. 11.

¹⁸ Por. przyp. 8.

¹⁹ AP Poznań, Poznań Gr. 57, k. 53: *Nicolas me[mo]rie nob[is] Gyerwad[us] et Stanislaus fr[at]res g[er]mani de Szlamowo.*

²⁰ Tamże, k. 89v-90: *Nicolau[s] plebanus et he[re]dem in Szlomowo et Johanne[s] petrus et Stanislau[s] fr[at]res g[er]manos he[re]des in ibid[em].*

²¹ Tamże, Gr. 8, s. 316: *Nicolaus Johannes petrus et Stanislaus fr[at]res germiani indivisi heredes in Slomowo [...] villa Zalaszowo et Nawiszcz [...] r[e]signavit.*

²² Tamże, Gr. 9, k. 42: *Nicolaus Slomowsky [...] villarum Slomowo et Sczithno [...] Stanislao h[er]edi in Slomowo [...] dedit.*

²³ Tamże, Z. 21, k. 18v: *Nicolaus et Johan[n]es frat[er] g[er]mani h[er]edes in Slomowo.*

²⁴ Tamże, k. 25v: *Nobilibus Nicolao Slomowsky pl[e]b[er]ano Johan[n]e petro et Stanislao fra[tri]bus germanis h[er]edibus de Slomowo.*

B.27.II.20. Pietrasz ze Słomowa

Syn Gerwarda ze Słomowa¹. Pisał się ze Słomowa². Miał braci: Żegotę z Łopuchowa³ Macieja z Boguniewa⁴ i Szymona z Boguniewa⁵. Miał żonę Katarzynę⁶, z którą miał synów Piotra⁷ i Andrzeja⁸ oraz przynajmniej dwie nieznane z imienia córki⁹. Posiadał Słomowo¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 21 grudnia 1388 r. jako asesor w sądzie poznańskim¹¹. W dniu 26 stycznia 1389 r. procesował się Januszem *Stularem*¹². W ten sam dzień wyznaczono ostateczny termin w sprawie z Zofią z Nienawiszczy¹³. Oskarżyła go ona o zabójstwo jej męża Mirosława¹⁴ i okradzenie go z rzeczy wartych 4 grzywny¹⁵. Dnia 12 lipca 1390 r. miał wyznaczony termin sądowy z Bartoszem o dwie grzywny¹⁶. W 1391 r. dowiódł przed sądem, przyprowadzając sześciu świadków, że nie zabił Mirosława, ani też nie kazał go zabić¹⁷. Zapłacił wówczas też grzywnę Bartoszowi¹⁸ oraz procesował się z jakimś kantorem, który oskarżył go o kradzież¹⁹. Dziewiątego stycznia 1392 r. toczył spór o 20 grzywien z Wilgoszem, bratem Zawiszy²⁰, a w 1393 r. świadczył przy procesie Dobiesława z Kwilczy z Bieniaszem²¹. Szóstego kwietnia 1396 r. Gerward raz ze swym synem Pietraszem, powiększył majątek kościoła pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny w Słomowie, czyniąc nadania dla tamtejszego plebana²². W tym też roku procesował się z niejakim Maciejem o kradzież²³.

¹ Lekszycki, Bd. I, nr 510: *Petrasio Gerwartowycz, herede de Słomowo*.

² Tamże, nr 498: *Petrasio de Słomowo*.

³ Por. B.27.II.10., przyp. 1.

⁴ Por. B.27.I., przyp. 2.

⁵ Por. B.27.II.10., przyp. 6.

⁶ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Słomowo*.

⁷ Tamże, k. 57v: *petru[s] andre filiis et filias petri olim Słomowski*.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 1.

¹¹ Lekszycki, Bd. I, nr 474: *Petradius de Słomow*.

¹² Tamże, nr 510: *Petrasio Gerwartowycz, herede de Słomowo*.

¹³ Tamże, nr 498: *Petrasio de Słomowo*.

¹⁴ Tamże, nr 690: *Portassio [...] pro marito suo per ipsum interfecto*.

¹⁵ WRS, T. I, nr 75: *Potrassi<un> de Szłomowo pro quator marcis spoliacionis mariti sui*.

¹⁶ Lekszycki, Bd. I, nr 806: *Petrum de Oslomowo*.

¹⁷ WRS, T. I, nr 260: *Potrkonis de Słomouo*.

¹⁸ Lekszycki, Bd. I, nr 1110: *Petrus de Słomovo*.

¹⁹ WRS, T. I, nr 254: *Petri de Słomouo*.

²⁰ Lekszycki, Bd. I, nr 1169: *Petrassio de Słomowo*.

²¹ WRS, T. I, nr 145: *Petrassius Słomofszky*.

²² KDW, T. III, nr 1968: *Gervardus dapifer Poznaniensis, heres in Szłomowo, una cum Petrassio filio nostro*.

²³ WRS, T. I, nr 207: *Petrassii Słomofszky*.

Dnia 25 września 1397 r. zapłacił grzywnę kary²⁴. Wtedy też miał wyznaczony termin sądowy z niejakim Wojciechem, mieszczaninem poznańskim²⁵ i świadczył razem z bratem w procesie Zofki z Mikołajem i *Malą*²⁶. W 1398 r. toczył spór z Andrzejem Wielżyńskim²⁷, w 1400 r., z Bartłomiejem o grzywnę i siedem groszy²⁸, a w 1402 r. z Małgorzatą Bnińską o posag jej *dziewki*²⁹. Wtedy także wraz z bratem Szymonem poręczył Sędziwojowi Świdwie 14,5 grzywny za Mikołaja Szczebiota. Jeśli by nie oddał tej sumy do połowy Wielkiego Postu, to będą mieli prawo zająć załogę w Szamotułach, każdy z 4 ludźmi i końmi³⁰. W 1404 r. procesował się z Przechną, żoną Wilka o zabójstwo ojca (nie zaznaczono czyjego)³¹. Zaś w 1405 r. Stanisław Lubicki miał przyprowadzić Pietrasza do sądu, ponieważ toczył proces z Piotrem Wilkiem³². Wtedy także miał wwiązać tegoż Stanisława na czynsz w Słomowie w wysokości 1,5 grzywny³³ oraz spierał się z nim o 30 grzywien³⁴. Jeszcze w tym roku procesował się z Heleną ze Śremu³⁵ i musiał wypłacić mieszczaninowi poznańskiemu Przeclawowi 0,5 grzywny³⁶. W 1407 r. toczył zaś spór z Sędziwojem Objezierskim³⁷.

B.27.II.21. Piotr Andrzejowic ze Słomowa

Syn Andrzeja ze Słomowa i Katarzyny z Sierakowa¹. Pisał się ze Słomowa². Miał braci: Piotra z Głazewa³, Mikołaja ze Słomowa⁴, Jana z Zatomia⁵, Stanisława ze Słomowa⁶ i Gerwarda Andrzejowica ze Słomowa⁷. Posiadał Słomowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

²⁴ Lekszycki, Bd. I, nr 2551: *Petrassius Słomofski*.

²⁵ Tamże, nr 2530: *Petrassius de Słomovo*.

²⁶ WRS, T. I, nr 337: *Simon Bogunefski, item Petrassius frater ipsius in Słomowo*.

²⁷ Lekszycki, Bd. I, nr 2815: *Potrasio, herede de Słomovo*.

²⁸ KZP, nr 489: *Petrassii Słomowski*.

²⁹ WRS, T. I, nr 711: *Petrassium Słomowski*.

³⁰ KZP, nr 818: *Siman Bogunewski et Petrassius Słomowski heredes*.

³¹ Tamże, nr 1773: *Petrassio Słomowski*.

³² Tamże, nr 2199: *Petrassium Słomowski*.

³³ Tamże, nr 2218: *Petrassius Słomowski*.

³⁴ Tamże, nr 2219: *Petrassius Słomowski*; Pietrasz nie stawiał się w sądzie w Szamotułach, bo był na wyprawie pod Drzeniem (tamże, nr 2238: *Petrassius Słomowski*).

³⁵ Tamże, nr 2374: *Petrassium Słomowski*.

³⁶ Tamże, nr 2526: *Petrassium Słomowski*.

³⁷ Tamże, nr 2876: *Petrassii Słomowski*.

¹ Piotr, syn Andrzeja (AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 109: *andream et petrum filiu[s] suu[s] h[er]edes de Słomowo*), był wnukiem Małgorzaty z Sierakowa (WRS, T. I, nr 1163: *Margorzata Piotrowa babka Bieniakowa*), która z kolei miała córkę Katarzynę (AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 109: *margarethe de szyracowo [...] kath[er]inam filie sue*), a co za tym idzie, Piotr był ich synem.

² WRS I, nr 1163: *Petrus de Słomowo heres*.

³ B.27.II.2., przyp. 12.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 2.

Po raz pierwszy pojawił się w źródłach w 1423 r., gdy wraz z ojcem procesował się z Małgorzatą Sierakowską o 50 grzywien, należnych jej córce, a matce Piotra, Katarzynie⁹. W 1424 r. toczył spór ze swą babką, o to, że nie spłaciła za swą córkę 30 grzywien, z tytułu dóbr po ojcu Katarzynie¹⁰. Jeszcze w tym samym roku razem z ojcem poręczył za Wierzbietę z Rozbitka na sumę 8 grzywien¹¹.

B.27.II.22. Piotr Pietraszowic

Syn Pietrasza ze Słomowa i Katarzyny¹. Miał brata Andrzeja² oraz przynajmniej dwie nieznanne z imienia siostry³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach pojawił się w 1408 r., gdy razem z rodzeństwem i matką toczył proces z Mikołajem, Dorotą i Katarzyną Żegocicami⁴.

B.27.II.23. Piotr Piotrowic z Głazewa

Syn Piotra z Głazewa i jego żony Anny¹. Pisał się z Głazewa². Miał braci Andrzeja³ i Wincentego⁴ oraz siostrę Katarzynę⁵. Posiadał Głazewo⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1481 r., gdy razem z braćmi toczył proces z Piotrem z Ordzina⁷. W tym też roku wraz z bratem Andrzejem procesował się z Szymonem, Mikołajem i Piotrem z Pożarowa⁸. Dwa lata później, razem ze stryjem Janem i bratem Andrzejem pozwany został przez Bartłomieja wikariusza kościoła parafialnego w Łęczcach o czynsz w

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 169: *andree de Słomowo et perto suo filio legitimo*.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Słomowo [...] petru[s] andre filiis et filias petri olim Słomowski*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże, 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Słomowo c[on]t[r]a suam l[itte]ram donac[i]onis i[n] p[ro] h[abe]t sup[er] Słomowo erga Nicolau[m] dorotheram katherinam pueris zegothe; tamże, k. 57v: petro andree filiis et filias petri olim Słomowski erga nicolau[m] dorotheam et katherina[m]*.

¹ Por. B.27.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Katarzyna została nazwana siostrą Andrzeja (por. B.27.II.1., przyp.13).

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ AP Poznań, Poznań Z. 20, k. 147: *andrea[s] vincentiu[s] et pert[us] fr[at]re[s] g[er]manes indivisos filios oim bone me[m]orie Nobilis petri Słomowsky hered[es] in Glazewo*.

⁸ Tamże, k. 152: *petrus andreas et alt[er] petrus filii olim Nob[i]lis petri Słomowszky h[er]edes in Glazewo; Inny Piotr – syn Piotra z Głazewa wystąpił tylko w tej zapisce. Być może jest to po prostu pomyłka pisarza.*

wysokości jednej grzywny od sumy 12 grzywien⁹. W 1485 r. Piotr z Ordzina otrzymał decyzją sądu poznańskiego wwiązanie w dobra Piotra i jego braci w wysokości 30 grzywien¹⁰.

B.27.II.24. Piotr z Głazewa

Syn Andrzeja ze Słomowa i Małgorzaty z Zatomia¹. Pisał się z Głazewa², Słomowa³, Zatomia⁴, Durmowa⁵. Miał brata Piotra ze Słomowa⁶, Mikołaja ze Słomowa i Zatomia⁷, Jana z Głazewa⁸, Stanisława ze Szczytna⁹ i Gerwarda ze Słomowa¹⁰. Miał żonę Annę¹¹, z którą miał synów: Andrzeja Piotrowica z Głazewa¹², Wincentego Piotrowica z Głazewa¹³ i Piotra Piotrowica z Głazewa¹⁴ i córkę Katarzynę Piotrównę¹⁵. Posiadał Głazewo¹⁶, Słomowo¹⁷, Nienawiszcz¹⁸, Stary Zatom¹⁹, Nowy Zatom²⁰, Durmowo²¹ i Zalasowo²². Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1462 r., gdy sprzedał Michałowi, altarzyście z Trzciela 8 florenów węgierskich czynszu na połowie Głazewa za 100 florenów węgierskich, z zastrzeżeniem prawa wykupu²³. W 1464 r. wraz z braćmi sprzedał z zastrzeżeniem prawa wykupu, 7 łanów w Nienawiszczu z jeziorem Marcinowi Studzińskiemu za 130 grzywien²⁴. W tym jeszcze roku zapisał po 150 grzywien posagu i wiana swojej żonie Annie na połowach

⁹ Por. B.27.II.1., przyp. 25.

¹⁰ Tamże, przyp. 26.

¹ Por. B.27.II.2., przyp. 12.

² AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 267: *Petrus Slamowski heres in Glaszewo.*

³ B.27.II.2., przyp. 12.

⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 251: *petrus Slomowsky h[re]es in Zathom[...] anne [con]sorti.*

⁵ Tamże, Gr. 57, k. 25: *petrum de maiori et mi[n]ori Zathom, de durmowo, et Glazewo.*

⁶ Tamże, Z. 7, k. 109: *andream et petrum filiu[s] suu[s] h[er]edes de Słomowo.*

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. przyp. 4.

¹² Por. B.27.II.1., przyp. 1.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Katarzyna została nazwana w źródłach siostrą rodzoną Andrzeja Piotrowica z Głazewa (por. B.27.II.1., przyp. 13), zatem należy ją uznać za córkę Andrzeja ze Słomowa.

¹⁶ Tamże, Gr. 8, s. 115: *Petrum Glasewsky [...] hereditat[em] Glaszewo in districtu Pozn[aniensi].*

¹⁷ Por. przyp. 3.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Por. przyp. 4.

²⁰ Tamże.

²¹ AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 57v: *Petrum Glasewsky heres in Słomowo [...] hereditatem [...] durmowo.*

²² Tamże, s. 316: *Nicolaus Johannes petrus et Stanislus fr[at]re[s] germani [...] heredes in Słomowo [...] villas Zalasowu [...] Resigna[y]it.*

²³ Tamże, Gr. 6, s. 198: *Petrus Słomowsky.*

²⁴ Por. przyp. 3.

wsi Zatom Stary i Nowy oraz ćwierci Głazewa²⁵ oraz toczył spór z Janem Jardanowskim²⁶. Rok później powróciła sprawa altaryzisty z Trzciele, która trafiła przed sąd oficjała poznańskiego²⁷. W 1469 r. zobowiązał się dać Piotrowi z Ordzina 160 grzywien²⁸. W tym też roku został pozwany przez Burnetę córkę Sędziwoja z Gorzycy²⁹ oraz sprzedał trzy łany w Głazewie Mikołajowi z Oporowa za 40 grzywien półgroszy z zastrzeżeniem prawa wykupu³⁰. W 1470 r. zapisał ponownie po 150 grzywien na połowach Głazewa i Durmowa swojej żonie Annie jako posag i wiano³¹, a dwa lata później po 200 grzywien na Głazewie³². Wtedy także zamienił się dobrami z bratem Janem. W zamian za Zatom Stary i Nowy, Piotr otrzymał Durmowo i Głazewo bez połowy folwarku, połowy sołectwa, sześciu zagród i dworu w Głazewie³³. Wówczas sprzedał wikariuszom katedry poznańskiej czynsz w wysokości 2,5 kopy groszy od sumy 30 grzywien na wsi Durmowo³⁴. W tym też roku razem z braćmi Mikołajem, Janem i Stanisławem sprzedał Zalasowo i Nienawiszcz za 400 grzywien z zastrzeżeniem prawa wykupu³⁵. W 1475 r. zapisał kościołowi parafialnemu w Łężycach grzywnę czynszu rocznego na Głazewie, z możliwości prawa wykupu³⁶. W kolejnym roku zastąpił w sądzie opatkę z Owińsk w sądzie poznańskim³⁷. Zaś w 1480 r. sprzedał 2 łany z możliwością wykupu Andrzejowi z Czerniejewa³⁸.

B.27.II.25. Stanisław ze Słomowa

Syn Andrzeja ze Słomowa i Małgorzaty z Zatomia¹. Pisał się ze Słomowa². Miał brata przyrodniego Piotra ze Słomowa³ oraz czterech rodzonych: Piotra z Głazewa⁴, Mikołaja ze

²⁵ AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 251: *petrus Słomowsky h[re]es in Zathom.*

²⁶ Por. B.27.II.9., przyp. 11.

²⁷ AA Poznań, ACC, ks. 44, k. 29: *petrus słomowsky heres in Glazewo.*

²⁸ AP Poznań, Poznań Z. 19, k. 9: *petrus Słomowsky.*

²⁹ Tamże, Gr. 57, k. 25: *petrum de maiori et mi[n]ori Zathom, de durmowo, et Glazewo.*

³⁰ Tamże, Gr. 8, s. 45: *Petrus heres in Glaszewo.*

³¹ Tamże, s. 115: *Petrum Glasewsky heres in Slamowo.*

³² Tamże, s. 267: *Petrus Slamowski heres in Glaszewo.*

³³ Tamże, s. 267: *Petrus Slamowski heres in Zathom.*

³⁴ Tamże, s. 299: *Petrus Slamowsky heres in Glaszewo.*

³⁵ Tamże, s. 316: *Nicolaus Johannes petrus et Stanislaus fr[at]re[s] germani [...] heredes in Slamowo.*

³⁶ Tamże, Gr. 9, k. 24: *Petrus Słomowszky.*

³⁷ Tamże, Z. 20, k. 46: *petrum Szłomowsky de Szłomowo.*

³⁸ Tamże, Z. 9, k. 191v: *petrus Słomowszky.*

¹ Por. B.27.II.2., przyp. 12.

² AP Poznań, Poznań Gr. 57, k. 130v: *Joh[a]nn[e]s et Stanislaus h[er]edem de Szłomowo.*

³ Tamże, Z. 7, k. 109: *andream et petrum filiu[s] suu[s] h[er]edes de Słomowo.*

⁴ Tamże, Gr. 7, s. 414: *nobiles Nicolaus Joh[an]nes petrus Stanislaus et Gerwarth fr[at]re[s] g[er]mani indivisi h[er]edes de Słomowa.*

Słomowa⁵, Jana z Zatomia⁶ i Gerwarda Andrzejowica ze Słomowa⁷. Posiadał Słomowo⁸, Boguniewo⁹, Szczytno¹⁰, Nienawiszcz¹¹ i Zalasowo¹². Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy pojawił się w źródłach w 1464 r., gdy razem z braćmi toczył spór z Janem Jardanowskim¹³. Wtedy także z bratem Mikołajem oświadczył, że był winien Janowi Raczkowskiemu 100 kóp grzywien¹⁴. Sprzedał też 7 łanów w Nienawiszczu z jeziorem za 130 grzywien¹⁵. W 1470 r. razem ze Mikołajem i Gerwardem zobowiązał się oddać braciom Jardanowskim 20 grzywien¹⁶. Następnie w 1471 r. Mikołaj Prusimski poręczył za Stanisława i jego braci, że skwituje Dorotę, wdowę po Gerwardzie z 100 kóp groszy wiana, jakie miała zapisane na Słomowie i Nienawiszczu¹⁷. W tym roku także zalegał z podatkiem królewskim¹⁸. Natomiast w 1472 r. sprzedał razem z braćmi wsie Zalasowo i Nienawiszcz Jakubowi Gorzewskiemu za 400 grzywien z możliwością prawa wykupu¹⁹. W 1475 r. został wspomniany jako wuj Agnieszki, wdowy po Janie z Kobylan²⁰.

W 1476 r. Mikołaj ze Słomowa podarował Stanisławowi połowę Słomowa i Szczytna²¹. W 1493 r. procesował się z Andrzejem Żylickim o część Boguniewa, którą jego ojciec kupił od bratanka Macieja Boguniewskiego²². Ten zaś twierdził, że zajął ją po Szymonie Boguniewskim²³. Rok później sprzedał 6 grzywien czynszu rocznego na Słomowie Andrzejowi Gnuszyńskiemu²⁴. Wtedy także toczył spór z dziedzicami Gorzewa o wyznaczenie granic między Zalasowem, Nienawiszczą i Słomowem²⁵. W 1495 r. został wspomniany jako wuj potomków

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże, s. 304-305: *Stanisla[us] Słomowski [...] villas et hereditatib[us] Szłomowo Bogunyewo Szczythno Nyenawyscz et Zalazowo.*

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Por. B.27.II.9., przyp. 11.

¹⁴ AP Poznań, Poznań Z. 18, k. 16v: *Stanislaus et Nicolaus fr[at]res g[er]mani indivisi de Słomyowo.*

¹⁵ Por. przyp. 4.

¹⁶ AP Poznań, Poznań Gr. 57, k. 53: *Nicolas me[mo]rie nob[il]is Gyerwad[us] et Stanislaus fr[at]res g[er]mani de Szłamowo.*

¹⁷ Tamże, k. 89v-90: *Nicolau[s] plebanus et he[re]dem in Szłomowo et Johanne[s] petrus et Stanislau[s] fr[at]res g[er]manos he[re]des in ibid[em].*

¹⁸ Tamże, k. 130v: *Joh[ann]e[s] et Stanislau[s] h[er]edem de Schłomowo.*

¹⁹ Tamże, Gr. 8, s. 316: *Nicolaus Johannes petrus et Stanislaus fr[at]res germiani indivisi heredes in Słomowo [...] villa Zalaszowo et Nawiszcz [...] r[e]signavit.*

²⁰ Tamże, Gr. 9, k. 29: *Stanislaos Słomowsky avunculo.*

²¹ Tamże, k. 482: *Nicolaus Słomowsky [...] Stanislaos h[er]edi in Słomowo.*

²² Tamże, Z. 22, k. 121v-122: *Stanislaos Słomowsky fili[us] Nobilis Andree Słomowski.*

²³ Tamże, k. 122-122v: *Stanislaos Słomowsky.*

²⁴ Tamże, Gr. 7, s. 42: *Stanislaus Słomowsky.*

²⁵ Tamże, Gr. 59, k. 157v: *Stanislaos Słomowsky.*

Andrzeja Kaliny Dąbrowskiego²⁶. W następnym roku został pozwany przez synów zmarłego Andrzeja Żylińskiego o najechanie wsi Boguniewo, którą kupił ich ojciec od Sędziwoja Mylińskiego za 485 grzywien²⁷. Stanisław miał przyprowadzić ze sobą 30 szlachciców i 30 ludzi niższego stanu²⁸. W 1497 r. został pozwany przez Wawrzyńca Kulkę z Obornik o zaległy czynsz dla jego altarii w Ludomach²⁹. Wtedy również razem z bratem Janem dokonał podziału dóbr po ich zmarłym bracie Gerwardzie. Stanisław otrzymał 3 części wsi Słomowo i Szczytno³⁰. Wówczas podarował Dobiesławowi Raczkowskiemu trzecią część dóbr ze Słomowa, Boguniewa, Szczytna, Nienawiszczy i Zalasowa³¹.

B.27.II.26. Szymon Szymonowic z Boguniewa

Syn Szymona z Boguniewa i jego żony Elżki¹. Pisał się z Boguniewa². Miał braci: Jana z Boguniewa³ i Mikołaja z Boguniewa⁴ oraz siostrę Annę⁵. Posiadał Boguniewo⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1432 r. poręczył uposażenie swojej siostry Anny⁷ i brał udział w podziale ojcowizny⁸. Wtedy także procesował się z Janem z Rosnowa⁹. Dwa lata później wraz z bratem otrzymał od stryja Macieja połowę Boguniewa¹⁰.

²⁶ Tamże, Gr. 7, s. 154: *Stanislao Słomowskj avunc[u]lo n[ostr]o*.

²⁷ Tamże, Gr. 59, k. 202v: *Stanislaum Szłomowsky*.

²⁸ Tamże, k. 202v: *Stanislaum Szłomowsky*.

²⁹ AA Poznań, ACC, ks. 74, k. 58: *Stanislaum Słomowsky heredem in Słomowo*.

³⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 59, k. 265v: *Joannes Szłomowszky heres in Zathom et Stanislaus Słomowszky fratres germani*.

³¹ Por. przyp. 8.

¹ Por. B.27.II.4., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże, przyp. 2.

⁴ Tamże, przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 57av: *Symonem de Bogunyewo*.

¹⁰ Tamże, Gr. 1, s. 2: *Mathias h[er]es de Bogunowo medi[a]tem he[re]ditatis p[re]dicte Bogunowo in districtu poznaniens[is] [...] Simoni et Nicolao filiastrib[us] suis g[er]manis*.

B.27.II.27. Szymon z Boguniewa

Syn Gerwarda ze Słomowa¹. Pisał się z Boguniewa². Miał braci: Pietrasza ze Słomowa³, Żegotę z Łopuchowa⁴ i Macieja z Boguniewa⁵. Miał żonę Elżkę⁶, z którą miał synów: Jana z Boguniewa⁷, Szymona Szymonowica z Boguniewa⁸ i Mikołaja z Boguniewa⁹ oraz córkę Annę¹⁰. Posiadał Boguniewo¹¹. Pełnił urząd kasztelana zbąszyńskiego¹².

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1388 r., gdy procesował się z dziedzicami Studzieńca¹³ i świadczył w sprawie Andrzeja Kowalewskiego z mieszczaninem kaliskim¹⁴. Wtedy też Wincencja z Krzyszkowa oskarżyła Szymona o zabicie jej syna¹⁵. W 1391 r. Nastka z Rogowa pozwała Szymona o zlecenie kradzieży dwóch wołów i pięciu macior¹⁶. W tym też roku toczył spór z Agnieszką, Stachną i Marcinem, o kradzież bydła z Potulicza¹⁷. Dnia 25 października 1390 r. miał wyznaczony termin z Tomaszem Staszkwicem ze Śródki o trzy grzywny czynszu i jakieś szkody¹⁸, a rok później z Arnoldem z Drezdenka i innymi, którym przysługuje prawo do Rogoźna, o rozgraniczenie między Bogunowem a Rogoźnem¹⁹. W 1393 r. świadczył przy zeznaniu Stanisława z Boruchowa²⁰, zaś trzy lata później, razem z Piotrkiem Kikowskim, procesował się ze Stanisławem Koleńskim o 200 grzywien. Szymon dowodził, że Stanisław w ubiegłym roku zapłacił mu jedną z pięciu grzywien, a w obecnym roku nie zapłacił nic²¹. Następnie 1397 r. świadczył razem z bratem Piotrem w procesie Zofki z Mikołajem i *Małq*²². W podobnym charakterze wystąpił rok później, tym razem przy sporze Wincentego Suchoreńskiego i jakiegoś mieszczanina z Kamienia²³. W 1401 r. toczył spór z Małgorzatą Łopuchowską

¹ W źródłach występuje jako brat Pietrasza ze Słomowa (WRS, T. I, nr 337: *Simon Bogunefski, item Petrassius frater ipsius in Słomowo*), a ten dowodnie był synem Gerwarda (Lekszycki, Bd. I, nr 510: *Petrasio Gerwartowycz, herede de Słomowo*). Wypada zatem i Szymona uznać za syna Gerwarda ze Słomowa.

² WRS, T. I, nr 494: *Syman de Bogunewo*.

³ Tamże, nr 337: *Simon Bogunefski, item Petrassius frater ipsius in Słomowo*.

⁴ Por. B.27.II.4., przyp. 1.

⁵ Por. 27.I., przyp. 2.

⁶ KZP, nr 1860: *Elzka relictam Symonis de Bogunewo*.

⁷ AA Poznań, ACC, ks. 2, k. 45: *Bogunewsky cu[m] eiu[s] filio Jo[hannes]*.

⁸ Por. B.27.II.4., przyp. 1.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Lekszycki, Bd. I, nr 276: *Symonem de Bogunewo*.

¹² *UrządnicyWp*, s. 166, nr 574.

¹³ Por. przyp. 11.

¹⁴ WRS, T. I, nr 45: *Siman Bogunefszky*.

¹⁵ Lekszycki, Bd. I, nr 453: *Symone de Bogunewo*.

¹⁶ Tamże, nr 1040: *Simanone de Bogunewo*.

¹⁷ WRS, T. I, nr 121: *Symonis de Bogunewo*.

¹⁸ Lekszycki, Bd. I, nr 857: *Simone de Bogunewo*.

¹⁹ Tamże, nr 1307: *Syman Bogunefski*.

²⁰ WRS, T. I, nr 162: *Siman Bogunefski*.

²¹ Tamże, nr 206: *Simon Bogunefski*.

²² Tamże, nr 337: *Simon Bogunefski, item Petrassius frater ipsius in Słomowo*.

²³ Tamże, T. VA, nr 47: *Szyman Bogunewski*.

o 20 grzywien poręczenia²⁴, 15 grzywien posagu²⁵ i 1,5 grzywny czynszu, za które mu poręczyła²⁶. Wtedy także miał wyznaczony termin sądowy z nią i jej synem Niemierzą o 15 grzywien posagu i 1,5 grzywny czynszu²⁷. Rok później wraz Sędziwojem Psarskim²⁸, a później z bratem Pietraszem, poręczył Sędziwojowi Świdwie 14,5 grzywny za Mikołaja Szczebiota. Jeśli by nie oddał tej sumy do połowy Wielkiego Postu, to będą mieli prawo zająć załogę w Szamotułach, każdy z 4 ludźmi i końmi²⁹. Ostatniego dnia maja 1403 r. wystąpił jako kasztelan zbąszyński na rokach królewskich³⁰, a 26 czerwca był obecny na rokach poznańskich³¹. W 1406 r. wspólnie z synem toczył spór z oficjałem Janem³².

B.27.II.28. Wincenty Piotrowic z Głazewa

Syn Piotra z Głazewa i jego żony Anny¹. Pisał się z Głazewa². Miał braci Andrzeja Piotrowica z Głazewa³ i Piotra Piotrowica z Głazewa⁴ oraz siostrę Katarzynę⁵. Posiadał Głazewo⁶.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1481 r., gdy toczył razem z braćmi proces z Piotrem z Ordzina⁷. W 1485 r. otrzymał on decyzją sądu poznańskiego wwiązanie w dobra Wincentego i jego braci w wysokości 30 grzywien⁸.

²⁴ KZP, nr 704: *Syman Bogunewski*.

²⁵ Tamże, nr 729: *Syman de Bogunewo*; nr 779: *Simonem Bogunewski*.

²⁶ Tamże, nr 521: *Syman de Bogunewo*.

²⁷ Tamże, nr 779: *Simonem Bogunewski*; WRS, T. I nr 494: *Syman de Bogunewo*, nr 519: *Syman de Bogunewo*.

²⁸ KZP, nr 795: *Symon Bogunewski*.

²⁹ Tamże, nr 818: *Siman Bogunewski et Petrassius Slomowski heredes*.

³⁰ Tamże, nr 1385: [...] *Symonem de Bogunewo Dzbanensem, castellanos*.

³¹ Tamże, nr 1449: *Symon Dzbanensis*.

³² Por. przyp. 7.

¹ Por. B.27.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Katarzyna została nazwana siostrą Andrzeja (por. B.27.II.1., przyp. 13).

⁶ Por. B.27.II.1., przyp. 1.

⁷ Tamże; AP Poznań, Poznań Z. 20, k. 147: *andrea[s] vincentiu[s] et pert[us] fr[at]re[s] g[er]manes indivisos filios oim bone me[m]orie Nobilis petri Slomowsky hered[es] in Glazewo*.

⁸ Por. B.27.II.1., przyp. 26.

B.28.II.1. Aleksander z Łabiszyna

Syn Macieja z Łabiszyna i jego żony Małgorzaty¹. Pisał się z Łabiszyna², Złotowa³, Dębowa⁴ i Szubina⁵. Miał braci: Wojciecha Maciejowica z Łabiszyna⁶, Macieja Maciejowica z Łabiszyna⁷, Jana Maciejowica z Łabiszyna⁸, Mikołaja z Łabiszyna⁹ i Sędziwoja z Łabiszyna¹⁰ oraz siostry Małgorzatę¹¹ i Elżbietę¹². Niesłusznie uważa się, że jego synem był Maciej z Łabiszyna, biskup siedmiogrodzki¹³. Posiadał Łabiszyn¹⁴, Złotowo¹⁵, *Lybanky*¹⁶, Szubin¹⁷, wieś

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 68: *margaretha relictā olym olym mag[ni]fici d[omi]nii math[ie] de labischyno pallat[ino] Brest[ensi] [...] alberto allexandro Joha[n]ni math[ie] et nicolao fratribus germanis et indivisi filius suis [...] heredibu[s] in labyschyno.*

² Tamże, Kcynia Z. 2, k. 38: *Allexandro de labischin.*

³ Tamże, Nakło Gr. 1, k. 44-44v: *allexander et nicolao de Slothowa.*

⁴ Tamże, k. 39v: *allexander et Nicolaum de labyschin et de dambowo.*

⁵ Tamże, Kcynia Z. 1, k.14-14v: *albertu[s] Allexander [...] frat[er]es germanis et indivisos he[re]des in Schubin.*

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ AD Włocławek, Księgi konsystorza włocławskiego, ks. 2, sygn. 106, k. 135: *margaretha relictā olim mathie de labischin pallatini Brestensi [...] supulture sui mariti et sui filii Sandiwogii in eor[um] eccl[es]ia ibid[em] in Coszelecz.*

¹¹ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 68: *Elizabeth et margaretha filie G[e]n[er]ose dom[i]ne mar[garethe] Relicte olym m[agn]ifici d[omi]n[us] mathie de labyschyno pallat[inus] Brzesten[is].*

¹² Tamże.

¹³ S.A. Sroka, *Dwa przyczynki do dziejów Kościoła na Węgrzech w XV wieku*, „Średniowiecze Polskie i Powszechne” 2 (2002), s. 214: „Według przypuszczenia Janusza Bieniaka, Maciej z Łabiszyna był prawdopodobnie wnukiem zmarłego w 1430 roku wojewody brzeskiego o tym samym imieniu, a synem Aleksandra, najstarszego z żyjących w 1435 r. roku świeckich synów wojewody. W tym roku doszło bowiem do sprzedaży macierzystych dóbr szubińskich i przy tej okazji zapiska w księgach grodzkich poznańskich wymienia pięciu synów wojewody”. Autor przy tym powołuje się na list otrzymany od toruńskiego uczonego (por. tamże, s. 214, przyp. 9); Należy zauważyć, że przeciw wojewoda Maciej posiadał syna o tym samym imieniu (por. przyp. 1), co zauważył już S. Szybkowski, prawidłowo ustalając pochodzenie biskupa siedmiogrodzkiego (S. Szybkowski, *Elita szlachecka Krajny*, s. 82).

¹⁴ Por. przyp. 1.

¹⁵ AP Poznań, Nakło Gr. 1, k. 44-44v: *allexander et nicolao de Slothowa.*

¹⁶ Tamże, Poznań Gr. 1, s. 67: *albertus et allexander frat[er]es germani indivisi heredes in labyschyno [...] sua[s] hereditatem [...] lybanky.*

¹⁷ Tamże, s. 68: *margaretha relictā olym olym mag[ni]fici d[omi]nii math[ie] de labischyno pallat[ino] Brest[ensi] [...] castri et opid[um] Schubyn medietate[m] ville dict[um] wolwart medie[tatem] ville dict[um] Schubyn ane opid[um] site mediatate[m] ville dict[um] pynska medietate[m] ville maiore Ssamoclask et medietate[m] ville podowycze dict[um] in d[is]tric[tu] kczenin[si] site nobilies alberto allexandro Joha[n]ni math[ie] et nicolao fratribus germanis et indivisi filius suis [...] heredibu[s] in labyschyno [...] resigna[vi]t.*

Szubin przed miastem¹⁸, Pińsko¹⁹, Powodowice²⁰, Wolwark²¹, Samokłęski Duże²² i Małe²³, Lachowo²⁴, Wyszyny²⁵, Cieszkowo²⁶, Dębowo²⁷. Pełnił urząd kasztelana bydgoskiego²⁸.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił w 1430 r., gdy wspólnie z bratem Janem miał wyznaczony termin sądowy z Mikołajem Słupskim²⁹. Z kolei w 1432 r., razem z braćmi i matką zapisał dług w wysokości 50 grzywien Spytkowi z Królikowa³⁰. Następnie w 1433 r. procesował się z dziedzicem Jabłowa³¹; z Zygmuntem z Margonina³²; z Wojciechem z Chabielna³³; z Mikołajem Słupskim³⁴ i z Włodkiem z Słazskownicy³⁵. W 1434 r. razem z bratem Wojciechem przekazał swojej matce Małgorzacie swoją wieś o nazwie *Lybanky* na czas jej życia³⁶. W zamian nadała synom Szubin, połowy wsi Szubin przed miastem, Pińsko, Samoklęsk Dużych i Powodowic³⁷. Także w tym samym roku, wspólnie z rodziną, toczył spory: z Mikołajem Lipskim³⁸; z Tomisławą³⁹ i jej mężem Hektorem ze Szczepic⁴⁰; z Filką, Burnetą i

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże, s. 138: *albert[us] allexander Johannes mathias et Nicolaus he[re]des in Labyschin f[rat]res g[er]mani indivisi [...] totu[m] dictu[m] Schubyn cu[m] t[ri]bus p[ar]tibus opidi et tribus p[ar]tibus molendini ibid[em] [...] toto villam d[i]cto[r]um, folwark pińsko in toto medi[eta]te[m] ville Lachowo villa Samoklansky maiore[m] et toto villa[m] et m[in]or Samklansky [...] p[ro] medietate ville seu hereditate d[i]cte wyschina [...] vere commuta[t]e.*

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

²⁶ Tamże, Kcynia Z. 2, k. 38: *Czathsko [...] allexandro et nicolao fr[at]rib[us] g[er]manis de labischin [...] quas habent [...] matre sua felicis recordi[acionis] margarethe relicta de labischin.*

²⁷ Tamże, Nakło Gr. 1, k. 39v: *allexander et Nicolaum de labyschin et de dambowo.*

²⁸ *UrzędnicyKuj*, s. 194, nr B97.

²⁹ AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 4: *allexandro et Johanne de Schubino puer[is] palat[inis] Brzesten[si].*

³⁰ Tamże, Kcynia Z. 1, k. 3v: *marg[are]te relicte olim mathie de labyschin palat[in]i Brzesten[si] et alb[er]ti et allex[ander].*

³¹ Tamże, Kcynia Z. 2, k. 2: *alb[er]ti et allexandri*; zapiska urwana.

³² Tamże, k. 3: *marg[are]ta olim palatinissa Brzestn[si] de labyschino et Alb[er]to Allealexandro et aliis filiis ip[s]ius indivisi*; tamże, k. 9: *marg[are]ta et Alb[er]to filio ip[s]ius et aliis filiis ip[s]ius de labischino*; proces ten ciągnął się jeszcze 2 lata (tamże, k. 19v-20: *marga[r]etha et eius pueros alb[er]ti et alexa[n]d[er] de labischin*).

³³ Tamże, k. 6: *marg[are]te olim palatinissa Bresten[si] et Alberto ac Allexandro filiis ip[s]ius indivisi de powodowycze*; tamże, k. 11v: *margaretham woyewodzina et eius pueros alb[er]ti allexadnri.*

³⁴ Tamże, k. 3v: *marg[are]te Relicte olim mathie de labischin et Alb[er]ti et Alexandre filior[um] ip[s]ius*; spór z nim kontynuowany był jeszcze w przyszłym rok (tamże, k. 12: *llabyssyn [...] margaretha et eius pueri alb[er]ti alexand[er] et alii*).

³⁵ Tamże, k. 3: *marg[ar]ita olim palatinissa Brzesten[si] de labyschino et Alb[er]to allexando et aliis filii indivisi.*

³⁶ Tamże, Poznań Gr. 1, s. 67: *albertus et allexander f[rat]res germani indivisi heredes in labyschyno [...] margarethe Relicte olym mag[n]ifici d[omi]ni mathie de labyschyno pallat[in]i Brzesten[si].*

³⁷ Por. przyp. 17.

³⁸ Tamże, Kcynia Z. 1, k. 12: *margarethe et ead[em] pureos alb[er]ti et alexand[er] de labyschin et aliis.*

³⁹ Tamże, k. 13: *alb[er]to allexandro et Johan[n]e fr[at]rib[us] g[er]manis indivis[is].*

⁴⁰ Tamże, k. 11-11v: *alb[er]to et eius fr[at]ris indivisis g[er]manis de labyschin*; tamże, Z. 2, k. 5v: *allexandro de labischino*; tamże, k. 18: *alb[er]to et fr[at]rib[us] ip[s]ius indivisis*; proces ciągnął się jeszcze przez następne lata (tamże, Z. 1 k. 11: *Alb[er]ti et eius fr[at]res indivisos g[er]manos de labyschin*; tamże, k. 13: *Alb[er]to Allexandro et Joha[n]ne fr[at]rib[us] g[er]manis indivisi*).

Janem Rorzewskimi⁴¹; z Wojciechem Chabulskim⁴² oraz z niejakim Bieniakim⁴³. Jeszcze w tym roku miał rozprawę sądową z Andrzejem z Danaborza o posiadłości Sędziwoja z Szubina, kupione niegdyś przez ojca Aleksandra, Macieja. Arbitrzy, w skład których znaleźli się m.in. Materna i Wojciech z Pakości przyznali Danaborskiemu czwartą część miasta i zamku Szubin, czwartą część wsi Szubin, znajdującej się przed miastem, czwartą część młyna miejskiego i folwarku, połowę wsi Powodowice z połową folwarku. Ponadto musiał zapłacić wojewodzie kaliskiemu 60 grzywien i dać mu 10 miar zboża⁴⁴. Dziesiątego marca 1435 r. sprzedał trzy części zamku, miasta, młyna i wójtostwa w Szubinie, Wolwark, Pińsko, połowy Lachowa, Dużych i Małych Samokłesk za 3600 grzywien i wieś Wyszyny⁴⁵. W tym też roku toczył spór ze Stanisławem Broniewskim⁴⁶. Następnie wspólnie z matką i bratem Wojciechem miał termin z dziedzicami Margonina⁴⁷. Trzy lata później miał wyznaczony termin sądowy z Janem Czarnkowskim⁴⁸.

W 1440 r. wspólnie z bratem Janem poręczył Świążkowi Obrzeżyńskiemu w jego sporze ze Zbylutem z Jabłonna⁴⁹. W 1446 r. toczył spór z Janem z Niesuchowka⁵⁰, nawet udał się w tej sprawie do starosty inowrocławskiego⁵¹, z którym także się procesował⁵². Wówczas miał wyznaczony termin w sądzie nakielskim z Janem Lubiczeńskim⁵³, zaś w 1447 r. z Janem Czarnkowskim⁵⁴ oraz z Wichną z Cieszkowa⁵⁵. Wtedy też razem z bratem Mikołajem procesował się z Maciejem z Brodziny⁵⁶. Dnia 15 listopada 1448 r. Stanisław z Ostroroga poręczył za niego i

⁴¹ Tamże, Z. 2, k. 17: *margaretha de llabysin et pueris ip[s]ius strenuis alberto et fr[at]ribus suis indivsi.*

⁴² Tamże, k. 11v: *margaretham wojewodzina et eius pueros alb[er]ti allexadnri.*

⁴³ Tamże, k. 27: *margaretha et filiis euis alb[er]to et alexandro et aliis pu[er]is.*

⁴⁴ Tamże, k. 14-14v: *mat[er]nus de pacost Supinc[er]na wlad[islaviensis] alb[er]tus de pacost Cast[ellanus] Srzemen[s]i [...] albertu[s] Allexander [...] f[rat]res germanis et indivisos he[re]des in Schubin.*

⁴⁵ Por. przyp. 23.

⁴⁶ AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 31: *margaretha et eius filiis alberto et aliis de labyschin.*

⁴⁷ Tamże, k. 19v-20: *margaretha et ead[em] pueros alb[er]ti et alexander de labischin.*

⁴⁸ Tamże, Gniezno Z. 5, k. 27v: *allexa[n]dro de llabisino.*

⁴⁹ Tamże, Nakło Gr. 1, k. 13v: *allexandro et Joh[an]ne h[er]edes in llabyschin.*

⁵⁰ Tamże, k. 39v: *allexander et Nicolaum de labyschin et de dambowo.*

⁵¹ Tamże, k. 39v: *Allex[ande]r et Nicola[us].*

⁵² Tamże, k. 44-44v: *allexander et nicolao de Slothowa*; tamże, k. 47: *allexander et nicola[us] fr[at]res de Slothowo.*

⁵³ Tamże, k. 40-40v: *allexandro et Nicolao de labyschin.*

⁵⁴ Tamże, Kcynia Z. 2, k. 38: *Allexandro de labischin.*

⁵⁵ Tamże, k. 38: *allexandro et nicolao fr[at]rib[us] g[er]manis de labischin.*

⁵⁶ Tamże, k. 40v: *allexandro et nicolao fr[at]rib[us] g[er]manis et indivis[is] de labischin.*

jego brata Mikołaja⁵⁷. W czasie pełnienia tego urzędu toczył spory: z Mikołajem ze Słupskim⁵⁸, z dziedzicem Dąbrowy⁵⁹ oraz z Janem z Czarnkowa⁶⁰.

B.28.II.2. Jan Maciejowic z Łabiszyna

Syn Macieja z Łabiszyna i jego żony Małgorzaty¹. Pisał się z Łabiszyna². Miał braci: Wojciecha Maciejowica z Łabiszyna³, Macieja Maciejowica z Łabiszyna⁴, Aleksandra z Łabiszyna⁵, Mikołaja z Łabiszyna⁶ i Sędziwoja z Łabiszyna⁷ oraz siostry Małgorzatę⁸ i Elżbietę⁹. Ożenił się z niejaką Heleną¹⁰. Posiadał Łabiszyn¹¹, Szubin¹², wieś Szubin przed miastem¹³, Pińsko¹⁴, Powodowice¹⁵, Wolwark¹⁶, Samokłęski Duże¹⁷ i Małe¹⁸, Lachowo¹⁹, Wyszyny²⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił w 1430 r., gdy wspólnie z bratem Aleksandrem miał wyznaczony termin sądowy z Mikołajem Słupskim²¹. Następnie w 1433 r. procesował się z Zygmuntem z Margonina²² i z Włodkiem z Słazkownicy²³. W 1434 r. matka Małgorzata nadała synom Szubin, połowy wsi: Szubin przed miastem, Pińsko, Samokłęsk

⁵⁷ Tamże, Poznań Z. 16, k. 213-213v: *allexandro cast[ellanus] de Bythgostinen[si] et nobilis nicolao nicolao fr[at]ribus g[er]manis et indivisis he[re]des de labischino.*

⁵⁸ Tamże, Kcynia Z. 3, k. 20v: *allex[ande]r cast[ellanus] Bygdostien[sis] et [...] nicolau[us] de labyschin h[er]rdes fr[at]re[s] g[er]manis indivisi;* tamże, k. 21: *allex[ande]r cast[ellanus] Bygdostien[sis] et nicolau[us] de labyschin h[er]rdes fr[at]re[s] g[er]manis indivisi.*

⁵⁹ Tamże, k. 20v-21: *allex[ande]r cast[ellanus] Bygdosten[sis] et nicolau[us] fr[at]re[s] g[er]manis indivisi h[er]rdes in labyschin.*

⁶⁰ Tamże, k. 30: *allex[ander] nicolao fr[at]res g[er]manis indivisos de labyschin.*

¹ Por. B.28.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. B.28.II.1., przyp. 10.

⁸ Tamże, przyp. 11.

⁹ Tamże.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 33: *helena Consors no[bi]lis Joh[an]nis de labyschin [...] sorte[m] h[er]editat[em] sue [...] in Radgoszec [...] Boguchwal de Jardanowycze suo affini g[er]mano [...] p[er]petue vendidit.*

¹¹ Por. przyp. 1.

¹² Por. B.28.II.1., przyp. 17.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Por. B.28.II.1., przyp. 23.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 4: *allexandro et Johanne de Schubino puer[is] palat[inis] Brzesten[si].*

²² Por. B.28.II.1., przyp. 32.

²³ Tamże, przyp. 35.

Dużych i Powodowic²⁴. Także w tym samym roku, wspólnie z rodziną, procesował się z Mikołajem Lipskim²⁵; z Tomisławą²⁶ i jej mężem Hektorem ze Szczepic²⁷ oraz z niejakim Bieniakiem²⁸. Dziesiątego marca 1435 r. sprzedał trzy części zamku, miasta, młyna i wójtostwa w Szubinie, Wolwark, Pińsko, połowy Lachowa, Dużych i Małych Samokłesk za 3600 grzywien i wieś Wyszyny²⁹. W 1439 r. podpisał się pod konfederacją Spytka z Melsztyna³⁰, a w 1440 r. wspólnie z bratem Aleksandrem poręczył Świążkowi Obrzeżyńskiemu w jego sporze ze Zbylutem z Jabłonna³¹. W 1441 r. przebywał z królem na Węgrzech³².

B.28.II.3. Maciej Maciejowic z Łabiszyna

Syn Macieja z Łabiszyna i jego żony Małgorzaty¹. Pisał się z Łabiszyna². Miał braci: Wojciecha Maciejowica z Łabiszyna³, Aleksandra z Łabiszyna⁴, Jana Maciejowica z Łabiszyna⁵, Mikołaja z Łabiszyna⁶ i Sędziwoja z Łabiszyna⁷ oraz siostry Małgorzatę⁸ i Elżbietę⁹. Posiadał Łabiszyn¹⁰, Szubin¹¹, wieś Szubin przed miastem¹², Pińsko¹³, Powodowice¹⁴,

²⁴ Tamże, przyp. 17.

²⁵ Tamże, przyp. 38.

²⁶ AP Poznań, Kcynia Z. 1, Z. 2, k. 6: *Johanni filio palatinisse Brzesten[si] de labischin.*

²⁷ Por. B.28.II.1., przyp. 40.

²⁸ Tamże, przyp. 43.

²⁹ Tamże, przyp. 23.

³⁰ CES, T. II, nr 255: *Iohannes de Labischyn.*

³¹ AP Poznań, Nakło Gr. 1, k. 13v: *allexandro et Joh[an]ne h[er]edes in llabyschin.*

³² ZDM, cz. VIII, nr 2325: *Iohannis de Labyssyn.*

¹ Por. B.28.II.1., przyp. 1.

² Archwium Watykańskie, Camera Apostolica, Obligationes et solutiones, vol. 55, fol. 7v: *Mathei de Labischino;* (cyt. za: S.A. Sroka, *Dwa przyczynki*, s. 213).

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. B.28.II.1., przyp. 10.

⁸ Tamże, przyp. 11.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże, przyp. 1.

¹¹ Tamże, przyp. 17.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

Wolwark¹⁵, Samokłeski Duże¹⁶ i Małe¹⁷, Lachowo¹⁸, Wyszyny¹⁹. Pełnił urząd biskupa siedmiogrodzkiego²⁰, a nominalnie był także arcybiskupem Kolocsy²¹.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił w 1433 r., gdy raz z braćmi i matką toczył spór z Zygmuntem z Margonina²² i Włodkiem z Słazkownicy²³. W 1434 r. Małgorzata nadała synom Szubin, połowy wsi: Szubin przed miastem, Pińsko, Samokłesk Dużych i Powodowic²⁴. Także w tym samym roku, wspólnie z rodziną, procesował się z Mikołajem Lipskim²⁵, z Hektorem ze Szczepic²⁶, oraz z niejakim Bieniakiem²⁷. Dziesiątego marca 1435 r. sprzedał trzy części zamku, miasta, młyna i wójtostwa w Szubinie, Wolwark, Pińsko, połowy Lachowa, Dużych i Małych Samokłesk za 3600 grzywien i wieś Wyszyny²⁸.

W 1444 r. został mianowany biskupem siedmiogrodzkim²⁹. Dnia 27 lutego 1445 obiecał zapłacić 1500 florenów opłat zwyczajowych Stolicy Apostolskiej³⁰. W latach 1447-1450 uczestniczył w rozmowach dotyczących wakatu na arcybiskupstwie Kalocsy. Wówczas Jan Hunyadi, będący dysponentem arcybiskupstwa, zaproponował Macieja na to stanowisko, a jego miejsce zająłby Mikołaj Lasocki³¹. Ten jednak wolał objąć opustoszałe biskupstwo włocławskie, jednak zmarł po drodze. Jan postanowił interweniować u papieża, i prosił o translację Macieja na arcybiskupstwo 25 czerwca 1449 r.³² Ten zaś ociążał się z objęciem biskupstwa,

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże, przyp. 23.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże, przyp. 13.

²¹ *Iohannis de Zredna Cancellariae Regis Hynгарie olim Proto-Notarii, Epistolae* [w:] *Scriptores Rerum Hungaricarum Veteres, ac Genuini*, T. II, ed. J.G. Schwandner, Vindobonae 1746, s. 64: *Matthias Episcopus Transsilvanus ad ipsam metropolinam ecclesiam Colocensem transferatur.*

²² Por. B.28.II.1., przyp. 32.

²³ Tamże, przyp. 35.

²⁴ Tamże, przyp. 17.

²⁵ Tamże, przyp. 38.

²⁶ Tamże, przyp. 40.

²⁷ Tamże, przyp. 43.

²⁸ Tamże, przyp. 23.

²⁹ *Decreta Regni Hungariae*, T. 1: *Gesetze und Verordnungen Ungarns 1301–1457*, [Magyar Országos Levéltár kiadványai, T. II, *Forráskiadványok*, T. 11], ed. F. Döry, G. Bónis, V. Bácskai, Budapest 1976, s. 333: *Intelligatur etiam conclusum in premissis, quod nec perpetuitates, nec beneficia, nec officiolatus, sed neque castellanatus alienigenis conferamus, ymmo et collata talibus ab eisdem auferamus, excepto episcopatu Transsiluānensi per nos dominó Matheo Polono collato. Hec dispositio facta est per prelatos, barones, milites, proceres et nobiles infrascriptos suis et communitatis totius regni Hungarie predicti nominibus et personis non obstante, si per prius in quocunque decreto huius contrarium fuisset. Datum ut supra.*

³⁰ Por. przyp. 2.

³¹ Por. przyp. 21.

³² *Iohannis de Zredna*, s. 67: *Ita ergo optat ipse Dominus Gubernator, ita desiderat, iat quoque in votis gerit, vt translatione ipsae per Sanctitatem Vestram omnio manuteneantur. In quibus hic apud nos hoc solum deest, quod Domunus Transiluanus vosentire non proponit, vt ab ipsa Ecclesia Transiluana transferaut, pro cuius vonsensus Sanctitatis Vestrae interest, modum et ordinem dare, ita enim videbitur dictis Ecclesiis vtiliter esse poruisum.*

dlatego też dopiero objęcie arcybiskupstwa przez nowego kandydata³³. W 1452 r. został wysłany do cesarza Fryderyka z misją dyplomatyczną³⁴. Dnia 15 kwietnia 1453 r. zwołał synod diecezjalny. Dwa lata później z kolei napisał list do Jana Kapistrana z prośbą o baczniejszą uwagę na archidiacona Mikołaja Chapisiego³⁵. W 1458 r. przyjechał do Budy na uroczystości koronacyjne Macieja Korwina³⁶. Rok później w skutek spisku wojewodów Władysława Gary i Mikołaja Ujlakiego został wygnany ze stolicy biskupiej, a buntownicy ofiarowali tron Fryderykowi III. Pierwszego lipca, król Maciej Korwin porozumiał się z opozycją i zagwarantował Maciejowi z Łabiszyna powrót do swoich włości³⁷. Ostatni raz wystąpił 23 czerwca 1461 r.³⁸

B.28.II.4. Małgorzata, c. Macieja z Łabiszyna

Córka Macieja z Łabiszyna i Małgorzaty z Szubina¹. Miała siostrę Elżbietę² oraz braci: Macieja Maciejowica z Łabiszyna³, Wojciecha Maciejowica z Łabiszyna⁴, Aleksandra z Łabiszyna⁵, Jana Maciejowica z Łabiszyna⁶, Mikołaja z Łabiszyna⁷ i Sędziwoja z Łabiszyna⁸.

Jedyny raz w źródłach pojawiła się w 1434 r., gdy razem z siostrą zeznała, że jej bracia zadośćuczynili jej matce⁹.

³³ S.A. Sroka, *Dwa przyczynki*, s. 216.

³⁴ Tamże.

³⁵ *Kapisztrán János levelezése a magyarokkal*, közli P. Béla, „Történelmi Tár”, 4. sorozat, 2. kötet (1901), s. 186-187, nr 33: *E. V. F. frater Mattheus dei gratia episcopus Transilvanensis*.

³⁶ S.A. Sroka, *Dwa przyczynki*, s. 216.

³⁷ Tamże.

³⁸ Tamże.

¹ Por. B.28.II.1., przyp. 11.

² Tamże.

³ Tamże, przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże, przyp. 10.

⁹ Tamże, przyp. 11.

B.28.II.5. Małgorzata z Szubina, ż. Macieja z Łabiszyna

Córka Sędziwoja z Szubina i jego żony Wichny¹. Pisała się z Szubina², Łabiszyna³ i Powodowic⁴. Miała siostry Jachnę⁵, Dobrochnę⁶ oraz Sędkę⁷. Wyszła za mąż za Macieja z Łabiszyna⁸, z którym miała synów Wojciecha z Łabiszyna⁹, Macieja z Łabiszyna¹⁰, Jana z Łabiszyna¹¹, Mikołaja z Łabiszyna¹² i Sędziwoja z Łabiszyna¹³ oraz córki Małgorzatę¹⁴ i Elżbietę¹⁵. Posiadała Łabiszyn¹⁶, *Lybanky*¹⁷, Szubin¹⁸, wieś Szubin przed miastem¹⁹, Pińsko²⁰, Powodowice²¹, Wolwark²², Samokłęski Duże²³.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1404 r., gdy razem z mężem otrzymała dyspensę papieską, pozwalającą na słuchanie mszy na terenach objętych interdyktem²⁴. W 1407 r. otrzymała procesowała się z siostrą Jachną i jej mężem Spytkiem z

¹ KDW, T. VII, nr 678: *Mathias pallatinus Gnewcouiensis, capitaneus Wladislauiensis, terminos quosdam nomine generose domine Wychne relicte olim Sandziwogii pallatini Kalisiensis et filiarum ipsius: Margarethe consortis sue et Anne.*

² AP Poznań, Kcynia Z. 1, k. 4: *Marga[re]ta de Labischin palati[ni]ssa olim Brzesten[si] al[ia]s de Schubino et alb[er]to filio ip[s]i ac aliis fr[at]ribus indivisis.*

³ KDW, T. IX, nr 1223: *Margarethe olim pallatinisse de Labyschin.*

⁴ AP Poznań, Kcynia Z. 1, k. 6: *marg[are]te olim palatinissa Bresten[si] et Alberto ac Allexandro filiis ip[s]ius indivisi de powodowycze.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Dobrochna i Sędka przejęły długi Sędziwoja u Żydów pyzdryskich (AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 66v: *dobrochne Stibory et Sawcze Spitkonis uxorib[us] de Tarnowo cu[m] [...] Judeys qui Ius [...] h[abe]nt p[ro] ut in l[itte]ra[m] olim d[omi]ni Sandiwog[is] palat[inis] kal[is]ien[si] continen[tur]*), a zatem zapewne były jego córkami (J. Bieński, *Krąg rodzinny biskupa*, s. 29-30; W. Brzeziński, *Koligacje małżeńskie*, s. 194-202).

⁷ Tamże.

⁸ W. Abraham, *Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich w latach 1896/7 i 1897/8*, s. 209: *De locis interd[ictus]: Mathie palatini domino in Labissino et Margrethe eius uxori Gnezn[ensi].*

⁹ Por. B.28.II.1., przyp. 1.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże, przyp. 10.

¹⁴ Tamże, przyp. 11.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Por. przyp. 3.

¹⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 67: *albertus et allexander fr[at]res germani indivisi heredes in labyschyno [...] hereditate[m] v[ulgalite]r d[ic]t[em] lybanky in d[istric]tu kczenen[si] situ cu[m] om[ni]u[m] Jur[e] [...] margarethe Relicte olyn mag[ni]fici d[omi]ni mathie de labyschyno pallat[in]i Brzesten[si].*

¹⁸ Por. B.28.II.1., przyp. 17.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Por. przyp. 8. Żoną Macieja była już ok. 1400 r. (*Schuldbücher*, s. 39, nr 31: *Mattis von Lobeschyn, en Poleen, der das Czanzewoyn tochter hat, tenetur 350 m. und 2 m. prus[ch]. Hyr vor habe wir eyne hantveste. Dy hat bezygelt von Ywan von Bobryn und her Andris von Dobrin und Mattis von Labeschin selbir hyr von gescherbin. Terminus vorgangen tag.*)

Tarnowa o Czerniejwo²⁵, zaś rok później, z żydami z Pyzdr²⁶ oraz z siostrą Jachną²⁷. Podobnie, w 1409 r. toczyła spór ze stryjem o 300 grzywien²⁸, a dwa lata później, z siostrą Dobrochną o 2000 kop groszy²⁹. W 1411 r. monarcha polecił sądom zawiesić sądom wszelkie sprawy między Wichną, wdową po Sędziwoju z Szubina a Maciejem z Łabiszyna i Małgorzatą, jednocześnie unieważniając wcześniejsze wyroki³⁰. W 1412 r. miała wyznaczony termin sądowy z Borkiem ze Strzelec³¹, a w 1415 r. z Maćkiem z Piotrowa³² i z *Modłą* z Gorynina³³. Dnia 11 marca 1421 r. rajcy Pleszewa uwolnili ją i jej siostry z trzech części poręczenia³⁴, a w 1424 r. sądziła się wspólnie z mężem z dziedzicem wsi *Wygrot*³⁵. Trzy lata później, również także z małżonkiem, miała rozprawę sądową ze swoim siostrzeńcem Ściborem³⁶. W 1430 r. król Władysław Jagiełło nakazał wszystkim sądom, w których prowadzone były sprawy Małgorzaty, odroczenie do czasu swego przyjazdu do Wielkopolski³⁷. Wspólnie z synami toczyła spory z Mikołajem Słupskim³⁸, ze Zbylutem z Jabłowa³⁹, z Piotrem z Osowca⁴⁰, a dwa lata później z Zygmuntem z Margonina⁴¹; z Wojciechem z Chabielna⁴²; z jakimś Januszem⁴³ oraz z Maćkiem z Piotrkowa⁴⁴. Zapisała wówczas też dług w wysokości 50 grzywien Spytkowi z Królikowa⁴⁵. Następnie, w 1433 r., razem z synami procesowała się z Mikołajem Słupskim⁴⁶ i z Włodkiem z

²⁵ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Część 2, nr 1456 (regist): DD. Spytko Tarnowski i Maciej Labiski dają zobow. im. swych żon. M. Maciej, wojewoda kaliski (f. 13v) o Czirneco, żony Spytka i Macieja z Łabiszyna, Jachna (?), siostra ich (ib.) ol. Sędziwój, wojewoda. D. Wichna, wdowa po Sędziwoju wojewodzie kaliskim z Cachną, córką swoją, mian. swym prok. Spytka de Tarnowo, pw Maciejowi wdzie kalis. o Czirneco.*

²⁶ Tamże, nr 1529 (regist): *D. Maczka, ż. D. Macieja z Łabiszyna i Jachna, siostra jej spr. z Żydami pyzdr.*

²⁷ Tamże, nr 1534 (regist): *Maczka, ż. Macieja z Łabiszyna i panna Jachna, cc. ol. D. Sędziwoja wdę, kaliskiego.*

²⁸ Tamże, nr 1561 (regist): *Małgorzata i Jachna, cc. ol. Sędziwoja wojewody, oraz Pietrasz Corczbok i Zygmunt, brat jego, term. o 300 zł. (f. 97). Małg., ż. wojewody z Łabiszyna.*

²⁹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 221: *marga[r]ethe uxoris mathie de labiszino palat[ino] Gnewcouien[si]*; tamże, s. 251: *marga[r]ethe conthoral[is] validi mathie de labiszino palat[ino] Gnewcouien[si]*.

³⁰ Por. przyp. 1.

³¹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Część 2, nr 1682 (regist): Małgorzata, ż. Macieja z Łabiszyna i Borko de Strzelce termin.*

³² AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 61v: *marga[r]ethe de labiszino.*

³³ Tamże, k. 66: *marga[r]ethe uxoris validi d[omi]ni de labiszino palat[ini] Bresten[si]*.

³⁴ Tamże, Pyzdry Z. 4, k. 301v: *margaretra uxoris mathie labyski*.

³⁵ Tamże, Gniezno Z. 4, k. 1v: *mathias de llabissino [...] et Capitan[eus] Wladisla[viensis] [...] margaretha contho[r]alis*.

³⁶ Tamże, Kalisz Z. 5, k. 194: *mathie de labyschin palat[inus] Bresten[sis] et marga[r]ethae e[ius] co[n]sorti*; tamże, k. 194: *mathia de labyschin palat[inus] Bresten[sis] et e[ius] co[n]thorali*.

³⁷ Por. przyp. 3.

³⁸ AP Poznań, Gniezno Z. 4, k. 114: *marga[r]etha pallat[inissa] olim Brzesten[si]*.

³⁹ Tamże, k. 6: *d[omi]na[m] palat[inissa] labyssk[a] mathie palat[ini] labysky*; proces z nim kontynuowany był w 1438 r. (tamże, Z. 5, k. 35v: *margaretha de labischino palat[inissa] brzest[ensa] et capit[anessa] wadislaviens[sa]*).

⁴⁰ Tamże, Z. 5, k. 1: *margaretha de labischin palatinissa Brzesten[si]*.

⁴¹ Por. B.28.II.1., przyp. 32.

⁴² Tamże, przyp. 33.

⁴³ AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 8v: *d[omi]na[m] m[argar]etha palatinissa Brzesten[si]*.

⁴⁴ Tamże, k. 9v: *marga[r]ethe de labiszino.*

⁴⁵ Por. B.28.II.1., przyp. 30

⁴⁶ Tamże, przyp. 34.

Słazskownicy⁴⁷. W 1434 r. otrzymała od synów ich wieś o nazwie *Lybnaky* na czas swojego życia⁴⁸. W zamian za nią, nadała im Szubin, połowy wsi Szubin przed miastem, Pińsko, Samoklęsk Dużych i Powodowie⁴⁹. Zapłaciła wtedy też 20 grzywien Januszowi z Węczyna⁵⁰. Jeszcze w tym samym roku, wspólnie z rodziną, procesowała się z Mikołajem Lipskim⁵¹. W 1435 r. miała wyznaczone terminy: z dziedziczkami Siedlcza⁵²; z Filką, Burnetą i Janem Rorzewskimi⁵³; ze Stanisławem Broniewskim⁵⁴, oraz z niejakim Bieniakiem⁵⁵, a przed 1438 r. z Sędką Czarnkowską⁵⁶.

B.28.II.6. Sędziwój, s. Macieja z Łabiszyna

Syn Macieja z Łabiszyna i jego żony Małgorzaty¹. Miał braci: Wojciecha Maciejowica z Łabiszyna², Macieja Maciejowica z Łabiszyna³, Jana Maciejowica z Łabiszyna⁴, Mikołaja z Łabiszyna⁵ i Aleksandra z Łabiszyna⁶ oraz siostry Małgorzatę⁷ i Elżbietę⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1430 r. został pochowany przez matkę, wraz z ojcem w kościele parafialnym w Kościelcu⁹.

⁴⁷ Tamże, przyp. 35.

⁴⁸ Por. przyp. 17.

⁴⁹ Por. przyp. 18.

⁵⁰ AP Poznań, Kcynia Z. 1, k. 14: *margarethe olmi pallat[inissa] de llabyschyn*.

⁵¹ Por. B.28.II.1., przyp. 38.

⁵² AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 17: *margaretha de palatinissa de llabissin*; spór z nimi kontynuowany był jeszcze kilka lat (tamże, k. 33: *margaretha pallat[inissa] de labyschin*).

⁵³ Tamże, k. 17: *margaretha de llabysin et pueris ip[s]ius strenuis alberto et fr[at]ribus suis indivsi*.

⁵⁴ Tamże, k. 31: *margaretha et eius filiis alberto et aliis de labyschin*.

⁵⁵ Tamże, k. 18: *mararetha llabyska et filiis ip[s]ius strenuo alb[er]to allexandro*.

⁵⁶ Tamże, Z. 1, k. 17v: *marga[r]ethe pallat[inissa] de labyschyn*; tamże, Gniezno Z. 5, k. 27v: *margarethe palatinissa de llabisino*;

¹ Por. B.28.II.1., przyp. 10.

² Tamże, przyp. 1.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, przyp. 11.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, przyp. 1.

B.28.II.7. Wojciech Maciejowic z Łabiszyna¹

Syn Macieja z Łabiszyna i jego żony Małgorzaty². Pisał się z Łabiszyna³ i Szubina⁴. Miał braci: Aleksandra z Łabiszyna⁵, Macieja Maciejowica z Łabiszyna⁶, Jana Maciejowica z Łabiszyna⁷, Mikołaja z Łabiszyna⁸ i Sędziwoja z Łabiszyna⁹ oraz siostry Małgorzatę¹⁰ i Elżbietę¹¹. Posiadał Łabiszyn¹², Szubin¹³, wieś Szubin przed miastem¹⁴, Pińsko¹⁵, Powodowice¹⁶, Wolwark¹⁷, Samokłęski Duże¹⁸ i Małe¹⁹, Lachowo²⁰, Wyszyny²¹ i *Lybanky*²². Pełnił urząd kanonika kruszwickiego²³ i notariusza kancelarii królewskiej²⁴.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił w 1423 r., gdy zapisał się na Uniwersytet Jagielloński²⁵. W 1425 r. procesował się z Tomaszem z Trąbek o kanonikę kruszwicką²⁶. W 1427 r. toczył spory: z plebanem w Ostrowie²⁷; z Małgorzatą i jej mężem Janem z Popowa i Łabiszyna²⁸; ze Świąszkiem z Bukowa²⁹ i z Iwanem z Ruszczy³⁰. Zapłacił także jakąś

¹ W tym samym czasie, występował również Wojciech Ściborowic, którego trudno rozróżnić w źródłach od Wojciecha Maciejowica. Biogram ten, może być przeto naznaczony pewnymi błędami, ale jeśli Wojciech pojawił się na jednej zapisce ze Ściborem, wówczas przyjmuję, że był on jego synem (por. chociażby: AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 183: *Stiborio et Alb[er]to de labyszino*), a jeśli sam, wówczas identyfikuję go z synem Macieja.

² Por. B.28.II.1., przyp. 1.

³ BP, T. IV, nr 1503 (regest): *Albertus de Labyschyn*.

⁴ Tamże, Kcynia Z. 1, k. 14-14v: *albertu[s] Allexander [...] [rat]res germanis et indivisos he[re]des in Schubin*.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Por. B.28.II.1., przyp. 10.

¹⁰ Tamże, przyp. 11.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże, przyp. 1.

¹³ Tamże, przyp. 17.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże, przyp. 23.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Por. B.28.II.5., przyp. 17.

²³ *Metrica Universitatis*, T. 1, nr 23/001: *Albertus Labisky canonicus Cruswiciensis dt tt*.

²⁴ AGZ, T. VIII, nr 51: *Thoma de Pakost Posnaniensni et Capitaneo Maioris Polonie generali [...] Alberti Notarii filii magnifici Mathie de Labischin Pallatini Brestensis*.

²⁵ Por. przyp. 25.

²⁶ BP, T. IV, nr 1503 (regest): *Albertus de Labyschyn*; tamże, nr 1548 (regest): *Albertus Matthiae de Labiszino clericus Wlad. d., ut sibi de canonicatu eccl. s. Petri Cruszuicensi*.

²⁷ AD Włocławek, Akta konsystorza włocławskiego, ks. 2, sygn. 106, k. 119: *Alb[er]ti Can[onici] Cruschiucien[si]*.

²⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 191: *marga[r]ethe Joh[an]nes consorti de popowo cu[m] No[bi]li Alb[er]to de labyschino*.

²⁹ Tamże, k. 191v: *Alb[er]to de labyschino*.

³⁰ Tamże, k. 201: *Alb[er]to de labyschino*.

karę³¹. W 1428 r. procesował się z Dobrochną z Kościelca³². Wtedy także był notariuszem kancelarii królewskiej³³. Podczas wojny z Krzyżakami dostał się do niewoli³⁴. W 1432 r., razem z bratem i matką zapisał dług w wysokości 50 grzywien Spytkowi z Królikowa³⁵. Następnie w 1433 r. procesował się z dziedzicem Jabłowa³⁶; z Zygmuntem z Margonina³⁷; z Wojciechem z Chabiela³⁸; z Mikołajem Słupskim³⁹; z Wojciechem z Czestkowa⁴⁰; z Marcinem Jarogniewskim⁴¹ i z Włodkiem z Słazkownicy⁴².

W 1434 r. razem z bratem Aleksandrem przekazał swojej matce Małgorzacie swoją wieś o nazwie *Lybanky* na czas jej życia⁴³. W zamian nadała synom Szubin, połowy wsi Szubin przed miastem, Pińsko, Samoklęsk Dużych i Powodowic⁴⁴. Jeszcze w tym samym roku, wspólnie z rodziną, toczył spory: z Mikołajem Lipskim⁴⁵; z Tomisławą⁴⁶ i jej mężem Hektorem ze Szczepic⁴⁷; z Filką, Burnetą i Janem Rorzewskimi⁴⁸; z niejakim Bieniakiem⁴⁹; oraz z Andrzejem z Danaborza o posiadłości Sędziwoja z Szubina, kupione niegdyś przez ojca Aleksandra, Macieja. Arbitrzy, w skład których znaleźli się m.in. Materna i Wojciech z Pakości przyznali Danaborskiemu czwartą część miasta i zamku Szubin, czwartą część wsi Szubin, znajdującej się przed miastem, czwartą część młyna miejskiego i folwarku, połowę wsi Powodowice z połową folwarku. Ponadto musiał zapłacić wojewodzie kaliskiemu 60 grzywien i dać mu 10 miar zboża⁵⁰. Dziesiątego marca 1435 r. Wojciech z braćmi sprzedał trzy części zamku, miasta,

³¹ Tamże, k. 206: *Alb[er]to de labisschino*

³² AD Włocławek, Akta konsystorza włocławskiego, ks. 2, sygn. 106, k. 3: *a[lberto] de labischin Can[oni]co Cruschiucien[si] cu[m] no[bi]li dobrochna de Coszelec*; tamże, k. 10: *a[lberti] de labischin Can[oni]ci Cruschiucien[si] cu[m] no[bi]li dobrochna de Coszelec*; tamże, k. 12v: *a[lberto] de labiszin cu[m] dobrochna de Coszelec*; tamże, k. 15av: *alb[er]ti Can[oni]ci Cruschvicien[si] cum g[e]n[e]rosa dobrochna de Coszelec*; tamże, k. 20: *a[lberti] de labiszin Can[oni]ci Cruschvicien[si]*; tamże, k. 50: *alberti de labischin Can[oni]ci Cruschvicien[si] cum g[e]n[e]rosa dobrochna de Coszelec*.

³³ Por. przyp. 26.

³⁴ RHD, vol. I/2, nr 6926: *Albertus de Labeschyn*.

³⁵ Por. B.28.II.1., przyp. 30.

³⁶ AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 2: *alb[er]ti et allexsandri*; zapiska urwana; tamże, k. 16v: *Alb[er]to de llabischin*; spór z nim toczył się jeszcze przez kilka lat (tamże, k. 21: *Alb[er]to labissky*; tamże, k. 21: *alb[er]ti de labyschin*).

³⁷ Por. B.28.II.1., przyp. 32.

³⁸ Tamże, przyp. 33.

³⁹ Tamże, przyp. 34.

⁴⁰ AP Poznań, Kcynia Z. 1, k. 12: *Alb[er]ti de labyschin*.

⁴¹ Tamże, k. 18: *alb[er]ti de powodowycze*; proces ciągnął się jeszcze przez następne lata (tamże, k. 35v: *Albertus de labyschin*).

⁴² Por. B.28.II.1., przyp. 35.

⁴³ Por. przyp. 24.

⁴⁴ Por. przyp. 15.

⁴⁵ Por. B.28.II.1., przyp. 38.

⁴⁶ Tamże, przyp. 39; AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 28: *albe[er]to et eius fr[at]rib[us] indivis de Schubin*.

⁴⁷ Por. B.28.II.1., przyp. 40.

⁴⁸ Tamże, przyp. 41.

⁴⁹ Tamże, przyp. 43.

⁵⁰ Tamże, przyp. 44.

młyna i wójtostwa w Szubinie, Wolwark, Pińsko, połowy Lachowa, Dużych i Małych Samokłesk za 3600 grzywien i wieś Wyszyny⁵¹. W tym też roku toczył spory: ze Stanisławem Broniewskim⁵² oraz z Myślimirem z Nowego⁵³.

B.29.II.1. Elżbieta, ż. Marcina z Kaczlina

Nie jest znane pochodzenie Elżbiety. Miała męża Marcina z Kaczlina¹, z którym doczekała się córki Doroty². Posiadała Kaczlin³.

W 1445 r. została oprawiona przez męża na połowie Kaczlina⁴. W 1456 r. trzecią część swojego uposażenia przeznaczyła na fundację altarii w Rożnowie⁵, a jej mąż zobowiązał się do zapłaty 2 groszy czynszu plebanowi w Rożnowie⁶.

B.30.II.1. Agnieszka, c. Materny z Pakości

Córka Materny z Pakości i Anny z Izbicy¹. Miała brata Szymona z Pakości² oraz siostry Małgorzatę³ i Katarzynę⁴. Wyszła za mąż za Mikołaja z Janowca⁵, z którą miała córkę Burnetę⁶

⁵¹ Tamże, przyp. 23.

⁵² Tamże, przyp. 46.

⁵³ AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 27v: *alb[er]to llabytsky de Schubino.*

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 142: *Martinu[s] Caczlinsky [...] sup[er] tota med[ieta]te sue sort[is] [...] in Caczlino [...] dotalicy Nobili Elizabeth [con]sorti sue dedit.*

² Tamże, Gr. 15, k. 187v: *Dorothee Caslynska co[n]sorte sue th[o]me et filie olim Martini caslylinsky;* Dorota wystąpiła po raz pierwszy już w XVI w., zatem nie została uwzględniona w niniejszej pracy.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ AP Poznań, Poznań, Gr. 5, s. 16: *Elizabeth consors Nob[il]is marti[nus] de kasslyno.*

⁶ Tamże, s. 16-17: *Elizabeth consrti obilis Marti[nus] de kasslyno [...] marti[nus] suus martimus de kasslyno duas marcas anani censis singulis an[n]is [...] sup[er] [...] plebano.*

¹ AP Poznań, Gniezno Z. 7, k. 1v: *alb[er]t[us] de pakostch Cast[ellanus] Szrzen[is] tamq[ua]m patrius g[er]manis pue[r]or[um] subscriptor[um] ex una et [...] anna relicta olim consors magnifici do[mi]ni materne de pakosth Subpince[r]ne Juniwlad[islaviensi] [...] pue[r]or[um] suor[um] [...] Symo[nis] agnet[is] margrethe kathe[r]ine.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ TDReg, Gniezno, cz. 2, nr 2970 (regist): *Jan Kopydlowski, zezn., iż GD. Agnieszka, ż. G. Mikoł. Janowskiego klana śrem., i Kat., ż. G. And. z Myśliborzyce chorążego dobrzyń., dziedziczki Pakości, skwitowały go z głowy syna jego ol. N. Jakuba, zabitego przez ich ol. brata Szymona Pakoskiego.*

⁶ Tamże, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 6017 (regist): *GD. Burneta ż. G. Jana Moszczeńskiego część dziedz. mac. w połowie miasta Pakosch i we wsiach Lathkowo, Bielawy i przedm. Pakości w p. kc. za 300 grz. NN. Wojciechowi, Maciejowi i Janowi, braciom swym rodz., synom GD. Mikołaja z Janowmłyna klana śrem. Sprzed.*

oraz synów Wojciecha⁷, Macieja⁸ i Jana⁹. Posiadała Pakość¹⁰, Pakoską Wieś¹¹, Ludkowo¹², Bielawy¹³, Rybitwy¹⁴, Izbicę¹⁵, Nową Wieś¹⁶, Krzywą Wieś¹⁷ i Sokołowo¹⁸.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1449 r., gdy wraz z rodziną procesowała się ze stryjem Wojciechem¹⁹. Następnie w 1456 r. jej brat Szymon, zobowiązał się do wypłacenia jej i jej mężowi 200 grzywien za macierzyznę²⁰. Na początku lat 70' toczyła spór z Jadwigą z Łabiszyna²¹, a w 1472 r. jej brat Szymon, sprzedał jej części w Izbicy Andrzejowi Kretkowskiemu²². W 1475 r. zaś wspólnie z siostrami procesowała się z bratową Brygidą o jej posag i wiano zapisane na Pakości²³. Z kolei w 1477 r., razem z siostrą Katarzyną skwitowała Jana Kopydłowskiego z głównszczyzny za jego syna Jakuba, który został zabity przez ich brata Szymona²⁴. Wtedy też zrezygnowała z połowy Pakości, Pakoskiej Wsi, Ludkowa, Bielaw i Rybitw na rzecz swoich siostrzenic Anny, Doroty, Wichny i Katarzyny²⁵.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 5.

¹¹ TDReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek*, nr 8471 (regist): *Anna, Dorota, Wichna i Katarzyna, siostry rodz. niedz., cc. GD. And. z Myślborzyc, chorążego dobrzyń. w tow. MGD. And. z Kretkowa wdę inowrocl., i Wojc. z Krotoszyna wujów, Mik. de Wirzbicko, Piotra de Smolska stryjów i wujów najbl., 1/2 z. i m. Pakość, z 1/2 palacu, i całą izbą wielką "Białą" i przyl. z 1/2 przedm. i wsi w pp. gn. i kc. Pakosta wieś, Lutkowo, Bielawy, Rybitwy, GD. Agnieszce, ż. NGD. Mikoł. Janowskiego, klana śrem., ciotce swej rodz., w dziale wiecz. dają (f. 86) a Agn. im daje 1/2 ib.*

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ AGAD, *Metryka Koronna*, ks. 12, k. 114v: *Simon de Pakoscz [...] totam suam soretm bonorum suor[um] hereditatorior[um] [...] duas sortes opidi Izdbicza [...] villarum Nowawiesch krzywawiesch et Sokolowo [...] sorte[m] alteram vero qua[m] p[re]fatam Simon pakosczsky apud Generosam agnetem Germana[m] suam consortem no[bili] Generosi Nicolai Janowsky Castellani Szremen[si].*

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Por. przyp. 1.

²⁰ AGAD, *Brześć Kopie Z. 1*, k. 547v-548v: *Nicolaum Janowski et agnetem uxore ipsius [...] Simonem de Pakość una cum Sororibus ipsius germanis margaretha et Catherina.*

²¹ TDReg, *Gniezno, cz. 2*, nr 1649 (regist): *N. Jadwiga, ż. G. Stanisława Pothuliczkiego, z I i Agnieszka de Pakość, ż. G. Mikoł. Janowskiego klana śremskiego z II termin.*

²² Por. przyp. 15.

²³ MRPS, P. I, ed. T. Wierzbowski, *Varsaviae* 1905, nr 1312 (regist): *Brigidam relictam olim Simonis Pakosczsky, ex una, et Agnetem, Nicolai Janowsky, castellani Szremensis, Catherinam Andreae de Myslyborzicze, vexilliferi Dobrinensis, uxores, et virginem Margaretham de Pakoscz haeredes, sorores germanas.*

²⁴ Por. przyp. 5.

²⁵ Por. przyp. 11.

B.30.II.2. Anna z Izbicy, ż. Materny z Pakości

Córka Macieja z Izbicy i jego żony Grzymki¹. Pisała się z Izbicy². Miała siostrę Grzymkę³ i brata Macieja⁴. Wyszła za mąż za Maternę z Pakości⁵, z którym miała syna Szymona z Pakości⁶ oraz córki Agnieszkę⁷, Katarzynę⁸ oraz Małgorzatę⁹. Posiadała Izbicę¹⁰ i Paprotną¹¹, Sokołów¹², Krzywą Wieś¹³ i Nową Wieś¹⁴.

Dnia 19 stycznia 1418 r. Helena Izbicka wydzieliła część Izbicy jako oprawę córki Anny¹⁵. Sama Anna, w tym jeszcze roku miała wyznaczony termin sądowy z kmieciem Marcinem¹⁶. Trzy lata później poręczył za nią i za jej siostrę, jej szwagier Tomasz¹⁷. Z kolei w 1424 r. wspólnie z mężem i rodziną procesowała się z Marcinem z Piskowa¹⁸, a w 1437 r. sprzedała swoje dobra w Paprotnej za 200 grzywien Maciejowi z Bielaw¹⁹. W 1449 r. zaś, wspólnie z dziećmi toczyła spory: ze swoim szwagrem Wojciechem²⁰ oraz z Piotrem z Witkowa²¹.

¹ AGAD, Łęczyca Z. 6, k. 301v: *Mathias filius pinc[er]ne euasit Grzimkam de Istbicza [...] et alia sorore Grzimcze Anna.*

² KSBK, nr 2210: *Thoma de Pacoscz posuit se (in) fideiussorem pro nobilibus: Anna et Grzimka, proceribus (s) domine de Istbicza.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ AGAD, Łęczyca Z. 4, k. 324v: *Relicte de Istbyczia et eius mathia[m] filiu[m].*

⁵ Por. B.30.II.1., przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ KSBK, nr 52: *Helena Ischbiczska debet diudere wlgariter wydzelicz quartam Anne, filie sue, consorti Martni, subpincerne Wladislaiensi.*

¹¹ AGAD, Łęczyca Z. 11, k. 70v: *Anna co[n]sors mat[er]ni de pakoscz Subdap[ifer] Wladislavien[si] [...] totam suam [...] h[er]edit[ate]m in paprotna.*

¹² Por. B.30.II.1., przyp. 15; dobra Izbickie, Szymon z pewnością dzierżył w posagu od żony (por. przyp. 1; T. Nowak, *Własność*, s. 292).

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. przyp. 10.

¹⁶ AGAD, Przedecz Z. 2, k. 104v: *Anna de Isthbicza.*

¹⁷ Por. przyp. 2.

¹⁸ AGAD, Przedecz Z. 2, k. 293v: *Elena Relicta de Isthbicza [...] Grzimkam filia[m] ip[s]ius et anna[m] filia[m] sua[m] uxor[i] d[omi]ni subpinc[er]ne.*

¹⁹ Por. przyp. 11.

²⁰ Por. B.30.II.1., przyp. 1.

²¹ TDReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 1774 (regest): *NN. Anna wd. i Szymon, s. ol. Strenui Materny z Pakości termin z Kielczem z Wińca, Piotrem z Witkova i Wawrzyńcem z Chlandowa.*

B.30.II.3. Brygida, ż. Szymona z Pakości¹

Córka Jana Grabskiego z Lwówka². Wyszła za mąż za Szymona z Pakości³ i Mikołaja z Bronowa⁴, z którym doczekała się córek: Katarzyny⁵ i Anny⁶ Posiadała Pakość⁷, Pakoską Wieś⁸, Ośniszczewo⁹, Dąbrówkę¹⁰, Słupczkę¹¹, Górki¹² i Lekaszyn¹³.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpiła w 1471 r., gdy mąż oprowił ją w 700 grzywien zapisanych na Pakości i Pakoskiej Wsi¹⁴. Wtedy też sprzedała ojcu wieś Lekaszyn¹⁵. W 1475 r. toczyła spór ze swoimi szwagierkami, o dobra oprowione jej jako posag¹⁶. W 1477 r. wyszła powtórnie za mąż, za Mikołaja z Bronowa¹⁷. Po jego śmierci w 1492 r. toczyła spory ze Stanisławem z Drzewc; z Janem i Adamem z Woźnik oraz z Janem z Żakowic jako opiekunami jej córek¹⁸. Sześć lat później nie wysłała nikogo na wyprawę mołdawską, przez co, z pretensjami do jej dóbr wystąpił jej szwagier Andrzej z Zakrzyna¹⁹. W następnym roku zastawiła część Lekaszyna Janowi z Żakowic²⁰, zaś dnia 1 stycznia 1503 r. zapisała swoje dobra córce Annie i jej mężowi Piotrowi z Zabierzowa²¹.

¹ Ze względu na to, że Brygida, była jedynie małżonką Szymona z Pakości, jej biogram został prawie w całości (bez sięgania do materiałów archiwalnych, wykorzystane zostały tylko wydane rejestry) oparty na literaturze. Pełny biogram przedstawiła już: A. Szymczakowa, *Szlachta sieradzka w XV wieku. Magnifici et generosi*, Łódź 1998, s. 81.

² TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 5246 (regest): GND. Szymon dz. w Pakosth na 1/2 m. Pakosth i 1/2 wsi St. Pakosth w p. kość. GN.D. Brygidzie ż. swej, c. G.N. Jana Grapsky dziedzica de Lwow zap. 700 grz. pos. i t. w.

³ Por. B.30.II.1., przyp. 23.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ Tamże.

⁹ MRPS, P. II, nr 1296 (regest): *Impertarunt: Andreas de Zaxyn, castellanus Lanciciensis bona: Brgittae olim Nicolai Bronowsky, castellani Spicimiriensis, relictæ villas Dambrowska, Slupcza in Lanciensi, Osnysov in Cuyavie terris.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Tamże.

¹⁴ Por. przyp. 2.

¹⁵ Por. przyp. 1.

¹⁶ Por. przyp. 3.

¹⁷ Por. przyp. 1.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Por. przyp. 9.

²⁰ Por. przyp. 1.

²¹ Tamże.

B.30.II.4. Katarzyna, c. Materny z Pakości

Córka Materny z Pakości i Anny z Izbicy¹. Miała brata Szymona z Pakości² oraz siostry Małgorzatę³ i Agnieszkę⁴. Wyszła za mąż za Andrzeja z Myślborzyc⁵, z którym miała córki: Annę⁶, Dorotę⁷, Wichnę⁸ i Katarzynę⁹. Posiadała Pakość¹⁰, Pakoską Wieś¹¹, Lutkowo¹², Bielawy¹³, Rybitwy¹⁴, Izbicę¹⁵, Krzywą Wieś¹⁶, Nową Wieś¹⁷ i Sokołowo¹⁸.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1449 r., gdy wraz z rodziną procesowała się ze stryjem Wojciechem¹⁹. W 1454 r. razem z rodzeństwem wysunęła na miejsce plebana w Izbicy, po zmarłym Florianie, Stanisława z Janowca, co przyjął oficjał wrocławski Świętosław z Wrzącej²⁰. Jednak, dnia 27 stycznia 1455 r. wyrokiem wydanym przez oficjała gnieźnieńskiego Piotra z Pniew, plebanem został rywal Stanisława, Stefan, były pleban w Chodczu²¹. W 1460 r. została oprawiona przez brata²², a dziewięć lat później miała wyznaczony termin sądowny z Jadwigą Mikołajówną z Łabiszyna²³. W 1475 r. zaś wspólnie z siostrami toczyła spór się z bratową Brygidą o jej posag i wiano zapisane na Pakości²⁴. Sprzedała w tym jeszcze roku

¹ Por. B.30.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, przyp. 11.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ AGAD, Przedecz Gr. 1, k. 9-9v: *katherina consors G[e]n[er]osi andree de myslyborzycze vexillifer[o] dobninen[si] [...] andrea Crethkowsky de Chotecz Castellano Bresten[si] [...] Isdbycza Crywawesch nowawyesch et Sokolowo [...] vendidit.*

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Por. B.30.II.1., przyp. 1.

²⁰ AA Gniezno, Akta konsystorza gnieźnieńskiego, sygn. ACons. C1, k. 192v-192v: *Simone[m] agnete[m] margaretha[m] et kathe[r]inam de pakost et de Istbicz[ca].*

²¹ Tamże, k. 194-195v: *Symone[m] Agnetem margaretham et katherina[m] qu[o]ndam pue[r]os nobilis Anne p[re]fate d[omi]ne Grzimcze germane de pakosth.*

²² AGAD, Brześć Gr. 2, s. 605: *Simonis de Isdbicza al[ia]s de pakocz [...] suam sororem katherina[m] [...] fidei-ussorem [...] Jacobu[s] de Crotoschyno Castellanu[s] Szremsky.*

²³ AP Poznań, Kcynia Z. 3, k. 50v: *kath[er]ina de pakost soror [...] Symonis pakost bone me[m]orie [...] hedwigam filaim olim [...] nicolai de labyschin et [con]sorte Stanislai pothulyczsky; tamże, k. 50v: kath[er]ina de pakost soror [...] Symonis pakost bone me[m]orie [...] hedwigam filiam olim [...] nicolai de labyschin et [con]sorte Stanislai pothulyczsky.*

²⁴ Por. B.30.II.1., przyp. 23.

swoją część Izbicy z przyległościami Andrzejowi Kretkowskiemu za 300 grzywien²⁵. Z kolei w 1477 r. razem z siostrą Agnieszką, skwitowała Jana Kopydłowskiego z główszczyzny za jego syna Jakuba, który został zabity przez ich brata Szymona²⁶.

B.30.II.5. Małgorzata, c. Materny z Pakości

Córka Materny z Pakości i Anny z Izbicy¹. Miała brata Szymona z Pakości² oraz siostry Katarzynę³ i Agnieszkę⁴. Posiadała Izbicę⁵.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1449 r., gdy wraz z rodziną procesowała się ze stryjem Wojciechem⁶. W 1454 r. razem z rodzeństwem wysunęła na miejsce plebana w Izbicy, po zmarłym Florianie, Stanisława z Janowca, co przyjął oficjał włocławski Świętosław z Wrzącej⁷. Jednak, dnia 27 stycznia 1455 r. wyrokiem wydanym przez oficjała gnieźnieńskiego Piotra z Pniew, plebanem został rywal Stanisława, Stefan, były pleban w Chodczu⁸. W 1472 r. sprzedała Andrzejowi Kretkowskiemu swoją część Izbicy za 100 kóp groszy⁹, a dnia 22 stycznia 1473 r. wspomniany Andrzej zobowiązał się zapłacić jej 200 grzywien za resztę jej posiadłości¹⁰. W 1475 r. zeznała, iż otrzymała od niego 200 grzywien za jej macierzyznę¹¹. Wówczas wspólnie z siostrami procesowała się z bratową Brygidą o jej posag i wiano zapisane na Pakości¹² i ufundowała altarię w katedrze włocławskiej za wieczne zbawienie siebie i swoich rodziców¹³.

²⁵ Por. przyp. 15.

²⁶ Por. B.30.II.1., przyp. 5.

¹ Por. B.30.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ AGAD, Metryka Koronna, ks. 12, k. 108v: *margaretha v[ir]go filia olim [...] materne de pakost [...] sortem bonor[um] [...] maternor[um] quam habuit in opido Gysdbycza [...] vendidisse.*

⁶ Por. B.30.II.1., przyp. 1.

⁷ Por. B.30.II.4., przyp. 20.

⁸ Tamże, przyp. 21.

⁹ Por. przyp. 5.

¹⁰ AGAD, Brześć Gr. 4, k. 44: *margaretga Germana olim Generosi Simonis de pakosth.*

¹¹ Tamże, Przedecz Gr. 1, k. 9v-10: *d[o]micella [mar]garetha h[er]edissa de pakosth [...] comutacion[em] bonis suis h[er]ediatys [...] fr[at]r[em] pie memo[r]ie nobilem [Si]monem et [...] sorores g[er]manas [...] agentam et katherinam hoc est in [...] Isdbycza in nowawyesch in Crzyw[a]wesch et in Sokolowo in districtu przedecen[si] sit[am]; tamże, 10-10v: *domicella v[ir]go margaretha filia olim G[e]n[er]osi mat[er]ne de pakosth.**

¹² Por. B.30.II.1., przyp. 23.

¹³ S. Chodyński, *Wikariusze*, nr 8: *virgo Margaretha Pakoscza.*

B.30.II.6. Szymon z Pakości

Syn Materny z Pakości i jego żony Anny z Izbicy¹. Pisał się z Pakości², Izbicy³ i Bielaw⁴. Miał siostry Agnieszkę⁵, Katarzynę⁶ oraz Małgorzatę⁷. Ożenił się z Brygidą⁸. Posiadał Pakość⁹, Pakoską Wies¹⁰, Izbicę¹¹, Nową Wies¹², Krzywą Wies¹³ i Sokołowo¹⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1449 r., gdy wraz z rodziną procesował się ze stryjem Wojciechem¹⁵ oraz z Piotrem z Witakowa¹⁶. Trzy lata później razem z stryjem miał wyznaczony termin sądowy z Piotrem Witakowskim, Kielczem z Wińca i Wincentym z Chładowa¹⁷. Wystąpił również przy poręczeniu stryja za Mikołaja Janowskiego¹⁸, a sam Mikołaj poręczył Wojciechowi za Szymona¹⁹. Przed 1452 r., Szymon toczył spór z plebanem z Izbicy²⁰, zaś dwa lata później, razem z siostrami wysunął na miejsce plebana, po zmarłym Florianie, Stanisława z Janowca, co przyjął oficjał włocławski Świętosław z Wrzącej²¹. Jednak, dnia 27 stycznia 1455 r. wyrokiem wydanym przez oficjała gnieźnieńskiego Piotra z Pniew, plebanem został rywal Stanisława, Stefan, były pleban w Chodczu²². W 1456 r. Pakoski zobowiązał się do wypłacenia siostrze Agnieszce i jej mężowi 200 grzywien za macierzyznę²³, zaś cztery lata

¹ Por. B.30.II.1., przyp. 1.

² TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 1570 (regist): N. *Szymon z Pakości i Bielaw płaci penę*.

³ AGAD, *Przedecz* Z. 2, k. 205v: *Symone[m] pakoczsky de Isdbycza*; składka włożona do księgi ziemskiej przeddeckiej między kartami z 1421 r. Datowałem ją na podstawie urzędowania Rosława z Bogusławic, który również wystąpił na tej składce, a pełnił swój urząd do 1452 r. (por. B.49.I.).

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Por. B.30.II.1., przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże, przyp. 23.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże, przyp. 15.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże, przyp. 1.

¹⁶ TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 1774 (regist): *NN. Anna wd. i Szymon, s. ol. Strenui Materny z Pakości termin z Kielczem z Wińca, Piotrem z Witkowa i Wawrzyńcem z Chładowa*.

¹⁷ AP Poznań, *Gniezno* Z. 7, k. 110: *Simoni de pakosth [...] alb[er]tus Cast[ellanus] Srzemen[sis] uti curator al[ia]s opyekun et patruus g[er]man[us] ip[s]i[us]*.

¹⁸ Tamże, Gr. 1, k. 68-68v: *albertus de pakost Cast[ellanus] Srzemen[sis] [...] filiastro suo Nob[i]li Simoni de pakost*.

¹⁹ Tamże, k. 68v-69: *Alb[er]to de pakosth p[ro] nob[ili] Simone de pakosth*.

²⁰ Por. przyp. 3.

²¹ Por. B.30.II.4., przyp. 20.

²² Tamże, przyp. 21.

²³ AGAD, *Brześć Kopie* Z. 1, k. 547v-548v: *Nicolaum Janowski et agnetem uxore ipsius [...] Simonem de Pakość una cum Sororibus ipsius germanis margaretha et Catherina*.

później oprowił kolejną siostrę, Katarzynę²⁴. W 1469 r. zapłacił karę²⁵, a rok później, w jego obecności Dobrochna, wdowa po Piotrze z Nydomia zamieniła się dobrami z Janem Mielżyńskim²⁶. W 1471 r. uposażył żonę w 700 grzywien na Pakości i Pakoskiej Wsi²⁷, natomiast dnia 23 grudnia 1472 r. król Kazimierz Jagiellończyk wystawił dokument potwierdzający sprzedaż działu w Izbicy za 600 kóp groszy Andrzejowi Kretkowskiemu z Chodcza²⁸. Przed swoją śmiercią zabił Jakuba Janowica z Kopydłowa²⁹.

B.32.II.1. Agnieszka z Koziemina, ż. Żegoty

Nie jest znane pochodzenie Agnieszki. Pisała się z Koziemina¹. Była żoną Żegoty², z którym miała synów: Wojciecha z Koziemina³, Świąszka z Kwilina⁴, Michała z Koziemina⁵, Tomka z Koziemina⁶ oraz Hektora z Koziemina⁷. Posiadała Koziemin⁸.

W źródłach średniowiecznych pojawiła się, gdy w 1398 r. toczyła spór z synami Świąszkiem i Wojciechem⁹, w którego wyniku uzyskała na nich posag w wysokości 11 łanów zapisanych jej na Kozieminie¹⁰.

B.32.II.2. Dobrochna, ż. Michała z Koziemina

Nie jest znane pochodzenie Dobrochny. Wyszła za mąż za Michała z Koziemina¹.

²⁴ Tamże, Brześć Gr. 2, s. 605: *Simonis de Isdbicza al[ia]s de pakocz [...] suam sororem katherina[m] [...] fidei-ussorem [...] Jacobu[s] de Crotoschyno Castellanu[s] Szremsky.*

²⁵ Por. przyp. 2.

²⁶ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 5007 (regest): *NGD. Dobrochna, wdowa po Piotrze Nydomskim, w tow. Szymona z Pakości, Michała z Lupstowa braci stryj., Mikołaja z Janowmlyna klana śremsk. i Wojciecha, brata jego rodz. też z Janowmlyna dziedzica, swoich braci ciot.-rodz.*

²⁷ Tamże, nr 5246 (regest): *GND. Szymon dz. w Pakosth na 1/2 m. Pakosth i 1/2 wsi St. Pakosth w p. kość. GN.D. Brygidzie ż. swej, c. G.N. Jana Grapsky dziedzica de Lwow zap. 700 grz. pos. i t. w.*

²⁸ Por. B.30.II.1., przyp. 15.

²⁹ Jego siostry, Agnieszka i Katarzyna musiały zapłacić jego ojcu zadośćuczynienie (tamże, przyp. 5).

¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 29v: *Jageska de Coszemyn in Swe[n]sko[n]e[m] et Alb[er]t[is] filys e[ius].*

² Wojciech był bratem Świąszka i Michała (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 77v: *Swe[n]szkone Woytkone michaele fr[at]ris de Coszemi[n]o*), a ten ostatni z kolei miał braci Hektora i Tomka (tamże, Z. 2, k. 6v: *Michael cu[m] Jector[is] et Tomcone fr[at]res g[er]manis de Coszymi[n]o h[er]edes*). Hektor zaś był synem niejakiego Żegoty (BP, T. III, nr 1363 (regest): *Hectori Zegotae*). Oznacza to, że byli oni synami Żegoty i Agnieszki, co łączy ich w małżeństwo.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 1.

⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 22: *d[omi]na coszymi[n]ska citav[er]at swe[n]skone[m] et woytkone[m] filios ute[r]inos.*

¹⁰ Por. przyp. 1.

¹ WRS, T. VB, nr 338: *Dobrochna uxor domini Michaelis de Koszemino.*

W 1416 r. toczyła spór z kmieciem Janem, który oskarżył ją o kradzież wieprza².

B.32.II.3. Hektor Tomkowic z Koziemina¹

Syn Tomasza z Koziemina². Pisał się z Koźmina³, Pyszczyzna⁴ i Poznania⁵. Posiadał Koziemin⁶ i Pyszczyzn⁷. Pełnił urząd kanonika włocławskiego⁸, poznańskiego⁹, średzkiego¹⁰, prokuratora generalnego kapituły poznańskiej¹¹, tamtejszego notariusza¹², plebana w Czerleninie¹³, altarzysty w katedrze poznańskiej¹⁴ oraz posiadał kanonię w kolegiacie Najświętszej Marii Panny w Poznaniu¹⁵.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się 11 listopada 1458 r., gdy została mu nadana kanonia poznańska¹⁶. Ósmego czerwca 1459 r. na podstawie prowizji Mikołaja z Soboty, otrzymał kanonię i prebendę w kolegiacie średzkiej po rezygnacji swojego stryja Hektora¹⁷. Dnia 27 lutego 1461 r. razem z innymi kanonikami podarował 10 florenów węgierskich z kasy kapituły Piotrowi z Szamotuł, na rozkaz prokuratora Bernarda. Piątego lutego 1462 r. został wysłany na zebranie w Kaliszu¹⁸, 10 czerwca razem z innymi kanonikami został

² Tamże.

¹ Równocześnie występował inny Hektor z Koziemina, który posiadał żonę Dorotę (TDRReg, *Konin*, nr 783 (regest): *Hektor, dziedzic de Kozemino wraz z synem swym niedzielnym Stanisławem zast. 2 ł. w Kozimino w 20 grz. pos. za swą córką Anną, jej mężowi Mikołajowi Biernackiemu*; por. też AP Poznań, *Konin Gr. 1*, k. 37: *hector de Cozemyno*; tamże, k. 37: *hector de Cozemyno*). Nie mogli być oni tożsami ze względu na pełnione przez opisywanego tutaj Hektora stanowiska duchowne. Niestety nie wiadomo czyim synem był ów Hektor. Możliwość jest dużo, a i tak nie będziemy mieli pewności, czy aby na pewno Hektor nie wszedł w posiadanie Koziemina, inaczej niż w drodze dziedziczenia (np. poprzez małżeństwo). Imieniem nie można się w tym względzie sugerować. Dlatego też w celu ich odróżnienia, przyjąłem zasadę, że jeśli Hektor z Koziemina wystąpił na kartach ksiąg świeckich, bez wyraźnie zaznaczonego swojego urzędu, wówczas był to Hektor, mąż Doroty.

² AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, 29, k. 199: *Hector[is] thome de pyesczino*.

³ AC, vol. I, nr 667: *Hector de Cozemyno [...] prelati et canonici ecclesie prefate*.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ BP, T. VII: *1464-1471*, ed. I. Sułkowska-Kurasiowa, S. Kuraś, coop. J. Smołucha et P. Stanko, Romae – Lublin 2006, nr 686 (regest): *Hecotre de Poznania can. Pozn.*

⁶ AC, vol. I, nr 667: *Hector de Cozemyno [...] prelati et canonici ecclesie prefate*.

⁷ *Metrica capituli Wladislaviensis antiquissima (1435-1518)*. *Najstarsza księga kapituły włocławskiej (1435-1518)*. Włocławek, Archiwum Diecezjalne, *Księga nr 215*. *Elektroniczna edycja faksymilowa*, ed. A. Gąsiorowski, Poznań-Kórnik 2001, k. 45v: *hector de pyesczino*.

⁸ A. Gąsiorowski, *Kanonicy włocławscy w najstarszej metryce kapitulnej (1435–1500)*, [w:] *Duchowieństwo kapitulne*, s. 27.

⁹ P. Dembiński, *Poznańska kapituła*, s. 388-389.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tenże, *Prokuratorzy poznańskiej kapituły katedralnej w latach 1428-1500*, RH 69 (2003), s. 150-152.

¹² Tenże, *Poznańska kapituła*, s. 388-389.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, 29, k. 199: *Hector[is] thome de pyesczino*.

¹⁷ Tamże, k. 213v: *Hector[is] de pyesczino in can[onica]tu[m] [...] et p[re]benda[m] poznan[niensem] p[er] libera[m] resignat[i]one[m] [...] hector[is] de Cozemino*.

¹⁸ AC, vol. I, nr 553: *Hector [...] prelati et canonici ecclesie*.

zobowiązany do zapłaty 10 grzywien prokuratorowi Stanisławowi z Dobieszewa¹⁹. Następnie, 7 lipca 1463 r., Piotr Ciesielski wystąpił z supliką papieską o kanonię posiadaną przez Hektora²⁰. W dniach 17 i 28 grudnia 1464 r. uczestniczył w zebraniu kapituły poznańskiej²¹.

Czwartego lutego 1465 r. procesował się z Bartoszem, kmieciem z Sarbi²². Wyrok w tej sprawie zapadł 13 marca, na korzyść kanonika poznańskiego²³. Czwartego maja Hektor został mianowany prokuratorem kapituły poznańskiej²⁴, a 3 września wraz z innymi kanonikami i biskupem poznańskim, zatwierdził na biskupstwie wrocławskim Jakuba ze Sienna, mianowanego przez króla Kazimierza Jagiellończyka²⁵. Dnia 16 października rozliczył się z dochodów i wydatków przed kapitułą²⁶, a dzień później to samo uczyniła kapituła wobec niego²⁷. Ósmego listopada był obecny przy darowiźnie 20 grzywien na rzecz Kościoła poznańskiego²⁸, zaś cztery dni później brał udział w zebraniu kapituły, podczas której Piotr Mikołajowicz z Kobylnicy został mianowany notariuszem diecezjalnym poznańskim²⁹. Jeszcze w tym roku wysłany został do Buku przez biskupa poznańskiego Andrzeja z Bnina³⁰ oraz brał udział w zgromadzeniu kapituły³¹. Został także ponownie mianowany prokuratorem kapituły poznańskiej³², podobnie jak i 12 listopada 1466 r.³³ W tym też roku toczył spory: z Andrzejem z Dumynowa³⁴ oraz z kmiećmi ze Śródki³⁵. Był także obecny przy odczytaniu testamentu Stanisława z Klecka³⁶ i brał

¹⁹ Tamże, nr 554: *Hector [...] prelati et canonici ecclesie Poznaniensis*.

²⁰ BP, T. VI, nr 1849 (regest): *Hectoris de Lioszempno*; błąd wydawcy lub skryby, bowiem chodziło tu najprawdopodobniej o Koziemín (*Koszemino*); trzeciego stycznia 1464 r. sprawa Piotra Ciesielskiego i Hektora została poddana pod sąd audytora papieskiego Jana (*Repertorium Germanicum*, Bd. VIII: *Verzeichnis der in den Registern und Kameralakten Pius' II. vorkommenden Personen, Kirchen und Orte des Deutschen Reiches, seiner Diözesen und Territorien 1458–1464*, hrsg. D. Brosius, U. Scheschkewitz, Berlin 1993, nr 5019 (regest): *Hectoris de Boszemine iunior*).

²¹ AC, vol. I, nr 581: *Hector [...] prelati et canonici ecclesie Poznaniensis*; tamże, nr 584: *Hector prelati et canonici ecclesie Poznaniensis*.

²² Tamże, vol. II, nr 1306: *Hectori canonici Poznaniensis*.

²³ Tamże, nr 1307: *Hectorem canonicum Poznan*.

²⁴ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 28, k. 41v: *hectorem*.

²⁵ AC, vol. I, nr 593: *Hector de Cozemino [...] prelati et canonici ecclesie Poznan*.

²⁶ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 30, k. 48: *hectore de cozemyno [...] p[re]lat[is] et canonic[is] eccl[es]ie pozn[aniensis]*.

²⁷ Tamże, k. 55: *hector[is] Can[on]icum*.

²⁸ AC, vol. I, nr 595: *Hector [...] prelati et canonici ecclesie Poznaniensis*.

²⁹ Tamże, nr 596: *Hector [...] prelati et canonici ecclesie*.

³⁰ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 30, k. 45v: *hector [...] p[re]lat[is] et can[onicus] eccl[es]ie pozn[aniensis]*.

³¹ Tamże, k. 52: *hector de cozemyno [...] p[re]lat[is] et can[onic]i[s] eccl[es]ie poznaniens[is]*.

³² Tamże, k. 55: *hectorem canonicum et procu[rato]re[m]*.

³³ Tamże, k. 72: *hector[is] de kozemino*.

³⁴ Tamże, ACC, ks. 45, k. 30: *hectoris canonici poznaniens[is]*.

³⁵ Tamże, k. 49v: *hectorj can[on]ico poznaniens[is]*.

³⁶ Tamże, k. 59v: *hectoris canonicj poznaniens[is]*.

udział w zgromadzeniu kapituły³⁷. Dnia 3 lutego 1467 r. został wspomniany jako prokurator³⁸, zaś 12 listopada kapituła poznańska rozliczyła go z dochodów i wydatków³⁹. Jeszcze w tym roku uczestniczył w posiedzeniu kapituły poznańskiej⁴⁰.

Piątego kwietnia 1469 r., Hektor został wysłany do króla do Krakowa, aby wręczyć mu 34 grzywny na wyprawę wojenną⁴¹. Dnia 14 lipca 1471 r. został wspomniany jako prokurator kapituły poznańskiej⁴², a 12 listopada kapituła rozliczyła go z dochodów i wydatków⁴³. Ósmego lutego 1472 r. razem z innymi kanonikami wysłał Andrzeja z Rogalina do zbadania sprawy nowego wybudowanego młyna⁴⁴, zaś 23 lutego świadkował przy transakcji sprzedaży dziesięcin przez Jana Barana⁴⁵. Ostatniego dnia marca tego roku udał się na synod do Łęczycy⁴⁶, a 21 czerwca brał udział przy przekazaniu 210 florenów węgierskich Janowi Głowackiemu⁴⁷. Dnia 12 listopada ponownie został wybrany prokuratorem kapituły katedralnej⁴⁸, a 14 grudnia został wysłany do Łęczycy, na tamtejszy synod⁴⁹. Dnia 17 listopada 1473 r. kapituła rozliczyła go z dochodów i wydatków⁵⁰. W tym też roku przekazano mu pod opiekę pieniądze dla Frony od wójta średzkiego, który miał ją zranic⁵¹.

Ostatniego dnia czerwca 1474 r. uczestniczył w posiedzeniu kapituły generalnej⁵². Na jutro uwolniono go od obowiązku zapłaty dwóch grzywien za ziemię w Urnieszewie, z powodu wojny⁵³. Dziesięć dni później wysłuchał razem z innymi kanonikami relacji Jana Głowackiego dotyczącej żołdu dla żołnierzy⁵⁴. Dnia 12 listopada brał udział w posiedzeniu kapituły katedralnej poznańskiej⁵⁵ i wtedy też rozliczono go z wydatków i dochodów⁵⁶. Dwa dni później potwierdzono jego uwolnienie od obowiązku zapłaty dwóch grzywien ze wsi Urnieszewo⁵⁷.

³⁷ Tamże, *Capitulum Posnaniense*, ks. 30, k. 73: *hector[is]*.

³⁸ Tamże, k. 78: *hector[is]*.

³⁹ Tamże, k. 86v: *hector[is] can[oni]co pozn[aniensi]*.

⁴⁰ Tamże, k. 75: *hector*.

⁴¹ AC, vol. I, nr 608: *Hector*.

⁴² AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 30, k. 125: *hector[is]*; podobnie i później Hektor był prokuratorem: tamże, k. 125v: *hector*; tamże, k. 127: *hector[is] can[oni]co*.

⁴³ Tamże, k. 128: *hector[is]*.

⁴⁴ AC, vol. I, nr 617: *Hector*.

⁴⁵ Tamże, vol. II, nr 1450: *Hectore do Koszyemino canonico Poznan*.

⁴⁶ Tamże, vol. I, nr 619: *Hector*.

⁴⁷ Tamże, nr 620: *Hector*.

⁴⁸ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 30, k. 139v: *hectore[m]*.

⁴⁹ AC, vol. I, nr 624: *Hector*.

⁵⁰ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 30, k. 147v: *hectorem*.

⁵¹ Tamże, k. 146: *hector*.

⁵² AC, vol. I, nr 629: *Hector [...] prelati et canonici ecclesie prefate Poznan*.

⁵³ Tamże, nr 632: *Hectori*.

⁵⁴ Tamże, nr 638: *Hector*.

⁵⁵ Tamże, nr 640: *Hector*.

⁵⁶ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 30, k. 154v: *hectori*.

⁵⁷ AC, vol. I, nr 644: *Hectori canonico*.

Trzeciego marca 1475 r. procesował się z Mikołajem Splawskim⁵⁸. Uczestniczył też w elekcji prokuratorów⁵⁹, którym sam został 10 września 1476 r., w zastępstwie Macieja Woźnickiego⁶⁰.

Następnie, 16 kwietnia 1476 r. w jego Hektora, ponowiono proces o zniesławienie panów Młyńskich⁶¹. Dnia 20 września tego roku został wysłał do kapituły gnieźnieńskiej *Szkudłę*⁶², a dwa dni później razem z innymi kanonikami został wysłany do Łęczycy na synod⁶³. Zaś 18 października ponownie wysłał *Szkudłę* na synod gnieźnieński⁶⁴. Dnia 17 kwietnia 1477 r. został posłany na zgromadzenie w Piotrkowie, gdzie miał załatwić transport piwa bydgoskiego⁶⁵. Dziewiątego stycznia 1479 r. uczestniczył w wybraniu nowego administratora dóbr kapitulnych⁶⁶, a 22 marca w zebraniu kapituły⁶⁷. Ostatniego dnia czerwca odbyła się kapituła generalna poznańska, jednak Hektor wówczas był chory⁶⁸. Wtedy zdecydowano o wysłaniu go, w celu obejrzenia szkód wyrządzonych przez kmieci z Pabianowa panu Pleszewskiemu⁶⁹.

Dnia 28 kwietnia 1480 r. był obecny podczas zebrania kapituły, na której ustanowiono Jakuba z Szamotuł prokuratorem generalnym kapituły⁷⁰, podobnie jak i 11 maja⁷¹. Z kolei, 22 maja porozumiał się kmieciami z Urniszewa⁷², a 3 lipca brał udział w posiedzeniu kapituły⁷³, zaś dzień później w procesie o herezję Piotra z Klecka⁷⁴. Dnia 21 lipca rzucił klątwę na Jana Kośmidra, na którego skargę złożył brat Bernard⁷⁵. Wówczas pogodził się z Pakoszem z Poklatek w sprawie dziesięciny z jego folwarku szlacheckiego, należnej kościołowi w Czerleninie i różnych innych szkód wyrządzonych Hektorowi i jego czeladzi przez niego, jego syna Piotra i ich chłopów. Wyrokiem sądu kapituły miał zapłacić 2 grzywny za uregulowanie rachunków⁷⁶. Natomiast 24 października uczestniczył ponownie w zebraniu kapituły poznańskiej⁷⁷.

⁵⁸ Tamże, vol. II, nr 1380: *Hectoris canonici Poznan.*

⁵⁹ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 31, k. 1: *hector.*

⁶⁰ Tamże, k. 9: *hectorem canonicu[m] poznaniem[sem].*

⁶¹ AC, vol. II, nr 1388: *Hectore de Cozymyno.*

⁶² Tamże, vol. I, nr 658: *Hector.*

⁶³ Tamże, nr 659: *Hector.*

⁶⁴ Tamże, nr 660: *Hector.*

⁶⁵ Tamże, nr 662: *Hector.*

⁶⁶ Tamże, nr 667: *Hector de Cozymyno [...] prelati et canonici ecclesie prefate.*

⁶⁷ Tamże, nr 674: *Hector [...] prelati et canonici ecclesie Poznan.*

⁶⁸ Tamże, nr 678: *Hector [...] prelati et canonici ecclesie Poznaniensis.*

⁶⁹ Tamże, nr 679: *Hectorem.*

⁷⁰ Tamże, nr 683: *Hector [...] prelatos et canonicos ecclesie Poznaniensis.*

⁷¹ Tamże, nr 692: *Hector.*

⁷² Tamże, nr 695: *Hector.*

⁷³ Tamże, nr 697: *Hector [...] prelati et canonici.*

⁷⁴ Tamże, vol. II, nr 1400: *Hectore de Cozymyno canonico.*

⁷⁵ Tamże, vol. I, nr 700: *Hectorem.*

⁷⁶ Tamże, vol. II, nr 1419: *Hectorem canonicum Poznan.*

⁷⁷ Tamże, vol. I, nr 687: *Hector.*

Trzeciego stycznia 1482 r. ustalili, że proces o interdykt na rabusiów dóbr kościelnych ma zostać wszczęty w ciągu sześciu dni⁷⁸. Dnia 23 kwietnia kapituła poznańska oddelegowała Hektora do starosty generalnego Wielkopolski w celu złożenia skargi na pewnego szlachcica, który wyrządzał szkody i uciskał kmieci w Lisówkach i Skrzynkach⁷⁹. Dwunastego lipca został wysłany z kolei do starosty poznańskiego, aby wstawić się za porwanych kmieci z Umultowa⁸⁰. Dziewięć dni później ponownie tam podróżował, tym razem w sprawie napadu Mikołaja Szyrpowskiego, Piotra i Jana Sławskich oraz ich kmieci na regensa wsi Chartowo⁸¹. Dzień później był obecny przy rozgraniczaniu wsi Chartowo ze Szczepankowem⁸². Dnia 15 września 1483 r. poręczył za Erazma z Poznania⁸³, a 13 listopada rozkazem kapituły zarobił dwie marki za prace za murem kapituły⁸⁴. W tym też roku został zaprezentowany przez Agnieszkę i Jadwigę Olbrachtówny na altarzystę ołtarza Bożego Ciała, Najświętszej Marii Panny i Świętej Katarzyny po śmierci Melchiora. Jego przeciwnikiem był Wawrzyniec z Kościana⁸⁵. Szóstego września 1484 r. rozstrzygał spór między Bartłomiejem plebanem w Lusowie a panem Szadkowskim. Ten ostatni został zobowiązany do zapłaty 50 grzywien kary za szkody wyrządzone plebanowi i jego kmieciom w czasie wojny⁸⁶. Sześć dni później uczestniczył w zebraniu kapituły generalnej w Poznaniu⁸⁷. Także w tym roku pozwał Stanisława z Siekowa o grzywnę czynszu dla jego altarii, który ciążył na domu pod Kościanem, odziedziczonym przez Stanisława po stryju Jakubie Grobskim⁸⁸.

Dnia 13 stycznia 1485 r. brał udział w posiedzeniu kapituły generalnej⁸⁹. Dwa dni później kapituła zdecydowała, że dziesięcina od wójta i jego następców w Krzesinach, należy się Hektorowi, który dzierży ową prebendę, zgodnie ze zobowiązaniem Mikołaja z Krzesin⁹⁰. Dnia 28 stycznia został wysłany do starosty poznańskiego w sprawie piwa bydgoskiego, które Bartoszek, mieszkaniec grodu bezprawnie zajął⁹¹. Dnia 16 lutego odebrał piwo krakowskie z Chwaliszewa⁹², zaś dnia 14 lipca rozpatrywał sprawę zajęcia stalli w chórze katedry

⁷⁸ Tamże, nr 705: *Hector*.

⁷⁹ Tamże, nr 707: *Hectorem*.

⁸⁰ Tamże, nr 714: *Hector*.

⁸¹ Tamże, nr 715: *Hector*.

⁸² Tamże, nr 716: *Hector*.

⁸³ Tamże, vol. II, nr 1440: *Hectorem de Cozyemyno [...] canonicos*.

⁸⁴ Tamże, vol. I, nr 721: *Hectori*.

⁸⁵ AA Poznań, ACC, ks. 61, k. 101: *hector[is] Canonici pozn[aniensi]*; tamże, k. 103: *hectoris Canonici pozn[aniensi]*.

⁸⁶ AC, vol. I, nr 727: *Hector*.

⁸⁷ Tamże, nr 729: *Hector [...] prelati et canonici Pozn*.

⁸⁸ AA Poznań, ACC, ks. 62, k. 65: *hectoris Canonici poznanen[si]*.

⁸⁹ AC, vol. I, nr 734: *Hector [...] prelati et canonici*.

⁹⁰ Tamże, nr 739: *Hectori de Cozyeyno canonico Poznan. Moderno dicte prebendę Krzessyny canonico*.

⁹¹ Tamże, nr 742: *Hectorem*.

⁹² Tamże, nr 746: *Hectorem*.

poznańskiej⁹³. W tym też roku Mikołaj z Ponina razem z matką Małgorzatą, zapisał Hektorowi grzywnę czynszu rocznego⁹⁴. Natomiast 11 stycznia 1486 r., brał udział w synodzie diecezji poznańskiej⁹⁵. Zarządzał wtedy rzeczami Michała plebana kościoła św. Jana pod Poznaniem, które po jego śmierci w Rzymie przekazał konwentowi św. Jana pod Poznaniem, a były to 4 wielkie i 2 mniejsze skrzynie z księgami, starymi szatami, poduszkami, bielizną i pieniędzmi⁹⁶. Również wówczas Piotr Żegota z żoną Anną z Kostrzyna zobowiązał się płacić mu czynsz roczny w wysokości grzywny z dwóch domów, stojących na rynku w Kostrzynie⁹⁷.

Dnia 24 lutego 1487 r. był obecny na posiedzeniu kapituły, w trakcie której Mikołaj Czepel z Poznania otrzymał prebendę po zmarłym Janie Książskim⁹⁸. Piątego kwietnia razem z innymi kanonikami wysłał pana Lukowskiego do Kłodawy⁹⁹, a 18 czerwca 1488 r. ustalał podatki w diecezji gnieźnieńskiej¹⁰⁰. Później, 12 listopada tego roku uczestniczył w posiedzeniu generalnym kapituły katedry poznańskiej¹⁰¹. Ostatniego dnia września 1489 r. wysłał na synod łączycki Mikołaja Skudelskiego i Jana z Lukowa¹⁰², a 5 stycznia 1490 r. udał się do miast w sprawie szkód¹⁰³ i dewastacji dóbr kapitulnych spowodowanych przez wojsko królewskie¹⁰⁴. Zaś 9 dni później odwiedził pana Firleja w sprawie zabójstw, dokonanych przez owo wojsko¹⁰⁵. Trzy dni później wysłał pana Ciesielskiego na dwór królewski¹⁰⁶. Dnia 10 lipca 1491 r. deputował panów Ciesielskiego i Górskiego do starosty poznańskiego w sprawie piwa znińskiego¹⁰⁷, a 11 października tego roku prowadził obrady, podczas których ustalono statuty prowincjalne¹⁰⁸. Dnia 29 lutego 1492 r. uczestniczył we wprowadzeniu Jana Łaskiego na prebendę po Janie Rzeszowskim¹⁰⁹, zaś 18 marca na prośbę Andrzeja Gołuchowskiego przywrócono do poprzedniego stanu podatki na wyjazdy¹¹⁰. Przedostatniego dnia maja tego roku został

⁹³ Tamże, nr 760: *Hector*.

⁹⁴ TDRég, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Część 1*, nr 5917 (regist): *Hektorowi z Cozymyno kanonikowi pozn. i altar. kośc.*

⁹⁵ AC, vol. I, nr 763: *Hector [...] pretali et canonici*.

⁹⁶ AA Poznań, ACC, ks. 64, k. 20: *hectore de Cozymyno Canonico Pozn[aniensi]*.

⁹⁷ Tamże, k. 89v: *hector de Cozymyno Canonicus Pozn[aniensis]*.

⁹⁸ AC, vol. I, nr 779: *Hector*.

⁹⁹ Tamże, nr 781: *Hector*.

¹⁰⁰ Tamże, nr 789: *Hector*.

¹⁰¹ Tamże, nr 792: *Hector*.

¹⁰² Tamże, nr 793: *Hector*.

¹⁰³ Tamże, nr 798: *Hectorem*.

¹⁰⁴ Tamże, nr 799: *Hectorem*.

¹⁰⁵ Tamże, nr 800: *Hectorem*.

¹⁰⁶ Tamże, nr 801: *Hector*.

¹⁰⁷ Tamże, nr 804: *Hector*.

¹⁰⁸ Tamże, nr 806: *Hectorem*.

¹⁰⁹ Tamże, nr 810: *Hectorem de Cozymyno*.

¹¹⁰ Tamże, nr 811: *Hector*.

oddelegowany do sprawdzenia uzbrojenia mieszczan Chwaliszewa i Ostrowa¹¹¹. Miesiąc później brał udział w zgromadzeniu kapituły generalnej¹¹². Wtedy też został wysłany przez nią do zbadania sprawy fałszywej monety w mieście Chwaliszewie¹¹³. W tym też roku zgodził się na umorzenie Dorocie Sperlinkowej 3 kóp groszy zaległego o 1,5 roku czynszu¹¹⁴. W 1493 r. Maciej Tapidura zapisał mu czynsz w wysokości 2 kóp groszy od sumy 30 grzywien na swym domu położonym przy ulicy Głogowskiej w Poznaniu, naprzeciwko łaźni¹¹⁵. Umarł 20 marca tego roku rażony apopleksją w obecności króla¹¹⁶.

B.32.II.4. Hektor z Koziemina

Syn Żegoty i Agnieszki z Koziemina¹. Pisał się z Koziemina², Gotartowa³, Umultowa⁴ i Turka⁵. Miał braci: Michała z Koziemina⁶, Tomasza z Koziemina⁷, Święszka z Kwilina⁸ oraz Wojciecha z Koziemina⁹. Posiadał Koziemina¹⁰, Podłuszyce¹¹, Rudę¹², Gotartowo¹³ i Umultowo¹⁴. Był plebanem w Kozieminie¹⁵, Turku¹⁶, Wysocku Wielkim¹⁷ i Poniecu¹⁸, był też klerikiem diecezji gnieźnieńskiej¹⁹, kustoszem kieleckim²⁰, zarządcą prebendy Krzesiny²¹,

¹¹¹ Tamże, nr 812: *Hectorem*.

¹¹² Tamże, nr 813: *Hector de Cozymyno [...] prelati et canonici ecclesie Poznaniensis*.

¹¹³ Tamże, nr 814: *Hectorem*.

¹¹⁴ AA Poznań, ACC, ks. 69, k. 70: *hector de cozemyno canonic[us] pozanien[is] altarista in Costan*.

¹¹⁵ Tamże, ks. 70, k. 14: *hector[is] canonici et altariste*.

¹¹⁶ AC, vol. I, nr 823: *Hectore de Cozymyno canon. Pozn. in conspectu R. Mtis in Poznania de apoplexia infirmatus*.

¹ Por. B.32.II.1., przyp. 2.

² KDW, T. X, nr 1447: *Hector de Coszemyno [...] canonici Poznanienses*.

³ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 57av: *Hectorem can[torem] poznanen[si] de Gothartowo*.

⁴ Tamże, Z. 9, k. 39: *hecto[r]em p[re]positum Gluschinen[is] de umoltowo*.

⁵ Tamże, Konin Z. 1, k. 256: *hectore de Thurek*.

⁶ Tamże, Z. 2, k. 6v: *Michael cu[m] Jector[is] et Tomcone fr[at]res g[er]manis de Coszymi[n]o h[er]edes*.

⁷ Tamże.

⁸ Por. B.32.II.1., przyp. 2.

⁹ Tamże.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 11: *hectorem Can[on]icu[m] pozn[aniensis] et sororem con[l]actina[m] al[ia]s przyrodna nom[i]ne[m] Agnete[m] in eisd[em] Coszemyno podluszycze et Ruda in districtu Coninen[si] site*.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 57av: *Hectorem can[torem] poznanen[si] de Gothartowo*.

¹⁴ Tamże, Z. 9, k. 39: *hecto[r]em p[re]positum Gluschinen[is] de umoltowo*.

¹⁵ P. Dembiński, *Poznańska kapituła*, s. 389-391.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

kanonikiem poznańskim²², średzkim²³ i wrocławskim²⁴, subkolektorem Kamery Apostolskiej²⁵, prepozytem: kolegiaty Najświętszej Maryi Panny w Poznaniu²⁶ oraz św. Jakuba w Głuszynie²⁷, tenentariuszem klucza pszczewskiego²⁸, Gotartowa²⁹ i Umultowa³⁰, skarbnikiem³¹, prokuratorem generalnym³², kanclerzem³³ i prefektem fabryki kapituły poznańskiej³⁴.

W 1402 r. studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim³⁵. W 1403 r., dziedzice Giewartowa zaprezentowali go jako kandydata na rektora tamtejszego kościoła parafialnego³⁶. W 1406 r. Hektor procesował się z Januszem, stolnikiem kaliskim³⁷, a w 1411 r. z plebanem z Przybyśławic³⁸ i ze swoim bratem Michałem³⁹. Następnie, dnia 25 kwietnia 1412 r., po rezygnacji Zygmunta z Lubstowa objął kustodię kielecką i równocześnie dostał zezwolenie na dzierżenie jej z parafią w Turku przez 5 lat⁴⁰. Trzy lata później toczył spór ze Stanisławem z Janiszewa⁴¹. W 1417 r. uczestniczył przy procesie plebana z Brodów, Tomasza⁴² i przy sprzedaży kamienicy w Poznaniu⁴³. Dnia 6 maja 1418 r. biskup poznański potwierdził w jego obecności, erekcję altarii fundacji Bartosza i Janusza Wezenborgów w kościele parafialnym w Gostyniu⁴⁴. Zaś 29 czerwca tego roku był świadkiem sprzedaży Marcinowi z Młodojewa przez biskupa poznańskiego części dochodów z młyna Marcewo⁴⁵. Następnie w podobnym charakterze wystąpił 5

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ A. Gąsiorowski, *Kanonicy wrocławscy*, s. 24.

²⁵ P. Dembiński, *Poznańska kapituła*, s. 389-391.

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże.

²⁹ Tamże.

³⁰ Tamże.

³¹ Tamże.

³² Tamże.

³³ AC, vol. II, nr 1088: *Hectoris [...] cancelarii ecclesie Poznan;* Urzędu tego nie wymienił P. Dembiński, *Poznańska kapituła*, s. 389-391.

³⁴ P. Dembiński, *Poznańska kapituła*, s. 389-391.

³⁵ *Metrica Universitatis*, T. 1, s. 49, nr 02/047: *Hector de Cozemino*.

³⁶ KDW, T. VII, nr 484: *discretum dominum Hectorem de Coszemino clericum Gneznensis diocesi ydoneum, moribus approbatum et vita commendatum, congruo et legitimo tempore a iure statuto reverendissimo in Christo patri domino Nicolao archiepiscopo Gneznensi ecclesie predictae instituendum in rectorem dicte parochialis ecclesie per ipsum dominum archiepiscopum presentaverunt et presentatum dixerunt, prout patet et patere potest per certa documenta.*

³⁷ AP Poznań, Konin Z. 1, k 119v: *Jactor plebanus de Coszymino*.

³⁸ Tamże, k. 195v: *Jactor d[e] kozemino et pl[e]bano de turek*.

³⁹ Tamże, k. 189v: *Jector pl[e]banus de Turek [...] fr[at]r[e] suo Michaeli*.

⁴⁰ BP, T. III, nr 1363 (regest): *Hectori Zegotae [...] custodiam eccl. BMV in Kelcze [...] per resignationem Sigismundi de Lubchow vacantem*.

⁴¹ AP Poznań Konin Z. 1, k. 254: *hector rector ecc[lesi]e de Thurek*; tamże, k. 256: *hectore de Thurek*.

⁴² AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 5v: *Hecto[r]e Cano[nic]o*.

⁴³ Tamże, k. 5v: *hecto[r]e [...] Cano[nic]is Poznan[iensis]*.

⁴⁴ KDW, T. VIII, nr 823: *Hectore ecclesie nostre Poznaniensis canonicis*.

⁴⁵ Tamże, nr 828: *Hectore [...] canonicis Posnaniensibus*.

lipca tego roku, gdy biskup poznański transumował dokument zamiany łąnu w Starej Krobi na część Małej Bukownicy⁴⁶, a 9 września wygrał proces z kmieciami z Potulic o 5 grzywien dziesięcin⁴⁷. W 1419 r. Hektor toczył spór z komendantem Bodzentą⁴⁸.

Dnia 10 lipca 1420 r. był obecny przy kupnie przez kapitułę poznańską części Chartowa⁴⁹, a 6 września brał udział w synodzie prowincjonalnym w Gnieźnie⁵⁰. W tym też roku, Erazm z Naramowic zajął owce należące do jego Umultowa⁵¹ i rozgraniczył Janiszewo i Podliszyce⁵². Wspólnie z braćmi przyszedł do sądu konińskiego w sprawie rozgraniczenia Janiszewa i Koziemina⁵³. Jeszcze w tym roku toczył spory: z Marcinem ze Strzedzewa⁵⁴; z dziedzicami Kłodziska o 11 grzywien po zmarłym Mikołaju z Kłodziska⁵⁵ oraz z Mikołajem, kanonikiem łączyckim⁵⁶. Rozstrzygnął także procesy: między Mikołajem z Czempina i jego bratem Andrzejem⁵⁷; Janem Marszałkowiczem z Michałem i Piotrem, mieszczanami z Koźmina⁵⁸; dziedzicami Chrezyny i Zalesia⁵⁹; jakiś inny⁶⁰; Doroty i jej matki z Wojciechem z Szamotuł⁶¹; Jana plebana z Opalenicy⁶²; Jana z Cieradza⁶³; Mikołaja z Gniewkowa⁶⁴; Jana Halyra⁶⁵; Krzysztofa i Mikołaja⁶⁶; Szymona i Henryka⁶⁷ i Jana Wojciechowica⁶⁸; Andrzeja z Czarzysza⁶⁹. Został też wysłany też na synod⁷⁰ i uczestniczył w sporach: Bogusława i Strzeszka, kanoników

⁴⁶ Tamże, nr 829: *Hectore [...] canonicis Posnaniensibus.*

⁴⁷ AA Poznań, ACC, ks. 3, k. 40v: *hectori[is] can[onicus] pozn[aniensis].*

⁴⁸ Tamże, ks. 4, k. 16: *Strzeschconis et hector[is] Can[oni]cor[um] poznaniens[em]*; tamże, k. 22: *Strzeschconis et hector[is] Can[oni]cor[um] poznaniens[em].*

⁴⁹ KDW, T. V, nr 324: *Hectore preposito sancte Marie collegiate Poznaniensis.*

⁵⁰ AC, vol. II, nr 966: *Hectori, preposito Gluschinensi.*

⁵¹ WRS, T. I, nr 1050: *Jacotris canonici Poznaniensis et vlodarius de Vnoltowo.*

⁵² AP Poznań, Konin Z. 2, k. 3v: *Jector Canonicu[s] poznaniens[is] [...] h[er]es in Coszumi[n]o*; k. 3v: *Jector[is] de Coszym[in]o.*

⁵³ Por. B.32.I, przyp. 40; AP Poznań, Kalisz Z. 15, k. 63: *Jactor Canonic[is] poznaan[iensis] et h[er]es Cosszumi[n]sky [...] int[er] Janysszewo et podlusszyce hereditat[em] [...] mrokotham et Jasconem.*

⁵⁴ AA Poznań, ACC, ks. 4, k. 75v: *floriano et hectore Can[oni]cis pozn[aniensis]*; tamże, k. 77: *ffloriano et hectori Can[oni]c[is] pozn[aniensis]*; tamże, k. 80: *hectore et floriano Can[oni]c[is] pozn[aniensis]*; tamże, k. 83v: *ffloriano et h[ec]tore Can[oni]c[is] pozn[aniensis].*

⁵⁵ Tamże, k. 170v: *Nicolaus de Clodzesco suo et Nicolai fr[at]rib[us] suo patruelis i[n] ibid[em] de Clodzesco et vince[n]cy ibid[em] in Clodzesco [...] obligat[us] [...] hectori p[re]p[os]ito Gluschinen[si] et Can[oni]co poznaniens[is] [...] bone me[m]orie [...] Nicolao pl[e]banus in voynicz ip[s]or[um] patruo.*

⁵⁶ Tamże, k. 175: *hectore p[re]p[os]ito Gluschinen[si].*

⁵⁷ Tamże, k. 141v: *hectore p[re]p[os]ite[m] Glu[sc]hinen[sem] et can[onic]o pozn[aniensi].*

⁵⁸ Tamże, k. 148: *hector[is] p[re]p[os]iti Gluschinen[si] et Can[onic]i pozn[aniensi].*

⁵⁹ Tamże, k. 156v: *hectore can[oni]co.*

⁶⁰ Tamże, k. 169-169v: *hectore p[re]p[os]ito Gluschinen[si]*; zapiska urwana.

⁶¹ Tamże, k. 157v: *hectoris p[re]p[os]iti Gluschinen[si] ac Can[oni]ci poznaniens[is].*

⁶² Tamże, k. 171: *hectore p[re]p[os]ito Gluschinen[si].*

⁶³ Tamże, k. 172v: *hectore p[re]p[os]ito Gluschinen[si]*; tamże, k. 176: *hectore p[re]p[os]ito G[luschinensi].*

⁶⁴ Tamże, k. 174v: *hector[is].*

⁶⁵ Tamże, k. 175v: *hector[is] p[re]p[os]iti Gluschinen[si].*

⁶⁶ Tamże, k. 177v: *hectore p[re]p[os]ito Gluschinen[si]*; tamże, k. 183v: *hectore.*

⁶⁷ Tamże, k. 179v: *hectore p[re]p[os]ito Gluschinen[si] et Can[oni]co poznaniens[is].*

⁶⁸ Tamże, k. 185v: *hectore p[re]p[os]ito Gluschinen[si].*

⁶⁹ Tamże, k. 180: *Can[oni]co poznaniens[is].*

⁷⁰ Tamże, k. 146v: *hectori p[re]p[os]ito Gluschinen[si].*

poznańskich⁷¹; Mikołaja Barana i Stefana z Brzeszcza⁷² i Doroty, Mikołaja i Jana z Gniazda⁷³. Był również obecny przy transakcji sprzedaży dóbr po Janie Nieparcie⁷⁴.

Drugiego stycznia 1421 r. był świadkiem zamiany dóbr z Mikołajem z Bukownicy⁷⁵. Pierwszego lipca w jego obecności erygowano kościół parafialny w Sarnowie⁷⁶, a 12 lub 13 listopada świadkował przy sprzedaży wójtostwa w Słupcy⁷⁷. Zaś 19 listopada tego roku brał udział przy odnowieniu przywileju lokacyjnego Sękowa⁷⁸. Został też wymieniony jako niegdyśiejszy prokurator⁷⁹. Dnia 13 czerwca 1422 r. razem z innymi oficjalami transumował przywilej Henryka Głogowskiego⁸⁰. Pierwszego lipca tego roku w jego obecności biskup poznański uposażył szpital św. Ducha pod Słupcą⁸¹. Następnie dnia 12 lub 13 listopada był świadkiem przy transumowaniu przez biskupa poznańskiego dokumentu lokacyjnego Szamarzewa⁸². W 1423 r. posiadał jeszcze prebendę zw. Krzesiny⁸³, a 17 listopada tego właśnie roku uczestniczył w nadaniu dla Ślesina przez Andrzeja Łaskarzyca⁸⁴. Następnie 20 lutego 1424 r. jako zarządca klucza pszczeńskiego sprzedał sołectwo w Szarczu Janowi z Gralewa⁸⁵ i sołectwo w Sądeczu⁸⁶. Dnia 29 grudnia tego roku, w obecności Hektora, biskup poznański erygował kanonikat w kolegiacie Najświętszej Marii Panny w Poznaniu, uposażony przez dziekana Piotra z Kobylina⁸⁷. Jeszcze w tym roku upomniał się u dwóch mieszkańców Wir o 3 grzywny za wycięte dęby w dobrach kościoła w Głuszewie⁸⁸.

Czwartego lipca 1425 r. świadkował przy zatwierdzeniu fundacji kanonii przy kolegiacie Najświętszej Marii Panny w Poznaniu dokonanej przez Katarzynę Gryczyne, a przy okazji

⁷¹ Tamże, k. 147v: *hectori Can[oni]co poznaniens[is] et p[re]p[os]ito Gluschinen[is]*; tamże, k. 154v: *hectore p[re]p[os]ito Gluschinen[is] et Can[oni]co pozn[aniens]*; tamże, k. 155: *hectore p[re]posito et can[oni]co poznaniens[is]*.

⁷² Tamże, k. 164v: *hector p[re]positus Gluschinen[is]*.

⁷³ Tamże, k. 166v: *hectoris p[re]p[os]iti Gluschinen[is]*.

⁷⁴ Tamże, k. 148: *hector[is] p[re]p[os]iti Gluschinen[is] et Can[onic]i poznaniens[is]*.

⁷⁵ KDW, T. V, nr 332: *Hectore preposito Gluschinensi [...] prelati et canonici dicte ecclesie Poznaniens, ad sonum campane more solito capitulariter congregatis.*

⁷⁶ Tamże, nr 341: *Hector prepositus Gluschinensis [...] prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.*

⁷⁷ Tamże, T. VIII, nr 928: *Hectore [...] canonicis Posnaniensibus.*

⁷⁸ Tamże, T. V, nr 344: *Hector [...] ecclesie Poznaniens prelati et canonici.*

⁷⁹ AA Poznań, ACC, ks. 5, k. 40: *hector p[re]positum Gluchnien[sem] [...] tamquam p[ro]curat[or].*

⁸⁰ KDW, T. V, nr 356: *[...] Hectoris canonicorum Poznaniensium.*

⁸¹ Tamże, T. VIII, nr 943: *Hectore preposito Gluszinensis.*

⁸² Tamże, nr 951: *Hectore praeposito collegiatae Gluschinensis.*

⁸³ *Liber beneficiorum diocesis Posnaniensis*, s. 54: *Prebenda Czessini Hectori.*

⁸⁴ KDW, T. V, nr 365: *Hector prepositus Gluschinensis [...] prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.*

⁸⁵ Tamże, T. VIII, nr 987: *Hector canonicus Poznaniensis, prepositus Gluschinensis ecclesiarum officialisque ac tenentarius Pzewensis.*

⁸⁶ AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 3, k. 4v-5v, nr 8: *Sigillo olim venerabilis d[omi]ni hectoris can[onic]i [...] pozn[aniens] et p[re]p[os]iti Glusnen[is] eccle[siae]r[um] [...] pzewen[is] tenutam.*

⁸⁷ KDW, T. VIII, nr 1011: *[...] Hect[ore], [...] canonicis [nobiscum] in capitulo protunc capitulariter congregatis.*

⁸⁸ AA Poznań, ACC, ks. 7, k. 10: *hector can[onic]i poznaniens[is].*

biskup poznański transumował dwa dokumenty rady miejskiej Poznania dotyczące zapisów czynszów przeznaczonych teraz na uposażenie kanonikatu⁸⁹. Sześć dni później w takim samym charakterze wystąpił przy erekcji altarii w Śremie⁹⁰. Zaś 24 grudnia tego roku był obecny przy publikacji wyroków dotyczących sporów o uposażenie gnieźnieńskiej prepozytury⁹¹. W tym też roku uczestniczył w procesie Mikołaja z Podrzewia i Stanisława plebana z Pszczewa⁹². Brał udział także przy transumowaniu aktu erekcyjnego parafii w Rydzynie przez biskupa Andrzeja Łaskarzyca⁹³. Dnia 17 maja 1426 r. świadkował przy procesie Mikołaja Tarnowskiego⁹⁴, a 6 września 1426 r. przy erekcji szpitala św. Ducha w Grodzisku przez Pawła Mikołajewica Uzdrzeńskiego⁹⁵. W tym też roku rozgraniczał Umultowo od Nowego Dworu⁹⁶ oraz toczył spory: z Maciejem z Trzciela⁹⁷, Piotrem Urbanowskim z Lewic⁹⁸ i z kmieciami z Niemoczkowa⁹⁹. Szóstego stycznia 1427 r. zamienił prepozyturę kolegiacką w Głuszynie na plebanię w Turku¹⁰⁰. Wtedy też rozstrzygnął proces między Trojanem z Lusowa i Mirosławem z Bytynia¹⁰¹. Następnie, dnia 18 listopada kapituła poznańska w jego obecności sprzedała wójtostwo w Chwaliszewie¹⁰².

Dnia 28 czerwca 1428 r. badał zeznania świadków w sporze o dziesięć z Piąszyc, pomiędzy Ziemiętą, plebanem z Gostynia a Mikołajem, prepozytem ze Starego Gostynia¹⁰³. Natomiast 27 sierpnia tego roku rozsądził spór pomiędzy klasztorem Cysterek w Owińskach a tamtejszym plebanem¹⁰⁴, a 11 listopada świadczył przy przeniesieniu Stołunia na prawo magdeburskie¹⁰⁵. Pięć dni później w podobnym charakterze wystąpił przy erekcji i uposażeniu

⁸⁹ KDW, T. VIII, nr 1036: *Hectore [...] prelati et canonicis ad sonum campane capitulariter congregatis*.

⁹⁰ Tamże, T. V, nr 417: *Hector canonicus Poznanienses*.

⁹¹ Tamże, T. VIII, nr 1068: [...] *Hectore preposito Gluschinensi, canonicis dicte ecclesie nostre Poznaniensis*.

⁹² AA Poznań, ACC, ks. 8, k. 102: *hector[is] offic[ialis] pzewen[is]*.

⁹³ KDW, T. XI, nr 1968: *Hectore praeposito Gluschinensi [...] praelatis et canonicis ad sonum campanae capitulariter congregatis*; dokument jest bez daty, por. uwagi wydawcy: „Dokument pozbawiony miejsca wystawienia oraz daty. Liczba świadków wskazuje na wystawienie podczas posiedzenia kapituły, a więc w Poznaniu. Daty graniczne wyznacza objęcie oficjalstwa pozn. przez Macieja Korczboka i data śmierci biskupa Andrzeja Łaskarza. Bardzo prawdopodobne, że dok. należy datować początkiem lipca 1426 - por. bardzo podobną listę świadków (szczególnie z uczestnictwem w kapitule Macieja z Koła) w KDW V nr 447 z dnia 10 lipca 1426”.

⁹⁴ AC, vol. II, nr 986: *Hectorem, prepositum Gluschinensem, canonicos Poznanienses*.

⁹⁵ KDW, T. V, nr 451: *Hector [...] canonici Posnanienses*.

⁹⁶ AP Poznań, Poznań Z. 9, k. 39: *hecto[r]em p[re]positum Gluschinen[is] de umoltowo*.

⁹⁷ Tamże, Z. 8, k. 126: *hector p[re]positum Glusunen[is] de tenutio in pzewo*.

⁹⁸ Tamże, k. 133: *hector p[re]p[osi]t[us] de Glusyna et de Pzewo*.

⁹⁹ Tamże, Z. 9, k. 55: *hector p[re]posit[us] Glusien[is]*.

¹⁰⁰ *Repertorium Germanicum*, Bd. IV, nr 3991 (regest): *Hector de Cozimino presb. Gneznen. de conf. prepos. eccl. colleg. s. Jacobi op. Gluschinen*.

¹⁰¹ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 28, k. 5: *h[ec]tori p[re]p[osi]to Gluschinen[is]*.

¹⁰² KDW, T. IX, nr 1142: *Hectore preposito Gluschinensi [...] prelati et canonicis capitulariter congregatis*.

¹⁰³ Tamże, nr 1170: *Ectoris canonici Poznaniensis et Peregrinus in personam plebani in Szrem pro examinandis testibus et iudices competentes decerni et deputari*.

¹⁰⁴ Tamże, nr 1179: *Hector prepositus Gluschinensis et canonicus Poznaniensis ecclesiarum*.

¹⁰⁵ Tamże, T. V, nr 488: *Hector prepositus Gluschinensis [...] prelati et canonici ecclesie Posnaniensis*.

kanonii w Kaliszu przez arcybiskupa gnieźnieńskiego¹⁰⁶, zaś trzy dni później przy transumowaniu aktu erekcyjnego kolegiaty śremskiej¹⁰⁷. Dnia 18 grudnia tego roku świadkował przy przekazaniu sołectwa we wsi nad Wisłą Jakubowi Pyleskiemu¹⁰⁸. Jeszcze w tym roku brał udział w posiedzeniach kapituły poznańskiej¹⁰⁹. Pierwszego lipca 1429 r. uczestniczył przy przywileju podatkowym ogłoszonym przez biskupa poznańskiego¹¹⁰, a pięć dni później przy nadaniu biskupa poznańskiego wsi Leśniewo i Brączyn w użytkowanie Przedwojowi z Grądów¹¹¹. Zaś dnia 15 listopada był wybrany na skarbnika katedry poznańskiej¹¹² i był obecny na zgromadzeniach kapituły¹¹³.

Czwartego kwietnia 1430 r. wystąpił przy nadaniu dla dziekana poznańskiego¹¹⁴, zaś dziewiątego maja razem ze Słupkiem z Szamotuł zarządził zebranie tysiąca grzywien na obwarowanie kościoła i na ugodę za przekroczenie umowy¹¹⁵. Trzeciego lipca świadkował przy nadaniu w użytkowanie Biskupic prepozytowi gnieźnieńskiemu Przedwojowi z Grądów¹¹⁶ i przy ustawie przeciw Husytom¹¹⁷. Pierwszego września tego roku król Polski powierzył mu pieczę nad dochodami z ziemi sandomierskiej¹¹⁸, a 12 dnia tego miesiąca został oddelegowany do spraw kościelnych związanych z owym terenem¹¹⁹. Dnia 18 września zarządzał dochodami z Waliszewa¹²⁰, zaś 24 października posłował do biskupa poznańskiego¹²¹. Następnie 17 listopada został wybrany na stanowisko prokuratora kapituły¹²². Jeszcze w tym roku procesował się

¹⁰⁶ Tamże, nr 489: *Hectore [...] prelati et canonicis nostre Poznaniensis ecclesie predictae, capitulariter congregatis.*

¹⁰⁷ Tamże, nr 491: *Hectore [...] prelati et canonicis nostre Poznaniensis ecclesie predictae, capitulariter congregatis.*

¹⁰⁸ AC, vol. I, nr 3: *Hector prepositus Gluschinensis [...] prelati et canonici ad sonum campane capitulariter congregati.*

¹⁰⁹ AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 28, k. 10: *h[ec]tori p[re]p[osi]to Gluschinen[si]*; tamże, k. 11: *h[ec]tori p[re]p[osi]to Gluschinen[si]*.

¹¹⁰ AC, vol. I, nr 4: *Hector prepositus Gluschinensis.*

¹¹¹ KDW, T. IX, nr 1210: *Hectore preposito Glusinensi [...] prelati et canonicis dicte nostre ecclesie Poznaniensis.*

¹¹² AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 28, k. 21v: *h[ec]tor p[re]p[osi]to Gluschinen[si]*.

¹¹³ Tamże, k. 20v: *h[ec]tore p[re]p[osi]to Gluschinen[si]*; tamże, k. 28v: *h[ec]tori p[re]p[osi]ti[s] Gluschinen[si]*.

¹¹⁴ AC, vol. I, nr 14: *Hectorem prepositum Gluschinensem.*

¹¹⁵ Tamże, nr 15: *Hector prepositus Gluschinensis.*

¹¹⁶ KDW, T. IX, nr 1236: *Hectore preposito Glusinensi [...] prelati et canonicis ecclesie Poznaniensis.*

¹¹⁷ AC, vol. I, nr 18: *Hector prepositus Gluschinensis.*

¹¹⁸ Tamże, nr 24: *Hectorem prepositum Gluschinensem.*

¹¹⁹ Tamże, nr 27: *Hectorem prepositum Gluschinensem.*

¹²⁰ Tamże, nr 29: *Hectorem prepositum Gluschinensem.*

¹²¹ Tamże, nr 31: *Hectorem prepositum Gluschinensem.*

¹²² AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 28, k. 41: *hectorem p[re]p[osi]tu[m] Gluschinen[sem]*.

ze Świechną z Uzarzewa¹²³ i z Janem z Łowęcina¹²⁴ oraz uczestniczył w posiedzeniach kapitulnych¹²⁵. Posłował także do króla Władysława Jagiełły do Sandomierza¹²⁶.

Dnia 29 czerwca 1431 r. biskup poznański w jego obecności erygował kościół parafialny w Mieścisku¹²⁷, a 9 lipca wydał przywilej dla dóbr biskupstwa poznańskiego¹²⁸. W tym samym dniu Hektor rozstrzygnął także spór między biskupem Stanisławem a Maciejem z Tarnowa o dziesięcinę we wsi Biskupice¹²⁹. Dnia 17 listopada został wybrany prefektem fabryki katedry poznańskiej¹³⁰. Jeszcze w tym roku pleban z Radzimia był winien Hektorowi 3 wiardunki¹³¹, a sam kanonik poznański uczestniczył w zebraniach kapituły¹³². Dnia 22 stycznia 1432 r. przysięgał wierność królowi Władysławowi Jagielle¹³³, pierwszego marca tego roku toczył spór z mieszczaninem poznańskim Michałem¹³⁴. Zaś 22 kwietnia uczestniczył w ponownym nadaniu wsi Biskupic prepozytowi gnieźnieńskiemu¹³⁵, a 13 czerwca w posiedzeniu kapituły gnieźnieńskiej¹³⁶. Dnia 23 lipca tego roku był obecny przy obsadzie wakatu na prepozyturze poznańskiej po śmierci Wojciecha Jastrzębca¹³⁷, a 11 września wybrano na to stanowisko Wyszotę z Górki¹³⁸. Potwierdził to 12 listopada, biskup poznański Stanisław Ciołek¹³⁹. Jeszcze w tym roku

¹²³ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 57av: *Hectorem can[torem] poznanen[si] de Gothartowo.*

¹²⁴ WRS, T. I, nr 1344: *Hectorem prepositum Glusynensem.*

¹²⁵ AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 28, k. 29: *hectore[m] p[re]p[osi]tu[m] Gluschinen[sem]*; tamże, k. 29: *hectore[m] p[re]p[osi]tem Gluschinen[sem]*; tamże, k. 29v: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 32: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 42: *h[ec]tori p[re]p[osi]ti[s] Gluschinen[si]*; tamże, k. 43: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 45v: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 46: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*.

¹²⁶ Tamże, k. 35: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 35v: *hectore[m] p[re]p[osi]tu[m] Gluschinen[sem]*; tamże, k. 36: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 36v: *h[ec]tor p[re]p[osi]tus Gluschinen[si]*.

¹²⁷ KDW, T. IX, nr 1268: *Hector prepositus Gluschinensis [...] prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.*

¹²⁸ AC, vol. I, nr 46: *Hector prepositus Gluschinensis.*

¹²⁹ AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 28, k. 50: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*.

¹³⁰ Tamże, k. 41: *hectore[m] p[re]p[osi]tu[m] Gluschinen[sem]*.

¹³¹ Tamże, ACC, 15, k. 153v: *hectorj p[re]p[osi]tu[m] Gluschinen[sem] et can[oni]co poz[na]nen[si]*.

¹³² Tamże, Capitulum Posnaniense, ks., 28, k. 53v: *hectorem p[re]p[osi]tum Gluschinen[sem]*; tamże, k. 57v: *h[ec]tor p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 59: *hectore p[re]p[osi]to Gluschinen[si] et can[onic]o Poznan[iensi]*; tamże, k. 59: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 60: *h[ec]toris p[re]p[osi]ti Gluschinen[si]*; tamże, k. 61v-62: *hectore p[re]p[osi]ti Gluschinen[si]*; tamże, k. 67: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 69v: *h[ec]tor p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*.

¹³³ AC, vol. I, nr 68: *Hector prepositus Gluschinensis.*

¹³⁴ AA Poznań, ACC, ks. 15, k. 180v: *hector p[re]posito Gluschnen[si]*.

¹³⁵ KDW IX, nr 1294: *Hectore preposito Gluschinensi [...] prelati et canonicis ecclesie nostre Posnaniensis.*

¹³⁶ AC, vol. I, nr 73: *Hector prepositus Gluschinensis.*

¹³⁷ Tamże, nr 77: *Hectorem prepositum Gluschinensem.*

¹³⁸ Tamże, nr 79: *Hector prepositus Gluschinensis.*

¹³⁹ Tamże, nr 81: *Hectorem prepositum Gluschinensem.*

procesował się ze Świechną z Uzarzewa¹⁴⁰; z Janem z Łowęcina¹⁴¹ oraz z Tomkiem z Gądek¹⁴². Brał udział również w posiedzeniach kapituły poznańskiej¹⁴³.

Trzeciego marca 1433 r. razem z Maciejem Dryją został wysłany na synod do Łęczycy¹⁴⁴. Tydzień później został wyznaczony do spisania pewnych ustaleń na tym synodzie¹⁴⁵, jako pełnomocnik Przedwoja prepozyta gnieźnieńskiego¹⁴⁶. Dnia 24 kwietnia został wysłany do Kościana, do króla¹⁴⁷, a 10 maja podróżował na Mazowsze jako wysłannik kapituły poznańskiej¹⁴⁸. Dziewięć dni później zebrał podatek od kleru diecezji poznańskiej¹⁴⁹, a 2 czerwca tego roku był obecny przy odebraniu przez Władysława z Oporowa 14 łokci sukna za 7 grzywien w Poznaniu¹⁵⁰. Z kolei 17 lipca świadcował przy ustawodawstwie karnym ogłoszonym przez Klemensa wikariusza generalnego poznańskiego¹⁵¹, a 29 lipca przy ugodzie Macieja z Chłapowa z Janem i Klemensem¹⁵². Został także wysłany na synod do Łęczycy¹⁵³ oraz uczestniczył w zebraniach kapituły poznańskiej¹⁵⁴. Dnia 19 stycznia 1434 r. był obecny przy ustalaniu ustaw przeciw gwałtom i rabunkom¹⁵⁵, podobnie jak 30 czerwca przy zatwierdzeniu odnowienia kościoła parafialnego w Wierzbnie¹⁵⁶ i przy erygowaniu kościoła parafialnego w Noskowie¹⁵⁷. Dnia 3 sierpnia Hektor jako skarbnik kapituły, odebrał dwa sukna jedwabne¹⁵⁸, a 17 dnia tego miesiąca brał udział w specjalnym zebraniu kapituły poznańskiej¹⁵⁹. Później, 16 listopada

¹⁴⁰ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 150v: *hectorem p[re]positum Glusinen[sem] Canoni[cum] poznan[ensem]*.

¹⁴¹ Tamże, k. 101: *hectore*; k. 137: *p[re]positu Gunschunen[si]*.

¹⁴² Tamże, k. 125v: *Hectore p[re]p[osi]tum Gluschinen[sem]*; tamże, k. 134: *hectore can[onicem] poznaniens[em]*; tamże, k. 151: *hector p[re]positum Glusinen[sem]*.

¹⁴³ AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks., 30, k. 72v: *h[ec]tor p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 73: *h[ec]tor p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 73v-74: *h[ec]tore[m] p[re]p[osi]tu[m] Gluschinen[sem]*; tamże, k. 74: *h[ec]tor p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 75v: *hectorem p[re]p[osi]tum Gluschinen[sem]*; tamże, k. 79v: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 83: *hectori p[re]p[osi]ti Gluschinen[si]*; tamże, k. 84: *h[ec]tore[m] p[re]p[osi]tu[m] Gluschinen[sem]*.

¹⁴⁴ AC, vol. I, nr 92: *Hectorem prepositum Gluschinensem*.

¹⁴⁵ Tamże, nr 100: *Hectorem prepositum Gluschinensem*.

¹⁴⁶ Tamże, nr 97: *Hectorem prepositum Gluschinensem*.

¹⁴⁷ Tamże, nr 104: *Hectorem prepositum Gluschinensem*.

¹⁴⁸ Tamże, nr 105: [...] *Hectorem canonicos Poznan[ienses]*.

¹⁴⁹ Tamże, nr 108: *Hectorem prepositum Gluschinensem*.

¹⁵⁰ Tamże, nr 113: *Hector prepositus Gluschinensis*.

¹⁵¹ Tamże, nr 122: *Hectore preposito Gluschinensi*.

¹⁵² Tamże, nr 128: *Hectori preposito*.

¹⁵³ AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 28, k. 94v: *h[ec]tore[m] p[re]p[osi]tu[m] Gluschinen[sem]*.

¹⁵⁴ Tamże, k. 92v: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*; tamże, k. 94: *h[ec]tore[m] p[re]p[osi]tu[m] Gluschinen[sem]*; tamże, k. 95: *hector p[re]p[osi]tus Gluschinen[sis]*.

¹⁵⁵ AC, vol. I, nr 138: *Hector prepositus Gluschinensis*.

¹⁵⁶ KDW, T. IX, nr 1371: *Hectore preposito Gluschinensi [...] prelati et canonicis ecclesie Posnaniensis in capitulo generali ad sonum campane capitulariter congregatis*.

¹⁵⁷ Tamże, nr 1372: *Hectore praeposito Gluszynensi [...] praelati et canonicis ecclesiae Posnaniensis in capitulo generali ad sonum campanae capitulariter congregatis*.

¹⁵⁸ AC, vol. I, nr 145: *Hector prepositus Gluschinensis*.

¹⁵⁹ Tamże, nr 150: *Hector prepositus*.

uczestniczył w rozgraniczeniu dóbr kościoła poznańskiego z miastem Tczewem¹⁶⁰, zaś naza-
jutrz przy wydaniu przywileju dla dóbr biskupstwa poznańskiego¹⁶¹.

Siódmego maja 1435 r. kapituła poznańska dała w zarząd Hektorowi prebendę kano-
nicką po Mikołaju Kickim, z poleceniem opłacenia dochodów tej prebendy taksy za dotychczas
posiadaną kanonię, którą ma objąć inny kanonik¹⁶². Tego samego dnia zrezygnował z prepozy-
tury Głuszyńskiej na rzecz kanonii w Śródce, opuszczonej po Stanisławie Bartłomiejowicu¹⁶³.
Siódmego czerwca procesował się o 10 grzywien srebra ze Stanisławem Bartłomiejowiczem¹⁶⁴,
a 12 listopada 1435 r. uczestniczył w ogłoszeniu traktatu o różnicach pomiędzy prałatami
świeckimi a duchownymi¹⁶⁵. Tydzień później świadkował przy sprzedaży sołectwa we wsi Mą-
dre przez Bogusława z Koszut¹⁶⁶ oraz przy transumowaniu przywileju wójtowskiego miasta
Ostrówka¹⁶⁷. Dnia 17 listopada został wybrany prokuratorem kapituły poznańskiej¹⁶⁸. Z kolei
29 dnia tego miesiąca, razem z Mikołajem z Głębocka bronił biskupstwo poznańskie przed
uchwałami soboru bazylejskiego¹⁶⁹, zaś 10 grudnia razem z innymi kanonikami ustanowił za-
wieszenie wypłaty na odbudowę Maciejowi z Tarnowa, dopóki ten nie przedstawi odpowied-
nich dokumentów¹⁷⁰. Jeszcze w tym roku został wyznaczony przez kapitułę poznańską do osza-
cowania wartości budynków na folwarku w Śródce i oświadczył, że owe budynki są w dobrym
stanie i są warte 15 grzywien¹⁷¹.

Dnia 28 stycznia 1436 r. biskup poznański w jego obecności ufundował i uposażył oł-
tarze pod wezwaniem: Najświętszej Marii Panny i św. Mateusza¹⁷², św. Tomasza Apostoła,
Stefana i Jadwigi¹⁷³ w kaplicy św. Leonarda w katedrze poznańskiej. Tego samego dnia upo-
sażył ołtarze pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny, św. Michała Archaniola i wszystkich
Aniołów w katedrze poznańskiej¹⁷⁴ oraz Najświętszej Marii Panny, Trzech Króli, Wojciecha i
Stanisława w kaplicy św. Apolonii¹⁷⁵. Następnie 14 lutego został oddelegowany do biskupa

¹⁶⁰ Tamże, nr 157: *Hectorem prepositum Gluschinensem*.

¹⁶¹ Tamże, nr 158: *Hectore preposito Gluschinensi*.

¹⁶² AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 28, k. 158v: *hectori*.

¹⁶³ Tamże, k. 144: *hectorem p[re]p[osi]tum Gluschinen[sem]*; potwierdzenie ze strony Stolicy Apostolskiej: BP, T. V, nr 415(regest): *Hectoris canonici Pozn.*

¹⁶⁴ *Repertorium Germanicum*, Bd. V, nr 8383 (regist): *Hectore can. eccl. Poznan.*

¹⁶⁵ AC, vol. I, nr 178: *Hector [...] prelati et canonici*.

¹⁶⁶ KDW, T. V, nr 563: *Hector [...] prelati et canonici ecclesie Poznaniensis*.

¹⁶⁷ Tamże, T. X, nr 1391: *Hectore [...] prelati et canonici ecclesie Poznaniensis*.

¹⁶⁸ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 28, k. 162-162v: *hectorem*.

¹⁶⁹ AC, vol. I, nr 181: *Hector canon[icus]*.

¹⁷⁰ Tamże, nr 182: *Hector [...] prelati et canonici*.

¹⁷¹ AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 28, k. 155: *hectorem*.

¹⁷² KDW, T. V, nr 566: *Hector canonicus Poznaniensis*; tamże, nr 570: *Hector canonicus Poznanienses*.

¹⁷³ Tamże, nr 568: *Hector canonicus Poznanienses*.

¹⁷⁴ Tamże, nr 567: *Hector canonicus Poznanienses*.

¹⁷⁵ Tamże, nr 569: *Hector canonicus Poznanienses*.

poznańskiego¹⁷⁶, a 16 kwietnia do sędziego poznańskiego i starosty wielkopolskiego¹⁷⁷. Czwartego lipca brał udział przy nowym podziale dochodów kanoników poznańskich¹⁷⁸. Jeszcze w tym roku Jakub z Wygonowa zdeponował u Hektora 6, 5 grzywny należnych Andrzejowi z Bnina¹⁷⁹ i uczestniczył również w zebraniach kapituły poznańskiej¹⁸⁰. Piątego lipca 1437 r. świadkował przy nadaniu wsi Orkowo kanonikowi Jakubowi z Grądów¹⁸¹. Następnie 27 sierpnia razem z innymi kanonikami otrzymał od papieża Eugeniusza odpust, w razie sprzeciwu wobec ustaleń soboru bazylejskiego¹⁸², zaś 11 listopada było obecny przy nadaniu wsi Lechlin Mikołajowi z Głębocka¹⁸³. Jeszcze w tym roku został arbitrem rozstrzygającym spór między Krystyną, opatką z Owińsk a plebanem tamtejszego kościoła parafialnego, Andrzejem, w imieniu którego występował przed sądem Maciej *Cordebag*, kanonik i oficjał poznański¹⁸⁴. Siódmego stycznia 1438 r. brał udział w zgromadzeniu kapituły w Koninie¹⁸⁵. Następnie, 24 dnia tego miesiąca był obecny przy odbiorze 50 grzywien świętopietrza przez Mikołaja Lanthmana¹⁸⁶, a ostatniego dnia lutego przy promocji Jana Lutka i Jana Twardowskiego na kanoników poznańskich¹⁸⁷. Siódmego marca Hektor zaświadczył, że prawo patronatu kościoła w Konarzewie należy do Tomasza Owieczki¹⁸⁸.

Dziewiątego września 1440 r. spisał dokument biskupa Andrzeja Bnińskiego¹⁸⁹, a 17 października badał sprawę kościoła parafialnego w Zbąszyniu¹⁹⁰. Jeszcze w tym roku procesował się z Jaśkiem z Janiszewa¹⁹¹ i z Janem z Grabiewic¹⁹². Pierwszego lipca 1441 r. świadkował przy nadaniu sołectwa w nowo lokowanej wsi w lasach Koszanowa¹⁹³, a 21 października przy

¹⁷⁶ AC, vol. I, nr 186: *Hectorem officialem, cantorem*.

¹⁷⁷ Tamże, nr 189: *Hectorem*.

¹⁷⁸ Tamże, nr 190: *Hector [...] prelati et canonici*.

¹⁷⁹ AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 28, k. 169: *hector*; tamże, k. 176: *hector*.

¹⁸⁰ Tamże, k. 166: *hector*.

¹⁸¹ KDW, T. X, nr 1429: *Hectore [...] canonicis ecclesie prefate Poznaniensis*.

¹⁸² AC, vol. I, nr 211: *Hector [...] prelati et canonici*.

¹⁸³ Tamże, T. XI, nr 2008: *Hectore [...] prelati et canonicis ecclesie Poznaniensis*.

¹⁸⁴ AA Poznań, ACC, ks. 21, k. 1-1v: *hetor p[re]p[osi]tu[s] Gluschinen[si] et canonicus poznaniens[is]*.

¹⁸⁵ AC, vol. I, nr 234: *Hectoris*.

¹⁸⁶ Tamże, nr 238: *Hector [...] prelati et canonici*.

¹⁸⁷ Tamże, nr 244: *Hectore [...] prelati et canonicis*.

¹⁸⁸ KDW, T. X, nr 1447: *Hector de Coszemyno [...] canonici Poznanienses*.

¹⁸⁹ AC, vol. II, nr 1088: *Hectoris [...] cancelarii ecclesie Poznan*.

¹⁹⁰ Tamże, nr 1097: *Hectore [...] canonicis ecclesie Poznaniensis*.

¹⁹¹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 89: *hectori de Coszemino Canonico poznaniens[is]*; proces ten ciągnął się jeszcze w 1443 r. (tamże, k. 116: *Jactor de Cozemyno et ffrat[re] suo g[er]mano michaele de kozemyno*; tamże, k. 127: *Jactor Can[onic]o pozn[aniens]i h[er]ed[is] in Coszemyno [...] Jacotr filiaster suus de Coszemyno*).

¹⁹² Tamże, k. 95: *hectore de Coszemino Canonico poznaniens[is]*.

¹⁹³ KDW, T. X, nr 1553: *Hectore [...] prelati et canonicis ecclesie nostre Posnaniensis ad sonum campane capitulariter congregatis*.

ugodzie Piotra, wiceprepozyta sandomierskiego i Jana z Iwna¹⁹⁴. Dnia 30 czerwca 1442 r. uczestniczył przy nadaniu dla Śródki 33 łanów¹⁹⁵. Został też zaprezentowany przez Jan Orchowskiego i jego żonę Ofkę jako kandydat do obsady kościoła parafialnego w Poniecu¹⁹⁶. Jego oponentem do tego stanowiska był Maciej z Wielkiej Łęki, z którym w 1443 r. toczył proces przed audytorem papieskim¹⁹⁷. Dnia 10 stycznia tego roku brał udział w zebraniu kapituły wrocławskiej¹⁹⁸, a 5 marca zebraniu w Kole¹⁹⁹. Trzeciego lipca świadcował przy zrzeczeniu się biskupa poznańskiego prawa patronatu w Bninie, na rzecz jego dziedziców²⁰⁰, a nazajutrz przy transumowaniu przywileju dla szpitala w Starym Gostyniu²⁰¹ oraz przywileju dla klasztoru lubińskiego²⁰².

Dziewiątego maja 1444 r. procesował się z Maciejem z Wielkiej Łęki o zarząd nad kościołem parafialnym w Poniecu²⁰³. Dnia 17 lipca sprawa została przedłożona przed Jana, audytora papieskiego²⁰⁴. Trzy dni później spór ten próbował rozstrzygnąć biskup poznański²⁰⁵, ale jeszcze 2 września nadal się toczył²⁰⁶. W końcu jednak Hektor przegrał, przeto 23 września musiał zrezygnować z plebostwa w Poniecu²⁰⁷. Trzynastego listopada tego roku brał udział w świętowaniu dniu św. Marcina w kapitule poznańskiej²⁰⁸, a 19 grudnia był obecny przy dysponowaniu prebendą po Janie Gruszczyńskim²⁰⁹. Dnia 17 kwietnia 1445 r. brał udział w zjeździe w Sieradzu²¹⁰. Natomiast ostatniego dnia sierpnia tego roku razem z innymi kanonikami ustalał statuty kościelne i ziemskie diecezji poznańskiej²¹¹. Jeszcze w tym roku zaprezentował Jana z Kurzewa jako altarystę²¹². Dnia 23 czerwca 1446 r. był obecny podczas ogłoszenia wyroku Wojciecha Górskiego²¹³, a 6 września uczestniczył w zjeździe w Parczewie²¹⁴. Cztery dni

¹⁹⁴ Tamże, nr 1568: *Hectorem [...] canonicos Poznanienses*.

¹⁹⁵ Tamże, T. V, nr 692: *Hector*.

¹⁹⁶ AA Poznań, ACC, ks. 25, k. 45: *hector[is] can[on]ici poz[naniensi]*.

¹⁹⁷ Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, Formularz kaliski z XV w., rkps 9175, s. 761-764: *hectorem p[ro] canonico poznaniens[i] detentorem et Joh[an]nem orchowsk[ie] ac offcam*.

¹⁹⁸ AC, vol. I, nr 1156: *Hectorem*.

¹⁹⁹ Tamże, nr 270: *Hectori*.

²⁰⁰ KDW, T. X, nr 1620: *dominis, prelati et canonicis ecclesie nostre Poznaniensis ad sonum campane capitulariter congregatis, videlicet [...] Hectore*.

²⁰¹ Tamże, T. V, nr 706: *Hector [...] prelati et canonici ecclesie Poznaniensis*.

²⁰² Tamże, nr 707: *Hector*.

²⁰³ *Repertorium Germanicum*, Bd. V, nr 2523 (regest): *Hector*.

²⁰⁴ BP, T. V, nr 1197 (regest): *Hectorem canonicum Pozn.*

²⁰⁵ *Repertorium Germanicum*, Bd. V, nr 6213 (regest): *Hectoris can. eccl. Poznan. in par. eccl. in Poniecz.*

²⁰⁶ Tamże, nr 6711 (regest): *Hectorem can. eccl. Poznan.*

²⁰⁷ *Acta Camerae Apostolice*, vol. IV, nr 500: *Hectoris [canonici] Poz(n)aniensis*.

²⁰⁸ AC, vol. I, nr 296: *Hector [...] prelati et canonici*.

²⁰⁹ Tamże, nr 303: *Hector*.

²¹⁰ Tamże, nr 313: *Hector*.

²¹¹ Tamże, nr 318: *Hectore [...] procuratoribus capituli et canonicis*.

²¹² AA Poznań, *Capitulum Posnaniense*, ks. 29, k. 70: *hector[is]*.

²¹³ AC, vol. I, nr 326: *officialis, Hector*.

²¹⁴ Tamże, nr 329: *Hector, officialis*.

później wystąpił jako świadek na dokumencie Michała z Burczyna²¹⁵. Trzynastego marca 1447 r. przyjął kaucję Wawrzyńca ze Strzelec, plebana w Poniecu²¹⁶. Następnie czwartego kwietnia był obecny przy transumowaniu dokumentu dla wspomnianego Wawrzyńca przez biskupa poznańskiego²¹⁷, a nazajutrz przy mianowaniu mistrza Marcina na zarządcę szkoły katedralnej²¹⁸ i przy przyjęciu przez Andrzeja biskupa poznańskiego, corocznych pieniędzy od Jana dziekana wrocławskiego i Mikołaja z Głębocka²¹⁹. Natomiast 15 kwietnia brał udział w zjeździe w Piotrkowie²²⁰. Jeszcze w tym roku miał wyznaczone terminy sądowe ze Stanisławem z Woli²²¹; z Janem z Grabienic²²² i z Jaśkiem z Janiszewa²²³.

Dnia 15 lutego 1448 r. był obecny przy ustaleniu ceł z młynów erygowanych przez kapitułę poznańską²²⁴, a 27 marca przy procesie dziedzica Błożejewa i Zygmunta stolnika poznańskiego z Margonina przed sądem konsystorskim w Poznaniu²²⁵. Z kolei 11 maja Jan z Babimostu przysądził Hektorowi wakujący kanonikat²²⁶. Trzeciego sierpnia Hektor uczestniczył w poborze pieniędzy dla króla od kleru poznańskiego²²⁷, zaś 16 sierpnia brał udział przy ustaleniu daty mszy za zmarłego Wincentego Kota z Dębna²²⁸. Następnie 15 listopada, został oddelegowany na zebranie w Piotrkowie²²⁹. Piątego grudnia razem z innymi oficjalami, złożył skargę do monarchy, z powodu szkód wyrządzonych we wsi *Rczelino* z powodu wojny²³⁰. Dziesiątego lutego 1449 r. pożyczył Mikołajowi z Kościana 40 florenów²³¹, dwa dni później dokonał wyboru dziekana poznańskiego po śmierci Macieja Dryi²³², którym został Jakub z Wigonowa²³³. Natomiast 22 lutego, uczestniczył w wyborze Jana ze Sprowy na kanonikę poznańską, po rezygnacji z niej Jana Gruszczyńskiego²³⁴. Dwunastego listopada brał udział w

²¹⁵ *Repertorium Germanicum*, Bd. V, nr 6797 (regist): *Hector de Rozemino can. eccl. Poznan.*

²¹⁶ AC, vol. I, nr 333: *officialis, Hector.*

²¹⁷ Tamże, nr 334: *Hector [...] officialis.*

²¹⁸ Tamże, nr 336: *Hectoris.*

²¹⁹ Tamże, nr 340: *Hectoris.*

²²⁰ Tamże, nr 341: *officialis, Hector.*

²²¹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 180v: *hectore de Coszemyno.*

²²² Tamże, k. 181v: *hectore de Cozemino Canonico poznaniens[is].*

²²³ Tamże, k. 196v: *hectore de Coszemyno*; tamże, k. 196v: *hectori Can[oni]co poznaniens[is] heredi in Coszemino.*

²²⁴ AC, vol. I, nr 346: *officialis, Hector.*

²²⁵ Tamże, nr 349: *Hector.*

²²⁶ Tamże, nr 351: *Hector.*

²²⁷ Tamże, nr 357: *Hector.*

²²⁸ Tamże, nr 358: *Hector.*

²²⁹ Tamże, nr 360: *Hector.*

²³⁰ Tamże, nr 362: *Hector.*

²³¹ Tamże, nr 363: *Hector.*

²³² Tamże, nr 364: *Hector.*

²³³ Tamże, nr 366: *Hector.*

²³⁴ Tamże, nr 367: *Hector.*

zgromadzeniu kapituły poznańskiej²³⁵, zaś trzy dni później razem z innymi oficjalami, został wysłany, aby przejrzeć ponownie jej statuty²³⁶.

Dnia 30 stycznia 1451 r. rozporządził kanonią po śmierci Jana Rakwicza, która miała przypaść Pawłowi Mikołajewicowi z Grabowa²³⁷, a 28 kwietnia świadkował przy poręczeniu Adama Dąbrowskiego za wojewodę poznańskiego²³⁸. Siódmego maja 1452 r. gościł razem z innymi kanonikami rektora uniwersytetu w Rzymie²³⁹, a przedostatniego dnia tego miesiąca brał udział w zgromadzeniu kapituły poznańskiej²⁴⁰. Natomiast 27 października brał udział w sprawie Hanka Gerlicha z Czacza²⁴¹, zaś 13 listopada 1453 r. w posiedzeniu generalnym kapituły poznańskiej²⁴². Dnia 21 czerwca 1454 r. Rafał Tarnowski, w obecności Hektora, protestował przeciwko objęciu przez Mikołaja Spicymirowica prepozytury poznańskiej²⁴³. Zaś 13 listopada, sam Hektor, procesował się ze Stanisławem Marcinowiczem z Dobieszewa²⁴⁴. W tej sprawie biskup poznański postanowił transumować dyplom dotyczący fundacji prebendy w kościele poznańskim, którą uczynił Mikołaj z Głębozca, a która była przedmiotem sporu²⁴⁵. Z kolei 27 sierpnia 1456 r. Koziemiński uczestniczył w zebraniu kapituły w Piotrkowie²⁴⁶, a 12 listopada w Poznaniu²⁴⁷. Ósmego czerwca 1457 r. zeznawał przed sądem w sprawie zabójstwa ludzi pana Chomińskiego, jakiego miał dopuścić się jego *nepos* Wojciech²⁴⁸. Natomiast 25 sierpnia 1458 r. razem z innymi kanonikami przyjął zeznanie Jakuba z Wyganowa i Stanisława z Pleszewa, że Bernard z Bruczkowa zdobył tytuł bakałarza z prawa kanonicznego w Rzymie²⁴⁹. Jedenastego września był obecny podczas poboru świętopietrza przez kolektorów: Jakuba scholastyka i Stanisława Dobieszewskiego²⁵⁰. Dnia 15 listopada uczestniczył w posiedzeniu kapituły poznańskiej²⁵¹. Z kanonii poznańskiej zrezygnował ósmego czerwca 1459 r. na rzecz swojego bratanka z tytułu zamiany na kanonię w kolegiacie średzkiej²⁵².

²³⁵ Tamże, nr 377: *Hector*.

²³⁶ Tamże, nr 380: *Hectorem*.

²³⁷ AC, vol. I, nr 392: *Hector*.

²³⁸ Tamże, nr 396: *Hector*.

²³⁹ Tamże, nr 406: *Hector*.

²⁴⁰ Tamże, nr 408: *Hecor*.

²⁴¹ Tamże, vol. II, nr 1252: *Hectore de Cozemyno*.

²⁴² Tamże, vol. I, nr 412: *Hector*.

²⁴³ Tamże, nr 426: *Hector*.

²⁴⁴ Tamże, vol. II, nr 1261: *Hectorem canonicum Poznan*.

²⁴⁵ Tamże, nr 1262: *Hectorem canonicum Poznan*.

²⁴⁶ Tamże, vol. I, nr 443: *Hector*.

²⁴⁷ Tamże, nr 444: *Hector de Cozemino*.

²⁴⁸ Tamże, nr 469: *Hector*.

²⁴⁹ Tamże, nr 503: *Hector*.

²⁵⁰ Tamże, nr 504: *Hector*.

²⁵¹ Tamże, nr 507: *Hector*.

²⁵² AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 29, k. 213v: *Hector[is] de pyesczino in can[onica]tu[m] [...] et p[re]benda[m] poznan[niensem] p[er] libera[m] resignat[i]one[m] [...] hector[is] de Cozemino*.

B.32.II.5. Świąszek z Kwilina

Syn Żegoty i Agnieszki z Koziemina¹. Pisał się z Koziemina² i Kwilina³. Miał braci: Hektora z Koziemina⁴, Tomasza z Koziemina⁵, Michała z Koziemina⁶ oraz Wojciecha z Koziemina⁷. Posiadał Koziemina⁸ i Kwilino⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1397 r., gdy procesował się z Januszem z Chrząbielic¹⁰. Rok później toczył spory: z Filipem z Kwiatkowa¹¹ i z matką Agnieszką¹², która uzyskała na nim i jego bracie Świąszku posag w wysokości 11 łanów zapisanych jej na Kozieminiu¹³. Podobnie uczyniła niejaka Hanka, uzyskując 12 łanów¹⁴. Pod koniec 1399 r. na Świąszka, została nałożona kara za wypędzenie z Kwilina¹⁵. W 1401 r. musiał zapłacić osiem skojców Stefanowi z Dobrzewa¹⁶. Proces na tym się jednak nie skończył, bowiem jeszcze w tym samym roku pojawił się w sądzie konińskim¹⁷. W 1403 r. razem z braćmi miał wyznaczony termin z Janem Roszusem¹⁸, a w ich sporze poręczył za nich Mrokota z Brudzewa¹⁹. W następnym roku procesował się z Włastem, kmieciem z Małonowa o trzy grzywny²⁰. W 1405 r. przeprowadził do sądu konińskiego sześciu świadków, którzy stwierdzili, iż byli przy poręczeniu przez Świąszka Marcinowi z Kwiatkowa²¹. Sam zaś Kwiliński toczył wtedy spory: z Mrokotą z Brudzewa i jego kmieciem Mirkiem z Janiszewa²²; z kmieciem

¹ Por. B.32.II.1., przyp. 2.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 53v: *Swenskone[m] de Coszemi[n]o*.

³ Tamże, k. 203: *Swascko de Czulin[n]o*.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Por. przyp. 3.

¹⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 11v: *Sweskone[m] de kozemino*.

¹¹ Tamże, k. 26: *woytkone et swa[n]thoslae de Coszemyno*.

¹² Tamże, k. 22: *d[omi]na coszymi[n]ska citav[er]at swe[n]skone[m] et woytkone[m] filios ute[r]inos*.

¹³ Tamże, k. 29v: *Jageska de Coszemyn in Swe[n]sko[n]e[m] et Alb[er]t[is] filys e[ius]*.

¹⁴ Tamże, k. 29v: *Swe[n]sko[n]e et Alb[er]t[um] fr[at]rib[us] g[er]manis in Coszemino*.

¹⁵ Tamże, k. 46: *Swe[n]stheg de Coszemi[n]o*.

¹⁶ Tamże, k. 53v: *Swensheg de Coszemi[n]o*.

¹⁷ Tamże, k. 53v: *Swenskone[m] de Coszemi[n]o*; tamże, k. 56: *Swenszkone[m] de Koszemi[n]o*; tamże, k. 59: *Swe[n]szkone[m] de Coszemi[n]o*; tamże, k. 60v: *Swe[n]skone[m] de Coszemi[n]o*; WRS, T. VB, nr 111: *Swensskoni de Coszemino*; tamże, nr 130: *Swensconis de Coszemi[n]o*.

¹⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 77v: *Swe[n]szkone[m] et eius fr[at]rib[us] de Coszemi[n]o*; tamże, k. 84v: *Swe[n]szkone[m] de Coszemi[n]o*.

¹⁹ Tamże, k. 77v: *Swe[n]szkone Woytkone michaele fr[at]ris de Coszemi[n]o*.

²⁰ Tamże, k. 98v: *Swe[n]szkone[m] de Coszemi[n]o*; proces z nim ciągnął się do 1405 r. (tamże, k. 100v: *Sweszco de Coszemi[n]o*); tamże, k. 100v: *Swe[n]szkone[m] de Coszemi[n]o*; tamże, k. 108: *Swe[n]szco[n]is de Coszemi[n]o*; WRS, T. VB, nr 189: *Swanszconem de Coszemino*).

²¹ WRS, T. VB, nr 188: *Swenszconis de Cozemino*.

²² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 108: *mrokotha de Brudzewo [...] Swe[n]szcone de koszemi[n]o*; tamże, k. 109v: *Swe[n]szco de Coszemyno*; spór ten ciągnął się jeszcze w 1406 r. (tamże, k. 112: *Swe[n]szco de Coszemyno*).

Jakubem z Czapla²³ oraz z bratem Michałem z Koziemina o skojec²⁴. Wtedy także brat Michał zastąpił go w innej sprawie²⁵. Później, w 1408 r. miał wyznaczony termin sądowy z kmieciem Mroczkim z Koziemina²⁶, zaś w następnym roku poręczył razem z bratem Wojciechem Janowi Roszustowi i jego synowi Andrzejowi²⁷. Wtedy również wdał się w kolejny proces z Mrokotą z Brudzewa²⁸.

W 1411 r. świadkował w sporze między Janem Roszusem i jakimś mieszczaninem brudzewskim²⁹. Miał też wyznaczone terminy sądowe z Jackiem, plebanem z Białkowa³⁰ i z Janem z Jaroszewic³¹, a w kolejnym roku z Janem z Bratuszyna³². Musiał także wtedy zapłacić karę w ciągu czterech tygodni.³³ Świadkował także przy sporze Mrokoty z Brudzewa z kmieciem z Chalna Marcinem³⁴. W 1413 r. ponownie pojawił się w sądzie ziemskim konińskim, gdy wspólnie z Mrokotą z Brudzewa i Michałem z Koziemina spierał się z Janem z Bratuszyna i Mikołajem oraz Andrzejem z Chrząbolic³⁵. W tym też roku Wojciech, kmieć z Słupcy ustanowił Ści-bora ze Sławęcina swoim reprezentantem w jego sporze ze Świąszkiem³⁶. Rok później Kwiliński procesował się z Piotrem z Sczyszyna o trzy grzywny³⁷, które zapłacił w tym samym dniu³⁸.

²³ Tamże, k. 108: *Swe[n]szcone[m] de Coszemi[n]o*; tamże, k. 109: *Swe[n]szcone[m] de Coszemyno*; tamże, k. 109v: *Swe[n]szcone[m] de Coszemi[n]o*; proces ten kontynuowany był w 1406 r. (tamże, k. 112: *Swe[n]szcone[m] de Coszemyno*).

²⁴ WRS, T. VA, nr 199: *Michael de Coszemino [...] erga Swensconem de ibidem*; zapiska znajduje się na karcie 108v, a nie jak na 108, jak w tym wydaniu; w następnym roku sprawa nadal trwała (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 124v: *Michael de kozymyno [...] contra Swanszkone[m] fr[at]u[m] g[er]manu[s] de ibid[em]*).

²⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 109: *micheal de Coszemi[n]o [...] sup[er] Swe[n]scone[m] de ibid[em]*.

²⁶ Tamże, k. 159v: *Swasko[n]em de ibid[em] Cozimi[n]o*.

²⁷ Tamże, k. 167v: *Alb[er]tus de quilino et Swatosla[us] frat[er] eius*.

²⁸ Tamże, k. 172v: *Woytkone et Swascone de Cozimino*; tamże, k. 180: *Alb[er]tum Swanthoslaum Tomam et Michaelem ex altera de Cosz[e]mi[n]o h[er]edes*.

²⁹ WRS, T. VB, nr 262: *Swaszo de Cosmino*.

³⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 193v: *Swaszo de quilino*; tamże, k. 198v: *Swasko de kozemino*.

³¹ Tamże, k. 198a: *Swancosl[aus] de Cosemino*; spór ten przeciągnął się do 1412 r. (tamże, k. 199: *Swaskone de Coszemino*).

³² Tamże, k. 203: *Swaskone de Coszemino*; tamże, k. 204v: *swaskone de Cwilino*; k. 206v: *swaskone de Czwilino*; tamże, k. 208v: *swaskone de Czwilino*; tamże, k. 209v: *Swanszkone[m] de quilino*; k. 209v: *Swa[n]skone[m] de Czuilino*; proces ten toczył się także w 1413 r. (tamże, k. 223v: *Swanszkone de czuilino*; tamże, k. 225b: *Swaskone de Czuilino*; tamże, k. 228v: *Swaskone de Czuilyno*; tamże, k. 231: *Swasko de czuilyno*) i w 1414 r. (tamże, k. 235v: *Swasko[n]e de czuilyno*; tamże, k. 237v: *Swaskone de kwilino*; k. 237v: *swaskoni de quilino*).

³³ Tamże, k. 203: *Swascko de Czulin[n]o*.

³⁴ Tamże, k. 210: *Michal Cozeminsky [...] Swasko Czulinsky*.

³⁵ Tamże, k. 221v: *mrokota de brudzewo swanszek de czulino et Michael de kozemino*; proces ten trwał jeszcze przez następne lata (tamże, k. 238v: *mrokotha d[e] brudzewo [...] Swaskone[m] et michaele[m] d[e] quilino*; tamże, k. 238v: *mrokotha d[e] brudzewo [...] Swaskone et michaele de kozemino*; k. 258: *Swanszkone de kozemino*; tamże, k. 259: *Swaszek de kozemino*; tamże, k. 260: *d[omi]nus de kozemino*; tamże, Z. 2, k. 194v: *Swanthoslaou de czuilino*; tamże, k. 196: *Swanthoslaou de q[ui]lino*; tamże, k. 205: *Swaszo de quilino*; tamże, k. 236v: *Swanthoslaou[s] de czulino*; tamże, k. 236v: *Swanthoslaou de czuilino*).

³⁶ Tamże, k. 225a: *Swaskone de Czuilino*.

³⁷ Tamże, k. 232v: *Swaskone[m] de Czuilino*.

³⁸ Tamże, k. 232v: *ide[m] Swasko*.

Najechał także na gospodę Michała i ranił go sześć razy³⁹. Wówczas Michał z Koziemina poświadczył, iż Jan z Bratuszyna najechał na dom Świąszka zabijając 40 kmieci⁴⁰. Równocześnie Mrokota z Brudzewa poręczył za Michała i Świąszka przed królem⁴¹, a sam Świąszek świadczył przy procesie Wojciecha Syli z Andrzejem z Koła⁴². Kwiliński miał także wyznaczone wówczas terminy sądowe z Wojciechem, starostą konińskim⁴³ i ze Ściborem ze Sławęcina⁴⁴, który ustanowił Jana z Rudzicy swoim pełnomocnikiem w tym sporze⁴⁵ a Świąszek Piotra z Bawarowa⁴⁶.

Następnie, w 1416 r. toczył spór z Marcinem z Kwiatkowa⁴⁷, a Andrzej z Brudzewa nie pojawił się w sądzie na procesie ze Świąszkiem⁴⁸. Kwiliński reprezentował swojego brata Hektora w jego sporze ze Stanisławem z Janiszewa⁴⁹. W 1420 r. świadczył w procesie Janusza stolnika kaliskiego⁵⁰, zaś sam procesował się: z burgrabią konińskim⁵¹; z Andrzejem z Bratuszyna⁵²; z Jaśkiem z Janiszewa⁵³ oraz z Piotrem z Borzysławic⁵⁴, a w 1422 r. z bratem

³⁹ WRS, T. VB, nr 344: *Świąszek przybieżawszy gwałtem na gospodę samopięt z tako dobrymi jako sam i dał sześć ran Michałowi.*

⁴⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 237: *michael de koszemino.*

⁴¹ Tamże, k. 238v: *mrokotha d[e] brudzewo [...] Swaskone et michaele de koszemino.*

⁴² WRS, T. VB, nr 349: *Michal de Koszmyno, [...] Swanthoslaus de ibidem.*

⁴³ Tamże, nr 330: *Swansko de koszemino [...] Mrokotho de Brudzewo*; AP Poznań, Konin Z. 1, k. 242v: *Swanskone de Czuylyno.*

⁴⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 243v: *Swąszkone[m] de koszemino.*

⁴⁵ Tamże, k. 243v: *Swąszkone de Coszemino*

⁴⁶ Tamże, k. 243v: *Swąszek de Coszemino.*

⁴⁷ Tamże, k. 257v: *Swasko de koszemino*; tamże, k. 260v: *swaszek koszeminsky.*

⁴⁸ Tamże, k. 260v: *Swaszskone[m] de koszemino.*

⁴⁹ Tamże, k. 260v: *Swaszskone de koszemino [...] Hector[is] de Thurek.*

⁵⁰ Tamże, k. 5v: *Swaszconem de quilino.*

⁵¹ Tamże, k. 7v: *Swaszsko de Coszymino.*

⁵² Tamże, k. 12: *Swanthoslaus de quilino*; tamże, k. 19: *Swansko de quilino*; spór z Andrzejem kontynuowany był przez kilkanaście lat (tamże, k. 121: *Swaszsko de quilino*; tamże, k. 123v: *Swaszsko de quilino*; tamże, k. 125v: *Swaszsko de quilino*; tamże, k. 130: *Swaszsko de quilino*; tamże, k. 130: *Swaszsko de quilino*; tamże, k. 130v: *Swaszsko de quilino*; WRS, T. VB, nr 412: *Swaszsci de Quilino*; AP Poznań, Konin Z. 2, k. 181: *Swanskone de Quilino*; tamże, k. 191: *Swaszko de czulino*; 1426: tamże, k. 219v: *Sw[n]thosla de Czuylyno*; tamże, k. 222: *Swanthosla de Czulino*; tamże, k. 223v: *Swaszcone de czuilino*; tamże, k. 223v: *Sw[n]thosla de czuilino*; tamże, k. 224a (225-powtórzona zapiska): *Sw[n]thosla de czuilino*; tamże, k. 237: *Swanthosla*; tamże, k. 245v: *Sw[n]thosla de czuilino*; tamże, Z. 3, k. 15v: *Swanthosla de czuilino*; tamże, k. 15v: *Swanthosla de czuilino*; tamże, Kalisz Z. 5, k. 148v: *Swasconi de Quilyno*; tamże, k. 42: *Sw[n]sconi de czwilino*; tamże, k. 55: *swa[n]scone de czwilino*; tamże, k. 66v: *Swanskone[m] de czwilino*; tamże, Kalisz Z. 5, k. 254v: *Swaszek de Czuylyno*; tamże, k. 267: *Swasko de czuylyno*; tamże, k. 289: *Swach de czulino*; tamże, k. 297: *Szwaszconem de cwilino*; tamże, k. 310: *Swaszsko de czuilino*; tamże, Z. 7, k. 242v: *Swyaszez de czuilino*).

⁵³ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 12v: *Swanthoslau[s] de quili[n]o*; proces z nim ciągnął się kilka lat (tamże, k. 92v: *Swasko de quilino*; tamże, Z. 3, k. 16v: *Swansszek de czuylyno*; WRS, T. VB, nr 397: *Swansko de Quilino*).

⁵⁴ Tamże, k. 16v: *Swaszsko de Coszym[in]o.*

Michałem⁵⁵; z Dorotą z Janiszewa⁵⁶; z Anną i jej synem Maciejem z Chrząbielic⁵⁷ i z Mrokotą z Janiszewa⁵⁸. W 1423 r. miał wyznaczone terminy sądowe: ze Stanisławem z Woli⁵⁹; z Janem z Janiszewa⁶⁰; z Jakubem z Gromadzyna⁶¹ oraz z Dziwiszem z Brudzewa⁶², zaś dwa lata później z Andrzejem z Brodzyna⁶³, podobnie jak w 1426 r. z Michałem z Bratuszyna⁶⁴. W 1428 r. toczył spory: ze Spytkiem z Bratuszyna⁶⁵ oraz z Andrzejem z Leszczy⁶⁶, a w 1429 r., z Andrzejem Trąbczyna⁶⁷. Poręczył wówczas za Wawrzyńca z Tarnowej⁶⁸. W 1430 r. miał procesować z Maciejem z Grylewa⁶⁹ i z Maciejem z Szetlewa⁷⁰.

⁵⁵ Tamże, k. k. 51: *Michael de Cosszumi[n]o cu[m] Swanszcone de quilino*; tamże, k. 56: *Cosszumi[n]o [...]* *Swanszco de czuilino [...]* *michaeli fr[at]ri suo*; proces z Michałem toczył się jeszcze kilka lat (tamże, k. k. 219: *michaeli de Coszemino cu[m] Swanthoslao de czuilino*; tamże, k. 222: *michaeli de Cozemino cu[m] Swanthoslao de Czulino*; tamże, k. 225: *michaeli de Coszemi[n]o cu[m] Swa[n]thoslao de quilino*).

⁵⁶ Tamże, k. 56v: *Swansko de Quilino*.

⁵⁷ Tamże, k. 57v: *Swanszco de quilino*; sprawa owa ciągnęła się jeszcze przez następne lata (tamże, Z. 3, k. 54: *Swanczoni de czwilino*; tamże, k. 57: *Swanthoslau[s] de czuilino*; tamże, k. 65v: *Swansconem de kwilino*; tamże, k. 65v: *Swanskone*; tamże, k. 95: *Swanskone de Czuilino*; tamże, k. 108v: *Swanskone de czuilino*; tamże, k. 153: *Swansko de quilino*; tamże, k. 189: *swanskonem de Czwilino*).

⁵⁸ Tamże, k. 60v: *Swanszci de quilino [...]* *mrocotha de Janischewo*; spór z Mrokotą kontynuowany był kilka lat (tamże, k. 221v: *mrocotha de Janiszewo cu[m] Swa[n]toslao de czuilino*; k. 224v: *mrocotha de Janisszewo cu[m] Swa[n]thoslao de q[ui]lino*; tamże, k. 227v: *mrocotha de Janissewo cu[m] nobili Swa[n]toslao de czuilino*; tamże, k. 230: *Swanthoslao de czuilino cu[m] mrocotha*; tamże, k. 244: *mrocotha de Janisszewo cu[m] Swa[n]thoslao de czuilin*; tamże, Z. 3, k. 31: *Swansconi de czuilino cu[m] Nobili mrocotha de Janischewo*; tamże, k. 44: *swansconi de czwilino cu[m] No[bi]li mrocotha de Janiszewo*; tamże, k. 90v: *Swansconi d[e] czwilino cu[m] no[bi]li mrocotha de Janischewo*).

⁵⁹ Tamże, k. 101v: *Swaszco de quilino*.

⁶⁰ Tamże k. 113: *Joha[n]es de Janissewo cu[m] Swaszcone[m] de quilino*; tamże, k. 113-113v: *Joha[n]es filius mrocothe [...]* *de Janischewo [...]* *Swaszcone[m] de quilino*; k. 119v: *Swansco de quilino [...]* *Joha[n]ni de Janisch[ewo] h[er]ed[is] filio mrocothe*; tamże, k. 244: *Johann[es] de Janisszewo cu[m] nobili[s] Swa[n]thoslao de czuilino*; tamże, Z. 3, k. 200: *Johan[n]is de Janisszewo cu[m] No[bi]li Swascone de Czuilino*).

⁶¹ Tamże, k. 168: *Swanthoslao de czuilino*.

⁶² Tamże, k. 166v: *Swanthoslao de czuilino*.

⁶³ Tamże, k. 207: *Swanthoslau[s] de quilino*; tamże, k. 233: *swanthoslau[m] de cuilino*; tamże, k. 246: *Swa[n]thoslau[s] de czuilino*.

⁶⁴ Tamże, k. 219v: *Swanthoslao de czuilino*; tamże, k. 219v: *Swa[n]thoslao de Czuilino*.

⁶⁵ Tamże, Kalisz Z. 5, k. 219v: *Swyanszko de czuilino*.

⁶⁶ Tamże, Konin Z. 3, k. 78v: *Swansko de czuilino*.

⁶⁷ Tamże, k. 91v: *Swanskoni de czuilino*; tamże, k. 103: *Swansko de czuilino*.

⁶⁸ Tamże, k. 91v: *Swansko de quilino*.

⁶⁹ Tamże, k. 175: *Swanskone[m] de czuilino*.

⁷⁰ Tamże, k. 201: *Swanthosla[us] de Czuilino*.

B.32.II.6. Tomek z Koziemina

Syn Żegoty i Agnieszki z Koziemina¹. Pisał się z Koziemina². Miał braci: Hektora z Koziemina³, Michała z Koziemina⁴, Wojciecha z Koziemina⁵ oraz Świąszka z Kwilina⁶. Miał syna Hektora Tomkowica z Koziemina⁷. Posiadał Koziemin⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1409 r., gdy razem z braćmi miał wyznaczony termin sądowy z Mrokotą z Brudzewa⁹. Następnie w 1412 r. toczył spór z Filipem z Kwiatkowa¹⁰. Z kolei w 1420 r. razem z braćmi przyszedł do sądu konińskiego w sprawie rozgraniczenia Janiszewa i Koziemina¹¹.

B.32.II.7. Wojciech z Koziemina

Syn Żegoty i Agnieszki z Koziemina¹. Pisał się z Koziemina² i Kwilina³. Miał braci: Hektora z Koziemina⁴, Tomasza z Koziemina⁵, Michała z Koziemina⁶ oraz Świąszka z Koziemina⁷. Posiadał Koziemin⁸ i Kwilino⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1398 r., gdy procesował się z Filipem z Kwiatkowa¹⁰ i z matką Agnieszką¹¹, która uzyskała na nim i jego bracie Świąszku posag w wysokości 11 łanów zapisanych jej na Kozieminie¹². Podobnie uczyniła niejaka Hanka, uzyskując 12 łanów¹³. Jeszcze w tym roku Mrokota z Brudzewa poręczył na

¹ Por. B.32.II.1., przyp. 2.

² AP Poznań, Konin, Z. 1, k. 201v: *Tomkone de Cozenino*.

³ Por. B.32.II.1., przyp. 2.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ AA Poznań, Capitulum Posnaniense, ks. 29, k. 199: *Hector[is] thome de pyesczino*.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 180: *Alb[er]tum Swanthoslaum Tomam et Michaellem ex altera de Cosz[e]mi[n]o h[er]edes*.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. B.32.I., przyp. 40.

¹ Por. B.32.II.1., przyp. 2.

² WRS, T. VA, nr 273: *Albertum de Kozymino*.

³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 167v: *Alb[er]tus de quilino*.

⁴ Por. B.32.II.1., przyp. 2.

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 77v: *Swe[n]szkone Woytkone michaele fr[at]ris de Coszemi[n]o*.

⁷ Tamże, k. 29v: *Jageska de Coszemyn in Swe[n]sko[n]e[m] et Alb[er]t[is] filys e[ius]*.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Por. przyp. 3.

¹⁰ Tamże, k. 26: *woytkone et swa[n]thosla[o] de Coszemyno*; tamże, k. 26v: *swa[n]th[os]la[o] et Alb[er]t[us]*.

¹¹ Tamże, k. 22: *d[omi]na coszemi[n]ska citav[er]at swe[n]skone[m] et woytkone[m] filios ute[r]inos*.

¹² Tamże, k. 29v: *Jageska de Coszemyn in Swe[n]sko[n]e[m] et Alb[er]t[is] filys e[ius]*.

¹³ Tamże, k. 29v: *Swe[n]sko[n]e et Alb[er]t[um] fr[at]rib[us] g[er]manis in Coszemino*.

niego¹⁴. Trzy lata później miał wyznaczony termin sądowy z Janem Ligęzą wojewodą łęczyckim¹⁵, a w 1403 r. wspólnie z braćmi z Janem Roszustem¹⁶, a w ich sporze poręczył za nich Mrokota z Brudzewa¹⁷. W następnym roku toczył spór z Michałem z Koziemina¹⁸. W 1407 r., toczył spory z Mrokotą¹⁹ i z Janem Roszustem²⁰. Świadcował też przy sprawie Jarosława i Mrokoty z Brudzewa²¹. Rok później procesował z Mrokotą i Janem z Rusocic²², a w 1409 r. razem z bratem Świąszkiem, poręczył Janowi Roszustowi i jego synowi Andrzejowi²³. Wdał się również w spór z Mrokotą z Brudzewa²⁴.

B.32.II.8. Żegota, ojciec Hektora z Koziemina

Nie jest znane pochodzenie Żegoty¹. Miał żonę Agnieszkę z Koziemina², z która miał synów Michała z Koziemina³, Świąszka z Kwilina⁴, Tomka z Koziemina⁵, Wojciecha z Koziemina⁶ i Hektora z Koziemina⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach średniowiecznych został wspomniany tylko raz, gdy jego syn Hektor otrzymał kustodię kielecką po rezygnacji z niej Zygmunta z Lubstowa⁸.

B.33.II.1. Anna, c. Mikołaja z Lubkowa

Córka Mikołaja z Lubkowa¹. Miała brata Piotra z Lubkowa².

¹⁴ Tamże, k. 27: *mrokotha de Brudzewo fideiussit p[ro] alb[er]t[is] de Coszemi[n]o.*

¹⁵ Tamże, Kalisz Z. 14, k. 8v: *Woytko de Cozemino.*

¹⁶ Tamże, Konin Z. 1, k. 77v: *Swe[n]szkone[m] et eius fr[at]ribus de Coszemi[n]o.*

¹⁷ Tamże, k. 77v: *mrokotha de Brudzewo [...] Swe[n]szkone Woytkone michaele fr[at]ris de Coszemi[n]o.*

¹⁸ WRS, T. VA, nr 223: *Votko tenetur adversus Michelem eciam de Cozsmino.*

¹⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 148: *mrokotha cu[m] michaele et alb[er]to de Cozimyno*; tamże, k. 149: *mrocotha de brudzewo [...] Woytkonem de Cozimino*; tamże, k. 158v: *mrokotha [...] cu[m] Alb[er]to de Cozimi[n]o.*

²⁰ WRS, T. VA, nr 273: *Albertum de Kozymino et [...] Michaelem.*

²¹ Tamże, T. VB, nr 234: *Mrokotha de Brudzewo contra Jaroslaum de Brudzewo [...] Michael de Cosszemino [...] Albertus de Cosszimino.*

²² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 158v: *Alb[er]to de Cozim[in]o.*

²³ Tamże, k. 167v: *Alb[er]tus de quilino et Swatosla[us] frat[er] eius.*

²⁴ Tamże, k. 169: *mrokotham et woytkon[ne]m de kozimino*; tamże, k. 172v: *mrokotha [...] Woytkone et Swascone de Cozimino*; tamże, k. 171v: *mrokotha [...] Alb[er]t[us] de Kw[i]lino*; tamże, k. 180: *mrokotha [...] Alb[er]tum Swanthoslaum Tomam et Michaelem ex altera de Cosz[e]mi[n]o h[er]edes.*

¹ Por. B.32.II.1., przyp. 2.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ BP, T. III, nr 1363 (regest): *Hectori Zegotae [...] custodiam eccl. BMV in Kelcze [...] per resignationem Sigismundi de Lubschow vacantem.*

¹ AGAD, Metryka Koronna, ks. 18, k. 38-38v: *anna filia olim Nicolay de lupkowo [...] petrus de lupkowo g[er]manus suus.*

² Tamże.

W 1490 r. toczyła spór z bratem Piotrem o ich dziedzictwo³.

B.33.II.2. Piotr z Lubkowa

Syn Mikołaja z Lubkowa¹. Pisał się z Lubkowa². Miał siostrę Annę³. Posiadał Lubkowo⁴. Pełnił urząd wicepodsędka czerskiego⁵.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1466 r., podczas roków w Warce⁶. W 1476 r. otrzymał od księcia immunitet⁷, a w 1490 r. toczył z siostrą spór o ich dziedzictwo⁸.

B.34.II.1. Elżbieta, ż. Mikołaja z Łabiszyna

Córka Jana Świdwy z Szamotuł i jego żony Jadwigi¹. Miała braci Jana starszego² i Jana młodszego³ oraz siostry Beatę⁴ i Annę⁵ Wyszła za mąż za Mikołaja z Łabiszyna⁶, z którym miała córki Małgorzatę⁷ i Jadwigę⁸. Posiadała Kazimierz⁹, Nowawieś¹⁰ Gorszewice¹¹,

³ Tamże.

¹ *Kodeks Dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego*, nr 236: *Petrus olim Nicolai filius de Llukowo et Bona ipsius Llukowo in districtu Czirnensis sita*.

² Tamże.

³ Por. B.33.1., przyp. 1.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ *Nieznane średniowieczne roty przysięg wareckich*, wyd. F. Piekosiński, [w:] *Archiwum Komisji Prawniczej*, T. VIII, Kraków 1907, s. 54, nr 88: *Laurencij de Sobinye iudicis [...] Petri Lulkowsky vicesubiudicis*.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Por. B.33.1., przyp. 1.

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 392: *Johannes Swidwa senior et Johannes Swidwa Junior filii olim g[e]n[er]osi d[omi]ni Johan[n]es Swidwa de Schamotuli [...] Elizabeth uxori g[e]n[er]osi d[omi]ni nicolai de labyschino subpincerna wladislavien[is] sorore ip[s]or[um] g[er]mana*.

² Tamże.

³ Tamże, Pyzdry Z. 9, 159v: *Joh[an]nis et Joh[an]nis Swydwa et Elisabeth Byeathe pueror[um] magnifici d[omi]ni Joh[an]nis Swydwa*.

⁴ Tamże.

⁵ W 1478 r. Jan Świdwa starszy zapisał szwagrowi Mikołajowi Tomickiemu 300 grzywien tytułem posagu (MRPS, P. IV/1, ed. T. Wierzbowski, Varsaviae 1910, nr 4613 (regest): *olim Ioannes Swydwa de Schamotuli olim Nicolao de Tomicze, vexillifero Posnaniensi, genero suo, et dicti Stanislai genitori, in villa predatis ratione dotis sororis suae, consortis dicti Nicolao et matris Stanislai praefati*). Imię jej podają katalogi biskupów krakowskich (*Catalogi episcoporum Cracoviensium*, s. 250: *Petrus a Tomice [...] parente natus est cum primis honesto et nobilli Nicolao a Thomice vexillifero Posnaniensi, matre Anna a Schamotuli*). Zdaniem Tomasz Jurka, Anna była siostrą Elżbiety, „ale na pewno tylko przyrodnią” (T. Jurek, *Szamotuły*, [w:] SHGWP, T. IV, s. 793). Poznański historyk nie podaje jednak żadnych argumentów przemawiających za tą tezą.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ AP Poznań, Kcyńia Z. 1, k. 41: *margaretham et hedwigam [so]rorem g[er]manis de labyschin filias ołym nicolai labyski cast[ellani] Juniwlad[islaviensi]*.

⁸ Tamże.

⁹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 1547 (regest): *MD. Dobrogost z Szamotuł klan pozn., m. Kazimierz przedm. Nowawieś i wsie Gorzischewicze, Comorowo, Scharnewo, Boguschicze w p. pozn. za 2.800 grz. na wyd. N. N. Janowi i Janowi zw. Swidwa bciom rodzonym, Elżbiecie i Beacie ich siostronom przyrodnim, nepotom ... jako ich dobra macierzyste, oddaje*.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

Boguszyce¹², Komorowo¹³, Sarniewo¹⁴, Boguszyce¹⁵, Pełczyn¹⁶, Chwalibogowo¹⁷, Pączki¹⁸, Witkowice¹⁹, Pietrsko²⁰, Tarnowo²¹, Gałowo²², Skałowo²³, Łabiszyn²⁴ i Przedmieście²⁵.

W 1436 r. wspólnie z rodzeństwem, toczyła spór z Filipem z Miłostawia²⁶, a w 1444 r., z Mościcem z Koźmina, który miał im oddać części Galewa i Staniewa jako równowartość 600 grzywien należnych im po Katarzynie – ich ciotce, a żonie Mościca²⁷. W następnym roku otrzymała dobra warte 2800 grzywien tytułem dóbr po matce²⁸. Sama zaś w 1446 r., otrzymała od braci i siostry Beaty Pełczyno, Chwalibogowo i Paczki jako część macierzyzny i ojczyzny²⁹, a następnie je sprzedała za 2000 grzywien Piotrowi z Bnina³⁰. Cztery lata później kupiła od Dobrogosta z Szamotuł dobra warte 400 grzywien³¹, zaś w 1453 r., stwierdziła, iż stryjowie i wuj zaspokoili ją z dóbr po ojcu i matce³². Przed 1459 r. miała oprawione dobra na Łabiszynie i

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże, nr 1950 (regest): *Jan Swidwa senior i Jan Swidwa junior, synowie ol. GD. Jana Swidwy z Szamotuł z siostrą ich rodz. Beatą, całe wsie ich: Pełczyno, Chwalibogowo i Paczki w p. pyzdr. i 300 grz. GD. Elżbiecie ż. GD. Mikołaja z Labyschyn podczaszego włocławsk., siostrze swej rodz. w działach macierz. i ojc.*

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże, nr 328 (regest): *M. D. Dobrogost z Szamotuł klan poz. m. Kazimierz i wsie Nowawieś, Komorowo z fortal. Szarnyewo Boguszcze i całe cz-i wsi Witkowice, i w Pyesthisko(?) i całą wś. Tarnowo w p. pozn. N. Janowi seniorowi, i Janowi iuniorowi, Elżbiecie i Beacie puellom MD. Jana Swidwy (+-go) syna swego, nepotom swym, braciom i siostram przyrod. niedzielnym za 400 grz., które to pieniądze za dobra ich tj. Gałowo i Skałowo sprzedane odebrał, sprzedaje na wyd.*

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże, *Gniezno, cz. 2, nr 2008 (regest): GD. Elżb. wd. po ol. GND. Mikołaju Łabiskim klanie inowrocł. ma opr. na 1/2 m. Łabiszyna i Przedmieścia.*

²⁵ Tamże.

²⁶ AP Poznań, *Pyzdry Z. 7, 330v-331v: Joh[an]nis et Elisabeth cu[m] Byeotha puer[is] Strenui Swydwa de Schamotuli; tamże, Z. 8, 20: Joh[an]nis Swydwa Joh[an]nes dimitr et suor[um] soror[um]; WRS, T. II, nr 1243: puerorum Swidwe.*

²⁷ Por. przyp. 3.

²⁸ Por. przyp. 9.

²⁹ Por. przyp. 16.

³⁰ TDReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 1951 (regest): Elżbieta ż. GD. Mikołaja de Labischin podczaszego władisl. za kons. MN. D. Piotra z Szamotuł klana pozn. rodzonego i Wincentego Schadowskiego stryjów swych i Piotra z Miłostawia wuja, całe wsie: dziedz. Pelczino, Chwalibogowo, i Panczki w p. pyzdr. GD. Piotrowi z Bnyna podstolemu kalisk. za 2.000 zł. węg. sprzed.*

³¹ Por. przyp. 19.

³² AP Poznań, *Pyzdry Z. 11, k. 252: villas [...] pelczino Chwalibogowo et panczky [...] aput [...] Elizbaeth consotr[em] d[omi]ni Nicolai de labyschin suppinnc[er]ne wlad[islaviensi] [...] et duor[um] petri de Schamothuli Cast[ellane]m poznan[iensem] g[er]mani et vincencii Szadkowsky patruor[um] ac petri mysaslawsky awenculi[s] suor[um].*

Przedmieściu³³, a w 1462 r. miała wyznaczony termin sądowy z Grzegorzem Samotrzyńskim³⁴. Przed swoją śmiercią toczyła jeszcze spór z Janem Słupskim³⁵.

B.34.II.2. Jadwiga z Łabiszyna

Córka Mikołaja z Łabiszyna i jego żony Elżbiety¹. Pisała się z Łabiszyna² i Złotowa³. Miała siostrę Małgorzatę Mikołajównę z Łabiszyna⁴. Wyszła za mąż za Stanisława Potulickiego⁵, z którym miała synów: Mikołaja⁶, Piotra⁷, Przeclawa⁸ oraz córki: Elżbietę⁹, Dorotę¹⁰ i

³³ Por. przyp. 24.

³⁴ AP Poznań, Kcynia Gr. 4, s. 52: *Elizabeth relictam olim nicolai labyszki*.

³⁵ Tamże, Z. 3 k. 53v: *Elizaneth labyszka [con]sors olim [...] nicolai labyszyn Juniwlad[islaviensi]*.

¹ AP Poznań, Kcynia Z. 1, k. 41: *margaretham et hedwigam [so]rorem g[er]manis de labyszyn filias ołym nicolai labyski cast[ellani] Juniwlad[islaviensi]*.

² Tamże, k. 49v: *hedwigis de [... lab]ischino*.

³ Tamże, Nakło Gr. 3, s. 173: *Nicolaus llabyszky heres in Slothowo [...] ac [...] Joanne et Barbara f[rat]re cu[m] Sorore [...] suus [...] hedvig[us] in llabischyn et in Slothowo*.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ AP Poznań, Nakło Gr. 3, s. 166-167: *hedwigam llabiska [con]sorte ll[egi]ttimam [...] Stansalai potuliczky*.

⁶ TDRReg, Poznań, Inskrypcje, XVI wiek, cz. 1, nr 836 (regest): *G. Stanisław Potulicki, klan międzyrzecki, ręczy N. Abrahamowi Kieblowskiemu za swego syna GD Mikołaja P-go*.

⁷ Tamże, Gniezno, cz. 2, nr 700 (regest): *Piotr Potulicki, brat rodz. ol. N. Mikołaja Potul.*

⁸ Tamże, Poznań, Rezygnacje, XVI wiek, nr 6728 (regest): *G. Przecl. Potulicki, klan kamieński, całe m. Goślina i wsie: Prebendowo, Goślina os., Boduszewo pus. p. pozn. za 7. 000 zł. G. Mikołajowi Chodzieskiemu, bratu stryj. po swej śmierci wiecz. rez.; Mikołaj był synem jedynego brata Stanisława – Wojciecha, zatem Przeclaw musiał być synem Stanisława*.

⁹ Tamże, Poznań, Inskrypcje, XVI wiek, cz. 1, nr 1803 (regest): *Elżbiecie z Potulic, wd. po ol. Wojciechu z Brzeskorzystow, tenut. m. Kcyni, pani dożyw. i Annie c. tego Wojc., [...] Ale G. Stanisław Potulicki, klan międzyrzecki imieniem tej córki swej i Anny, c. ol. Wojciecha z Kcyni*.

¹⁰ Tamże, Poznań, Ziemskie, XV wiek, nr 8234 (regest): *G. Dorocie, c. G. Stanisława Potulickiego*.

Zofię¹¹. W historiografii przypisuje jej się również syna Jana¹² i córki Barbarę¹³ i Małgorzatę¹⁴ Posiadała Łabiszyn¹⁵, Złotowo¹⁶, Potulice¹⁷, Romnowo¹⁸, Wapno¹⁹.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1469 r., gdy zapłaciła karę 8 skojców Maciejowi z Drogosławia²⁰. Około tego roku toczyła też spory: z Mikołajem Słupskim²¹; ze Stefanem Charbowskiem²²; z Tomaszem z Krzekotowa²³; z Katarzyną z Pakości²⁴ oraz z Hektorem z Orchowa²⁵. Trzy lata później sprzedał na wyderkaf swojemu teściowi czwartą część Łabiszyna²⁶, a w 1477 r., procesowała się z Mikołajem Skrzyńskim²⁷ i jego żoną

¹¹ MRPS, P. II, nr 1395 (regest): *Sophiae [...] filiae Stanislai de Pothulicze*.

¹² Uważa się tak, bowiem Mikołaj, Jan i Barbara wystąpili wspólnie z Jadwigą jako dziedzice Złotowa (AP Poznań, Nakło Gr. 4, s. 212-215: *hedwigam llabyszka Consortem [...] S'tanislav pothuliczszky heredissam in Slothowo et[iam] Joannem Nicolau[m] et Barbaram f[rat]res cu[m] Sorore g[er]manos indivisos eci[am] h[er]edes in Slothowo*; por. przyp. 29), ale należy zauważyć, iż ten Mikołaj nie był synem Jadwigi, a synem jej siostry Małgorzaty, bowiem został określony względem Jadwigi jako jej *Sororinus* (tamże, s. 160-161: *hedwigis llabyszka co[n]sors nobilis Stanislav pothulyczszczy cu[m] et nicolao Sororinus suus g[er]manus he[re]dib[us] in Slothowo*). Nie mogli być przeto, jak sądził S. Leitgeber, dziećmi Jadwigi i Stanisława (S. Leitgeber, *Potuliccy*, Londyn 1990, s. 20-21, por. także tabl. II), choć w innym miejscu nazwał ich prawidłowo jej siostrzeńcami (tamże, s. 19).

¹³ Tamże.

¹⁴ Podług S. Leitgebiera, Małgorzata miała być żoną Marcina Krotoskiego, która w 1486 r. odstąpiła swoje prawa do Potulic swojemu bratu Mikołajowi (S. Leitgeber, *Potuliccy*, s. 20; tabl. II), przy czym odsyła nas autor do: T. Żychliński, *Złota Księga Szlachty Polskiej*, T. VIII, Poznań 1886, s. 175; gdzie jednak ani słowa o Małgorzacie oraz do Sumariusza Królewsczyzn (*Sumariusz Królewsczyzn w całej Koronie Polskiej z wyrażeniem possesorów i siła która płaci rocznej kwarty spisany roku 1770*, wyd. E. Piotrkowski, Żytomierz 1861, s. 48-53; 59-63; gdzie również żadnej wzmianki o Małgorzacie). W związku z tym, uważam, że owa Małgorzata nigdy nie istniała, bowiem żoną Marcina Krotoskiego była Anna, córka Jana Rozdrażewskiego (TDRReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek*, nr 10112 (regest): *Marcin Krotoski na poł. miasta Krotoszyn Nowy z przedmieściem i St. Krotoszyn i Targoszyce, na sumie pien. na wsi Bodzaczyno opraw. i na poł. wsi Żelaskowo p. kal. i pyzdr. zap. 900 zł. w. pos. i t. w. żonie swej G. Annie c. G. Jana Rozdrażewskiego*).

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹⁶ Por. przyp. 3.

¹⁷ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. I*, nr 6177 (regest): *Stanisław Potulicki na wsiach Potulice, Romnowo i Wapno w p. kc. zap. 300 grz. posagu i t. w. żonie GD. Jadwidze*.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Por. przyp. 2.

²¹ AP Poznań, Kcynia Z. 3, k. 40v: *Chedw[igi] llabyszka uxor[is] Nobilis Stanislau[m] pothulyczky*.

²² Tamże, Z. 3, k. 47v: *hedwigi h[er]ed[is] de labyszchin filia olim nicolai labysky bone m[emo]rie Cast[ellani] Juniwlad[islaviensi]*.

²³ Tamże, Z. 1, k. 52v: *[margare]tha et hedwiga sorores [germanes indi]vise de labyszchin*; tamże, Kalisz Z. 17, k. 121v: *hedwig[is] et margaretha s[or]ori g[er]mane indivise de labyszyn*.

²⁴ Tamże, Kcynia Z. 3, k. 50v: *kath[er]ina de pakost soror [...] Symonis pakost bone me[morie] [...] hedwigam filiam olim [...] nicolai de labyszchin et [con]sorte Stanislai pothulyczsky*; tamże, k. 50v: *kath[er]ina de pakost soror [...] Symonis pakost bone me[morie] [...] hedwigam filiam olim [...] nicolai de labyszchin et [con]sorte Stanislai pothulyczsky*.

²⁵ TDRReg, *Gniezno, cz. 2*, nr 1612 (regest): *N. Hektor Orchowski pw Małgorzacie i Jadwidze siostróm rodz. z Łabiszyna, cc. Mikoł. Łabiskiego*.

²⁶ Tamże, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. I*, nr 5556 (regest): *GND. Jadwiga, ż. GND. Stanisława Potuliczkiego dziedzica w Labyszynie, w tow. Piotra klana pozn. i GWP i Jana Swidwy z Szamotoł dziedziców, wujów, oraz And. Zylyczskiego i Hektora Orchowskiego swych bliskich (!) oraz innych stryjów i wujów 4-q część m. Łabiszyna z 4-q cz. zamku, przedm. i przyl. GND. Przeclawowi P. klanowi rogoz. za 800 grz. wyd.*

²⁷ AP Poznań, Nakło Gr. 3, s. 166-167: *hedwigam llabiska [con]sorte ll[egi]ttimam [...] Stansalai potuliczky*; tamże, s. 167-168: *hedwigi llabiska [con]sorte ll[egi]ttima[m] [...] Stansalai potuliczky*.

Dorotą²⁸. W 1486 r. mąż oprawił jej 300 grzywien na Potulicach, Romnowie i Wapnie²⁹. Siedem lat później była jeszcze dziedziczką w Złotowie³⁰. W 1497 r. Maciej Grodzieński skwitował Jadwigę i jej siostrzeńców: Jana i Mikołaja oraz siostrzenicę Barbarę z 25 grzywien zabezpieczonych na Złotowie³¹ oraz pogodziła się z tymże Maciejem³². Miała również wyznaczony termin sądowy z siostrzeńcem Mikołajem o Złotowo³³, zaś rok później, w imieniu Macieja, Mikołaj Wybranowski z innymi, skwitował Jadwigę czwartej części długu³⁴, a w sprawie rozgraniczenia ich dóbr, Jadwigę reprezentował Spytek Żabicki³⁵.

B.34.II.3. Małgorzata Mikołajówna z Łabiszyna

Córka Mikołaja z Łabiszyna i jego żony Elżbiety¹. Pisała się z Łabiszyna². Miała siostrę Jadwigę z Łabiszyna³. Wyszła za mąż za Andrzeja z Bnina⁴, z którym miała synów Jana⁵ i Mikołaja⁶ oraz córkę Barbarę⁷. Posiadała Łabiszyn⁸ i Złotowo⁹.

Pierwszy raz w źródłach pojawiła się w 1469 r., gdy zapłaciła karę 8 skojców Maciejowi z Drogosławia¹⁰. Wspólnie z siostrą toczyła też spory: z Tomaszem z Krzekotowa¹¹ oraz z Hektorem z Orchowa¹².

²⁸ Tamże, s. 167-168: *hedwigi llabiska [con]sorte ll[egi]ttima[m] [...] Stansalai potuliczskÿ.*

²⁹ Por. przyp. 8.

³⁰ TDRég, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 2*, nr 307 (regist): *Jadwiga Labiska, ż. Stanisł. Potulickiego, dz-a w Złotowie.*

³¹ Tamże, *Nakło, cz. 1*, nr 105 (regist): *G. Maciej Grodzieński klan bydgoski z żoną swoją Małgorzatą Gołaniecką. Mikołaj z Kościelca klan kruszewicki, Wincenty, Jan i Stanisław dziedzice w Wysokiej kwitują GG. Jadwigę żonę Stanisława Potulickiego, Jana, Mikołaja i Barbarę, braci z siostrą rodzonych z 25 grz. zabezp. na Złotowie .*

³² Tamże, nr 119 (regist): *Jadwiga Łabiska, żona Stanisława Potulickiego, i Mikołaj siostrzeniec jej rodzony dziedzice w Złotowie.*

³³ Por. przyp. 3.

³⁴ TDRég, *Nakło, cz. 1*, nr 140 (regist): *Mikołaj Wybranowski [...] kwituje z 25 grz. z sumy 100 grz. Jadwigę Łabiską żonę Stanisława Potulickiego, Jana, Mikołaja, Barbarę braci i siostrę rodzonych i ich poddanych w Złotowie.*

³⁵ Tamże, nr 154 (regist): *Spytek Żabicki prokur. Jadwigi Łabiskiej żony Stanisława Potulickiego Jan i Mikołaj bracia rodzeni niedzielni, dziedzice w Złotowie.*

¹ Por. B.34.II.2., przyp. 1.

² Tamże, k. 49v: *margarehta de [... labi]schino.*

³ Por. B.34.II.2., przyp. 1.

⁴ Tamże, przyp. 12.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Por. B.34.II.2., przyp. 12.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. B.34.II.2., przyp. 23.

¹² Tamże, przyp. 25.

B.36.II.1. Andrzej z Lubstowa

Syn Mikołaja z Lubstowa¹. Pisał się z Lubstowa². Miał braci Macieja Maczudę z Radoliny³, Jana z Wartkowic⁴, Tomasza z Małego Lubstowa⁵, Hektora z Lubstowa⁶, Piotra z Lubstowa⁷, Michała z Lubstowa⁸ oraz siostrę Małgorzatę⁹. Posiadał Lubstowo¹⁰ i Łagiewniki¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1449 r., wspólnie z braćmi przejął po ojcu spór z dziedzicami Lichenia¹². W następnym roku doszło do ugody pomiędzy ich bratankiem Maciejem, a siostrą Małgorzatą¹³. W 1466 r. sprzedał Lubstowo i Łagiewniki za 400 grzywien bratu Hektorowi¹⁴.

B.36.II.2. Anna, ż. Michała z Lubstowa¹

Córka Marcina ze Sławska². Miała brata Szymona³ oraz siostry Małgorzatę⁴, Elżbietę⁵ i Jachnę⁶. Wyszła za mąż za Czambora z Wyrzyska⁷ i Michała z Lubstowa⁸. Z pierwszego małżeństwa doczekała się córki Katarzyny⁹. Posiadała Wyrzysko¹⁰ i Osiek¹¹.

¹ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 7-7v: [...] *margarehte [con]sorte no[bi]lis Zawysche de Zbyersko ex una, et nobiles michaelem hecotre[m] Thoma[m] andrea[m] petr[um] frat[ros] g[er]manos et mathiam filiast[er] ip[s]or[um] g[er]ma[n]is de lubstowo [...] ip[s]i sorori sue; tamże, Z. 4, k. 163: michaele hectore et Thomam de Lubstowo petrum anderam et mathia per ut Nicolaus de Lubstowo felicis memorie pat[r]uum magnifici johaem de lichen patrem ipsorum.*

² Tamże.

³ Tamże, Z. 4, k. 142v: *Nicola[us] de lubschowo Caste[llanus] Crussvicien[is] [...] maczude de Radolina filio suo.*

⁴ AGAD, Łęczyca Z. 9, k. 52: *Joha[n]n[em] filio Nicolai vexillifer[i] Brzesten[si] de lyupstowo Gostkowo.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ TDReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 4371 (regest): *N. Andrzej Lupstowski cale swe cz. w m. i wsi Lupstowo z clem, prawem patr. i cz. we wsi Łagiewniki i soł. ib. i cz. allodium zw. Tarnówka należ. do Łagiewnik p. koni. sprzed. za 400 grz. G. Hektorowi dziedzicowi w Lupstowo.*

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Tamże.

¹⁴ Por. przyp. 11.

¹ Biogram ten opracowany został, głównie na podstawie literatury, ze względu na to, że sama Anna nie była przedstawicielką herbu Laska.

² AP Poznań, Kalisz Z. 7, k. 138: *anna consors no[bi]lis d[omi]no michaelis de lupsthowo de dzadonowe cothmoschwe pyanthos ali[a]s nowawyesch [...] martini de Sławsko palat[ini] kalisien[si] p[at]ris sui.*

³ Tamże, k. 137v: *agnes et anna pueri indivise [...] Simonis bone me[m]orie de Sławsko [...] martini de Sławsko.*

⁴ Tamże, k. 137v: *margaretha [...] martini de Sławsko palat[ini] kalisien[si] p[at]ris sui.*

⁵ Tamże, k. 137: *Elizab[et] consors no[bi]lis Nicolao de myeczewnicza; por. W. Brzeziński, Koligacje małżeńskie, s. 252, przyp. 1366.*

⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 7, k. 137: *Jachna [...] martini de Sławsko palat[ini] kalisien[si] p[at]ris sui.*

⁷ Tamże, Nakło Gr. 1, k. 8: *Anne uxor[is] olim [...] Czambory de vyrzyska nu[n]c [...] michael[i] de lupstowo.*

⁸ Tamże.

⁹ TDReg, Gniezno, Cz. 2, nr 1669 (regest): *G. Katarz. ż. Jana Słupskiego, córka o. Strenui Czarmbocz de Wyrzyska.*

¹⁰ L. Białkowski, *Ród Czamborów-Rogalów*, s. 100.

¹¹ Tamże.

W 1445 r. mąż Czambor ją uposażył¹². Wtedy też w sądzie nakielskim zjawił się Mirosław Paksiński, który oświadczył w imieniu Anny, że na dobrach, z których jej męża pozywają, miała ona swój posag i wiano¹³. W 1449 r. pozwała Zygmunta z Margonina, za którego jej zmarły mąż poręczył 60 grzywien, a kmiecie Czambora musieli zapłacić pozostałe 15 grzywien. W imieniu Margońskiego, altarzysta Piotr przekazał srebrny puchar w ręce wicekustosza¹⁴. W 1453 r. procesowała się z Jachną z Wyrzyska¹⁵ oraz miała zapłacić karę 8 skojców¹⁶.

B.36.II.3. Anna, ż. Tomasza z Lubstowa

Nie jest znane jej pochodzenie. Była żoną Tomasza z Lubstowa¹. Posiadała Lubstowo². W 1470 r. została uposażona przez męża w 100 grzywien posagu i wiana na Lubstowie³.

B.36.II.4. Dorota, ż. Hektora z Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Doroty. Wyszła za mąż za Hektora z Lubstowa¹. Posiadała Łagiewniki² i Tarnówkę³.

W 1467 r. została uposażona przez męża⁴.

B.36.II.5. Hektor z Lubstowa

Syn Mikołaja z Lubstowa¹. Pisał się z Lubstowa², z Półwioska³, Łagiewnik⁴, Ręczyc⁵, Liczydlna⁶. Miał braci Macieja Maczudę z Radoliny⁷, Jana z Wartkowic⁸, Tomasza z

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ A. Szweda, *Ród Grzymałów*, s. 65.

¹⁵ Por. przyp. 6.

¹⁶ Por. przyp. 1.

¹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 4984 (regist): *Tomasz Lupstowski na 1/2 dóbr dziedz. tj. na 1/2 m. Lupstowo, i na 1/2 wsi Lubstowo, zap. 100 kop pos. i t. w. żonie Annie.*

² Tamże.

³ Tamże.

¹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 4518 (regist): *N. Hektor de Lupstowo na wsi Łagiewniki i na folw. Tarnowka zap. 400 grz. pos. i t. w. żonie swej GD. Dorocie.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

¹ Por. B.36.II.1., przyp. 1.

² AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 17-17v: *hectore[m] de lupstowo et polwyoszek.*

³ Tamże.

⁴ TDRReg, *Konin*, nr 601 (regist): *Hektor Lupstowski, dz. de Łagiewniki.*

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. B.36.II.1., przyp. 3.

⁸ Tamże, przyp. 4.

Lubstowa⁹, Michała z Małego Lubstowa¹⁰, Piotra z Lubstowa¹¹, Andrzeja z Lubstowa¹² i oraz siostrę Małgorzatę¹³. Ożenił się z Dorotą¹⁴, z którą miał syna Mikołaja z Łagiewnik¹⁵. Posiadał Lubstowo¹⁶, Półwiosek¹⁷, Łagiewniki¹⁸, Ręczyce¹⁹, Liczydno²⁰ i Przerówno²¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1440 r. wspólnie z braćmi i z ojcem, toczył spór z bratankami Piotrem, Andrzejem i Maciejem²². W 1449 r. procesował się z dziedzicami Lichenia²³. W następnym uczestniczył w ugodzie między bratankiem Maciejem, a siostrą Małgorzatą²⁴. Z kolei dwa lata później Jan Zawiszyc z Garbowa poręczył za Michała i Hektora Lubstowskich w ich sporze z Nawojem i Mikołajem z Róży oraz Marciszem z Zawady²⁵. Następnie w 1453 r., z bratem Michałem toczył spory z Elżbietą i jej synem Janem, wdową po Paszku²⁶, a w 1461 r., już sam miał wyznaczone terminy sądowe z Florianem z Wrzącej²⁷; z Jakubem i Michałem, dziećmi Stanisławy Nowowiejskiej²⁸ oraz z Janem z Myślborza²⁹. Rozstrzygał wtedy spór pomiędzy Dorotą Kościerzyną z Jaroszewic z Małgorzatą, żoną Pełki z Korytkowa³⁰. Został też zobowiązany do stawienia arbitrów pod rozjemstwem kasztelana inowrocławskiego Krystyna³¹. W 1465 r. włączył się w rozprawę: o połowę Myślborza i innych dóbr po Janie Maciejowicu z Myślborza³² oraz o

⁹ Tamże, przyp. 1.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Por. B.36.II.4., przyp. 1.

¹⁵ TDRReg, Konin, nr 916 (regist): *Mikołaj Lupstowski z Łagiewnik, syn ol. Hektora z Łagiewnik, ręczy za Jakuba.*

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Por. przyp. 4.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ TDRReg, Poznań, *Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 4835 (regist): *N. Stanisław dziedzic w Waglewo całą 3-q część we wsi Przerówno p. konin. N. Hektorowi dziedzicowi w Lupstow za 20 grz. wyd.*

²² AP Poznań, Konin Z. 4, k. 96: *Nicolao michaele hecto[r]e Thoma ex una petrum andream et mathiam filiastro ip[s]or[um] g[er]mano de poluwyszek et lupstowo.*

²³ Por. przyp. 1.

²⁴ Tamże.

²⁵ *Wyciągi z najdawniejszych ksiąg*, nr 3493: *Johannes Zauissa de Garbow fideiussit pro fratribus suis Michele et Jector [...] sunt Lipstowscy de Lipstow.*

²⁶ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 22: *hectorem et michaelem de llupstowo.*

²⁷ TDRReg, Konin, nr 7 (regist): *Hektor Lupstowski de Polwiosek płaci penę Florianowi de Wrancza*; AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 17-17v: *hectore[m] de lupstowo et polwyošek.*

²⁸ AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 8v: *hector lupstowsky*; tamże, k. 14: *hector lupstowsky [...] stanislaus lupstowsky.*

²⁹ Tamże, k. 8v: *Jo[han]nem misliborsky [...] hectori de lupstowo*; tamże, k. 23v-24: *Johanne[m] de myszlybors [...] hectorii de lupstowo.*

³⁰ TDRReg, Konin, nr 10 (regist): *GGDD. [...], Hektor de Lubstowo, Mikołaj de Trampczino, arbitrzy godzą Dorotę Kostczyńę de Jaroszewice, z I i Małgorzatę, żonę Pełki z Korytkowa z II o 40 grz.*

³¹ Tamże, nr 35 (regist): *N. Hektor Lupstowski, Stanisław Lupstowski i kmieć Hektora L., winni stawić arbitrów dla ugody pod rozjemstwem GD. Krystyna klana inowrocławskiego.*

³² AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 68: *hectori lupstowsky [...] medietates hereditatu[s] myszlybors przerowno medietatem molendium Rynskowsky cum thabernis ibid[em] [...] Barbara ozorzinska et margaretha myszlyborska vigo*

granice ze Sławoszewem³³. Z braćmi zaś toczył spór z Samuelem, żydem z Konina³⁴, a w następnym roku z Grzegorzem z Pachowej³⁵. Wtedy też kupił od brata Andrzeja Lubstowo i Łagiewniki za 400 grzywien³⁶.

W 1467 r. oprował żonę na Łagiewnikach³⁷, a dwa lata później skwitował brata Tomasza z dokonania działów rodzinnych³⁸. Wówczas wymienił 2 łany w Łagiewnikach na połowę Liczydlna³⁹ i kupił na wyderkaf trzecią część Przerówna za 20 grzywien⁴⁰. Wspólnie z bratem Michałem procesował się z braćmi z Lichenia⁴¹, a w 1470 r. osobiście poręczył za Jakuba Golińskiego⁴². Kupił wtedy pół Łagiewnik od Macieja z Wartkowic oraz Piotra i Jakuba z Gostkowa⁴³. W 1475 r. toczył spory: z Barbarą z Myśliborza⁴⁴ i jej mężem Przybysławem z Ozorzyna⁴⁵. Rok później poręczył za Jana z Ozorzyna⁴⁶, a w 1477 r., pogodził Piotra z Rusocic i jego synów⁴⁷. Wtedy właśnie miał wyznaczony termin sądowy z Katarzyną z Liczydlna⁴⁸. W 1479 r. w jego towarzystwie, Piotr Jakubowic z Piątowa zamienił Tury i Krzymowo na Rgilewo i Wolę Rgilewską⁴⁹. W podobnym charakterze wystąpił rok później, przy sprawie Doroty

[...] *fr[at]ris n[ost]ri nobilis Joh[an]nis bone me[m]orie myslyborsky ip[se] dom[in]o hectori lupstowski suisse tantum per fr[at]rem n[ost]r[u]m prefatu[m] iuxta l[itte]ram.*

³³ TDRReg, Konin, nr 180 (regest): *Michał i Hektor dziedzice de Lupstowo.*

³⁴ AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 72v: *michaelis thome et hector[is] hered[is] de lupstowo.*

³⁵ Tamże, k. 92: *hector de lupstowo.*

³⁶ Por. B.36.II.1., przyp. 11.

³⁷ Por. przyp. 14.

³⁸ TDRReg, Konin, nr 226 (regest): *N. Hektor de Lupstowo kwituje brata swego rodzonego Tomasza de L. z dokonania działów rodzinnych (treść prócz pokrew. niepewna).*

³⁹ Tamże, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 4605 (regest): *N. Andrzej dziedzic w Luczydlnu całą poł. wsi tej ojc. w p. kon. NG. Hektorowi Lupstowskiemu za 150 grz. z dodatkiem 2 łanów soleckich sprzedaje; tamże, nr 4606 (regest): N. Hektor dziedzic w Lupstowie 2 ł. soł. we wsi Łagiewniki N. Andrzejowi de Luczydlnu za połowę wsi Luczydlnu wymienia.*

⁴⁰ Por. przyp. 21.

⁴¹ AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 111v: *hectore et michaele h[er]ede de lupstowo.*

⁴² TDRReg, Konin, nr 285 (regest): *Stanisław Kawnicki zobowiązuje się uwolnić N. Jakuba Golińskiego z kaucji poręczycielskiej wobec Hektora Lubstowskiego za 17 zł. w.*

⁴³ Tamże, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 4985 (regest): *Maciej de Warthkowicze, Piotr i Jakub de Gosthkowo bracia rodz. ze stryjecznym rodzonym, całą 1/2 wsi Łagiewniki z solectwem w tej wsi i z 1/2 folw. zw. Tarnówka w p. koniń. GD. Hektorowi Lupstowskiemu za 300 grz. sprzed.*

⁴⁴ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 160v-161: *michaele hectorem et thomam de lupstowo ex una et Generosam Barbaram de misliborz [con]sortem przibislai de ozorzino.*

⁴⁵ Tamże, k. 197v: *hector lupstowsky de lagewniki et Thomas de lupstowo minori [...] michelo lupstowski h[er]ed[is] de paweszek fr[at]rem suu[m] g[er]manum [...] Barbare [con]sorte No[bi]lis przibislai de ozorzino.*

⁴⁶ TDRReg, Konin, nr 561 (regest): *Hektor Lupstowski, dziedzic de Łagiewniki, i Jakub, poręczając stawienie przed starostą generalnym Jana dziedzica z Ozorzyna.*

⁴⁷ Tamże, nr 360: *Hektor de Lupstowo, Piotr de Birzwienna jako arbitrzy godzą N. Piotra z Russocic i Stanisława syna jego z I i N. Jana z Russocic z II.*

⁴⁸ Tamże, nr 596 (regest): *Katarzyna Paskowna, żona N. Stanisława de Gaj, termin z Hektorem Lupstowskim de Łagiewniki.*

⁴⁹ Tamże, nr 652 (regest): *N. Piotr, syn ol. Jakuba de Panthnowo, w towarzystwie Michała Lupstowskiego, Hektora Lupstowskiego, i Tomasza Lupstowskiego stryjów swych, połowę wsi Tury i całe części w Krzymowie sprzedaje i wymienia z dopłatą 60 grz. z Janem Powidzkim za wsie Rgilewo i Wola Rgilewska.*

wdowy po Grzegorz z Pęchowa⁵⁰. W 1481 r. Hektor pogodził i podzielił plebana w Ostrowitem i synów Dragomira z Dąbia⁵¹. Cztery lata później wystąpił w podobnej roli, gdy zajął się sprawą dzieci Andrzeja z Gorynina⁵².

B.36.II.6. Jan z Wartkowic

Syn Mikołaja z Lubstowa¹. Pisał się z Wartkowic². Miał braci Macieja Maczudę z Radoliny³, Andrzeja z Lubstowa⁴, Tomasza z Małego Lubstowa⁵, Hektora z Lubstowa⁶, Piotra z Lubstowa⁷, Michała z Małego z Lubstowa⁸ i oraz siostrę Małgorzatę⁹. Posiadał Wartkowice¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1426 r., gdy miał wyznaczony termin sądowy z Elżbietą z Szadku¹¹. Dwa lata później toczył spór z Falisławem z Gąsiorowa¹². Był też świadkiem w sprawie Mrocza z Ręszyna i jakiegoś Wojciecha¹³, podobnie jak i w 1432 r. w rozprawie¹⁴.

B.36.II.7. Maciej Maczuda z Radoliny

Syn Mikołaja z Lubstowa¹. Pisał się Radoliny². Miał braci Michała z Małego Lubstowa³, Jana z Wartkowic⁴, Tomasza z Małego Lubstowa⁵, Hektora z Lubstowa⁶, Piotra z

⁵⁰ Tamże, nr 680 (regist): *Dorota, wdowa po ol. Grzegorz dziedzicu de Pachowo, obecnie żona N. Stanisława dziedzica de Policze, w tow. Hektora Lupstowskiego, dziedzica de Lagiewniki, stryja swego rodzonego; nie wiadomo jednak, któremu bratu można przypisać Dorotę jako córkę, dlatego nie została ona uwzględniona.*

⁵¹ Tamże, nr 697 (regist): *Hektor Lubstowski de Lagiewniki, Tomasz z M. Lupstowa.*

⁵² Tamże, nr 782 (regist): *Hektor Lubstowski de Lagiewniki jako arbiter i dzielca.*

¹ Por. B.36.II.1., przyp. 4.

² AGAD, Szadek Z. 3, s. 235: *Johan[nem] de wartkowicze.*

³ Por. B.36.II.1., przyp. 3.

⁴ Tamże, przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. przyp. 2; AGAD, Szadek Z. 3, k. 260: *Johani de wartkowicze.*

¹² Por. przyp. 1.

¹³ AGAD, Szadek, Z. 3, s. 502: *Joh[an]nem de Warthkowicze.*

¹⁴ Tamże, s. 725: *Joh[an]nem de wathkowicze.*

¹ Por. B.36.II.1., przyp. 3.

² Tamże.

³ Tamże, przyp. 1.

⁴ Tamże, przyp. 4.

⁵ Tamże, przyp. 1.

⁶ Tamże.

Lubstowa⁷, Andrzeja z Lubstowa⁸ i oraz siostrę Małgorzatę⁹. Posiadał Radolinę¹⁰ i Ręczycę¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1440 r., gdy toczył spór z dziedzicami Myśli-borza¹². Wtedy też procesował się z rodzeństwem ze Sługocina¹³. W 1447 r. ojciec wydzielił mu cztery łany w Rączycach¹⁴, a w 1449 r. Maciej z braćmi przejął spór po ojcu z dziedzicami Lichenia¹⁵. Rok później miał wyznaczone terminy sądowe z Kiełczem z Brudzewa¹⁶ i z siostrą Małgorzatą¹⁷, a w 1465 r. z Barbarą z Ozorzyna i Małgorzatą z Myśliborza¹⁸.

B.36.II.8. Małgorzata, c. Mikołaja z Lubstowa

Córka Mikołaja z Lubstowa¹. Miała braci: Macieja Maczudę z Radoliny², Jana z Wartkowiec³, Tomasza z Małego Lubstowa⁴, Hektora z Lubstowa⁵, Piotra z Lubstowa⁶, Michała z Małego z Lubstowa⁷ i Andrzeja z Lubstowa⁸. Wyszła za mąż za Zawiszę ze Zbierska⁹.

W 1450 r. toczyła spór z bratankiem Maciejem w obecności braci¹⁰.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 1.

¹¹ Tamże.

¹² AP Poznań, Konin Z. 4, k. 88v: *mathie maczude de Radolina Cum nobili Dobrochna et filiis suis mathia et joahhne de myslyborz*; tamże, k. 88v: *mathie maczude de Radolina Cum nobili Johanne de myslyborz*; spór z nimi kontynuowany był także w następnych latach (tamże, Z. 5, k. 54: *mathie maczude de Radolina cu[m] no[bi]li dobrochna mathia joh[an]ne filiis eius indivis c[on]sorte Simonis de misliborz*; tamże, k. 57v: *mathie al[ia]s maczude de lupsthowo cu[m] no[bi]li Joh[an]ne de misliborz*; tamże, k. 75v: *mathia maczuda de Radolyna cu[m] no[bi]li Dobrochna de mislivorz cu[m] filio et fialiabus Jo[hann]e et mathia Barb[ar]a et margarethe indivisis*; tamże, k. 111: *mathie maczuda de Radolyna cu[m] No[bi]li dobrochne de myslyborz*).

¹³ Tamże, Z. 4, k. 92v: *maczude de Radolina*; tamże, k. 100v: *Mathie maczude de Radolina*; proces z nimi trwał jeszcze kilkanaście lat później (tamże, Z. 5, k. 19: *maczude de Radolina*; tamże, k. 53: *mathie maczude de Radolina*; tamże, k. 73: *maczude h[er]jedem de Radolyna*; tamże, k. 86: *maczude de Radolina*).

¹⁴ Por. przyp. 1.

¹⁵ Por. przyp. 3.

¹⁶ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 9: *mathia maczuda de Radolina*; spór z nim ciągnął się kilka lat (tamże, k. 57: *mathie al[ia]s maczude de Radolino*; tamże, k. 111: *maczuda de Radolyna*).

¹⁷ Por. przyp. 1.

¹⁸ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 110v: *maczuda de Radolyna cu[m] Nobilibus Barbare et margarethe de myslyorz et de ozorzyno*.

¹ Por. B.36.II.1., przyp. 1.

² Tamże, przyp. 3.

³ Tamże, przyp. 4.

⁴ Tamże, przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

B.36.II.9. Małgorzata, ż. Mikołaja z Małego Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Małgorzaty. Wyszła za mąż za Mikołaja z Małego Lubstowa¹. Być może była matką Macieja Maczudy z Radoliny², Michała z Małego Lubstowa³, Tomasza z Małego Lubstowa⁴, Hektora z Lubstowa⁵, Piotra z Lubstowa⁶, Andrzeja z Lubstowa⁷ i Małgorzaty⁸. Posiadała Lubstów⁹, Bór¹⁰ i Łagiewniki¹¹.

W 1440 r. została uposażona przez męża¹².

B.36.II.10. Michał z Małego Lubstowa¹

Syn Mikołaja z Lubstowa². Pisał się z Małego Lubstowa³, Małego Półwioska⁴, Dużego Półwioska⁵ i Wielkiego Lubstowa⁶. Miał braci Macieja Maczudę z Radoliny⁷, Jana z Gostkowa⁸, Tomasza z Małego Lubstowa⁹, Hektora z Lubstowa¹⁰, Piotra z Lubstowa¹¹, Andrzeja z

¹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 103: *Nicola[us] de lupstowo Cast[ellanus] Cruszviczen[sis] [...] donasse g[e]n[er]osam mar[ga]retham d[omi]nam et Consorte[m] sua[s]*; tamże, k. 107: *margaretha[m] consorte[m] Strenui d[omi]ni nicolai de Lubstowo Caste[llani] Cruszwicien[si] [...] sui dothality [...] sup[er] lubstowo et lagiewniky et Bora[m]*.

² Por. B.36.II.1., przyp. 3.

³ Tamże, przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Por. przyp. 1.

¹ Por. A.V.3., s. 173-176.

² Por. B.36.II.1., przyp. 1.

³ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 85v-86: *michaele de mi[n]ori lubstowo et de mi[n]ori Polwyeshck.*

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, k. 141: *michaele lwpstowsky de maiori polwieszek.*

⁶ TDRReg, Konin, nr 605 (regist): *N. Michał Lupstowski, ol. dziedzic de W. Lupstowo, kwituje z 300 zł. w. N. Jakuba Guniczkiego, i z innych złotych za całą wieś M. Polwiesek i za całą cz. w W. Polwiesku jemu sprzedanych*

⁷ Por. B.36.II.1., przyp. 3.

⁸ Tamże, przyp. 4.

⁹ Tamże, przyp. 2.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

Lubstowa¹² i oraz siostrę Małgorzatę¹³. Ożenił się z Anną¹⁴. Posiadał Wielkie¹⁵ i Małe Lubstowo¹⁶, Mały¹⁷ i Duży Półwiosek¹⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1440 r., gdy procesował się z Janem z Myśliborza¹⁹, a w 1449 r., razem z braćmi przejął po ojcu spór z dziedzicami Lichenia²⁰. W następnym roku uczestniczył w ugodzie między bratankiem Maciejem, a siostrą Małgorzatą²¹. Z kolei dwa lata później Jan Zawiszyc z Garbowa poręczył za Michała i Hektora Lubstowskich w ich sporze z Nawojem i Mikołajem z Róży oraz Marciszem z Zawady²². Następnie w 1453 r. Michał z bratem Hektorem toczył spory: z Elżbietą i jej synem Janem, wdową po Paszku²³; sam zaś: z Ofką z Wilczyna²⁴ oraz z Janem, Wojciechem i Andrzejem z Gosławic²⁵; a wspólnie z matką z Maciejem z Raszyna²⁶. W 1461 r. wspólnie z bratem Tomkiem uwolnił 7 grzywien ze swoich dóbr żydom konińskim²⁷. Wówczas sędziowie odbyli wizję lokalną w sprawie Michała i Mikołaja ze Sławoszewa²⁸, a sam Michał uczestniczył w sporze o Myślibórz, o które upominał się Mikołaj ze Strzałkowa²⁹. Rok później procesował się z Janem z Lichenia³⁰ i jego braćmi³¹ oraz z Wojciechem z Paruszyna³².

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 7, k. 138: *anna consors no[bi]lis d[omi]no michaelis de lupsthowo de dzadonowe cothmoschwe pyanthos ali[a]s nowawyesch.*

¹⁵ Por. przyp. 6.

¹⁶ Por. B.36.II.1., przyp. 1.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Por. przyp. 5.

¹⁹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 76: *micheali de Lubstowo [...] Johan[n]e Misliborsky.*

²⁰ Por. przyp. 2.

²¹ Tamże.

²² *Wyciągi z najdawniejszych ksiąg, nr 3493: Johannes Zauissa de Garbow fideiussit pro fratribus suis Michele et Jector [...] sunt Lipstowsky de Lipstow.*

²³ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 22: *hectorem et michaelem de llupsthowo.*

²⁴ Tamże, k. 8v: *michael de lupsthowo.*

²⁵ Tamże, k. 51v: *michaele lubstowszky.*

²⁶ Tamże, k. 38v: *maragretha[m] relicta[m] d[omi]ni nicolai cu[m] [mi]chaele filio suo indiviso de lubschowo.*

²⁷ Tamże, Gr. 1, k. 6v: *Michael et Thomas he[re]des de lupstowo et polwyoszek; tamże, k. 27v: michaele[m] de polwyeszek et Rzemgam de lupstowo.*

²⁸ TDRReg, Konin, nr 28 (regist): *Wizja w spr. Michała Lupstowskiego i Wojciecha ol. Mikołaja de Sławoszewo.*

²⁹ AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 20: *michaelis lupstowski.*

³⁰ Tamże, Z. 5, k. 77: *micheali de llupstowo; tamże, k. 92v: michaele de llubstowo.*

³¹ Tamże, k. 85v-86: *michaele de mi[n]ori lubstowo et de mi[n]ori Polwyeshck; tamże, k. 88: michaele de lubstowo; tamże, k. 111v: hectore et michaele h[er]ede de lupstowo.*

³² Tamże, k. 78v: *michaele de llubstowo; spór z nim toczył się jeszcze w 1470 r. (tamże, k. 141: michaele lwpstowsky de maiori polweszek).*

W 1464 r. toczył spór z dziedzicami Sławoszewa o granice³³. Rozstrzygał także sprawę sądową Doroty i jej synów Mikołaja i Marcina z Turów³⁴. Był też asesorem w sądzie grodzkim w Koninie³⁵, podobnie jak i w 1465 r.³⁶ Wystąpił wtedy w sprawie o zabójstwo Jana Maciejowicza z Myślborza³⁷, a z braćmi zaś miał wyznaczony termin sądowy z Samuelem żydem z Konina³⁸. Sam zaś w następnym roku procesował się z biskupem poznańskim³⁹, a w 1470 r. ze Stanisławem Leszczyńskim⁴⁰. Właśnie wówczas, w jego obecności Dobrochna, wdowa po Piotrze z Nydomia zamieniła się dobrami z Janem Mielżyńskim⁴¹. Pięć lat później toczył proces z Barbarą z Myślborza⁴² i jej mężem Przybysławem z Ozorzyna⁴³. W 1477 r. sprzedał Mały i Duży Półwiesek za 400 grzywien Jakubowi Gunickiemu⁴⁴, a Michał skwitował Jakuba z 300 grzywien⁴⁵. Po raz ostatni w źródłach pojawił w 1479 r., gdy w jego towarzystwie, Piotr Jakubowicz z Piątowa zamienił Tury i Krzymowo na Rgilewo i Wolę Rgilewską⁴⁶.

B.36.II.11. Piotr z Lubstowa

Syn Mikołaja z Lubstowa¹. Pisał się z Lubstowa². Miał braci Macieja Maczudę z Radoliny³, Jana z Gostkowa⁴, Tomasza z Małego Lubstowa⁵, Hektora z Lubstowa⁶, Michała z

³³ Tamże, k. 65v-66: *michaele lupstowsky*; TDRReg, Konin, nr 125 (regest): [...] *N. Michała de Lupstowo z I oraz Wojciecha, stryja, Wojciecha, Jana i Marcina z II, dziedziców de Sławoszewo*; tamże nr 180 (regest): *Michał i Hektor dziedzice de Lupstowo*.

³⁴ TDRReg, Konin, nr 119 (regest): *Michał (de) Lupstow, Piotr Birzwiński, Jan Grodzeczski, Piotr Wyszenski i Mikołaj Bochnek de Bartodzieje burgrabia koniński, arbitry*.

³⁵ AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 45: *Michaeae lupstowo*

³⁶ Tamże, k. 54: *Michael lupstowsky*.

³⁷ Tamże, Z. 5, k. 102v: *michael de lupschowo heres [...] Johannes pye m[em]orii olim h[er]es in myslyborzs*.

³⁸ Tamże, Gr. 1, k. 72v: *michaelis thome et hector[is] hered[is] de lupstowo*.

³⁹ Tamże, Z. 5, k. 85: *michaelis lupstowsky*.

⁴⁰ Tamże, k. 123v: *michael lupstowsky*.

⁴¹ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 5007 (regest): *NGD. Dobrochna, wdowa po Piotrze Nydomskim, w tow. Szymona z Pakości, Michała z Lupstowa braci stryja, Mikołaja z Janowmlyna klana śremsk. i Wojciecha, brata jego rodz. też z Janowmlyna dziedzica, swoich braci ciot.-rodz.*

⁴² Por. B.36.II.5., przyp. 44.

⁴³ AP Poznań, Konin Z. 5, k. 161: *przibislaus [...] fideiussit pro nobili barbara [con]sorte sua l[egi]ttima [...] michaeli lupstowi de powyoszek*; Por. B.36.II.5., przyp. 45.

⁴⁴ TDRReg, Poznań, Ziemskie, XV wiek, nr 8379 (regest): *N. Michał Lupstowski całą wieś M. Polwiesek i całe cz. dziedz. we wsi W. Polwiesek p. kon. za 400 zł. N. Jakubowi Gunickiemu sprzed.*

⁴⁵ Tamże, Konin, nr 605 (regest): *N. Michał Lupstowski, ol. dziedzic de W. Lupstowo, kwituje z 300 zł. w. N. Jakuba Guniczkiego, i z innych złotych za całą wieś M. Polwiesek i za całą cz. w W. Polwiesku jemu sprzedanych; tamże, nr 581: N. Jakub Gunicki, dziedzic de Miszakowo, zeznaje 300 zł. w. za całe dziedz. Polwiesek Mały i za całą cz. w W. Polwiesku dać Michałowi Lupstowskiemu.*

⁴⁶ Por. B.36.II.5., przyp. 49.

¹ Por. B.36.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże, przyp. 3.

⁴ Tamże, przyp. 4.

⁵ Tamże, przyp. 1.

⁶ Tamże.

Małego z Lubstowa⁷, Andrzeja z Lubstowa⁸ i oraz siostrę Małgorzatę⁹. Posiadał Lubstowo¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1449 r. razem z braćmi przejął po ojcu spór z dziedzicami Lichenia¹¹, a w następnym roku uczestniczył w ugodzie między bratankiem Maciejem, a siostrą Małgorzatą¹².

B.36.II.12. Tomasz z Małego Lubstowa

Syn Mikołaja z Lubstowa¹. Pisał się z Małego Lubstowa², Półwioska³. Miał braci Macieja Maczudę z Radoliny⁴, Jana z Gostkowa⁵, Michała z Małego Lubstowa⁶, Hektora z Lubstowa⁷, Piotra z Lubstowa⁸, Andrzeja z Lubstowa⁹ i oraz siostrę Małgorzatę¹⁰. Ożenił się z Anną¹¹. Posiadał Małe Lubstowo¹² i Półwiosek¹³ i Ręczyce¹⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1449 r. razem z braćmi przejął po ojcu spór z dziedzicami Lichenia¹⁵, a w następnym roku uczestniczył w ugodzie między bratankiem Maciejem, a siostrą Małgorzatą¹⁶. W 1461 r. wspólnie z bratem Michałem uwolnił 7 grzywien ze swoich dóbr żydom konińskim¹⁷. W 1469 r. został skwitowany przez Hektora z dokonania działów rodzinnych¹⁸, a rok później uposażył żonę¹⁹. Z kolei w 1475 r. procesował się jeszcze z Barbarą z Myśliborza²⁰ i jej mężem

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹ Por. B.36.II.1., przyp. 1.

² TDReg, *Konin*, nr 697 (regist): *Hektor Lubstowski de Łagiewniki, Tomasz z M. Lupstowa*.

³ AP Poznań, *Konin Gr. 1*, k. 6v: *Michael et Thomas he[re]des de lupstowo et polwyoszek*.

⁴ Por. B.36.II.1., przyp. 3.

⁵ Tamże, przyp. 4.

⁶ Tamże, przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. B.36.II.3., przyp. 1.

¹² Por. przyp. 2.

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ TDReg, *Konin*, nr 821 (regist): *Taż Katarzyna 4 lany roli we wsi Raczyacze zast. w 30 grz. Tomaszowi de M. Lupstowo*.

¹⁵ Por. przyp. 1.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Por. przyp. 3.

¹⁸ TDReg, *Konin*, nr 226 (regist): *N. Hektor de Lupstowo kwituje brata swego rodzonego Tomasza de L. z dokonania działów rodzinnych (treść prócz pokrew. niepewna)*.

¹⁹ Por. przyp. 11.

²⁰ Por. B.36.II.5., przyp. 44.

Przybysławem z Ozorzyna²¹, a trzy lata później kupił na wyderkaf 4 łany w Ręczycach²². W 1479 r. w jego towarzystwie, Piotr Jakubowic z Piątowa zamienił Tury i Krzymowo na Rgilewo i Wolę Rgilewską²³. W 1481 r. zaś pogodził i podzielił plebana w Ostrowitem i synów Dragomira z Dąbia²⁴, zaś w 1487 r. Katarzyna Lucieńska zastawiła mu 4 łany w Ręczycach za 30 grzywien²⁵.

B.37.II.1. Dorota z Rzemiechowa

Córka Mikołaja z Rzemiechowa¹. Pisała się z Rzemiechowa². Miała siostrę Katarzynę z Rzemiechowa³. Wyszła za mąż za Mikołaja Szyrakowskiego⁴. Posiadała Rzemiechowo⁵.

W 1469 r. sprzedała wraz z siostrą swoje części w Rzemiechowie⁶.

B.37.II.2. Katarzyna z Rzemiechowa

Córka Mikołaja z Rzemiechowa¹. Pisała się z Rzemiechowa². Miała siostrę Dorotę z Rzemiechowa³. Wyszła za mąż za Marcina z Wrzoscowa⁴. Posiadała Rzemiechowo⁵.

W 1469 r. sprzedała wraz z siostrą swoje części w Rzemiechowie⁶.

²¹ Tamże, przyp. 45.

²² TDRReg, *Konin*, nr 615 (regist): *4 łany roli w Raczaneczyczach, tj. 2 os., Tomaszowi Jaracza z Mn. Lupstowa na wyderk.*

²³ Por. B.36.II.5., przyp. 49.

²⁴ TDRReg, *Konin*, nr 697 (regist): *Hektor Lubstowski de Łagiewniki, Tomasz z M. Lupstowa.*

²⁵ Por. przyp. 14.

¹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 4864 (regist): *Dorota żona Mikołaja Szyrakowskiego i Katarzyna żona Marcina de ...rzoszkowo, siostry rodzone dziedziczki w Rzemachowo, część swą dziedziczną ib. w p. pyzdr. za 14 grz. N. Janowi Borkowi z Nywki sprzed.; tamże, nr 5036 (regist): N. Jan Borek de Nywka dziedzic w Rzemachowo, na części nabytej od córek Mikołaja ol. Rzemachowskiego i na części nabytej od ol. Piotra Dambek w Rzemachowie p. pyzdr. zap. 40 grz. pos. i t. w. żonie ND. Annie.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

¹ Por. B.37.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże; W oryginale: *martini de wrzoszkowo* (AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 91).

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

B.38.II.1. Barbara, c. Jana Kosisko z Orchowa

Córka Jana Kosisko z Orchowa i jego żony Katarzyny¹. Miała braci: Jana Janowica z Orchowa², Stanisława z Orchowa³ i Hektora z Orchowa⁴ oraz siostrę Katarzynę⁵.

W 1446 r. jej brat Stanisław miał wyposażyć Katarzynę, w razie jej pójścia za mąż, a Barbarze zapłacić 12 grzywien. Gdyby jednak pierwsza siostra nie doczekała się dzieci, wówczas jej posag wróci do Stanisława i jego potomków⁶.

B.38.II.2. Grzymek Kosisko

Syn Hektora młodszego z Łącka i Jadwigi z Wilkowic¹. Miał braci Jana Kosisko z Orchowa², Mikołaja ze Złotopola³ i Świętopełka z Zadusznik⁴. W historiografii uznaje się, że miał dwóch synów: Grzymka z Chodorążka⁵ i Tomasza z Sumina⁶. Posiadał Grzegorzewo⁷. Pełnił urząd chorążego dobrzyńskiego⁸.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1374 r., gdy razem z matką i braćmi toczył proces o dziesięciny z Zadusznik z biskupem wrocławskim Zbylutem⁹. Dwa lata później, spór ten rozstrzygnęli sędziowie na korzyść dziedziców Szpetala¹⁰. W sierpniu 1392 r. z braćmi Janem i Mikołajem byku obrońcami Dobrzynia w trakcie walk z Krzyżakami¹¹. Poddał się dopiero po przybyciu większych sił Zakonnych, z zapewnieniem możliwości

¹ Por. A.VI.1., s. 193-194.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\113: [...] *edwigis relicta quondam hector heres de Zadusszniki et nicolao, grzumkone, Johanne et swanthkoppelcone natus ipsius domine heredibus ibidem in Zadusszniki ac Stosszkone herede de Vilkovice fratre domina relicta.*

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. B.13.I., przyp. 2.

¹² Por. B.55.I., przyp. 2.

¹³ *Spominki gnieźnieńskie*, s. 100-101: *Rex vero dictus Cosissco assignavit Grzegorzewo cum V villis ecclesie Gneznensis.*

¹⁴ *UrzędnicyKuj*, s. 248, nr A5; por. A.VI.1., s. 191-192.

¹⁵ Por. przyp. 1.

¹⁶ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, s. 380: *Hedwigem Relictam quondam Hectorii Haeredi de bino Hospitali et Zaduszniky [...] cu[m] dictii filii suis.*

¹⁷ *Spominki gnieźnieńskie*, s. 100-101: *Item anno revoluto gentes Cruciferorum in vigilla sancti Nicolai circumvallaverunt civitatem Dobrin et castrum ibidem, quod tenebatur a domino rege ... dicti Cossissco. Et tandem tertia die tradiderunt castrum et istam totam terram dicti Cruciferi obtinuerunt.*

honorowego wyjścia z bronionego grodu¹². W zamian został z braćmi wynagrodzony przez Władysława Jagiełłę posiadłościami katedry gnieźnieńskiej: Grzegorzewem i innymi pięcioma wsiami w powiecie konińskim¹³. Na osobiste, ustne polecenie króla w 1394 r. wypłacono braćiom ze skarbcza dworskiego łącznie 24 grzywny¹⁴. W tym roku, 9 czerwca Grzymek także miał wyznaczony termin sądowy z niejakim Sędkiem¹⁵, 30 czerwca zaś z Pełką Odochowskim¹⁶ a 2 lipca został wydany wyrok na niekorzyść Grzymka w sporze z Sędkiem¹⁷.

B.38.II.3. Hektor Janowic z Orchowa

Syn Jana Kosisko z Orchowa i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Orchowa² i Szpetala³. Miał dwóch braci: Jana Janowica z Orchowa⁴ i Stanisława z Orchowa⁵, oraz dwie siostry Katarzynę⁶ i Barbarę⁷. Posiadał syna Mikołaja⁸. W jego posiadaniu było Orchowo⁹ i Szpetal¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 29 sierpnia 1416 r., kiedy to został mianowany obrońcą sądowym z ramienia klasztoru strzeleńskiego w sporze z mogileńskimi benedyktami¹¹. Następnie 18 września 1419 r. był świadkiem przysądzenia pieniędzy Macieja Żołędowskiego Augustynowi z Wrzącej¹². Kolejny raz pojawił się 6 września 1427 r., kiedy to starosta generalny Wielkopolski – Tomasz z Pakości – zaświadczył, że Stefan z Rydzyny zapisał czynsz Pawłowi Długiemu z Osiecznej¹³. Ostatniego dnia tego miesiąca uczestniczył w wydzieleniu

¹² *Franciscani Thorunensis*, s. 180-181: *Tunc dominus magister rediens in Thorun misit aliquos preceptores ante castrum Dobryn, quod sewabatur pro rege Polonie, qui hoc expugnauerat. Tunc illis de castro, nolentes dominis nostris dare castrum, se fortiter defenderunt et aliquot de nostris sagittis leserunt. Quare domini reversi Prussiam accepto exercitus satis bono in crastino assumptionis Marie iterum venerunt ante castrum Dobrin. Tunc illi de casto dederunt castrum, et ipsi illesi cum bonis suis abierunt.*

¹³ Por. przyp. 7.

¹⁴ *Rachunki dworu*, s. 179: *item feria VI sequeinti (27/2) vexillifero Dobrinensi ad mandatum Regis XX marc;* tamże, s. 194: *item Johanni vexillifero, Nicolao, Grzimconi terrigenis Dobrinensibus pro expensis ad vocem dni Regis personalem IV marc.*

¹⁵ *Księgi sądowe łęczyckie*, cz. II, nr 4997: *Grzimcone, vexillifero, dicti Kossisko.*

¹⁶ Tamże, nr 5018: *vexillifer dicto Kossisko.*

¹⁷ Tamże, nr 5036: *Grzimconem Kossisko vexilliferum Dobinensem.*

¹ KDW, T. VIII, nr 857: *Johanne Coszisko vexillifero Dobrinensi, Hectore filio eius.*

² AP Poznań, Gniezno Z., 4, k. 132: *Hector orchowsky.*

³ KDW, T. IX, nr 1138: *Jactor de Spytal.*

⁴ Por. A.VI.1., s. 193-194.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ BP, T. V, nr 646 (regest): *Nicolaus Hectoris de Orchowo clericus Gnez.*

⁹ AP Poznań, Gniezno Z., 4, k. 132: *Hector orchowsky.*

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ KDW, T. VIII, nr 785: *Hector de Orchowo tamquam procurator per venerabilem virum dominum Leonardum prepositum Strzelnensem et eius conventum [...] Johanne Cosisco de Orchowo vexillifero Dobrinensi.*

¹² Por. przyp. 1.

¹³ KDW, T. IX, nr 1135: *Hectore de Orchowo.*

przez Świętosława swojemu synowi części swych dóbr¹⁴. W 1430 r. Hektor wystąpił w sporach z sąsiadami z Rękawczyzna¹⁵, a w 1434 r. procesował się z niejaką Małgorzatą¹⁶.

B.38.II.4. Hektor z Łącka

Nie jest znane pochodzenie Hektora¹. Pisał się z Łącka² i Zadusznik³. Ożenił się z Jądwigą z Wilkowic⁴, z którą miał synów: Mikołaja ze Złotopola⁵, Grzymka Kosisko⁶, Jana Kosisko z Orchowa⁷ oraz Świętopelka z Zadusznik⁸. Posiadał Łącko Wielkie⁹ i Małe¹⁰, Wilcze¹¹, Osiek¹², *Rusca*¹³, *Czeligosc*¹⁴, Zaduszniki¹⁵, Szpetal Górny¹⁶ i Dolny¹⁷, Glewo¹⁸, Złotopole¹⁹ i Wiskitno²⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się trzeciego kwietnia 1345 r., przy przeniesieniu sołectw w Cietrzewicach i Włókach na prawo chełmińskie²¹. Następnie 21 września tego roku, król Kazimierz Wielki potwierdził sprzedaż Łącka Hektorowi przez Wojciecha z Pakości²². Dnia 28 stycznia 1358 r. monarcha zatwierdził zamianę Łącka i innych wsi

¹⁴ Tamże, nr 1138: *Mathias de Labyschin Brzesthensis pallatini [...] Materna de Pacosth subpincerna Wladislauiensis [...] Jactor de Spytal.*

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹⁶ AP Poznań, Kcynia Z. 1, k. 41v: *Hectory orchow[sky]*.

¹ Por. A.IV.1., s. 116-120.

² PrUB, Bd. III/2, nr 714a: *Hectori de Łączsko.*

³ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\113: [...] *edwigis relicta quondam hector heres de Zadusszniki et nicolao, grzumkone, Johanne et swanthkopolcone natus ipsius domine heredibus ibidem in Zadusszniki ac Stosszkone herede de Wilkovic fratres domina relicta.*

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ KDW, T. III, nr 1372: *domino Hectore hereditates et villas Lanczsko Magnum cum iure patronatus et Lanczsko Novum, vulgariter Wilcze nuncupatum, cum sortibus pertinentibus ad dictas hereditates, Ossec et Rusca et Czeligosc, [...] pro [...] Hospitale sancti Gothardi cum Novo Hospitali et cum iure patronatus, Zaduszniki cum toto lacu Cuczino et riwulis influentibus vel effluentibus, Glewo, Slotopole in terra Dobrinensi sitas.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ KDW, T. III, nr 1393: *Inde est quod nos Hector, cupientes ut rei geste inter nos, ex una parte, et discretum virum Bogutham scultetum nostrum de Wiskitno villa nostra.*

²¹ Por. przyp. 2.

²² KDW, T. VI, nr 139: *Hectori de Łączsko.*

należących do Hektora na spuściznę szpetalską klasztoru byszewskiego²³, co nastąpiło piątego lutego tego roku²⁴. Jeszcze w tym roku, 23 grudnia, lokował wieś Wiskitno²⁵.

B.38.II.5. Hektor z Orchowa

Syn Jana z Orchowa i Ofki z Ponieca¹. Pisał się z Orchowa². Miał brata Jana³. Ożenił się z Małgorzatą⁴ i Dorotą⁵. Miał córkę Jadwigę⁶ oraz syna Jana⁷. Posiadał Orchowo⁸, Wielkie⁹ i Małe Oporowo¹⁰, Myślībórz¹¹, Myślątkowo¹², Orchowiec¹³, Wola Orchowska¹⁴, Wielki Gałczyn¹⁵, Mały Gałczyn¹⁶, Dankowo¹⁷, Piotrkowice¹⁸, Rękawczyn¹⁹, Siedlemin²⁰, Kazimierz²¹,

²³ Por. przyp. 9.

²⁴ KDW, T. III, nr 1376: *Hector verus heres de Lanczko*.

²⁵ Por. przyp. 20.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 17, k. 17: *hector filius bone me[m]orie nobiles Johannes orchowsky cu[m] Stanislaio orchowsky patruo suo germane*.

² Tamże, Gr. 7, s. 30v: *hectorj de orchowo*.

³ Tamże, Gniezno Gr. 1, k. 92v: *Joh[an]nem orchowsky [...] fili[us] suis Joh[an]nes*.

⁴ Tamże, Poznań Gr. 21, k. 199v: *margaretha uxoris nobilis [...] hector*.

⁵ Tamże, Gr. 70, k. 573v: *hedwig[is] filie nobilis olim hector[is] orchowsky Et consorte nobilis Stanislav wydawsky [...] Joannem Orchowsky [...] olim Dorothea matre ip[s]ius hedwig[is] et Consors I[e]gittima primi [...] hectoris orchowsky*.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ TDRReg, Poznań, *Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 3126 (regist): *GD. Ofka ż. GD. Dobrogosta de Psarskie z synem swym GD. Hektorem z Orchowa całe wsie W. i M. Oporowo p. kość. GD. Dobrogostowi z Ps. mężowi swemu, a ojczymowi Hektora daje dożywotnio*.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże, Konin, nr 242 (regist): *GD. Hektor z Orchowa intromitowany do połowy dziedz. dd. Myślībórz wyderk. mu a oprawną Dobrochny z Myślībórza*.

¹² Tamże, Puzdry, cz. 2, nr 1852 (regist): *Jan, dziedzic w Chodczu, sta halicki, w im. sw. i nepota swego Jana Bużeńskiego, kwituje N. Hektora Orchowskiego, z uiszcz. 300 gn. z wyderku zeznającym 1/2 m. Orchowa i wsi Orchowiec, Myślątkowo, Wola, Dankowo p. gn.*

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże, Poznań, *Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 5226 (regist): *Jan de Cubarczowo dziedzic, cz. wsi W. Galczyno p. gn. tj. 5 ł., za 100 grz. GD. Hektorowi z Orchowa sprzedaje*.

¹⁶ Por. B.21.II.4., przyp. 27.

¹⁷ TDRReg, Poznań, *Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 2808 (regist): *Hektor Orchowski 1/2 wsi Dankowo w p. gn. za 100 zł. w. sprzed. N. Janowi Dobrosułowskiemu*.

¹⁸ AP Poznań, Gniezno Gr. 9, k. 9v: *hectory orchowsky [...] exbrigavit [...] pyotharzice*.

¹⁹ TDRReg, Poznań, *Ziemskie XV wiek*, nr 8902 (regist): *Szymon Rakawczyński 4-q część dziedziczną w Rakawczyńce p. gn. GD. Hektorowi Orchowskiemu za 100 zł. w. sprzedaje*.

²⁰ Tamże, nr 9876 (regist): *G. Jan Milay z Jarocina całą część dziedz. we wsi Siedlemino p. py. wyd. mu od Jakuba Siedleńskiego, w 90 grz., za 110 zł. w. G. Hektorowi z Orchowa wyd.*

²¹ Tamże, nr 10362 (regist): *G. Hektor Orchowski 2 części miasta Kazimirz i 2 wsie przyl. Biskupia i Swowolicz p. kon. z 2 częściami wsi: Nieświastowo M., Nieświastowo W., Bieniszewo, Kamienicza, Laszczino, Lubiki, Czarotowo, Kraszel, Kiszkowo, Gadowo, Przybysław, Kaczewo, pp. kon. i puzdr. trzymane na wyderk. od Andrzeja z Szamotoł, klana kaliskiego, Janowi Buszeńskiemu, synowi ol. Mikoł. B., wyderk.*

Nieświastowo Małe²² i Wielkie²³, Sławolucz²⁴, Biskupice²⁵, Lubiecz²⁶, Kamienica²⁷, Łaszczyno²⁸, Łubiki²⁹, Bieniszewo³⁰, Mórka³¹, Przybysław³², Gadowo³³, Karczewo³⁴, Czartkowo³⁵, Kruzel³⁶, Kiczkowy³⁷ i Goliszewo³⁸. Nie pełnił żadnego urzędu³⁹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się jeszcze jako nieletni w 1452 r. w asyście wuja Stanisława z Orchowa oraz Mikołaja i Andrzeja Kuszów z Gołańczy, kiedy to został zapisany w księdze ziemskiej poznańskiej⁴⁰. W 1456 r. kupił od Dobrochny z Myśliborza jej oprawę wienną na wyderkał za 100 grzywien⁴¹. Na początku lat 60' (wpis pod 1430 r.) procesował się z Wojciechem z Rękawczyzna⁴² i z Mikołajem Piotrkowskim⁴³. W 1462 r. pogodził się z wujem Stanisławem⁴⁴, a w 1464 r. wspólnie z matką Ofką przekazał wsie Wielkie i Małe Oporowo Dobrogostowi Psarskiemu w dożywocie⁴⁵. Ofka zaś zakupiła od niego z powrotem trzecią część w Wielkim i Małym Oporowie za 500 florenów, z tym warunkiem, iż dobra te będzie trzymać Dobrogost jeszcze przez dziesięć lat po jego śmierci, a dopiero potem przypadną jej synowi

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże.

²⁹ Tamże.

³⁰ Tamże.

³¹ Tamże.

³² Tamże.

³³ Tamże.

³⁴ Tamże.

³⁵ Tamże.

³⁶ Tamże.

³⁷ Tamże.

³⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 58, k. 13v: *Golischowo [...] hectorj orchowsky [...] resignavit.*

³⁹ Został zapisany w księdze grodzkiej gnieźnieńskiej i poznańskiej jako cześnik (TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 975) i podczaszy kaliski. Jednak zdaniem Adama Bieniaszewskiego urząd cześnika i podczaszego kaliskiego wakował od końca XV wieku. Dokładniejsze ustalenie utrudnia częste mylenie tytułów *pincerna* i *subpincerna*, por. *Urzednicy Wielkopolscy XVI-XVIII wieku. Spisy*, oprac. A. Bieniaszewski, [Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII wieku. Spisy, red. A. Gąsiorowski, T. I, z. 2], Wrocław 1987, s. 49.

⁴⁰ Por. przyp. 1.

⁴¹ AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 233: *dobrochna relicta olim no[bi]lis Simonis myslyborsky [...] ville myslyborz [...] sibi dotem et dotalicem [...] hectori orchowsky [...] vendidit.*

⁴² Tamże, *Gniezno* Z. 4, k. 132: *hector orchowsky.*

⁴³ Tamże, k. 132: *hector Orchowsky.*

⁴⁴ TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 2538 (regest): *arbitrzy godzą GG. DD. Stanisława de Ludziczsko z I i Hektora Orchowskiego nepota jego z II. Stanisław L. alias Rakczinski.*

⁴⁵ Por. przyp. 8.

Hektorowi⁴⁶. W 1466 r. Hektor kupił od Dobrochny z Myślborza rentę na połowę Myślborza za 100 grzywien⁴⁷.

W 1469 r. miał wyznaczony termin sądowy przeciwko Małgorzacie i Jadwidze, córkom Mikołaja Łabiskiego⁴⁸, a dwa lata później, od Jana ze Skubarczewa nabył za 100 grzywien, pięć łanów w Wielkim Gałczynie⁴⁹. W tym samym roku zgłosił pretensje do reszty dziedzictwa po Janie Maciejowicu Myślborskim – Myślborza i Rynku⁵⁰. Zapłacił za nie 500 grzywien Maciejowi i Janowi braciom z Myślborza⁵¹, a sam skwitował ich z wyderkafu Myślborza na sumę 100 grzywien⁵². Od Jana i Piotra Myślborskich w r. 1472 kupił za 100 grzywien dwie części w Małym Gałczynie⁵³, a rok później nabył od Elżbiety – żony Wojciecha Przetoczyńskiego – część wsi Dankowo z sołectwem za 150 grzywien⁵⁴. W 1474 r. zapłacił karę *Ochaczio* synowi Jarosława Brzozogłowego z Ludziska⁵⁵. Od Wojciecha Przetoczyńskiego uzyskał w 1475 r. zobowiązanie, iż nakłoni swoją żonę, aby scedowała na Hektora swoje dobra rodzicielskie, tj. połowę Goliszewa i połowę Piotrowic⁵⁶. Sam zaś Hektor kupił od niej owe Piotrkowice za 200 grzywien⁵⁷. Od Macieja i Michała braci z Gałczyna w 1476 r. kupił rentę za 12 grzywien na pusty łan i czwartą część łana zw. „Staszkowski” w Wielkim Gałczynie wraz z częścią jeziora Okunino⁵⁸. W 1481 r. świadkował przy skwitowaniu przez Martę jej brata z ojcowizny⁵⁹. W 1489 r. był arbitrem w procesie plebana z Liszewa Tomasza i jego brata Piotra z Radoliny,

⁴⁶ TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 3602 (regist): *GD. Dobrogost Zayanczkowski dziedzic w Psarskiem, całą 3-q cz. w W. i M. Oporowie, w p. kość, którą z miłości małż. resygnowała mu żona Ofka, on tej żonie 500 zł węg. sprzedaje z tym iż jeszcze 10 l. po jego śmierci będzie to trzymać, a potem przypadnie to synowi jej Hektorowi z Orchowa; trzy lata później sprzedał Wielkie i Małe Oporowo biskupowi poznańskiemu Andrzejowi z Bnina za 2000 grzywien [tamże, nr 4471 (regist): Hektor Orchowski całe wsie swe W. i M. Oporowo za 2.000 grz. sprzed. Andrzejowi biskupowi poznańskiemu].*

⁴⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 225: *hectorj de orchowo*; został tam wprowadzony na drodze sądowej dopiero w 1470 r. (por. przyp. 11; AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 142: *hecto[r]em de Orchowo*).

⁴⁸ Tamże, Kcynia Z. 1, k. 41: *hectori orch[owsky] con[tra] [...] margaretham et hedwiga, [...] soror g[er]manas de labyschin filia[ram] [...] nicolai labysky*; sprawa z Jadwigą kontynuowana była w 1472 r., gdy w towarzystwie Hektora sprzedał na wyderkaf czwartą część Łabiszyna Przeclawowi z Rogowa za 800 grzywien (por. B.34.II.2., przyp. 26).

⁴⁹ Por. przyp. 15.

⁵⁰ AP Poznań, Gniezno Gr. 2, k. 215: *hector de horchowo*.

⁵¹ Por. B.21.II.4., przyp. 26.

⁵² Tamże, przyp. 27.

⁵³ AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 157: *hector orchowsky*.

⁵⁴ Tamże, Gr. 7, s. 211: *hector orchowsky*.

⁵⁵ TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 2922 (regist): *Hektor, dziedzic w Orchowiu*.

⁵⁶ AP Poznań, Poznań Gr. 58, k. 13v: *hectorj orchowsky*.

⁵⁷ Tamże, Gniezno Gr. 9, k. 9v: *hectorj orchowsky*.

⁵⁸ Tamże, Poznań Gr. 9, k. 43: *Hector orchowsky*.

⁵⁹ TDRReg, *Konin*, nr 695 (regist): *Marta w towarzystwie Hektora, dziedzica z Orchowa*.

który został wytoczony z powodu posagu ich siostry Beaty, oprawionego przez jej męża Macieja na połowie Radoliny⁶⁰.

W 1492 r. Orchowski został zwolniony z zapłaty 45 grzywien przez Macieja Witkowskiego za wieś Suchodół, a jednocześnie od kupił odeń jego prawa i przezyski na Suchodole, uzyskane przez zmarłego ojca, Piotra Witkowskiego⁶¹. W tym samym roku kupił od Szymona z Rękawczyna za 100 florenów czwartą część Rękawczyna⁶² oraz został pogodzony przez arbitrów z Janem i Tomaszem z Jarocina⁶³, których w 1493 r. wezwał do uiszczenia 152 florenów⁶⁴. W 1494 r. sprzedał rentę z trzech i pół łana w Rękawczynie Kościelnym za 40 florenów księdzu Piotrowi Gałczyńskiemu – tamtejszemu plebanowi – i jego bratankom: Wawrzyńcowi i Janowi, dziedzicom w Gałczynie⁶⁵. Od Piotra Małachowskiego, dziedzica w Szyszynie, nabył czwartą część Rękawczyna z prawem patronatu tamtejszego kościoła⁶⁶; od Jana z Jarocina rentę z części Siedlemina za 100 florenów⁶⁷; od Tomisława z Jarocina rentę z ulicy z mieszkaniami idącą w kierunku Koźmina za 140 florenów⁶⁸, a od Andrzeja z Szamotuł, za 1600 grzywien rentę z miasta Kazimierza z przyległymi wsiami: Nieświastowo, Sławolucz, Biskupice, Lubiecz, Kamienica, Łaszczyno, Bieniszewo, Mórka, Przybysław, Gadowo, Karczewo i Czartkowo, które sam trzymał na zasadzie praw i przezysków nabytych od Żydów z Brześcia⁶⁹. Jeszcze w tym roku Jan z Jarocina sprzedał na wyderka 90 grzywien renty zapisanej na Siedleminie Hektorowi za 110 złotych węgierskich⁷⁰.

W 1495 r. sprzedał Janowi Bużeńskiemu rentę z dóbr Kazimierskich za 700 grzywien⁷¹, a rok później został skwitowany z 300 grzywien renty z połowy Orchowa i wsi Orchowiec,

⁶⁰ Tamże, nr 866: *Hektor z Harchowa [...] arbitrzy godzą ks. Tomasza plebana w Liszewo, i Piotra, brata jego rodzzonego i niedzielnego, obydwu dziedziców de Radolina z Beatą głotą ich rodzoną z racji jej posagu i wiana oprawionego jej przez ol. jej męża Marcina Radolińskiego na połowie jego części w Radolinie.*

⁶¹ AP Poznań, Gniezno Gr. 10, k. 146: *hectory orchowsky.*

⁶² Por. przyp. 19.

⁶³ Tamże, Pyzdry, cz. 2, nr 1691 (regist): *Arbitrzy godzą G. Hektora z Orchowa z I i Jana i Tomasza, braci rodzonych, dziedziców w Jarocinie z II.*

⁶⁴ AP Poznań, Pyzdry Gr. 2, k. 335v: *hector orchowsky.*

⁶⁵ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 2161 (regist): *N. Hektor Orchowski de Orchowo, 3 1/2 ł. pola w Rakawczyno Kościelnym za 30 zł. w. X. Piotrowi Gałczyńskiemu pleb. w Rakawczynie i jego nepotom rodz. Wawrzyńcowi i Piotrowi, dziedzicom w Gałczynie wyd; tamże, Poznań, Ziemskie, XV wiek, nr 9813 (regist): *Hektor Orchowski de Orchowo, 3 1/2 ł. roli w Rakawczyno Kośc. p. gn. w 30 zł. w. X. Piotrowi Gałczyńskiemu plebanowi w Rakawczynie, oraz Wawrzyńcowi i Janowi, nepotom Piotra rodzonym, dziedzicom w Gałczyno, wyderk.**

⁶⁶ AP Poznań, Poznań Gr. 7, s. 51: *hector orchowsky.*

⁶⁷ Tamże, s. 61: *hectorj de orchowo.*

⁶⁸ Tamże, s. 62 *hectorj orchowsky.*

⁶⁹ Tamże, s. 97: *Hectorj orchowsky.*

⁷⁰ Por. przyp. 20 i 21; TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 2229 (regist): *Jan Mylay de Jaroczyn część dziedz. we wsi Syedlemyno w p. pyzdr., które ma na wyd. za 90 grz. od Jakuba Syedlemynskiego, za 110 zł. w. G. Hektorowi z Orchowa wyd.*

⁷¹ AP Poznań, Poznań Gr. 7, s. 102: *hector orchowsky.*

Myślątkowo, Wola Orchowska, Dankowo przez Jana z Chodcza, starostę halickiego, działającego w imieniu bratanka Jana Bużeńskiego⁷². Wtedy też Hektor sprzedał Janowi Dobrosołowskiemu połowę Dankowa⁷³ oraz rentę z Myślątkowa za 100 florenów Michałowi Ruchockiemu, burgrabiemu konińskiemu⁷⁴. Sprzedał na wyderkał także dwie części miasta Kazimierz i 2 wsie Biskupia i Swawolicz z dwoma częściami wsi: Nieświatowo Małe, Wielkie i Nowe, Bieniaszewo, Kamienica, Laszczno, Lubiecz, Czartowo, Kruzel, Kiczkowy, Gadowo, Przybysław, Kączowo, za 700 grzywien Janowi Buszeńskiemu⁷⁵. W 1499 r. pozwał Jana, Tomasza i Bartłomieja braci, dziedziców z Małego Gałczyna, o zamach na swoje życie⁷⁶, a Andrzeja z Orchowa, Macieja i Katarzynę dziedziców Gałczyna pozwał o jakieś rany⁷⁷. W 1502 r. swojej drugiej żonie, Małgorzacie, zapisał 600 grzywien posagu na połowie dóbr w Orchowie⁷⁸. Rok później Hektor, zapisał czynsz roczny w wysokości 13 grzywien od sumy 200 florenów z miasta Orchowa oraz ze wsi, Wola Orchowska i Myślątkowo, Tomaszowi Lubomyślskiemu⁷⁹ i zapisał 200 zł węgierskich Pawłowi Gniewianckiemu jako posag Doroty, córki Mikołaja⁸⁰.

B.38.II.6. Jadwiga, ż. Hektora z Łącka

Nie jest znane pochodzenie Jadwigi. Miała brata Staszka z Wilkowic¹. Wyszła za mąż za Hektora z Łącka². Posiadała Zaduszniki³, Szpetal Górny⁴ i Dolny⁵.

⁷² Por. przyp. 12.

⁷³ Por. przyp. 17.

⁷⁴ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 2812 (regist): *N. Hektor Orchowski całą wś. Myślątkowo p. gn. za 100 zł. w. N. Michałowi Ruchockiemu burgrabiemu koniń. wyd.*

⁷⁵ Tamże, nr 2681 (regist): *Hektor Orchowski 2 części m. Kazimierz i 2 wsie ponadto Biskupia i Swowolicz p. koniń. z 2 częściami wsi: Neświastowo M., Neświastowo W., Nieświastowo Nowe, Byenyszewo, Kamienicza, Laszczino, Lubyecz, Czarthowo, Cruzel, Kyczkowy, Gadowo, Przybysław, Kączewo w p. koniń. i pyzdr. co ma od MD. Andrzeja z Szamotuł klana kalis. wyderkowane, za 700 grz. N. Janowi Buszeńskiemu (!), s. o. Mikołaja Boszynskiego (!) wyd;* na transakcję tą zgodę musiał wyrazić także Jan z Chodcza, stryj Jana Buszeńskiego i starosta halicki [tamże, Konin, nr 1055 (regist): *Hektor z Horchowa*].

⁷⁶ AP Poznań, Gniezno Gr. 14, k. 42: *Hectore Orchowszky*.

⁷⁷ TDRReg, *Gniezno, cz. 2*, nr 111 (regist): *N. Hektor Orchowski*; tamże, nr 206 (regist): *N. Hektor Orchowski*.

⁷⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 12, k. 199v; *hector Orchowsky Subpincerna Calissien[si]*.

⁷⁹ TDRReg, *Gniezno, cz. 2*, nr 348 (regist): *Hektor Orchowski ręczy N. Tomaszowi Lubomyslkiemu uwolnić 13 grz. cz. rocz. za 200 zł. węg. na Orchowie i wsiach Myślątkowo i Wola rezygnowanych spos. wyd.*

⁸⁰ Tamże, nr 975 (regist): *G. Hektor, dziedzic w Orchowie, cześnik kaliski*.

¹ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\113: [...] *edwigis relicta quondam hector heres de Zadusszniki et nicolao, grzumkone, Johanne et swanthkopelcone natus ipsius domine heredibus ibidem in Zadusszniki ac Stosszkone herede de Vilkowice fratre domina relicta*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, s. 380: *Hedwigem Relictam quondam Hectorii Haeredi de bino Hospitali et Zaduszniky [...] cu[m] dictii filii suis*.

⁵ Tamże.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1374 r., gdy razem z synami toczyła proces o dziesięciny z Zadusznik z biskupem wrocławskim Zbylutem⁶. Dwa lata później, spór ten rozstrzygnęli sędziowie na korzyść dziedziców Szpetala⁷.

B.38.II.7. Jan Janowic z Orchowa

Syn Jana Kosisko z Orchowa i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Orchowa² i Ostrowa³. Miał dwóch braci: Hektora Janowica Orchowskiego⁴ i Stanisława Orchowskiego⁵, oraz dwie siostry Katarzynę⁶ i Barbarę⁷. Posiadał żonę Ofkę z Ponieca⁸, z którą miał synów Hektora Janowica Orchowskiego⁹ i Jana¹⁰. W historiografii uważa się także, iż jego synem był Tomasz z Krzekotowa¹¹. Posiadał Orchowo¹², Ostrów¹³, Rąbczyn¹⁴, Żelazne¹⁵, Dankowo¹⁶, Orchowiec¹⁷, Wolę Orchowską¹⁸, Myślątkowo¹⁹, Poniec²⁰ i Szpetal²¹. Nie pełnił żadnych urzędów²².

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1438 r., gdy z bratem Stanisławem wdał się w spór z dzierżawcami Powidza²³. W 1442 r. zakupił od Jana Brzozogłowego połowę Ludzisk

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 1.

¹ Por. A.VI.1., s. 193-194.

² AP Poznań, Kościan Z. 14, k. 55v: *Johannes orchowsky*.

³ *Wyciągi z najdawniejszych ksiąg*, nr 3409: *Johannes de Ostrow*.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ AP Poznań, Kościan Z. 11, k. 240v-241: *d[omi]na oufia filia olim Barthosy de ponecz et [con]sorta nobilis d[omi]ni Johannis orchowsky*.

⁹ Tamże, Poznań Z. 17, k. 17: *hector filius nobilis johanne[s] orchowsky bone me[m]orie*.

¹⁰ Tamże, Gniezno Gr. 1, k. 92v: *Joh[an]nem orchowsky [...] fili[us] suis Joh[an]nes*.

¹¹ Por. A.VI.1., s. 194.

¹² Por. przyp. 2.

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 292: *Johannes de orchowo totas villas h[er]ediatias v[ul]g[ari]t[er] Zelassnye in districtu Naklen[si] Ranczino in kcznien[si] Dankowo in Gnezn[ensi] et medietatem lludziczsko in wlad[islaviensi] districtibus [...] division[em] Nob[il]i Stanislae de orchowo f[rat]ri g[er]mano suo*.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże, Gr. 2, s. 292: *Stanislaum de orchowo totam oppid[um] hereditarias suas v[ul]g[ari]t[er] orchowyecz wolya et mislathkowo [...] Jo[han]ni de orchowo f[rat]ri g[er]mano suo [...] division[em]*.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże, Kościan Z. 14, k. 88-88v: *Joh[an]nes de orchow [...] sortatem ponyec*.

²¹ AC, vol. III/1: *Acta iudiciorum ecclesiarum dioecesis Plocensis, Wladislaviensis et Gneznensis (1422-1533)*, wyd. B. Ulanowski, [Monumenta Medii Aevi Historica Res Gestas Poloniae Illustrantia, T. XVIII], Cracoviae 1908, nr 514: *Ioannes heres in Spital*.

²² W historiografii uznano go za burgrabiego gnieźnieńskiego (A. Gąsiorowski, *Urzednicy wielkopolscy*, s. 101, nr 5; J. Bieniak, *Elita ziemi dobrzyńskiej*, s. 49, przyp. 273; J. Karczewska, *Wlasność*, s. 37), bez podania jednak jakichkolwiek argumentów.

²³ AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 39v: *Johannem Stanislaue[m] et familiaru[m] suu[m] de orchowo*.

oraz prawo patronatu kościoła św. Wawrzyńca w Gnieźnie²⁴. W tym samym roku procesował o obsadę kościoła parafialnego w Poniecu ze Ściborem z Ponieca²⁵, bowiem z żoną zaprezentował na to stanowisko Hektora z Koziemina – pozwanego przed sąd audytora papieskiego 16 października 1443 r.²⁶ Parę lat później, w 1446 r. Mikołaj Wilczek z Tanina wezwał Jana do złożenia sumy 50 grzywien²⁷. Wtedy Jan przekazał bratu Stanisławowi Żelazno, Rąbczyn, Dankowo i połowę Ludzisk, w zamian za Orchowo, Orchowiec, Wolę Orchowską, Myślątkowo oraz prawo patronatu w Orchowiu²⁸. W tym samym roku potwierdził fundację kościoła parafialnego w Orchowiu²⁹. Rok później, jego żona Ofka uzyskała od żydówki Sary z Poznania umorzenie połowy długu ojcowskiego³⁰.

W 1448 r. procesował się z Borkiem z Osiecznej, któremu przysądzono wwiązanie w część Ponieca, czego tamtejszy burgrabia, będący na żoździe Jana, nie uczynił³¹. Ponadto Jan oskarżył Ścibora Chełmskiego z Ponieca, że ten z 2 sługami, Andrzejem Gąsiorkiem i Śmiłowskim, wyłamał okno w jego piwnicy³². Również w tym lub w następnym roku, Jan z żoną wdał się w kolejny spór ze Ściborem i Anną o obsadę kościoła parafialnego w Poniecu. Spór rozgorzał do tego stopnia, że musiał interweniować biskup Andrzej z Bnina, który orzekł, że plebanem zostanie Hanek z Chełmu, ale jego następcę wybiorą Ofka i Jan. Hanek miał płacić dodatkowo Mikołajowi – kandydatowi Orchowskich – corocznie 13 grzywien z dochodów kościoła w Poniecu³³. W 1449 r. razem z synem Janem procesował się z Michałem z Powidza³⁴, a rok później pozwał Dorotę z Ponieca o zapłacenie mu 70 grzywien, lecz teściowa zaprzeczyła, że kiedykolwiek mu to obiecała³⁵. Oskarżył również swoją szwagierkę, o napad i kradzież słodu,

²⁴ *Joannis de Lasco Liber beneficiorum*, s. 11: „Jan Brzozogłowski, dziedzic tameczny oświadcza przed konsystorzem w Gnieźnie w roku 1442, że połowę Ludziska sprzedał z wszelkimi prawami rycerzowi Janowi Orchowskiemu i zrzeka się prawa prezentowania na rzecz nabywcy (Excerpta ex actis Consist. F. 238^b)”.

²⁵ AA Poznań, ACC, ks. 25, k. 45: *Johanne[m] Orchowsky owec con[thoral]em sue*.

²⁶ Biblioteka Polskiej Akademii Nauki w Krakowie, Formularz kaliski z XV w., rkps 9175, s. 761-764: *hectorem p[ro] canonico poznaniens[i] detentorem et Joh[an]nem orchowsky ac offcam*.

²⁷ AP Poznań, Nakło Gr. 1, k. 41: *Joh[ann]e[s] d[omi]n[us] Coszisko de Orchowo*.

²⁸ Por. przyp. 14.

²⁹ *Joannis de Lasco Liber beneficiorum*, s. 196: „Orchowo, niegdyś miasto szlacheckie [...] dziś wieś z kościołem parafialnym fundowanym i uposażonym w roku 1360 przez dziedzica Mikołaja Orchowskiego, którą to fundacją i erekcją potwierdzili dziedzice, Jan i Stanisław Orchowscy w roku 1446 jak opiewa odnośny przywilej dawniej w oryginale znajdujący się w archiwum kościoła a w aktach wizyt. dosłownie przytoczony (Arch. Consist. Gnesn. Acta Visit.)”.

³⁰ AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 100: *Joh[an]nes orchowsky heres in poniecz*.

³¹ Tamże, Kościan Z. 13, k. 364: *Johannis orchowsky*.

³² NZH, nr 33: *Johannis Orchowsky ibidem in Poneycz*.

³³ T. Jurek, *Ponieć*, [w:] SHGWP, T. III, s. 746; cytowanego tam aktu (AA Poznań, Acta Episcopalia, ks. I, k. 195v-196v) w księdze obecnie nie ma, gdyż brakuje kart między 190 a 200.

³⁴ Por. przyp. 10; AP Poznań, Gniezno Gr. 1, k. 86v-87: *Joh[an]nem orchowsky*; tamże, k.87: *Joh[an]nem de orchowo*; tamże, k. 87v: *Joh[an]nem orchowsky*.

³⁵ Por. przyp. 2; wydaje się, że związane z oskarżeniem Ofki o to, że był napad Synochy na zamek w Poniecu, która wypędziła urzędników Ofki: Pawła Ligasza i innych, rozbiła 7 zamków i wykradła złoto, srebro, perły i

owsa, piwa, mięsa, słoniny i sprzętów domowych wartości 50 grzywien³⁶. Pozwał także Ścibora, że ten wtargnął gwałtem do połowy zamku Jana w Poniecu i porwał trzymanego tam w kłodzie rabusia zw. *Kyepelin*. Oskarżony zaprzeczył zarzutom i stwierdził, że Orchowski naruszył tym oskarżeniem jego godność³⁷. Orchowski toczył jeszcze w tym roku spór z Anną z Trlągu³⁸, a w 1451 r. procesował się o Myślątkowo³⁹ i z dziedzicami Rękczyzna⁴⁰.

B.38.II.8. Jan Kosisko z Orchowa

Syn Hektora z Łącka i Jadwigi z Wilkowic¹. Pisał się z Orchowa². Miał braci Grzymka Kosisko³, Mikołaja ze Złotopola⁴ i Świętopelka z Zadusznik⁵. Posiadał żonę Katarzynę⁶ i miał z nią trzech synów Hektora Janowica z Orchowa⁷, Jana Janowica z Orchowa⁸ i Stanisława z Orchowa⁹ oraz dwie córki Katarzynę¹⁰ i Barbarę¹¹. Posiadał Grzegorzewo¹², Orchowo¹³,

szaty wartości 100 grzywien (AP Poznań, Kościan Z. 14, k. 38v: *offcam Sorororem suam g[er]manam consortem Joh[an]nem orchowsky*).

³⁶ AP Poznań, Kościan Z. 14, k. 53v: *Johannes orchowsky*.

³⁷ Por. przyp. 3; sąd postanowił, aby Ścibor oczyszczający dowód przeprowadził w ziemi krakowskiej, ponieważ w Wielkopolsce nie ma krewnych (NZH, nr 47).

³⁸ AP Poznań, Gniezno Gr. 1, k. 112v-113: *alb[er]tus de Carszew [...] Joh[an]nis orchowky*.

³⁹ Tamże, k. 156v: *Johanne[m] orchowsky*.

⁴⁰ Tamże, k. 156v: *Joh[ann]is orchowsky*.

¹ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\113: [...] *edwigis relicta quondam hector heres de Zadusszniki et nicolao, grzumkone, Johanne et swanthkopolcone natus ipsius domine heredibus ibidem in Zadusszniki ac Stosszkone herede de Vilkovice fratre domina relicta*.

² KDW, T. V, nr 68: *Iohanni dicto Coszisko, vexillifero Dobrinensi, heredi de Orchowo*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 18: *katherina[m] uxo[r]em Stren[n]ui Joha[n]nis Cosisco he[re]dis in Rchowo vexiliferis dobrinen[si]*.

⁷ KDW, T. VIII, nr 857: *Johanne Coszisko vexillifero Dobrinensi, Hectore filio eius*.

⁸ Por. A.VI.1., s. 193-194.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² *Spominki gnieźnieńskie*, s. 100-101: *Rex vero dictus Cosissco assignavit Grzegorzewo cum V villis ecclesie Gneznensis*.

¹³ KDW, T. V, nr 68: *Iohannes filius Luthoborij, bone memorie heredis in Maiori Slawoschewo [...] dictam hereditatem Slawoschewo [...] pro octingentis [marcis] grossorum monete Pragensis, numeri uero Polonicalis, quadriginta et octo grossos in marcam quamlibet computando, nobili viro [domino] Iohanni dicto Coszisko, vexillifero Dobrinensi, heredi de Orchowo et ipsius successoribus legitimis vendidit*.

Wielkie Sławoszewo¹⁴, Szpetal Górny¹⁵ i Dolny¹⁶, Zaduszniki¹⁷ Chowecz¹⁸, Wołę¹⁹, Krzekotowo²⁰, Złotniki²¹, Kulino²² i Dankowo²³. Pełnił urząd chorążego dobrzyńskiego²⁴.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1374 r., gdy razem z matką i braćmi toczył proces o dziesięciny z Zadusznik z biskupem wrocławskim Zbylutem²⁵. Dwa lata później, spór ten rozstrzygnęli sędziowie na korzyść dziedziców Szpetala²⁶. W sierpniu 1392 r. z braćmi Grzymkiem i Mikołajem, był obrońcą Dobrzynia w trakcie walk z Krzyżakami²⁷. Poddał się dopiero po przybyciu większych sił Zakonnych, z zapewnieniem możliwości honorowego wyjścia z bronionego grodu²⁸. W zamian został z braćmi wynagrodzony przez Władysława Jagiełłę posiadłościami katedry gnieźnieńskiej: Grzegorzewem i innymi pięcioma wsiami w powiecie konińskim²⁹. Na osobiste, ustne, polecenie króla w 1394 r. wypłacono braćmiom ze skarbcza dworskiego łącznie 24 grzywny³⁰. W związku z tym, że ziemia dobrzyńska w latach 1392-1405 znajdowała się w rękach Krzyżaków, wszystkie majątności synów Hektora zostały im skonfiskowane³¹, a ich urzędy miały znaczenie tylko tytularne. W 1394 r. Jan świadkował przy procesie Bierwołta z Głowina³², a trzy lata później miał wyznaczony termin sądowy wdową po Kaszance, Elżbietą³³. Drugiego maja 1398 r. Mikołaj Procyński został skazany na

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Pięć dokumentów, nr 5: *Svantoplek de Zadusniki cancellarius Gnesnensis ab una et nobilis vir dominus Joannes heres de Orchowo vexillifer Dobrzinensis partibus ab altera, fratres germani, talem pertpetuaem divisionem hereditariam [...] Zadusniki [...] due hereditates Spithal et Kulino.*

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 32: *Joh[an]nes vexillif[er] dobrzisensi [...] chowecz et wola hiis he[reditati]b[us].*

¹⁹ Tamże, k. 32: *Joh[an]nes vexillif[er] dobrzisensi [...] chowecz et wola hiis he[reditati]b[us].*

²⁰ Tamże, Gniezno Z. 1, k. 247: *Johan[nem] de Rchowo vexilliero dobrzinien[is] p[er] exsip [...] krzekothowo et Sadlogoszcz.*

²¹ Tamże, Kalisz Z. 14, k. 10v: *Joahnnem Kosisc[o] de Slotyniky.*

²² KDW, T. V, nr 392: *commutationem villarum mense archiepiscopalis, videlicet Culyno in terra Dobrinensi, [...], cum addicione centum marcarum latorum grossorum monete Pragensis, numeri vero Polonialis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, fecerunt cum strenuo Iohanne de Rchow, vexillifero Dobrinensi, pro villa Wyelghe Slaboschewo.*

²³ Tamże.

²⁴ *UrzednicyKuj*, s. 248, nr C6.

²⁵ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, s. 380: *Hedwigem Relictam quondam Hectorii Haeredi de bino Hospitali et Zaduszniky [...] cu[m] dictii filii suis.*

²⁶ Por. przyp. 1.

²⁷ Por. B.38.2., przyp. 11.

²⁸ Tamże, przyp. 12.

²⁹ Tamże, przyp. 7.

³⁰ Tamże, przyp. 14.

³¹ Wśród wsi płacących czynsz Zakonowi krzyżackiemu występują oba Szpetale, a chłopci ze Złotopola winni byli 15 korców zboża (*Das grosse Amterbuch*, s. 467-469: *item Grose Spittal czinset 15 m. item Kleyne Spittal 2 1/2 m. [...] dy gebuwer czu Slotthopol tenetur 15 scheffel*).

³² *Księgi sądowe łęczyckie*, cz. 1, nr 3452: *Johannes Chosisco vexillifer.*

³³ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 274: *Joh[an]ne cosisco vexilli[r]o de [or]chowo.*

zapłacenie Janowi 70 grzywien za zniesławienie³⁴, a chorąży dobrzyński przedstawił sądowi świadków, którzy utrzymywali, że Jan zastał Mikołaja w swoim borze³⁵. Dzień później procesował się ze Stanisławem z Rękawczyna o wytyczenie granic między Orchowem a Rękawczynem³⁶. Dnia 13 lipca przebywał w Gnieźnie, gdzie był asesorem na tamtejszych rokach³⁷, podobnie jak i 30 października³⁸. Jeszcze w tym roku uzyskał przywilej dla swoich dóbr³⁹ i procesował się o sześć grzywien zapisanych na Cieninie z Katarzyną⁴⁰.

Dnia 13 listopada 1399 r. został pozwany przez niejakiego Wiglosza przed sąd królewski, bowiem nie stawił się do sądu na wcześniejsze terminy⁴¹. Został wezwany do sądu także 6 dni później⁴². Z kolei 27 listopada, na procesie z Sędziwojem z Uzarzewa powiedział, że obawia się o szkody, które Sędziwój mu wyrządził, ponieważ nie mógł sprzedać swojego dziedzictwa⁴³. Jeszcze w tym roku brał udział w rokach konińskich⁴⁴. Świadcował także przy sporze Jarochoy z Rynarzewa i Katarzyny ze Smogorzewa⁴⁵. Przed królem Władysławem Jagiełłą reprezentował swoją żonę Katarzynę w sporze z Wielgoszem⁴⁶. Dnia 21 maja 1401 r. uczestniczył w rokach kościańskich⁴⁷. Uzyskał w tym roku 50 grzywien na Katarzynie z Cienina⁴⁸, zaś dnia 28 sierpnia 1402 r. był obecny na rokach brzeskich⁴⁹. Po odzyskaniu ziemi dobrzyńskiej od Zakonu krzyżackiego w 1405 r., powrócił do pełnienia obowiązków⁵⁰. W 1406 r. został jednym z rozjemców w sporze o granice pomiędzy wsiami Kamieniec i Rękawczyn⁵¹, a w 1407 r. brał udział w rokach ziemskich gnieźnieńskich⁵². Jan świadcował też przy okazji przysądzenia wsi Jakubowo kanonikom trzemeszeńskim 19 marca 1409 r.⁵³ Jeszcze w tym roku razem z

³⁴ Lekszycki, Bd. II, nr 1129: *Johannes, vexillifer Dobrinensis, cum Nicolao de Proczino* [...] *pro Nicolao vero Proczniski Grzimko de Przescorzistwa fidejussit.*

³⁵ Tamże, nr 1130: *Johannis, vexilliferi Dobrinensis, erga Nicolaum de Proczino.*

³⁶ Tamże, nr 1140: *Johannes, vexillifer Dobrinensis.*

³⁷ AP Poznań, Gniezno Z. 1, k. 228: *Joh[an]ne[s] Cosisco vexillif[er]o dobrzeinen[is].*

³⁸ Lekszycki, Bd. II, nr a. 1272: *Johannes vexillifer Dobrinensis.*

³⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 32: *Joh[an]nes vexillif[er] dobrziseni.*

⁴⁰ Tamże, k. 33: *kathe[rin]a de Czeny[n]o [...] Jo[hannes] vexillif[er]is dobrzinsky.*

⁴¹ Lekszycki, Bd. II, nr 1294: *vexillifero Johanne.*

⁴² Tamże, nr 1316: *Jo[hannes] Koszisko, vexillifer Dobrinensis.*

⁴³ Tamże, nr 1320: *Johannes, vexillifer Dobrinensis.*

⁴⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 31v: *Jo[hannes] vexillif[er]i dobrzisen[si].*

⁴⁵ Tamże, Gniezno Z. 1, s. 69: *Joh[ann]e vexillif[er] dobrinen[is].*

⁴⁶ Tamże, s. 74: *Jo[hannes] Koszisko vexillif[er] dobrinen[is].*

⁴⁷ *Wybór zapisek sądowych grodzkich*, nr a.229: *N. Kossziska vexilifer P.*

⁴⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 14, k. 9: *vexillif[er]is coschisko dobr[inensis] [...] kathe[r]i[n]a de Czeni[n]o.*

⁴⁹ AGAD, Brześć Z. 2, k. 70: *Cossisko vexilifer dobrinen[si].*

⁵⁰ Por. przyp. 13.

⁵¹ KDW, T. VII, nr 580: *Johannes de Rchowo vexillifer Dobrinensis heredes [...] Thomcone de Roszenna, Nicolao de Proczino.*

⁵² AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 277: *mathia de labiszino Joh[an]ne Coszisco.*

⁵³ KDW, T. VII, nr 634: *Johannes de Rchowo vexillifer.*

Mikołajem z Lubstowa dokonał podziału majątku między Jarosławem i Mrokołą z Brudzewa⁵⁴. Z kolei, 18 maja 1410 r. był obecny przy objęciu kanonii gnieźnieńskiej przez Piotra z Lubstowa na polecenie papieża Aleksandra V⁵⁵. W 1411 r. Jan procesował się: ze Stanisławem z Trąpczyna⁵⁶; z opatem łądzkim⁵⁷; z Maciejem z Giewartowa⁵⁸; z Maćkiem z Małego Słaboszewa⁵⁹, oraz z Januszem z Kościelca o kopce między Krzekotowem a Sadłogoszczą⁶⁰. Uczestniczył także w latach ziemskich gnieźnieńskich⁶¹ i pod karą trzech grzywien, ułożył się z panną Małgorzatą⁶². Wtedy również świadczył, że Jan z Golinie użytkował na dziedzinie Mikołaja z Myśliborza 24 *kołow*⁶³ oraz był obecny przy sprawie niejakich Michała i Małgorzaty⁶⁴.

W 1413 r. poręczył za *Hardebusa* z Boskomic⁶⁵. Wtedy też sąd ziemski w Inowrocławiu rozstrzygnął proces pomiędzy dziedzicami Złotopola a wikariuszami kapituły włocławskiej o wolność żeglugi po obu brzegach Wisły w okolicach Włocławka⁶⁶. Właśnie wówczas z pomocą brata Jana Kosisko, Świętopełk rozgraniczył posiadłości Jana Kozy i Świętopełka⁶⁷. W następnym roku Jan toczył spory: z Teodorykiem z Góry⁶⁸; z Januszem Sarnką⁶⁹; z dziedzicem Gołańczy⁷⁰ oraz z opatem mogileńskim⁷¹. W dniu siódmego lutego 1415 r. uczestniczył w latach gnieźnieńskich⁷², a 9 maja był świadkiem na procesie między Mikołajem, synem Janusza z

⁵⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 171: *Joh[an]nis koszisko vexillif[er]i dobri[n]e[nsi] et nicolau[us] sub pinc[er]na wlad[islaviensis] [...] mrokoatham ex una et int[er] Jaroslaus et fr[at]res suos [...] dzivissio[ne]m.*

⁵⁵ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 104v-105: *Swanthopelkone Cancellar[io] [...] Nicolaus de powodobnicze vicar[ius] Gneznen[is] p[ro]cur[ator] d[omi]ni petri de lupstow Can[onici] Crac[oviensis] p[er] Joh[an]n[i] vexillifero dorzinien[si].*

⁵⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 195: *Joh[an]nem de Rchowo.*

⁵⁷ Tamże, k. 195: *Joh[an]nem de Rchowo vexillifer[is]*; tamże, k. 250: *Joh[an]nem de Rchowo vexillifer[is] dobrzinien[si].*

⁵⁸ Tamże, k. 232: *Johan[ne]s vexilifer[i] de Rchowo cont[ra] mathia[m] de Gerwarthowo.*

⁵⁹ Tamże, k. 239: *Joh[ann]es Coszisco de Rchowo vexillifer.*

⁶⁰ Por. przyp. 20.

⁶¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 228: *Johanne cosisko vexilifer dobrzinensis.*

⁶² Tamże, k. 240: *Jo[hann]es de Rchowo vexillifer dobrinen[si].*

⁶³ WRS, T. VB, nr 316: *Nicolai de Misliborz [...] vexillifer Kosisko [...] Nicolaus de Lubstowo vexillifer.*

⁶⁴ Tamże, T. II: *Roty pyzdrskie*, oprac. H. Kowalewicz, W. Kuraszkiewicz, [Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydział Filologiczno-Filozoficzny – Komisja Filologiczna. Zabytki języka i literatury polskiej, nr 4], Warszawa 1960, nr 332: *Kosyisko vexillifer.*

⁶⁵ AGAD, Brześć Z. 3, k. 106v: *Johannes Kosszisko vexillifer dobrinen[si].*

⁶⁶ S. Chodyński, *Wikariusze*, s. 226-227, dok. 4: *Brzumkone bidgostiensi Castellanis [...] Johanni Wansz Vexillifer cum fillis, Nicolaum subiudicem Dobrinensem, dictos Cossisco haeredes in Spital*; por. B.38.I., przyp. 27.

⁶⁷ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 41: *Coszyskoni vexillifero poz[naniensis] (sic!) [...] Swanthopelkoni.*

⁶⁸ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 5v: *Johannes C[osisco] de Rchowo [ve]xillifer[is] dobr[inensis]*; proces z nim ciągnął się jeszcze rok (tamże, k. 20: *Joh[an]n[em] Cosisco*).

⁶⁹ Tamże, k. 6: *Johannes Cosisko h[er]es in Rchowo vexillifer dobrinen[is].*

⁷⁰ Tamże, k. 7: *Joh[an]ne[m] de Rchowo vexillifer[is] dobrinen[is].*

⁷¹ Tamże, k. 10v: *Joh[an]nem de Rchowo vexillifer[is] dobrinen[is]*; tamże, k. 10v: *Joh[an]nis de Rchowo [...] nicolao de falanczicze*; proces toczył się jeszcze rok później (tamże, k. 20v: *Joha[n]nem Cosisco vexillif[er]i dobrinen[si]*; tamże, k. 49v: *Joh[ann]e vexillife[r]o dobrinen[si]*; WRS VA, nr 209: *Johannem de Rchowo vexilliferum Dobrinensem*).

⁷² AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 16: *Johanne Cosisco de Rchowo vexilliefer dobrinen[si].*

Kołodowa i niejaką Katarzyną⁷³. Został wymieniony 29 sierpnia 1416 r. wśród świadków rezygnacji z części jezior i rzek, norbertanek strzeleńskich na rzecz benedyktynów mogileńskich⁷⁴. W tym też roku procesował się z Mroczkim z Łopuchowa, który oskarżył go o napaść⁷⁵. W dniu 18 czerwca 1418 r. Jan wystąpił jako pełnomocnik króla w sporze granicznym między Stanisławem, zarządcą kruszwickim, a norbertankami strzeleńskimi⁷⁶. Następnie świadkował 18 września 1419 r. przy przysądzeniu pieniędzy Macieja Żołędowskiego Augustynowi z Wrzącej⁷⁷.

Natomiast 27 października 1420 r. kapituła podziękowała Janowi Kosisko, bratu Świętopelka, za pomoc w rozwiązaniu jego spraw granicznych⁷⁸. Siódmego listopada tego roku był obecny przy rozgraniczeniu wsi Jezierzany i Piściec przez sędziego i podsędkę kaliskiego⁷⁹. Jeszcze w tym roku miał termin z *Ligaszem*⁸⁰ i *Olbrzichem*⁸¹ z Rękawczyzna oraz pojawił się na rokach gnieźnieńskich⁸² i kaliskich⁸³. W dniu 26 maja 1421 r. był świadkiem wymiany części Lubstowa na łan w Różniatach między Piotrem z Różniat i Bartoszem z Polic⁸⁴. Dnia 16 marca świadkował przy potwierdzeniu oprawy wiennej Doroty z Wilczyna, dokonanej przez Andrzeja z Radomina⁸⁵, a 17 czerwca 1423 r. przy poświęceniu Jana biskupa włocławskiego, że Magdalena – wdowa po młynarzu Macieju – zeznała, iż za 10 kop groszy sprzedała młyn Janowi, proboszczowi klasztoru w Strzelnie⁸⁶. Jeszcze w tym roku poręczył za Tomasza z Pakości w jego sporze z Janem Radłowskim⁸⁷. Następnie w 1424 r. Jan zakupił od arcybiskupstwa

⁷³ Tamże, k. 19: *Jo[h]an[nes] cosisco vexillifer[er] dobrzinien[sis]*.

⁷⁴ KDW, T. VIII, nr 785: *Hector de Orchowo tamquam procurator per venerabilem virum dominum Leonardum prepositum Strzelensem et eius conventum [...] Johanne Cosisco de Orchowo vexillifero Dobrinensi*.

⁷⁵ WRS, T. I, nr 863: *Johannes Coschisko, vexilifer Dobrzinensis ducit testes erga nobilem dominum Mrocconem Lopuchowski*.

⁷⁶ KDW, T. V, nr 282: *Iohannem Kosisco de Rchowo*.

⁷⁷ Tamże, T. VIII, nr 857: *Mathia de Labischino Brestensi palatinis [...] Johanne Coszisko vexillifero Dobrinensi, Hectore filio eius*.

⁷⁸ AA Gniezno, Acta Capituli Gnesnensis, sygn. ACap. B14, k. 85v: *Joh[an]nes Cosszysko Wexilliferi dobrinen[si]*.

⁷⁹ KDW, T. VIII, nr 897: *Joannes Kosisko Dobrzinensis vexilifer(i) [...] Martino subpincerna Ivniwladislaiensi, Thoma de Krothoszino germanis*.

⁸⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 35: *Strenui Coszysco*.

⁸¹ Tamże, k. 37v: *Coszysco de Rchowo*.

⁸² Tamże, Gniezno Z. 3, k. 1: *Johanne Coszysco dobronien[sis] vexillifer[i]*.

⁸³ Tamże, Kalisz Z. 4, k. 35: *Joh[ann]e[s] Coszysco vexilliferi dobrinen[si]*; tamże, k. 36: *Joh[ann]is de Rchowo vexillifer[is] dobrinen[sis]*.

⁸⁴ KDW, T. VIII, nr 920: *Petrus de Rosnyathowo [...] totam suam sortem, quam habuit in Lupstowo [...] comutationis racionabiliter inter se facte, nobili Barthosio de Policza [...] Mathia de Labyschino Brestensi pallatinis [...] Johanne Cosszysco vexillifero Dobrinensi*.

⁸⁵ *Pięć dokumentów*, s. 409-410, nr 4: *Joanne de Richowo vexilifero*.

⁸⁶ AP Bydgoszcz, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, pow. Mogilno, sygn. 6\448\0\47: *Johanne Choschisko de Orchowo dobriniensi*.

⁸⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 135: *Johan[n]es Coszysco de Rchowo vexillifer dobrinien[sis] [...] mate[r]na thomas et albertus*.

gnieźnińskiego wsie Kulino i Dankowo⁸⁸. Ósmego lipca tego roku uczestniczył jako świadek w rozszczeniu sporu o dziesięciny między Janem biskupem chełmskim a Dobrogostem z Szamotuł podkomorzym poznańskim i Pawłem z Kłodawy plebanem w Czernięcinie⁸⁹. Trzeciego września 1426 r. Jan rozdzielił z bratem Świętopelkiem oba Szpetale i Kulino⁹⁰, a 24 stycznia 1427 r. część Dankowa została przysądzona z powrotem arcybiskupstwu gnieźnińskiemu⁹¹.

B.38.II.9. Jan, s. Jana Janowica z Orchowa

Syn Jana Janowica z Orchowa i jego żony Ofki z Ponieca¹. Posiadał brata Hektora z Orchowa². Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1449 r. razem z ojcem procesował się z Michałem z Powidza³.

B.38.II.10. Katarzyna, ż. Jana Kosisko z Orchowa

W historiografii figuruje jako córka Mikołaja z Orchowa¹. Wyszła za mąż za Mikołaja z Łekna² i Jana Kosiskę z Orchowa³. Z pierwszego związku miała córki: Więcoszkę⁴, Butnę⁵ i Dachnę⁶ i przynajmniej dwóch synów⁷, zaś z drugiego trzech synów Hektora Janowica z Orchowa⁸, Jana Janowica z Orchowa⁹ i Stanisława z Orchowa¹⁰ oraz dwie córki Katarzynę¹¹ i Barbarę¹². Posiadała Rękawczyno¹³.

⁸⁸ KDW, T. V, nr 392: *Iohanne de Rchow, vexillifero Dobrinensi [...] Mathia de Labyschin Brestensi pallatinis [...] et Thoma de Pakoscz Bydgostiensi castellanis.*

⁸⁹ ZDM, cz. 5, nr 1349: *Johanne Coszyscko vexillifero Dobrzinensi.*

⁹⁰ *Pięć dokumentów*, s. 410-412, dok. 5: *Johannes heres de Orchowo vexillifer Dobrzinensis.*

⁹¹ KDW, T. V, nr 458: *Mathias de Labyschino Brzestensis, [...] palatini, Thomas de Pacoscz castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis [...] Iohannes Cossisco de Orechowo Dobrinensis [...] vexilliferi.*

¹ AP Poznań, Gniezno Gr. 1, k. 92v: *Joh[an]nem orchowsky [...] fili[us] suis Joh[an]nes.*

² Tamże, Poznań Z. 17, k. 17: *hector filius nobilis johanne[s] orchowsky bone me[morie].*

³ Por. przyp. 1.

¹ Por. A.VI.1., s. 191-193.

² Tamże.

³ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 18: *katherina[m] uxo[r]em Stren[n]ui Joha[n]nis Cosisco he[re]dis in Rchowo vexilliferis dobrinen[si].*

⁴ Tamże, Z. 1, s. 288: *kathe[r]ina Conthoral[is] [...] Joha[n]ni Coszisco cu[m] suis filiabus Vanczoska dachna de lekna tamqua[m] Butna filiar[um] suor[um] [...] sup[er] h[er]editate Rankczin quoquid h[er]editate Rankczowo d[i]c[t]a kaher[r]ina cu[m] suis filiab[us].*

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ KDW, T. VIII, nr 857: *Johanne Coszisko vexillifero Dobrinensi, Hectore filio eius.*

⁹ Por. A.VI.1., s. 193-194.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Por. przyp. 4.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpiła w 1403 r., gdy toczyła spór z Trojanem z Łekna¹⁴. Cztery lata później procesowała się z córkami o Rękawczyno¹⁵. Z kolei w 1415 r. miała wyznaczone terminy sądowe z Sędką, żoną Mikołaja z Łekna¹⁶ oraz z Mikołajem z Czołuchowa¹⁷.

B.38.II.11. Katarzyna, c. Jana Kosisko z Orchowa

Córka Jana Kosisko z Orchowa i jego żony Katarzyny¹. Miała braci: Jana Janowica z Orchowa², Stanisława z Orchowa³ i Hektora z Orchowa⁴ oraz siostrę Katarzynę⁵.

W 1446 r. jej brat Stanisław miał wyposażyć Katarzynę, w razie jej pójścia za mąż, a Barbarze zapłacić 12 grzywien. Gdyby jednak pierwsza siostra nie doczekała się dzieci, wówczas jej posag wróci do Stanisława i jego potomków⁶.

B.38.II.12. Ofka z Ponieca, ż. Jana z Orchowa

Córka Bartosza Sokołowskiego z Ponieca i Doroty z Oporowa¹. Pisała się z Ponieca². Miała dwie siostry Annę³ i Synochę⁴ oraz brata Aleksego⁵. Wyszła za mąż za Jana Janowica z Orchowa⁶, a później za Dobrogosta Psarskiego⁷. Z Janem miała synów Hektora z Orchowa⁸ i

¹⁴ Por. przyp. 2.

¹⁵ Por. przyp. 4.

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹⁷ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 25: *kather[inem] [c]onthoralem nobilis Johannis Cosisco.*

¹ Por. A.VI.1., s. 193-194.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ KDW, T. VIII, nr 857: *Johanne Coszisko vexillifero Dobrinensi, Hectore filio eius.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

¹ AP Poznań, Kościan Z. 11, k. 240v-241: *d[omi]na oufia filia olim Barthosy de ponecz et [con]sorta nobilis d[omi]ni Johannis orchowsky.*

² Tamże, Gr. 1, k. 142: *Offeza de ponecz.*

³ Tamże, Poznań Z. 13, k. 88v: *dorothea[m] olim co[n]sore[m] Stre[n]nui Barthosy de ponyecz et filias suas offkam annam et Synocham.*

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, Z. 10, k. 70: *Barthoss quod de ponecz hencze Synocha Allexy.*

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ AP Poznań, Kościan Z. 14, k. 199: *dobrogostiu[s] psarski [...] d[omi]na offca uxor[is].*

⁸ Tamże, Poznań Gr. 7, s. 509: *d[omi]na Ofka [...] cu[m] [...] Hector filius.*

Jana⁹. Dodatkowo, w historiografii przypisuje im się syna Tomasza z Krzekotowa¹⁰. Posiadała Poniec¹¹, Psarki¹², Grzybno¹³, Karmylno¹⁴ i Goraj¹⁵, Wielkie¹⁶ i Małe Oporowo¹⁷

W 1435 r. Żyd Jakub z Kalisza umorzył wszystkie zapisy w sprawie długów Doroty z Ponieca i jej córek Ofki, Anny i Synochy¹⁸. W 1436 r. Ofka zobowiązała się, w imieniu swoich siostr, zapłacić swoim ciotkom – Annie Nekandzie z Grzegorzewa i pannie Agnieszce 200 grzywien tytułem ich posagu i wyprawy¹⁹. W 1440 r. toczyła spór z matką²⁰, zaś w 1442 r. wdała się w spór o obsadę kościoła parafialnego w Poniecu ze Ściborem z Ponieca²¹, bowiem z mężem zaprezentowała na to stanowisko Hektora z Koziemina – pozwanego przed sąd audytora papieskiego 16 października 1443 r.²²

W 1447 r. Ofka uzyskała od żydówki Sary z Poznania umorzenie połowy długu ojcowskiego²³. Również w tym roku została pozwana z mężem przez Annę, gdyż twierdziła ona, że Jan nie ma prawa własności Ponieca²⁴. Z kolei Ofka pozwała Annę o wysłanie ludzi, którzy napadli na dwór w jej folwarku w Poniecu i porwali wóz pszenicy wraz z 3 końmi oraz zranili jej sługę Pawła²⁵. Również w tym lub następnym roku, Ofka wdała się w kolejny spór ze Ściborem i Anną o obsadę kościoła parafialnego w Poniecu. Spór rozgorzał do tego stopnia, że musiał interweniować biskup Andrzej z Bnina, który orzekł, że plebanem zostanie Hanek z Chełmu, ale jego następcę wybiorą Ofka i Jan. Hanek ma płacić dodatkowo Mikołajowi –

⁹ Tamże, Gniezno Gr. 1, k. 92v: *Joh[an]nem orchowsky [...] fili[us] suis Joh[an]nes.*

¹⁰ Por. A.VI.1., s.194.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² TDRReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek*, nr 7796 (regist): *G. Ofka, wdowa po ol. Dobrogoście de Psarskie, całe wsie dziedz. Psarki, Grzybno, Tamylno (?) p. pozn. jej opr. za 1.000 grz. G. Janowi Bieniakowi i Grzegorzowi, bciom rodz. niedz. de Jankowicze sprzed. (f. 32) z wyj. 1/2 wsi Goraj p. pozn.*

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże, *Gniezno, cz. 2*, nr 3602 (regist): *GD. Dobrogost Zayanczkowski dziedzic w Psarskiem, całą 3-q cz. w W. i M. Oporowie, w p. kość., którą z miłości małż. rezygnowała mu żona Ofka, on tej żonie 500 zł węg. sprzedaje z tym iż jeszcze 10 l. po jego śmierci będzie to trzymać, a potem przypadnie to synowi jej Hektorowi z Orchowa.*

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Por. przyp. 3.

¹⁹ Por. przyp. 1; jak wynika ze źródeł, zobowiązanie nie zostało spełnione, gdyż w 1438 r. siostry zapłaciły karę (AP Poznań, Kościan Z. 12, s. 57: *anna et Synocha [...] lucr[at]um] penis).*

²⁰ AP Poznań, Kościan Z. 12, s. 162: *Offkam Consortem Johan[n]is orchowsky*; spór ten ciągnął się jeszcze 2 lata (tamże, s. 252: *offkam Consotem Strenui d[omi]ni Johan[n]is orchowsky).*

²¹ AA Poznań, ACC, ks. 25, k. 45: *Johanne[m] Orchowsky owec con[thoral]em sue.*

²² Biblioteka Polskiej Akademii Nauki w Krakowie, Formularz kaliski z XV w., rkps 9175, s. 761-764: *hectorem p[ro] canonico poznaniens[i] detentorem et Joh[an]nem orchowsky ac offcam.*

²³ AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 100: *Offcam.*

²⁴ Tamże, Kościan Gr. 1, k. 143v-144: *Offcze consortis Strenui Johannis [...] orchowsky*; tamże, k. 294: *d[omi]na Offca consortarii strenui Johannes orchowsky*; tamże, k. 303: *d[omi]na Offca consortis Strenuus Johannis orchowsky.*

²⁵ Tamże, k. 142: *offce de ponyecz.*

kandydatowi Orchowskich – corocznie 13 grzywien z dochodów kościoła w Poniecu²⁶. W 1450 r. Ofka oskarżyła siostrę Synochę, o to, że napadła na zamek w Poniecu, wypędziła jej urzędników – Pawła *Ligascza* i innych, rozbiła 7 zamków i wykradła złoto, srebro, perły i szaty wartości 100 grzywien²⁷. W 1452 r. Ofka nie stawiała się w sądzie i musiała zapłacić karę z tego powodu²⁸.

W 1453 r. Ścibor z Ponieca został skazany na zapłacenie 200 florenów Dobrogostowi Psarskiemu i jego żonie Ofce²⁹. Trzy lat później mąż zapisał jej 300 grzywien na Psarskim i Grzybnie³⁰. W 1459 r. Ofka prowadziła proces ze Ściborem³¹, a w 1464 r, Anna, żona Jana Kępińskiego sprzedała jej swoje części w Oporowie i Oporówku za 500 grzywien³². W tym samym roku Ofka oskarżyła Ścibora, że ten nie zapłacił jej 2500 grzywien zgodnie z umową w sprawie rezygnacji połowy miasta, przedmieścia i zamku w Poniecu, oraz o nieuiszczenie dopłaty w wysokości 1000 grzywien, które Ścibor miał jej dać wraz z częściami Oporowa i Oporówka w zamian za jej połowę Ponieca³³. Również tego roku wspólnie z synem Hektorem z Orchowa wsie Wielkie i Małe Oporowo podarowała Dobrogostowi w dożywocie³⁴. Od męża zakupiła z powrotem trzecią część w Wielkim i Małym Oporowie za 500 florenów, z tym warunkiem, iż dobra te będzie trzymać Dobrogost jeszcze przez dziesięć lat po jego śmierci, a dopiero potem przypadną jej synowi Hektorowi³⁵. Sama zaś została oprawiona przez swojego męża w jego dziedzinie³⁶. W 1466 r. w zamian za pół Ponieca dostała 1/3 Oporowa i 600

²⁶ T. Jurek, *Poniec*, [w:] SHGWP, T. III, s. 746; cytowanego tam aktu (AA Poznań, Acta Episcopalia, ks. I, k. 195v-196v) w księdze obecnie nie ma, gdyż brakuje kart między 190 a 200.

²⁷ AP Poznań, Kościan Z. 14, k. 38v: *offcam Sorororem suam g[er]manam consortem Joh[an]nem orchowsky*.

²⁸ Tamże, k. 177v: *dom[in]a offka co[n]sorta nobilis Johan[n]is orchowsky bone me[m]orie*.

²⁹ Tamże, k. 199: *dobrogostiu[s] psarsky [...] offcze co[n]thoralis ip[s]ius*.

³⁰ Tamże, Poznań Gr. 5, s. 9: *dobrogostius [...] h[er]es in psarskye [...] tota sua villa psarskye [...] et sup[er] Grzybuo et Carmino [...] offcze consorti sue legitim[e]*.

³¹ Tamże, Kościan Z. 14, k. 240v: *offcam consortem g[e]n[er]osi d[omi]ni dobrogotii zayanczkowsky*; tamże, k. 240v: *offcam consortem magnifici d[omi]ni dobrogoty zayanczkowsky*.

³² TDRég, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 3427 (regest): *G. Anna ż. G. Ścibora z Ponieca podkom. pozn. części w W. i M. Oporowie p. kościańsk. za 500 grz. GD. Ofce ż. GD. Dobrogosta Zayanczkowskiego dziedzica de Psarskie sprzed.*

³³ AP Poznań, Kościan Z. 14, k. 322v: *d[omi]na offcam*.

³⁴ TDRég, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 3126 (regest): *GD. Ofka ż. GD. Dobrogosta de Psarskie z synem swym GD. Hektorem z Orchowa całe wsie W. i M. Oporowo p. kość. GD. Dobrogostowi z Ps. mężowi swemu, a ojczymowi Hektora daje dożywotnio.*

³⁵ Tamże, Gniezno, cz. 2, nr 3602 (regest): *GD. Dobrogost Zayanczkowski dziedzic w Psarskiem, całą 3-q cz. w W. i M. Oporowie, w p. kość., którą z miłości małż. rezygnowała mu żona Ofka, on tej żonie 500 zł węg. sprzedaje z tym iż jeszcze 10 l. po jego śmierci będzie to trzymać, a potem przypadnie to synowi jej Hektorowi z Orchowa.*

³⁶ Tamże, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 3540: *G. Dobrogost z Zajęczkowa wojski pozn., na d. Psarskie, Grzybno, Karmlyno, p. pozn. zap. 500 zł. w. pos. i t. w. ż. Ofce.*

grzywien³⁷. Rok później Dobrogost ponowił oprawę Ofki³⁸. W 1474 r. wysłała w swoim imieniu na wyprawę wojenną 2 służebników³⁹. Zaś w 1475 r. sprzedała swoje wsi Psarki, Grzybno i Tamylny za 1000 grzywien⁴⁰.

B.38.II.13. Piechna, ż. Stanisława z Orchowa

Nie jest znane pochodzenie Piechny. Była żoną Stanisława z Orchowa¹. Posiadała połowę Ludzisk² i Rąbczyna³.

W 1446 r. Stanisław zapisał swej żonie Piechnie 400 grzywien posagu i tyle samo wiana na części Ludziska i Rąbczyna⁴.

B.38.II.14. Stanisław z Orchowa

Syn Jana Kosisko z Orchowa i Katarzyny z Orchowa¹. Pisał się z Orchowa², Żelazna³ i Ludzisk⁴. Miał dwóch braci: Hektora Janowica z Orchowa⁵ i Jana Janowica z Orchowa⁶, oraz dwie siostry Katarzynę⁷ i Barbarę⁸. Miał żonę Piechnę⁹. Posiadał Orchowo¹⁰, Rąbczyn¹¹,

³⁷ Tamże, nr 3366 (regest): *G. Anna, ż. G. Ścibora de Ponecz sędziego pozn. ze stryjem GD. Janem Rogalą de Kolodzeyewycze i wujem Wojstawem de Wloszakowycze, 3-a cz. Oporowa W., za 1/2 m. Ponecz i dopl. 600 zł. N. Ofce siostrze swej wymienia.*

³⁸ Tamże, nr 4511 (regest): *G. Dobrogost ol. dziedzic w Psarskim na całej swej wsi Psarsky, na całej cz. wsi Grzybno, i na całej wsi Carmizyno i na całej połowie wsi Goryay p. pozn. zap. 500 grz. pos. i t. w. żonie swej GD. Ofce.*

³⁹ *Acta expeditionum bellicalium*, nr 691: *Ofka Pszarszka.*

⁴⁰ Por. przyp. 11.

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 316: *Stanislaus orchowsky h[er]r[e]s de Ludzisko [...] medietate ville sue h[er]editat[em] ludzysko dicte in wladislavien[si] et in Randczyno ^{toia} kczynensi districtibus [...] p[ie]chna consorta sue donavit.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

¹ Por. A.VI.1., s. 193-194.

² AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 39v: *Stanislaue[m] et familiaru[m] suu[m] de orchowo.*

³ Tamże, Nakło Z. 1, k.4: *Stanislao orchowsky de Schelasne.*

⁴ Tamże, Gniezno Gr. 2, k. 7: *stanisaum de ludziczsko.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 292: *Johannes de orchowo totas villas h[er]ediatrias v[ul]g[ari]t[er] Zelassnye in districtu Naklen[si] Ranczino in kcznien[si] Dankowo in Gnezn[ensi] et medietatem lludziczsko in wlad[islaviensi] districtibus [...] division[em] Nob[i]li Stanislao de orchowo frat[er]i g[er]mano suo.*

¹¹ Tamże.

Żelazno¹², Dankowo¹³, Ludziska¹⁴, Orchowiec¹⁵, Wolę Orchowską¹⁶ oraz Myślątkowo¹⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Stanisławem z bratem Janem w 1438 r. wdał się w spór z tenutariuszami Powidza¹⁸. Kilka lat później, w 1446 r., Jan przekazał bratu Żelazno, Rąbczyn, Dankowo i połowę Ludzisk, w zamian za Orchowo, Orchowiec, Wolę Orchowską, Myślątkowo oraz prawo patronatu w Orchowiu¹⁹. W tym samym roku bracia potwierdzili fundację kościoła parafialnego w Orchowiu²⁰. Stanisław miał także wyposażyć Katarzynę, w razie jej pójścia za mąż, a Barbarze zapłacić 12 grzywien. Gdyby jednak pierwsza siostra nie doczekała się dzieci, wówczas jej posag wróci do Stanisława i jego potomków²¹. Także w tym roku Stanisław zapisał swej żonie Piechnie 400 grzywien posagu i tyle samo wiana na połowie Ludziska i Rąbczyna²². W 1450 r. wdał się w spór z Michałem z Blizna²³. Rok później wystąpił przy procesie Janusza i Andrzeja z Budziślawia²⁴, a w 1452 r., asystował młodocianemu Hektorowi²⁵. W następnym roku wyznaczono mu termin sądowy w sprawie z braćmi Janem i Piotrem z Grylewa²⁶. W 1462 r. pogodził się z bratankiem za pomocą arbitrów²⁷, a także toczył proces z wójtem w Nowem²⁸ i brał udział w latach grodzkich w Kcyni²⁹.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże, Gr. 2, s. 292: *Stanislaum de orchowo totam oppid[um] hereditarias suas v[ul]g[ari]t[er] orchowyecz wołya et mislathkowo [...] Jo[han]ni de orchowo f[rat]ri g[er]mano suo [...] division[em]*.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże, Gniezno Z. 5, k. 39v: *Joha[n]nem Stanislaum et familiarum suum de orchowo*.

¹⁹ Por. przyp. 10.

²⁰ Por. B.38.II.7., przyp. 29.

²¹ Por. przyp. 1.

²² Por. przyp. 9.

²³ AP Poznań, Nakło Z. 1, k. 4: *Stanislao orchowsky de Schelasne*; tamże, k. 4: *Stanislao orchowsky de Schelasne*; tamże, k. 4: *Stanislao orchowsky de Schelasne*.

²⁴ Tamże, Gniezno Gr. 1, k. 167: *Stanisla[us] orchowsky*; tamże, k. 219-219v: *Joh[an]nem orchowsky bone me[m]orie [...] Stanislaus orchowsky*.

²⁵ Tamże, Poznań Z. 17, k. 17: *hector filius bone me[m]orie nobiles Johannes orchowsky cum Stanislaum orchowsky patruo suo germano*.

²⁶ Tamże, Nakło Z. 1, k. 6v: *Stanislao orchowsky de Schelasne*; tamże, k. 6v: *Stanislao orchowsky de Schelasne*; tamże, k. 7: *Stanislao orchowsky de Schelasne*; tamże, k. 7v: *Stanislao orchowsky de Schelasne*.

²⁷ Tamże, Gniezno Gr. 2, k. 7: *stanislaum de ludziczsko et hector orchowsky*.

²⁸ Tamże, Kcynia Z. 3, k. 22: *Stanislaus de orchowo*.

²⁹ Tamże, Gr. 4, s. 48: *Stanislaus orchowski*.

B.39.II.1. Agnieszka z Wilkowyi, ż. Mikołaja z Pierwoszewa

Córka Jana z Wilkowyi i jego żony Anny z Łoskunia¹. Pisała się z Wilkowyi² i Pierwoszewa³. Miała siostry Barbarę⁴ i Katarzynę⁵. Wyszła za mąż za Mikołaja z Pierwoszewa⁶. Posiadała Wilkowyję⁷, Pierwoszewo⁸, Komorowo⁹, Łoskuń¹⁰, Uścikowo¹¹ i Nową Wieś¹².

W 1486 r. zrezygnowały z siostrami z części Komorowa na rzecz Jadwigi Strzeszewskiej¹³. W następnym roku podzieliły się Wilkowyją¹⁴, a dwa lata później została uposażona przez męża w 200 grzywien posagu i wiana na części Pierwoszewa¹⁵. Wtedy też zrezygnowała z części matczynej Łoskunia na rzecz Mikołaja Krzyszkowskiego¹⁶. Zaś w 1491 r. skwitowała Mikołaja Budziejewskiego¹⁷. W 1500 r. kupiła od Doroty Łoskuńskiej część jej dziedzictwa za 12 grzywien¹⁸, a w 1512 r. skwitowała dziedziców Ćmachowa z posagu i wiana oprawionych

¹ TDRReg, *Gniezno, Cz. 2*, nr 2323 (regist): *N. N. Katarzyna, ż. Mikoł. Kosznowskiego, Barb. ż. Stan. Worowskiego, Agnieszka, ż. Mik. Pierwoszewskiego, siostry rodz. pw. Jadwidze, ż. Mikołaja Strzeszewskiego w spr. rezygn.. części w Komorowie, ojcu ich ol. Janowi Wilkowskiemu.*

² Tamże, nr 2366 (regist): *NN. Jadwiga Strzeszewska, z I i Kat. Kosznowska, Barbara Worowska, i Agnieszka Pierwoszewska, dziedziczki Wilkowyi, siostry rodzone z II, mają dzielić dd. Wilkowyję.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Gr. 10, k. 98v: *Agnes co[n]sors Nob[i]lis Nicolai pyrwoschewsky heres in Loskun.*

¹¹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XVI wiek*, nr 3716 (regist): *N. Mikołaj z Pirwoszewa 1 1/2 lana roli pustej we wsi król. Nowawieś i 2 lany roli pus. wsi król. Uścikowo p. pozn. za 60 grz. ż. swej Agnieszcze, c. Jana Wilkowskiego wyd.; MRPS, P. IV/2, nr 11859 (regist): *Nicolao Pyrwoschewski super medietate quartae partis villae Vsczykow et sorte 4 manorum in villa Nowawyesz, ad oppidum Obornyky spectantium, 60 mr. dotis e dotalitii nob. Agneti consorti ipsius reformare.**

¹² Tamże.

¹³ Por. przyp. 1.

¹⁴ Por. przyp. 2.

¹⁵ AP Poznań, Poznań Gr. 10, k. 98v: *Nicolaus pyrwoschewsky [...] medi[ieta]te sort[em] sue ville pyrwoschewo [...] dotalicy [...] agneti co[n]sorti sue le[git]time dotalinauit.*

¹⁶ Por. przyp. 10; AP Poznań, Poznań Gr. 59 k. 55v: *Nicola[us] pyrwoszewsky [...] fideiubet pro Nob[i]li Agnete Consorte sua legitima [...] totam sortem he[re]ditatem in villa Loskoni.*

¹⁷ TDRReg, *Gniezno, Cz. 2*, nr 246 (regist): *N. A, ż. Mikoł. Pirwoszewskiego, kwit. Mikołaja Budziejewskiego.*

¹⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 12, k. 100-100v: *Loskuni [...] agnethy consorti Nob[i]lis Nicolay pyrwoschewsky vendidit.*

na Pierwoszewie¹⁹. W 1515 r. sprzedała Wilkowyję Wincentemu Jemieleńskiemu²⁰, a mąż uposażył ją w części Nowej Wsi i Uścikowa²¹.

B.39.II.2. Andrzej z Kłodziska

Syn Sławęty z Kłodziska i jego żony Anny¹. Pisał się z Kłodziska². Miał braci Jana z Kłodziska³ i Mikołaja z Kłodziska⁴ oraz siostrę Małgorzatę z Kłodziska⁵. Miał syna Mikołaja Andrzejowica z Kłodziska⁶. Posiadał Kłodzisko⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Jedyny raz w źródłach pojawił się w 1407 r., gdy przełożył Sławęcie i Janowi termin rozprawy z Wierzbietą z Rozbitka⁸.

B.39.II.3. Anna, ż. Sławęty z Kłodziska

Nie jest znane pochodzenie Anny. Wyszła za mąż za Sławęte z Kłodziska¹. Posiadała Biezdrowo².

¹⁹ TDRReg, *Poznań, Inskrypcje, XVI wiek, Cz. 1*, nr 1330 (regist): *N. Agnieszka, ż. Mikołaja Pirwoszewskiego, w tow. ks. Winc. Jemieleńskiego plebana pobiedziskiego stryja i Mikoł. Wojnowskiego wuja, kwituje Beatę, Piotra i Wojciecha, matkę z synami z Czmachowa, z posagu i wiana które miała na poł. części wsi Pirwoszewo opraw.*

²⁰ Tamże, *Rezygnacje, XVI wiek*, nr 3647 (regist): *N. Jadwiga Strzezewska, wd. po Mikoł. Strz., Katarzyna Roznowska, wd. po ol. Mikoł. R., Barbara Golambowska, ż. Jana Shułynskiego, Agn. Pirwoszewska, ż. Mikołaja Pirwoszewskiego, ze stryjami i wujami swymi: Maciejem Jemieleńskim stryjem, Wojc. Wojnowskim wujem, siostry rodz. niedzielne, dziedziczki de Wilkowyje, całą tę wieś niedz. ojcz. w p. gn. za 60 grz. X. Winc. Jemieleńskiemu pleb. w Pobiedziskach sprzed.*

²¹ Por. przyp. 11.

¹ Andrzej z Kłodziska w źródłach wystąpił jedynie raz, gdy przełożył Sławęcie i Janowi termin rozprawy z Wierzbietą z Rozbitka (AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 29v: *Andreas de Clodzeysko nom[i]ne Slawanthe et Joh[ann]es de ibidem*). Jednak w 1420 r. po śmierci Mikołaja z Kłodziska, plebana w Wojniczcu, Hektor z Koziemina, toczył proces z dziedzicami Kłodziska o 11 grzywien. Wśród nich wystąpili: Mikołaj i jego bracia stryjeczni: kolejny Mikołaj i Wincenty, którzy byli bratankami zmarłego plebana (AA Poznań, ACC, ks. 4, k. 170v: *Nicolaus de Clodzesco suo et Nicolai fr[at]rib[us] suo patruelis i[n] ibid[em] de Clodzesco et vince[n]cy ibid[em] in Clodzesco [...] obligat[us] [...] hectori p[re]p[os]ito Gluschinen[si] et Can[oni]co poznaniens[is] [...] bone me[m]orie [...] Nicolao pl[e]banus in voynicz ip[s]or[um] patruo*). Andrzej przeto mógł być zarówno ojcem Wincentego i jego braci, jak i samego Mikołaja. W niniejszej pracy uznałem go jednak za ojca samego Mikołaja, gdyż tak jak ojciec wystąpił w źródłach tylko raz, gdy procesował się o spuściznę po stryju. Jest to zatem aprioryczne założenie, ale nie sposób inaczej rozdzielić bratanków plebana Mikołaja.

² Tamże.

³ KZP, nr 1914: *Johannes nomine sui patris Slawanthe*.

⁴ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 180-180v: *Nicolao de wroblewo Slawencicz*.

⁵ Rafał i Mikołaj z Kłodziska poświadczyli, że Małgorzata Wilczkowa została splacona przez brata (WRS, T. I, nr 1076: *Rachwal et Nicolaus de Clodzeysko ducunt testes erga Margaretham Wilczkowa de ibidem [...] Ize Machnie Wilczkowej brat jej zapłacił posag*). Ze względów chronologicznych, należy ją uznać za siostrę Mikołaja, a zatem za siostrę Andrzeja.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 75v: *anna[m] relicta[m] olim slawanthe de kłodzeysko*.

² Tamże, Z. 3, k. 165: *d[omi]nam Slawanczina et mrokotham de Wroblewo [...] p[ro] medio he[re]diat[at]em Beszdrowo*.

Pierwszy raz w źródłach pojawiła się w 1412 r., gdy toczyła spór z Wichną z Biezdrowa o połowę Biezdrowa³. Zaś 15 lat później toczyła spór z Janem Łukowskim⁴.

B.39.II.4. Barbara z Łopuchowa

Córka Mrocza z Łopuchowa i Dobrochny z Grodzisk¹. Pisała się z Łopuchowa², Posadowa³ i Trziela⁴. Miała siostrę Dobrochnę⁵ oraz brata Gerwarda⁶. Wyszła za mąż za Piotra z Bnina⁷. Posiadała Łopuchowo⁸, Posadowo⁹, Trziel¹⁰, Rybojady¹¹, Siercz¹², Jabłonka¹³, Tuczepy¹⁴, Pleszew¹⁵, Suchorzewo¹⁶, Pietrzewo¹⁷, Opiszewo¹⁸, Baranowo¹⁹, Strzedzewo²⁰ i Lasowo²¹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1432 r., gdy wspólnie z siostrą toczyła spory: z Małgorzatą z Rosnowa²²; z Janem z Chrapłewa o zbroję wartą 20 grzywien²³; z Tomaszem z Gądek²⁴ oraz z Maciejem z Trziela²⁵. Za siostry, w tym ostatnim sporze poręczył Andrzej ze

³ Tamże.

⁴ Por. przyp. 1.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 220: *Barbaram Dobroszkam ex una filiabus olim Strenui mroczkonis de llopuchowo*.

² Tamże, Z. 11, k. 120v: *Barb[ar]am de lopuchowo*.

³ Tamże, k. 95v: *[bar]baram ac dobrochnam de poschado[wo]*.

⁴ Tamże, Z. 12, k. 254: *Barbaram et dobroscham filias olim do[omi]nii mroczconis de lopuchowo de Trziel*.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 169: *Gerwardus de lopuchowo filius olim Streuni mroczkonis de lopuchowo*; Jako syn Mrocza, Gerward musi zostać uznany bratem Barbary.

⁷ WRS, T. I, nr 1638: *Barbaram domini Petri Bninsky consortem de Lopuchowo*.

⁸ AP Poznań, Poznań, Z. 14, k. 190v-191: *dobrochnam mroczconis filia olim de lopuchowo*.

⁹ Tamże, Z. 11, k. 95v: *[bar]baram ac dobrochnam de poschado[wo]*.

¹⁰ Tamże, Z. 12, k. 254: *Barbaram et dobroscham filias olim do[omi]nii mroczconis de lopuchowo de Trziel*.

¹¹ Tamże, k. 111v: *Barbaram et dobroschkam lopuchowskye h[er]edes de Trzcel Riboyade Szircze Jablonka Tauzczamp*.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże, Kalisz. 7, k. 93-93v: *katherina[m] Gandkowska dobroszka[m] et Barba[r]am lopuchowskye de med[ietat]i[b]us pleschewo Suchorzewo pyetarzewo orpyschewo Ba[ra]nowo Strzedzewo et laszowo*.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże, Poznań Z. 11, k. 95v: *[bar]baram ac dobrochnam de poschado[wo]*.

²³ Tamże, k. 144: *Barbaram, et dobroscham filias olim mroczconis de lopuchowo*.

²⁴ Tamże, k. 120v: *Thomek de Gandky et Generosam congnam Barb[ar]am de lopuchowo*; proces ten toczył się przez kolejne lata (tamże, Z. 12, 47v: *Thomkonis de Ganthky et Generosam Barbaram congnam de lopuchowo*; tamże, k. 73: *barbaram de lopuchowo*; tamże, 91v: *Tomkonecz de Starolanka et Gene[r]osam Barb[ar]am domicella[m] de lopuchowo*; tamże, k. 152: *Barbaram et dobroskam de lopuchowo*; tamże, k. 182v: *Barbaram et Dobrochnam*; tamże, Z. 14, k. 27: *barbaram et dobroscam he[re]des de lopuchowo*).

²⁵ Tamże, Z. 12, k. 14: *Barbaram et dobroschkam de lopuchowo*; w 1433 r. zostały pozwane z powodu sum, jakie są winne Maciejowi Trzielskiemu, swojemu wujowi (tamże, k. 91: *familiare slomowsky pro Barb[ar]a et dobroszkam*), a od 1434 r. o spadek po Macieju (tamże, k. 111v: *barbaram et dobrochnam lopuchowskye*; tamże, k. 116v: *barbaram et dobrochnam llopuchowskie*; tamże, k. 117: *barbaram et dobrochnam de llopuchowo*; tamże, k. 117v-118: *olym dobroszcze nepotes suo[rum]*; tamże, k. 123v: *barbaram et dobroszkam de llopuchowo*; tamże,

Słomowa²⁶. Ten właśnie jako ich opiekun procesował się z Niemierzą z Lubosza, Dzierławem z Orzeszkowa, Marcinem Jarogniewskim, Sędziwojem z Grzebieniska i Janem Pniewskim²⁷ oraz miał zapłacić jedną grzywnę mieszczanom z Lwówka Wawrzyńcowi i Janowi 6 grzywien bez wiardunku oraz Wojciechowi kowalowi²⁸. Same zaś miały wyznaczony termin sądowy z Małgorzatą z Sędzina²⁹. Dnia 18 czerwca 1438 r. otrzymała dyspensę papieską na małżeństwo z Piotrem z Bnina³⁰. W 1444 r. bracia Mikołaj, Wincenty, Imbir, Abraham, Jan i Sędziwój dowodzili w sądzie, że babka Barbary, Małgorzata, ani jej matka, Dobroszka, nie wniosły z Łopuchowa do Kowalewa 50 grzywien³¹.

B.39.II.5. Barbara, ż Piotra z Kwilcza

Nie jest znane pochodzenie Barbary. Wyszła za mąż za Piotra z Kwilcza¹. Posiadała Herstop².

W 1469 r. mąż zapisał jej posąg i wiano na połowie Herstopu, który kupił od Andrzeja i Marcina, tamtejszych dziedziców³.

k. 129v: *Barbaram et Dobroszkam de llopuchowo*; tamże, k. 186v: *dobrochna et Barbara filie olim mroczkonis de lopuchowo*; tamże, k. 213: *barbaram et dobroszka de llopuchowo*; tamże, k. 228: *Barbaram et Dobroszkam filias mroczkonis de llopuchowo*; tamże, k. 253: *barbara et dobroszka filie olim mroczkonis de lopuchowo*; tamże, k. 254: *Barbaram et dobroscham filias olim do[omi]nii mroczkonis de lopuchowo de Trziel*; tamże, Kalisz Z. 7, k. 14: *dobroszkam et Barba[r]am de lopuchowo*; tamże, k. 93-93v: *katherina[m] Gandkowska dobroszka[m] et Barba[r]am lopuchowskye*; tamże, k. 114: *katherina[m] Gandkowska dobroszka[m] et Barba[r]am lopuchowskye*; tamże, k. 260v: *dobroskam de lapuchowo Barab[r]am ibid[em] de lapuchowo*; tamże, k. 261v: *dobroszkam de lapuchowo Ba[r]ba[ra] ibid[em] de lapuchowo*; tamże, Z. 17, k. 90v: *Barb[ar]am lopuchowska et dobroszka de ibid[em]*).

²⁶ Tamże, Z. 11, k. 142: *dobrochna cu[m] sua suorum filiabus olim d[omi]ni mroczkonis de lopuchowo*.

²⁷ Tamże, Poznań Z. 12, k. 127-127v: *andrea[s] de Schlomowo tamq[uam] tutorem et Generosus Barbaram et Dobroszkam*.

²⁸ Tamże, k. 119v: *andreas de Schlomowo tamqua[m] tutor al[ia]s Opyekun Barbare et dobrochne de llopuchowo*.

²⁹ Tamże, k. 166v: *Andreas Schlomowsky p[ro] Barb[ar]a et Doborszka*; tamże, k. 212v-213: *barbaram et dobroszka de llopuchowo*; k. 220: *Barbaram Dobroszkam ex una filiabus olim Strenui mroczkonis de llopuchowo*.

³⁰ BP, T. V, nr 832 (regest): *Petrus de Bnin et Barbara Mroczkonis de Lopuchowo*.

³¹ WRS, T. I, nr 1638: *Barbaram domini Petri Bninsky consortem de Lopuchowo*; AP Poznań, Poznań Z. 15, k. 4: *barbaram [con]sorta[m] no[bilis] petri Bnysky*; tamże, k. 16: *barbaram c[on]sorti magnifici d[omi]ni petri de Bnyn c[on]sorti [...] de lopuchowo [...] dobrochnam c[on]sortam nobilis petri nydomski*; proces ten ciągnął się do 1447 r. (tamże, Z. 16, k. 79v: *petrus Bnysky subdapifer Kalisnen[si] pro uxore sua legitima[m] no[mi]n[a] Barb[ar]am cu[m] [...] petrus nydomsky p[ro] uxori sua legitima[m] di[c]ta dobrochnam*).

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 33: *petrus Czwileczsky [...] he[re]diate ville et medie[ta]te [...] ville herssthop [...] obligatum a nobilib[us] martino et andrea [...] dot[is] et [...] dotalicii nobili [...] Barbare [...] [con]sorte sue dedit*.

² Tamże.

³ Tamże.

B.39.II.6. Dobrochna z Łopuchowa

Córka Mroczka z Łopuchowa i Dobrochny z Grodzisk¹. Pisała się z Łopuchowa², Posadowa³ i Trzciała⁴. Miała siostrę Barbarę z Łopuchowa⁵ oraz brata Gerwarda z Łopuchowa⁶. Wyszła za mąż za Piotra z Nydomia⁷. Posiadała Łopuchowo⁸, Posadowo⁹, Trzciel¹⁰, Rybojady¹¹, Siercz¹², Jabłonka¹³, Tuczępy¹⁴, Pleszew¹⁵, Suchorzewo¹⁶, Pietrzewo¹⁷, Opiszewo¹⁸, Baranowo¹⁹, Strzedzewo²⁰ i Lasowo²¹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1432 r., gdy wspólnie z siostrą toczyła spory: z Małgorzatą z Rosnowa²²; z Janem z Chraplewa o zbroję wartą 20 grzywien²³; z Tomaszem z Gądek²⁴ oraz z Maciejem z Trzciała²⁵. Za siostry, w tym ostatnim sporze poręczył Andrzej ze Słomowa²⁶. Ten właśnie jako ich opiekun procesował się z Niemierzą z Lubosza, Dzierławem z Orzeszkowa, Marcinem Jarogniewskim, Sędziwojem z Grzebieniska i Janem Pniewskim²⁷ oraz miał zapłacić jedną grzywnę mieszczanom z Lwówka Wawrzyńcowi i Janowi 6 grzywien bez wiardunku oraz Wojciechowi kowalowi²⁸. Same zaś miały wyznaczony termin sądowy z Małgorzatą z Sędzina²⁹. W 1444 r. bracia Mikołaj, Wincenty, Imbir, Abraham, Jan i Sędziwój dowodzili w sądzie, że babka Barbary, Małgorzata, ani jej matka, Dobroszka, nie wniosły

¹ AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 220: *Barbaram Dobroszkam ex una filiabus olim Strenui mroczkonis de llopuchowo.*

² Tamże, Z. 14, k. 190v-191: *dobrochnam mroczconis filia olim de lopuchowo.*

³ Tamże, Z. 11, k. 95v: *[bar]baram ac dobrochnam de poschado[wo].*

⁴ Tamże, Z. 12, k. 254: *Barbaram et dobroscham filias olim do[omi]nii mroczconis de lopuchowo de Trzciel.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 169: *Gerwardus de lopuhowo filius olim Streuni mroczkonis de lopuchowo*; Jako syn Mroczka, Gerward musi zostać uznany bratem Dobrochny.

⁷ Tamże, Z. 15, k. 16: *barbaram c[on]sorti magnifici d[omi]ni petri de Bnyn c[on]sorti [...] de lopuchowo [...] dobrohnam c[on]sortam nobilis petri nydomski.*

⁸ Tamże, Z. 14, k. 190v-191: *dobrochnam mroczconis filia olim de lopuchowo.*

⁹ Tamże, Z. 11, k. 95v: *[bar]baram ac dobrochnam de poschado[wo].*

¹⁰ Tamże, Z. 12, k. 254: *Barbaram et dobroscham filias olim do[omi]nii mroczconis de lopuchowo de Trzciel.*

¹¹ Tamże, k. 111v: *Barbaram et dobroschkam lopuchowskye h[er]edes de Trzcel Riboyade Szircze Jablonka Tauzczamp.*

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. B.39.II.4. przyp. 15.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże, przyp. 22.

²³ Tamże, przyp. 23.

²⁴ Tamże, przyp. 24.

²⁵ Tamże, przyp. 25.

²⁶ Tamże, przyp. 26.

²⁷ Tamże, przyp. 27.

²⁸ Tamże, przyp. 28.

²⁹ Tamże, przyp. 29.

z Łopuchowa do Kowalewa 50 grzywien³⁰. Zaś w 1446 kupili oni od Dobroszki Posadowo za 80 grzywien, po czym odsprzedali ją Piotrowi z Nydomia z prawem wykupu za 350 grzywien³¹.

B.39.II.7. Dobroszka, ż. Mrocza z Łopuchowa

Córka Świętosława z Szubina i Wichny z Grodzisk¹. Miała braci Borka z Szubina² i Macieja z Trzciela³ oraz siostry Burnetę⁴ i Filkę z Ruśca⁵. Wyszła za mąż za Mrocza z Łopuchowa⁶, z którym miała syna Gerwarda z Łopuchowa⁷ oraz córki Barbarę⁸ i Dobrochnę⁹. Posiadała Grodzisk¹⁰, Chrostowo¹¹, Zdrój¹², Kobylniki¹³, Wyczółkowo¹⁴, Kąkolewo¹⁵, Rychwo¹⁶ i Bukowiec¹⁷, Srocko¹⁸, Krzan¹⁹ i Kurowo²⁰.

W 1415 r. Przybysław z Gryżyna odstąpił Dobroszce, żonie Mrocza z Łopuchowa prawo do Grodziska, w zamian za Srocko Wielkie, Krzan i Kurowo²¹.

³⁰ Tamże, przyp. 30.

³¹ AP Poznań, Poznań Gr. 2, k. 147v: *petrus de Niidom cum dobroslawa*; tamże, k. 149: *petro in nidom [...] et [...] uxore*.

¹ Wichna była żoną Świętosława z Szubina (KZP, nr 189: *Wychnam uxorem domini Swanthoslai Kalisiensis*). Ich dziećmi byli na pewno Borek i Maciej (*Wybór zapisek sądowych grodzkich*, nr 1191: *Vichna relicta olim Swanthoslai castellani Kalisiensis cum Borcone et Mathia filijs suis de Grodzisco*). Po śmierci Macieja z Trzciela, jego siostry Burneta i Filka oraz córki Dobroszki, jego siostrzenice (AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 175v: *Burnetham relicta[m] olym Stre[n]nui Janowsky et ffilkam Sorores pie memorie d[omi]n[um] Mathie Trczelsky et pue[r]os olym Dobroszcze nepotes*), wystąpiły z pretensjami do dziedzictwa po nim, dzięki czemu mamy pełny obraz kręgu rodzinnego Dobroszki.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Kościan Z. 4, k. 179: *dobroszka co[n]thoralis d[omi]ni mroczkonis lopuchowski*.

⁷ Tamże, Poznań Z. 10, k. 169: *Gerwardus de lopuhowo filius olim Streuni mroczkonis de lopuchowo*.

⁸ Tamże, Z. 12, k. 186v: *dobrochna et Barbara filie olim mroczkonis de lopuchowo*.

⁹ Tamże, k. 186v: *dobrochna et Barbara filie olim mroczkonis de lopuchowo*.

¹⁰ Tamże, Kościan Z. 4, k. 181: *dobroszka co[n]thoralis d[omi]ni mroczconis [...] Grodzisko opid[um] villas Chrostowo Wsdroy Cobilniky Wyczelkowo Kankolewo, Rychwo et Bucowecz*.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże k. 181: *Srocisko Crzon et Curowo resignatiore [...] dobroszkam conthoralem nobilis mroczconis lopuchowski*.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Por. przyp. 6, 10 i 18.

B.39.II.8. Dorota, c. Żegoty z Łopuchowa

Córka Żegoty z Łopuchowa i jego żony Małgorzaty¹. Miała siostrę Katarzynę z Łopuchowa² oraz braci Mrocza z Łopuchowa³, Niemierzę z Bliżyc⁴ i Mikołaja z Mieczownicy⁵.

W źródłach wystąpiła tylko raz, w 1408 r., gdy toczyła spór z Katarzyną Pietraszową⁶.

B.39.II.9. Dorota z Oporowa, ż. Wojciecha z Pierwoszewa

Córka Mikołaja z Oporowa i jego żony Elżbiety¹. Pisała się z Oporowa². Miała siostrę Katarzynę³. Wyszła za mąż za Jana Gajewskiego⁴ i Wojciecha z Pierwoszewa⁵. Z drugiego małżeństwa miała syna Feliksa⁶ i córkę Małgorzatę⁷. Posiadała Oporowo⁸.

W 1471 r. matka zapisała jej i siostrze 3 część jej posagu na Oporowie⁹. W 1487 r. kupiła część Oporowa za 200 grzywien¹⁰, zaś w 1494 r. zapisała 26 grzywien swym córkom¹¹.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Slomowo c[on]t[r]a suam l[itte]ram donac[i]onis i[n] p[ro] h[abe]t sup[er] Slomowo erga Nicolau[m] dorotheram katherinam pueris zegothe*; tamże, k. 57v: *petro andree filiis et filias petri olim Slomowski erga nicolau[m] dorotheam et katherina[m]*.

² Tamże.

³ Tamże, Z. 6, k. 114v-115: *nemerza blisczsky, et mroczo lopuchowsky [...] margaretethe ip[s]or[um] matre*.

⁴ Tamże.

⁵ Por. B.39.I., przyp. 5.

⁶ Por. przyp. 1.

¹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Cz. 1, nr 5173 (regist): NG. Elżbieta ż. N. Mikoł. Oporowskiego 3-q część posagu, tj. 3-q część 50 grz. na wsi Oporowo p. pozn., daje córkom swym Katarzynie i Dorocie*.

² Tamże, nr 6265 (regist): *N. Katarzyna Oporowska ż. Andrzeja Czyrnyewskiego, część ojczystą w Oporowie p. pozn. za 200 grz. siostrze swej rodz. N. Dorocie Oporowskiej, żonie N. Jana Gayewskiego sprzedaje*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ TDRReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek, nr 9796 (regist): N. Dorota Oporowska, ż. Wojc. Pirwoszewskiego, na 3-ej części wsi Oporowo p. pozn. zap. 26 zł. w. NN. Katarzynie, Elżbiecie, Annie, Barbarze, córkom swym po swej*.

⁶ TDRReg, *Poznań, Inskrypcje, XVI wiek, Cz. 1, nr 551 (regist): N. Feliks Oporowski, syn ol. Wojciecha O., ze stryjami i wujami swymi, kwit. Szymona Rogaczewskiego z 10 grz. [...] Mikołaja Pierwoszewski jego stryj rodz. i Dobrogost Dambrowski wuj ręcą za Feliksa, iż Dorocie Rogaczewskiej, macosze swej, z racji pos. i wiana rezygnuje połowę swych cz. po ojcu i matce we wsi Oporowo za 80 grz., tj. 40 grz. pos. i 40 wiana*.

⁷ Tamże, nr 1295 (regist): *N. Mikołaj Pirwoszewski ręczy Feliksowi i Małgorzacie, s. i c. ol. Wojciecha Oporowskiego*.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 5.

B.39.II.10. Dorota z Rogaczewa, ż. Wojciecha z Pierwoszewa

Córka Mikołaja z Rogaczewa i jego żony Małgorzaty¹². Pisała się z Rogaczewa¹³. Miała braci: Szymona¹⁴, Jerzego¹⁵ i Mikołaja¹⁶ oraz siostry: Jadwigę¹⁷ i Annę¹⁸. Wyszła za mąż za Wojciecha z Pierwoszewa¹⁹ i Macieja Wrozdka²⁰. Posiadała Oporowo²¹ i Rogaczewo²².

W 1506 r. została uposażona przez męża na połowie Oporowa²³, a w latach 1507-08 toczyła spór z pasierbem Feliksem²⁴. W 1512 r. została przezeń pozwana o jej oprawę²⁵, zaś pięć lat później była świadkiem skwitowania Szymona przez Annę²⁶.

B.39.II.11. Dorota ze Strzeżmina

Córka Jana z Kłodziska²⁷. Pisała się ze Strzeżmina²⁸. Miała braci: Rafała ze Strzeżmina²⁹, Mikołaja ze Strzeżmina³⁰ i Wincentego ze Strzeżmina³¹. Wyszła za mąż za niejakiego Grzegorza³². Posiadała Strzeżmino³³.

¹² Pasierb Doroty, Feliks, nazwał Szymona z Rogaczewa swoim stryjem (por. B.39.II.9., przyp. 10). Ten zaś, był synem Mikołaja Żydówki z Rogaczewa (TDRReg, *Kościan, Inskrypcje*, nr 4542 (regest): *Szymon, Jerzy i Mikołaj, bracia rodzeni [...] ss. Mikołaja Rogaczewskiego Żydówki*), a zatem i Dorota musiała być córką Mikołaja.

¹³ Tamże.

¹⁴ Por. przyp. 1.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ TDRReg, *Poznań, Inskrypcje, XVI wiek, Cz. 1*, nr 2055 (regest): *Panna Anna Rogaczewska w tow. brata rodz. Szymona R., kwituje Michała Prusińskiego wuja swego*.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże, nr 7315 (regest): *Wojc. Oporowski na 1/2 Oporowa [...] Dorocie Rogaczewskiej zap. 40 grz. pos. i t. w.*

²⁰ Tamże, nr 1363 (regest): *N. Dorota, wd. po ol. Wojciechu Oporowskim, obecnie ż. N. Macieja Wrodek, pozw. przez swego pasierba Feliksa O-go, celem podniesienia przez nią jej opr. i przyw. z Oporowa*.

²¹ Por. przyp. 8.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Por. przyp. 1; TDRReg, *Poznań, Inskrypcje, XVI wiek, Cz. 1*, nr 558 (regest): *N. Dorota, wd. po ol. Wojciechu Pirwoszewskim, dziedzicu w Oporowie, ręczy Feliksowi Oporowskiemu, iż skasuje swą oprawę 40 grz. i t. w. na Oporowie; tamże, nr 743 (regest): N. Dorota, wdowa po ol. Wojciechu Pirwoszewskim, kwituje Feliksa Oporowskiego z 40 grz. posagu, opraw. przez ol. Wojciecha Oporowskiego (!) męża jej na dd. Oporowo p. pozn.*

²⁵ Por. przyp. 9.

²⁶ Por. przyp. 6.

²⁷ Dorota była dowodnie siostrą Rafała ze Strzeżmina (WRS, T. I, nr 1509: *Rafael de Strzesmino [...] jakom nie miał tam nic w Strzeżminie <s> sio<s>trą moją Dorotką*), który miał stryja Mikołaja z Kłodziska (AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 82: *Nicolaus et Rachwal h[er]edes in kłodzysko [...] Nicolao patruis ip[s]or[um] pie memo[r]ie herede de ibid[em]*). Ten zaś był synem Sławęty z Kłodziska (AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 180-180v: *Nicolao de wroblewo Sławencicz*), podobnie jak Jan (KZP, nr 1914: *Johannes nomine sui patris Sławanthe*). W niniejszej pracy uznałem ich za dzieci Jana, a nie Andrzeja z Kłodziska (por. B.39.II.2., przyp. 1).

²⁸ WRS, T. I, nr 1330: *Doroteam de Stresmyno*.

²⁹ Por. przyp. 1.

³⁰ Tamże

³¹ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 102: *Raphaellem et Nicolaum Vincenciu[m] h[er]edes de wroblewo*.

³² S. Kozierowski, *Ród Bylinów*, s. 53; Odpowiedniej zapiski nie udało się odnaleźć P. Dembińskiemu (P. Dembiński, *Strzeżmino*, s. 716), podobnie jak i autorowi niniejszej pracy.

³³ Por. przyp. 2.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1428 r., gdy jej brat Rafał dowodził Janowi Jaroszewskiemu, że nie dzielił z nią swoich dóbr w Strzeżminie³⁴.

B.39.II.12. Elżbieta, ż. Wincentego z Kuślina

Córka Wawrzyńca z Niegolewa³⁵. Miała braci: Wojciecha³⁶, Jana³⁷ i Jerzego³⁸. Wyszła za mąż za Wincentego z Kuślina³⁹. Posiadała Grodziszczko⁴⁰ i Kuślin⁴¹.

W 1493 r. została uposażona przez męża⁴², podobnie jak i trzy lata później⁴³.

B.39.II.13. Febronia z Łęgu

Córka Hektora z Pierwoszewa¹. Pisała się z Łęgu². Posiadała braci Mrokotę z Brudzewa³, Hektora z Ćmachowa⁴, Gerwarda z Brudzewa⁵, Sławetę z Kłodziska⁶ i Janusza z Wróblewa⁷. Miała męża Piotra Laskę z Łęgu⁸, z którym miała synów Jana Laskę z Cienina⁹ i Piotra

³⁴ Por. przyp. 1 i 2.

³⁵ TDRReg, Poznań, Ziemskie, XV wiek, nr 9345 (regist): *N. Wincenty Kuszliński ol. de Strzeszminio [...] we wsi Kuszlińko p. kość. zap. 100 kop pos. i t. w. żonie swej N. Elżbiecie, c. ol. Wawrzyńca Niegolewskiego*

³⁶ Tamże, Rezygnacje, XV wiek, Cz. 1, nr 1989 (regist): *N. Wojciech, Jan i Jerzy, bicia rodzeni, niedzielni, dziedzice w Nyegolyewo cale cz-i dziedz. we wsi Grodzyszczko w p. pozn. N. Wincentemu Cuszlynskiemu ol. de Strzeszminio sprzed. na wyd. za 100 kop gr. w posagu za siostrą ich rodzoną Elżbietą, żoną tegoż Wincentego.*

³⁷ Tamże.

³⁸ Tamże.

³⁹ Tamże.

⁴⁰ Tamże.

⁴¹ Tamże, nr 2802 (regist): *N. Winc. Cuśliński na 1/2 części dziedz. w Cuszlińko p. kość. zap. 100 kop, pos. i t. w. żonie Elżbiecie.*

⁴² Tamże, nr 1990 (regist): *N. Wincenty Cuszlyński ol. de Strzeszminio na 1/2 cz-i należ. z działów z br. Maciejem we wsi Cuszlyno w p. kość. zap. 100 kop gr. pos. i t. w. Elżbiecie żonie swej, c. o. Wawrzyńca Niegolewskiego; tamże, Ziemskie, XV wiek, nr 9344 (regist): *NN. Wojciech, Jan i Jerzy, bracia rodzeni niedzielni, dziedzice de Niegolewo, cale części dziedziczne we wsi Grodziszczko w pow. pozn. w 100 kopach N. Wincentemu Kuszlińskiemu ol. de Strzeszminio sprzedają na wyderk. w posagu za siostrą rodzoną Elżbietą, a żoną Wincentego; por. przyp. 1-2.**

⁴³ Por. przyp. 7.

¹ Por. A.V.4., s. 184-185.

² Lekszycki, Bd. II, nr 717: *Phebroniam de Log.*

³ KZK, nr 1392: *Phebronia consors Petri Laska de Log iusto et vero iudicio evasit Mroczkonem fratrem suum de Brudzewo et alias Wroblewo.*

⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 44v: *mrokotha et eius fr[at]ri[b]us Jactor[is].*

⁵ Tamże, k. 35v: *mrokotha de Brudzewo [...] Jervardu[m] fr[at]rem suu[m].*

⁶ Tamże, k. 156v: *[Jac]tor et Slawatha h[er]edes de [Brud]zewo [...] mrokotha [...] medietat[em] h[er]editat[em] in Janiszewo In krwane In Czaple et in Glowi et exposita que d[omi]n[u]s mrokotha exposuit et exp[er]end[er]it d[i]c[t]as h[er]editat[es] exem[er]e[n]do ip[s]i fr[at]res v[ul]galiter Jactor et slawatha.*

⁷ Lekszycki, Bd. I, nr 1866: *Slawanth de Klodzyszko mansit circa hereditates et molendium Klodzyszko et Smeszkowo, veluti sibi pater suus resignavit. Et ostendit tum literram [...] contra fratres germanos Gervartum, Jactor, Mrokotham et Janusz.*

⁸ KZK, nr 2131: *Domina Phebronia uxor Petrassii de Lang.*

⁹ WRS, T. IV, nr 336: *Johannem filium Petri Lasca.*

z Cienina¹⁰. Wyszła potem za mąż za Przedbora z Łęgu¹¹. Posiadała Łęg¹², Wróblewo¹³, Brudzewo¹⁴ i Żegocin¹⁵.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpiła w 13 lutego 1397 r., gdy procesowała się z Mikołajem z Brześcia¹⁶. Dziewiątego stycznia 1398 r. miała wyznaczony termin sądowy z Mikołajem, dziedzicem Grodzie¹⁷, a 10 września 1398 r., Maciej z Sierakowa zastąpił Piotra z Sierakowa w dotyczących ją sprawach¹⁸. Szóstego maja 1399 r. toczyła spór z Jarosławem z Gołaczowa o 60 grzywien¹⁹, podobnie jak w 1400 r. z Maćkiem Litwinem, mieszczaninem poznańskim²⁰. Następnie 24 lutego 1403 r. pojawiła się w sądzie z mężem, w sprawie młyna w Łądzie²¹, zaś 7 sierpnia zaświadczyła w sądzie, że wraz z mężem odbudowała młyn Janusza i zapłaciła mu zadośćuczynienie²². W październiku tego roku procesowała z Mrokotą z Brudzewa²³. Jeszcze w tym roku przyprowadziła do sądu świadków przeciwko Jarosławowi z Czoluchowa²⁴.

Dnia 24 kwietnia 1405 r. uzyskała za 100 grzywien część Brudzewa i Wróblewa od Mrokoty z Brudzewa jako macierzyznę²⁵, a 26 października 1406 r. toczyła spór z Przedwojem z Jedliczy o Żegocino²⁶. Z kolei 7 września 1407 r. Piotr Laska poręczył za żonę, w sprawie rozdzielenia Łęgu od Buszkowa i Wojtyszyna²⁷. Jeszcze w tym roku miała wyznaczony termin sądowy z Adamem Gowarzewskim o połowę Biedzrowa²⁸. Szóstego maja 1410 r. sędzia

¹⁰ KDW, T. VIII, nr 933: *Johannes et Petrus fratres germani de Czenyno*.

¹¹ WZSK, nr 475: *Phebroniam consortem Przedbory de Lang*.

¹² Por. przyp. 2.

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ KZK, nr 1995: *Phebronia Leszczina de Lang [...] pro hereditate Zegocino*.

¹⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 20v: *ffebrona[m] co[n]sors lescze*.

¹⁷ Tamże, k. 20: *ffebronia uxori lescze*.

¹⁸ Por. przyp. 2.

¹⁹ Lekszycki, Bd. II, nr 1232: *Leszczina [de] Lang*.

²⁰ KZP, nr 402: *dominam Zayanczek uxorem Alberti Luska*; wydawcy jednak uważali, że zamiast wyrazu *Luska*, w zapisce tej była *Laska* (por. przyp. a). Przydomku *Zajączek* używała *Febronia* (KZK, nr 1904: *Leszczina Zayonczech*), dlatego też imię *Wojciecha* zamiast *Piotra* należy tłumaczyć zwykłym błędem pisarza.

²¹ KZK, nr 876: *Petrassio dicto Laska et uxore ipsius in Ląg*.

²² Tamże, nr 1060: *Petrum Laska {et uxorem eius de Ląg}*.

²³ Tamże, nr 1177: *Phe[broni]a de Ląg*.

²⁴ WRS, T. VA, nr 141: *Laszka vel uxor ipsius Febronia de Lang*; AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 142: *uxor[is] petri laszca*.

²⁵ Por. przyp. 3.

²⁶ KZK, nr 1904: *Leszczina Zayonczech*; tamże, nr 1995: *Phebronia Leszczina de Lang*; tamże, nr 2131: *Domina Phebronia uxor Petrassii de Lang*.

²⁷ Tamże, nr 2251: *Petrus Laska de Lang fideiussit pro consorte sua*; tamże, nr 2326: *Petrus fideiussit pro consorte sua*.

²⁸ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 37v: *ffebronia lastina fecit acc[i]onem sup[er] adam de Gowarzewo p[ro] he[re]di[ta]e Besdrowsko*; WRS, T. I, nr 618: *domina Febronia Lastina*; proces ten ciągnął się jeszcze przez 2 lata (tamże, nr 874: *Febronia Laszczina*).

uchylił wyrok w sprawie jej dóbr matczynych i ojczystych²⁹, a w 1411 r. Jan Oracz Sadkowski wytoczył jej proces³⁰. Wspólnie z dziećmi miał rozprawę sądową z Paszkiem z Chrzastowa³¹, a sama już procesowała się: z Janem z Ostrowa³²; z Mikołajem Siczkiem, mieszczaninem kaliskim³³; z Żegotą i Mikoszem³⁴; z Mikołajem Roszustem³⁵; z Dobroszką³⁶ i jej mężem Jakuszem Fryczem³⁷; z Janem z Broniszewic³⁸ oraz z Wojciechem z Ostrowa³⁹.

W 1412 r. toczyła spory: z Prosną z Mośniny⁴⁰; z Małgorzatą z Wojtyszyna⁴¹; Otą z Prusinowa⁴²; z Janem Ramszem⁴³; ze swoim synem Janem⁴⁴ oraz z Janem z Goliny o lasy między Cieninem i Przemą⁴⁵. Zapłaciła w tym roku także siedem grzywien kary⁴⁶. W 1413 r. Małgorzata, żona Markusza z Grabowa ustanowiła pełnomocnika do sprawy z Febronią, w osobie Wierzbięty z Wojcic⁴⁷. W 1414 r. miała wyznaczone terminy sądowe z Małgorzatą z Baszewa⁴⁸; z Pietraszem z Szczyli o 27 grzywien półgroszy⁴⁹; z Gracjanem, radnym kaliskim⁵⁰ oraz z żydem Markelem⁵¹, a w procesie z Hanką, wdową po Mikołaju Brzeźna, Febronię

²⁹ WZSK, nr 35: *Phebronia relict olim Petri Lasca de Lang.*

³⁰ Tamże, nr 61: *Phebroniam relictam olim Laszce de Lang.*

³¹ Tamże, nr 136: *Phebronia relict olim Petri Lasca cum pueris suis.*

³² AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 24v: *phebronia[m] relit[am] laszcze*; tamże, k. 29v: *phebronia laszczina et pu[er]is suis*; tamże, k. 32: *phebornia et puer[is] suis [...] petrassius olim do[mi]nus laszca ma[r]itus eius.*

³³ Tamże, k. 25v: *phebronia de lang relict[am] laszcze et cu[m] pu[er]is suis*; tamże, k. 41: *phebronia[m] relict[am] olim laszcze de lang.*

³⁴ Tamże, k. 27: *phebronia relict[am] laszcze*; tamże, k. 40: *Phebornia relict[am] olim laszcze de lang.*

³⁵ Tamże, k. 27: *d[omi]na laszczina et pu[er]is suis.*

³⁶ Tamże, k. 27: *d[omi]na laszczina.*

³⁷ Tamże, k. 29: *phebronia relict[am] olim laszcz.*

³⁸ Tamże, k. 33v: *phebronia Relicta Laszcze et cu[m] pu[er]is su[is].*

³⁹ WZSK, nr 159: *pueros domine Lescine*; AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 28v: *leszczina et sui pueri.*

⁴⁰ WZSK, nr 349: *Phebronia de Lang*; tamże, nr 350: *Phebronia*; tamże, nr 362: *Phebronia Laszcze de Lang*; spór ten kontynuowany był również przez kolejne lata (AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 120v: *phebronia de lang*).

⁴¹ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 88: *phebronia consors Przedbor[r]y*; spór ten toczył się jeszcze kilka lat (WZSK, nr 403: *Phebroniam Leszczina de Lang*; tamże, nr 616: *Phebroniam consortem Przedbory de Lang*; AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 128v: *Phebronia Relict[am] olim petrassy laszcze de llang*; tamże, k. 148: *phebronia laszcze de lang*; tamże, k. 170v: *phebronia consors Przedbory de lang*; tamże, k. 174: *ffebronia[m] laszcze de lang*; tamże, k. 179v: *phebronia[m] consorte[m] przedbory de lang*; tamże, k. 188v: *phebronia de lang*; tamże, k. 195: *Phebronia Przedbo[r]y consors de lang*).

⁴² WZSK, nr 404: *Phebronia relict Petrassy de Lang.*

⁴³ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 120: *phebronia[m] consortm przedbory et Joh[an]nem filiu[s] de Czenino*; proces ten ciągnął się jeszcze przez rok (tamże, k. 125v: *phebro[n]ia consorte st[re]nui przedbory*).

⁴⁴ Tamże, k. 118v: *Stanislaus Scarssewsky [...] fideiusseru[n]t p[er] Joh[an]ne filio Petri Llaszka [...] d[omi]na phebronia int[er] d[ic]ti Joh[an]nis [...] et om[n]es alias pue[r]os filios et filias p[er] h[er]editatibus*; tamże, k. 118v: *Joh[an]nes de Cznino cu[m] f[rat]re et s[or]oribus cu[m] d[omi]na phebronia m[at]re ip[s]or[um].*

⁴⁵ WZSK, nr 358: *Phebronia relict Leszcze et suis pueris.*

⁴⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 88: *Phebronia consors Przedborii de przechodi.*

⁴⁷ WZSK, nr 475: *Phebroniam consortem Przedbory de Lang.*

⁴⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 140v: *phebronia de lang.*

⁴⁹ Tamże, k. 157v: *ffebronia de lang.*

⁵⁰ Tamże, k. 170: *phebronia laszcze de lang*; tamże, k. 172v: *ffebronia laszcze de lang.*

⁵¹ Tamże, k. 177v: *Phebronia Przedbo[r]y.*

reprezentował Stanisław ze Skarszewa⁵². Z kolei w 1415 r. żydówka Zelda pozwała ją do sądu o 3 grzywny⁵³. Przed swoją śmiercią procesowała się jeszcze z niejaką Małgorzatą⁵⁴.

B.39.II.14. Fema z Kwilcza, ż. Rafała ze Strzeżmina

Nie jest znane pochodzenie Femy. Pisała się z Kwilcza¹ Miał brata Dzierśława z Orzeszkowa². Wyszła za mąż za Rafała ze Strzeżmina³, z którym doczekała się synów: Stefana z Kwilcza⁴, Piotra z Kwilcza⁵, Mikołaja z Kwilcza⁶ oraz Jana z Kwilcza⁷. Posiadała Kwilcz⁸.

Pierwszy raz w źródłach wystąpiła w 1424 r., gdy miała wyznaczony termin sądowy z bratem Dzierśławem⁹. Pięć lat później toczyła spór się z Jakubem i Janem z Kruszczy¹⁰. W 1430 r. była reprezentowana przez męża w procesie z Piotrem z Wituchowa¹¹, podobnie jak w 1436 r. w sprawie z Niemierzą z Grodziska¹².

B.39.II.15. Gerward z Brudzewa

Syn Hektora z Pierwoszewa¹. Pisał się z Brudzewa² i Wróblewa³. Miał braci: Mrokotę z Brudzewa⁴, Hektora z Ćmachowa⁵, Sławetę z Kłodziska⁶, Janusza z Wróblewa⁷ oraz siostrę

⁵² Tamże, k. 151v: *phebronia consors przedobry cu[m] et pueri sui ac Skarszewskÿ p[ro]curator.*

⁵³ Tamże, k. 190v: *ffebroonia de lang;* poręczył za nią mąż Przedbór (tamże, k. 197: *preborius ut fideiussor d[omi]ne ffebronie consort[em] sue).*

⁵⁴ Tamże, Z. 14, k. 44v: *pheb[ronia relicta petri] lascze de llan[k].*

¹ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 7: *ffyemam de Quilcz c[on]sortem No[bi]l[is] Raphaelis.*

² Tamże, Z. 8, k. 18: *derslaus de orzeschkowo Burg[rabius] pozn[aniensis] [...] ffemam sororem suam g[er]mana.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ AP Poznań, Poznań Z. 15, k. 105: *petru[s] et Stephanu[s] fr[at]res g[er]manos i[n]divisos filios oli[m] No[bi]l[is] Raphaelis de Quilcze.*

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, k. 168: *petr[um] et Johan[n]e[m] fr[at]res indivisos de Quilcze.*

⁸ Por. przyp. 1.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Por. przyp. 1.

¹¹ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 27v: *Raphael p[ro] fyema uxo[r]e sua.*

¹² Tamże, Z. 13, k. 125v: *Thoma[m] et phema[m] de Quilcze ex una [...] et Raphael p[ro] phema.*

¹ Por. A.V.4., s. 184-185.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 48v: *Jervadus de Brudzewo.*

³ KZP, nr 562: *Gerardum heredem de Wroblewo.*

⁴ Por. B.39.II.13., przyp. 4.

⁵ Tamże, przyp. 5.

⁶ Tamże, przyp. 6.

⁷ Tamże, przyp. 7.

Febronię z Łęgu⁸. Za jego małżonkę uważa się w historiografii Boguchnę z Jaromierza⁹. Posiadał Brudzew¹⁰ i Wróblewo¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1394 r., gdy został odsądzony wspólnie z braćmi od posiadłości Sławęty, Kłodziska i Śmieszkowa¹². W następnym roku Sławęta poręczył za Gerwarda w jego sporze z Przybysławem Przesieckim¹³, zaś w 1396 r. procesował się ze Stanisławem Rudzkim¹⁴. Oskarżył wówczas Mirosława o 30 grzywien poręki i 15 grzywien kaucji¹⁵. Wtedy także, wspólnie z bratankami pozwał Jakuba Prusieckiego z Wielkich Siekierok. Okazało się jednak, że to mieszczanin poznański Wojtko dzierżył w tym czasie tę posiadłość¹⁶. Jakub zaś przysiągł, że nie zobowiązał się zapłacić trzech grzywien Gerwardowi Maciejewi¹⁷. W 1399 r. z kolei wspólnie z braćmi toczył spór z Janem Roszustem¹⁸. Został zobowiązany do zapłaty mu sześciu grzywien do Zielonych Świątek¹⁹. Rok później toczył spory: z kmieciami brudzewskimi²⁰ i z bratem Mrokotą²¹, a w 1401 r. z Marcinem Kluchońskim i jego braćmi o jezioro przy Głuchowie²². W 1409 r. Mrokota oświadczył, że wykupił posiadłości brata, być może Gerwarda²³.

⁸ Tamże, przyp. 3.

⁹ S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, s. 25: „Nie potrafimy zidentyfikować z całą pewnością ani potomstwa Gerwarda, ani jego małżonki. Nie można jednak również wykluczyć, że pozostawił on jakiś descendentów. S. Kozierowski za żonę Sławęty z Kłodziska uważał Boguchnę z Małego Niałka i Jaromierz h. Jeleń (zapewne siostrę Jana z Jaromierza), której synami byli Sędziwój i Mikołaj z Wróblewa, co potwierdza źródło z 1415 r. Jak zauważyli jednak autorzy Słownika historyczno-geograficznego województwa poznańskiego w średniowieczu, koncepcja ta nie była trafna, ponieważ żoną Sławęty była Anna, nadto wśród jego synów nie widać Sędziwoja, wydaje się zatem, że Boguchna mogła być małżonką innego z braci z Wróblewa: Gerwarda lub Hektora. [...] Nie wydaje się zatem, aby ten ostatni był ojcem Sędziwoja i mężem Boguchny [...] Być może zatem mężem Boguchny i ojcem Sędziwoja i Mikołaja był istotnie Gerward. Nie można jednak w tym wypadku całkowicie wykluczyć zmarłego przed 1394 r. Macieja”.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² Por. B.39.II.13., przyp. 7.

¹³ Lekszycki, Bd. I, nr 2026: *Slawantha fidejubemus ac obligamus pro nobili Gerwardo de Wroblewo*.

¹⁴ Tamże, nr 2135: *Gervardo Wroblefski*; tamże, nr 2251: *Gervardus, heres de Wroblewo*; sprawa ciągnęła się jeszcze w 1401 r. (KZP, nr 562: *Gerardum heredem de Wroblewo*).

¹⁵ Lekszycki, Bd. I, nr 2138: *Gervardus Wroblefski*.

¹⁶ Tamże, nr 2215: *Gerwandum de Wroblewo et filiastris suos*.

¹⁷ WRS, T. I, nr 355: *Jacusz Prudeski contra Wroblefski*; tamże, nr 359: *Gerwardum Wroblefski*.

¹⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 35v: *mrokotha de Brudzewo [...] Jerwardu[m] fr[at]em suu[m]*; tamże, Kalisz Z. 14, tamże, k. 10: *mrokotha ag[er]e et Agendu[m] h[abe]t et cu[m] Jacto[r]e et Jerwado de ... (sic!)*.

¹⁹ Tamże, Konin Z. 1, k. 48v: *Jervadus de Brudzewo*.

²⁰ Tamże, k. 49: *Jerwart de Brudzewo et [...] mrokothe fr[at]ris sui*.

²¹ Tamże, k. 47v: *Jervard[um] de Brudzewo [...] mrokotha de Brudzewo*.

²² KZP, nr 772: *Mrocotham et Gerwardum de Wroblewo pro lacu spectante ad Gluchowo*.

²³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 168v: *Slawatha g[er]man[us] mrokoth[am] [...] id[em] mrokotha asserit se expendisse in [...] h[er]edit[at]em eoru[m]d[em] fr[at]em*; S. Szybkowski utożsamiał tego brata z Gerwardem (S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, s. 24).

B.39.II.16. Gerward z Łopuchowa

Syn Mroczka z Łopuchowa i Dobrochny z Grodzisk¹. Pisał się z Łopuchowa². Miał dwie siostry Barbarę³ i Dobrochnę⁴. Miał żonę Małgorzatę z Pałędzia⁵. Posiadał Łopuchowo⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1427 r., podczas sporu z Bartoszem płatnerzem poznańskim, a w jego imieniu wystąpił Tomek z Gądek⁷. Rok później razem z matką i rodziną porozumiał się z Piotrem Urbanowskim oraz synami *Czekna Krakwicza*, którym miał zapłacić 1,5 grzywny za zranienie sługi Piotra⁸. Jeszcze w tym roku pozwał Alicję z Jasienia, która przedstawiła dokument swojej oprawy, sprzeciwiając się temu pozwu⁹. Toczył też procesy: z Dzierżławem z Orzeszkowa¹⁰; z Niemierzą z Kiszewa o 90 grzywien wiana po babce Gerwarda¹¹ oraz ze Zbylutem, plebanem w Brodach, o sieci, które Gerward zajął na jeziorze¹², a w 1429 r. z babką Małgorzatą¹³ oraz z Tomaszem z Gądek¹⁴.

B.39.II.17. Hektor z Ćmachowa

Syn Hektora z Pierwoszewa¹. Pisał się z Brudzewa², Ćmachowa³ i Wróblewa⁴. Miał braci: Mrokołę z Brudzewa⁵, Gerwarda z Brudzewa⁶, Sławetę z Kłodziska⁷ i Janusza z

¹ AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 169: *Gerwardus de lopuchowo filius olim Streuni mroczkonis de lopuchowo*.

² WRS, T. I, nr 1510: *Gyerwardum de Lopuchowo*.

³ AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 220: *Barbaram Dobroszkam ex una filiabus olim Strenui mroczkonis de llopuchowo*.

⁴ Tamże.

⁵ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 95v: *margaretha de rosn[owo] et pallandze relicta Gerwardi*; tamże, k. 142: *margaretha [...] olim consorti Gerwardi de lopuchowo*.

⁶ Tamże, Z. 10, k. 134: *Gerward de lopuchowo*.

⁷ Tamże, Z. 9, k. 103v: *Gerwardum de Lopuchowo*.

⁸ Tamże, Z. 10, k. 134: *Nobiles Gerwardu[s] una cu[m] matre et familia sua de lopuchowo*.

⁹ Tamże, k. 126: *Gerwardum de lopuchowo*.

¹⁰ Tamże, k. 120v: *Gerward de lopuchowo*.

¹¹ Por. przyp. 1 i 2.

¹² AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 190: *Gerward de lopuchowo*.

¹³ Tamże, k. 191-191v: *margarethm [de] lopuchowo et Gerwardu[um] ibidem*.

¹⁴ Tamże, k. 173v: *Gerward de lopuchowo*; tamże, k. 191v: *Gerward de lopuchowo*; tamże, Z. 11, k. 13: *Gerward de lopuchowo*; k. 31: *Gerwardum de lopuchowo*.

¹ Por. A.V.4., s. 184-185.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 48v: *Jactore[m] de Brudzewo*.

³ KZP, nr 1598: *Hector de Dzmachowo*.

⁴ Tamże, nr 641: *Jactor heres de Vroblewo*.

⁵ Por. B.39.II.13., przyp. 4.

⁶ Tamże, przyp. 5.

⁷ Tamże, przyp. 6.

Wróblewa⁸ oraz siostrę Febronię z Łęgu⁹. Posiadał Brudzew¹⁰, Ćmachowo¹¹, Wróblewo¹², Janiszewo¹³, Krwony¹⁴, Czaple¹⁵ i Głowy¹⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1386 r., gdy mieszczanin brudzewski Paweł ustanowił go swoim pełnomocnikiem¹⁷. Następnie w 1394 r. został odsądzony, razem z innymi braćmi od posiadłości Sławęty z Kłodziska¹⁸. Trzy lata później, 28 sierpnia, wspólnie z Tomkiem Staszkowicem i Gniewomirem z Lutomia toczył spór z Wincentym Łęckim¹⁹. Z kolei w 1399 r. razem z Mrokotą miał wyznaczony termin sądowy z Janem Roszusem²⁰. Sam zaś Hektor uczestniczył przy procesie Mrokoty z Brudzewa i Tomka z Rasiczyc²¹. W 1401 r. toczył spór z braćmi o części we Wróblewie i w Białczu²², zaś dwa lata później z Wincentym Obrzyckim o części Białcza²³. Wtedy także świadcował przy procesie Mrokoty z Tomkiem z Szamotuł²⁴. W 1408 r., wspólnie z bratem Sławętą z Kłodziska zrezygnował z Janiszewa, Krwonów, Czapli i Głowy na rzecz Mrokoty z Brudzewa w zamian za

⁸ Tamże, przyp. 7.

⁹ Tamże, przyp. 3.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² Por. przyp. 4.

¹³ Por. B.39.II.13., przyp. 6.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ AGAD, Sieradz Z. 1/2, k. 11: *micosius cum fliastro suo de brudzewo*.

¹⁸ Por. przyp. 8.

¹⁹ Lekszycy, Bd. I, nr 2401: *Jacotrem de Ćmachowo*.

²⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 44v: *mrokotha et eius fr[at]rib[us] V[ulgaliter] Jactor[is]*; tamże, Kalisz Z. 14, tamże, k. 10: *mrokotha ag[er]e et Agendu[m] h[abe]t et cu[m] Jacto[r]e et Jerwado de ...* (sic!).

²¹ Tamże, Konin Z. 1, k. 48v: *Jactore[m] de Brudzewo [...] mrokothi de Brudzewo*.

²² KZP, nr 641: *Jactor heres de Wroblewo astitit termino super Mrokotham fratrem eius, heredem de ibidem, pro tercia parte seu sorte divisionis in Wroblewo et pro medio hereditatis Balcz; spór ciągnął się do 1405 r. (tamże, nr 1050: *Slawantha de Clodzeysko habet terminum [...] cum Mrokotha et hectorre fratribus, heredibus de Wroblewo pro tercia patre duarum parcium in Wroblewo pro tercia patre quarte partis in Balcz; tamże, 1235: Jactor fideiussit pro fratre suo [...] Mrokotam; tamże, nr 1515: Mrokota de Wroblewo astitit peremptorio deputato termino super Hectorem de Dzmachowo pro tercia parte tercie patris in Wroblewo Janussii olim; tamże, nr 1516: Mrokota astitit termino super Hectorem; tamże, nr 1586: Mrokota debet periurare mattercius Jactorem de Wroblewo; tamże, nr 1587: Hektor tenetur duas penas pocupne erga Mrokotam; tamże, nr 1606: Hektor Szmachowski tenetur et debet dare possessionem in Balcz hereditate in duabus sexagenis cum omni iure et dominio, sicut solus tenuit, Mrokote de Wroblewo; tamże, nr 1607: Mrokota iurabit sic contra Hectorem de Wroblewo [...] iaco splacil dzesancz krziwen z Manuszcowo dlug; tamże, nr 1982: Mrokotha de Wroblewo iusto et vero iudicio aquisivit sortem post mortem Janussii fratris sui in hereditate Balcz in perpetuum super Hectorem de Dzmachowo; tamże, nr 2050: Jactor coram iudicio recognavit Mrococze; tamże, nr 2075: Jactore coram iudicio regali dimisit fratrem Slawantham et cum suis heredibus de divisione, quam habuit in Wroplewo et Balczwo; tamże, nr 2077: Jactor aquisivit super Mrokotham super suum fratrem terciam partem in hereditate Wroplewo; tamże, nr 2116: Hektor de Wroblewo cum Mrokota).**

²³ Tamże, nr 1598: *Hector de Dzmachowo; tamże, nr 1651: Hectorem de Dzmachowo; tamże, nr 1670: Hektor Dzmachowski; spór z nim kontynuowany był jeszcze w 1408 r. (AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 68v: *hectore de dzmachowo; tamże, k. 74: hectorem de dzmachowo*).*

²⁴ KZP, nr 1237: *Mrokota [...] Jactor*.

pieniężną rekompensatę²⁵. Miał też rozprawy sądowe: ze Szczedrzym z Konar²⁶; z kmieciami Janem, Marcinem i Przybkiem²⁷; kmieciem Piotrem z Bienina²⁸ i ze Stefanem z Pożarowa²⁹, zaś w 1409 r. z Sędziwojem Mylińskim³⁰. Wówczas toczył spór z Mrokotą o 50 grzywien i jakieś dziedzictwo, ale z powodu jego niestawiennictwa, przeniesiono proces na najbliższe roki królewskie w Gnieźnie³¹. Wtedy także Mrokota oświadczył, że wykupił posiadłości brata, być może Hektora³².

B.39.II.18. Hektor z Pierwoszewa

Nie jest znane pochodzenie Hektora¹. Pisał się z Pierwoszewa². Miał brata Mikosza z Brudzewa³. Miał też synów: Gerwarda z Brudzewa⁴, Mrokotę z Brudzewa⁵, Sławetę z Kłodziska⁶, Hektora z Ćmachowa⁷ i Janusza z Wróblewa⁸ oraz córkę Febronię z Łęgu⁹. Posiadał Pierwoszewo¹⁰ i ziemię przy jeziorze Sieradowo¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Jedyny raz w źródłach wystąpił dnia 22 kwietnia 1358 r., gdy starosta generalny Wielkopolski Wierzbięta z Palowic, zaświadczył, że Hektor dokonał zamiany dóbr wokół jeziora Sieradowo na pola młyńskie przy rzece Kania z Hamletem z Ćmachowa¹².

²⁵ Por. B.39.II.13., przyp. 6.

²⁶ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 58: *hecotrem de dzmachowo*.

²⁷ WRS, T. I, nr 654: *Jactor Dzmachowski*; AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 67v: *hector de dzmachowo*.

²⁸ Tamże, nr 655: *idem Jactor*.

²⁹ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 74: *It[em] hector asti[ti]t p[er]empt[orio] t[er]m[in]u[m] sup[er] Stephanu[m] de pozarowo*; tamże, k. 74: *idem hector asti[ti]t t[er]m[in]u[m] sup[er] ead[em] Stephan[um] q[ue] in sua hereditate wroblewo*; tamże, k. 76: *Stehpanus de pozarowo [...] evasit hectorem*.

³⁰ WRS, T. I, nr 665: *Hector de Wroblewo*; AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 86v: *hector*; tamże, k. 111v: *hector*.

³¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 167v: *mrokota de Brudzewa cu[m] Jactor[is] de Czmachowo*.

³² Tamże, k. 168v: *Slawatha g[er]man[us] mrokoth[am] [...] id[em] mrokotha asserit se expendisse in [...] h[er]edit[at]em eoru[n]d[em] fr[at]r[em]*; S. Szybkowski utożsamia tego brata z Gerwardem (S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, s. 24).

¹ W historiografii uchodzi za wnuka kasztelana kaliskiego Sławetę z Janiszewa (S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, s. 35). Jak starałem się udowodnić, Sławęta z Janiszewa wcale nie musi być tożsamy z kasztelanem kaliskim o tym samym imieniu, bowiem nigdy on nie wystąpił z przydomkiem posesjonatywnym, a pierwszy raz wystąpił on dopiero 25 lat po jedynym znanym źródłom wystąpieniu Sławetę z Janiszewa (15 stycznia 1299 r.).

² KDW, T. VI, nr 179: *Gamletus haeres de Cmachowo subagazo Poznaniensis et Hector de Pirwoszewo haeres*.

³ Mrokota z Brudzewa został nazwany bratankiem Mikosza (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 26v: *S[u]b Agazo cu[m] mrokotha e[ius] filiaster*, a był on przecież synem Hektora z Pierwoszewa (por. A.V.4., s. 184-185).

⁴ Por. A.V.4., s. 184-185.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ KDW, T. VI, nr 179: *Gamletus subagazo Posnaniensis dedit lacum dictum Szyradowicze et angulum, seu spatium terrae, a lacu dicto Sziradowicz circa paludinem usque ad viam, quae ducit de Wronki in Orlie, praedicto Hectori haeredi de Pirwoszewo pro media area molendini vulgariter pul mliniska in rivulo dicto Rana*.

¹² Tamże.

B.39.II.19. Jan z Brudzewa

Syn Mikosza z Brudzewa i jego żony Beaty¹. Pisał się z Brudzewa². Miał nieznaną z imienia siostrę³. Posiadał Brudzewo⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1400 r. napadł na dziedzinę Jana Roszusta z Janiszewa z 20 szlachcicami i pięcioma kmięciami⁵.

B.39.II.20. Jan z Janiszewa

Syn Mrokoty z Brudzewa i jego żony Świąszki¹. Pisał się z Janiszewa², Nowego Odechowa³ i Łubna⁴. Ożenił się ze Śmichną⁵. Posiadał Janiszewo⁶. Miał córkę Małgorzatę⁷. Posiadał Janiszewo⁸, Mchowo⁹, Mchówek¹⁰, Odechowo Nowe¹¹ i Stare¹² oraz Łubno¹³. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1423 r., gdy miał wyznaczony termin sądowy ze Świąszkiem z Kwilina¹⁴. Cztery lata później toczył spory: z żydem kolskim Lochmanem¹⁵; z Piotrem z Chrząstkowa¹⁶ i z Jaśkiem z Janiszewa o młyn¹⁷. W następnym z kolei roku Stanisław z Skarszewa rozstrzygał spór pomiędzy Janem a Andrzejem

¹ Świadczy o tym nazwanie podkoniego Mikosza „teściem” przez panią Jańską (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 2v: *Adam et Vincencius fr[at]res g[er]mani acquisiveru[n]t uno ma[n]sum alex in Janischewo sup[er] d[omi]nam Jańscowa que[m] socer eiu[s] micosius S[ub] Agazo de Brudzewo [...] dedevit*), zatem zapewne żonę Jana.

² Tamże, k. 49: *Joha[n]ne de Brudzewo*.

³ W 1397 r. Mikosz został nazwany dziadem Piotra z Byszewa z sandomierskiego (tamże, k. 16v: *petr[us] de Byschewo de t[er]ra Sandomirie[n]si [...] cu[m] d[omi]no Subagazone suo awo*), zatem był on synem córki podkoniego.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Tamże.

¹ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 191: *Johanne filio mrokothe de Janisszewo*.

² Tamże, k. 228v: *Joha[n]ne de Jzansichewo*.

³ AGAD, Przedeć Z. 2, k. 87: *allexandrii sup[er] porc[i]onis h[er]edit[at]em in utrius[que] mchowo p[ro] centu[m] marc[is] empt[onis] apud Swachna[m] Joh[an]nem mrokotha filiu[m] suu[m] de odachowo*.

⁴ Tamże, Łęczycza Z. 11, k. 657v: *Johan[nem] mrokota te sua Stare Odchowo de lubno*.

⁵ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 228v: *Smichne uxor[is] Joha[n]nis mrocothe*.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ AGAD, Łęczycza Gr. 1, k. 633v: *Johannes de noua Odamchowa [...] margaretha[m] filia[m] sua[m] olim consorte[m] p[re]fati Joh[an]nis Gorszky*.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ AGAD, Łęczycza Z. 11, k. 129: *Johan[n]es dict[us] mrokotha de lubno [...] p[ro] se et p[ro] matre sua Swachna pro libertac[i]one[m] [...] h[er]edit[at]em mchowo*.

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ Tamże.

¹² AGAD, Łęczycza Z. 11, k. 381v-382: *Johannes mrkoyha de lubno [...] cum Smychna co[n]sorte sua le[gitti]ma [...] dot[is] [...] dotalicy [...] sup[er] tota[m] villa seu h[er]edit[ita]te sua Stare Odchowo*.

¹³ Por. przyp. 4.

¹⁴ Por. B.32.II.5., przyp. 60.

¹⁵ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 191: *Johanne filio mrokothe de Janisszewo*.

¹⁶ Tamże, k. 192: *Johanne filio mrokothe de Janisszewo*.

¹⁷ Tamże, k. 188: *mrocota cu[m] Johanne filio eid[em]*; spór ciągnął się jeszcze parę lat (tamże, k. 228v: *Joha[n]ne de Janischewo*).

Szepiotą z Kąszyc¹⁸. W 1432 r. Jan procesował się ze Stanisławem z Woli¹⁹, a dwa lata później z Filipem z Kwiatkowa²⁰. W 1437 r. wraz z matką sprzedał Aleksandrowi z Czamanina Mchowo²¹ i Mchówek²². Rok później był jednym z arbitrów podziału majątkowego Nagórek²³, zaś w 1439 r. oprawił żonę w 300 grzywien wiana na Starym Odechowie²⁴. W 1445 r. miał wyznaczony termin sądowy z Niemierzą z Majowa²⁵, a w 1460 r. sprzedał 3 łany w Łubnie za 150 florenów węgierskich Bartłomiejowi z Odechowa²⁶, a rok później uposażył córkę²⁷.

B.39.II.21. Jan z Kłodziska

Syn Sławęty z Kłodziska i jego żony Anny¹. Pisał się z Kłodziska². Miał braci Mikołaja z Kłodziska³ i Andrzeja z Kłodziska⁴ oraz siostrę Małgorzatę z Kłodziska⁵. Miał synów: Rafała ze Strzeżmina⁶, Mikołaja ze Strzeżmina⁷ i Wincentego ze Strzeżmina⁸ oraz córkę Dorotę ze Strzeżmina⁹. W historiografii uważa się ponadto, że miał jeszcze jednego syna Jana¹⁰. Posiadał Kłodzisko¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1404 r., gdy zastępował ojca w sporze z Katarzyną z Pawłowic¹². Zaś wspólnie z ojcem Sławętą, w 1407 r. był reprezentowani przez

¹⁸ Tamże, s. 161: *Stanislawo de Scarschowo Castellan[o] xanzen[si] [...] Joh[an]nes mrokoczicz de Janischewo.*

¹⁹ Tamże, k. 228v: *Joha[n]ne Mroczczicz.*

²⁰ Tamże, Z. 4, k. 45v: *Johanne[s] mrokothe de Janischewo.*

²¹ Por. przyp. 7.

²² Por. przyp. 3.

²³ AGAD, Łęczyca Z. 11, k. 250v-251v: *Joh[ann]es de nova Odachowo.*

²⁴ Por. przyp. 12.

²⁵ Por. przyp. 4.

²⁶ AGAD, Łęczyca Gr. 51, k. 589v-590: *Joannis mrokotha de lubno.*

²⁷ Por. przyp. 7.

¹ KZP, nr 1914: *Johannes nomine sui patris Slawanthe.*

² AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 35: *Joh[an]nem de Clodzeysko.*

³ Tamże, k. 180-180v: *Nicolao de wroblewo Slawenczicz.*

⁴ Por. B.39.II.2., przyp. 1.

⁵ Tamże, przyp. 5.

⁶ Por. B.39.II.11., przyp. 1 i B.39.II.2., przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 111v: *Rachwal de Clodzeysko fideiussit p[ro] vincencio fr[at]r[e] fr[at]r[e] suo et ex p[ar]te nicolai fr[at]r[is] eciam ip[s]o[rum] [...] margaretham olim vilkonis Co[n]thorale[m].*

⁹ Por. B.39.II.11., przyp. 1.

¹⁰ Paweł Dembiński wymienia jeszcze Jana jako kolejnego brata Rafała (P. Dembiński, *Strzeżmino*, s. 716) powołując się na zapiskę z sądu ziemskiego w Poznaniu i na dzieło S. Kozierowskiego. Tam jednak (WRS, T. I, nr 1100; S. Kozierowski, *Szemantyzm historyczny*, s. 391-392) żadnych informacji o Janie nie ma, przez co można zanegować jego istnienie.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² Por. przyp. 1.

Andrzeja z Kłodziska w procesie z Wierzbietą z Rozbitka¹³. Wtedy też miał wyznaczony termin sądowy z kupcem poznańskim Jurgą¹⁴.

B.39.II.22. Jan z Kwilcza

Syn Rafała ze Strzeżmina i jego żony Femy z Kwilcza¹. Pisał się z Kwilcza². Miał braci: Piotra z Kwilcza³, Mikołaja z Kwilcza⁴ i Stefana z Kwilcza⁵. Posiadał Kwilcz⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach wystąpił w 1446 r., gdy wspólnie z braćmi toczył spór z Janem Knyszyńskim⁷.

B.39.II.23. Janusz z Wróblewa

Syn Hektora z Pierwoszewa¹. Pisał z Wróblewa². Miał braci: Mrokotę z Brudzewa³, Hektora z Ómachowa⁴, Sławetę z Kłodziska⁵, Gerwarda z Brudzewa⁶ oraz siostrę Febronię z Łęgu⁷. Posiadał Wróblewo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz pojawił się na arenie dziejowej w 1394, gdy Sławeta z Kłodziska odsądził go wraz z braćmi od dóbr w Kłodzisku i Śmieszkwie⁹. Trzy lata później musiał zapłacić karę w sporze z Wojtkiem, mieszczaninem poznańskim¹⁰. W następnym roku procesował się z Arkemboldem z Wielkiego Orła, reprezentującego swojego ojca, o Sieradowo¹¹. Z kolei w 1399 r. zobowiązany został do zapłacenia kolejnej kary¹².

¹³ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 29v: *Andreas de Clodzeysko nomi[n]e Slawanthe et Joha[nne]s de ibidem.*

¹⁴ Por. przyp. 2.

¹ Jan jako brat Piotra (por. B.39.II.14., przyp. 7), tożsamy musi być z synem Rafała (tamże, przyp. 4).

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 38: *petru[s] et alios fr[at]res ip[s]ius g[er]manos filio felic[is] bo[ne] me[m]orie no[bi]lis Raphaelis Quileczsky.*

¹ Por. A.V.4., s. 184-185.

² Lekszycki, Bd., I, nr 2542: *Janussius Vroblefski.*

³ Por. B.39.II.13., przyp. 7.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, przyp. 3.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Por. B.39.II.13., przyp. 7.

¹⁰ Lekszycki, Bd. I, nr 2542: *Janussius Vroblefski.*

¹¹ Tamże, nr 2623: *Arcambolt de Orle majori super Janussium de Wroblevo astitit terminum pro hereditate dicta Siradowo; tamże, nr 2624: Acramboldo suus pater suam causam in iudicio comiserat, que causa est conscripta adversus Janusium.*

¹² Tamże, nr 2925: *Januszek Vroblewski.*

B.39.II.24. Katarzyna z Łopuchowa

Córka Żegoty z Łopuchowa i Małgorzaty z Łopuchowa¹. Pisała się z Łopuchowa² i Gądek³. Miała braci: Niemierzę z Kiszewa⁴, Mrocza z Łopuchowa⁵ i Mikołaja z Mieczownicy⁶ oraz siostrę Dorotę⁷. Wyszła za mąż za Tomasza z Gądek⁸. Posiadała Łopuchowo⁹, Trzciel¹⁰, Rybojady¹¹, Siercze¹², Jabłonkę¹³ oraz Tuczępy¹⁴.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1420 r., gdy procesowała się z Katarzyną, wdową po Pietraszu ze Słomowa¹⁵. Uzyskała wtedy na braciach Mroczku i Niemierzy ugode, w której z mężem Tomkiem mają się wprowadzić do domu Małgorzaty w Łopuchowie, uprawiać tam folwarki, zaś Małgorzata miała dożywotnio zarządzać domem, a po jej zgonie wszystkie jej ruchomości i nieruchomości przejść miały na Katarzynę, która nie otrzymała posagu od braci¹⁶. W 1422 r. została nazwana siostrzenicą kanonika poznańskiego Mirosława¹⁷, a w 1424 r. zwolniła od przysięgi świadków przedstawionych jej przez Andrzeja ze Słomowa w sprawie o podział wsi Słomowo i Szczytno¹⁸. W 1434 r. Katarzyna toczyła spór o spadek po stryju Macieju z Trzcienia¹⁹.

¹ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Słowowo c[on]t[r]a suam l[itte]ram donac[i]onis i[n] p[ro] h[abe]t sup[er] Słowowo erga Nicolau[m] dorotheram katherinam pueris zegothe*; tamże, k. 57v: *petro andree filiis et filias petri olim Słowowski erga nicolau[m] dorotheam et katherina[m]*.

² Tamże, Z. 6, k. 82v: *katherinam de łopuchowo conthoralem Thomkonis de Gandky*.

³ Tamże, Kalisz Z. 15, k. 128: *kathe[r]ina de Gandki [dobro]ska de łopuchowo*.

⁴ Tamże, Poznań Z. 6, k. 83: *Nemerzam de kyszewo et mroczkonom de łopuchowo he[r]edes suos nepotes [...] margarethe mat[r]is ipsorum de łopuchowo*.

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.39.I., przyp. 5.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Tamże.

¹⁰ AP Poznań, Poznań, Z. 12, k. 111v: *kathe[r]ina[m] [con]sorte ganthsky [...] h[er]edes de Trzciel, Riboyade, Szircze, Jablonka, Tuczap*.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże, Z. 6, k. 82v: *katherinam de łopuchowo conthoralem Thomkonis de Gandky*.

¹⁶ Tamże, k. 114v-115: *nemerza bliszsky, et mroczo łopuchowsky [...] margarethe ip[s]or[um] matre [...] Thomko de Gandtowsky [...] katherine sue uxor[is] [...] d[e]b[et] trah[er]e d[omin]num in [...] łopuchowo [...] virgac[i]onis al[ia]s wyprawy uxori Thomkonis non dederu[n]t*.

¹⁷ WRS, T. I, nr 1125: *Miroslaus canonicus ecclesie Poznaniensis [...] Thoma Gantkowsky et recepit ipsum, quia habet ipsius sororis filiam alias Szestrzenica*.

¹⁸ AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 158: *kath[er]ina conthoralis no[b]ili Thome de łopuchowo [...] fratre suo andree de Słowowo*.

¹⁹ Por. przyp. 10; AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 116v: *katherina[m] [con]sorte Ganthsky [...] h[er]edes de Trzciel, Riboyady, Szircze, Jablonka, Tuczap*; tamże, k. 117: *katherina[m] [con]sorte Ganthsky [...] h[er]edes de Trzciel, Riboyady, Szircze, Jablonka, Tuczap*; tamże, Kalisz Z. 15, k. 86v: *kathe[r]ina de Gandky dobro[szka] de łopuchowo*; tamże, k. 128: *kathe[r]ina de Gandki [dobro]ska de łopuchowo*.

B.39.II.25. Maciej z Kuślina

Syn Mikołaja z Kwilcza i być może jego żony Małgorzaty¹. Pisał się ze Strzeżmina² i Kuślina³. Miał braci: Wincentego z Kuślina⁴, Stanisława z Pierwoszewa⁵, Mikołaja z Pierwoszewa⁶ oraz Wojciecha z Pierwoszewa⁷. Posiadał Strzeżmino⁸, Kuślin⁹ i Michorzewo Suche¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił wspólnie z bratem, w 1488 r., gdy zamienił swoje dobra z Mikołajem z Opalenicy. W zamian za Strzeżmino otrzymał Kuślin i kupił dodatkowo Michorzewo Suche¹¹. Trzy lata później skwitował Mikołaja z Opalenicy ze 100 grzywien, na poczet 130 grzywien sprzedanych na wyderkaf w Suchym Michorzewie¹². W 1495 r. pozwał Mikołaja z Opalenicy o zajęcie Michorzewa Suchego gwałtem, jednak sąd grodzki w Poznaniu, przyznał rację Opalińskiemu, bowiem były to dobra wienne Barbary, żony Mikołaja¹³. Zaś w następnym roku Maciej wspólnie z bratem Wincentym, skwitował Mikołaja Opalenickiego z uwolnienia 8 łanów w Michorzewie Suchym¹⁴.

B.39.II.26. Małgorzata, c. Jana z Janiszewa

Córka Jana z Janiszewa i jego żony Śmichny¹. Wyszła za mąż za Jana Górskiego². Posiadała Jastrzębno³.

¹ Por. A.VI.1., s. 209-210.

² TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Cz. 1*, nr 6599 (regist): *GD. Mikołaj z Opalenicy całą wieś Kuślino p. kość. za wieś Strzeszmyno p. pozn. z dopłatą 130 grz. Wincentemu i Maciejowi braciom rodzonym niedzielnym dziedzicom z Strzeszmyna wymienia. Tenże 8 ł. os. we wsi Suche Miechorzewo p. kość. za 130 grz. tymże wyderk.*

³ AP Poznań, Poznań Gr. 59, k. 152v: *vincency et mathie de Cuschlyno.*

⁴ Por. przyp. 12.

⁵ Stanisław jako syn Mikołaja (AP Poznań, Poznań Z. 20, k. 167: *Stanislaum pyerwoschewsky No[bi]lis Nicolai h[er]ed[is] in pyerwoschewo ead[em] filiu[m] [...] procu[rato]r act[or] Nicolai*) musi być także synem Mikołaja.

⁶ Jako bracia Stanisława, Mikołaj i Wojciech (tamże, Gr. 10, k. 43v: *Stanislaus pyerwoschewsky pl[e]banus in Kazimierz [...] totam sua[m] sorte[m] in villa et he[re]d[ita]te pyerwoschewo [...] nobilib[us] Nicolao et Alberto fr[at]rib[us] suus g[er]manus indivisis dedit*), muszą zostać uznani za synów Mikołaja z Kwilcza.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² TDRReg, *Kościan, Inskrypcje*, nr 5435 (regist): *NN Maciej i Wincenty, bracia rodzeni niedzielni, dziedzice w Cuslino kwitują GD Mikołaja z Opalenicy ze 100 grz. na poczet 130 grz. wyderkowanych na dobrach Suche Michorzewo.*

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ AP Poznań, Kościan Gr. 4, k. 132: *vincencius et mathias de Strzeszmyno.*

¹ AGAD, Łęczyca Gr. 1, k. 633v: *Johannes Gorsky [...] villa[m] dicta[m] [...] Jastrambna olim Nob[i]lis andreas de Grabowo [...] dotaliciu[m] [...] honeste Margarethe filie Nob[i]lis Johan[n]is odamchowsky, olim Consorti sue.*

² Tamże.

³ Tamże.

W 1461 r. mąż uposażył ją w wieś Jastrzębno⁴, a ojciec w 300 grzywien⁵.

B.39.II.27. Małgorzata z Kłodziska

Córka Sławęty z Kłodziska i jego żony Anny¹. Pisała się z Kłodziska² Miała braci Mikołaja z Kłodziska³, Jana z Kłodziska⁴ i Andrzeja z Kłodziska⁵. Wyszła za mąż za niejakiego Wilczka⁶. Posiadała Kłodzisko⁷.

W 1420 r. bratankowie dowiedli w sądzie, że została spleciona przez brata z 80 grzywien posagu i 30 grzywien wyprawy⁸. Dziewięć lat później Rafał i Mikołaj zeznali, że są jeszcze winni Małgorzacie wspólnie 4 grzywny⁹.

B.39.II.28. Małgorzata z Łopuchowa, ż. Żegotę z Łopuchowa

Córka Mikołaja z Bytnia i Katarzyny¹. Pisała się z Łopuchowa². Miała braci Jakuba z Bytnia³, Mirosława z Bytnia⁴, Bieniasza z Bytnia⁵, Bodzentę z Bytnia⁶ oraz Pietrasza z Bytnia⁷. Miała dwóch mężów. Być może Nikiela⁸, oraz Żegotę z Łopuchowa⁹. Miała synów

⁴ Tamże.

⁵ Por. B.39.II.20., przyp. 7.

¹ Por. B.39.II.2., przyp. 5.

² WRS, T. I, nr 1388: *Raphael et Nicolaus de Clodzeysco [...] Mararethe de Clodzeysco*.

³ Tamże.

⁴ Jan był synem Sławęty (KZP, nr 1914: *Johannes nomine sui patris Slawanthe*), co czyni go automatycznie bratem Małgorzaty.

⁵ Por. B.39.II.2., przyp. 1.

⁶ Tamże, przyp. 5.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Por. B.39.II.21., przyp. 8.

⁹ Por. przyp. 2.

¹ Wskazują na to pośrednie przesłanki; w 1422 r. córka Małgorzaty, Katarzyna została nazwana siostrzenicą kanonika poznańskiego Mirosława (WRS, T. I, nr 1125: *Miroslaus canonicus ecclesie Poznaniensis [...] Thoma Gantkowsky et recepit ipsum, quia habet ipsius sororis filiam alias Szestrzenica*). Mirosław zaś był dowodnym synem Mikołaja (Lekszycki, Bd. I, nr 3073: *Nicolaus Stargrotsky resignavit accionem Jacobo filio suo [...] Et si przeprzi Hanca Milinska Jacobum et Benaconem, sed Mirosconem non debent citare*; KZP, nr 2386: *Miroszko de Bytin, Jacubek, Benak, Bodzanta et Petrassius de ibidem, debent habere de novo divisionem inter se*). Zatem Małgorzata jako matka siostrzenicy Mirosława, musiała być jego siostrą, a zarazem córką Mikołaja z Bytnia.

² KZP, nr 362: *Margarethe de Lopuchowo*.

³ Tamże, nr 2386: *Miroszko de Bytin, Jacubek, Benak, Bodzanta et Petrassius de ibidem, debent habere de novo divisionem inter se*.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. A.VI.3., przyp. 165.

⁹ KZP, nr 290: *dominam Machnam Zegothe relictam heredem de Lopuchowo*.

Niemierzę z Bliżyc¹⁰, Mrocza z Łopuchowa¹¹ i Mikołaja z Mieczownicy¹² oraz córki Katarzynę z Łopuchowa i Dorotę¹³. Posiadała Łopuchowo¹⁴.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła w 1400 r., już jako wdowa po Żegocie, gdy w jej imieniu pretensje Stefana, mieszczanina z Obornik do 6 grzywien i 13 groszy¹⁵, oddalił jej syn Niemierza z Bliżyc¹⁶. W następnym roku toczyła spór z Bodzentą Wojaczewskim¹⁷ i z Szymonem z Boguniewa o 20 grzywien poręki¹⁸, 15 grzywien posagu¹⁹ i 1,5 grzywny czynszu, za które mu poręczyła²⁰. W 1420 r. zapisała synowi Niemierzy 90 grzywien wiana, jak oprowił jej jego ojciec, a które przeniosła na Łopuchowo, z zastrzeżeniem dla siebie, dożywotnego użytkowania tej sumy. Sprzeciwił się temu Tomasz z Gądek, który dowodził przed sądem ziemskim poznańskim, że posiadał 90 grzywien na 9 łanach i 9 kmieciach w Łopuchowie²¹. Zawarł on w końcu ugodę z Niemierzą, w myśl której Bliżycki miał dostać 60 grzywien, które jego matka wniosła do Łopuchowa²². Także w tym roku synowie Małgorzaty zawarli kolejną ugodę z Tomaszem jako pełnomocnikiem jego żony Katarzyny. Tomek miał przenieść się do domu Małgorzaty w Łopuchowie i tam uprawiać folwarki oraz prowadzić gospodarstwo. Zaś po jej śmierci Tomek z żoną otrzymać miał wszystkie ruchomości i nieruchomości. Niemierza i Mroczek zrzekli się tego, gdyż nie uposażyli siostry Katarzyny²³. W 1425 r. Małgorzata toczyła spór z kmieciem Markiem z Łopuchowa, gdyż ten zajął 2 konie na polu, które należały do Małgorzaty²⁴. W 1429 r. Gerward, wnuk Małgorzaty zobowiązał się zapłacić Tomkowi sumę 90 grzywien, zgodnie z wcześniejszą umową, w myśl której miał go spłacić w 2 lata po śmierci Małgorzaty, a gdyby tego nie uczynił, wówczas całe Łopuchowo przejść miało w ręce Tomasza

¹⁰ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 114v-115: *nemerza blisczsky, et mroczko lopuchowsky [...] margaretethe ip[s]or[um] matre.*

¹¹ Tamże.

¹² Por. B.39.I., przyp. 5.

¹³ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Slomowo c[on]t[r]a suam l[itte]ram donac[i]onis i[n] p[ro] h[abe]t sup[er] Slomowo erga Nicolau[m] dorotheram katherinam pueris zegothe; tamże, k. 57v: *petro andree filiis et filias petri olim Slomowski erga nicolau[m] dorothream et katherina[m].**

¹⁴ KZP, nr 362: *Margarethe de Lopuchowo.*

¹⁵ Tamże, nr 290: *Machnam Zegothe relictam heredem de Lopuchowo; nr 317: Margaretham Lopuchowska.*

¹⁶ Tamże, nr 362: *Margarethe de Lopuchowo.*

¹⁷ Tamże, nr 501: *Margarethe relictam Szegothe in Lopuchowo.*

¹⁸ Tamże, nr 704: *Margaretha Lopuchowska.*

¹⁹ Tamże, nr 729: *Margaretam de Lopuchowo; nr 779: Margaretha Lopuchowska.*

²⁰ Tamże, nr 521: *Margaretham de Lopuchowo.*

²¹ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 75: *margaretha olim relictam Szegothe olim hered[es] in Szilicze; WRS, T, I, nr 1510: Małgorzata Niemierza matka.*

²² Tamże, k. 83: *margarethe mat[r]is ipsorum de lopuchowo.*

²³ Tamże, k. 114v-115: *margaretethe ip[s]or[um] matre.*

²⁴ Tamże, Z. 8, k. 57: *gen[er]osa machna; tamże, k. 57: gen[er]osa machna; tamże, k. 57: machna de lopuchowo.*

z Gądek²⁵. W 1430 r. procesowała się z niejakim Bartoszem i jego matką Grzymką w towarzystwie Wojciecha z Konotopii²⁶.

B.39.II.29. Małgorzata z Pałędzia, ż. Gerwarda z Łopuchowa

Córka Stanisława Słapa z Pałędzia i jego żony Doroty¹. Pisała się z Rosnowa², Pałędzia³ i Sędzina⁴. Miała siostry Agnieszkę⁵ i Dorotę⁶. Miała dwóch mężów: Gerwarda z Łopuchowa⁷ i Wojciecha z Jarogniewa⁸. Posiadała Pałędzie⁹, Rosnowo¹⁰ i Sędzino¹¹.

Po raz pierwszy pojawiła się w źródłach w 1432 r., gdy toczyła spór z Barbarą i Dobrochną z Posadowa¹². Wtedy też siostry Agnieszka, Dorota i Małgorzata domagały się prawa do trzech części Sędzina, całego Pałędzia Wielkiego, pół Pałędzia Małego i pół Rosnowa¹³. Prosiły też poręczycieli ojca, aby je uwolnili od zobowiązania zapłaty 150 grzywien *Potencjanowi* z Dąbrówki¹⁴. W 1434 r. umorzono Małgorzacie 100 grzywien¹⁵ i procesowała się ze swoimi bratowymi Barbarą i Dobrochną¹⁶ oraz z Tomaszem z Gądek¹⁷. W następnym roku miała otrzymać grzywnę czynszu z Pałędzia od Zawiszy¹⁸. W 1436 r. razem ze swoimi siostrami oskarżone zostały przez sługę Jana¹⁹, a sama Małgorzata toczyła spór z matką Dorotą o Sędzino Wielkie²⁰. W 1437 r. pogodziła się z matką i siostrami w sprawie o kradzież 6 koni i

²⁵ Tamże, Z. 10, k. 169: *margaretha de lopuchowo*; tamże, k. 191-191v: *margaretham [de] lopuchowo*.

²⁶ Tamże, Z. 11, k. 28v: *margaretha de lopuchowo*; tamże, Z. 12, k. 31v: *margaretham de lopuchowo*

¹ AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 220: *Margaretham filiam olim nobilis Stanislai Slap de palandze*.

² Tamże, Z. 11, k. 95v: *margaretha de rosn[owo] et pallandze relicta Gerwardi*.

³ Tamże.

⁴ Tamże, Z. 12, k. 149: *margaretham de Sandzino*.

⁵ Tamże, Z. 11, k. 152v: *margarehte dorothea et agnes filia[s] olim nobilis Stanislai Slap de minor[is] dambrowa al[ia]s palandze*.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, k. 142: *margaretha [...] olim consorti Gerwardi de lopuchowo*.

⁸ Tamże, Z. 12, k. 220: *Margaretham filiam olim nobilis Stanislai Slap de palandze Consorte[m] nobilis Alb[er]ti Jarognewsky*.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. przyp. 4.

¹² Por. przyp. 2.

¹³ Tamże, k. 124v: *agnes, margarethe et dorothe*.

¹⁴ Tamże, k. 152v: *margarehte dorothea et agnes filia[s] olim nobilis Stanislai Slap de minor[is] dambrowa al[ia]s palandze*.

¹⁵ Tamże, Z. 12, k. 149: *margaretham de Sandzino Consortem Nobilis Alberti*.

¹⁶ Tamże, k. 212v-213: *margaretha Consorte nobilis Alb[er]ti Jarognewsku de Sandzino*; tamże, k. 220: *Margaretham filiam olim nobilis Stanislai Slap de palandze*.

¹⁷ Tamże, k. 234v: *margaretham et agnetem filias ołym Stanislai Slap*.

¹⁸ Tamże, Gr. 1, s. 164: *margarethe c[on]s[or]ti nobilis alb[er]ti Jarognewsky*.

¹⁹ Tamże, Z. 13, k. 161v: *g[e]n[er]osus margaretham et agnetham cu[m] sororib[us] ip[s]or[um] de Sandzino et palandze*.

²⁰ Tamże, k. 202v: *margaretha [con]thoral[is] nobili alb[er]ti jarogewsky*; tamże, k. 205: *margaretha uxor d[omi]ny alb[er]ti Jarognewsky*.

*świerzeptic*²¹. W tym też roku matka Dorota pozwała Wojciecha Jarogniewskiego, że Małgorzata zabrała 5 grzywien z sołectwa w Sędzinie²². W 1444 r. doszło do podziału dóbr między siostrami. Dorota otrzymała pół Rosnowskiej Wsi, Agnieszka otrzymała część Sędzina i połowę Pałędzia, a Małgorzata otrzymała drugą połowę Pałędzia oraz czynsz w wysokości 2 grzywien z części należnych niegdyś do Zawiszy. Małgorzata wspomniane dobra sprzedała *Potencjanowi* z Dąbrówki za 200 florenów węgierskich²³.

B.39.II.30. Małgorzata, ż Mikołaja z Kwilcza

Nie jest znane jej pochodzenie. Wyszła za mąż za Mikołaja z Kwilcza¹. Być może jej synami byli: Wincenty Mikołajewicz ze Strzeżmina², Maciej ze Strzeżmina³, Stanisław z Pierwoszewa⁴, Mikołaj z Pierwoszewa⁵ oraz Wojciech z Pierwoszewa⁶. Posiadała Strzeżmino⁷.

W 1469 r. mąż zapisał jej po 100 grzywien posagu i wiana na połowie Strzeżmina⁸.

B.39.II.31. Mikołaj Andrzejowicz z Kłodziska

Syn Andrzeja z Kłodziska¹. Pisał się z Kłodziska². Posiadał Kłodzisko³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1420 r., wspólnie z bratankami Mikołajem i Wincentym toczył spór z Hektorem z Koziemina o 11 grzywien po zmarłym ich stryju Mikołaju⁴.

²¹ WRS, T. I, nr 1581: *Albertum Jarognewysky et Margaretham uxorem ipsius legitimam.*

²² Tamże, nr 1582: *Margaretha filia Slap receptit pro sluctecia in Sandzyno.*

²³ AP Poznań, Poznań Gr. 2, k. 68: *margaretha consors alberti de Jarognewycze.*

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 32: *Nicolaus heres in Strzeszmno [...] he[re]ditat[em] Strzesmin [...] margaretha uxore sue geittime [...] dotis et dotalicy.*

² Por. A.VI.3., s. 208-210.

³ Tamże.

⁴ Por. B.39.II.25., przyp. 5.

⁵ Tamże, przyp. 6.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Por. przyp. 7.

¹ B.39.II.2., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

B.39.II.32. Mikołaj z Kłodziska

Syn Sławęty z Kłodziska i jego żony Anny¹. Pisał się z Kłodziska², Wróblewa³, Brudzewa⁴. Miał braci: Jana z Kłodziska⁵ i Andrzeja z Kłodziska⁶ oraz siostrę Małgorzatę z Kłodziska⁷. Posiadał Kłodzisko⁸, Biezdrowo⁹, Wróblewo¹⁰ i Brudzewo¹¹. Pełnił urząd plebana w Wojniczu¹², kanonika w Skalbmierzu¹³ oraz prezbitera włocławskiego¹⁴.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1412 r., gdy toczył spór o połowę Biezdrowa z Wichną¹⁵. W 1413 r. reprezentował Piotra z Woli w jego sporze z Janem z Bratuszyna¹⁶, dwa lat później przełożono mu termin procesu z Andrzejem, synem Snopka z Brudzewa, z powodu poważnej choroby, przeto ostatniego namaszczenia udzielił mu wikariusz z Biezdrowa¹⁷. Musiał jednak wyzdrowieć, skoro jeszcze w tym samym roku kontynuował proces z nim o trzy grzywny¹⁸, w związku z czym musiał zapłacić karę¹⁹. W 1417 r. otrzymał prowizję na plebanie w Wojniczu po zmarłym Janie z Korabowic²⁰. Wtedy także otrzymał po zmarłym Macieju Kabacie kanonię w Skalbmierzu²¹. Rok później został ekskomunikowany jako pleban w Wojniczu i zastąpił go Mikołaj z Łubienia na tym stanowisku²². W 1420 r. zaś stracił stanowisko kanonika

¹ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 180-180v: *Nicolao de wroblewo Slawenczicz [...] pro medio he[re]dit[at]em Biezdrowo.*

² Por. przyp. 12.

³ Por. przyp. 1.

⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 219v: *nicola[us] de brudzewo.*

⁵ Jan był synem Sławęty (KZP, nr 1914: *Johannes nomine sui patris Slawanthe*), co czyni go automatycznie bratem Mikołaja.

⁶ Por. B.39.II.2, przyp. 1.

⁷ Tamże, przyp. 5.

⁸ Por. przyp. 1.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 4.

¹² BP, T. IV, nr 108 (regest): *Nicolaus de Clodzeszko ut sibi de eccl. par. in Voynicz [...] provideatur.*

¹³ Tamże, nr 109 (regest): *Nicolaus de Klodzeszko, super canonicatu in eccl. Skarbimiriensi [...] provideatur.*

¹⁴ Tamże, nr 582 (regest): *Nicolao Slawanthae de Klodzeszko presbytero Wlad. d. super canonicatu in eccl. s. Iohannis Scarbimiriensi.*

¹⁵ Por. przyp. 1.

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹⁷ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 250v: *Nicolao de Brudzewo.*

¹⁸ Tamże, k. 253v: *nicolaus h[er]es de Brudzewo*; tamże, k. 255: *nicolaus h[er]es de Brudzewo*; tamże, k. 256v: *nicolaus h[er]es de Brudzewo*; tamże, k. 258v: *Stanislaus h[er]es de Scarszewo tamq[uam] p[ro]cu[r]ator d[omi]ni nicolai de Brudzewo.*

¹⁹ Tamże, k. 253v: *nicolaus de brudzewo.*

²⁰ Por. przyp. 12.

²¹ Por. przyp. 13.

²² BP, T. IV, nr 244 (regest): *Nicolaus de Woynicz rector.*

w Skalbmierzu²³. Przed swoją śmiercią zdołał spłacić swoją siostrę Małgorzatę²⁴ oraz nie poręczył za Jarosława z Bieganowa Przybkowi z Płaczek²⁵.

B.39.II.33. Mikołaj z Kwilcza

Syn Rafała ze Strzeżmina i jego żony Femy z Kwilcza¹. Pisał się z Kwilcza² i Strzeżmina³. Miał braci: Stefana z Kwilcza⁴, Piotra z Kwilcza⁵ i Jana z Kwilcza⁶. Ożenił się z Małgorzatą⁷. Miał synów: Wincentego Mikołajewica ze Strzeżmina⁸, Macieja ze Strzeżmina⁹, Stanisława z Pierwoszewa¹⁰, Mikołaja z Pierwoszewa¹¹ oraz Wojciecha z Pierwoszewa¹². Posiadał Kwilcz¹³, Strzeżmin¹⁴, Wituchowo¹⁵, Pakosław¹⁶ i Bielejewo¹⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz wystąpił w źródłach w 1446 r., gdy wspólnie z braćmi toczył spór z Janem Knyszyńskim¹⁸. W 1448 r. z Piotrem i Stefanem wdał się w spór o obsadę plebana w Kwilczu¹⁹. Następnie w 1452 r. został pozwany przez *Basza* Przyborowskiego²⁰. Dziesięć lat później sprzedał swoje części w Kwilczu i Wituchowie za 700 grzywien²¹. W 1469 r. zapisał swojej

²³ Por. przyp. 14.

²⁴ Por. przyp. 7.

²⁵ WRS, T. I, nr 1100: *Nicolaus et Rachwal de Strzesino heredes [...] ksiądz Mikołaj, niegdą Kłodzieński będący.*

¹ AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 38: *petru[s] stephanu[s] et nicolau[s] filios felic[is] bo[ne] me[m]orie Raphaelis Quileczsky.*

² Tamże, Z. 16, k. 32v: *petrum et Stephanu[m] he[re]dib[us] de Quilcz.*

³ Tamże, Z. 17, k. 117v: *Nicolau[m] de Strzesmino.*

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Jan jako brat Piotra (por. B.39.II.14., przyp. 7), tożsamy musi być z bratem Mikołaja.

⁷ Tamże, Gr. 8, s. 32: *Nicolaus heres in Strzeszmo [...] he[re]ditat[em] Strzesmin [...] margaretha uxore sue geittime [...] dotis et dotalicy.*

⁸ Por. A.VI.3., s. 208-210.

⁹ Por. B.39.II.25., przyp. 2.

¹⁰ Tamże, przyp. 5.

¹¹ Tamże, przyp. 6.

¹² Tamże.

¹³ Por. przyp. 2.

¹⁴ Por. przyp. 3.

¹⁵ AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 211: *Nicolaus olim Quileczski [...] villis Quilecz et in Wituchowo [...] vendiderunt.*

¹⁶ Tamże, Gr. 8, k. 33: *ville et hereditat[e] Pakoslaw [...] Nicolao Strzeszynski [...] vendidit.*

¹⁷ TDRReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek*, nr 8650 (regist): *Mich. Bielegewski 1 1/2 ł. os. w Bielejewie p. pozn. za 80 zł. w. N. Mikoł. Strzeżminskiemu sprzed.*

¹⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 8, k. 169: *petru[m] Stephanu[m] et Nicolau[m] fr[at]res indivisos de Quilcz [...] vincencius de Strzeszmyno; spór z nim trwał jeszcze kilka lat (tamże, k. 205v: *petru[m] Stephanu[m] et Nicolau[m] fr[at]res g[er]manos indivisos de Quilcze; tamże, Z. 16, k. 38: *petru[s] et alios fr[at]res ip[s]ius g[er]manos filio felic[is] bo[ne] me[m]orie no[bi]lis Raphaelis Quileczsky; tamże, k. 38: *petru[s] stephanu[s] et nicolau[s] filios felic[is] bo[ne] me[m]orie Raphaelis Quileczsky; tamże, k. 170: *petru[m] Stephanu[m] et Nicolau[m] filios olim Raphael[is] hered[is] de Quilcz.*****

¹⁹ AA Poznań, ACC, ks. 29, k. 161v: *p[at]ronatus Eccl[esi]e in Quilcza nobilu[m] Czeme petri Stephani et nicolai hered[is] et p[at]ronatrum in Quilcza.*

²⁰ Por. przyp. 3.

²¹ Por. przyp. 15.

zanie Małgorzacie po 100 grzywien posagu i wiana na połowie Strzeżmina²². Kupił też wówczas 8 groszy czynszu na połowie Pakosławia²³. Procesował się także z Sędziwojem, Janem i Małgorzatą Mylińskimi²⁴. Z nimi zaś i z dwoma innymi Janami, w 1472 r. toczył spór o podniesienie grobli między Strzeżminem a Radziszewem²⁵. Z kolei od Mikołaja Mylińskiego domagał się 20 grzywien odszkodowania za zniszczony przezeń młyn ma strudze w Strzeżminie oraz wygnanie młynarza²⁶. W 1473 r. miał wyznaczony termin sądowy z synami Jana Łęczeckiego i jego bratem²⁷. W 1479 r. kupił półtora łana w Bielejewie²⁸, a trzy lata później kolejne dwa łany²⁹.

B.39.II.34. Mikołaj z Mieczownicy

Syn Żegoty z Łopuchowa i Małgorzaty z Łopuchowa¹. Pisał się z Mieczownicy². Miał braci Mrocza z Łopuchowa³ i Niemierzę z Kiszewa (przyrodniego)⁴ oraz siostry Katarzynę z Łopuchowa⁵ i Dorotę⁶. Posiadał Mieczownicę⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach pojawił się po raz pierwszy w 1416 r., gdy toczył spór z Janem Licheńskim⁸, zaś dwa lata później procesował się z plebanem z Giewartowa⁹. W 1422 r. został pozwany przez Katarzynę i jej córkę Cecylię z Dziadkowa¹⁰. Następnie świadkował 14 stycznia 1426 r. na dyplomie, w którym tenutariusz powidzki Mroczek z Łopuchowa wyznaczył nowe pastwiska mieszczanom powidzkim w miejsce pastwisk włączonych w obręb folwarku¹¹. Ostatni raz pojawił się w źródłach, ok. 1428 r., gdy w sprzedał za 300 grzywien połowę Mieczownicy Janowi

²² Por. przyp. 7.

²³ Por. przyp. 16.

²⁴ Tamże, Z. 18 k. 198: *Nicolaum Strzeszminsky*; proces z nimi ciągnął się jeszcze kilka lat (tamże, k. 238: *Nicolaum Strzeszminsky*; tamże, Z. 19, k. 78: *nicolaum Strzeszminsky*; tamże, k. 173v: *Nicolaum Strzeszminsky*).

²⁵ Tamże, Z. 19, k. 124v: *Nicolaum Strzeszminsky*.

²⁶ Tamże, k. 133: *Nicola[us] de Strzezmyno*.

²⁷ Tamże, k. 173v: *Nicolaum Strzeszminsky*.

²⁸ Por. przyp. 17.

²⁹ TDReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek*, nr 9433 (regist): *Michał. Bielejewski, de Bielejewo, 2 łany roli ib. w p. poznań. za 134 zł. w. N. Mikołajowi de Strzeszminy wyd.*

¹ Por. B.39.I., przyp. 5.

² KDW, T. IX, nr 1077: *Nicolao in Mieczownice*.

³ Por. B.39.I., przyp. 5.

⁴ Tamże, przyp. 6.

⁵ Tamże, przyp. 7.

⁶ Tamże, przyp. 8.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 78v: *nicolao de meczewnicza*.

⁹ Tamże, k. 92v: *nicolai de meczewnicza*.

¹⁰ Tamże, Kalisz Z. 4, k. 36v: *Nicolai de myczewnicza*.

¹¹ Por. przyp. 2.

Licheńskiemu, co potwierdził Tomasz z Pakości uwierzytelniając ten dokument swoją pieczęcią¹².

B.39.II.35. Mikołaj z Pierwoszewa

Syn Mikołaja z Kwilcza i być może jego żony Małgorzaty¹. Pisał się z Pierwoszewa². Miał braci: Wincentego z Kuślina³, Macieja z Kuślina⁴, Stanisława z Pierwoszewa⁵ i Wojciecha z Pierwoszewa⁶. Ożenił się z Agnieszką⁷. Posiadał Pierwoszewo⁸, Uścikowo⁹ i Nową Wieś¹⁰. Pełnił urząd burgrabiego w Szamotułach¹¹.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się w 1485 r., gdy wspólnie z braćmi miał wyznaczony termin sądowy z Janem z Cmachowa¹². W 1486 r. przekazał Stanisław przekazał braciom swoją część w Pierwoszewie¹³, a trzy lata później uposażył żonę¹⁴. Wtedy również musiał zapłacić 50 grzywien tytułem posagu Piotrowi Więckowskiemu¹⁵. W 1494 r. zamienił się na połowy Pierwoszewa z bratem Wojciechem¹⁶. Następnie poręczył za żonę w sprzedaży Łoskunia¹⁷. W 1499 r. toczył spór z Marcinem, wikariuszem w Biezdrowie¹⁸. W następnym roku zaprezentował kandydata na plebana w parafii w Otorowie¹⁹. W 1501 r. w imieniu Mikołaja, w sprawie z

¹² AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 250v: *Sigillo magnifici thome de pacoszcz castallani pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispolon[ie] g[e]n[er]alis [...] nicolao olim idib[em] de myeczownyca.*

¹ Por. B.39.II.25., przyp. 5 i 6.

² Tamże.

³ Por. A.VI.3., s. 208-210.

⁴ Tamże.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ TDRReg, *Gniezno*, Cz. 2, nr 2323 (regist): *N. N. Katarzyna, ż. Mikoł. Kosznowskiego, Barb. ż. Stan. Worowskiego, Agnieszka, ż. Mik. Pierwoszewskiego, siostry rodz. pw Jadwidze, ż. Mikołaja Strzeszewskiego w spr. rezygn.. części w Komorowie, ojcu ich ol. Janowi Wilkowskiemu.*

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ MRPS, P. IV/2, nr 11859 (regist): *Nicolao Pyrwoschewski super medietate quartae partis villae Vsczykow et sorte 4 manorum in villa Nowawyesz, ad oppidum Obornyky spectantium, 60 mr. dotis e dotalitii nob. Agneti consorti ipsius reformare.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ AC, vol. II, nr 1499: *Nicolai Pyrzwoszewsky, bugrabrabbii in Schamotuli.*

¹² TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek*, Cz. 2, nr 535 (regist): *Jan dz. de Czmachowo nie st. z p. X. i N. Stan., Mik. i Wojc., bci rodz. niedziel. de Pirwoszewo; spór z nim ciągnął się jeszcze przez kolejny rok [tamże, nr 562 (regist): Jan Czmachowski z Czmachowa, Wróblewa i 1/2 Kłodziejska, płaci penę, bo nie st. z p. X. Stanisława de Kaszymisch plebana, Mikoł. i Wojc., bci rodz. de Pirwoszewo].*

¹³ Por. przyp. 1.

¹⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 10, k. 98v: *Nicolaus pyrwoschewsky [...] medi[ieta]te sort[em] sue ville pyrwoschewo [...] dotalicy [...] agneti co[n]sorti sue le[git]time dotalinauit.*

¹⁵ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek*, Cz. 2, nr 683 (regist): *NN. Mikołaj i Wojciech, rodzeni z Pirwoszewa, zap. 50 grz. posagu Piotrowi Wianczkowskiemu.*

¹⁶ Tamże, *Ziemskie, XV wiek*, nr 10000 (regist): *N. Mikołaj Pirwoszewski całą 1/2 wsi Pirwoszewo p. pozn. w dziale brat. daje bratu rodz. Wojciechowi (f. 60) a Wojc. P. 1/2 ib. daje Mik-owi.*

¹⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 59 k. 55v: *Nicola[us] pyrwoszewsky [...] fideiubet pro Nob[i]li Agnete Consorte sua legitima [...] totam sortem he[re]ditatem in villa Loskoni.*

¹⁸ Por. przyp. 11.

¹⁹ AA Poznań, ACC, ks. 78, k. 6v: *Nicolaum Pyrzwoszewsky burgrabium in Scha[motuli].*

altarzystą z Szamotuł Grzegorzem, wystąpił Wojciech z Łekna²⁰. W 1507 r. poręczył za Feliksa Oporowskiego²¹. Pięć lat później sprzedał połowę Pierwoszewa za 200 grzywien²² i został skwitowany przez bratanka²³, za którego i za jego siostrę poręczył²⁴. Ustalono również w tym roku *vadium* między Mikołajem a Baltazarem, Janem i Wawrzyńcem z Izdebna²⁵. W 1514 r. zastawił połowę Uścikowa i 4 łany w Nowej Wsi za 100 grzywien²⁶. W 1515 r. ponownie uposażył żonę na częściach Nowej Wsi i Uścikowie²⁷. Obecny był wówczas podczas transakcji dzieci Jana Cieradzkiego²⁸ i synów Stanisława Redeckiego²⁹.

B.39.II.36. Mikołaj ze Strzeżmina

Syn Jana z Kłodziska¹. Pisał się ze Strzeżmina², Kłodziska³ i Wróblewa⁴. Miał braci Rafała ze Strzeżmina⁵ i Wincentego ze Strzeżmina⁶ oraz siostrę Dorotę ze Strzeżmina⁷. W

²⁰ AC, vol. II, nr 1565: *Nicolai Pirwoschewski*.

²¹ TDRReg, *Poznań, Inskrypcje, XVI wiek, Cz. 1, nr 551 (regest): Mikołaja Pierwoszewski jego stryj rodz. i Dobrogost Dambrowski wuj ręcą za Feliksa, iż Dorocie Rogaczewskiej, macosze swej, z racji pos. i wiana rezygnuje połowę swych cz. po ojcu i matce we wsi Oporowo za 80 grz., tj. 40 grz. pos. i 40 wiana.*

²² Tamże, *Rezygnacje, XVI wiek, nr 1955 (regest): N. Mikoł. Pierwoszewski 1/2 wsi Pierwoszewo p. pozn. N. N. Beacie, wd. po ol. Janie Czmachowskim, i jej synom Piotrowi i Wojc. z Czmachowa za 200 grz. sprzed.*

²³ Tamże, *Inskrypcje, XVI wiek, Cz. 1, nr 1260 (regest): N. Feliks Oporowski kwituje N. Mikołaja Pirwoszewskiego, stryja swego, z połowy wsi Pirwoszewo p. pozn. danej wiecz. przez Mikołaja ol. Wojciechowi P-mu ojcu tegoż Feliksa.*

²⁴ Tamże, nr 1295 (regest): *N. Mikołaj Pirwoszewski ręczy Feliksowi i Małgorzacie, s. i c. ol. Wojciecha Oporowskiego, a nepotom swym rodzonym, iż nie alienuje nikomu połowy swych dd. dziedz. nabytych od nich dożywotnio, ale na połowie oprawi posag żonie, połowę zaś zarezerwuje dla tych nepotów swych.*

²⁵ Tamże, nr 1329 (regest): *Założone vadium między N. Mikołajem Pirwoszewskim z I i Baltazarem, Janem i Wawrzyńcem, braćmi rodzonymi, dziedzicami z Izdebna.*

²⁶ MRPS, P. IV/1, nr 2319 (regest): *Alberto Policzki, terrae Posnaniensis notario, mediam villae Vsczikow cum taberna et 4 laneis in Nova Villa ac 2 hortulanis terrae Posnaniensis Nicolao Pirwaschewski in 100 marcas obligare.*

²⁷ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XVI wiek, nr 3716 (regest): N. Mikołaj z Pirwoszewa 1 1/2 łana roli pustej we wsi król. Nowawieś i 2 łany roli pus. wsi król. Uścikowo p. pozn. za 60 grz. ż. swej Agnieszce, c. Jana Wilkowskiego wyd.*

²⁸ Tamże, nr 3739 (regest): *N. N. Jan i Katarzyna, brat z siostrą rodzeni, s. i c. Jana Czerackiego, w tow. ojca, Mikołaja Pirwoszewskiego stryja.*

²⁹ Tamże, nr 3744 (regest): *N. N. Jerzy i Maciej, ss. ol. Stanisł. Redeczkiego, w tow. Wojc. i Marcina Redeczkich, stryjów rodz., Bogumiły, wd. po ol. Stan. R., matki, Mikołaja Pirwoszewskiego wuja.*

¹ Por. B.39.II.11., przyp. 1 i B.39.II.2., przyp. 1.

² AP Poznań, *Poznań Z. 7, k. 34: Rachwalem et Nicolaum fr[at]es indivisos h[er]edes in Strzesmino.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ AP Poznań, *Poznań, Z. 6, k. 102: Raphaelem et Nicolaum vincenciu[m] heredes de wroblewo.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Por. B.39.II.21., przyp. 8.

⁷ Por. B.39.II.11., przyp. 1.

historiografii uważa się, że posiadał synów Wincentego ze Strzeżmina⁸ i Macieja ze Strzeżmina⁹. Posiadał Strzeżmino¹⁰, Kłodzisko¹¹, Wróblewo¹² i Pierwoszewo¹³. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się w 1420 r., gdy wspólnie z bratem Rafałem zgłosił prawo bliższości do Kłodziska, czym miał zająć się osobiście król Władysław Jagiełło¹⁴. Dowiedli wówczas w sądzie ziemskim w Poznaniu, że ich ciotka Małgorzata została spleciona przez jej brata z 80 grzywien posagu i 30 grzywien wyprawy¹⁵. Toczył również spór z Hektorem z Koziemina o 11 grzywien, po zmarłym stryju Mikołaju¹⁶. W 1422 r. wspólnie z bratem Rafałem został pozwany przez Jarosława Bieganowskiego o 12 grzywien¹⁷. Dowiódł też przed sądem, że ich stryj Mikołaj nie poręczył za Jarosława z Bieganowa Przybkowi z Płaczek¹⁸. Rok później świadkowie przysięgli, że Mikołaj nie był podzielony z Rafałem¹⁹. W 1432 r. Rafał i Mikołaj zeznali, że są jeszcze winni Małgorzacie wspólnie 4 grzywny²⁰. Cztery lata później Mikołaj zastępował Jana z Chojnicy w jego sporze z Chwałętą z Lubicza²¹. W 1443 r. sprzedał połowę Kłodziska za 600 grzywien Zachariaszowi z Ćmachowa²², zaś dwa lata później kupił od Tomasza z Grobi za uzyskaną sumę Pierwoszewo²³.

⁸ Por. A.VI.3., s. 208-210.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² Por. przyp. 4.

¹³ AP Poznań, Poznań Gr. 2, k. 203: *thoma de Grobya tota[m] suam villa[m] pyerwoschewo [...] Nicolao de Clodzeysko [...] vendidit.*

¹⁴ Tamże, Z. 6, k. 53v: *nicolaum cu[m] Rachwal de Sczirmio qui se asser[i]t h[abe]re ius p[ro]pinq[ui]tat[em] in Clodzeysko; tamże, k. 101-10v: Raphaelem cu fr[at]re suo Nicolao h[er]edes de Clodzeysko.*

¹⁵ WRS, T. I, nr 1076: *Rachwal et Nicolaus de Clodzeysko ducunt testes erga Margaretham Wilczkowa de ibidem [...] Ize Machnie Wilczkowej brat jej zapłacił posag.*

¹⁶ AA Poznań, ACC, ks. 4, k. 170v: *Nicolaus de Clodzesco suo et Nicolai fr[at]ib[us] suo patruelis i[n] ibid[em] de Clodzesco et vince[n]cy ibid[em] in Clodzesco [...] obligat[us] [...] hectori p[re]p[os]ito Gluschinen[si] et Can[oni]co poznaniens[is] [...] bone me[m]orie [...] Nicolao pl[e]banus in voynicz ip[s]or[um] patruo.*

¹⁷ Por. przyp. 2.

¹⁸ WRS, T. I, nr 1100: *Nicolaus et Rachwal de Strzesino heredes [...] ksiądz Mikołaj, niegdy Kłodzieński będący.*

¹⁹ Tamże, nr 1132: *Rachphaelem de Strzesmyno [...] Mikołaj brat Rachfałow nie jest s nim dzielen wiernym działem.*

²⁰ Tamże, nr 1388: *Raphael et Nicolaus de Clodzeysco [...] Mararethe de Clodzeysco.*

²¹ AP Poznań, Poznań Z. 13, k. 125: *Nicolaus Clodzeysky.*

²² Tamże, Gr. 2, s. 103: *Nicolaus de Clodzeysko In et Super medietate[m] he[re]ditat[em] Sue Clodzeysko [...] Zachario de Czmachowo vendidit.*

²³ Por. przyp. 13.

B.39.II.37. Mikosz z Brudzewa

Nie jest znane pochodzenie Mikosza¹. W historiografii uważa się, że posiadał brata Jana z Brudzewa². Pisał się z Brudzewa³. Miał brata Hektora z Pierwoszewa⁴. Miał żonę Beatę⁵, z którą doczekał się syna Jana z Brudzewa⁶ i nieznaney z imienia córki⁷. Posiadał Brudzewo⁸. Pełnił urząd podkoniego kaliskiego⁹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1386 r., gdy procesował się z Jakuszem z Kowal¹⁰ i wspólnie ze swoim bratankiem i Pawłem mieszczaninem brudzewskim z Jakuszem z Balina¹¹. Dnia 13 października 1394 r. brał udział przy rozstrzygnięciu sprawy Jana Mielcarskiego z mieszczanami kolskimi¹². Tego samego dnia bracia Adam i Wincenty uzyskali od pani Jaśkowej łan w Janiszewie, który otrzymali za wierną służbę od jej teścia podkoniego¹³. Jeszcze w tym roku stawiał się w sądzie konińskim na rozprawie z Januszem Borowieckim¹⁴. W 1395 r. procesował się z Andrzejem Ponętowskim o 100 grzywien¹⁵ oraz z panią Balińską¹⁶ zaś w 1397 r. z mieszczanami konińskimi¹⁷. Wtedy też Piotr z Byszowa pozwał swojego dziada podkoniego o 200 grzywien posagu¹⁸, a sam Mikosz był obecny na rokach w Koninie¹⁹. W 1398 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z Mikołajem i jego bratem²⁰; z Manczkiem i Hektorem²¹; z Wojtkiem z Kwilina²²; a wspólnie z bratankiem Mrokotą: z Piotrem z Kuchar²³ i z Piotrem z

¹ Por. A.V.4., s. 179-180.

² Por. A.V.2., s. 164-166.

³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 2v: *Adam et Vincencius fr[at]res g[er]mani acquisiveru[n]t uno ma[n]sum alex in Janischewo sup[er] d[omi]nam Jascowa que[m] socer eiu[s] micossius S[u]b Agazo de Brudzewo [...] dedevit.*

⁴ Mrokota z Brudzewa został nazwany bratankiem Mikosza (tamże, k. 26v: *S[u]b Agazo cu[m] mrokotha e[ius] filiaster*, a był on przecież synem Hektora z Pierwoszewa (por. A.V.4., s. 184-185).

⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 125: *Beatha Relicta S[u]b Agasonis de Brudzewo.*

⁶ Świadczy o tym nazwanie podkoniego teściem przez panią Jaśkową (por. przyp. 3).

⁷ W 1397 r. Mikosz został nazwany dziadem Piotra z Byszewa z ziemi sandomierskiej (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 16v: *petr[us] de Byschewo de t[er]ra Sandomirie[n]si [...] cu[m] d[omi]no Subagazone suo awo*), zatem musiał być on synem córki podkoniego.

⁸ Por. przyp. 3.

⁹ W historiografii utożsamiony został z podkonim sieradzikiem (*UrzednicyŁęcz*, s. 117, nr B188). Prawidłową hierarchię podaje zapiska łączycka z 1395 r. (AGAD, Łęczyca Z. 4, k. 125v: *micossiu[m] de Brudzewo Subagazone[m] Syrad^{Calisien[sem]}*), która zauważył S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, s. 12-13.

¹⁰ AGAD, Sieradz Z. 1/2, k. 4v: *myrcossium Sub agazonem.*

¹¹ Tamże, k. 11: *micossius cum filiastro suo de brudzewo.*

¹² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 2: *Subagazone[m] de Brudzewo.*

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 3v: *S[u]bAgazone[m] de Brudzewo.*

¹⁵ Por. przyp. 8.

¹⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 6v: *de Brudzewo [...] S[u]bAgazone.*

¹⁷ Tamże, k. 10v: *S[u]bAgazone d[e] Brudzewo.*

¹⁸ Por. przyp. 6.

¹⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 17v: *S[u]bAgazone.*

²⁰ Tamże, k. 24v: *S[u]bAgazone de Brudzewo.*

²¹ Tamże, k. 30: *S[u]bAgazone.*

²² Tamże, k. 30: *S[u]bAgazone d[e] bru[dzewo].*

²³ Tamże, k. 26v: *S[u]b Agazo cu[m] mrokotha e[ius] filiaster.*

Zarzewia²⁴. W tej ostatniej sprawie zapłacił osiem skojców²⁵. Został także zmuszony do zapłacenia kary *siedemdziesiąt*²⁶. W 1399 r. przy pomocy Jana Roszusta, procesował się z ósmioma kmieciami z Brudzewa²⁷, a już sam: z wikariuszem kościoła brudzewskiego, Manczkiem²⁸ oraz z Skoczkiem z Konina²⁹. W następnym roku toczył spór z bratankami Mrokotą i Gerwardem³⁰; z Jarosławem z Byszewa³¹; Hanką z Rusocic³². Ciągnął się także wówczas proces z kmieciami brudzewskimi³³.

B.39.II.38. Mrokota z Brudzewa

Syn Hektora z Pierwoszewa¹. Pisał się z Brudzewa², Wróblewa³, Ćmachowa⁴ i Janiszewa⁵. Miał braci: Hektora z Ćmachowa⁶, Gerwarda z Brudzewa⁷, Sławetę z Kłodziska⁸ i Janusza z Wróblewa⁹ oraz siostrę Febronię z Łęgu¹⁰. Ożenił się ze Świążką¹¹, z którą doczekał

²⁴ WRS, T. VB, nr 65: *[sub]agazonem de Brudzewo*; AP Poznań, Konin Z. 1, k. 29: *S[u]b Agazo*.

²⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 29: *S[u]b Agazo*.

²⁶ Tamże, k. 29v: *S[u]b Agazo de Brudzewo*.

²⁷ Tamże, k. 36: *S[u]b Agazone[m] de Brudzewo*; WRS, T. VB, nr 86: *subagasonem de Brudzewo*; tamże, nr 88: *[Mrokotham] {subagasonem}*; w następnej zapisce (por. przyp. 29) podkoni został przekreślony i zastąpiony Mrokotą, co spowodowało taki, a nie inny zapis w omawianym fragmencie WRS.

²⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 36: *S[u]b Agaso de Brudzewo*.

²⁹ Tamże, k. 44: *S[u]b Agazone de Brudzewo*.

³⁰ Tamże, k. 47: *S[u]b Agazone[m] de Brudzewo extun[n]c mrokotha ip[s]ius fliast[er] divexat[ur] Jerward[um] suu[m] f[rat]rem*.

³¹ Tamże, k. 47v: *Jaroslaus de pyschewo h[abe]nt s[e]c[un]d[um] t[ermin]um cu[m] S[u]b Agasone de Brudzewo*; k. 49v: *Ja[r]osla[us] de Byschewo cu[m] S[u]b Agasone[m] de Brudzewo*; tamże, k. 68v: *Jarosla[us] de brudzewo [...] Subagazone de ibid[em]*.

³² Tamże, k. 47v: *hanka de Rusoczicze cu[m] S[u]b Agasone[m] de Brudzewo h[abe]nt s[e]c[un]d[um] t[ermin]um [...] sup[er] vigi[n]ti qui[n]q[ue] marc[orum] sue awe wlg[ar]it[er] baby dotalicy*.

³³ Tamże, k. 49v: *S[u]b Agaso de Brudzewo*.

¹ Por. A.V.4., s. 184-185.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 35v: *mrokotha de Brudzewo*.

³ KZP, nr 1515: *Mrokota de Wroblewo astitit peremptorio deputato termino super Hectorem de Dzmachowo pro tertia parte tertiae patris in Wroblewo Janussii olim*.

⁴ Lekszycki, Bd. I, nr 2492: *Mrokota de Cmachowo*.

⁵ WRS, T. VB, nr 332: *Stanislaus de Janiszewo adversus dominum Mrokotham de ibidem*; fakt, iż chodzi o jedną i tą samą osobę poświadczony jest w księdze ziemskiej konińskiej, gdzie skryba pomylił się nazywając w 1422 r. Mrokotę jako pochodzącego z Brudzewa, po czym przekreślił owo *Brudzewo* i napisał *Janischewo* (AP Poznań, Konin Z. 2, k. 61: *mrocotham de ~~brudzewo~~ Janischewo*).

⁶ Por. B.39.II.13., przyp. 4.

⁷ Tamże, przyp. 5.

⁸ Tamże, przyp. 6.

⁹ Tamże, przyp. 7.

¹⁰ Tamże, przyp. 3.

¹¹ AP Poznań, Kalisz, Z. 2, k. 189: *Swachna consors mrokothe de Brudzewo*.

się syna Jana z Brudzewa¹². Posiadał Brudzew¹³, Janiszewo¹⁴, Krwony¹⁵ Głowy¹⁶, Niegibalin¹⁷, Brudzyno¹⁸, Czaple¹⁹, Nagiewielno²⁰, *Regdalober*²¹ oraz Bogdałów²². Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1387 r., gdy pogodził się z Wojciechem Radwanowskim²³. W 1394 r. został odsądzony wspólnie z braćmi od posiadłości Sławęty, Kłodziska i Śmieszkowa²⁴. Zaś trzy lata później razem z braćmi dokonał podziału dziedzictwa²⁵ i zapłacił karę *pokupu* Janowi Przyborowskiemu²⁶. Następnie w 1398 r., miał wyznaczone terminy sądowe: z dziedzicem Modły²⁷; z Piotrem z Kuchar o 14 grzywien²⁸ oraz z Janem Roszustem²⁹. Poręczył też za Wojciecha z Koziemina³⁰ i stanął się na wezwanie przed starostą Tomkiem z Węgleszyna³¹. Rok później toczył spory: z Piotrem³² i Janem z Chrząbolic³³; z Janem Roszustem³⁴; z Tomkiem Pożarowskim³⁵ i z Jakuszem Radłowskim³⁶, a w 1400

¹² Tamże, Konin Z. 2, k. 113-113v: *Joha[m]es filius mrocothe [...] de Janischewo*.

¹³ Tamże, Z. 1, k. 141v: *mrokhote de Brudzewo cont[ra] frat[er]es et soro[r]es p[rese]nta Jaroslaum petrassiu[m] et Czinziszy et anna uxor nicolay de Ruszoczicze de brudzewo ec[iam] h[er]es [...] sup[er] medietat[em] h[er]editat[is] v[ulgaliter] Janissowo mediu[m] et Glowý mediu[m]*.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. B.39.II.13., przyp. 6.

¹⁶ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 19v: *mrokotha[m] p[er] et sup[er] medio decimo manso in h[er]editatib[us] d[omin]us Vedlicz in Janischewo głowy Negykalyno Brudzew brodzyno et Czaple [...] Nobili mrokotha dixit*.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże, Gniezno Z. 1, s. 265: *divisio[ne]m he[re]diatem nagewalino Regdalober et Brudzewo mrocotam de Brudzewo i[n]t[er] [...] Jaroslaus cum fr[at]rib[us] et [...] pueri Joh[ann]e[m]*.

²¹ Tamże.

²² KDW, T. VIII, nr 1061: *Mrokotha heres in Janyschewo [...] totas suas duas sortes hereditarias, quas habuit in hereditatibus Wola et Nyegybalo in districtu Coninensi sitis [...] pro tribus mansis agri, duobus videlicet in hereditate Bogdalowo et uno manso in hereditate Czapla*.

²³ Lekszycki, Bd. I, nr 240: *Mrokotham de Wroblewo*.

²⁴ Por. B.39.II.13., przyp. 7.

²⁵ Por. przyp. 20.

²⁶ Por. przyp. 4.

²⁷ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 23v: *mrokotha de Brudzewo*.

²⁸ Tamże, k. 25v: *mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 26v: *S[u]bagazo cu[m] mrokotha e[ius] filiastr[er]*.

²⁹ Tamże, k. 32: *mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 32v: *mrokotha pu[er]is*; tamże, k. 34: *mrokotha de Brudzewo*; proces z nim ciągnął się kilka lat (tamże, k. 35v: *mrokotha de Brudzewo [...] Jerwardu[m] fr[at]rem suu[m]*); tamże, k. 44v: *mrokotha et eius fr[at]rib[us] v[ulgaliter] Jactor[is]*; tamże, k. 48v: *mrokotha*; tamże, k. 49v: *mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 50v: *mrokotam de Brudzewo*; tamże, k. 77v: *mrokotha de Brudzewo*; tamże, Kalisz Z. 14, k. 9: *mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 10: *mrokotha ag[er]e et Agendu[m] h[abe]t et cu[m] Jacto[r]e et Jerwado de ... (sic!)*; tamże, k. 10v: *maczuda palat[inus] gnewcouien[si] [...] mrokotha de Brudzewo*; WRS, T. VB, nr 70: *M<roko>tham*).

³⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 27: *mrokotha de Brudzewo fideiussit p[ro] alb[er]t[is] de Coszemi[n]o*.

³¹ Tamże, k. 29: *mrokotha de Brudzewo*.

³² WRS, T. VB, nr 82: *Mrokotham de Brudzewo*.

³³ Tamże, nr 81: *<Mro>kotha de Brudzewo*; tamże, nr 83: *Mrokotham*.

³⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 47: *S[u]b Agazone[m] de Brudzewo extun[n]c mrokotha ip[s]ius filiastr[er] divexat[ur] Jerward[um] suu[m] frat[er]em*.

³⁵ Lekszycki, Bd. I, nr 3101: *Mrokotham de Wroblewo*.

³⁶ Tamże, Bd. II, nr 1217: *Mrocothe de Wroblewo*.

r., z Gerwardem z Brudzewa³⁷; ze stryjem Mikoszem³⁸; z Tomkiem z Raciszyc³⁹ oraz z kmieciami brudzewskimi⁴⁰. Poręczył również za Klemensa Szarnowickiego w jego sporze z Hanką z Brzeźną⁴¹. W 1401 r. procesował się z braćmi o części we Wróblewie i w Białczu⁴² oraz z Marcinem z Głuchowa⁴³ i poręczył za Stanisława Rudzkiego⁴⁴.

W 1402 r. brał udział w rokach konińskich⁴⁵. W następnym roku poręczył za braci z Koziemina⁴⁶; a sam miał wyznaczone terminy sądowe: z Tomkiem z Szamotuł⁴⁷; z Piotrem Laską⁴⁸ i jego żoną Febronią⁴⁹; z żydem Szymonem z Szamotuł⁵⁰; z Paszkim Bilińskim⁵¹; z Przybigniewem z Biezdrowa⁵² i z Jakuszem *Stopirką*⁵³. Reprezentował też pannę Wichnę z Biezdrowa w jej sporze z Katarzyną Pawłowicką⁵⁴. W 1404 r. procesował się ze starostą sieradzkim⁵⁵; z Wincentym Słoplanowskim⁵⁶; z bratem Hektorem o 36 grzywien⁵⁷, zaś w 1405 r., ze Świąszkiem z Giemołkowa⁵⁸; z Mikołajem z Ropczyc⁵⁹; z Janem z Chrząbielic⁶⁰; ze

³⁷ Por. przyp. 6.

³⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 48v: *mrokota de brudzewo*.

³⁹ Tamże, k. 48v: *Jactore[m] de Brudzewo [...] mrokothi de Brudzewo*.

⁴⁰ Tamże, k. 47v: *Jeruard[us] de Brudzewo [...] mrokota de Brudzewo*; tamże, k. 49: *Jerwart de Brudzewo et [...] mrokothē fr[atris] sui*; por. B.39.II.13., przyp. 5.

⁴¹ WRS, T. VB, nr 100: *Mrokotha de Brudzewo*.

⁴² Por. B.39.II.17., przyp. 22.

⁴³ KZP, nr 574: *Mrokotham Wroblewski*; tamże, nr 738: *Mrokota Wroblewski*; tamże, nr 772: *Mrocotham et Gerwardum heredes de Wroblewo*; tamże, nr 773: *Mrokotha*; spór z nim kontynuowany był w następnym roku (tamże, nr 811: *Mrokotam Wroblewski*).

⁴⁴ Tamże, nr 503: *Mrocota*.

⁴⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 68v: *mrokota de Brudzewo*.

⁴⁶ Tamże, k. 77v: *mrokotha de Brudzewo [...] Swe[n]szkone Woytkone michaele fr[atris] de Coszemi[n]o*.

⁴⁷ KZP, nr 1237: *Mrokota [...] Jactor*; tamże, nr 1264: *Mrokote*.

⁴⁸ KZK, nr 1163: *Petrus Laska de Log asstitit terminum super M[ro]kotam de Brudzewo*.

⁴⁹ Tamże, nr 1177: *Mrokotha de Brudzewo ex una, Phe[broni]a de Lag parte ex altera*.

⁵⁰ KZP, nr 1468: *Mrokotam de Wroblewo*.

⁵¹ Tamże, nr 1485: *Markotam de Dzmachowo*.

⁵² Tamże, nr 1160 (sic!): *Mrokota de Wroblewo*.

⁵³ Tamże, nr 1603: *Mrokotam*.

⁵⁴ Tamże, nr 1619: *Vichna herede de Besdrowo et Mrokota ipsius procuratore*.

⁵⁵ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 150: *mrokothē de Brudzewo*.

⁵⁶ KZP, nr 2045: *Mrokotha de Wroblewo*; tamże, nr 2047: *Slawantha de Clodzeysko [...] cum Mrokotha de Wroblewo*; spór z nim ciągnął się jeszcze w następnym roku (tamże, nr 2190: *Slawantam et Mrokotam de Wroblewo*; tamże, nr 2556: *Mrokota et Slawanta de Wroblewo*).

⁵⁷ Tamże, nr 2050: *Jactore coram iudicio recognavit Mrococze*.

⁵⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 99v: *mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 125v: *mrokothē de brudzewo*.

⁵⁹ Tamże, k. 103-103v: *mrokothē de Burdzewo*.

⁶⁰ Tamże, k. 104: *mrokotham de Brudzewo*; tamże, k. 109v: *mrokotha[m] de brudzewo*.

Święszkiem z Koziemina i jego braćmi⁶¹; z Jakubem kmieciem z Brudzewa⁶²; z Domaszkiem z Ciżewa⁶³; z Beata, wdową po stryju Mikoszu⁶⁴ oraz ponownie z bratem Hektorem⁶⁵. Pełnił też rolę asesora w sądzie w Koninie⁶⁶ i rozstrzygnął wówczas spór Marcina i Bogusława z Pęchorzewa⁶⁷. Został również wymieniony w księdze ziemskiej poznańskiej⁶⁸.

Następnie w 1406 r. toczył spory: ze Staszkiem z Pęchorzewa⁶⁹, z Elżbietą ze Zdzieńnic⁷⁰, z Dobkiem z Deszczy⁷¹, z Januszem z Chrząbolic⁷². Uczestniczył też w latach konińskich⁷³. W 1407 r. sprzedał jakieś klejnoty⁷⁴ i procesował się: z Mikołajem z Woli⁷⁵; z

⁶¹ Tamże, k. 108: *mrokotha de Brudzewo [...]* Swe[n]szcone de koszemi[n]o; proces z nimi kontynuowany był jeszcze przez praktycznie całe życie Mrokoty (tamże, k. 112: *Swe[n]szconem de Coszemyno [...]* mrokotam de Brudzewo; tamże, k. 148: *mrokotha cu[m] michaele et alb[er]to de Cozimyno*; tamże, k. 149: *mrocotha de brudzewo [...]* Woytkonem de Cozimino; tamże, k. 158v: *mrokotha [...]* cu[m] Alb[er]to de Cozimi[n]o; sprawę Mrokoty reprezentował także Chebda z Niewiesza: tamże, k. 169: *mrokotham et woytkon[ne]m de kozimino*; tamże, k. 172v: *mrokotha [...]* Woytkone et Swascone de Cozimino; tamże, k. 171v: *mrokotha [...]* Alb[er]t[us] de Kw[i]lino; tamże, k. 180: *mrokotha [...]* Alb[er]tum Swanthoslaum Tomam et Michaelem ex altera de Cosz[e]mi[n]o h[er]edes; tamże, k. 189v: *michael cu[m] [...]* Mrokotha; tamże, k. 221v: *mrokota de brudzewo swanszek de czulino et Michael de kozemino*; tamże, k. 225: *mrokota de brudzewo*; tamże, k. 238v: *mrokotha d[e] brudzewo [...]* Swaskone[m] et michaele[m] d[e] quilino; tamże, k. 238v: *mrokotha d[e] brudzewo [...]* Swaskone et michaele de koszemino; WRS, T. VB, nr 330: *Swansko de koszemino [...]* Mrokotho de Brudzewo; AP Poznań, Konin Z. 2, k. 6v: *Michael cu[m] Jector[is] et Tomcone fr[at]res g[er]manis de Coszymi[n]o h[er]edes ex una et d[omin]ii mrocotha et jaszco de Janischewo*; tamże, k. 9: *mrocotha et Jaszco de Janischewo [...]* Jactor[is]; tamże, k. 10: *michael de Coszymi[n]o [...]* mrocotham ex tu[n]c servus Jaszco de Janischewo; tamże, k. 12: *mrocotha et s[er]vo de Janischewo [...]* Jector Tomkone[m] cu[m] Michael; tamże, k. 14: *mrokotham Jascone[m] de Janissewo h[er]ed[is] [...]* erga h[er]editatem Jectorem canonicu[m] poznaniens[em] cu[m] suis fr[at]ribus uterynus de Coszemyno h[er]edibus; tamże 16v: *mrokotha et Jaszco de Janischewo cu[m] Jector[is] Michael et Toma de Co[sze]m[in]o Jector[is] cu[m] suis fr[at]ribus*; tamże, k. 17: *Michael de Coszymi[n]o cu[m] mrokotha*; tamże, k. 60v: *Swanszci de qulino [...]* mrocotha de Janischewo; tamże, k. 221v: *mrocotha de Janiszewo cu[m] Swa[n]toslao de czuilino*; k. 224v: *mrocotha de Janiszewo cu[m] Swa[n]thoslao de q[ui]lino*; tamże, k. 227v: *mrocotha de Janissewo cu[m] nobili Swa[n]toslao de czuilino*; tamże, k. 230: *Swanthoslao de czuilino cu[m] mrocotha*; tamże, k. 244: *mrocotha de Janiszewo cu[m] Swa[n]thoslao de czuilin*; tamże, Z. 3, k. 31: *Swansconi de czuilino cu[m] Nobili mrokotha de Janischewo*; tamże, k. 44: *swansconi de czwilino cu[m] No[bi]li mrokotha de Janiszewo*; tamże, k. 90v: *Swansconi d[e] czwilino cu[m] no[bi]li mrocotha de Janischewo*; tamże, Kalisz Z. 15, k. 63: *Jactor Canonic[is] poznaan[iensis] et h[er]es Cosszymi[n]sky [...]* int[er] Janysszewo et podlusszyce hereditat[em] [...] mrokotham et Jasconem).

⁶² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 109: *mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 111v: *mrokotha[m] de brudzewo*.

⁶³ WRS, T. VB, nr 201: *Mrokotham de Brudzewo*.

⁶⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 125v: *mrokotam de brudzewo exp[at]t[re] d[omi]na beathe relicta S[u]b Agasonis*.

⁶⁵ Tamże, k. 125v: *mrokotha [...]* Jactor[is].

⁶⁶ Tamże, k. 101v: *mrokothe de Brudzew*; tamże, k. 125: *mrokothe de brudzewo*.

⁶⁷ Tamże, k. 125v: *mrokotha[m] de Brudzewo*.

⁶⁸ KZP, nr 2120: *Mrokotha*.

⁶⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 112: *mrokotha de Brudzewo*.

⁷⁰ Tamże, k. 112: *mrokotha de Brudzewo*.

⁷¹ WRS, T. VB, nr 212: *Mrokotha de Brudzewo*; AP Poznań, Konin Z. 1, k. 116v: *mrokotha de brudzewo*.

⁷² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 118v: *mrokotham de Brudzewo*; tamże, k. 121: *mrokotham de brudzewo*; tamże, k. 125v: *mrokotha de Brudzewo*.

⁷³ Tamże, k. 118v-119: *mrokotham de brudzewo*.

⁷⁴ Tamże, k. 126v-127: *mrokotha de Brudzewo*.

⁷⁵ Tamże, k. 129: *mrokotha*.

Marcinem i Stanisławem z Pęchorzewa⁷⁶; z Mikołajem z Biezdrowa⁷⁷; z Jarosławem z Brudzewa⁷⁸; z Mikołajem z Rusocic⁷⁹; z dalszą rodziną o dziedzictwo po zmarłym stryju⁸⁰ oraz z Wojciechem z Chomiąży⁸¹. Jeszcze w tym roku Jan Kosisko z Orchowa, chorąży dobrzyński poręczył za niego 30 grzywien⁸². Rok później miał wyznaczony termin sądowy z Marcinem Pakosławskim⁸³, a w 1409 r. z Hektorem z Ćmachowa⁸⁴. Natomiast w następnym roku ponownie pojawił się w sądzie na rozprawie z Jakuszem z Brodzina⁸⁵ i z siostrzeńcem Marcina z Janiszewa⁸⁶. Z kolei w 1411 r. toczył spory: ze Zbylutem⁸⁷ i z Bolkiem z Deszcznej⁸⁸.

Natomiast 1412 r. w imieniu Jarosława, prowadził proces z Mikołajem z Chrząblic o młyn zwany Koński Bród⁸⁹. Sam zaś procesował się: z niejakim *Maturem* z Brudzewa i

⁷⁶ KZK, nr 2175: *Mrocotha de Brudzewo*.

⁷⁷ KZP, nr 2870: *Mrokotam de Wroblewo*; tamże, nr 2899: *Mrokothe de Wroblewo*; tamże, nr 2916: *Mrocotha de Wroblewo*.

⁷⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 124: *Jaroslaus de bysszewa et mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 128: *Jaroslaus de Brudzewo [...] mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 129: *Jaroslaus de Brudzewo cu[m] d[omi]no mrokotha*; WRS, T. VB, nr 232: *Jaroslaus de Brudzewo {per se} contra dominum Mrokotam de Brudzewo*; tamże, nr 233: *Mrokota iurare debet contra dominum Jaroslaum de Brudzewo*; tamże, nr 234: *Mrokothe de Brudzewo contra Jaroslaum de Brudzewo [...] Michael de Cosszemino [...] Albertus de Cosszimino*; AP Poznań, Konin Z. 1, k. 130: *Jarosla[us] de Brudzewo [contra] d[omi]n[u]m mrokotam ibid[em] de brudzewo*; tamże, k. 130v: *mrokotha cu[m] d[omi]no Jaroslao de Brudzewo h[er]ed[is]*; tamże, 138v: *mrokota [...] Jaroslaus de Brudzewo*; k. 140v: *Jaroslaus de Brudzewo [...] mrokotham ec[iam] de Brudzewo*; tamże, k. 141v: *mrokote [...] Jarosla^{um} de Brudzewo*; spór z Mrokotą ciągnął się jeszcze długie lata (tamże, k. 171: *mrokotha et d[omi]n[u]s Jaroslaus*; tamże, k. 179v: *Jaroslaus de Brudzewo [...] mrokotha*; tamże, k. 184: *Jaroslaus cu[m] [...] mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 240v: *Jaroslaus de Brudzewo cu[m] d[omi]no mrokotha de ibid[em]*; tamże, k. 245: *Jarosla[us] de brudzewo cu[m] d[omi]no mrokota de ibid[em]*).

⁷⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 130: *mrokota de brudzewo*; tamże, k. 158v: *mrokotha et subgaz[oni]s pie me[m]orie de brudzewo*.

⁸⁰ Tamże, k. 138v: *Jaroslaus de Brudzewo una cum fr[at]rib[us], petrassio et Cziwischszio [...] mrokotha de brudzewo*; tamże, k. 141v: *mrokhote de Brudzewo cont[ra] fr[at]res et soro[r]es p[rese]nta Jaroslaum petrassiu[m] et Cziniszÿ et anna uxor nicolajÿ de Ruszoczicze de brudzewo ec[iam] h[er]es [...] sup[er] medietat[em] h[er]editat[is] v[ulgariter] Janissowo mediu[m] et Glowÿ mediu[m]*; proces ciągnął się przez następne lata (tamże, k. 162: *mrokot[ha] [...] d[omi]no Jaroslao et [...] fr[at]ri suo g[er]mano*; tamże, k. 171: *Joh[an]nis koszisko vexillif[er] do[n]n[e]nsi et nicolau[us] sub pinc[er]na wlad[islaviensis] [...] mrokotham ex una et int[er] Jaroslaus et fr[at]res suos [...] dzivissio[ne]m*).

⁸¹ Tamże, k. 140v: *mrokotha*.

⁸² Tamże, k. 133v: *Joh[anne]s de Rchowo vexillif[er] dobrzinen[sis] fideiuit p[ro] mrokotha de brudzewo*.

⁸³ Tamże, Kościan Z. 3, k. 104: *mrocotha Brudzewsky*.

⁸⁴ Tamże, Konin Z. 1, k. 167v: *mrokota de Brudzewo*; tamże, k. 169: *mrokotha*; Mrokota oświadczył, że wykupił posiadłości brata (tamże, k. 168v: *Slawatha g[er]man[us] mrokoth[am] [...] id[em] mrokotha asserit se expendisse in [...] h[er]edit[at]em eoru[n]d[em] fr[at]rem*); S. Szybkowski utożsamiał tego brata z Gerwardem (S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, s. 24).

⁸⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 187: *Mrokotha de brudzewo*.

⁸⁶ Tamże, k. 185: *mrokothe cu[m] sororio Martino ip[s]ius de Janischewo he[re]di*.

⁸⁷ Tamże, k. 196v: *mrocota de Brudzewo*; tamże, k. 199: *mrokotham de Brudzewo*.

⁸⁸ Tamże, k. 198v: *mrocota de Brudzewo*; tamże, k. 202v: *mrokota[m] de Brudzeuo*.

⁸⁹ Tamże, k. 204: *Jaroslaus de Brudzewo [con]stituit p[ro]cu[r]ato[r]em fr[at]rem suu[m] d[omi]n[u]m mrokota*.

Bratuszyna⁹⁰; z kmieciami Marcinem z Chalna⁹¹, z Jakubem⁹², Janem⁹³ i Andrzejem z Bratuszyna⁹⁴; z Mikołajem z Janiszewa⁹⁵; z Hanką z Łąki⁹⁶ i jej mężem Mikołajem z Chrząblic⁹⁷; z Janem z Krotoszyna⁹⁸ oraz z Jakuszem z Tarnowej⁹⁹. Natomiast w 1414 r. zapłacił staroście 20 grzywien¹⁰⁰ oraz toczył spory ze Stanisławem z Janiszewa¹⁰¹; z Przybkiem z Dakuszewa¹⁰² oraz z kimś jeszcze¹⁰³, zaś w 1415 r. z Małgorzatą z Janiszewa¹⁰⁴ i z Janem Laską¹⁰⁵. Przed 1418 r. sprzedał Brudzew Jarandowi z Grabi¹⁰⁶, a także miał wyznaczony termin sądowy z Otą ze Słomowa¹⁰⁷, podobnie jak i w 1419 r. z Przedwojem z Jedlicy¹⁰⁸, zaś w 1420 r. z Piotrem z Łęgu¹⁰⁹; Mikołajem z Woli¹¹⁰; z Hektorem z Podleszczy¹¹¹ oraz z Piotrem z Niewierza¹¹². Sprzedał też Rafałowi z Gołuchowa dziesięciny z połowy swoich posiadłości¹¹³.

W 1421 r. Wawrzyniec z Koła poręczył mu trzy grzywny¹¹⁴, sędził się ze Świąszkiem z Kwilina¹¹⁵ oraz sprzedał dwa konie Mikołajowi z Woli¹¹⁶. Z kolei trzy lata później procesował

⁹⁰ Tamże, k. 205: *Mathur de brudzewo cu[m] d[omi]no mrokotha de ibidem*; tamże, k. 206: *Mrokota de Brudzewo*.

⁹¹ Tamże, k. 205v: *Mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 210: *Mrokotha de Brudzewo*.

⁹² Tamże, k. 208v: *Mrokotha d[e] Brudzewo*; WRS, T. VB, nr 342: *Mrokotha de Brudzewo*; AP Poznań, Konin Z. 1, k. 214: *mrokotha*; tamże, k. 215: *mrokotha de brudzewo*.

⁹³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 208: *mrokota de Brudzewo*; tamże, k. 209: *mrokotam de Brudzewo*; tamże, k. 212: *mrokota de brudzewo*; k. 214v: *mrocota de brudzewo*; tamże, k. 237: *mrokotha de brudzewo*; tamże, *mrokotha d[e] brudzewo*.

⁹⁴ Tamże, k. 215v: *mrokotha de Brudzewo*; tamże, k. 218: *mrokotha de brudzewo*; k. 218v: *mrokotha d[e] brudzewo*.

⁹⁵ Tamże, k. 211: *mrokota de Brudzewo*; tamże, k. 213v: *mrokotha de brudzewo*; tamże, k. 214: *mrokota de brudzewo*; tamże, k. 214v: *mrocotha de brudzewo*.

⁹⁶ Tamże, k. 211: *mrokota de brudzewo*; tamże, k. 214: *mrokota et cum[m] d[omi]no Jaroslao de Brudzewo*.

⁹⁷ WZSK, nr 353: *Mrocotam de Brudzewo*.

⁹⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 213v: *mrokotha[m] de brudzewo*.

⁹⁹ WZSK, nr 354: *Mrocotha et plebano de Janusszewo*.

¹⁰⁰ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 236v: *mrokotha de brudzewo*.

¹⁰¹ Tamże, k. 239v: *mrokotha de Brudzewo*; WRS, T. VB, nr 332: *Stanislaus de Janiszewo adversus dominum Mrokotham de ibidem*.

¹⁰² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 244: *mrokota*.

¹⁰³ Tamże, k. 240: *mrokotha de Brudzewo*; zapiska jest niedokończona i zamazana.

¹⁰⁴ Tamże, k. 248: *mrokotha de brudzewo*.

¹⁰⁵ Tamże, k. 259v: *mrokotha cu[m] d[omi]no Johanne de Czenino*; spór z nim kontynuowany był w następnych latach (tamże, Z. 2, k. 8v: *mrocotha cu[m] Joh[an]ne[m] laska*; tamże, k. 11: *mrokotha [...] laszkam de Czenyno*; tamże, k. 13v: *mrokotha et Leszka*).

¹⁰⁶ Tamże, Gniezno Z. 2, k. 82: *mroczkone[m] de lopuchowo qui sorte opidi Brudzewo p[er] ip[su]m d[omi]ni p[er]petuis Jara[n]du[s] apud d[omi]n[u]m mrocotha[m] p[ar]tib[us] p[er]petuis empta p[ro] qua sorte eiusd[em] opidi Idem d[omi]nus mroczko sup[er] ip[su]m Jure p[ro]ximitati[is]*.

¹⁰⁷ AGAD, Sieradz Z. 7, k. 72v: *mrocotha de Brudzewo*.

¹⁰⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 140: *mrocotha de Brudzewo*.

¹⁰⁹ AGAD, Sieradz Z. 7, k. 159: *petri de lang co[n]tra mrocotha[m] et Jasscone[m] Rosust de Janissewo*.

¹¹⁰ Tamże, k. 13v: *mrokotha de Janischewo*.

¹¹¹ Tamże, Kalisz Z. 3, k. 201: *Jasconi de Janisszewo mrokotha de ead[em] Brudzewo*.

¹¹² AGAD, Sieradz Z. 7, k. 147v: *mrococha mrokotham de Janissewo*.

¹¹³ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 19v: *mrokotha[m] p[er] et sup[er] medio decimo manso in h[er]editatib[us] d[omin]us Vedlicz in Janischewo glowy Negykalyno Brudzew brodzyno et Czapple*.

¹¹⁴ Tamże, k. 43v: *Janischewo [...] mrokotha*.

¹¹⁵ Tamże, k. 60v: *Swanszci de qulino [...] mrocotha de Janischewo*.

¹¹⁶ Tamże, k. 61: *mrocotham de ~~brudzewo~~ Janischewo*.

się ze swoimi kmieciami z Janiszewa¹¹⁷ i z Jarandem z Brudzewa¹¹⁸. Zaś w 1426 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z Pawłem z Pieczysk¹¹⁹; z kmieciem z Białkowa¹²⁰; z kmieciami z Brudzewa¹²¹ i z Pawłem z Nowej Wsi¹²². Zamienił też części w Woli i Niegibalinie na dwa łany w Bogdałowie i jeden łan w Czaplach¹²³. W 1427 r. Jakusz *Stobawa* z Gromadzic pozwał Mrokoć o 6 grzywien¹²⁴, a w 1430 r. toczył spór z Jaśkiem z Janiszewa o tamtejszy młyn¹²⁵.

B.39.II.39. Nieznana z imienia c. Mikosza z Brudzewa

Córka Mikosza z Brudzewa i jego żony Beaty¹. Miała brata Jana z Brudzewa². Miała też trzech synów: Piotra z Byszewa³, Jarosława z Brudzewa⁴, i Dziwisza z Brudzewa⁵ oraz córkę Annę⁶.

B.39.II.40. Piotr z Kwilcza

Syn Rafała ze Strzeżmina i jego żony Femy z Kwilcza¹. Pisał się z Kwilcza². Miał braci: Stefana z Kwilcza³, Mikołaja z Kwilcza⁴ i Jana z Kwilcza⁵. Ożenił się z Barbarą⁶. Posiadał Kwilcz⁷ i Herstop⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹¹⁷ Tamże, k. 160v: *mrocotham de Janisszewo*.

¹¹⁸ Tamże, k. 159: *mrocotha*; tamże, Kalisz Z. 4, k. 413: *mrokotha de Janiszewo*.

¹¹⁹ Tamże, Konin Z. 2, k. 230: *mrokothe de Janissewo*.

¹²⁰ Tamże, k. 232: *mrocotha de Janissewo*; tamże, k. 245v: *Janisszewo [...] mrocotha[m]*.

¹²¹ Tamże, k. 235v: *mrocotha de Janissewo*; tamże, 245v: *Janisszewo [...] mrocotha[m]*.

¹²² Tamże, k. 245v: *Janisszewo [...] mrocotha[m]*.

¹²³ Por. przyp. 22.

¹²⁴ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 1: *mrocotha de Janisszewo*.

¹²⁵ Tamże, k. 188: *mrocota cu[m] Johanne filio eid[em]*.

¹ W 1397 r. Mikosz został nazwany dziadem Piotra z Byszewa z ziemi sandomierskiej (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 16v: *petr[us] de Byschewo de t[er]ra Sandomirie[n]si [...] cu[m] d[omi]no Subagazone suo awo*), zatem musiał być on synem córki podkoniego.

² Tamże, k. 2v: *Adam et Vincencius fr[at]res g[er]mani acquisiveru[n]t uno ma[n]sum alex in Janischewo sup[er] d[omi]nam Jascowa que[m] socer eiu[s] micosius S[ub] Agazo de Brudzewo [...] dedevit*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Jarosław i Dziwisz byli braćmi Piotra (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 138v: *Jaroslaus de Brudzewo una cum fr[at]rib[us], petrassio et Cziwischszio [...] mrokotha de brudzewo*).

⁵ Tamże.

⁶ Tamże, k. 141v: *mrokhote de Brudzewo cont[ra] fr[at]res et soro[r]es p[rese]nta Jaroslaum petrassiu[m] et Czinişy et anna uxor nicolaÿ de Ruszoczicze de brudzewo ec[iam] h[er]es [...] sup[er] medietat[em] h[er]editat[is] v[ulgaliter] Janissowo mediu[m] et Glowÿ mediu[m]*; por. uwagi w: A.V.4., s. 179-180.

⁷ Por. B.39.II.14., przyp. 4.

² AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 32v: *petrum et Stephanu[m] he[re]dib[us] de Quilcz*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 38: *petru[s] stephanu[s] et nicolau[s] filios felic[is] bo[ne] me[m]orie Raphaelis Quileczsky*.

⁵ Por. B.39.II.14., przyp. 7.

⁶ Por. B.39.II.5., przyp. 1.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Por. B.39.II.5., przyp. 1.

Pierwszy raz w źródłach wystąpił w 1445 r., gdy wspólnie z braćmi toczył spór z Janem Knyszyńskim⁹. Rok później, tylko z bratem Stefanem, procesował się z Jakubem Wargowskim¹⁰, a w 1447 r. z Wincentym z Sierakowa, Dobiesławem z Gorzycka oraz Janem, Stanisławem i Markiem braćmi z Kamionny¹¹. Sam zaś zapłacił karę Katarzynie z Radwankowa¹². Jeszcze w tym roku ponownie ze Stefanem i Mikołajem, wdał się w spór o obsadę plebana w Kwilczu¹³. W 1448 r. zaś miał wyznaczone terminy sądowe z Zachariaszem Chąsinowskim¹⁴, Jakubem z Sierakowa¹⁵, Wincentym z Sierakowa¹⁶ oraz z Dobiesławem z Gorzycka¹⁷. W 1469 r. zapisał żonie Barbarze posag i wiano na połowie Herstopu, który kupił od Andrzeja i Marcina, tamtejszych dziedziców¹⁸. Trzy lata później pozwany został przez Mikołaja Kurskiego¹⁹.

B.39.II.41. Rafał ze Strzeźmina

Syn Jana z Kłodziska¹. Pisał się ze Strzeźmina², Kłodziska³, Wróblewa⁴ i Kwilcza⁵. Miał braci Mikołaja ze Strzeźmina⁶ i Wincentego ze Strzeźmina⁷ oraz siostrę Dorotę ze Strzeźmina⁸. Ożenił się z Femą z Kwilcza⁹, z którą doczekał się synów: Stefana Kwilcza¹⁰,

⁹ Por. B.39.II.33., przyp. 18

¹⁰ AP Poznań, Poznań Z. 15, k. 205v: *petrum et Stephanu[m] fr[at]res indivisos de Quilecz.*

¹¹ Tamże, Z. 16, k. 32v: *petrum et Stephanu[m] he[re]dib[us] de Quilcz.*

¹² Tamże, k. 35v: *petrus Quileczsky.*

¹³ AA Poznań, ACC, ks. 29, k. 161v: *p[at]ronatus Eccl[esia]e in Quilcza nobilu[m] Czeme petri Stephani et nicolai hered[is] et p[at]ronatrum in Quilcza.*

¹⁴ AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 85v: *petru[s] et Stephanu[s] de Quilcz filios Raphaelis bon[e] me[m]orie.*

¹⁵ Tamże, k. 89: *petru[s] et Stephanu[s] fr[at]res g[er]manos filios olim Raphaelis de Quilcz.*

¹⁶ Tamże, k. 117: *petru[m] Stephanu[m] filios olim Raphaelis de quilcz.*

¹⁷ Tamże, k. 170: *Stepahnu[m] et petrum heres olim de Quilcz;* tamże, k. 170: *petru[m] et Stephanu[m] heredes olim de quilcz.*

¹⁸ Por. B.39.II.5., przyp. 1.

¹⁹ AP Poznań, Poznań Z. 19, k. 133v: *petrum Czwyliczsky.*

¹ Por. B.39.II.11., przyp. 1 i B.39.II.2., przyp. 1.

² AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 34: *Rachwalem et Nicolaum fr[at]res indivisos h[er]edes in Strzesmino.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ AP Poznań, Poznań, Z. 6, k. 102: *Raphaelem et Nicolaum vincnenciu[m] heredes de wroblewo.*

⁵ *Akta radzieckie poznańskie*, T. 1, nr 182: *Raphael Quileczki.*

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Por. B.39.II.21., przyp. 8.

⁸ Por. B.39.II.11., przyp. 1.

⁹ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 7: *ffyemam de Quilcz c[on]sortem No[bi]l[is] Raphaelis.*

¹⁰ Por. B.39.II.14., przyp. 4.

Piotra z Kwilcza¹¹, Mikołaja z Kwilcza¹² oraz Jana z Kwilcza¹³. Posiadał Strzeżmino¹⁴, Kłodzisko¹⁵, Wróblewo¹⁶ i Kwilcz¹⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się w 1420 r., gdy wspólnie z bratem Mikołajem zgłosił prawo bliższości do Kłodziska, czym miał zająć się osobiście król Władysław Jagiełło¹⁸. Wtedy też razem z Wincentym przyprowadzony został do sądu przez Jana Dziurkę w jego sporze z Jarosławem z Bieganowa¹⁹. Dowiódł wówczas w sądzie ziemskim w Poznaniu, że ich ciotka Małgorzata została spleciona przez jej brata z 80 grzywien posagu i 30 grzywien wyprawy²⁰. W 1422 r. wspólnie z Mikołajem został pozwany przez Jarosława Bieganowskiego o 12 grzywien²¹. Dowiódł też przed sądem, że ich stryj Mikołaj nie poręczył za Jarosława z Bieganowa Przybkowi z Płaczek²². Rok później zebrani świadkowie przysięgli, że są niepodzieleni z Mikołajem²³. W 1424 r. toczył spory: z Naramem z Wróblewa i z Mikołajem z Sarniewa o porękę²⁴. Procesował się również z Janem Dziurką²⁵. W 1428 r. Rafał dowodził Janowi Jaroszewskiemu, że nie dzielił z Dorotą swoich dóbr w Strzeżminie²⁶. Świadcował także przy sprawach Jana z Buka i Chwałęty z Lubicza²⁷ i Parysa z Sokolnik i Doroty z Pomarzanowic²⁸. Dwa lata później reprezentował swoją żonę w jej sporze z Piotrem z Wituchowa²⁹.

Zaś w 1432 r. toczył spór z Dzierławem z Orzeszkowa³⁰. Wówczas Rafał i Mikołaj zeznali, że są jeszcze winni Małgorzacie wspólnie 4 grzywiny³¹. Sam Mikołaj procesował się z

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże, przyp. 7.

¹⁴ Por. przyp. 2.

¹⁵ Por. przyp. 3.

¹⁶ Por. przyp. 4.

¹⁷ Por. przyp. 5.

¹⁸ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 53v: *nicolaum cu[m] Rachwal de Sczirzmio qui se asser[i]t h[abe]re ius p[ro]pinq[ui]tat[em] in Clodzeysko*; tamże, k. 101-101v: *Raphaelem cu fr[at]r[e] suo Nicolao h[er]edes de Clodzeysko*.

¹⁹ Por. przyp. 4.

²⁰ Por. B.39.II.21., przyp. 8; WRS, T. I, nr 1076: *Rachwal et Nicolaus de Clodzeysko ducunt testes erga Margaretham Wilczkowa de ibidem [...] Ize Machnie Wilczkowej brat jej zapłacił posag*.

²¹ Por. przyp. 2.

²² WRS, T. I, nr 1100: *Nicolaus et Rachwal de Strzesino heredes [...] ksiądz Mikołaj, niegdy Kłodzieński będący*.

²³ Tamże, nr 1132: *Rachphaelem de Strzesmyno [...] Mikołaj brat Rachfałow nie jest s nim dzielen wiernym działem*.

²⁴ Tamże, nr 1173: *Rafaelem heredem de Strzesmyno*; AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 148: *Raphaelem de Strzesmyno*.

²⁵ AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 148: *Raphaelem de wroblewo*.

²⁶ Por. B.39.II.11., przyp. 1.

²⁷ WRS, T. I, nr 1301: *Rachwal Strzesmysky*.

²⁸ Tamże, nr 1499: *Raphael de Strzesmino*.

²⁹ AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 27v: *Raphael p[ro] fyema uxo[r]e sua*.

³⁰ WRS, T. I, nr 1543: *Raphaelem de Strzeszmyno*; proces z nim miał miejsce jeszcze w 1443 r. (AP Poznań, Poznań Z. 14, k. 154: *Raphaelem de Quilecz*).

³¹ WRS, T. I, nr 1388: *Raphael et Nicolaus de Clodzeysco [...] Mararethe de Clodzeysco*.

Tomaszem Kwileckim³². Rok później był świadkiem transakcji sprzedaży połowy Goślina, dokonanej przez Mikołaja ze Śliwina³³. W 1434 r. wspólnie z Wincentym Nojewskim toczył spór z dziedziczkami Trzciela³⁴. Osobiście stawił się w sądzie poznańskim na sprawę z Ickiem, żydem z Poznania³⁵. W 1435 r. z kolei świadczył na procesie Sędziwoja Niewierskiego i Gawła z Małego Granowa³⁶. W następnym roku zastąpił żonę w jej sporze z Niemierzą z Grodziska³⁷ oraz brata Wincentego w sporze z Baszkiem z Biedzrowa, tamtejszym kmieciem³⁸. W 1440 r. Andrzej Ciecierad i Mikołaj Skórzewski poświadczyli, że Rafał zapłacił kary³⁹. W tym samym roku Rafał miał wyznaczony termin sądowy z mieszczaninem poznańskim Łukaszem o 26 grzywien⁴⁰, a cztery lata później z Wincentym i Jakubem Sierakowskimi⁴¹ i Janem z Przeclawka⁴².

B.39.II.42. Sławęta z Kłodziska

Syn Hektora z Pierwoszewa¹. Pisał się z Ćmachowa², Kłodziska³ i Wróblewa⁴ Miał braci: Mrokotę z Brudzewa⁵, Hektora z Ćmachowa⁶, Gerwarda z Brudzewa⁷, Janusza z Wróblewa⁸ oraz siostrę Febronię z Łęgu⁹. Ożenił się z Anną¹⁰, z która miał synów: Jana z Kłodziska¹¹, Mikołaja z Kłodziska¹² oraz Andrzeja z Kłodziska¹³ i córkę Małgorzatę z Kłodziska¹⁴.

³² AP Poznań, Poznań Z. 11, k. 103: *Raphaellem et Thoma[m] [de] Quilcze*; spór kontynuowany przez następne lata (tamże, Z. 12, k. 165: *Thoma[m] de Quilcze et Raphaellem de Strzeszemino*; tamże, Z. 13, k. 124: *Quilcze nob[il]is Raphaelis et Thome de ibid[em]*).

³³ AA Poznań, ACC, ks. 23, k. 123v-124: *Rafaele de Cloczsko*.

³⁴ AP Poznań, Z. 12, k. 126: *Raphaellem de Strzeszmino vincencium noyewski*.

³⁵ Tamże, k. 171: *Raphaellem [m] Strzeszminsky*.

³⁶ WRS I, nr 1651: *Rachwal Strzeszminsky*.

³⁷ AP Poznań, Poznań Z. 13, k. 125v: *Thoma[m] et phema[m] de Quilcze ex una [...] et Raphael p[ro] phema*.

³⁸ Tamże, k. 128v: *wince[n]ciu[m] de Strzeszyno [...] Raphael de quilcze p[ro] wince[n]cio*.

³⁹ *Akta radzieckie poznańskie*, T. 1, nr 176: *Raphael Quileczsky*.

⁴⁰ Por. przyp. 5.

⁴¹ AP Poznań, Poznań Z. 15, k. 10v: *Raphaellem [m] de Quilcze*.

⁴² Tamże, k. 10: *Raphaellem [m] de Quilcze*.

¹ Por. A.V.4., s. 184-185.

² Lekszycki, Bd. I, nr 457: *Slventha de Czmachowo*.

³ Tamże, nr 470: *Slaventha de Clodzeysko*.

⁴ KZP, nr 2556: *Mrokota et Slawanta de Wroblewo*.

⁵ Por. B.39.II.13., przyp. 7.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, przyp. 3.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 75v: *anna[m] relicta[m] olim slawanthe de klodzeysko*.

¹¹ KZP, nr 1914: *Johannes nomine sui patris Slawanthe*.

¹² AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 180-180v: *Nicolao de wroblewo Slawenczicz*.

¹³ Por. B.39.II.2., przyp. 1.

¹⁴ Tamże, przyp. 5.

Posiadał Ćmachowo¹⁵, Kłodzisko¹⁶, Śmieszkowo¹⁷, Wróblewo¹⁸, Białcz¹⁹, Pawłowice²⁰, Janiszewo²¹, Krwony²², Czaple²³, Głowę²⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1388 r., gdy świadkował przy procesie niejakich Piotra i Zofii²⁵. Dnia 15 grudnia tego roku toczył spór o sześć grzywien poręki za Kiliana, z *Malą* z Gołańczewa²⁶. Trzy lata później poświadczył, że Piotr ze Słomowa nie kazał zabić Mirosława, ani też sam go nie zabił, o co oskarżyła go Zofia z Nawiszcza²⁷. W podobnym charakterze wystąpił jeszcze w tym samym roku w procesie Macieja z Będlina i Macieja Gosławica²⁸. Z kolei w 1392 r. miał termin sądowy z sędzią kaliskim Mikołajem Krwawym Diabłem z Wenecji o 10 grzywien szkód²⁹. W następnym roku zapłacił grzywnę kary Kilianowi³⁰. W 1394 r., jego odsądził braci od swoich posiadłości: Kłodziska i Śmieszkowa³¹. W 1395 r. Sławęta poręczył za brata Gerwarda, w jego sporze z Przybysławem Przesieckim³², zaś rok później toczył spór z Kiliana ze Strzeżmina, który reprezentował swoją siostrę Wichnę o połowę Strzeżmina³³. Sprawa ta została przeniesiona na roki królewskie, które odbyły się 19 grudnia tego roku, wówczas oskarżono Sławęte o zniszczenie pieca³⁴. Trzy dni później świadkował przy procesie Piotra ze Słomowa i niejakiego Jada³⁵. W 1397 r. w identycznym charakterze wystąpił przy sporze Bieniaszka i Januszka³⁶. Kilian ze Strzeżmina zapłacił wówczas karę Sławęcie³⁷. W następnym roku Jan z Czarnkowa oskarżył jego synów o poranienie Killiana, który

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹⁶ Por. przyp. 3.

¹⁷ Por. B.39.II.13., przyp. 7.

¹⁸ KZP, nr 1050: *Slawantha de Clodzeysko habet terminum [...] cum Mrokotha et hectore fratribus, heredibus de Wroblewo pro tercia patre duarum parcium in Wroblewo pro tercia patre quarte partis in Balcz.*

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże, nr 1968: *Slawantha de Clodzeysko [...] pro resignacione medietatis Pawlouice.*

²¹ Por. B.39.II.13., przyp. 6.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

²⁵ Por. przyp. 2.

²⁶ Por. przyp. 3.

²⁷ Lekszycki, Bd. I, nr 1065: *Slawantha Clodzinski.*

²⁸ Tamże, nr 1082: *Slawantha de Clodzino.*

²⁹ Tamże, nr 1196: *Slawantha*; tamże, nr 1258: *Slawantha de Koldefszko*; proces z nim ciągnął się jeszcze w 1395 r. (tamże, nr 2193: *Slavantam*).

³⁰ Tamże, nr 1507: *Slawantha.*

³¹ Por. przyp. 4.

³² Lekszycki, Bd. I, nr 2026: *Slawantha fidejubemus ac obligamus pro nobili Gerwardo de Wroblewo.*

³³ Tamże, nr 2134: *Slawantha [...] pro medio Strzesmino.*

³⁴ Tamże, nr 2260: *Slawanthe.*

³⁵ Tamże, nr 2268: *Slawantha de Klodzeszk[o].*

³⁶ Tamże, nr 2540: *Slawantha.*

³⁷ Tamże, nr 2559: *Slavantham de Clodzeisko.*

był wówczas na służbie³⁸. Wtedy też pojawił się w roli świadka w sprawie sądowej Boguszki z Łaską i Dobiesława Kwileckiego³⁹.

W 1400 r. miał wyznaczony termin sądowy z Wincentym o Strzeżmin, z którego na rzecz Sławęty zrezygnował⁴⁰. Wtedy również procesował się z Janem zwanym Puchaczem, kmieciem z Psarskich⁴¹. W 1402 r. toczył spór z braćmi o części we Wróblewie i w Białczu⁴², dwa lata później, z Jakuszem Stopirką⁴³ i z Katarzyną z Pawłowic o połowę jej dziedzictwa⁴⁴. Wówczas także Wincenty ze Słopanowa pozwał Sławęty i Mrokotę o 12 grzywien poręki złożonej przez Wichnie z Biezdrowa⁴⁵. W 1405 r. zaś miał proces z Sędziwojem w Wielkiego Orla o strugę⁴⁶. W tym właśnie roku świadkował przy sporze Mikołaja z Biezdrowa i jego siostry Przesprawy⁴⁷. W następnym zaś, toczył spór z Jakuszem Stopirką i jego synami Mikołajem i Mirosławem o połowę Pawłowic⁴⁸. W 1407 r. toczył spór z Wierzbietą z Rozbitka⁴⁹. W 1408 r. Hektor z Ćmachowa zrezygnował wspólnie z bratem Sławętą na rzecz Mrokoty z Brudzewa z posiadłości z Janiszewie, Krwonach, Czaplach i Głowie w zamian za pieniężną rekompensatę⁵⁰, zaś rok później Mrokota w obecności Sławęty oświadczył, że wykupił części brata⁵¹. Wtedy też miał wyznaczony termin sądowy z kupcem poznańskim Jurgą⁵². W 1410 r. z kolei toczył spór z Sędziwojem z Wróblewa o 40 grzywien⁵³.

³⁸ Tamże, nr 2590: *Slavanta de Klodzeszko*.

³⁹ Tamże, nr 2681: *Slawantha de Klodzeysko*.

⁴⁰ KZP, nr 47: *Slawantham [...] pro medietate ville Strzesmino*.

⁴¹ Tamże, nr 258: *Slawantha heres de Clodzeysko*.

⁴² Por. przyp. 17; spór z nimi toczył się także dwa lata później (KZP, nr 2075: *Jactore coram iudicio regali dimisit fratrem Slawantham et cum suis heredibus de divisione, quam habuit in Wroplewo et Balczwo*).

⁴³ KZP, nr 1932: *Slawantha de Clodzeysko*.

⁴⁴ Por. przyp. 19.

⁴⁵ KZP, nr 2047: *Slawantha de Clodzeysko pro [...] fideiussit manu coniuncta cum Mrokotha de Wroblewo*; proces z nim toczył się jeszcze przez następne lata (tamże, nr 2190: *Slawantham et Mrokotam de Wroblewo*; tamże, nr 2282: *Slawantam*; tamże, nr 2358: *Slawanta de Clodzeysko*; tamże, nr 2542: *Slawanatam de Clodzeysko*; tamże, nr 2544: *Slawanta de Clodzeysko*; por. przyp. 4).

⁴⁶ KZP, nr 2227: *Slawanta de Clodzeysko*.

⁴⁷ Tamże, nr 2440: *Slawantha Clodzeyski*.

⁴⁸ Tamże, nr 2608: *Slawanatam de Clodzeysko*; sprawa z nimi kontynuowana była jeszcze kilka lat później (AP Poznań Z. 3, k. 104: *Slawantham de Clodzeysko*).

⁴⁹ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 29v: *Andreas de Clodzeysko nomi[n]e Slawanthe et Joha[nne]s de ibidem*; proces ciągnął się jeszcze w następnym roku (WRS, T. I, nr 633: *Sl<a>wantha de Clodzeysko*).

⁵⁰ Por. przyp. 20.

⁵¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 168v: *Slawatha g[er]man[us] mrokoth[am] [...] id[em] mrokotha asserit se expendisse in [...] h[er]edit[at]em eoru[n]d[em] fr[at]r[em]*; S. Szybkowski utożsamiał tego brata z Gerwardem (S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Łaska*, s. 24).

⁵² AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 80v-81: *Slawantam de Clodzeysko*; spór z nim ciągnął się jeszcze w następnym roku (tamże, k. 117v: *Slawantha de Clodzeysko*).

⁵³ Tamże, k. 115: *Sandiwogiu[m] de wroblewo et Slawantham de Clodzeysko*.

B.39.II.43. Stanisław z Pierwoszewa

Syn Mikołaja z Kwilcza i być może jego żony Małgorzaty¹. Pisał się z Pierwoszewa². Miał braci: Wincentego z Kuślina³, Macieja z Kuślina⁴, Mikołaja z Pierwoszewa⁵ i Wojciecha z Pierwoszewa⁶. Posiadał Pierwoszewo⁷, Jedlec⁸ i Kleczewo⁹. Pełnił urząd pisarza sądowego kaliskiego¹⁰, kapelana biskupa Uriela Górki¹¹, plebana w Jedlcu¹² i Kazimierzu¹³, altaryzisty w katedrze gnieźnieńskiej¹⁴ oraz wikariusza katedry poznańskiej¹⁵.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 21 maja 1467 r., gdy sporządził dokument skazujący na śmierć Włodka z Danaborza¹⁶. Dwa lata później kupił pół łana w Jedlcu od Marcina¹⁷. W latach 1476-84 zbierał opłaty na rzecz kamery apostolskiej w imieniu biskupa Uriela Górki¹⁸. Tymczasem w 1480 r. świadkował przy zgodzie między prepozytem warszawskim a Mikołajem z Nosów i Janem z Suchodoła odnośnie dziesięcin w Tarczynie¹⁹. W 1482 r. zaś zawarł w imieniu ojca ugodę z Zachariaszem Ćmachowskim²⁰. Wspólnie z braćmi, Wojciechem i Mikołajem, w 1485 r., miał wyznaczony termin sądowy z Janem z Ćmachowa²¹. W 1486 r. przekazał

¹ Por. B.39.II.25., przyp. 5; synami Mikołaja także byli Wincenty i Maciej z Kuślina, którzy nie mieli za bardzo nic wspólnego z dziedzicami Pierwoszewa. Może to być wynikiem podwójnego ożenku Mikołaja z Kwilcza, por. A.VI.3., s. 208-210.

² Tamże.

³ Por. A.VI.3., s. 208-210.

⁴ Tamże.

⁵ Por. B.39.II.25., przyp. 6.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 8, s. 104: *medium mansum in villa Jedlcza [...] Stanislao pyrwoschewsky pl[e]bano in Jedlcza.*

⁹ Tamże, Gr. 10, k. 97: *pro [...] Stanislao pyrwoschewsky altariste in Ec[c]l[es]ia Metropolitana Gnezen[sa] [...] medietate cleczewo [...] resignaveru[n]t.*

¹⁰ A. Gašiorowski, *Urzednicy Wielkopolscy*, s. 116, nr C279.

¹¹ VMPL, T. II, s. 186, nr 224: *domini Pyrwoschewsky capellani nostri.*

¹² Por. przyp. 8.

¹³ AA Poznań, Acta Episcopalia, ks. IV, k. 5-5v: *Stanislaus pirwoschewsky plebanus in Cazimierz et vicarius canonicalis in Eccl[esia]e poznaniens[is].*

¹⁴ TDReg, Puzdry, cz. 2, nr 1884 (regest): *N. N. Mikołaj i Jan, bcia rodzeni, dz-e w Starczynowie, zobow. się stawić Macieja Starczynowskiego, brata swego rodz., aby zaaprobował ich rezygnację na rzecz X. Stanisł. Pirwoszewskiego, altar. kat. gn. 8 zł. czynszu na ich wsi Nekla p. py.*

¹⁵ AA Poznań, ACC, ks. 73, k. 120v: *Stanislaus Pyrwoszewsky vicarius p[er]petuis eccl[esia]e poznaniens[is].*

¹⁶ *Analecta gnieźnieńskie*, wyd. J. Nowacki, RH 11 (1935), z. 1, s. 68: *Pyrwoschewsky castri Calisiensis notario.*

¹⁷ Por. przyp. 9.

¹⁸ Por. przyp. 11; VMPL, T. II, s. 186, nr 224: *Pyrwoschewsky*; tamże, s. 187, nr 224: *Pyrwoschewsky, capellani nostri*; tamże, s. 188, nr 224: *Pyrwoschewsky, capellani nostri*; tamże, s. 189, nr 224: *Stanslai Pyczwoschewsky, capellani nostri*; tamże, s. 191, nr 224: *Stanislai Pyrwoschewsky, capellani nostri*; tamże, s. 191, nr 224: *Pyrwoschewsky*; tamże, nr 191: *Pyrwoschewsky*; tamże, s. 192, nr 224: *Pyrwoschewsky, capellani nostri*; tamże, s. 192, nr 224: *Stanislai Pyrwoschewsky*; tamże, s. 195, nr 224: *Stanislai Pyrwoschewsky, capellani nostri*; tamże, s. 196, nr 224: *Pyrwoschewsky*; tamże, s. 198, nr 224: *Stanislai Pyrwoschewsky, capellani nostri*.

¹⁹ AC, vol. II, nr 1404: *Stanislao Pyrwoschewsky in Kazimyrz plebano.*

²⁰ Por. przyp. 1.

²¹ TDReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Cz. 2, nr 535 (regest): *Jan dz. de Czmachowo nie st. z p. X. i N. Stan., Mik. i Wojc., bci rodz. niedziel. de Pirwoszewo; spór z nim ciągnął się jeszcze przez kolejny rok [tamże, nr 562 (regest): Jan Czmachowski z Czmachowa, Wróblewa i 1/2 Kłodziejska, płaci penę, bo nie st. z p. X. Stanisława de Kaszymisch plebana, Mikol. i Wojc., bci rodz. de Pirwoszewo].*

wspomnianym braciom swoją część w Pierwoszewie²². Dwa lata później kupił połowę Kleczewa²³. W 1496 r. został zaprezentowany na plebana kościoła św. Małgorzaty na Śródcie²⁴. W 1498 r. spisał protokół po nominacji biskupiej²⁵. W 1499 r. zobowiązał się płacić magistrowi Błażejowi, kanonikowi w kaplicy św. Zofii w katedrze krakowskiej przez 3 lata po grzywnie rocznej pensji²⁶. Wtedy też toczył spór z Barbarą i Katarzyną córkami Bartosza Moraczewskiego²⁷. Wówczas też został uposażony jako altarzysta przez dziedziców Nekła²⁸ i przez dziedziców Starczynowa²⁹.

B.39.II.44. Stefan z Kwilcza

Syn Rafała ze Strzeżmina i jego żony Femy z Kwilcza¹. Pisał się z Kwilcza². Miał braci: Piotra z Kwilcza³, Mikołaja z Kwilcza⁴ i Jana z Kwilcza⁵. Posiadał Kwilcz⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach wystąpił w 1445 r., gdy wspólnie z braćmi toczył spór z Janem Knyszyńskim⁷. Rok później zaś tylko z bratem Piotrem procesował się z Jakubem Wargowskim⁸, a w 1447 r. z Wincentym z Sierakowa, Dobiesławem z Gorzycka oraz Janem, Stanisławem i Markiem braćmi z Kamionny⁹. Jeszcze w tym roku wdał się w spór o obsadę plebana w

²² AP Poznań, Poznań Gr. 10, k. 43v: *Stanislaus pyrwoschewsky pl[e]banus in Kazimirz [...] h[er]ed[iat]e pyrwoschewo [...] Nicolao et alberto fr[at]rib[us] suis g[er]manus indivisis dedit.*

²³ Por. przyp. 9.

²⁴ AA Poznań, ACC, ks. 73, k. 120v: *Stanislaus Pyrwoszewsky vicarius p[er]petuis eccl[esia]e poznaniens[is].*

²⁵ AC, vol. I, nr 879: *Stanislaum Pyrwoschewsky, qui ibidem fecit michi notario relacionem.*

²⁶ Por. przyp. 13.

²⁷ AP Poznań, Kościan Gr. 4, k. 8: *Stanislaus pyrwoschewsky pl[e]banus in Cazymyrz.*

²⁸ Por. przyp. 14; AP Poznań, Poznań Gr. 12, k. 9v-10: *Stanislaou pyrwoschewsky ad altare ip[s]ius in ec[c]l[esia] metropolitana Gneznen[sa].*

²⁹ TDRReg, *Pyzdry*, cz. 2, nr 1986 (regest): *X. Mikołaj Popowski, pleban w Blyzanowo, jako prok. X. Stanisł. Pirwoszewskiego, wzywa do rezygn. czynszu rocz. 8 zł. w. od 100 zł. w. na Stroszkach Mikołaja, Jana i Macieja, rodz., dz-ów w Starczynowo.*

¹ Por. B.39.II.14., przyp. 4.

² AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 32v: *petrum et Stephanu[m] he[re]dib[us] de Quilecz.*

³ Por. B.39.II.14., przyp. 4.

⁴ AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 38: *petru[s] stephanu[s] et nicolau[s] filios felic[is] bo[ne] me[m]orie Raphaelis Quileczsky*

⁵ Por. B.39.II.14., przyp. 7.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Por. B.39.II.40., przyp. 9.

⁸ AP Poznań, Poznań Z. 15, k. 205v: *petrum et Stephanu[m] fr[at]res indivisos de Quilecz.*

⁹ Por. przyp. 2.

Kwilczu¹⁰. W 1448 r. zaś miał wyznaczone terminy sądowe: z Zachariaszem Chąsinowskim¹¹; Jakubem z Sierakowa¹²; Wincentym z Sierakowa¹³ oraz z Dobiesławem z Gorzycka¹⁴.

B.39.II.45. Śmichna, ż. Jana z Janiszewa

Nie jest znane pochodzenie Śmichny. Była żoną Jana z Janiszewa¹. Posiadała Janiszewo².

Po raz pierwszy i jedyny wystąpiła w 1432 r., gdy przyniosła do sądu ziemskiego kołczyńskiego list poświadczający zapisany przez męża posag na Janiszewie³.

B.39.II.46. Świąszka, ż. Mrokoty z Brudzewa

Nie jest znane pochodzenie Świąszki. Miała siostrę Hankę¹. Wyszła za męża Mrokotę z Brudzewa², z którym doczekała się syna Jana z Janiszewa³.

W 1415 r. wraz z siostrą i mężem procesowała się z Przedwojem z Morawiny o 100 grzywien i połowę wiana. W następnym roku, kontynuowała z nim spór, lecz tym razem wraz z Anną, żoną Otta z Krzamanina⁴. W 1432 r. przejęła spór po mężu z Jaśkiem z Janiszewa⁵.

B.39.II.47. Wincenty z Kuślina

Syn Mikołaja z Kwilcza i być może jego żony Małgorzaty¹. Pisał się ze Strzeżmina², Kuślina³ i Trzcianki⁴. Miał braci: Macieja z Kuślina⁵, Stanisława z Pierwoszewa⁶, Mikołaja z

¹⁰ AA Poznań, ACC, ks. 29, k. 161v: *p[at]ronatus Eccl[esia]e in Quilcza nobilu[m] Czeme petri Stephani et nicolai hered[is] et p[at]ronatrum in Quilcza.*

¹¹ AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 85v: *petru[s] et Stephanu[s] de Quilcz filios Raphaelis bon[e] me[m]orie.*

¹² Tamże, k. 89: *petru[s] et Stephanu[s] fr[at]res g[er]manos filios olim Raphaelis de Quilcz.*

¹³ Tamże, k. 117: *petru[m] Stephanu[m] filios olim Raphaelis de quilcz.*

¹⁴ Tamże, k. 170: *Stepahnu[m] et petrum heres olim de Quilcz; tamże, k. 170: petru[m] et Stephanu[m] heredes olim de quilcz.*

¹ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 228v: *Smichne uxor[is] Joha[n]nis mrocothe.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 189: *Swachna consors mrokothe de Brudzewo et hanka soror g[er]mana.*

⁵ Tamże.

⁶ Tamże, Konin Z. 3, k. 191: *Johanne filio mrokothe de Janiszewo.*

⁷ Tamże, Kalisz Z. 2, k. 258v: *Swancha uxor mrocothe de brudzewo.*

⁸ Tamże, Konin Z. 2, k. 228v: *Swanschna relicta antiqui mrocothe.*

⁹ Por. A.VI.3., s. 208-210.

¹⁰ Por. B.39.II.25., przyp. 2.

¹¹ TDReg, Poznań, Ziemskie, XV wiek, nr 9344 (regest): *NN. Wojciech, Jan i Jerzy, bracia rodzeni niedzielni, dziedzice de Niegolewo, całe części dziedziczne we wsi Grodziszczko w pow. pozn. w 100 kopach N. Wincentemu Kuszlińskiemu ol. de Strzeszmino sprzedają na wyderk. w posagu za siostrą rodzoną Elżbietą, a żoną Wincentego.*

¹² Tamże, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Cz. 1, nr 6889 (regest): *N. Winc. Trczenski 4 ł. os. i 2 pus. we wsi Kuszlińo i 3 ł. soł. ib. za 100 grz. wyd. N. Janowi Chraplewskiemu.*

¹³ Por. B.39.II.25., przyp. 2.

¹⁴ Tamże, przyp. 5.

Pierwoszewa⁷ oraz Wojciecha z Pierwoszewa⁸. Ożenił się z Elżbietą⁹. Posiadał Strzeżmino¹⁰, Kuślin¹¹, Bielejewo¹², Grodziszczko¹³, Trzciankę¹⁴, Kuślin¹⁵, Michorzewo Suche¹⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił wspólnie z bratem, w 1488 r., gdy zamienił swoje dobra z Mikołajem z Opalenicy. W zamian za Strzeżmino otrzymał Kuślin i kupił dodatkowo Michorzewo Suche¹⁷. Trzy lata później sam sprzedał 2 łany w Bielejewie za 134 grzywny Piotrowi Otorowskiemu¹⁸. Wtedy też, wspólnie z bratem skwitował Mikołaja z Opalenicy ze 100 grzywien, na poczet 130 grzywien sprzedanych na wyderkał w Suchym Michorzewie¹⁹. W 1493 r. kupił części Grodziszczka za 100 kóp groszy tytułem posagu żony Elżbiety²⁰, a dodatkowo wyposażył ją na połowie Kuślin²¹. Dwa lata później kupił od Wojciecha Niegolewskiego jego części wsi Grodziszczko²². Wtedy też z bratem Maciejem, pozwał Mikołaja z Opalenicy o zajęcie Michorzewa Suche gwałtem, jednak sąd grodzki w Poznaniu, przyznał rację Opałińskiemu, bowiem były to dobra wienne Barbary, żony Mikołaja²³.

⁷ Tamże, przyp. 6.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 3.

¹⁰ Por. B.39.II.25., przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² TDRReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek*, nr 8290 (regist): *Wincenty Strzeżminski całe prawo na 2 łanach roli w Bielejewie p. pozn. części Michała Bielejewskiego nabyte w 134 zł. w. na wyderk. wyderkuje w 134 zł. w. N. Piotrowi Otorowskiemu.*

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ Por. przyp. 4.

¹⁵ Por. B.39.II.25., przyp. 2.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Por. przyp. 12.

¹⁹ TDRReg, *Kościarn, Inskrypcje*, nr 5435 (regist): *NN Maciej i Wincenty, bracia rodzeni niedzielni, dziedzice w Cusolino kwitują GD Mikołaja z Opalenicy ze 100 grz. na poczet 130 grz. wyderkowanych na dobrach Suche Michorzewo.*

²⁰ Tamże, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Cz. 1*, nr 1989 (regist): *N. Wojciech, Jan i Jerzy, bicia rodzeni, niedzielni, dziedzice w Nyegolyewo całe cz-i dziedz. we wsi Grodzyszko w p. pozn. N. Wincentemu Cuszlynskiemu ol. de Strzeszmino sprzed. na wyd. za 100 kop gr. w posagu za siostrą ich rodzoną Elżbietą, żoną tegoż Wincentego; tamże, nr 1990 (regist): *N. Wincenty Cuszlynski ol. de Strzeszmino na 1/2 cz-i należ. z działów z br. Maciejem we wsi Cuszlyno w p. kośc. zap. 100 kop gr. pos. i t. w. Elżbiecie żonie swej, c. o. Wawrzyńca Niegolewskiego; por. przyp. 3.**

²¹ TDRReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek*, nr 9345 (regist): *N. Wincenty Kuszlynski ol. de Strzeszmino, na poł. części dziedzicznej mającej mu przypaść z działów z bratem Maciejem we wsi Kuszlyno p. kośc. zap. 100 kop pos. i t. w. żonie swej N. Elżbiecie, c. ol. Wawrzyńca Niegolewskiego.*

²² Tamże, nr 10232 (regist): *N. Wojc. Niegolewski całe cz. wsi Grodziszczko p. pozn. za 100 kop Wincentemu Kuślińskiemu wyderk.*

²³ AP Poznań, Poznań Gr. 59, k. 152v: *vincency et mathie de Cuschlyno.*

W 1496 r. sprzedał części Grodziszczka Dorocie, żonie Mikołaja Chraplewskiego²⁴. Sprzedał również Elżbiecie, córce Stanisława Korzboka, część swoich dóbr w Kuślinie²⁵. Zaś kupił od Jana z Trzcianki folwark i ćwierć jego dziedzictwa²⁶. Uposażył również żonę po 100 grzywien posagu i wiana w Kuślinie²⁷. Skwitował Mikołaja Opalenickiego z uwolnienia 8 łanów w Michorzewie Suchym²⁸. W 1507 r. sprzedał na wyderkał części Kuślina Janowi Chraplewskiemu²⁹, a trzy lata później zaś poręczył Janowi Ugielskiemu, za Grzegorza Snowidowskiego³⁰. Został również skwitowany z 20 grzywien tytułem ugody po zabójstwie Andrzeja Sędzińskiego³¹. Wtedy również zastawił połowę Kuślina Janowi Łęckiemu³². W 1512 r. był obecny przy transakcjach Łucji Szczodrowskiej i jej męża Marcina Chraplewskiego³³.

B.39.II.48. Wincenty ze Strzeźmina

Syn Jana z Kłodziska¹. Pisał się ze Strzeźmina² i Wróblewa³. Miał braci Rafała ze Strzeźmina⁴ i Mikołaja ze Strzeźmina⁵ oraz siostrę Dorotę ze Strzeźmina⁶. Posiadał Strzeźmino⁷ i Wróblewo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

²⁴ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Cz. 1*, nr 2778 (regest): *N. Wincenty Cuszliński prawo swe na całej części w Grodziszczku w p. pozn., którym to prawem te części trzyma w 100 kopach nabyte od N. Wojciecha Nyegolewskiego za 100 kop N. Dorocie Chraplewskiej ż. N. Mikołaja Chrapl. wyderk.*

²⁵ Tamże, nr 2802 (regest): *N. Wincenty Cuszliński 3 ł. soł. w Cuszlińcu p. kośc. i 4 ł. os. w tejże wsi za 100 grz. N. Elżbiecie, c. ol. N. Stanisława Cordzoga z Kamieńca, ż. N. Mikoł. Chraplewskiego wyd.*

²⁶ Tamże, nr 2824 (regest): *Jan Trczenski altarysta w Międzyrzeczu, folw. we wsi Trczanka w p. pozn. za 350 zł. węg. N. Wincentemu Strzeszmyńskiemu wyd.; tamże, nr 2825 (regest): N. Jan Trczenski całą 4-q część dziedz. we wsi Trczanka w p. pozn. za 175 zł. węg. N. Wincentemu Strzeszmyńskiemu sprzed.*

²⁷ Tamże, nr 2802 (regest): *N. Winc. Cuszliński na 1/2 części dziedz. w Cuszlińcu p. kośc. zap. 100 kop, pos. i t. w. żonie Elżbiecie.*

²⁸ AP Poznań, Kościan Gr. 4, k. 132: *vincencius et mathias de Strzeszmyno.*

²⁹ Por. przyp. 4.

³⁰ TDRReg, *Rezygnacje, XV wiek, Cz. 1*, nr 983 (regest): *NN. Winc. Strzeźmiski i Maciej (de) Grambiewo ręką N. Janowi Ugielskiemu za Grzegorza Snowidowskiego i żonę jego Dorotę Mlińską iż uwolnią całą cz. dziedziczną wsi W. Granowo pow. kośc. jemu przez to małż. za 200 grz. sprzedaną.*

³¹ AP Poznań, Poznań Gr. 66, k. 280-280v: *Vincencio Strzeźmiski.*

³² *Liber beneficiorum dioecesis Posnaniensis*, s. 164: *Dominus Vincentius Trczenski tenuit totam villam, sed medietatem invadiavit dicto domino Johanni Laczski.*

³³ TDRReg, *Kościan, Inskrypcje*, nr 487 (regest): *N. Lucja Szczodrowska, ż. N. Marcina Chraplewskiego, w tow. Jana Słupskiego stryja i Winc. Strzeźmynskiego wuja, całą 1/2 wsi Szczodrowo p. kośc., którą winna jej scedować matka Helena Szczodr., za 200 grz. N. Marcinowi Chraplewskiemu mężowi swemu sprzed.; tamże, nr 11563 (regest): N. Lucja Szczodrowska, ż. Marcina Chraplewskiego w tow. Jana Słupskiego stryja, i Wincentego Strzeźwińskiego wuja, całą 1/2 wsi Szczodrowo p. kośc. i prawo bliższ., które winno spaść po matce Helenie Szcz., za 200 grz. sprzed. mężowi.*

¹ Wincenty był dowodnie bratem Rafała (por. B.39.II.21., przyp. 8), który z kolei, razem z kolejnym bratem Mikołajem, miał stryja Mikołaja z Kłodziska (por. B.39.II.11., przyp. 1). Ten Mikołaj był bratem Jana i Andrzeja (por. B.39.II.2., przyp. 1).

² AP Poznań, Poznań, Z. 13, k. 128v: *wince[n]ciu[m] de Strzeszmyno [...] Raphael de quilcze p[ro] wince[n]cio.*

³ Tamże, Z. 6, k. 102: *Raphaelem et Nicolaum vincenciu[m] heredes de wroblewo.*

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.39.II.11., przyp. 1.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Por. przyp. 3.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się w 1419 r., gdy miał spór o 16 grzywien za woły z Wojciechem z Chrzypska⁹. Rok później, razem z bratem Rafałem, przyprowadzony został przez Jana Dziurkę w jego sporze z Jarosławem z Bieganowa¹⁰. Dowiódł wówczas w sądzie ziemskim w Poznaniu, że ich ciotka Małgorzata została spleciona przez jej brata z 80 grzywien posagu i 30 grzywien wyprawy¹¹. Toczył również spór z Hektorem z Koziemina o 11 grzywien, po zmarłym stryju Mikołaju¹². W 1436 r. procesował się z Baszkiem, kmieciem z Biezdrowa, w którym zastąpił go Rafał¹³, a w 1443 r. z plebanem z Biezdrowa o dziesięciny¹⁴. W 1446 r. reprezentował bratanków w sporze z Janem Knyszyńskim¹⁵.

B.39.II.49. Wojciech z Pierwoszewa

Syn Mikołaja z Kwilcza i być może jego żony Małgorzaty¹. Pisał się z Pierwoszewa² i Oporowa³. Miał braci: Wincentego z Kuślina⁴, Macieja z Kuślina⁵, Stanisława z Pierwoszewa⁶ i Mikołaja z Pierwoszewa⁷. Ożenił się z Dorotą Oporowską⁸ i Dorotą Rogaczewską⁹. Z tą pierwszą miał syna Feliksa z Oporowa¹⁰ i córkę Małgorzatę¹¹. Posiadał Pierwoszewo¹² i Oporowo¹³. Nie pełnił żadnych urzędów.

⁹ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 25: *Vincenciu[m] de wroblewo.*

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ Por. B.39.II.21., przyp. 8.

¹² AA Poznań, ACC, ks. 4, k. 170v: *Nicolaus de Clodzesco suo et Nicolai fr[at]rib[us] suo patruelis i[n] ibid[em] de Clodzesco et vince[n]cy ibid[em] in Clodzesco [...] obligat[us] [...] hectori p[re]p[os]ito Gluschinen[si] et Can[on]ico poznaniens[is] [...] bone me[m]orie [...] Nicolao pl[e]banus in voynicz ip[s]or[um] patruo.*

¹³ Por. przyp. 2.

¹⁴ AA Poznań, Acta Episcopalia, ks. I, k. 10v: *vincencius de Strzeschmino.*

¹⁵ Por. B.39.II.14., przyp. 7.

¹ Por. B.39.II.35., przyp. 1.

² Tamże.

³ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Cz. 1, nr 7315 (regest): *N. Wojc. Oporowski na 1/2 Oporowa p. pozn. N. Dorocie Rogaczewskiej zap. 40 grz. pos. i t. w.*

⁴ Por. A.VI.3., s. 208-210.

⁵ Tamże.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ TDRReg, Poznań, Ziemskie, XV wiek, nr 9796 (regest): *N. Dorota Oporowska, ż. Wojc. Pirwoszewskiego, na 3-jej części wsi Oporowo p. pozn. zap. 26 zł. w. NN. Katarzynie, Elżbiecie, Annie, Barbarze, córkom swym po swej +.*

⁹ Por. przyp. 3.

¹⁰ TDRReg, Poznań, Inskrypcje, XVI wiek, Cz. 1, nr 551 (regest): *N. Feliks Oporowski, syn ol. Wojciecha O., ze stryjami i wujami swymi, kwit. Szymona Rogaczewskiego z 10 grz.*

¹¹ Tamże, nr 1295 (regest): *N. Mikołaj Pirwoszewski ręczy Feliksowi i Małgorzacie, s. i c. ol. Wojciecha Oporowskiego, a nepotom swym rodzonym, iż nie alienuje nikomu połowy swych dd. dziedz. nabytych od nich dożywotnio, ale na połowie oprawi posag żonie, połowę zaś zarezerwuje dla tych nepotów swych.*

¹² Por. przyp. 2.

¹³ Por. przyp. 3.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się w 1485 r., gdy wspólnie z braćmi miał wyznaczony termin sądowy z Janem z Cmachowa¹⁴. W 1486 r. przekazał Stanisław przekazał braciom swoją część w Pierwoszewie¹⁵, a trzy lata później musiał zapłacić 50 grzywien tytułem posagu Piotrowi Więckowskiemu¹⁶. W 1494 r. zamienił się na połowy Pierwoszewa z bratem Mikołajem¹⁷. Wtedy też sprzedał połowę swojej części w Pierwoszewie braciom z Izdebną¹⁸, a kupił część Oporowa od Jana Chraplewskiego¹⁹. W 1506 r. zobowiązał się wypłacić swoim pasierbicom, Katarzynie, Elżbiecie, Barbarze i Annie 35 grzywien²⁰. Odkupił od nich też ich części Oporowa za łącznie 81 grzywien²¹. Uposażył wówczas również drugą żonę na połowie Oporowa²².

B.39.II.50. Żegota z Łopuchowa

Syn Gerwarda ze Słomowa¹. Pisał się z Łopuchowa² i Żylic³. Miał braci Pietrasza ze Słomowa⁴, Macieja z Boguniewa⁵ i Szymona z Boguniewa⁶. Ożenił się z Małgorzatą z Łopuchowa⁷, z którą doczekał się synów Mrocza z Łopuchowa⁸ i Mikołaja z Mieczownicy⁹ oraz

¹⁴ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Cz. 2*, nr 535 (regist): *Jan dz. de Czmachowo nie st. z p. X. i N. Stan., Mik. i Wojc., bci rodz. niedziel. de Pirwoszewo*; spór z nim ciągnął się jeszcze przez kolejny rok [tamże, nr 562 (regist): *Jan Czmachowski z Czmachowa, Wróblewa i 1/2 Kłodziejska, płaci penę, bo nie st. z p. X. Stanisława de Kaszymisch plebana, Mikoł. i Wojc., bci rodz. de Pirwoszewo*].

¹⁵ Por. przyp. 1.

¹⁶ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, Cz. 2*, nr 683 (regist): *NN. Mikołaj i Wojciech, rodzeni z Pirwoszewa, zap. 50 grz. posagu Piotrowi Wiączkowskiemu*.

¹⁷ Tamże, *Ziemskie, XV wiek*, nr 10000 (regist): *N. Mikołaj Pirwoszewski całą 1/2 wsi Pirwoszewo p. pozn. w dziale brat. daje bratu rodz. Wojciechowi (f. 60) a Wojc. P. 1/2 ib. daje Mik-owi*.

¹⁸ Tamże, nr 9975 (regist): *N. Wojc. Pirwoszewski, dziedzic w Pirwoszewo, całą 1/2 tej wsi p. pozn. za 150 grz. NN. Jakubowi, Baltazarowi, Janowi i Wawrzyńcowi, bciom rodz., niedziel., dz-om w Gyrdebno sprzed.*

¹⁹ Tamże, nr 10002 (regist): *N. Jan Chraplewski całą cz. dziedz. we wsi Oporowo p. pozn. od Barbary wd. po ol. Michale Chomączkim w 155 grz. nabyte, sprzed. za 155 grz. Wojciechowi Pirwoszewskiemu*.

²⁰ Tamże, *Inskrypcje, XVI wiek, Cz. 1*, nr 465 (regist): *N. Wojciech Pirwoszewski, dziedzic w Oporowie, zobow. się uiścić 35 grz. NN. Katarzynie, żonie soltysa w Nowejwsi koło Szamotuł, Elżbiecie, Barbarze i Annie, siostrom rodzonym, ol. z Oporowa, córkom Jana Gajewskiego*.

²¹ Tamże, *Rezygnacje, XV wiek, Cz. 1*, nr 7311 (regist): *N. Katarzyna, ż. N. Macieja solt. w Nowejwsi k. Szamotuł Elzb., Babr. i Anna, siostry rodz., cc. ol. N. Jana (!) Gajewskiego z Oporowa, w tow. Jana (!) Gajewskiego stryja rodz. (!) i Dobrogosta Dambrowskiego wuja, cz. ojcz. i mac. w Oporowie p. pozn. za 81 grz. N. Wojc. Pijrwoszewskiemu sprzed.*

²² Por. przyp. 3.

¹ Por. A.VI.3., s. 212-213.

² Lekszycki, Bd. I, nr 1249: *Szegotha de Lopuchowo*.

³ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 75: *margaretha olim relicta Szegothe olim hered[es] in Szilicze*.

⁴ Lekszycki, Bd. I, nr 510: *Petrasio Gerwartowycz, herede de Słomowo*. Pietrasz jako syn Gerwarda, musi zostać uznany za brata Żegoty.

⁵ Por. B.27.I., przyp. 2.

⁶ Por. B.27.II.10., przyp. 6.

⁷ KZP, nr 501: *Machnam relictam Szegothe heredem in Lopuchowo*.

⁸ Por. B.39.I., przyp. 2.

⁹ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 57v: *katherinam relictam olim petrassy de Słomowo c[on]t[r]a suam l[itte]ram donac[i]onis i[n] p[ro] h[abe]t sup[er] Słomowo erga Nicolau[m] dorotheram katherinam pueris zegothe*; tamże, k. 57v: *petro andree filiis et filias petri olim Słomowski erga nicolau[m] dorothream et katherina[m]*.

córek Doroty¹⁰ i Katarzyny z Łopuchowa¹¹. Posiadał Łopuchowo¹² i Żylice¹³. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy pojawił się w źródłach 28 czerwca 1390 r., gdy miał wyznaczony termin sądowy z niejakim Bartoszem¹⁴. Procesował się z nim o 2 grzywny¹⁵. W 1391 r. zapłacił mu grzywnę¹⁶, zaś 9 lipca 1392 r. wyznaczono im ostateczny termin¹⁷. Dnia 24 lutego 1394 toczył spór z Mirosławem i Mikołajem ze Świekotek¹⁸, a 1 lutego 1396 r. procesował się z Borzysławem, sługą Mikołaja z Łekna o 20 grzywien¹⁹. Dnia 25 kwietnia nie stawił się w sądzie w tej sprawie, przez co sąd przysądził owe 20 grzywien Borzysławowi²⁰. W 1397 r. świadczył w procesie skarbnika Świętosława z kmieciem wojewody Piotra²¹, a 27 czerwca tego roku procesował się z mieszczaninem Obornickim Stefanem²².

B.40.II.1. Aleksander z Lubkowa

Syn Andrzeja z Lubkowa¹. Pisał się z Lubkowa² i Bodzewa³. Miał brata Mściława⁴ i Mikołaja z Lubkowa⁵. Posiadał Bodzewo⁶ i Lubkowo⁷. Był plebanem w Samogoszczy⁸.

W 1447 r. zapisał się na Uniwersytet w Krakowie⁹. Następnie w 1460 r. zapłacił kaucję za kmiecia Mikołaja¹⁰, a w 1471 r. wspólnie z bratem zastawił Bodzewo¹¹.

¹⁰ Tamże.

¹¹ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 114v-115: *nemerza blisczsky, et mroczo lopuchowsky [...] margarethe ip[s]or[um] matre [...] Thomko de Gandtowsky [...] katherine sue uxor[is] [...] d[e]b[e]t trah[er]e d[omin]num in [...] lopuchowo [...] virgac[i]onis al[ia]s wyprawy uxori Thomkonis non dederu[n]t*; Zapisanie dóbr Katarzynie w Łopuchowie, oraz obowiązek jej wyprawy przez Niemierzę i Mrocza, wskazują na to, że była ich siostrą, por. T. Jurek, *Łopuchowo*, s. 54, przyp. 4.

¹² Lekszycki, Bd. I, nr 802: *Zegotha de Lopuchowo*.

¹³ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 75: *margaretha olim relicta Szegothe olim hered[es] in Szilicze*.

¹⁴ Lekszycki, Bd. I, nr 802: *Zegotha de Lopuchowo*.

¹⁵ Tamże, nr 807: *Z[egotha] de Lopuchowo*.

¹⁶ Tamże, nr 1108 *Zegota de Lopuchowo*.

¹⁷ Tamże, nr 1256: *Szegotham etc. de Lopuchowo*.

¹⁸ Tamże, nr 1751: *Szegotha Lopuchofszky*; tamże, nr 1752: *Szegotham de Lopuchowo Gerwartovicz*.

¹⁹ Tamże, nr 2112: *Szegotho de Lopucho[vo]*.

²⁰ Tamże, nr 1249: *Szegotha de Lopuchowo*.

²¹ WRS, T. I, nr 217: *Szegotha Lopuchofszky*.

²² Lekszycki, Bd. I, nr 2369: *Szegotham de Lopuchowo*.

¹ *Metrica Universitatis*, T. I, nr 47e/071: *Allexius Andree de Lupskow*.

² Tamże.

³ AGAD, Metryka Koronna, ks. 18, k. 211v-212v: *allexius pl[e]ban[us] Samogoszczy et [...] nicolaus lupskowsky germani de Bodzewo*.

⁴ *Mazowieckie zapiski herbowe*, nr 152: *Mscislaum filium olim Andree de Lupkowo de armis Laski*.

⁵ Por. przyp. 3.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Por. przyp. 3.

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ K. Tymieniecki, *Kształtowanie się społeczeństwa*, T. 1, s. 372, przyp. 442: *Allexio de Lupkowo*.

¹¹ Por. przyp. 3.

B.40.II.2. Andrzej z Lubkowa

Syn Mściława¹. Pisał się z Lubkowa². Miał brata Jakusza³ oraz nieznaną z imienia siostrę⁴. Doczekał się synów Mściława⁵, Aleksandra z Lubkowa⁶ i Mikołaja z Lubkowa⁷. Posiadał Lubków⁸ i Bodzewo⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1408 r., gdy uczestniczył w procesie brata z matką¹⁰. Trzy lata później miał wyznaczony termin sądowy z Bogusławem z Sobikowa¹¹, a Jan z Lubkowa za niego poręczył¹². W 1413 r. uzyskał 4 kopy groszy bez 10 grzywien na Janie, trybunie Czerskim¹³. W następnym roku zadośćuczyniono mu za szkody wyrządzone przez Daszka de *Lbiski*¹⁴. W 1415 r. Jan z Pączsławia poręczył za niego 15 kóp groszy praskich¹⁵, sam zaś toczył spory: z kmieciem Mikołajem z Sobikowa¹⁶ oraz z Janem z Grąbic¹⁷. Został także wtedy ustanowiony obrońcą Wawrzyńca z Woli¹⁸, a rok później przez Pełkę z Wrońska¹⁹. Wówczas właśnie był świadkiem w sprawie skarbnika Wita i Piotra z *Ulinecza*²⁰. Procesował się z podsędkiem Stefanem²¹. W 1417 r. był pełnomocnikiem w sporach niejakiego Dominika²²; Świętosława²³ i pani Cześnikowej z Cieciszewa²⁴. Zamienił swoją część w Wężach na

¹ MDM, T. 1, nr 336: *Iacobus de Lupkowo, filius Msczislai, totam suam porcionem in Lupkowo, viilla in Czirnensi districtu sita, et cum porcione sororis, quam apud fratrem suum germanum Andream exemere debuit [...] post obitum matris cedere debent.*

² *Księga ziemi czerskiej*, nr 325: *Andreas de Lupkowo.*

³ Tamże, nr 64: *dominam Lupcowska et Jacussium ipsius filium [...] fratri suo Andree.*

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Por. B.40.II.1., przyp. 4.

⁶ Tamże, przyp. 1.

⁷ Świadczy o tym zapiska zastawu Bodzewa przez Mikołaja i jego brata Aleksandra (tamże, przyp. 3), który z kolei był dowodnie synem Andrzeja (tamże, przyp. 4).

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ MDM, T. 2, nr 266: *Iohannes de Bedlsko hereditatem suam totam Bodzewo [...] Andree de Lupkowo [...] vendidit.*

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ *Księga ziemi czerskiej*, nr 2063: *Andream de Lupkowo*; tamże, nr 2064: *Andreas de Lupkowo.*

¹² Tamże, nr 2072: *Johannes de Lupkow mansit L et Andreas de ibidem fideiussit.*

¹³ Tamże, nr 245: *Andreas de Lupkowo*; tamże, nr 250: *Andream de Lupkowo.*

¹⁴ Tamże, nr 275: *Andree de Lupkowo.*

¹⁵ Tamże, nr 311: *Andree de Lupkowo.*

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹⁷ *Księga ziemi czerskiej*, nr 334: *Andree de Lupkowo.*

¹⁸ Tamże, nr 396: *Andream Lupkowsky.*

¹⁹ Tamże, nr 449: *Andream de Lupkowo.*

²⁰ Tamże, nr 451: *Andreas de Lupkowo.*

²¹ Tamże, nr 489: *Andreas de Lupkowo.*

²² Tamże, nr 591: *Lubcowszky nomine Andream*; tamże, nr 592: *Lubcowszky.*

²³ Tamże, nr 597: *Andreas Lubcowsky.*

²⁴ Tamże, nr 593: *Andree Lubcowszky.*

inną, należącą do Mikołaja i Andrzeja²⁵, a później je sprzedał²⁶. W 1426 r. jego brat Jakub zamienił się na pola z Mikołajem z Góry i Wawrzyńcem z Woli²⁷. W 1431 r. Andrzej zamienił się na Bodzewo z Janem z Bielska²⁸. W 1440 r. uwolniony został jego kmięć²⁹. Po 1450 r. otrzymał przywilej lokowania Lubkowa³⁰, a pięć lat później toczył spór z Mikołajem z Woli³¹.

B.40.II.3. Jakusz z Lubkowa

Syn Mściława¹. Pisał się z Lubkowa². Miał brata Andrzeja z Lubkowa³ i nieznaną z imienia siostrę⁴. Posiadał Lubkowo⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1408 r. przy pomocy brata toczył spór z matką⁶. Zaś w 1425 r. zamienił się na pola z Mikołajem z Góry i Wawrzyńcem z Woli⁷. Rok później toczył spór z Mikołajem Górskim⁸.

B.41.II.1. Barbara z Sadów

Córka nieznaney z imienia matki Barbary z Sadów¹. Pisała się z Sadów². Wyszła za mąż za Sędziwoja z Kamieńca³, z którym miała synów Wincentego⁴ i Jana⁵. Posiadała Sady⁶, Łęki Małe⁷ i Kamieniec⁸.

²⁵ MDM, T. 1, nr 76: *Andree de Lubkowo porcionem quandam in Wanschi [...] pro procionibus ipsorum ibidem in Wanschi.*

²⁶ Tamże, nr 78: *Andreas de Lubkowo.*

²⁷ Por. przyp. 1.

²⁸ Por. przyp. 9.

²⁹ AGAD, Metryka Koronna, ks. 3, k. 245: *Andree llupkowsky in Bodzewo.*

³⁰ Tamże, ks. 4, k. 105: *Andree lubkowsky.*

³¹ K. Tymieniecki, *Kształtowanie się społeczeństwa*, s. 338, przyp. 320: *Laurencio de Sobynye iudex czirrnensis [...] Andree Lupkowsky.*

¹ Por. B.40.II.2., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże, przyp. 2.

⁴ Tamże, przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże, przyp. 2.

⁷ Tamże, przyp. 1.

⁸ MDM, T. 2, nr 863: *Iacobo de Lupko.*

¹ Por. B.41.I., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 13, k. 95: *vince[n]cio et Joh[an]ne [...] de ead[em] mi[n]ory Lanky filiis Nob[i]lis olim Sandiwogy de ead[em] mi[n]ory Lanky.*

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.41.I., przyp. 1.

⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 9, k. 104v: *Sigismu[n]dus altar[is] [...] et Sandiwogiuy h[er]edes in Camyenyecz [...] In et sup[er] tota sua [...] ville mi[n]u[s] lanka [...] ac tot[am] [...] allodio in villa kamyenyecz.*

⁸ Tamże.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1478 r., gdy jej mąż ją uposażył⁹. W 1508 r. wymieniona została przez syna w jego wywodzie szlachectwa¹⁰.

B.46.II.1. Anna, c. Grzymisława z Procyńia

Córka Grzymisława z Procyńia¹¹. Miała siostry: Grzymkę z Osięcina¹², Zofię¹³, Machnę¹⁴ i Śmichnę¹⁵ oraz braci: Macieja z Osięcina¹⁶, Przewdzewa z Załachowa¹⁷, Mikołaja z Procyńia¹⁸, Grzymka z Brzyskorzystwi¹⁹, Przewdzewa z Załachowa²⁰, Bogumiła²¹, Bogumiła z Brzyskorzystwi²², Jana z Ostrowa²³ i Jana z Różniat²⁴. Posiadała Osięcina²⁵.

W 1407 r. razem z siostrami kupiła od braci pół Osięcina i Gaju²⁶, a rok później uzyskała na nich połowę dziedzictwa w Osięcinie²⁷.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. B.41.I., przyp. 1.

¹¹ Anna z rodzeństwem nazwana została siostrą Bogumiła z Brzyskorzystwi (AGAD, Brześć Z. 1, k. 153: *nicolao de p[ro]cin, Johan[n]i de Rosnathowo Bogusmilo (sic!) presdpresz [...] Joha[n]ni de Ostrow [...] dote[m] [...] filie [...] Swachne [...] Zoffka [...] Anne [...] Machne [...] Grzimcze [...] medi[eta]tem Osseczini et Gayum no[n] debe[run]t vender[un]t*; tamże, k. 180v: *Swichna zophia Anna machna Grzimka acq[ui]si[r]unt p[er] medi[eta]te h[e]r[e]d[itatem] p[ar]vi Oossiczna[m] Nicolao de p[ro]cin Joh[an]ne Joha[an]e de Oostrow Bogumilo fr[at]rib[us] ip[s]or[um]*; tamże, Z. 2, k. 97: *mathie de ossaniczna [...] fra[tre]s [...] Bogumil de przecorzistewo Nicola[us] de p[ro]czino*; tamże, k. 108: *Grzymko Ryszewo d[e] p[ro]czino et cu[m] d[omi]na ossa[n]czyni h[abe]nt t[er]minu[m] [...] Bogumil et ali[us] Bogumil przetreshew mathias Johan[n]es [con]st[itui]t fr[at]res p[ro]cur[ator]es Grimkone[m] et d[e] p[ro]czino h[abe]t d[omi]na[m] ^{dobrosszchka} [...] d[e] ossa[n]czyni*). Ten zaś wraz z Przewdzewem z Załachowa w 1393 r. zamienili swoje Ryszewo na Brzyskorzystew i Załachowo (KDW, T. III, nr 1932: *nobilis vir dominus Przesdrew cum suis singulis germanis fratribus [...] Zalacovo et Brestcoristev, quas per modum commutationis [...] pro ipsorum hereditate Ryszewo*). Ponadto sam Grzymisław z Procyńia pisał się jeszcze przed 1397 r. z Brzyskorzystwi (AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 259: *Bogumilo de Brzestoristew hui con[tra] conscrip[t]e p[ar]tem he[re]ditat[em] felie[is] recordationis Grzimconis de Brzestoristew*), czyli musiał umrzeć już po wymianie. Oznacza, to że musiał być spokrewniony z Przewdzewem, zaś chronologia wskazuje jego jako ojca Przewdzewa.

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże.

B.46.II.2. Bogumił, s. Grzymisława z Procynia

Syn Grzymisława z Procynia¹. Być może pisał się z Ostrowa². Miał braci: Macieja z Osięcin³, Przezdrzewa z Załachowa⁴, Grzymka z Brzyskorzystwi⁵, Mikołaja z Procynia⁶, Bogumiła z Brzyskorzystwi⁷, Jana z Ostrowa⁸ i Jana z Różniat⁹ oraz siostry: Śmichnę¹⁰, Zofię¹¹, Annę¹², Machnę¹³ i Grzymkę z Osięcin¹⁴. Być może posiadał Ostrów¹⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach wystąpił tylko raz w 1403 r., przy okazji sporu Ludki, wdowy po Macieju z Osięcin i Grzymka z Brzyskorzystwi¹⁶.

B.46.II.3. Bogumił z Brzyskorzystwi

Syn Grzymisława z Procynia¹. Pisał się z Brzyskorzystwi² i być może z Ostrowa³. Miał braci: Macieja z Osięcin⁴, Przezdrzewa z Załachowa⁵, Mikołaja z Procynia⁶, Bogumiła⁷, Grzymka z Brzyskorzystwi⁸, Jana z Ostrowa⁹ i Jana z Różniat¹⁰ oraz siostry: Śmichnę¹¹,

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² AGAD, Brześć Z. 1, k. 11v: *Bogumil[us] h[er]es de ostrow*; Zapiska ta równie dobrze może odnosić się do dziedzica Brzyskorzystwi (por. przyp. 1).

³ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹⁶ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² KDW, T. VII, nr 707: *Przesdreph de Zalakowo, Bogumyl de Brzeskoristhwa heredes*.

³ Por. B.46.II.2., przyp. 2.

⁴ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

Zofię¹², Annę¹³, Machnę¹⁴ i Grzymkę z Osięcina¹⁵. Posiadał Brzyskorzystew¹⁶, Osięciny¹⁷, Gaj¹⁸ oraz być może Ostrów¹⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1397 r., gdy procesował się o dziedzictwo po zmarłym Grzymku z Brzyskorzystwi²⁰. W tym też roku miał wyznaczony termin sądowy z wdową ze Złotnik²¹. Uniknął wtedy zapłaty jednej ze swojej siostr 20 grzywien²². Dwa lata później miał toczył spór ze Ściborem z Turzyny²³. Dnia 22 maja 1403 r., świadcował przy procesie Agnieszki z Pakości i Jarosława z Sadlna²⁴. Tego samego dnia jego brat Maciej z Osięcina zrezygnował na jego rzecz z 10 grzywien²⁵. Procesował się też z Ludką z Osięcina²⁶. W 1404 r. uwikłał się w proces z Dobiegniewem z Paryża²⁷. Z kolei w 1407 r. siostry z Osięcina kupiły od niego pół Osięcina i Gaju²⁸. W 1408 r. jego siostry uzyskały na nim i jego żyjących braciach połowę Osięcina²⁹. Następnie w 1410 r. świadcował przy procesie Paszka z Przybranowic i Mikołaj z Mieszyna³⁰, a 24 lutego 1413 r. przy sporze między Andrzejem, wójtem mogileńskim a Klemensem, opatem klasztoru benedyktynów w Mogilnie³¹. Ostatni raz wystąpił jako strona w sporze z Maciejem z Załachowa w 1415 r.³²

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Por. przyp. 2.

²⁰ Por. B.46.II.1., przyp. 1; AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 263: *Bogumilus de Brzescorzistew [...] grzimconis felic[is] recordacio[n]is.*

²¹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, k. 259: *Bogumilus de Brzescoriste[w]*; tamże, s. 203: *bogumilo de Brzescorzistew.*

²² Tamże, k. 263: *Bogumilus de Brzescoristew et euasit iusto [...] virginem sororu[m] suu[m] p[er] viginti marc[orum] [...] grzimconis felic[is] recordat[i]o[n]is.*

²³ Por. B.46.II.2., przyp. 2.

²⁴ AGAD, Brześć Z. 2, k. 97: *Bogumil de przekorzistewo.*

²⁵ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

²⁶ AGAD, Brześć Z. 2, k. 104: *Bogumil nicolao d[e] p[ro]czino*; tamże, k. 108: *Grzymko Rysewo d[e] p[ro]czino et cu[m] d[omi]na ossa[n]czyni h[abe]nt t[er]minu[m] [...] Bogumil et ali[us] Bogumiml przetreshew mathias Johan[n]es [con]stitui[t] fr[at]res p[ro]cur[ator]es Grimkone[m] et d[e] p[ro]czino h[abe]t d[omi]na[m] ^{dobrosszchka} [...] d[e] ossa[n]czyni*; tamże, k. 119: *d[omi]na de ossanicyn ducit testes q[uo]t Grzymko[n]e[m] nicolau[m].*

²⁷ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 184: *Bogumilu[s] de Brzescorzistew*; tamże, s. 209-210: *Bogumilo de Brzescorzistew*; tamże, s. 230: *Bogumilu[s] de Brzescorzistew.*

²⁸ AGAD, Brześć Z. 1, k. 153: *nicolao de p[ro]cin, Johan[n]i de Rosnathowo Bogusmilo (sic!) przesdpresz [...] Joha[n]ni de Ostrow [...] dote[m] [...] filie [...] Swachne [...] Zoffka [...] Anne [...] Machne [...] Grzimcze [...] medi[eta]tem Osseczini et Gayum no[n] debe[run]t vender[un]t.*

²⁹ Tamże, k. 180v: *Swichna zophia Anna machna Grzimka acq[ui]si[r]unt p[er] medi[eta]te h[e]r[e]d[itatem] p[ar]vi Oossiczna[m] Nicolao de p[ro]cin Joh[an]ne Joha[an]e de Oostrow Bogumilo fr[at]rib[us] ip[s]or[um].*

³⁰ Tamże, Z. 3, k. 75: *Bogumil de Brzescorzistew.*

³¹ Por. przyp. 2.

³² AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 50: *Bogumilo de brzescorzy[stew].*

B.46.II.4. Grzymek z Brzyskorzystwi

Syn Grzymisława z Procynia¹. Pisał się z Brzyskorzystwi², Ryszewa³ i Procynia⁴. Miał braci: Macieja z Osiecin⁵, Przezdrzewa z Załachowa⁶, Mikołaja z Procynia⁷, Bogumiła⁸, Bogumiła z Brzyskorzystwi⁹, Jana z Ostrowa¹⁰ i Jana z Różniat¹¹ oraz siostry: Śmichnę¹², Zofię¹³, Annę¹⁴, Machnę¹⁵ i Grzymkę z Osiecin¹⁶. Posiadał Brzyskorzystew¹⁷, Ryszewo¹⁸ i Dębienko¹⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił 1 lutego 1397 r., gdy był świadkiem podczas procesu Macieja z Łabiszyna z Witem z Łubowa²⁰. Dnia 28 lutego 1398 r. Przybysława zapłaciła Grzymkowi 12 marek jako uregulowanie długu po jej mężu²¹. Dnia 2 maja 1398 r., Grzymek poręczył za Mikołaja Procyńskiego²², a kmieć z Dąbrowa pozwał go o 4 marki²³. W dniu 6 maja 1399 r. arcybiskup gnieźnieński zaświadczył, że Grzymek z Brzyskorzystwi dowiódł w sądzie, swych praw do dzierżenia Dębienka²⁴. Dnia 18 września toczył spór z Ludką z Osiecin²⁵. W tym jeszcze roku został odnotowany w zapisce sądu gnieźnieńskiego²⁶.

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² Lekszycki, Bd. II, nr 1035: *Grzimek in Brzeskorzistew*.

³ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Por. przyp. 2.

¹⁸ WRS, T. VA, nr 141: *Grzimko de Irzisszewo olim Przesorziczski*.

¹⁹ KDW, T. VI, nr 372: *Grzimko heres de Przesorzistwa [...] debet tenere et possidere dictam hereditatem Dambenko*.

²⁰ WRS, T. VA, nr 15: *Mathias in Labisszino [...] Grzimek in Brzeskorzistew*.

²¹ Lekszycki, Bd. II, nr 1100: *Grzimkonem, heredem de Przesorzistwa*.

²² Tamże, nr 1129: *Johannes, vexillifer Dobrinensis, cum Nicolao de Proczino [...] pro Nicolao vero Proczniski Grzimko de Przesorzistwa fidejussit*.

²³ Tamże, nr 1133: *Grzimkonem de Przesorzistwa*.

²⁴ Por. przyp. 19.

²⁵ AGAD, Brześć Z. 2, k. 108: *Grzymko Rysewo d[e] p[ro]czino et cu[m] d[omi]na ossa[n]czyni h[abe]nt t[er]minu[m] [...] Bogumil et ali[us] Bogumiml przetreshew mathias Johan[n]es [con]st[itui]t fr[at]res p[ro]cur[ator]es Grimkone[m] et d[e] p[ro]czino h[abe]t d[omi]na[m] ^{dobrosszchka} [...] d[e] ossa[n]czyni; tamże, k. 119: d[omi]na de ossanicyn ducit testes q[uo]t Grzymko[n]e[m] nicolau[m]; tamże, k. 119v: *Grimko cu[m] d[omi]na de ossa[n]czyni*. tamże, k. 126: *dna d[e] ossa[n]czyzna evasit N[obili] Grymkone[m] de ibid[em] de p[ro]czino; tamże, k. 130: *Grymko cu[m] dna ossa[n]cziska*.**

²⁶ Por. przyp. 17.

B.46.II.5. Grzymisław z Procynia

W historiografii figuruje jako syn Przezdrzewa z Ostrowa²⁷. Pisał się z Procynia²⁸, Ryszewka²⁹ i Brzyskorzystwi³⁰. Miał dwóch braci Tomisława z Procynia³¹ i Pawła z Procynia³². Miał synów: Przezdrzewa z Załachowa³³, Mikołaja z Procynia³⁴, Macieja z Osięcin³⁵, Grzymka z Brzyskorzystwi³⁶, Bogumiła³⁷, Bogumiła z Brzyskorzystwi³⁸, Jana z Ostrowa³⁹ i Jana z Różniat⁴⁰ oraz siostry: Śmichnę⁴¹, Zofię⁴², Annę⁴³, Machnę⁴⁴ i Grzymkę⁴⁵. Ponadto przypisuje mu się w historiografii innych synów: Macieja Załachowa⁴⁶ i Tomasza z Załachowa⁴⁷. W jego posiadaniu znajdowało się Ryszewo⁴⁸, Procyń⁴⁹ i Brzyskorzystew⁵⁰. Nie pełnił żadnego urzędu.

²⁷ Por. A.IV.4., s. 147-148.

²⁸ KDW, T, III, nr 1489: *Grzimislaum, Thomislaum et Paulum fratres germanos heredes de Procino*.

²⁹ Tamże, T, VI, nr 168: *Grimislao de Rysewo*.

³⁰ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 259: *Bogumilo de Brzestoristew hui con[tra] conscrip[t]e p[ar]tem he[re]ditat[em] felic[is] recordationis Grzimconis de Brzestoristew*). Występującego tutaj Grzymisława utożsamiam z dziedzicem Procynia i Ryszewka, gdyż przed 1397 r. już nie żył, zatem nie może być on tożsamy z występującym jeszcze w 1408 r. Grzymisławem z Procynia i Ryszewka (AGAD, Brześć Z. 2, k. 108: *Grzymko Rysewo d[e] p[ro]czino et cu[m] d[omi]na ossa[n]czyni h[abe]nt t[er]minu[m] [...] Bogumil et ali[us] Bogumiml przetreshew mathias Johan[n]es [con]st[itui]t fr[at]res p[ro]cur[ator]es Grimkone[m] et d[e] p[ro]czino h[abe]t d[omi]na[m] ^{dobrosszchka} [...] d[e] ossa[n]czyni*).

³¹ Por. przyp. 2.

³² Tamże.

³³ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

³⁴ Tamże.

³⁵ Tamże.

³⁶ Tamże.

³⁷ Tamże.

³⁸ Tamże.

³⁹ Tamże.

⁴⁰ Tamże.

⁴¹ Tamże.

⁴² Tamże.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ Maciej w źródłach wystąpił jako posiadacz Załachowa (AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 50: *Mathias de Szalachowo cu[m] Bogumilo de brzeskorz[ystew]*). Dodatkowo utożsamiono go z Maciejem z Ryszewa (KDW, T, VII, nr 696: *Mathya de Rysszewo*), ale należy pamiętać, że Ryszewo w 1393 r. zostało zamienione na Załachowo (por. przyp. 2), zatem nie mógł się pisać z tych dwóch miejscowości (J. Karczewska, *Własność*, s. 35) i być tą samą osobą. Macieja uznano za syna Przezdrzewa dzięki kryterium majątkowego, bowiem Załachowo było w posiadaniu obu z nich. Należy jednak pamiętać, że Ryszewo nigdy nie było w rękach Lasków, tylko Procyń, a nie wiadomo czy można utożsamiać dziedzica Procynia i Ryszewa w jedną osobę.

⁴⁷ Tomisław z Załachowa jest wynikiem pomyłki paleograficznej. Opierając się na za zapisce w Księdze Ziemskiej Gnieźnińskiej, jego postać przywołała J. Karczewska (J. Karczewska, *Własność*, s. 35, zob. także przyp. 121: *Ibidem*, k. 19; przypis wyżej odnosi się jednak do KDW, a dopiero jeszcze wcześniejszy – nr 119 – do ksiąg ziemskich gnieźnińskich). W niej zaś widnieje jedynie *Thomislaow de malacho[wo]* (AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 20; w starszej numeracji kart: 19). Posiadłość Tomisława została widocznie uznana przez autorkę za Załachowo. Dodać trzeba, iż postać Tomisława z Małachowa jest w historiografii znana, bowiem pełnił on urząd kasztelana zbąszyńskiego (*UrzędniczyWp*, s. 167, nr 577).

⁴⁸ Por. przyp. 3.

⁴⁹ Por. przyp. 2.

⁵⁰ Por. przyp. 4.

W źródłach po raz pierwszy pojawił się 24 kwietnia 1355 r., gdy świadkował podczas sprzedaży sołectwa w Gościeszynie Mikołajowi przez kanonika gnieźnieńskiego Wincen- tego⁵¹. Dnia 5 września 1358 r. był obecny przy ugodzie między klasztorem w Mogilnie, a kanonikami trzemeszeńskimi⁵², 29 marca 1360 r., przy potwierdzeniu sprzedaży sołectwa w Niewolnej klasztorowi w Trzemesznie⁵³, a 29 maja 1361 r. przy nadaniu sołectwa Adamowi przez prepozyta trzemeszeńskiego Gniewomira⁵⁴. Następnie, 13 marca 1363 r. Grzymisław ra- zem z braćmi sądził się z klasztorem w Trzemesznie o młyn zwany Gać, na rzece Różannie⁵⁵. Dnia 4 marca król Kazimierz Wielki potwierdził wyrok sędziego kaliskiego⁵⁶, a 27 września 1366 r. Grzymisław był obecny przy sprzedaży sołectwa w Ryszewie Chwałkowi przez An- drzeja z Kunowa⁵⁷. Z kolei 4 kwietnia 1367 r. przekazał dochody z tego młyna klasztorowi w Trzemesznie⁵⁸, a 23 października, uczestniczył w erygowaniu kościoła w Orchowie⁵⁹. Dnia 24 stycznia 1371 r., świadkował przy zrzeczeniu się braci z Trzemeszna terenów nad jeziorem Ostrowickim na rzecz Kościoła gnieźnieńskiego⁶⁰, 4 czerwca 1373 r. przy odnowieniu przywi- leju dla sołectwa w Oćwiece⁶¹, a 16 czerwca 1378 przy lokacji Nowego Szelejewa⁶². Dnia 27 września 1383 r., Andrzej z Kunowa polecił lokować Ryszewko na prawie średzkim i sprzedać tamtejsze sołectwo Chwałkowi⁶³, a 28 lutego 1384 r., był obecny przy zatwierdzeniu sprzedaży sołectwa w Szalejewie⁶⁴.

⁵¹ KDW, T. VI, nr 168: *Grimislao de Rysewo*.

⁵² Tamże, T. III, nr 1390: *comite Grzymislao herede de Risewa*.

⁵³ Tamże, nr 1424: *comite Grimislao herede de Riczewo*.

⁵⁴ Tamże, nr 1449: *comite Grzymislao herede de Riszewo*.

⁵⁵ Tamże, nr 1489: *Grzymislaum, Thomislaum et Paulum fratres germanos heredes de Procino*.

⁵⁶ AP Bydgoszcz, Klasztor Kanoników Regularnych w Trzemesznie, pow. Mogilno, 6\449\0\27: *Grzymislao Tho- mislao et paulo heredib[us] de porczino*; KDW, T. III, nr 1538 (dokument wystawiony na prośbę kanoników trzemeszeńskich).

⁵⁷ KDW, T. III, nr 1568: *comite Grzymyslao herede de Parvo Rysszewo*.

⁵⁸ Tamże, nr 1571: *Grzymislaus heres de Procino*.

⁵⁹ Tamże, nr 1617: *Premislao herede in Procino*; Albo pojawił się nowy dziedzic Procynia – Przemysł albo skryba źle zapisał imię Grzymysława. Przemysł z Procynia występuje jedynie w tym dokumencie, zatem rzeczywiście może to być pomyłka skryby.

⁶⁰ Tamże, nr 1645: *Grimislaum heredem de Rissewo*.

⁶¹ Tamże, nr 1685: *Grzimcone herede de Risewo*.

⁶² Tamże, nr 1751: *Grzimkone de Rissewo*.

⁶³ Tamże nr 1812: *Grzymyslao herede de Parvo Ryschewo*.

⁶⁴ AP Bydgoszcz, Klasztor Kanoników Regularnych w Trzemesznie, pow. Mogilno, sygn. 6\449\0\37: *Grzimkone de Riszewo*.

B.46.II.6. Grzymka z Osiecin

Córka Grzymka z Procynia¹. Pisała się z Osiecin². Miała siostry: Annę³, Zofię⁴, Machnę⁵ i Śmichnę⁶ oraz braci: Macieja z Osiecin⁷, Mikołaja z Procynia⁸, Grzymka z Brzyskorzystwi⁹, Przewdrzewa z Załachowa¹⁰, Bogumiła¹¹, Bogumiła z Brzyskorzystwi¹², Jana z Ostrowa¹³ i Jana z Różniat¹⁴. Miała jakieś dzieci, nieznanne z imienia¹⁵. Posiadała Osiecin¹⁶.

W 1407 r. razem z siostrami kupiła od braci pół Osiecinu i Gaju¹⁷, a rok później uzyskała na nich połowę dziedzictwa w Osiecinie¹⁸. W 1409 r. razem z dziećmi toczyła spór z Maciejem Klentopem z Osiecin¹⁹.

B.46.II.7. Jan z Ostrowa

Syn Grzymisława z Procynia¹. Pisał się z Ostrowa². Miał braci Macieja z Osiecin³, Przewdrzewa z Załachowa⁴, Mikołaja z Procynia⁵, Bogumiła⁶, Grzymka z Brzyskorzystwi⁷,

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² AGAD, Brześć Z. 3, k. 8: *Grimka cu[m] suis puer[is] de ossanczini cu[m] mathia.*

³ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ AGAD, Brześć Z. 1, k. 153: *nicolao de p[ro]cin, Johan[n]i de Rosnathowo Bogusmilo (sic!) przesdpresz [...] Joha[n]ni de Ostrow [...] dote[m] [...] filie [...] Swachne [...] Zoffka [...] Anne [...] Machne [...] Grzimcze [...] medi[eta]tem Osseczini et Gayum no[n] debe[run]t vender[un]t.*

¹⁸ Por. przyp. 1.

¹⁹ Tamże, Z. 3, k. 5: *Grzimka cu[m] pu[er]is [...] cu[m] mathia Clentop; por. przyp. 2.*

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² AGAD, Brześć Z. 1, k. 180v: *Swichna zophia Anna machna Grzimka acq[ui]si[r]unt p[er] medi[etat]e h[e]r[e]d[itatem] p[ar]vi Oossiczna[m] Nicolao de p[ro]cin Joh[an]ne Joha[an]e de Oostrow Bogumilo fr[at]rib[us] ip[s]or[um].*

³ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

Bogumiła z Brzyskorzystwi⁸ i Jana z Różniat⁹ oraz siostry: Śmichnę¹⁰, Zofię¹¹, Annę¹², Machnę¹³ i Grzymkę z Osięcin¹⁴. Posiadał Ostrów¹⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1408 r. razem z braćmi musiał odstąpić swoim siostronom połowę Osięcin¹⁶.

B.46.II.8. Jan z Różniat

Syn Grzymisława z Procyńia¹. Pisał się z Różniat². Miał braci Macieja z Osięcin³, Przewdrzewa z Załachowa⁴, Mikołaja z Procyńia⁵, Bogumiła⁶, Grzymka z Brzyskorzystwi⁷, Bogumiła z Brzyskorzystwi⁸, Jana z Różniat⁹ i Jana z Ostrowa¹⁰ oraz siostry: Śmichnę¹¹, Zofię¹², Annę¹³, Machnę¹⁴ i Grzymkę z Osięcin¹⁵. Posiadał Różniaty¹⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1408 r. razem z braćmi musiał odstąpić swoim siostronom połowę Osięcin¹⁷.

B.46.II.9. Ludka z Osięcin, ż. Macieja z Osięcin

Nie jest znany krąg rodzinny Ludki. Pisała się z Osięcin¹. Była żoną Macieja z Osięcin². Posiadała Osięcin³.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹⁶ Tamże.

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² AGAD, Brześć Z. 1, k. 180v: *Swichna zophia Anna machna Grzimka acq[ui]si[r]unt p[er] medi[etat]e h[e]r[e]d[itatem] p[ar]vi Oossieczna[m] Nicolao de p[ro]cin Joh[an]ne Joha[an]e de Oostrow Bogumilo fr[at]ri[b]us ip[s]or[um]*.

³ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹⁷ Tamże.

¹ AGAD, Brześć Z. 2, k. 119: *d[omi]na de ossanicyn ducit testes q[uo]t Grzymko[n]e[m] nicolau[m]*.

² Tamże, k. 118v: *Luthka relicta ołym mathie de ossaniczyni*.

³ Tamże.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpiła 18 września 1403 r., gdy procesowała się z Grzymkiem z Ryszewa⁴. Zaś 30 listopada tego roku przyprowadziła do sądu świadków, którzy zaświadczyli za nią, że o listach od sześciu lat nie wiedziała⁵. Wówczas oświadczyła przed sądem brzeskim, że urządziła pogrzeb swojemu mężowi Maciejowi w Osięcinie⁶.

B.46.II.10. Machna, c. Grzymisława z Procynia

Córka Grzymisława z Procynia¹. Miała siostry: Grzymkę z Osięcin², Zofię³, Annę⁴ i Śmichnę⁵ oraz braci: Macieja z Osięcin⁶, Mikołaja z Procynia⁷, Grzymka z Brzyskorzystwi⁸, Przezdrzewa z Załachowa⁹, Bogumiła¹⁰, Bogumiła z Brzyskorzystwi¹¹, Jana z Ostrowa¹² i Jana z Różniat¹³. Posiadała Osięcin¹⁴.

W 1407 r. razem z siostrami kupiła od braci pół Osięcina i Gaju¹⁵, a rok później uzyskała na nich połowę dziedzictwa w Osięcinie¹⁶.

B.46.II.11. Maciej z Osięcin

Syn Grzymisława z Procynia¹. Pisał się z Osięcin². Miał braci Mikołaja z Procynia³, Grzymka z Brzyskorzystwi⁴, Przezdrzewa z Załachowa⁵, Bogumiła⁶, Bogumiła z

⁴ Tamże, k. 108: *Grzymko Rysewo [...] cu[m] d[omi]na[m] ossaczyni*; tamże, k. 126: *dna d[e] ossa[n]czyna evasit N[obili] Grymkone[m] de ibid[em] de p[ro]czino*; tamże, k. 130: *Grymko cu[m] dna ossa[n]cziska*.

⁵ Tamże, k. 119: *d[omi]na de ossanicyn ducit testes q[uo]t Grzymko[n]e[m] nicolau[m]*.

⁶ Por. przyp. 2.

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² AGAD, Brześć Z. 2, k. 118v: *Luthka relicta olym mathie de ossaniczyni*.

³ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

Brzyskorzystwi⁷, Jana z Ostrowa⁸ i Jana z Różniat⁹. Posiadał też pięć siostr: Grzymkę z Osiecin¹⁰, Zofię¹¹, Annę¹², Śmichnę¹³ i Machnę¹⁴. Ożenił się z Ludką¹⁵. Posiadał Osiecin¹⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 22 maja 1403 r., gdy rezygnował na rzecz braci Mikołaja z Procynia i Bogumiła z Brzyskorzystwi z 10 grzywien¹⁷. Zmarł przed 30 listopada tego roku, gdyż wówczas wystąpiła wdowa po nim¹⁸.

B.46.II.12. Mikołaj z Procynia

Nie jest znane pochodzenie Mikołaja¹. Pisał się z Procynia². Miał braci: Macieja z Osiecin³, Grzymka z Brzyskorzystwi⁴, Przechdzewa z Załachowa⁵, Bogumiła⁶, Bogumiła z Brzyskorzystwi⁷, Jana z Ostrowa⁸ i Jana z Różniat⁹ oraz siostry: Śmichnę¹⁰, Zofię¹¹, Annę¹², Machnę¹³ i Grzymkę¹⁴. Żonaty był z Wszeborką¹⁵. Miał dwóch synów: Stanisława z Procynia¹⁶ i Piotra z Procynia¹⁷. Posiadał Procyń¹⁸ i Osiecin¹⁹. Nie pełnił żadnego urzędu.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

¹⁸ Por. przyp. 2.

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² Lekszycki, Bd. II, nr 1129: *Nicolao de Proczy[no]*.

³ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ KDW, T. VIII, nr 800: *Stanislai, Petri et domine Wszeborcze relicte felicis recordacionis Nicolai patris eorumdem heredum de Proczynno*.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Por. przyp. 2.

¹⁹ AGAD, Brześć Z. 1, k. 153: *nicolao de p[ro]cin, Johan[n]i de Rosnathowo Bogusmilo (sic!) przesdpresz [...] Joha[n]ni de Ostrow [...] dote[m] [...] filie [...] Swachne [...] Zoffka [...] Anne [...] Machne [...] Grzimcze [...] medi[eta]tem Osseczini et Gayum no[n] debe[run]t vender[un]t*.

W źródłach po raz pierwszy wystąpił w dniu 2 maja 1398 r., gdy został skazany za zniesławienie Jana Kosisko z Orchowa na zapłacenie mu 70 marek²⁰. Chorąży dobrzyński przedstawił sądowi świadków, którzy utrzymywali, że Jan zastał Mikołaja w swoim borze²¹. W 1403 r. Maciej z Osięcin zrezygnował na jego rzecz z 10 grzywien²². Toczył także spór z panią z Osięcin²³. W 1406 r. był świadkiem rozsądzenia sporu o granice pomiędzy wsią Kamieniec, należąca do klasztoru w Trzemesznie, a szlacheckim Rękawczynem²⁴. Rok później siostry z Osięcina kupiły od niego pół Osięcina i Gaju²⁵. W 1408 r. jego siostry uzyskały na nim i jego żyjących braciach połowę Osięcina²⁶.

B.46.II.13. Mikołaj z Załachowa

Syn Przezdrewa z Załachowa¹. Pisał się z Załachowa². Posiadał Załachowo³ i Oleśnicę⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

Został wspomniany w 1414/1415 r., w albumie studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, płacąc przy tym wpisowe 2 grosze⁵. W 1434 r. zamienił połowę Załachowa na połowę Oleśnicy, należącej do Andrzeja z Jadownik⁶.

B.46.II.14. Paweł z Procyńia

W historiografii figuruje jako syn Przezdrewa z Ostrowa¹. Pisał się z Procyńia². Miał braci Tomisława³ i Grzymisława⁴. Posiadał Procyń⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

²⁰ Lekszycki, Bd. II, nr 1129: *Johannes, vexillifer Dobrinensis, cum Nicolao de Proci[no] [...] pro Nicolao vero Proczniski Grzimko de Przeszczistwa fidejussit.*

²¹ Tamże, nr 1130: *Johannis, vexilliferi Dobrinensis, erga Nicolaum de Procznio.*

²² AGAD, Brześć Z. 2, k. 97v: *mathie de ossaniczna [...] fra[tre]s [...] Bogumiol de przeschistewo Nicola[us] de p[ro]czino.*

²³ Tamże, k. 104: *Bogumil nicolao d[e] p[ro]czino; tamże, k. 119: d[omi]na de ossanicyn ducit testes q[uo]t Grzymko[n]e[m] nicolau[m].*

²⁴ KDW, T. VII, nr 580: *Johannes de Rchowo vexillifer Dobrinensis heredes [...] Nicolao de Proczino.*

²⁵ AGAD, Brześć Z. 1, k. 153: *nicolao de p[ro]cin, Johan[n]i de Rosnathowo Bogusmilo (sic!) przesdpresz [...] Joha[n]ni de Ostrow [...] dote[m] [...] filie [...] Swachne [...] Zoffka [...] Anne [...] Machne [...] Grzimcze [...] medi[eta]tem Osseczini et Gayum no[n] debe[run]t vender[un]t.*

²⁶ Por. przyp. 1.

¹ *Metrica Universitatis*, T. I, s. 86, nr 14-15/177: *Nicolaus Przesdrew de Zalacowo dt 2 gr.*

² Tamże.

³ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 505 (regest): *And. Jadownicki wymienia 1/2 Oleśnicy za 1/2 Zalakowa z N. Mikoł. Zalakowskim.*

⁴ Tamże.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Por. przyp. 3.

¹ Por. B.46.II.5., przyp. 1.

² KDW, T. III, nr 1489: *Grzimislaum, Thomislaum et Paulum fratres germanos heredes de Proczino.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

W źródłach po jedyny pojawił się 13 marca 1363 r., gdy razem z braćmi sądził się z klasztorem w Trzemesznie o młyn zwany Gać, na rzece Różannej⁶.

B.46.II.15. Przezdrzew z Załachowa

Syn Grzymisława z Procynia¹. Pisał się z Załachowa². Miał braci: Macieja z Osięcin³, Grzymka z Brzyskorzystwi⁴, Bogumiła⁵, Bogumiła z Brzyskorzystwi⁶, Jana z Ostrowa⁷, Mikołaja z Procynia⁸ i Jana z Różniat⁹ oraz siostry: Śmichnę¹⁰, Zofię¹¹, Annę¹², Machnę¹³ i Grzymkę z Osięcin¹⁴. Posiadał Ryszewko¹⁵, Załachowo¹⁶ i Brzyskorzystew¹⁷. Miał syna Mikołaja¹⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 21 stycznia 1393 r., gdy zamienił swoje Ryszewo na Brzyskorzystew i Załachowo¹⁹. Kolejny raz świadkował 24 lutego 1413 r. przy sporze między Andrzejem wójtem mogileńskim a Klemensem opatem klasztoru benedyktynów w Mogilnie²⁰. Ostatni raz został wspomniany w 1414/1415 r., przy wpisowym syna na Uniwersytet Jagielloński²¹.

B.46.II.16. Stanisław z Procynia

Syn Mikołaja z Procynia i Wszeborki¹. Pisał się z Procynia². Miał brata Piotra³. Posiadał Procyń⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

⁶ Tamże.

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² KDW, T. VII, nr 707: *Przesdreph de Zalakowo, Bogumyl de Brzeskoristhwa heredes*.

³ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ *Metrica Universitatis*, T. I, s. 86, nr 14-15/177: *Nicolaus Przesdrew de Zalacowo dt 2 gr.*

¹⁹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

²⁰ Por. przyp. 2.

²¹ Por. przyp. 18.

¹ KDW, T. VIII, nr 800: *videlicet Stanislai, Petri et domine Wszeborcze relicte felicis recordacionis Nicolai patris eorumdem heredum de Proczyno parte ex altera*.

² AGAD, Kruszwica Z. 1, s. 14: *Stanisla[us] de proczyno*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

Po raz pierwszy pojawił się 1 marca 1417 r., gdy rozsządowano spór o młyn w Procyniu, między klasztorem trzemeszeńskim, a Stanisławem i Piotrem⁵. W 1434 r. miał wyznaczony termin sądowy z Jakubem z Domaniowa⁶ i jego żoną Dorotą⁷, w 1435 r. z *Ligaszczem* ze Suchorzewa⁸, a w 1441 r. z Pawłem z Osowca⁹.

B.46.II.17. Śmichna, c. Grzymisława z Procynia

Córka Grzymisława z Procynia¹. Miała siostry: Grzymkę z Osiecin², Zofię³, Machnę⁴ i Annę⁵ oraz braci: Macieja z Osiecin⁶, Mikołaja z Procynia⁷, Grzymka z Brzyskorzystwi⁸, Przezdrzewa z Załachowa⁹, Bogumiła¹⁰, Bogumiła z Brzyskorzystwi¹¹, Jana z Ostrowa¹² i Jana z Różniat¹³. Posiadała Osiecin¹⁴.

W 1407 r. razem z siostrami kupiła od braci pół Osiecina i Gaju¹⁵, a rok później uzyskała na nich połowę dziedzictwa w Osiecinie¹⁶.

B.46.II.18. Tomisław z Procynia

W historiografii figuruje jako syn Przezdrzewa z Ostrowa¹. Pisał się z Procynia². Miał braci Tomisława³ i Grzymisława⁴. Posiadał Procyń⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

⁵ Tamże.

⁶ AGAD, Kruszwica Z. 1, s. 5: *Stanislao proczynski*.

⁷ Tamże, s. 9: *Stanislaus proczynski*; spór z nim ciągnął się jeszcze w przyszłym roku (por. przyp. 2).

⁸ AGAD, Kruszwica Z. 1, s. 17: *Stanialus p[ro]czynski*.

⁹ Tamże, s. 53: *Stanislaus proczynski*.

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹ Por. A.IV.4., s. 147-148.

² KDW, T. III, nr 1489: *Grzymislaum, Thomislaum et Paulum fratres germanos heredes de Procino*.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

W źródłach po raz pierwszy pojawił się 13 marca 1363 r., gdy razem z braćmi sądził się z klasztorem w Trzemesznie o młyn zwany Gać, na rzece Różannej⁶. Następnie, 13 listopada 1365 r. świadcował przy lokacji wsi Dzierżazna⁷.

B.46.II.19. Wszeborka, ż. Mikołaja z Procynia

Nie jest znane pochodzenie Wszeborki. Była żoną Mikołaja z Procynia¹. Miała z nim dwóch synów: Stanisława z Procynia² i Piotra z Procynia³.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się 1 marca 1417 r., gdy rozsządowano spór o młyn w Procyniu, między klasztorem trzemeszeńskim, a jej synami Stanisławem i Piotrem⁴. Jako „pani Procyńska” wystąpiła również 19 stycznia 1418 r., gdy musiała zapłacić 3 grosze notariuszowi⁵ oraz 24 lutego 1421 r. jako strona w sporze z Ubysławą, żoną Piotra z Melżyna⁶.

B.46.II.20. Zofia, c. Grzymisława z Procynia

Córka Grzymisława z Procynia¹. Miała siostry: Grzymkę z Osiecin², Annę³, Machnę⁴ i Śmichnę⁵ oraz braci: Macieja z Osiecin⁶, Mikołaja z Procynia⁷, Grzymka z Brzyskorzystwi⁸, Przezdrzewa z Załachowa⁹, Bogumiła¹⁰, Bogumiła z Brzyskorzystwi¹¹, Jana z Ostrowa¹² i Jana z Różniat¹³. Posiadała Osiecin¹⁴.

⁶ Tamże.

⁷ KDP, T. II/2, nr 522: *Thomislaos herede de Proczin.*

¹ KDW, T. VIII, nr 800: *videlicet Stanislai, Petri et domine Wszeborcze relicte felicis recordacionis Nicolai patris eorumdem heredum de Proczyno parte ex altera.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ KSBK, nr 64: *Domina Procenska.*

⁶ Tamże, nr 2175: *dominam Proczynska.*

¹ Por. B.46.II.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

W 1407 r. razem z siostrami kupiła od braci pół Osiecinia i Gaju¹⁵, a rok później uzyskała na nich połowę dziedzictwa w Osiecinie¹⁶.

B.47.II.1. Anna, c. Piotra z Sobieni

Córka Piotra z Sobieni¹. Miała braci: Wawrzyńca Piotrowica z Sobieni², Jakuba z Sobieni³ i Grzymisława z Sobieni⁴. Wyszła za mąż za Mikołaja z Radowicza⁵.

W 1453 r. oświadczyła, że jej ojciec zadośćuczynił jej i jej mężowi Mikołajowi⁶.

B.47.II.2. Grzymisław z Sobieni

Syn Piotra z Sobieni¹. Pisał się z Sobieni². Miał braci: Jana z Sobieni³, Jakuba z Sobieni⁴ i Wawrzyńca Piotrowica z Sobieni⁵ oraz siostrę Annę⁶. Posiadał Sobienie⁷, Dobrzyniec⁸, Otwocko⁹ i Ostrów¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1472 r. razem z braćmi otrzymał od księcia przywilej dla swoich posiadłości¹¹.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹ AGAD, Metryka Koronna, ks. 4, k. 13: *Anna filia petri de Sobinye Consors nicolai de Radovyecz.*

² Tamże, ks. 5, k. 183v: *Johannis Magistri coquine et Nobiliu[m] laurency Jacobi et Grzymislai germanico[rum] filio[rum] olim Generosi petri de Sobynye Judicis lliwen[sis].*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. przyp. 1.

¹ Por. B.47.II.1., przyp. 2.

² AGAD, Metryka Koronna, ks. 5, k. 183v: *Joannis magistri coquine llaurency iacobi et Grimislai [...] bona [...] Sobynye dobrzynycz othroczo et Ostrow.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.47.II.1., przyp. 1.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. przyp. 2.

B.47.II.3. Jakub z Sobieni

Syn Piotra z Sobieni¹. Pisał się z Sobieni². Miał braci: Jana z Sobieni³, Wawrzyńca Piotrowica z Sobieni⁴ i Grzymisława z Sobieni⁵ oraz siostrę Annę⁶. Posiadał Sobienie⁷, Dobrzyniec⁸, Rębieszewo⁹, Brożysk¹⁰, Otwocko¹¹ i Ostrów¹². Był plebanem w Radwankowie¹³, notariuszem¹⁴ i podkomorzym czerskim¹⁵.

W 1472 r. razem z braćmi otrzymał od księcia przywilej dla swoich posiadłości¹⁶, podobnie jak i sześć lat później¹⁷. W 1490 r. otrzymał z bratem Wawrzyńcem przywilej nawigacyjny na Wiśle¹⁸, zaś cztery lata później podzielił się z nim swoimi dobrami¹⁹. W 1498 r. oświadczył, że zajął 19 łokci sukna należne do kustodii warszawskiej²⁰. W 1504 r. wspólnie z Wawrzyńcem jeszcze raz podzielił swoje posiadłości²¹.

¹ Por. B.47.II.1., przyp. 2.

² Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego, nr 236: *Johannes Vexillifer Wischegrdiensis Laurencius Magister coquine (sic!) domini ducis Jacobus Plebanus in Redwankowo germani de Sobynye et ipsorum Bona Sobynye Dobrzynycz Rambyeschewo Brozyska Othowoczko Ostrow.*

³ Por. B.47.II.1., przyp. 2.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.47.II.1., przyp. 1.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ AGAD, Metryka Koronna, ks. 18, 250v: *Laurencio m[a]g[ist]ro Coquine et Tribuno et Jacobo Succamera[r]io Czirnen[si] [...] heredibus de Schobynye.*

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Por. B.47.II.1., przyp. 2.

¹⁷ Por. przyp. 2.

¹⁸ AGAD, Metryka Koronna, ks. 18, k. 41v: *laure[n]cy M[a]g[ist]ri coquine et Jacobi g[er]mano de Sobynye.*

¹⁹ Tamże, k. 255v: *Laurencius de Schobynye tribunus Cirnen[sis] et m[a]g[ist]r coquine [...] honesta margaretha filia olim nobilis Laurency de Schobynye Judex Cirnen[sis] et varschovien[sis] Consors olim nobilis Joannis potyszsky [...] et Jacobo notario krzeslai Cirnen[si] germanis filiis olim [...] petri de Shobynye Judicis Lywen[si].*

²⁰ *Acta Ecclesiae Collegiatae Varosviensis*, ed. B. Ulanowski, [w:] AKP, T. VI, Kraków 1897-1926, s. 27, nr 85: *Jacobo de Sobynye succamerario de notario Czirnensi.*

²¹ AGAD, Metryka Koronna, ks. 18, k. 250: *Laure[n]cius de Schobynye Coquine m[a]g[ist]ro et Jacobum Czirnen[sem] [...] dorothea filia olim Generosi Joan[n]is de Schobynye vexilliferi vischogroden[si] Consors vero Nobilis Alberti vanszowsky; por przyp. 14.*

B.47.II.4. Wawrzyniec Piotrowic z Sobieni

Syn Piotra z Sobieni¹. Pisał się z Sobieni². Miał braci: Jana z Sobieni³, Jakuba z Sobieni⁴ i Grzymisława z Sobieni⁵ oraz siostrę Annę⁶. Posiadał Sobienie⁷, Dobrzyniec⁸, Rębieszewo⁹, Brożysk¹⁰, Otwocko¹¹ i Ostrów¹². Był kuchmistrem¹³ i trybunem czerskim¹⁴

W 1472 r. razem z braćmi otrzymał od księcia przywilej dla swoich posiadłości¹⁵, podobnie jak i ok. sześć lat później¹⁶. W 1490 r. otrzymał z bratem Jakubem przywilej nawigacyjny na Wiśle¹⁷, zaś cztery lata później podzielił się z nim swoimi dobrami¹⁸. W 1504 r. jeszcze raz podzielił swoje posiadłości¹⁹.

B.47.II.5. Wawrzyniec z Sobieni

Nie jest znane pochodzenie Wawrzyńca¹. Pisał się z Sobieni². Miał brata Piotra z Sobieni³. Miał także córkę Małgorzatę⁴. Posiadał Sobienie⁵, Zapitorowo⁶, Ostrów⁷ i Dobrzyniec⁸. Pełnił urząd sędziego czerskiego⁹ i warszawskiego¹⁰.

¹ Por. B.47.II.1., przyp. 2.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.47.II.1., przyp. 1.

⁷ Tamże, przyp. 2.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Por. B.47.II.2., przyp. 14.

¹⁵ Tamże, przyp. 16.

¹⁶ Tamże, przyp. 2.

¹⁷ Tamże, przyp. 18.

¹⁸ Tamże, przyp. 19.

¹⁹ Tamże, przyp. 21.

¹ Por. A.VI.4., s. 215-216.

² AGAD, Metryka Koronna, ks. 3, k. 251-251v: *laure[n]ci[us] de Sobinye*.

³ Tamże, k. 251v: *Joh[anni]s et nicolaus de dobrzincze tota[m] ip[s]or[um] h[er]edit[at]em dobrzincze [...] lau[r]encio et petro g[er]manis de Sobinye*.

⁴ Tamże, ks. 18, k. 255v: *Laurencius de Schobynye tribunus Cirnen[si]s et m[a]g[iste]r coquine [...] honesta margaretha filia olim nobilis Laurency de Schobynye Judex Cirnen[si]s et varschoviens[is] Consors olim nobilis Joannis potyszsky [...] et Jacobo notario krzeslai Cirnen[si] germanis filiis olim [...] petri de Shobynye Judicis Lywen[si]*.

⁵ Por. przyp. 3.

⁶ MDM, T. 2, nr 149: *Mscilaus de Sobyecursko, hereditatem suam et fratris sui Iohannis, Szapitorowo [...] laurencio de Sobynye [...] <vendidit>*.

⁷ AGAD, Metryka Koronna, ks. 3, k. 139-139v: *laurenc[ius] de Sobino totas ip[s]ius porc[i]on[e]s h[er]editatu[m] Sobino et ostrow [...] vendidit*.

⁸ Por. przyp. 3.

⁹ K. Tymieniecki, *Kształtowanie się społeczeństwa*, T. 1, s. 182, przyp. 494: *Laurencium de Sobynye iudicem cirnensem et varschoviensem*.

¹⁰ Tamże.

W 1429 r. kupił od Mściława z Sobiekurska i jego brata Jana z Zapitorowa ich posiadłości¹¹. Pięć lat później sprzedał swoje części w Ostrowie i Sobieni¹², a w 1441 r. kupił od kanonika warszawskiego jego część w Zapitorowie¹³. Wspólnie zaś z bratem Piotrem kupił wtedy Dobrzyniec¹⁴. Pięć lat później Wawrzyniec rozstrzygał: spór Ewy, wdowy po Michale ze Zwamia¹⁵, natomiast w 1447 r. naganę szlachectwa Jana i Pełki z Kobylina¹⁶ oraz sprawę o dziedzictwo Anny, wdowy po Janie z Warszawy¹⁷, a trzy lata później Zbychny, wdowy po Wojciechu z Chabdzina¹⁸. W 1452 r. był arbitrem w sprawie o Czubin¹⁹, a dwa lata później w sporze Jana z Chabdzina²⁰. Z kolei w 1455 r. orzekał w procesie Mikołaja z Woli i Andrzeja Lubkowskiego²¹. W 1466 r. obecny był na rokach w Warce²², a dwa lata później rozstrzygał spór Wawrzyńca z Korawina burgrabiego czerskiego²³.

B.48.II.1. Anna, ż. Wojciecha z Karszewa

Nie jest znane pochodzenie Anny. Wyszła za mąż za Wojciecha z Karszewa¹. Posiadała Kino² i Karszew³.

W 1473 r. mąż oparł ją na Kinie i w Karszewie⁴.

¹¹ Por. przyp. 6.

¹² Por. przyp. 7.

¹³ Por. przyp. 2.

¹⁴ Por. przyp. 3.

¹⁵ AGAD, Metryka Koronna, ks. 3, k. 334-334v: *lau[r]encio de Sobinye Judico [...] Czirnen[is]*.

¹⁶ *Mazowieckie zapiski herbowe*, nr 49: *Laurencio iudice*.

¹⁷ Por. przyp. 9.

¹⁸ AGAD, Metryka Koronna, ks. 4, k. 133av: *laure[n]tio de Sobinye Judice*.

¹⁹ Tamże, ks. 18, k. 134: *laure[n]cii de Schobinye Judic[is] Czirnen[si] et wars[choviensi]*.

²⁰ Tamże, ks. 4, k. 20: *lau[r]encio de Sobinye Judice Czirnen[si]*.

²¹ K. Tymieniecki, *Kształtowanie się społeczeństwa*, T. 1, s. 338, przyp. 320: *Laurencio de Sobinye iudex czirnenensis [...] Andree Lupkowski*.

²² *Nieznane średniowieczne roty przysięg wareckich*, s. 54, nr 88: *Laurencij de Sobinye iudicis [...] Petri Lupkowski vicesubiudicis*.

²³ AGAD, Metryka Koronna, ks. 5, k. 87v: *Judico [...] laurencius de Sobinyo*.

¹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 3219 (regest): *Wojciech Carsowski na wsi Kyno p. gn. oraz na wiatraku i placu w Karszewo zap. pos. 50 grz. i t. w. żonie Annie*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

B.48.II.2. Jan z Karszewa

Syn Przybysław z Kruszy i jego żony Raclawy¹. Pisał się z Karszewa². Miał braci: Stefana z Karszewa³ i Wojciecha z Karszewa⁴ oraz nieznaną z imienia siostrę⁵. Posiadał Karszew⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 22 lipca 1433 r., gdy wspólnie z rodziną miał sprawę sądową z Waclawem, plebanem z Niechanowa⁷. Po 1440 r. był opiekunem Anny z Grzybowa⁸.

B.48.II.3. Raclawa, ż. Przybka z Kruszy

Nie jest znane pochodzenie Raclawy. Miała męża Przybka z Kruszy¹, z którym doczekała się synów Stefana z Karszewa², Wojciecha z Karszewa³ i Jana z Karszewa⁴ i nieznaną z imienia córkę⁵.

W źródłach pojawiła się tylko raz, gdy w 1422 r. razem z mężem poręczyła za braci Szymona z Podstolic i Hektora z Szymbarzewa⁶.

B.48.II.4. Stefan z Karszewa

Syn Przybka z Kruszy i jego żony Raclawy¹. Pisał się z Karszewa². Miał braci: Wojciecha z Karszewa³ i Jana z Karszewa⁴ oraz nieznaną z imienia siostrę⁵. Posiadał Karszew⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ AC, vol. II, nr 281: *Przibislaus pater et filii sui Albertus, Stehpanus et Iohannes, heredes in Carsowo.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Świadczy o tym nazwanie synów Przybka, wujami Anny z Grzybowa (TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 1285 (regist): *Wojciech, Jan, Stefan de Karszewo jako wujowie, opp. Anny, c. o. Mikołaja z Grzybowa*).

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 5.

¹ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 38: *przibislaum de Carsowo ventore wladislawien[si] una cum Raslawa sua co[n]thorali.*

² Por. B.48.II.2., przyp. 1.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, przyp. 5.

⁶ Por. przyp. 1.

¹ *Metrica Universitatis*, T. I, nr 26/019: *Stephanus de Carsowo Przibislai.*

² Tamże.

³ Por. B.48.II.2., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, przyp. 5.

⁶ Tamże.

W źródłach po raz pierwszy wystąpił w 1426 r., gdy zapisał się na Uniwersytet Jagielloński⁷. Dnia 22 lipca 1433 r., razem z braćmi i ojcem miał sprawę w sądzie z plebanem Wacławem z Niechanowa⁸. Po 1440 r. był opiekunem Anny z Grzybowa⁹.

B.48.II.5. Wojciech z Karszewa

Syn Przybysław z Kruszy i jego żony Raclawy¹. Pisał się z Karszewa². Miał braci: Stefana z Karszewa³ i Jana z Karszewa⁴ oraz nieznaną z imienia siostrę⁵. Ożenił się z Anną⁶. Posiadał Karszew⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 22 lipca 1433 r., gdy wspólnie z rodziną miał sprawę sądową z Wacławem, plebanem z Niechanowa⁸. Po 1440 r. był opiekunem Anny z Grzybowa⁹. W 1449 r. był arbitrem w podziale Anny, wdowy po Warszu z Gałczyna z jej pasierbami¹⁰. Trzy lata później miał wyznaczony termin sądowy z arcybiskupem gnieźnieńskim Władysławem z Oporowa¹¹, a w 1459 r. z dziedzicami Małachowa¹². W 1462 r. poręczył za Mikołaja Rosieńskiego¹³, w następnym roku skitował Szymona Paksińskiego¹⁴. Z kolei w 1473 r. oprawił żonę na wsi Kino oraz na wiatraku i placu w Karszewie¹⁵.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Por. B.48.II.2., przyp. 1.

⁹ Tamże, przyp. 5.

¹ Por. B.48.II.2., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, przyp. 5.

⁶ Por. B.48.II.1., przyp. 1.

⁷ Por. B.48.II.2., przyp. 1.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, przyp. 5.

¹⁰ TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 1740 (regest): *Tom. z Wilczyna podsęd. gen. kalis., Jarosław Bieganowski Wojc. Karszewski, Wojc. Sowa Gurowski, arbitrzy, robią działy.*

¹¹ AP Poznań, *Gniezno Z.* 7, k. 112: *alb[er]to de Carzewo.*

¹² Tamże, k. 78v: *alb[er]tus de Carszewo*; TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 1660a (regest): *Wojciech Karssowski z I i Maciej i synowie jego: Piotr i Wojciech, niedzielni, z Malochowo z II.*

¹³ TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 2542 (regest): *Wojc. Karszowski ręczy za N. Mikoł. Roszenskiego, iż on rezygnuje 4-q część w Mielzynie, 6-q w Wiekowie, i w Lipiu odziedziczone po + GD. Katarzynie... NN. Janowi i Piotrowi, bciom rodz., niedzielnym, dziedzicom w Mielszyno za 400 grz.*

¹⁴ Tamże, nr 2565 (regest): *N. Anna, ż. Stanisława, zw. Czwyek z Pigłowic ze stryjem Marcinem Modliszewskim, i wujem Wojc. Karchowskim, kwit. z ojc. i mac. brata rodz. Szymona Paxynskiego.*

¹⁵ Por. przyp. 6.

B.49.II.1. Anna, c. Rosława z Bogusławic

Córka Rosława z Bogusławic¹. Miała braci: Florianą z Bogusławic², Jana z Bogusławic³ i Macieja z Bogusławic⁴. Dodatkowo przypisuje się jej jeszcze jedną siostrę Elżbietę⁵. Miała męża Jakuba z Mąkolna⁶.

W źródłach wystąpił tylko raz, w 1462 r., gdy jej mąż toczył spór o jej wiano z jej braćmi⁷.

B.49.II.2. Dorota z Bogusławic

Córka Borszy ze Smólska¹. Pisała się z Bogusławic². Miała siostrę Katarzynę³. Była dwukrotnie zamężna: pierwszy był nieznany⁴, z którym miała syna Rosława z Bogusławic⁵ i córkę Mieczkę⁶. Drugim zaś był Nasięgniew z Nasięgniewic⁷, z którym miała synów Borszę⁸ i

¹ AGAD, Brześć Gr. 3, k. 26v: *Jacobus de mkołyno al[ia]s de lipini [...] mathias Joh[an]nis et florian[us] fr[at]res g[er]mani indivisi de Boguslawuicze [...] dot[is] tam[quam] suo genero p[ost] Sorerem ip[s]or[um] annam; tamże, k. 26v: *mathias Joh[an]nes et florian[us] fr[at]res g[er]mani indivisi de Boguslawuicze [...] Jacobo de mkolino suo genero r[at]ione dot[is] p[ost] ip[s]or[um] sororem annam.**

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 676: „Rosław ożenił się z Zofią, której pochodzenia nie jesteśmy w stanie określić, ze związku tego pochodziło trzech synów: duchowny Florian [...] Maciej [...] i Jan oraz dwie znane źródłom córki: Elżbieta, żona Jana z Wielkiego Lubrańca h. Godziemba (syna sędziego brzeskiego Andrzeja), oraz Anna, małżonka Jakuba z Mąkolna h. Pomian”; Żoną Jana z Lubrańca była rzeczywiście Elżbieta (AGAD, Brześć Z. 6a, k. 187: *Elizabeth relicta Johannis de lubrancz unam puer[is] suis anna Elizabeth zophia et kynka*), ale nie sposób znaleźć jej ojca. Zorientował się w tym także sam gdański historyk, gdyż w innej swojej pracy nie próbował nawet określić jej pochodzenia (S. Szybkowski, *O kręgu rodzinnym podkanclerzego Królestwa Grzegorza Lubrańskiego*, s. 206: „Sędzic Jan Andrzejowic żył jeszcze w 1462 roku, zmarł natomiast przed 1465 rokiem, kiedy to w źródłach notuje się wdowę po nim z córkami. Wdową owa była Elżbieta, żyjąca jeszcze w 1480 roku, córkami zaś Anna, Elżbieta, Zofia i Kinka”).

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Tamże.

¹ AGAD, Brześć Z. 3, k. 1: *katherina[m] et dorotheam filias olim Brosze h[er]edi de Smolsko [...] d[omi]ne dorothee conthorali d[omi]ni nassignen cesseru[n]t due ville videlic[et] Golossewo et nowawesz r[at]io[n]e[m] et hab[er]e.*

² Tamże Z. 1, k. 5v: *dobroska d[e] boguslawicze.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ Wskazuje na to fakt użycia słowa *przyrodni* w odniesieniu do braci Rosława – Mściszka i Borszy (AGAD, Kowal Z. 1, k. 108v: *Rossla[us] de Boguslawuice cu[m] meczka soro[r]em m[at]re acq[ui]suer[un]t q[ua]rtam p[ar]tem [...] in Golossewo p[ro] fr[at]res Borssam et Moscicz przyrodni).*

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Por. przyp. 4.

Mściszka⁹ oraz córki Dzierzkę¹⁰ i Warszkę¹¹. Posiadała Bogusławice¹², Gołoszewo¹³ i Nową Wieś¹⁴.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1398 r., gdy wspólnie z drugim mężem toczyła spór z synem Rosławem¹⁵. Rok później miała wyznaczone terminy sądowe z Janem¹⁶ i Andrzejem¹⁷. W 1409 r. doszło do podziału dóbr ojczystych z siostrą Katarzyną¹⁸.

B.49.II.3. Florian z Bogusławic

Syn Rosława z Bogusławic¹. Pisał się z Bogusławic². Miał braci Jana z Bogusławic³ i Maciej z Bogusławic⁴ oraz siostrę Annę⁵. Dodatkowo przypisuje się mu jeszcze jedną siostrę Elżbietę⁶. Posiadał Bogusławice⁷. Nie pełnił żadnego urzędu.

Pierwsze jego wystąpienie notujemy w 1460 r., gdy zapisał się na Uniwersytet w Krakowie⁸. Następnie, w 1462 r. procesował się wspólnie z braćmi o wiano po zmarłej siostrze z jej mężem Jakubem z Mąkolna⁹. W 1468 r. toczył spór z bratową po Janie o Goraj, w którym miał wizję lokalną¹⁰. Zaś w 1471 r. miał wyznaczony termin sądowy z Janem sędzią brzeskim¹¹.

⁹ Tamże.

¹⁰ Fakt prowadzenia sprawy wspólnie przez Rosława, Dzierzkę i Warszkę z Mikołajem z Dziubic (KSBK, nr 3840: *Roslay Dzirsce, et Warszcze*), który kupił od Rosława Gołoszewo (AGAD, Kowal Z. 1, k. 98), każe upatrywać w Dzierżce i Wierszce siostry przyrodnie, podobnie jak Borsza i Mościc (por. przyp. 4).

¹¹ Tamże.

¹² Por. przyp. 2.

¹³ Por. przyp. 1.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. B.49.I., przyp. 28.

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹⁷ AGAD, Brześć Z. 1, k. 20v: *dobroszca Boguslawska*; tamże, k. 22: *dobroszca de Boguslawica*; tamże, k. 22: *Andreas de nasagnewice actor dobroszca de Boguslawice*; tamże, k. 23: *Andreas de nasagnewice [...] dobroszcam*.

¹⁸ Por. przyp. 1.

¹ *Metrica Universitatis*, T. I, nr 60e/044: *Florianus Broslay de Boguslawycze*.

² Tamże.

³ Por. B.49.II.1., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.49.II.1., przyp. 5.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ Por. przyp. 1.

⁹ Por. przyp. 3.

¹⁰ AGAD, Przedecz Z. 3, k. 252: *margaretha relicta olim Nob[i]lis Johan[n]is Boguslawsky de Gor[ay] ex una et hon[orabi]lis florianus Boguslawsky p[ar]te ab alt[er]a h[abe]nt visionem in Goray*; tamże, k. 252: *margaretha Consors relicta olim Johan[n]is Boguslawsky de Goray ex una et hon[orabi]lis florianus Boguslawycze p[ar]te ab alt[er]a ex interrogatio[n]em h[abe]nt visio[n]em in Goray*; spór ciągnął się jeszcze w następnych latach (tamże, k. 267: *fflorian[us] Boguslawsky [...] margaretha de Goray*; tamże, k. 271: *florianu[m] Boguslawsky ex una et [...] margaretha[m] de Goray [con]sortem [...] Nicolai Stvaripinensky pincerne dob[ri]nen[s]i*; tamże, k. 301v: *florianus de Boguslawycze tamq[uum] actor ex una et [...] margaretha de Goray*; tamże, k. 313v: *florianus de Boguslawycze [...] margaretha de Goray uxor olim Nob[i]lis Joh[an]ne de Boguslawycze*).

¹¹ Tamże, k. 286: *florianus de Boguslawycze*.

B.49.II.4. Jan z Bogusławic

Syn Rosława z Bogusławic¹. Pisał się z Bogusławic² i Goraja³. Miał braci Floriana z Bogusławic⁴ i Macieja z Bogusławic⁵ oraz siostrę Annę⁶. Dodatkowo przypisuje się mu jeszcze jedną siostrę Elżbietę⁷. Ożenił się z Małgorzatą z Goraja⁸. Posiadał Bogusławice⁹ i Goraj¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwsze jego wystąpienie notujemy w 1462 r., gdy procesował się wspólnie z braćmi o wiano po zmarłej siostrze z jej mężem Jakubem z Mąkolna¹¹.

B.49.II.5. Maciej z Bogusławic

Syn Rosława z Bogusławic¹. Pisał się z Bogusławic². Miał braci Floriana z Bogusławic³ i Jana z Bogusławic⁴ oraz siostrę Annę⁵. Dodatkowo przypisuje się mu jeszcze jedną siostrę Elżbietę⁶. Posiadał Bogusławice⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwsze jego wystąpienie notujemy w 1440 r., gdy zapisał się na Uniwersytet w Krakowie⁸. Następnie, w 1462 r. procesował się wspólnie z braćmi o wiano po zmarłej siostrze z jej mężem Jakubem z Mąkolna⁹.

¹ Jan był bratem Floriana i Macieja (por. B.49.II.1., przyp. 1), którzy byli synami Rosława (*Metrica Universtiatis*, T. I, nr 60e/044: *Florianus Broslay de Boguslawycze*; tamże, nr 40h/184: *Mathias Roslai de Boguslawice*), zatem i Jan musiał być jego synem.

² Tamże.

³ AGAD, Przędecz Z. 3, k. 252: *margaretha relicta olim Nob[i]lis Johan[n]is Boguslawsky de Gor[ay] ex una et hon[orabi]lis florianus Boguslawsky p[ar]te ab alt[er]a h[abe]nt visionem in Goray.*

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. B.49.II.1., przyp. 5.

⁸ Por. przyp. 3.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. przyp. 1.

¹ *Metrica Universtiatis*, T. I, nr 40h/184: *Mathias Roslai de Boguslawice*.

² Tamże.

³ Por. B.49.II.1., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.49.II.1., przyp. 5.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ Por. przyp. 1.

⁹ Por. przyp. 3.

B.49.II.6. Małgorzata z Goraja, ż. Jana z Bogusławic

Nie jest znane pochodzenie Małgorzaty. Pisała się z Goraja¹. Wyszła za mąż za Jana z Bogusławic², a potem za Mikołaja ze Starego Rypina³. Posiadała Goraj⁴.

W 1468 r. toczyła spór ze swoim szwagrem Florianem o Goraj, w którym miała wizję lokalną⁵. Ustanowiła wówczas synów niejakiego Piotra swoimi pełnomocnikami⁶, a pięć lat później Wojciecha z Różnecic swoim obrońcą⁷.

B.50.II.1. Jan Kiwała z Ostrowa

Syn Jana Maciejowica z Ostrowa¹. Pisał się z Ostrowa². Miał brata Stanisława Kiwałę z Ostrowa³ i dwie siostry: nieznaną z imienia matkę Chwałę Białego⁴ oraz Świętosławę⁵. Posiadał Ostrów⁶ oraz Wojnowice⁷. Pełnił urząd kanonika poznańskiego⁸, wrocławskiego⁹, wrocławskiego¹⁰ gnieźnieńskiego¹¹, i łączyckiego¹², kantora wrocławskiego¹³ i kruszwickiego¹⁴, dziekana wrocławskiego¹⁵, altarzysty w kościele św. Michała we Wrocławiu¹⁶ oraz kapelana Innocentego VI¹⁷.

¹ AGAD, Przedecz Z. 3, k. 310v: *marharetha de Goray uxori olim Jo[han]nis de Boguslawycze*.

² Tamże.

³ Tamże, k. 257v: *margaretha de Goray Co[n]sorte[m] [...] nicolai Starorypynsky pinc[er]ne dobrinen[si]*.

⁴ Tamże.

⁵ Por. B.49.II.3., przyp. 10.

⁶ Por. przyp. 3.

⁷ Por. przyp. 1.

¹ A. Vetulani, *Z badań nad Polakami*, s. 618, nr 22: *Johannes f. d. Johanni de Insula castelani crucificiensis*.

² *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1338-1342*, nr 6118 (regest): *Woynowicz siue Czindal [...] Joh. de Insula, Bresl. Domherr, u. s. Bruder Stasco u. deren Erben vkft u. aufgelassen haben*.

³ Tamże.

⁴ Por. B.50.I., przyp. 5.

⁵ Tamże, przyp. 6.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Tamże.

⁸ *Analecta Vaticana 1202-1366*, s. 225, nr 163: *Iohannis de Insula de canonicatu ac praebenda et cantoria [...] quod in Wladislaviensi et Poznaniensi ecclesiis canonicatus obtinet*.

⁹ Tamże, s. 225, nr 163: *Iohannis de Insula de canonicatu ac praebenda et cantoria [...] quod in Wladislaviensi et Poznaniensi ecclesiis canonicatus obtinet*.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ *Analecta Vaticana 1202-1366*, s. 396, nr 415: *Ex causa permutationis fuit provisium Iohanni de Insula de canonicatu et prebenda ecclesie Lanciensis, Gnieznensis diocesis, et Iohanni Filialbi de altari sancti Michaelis in ecclesia Wratislaviensi*.

¹² Tamże.

¹³ *Acta Camerae Apostolicae*, vol. I, s. 274, nr 139: *Iohannes, cantor Wratislaviensis*.

¹⁴ *Acta Clementis VI*, nr 1200: *Johannem dictus decanatum et in Wald[islaviensi] ac Crusuiciensi et beati Petri*.

¹⁵ Tamże, nr 1200: *Johannis de Insula, decani ecclesie Wladislaviensis*.

¹⁶ Por. przyp. 11.

¹⁷ *Acta Innocentii VI. Pontificis Romani. 1352-1362*, [Monumenta Vaticana Res Gestas Bohemicas Illustrantia, t. 2], wyd. J.F. Novák, Pragae 1907, nr 1142: *Johannes de Insula S^{nis} V^{re} cappellanus*.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 6 maja 1323 r., gdy dostał nominację na kanonika i kantora wrocławskiego¹⁸. Z kolei 19 listopada 1326 r. zapłacił 6 groszy i 12 denarów dziesięciny papieskiej¹⁹ i 28 groszy oraz 16 denarów zaległości²⁰. Pierwszego grudnia 1326 r. studiował w Bolonii prawo²¹, a 11 listopada 1327 r. był już w Polsce, bowiem zapłacił 3 skojce i 10 denarów dziesięciny za prebendę wrocławską²² i 11 skojców za prebendę kruszwicką²³. Dnia 17 maja 1336 r. świadkował przy zamianie dóbr między Maciejem opatem łądzkim i Maciejem biskupem wrocławskim²⁴. Zaś 3 lipca 1338 r. wraz z bratem Stanisławem zakupił wieś Wojnowice²⁵, której część już tydzień później sprzedał za 28 groszy praskich²⁶. Szóstego marca 1339 r. bracia pozbyli się następnego działu w Wojnicach za 160 groszy praskich²⁷, podobnie jak i 16 maja 1340 r.²⁸ oraz 8 lipca 1341 r.²⁹ Następnie 23 lipca 1342 r., zasiadał w kapitule, gdy rajcy wrocławscy negocjowali z tamtejszymi kanonikami³⁰, 16 września tego roku świadkował przy sporze Katarzyny z Wrocławia z tamtejszym biskupem³¹. Dnia 28 sierpnia 1343 r. świadkował przy zaświadczeniu biskupa wrocławskiego, że ten otrzymał od opata z Łądu Jana, trzy dokumenty króla Władysława Łokietka dotyczące wsi Łęg³².

Z kolei 22 lipca 1346 r. Jan wystarał się u papieża dla swojego bratanka lub siostrzeńca Jana Chwała Białego o prebendę wrocławską³³, a dla krewniaka Ottona Szuty urząd rektora kościoła parafialnego w Chomiąży³⁴. Dnia 19 listopada 1349 r. cesarz Karol IV suplikował w Stolicy Apostolskiej o zamianę dziekanii wrocławskiej na prepozyturę poznańską i altarię w kościele św. Michała we Wrocławiu dla swojego domownika Jana z Ostrowa³⁵. Dziewiątego maja 1350 r. Jan starał się o stanowisko kolektora papieskiego w Krakowie³⁶. Później, 27

¹⁸ *Analecta Vaticana 1202-1366*, s. 225, nr 163: *Iohannis de Insula*.

¹⁹ *Acta Camerae Apostolicae*, vol. I, s. 250, nr 139: *Iohannes, cantor Wratislaviensis, canonicus*.

²⁰ Tamże, s. 255, nr 139: *Item Iohannes, cantor Wratislaviensis, eiusdem ecclesie canonicus*.

²¹ A. Vetulani, *Z badań nad Polakami*, s. 618, nr 22: *Iohannes f. d. Iohannis castelani crucificiensis cantor et canonicus Uratislaviensis scol. Bon. in iure can. de Polonia*.

²² *Acta Camerae Apostolicae*, vol. I, s. 271, nr 139: *Iohannes, cantor Wratislaviensis*.

²³ Tamże, s. 274, nr 139: *Iohannes, cantor Wratislaviensis*.

²⁴ KDW, T. II, nr 1158: *Iohanne decano Wladyslaviensi*.

²⁵ Por. przyp. 2.

²⁶ *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1338-1342*, nr 6121 (regest): *Joh. de Insula*.

²⁷ Tamże, nr 6238 (regest): *Joh. de Insula*.

²⁸ Tamże, nr 6589 (regest): *Johann de Insula*.

²⁹ Tamże, nr 6634 (regest): *Johann de Insula*.

³⁰ Tamże, nr 6892 (regest): *Johann de Insula*.

³¹ Tamże, nr 6921 (regest): *Johann Dekan in Leslau in Kujawien (Wladislaviensi)*.

³² KDW, T. VI, nr 134: *Johanne decano [...] Wladis(laviensibus)*.

³³ *Acta Clementis VI*, nr 699: *Iohannes de Insula, decanus ecclesie Wratislaviensis, quatenus sibi in personam Iohannis Albifali, nepotis sui*.

³⁴ Tamże, nr 699: *Iohannes de Insula [...] item supplicat, quatenus Ottoni, rectori ecclesie de Chomenza, diocesis Wratislaviensis, consanguineo suo dilecto*.

³⁵ Tamże, nr 1200: *Joannis de Insula; prepozytury tej nie otrzymał: tamże, nr 1201 (regest): Iohanni de Insula*.

³⁶ Tamże, nr 1243 (regest): *Iohanni de Insula*.

stycznia 1351 r. był obecny przy lokowaniu na prawie chełmińskim wsi Siewiersk³⁷; 10 października przy nadaniu dziesięcin ze wsi Janczyce kościołowi św. Jerzego w Krakowie³⁸, a 14 grudnia tego roku świadkował przy podobnej czynności wsi Lubotyń³⁹. Dnia 14 marca 1357 r. uczestniczył w zamianie dóbr między Jan wojewodą łęczyckim a Maciejem biskupem wrocławskim⁴⁰, co potwierdził król Kazimierz Wielki⁴¹. Ostatniego dnia czerwca 1360 r. był obecny przy sprzedaży wsi Winnagóra przez archidiacona czerskiego⁴², a 12 września starał się u papieża o zamianę swojej altarii na kanonię łęczycką Jana Chwała Białego⁴³. Pierwszego października świadkował przy zaświadczeniu biskupa wrocławskiego, że otrzymał od opata łędzkiego Jana dokument Władysława Łokietka dotyczący wsi Łęg⁴⁴. Zmarł 3 stycznia 1367 r.⁴⁵

B.50.II.2. Jan Maciejowic z Ostrowa

Syn Macieja sędziego kujawskiego¹. Pisał się z Ostrowa². Jego żoną była nieznaną z imienia bratanica arcybiskupa Jakuba Świnki³. Posiadał dwóch synów: Jana Kiwałę młodszego⁴, Stanisława Kiwałę z Ostrowa⁵ oraz córki: nieznaną z imienia żonę Chwała Białego z Chomiąży⁶ oraz Świętosławę⁷. Posiadał Ostrowo⁸ i Szawłowice⁹. Pełnił urząd kasztelana kruszwickiego¹⁰.

³⁷ KDP, T. II/1, nr 292: *Johanne decano [...] wladislaiensibus*.

³⁸ KDKK, cz. I: *Obejmująca rzeczy od roku 1166 do roku 1366*, wyd. F. Piekosiński, [Monumenta Medi Aevi Historica Res Gestae Poloniae Illustrantia, T. I], Kraków 1874, nr 193: *Iohanne decano [...] Wladislaiensibus*.

³⁹ KDP, T. II/1, nr 296: *Johanne decano [...] wladislaiensibus*.

⁴⁰ Tamże, nr 303: *Johannes decanus [...] wladislaiensis*.

⁴¹ Tamże, T. II/2, nr 509: *Johannes decanus [...] wladislaiensis*.

⁴² KDW, T. III, nr 1436: *Iohanne Kyvola decano Wladislaiensi*.

⁴³ Por. przyp. 17.

⁴⁴ KDW, T. VI, nr 191: *Johanne decano [...] Wladislaiensibus*.

⁴⁵ VMPL, T. I, nr 872: *Iohannes de Insula alias dictus Kynola obtinebat*.

¹ KDW, T. II, nr 815: [...] *comes Petrus filius Sulconis, filiaster domini Iacobi archiepiscopi Gnezdniensis, constitutus in nostra presencia, assignavit et contulit in dotem sue sororis comiti Iohanni filio Mathie iudicis Cuiavie, sororio suo, hereditatem Ostrow sitam in Cuiavia, que alio nomine Popowo vulgariter nuncupatur*.

² A. Vetulani, *Z badań nad Polakami*, s. 618, nr 22: *Johannes f. d. Johanni de Insula castelani crucificiensis*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1338-1342*, nr 6118 (regest): *Joh. de Insula, Bresl. Domherr, u. s. Bruder Stasco*. W związku z tym, iż Stanisław został nazwany bratem Jana, można mniemać, że również był synem omawianego Jana.

⁶ Por. B.50.I., przyp. 5

⁷ Tamże, przyp. 6.

⁸ Por. przyp. 1.

⁹ Por. przyp. 7.

¹⁰ *UrzędniczyKuj*, s.115, nr A361.

Po raz pierwszy pojawił się w źródłach w 1299 r., podczas przekazania mu Ostrowa jako posag jego żony przez Piotra Sułkowica¹¹. Następnie, 16 kwietnia 1316 r. Jan kupił od zięcia Jana i jego brata Eustachego wieś Szawłowice¹². W dniu 14 kwietnia 1325 r. świadkował przy potwierdzeniu wszystkich przywilejów dla posiadłości klasztoru w Byszewie w kasztelanii nakielskiej¹³ oraz przy zatwierdzeniu darowizny Wita z Łubowa dla Cystersów z Byszewa¹⁴. Wystąpił jeszcze 1 grudnia 1326 r.¹⁵ i 11 lutego 1327 r.¹⁶ jako kasztelan kruszwicki na dokumentach dotyczących syna. Żył jeszcze 11 listopada tego roku¹⁷.

B.50.II.3. Maciej sędzia kujawski

W historiografii uważa się go za syna Boguszy, wojewody kujawskiego¹. Uważa się, że jego bratem był Bogumił². W historiografii uważa się, że miał żonę – córkę albo siostrę Boddenty z Wrześni³. Miał syna Jana z Ostrowa⁴. Posiadał Kokoszyce⁵ i Więckowice⁶. Pełnił urząd sędziego kujawskiego⁷.

Po raz pierwszy wystąpił w źródłach średniowiecznych 13 czerwca 1288 r. podczas zatwierdzenia lokacji wsi Zbłąg przez księcia Władysława Łokietka⁸. Następnie 12 września tego roku był obecny przy zamianie wsi Gęsino należące do klasztoru byszewskiego na Szczodrki komesa Nasława⁹, a 23 kwietnia 1289 r. przy potwierdzeniu posiadania wsi Trzęsacz przez klasztor w Byszewie i przeniesieniu go jednocześnie na prawo niemieckie¹⁰. W dniu 4 maja 1292 r. otrzymał od księcia – za zasługi i wierne służby – wsie Kokoszyce i Więckowice¹¹.

¹¹ Por. przyp. 1.

¹² Por. przyp. 7.

¹³ KDW, T. II, nr 1049: *Iohanne castellano Redzeoviensi*.

¹⁴ Tamże, nr 1050: *Iohanne castellano Radzoviensi*.

¹⁵ A. Vetulani, *Z badań nad Polakami*, s. 618, nr 22: *Johannes f. d. Johannis Castellani crucificiensis cantor et canonicus Uratislaviensis scol. Bon. in iure can., de Polonia*.

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹⁷ *Acta Camerae Apostolicae*, vol. I, s. 277, nr 139: *Item Wislaus de Ostrow comitis Iohannis de VIII marc. cum dim. et IV scot. pro primo termino presentis anni dedit X scot. cum dim. et preteriti dedit III gross.*

¹ Por. A.IV.4., s. 141-143.

² Uważa się tak, bowiem Maciej miał być synem Boguszy (por. przyp. 1), podobnie jak i Bogumił (KDP, T. II/1, nr 75: *Bogumilo filio B. Cuiaviie palatino*).

³ Por. przyp. 1.

⁴ KDW II, nr 815: *comiti Iohanni filio Mathie iudicis Cuiavie*; był on identyczny z kasztelanem kruszwickim o tym samym imieniu (A. Vetulani, *Z badań nad Polakami*, s. 618, nr 22: *Johannes f. d. Johanni de Insula castelani crucificiensis*).

⁵ KDP, T. II/1, nr 142: *Wladislaus dei gracia Dux Cuyaviensis [...] damus et conferimus dicto Comiti Mathie duas hereditate, que Kocosicy et Viczkouici*.

⁶ Tamże.

⁷ *UrzednicyKuj*, s. 66, nr A109.

⁸ KDW, T. II, nr 623: *comite Mathia iudice Cuiaviensi*.

⁹ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, s. 203-204: *Mathia iudice de Brzescie*.

¹⁰ Tamże, s. 208: *Mathias iudex de Brzescie*.

¹¹ Por. przyp. 5.

Natomiast dnia 20 maja Maciej świadkował przy donacji Brześciu wsi Gużlin i Pikułkowo¹², zaś Rok później przy wyłączeniu spod jurysdykcji kruszwickiej wsie Kwieciszewo, Stodoły i Włostowy, należące do klasztoru w Trzemesznie¹³, a w 1294 r. przy zezwoleniu dla Jakuba budowy Szpitala św. Ducha przed miastem Brześciem¹⁴.

W dniu 24 sierpnia 1295 r. Maciej był przy boku Władysława Łokietka, kiedy ten pozwolił mieszczaninowi toruńskiemu Janowi postawić szpital przed Brześciem kujawskim¹⁵. Siódmego września uczestniczył przy sprzedaży wsi Konarzewo przez braci Świętosława i Oporona Stanisławowi Charodnisowi¹⁶; 20 grudnia, przy wydzieleniu z terenów biskupstwa poznańskiego w Brześciu, posiadłości dla Dominikanów¹⁷, zaś nazajutrz przy wyjęciu spod prawa polskiego mieszkańców wsi Kąty¹⁸. Dnia 13 stycznia 1298 r. był obecny przy potwierdzeniu wszystkich przywilejów miasta Elbląga¹⁹; 28 czerwca przy rozsądzeniu sporu między klasztorem oliwskim a Wasylem z Rajkowa²⁰, a 27 października przy rozstrzygnięciu procesu między kapitułą kruszwicką, a Jarosławem z Kretkowa²¹. Dnia 19 marca 1299 r. świadkował przy potwierdzeniu sprzedaży Słupi przez Wojciecha Gąskę, Mikołajowi Janowicowi wojewodzie kaliskiemu²²; 29 kwietnia przy przywileju dla Tczewa²³; nazajutrz przy rozsądzeniu sporu pomiędzy opatem i klasztorem w Oliwie a Wagalą o wieś Brus²⁴; pierwszego maja zaś przy zatwierdzeniu wszystkich przywilejów Cystersom z Oliwy²⁵; dnia 6 maja przy wydaniu przywileju lokacyjnego dla Nakła²⁶; 21 maja 1299 r. przy potwierdzeniu klasztorowi w Bukowie praw do wszystkich posiadłości²⁷, a na przełomie maja i czerwca tego roku przy zezwoleniu Piotrowi z *Dusdem* na lokowanie Nakła na prawie magdeburskim²⁸.

¹² KDP, T. I, nr 79: *comite Mathia Iudice Cujaviensi*.

¹³ KDW, T. II, nr 708: *Mathia iudice [...] Cuyaviensibus*.

¹⁴ *Wiadomości do dziejów*, s. 32-33: *Mathia iudice*.

¹⁵ Tamże, s. 34: *Comes Mathias iudex Cuyaviensis*.

¹⁶ KDP, T. II/1, nr 158: *Comite Mathia Iudice Cuijaviensi*.

¹⁷ KDW, T. II, nr 768: *Mathya iudice Cuyavie*.

¹⁸ *Wiadomości do dziejów*, s. 36-37: *Comite Mathia iudice Cuyaveinsi*.

¹⁹ KDW, T. II, nr 769: *comite Mathia iudice*.

²⁰ PommUB, nr 561: *comite Matthia iudice Cuyaviensi*.

²¹ DKM, s. 125-126, nr 60: *comite Mathia iudice*.

²² KDW, T. II, nr 807: *Mathia iudice Cuyavie*.

²³ PommUB, nr 572: *comite Mathya iudice Cuyauie*.

²⁴ Tamże, nr 573: *Mathyam iudicem Cuyauie*.

²⁵ Tamże, nr 574: *Mathya iudice Cuyauie*.

²⁶ *Stadtbuch des Landes Posen*, wyd. H. Wuttke, Leipzig 1864, nr 12: *Mathia iudice*.

²⁷ PommUB, nr 575: *Mathzei iudex Cuyavie*.

²⁸ KDW, T. II, nr 810: *Mathia iudice [...] Cuiaviensibus*.

B.50.II.4. N. c. Jana Maciejowica z Ostrowa

Córka Jana Maciejowica z Ostrowa¹. Miała braci Jana Kiwałę z Ostrowa² i Stanisława Kiwałę z Ostrowa³ oraz siostrę Świętosławę⁴.

B.50.II.5. Świętosława, c. Jana Maciejowica z Ostrowa

Córka Jana Maciejowica z Ostrowa¹. Miała braci Jana Kiwałę z Ostrowa² i Stanisława Kiwałę z Ostrowa³ oraz nieznaną z imienia siostrę⁴.

W źródłach wystąpiła tylko raz, gdy jej ojciec kupował w 1316 r. wieś Szawłowice⁵.

B.52.II.1. Agnieszka z Głósek, ż. Zdzisława ze Skarszewa

Córka Jaśka Bodzentowica z Głósek¹. Pisała się z Głósek² i Skarszewa³. Wyszła za mąż za Zdzisława ze Skarszewa⁴. Posiadała Skarszewo⁵ i Głóski⁶.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpiła w 1406 r., gdy miała wyznaczony termin sądowy przed starostą⁷. Świadcowie zeznali przeciwko Agnieszce, że Jadwiga wraz z synem Mikołajem dzierżyła Głóski o 33 lat⁸, w związku z czym uzyskała na niej sześć części jej połowy Głósek⁹. W 1419 r. toczyła spór z Janem Laską z Łęgu¹⁰. Cztery lata później otrzymała wiano na

¹ Por. B.50.I., przyp. 5.

² Tamże.

³ Tamże, przyp. 2.

⁴ Tamże, przyp. 6.

¹ Por. B.50.I., przyp. 6.

² Tamże.

³ Tamże, przyp. 2.

⁴ Tamże, przyp. 5.

⁵ KDP, T. II/2, nr 220: *Sablovici [...] vendidisse Johanni castellano crusuiciensi [...] Swanthoslaua comiti Johanni, uel natis eius.*

¹ Zdzisław został nazwany zięciem Jakusza Bodzentowica z Głósek (KZK, nr 2149: *Jaszco filius Bodzen de Gloscowicz constituit procuratorem suum Sdzeslaum de Scarszewo gnenerum [s] suum*).

² Tamże, nr 1741: *Nicolaus de Glosky, Agnes de ibidem.*

³ AP Poznań, Kalisz Gr. 17, s. 165: *Agneti de Scarchewo co[n]sorti Sdzyszconis.*

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, Kalisz Z. 4, k. *Agnes uxor Sdzeslai de Scarszewo [...] wyaszanyo ibid[em] [in] h[er]edi[ta]te[m] ip[s]i[us] Sdzeslai*

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Tamże.

⁸ KZK, nr 1759: *Nicolaus de Glosky d(ucit) t(estes) contra Agnes de ibidem.*

⁹ Tamże, nr 1807: *Agnethem.*

¹⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 187v: *Joh[an]ne laska de lang et Nicolao Camensky cu[m] Nobili Sdzeslao et uxore[m] e[ius] agnete de Carssewo; spór z Janem miał miejsce także kilka lat później (tamże, Z. 4, k. 241v: *Joh[an]ni laska de lang cu[m] v[ir]tuos[em] Agnete co[n]thorali Sdzeslai de Scarszewo; tamże, k. 291v: *Joh[an]ne laska de lang cu[m] Sdzeslao de Scarsszewo; tamże, Z. 5, k. 336v: *Joh[an]nes laska de lang cu[m] Sdzeslao olim de minori Scarsszewo cu[m] Agnete consorte sua l[egi]tti[m]a; tamże, k. 383v: *Joh[an]ne lascze de lang cu[m] Sdzeslao de Scarszewo; tamże, Z. 6, k. 3v-4: *Joh[an]nes lasca de lang et Jacussius de Gadz [...] Sdzeslaum in minori Scarshewo; tamże, k. 73v: *Johan[n]es de lang lashka [...] Sdzyszlaum olim de Scarshewo*).******

Skarszewie¹¹ i toczyła spór z Jakuszem z Bodzętek¹². W 1424 r. miała wyznaczony termin sądowy z Mikołajem z Kamiony¹³, zaś trzy lata później z Mikołajem z Morawina¹⁴. W 1428 r. z kolei procesowała się z Mikołajem z Giżyc¹⁵; w 1435 r. z Januszem z Kotojedzka¹⁶, a w 1440 z Prokopem z Głósek¹⁷.

B.52.II.2. Anna, c. Stanisława ze Skarszewa

Córka Stanisława Bierwołtowica ze Skarszewa i jego żony Elżbiety¹. Miała siostrę Małgorzatę².

W 1471 r. uczestniczyła w procesie z dziedzicami Skarszewa³ i toczyła spór z Hektorem ze Skarszewa⁴.

B.52.II.3. Anna z Piątku, c. Stanisława ze Skarszewa

Córka Stanisława ze Skarszewa¹. Pisała się z Piątku². Miała braci: Wawrzyńca³, Mikołaja⁴, Macieja ze Skarszewa⁵ i Hektora ze Skarszewa⁶. Wyszła za mąż za Marcina z Piątku⁷, z którym miała syna Marcina⁸ i córkę Dorotę⁹. Posiadała Piątek¹⁰.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 196v: *uxorem Sdzeslai de Scarszewo*.

¹³ Tamże, k. 234: *agnet[is] co[n]thorali Sdzeslai de Scarszewo*; tamże, k. 241v: *Agnete co[n]thorali Sdzeslai de Scarszewo*.

¹⁴ Por. przyp. 1.

¹⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 336: *Sdeslao et Agnete olim de Scarszewo*.

¹⁶ Tamże, Z. 6, k. 297: *Agnes uxor sdeslai de m[in]or[is] Scarszewo*.

¹⁷ Tamże, Z. 8, k. 115: *Agneti Relicte olim No[bi]lis Sdzeszkonis de Szarszewo*.

¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 27, k. 493v: *Gregorium de Stanislaum h[er]edes de Scarszewo [...] mathias de Boguczycze [...] annam filia[m] olim no[bi]lis Stanislai de Scarszewo herede ab una et Barbara[m] et martinu[m] maritu[m] eiusd[em] Barbare*.

² Tamże, k. 111: *margaretha Consors nob[i]lis mathie de kczynoczye [...] nob[i]lis filie oli[m] nobilis Stanisla[us] de Skarszewo [...] martino martime nobiles Barbare de Skarszewo*.

³ Tamże, k. 209v: *mathias de boguczycze cu[m] margaretha [con]sorte sua [...] anne filie nobilis Stanisla[us] oli[m] de Scarszewo*; tamże, k. 325v: *mathias de Boguczycze cum mararetha uxore sua [...] anne filie Stanislai olim de Scarszewo*; tamże, k. 493: *martin[us] de maiori Scarszewo mariti[nus] nobilis Barbare de ibid[em] ex una et nobilis margaretha de Boguczycze [...] anne herede de dicta Scarszewo*; por. przyp. 1.

⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 12, k. 217v: *hectore heres de Scarszewo maiori[s] [...] anne filie olim no[bi]lis Stanislai de Skarszewo*.

¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 22, s. 419: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[is] [...] martino et d[or]othee pueris No[bi]lis Anne olim bo[n]e me[m]orie martini de pyantek maiori*.

² Tamże, s. 371: *an[n]a de pyantek*.

³ Por. B.52.I., przyp. 8.

⁴ Tamże, przyp. 9.

⁵ Tamże, przyp. 10.

⁶ Tamże, przyp. 11.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 2.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpiła w 1448 r., gdy poręczył za nią jej ojciec¹¹. Następnie jeszcze w tym roku, zapisał on jej 50 grzywien półgroszy¹². W 1457 r. Anna miała wyznaczony termin sądowy z Gerwardem z Piątku¹³, a przed swoją śmiercią: z Elżbietą z Turska¹⁴; Anną z Czyżewa¹⁵ i z Jarandem z Małego Piątku¹⁶.

B.52.II.4. Anna ze Skarszewa

Córka Bierwołta ze Skarszewa i jego żony Katarzyny ze Skarszewa¹. Pisała się ze Skarszewa². Miała siostrę Katarzynę Bierwołtównę ze Skarszewa³ i braci Grzegorza ze Skarszewa⁴, Stanisława Bierwołtowica ze Skarszewa⁵ i Jana ze Skarszewa⁶. Posiadała Skarszew⁷.

W 1445 r. sąd przyznał jej matce całą jej część dziedzictwa w Szkurłatach po Bierwołcie, przy czym obecne były jej dzieci⁸. Dodatkowo stryj Stanisław, zapłacił jej i dzieciom Bierwołta 70 grzywien półgroszy⁹, a z bratem Grzegorzem i siostrą Katarzyną sprzedała Skarszew stryjowi za 150 grzywien¹⁰.

B.52.II.5. Barbara ze Skarszewa, ż. Marcina ze Skarszewa.

Nie jest znane pochodzenie Barbary. Pisała się ze Skarszewa¹. Wyszła za mąż za Marcina ze Skarszewa². Posiadała Skarszew³.

¹¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 22, s. 371: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis] [...] fideiussor p[ro] sua filia an[n]a de pyantek.*

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Tamże, Z. 11, k. 227: *anne relicte martini de magna pyantek.*

¹⁴ Tamże, Z. 17, k. 8v: *anna relicta martini de magna pyantheke; tamże, k. 62: Anna[m] relic[am] martini felic[is] record[at]ionis] de magna pyantek.*

¹⁵ Tamże, k. 8v: *anna relicta martini felic[is] record[at]ionis] de magna pyantheke.*

¹⁶ Tamże, k. 8v: *Anne relicte martini felic[is] record[at]ionis] de magna pyantheke [...] Stanisla[us] de Scarschewo; tamże, k. 8v: Anne relicte martini felic[is] record[at]ionis] de magna pyantheke [...] Stanislaus de Scarschewo.*

¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s. 307: *Gregori[us] Stanislau[s] anna et kath[er]ina de Scarszewo puer[is] Berwoldi bone me[m]orie et kath[er]ina Berwolthowa cu[m] petro Stawiren ma[r]ito suo [...] Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis].*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 11: *Stanisla[us] de maiori Skarschew [...] Joh[an]ni de ibid[em] frat[er] g[er]mano con[tra] sui matrimonii.*

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Tamże, s. 306: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[sis] a totali sorte h[er]edit[ate] olim no[bi]lo Berwoldi in Scarszewo et in Scurlacycze [...] kath[er]ina[m] Berwolthowo Gregoriu[m] filiu[m] ip[s]i[us] Berwoldi anna[m] et Stanislau[m] puer[is] ip[s]i[us] Berwoldi.*

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ TDR_{eg}, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 1574 (regest): *N. Grzegorz z Katarzyną i Anną, siostrami swymi rodz. de W. Skarschewo, części ib. w Scurlati w p. kalisz. GD. Stanisławowi de Skarschowi klanowi biechowsk. za 150 grz. sprzed.*

¹ Por. B.52.II.2., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

W 1471 r. procesowała się z Małgorzatą, żoną Macieja z Bogucic⁴.

B.52.II.6. Bierwołt ze Skarszewa

Syn Wojciecha ze Skarszewa¹. Pisał się ze Skarszewa². Miał braci: Stanisława ze Skarszewa³, Zdzisława ze Skarszewa⁴ i Janusza ze Skarszewa⁵ oraz siostrę Małgorzatę⁶. Jego żoną była Katarzyna, z którą doczekał się synów Jana ze Skarszewa⁷, Grzegorza ze Skarszewa⁸, Stanisława ze Skarszewa⁹, oraz córek Anny¹⁰ i Katarzyny¹¹. Posiadał Skarszewo¹² i Szkurłaty¹³. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1409 r., gdy procesował się ze bratem Stanisławem ze Skarszewa¹⁴. Dwa lata później toczył spór o grzywnę z Janem Swadźbą z Dębu¹⁵, a w 1414 r. zeznawał w sprawie Świąszka z Konarzewa i Macieja z Morawiny¹⁶. W 1418 r. miał wyznaczony termin sądowy ze Świąszkiem z Dębu¹⁷, a w 1420 r. świadczył w sprawie Mikołaja kmiecia z Tykadłowa¹⁸. Z kolei w 1421 r. wspólnie z żoną i dziećmi Głósek toczył spór z Małgorzatą z Ołoboku¹⁹. W 1423 r. Zdzisław oskarżył Mikołaja z Poroża o sprzedaż chorego konia, choć świadkowie twierdzili, iż zarzekał się, że jest zdrowy,

⁴ Tamże, przyp. 3.

¹ Syn Berwolda, Grzegorz nazwał Stanisława swoim stryjem (AP Poznań, Kalisz, Gr. 21, s. 304: *Grego[r]io de Scarszewo fili[us] Berwoldi [...] Stanislau[s] de Scarszewo patru[us] su[us]*, co oznacza, że ten ostatni musiał być bratem Berwolda. Zaś Stanisław był synem Wojciecha (KZK, nr 2498: *Alberto de Scarszewo [...] Stanislau[s] filius Alberti*), zatem i Berwold nim musiał być.

² AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 56v: *Berwoldus de Scarszewo*

³ Por. przyp. 1

⁴ Zdzisław był bratem Stanisława (WZSK, nr 44: *Stanislau[s] de Scarszewo erga Wanconem de Raczcow: primus Sdzeslaus de Scarszewo, qui circa hoc fuit licet frater producenti*), tak jak i Berwold.

⁵ Janusz był bratem Stanisława (AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 150v: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellano] xansien[si] obligatus [...] Janusium frat[re] suo g[er]mano*), podobnie jak i Berwold.

⁶ Małgorzata była siostrą Stanisława (tamże, Z. 4, k. 293v: *margorzatha Scarszewskego szostra Andzreyowa mathka*).

⁷ Tamże, Gr. 26, s. 11: *Stanisla[us] de maiori Skarschew [...] Joh[an]ni de ibid[em] frat[ro] g[er]mano con[tra] sui matrimonii*; tamże, s. 11-13: *Sta[n]islaus et Joh[an]nes frat[er]es g[er]mani et indivis h[er]edes de maiori Skarschew [...] hectore de Skarschewo*.

⁸ B.52.II.4., przyp. 1.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s. 310: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis] [...] h[er]edit[at]em olim Berwoldi de Scarszewo et Sculaczicze*.

¹³ Tamże.

¹⁴ KZP, nr 2880: *Stanislau[s] cum Venceslao et Choczeslawa ac Berwoldo de Scarszewo*.

¹⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 56v: *Berwoldus de Scarszewo*.

¹⁶ WRS, T. IV, nr 453: *Sdzeslaus de Skarszewo [...] Beruoldus de Scarszewo [...] Franek de Falanczicze*.

¹⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 146v: *Beruoldo de Scarsszewo*; proces ze Świąszkiem miał także miejsce kilka lat później (tamże, Z. 5, k. 19v: *Beruoldo de Scarschewo*).

¹⁸ WRS, T. IV, nr 984: *Berwoldus de Scarszewo*.

¹⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 320v: *katherine beruoldi de Scarszewo*.

a na jego rzecz świadczył Bierwołt²⁰. Wtedy właśnie miał sprawę w sprawie z Pietraszem z Głósek²¹. W następnym roku toczył spory: z Janem Laską z Łęgu²² i z Stanisławem z Koka-wina²³, a w 1425 r. z Mikołajem z Gaci²⁴.

Dnia 10 kwietnia 1428 r. król nakazał sądowi kaliskiemu rozpatrzyć sprawę Stanisława i Bierwołta ze Skarszewa ze Stanisławem Obermuthem z Chrostowa²⁵, a 28 maja ją anulowano, ponieważ Stanisław z Chrostowa miał sprawę w Dobrzyniu²⁶. Sprawa owa ciągnęła się jednak jeszcze przez kolejne lata²⁷. Jeszcze w tym roku toczył spór z Jankiem Karskim²⁸ oraz z Abrahamem żydem kaliskim²⁹, a w 1429 r. z bratem Zdzisławem³⁰ i z Wyszotą z Bugacic³¹. W 1431 r. był obecny na posiedzeniu sądu grodzkiego w Kaliszu³². Trzy lata później procesował się z Michałem z Kotojedzka³³ i z Jaśkiem z Głósek³⁴. Rok później poręczył za Świętosława z Dębu³⁵ i toczył spór z żydem kaliskim Józefem³⁶, a w 1437 r. z dziedzicami Krośmina³⁷. Przed swoją śmiercią miał jeszcze wyznaczony termin sądowy z Mikołajem z Giżyc³⁸.

B.52.II.7. Elżbieta, ż. Stanisława Bierwołtowica ze Skarszewa

Nie jest znane pochodzenie Elżbiety. Wyszła za mąż za Stanisława Bierwołtowica ze Skarszewa¹, z którym miała córki Annę² i Małgorzatę³.

²⁰ WRS, T. IV, nr 673: *Zdzeslai de Scarszewo [...] Berwoldus de Maiori Scarszewo*.

²¹ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 57: *Bervoldus de Scarszewo*.

²² Tamże, k. 234: *Beruoldo de Scarszewo cu[m] Joh[an]ne laszka de lang*.

²³ Tamże, k. 318v: *Beruoldi de Scarszewo*; spór z nim toczył się jeszcze rok później (tamże, k. 336v: *Beruold[um] de Scarszewo maiori*; tamże, k. 386v: *Bervoldo de Scarszewo*).

²⁴ Tamże, k. 405v: *Beruoldus de Scarszewo*.

²⁵ Tamże, Z. 5, k. 270: *Bierwold[us] de Scarszewo*; tamże, Z. 15, k. 135: *Bervoldo de Scharszewo*; KDW, T. IX, nr 1163: *Stanislaum Scarssewsky castellanum Xszanzensem, Bernardum de Scharszewo*.

²⁶ KDW, T. IX, nr 1167: *Bierwoldo de [...] Maiori Scarszewo*.

²⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 374v: *Bervoldo de maiori Scarschewo*; tamże, Z. 6, k. 45v: *Byervoldo de Scarschewo*; tamże, k. 97: *Stanislao xansen[is] de Scarschewo et Byerwoldo de Scarschewo [...] Sdzeslao olim de Scarschewo* tamże, k. 126v: *Bierwoldo de Scarschewo*; tamże, k. 146: *Stanislao de Scarschewo, et Byerwoldo et[iam] de Saar-schewo*.

²⁸ Tamże, Z. 5, k. 318: *Byerwold[um] de Scarschewo*.

²⁹ Tamże, k. 318: *Byerwolddo de Scarschewo*.

³⁰ Tamże, Z. 6, k. 13: *Berwoldi de Scarschewo [...] Sdeslai de Scarschewo*; tamże, k. 22: *Stanislao de Scharszewo Cast[ellano] xanzen[si] Berwoldo de ibid[em] [...] Sdzesla[us] de mino[r]i Scharszewo*.

³¹ Tamże, k. 85: *Byerwoldo de Scarschewo [...] Szesleslao olim de Scarschewo*.

³² Tamże, Gr. 24, s. 699: *Stanislai [de Scarsche]wo Judice Castri [...] Byerwoldo de Scarschewo*.

³³ Tamże, Z. 6, k. 210: *Beruoldo de Scarschewo*.

³⁴ Tamże, k. 274: *Andree et Byeruoldo de Scarschewo*.

³⁵ Tamże, k. 280: *Berwoldo de Scarschewo maiori*.

³⁶ Tamże, k. 293: *Stanislao de Berwoldo de Scarschewo*.

³⁷ Tamże, Z. 7, k. 29: *Stanislao Scarschewski Cast[ellano] xanski et Byerwoldo de ibid[em]*; tamże, k. 29: *Stanislao Scarschewski Cast[ellano] tu[n]c xanski et Byerwoldo de ibid[em]*.

³⁸ Tamże, Z. 15, k. 177v: *Berwoldus de Scarschewo [...] Sdzesla[o de] Scarschewo*.

¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 890: *Elizabeth Consors olim Nobilis Stanislai de ibid[em] [...] indivisa, eliberando suu[m] fideiussore[m] nobliem puerum de Scarszewo*.

² Por. B.52.II.2., przyp. 1.

³ Tamże, przyp. 2.

W 1468 r. zwolniła z poręczenia swoje dzieci⁴.

B.52.II.8. Grzegorz ze Skarszewa

Syn Bierwołta ze Skarszewa i jego żony Katarzyny ze Skarszewa¹. Pisał się ze Skarszewa². Miał braci Stanisława Bierwołtowica ze Skarszewa³ i Jana ze Skarszewa⁴ oraz siostry Annę ze Skarszewa⁵ i Katarzynę Bierwołtównę ze Skarszewa⁶. Posiadał Skarszew⁷ i Szkułatę⁸. Pełnił urząd wiceburgrabiego kaliskiego⁹.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1437 r., gdy toczył spór z Piotrem z Dębem¹⁰. W 1444 r. kupił od siostry Katarzyny Skarszew za 35 grzywien¹¹, a w 1445 r. musiał zapłacić 25 grzywien żydowi poznańskiemu Józefowi¹². Wtedy właśnie Grzegorz potwierdził, iż stryj Stanisław wypłacił 20 grzywien półgroszy wiana Katarzynie, swojej siostrze¹³. Sąd zaś przysądził Katarzynie, wdowie po Bierwołcie całą jej część dziedzictwa w Szkułatach, przy czym obecne były jej dzieci¹⁴. Dodatkowo zapłacił jej i dzieciom Bierwołta 70 grzywien półgroszy¹⁵. Zaś bracia Grzegorz i Stanisław uzyskał na nim kolejne 17 grzywien¹⁶. Wtedy także na rzecz Stanisława ze Skarszewa zrezygnował z siostrą Katarzyną z praw

⁴ Por. przyp. 1.

¹ Por. B.52.II.4., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 11: *Stanisla[us] de maiori Skarschew [...] Joh[an]ni de ibid[em] f[rat]ro g[er]mano con[tra] sui matrimonii.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Por. B.52.II.4., przyp. 10.

⁸ Tamże.

⁹ AP Poznań, Kalisz Gr. 28, k. 177: *Grego[r]io opasch de Skarschewo viceburg[rabio].*

¹⁰ Tamże, Z. 7, k. 41v: *Gregorio de maiori Scarschewo*; dwa lata później do procesu z Piotrem przystąpił także jego brat niedzielny Stanisław (tamże, Z. 8, k. 241v: *Gregorio et ip[s]ius f[rat]re g[er]mano indiviso de maiori Scarschewo*; tamże, Z. 9, k. 52v: *Gregor[ius] de mag[na] Scarschewo filio berwoldi*; tamże, k. 193v: *Gregorio de Scarschewo filio Byerwoldi*); spór ten kontynuowany był przez następne lata (tamże, Z. 10, k. 215: *Gregory de mag[na] Scarschewo olym Byerwoldi filio*; tamże, Z. 11, k. 106: *Gregorio diolo Berwoli et f[rat]re ip[s]ius indiviso [...] petrus stawiren ibid[em] de maiori Scarschewo*; por. B.52.I., przyp. 280).

¹¹ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 1333 (regest): *G. Katarzyna ż. N. Jakuba z Biernacic część dziedz. w W. Skarsowo w p. kalis. za 35 grz. sprzed. N. Grzegorzowi de Skarszowo.*

¹² AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s. 304: *Gregoriu[s] de Scarszewo filiu[s] Berwoldi.*

¹³ Tamże, Gr. 23, s. 305: *Grego[r]ius de Scarszewo fili[us] Berwoldi bone me[m]orie recogna[vi]t quia p[er] ip[s]o No[bi]lis d[omi]n[u]s Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis] fecit [...] vigi[n]ti marc[orum] medior[um] g[rossorum] kath[er]ine sorori ip[s]i[us] gregorii g[er]mane [...] posagu.*

¹⁴ Por. B.52.II.4., przyp. 8.

¹⁵ Tamże, przyp. 1.

¹⁶ AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s. 307: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis] [...] Gregorio et Stanisla[us] de Scarszewo puer[is] Berwoldi bone me[m]orie.*

do części w Skarszewie i Szkurłatach¹⁷, które sprzedał za 150 grzywien¹⁸. W 1447 r. poręczył za brata Stanisława, gdy ten sprzedał stryjowi Stanisławowi swoją część Skarszewa¹⁹ i Szkurłatów²⁰. Otrzymał również od stryja i jego syna 17 grzywien²¹, co sam Grzegorz potwierdził²². W następnym roku stryj zapłacił mu kolejne 37 grzywien²³.

W 1449 r. uczestniczył w sporze Hektora ze Skarszewa i Bartłomieja Gruszczyńskiego²⁴, a w następnym roku procesował się kolejny raz z żydem Józefem²⁵. W 1454 r. poręczył za brata Stanisława, gdy ten sprzedał bratu stryjecznemu Hektorowi części Skarszewa i Szkurłatów²⁶. W 1468 r. uczestniczył jako asesor w sądzie grodzkim kaliskim²⁷, tak jak w 1471 r.²⁸, 1472 r.²⁹ i w 1475 r.³⁰ Trzy lata później za jego pomocą dziedzice Skarszewa doszli do porozumienia³¹. W 1483 r. brał udział w posiedzeniu sądu grodzkiego w Kaliszu³².

B.52.II.9. Hektor ze Skarszewa

Syn Stanisława ze Skarszewa¹. Pisał się ze Skarszewa². Posiadał braci Wawrzyńca³, Mikołaja⁴ i Macieja ze Skarszewa⁵ oraz siostrę Annę z Piątku⁶. Miał syna Marcina ze

¹⁷ Tamże, s. 308: *Gregori[us] et kath[er]ina de Scarszewo [...] puer[is] Berwoldi bone me[m]orie [...] Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is]*.

¹⁸ Por. B.52.II.4., przyp. 10.

¹⁹ AP Poznań, Kalisz Gr. 22, s. 121: *Gregoriu[s] de Scarszewo filiu[s] Berwoldi de Scarszewo [...] Stanislao frat[re] suo g[er]mano indiviso no[bi]li d[omi]no Stanislao ibid[em] in Skarszewo.*

²⁰ Tamże, s. 122: *Stanislau[s] filiu[s] Berwoldi de Scarszewo [...] Stanislau[s] ibid[em] in Skarszewo Cast[ellanus] Santhocien[is] (sic!) [...] Gregoriu[s] frater g[er]man[us] et no[bi]lis henricu[s] ibid[em] de Scarszewo patru[elis] ip[s]i[us] Stanislai [Castellani Santhociensi – P. K.]*.

²¹ Tamże, s. 119: *Stanislau[s] de Scarszewo Cast[ellanus] Santhocien[is] (sic!) una cu[m] mathia filio suo i[n]diviso inscripsit se nobili Gregorio et Stanislao filio Berwoldi olim de Scarszewo.*

²² Tamże, s. 119: *g[re]gori[us] de Scarszewo [...] d[omi]n[u]m Bechowien[sem]*.

²³ Tamże, s. 366: *Stanislau[s] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[is] et cu[m] mathia filio suo indiviso de ibid[em] [...] Gregorio olim de Scarszewo.*

²⁴ Tamże, Z. 10, k. 282v: *hector de Scarszewo [...] Gregorius de Scarszewo.*

²⁵ Tamże, k. 319v: *Gregorio et om[n]ib[us] alys pueris nobilis Byerwoldi felic[is] memo[r]ie de Scarszewo.*

²⁶ Tamże, Gr. 23, s. 508: *Gregorio filius oli[m] Byerwoldi de Scarszewo [...] fideiubuit p[ro] no[bi]li Stanislao frat[re] suo g[er]mane et indiviso nobili d[omi]no hectori filio oli[m] no[bi]l[is] Stanislai ibid[em] de Scarszewo.*

²⁷ Tamże, Gr. 26, s. 1028: *Gregorio de Scarszewo Cive Calisien[is] (sic!) [...] hectore de scarszewo vicepalati[nus] Calisien[is]*.

²⁸ Tamże, Gr. 27, k. 154: *Gregorio de Scarszewo.*

²⁹ Tamże, k. 229: *hectore de Scarszewo Judice [...] Gregorio de Scarszewo.*

³⁰ Tamże, k. 360: *Gregorius Scarszewsky.*

³¹ Tamże, k. 493v: *Gregorium de Stanislau[m] h[er]edes de Scarszewo [...] mathias de Boguczycze [...] annam filia[m] olim no[bi]lis Stanislai de Scarszewo herede ab una et Barbara[m] et martinu[m] maritu[m] eiusd[em] Barbare.*

³² Por. przyp. 8.

¹ Por. B.52.II.8., przyp. 26.

² AP Poznań, Kalisz Z. 10, k. 64v-65: *hector de Scarszewo.*

³ Por. B.52.I., przyp. 8.

⁴ Tamże, przyp. 9.

⁵ Tamże, przyp. 10.

⁶ Tamże, przyp. 12.

Skarszewa⁷. Posiadał Skarszew⁸, Szkuřaty⁹, Chwanowice¹⁰, Kuczę Wolę¹¹, Sobiesanki¹², Kamionę¹³, Częstorowo¹⁴, Sierpowice¹⁵, Chojnę¹⁶, Gotardy¹⁷, Rozdziałowo¹⁸, Gałczyn¹⁹, Stok²⁰, Szczytniki²¹, Grodziec²², Kodenice²³, Łągiewniki²⁴, Brudzewo²⁵, Bolenowo²⁶, Lipie²⁷, Buszkowo²⁸, Szymanorowice²⁹ i Rudę³⁰. Pełnił urząd wicesędzię kaliskiego³¹, tamtejszego wicewojewody³² oraz notariusza publicznego³³.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1436 r., gdy jego kmięć Mikołaj toczył spór z Marcinem ze Skarszewa³⁴. W następnym roku reprezentował Andrzeja ze Skarszewa w jego sprawie z Marcinem z Pawłowa³⁵. Uczestniczył wtedy także w sporze Katarzyny z Godzęcowa³⁶. W 1441 r. wspólnie z dziedzicami z Piątku miał wyznaczony

⁷ *Metrica Universitatis*, T. I, nr 73h/196: *Martinus Hecthoris de Skarszewo dt 4 gr.*

⁸ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 487: *Stanislaus filius oli[m] Bervoldi de Skarschewo cora[m] Judico, abcessit Nob[i]li hectori ibid[em] de Skarschewo om[n]es sortes in Skarschewo et in Skulaczycze p[ro] ma[ter]na et p[ate]rna suas que sibi cesseru[n]t p[ro]pinq[ua]tatem post eiusd[em] Berwoldu[m] de ibid[em].*

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże, Z. 13, k. 22v: *villa[m] Chwanowycze [...] Cuczawola [...] Szabyeszanky Camyona et Czyesthico Szypowycze Choyna wawrowycze Crowycza Gotharthe Rozdzalowo Glanoczin in t[er]ra Calisien[si] [...] Stochk in t[er]ra Siradien[si] [...] in pecuniis sup[er] villa Sczithnyky Grodzyecz Codenycze et lagyewnyky [er]gano[bi]le[m] hecto[r]em de Scarschewo vicepalat[inem] Calisien[sem]; tamże, k. 22v-23: *hector de Scarschewo vicepalat[inus] Calisien[sis] [er]g me bona et villas [...] in dist[ri]ctu Calisien[si] sup[er] h[er]editatib[us] Brudzewo Bolemovo lippe Busthcowo et in sorte in Schimanoroycze et Ruda.**

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże.

²⁹ Tamże.

³⁰ Tamże.

³¹ A. Gąsiorowski, *Urzednicy Wielkopolscy*, s. 111, nr C189.

³² Tamże, s. 110, nr C173.

³³ Tenże, *Notariusze publiczni w Wielkopolsce schyłku wieków średnich. Katalog admisji w Gnieźnie i w Poznaniu 1420-1500*, [Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydział Historii i Nauk Społecznych. Prace komisji historycznej, T. XLIV], Poznań 1993, s. 25, nr 134.

³⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 7, k. 43: *marti[nus] de maiorii karszewo [...] hector[is] de karszewo.*

³⁵ Tamże, k. 129v: *andrea ali[a]s andrich de Scarszewo [...] hector de Scarschewo.*

³⁶ Tamże, k. 130: *hector de Scarszewo; tamże, k. 130: hectore de Scarszewo.*

termin sadowy z Andrzejem z Małego Piątku³⁷, a pięć lat później z Piotrem z Gaju, kasztelanem kaliskim o jezioro³⁸. W 1448 r. uczestniczył w procesie Jana z Tłokini i Przemysława z Dobrzyca³⁹. Sam zaś w następnym roku toczył spór z Bartłomiejem Gruszczyńskim⁴⁰, a w 1451 r. z wójtem z Tyńca⁴¹, podobnie jak i trzy lata później z Janem Karskim⁴² oraz w 1457 r. z Janem Grabskim⁴³; z Janem z Głósek⁴⁴ oraz z siostrą Anną o jej posag w wysokości 40 grzywien⁴⁵. Uczestniczył też w rokach grodzkich kaliskich⁴⁶, tak jak rok później⁴⁷ i w 1459 r.⁴⁸ oraz w 1460 r.⁴⁹ Wtedy właśnie toczył spór z Mojżeszem ze Śliwnik⁵⁰ i Marcinem z Siedlemina⁵¹ oraz rozstrzygał proces Jana z Sowiny i Jana z Głósek⁵².

W 1461 r. Jana Mielski poręczył Hektorowi 87 grzywien, zapisanych na dobrach w Chrostowie i Skarszewie⁵³. Zasiadał także w sądzie grodzkim kaliskim jako asesor⁵⁴ i toczył spór Marcinem Wojtyszyna, Janem z Biernacic i Jakuszem z Kurowa⁵⁵. W 1462 r. poręczył Marcinowi z Piątku⁵⁶. Dwa lata później Stanisław Bierwołtowic ze Skarszewa sprzedał Hektorowi swoje części w Skarszewie i Skurłatach⁵⁷ za 100 grzywien⁵⁸. Pełnił też rolę asesora w posiedzeniu sądu w Kaliszu⁵⁹, podobnie jak i w 1466 r.⁶⁰ oraz w 1467 r.⁶¹ i 1468 r.⁶² W tym

³⁷ Tamże, Z. 8, k. 113v: *hector de maiorii Skarszewo*.

³⁸ Tamże, Z. 9, k. 225v: *hecto[r]e de Scarschewo*.

³⁹ Tamże, Z. 10, k. 64v-65: *hector de Skarszewo*.

⁴⁰ Tamże, k. 282v: *hector de Scarschewo*.

⁴¹ Tamże, Z. 11, k. 76v: *hecto[r]e de Scarschewo*.

⁴² Tamże, Gr. 23, s. 519: *hectori de Scarschewo*.

⁴³ Tamże Z. 11, k. 224v: *hector de maiory Skarschewo*.

⁴⁴ Tamże, k. 225: *sorte h[er]editaria ibid[em] i[n] Gloszky [...] hector de Scarschewo*.

⁴⁵ Tamże, Gr. 23, s. 248: *hect[or] h[er]es de Scarschewo [...] relicte olim nob[i]lis martini de magna pyantek sorory sue germano*.

⁴⁶ Tamże, Gr. 24, s. 144: *hector[e] de Scharschewo*; tamże, s. 154: *hector[e] de Scarschewo*; tamże, s. 215: *hectore de Scarschewo*.

⁴⁷ Tamże, s. 273: *hectore Skarschewsky*.

⁴⁸ Tamże, s. 305: *hectore de Scarschewo*; tamże, s. 440: *hectore de Scarschewo Jud[ice]*; tamże, s. 529: *hector de Skarschewo*.

⁴⁹ Tamże, s. 580: *hectore de Ska[rsche]wo*.

⁵⁰ Tamże, s. 580: *hector [de Skar]schewo*; tamże, s. 639: *[hectore] de Skarschewo subiudice*.

⁵¹ Tamże, s. 641: *hector[em] de Skarschewo*.

⁵² Tamże, s. 588: *hectore[m] de Skarschewo*.

⁵³ Tamże, Gr. 26, s. 6: *hectorem de Skarschewo et Chebdam de mi[n]ori pyantheke*; tamże, s. 40: *hector de Skarschewo*.

⁵⁴ Tamże, s. 9: *hectore de Skarschewo*; tamże, s. 21: *hectore de Skarschewo Judice*; tamże, s. 60: *hectore Skarschewsky Judice*; tamże, s. 61: *hectore Skarschewsky Judice*; tamże, s. 69: *hectore de Skarschewo Judice*; tamże, s. 102: *hecto[r]e de Scarschewo tu[n]c Judice*.

⁵⁵ Por. B.52.II.6., przyp. 7.

⁵⁶ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 269: *Ector de Skarschewo*.

⁵⁷ Por. przyp. 8.

⁵⁸ TDRęg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 3536 (regest): *N. Stanisław s. Biernata de Skarschewo, całe swe części we wsi Skarschewo i Skurlarzyce w p. kalis. za 100 grz. N. Hektorowi de Skarschewo sprzed.*

⁵⁹ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 577: *hectore de Skarschewo*.

⁶⁰ Tamże, Z. 12, k. 123: *hector de Scarschewo Judic[is]*; tamże, k. 140v: *hector de Scarschewo Judic[is]*.

⁶¹ Tamże, Gr. 26, s. 753: *hectore de Skarschewo*; tamże, s. 775: *hectore de Skarschewo Subiudice*.

⁶² Tamże, s. 1028: *Gregorio de Scarszewo Cive Calisien[si] (sic!) [...] hectore de scarszewo vicepalati[nus] Calisien[is]*; tamże, s. 1035: *hectore de Skarschewo*.

właśnie roku miał wyznaczony termin sądowy z Janem z Koźłatkowa⁶³, a rok później musiał zapłacić 6 grzywien kary⁶⁴. Był wówczas obecny na rokach w Kaliszu⁶⁵, tak jak w 1470 r.⁶⁶. Wtedy stanął po stronie Mikołaja z Czechła w jego sporze z dziedzicami Topoli⁶⁷, a także brał udział w sporze między Bieniaszem i Janem z Chorzewa a Marcinem z Wojtyszyna⁶⁸.

Z kolei w 1471 r. procesował z kuzynką Anną ze Skarszewa⁶⁹ i zasiadał w sądzie grodzkim kaliskim jako asesor⁷⁰, tak samo jak w następnym roku⁷¹ i w 1473 r.⁷² oraz w 1476 r.⁷³ Toczył też spór z Jadwigą, żoną Bartłomieja kasztelana kaliskiego o swoje i jej dobra⁷⁴. Dwa lata później brał udział w posiedzeniach sądu w Kaliszu⁷⁵, tak jak w 1479 r.⁷⁶ i w 1480 r.⁷⁷ Poręczył też za Krzona z Mroczków⁷⁸ oraz miał wyznaczony termin sądowy z Odą, Koźłatkowa⁷⁹, a rok później z mieszczanami kaliskimi⁸⁰. Uczestniczył wówczas w rozprawie sądowej o młyn pod grodem kaliskim⁸¹ i rokach grodzkich kaliskich⁸², podobnie jak w 1483 r.⁸³, 1484 r.⁸⁴, 1485 r.⁸⁵ i 1486 r.⁸⁶. Wtedy właśnie miał procesować się: z Bartłomiejem z Iwanowic⁸⁷ i z

⁶³ Tamże, s. 928: *hectori de Skarschewo*; tamże, s. 1007: *hectori de Skarschewo*; tamże, Gr. 27, k. 412-412v: *hectori de Skarschewo*.

⁶⁴ Tamże, Gr. 27, k. 40: *hector de skarschewo*.

⁶⁵ Tamże, k. 49v: *hectore de Skarschewo*.

⁶⁶ Tamże, k. 77v: *hectore de Skarchewo Judice*; tamże, k. 87: *hectore de Skarschewo Judice*; tamże, k. 104: *hectore de Skarchewo Judice*; tamże, k. 131: *hectore de Skarchewo Judice*.

⁶⁷ Tamże, Z. 12, k. 195-195v: *hectorem de Skarschewo*.

⁶⁸ Tamże, k. 235: *hector de Scarszewo*.

⁶⁹ Tamże, k. 217v: *hectore heres de Skarszewo maiori[s] [...] anne filie olim no[bi]lis Stanislav de Skarszewo*.

⁷⁰ Tamże Gr. 27, k. 131v: *hectore de Skarchewo Judice*; tamże, k. 163: *hectore herede de Skarchewo*; tamże, k. 229: *hectore de Skarszewo Judice [...] Gregorio de Skarszewo*.

⁷¹ Tamże, k. 229: *hectore de Skarszewo Judice [...] Gregorio de Skarszewo*.

⁷² Tamże, k. 247: *hectore de Skarschewo*.

⁷³ Tamże, Z. 13, k. 15: *hector de Scarschewo vicepalat[inus]*; tamże, k. 31: *hector de Scarschewo vicepalat[inus]*.

⁷⁴ Por. przyp. 10.

⁷⁵ AP Poznań, Kalisz Gr. 27, k. 493: *hectore de Scarszewo et Gregorio opusz de dicta skarszewo*.

⁷⁶ Tamże, k. 542v: *hectore de Scarszewo*.

⁷⁷ Tamże, Z. 13, k. 60v: *hector de Scarschewo vicepalatini*.

⁷⁸ Tamże, Gr. 28, k. 14v: *hectore de Scarszewo*.

⁷⁹ Tamże, k. 24: *hectori de Skarszewo*; sprawa ciągnęła się jeszcze rok (tamże, k. 154v: *hectori de Scarszewo*).

⁸⁰ Tamże, k. 56: *hectorem Skarszewsky*.

⁸¹ Tamże, k. 63v: *hectore de Skarszewo loco Judice*.

⁸² Tamże, k. 68v: *hectore de Skarszewo*; tamże, k. 111v: *hectoris de Scarschewo viceburg[rabius]*.

⁸³ Tamże, k. 176: *hectore de Skarschewo pro Judice*.

⁸⁴ Tamże, k. 194v: *hectore de Skarszewo tu[n]c Judice ibid[em] [Calyschiensi – P. K.]*

⁸⁵ Tamże, k. 205v: *hectore de Skarschewo Judice Castri*; tamże, k. 218v: *hecto[r]e de Skarschewo*.

⁸⁶ Tamże, k. 325: *hectore de Skarschewo Judice Calischien[si]*.

⁸⁷ Tamże, k. 335: *hectore[m] de Skarschewo*; tamże, Z. 17, k. 84: *hectorii de Skarszewo*; tamże, k. 179: *hecto[ri] de Scarschewo*.

Piotrem z Dębu⁸⁸. Zaś rok później jako asesor zasiadał w sądzie grodzkim kaliskim⁸⁹, tak jak w 1488 r.⁹⁰

B.52.II.10. Jan ze Skarszewa

Syn Bierwołta ze Skarszewa i jego żony Katarzyny¹. Pisał się ze Skarszewa². Miał braci Grzegorza ze Skarszewa³ i Stanisława Bierwołtowica ze Skarszewa⁴ oraz siostry Annę ze Skarszewa⁵ i Katarzynę Bierwołtównę ze Skarszewa⁶. Miał nieznaną z imienia żonę⁷. Posiadał Skarszew⁸

W 1461 r. toczył spór z żoną i Mikołajem i Pocieskim o 7 grzywien zapisanych na Skarszewie⁹ i rozstrzygnął spór pomiędzy Hektorem ze Skarszewa oraz Ubysławem plebanem z Piątku z jednej strony, a Marcinem Wojtyszyna, Janem z Biernacic i Jakuszem z Kurowa z drugiej¹⁰.

B.52.II.11. Janusz ze Skarszewa

Syn Wojciecha ze Skarszewa¹. Pisał się ze Skarszewa². Miał braci Zdzisława ze Skarszewa³, Stanisława ze Skarszewa⁴ i Bierwołta ze Skarszewa⁵ oraz siostrę Małgorzatę⁶. Posiadał Skarszew⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

⁸⁸ Tamże, Gr. 28, k. 314: *hector de Skarschewo*; tamże, k. 314: *hector de Skarschewo*.

⁸⁹ Tamże, k. 356: *hecto[r]e de Skarschewo Judice*; tamże, k. 371: *hectore Skarszewsky*; tamże, k. 415: *hectore de Skarszeo*; tamże, k. 427: *hecto[r]e Skarszewsky*.

⁹⁰ Tamże, k. 483v: *hecto[r]e de Skarschewo Judice*.

¹ Jan był dowodnie bratem Stanisława Bierwołtowica (por. B.52.II.6., przyp. 7), a ten był synem Bierwołta (por. B.52.II.4., przyp. 1), co automatycznie czyni go synem Bierwołta.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹ Janusz był dowodnym bratem Stanisława (AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 150v: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[elano] xansien[si] obligatus [...] Janusium frat[re] suo g[er]mano*), a ten był synem Wojciecha (KZK, nr 2498: *Alberto de Scarszewo [...] Stanislaus filius Alberti*), co oznacza, że Janusz też był jego synem.

² AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 146v: *Janussio de Scarsszewo*.

³ Zdzisław był bratem Stanisława (WZSK, nr 44: *Stanislaus de Scarszewo erga Wanconem de Raczcow: primus Sdzeslaus de Scarszewo, qui circa hoc fuit licet frater producentis*).

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Por. B.52.II.6., przyp. 1.

⁶ Małgorzata była siostrą Stanisława (tamże, Z. 4, k. 293v: *margorzatha Scarszewszkego szostra Andrzeyowa mathka*).

⁷ Por. przyp. 2.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1418 r., gdy miał wyznaczony termin sądowy z Wojciechem z Przedzina⁸. W podobnym charakterze wystąpił w 1423 r., gdy toczył spór z Abrahamem Roszusem ze Złotnik⁹, a rok później z Janem Laską z Łęgu¹⁰. Zaś w 1433 r. Stanisław zobowiązał się także do wypłacenia mu 9 grzywien¹¹. Przed swoją śmiercią uczestniczył w procesie Wojciecha z Pakości¹².

B.52.II.12. Katarzyna Bierwołtówna ze Skarszewa

Córka Bierwołta ze Skarszewa i jego żony Katarzyny¹. Pisała się ze Skarszewa². Miała siostrę Annę ze Skarszewa³ i braci Grzegorza ze Skarszewa⁴, Stanisława Bierwołtowica ze Skarszewa⁵ i Jana ze Skarszewa⁶. Wyszła za mąż za Jakuba z Biernacic⁷, z którym miała syna Szymona⁸. Posiadała Skarszew⁹.

W 1444 r. sprzedała bratu Grzegorzowi Skarszew za 35 grzywien¹⁰. Zaś stryj Stanisław wypłacił jej 20 grzywien półgroszy wiana¹¹, co potwierdził jej brat Grzegorz¹². Dodatkowo zapłacił jej i rodzeństwu 70 grzywien półgroszy¹³. Na rzecz stryja Grzegorz i Katarzyna, zrezygnowali z praw do części po Bierwołcie w Skarszewie i Szkułatach¹⁴, które nabył od nich i ich siostry Anny za 150 grzywien¹⁵.

⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 146v: *Janussio de Scarszewo*; spór z nim ciągnął się przez następne lata (tamże, Z. 4, k. 402v: *Janussio de Scarszewo*; tamże, Z. 5, k. 10v: *Janussio de Scarschewo*; tamże, k. 20: *Janussio de Scarschwo*).

⁹ Tamże, Z. 4, k. 121v: *Janussio de Scarszewo*.

¹⁰ Tamże, k. 295v: *Janussio de Scarszewo cu[m] Joh[an]ne laszka de lang.*

¹¹ Tamże, Z. 6, k. 150v: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] xansien[is] obligatus [...] Janusium f[rat]re suo g[er]mano.*

¹² Tamże, Z. 15, k. 110v: *Alb[er]to de Coszmy[n]ecz [...] Janussius de Scarschewo.*

¹ Por. B.52.II.4., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.52.II.6., przyp. 7.

⁷ Tamże.

⁸ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 4371 (regist): *N. Szymon syn ol. Jakuba de Byernacicze całą część dziedziczną w Biernacicach w p. kalis. N. Janowi synowi ol. Franka z Biernacic za 20 grz. sprzed.*

⁹ Tamże, nr 1333 (regist): *G. Katarzyna ż. N. Jakuba z Biernacic część dziedz. w W. Skarsowo w p. kalis. za 35 grz. sprzed. N. Grzegorzowi de Skarszowo.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s. 305: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[is] infreascriptisse no[bi]li kath[er]ine filie Berwoldi de Scarszewo sue Consobrime al[ia]s sinowiczi et No[bi]li Jacobo de Bernaczi-cze marito ip[s]i[us].*

¹² Por. B.52.II.8., przyp. 13.

¹³ Por. B.52.II.4., przyp. 1.

¹⁴ AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s. 308: *Gregori[us] et kath[er]ina de Scarszewo [...] puer[is] Berwoldi bone me[m]orie [...] Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[is].*

¹⁵ Por. B.52.II.4., przyp. 10.

B.52.II.13. Katarzyna ze Skarszewa, ż. Bierwołta ze Skarszewa

Nie jest znane pochodzenie Katarzyny. Pisała się ze Skarszewa¹. Wyszła za mąż za Bierwołta ze Skarszewa², z którym miała synów Grzegorza ze Skarszewa³, Stanisława Bierwołtowica ze Skarszewa⁴ i Jana ze Skarszewa⁵ oraz córki Annę ze Skarszewa⁶ i Katarzynę Bierwołtównę ze Skarszewa⁷. Ponownie weszła w związek małżeński z Piotrem zw. *Stawiren*⁸. Posiadała Skarszew⁹ i Szkurlaty¹⁰.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1428 r., gdy toczyła spór z Zofią, żoną Jana z Głósek¹¹. W 1445 r. jej szwagier, Stanisław wypłacił jej 20 grzywien¹² i przysądzono jej całą część dziedzictwa po Bierwołcie w Szkurlatach¹³, a Stanisław z kolei zapłacił jej 70 grzywien¹⁴.

B.52.II.14. Maciej ze Skarszewa

Syn Stanisława ze Skarszewa¹. Pisał się ze Skarszewa². Miał braci: Wawrzyńca³, Miłkołaja⁴ i Hektora ze Skarszewa⁵ oraz siostrę Annę z Piątku⁶. Posiadał Skarszew⁷.

¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s. 305-306: *henric[us] de Scarszewo [...] kath[er]ine de Scarszewo Consorti [...] petri dicti Stawiren [...] Stanislao ibid[em] de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*.

² Por. B.52.I.4., przyp. 1.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 11: *Stanisla[us] de maiori Skarschew [...] Joh[an]ni de ibid[em] frat[er]o g[er]mano con[tra] sui matrimonii*.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ Por. przyp. 12.

¹¹ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 269v: *kath[er]ine consorti Berwoldi de Scarszewo*.

¹² Tamże, Gr. 21, s. 305-306: *henric[us] de Scarszewo [...] kath[er]ine de Scarszewo Consorti [...] petri dicti Stawiren [...] Stanislao ibid[em] de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 308: *henric[us] de Scarszewo [...] kath[er]ine ibid[em] de Scarszewo Co[n]sorti petri dicti Stawiren [...] Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si]*; tamże, s. 308: *Stanisla[us] Cast[ellanus] Bechowien[si] de Scarszewo [...] henrico ibid[em] de Scarszewo [...] kath[er]ina olim Berwolthowa de Scarszewo et a pet[r]o Stawirey ma[r]ito suo*; tamże, Z. 16, k. 121v: *kath[er]ina byerwoldi de Scarszewo [...] cu[m] Stanislao Byechowsky*; tamże, Z. 17, k. 100: *katherina Relicta Scarschewska [...] Stanislao Byechowsky*.

¹³ Tamże, Gr. 21, s. 306: *Stanislao de Scarszewo Cast[ellano] Bechowien[si] a totali sorte h[er]edit[ate] olim no[bi]lo Berwoldi in Scarszewo et in Scurlacycze [...] kath[er]ina[m] Berwolthowo Gregoriu[m] filiu[m] ip[s]i[us] Berwoldi anna[m] et Stanislau[m] puer[is] ip[s]i[us] Berwoldi*; tamże, s. 306-307: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[si]*; tamże, s. 310: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[si] [...] h[er]edit[atem] olim Berwoldi de Scarszewo et Sculaczicze*.

¹⁴ Por. B.52.II.4., przyp. 1.

¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 22, s. 366: *Stanisla[us] de Scarschewo Cast[ellanis] Bechowien[si] et cu[m] mathia filio suo indiviso de ibid[em] [...] Gregorio olim de Scarschewo*.

² Tamże.

³ Por. B.52.I., przyp. 8.

⁴ Tamże, przyp. 9.

⁵ Tamże, przyp. 11.

⁶ Tamże, przyp. 12.

⁷ Por. przyp. 1.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1445, gdy wspólnie z ojcem toczył spór z Małgorzatą z Dębu⁸. Wtedy też wypłacił braciom stryjecznym 17 grzywien⁹. Następnie w 1448 r. zapłacił kolejne 37 grzywien Grzegorzowi ze Skarszewa¹⁰ i uczestniczył w latach grodzkich kaliskich¹¹.

B.52.II.15. Małgorzata, c. Stanisława Bierwołowica Skarszewa

Córka Stanisława Bierwołowica ze Skarszewa i jego żony Elżbiety¹. Miała siostrę Annę². Wyszła za mąż za Macieja z Bogucic³.

W 1471 r. toczyła spór z Marcinem i Barbarą ze Skarszewa⁴.

B.52.II.16. Małgorzata, c. Wojciecha ze Skarszewa

Córka Wojciech ze Skarszewa¹. Pisała się ze Skarszewa². Miała brata Stanisława ze Skarszewa³, Zdzisława ze Skarszewa⁴, Janusza ze Skarszewa⁵ i Bierwołta ze Skarszewa⁶. Jej synem był Andrzej ze Skarszewa⁷. Posiadała Skarszewo⁸.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1424 r., gdy jej brat musiał zapłacić trzynastie grzywien jej wiana⁹. Wiadomo jeszcze, że w 1427 r. przysłała do burgrabiego kaliskiego (zapiska nieukończona)¹⁰.

⁸ AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s., s. 303: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[is] cu[m] mathia filio suo indiviso.*

⁹ Por. B.52.II.8., przyp. 21.

¹⁰ Por. przyp. 1.

¹¹ AP Poznań, Kalisz Gr. 22, s. 346: *mathia de Scarschewo Judice*; tamże, s. 386: *Stanisla[us] d[e] Scarschewo Cast[ellano] Bechowien[is], mathia de Scarschewo, henrico Scarschewsky.*

¹ Por. B.52.II.2., przyp. 2.

² Tamże, przyp. 1.

³ Tamże, przyp. 2.

⁴ Tamże, przyp. 1.

¹ Małgorzata była dowodną siostrą Stanisława ze Skarszewa (AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 293v: *Stanialai de Scarszewo [...] margorzatha Scarszewskiego szostra Andrzeyowa mathka*), który z kolei był synem Wojciecha (KZK, nr 2498: *Alberto de Scarszewo [...] Stanislaus filius Alberti*), co oznacza, że Małgorzata była także jego córką.

² AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 170v: *magrisszca de maior[is] Scarszewo.*

³ Por. przyp. 1

⁴ Zdzisław był bratem Stanisława (WZSK, nr 44: *Stanislaus de Scarszewo erga Wanconem de Raczcow: primus Sdzeslaus de Scarszewo, qui circa hoc fuit licet frater producentis.*

⁵ Janusz był dowodnym bratem Stanisława (AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 150v: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellano] xansien[is] obligatus [...] Janusium frat[re] suo g[er]mano.*

⁶ Por. B.52.II.6., przyp. 1.

⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 293v: *margorzatha Scarszewskiego szostra Andrzeyowa mathka.*

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Por. przyp. 7.

¹⁰ Por. przyp. 2.

B.52.II.17. Marcin ze Skarszewa

Syn Hektora ze Skarszewa¹. Pisał się ze Skarszewa². Ożenił się z Barbarą³. Posiadał Skarszew⁴ i Szołowo⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1468 r., gdy Mikołaj Szołowski zastawił mu jeden łan w Szołowie⁶, a jemu bratu Janowi musiał zapłacić 8 grzywien⁷. W następnym roku toczył spór z Wawrzyńcem Szołowskim⁸, a dziedzice Biernacic upominali się o zobowiązania Marcina, zapisane im na Skarszewie⁹. W 1471 r. procesował się z Barbarą, żoną Grzegorza z Szetlewa¹⁰ i Małgorzatą, żoną Macieja z Kcynic¹¹. W 1473 r. zapisał się na Uniwersytet Jagielloński¹², a trzy lata później miał termin sądowy z Piotrem ze Skarszewa¹³.

B.52.II.18. Mikołaj, s. Stanisława ze Skarszewa

Syn Stanisława ze Skarszewa¹. Miał braci Wawrzyńca ze Skarszewa², Hektora ze Skarszewa³ i Macieja ze Skarszewa⁴ oraz siostrę Annę z Piątku⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach wystąpił raz w latach 1425-1433 (czas urzędowania jego ojca jako kasztelana książęcego), gdy toczył spór z Nawojem z Grochowej⁶.

B.52.II.19. Stanisław Bierwołtowic ze Skarszewa

Syn Bierwołta ze Skarszewa i jego żony Katarzyny ze Skarszewa¹. Pisał się ze Skarszewa². Miał braci: Grzegorza ze Skarszewa³ i Jana ze Skarszewa⁴ oraz siostry Annę ze

¹ *Metrica Universitatis*, T. I, nr 73h/196: *Martinus Hecthoris de Skarszow dt 4 gr.*

² AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 910: *martino de Scarssewo.*

³ Por. B.52.II.2., przyp. 2.

⁴ Tamże.

⁵ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 910: *martino de Scarssewo [...] unu[m] mansu[m] agrii allodii sui [...] in Scholowo.*

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Tamże, Gr. 27, k. 49: *Martinus de Skarschewo.*

⁹ Tamże, k. 56v: *martinu[s] de Skarschewo.*

¹⁰ Tamże, k. 202v: *martin[us] de Skarszeewo;*

¹¹ Por. B.52.II.2., przyp. 3.

¹² Por. przyp. 1.

¹³ AP Poznań, Kalisz Gr. 27, k. 378: *martin[us] de Scarsszewo [...] petrus de ibid[em].*

¹ AP Poznań, Kalisz Z. 15, k. 194v: *Nicolaus filius Stanislai de Scarsszewo Cast[ellanus] kxasky.*

² Por. B.52.I., przyp. 8.

³ Tamże, przyp. 11.

⁴ Tamże, przyp. 10.

⁵ Tamże, przyp. 12.

⁶ Por. przyp. 1.

¹ Por. B.52.II.4., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Por. B.52.II.6., przyp. 7.

Skarszewa⁵ i Katarzynę Bierwołtównę ze Skarszewa⁶. Ożenił się z Elżbietą⁷, z którą miał córki Annę⁸ i Małgorzatę⁹. Posiadał Skarszew¹⁰ i Szkułtaty¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się w 1445 r., gdy sąd przysądził jego matce całą jej część dziedzictwa w Szkułtatach¹². Dodatkowo stryj Stanisław zapłacił im 70 grzywien półgroszy¹³, a z bratem Grzegorzem uzyskał na nim kolejne 17 grzywien¹⁴. W 1447 r. Grzegorz poręczył za Stanisława, gdy sprzedał stryjowi swoją część Skarszewa¹⁵ i Szkułtatów¹⁶. Otrzymał też następne 17 grzywien¹⁷. W 1450 r. Stanisław procesował się z żydem Józefem¹⁸. W 1454 r. brat Grzegorz poręczył za niego, gdy sprzedał bratu stryjecznemu Hektorowi części Skarszewa i Szkułtatów¹⁹, a w 1461 r. rozstrzygał spory: między bratem Janem, a jego żoną i Mikołajem Pocięskim o 7 grzywien zapisanych na Skarszewie²⁰ oraz między Hektorem ze Skarszewa oraz Ubysławem plebanem z Piątku z jednej strony, a Marcinem Wojtyszyna, Janem z Biernacie i Jakuszem z Kurowa z drugiej²¹. Trzy lata później sprzedał Hektorowi swoje dobra w Skarszewie i Szkułtatach za 100 grzywien²². W 1478 r. za jego pomocą dziedzice Skarszewa doszli do porozumienia²³. Przed swoją śmiercią miał wyznaczony termin sądowy z Dzierławem Karczyńskim²⁴.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ AP Poznań, Kalisz Gr. 26, s. 890: *Elizabeth Consors olim Nobilis Stanislai de ibid[em] [...] indivisa, eliberando suu[m] fideiussore[m] nobliem puerum de Scarszewo.*

⁸ Por. B.52.II.2., przyp. 1.

⁹ Tamże, przyp. 2.

¹⁰ Por. B.52.II.9., przyp. 8.

¹¹ Tamże.

¹² Por. B.52.II.4., przyp. 8.

¹³ Tamże, przyp. 1.

¹⁴ AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s. 307: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellanus] Bechowien[sis] [...] Gregorio et Stanislao de Scarszewo puer[is] Berwoldi bone me[m]orie.*

¹⁵ Tamże, Gr. 22, s. 121: *Gregoriu[s] de Scarszewo filiu[s] Berwoldi de Scarszewo [...] Stanislao f[rat]re suo g[er]mano indiviso no[bi]li d[omi]no Stanislao ibid[em] in Skarszewo.*

¹⁶ Por. B.52.II.8., przyp. 20.

¹⁷ Tamże, przyp. 21.

¹⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 11, k. 319v: *Gregorio et om[n]ib[us] alys pueris nobilis Byerwoldi felic[is] memo[r]ie de Scarschewo.*

¹⁹ Por. B.52.II.8., przyp. 26.

²⁰ Por. B.52.II.6., przyp. 7.

²¹ Tamże.

²² Por. B.52.II.9., przyp. 8; TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 3536 (regist): *N. Stanisław s. Biernata de Scarschewo, całe swe części we wsi Skarschewo i Skurlarzyce w p. kalis. za 100 grz. N. Hektorowi de Skarschewo sprzed.*

²³ Por. B.52.II.2., przyp. 1.

²⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 18, k. 8v: *Stanislaum filiu[m] olim Berwoldi de Scarschewo.*

B.52.II.20. Waclaw ze Skarszewa

Nie jest znane pochodzenie Waclawa. Pisał się ze Skarszewa¹. Miał brata Wojciecha ze Skarszewa². Miał nieznanego z imienia syna³. Posiadał Skarszewo⁴ i Szkurłaty⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1400 r., gdy świadkował przy sporze Katarzyny z Jakuszem⁶. Rok poręczył bratu Wojtkowi 100 grzywien⁷, a w 1402 r. miał wyznaczony termin sądowy z Rachelą, żoną Jakuba żyda kaliskiego o sześć grzywien⁸. W maju tego roku Małgorzata z Jelitowa nie stawiała się na proces z Waclawem⁹, a Jan Chrost poręczył za niego trzy grzywny¹⁰. Dnia 20 marca 1403 r. był obecny na procesie Chwalisława z Kliszewa z Roszusem¹¹. Jeszcze w tym roku został wyznaczony mediator w osobie bednarza Mikołaja w jego sporze z Mikołajem z Pawłowa¹². Zeznawał też w sprawach: pomiędzy Janem Chrostem i Boguszą¹³ oraz między Sulisławem z Głoska i Otą z Gołuchowa¹⁴. Sam zaś procesował się z Janem Karskim¹⁵.

Dnia 24 kwietnia 1405 r. razem z bratem i bratankiem toczył spór z Mikołajem Gotartem, mieszczaninem kaliskim o młyn i rybitwy na rzece Swodrzew¹⁶. Rok później brał udział w procesie Bierwołta z Godziękowa i Ścibora z Piorunowa¹⁷. Zapłacił wówczas karę, czym doprowadził do zgody z Andrzejem z Szacowic¹⁸. W następnym roku miał wyznaczony termin sądowy z kmieciem prowadzącym karczmę w Dąbiu¹⁹. Zapłacił też kolejną karę²⁰. Zeznawał również z sporach: Marcina i Chwaliboga z Biernacic²¹, Jakusza z Drożewa i Andrzeja z

¹ WZSK, nr 17: *Wenceslaus de Scarszewo*.

² Waclaw był stryjem Stanisława ze Skarszewa (tamże, nr 53: *Stanislaus de Scarszewo [...] Wenceslaum patrum suum de ibidem*), a ten z kolei był synem Wojciecha (KZK, nr 2498: *Alberto de Scarszewo [...] Stanislaus filius Alberti*). Zatem Waclaw był bratem Wojciecha.

³ KZK, nr 695: *Wenceslaum cum filio de Scarszewo*.

⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 47: *Wenceslaus de Scarszewo et super sortes in Scarszewo et Skurlacice*.

⁵ Tamże.

⁶ KZK, nr 122: *Wenceslaus Skarszefsky*.

⁷ Tamże, nr 510: *vadium inter Wenceslaum cum uxore et inter Voycechonem de Scarszewo*.

⁸ Tamże, nr 695: *Wenceslaum cum filio de Scarszewo*.

⁹ Tamże, nr 714: *Wenceslaum et kmethonem ipsius de Scarszewo*.

¹⁰ Tamże, nr 726: *Wenceslao Scarszewky*.

¹¹ Tamże, nr 820: *Wenceslaus de Scarszewo*.

¹² Tamże, nr 1039: *Wencelaum de Scarszewo*.

¹³ Tamże, nr 1062: *Wenceslaus de Scarszewo*.

¹⁴ Tamże, nr 1130: *Sdzeslaus de Scarszew qui fuit presens, Wenceslaus de ibidem, Woytko de ibidem*.

¹⁵ Tamże, nr 1142: *Wenceslaum de Scarszewo*.

¹⁶ Tamże, nr 1350: *Wenceslaum, Albertum, Stanislaum filium ipsius de Scarszewo {Maiori}*.

¹⁷ Tamże, nr 1754: *Wenceslaus de Scarszewo, Voytko de ibidem*.

¹⁸ Tamże, nr 1977: *Venceslai de Scarszewo*.

¹⁹ Tamże, nr 2072: *Wenceslai de Scarszewo [...] Beruold [...] Franek de Chualanczicze, tecius Jacusius de ibidem*.

²⁰ Tamże, nr 2080: *Wenceslaus de Scarszewo*.

²¹ Tamże, nr 2125: *Venceslaus de Scarszewo*.

Szacowic²². W 1408 r. razem z Choczesławą procesował się z Andrzejem Zakowskim²³, a rok później ze Stanisławem ze Skarszewa²⁴. Dnia 4 marca 1410 r. świadkował przy procesie pani Ciesikowskiej i kmiecia Jana z Kosinowa²⁵. Zaś 21 kwietnia 1411 r. bratanek Stanisław uzyskał na nim kmiecia rolnego²⁶, a 17 czerwca tego roku był świadkiem w sporze pomiędzy Mieciałem z Grodzielem i Andrzeja Barskiego²⁷. Jeszcze w tym roku Andrzej Zakowski uzyskał na Waclawie 40 grzywien groszy praskich na Skarszewie i Szkułatach²⁸. Z kolei w 1414 r. zeznał w procesie Wawrzyńca z Iwanowic z Janem ze Stobna²⁹.

B.52.II.21. Wawrzyniec, s. Stanisława ze Skarszewa

Syn Stanisława ze Skarszewa¹. Miał braci: Macieja ze Skarszewa², Mikołaja ze Skarszewa³ i Hektora ze Skarszewa⁴ oraz siostrę Annę z Piątku⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach średniowiecznych pojawił się jedynie raz, gdy w 1419 r. toczył spór z Bogufałem z Kroszyna⁶.

B.52.II.22. Wojciech ze Skarszewa

Nie jest znane pochodzenie Wojciecha. Pisał się ze Skarszewa¹. Miał brata Waclawa ze Skarszewa². Miał synów: Stanisława ze Skarszewa³, Zdzisława ze Skarszewa⁴, Janusza ze

²² Tamże, nr 2205: *Wenceslaus de Scarszewo*.

²³ Tamże, nr 2509: *Choczslawo et Venceslao de Scarszewo*.

²⁴ Tamże, nr 2880: *Stanislaus cum Venceslao et Choczslawa ac Berwoldo de Scarszewo*.

²⁵ WZSK, nr 17: *Wenceslaus de Scarszewo*

²⁶ Tamże, nr 53: *Stanislaus de Scarszewo [...] Venceslaum patrum suum de ibidem*.

²⁷ Tamże, nr 84: *Wencelaus de Scarszewo*.

²⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 47: *Wenceslaus de Skarszewo et super sortes in Skarszewo et Skurlacice*.

²⁹ WRS, T. IV, nr 462: *Sdzeslaus de Scarszewo, [...] Venceslaus de ibidem [...] Gerwa<rt>h de ibidem*.

¹ Por. B.52.I., przyp. 8.

² Tamże, przyp. 10.

³ Tamże, przyp. 9.

⁴ Tamże, przyp. 11.

⁵ Tamże, przyp. 12.

⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 145: *Laure[n]cio filio d[ominu]m Stanislai Scarschewsky; tamże, k. 145: id[em] laure[n]ci[us]*.

¹ KZK, nr 214: *Woyczehoni de Scarszewo*

² Waclaw był stryjem Stanisława ze Skarszewa (WZSK, nr 53: *Stanislaus de Scarszewo [...] Venceslaum patrum suum de ibidem*), a ten z kolei był synem Wojciecha (por. przyp. 3). Zatem Wojciech był bratem Waclawa.

³ KZK, nr 2498: *Alberto de Scarszewo [...] Stanislaus filius Alberti*.

⁴ W źródłach Zdzisław został nazwany bratem Stanisława (WZSK, nr 44: *Stanislaus de Scarszewo erga Wanconem de Raczcow: primus Sdzeslaus de Scarszewo, qui circa hoc fuit licet frater producentis*), czyli musiał być synem Wojciecha.

Skarszewa⁵ i Bierwołta ze Skarszewa⁶ oraz córkę Małgorzatę⁷. Posiadał Skarszewo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się 22 lutego 1401 r., gdy procesował się z Mikołajem Gotartem o uprawne pola⁹. Dnia 27 października brat Waclaw poręczył mu 100 grzywien¹⁰, a jeszcze w tym roku uczestniczył w procesie Bartłomieja z Kosanek i braci z Zdzinic¹¹. Dwa lata później zeznawał w procesach: między niejakim Lutogniewem i wójtem¹² oraz między Sulisławem z Głoska i Otą z Gołuchowa¹³. W 1406 r. brał udział w procesie Bierwołta z Godziękowa i Ścibora z Piorunowa¹⁴. W 1408 r. toczył spór z Jaśkiem o czapkę¹⁵, a rok później z Szymonem, żydem kaliskim¹⁶.

B.52.II.23. Zdzisław ze Skarszewa

Syn Wojciech ze Skarszewa¹. Pisał się ze Skarszewa². Miał braci: Stanisława ze Skarszewa³, Janusza ze Skarszewa⁴ i Bierwołta ze Skarszewa⁵ oraz siostrę Małgorzatę⁶. Posiadał Skarszewo⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

⁵ Janusz był bratem Stasniława (AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 150v: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellano] xansien[si] obligatus [...] Janusium frat[re] suo g[er]mano*), a zatem musiał być synem Wojciecha.

⁶ Syn Berwolda, Grzegorz nazwał Stanisława swoim stryjcem (tamże, Gr. 21, s. 304: *Grego[r]io de Scarszewo fili[us] Berwoldi [...] Stanislau[s] de Scarszewo patru[us] su[us]*), co oznacza, że musiał być on bratem Berwolda, a zarazem synem Wojciecha.

⁷ Małgorzata była siostrą Stanisława (tamże, Z. 4, k. 293v: *margorzatha Scarszewszkego szostra Andrzeyowa mathka*), a zatem musiała być również córką Wojciecha.

⁸ Por. przyp. 1.

⁹ KZK, nr 214: *Voycechoni de Scarszewo [...] Sdzeslaus de Scarszewo*; proces ten ciągnął się także przez następne lata (tamże, nr 816: *Woycechonem de Scarszewo*; tamże, nr 1350: *Wenceslaum, Albertum, Stanislaum filium ipsius de Scarszewo {Maiori}*; tamże, nr 2126: *Albertum de Scarszewo*; tamże, nr 2148: *Albertus Scarszewsky*; tamże, nr 2498: *Alberto de Scarszewo [...] Stanislaus filius Alberti*).

¹⁰ Tamże, nr 510: *vadium inter Wenceslaum cum uxore et inter Voycechonem de Scarszewo*.

¹¹ AP Poznań, Kalisz Z. 14, k. 9v: *vojcech de Scarschewo*.

¹² KZK, nr 1046: *Woycech de Scarszewo*.

¹³ Tamże, nr 1130: *Sdzeslaus de Scarszew qui fuit presens, Wenceslaus de ibidem, Woytko de ibidem*.

¹⁴ Tamże, nr 1754: *Wenceslaus de Scarszewo, Voytko de ibidem*.

¹⁵ Tamże, nr 2422: *Albertus de Scarszewo*.

¹⁶ Tamże, nr 2842: *Alberto de Scarszewo*.

¹ Wojciech był ojcem Stanisława (KZK, nr 2498: *Alberto de Scarszewo [...] Stanislaus filius Alberti*), a ten był bratem Zdzisława (por. przyp. 3), co oznacza, że Wojciech był także ojcem Zdzisława.

² AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 68v: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

³ WZSK, nr 44: *Stanislaus de Scarszewo erga Wanconem de Raczcow: primus Sdzeslaus de Scarszewo, qui circa hoc fuit licet frater producentis*.

⁴ Janusz jako brat Stanisława (AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 150v: *Stanisla[us] de Scarszewo Cast[ellano] xansien[si] obligatus [...] Janusium frat[re] suo g[er]mano*) musi być także bratem Zdzisława.

⁵ Syn Berwolda, Grzegorz nazwał Stanisława swoim stryjcem (tamże, Gr. 21, s. 304: *Grego[r]io de Scarszewo fili[us] Berwoldi [...] Stanislau[s] de Scarszewo patru[us] su[us]*), co oznacza, że ten ostatni musiał być bratem Berwolda, a co za tym idzie bratem Zdzisława.

⁶ Małgorzata była siostrą Stanisława (tamże, Z. 4, k. 293v: *margorzatha Scarszewszkego szostra Andrzeyowa mathka*), czyli też była siostrą Zdzisława.

⁷ Por. przyp. 2.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się dnia 22 lutego 1401 r., gdy zeznawał w procesach: między ojcem Wojciechem i Mikołajem Gotartem o uprawne pola⁸ oraz między Sulisławem z Głoska i Otą z Gołuchowa⁹. W 1407 r. został wyznaczony na obrońcę, swojego teścia Jaszka Bodzentowica z Głósek w jego sprawie z Sułkiem¹⁰. Odebrał też w sądzie wiadomość o kolejnym procesie Stanisława ze Skarszewa i Małgorzaty z Żerkowa¹¹. W 1410 r. miał wyznaczony termin sądowy z Olbrachtem z Żelaskowa¹², a 3 marca 1411 r. ze Świętosławem Drużyńskim¹³. W ostatnim dniu tego miesiąca świadkował przy procesie brata Stanisława z Waclawem z Ręczewa¹⁴, a w 1412 r. procesował się: z Bogufałem z Sadowy¹⁵, Janem z Dąbia¹⁶, Marcinem i Wawrzyńcem z Biernacic¹⁷, Bogufałem i Mikołajem z Wysocka¹⁸ oraz Przedwojem z Dąbia¹⁹.

W 1413 r. zeznał przed sądem kaliskim, że Jan Świeca kazał wziąć bratu Stanisławowi pożyczkę u żydów w wysokości ośmiu grzywien²⁰. Uwierzyłtelnił swoją pieczęcią dokument poświadczający, że Jan *de Dzisalicze* nie stawił się w sądzie²¹. W 1414 r. zeznawał w sprawach: Świąszka z Konarzewa i Macieja z Morawiny²² oraz Wawrzyńca z Iwanowic z Janem ze Stobna²³. W 1416 r. toczył spory: z Dzierławem z Mokrej²⁴ i z Elżbietą, córką Stefana z Woleńia²⁵, podobnie jak rok później z Janem Bienieńskim²⁶. Świadcował wtedy na procesach: Stanisława ze Skarszewa i Jana z Cienina²⁷ oraz Świemy z Rasoczyc²⁸. Ustanowił także Bierwołta

⁸ KZK, nr 214: *Voyczzechoni de Scarszewo [...] Sdzeslaus de Scarszewo*.

⁹ Tamże, nr 1130: *Sdzeslaus de Scarszew qui fuit presens, Wenceslaus de ibidem, Woytko de ibidem*.

¹⁰ Tamże, nr 2149: *Jaszczo filius Bodzen de Gloscowiecz constituit procuratorem suum Sdzeslaum de Scarszewo gnenerum [s] suum*.

¹¹ Tamże, nr 2246: *Stanislaw de Scarszewo [...] receipt per suum nunccium Sdzeslaum de Scarszewo*.

¹² AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 11: *Zdzesla[us] de Scarszewo*.

¹³ WZSK, nr 37: *Sdzislaum de Scarszewo*; AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 33v: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

¹⁴ WZSK, nr 44: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

¹⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 68v: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

¹⁶ Tamże, k. 80: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

¹⁷ Tamże, k. 80: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

¹⁸ Tamże, k. 82v: *Sdzesla[us] de Scarszewo*.

¹⁹ Tamże, k. 103v: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

²⁰ WRS, T. IV, nr 414: *Stanislaus de Scarssewo [...] primus Sdzeslaus de Scarssewo*.

²¹ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 123: *Sdzeslaus de Scarssewo [...] ege[r]at p[er] no[ster] appensione Sigilli ad [i]ter[ra]m*.

²² WRS, T. IV, nr 453: *Sdzeslaus de Scarszewo [...] Beruoldus de Scarszewo [...] Franek de Falanczicze*.

²³ Tamże, nr 462: *Franco de Chalaczicze [...] Sdzeslaus de Scarszewo, [...] Wenczeslaus de ibidem [...] Gerwa<rt>h de ibidem*.

²⁴ WZSK, nr 716: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

²⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 251v: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

²⁶ Tamże, Z. 3, k. 64v: *Sdesla[us] de Scarszewo*; tamże, k. 66: *Sdeslaus de Scarszewo*; proces ten ciągnął się jeszcze w 1419 r. (tamże, k. 109v: *Sdzzech de Scarszewo*).

²⁷ WRS, T. IV, nr 580: *Stanislaus Scoraszewsky erga Johannem Laskam de Czyenino: primus Sdzeslaus de Scarszewo*.

²⁸ AP Poznań, Kalisz Gr. 17, s. 12: *Sdzeslaus de Scarszewo h[er]edi in m[in]or*.

ze Skarszewa swoim pełnomocnikiem w sprawie z *Bleszkonem* Karskim²⁹. Dwa lata później poręczył mu Maciej z Rzeczną³⁰ oraz miał wyznaczony termin sądowy z Janem Laską z Łęgu³¹. Jako strona wystąpił w 1420 r. w sprawach: z kmieciem z Sadowa³² oraz ze Świętomirem z Konarzewa o 40 grzywien³³, zaś w następnym roku z Ściborem Karskim³⁴, *Bliskonem* z Raszkowa³⁵; wójtem z Barkowa³⁶; z Mikołajem z Kamiony³⁷ i Mikołajem z Poroża³⁸, a w 1421 r. z Jaskiem ze Strzałkowa toczył spór z Januszem z Tuliszkowa³⁹.

W 1423 r. Zdzisław oskarżył Mikołaja z Poroża o to, że sprzedał mu chorego konia⁴⁰. Procesował się także z Janem z Kwiatkowa⁴¹; z żydówką Sarą⁴² i Jakuszem z Bodzetek⁴³, a rok później z Andrzejem z Piwnic⁴⁴; z Mikołajem Kamińskim⁴⁵; z Janem Laską z Łęgu⁴⁶, zaś w 1426 r., z Mikołajem z Giżyc⁴⁷ oraz z wikariuszem z Barkowa⁴⁸. W 1427 r. był świadkiem na procesie Sędziwoja skarbnika opatowskiego z Maciejem z Chwałęcic⁴⁹, a w 1428 r. reprezentował Jana Laskę z Łęgu w jego sporze o Żegocino⁵⁰ oraz spierał się z Stanisławem z

²⁹ Tamże, Z. 3, k. 61v: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

³⁰ Tamże, s. 36: *Sdzesslaus m[in]no[r] de Scarsszewo*.

³¹ Tamże, k. 187v: *Joh[an]ne laska de lang et Nicolao Camensky cu[m] Nobili Sdzeslao et uxore[m] e[ius] agnete de Carssewo*.

³² Tamże, k. 203: *Sdzech de Scarsszewo*.

³³ Tamże, k. 215: *Sdzeslao et Andrea h[er]edib[us] in Scarsszewo*; tamże, k. 215: *Sdzeslao et Andrea de Scarszewo*; proces ten ciągnął się jeszcze w 1421 r. (tamże, k. 290v: *Andreas de Scarsszewo cu[m] Sdzeslao de Scarsszewo minor[is] [...] fideiussor[um] Joh[an]ne laska de Czenyno maiori*; tamże, k. 296v: *Sdzeslaus*; tamże, k. 296v: *Sdzeslaus de Scarsszewo*; tamże, k. 321v: *zdzeslai de Scarszewo*).

³⁴ Tamże, k. 295: *Zdzeslao de Scarsszewo*.

³⁵ Tamże, k. 324v: *Sdzeslao de mi[n]ori Scarszewo*.

³⁶ Tamże, k. 338: *Sdzeslao de Scarssewo*.

³⁷ Tamże, k. 339: *Sdzeslao de Scarssewo*; spór toczył się jeszcze w przyszłym roku (tamże, Z. 4, k. 3: *Sdzeslaus de Scarsszewo*).

³⁸ Tamże, Z. 3, k. 339: *Sdzeslaus de Scarsszewo*; tamże, Z. 15, k. 95: *Sdzeslao de Scarszewo*.

³⁹ Tamże, Gr. 17, s. 45: *Sdzeslaus de Scarsszewo*.

⁴⁰ WRS, T, IV, nr 673: *Zdzeslai de Scarszewo [...] Berwoldus de Maiori Scarszewo*.

⁴¹ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 88: *Sdzeslaus de Scarszewo*.

⁴² Tamże, k. 193v: *Sdzeslao de Scarsewo*.

⁴³ Tamże, k. 196: *Sdzeslau[s] de Scarsewo*; proces ten toczył się jeszcze w następnych latach (tamże, Z. 5, k. 84: *Sdzeslao de Scarszewo*; tamże, k. 325: *Sdeslao olim de Scarschewo*).

⁴⁴ Tamże, Z. 4, k. 238: *Sdzeslaus de Scarszewo*; tamże, k. 247: *Sdzeslaus de Scarszewo*; tamże, k. 255v: *Sdzeslaum de Scarsewo*; tamże, k. 256v: *Sdzeslao de Scarszewo*.

⁴⁵ Tamże, k. 246v: *Sdzeslao Scarszewszy*; tamże, k. 291v: *Sdzeslao de Scarszewo*; tamże, k. 306: *Sdzeslao de Scarszewo*; tamże, k. 325: *Sdzeslau[s] de Scarszewo*; spór ten ciągnął się jeszcze w 1425 r. (tamże, k. 352: *Sdzeslao de Scarszewo*).

⁴⁶ Por. B.52.II.1., przyp. 10.

⁴⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 14v: *Sdzeslau[s] de Scarschewo*; spór z nim miał miejsce w kolejnych latach (tamże, Z. 15, k. 177v: *Berwoldus de Scarschewo [...] Sdzesla[o] de Scarschewo*; tamże, k. 336: *Sdeslao et Agnete olim de Scarschewo*; tamże, k. 366: *Sdeslaus de Scarschewo*).

⁴⁸ Tamże, Z. 5, k. 17: *Sdzeslao de Scarschew*.

⁴⁹ Tamże, Gr. 17, s. 167: *Sdzeslaus de Scarsszewo*.

⁵⁰ Tamże, Z. 5, k. 271-272: *Joh[an]nem laska de lang [...] petrus de lang frat[er] g[er]man[us] Joh[an]nes cu[m] ofca et marga[r]etha so[ro]ribus suis g[er]manis [...] Stephani et Sdzeslai Scarszewsky [...] Stanislaus Scarszewsky*.

Chrostowa, który uzyskał na nim Małe Skarszewo⁵¹. Toczył też spór z Mikołajem z Kamiony o 7 grzywien⁵² i z Wojtkiem z Cizewa⁵³, a w 1429 r. z Jaśkiem ze Szczytnik⁵⁴ i Bierwołtem ze Skarszewa⁵⁵. W 1430 r. uczestniczył w procesie Bierwołta ze Skarszewa i Wyszoty z Bugacic⁵⁶, a trzy lata później w posiedzeniu sądu w Kaliszu⁵⁷. W 1437 r., procesował się z Małgorzatą z Dębu⁵⁸. Jeszcze przed swoją śmiercią toczył spory: z Mikołajem z Międzydobrza⁵⁹, z niejakim Świąszkiem⁶⁰; z Świdźbą⁶¹; z Henrykiem⁶² i z Andrzejem z Supowic⁶³; z Sulisławem z Głósek⁶⁴ oraz z niejakim Jakuszem⁶⁵.

B.53.II.1. Gertruda z Radoliny, ż. Świętopelka z Radoliny

Nie jest znane jej pochodzenie. Pisała się z Radoliny¹. Wyszła za mąż za Świętopelką z Radoliny². Posiadała Radolinę³.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1414 r., gdy miała wyznaczony termin sądowy z Pliską z Barłogów⁴, zaś w 1415 r. z Halszką⁵ i Mikołajem ze Sługocina⁶.

⁵¹ Tamże, k. 306v: *Sdzeslau[m] ibid[em] in mino[r]i Scharszewo*; potwierdzenie starosty: tamże, Z. 6, k. 5: *Thome de pacosch Cast[eallnus] poz[naniensis] et Capit[aneus] Maiorispolonie g[e]n[er]ali [...] Sdeslaum et Agnetham consorte suam l[egi]t[im]a ibid[em] in mi[n]ori Scarschewo.*

⁵² Tamże, Z. 5, k. 383v: *Sdzeslao de Scarszewo*; tamże, k. 383v: *Sdzeslao de Scarszewo*; tamże, k. 383v: *Sdzeslao*; tamże, k. 384: *Zdzeslao et uxor[is] ip[s]ius de Scarszewo.*

⁵³ Tamże, Gr. 17, s. 193: *Sdzeslaus de Scarsszewo.*

⁵⁴ Tamże, Z. 6, k. 13: *Sdeslai de Scarawo.*

⁵⁵ Tamże, k. 13: *Berwoldi de Scarschewo [...] Sdeslai de Scarschewo*; tamże, k. 22: *Stanislao de Scharszewo Cast[ellano] xanzen[si] Berwoldo de ibid[em] [...] Sdzesla[us] de mino[r]i Scharschewo.*

⁵⁶ Tamże, k. 85: *Byerwoldo de Scarschewo [...] Szszeslao olim de Scarschewo.*

⁵⁷ Tamże, Gr. 18, s. 262: *Sdzeslao de Carszewo.*

⁵⁸ Tamże, Z. 7, k. 103: *Sdzeslao de karszewo.*

⁵⁹ Tamże, Z. 14, k. 15v: *[Sdzes]lao de Scarsszewo*; tamże, k. 15v: *Sdzeslao de Scar[sszewo]*.

⁶⁰ Tamże, k. 44: *[Sdz]eslaus de Scarssewo.*

⁶¹ Tamże, Z. 15, k. 36: *Sdzeslao de Scarszewo.*

⁶² Tamże, k. 42: *Sdeslaus de Scarsewo.*

⁶³ Tamże, k. 43v: *Sdzyeslao de Scarszewo.*

⁶⁴ Tamże, k. 108: *Sdzeslao de Scarszewo.*

⁶⁵ Tamże, k. 109 *Sdzeslao de Scarse[wo]*; zapiska mocno uszkodzona.

¹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 214: *Gertrud[is] olim de radolina Swanthopelkonis de Radolina.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, k. 238: *Gertruda de Radolina.*

⁶ Tamże, k. 240: *Gert[ru]da de Radolyna*; tamże, k. 243: *Gertrudam de Radolyna.*

B.56.II.1. Bogusza, ojciec Wincentego ze Smogorzewa

Nie jest znane pochodzenie Boguszy. Miał synów: Wincentego ze Smogorzewa¹ i Jaśka z Kościelca². Uważa się, że pełnił urząd kasztelana wyszogrodzkiego³.

B.56.II.2. Jasiak Boguszyc z Kościelca

Syn Boguszy¹. Pisał się z Kościelca². Miał brata Wincentego ze Smogorzewa³. Posiadał Kościelec⁴. Pełnił urząd podczaszego wyszogrodzkiego⁵, podczaszego inowrocławskiego⁶, tamtejszego podkomorzego⁷ i sędziego⁸. Nadto w historiografii uważa się, że pełnił urząd podkoniuszego wyszogrodzkiego⁹.

Z jego zeznań na procesie warszawskim wynika, że widział króla Przemysła na Pomorzu¹⁰, a arcybiskupa Jakuba Świnkę we wsi Gruczno, zaś biskupa Gerwarda w Kacku Wielkim¹¹. W trakcie ataku Krzyżaków na Pomorze, Jasiak znajdował się w Tczewie, które później też oblegli¹².

¹ KDP, T. II/1, nr 219: *Vincentus Bogotitz*.

² Jasiak został wymieniony jako brat Wincentego (J. Leleweł, *Początkowe prawodawstwo*, s. 215, nr 23: *Bogusius castellanus de Bydgost, Bogumilus subcamerarius [...] Johannes subpincerna, Vincentius frater subpincerne*), a zatem musiał być synem Boguszy.

³ Por. A.IV.I., s. 116.

¹ Por. B.II.4., przyp. 1.

² *Przywilej lokacyjny*, s. 9-16: *Bogumilus herede de Pacoscz, Vincentio iudice, Jaskone subpincerne herede de Kosszcio*.

³ Por. B.II.4., przyp. 1.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ *UrządnicyKuj*, s. 127, nr A432.

⁶ Tamże, s. 97, nr A257.

⁷ Tamże, s. 99, nr A268.

⁸ Tamże, s. 106, nr A311.

⁹ J. Karczewska, utożsamiała Jaśka z Kościelca z podkonim wyszogrodzkim (występującym między 19 VII 1312 r. a 6 IV 1315 r.) bowiem za tym „przemawia częste używanie formy zdrobnialej imienia, co wystąpiło też w późniejszych dokumentach, a także – późniejszy awans Jaśka na podczaszego wyszogrodzkiego – i jego dalsza obecność w wyszogrodzkiej hierarchii urzędniczej księcia Przemysła” (J. Karczewska, *Urządnicy*, cz. 1, s. 126). Sprzeciwił się temu J. Bieniak, który twierdził, że „nie jest to słuszne, ponieważ księżęca dzielnica wyszogr. powstała dopiero w 1314 r. jako efekt podziału między Leszkiem i Przemysłem Ziemomysłowicami. Nie ma też powodu utożsamiać podkoniego Jana z Janem z Kościelca [...] ani też rozbijać kadencji tegoż podkoniego między dwie osoby, aby utrzymać identyfikację” (*UrządnicyKuj*, s. 99-100, nr A274). Częste używanie zdrobniałego imienia nie może argumentem przemawiającym za tożsamością osób.

¹⁰ LitesZak I, s. 351: [...] *testis qui loquitur vidit et presens fuit in dicta terra Pomoranie quando dominus Premislius olim rex Polonie possidebat [...] que est infra regnum et que pertinet ad ipsum regnum [...] in Gdansk, Swecze et in Tharszow et in multis aliis locis dicte terre*; por. B.6.I., przyp. 6.

¹¹ LitesZak I, s. 352: [...] *testis qui loquitur vidit dominum Iacobum dictum Swinca, olim archiepiscoporum Gneznensem, in dicta terra in quadam villa sua dicta Groczno, et dominum Gerwardum, olim episcopum Wladislaviensem, in alia parte in quadam villa dicta Caczewo, ubi erant et stabant tamquam diocesani et faciebant et exercebant omnia, sicut diocesanus facit in diocesi sua*; por. KDW, T. II, nr 829.

¹² LitesZak I, s. 352: [...] *quia cum Cruciferi acquisivissent violenter et hostiliter et intrassent Gdansk, venerunt postmodum ad castrum Therszaw quod vallaverunt, expugnaveurnt violenter et ceperunt et intraverunt per potentiam cum armis*.

Kolejny raz wystąpił 11 czerwca 1318 r., kiedy to był obecny przy podpisywaniu układu sukcesyjnego między książętami Przemysłem wyszogrodzkim, a jego bratem Leszkiem inowrocławskim¹³. W 1325 r. świadkował przy lokacji wsi Solec¹⁴, a rok później przy w nadaniu 2 łanów w Jaksicach i 2 łanów w Tucznie włodarzowi księcia Przemysła¹⁵. W 1332 r., był złożony chorobą podczas oblężenia Inowrocławia¹⁶. Słyszał również o zastawie ziemi Michałowskiej przez księcia Leszka, od którego to miał to osobiście usłyszeć¹⁷. Dnia 11 marca 1339 r. został zaprzysiężony w procesie warszawskim¹⁸, a złożył zeznania 9 kwietnia tego roku w Gnieźnie¹⁹. Dnia 8 września 1339 r. uczestniczył przy zleceniu Mikołajowi i Burchardowi lokacji Włocławka na prawie chełmińskim²⁰ i przy rozstrzygnięciu przynależności wsi Kicko²¹, zaś dzień później przy sporze granicznym między wsiami Witowo a Powołowice²². Następnie 17 kwietnia 1341 r., poświadczył darowiznę części wsi Korabniki przez Andrzeja ze Słaboszewa biskupowi włocławskiemu²³. W 1345 r. był obecny przy sprzedaży wsi Łącko przez wojewodę brzeskiego Wojciecha Hektorowi²⁴. W dniu 27 listopada 1347 r. brał udział przy sporze o dziedziczenie wsi Mąkowarsk między klasztorem byszewskim, a Janem z Unisławia²⁵, a 19 marca 1348 r., przy zatwierdzeniu wyroku sędziów, którzy rozsądziła spory pomiędzy klasztor Cystersów w Byszewie a dziedzicami z Trzeciewca²⁶. Czwartego października 1349 r. sędzia inowrocławski poręczył, że Adam z Wapna ustąpi z diecezjalnej wsi Trzebiatowo na żądanie biskupa włocławskiego Macieja i nie wyrządzi tam żadnej szkody²⁷, a 19 lutego 1353 r., był obecny podczas odnowy przywilejów dla opactwa byszewskiego przez Kazimierza Wielkiego²⁸.

¹³ Por. B.II.4., przyp. 1.

¹⁴ Por. przyp. 2.

¹⁵ AGAD, Archiwum Publiczne Potockich, rkps 304, k. 693-694: *Bogumil Castellanus Bydgosciens[is] Albertus Palatinus Brestens[i] heredes de Wasosz Vincentius Judex Vladisla[viensis] Jascho su[b]camerari[us] heres de Kosciół.*

¹⁶ LitesZak, T. I, s. 353: [...] *testis qui loquitur erat et fuit debilis et infirmus in Wladislavia.*

¹⁷ Tamże, s. 353: [...] *hoc audivit a duce Lestkone.*

¹⁸ Tamże, s. 111: *dominum Iasconem iudicem Wladislaviensem.*

¹⁹ Tamże, s. 351-353.

²⁰ Z. Guldon, *Lokacje miast kujawskich*, nr 2: *Joanne iudice [...] Wladislaviensibus.*

²¹ KDP, T. II/1, nr 268: *Alberto Brestensi, palatinis; Johanne Wladislaiensi [...] iudicibus.*

²² Tamże, nr 269: *Albertum palatinum [...] brestensem [...] Johanne iudice [...] wladislaiensibus.*

²³ KDW, T. VI, nr 127: *Joanne iudice Wladi(slaiensi); J. Bieniak, Odzyskanie*, s. 94-95, aneks.

²⁴ KDW, T. VI, nr 139: *Jascone iudice.*

²⁵ Tamże, T. II, nr 1263: *Iohannes iudex Cuyaviensis.*

²⁶ Tamże, T. VI, nr 148: *Alberto dicto Coszelecz palatino Cuyaiensi [...] Johanni Wladislaiensi.*

²⁷ DKM, s. 141, nr 73: *Albertus, palatinus Brestensis, Johannes iudex Wladislaiensis.*

²⁸ KDP, T. II/2, nr 505: *Joanne Iudice Vladislaviensi*; zdaniem J. Bieniaka data 19 marca 1353 r., widniejąca na dokumencie jest błędna. Emendował ją on na 19 lutego 1353 r., por. *UrządnicyKuj*, s. 106, nr A311.

B.56.II.3. Ludka z Rucewa, c. Wincentego ze Smogorzewa

Córka Wincentego ze Smogorzewa¹. Pisała się z Rucewa². Posiadała brata Tomasza³. Wyszła za mąż za Jana z Rucewa⁴. W jej posiadaniu była wieś Wiskitno⁵.

W źródłach wystąpiła po raz pierwszy w dniu 30 sierpnia 1363 r., podczas sprzedaży wsi Wiskitno klasztorowi byszewskiemu za 160 groszy krakowskich⁶. Dnia 25 lipca 1364 r. odzyskała wieś Wiskitno⁷, którą sprzedała ponownie klasztorowi byszewskiemu za 162, 5 grzywny i 60 owiec⁸.

B.56.II.4. Tomasz, s. Wincentego ze Smogorzewa

Syn Wincentego ze Smogorzewa¹. Miał siostrę Ludkę². W jego posiadaniu była wieś Wiskitno³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach wystąpił po raz pierwszy w dniu 30 sierpnia 1363 r., podczas sprzedaży wsi Wiskitno klasztorowi byszewskiemu za 160 groszy krakowskich⁴.

B.57.II.1. Anna, c. Mikołaja z Pakości

Córka Mikołaja z Pakości i jego żony Agnieszki¹. Miała braci: Maternę z Pakości², Wojciecha Mikołajewica z Pakości³ i Tomasza z Pakości⁴ oraz przynajmniej jedną, nieznaną z

¹ KDW, T. II, nr 1083: [...] *Vincentius de Smogorov, iudex Vladislaviensis, offerens se nostro nostrorumque baronum conspectui, non coactus, sed spontanea voluntate mediam partem hereditatis, in vulgari Viskidno vocitate, Iohanni genero suo, heredi de Ruczow*; tamże, T. III, nr 1500: *domina Ludka, relicta olim Iohannis de Ruczow*.

² Tamże, T. III, nr 1529: *domina Lutka de Rsuczovo*.

³ Tamże, nr 1500: *domina Ludka, relicta olim Iohannis de Ruczow, cum fratre suo germano Thoma [...] medietatem ville Viskidno site in territorio Naklensi predicto [...] pro centum sexaginta marcis grossorum Cracoviensis ponderis, xl octo grossos pro marca computando, ac pro centum ovibus bene valentibus et solventibus vendiderunt*.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\133: *ludka relicta Iohannis [...] de Rsuczow*. Być może dokument ten został wystawiony zaraz po sprzedaży Wiskitna jako potwierdzenie sprzedaży ze strony Ludki. Dyplom jednak nie zdradza żadnych dat, a rozbieżność w zapłacie za tą wieś, każe przypuszczać, że jednak były to dwie osobne transakcje.

¹ Por. B.56.II.3., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

¹ Por. B.30.I., przyp. 2.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

imienia siostrę⁵. Wyszła za mąż za Bartosza Wezenborga z Gostynia⁶, z którym miała syna Jana⁷. Posiadała Gostyn⁸ i Brzezie⁹.

Przed siódmym marca 1419 r. bracia Wojciech, Tomasz i Materna kupili Rzegocin od swoich sióstr¹⁰. Dzień później ogłoszono dokument potwierdzający tę transakcję w Kowalu, a dodatkowo kupili od nich działki w Rzeżewie, Lutoborzu i Szczutkowie¹¹. Także 29 kwietnia tego roku po raz kolejny ogłoszono potwierdzenie kupna tych wsi od sióstr¹². Przed 1446 r. została oprawiona na Gostyniu i Brzeziu przez męża¹³.

B.57.II.2. Elżbieta, c. Wojciecha Mikołajewica z Pakości

Córka Wojciecha Mikołajewica z Pakości i Witochy z Gułtów¹. Miała siostrę Witochę² i brata Jakuba z Krotoszyna³. Wyszła za mąż za Mikołaja z Borysławic⁴. Posiadała Łobzenicę⁵ i Dąbie⁶.

W 1450 r. ojciec uposażył ją w Łobzenicy⁷. W 1467 r. pokwitowała odbiór 142 grzywien, które niegdyś złożone na ręce Piotra z Oporowa, a pieniądze te były trzecią częścią zapłaty od Jana Dobrego za Dąbie, będące jej oprawą⁸.

⁵ KSBK, nr 941: *Alberti, Thome et Materne de Zegocyno super hereditates, quas emerunt apud sorores suas.*

⁶ W 1446 r. poręczono za Maternę w jego sprawie z Maciejem Borkiem z Osiecznej o 1100 grzywien zapisanych na połowie Gostynia i Brzezia siostrze Pakoskiego przez męża Bartosza Wezenborga, a do których wówczas wystąpił z prawem reaktu (AP Poznań, Kościan Z. 12, s. 711: *materne de pacosth subpincerna wlad[islaviensis] [...] dotalicy bone memeorie anne sor[ore] ip[s]i[us] materne Consorte Bartossy de Gostin; tamże, s. 712: albertus Cast[ellanus] Szremen[is] et matern[us] Subpincerna wladislwaien[is] h[er]edes in pacosth [...] possag [...] bone memorie anne Consort[is] Bartossy wensemorg de Gostin Soror[em] p[re]fator[um] alberti et materni germane [...] in medie[ta]te opidi Gostin et villa Brzesze; tamże, s. 719-720: materna de pacosth subpinc[er]ne wladislaviens[is] [...] dotis al[ia]s possagu quas mille m[a]rcas et Centum m[a]rc[is] Soror ip[s]ius materna[m]).*

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 6.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ AGAD, Kowal Z. 1, k. 43v: *Mat[er]ne Thome et Alb[er]ti fr[at]r[em] de pacosc[us] sup[er] h[er]edita[tes] seu p[ar]tes [...] in zegocyno in zirzewo lutoborz in lutoborz in Szodrcowo [...] reisg[n]avit ip[s]ius Anna soror ip[s]or[um].*

¹² Tamże, k. 44: *Alb[er]ti Mat[er]ne Tho[m]e fr[at]r[em] de zegocyno.*

¹³ Por. przyp. 6.

¹ AP Poznań, Nakło Gr. 1, k. 49: *Alb[er]tus de pakost Castellanu[s] Sremensi [...] opidi magne et ville lobzenicza [...] dote possagu [...] maczerzyszny Generosi Elizbaeth filie sue.*

² Por. A.IV.3., s. 138-139.

³ KDP, T. II/2, nr 415: *Jacobus de Crothoschino et de Wirzbzani, Castellanus Szremensis, publice in facie Judicij dominorum predictorum recognovit: quia pro genere domini Alberto de Crothoschino olim Castellani Szremensis (sic), patre sue indiviso.*

⁴ AGAD, Łęczyca Gr. 2, k. 608: *Elizabeth relicta olim G[e]n[er]osi Nicolai Boryslawsky [...] de [...] dambya oppido.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 4.

B.57.II.3. Jadwiga z Wierzenicy, ż. Tomasza z Pakości

Córka Mikołaja z Wierzenicy i być może Katarzyny z Zalasewa¹. Pisała się z Wierzenicy² i Zalasewa³. Była żoną Tomasza z Pakości⁴ i Marcina z Przetoczna⁵. Posiadała Wierzenicę⁶, Zalasewo⁷, Rakownicę⁸, Kobylnicę⁹ i Pławno¹⁰.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1424 r., gdy procesowała się z Katarzyną z Zalasewa¹¹; z archidiakonem poznańskim Mikołajem Głębockim i jego bratem Piotrem o zwrot szuby wartości 10 grzywien¹²; z żydami poznańskimi Izaakiem i Manlinem¹³; z Jakuszem z Myślątkowa¹⁴ oraz z Piotrem z Głębocka¹⁵. W 1425 r. odnowiła kopce graniczne między Swarzędzem a Zalasewem¹⁶. Miała wtedy wyznaczony termin sądowy z Dzierławem Babińskim¹⁷. Oskarżyła też Piotra z Głębocka o kradzież dwóch wołów i koni oraz wozu, jej człowiekowi z Boduszewa¹⁸ i toczyła spory z kanclerzem Mikołajem¹⁹ oraz z panią Jeszewską²⁰.

W procesowała 1429 r. z braćmi zmarłego męża²¹, a rok później, z Jakubem kmieciem z Boduszewa²². Z kolei w 1431 r. razem z drugim mężem zapłaciła grzywnę zaległego czynszu

¹ WRS, T. I, nr 1191: *Mikołaj Wierzenieski Jadwizyn ociec*; nr 1168: *Katerzyna niegdy Mikołajewa żona Wierzenickiego*; Katarzyna równie dobrze mogła być macochą Jadwigi, bowiem ich pokrewieństwo nie zostało zaznaczone na zapisce, w której obie toczyły ze sobą spór.

² AP Poznań, Poznań Z. 8, k. 8: *hedwigam de werzenica*.

³ Tamże, k. 33v: *hegwigam de Zalasschowo*.

⁴ WRS, T. I, nr 1168: *Heduigim de Werzenica uxorem strenui Thome capitanei Naklensis etc.*

⁵ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 127: *hedwig[is] h[er]es in wyerzenicza co[n]sors nob[il]is d[omi]nu[m] martini de przethoczno tota[m] sua[m] he[re]di[ta]te[m] dictu[m] Rakownya in dist[ri]ctu pozn[aniensi] sit[is]*.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ Por. przyp. 5.

⁹ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 127: *hedwig[is] consors nobilis martini Zajanczkowsky h[er]es in Wyerzenycza [...]* *ip[s]am hereditate[m] d[ic]tam wyerzenicza [...] aliis hereditatib[us] d[ic]it[um] cobylnycza Rakowya et plawno*.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Por. przyp. 4; spór z nią toczył się jeszcze kilkanaście lat (AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 130: *hedwygim de wyerzenicza*; WRS, T. I, nr 1406: *Heduigim de Werzenicza*).

¹² AA Poznań, ACC, ks. 7, k. 196: *hedwigi he[re]de de wyerzenycza*; tamże, k. 197: *hedwigi wyerzeniczska*; tamże, k. 205: *hedwigi wyerzeniczska*; tamże, k. 223: *hedwigi wyerzeniczska*; tamże, k. 232v: *hedwigi wyerzeniczska*; AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 198: *hegwigam de werzenycza*.

¹³ AP Poznań, Poznań Z. 8, k. 8; *hedwigam de werzenicza*; spór z nimi kontynuowany był jeszcze przez kilka lat (tamże, k. 102: *hedwigam de werzenicza*; k. 113: *hedwigam de werzenicza*; k. 131: *hedwigam de werzenicza*; tamże Z. 9, k. 4v: *g[e]n[er]osam de werzenica*; k. 12v: *hedwigam consorte[m] magnifici thome de pacoscz castal-lani poznaniensi*; tamże, Z. 12, k. 23v: *hedwigam de wyerzenicza*).

¹⁴ Tamże, Gniezno Z. 3, k. 1d: *hedwig[is] conthoralis Strenui pacoszsky Capit[anei] naklen[si]*.

¹⁵ Tamże, Poznań Z. 8, k. 10v: *hedwigam de werzenicza*.

¹⁶ Tamże, k. 25v: *hedwigam de werzenicza*; tamże, k. 33v: *hegwigam de Zalasschowo*; tamże, k. 50: *hedwigam de werzenicza*.

¹⁷ WRS, T. I, nr 1191: *Heduigim de Werzeyncza*.

¹⁸ Tamże, nr 1193: *Heduigis de Werzenycza*.

¹⁹ Tamże, nr 1196: *Heduigis de Werzenicza*; tamże, nr 1197: *Mikołaj Wierzenieski Jadwizyn ociec*; AP Poznań, Poznań Z. 8, k. 55v: *hedwigam de werzenicza*; tamże, k. 55v: *hedwigam de werzenicza*.

²⁰ AP Poznań, Poznań Z. 8, k. 75v: *hedwigam de werzenicza*; tamże, k. 101: *hedwigam de werzenicza*; tamże, k. 127v-128: *hedwiga conthoralis d[omi]nii thome de pacoscz cast[ellanus] poznaniensis*.

²¹ Tamże, Kalisz Z. 6, k. 33v: *hedwigi de wyerzenycza Relicta olim d[omi]n[us] poznaniensis cu[m] St[r]enuo et No[b]ilii mat[er]na et alb[er]to de pacoscz g[er]manis*.

²² Tamże, Poznań Z. 11, k. 73: *hedwigam de werzenicza*.

Mikołajowi kanclerzowi kapituły poznańskiej²³. W 1434 r. miała wyznaczony termin sądowy z Wojciechem, sługą biskupa poznańskiego Stanisława Ciołka²⁴. W następnym roku została oskarżona o nie przybycie do sądu przez Dobrogosta Popowskiego, a zasłaniała się chorobą²⁵, a z drugim mężem została zobowiązana do zwrotu Marcinowi Jarogniewskiemu z Konina 94 grzywien długu wraz z odsetkami²⁶. W 1436 r. sprzedała wieś Rakownia Małgorzacie Przebzdowskiej²⁷ oraz swoje dziedziny w Wierzenicy, Kobylnicy, Rakowni i Pławnie²⁸. Zobowiązała się także do uwolnienia tych dóbr w ciągu 10 lat od roszczeń innych osób, pod warunkiem, że jej mąż będzie żył w tym czasie, a w razie jego śmierci, zobowiązanie to miałyby trwać 6 lat od jego śmierci²⁹. Jeszcze w tym roku przegrała proces z Dobrogostem Popowskim³⁰.

B.57.II.4. Jakub z Krotoszyna

Syn Wojciecha z Pakości i jego żony Witochy z Gułtów¹. Pisał się z Krotoszyna² i Wierzbiczany³. Miał siostry Witochę⁴ i Elżbietę⁵. Ożenił się z Katarzyną⁶, z którą posiadał synów Jana z Krotoszyna⁷ i Wojciecha z Krotoszyna⁸. Posiadał Krotoszyn⁹ i Wierzbiczany¹⁰. Pełnił urząd kasztelana śremskiego¹¹.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się 23 lutego 1460 r., gdy Andrzej z Wierzbicka, wysłał Jakuba jako poręczyciela za Szymona z Pakości¹². Dnia 28 czerwca

²³ AA Poznań, ACC, ks. 15, k. 10: *martino h[er]ede in wierzenicza et hedwiga uxori ip[s]ius; tamże, k. 47v: martinu[m] et uxo[r]em ip[s]ius in werzenicza h[er]edes.*

²⁴ AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 224: *hedwigam de werzenicza.*

²⁵ WRS, T. I, n 1446: *Hedwigis de Werzenicza.*

²⁶ AP Poznań, Poznań Z. 13, k. 44: *martinu[m] de przethoczno cu[m] hedwigi Co[n]sorte sua de wyerzenyca.*

²⁷ Por. przyp. 5.

²⁸ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 235: *hedwig[is] consors nobilis martini Zajanczkowsky h[er]es in Wyerzenyca.*

²⁹ Tamże, Z. 13, k. 130-130v: *hegwig[is] de wyerzenyca.*

³⁰ Tamże, k. 136v: *hedwigam de werzenicza.*

¹ AA Poznań, ACC, ks. 55, k. 71-71v: *Alberti de pakosth olim cast[ellani] Srzemen[si] awis et tutoris Nob[i]lum Alberti et Johannis filioru[m] olim Jacobi de Crothoschyno.*

² AC, vol. II, nr 571: *Jacobus de Crothoschino castellanus Sremensis.*

³ Por. B.57.II.2., przyp. 3.

⁴ Por. A.IV.3, s. 138-139.

⁵ Por. B.57.II.2., przyp. 1.

⁶ AP Poznań, Kcynia Z. 2, k. 72v: *[Albert]um olim Srzemen[si] et [...] katherina[m] relicta[m] olim [...] Jacobi de Crothoschi[n]o; zdaniem S. Szybkowskiego, Katarzyna związana była z Bnińskimi (S. Szybkowski, *Związki Danaborskich*, s. 161), bowiem jej syn Jan wystąpił jako *nepos* biskupa Andrzeja (*Metrica Univeristatis*, T. 1, nr 70h/191-192: *Johannes Jaobi de Krothosino nepotes reverendissimi patris, domini Andree episcopi Poznaniensis*).*

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ *UrzędnicyWp*, s. 163-164, nr 552.

¹² AGAD, Brześć Gr. 2, s. 605: *Simonis de Isdbicza al[ia]s de pakocz [...] suam sororem katherina[m] [...] fi-deiussorem [...] Jacobu[s] de Crotoschyno Castellanu[s] Srzemsky.*

rozstrzygnął spór między Tomkiem z Krzekotowa i Andrzejem z Mirucina¹³, a 12 maja 1461 r. toczył spór z biskupem włocławskim o rybitwy pod Barcinem na Noteci¹⁴.

B.57.II.5. Jan z Krotoszyna

Syn Jakuba z Krotoszyna i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Krotoszyna² i Sadłogoszczy³. Miał brata Wojciecha z Krotoszyna⁴. Posiadał Krotoszyn⁵, Pieczyno⁶ i Sadłogoszcz⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się po 1460 r., gdy wspólnie z bratem toczył spór o młyn w Krotoszynie z ich dziadem Wojciechem⁸. Procesował się także: z mieszczanami gnieźnieńskimi⁹; z kmięciami krotoskimi¹⁰ oraz Bodzentą z Niedźwiedzia¹¹. W 1465 r. był kolatorem altarii św. Stanisława, którą ufundował jego dziad ze strony matki, Przeclaw z Gułtów¹². Po śmierci ojca, wspólnie z matką sprzedał część swoich dóbr Janowi z Łabiszyna za 240 florenów¹³. Miał też z bratem sprawę z braćmi z Gogolina¹⁴, a w 1472 r. z Anną, Stanisławem i Janem z Balina¹⁵. Trzy lata później sprzedał na wyderkafe Helenie z Łukowa swoją część Sadłogoszczy za 300 grzywien¹⁶, a w 1479 r. toczył spór z Andrzejem z Szamotuł o 100 grzywien¹⁷.

¹³ Por. przyp. 2.

¹⁴ Por. przyp. 3.

¹ Por. B.57.II.4., przyp. 6.

² Tamże.

³ Por. przyp. 16.

⁴ Por. B.57.II.4., przyp. 1.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ AP Poznań, Kcynia Z. 3, k. 55: *Johannes de Labiszino [...] Kath[er]ina [con]sors [...] alb[er]ti (sic!) bone me[m]orie Castellani Szremen[si] alb[er]tus et Johannes mat[er] cum filiis de krothosino pyekczino Szodlogoszcz.*

⁷ Tamże.

⁸ Tamże, Gniezno Z. 4, k. 134v: *alb[er]to et Johanne fr[at]rib[us] g[er]manis indivisis de Crothosino [...] Alb[er]ti de Crothosin [...] antiqui patr[is] ip[s]or[um]*; tamże, k. 134v-135: *alb[er]to et Johanne fr[at]rib[us] g[er]manis indivisis de Crothosin filiis olim [...] Jacob Crothosky [...] antiqui [...] alb[er]ti olim Cast[ellani] Szremen[si].*

⁹ Tamże, k. 135: *alb[er]to et Johannis fr[at]rib[us] g[er]manis indivisis h[er]edib[us] in Crothosino.*

¹⁰ Tamże, k. 135: *alb[er]to et Johanne fr[at]rib[us] g[er]manis indivisis h[er]edib[us] in Crothosino.*

¹¹ Tamże, k. 135v: *alb[er]to et Johanne.*

¹² Por. przyp. 4.

¹³ Por. przyp. 6.

¹⁴ AP Poznań, Kcynia Z. 3, k. 42: *alberto et Johanne de Krothosyno*; tamże, k. 42-42v: *alberto et Johanne de krothosyno.*

¹⁵ Tamże, Gr. 2, s. 180: *Johanne et alb[er]to fr[at]rib[us] g[er]mane indivisi h[er]edibus de Crothosyno.*

¹⁶ TDR_{Reg.} Poznań, Ziemskie, XV wiek, nr 7856 (regist): *Wojciech i Jan, bcia rodzeni, niedzielni z Krotoszyna dz-e w Sandlogoszcz.*

¹⁷ Tamże, *Rezygnacje, XV wiek, cz. 2, nr 934 (regist): Andrzej z Szamotuł, klan międzyrzecki, nie st. z p. N. Wojciecha i X. Jana, kan. pozn., bci rodz., niedziel., dz-ów z Krotoszyna; spór z Andrzejem kontynuowany był w 1486 r. [tamże, nr 594 (regist): Wojciech i Jan, bcia rodzeni, niedzielni, dz-e z Krotoszyna, spr. o należn. 100 grz. z And. z Szamotuł].*

B.57.II.6. Katarzyna z Żórawia, ż. Jakuba z Krotoszyna

Nie jest znane pochodzenie Katarzyny¹. Pisała się z Żórawia². Wyszła za mąż za Jakuba z Krotoszyna³, z którym miała synów Jana z Krotoszyna⁴ i Wojciecha z Krotoszyna⁵. Posiadała Krotoszyn⁶, Pieczyno⁷, Sadłogoszcz⁸ i Młotkowo⁹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się po 1461 r., gdy toczyła spory z Janem Rusieckim¹⁰ i z Janem z Różańca¹¹. Sprzedała też Janowi z Łabiszyna swoje wsie: Krotoszyn, Pieczyno i Sadłogoszcz¹². W 1466 r. zapisała 25 grzywien Janowi Grylewskiemu i Świętosławowi Działkowskiemu¹³, a w 1469 r. miała wyznaczony termin sądowy ze swoim teściem¹⁴. Z kolei przed 1470 r. sprzedawała Młotkowo¹⁵ i procesowała się z Włodkiem z Grocholina¹⁶.

¹ Por. B.57.II.4., przyp. 6.

² AP Poznań, Kcynia Gr. 4, s. 177: *katherina[m] de zorawya [con]sortem olim G[e]n[er]osi Jacobi de Crothoschyno*

³ Tamże, Gniezno Z. 4, k 135v: *kathierine [con]sorte olim [...] Jacobi Crothosky*.

⁴ Tamże, Kcynia Z. 3, k. 55: *Johannes de Labiszino [...] Kath[er]ina [con]sors [...] alb[er]ti (sic!) bone me[m]orie Castellani Szremen[si] alb[er]tus et Johannes mat[er] cum filiis de krothosino pyekczino Szodlogoszcz.*

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ TDRReg, Poznań, *Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 80 (regest): N. Kat. z M. Młotkowa 6 l. tamże posiad. ze stryjem rodz. niedziel. Mikołajem Mł., te które trzymał ol. Maciej Mł. jej ojciec, GD. Katarzynie wd. po ol. G. D. Jakubie z Pakości klanie śrem. sprzed.*

¹⁰ AP Poznań, Gniezno Z. 4, k 135v: *kathierine [con]sorte olim [...] Jacobi Crothosky*.

¹¹ AP Poznań, Kcynia Z. 3, k. 44: *katherine consort[is] bone m[emo]rie [...] Jacoby Castellani Szremen[si] de krothosyno.*

¹² Por. przyp. 3.

¹³ TDRReg, *Gniezno, cz. 2, nr 2675 (regest): Katarzyna, wd. po ol. G. Jakubie z Krotoszyna klanie śrem., zap. dług 25 grz. X. Janowi Grylewskiemu kan. kruśw. i Świętosławowi Działkowskiemu jako opp. Jana Rakowskiego dziecka ol. Marcina R.*

¹⁴ AP Poznań, Kcynia Gr. 2, s. 253: *alb[er]ti Cast[ellano] olim Srzemensi una cu[m] [...] kath[er]ina [con]sorte [...] Jacobi bone me[m]orie Cast[ellano] [con]da[m] Srzeme[n]si; tamże, Z. 2, k. 72v: [Albert]um olim Srzemen[si] et [...] katherina[m] relict[a]m olim [...] Jacobi de Crothoschi[n]o.*

¹⁵ Por. przyp. 9.

¹⁶ AP Poznań, Kcynia Gr. 4, s. 134: *kathe[r]ine [con]sorti olim Gene[r]osi Jacobi de Crothoschyno; tamże, s. 143: kathe[r]ine [con]sorti olim G[e]n[er]osi Jacobi de Crothoschyno; spór z nim kontynuowany był w 1472 r. (tamże, s. 177: *katherina[m] de zorawya [con]sortem olim G[e]n[er]osi Jacobi de Crothoschyno*).*

B.57.II.7. Tomasz z Pakości

Syn Mikołaja z Pakości i jego żony Agnieszki¹. Pisał się z Pakości², Krotoszyna³, Żegocina⁴, Jankowa⁵ i Sępólna⁶. Miał braci Maternę z Pakości⁷ i Wojciecha Mikołajewica z Pakości⁸ oraz siostrę Annę⁹ i przynajmniej jedną nieznaną z imienia¹⁰. Miał żonę Jadwigę¹¹. Posiadał Pakość¹², Sępólno¹³, Piłatowo¹⁴, Szczutkowo¹⁵, Rzegocin¹⁶, Lutobórz¹⁷, Kępę¹⁸, Sobiczewy¹⁹, Rudę²⁰, Rzeżewo²¹, Bielino²² i Jankowo²³. Pełnił urząd kasztelana bydgoskiego²⁴, starosty konińskiego²⁵ i nakielskiego²⁶, kasztelana poznańskiego²⁷ i starosty generalnego Wielkopolski²⁸.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 12 sierpnia 1415 r., gdy starosta generalny Wielkopolski polecił rajcom miasta Poznania, aby przestrzegali zwolnień celnych przysługujących mieszkańcom Pakości, której właścicielem był Tomasz²⁹. Miesiąc później razem z bratem

¹ Por. A.IV.3., s. 137-138.

² KDW, T. VII, nr 764: *Thomco de Pakosc.*

³ Tamże, T. VIII, nr 897: *videlicet Martino subpincerna Ivniwladislaiensi, Thoma de Krothoszino germanis.*

⁴ KSBK, nr 941: *nr 941: Alberti, Thome et Materne de Zegocyno super hereditates, quas emerunt apud sorores suas.*

⁵ AP Poznań, Gniezno Z. 1, k. 1k: *thoma pacoczsky de jankowo.*

⁶ Biblioteka im. Ossolińskich we Wrocławiu, Historia ecclesiae parochialis Valcensis ex Documentis authenticis Authoribusque fide dignis conscripta a Joanne Ignatio Bocheński praepositio valcensi, rkps 5628/III, dok. nr 5: *Thoma de Sempelburg.*

⁷ KDW, T. VIII, nr 897: *videlicet Martino subpincerna Ivniwladislaiensi, Thoma de Krothoszino germanis.*

⁸ KSBK, nr 1151: *Thoma cum Alberto, fratre germano de Pacoscz.*

⁹ AGAD, Kowal Z. 1, k. 43v: *Mat[er]ne Thome et Alb[er]ti fr[at]r[em] de pacoscz sup[er] h[eredita]tes seu p[ar]tes [...] in zegocyno in zirzewo lutoborz in lutoborz in Szodrcowo [...] reisg[n]avit ip[s]ius Anna soror ip[s]or[um].*

¹⁰ Por. przyp. 4.

¹¹ AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 3: *hedwigam werzeniczska de Radlowo Cast[ellanissa] olim poznaniens[is].*

¹² KDW, T. VII, nr 764: *Thomco de Pakosc.*

¹³ Por. przyp. 6.

¹⁴ KDW, T. VIII, nr 884: *Thomas de Pakocz [...] villam suam et hereditatem suam Pilatowo vulgariter nuncupatam.*

¹⁵ KSBK, nr 1257: *Priiilegium domini Mosticij de Dambye super hereditates: Zegocyno, Zirzewo, Lutoborz, Szodrcowo, Campa, Ruda cum molendino, Sobiczewy, et gayum, inter granicies hereditatum Wylcouicze, et Campa specialiter iacentem quas emit apud nobiles: Thomam, et Albertum, heredes de Pacoscz.*

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże, nr 2545: *hereditatem, Byelino dicta, quam emit apud nobiles: Maternam, et Thomam, fratres.*

²³ AP Poznań, Gniezno Z. 1, k. 1d: *Strenu pacosczsky capit[anei] naklen[si] dotavit [...] sup[er] hereditat[em] [...] Jankowo.*

²⁴ *UrządniczyKuj*, s. 77, nr A174.

²⁵ A. Gąsiorowski, *Urządniczy Wielkopolscy*, s. 97, nr B65.

²⁶ *UrządniczyWp*, s. 168, nr 587.

²⁷ Tamże, s. 141, nr 360.

²⁸ Tamże, s. 173, nr 620.

²⁹ KDW, T. VII, nr 764: *Thomco de Pakosc.*

Materną miał wyznaczony termin sądowy ze Stachną z Czarnotula³⁰, a w 1416 r. Jaksa z Kurowa uzyskał na Tomaszu 300 grzywien poręczenia³¹. Dnia 17 stycznia 1418 r. zapłacił razem z Materną wielką karę³², zaś przed siódmym marca 1419 r. bracia Wojciech, Tomasz i Materna kupili Rzegocin od swoich sióstr³³. Dzień później ogłoszono dokument potwierdzający tę transakcję w Kowalu, a dodatkowo kupili od nich działki w Rzeżewie, Lutoborzu i Szczutkowie³⁴. Trzeciego lipca Tomasz pojawił się jako asesor w sporze między Augustynem z Wrzącej i Piłatowa a Maciejem Żołędowskim o 80 grzywien³⁵, a 23 października wraz z bratem Wojciechem zadłużył się u Mikołaja wojewody i starosty łęczyckiego na 100 grzywien groszy praskich na dwa tygodnie³⁶. Wtedy też wraz z bratem Wojciechem kupił wieś Szczutkowo z dwoma jeziorami³⁷, zaś 28 listopada chciał sprzedać Mościcowi z Dębna wsie Żegocin, Rzezewo, Lutobórz, Szczordkowo, Kępę, Rudę z młynem, Sobiczewy i gaj między Wilkowicami i Kępą za 3000 groszy praskich³⁸. Lecz wojewoda brzeski Maciej z Łabiszyna zakwestionował ową transakcję i wystąpił z prawem retraktu do tych wsi. Sąd nakazał mu wypłacenie Mościcowi owej sumy³⁹. Jeszcze w tym roku wicewojewoda przedstawił w sądzie dokument rezygnacji panów z Pakości ze wsi Radłowo i Jankowo⁴⁰.

Ósmego stycznia 1420 r. sąd przyznał retrakt Maciejowi z Łabiszyna, który jednak z niego zrezygnował na rzecz Jaranda⁴¹. Temu samemu Jarandowi Tomasz był winien 150 marek⁴². Dnia 24 maja tego roku Władysław Jagiełło zatwierdził sprzedaż wsi Piłatowo przez Tomasza Augustynowi z Wrzącej⁴³, a 7 listopada świadczył razem z bratem Materną na dokumencie dotyczącym rozgraniczenia wsi Jezierzany i Piściec⁴⁴. Dnia 26 lutego 1421 r. poręczył Andrzejowi z Boniewa za niejakię Annę i Grzymkę⁴⁵, zaś 20 kwietnia 1422 r. procesował się z

³⁰ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 62: *mat[er]na et thoma fr[at]rib[us] g[er]manus de pacosteza*; tamże, k. 62: *mat[er]na et Thoma de pacoscz fra[at]rib[us] g[er]manis*.

³¹ Tamże. 75: *Thoma de pacosth*.

³² KSBK, nr 30: *Materna suppincerna Brestensis, et Thomas frater eius*.

³³ Por. przyp. 4.

³⁴ Por. przyp. 10.

³⁵ KDW, T. V, nr 295: *Tomaszem Pakośskim*.

³⁶ KSBK, nr 1151: *Thoma cum Alberto, fratre germano de Pacoscz*.

³⁷ Tamże, nr 1190: *Thomam et Albertum de Pacoscz*; tamże, nr 1193: *Thomam, et Albertum de Pacoscz*.

³⁸ Tamże, nr 1257: *Thomam, et Albertum, heredes de Pacoscz*.

³⁹ Tamże, nr 1264: *Strenuus dominus Mathias de Labischino prohibuit hereditates, quas nobilis Mosticz emit apud nobiles: Thomam, Albertum, et Maternam de Pacoscz*; Z prawem retraktu wystąpił także Jarand, kasztelan brzeski (tamże, nr 1281: *nobiles de Pacoscz*).

⁴⁰ AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 100v: *d[omi]no[rum] he[re]d[es] in pacoscz*.

⁴¹ Por. B.30.I., przyp. 41.

⁴² KSBK, nr 1357: *Thoma de Pacoscz*.

⁴³ KDW, T. VIII, nr 884: *Thomas de Pakocz*.

⁴⁴ Tamże, nr 897: *Martino subpincerna Ivniwladislaiuensi, Thoma de Krothoszino germanis*.

⁴⁵ KSBK, nr 2210: *Thoma de Pacoscz*.

niejakim Swaczem⁴⁶. Trzy dni później był obecny na rokach konińskich⁴⁷, a 24 listopada sprzedał wraz z Materną wieś Bielino Mikołajowi z Czarnotula za 400 kop groszy⁴⁸. Dnia 10 grudnia uczestniczył w rokach konińskich⁴⁹. Jeszcze w tym roku wraz z bratem Wojciechem toczył spór z Mikołajem Zębem ze Świątowisk o 30 grzywien⁵⁰.

Czwartego maja 1423 r. brał udział w procesie między Wojciechem i Piotrem z Szamowa a Wojciechem z Wrzącej⁵¹, a ostatniego dnia czerwca biskup włocławski spotkał się z Raciążu z Tomaszem⁵². Dnia 13 lipca Tomasz świadkował przy przeniesieniu przez Władysława Jagiełłę swojego dworzanina Zygryda Barutę na wójtostwo w Częstochowie⁵³, a 16 listopada został mianowany pełnomocnikiem w rokowaniach o granice polsko-krzyżackie⁵⁴. Jeszcze w tym roku został oskarżony przez Jana Radłowskiego o to, że najechał jego posiadłości z 400 chłopami i ośmioma szlachcicami i zniszczyli jego wał nad wodą⁵⁵. Tomasz tłumaczył, że był z bratem Materną w Pakości, więc nie mógł tego zrobić⁵⁶, ale poręczył za nich Jan Kosisko z Orchowa⁵⁷. Sędziowie uznali, że Jan Radłowski nie miał wybudowanego młyna w pobliżu wału, dlatego uniewinnił Tomasza⁵⁸. Sam Pakoski był też obecny na rokach konińskich⁵⁹ i rozsądził spór Ludwika ze Smolic i jego dzieci, które oskarżyły go o śmierć ich matki Małgorzaty⁶⁰.

Dnia 9 maja 1424 r. uczestniczył w potwierdzeniu pokoju mełmneńskiego⁶¹, a 7 czerwca przypieczętował przywileje handlowe między Królestwem a Zakonem⁶². Następnie 17

⁴⁶ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 54: *Tomas de pacost h[er]es necnon Capit[aneus] Con[in]scy.*

⁴⁷ Tamże, k. 54v: *Tome de pacost [...] Capit[aneus] Conisky.*

⁴⁸ KSBK, nr 2545: *Maternam, et Thomam, fratres*; tamże, nr 2633: *heredes de Pacosch.*

⁴⁹ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 58: *Conyni [...] Capit[aneus].*

⁵⁰ Tamże, Kalisz Z. 4, k. 31: *Alb[er]tus de pacoscz [...] thome de pacoscz*; tamże, k. 37: *thome de pacoscz.*

⁵¹ Tamże, Konin Z. 2, k. 96v-97v: *Thome castellano Bidgosten[si] n[ec]no[n] Con[in]scy Capit[aneus].*

⁵² RHD, vol. I/1, nr 4128 (regest): *Thomas de Pakost.*

⁵³ KDM, T. IV, nr 1212: *Thoma de Pakosc Bidgostiensi [...] castellanis.*

⁵⁴ *Kodeks dyplomatyczny Litwy*, s. 309-311, nr 1: *Mathiam de Labyschin Brestensem [...] Palatinos [...] Tomam de Pakoscz bydgostiensem [...] Castellanos.*

⁵⁵ WRS, T. IV, nr 701: *Thome de Pacsz castellani Bidgostiensi*; oskarżenia dotyczyły także zniszczenia jego domu, zabicia dwóch strażników, zranienia dziesięciokrotnie Jana i jakieś dwie kobiety, które dodatkowo okradli i zgwałcili. Ponadto 6 ludzi Jana zranili, z których jeden został poważnie ranny (tamże, nr 699).

⁵⁶ Tamże, nr 700: *Materna cum Albersto comiserunt suam causam domino Thome fratris suo castellano Bidgostiensi.*

⁵⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 135: *Johan[n]es Coszysco de Rchowo vexillifer dobrinien[is] [...] mate[r]na thomas et albertus.*

⁵⁸ Tamże, k. 135-135v: *Thomas castellanu[s] Bydgostien[is].*

⁵⁹ Tamże, Konin Z. 2, k. 61v: *Strenuo d[omi]nus Tome de pacost h[er]es et Capit[aneus] Coninyen[si]*; tamże, k. 71: *Tome de pacost h[er]ed[is] et Capit[aneus] Coninen[is]*; tamże, k. 82v: *Thoma de pacost.*

⁶⁰ AGAD, Łęczyca Z. 7, k. 50: *Swanthopelko Cancellar[ius] Gneznen[si] [...] Thomas de pakoscz castella[nus] Bidgosczen[si] [...] Joh[ann]em Nicolau[m] et Stanislaw[m] filios Margarethe ex una et lodwigum de Smolicze p[at]rem ip[s]or[um] p[at]te ex altera [...] filias p[ri]me uxoris p[at]ris Annam et Zuzan[n]a[m].*

⁶¹ *Codex diplomaticus Regni Poloniae*, nr 93: *Mathia de Labischin Brestensi [...] palatinis [...] Thome de Pakoscz Bidgostiensi, Castellanis.*

⁶² RHD, vol. I/1, nr 4292 (regest): *Thomas de Pakoscz.*

lipca świadkował przy zakupie od arcybiskupstwa gnieźnieńskiego wsie Kulino i Dankowo⁶³. Jeszcze w tym roku zasiadał w sądzie ziemskim poznańskim⁶⁴, gdzie rozstrzygał spór między Elżbietą, żoną Wincentego z Wojonowa, a jego synami Janem, Sędziwojem, Dobrogostem, Piotrem i ich siostrami⁶⁵. Toczył również spory: z Piotrem z Wysokiej⁶⁶; z Przybkiem z Kru-szy⁶⁷; z Jakuszem z Wilkowa⁶⁸ oraz z Jakuszem z Myślątkowa⁶⁹. Wystąpił też przy swojej żonie Jadwidze⁷⁰ i opieczętował jakiś list⁷¹.

Dnia 13 czerwca 1425 r. monarcha w obecności Tomasza transumował przywilej loka-cyjny dla Bydgoszczy⁷², a 28 czerwca dla miasta Rogoźna⁷³. Siódmego lipca świadkował przy potwierdzeniu przywilejów wystawionych dla Joannitów z Poznania⁷⁴, a dwa dni później przy ustaleniu przez monarchę zasady wyboru władz miejskich i cechowych w Kościanie⁷⁵, podobnie jak 14 lipca, przy procesie Władysława Jagiełły z księciem Siemowitem⁷⁶ i 17 lipca przy ustanowieniu przez króla nowych terminów jarmarków w Kaliszu⁷⁷. Jeszcze w tym roku w identycznym charakterze wystąpił przy sprzedaży Janowic i Lipia Waclawowi i Mikołajowi z Żychlina przez Mikołaja z Sokołowa⁷⁸. Brał także udział w rokach łączyckich⁷⁹, gnieźnień-skich⁸⁰ i konińskich⁸¹ oraz procesował się: z mieszczaninem konińskim⁸² i z niejakim Mikoła-jem⁸³. W czasie pełnienia funkcji starosty nakielskiego miał wyznaczone terminy sądowe: z

⁶³ KDW, T. V, nr 392: *Iohanne de Rchow, vexillifero Dobrinensi [...] Mathia de Labyschin Brestensi pallatinis [...] et Thoma de Pakoscz Bydgostiensi castellanis.*

⁶⁴ AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 150: *thomek de pakoscz Cast[elanus] Bydgostien[sis].*

⁶⁵ Tamże, k. 168: *Thomko de pakoscz Cast[elanus] Bydgostien[sis].*

⁶⁶ Tamże, Gniezno Z. 4, k. 1: *Thomas de pacost Castellan[us] Bydgostien[sis] et Capitan[enus] Naklen[sis]; tamże, k. 8: Thome de pakoscz Cap[itaneus] Naklensis; tamże, k. 15v: Thomas de pakoscz; tamże, k. 17v: pakoscz [...] Thomas.*

⁶⁷ Tamże, Z. 3, k. 60: *thoma de pacoscz capit[aneus] naclen[si] [...] przibislao de Carsanvo.*

⁶⁸ Tamże, k. 52v: *Thomkone pacosczsky.*

⁶⁹ Tamże, Gniezno Z. 3, k. 1d: *Strenui pacosczsky capit[anei] naklen[si].*

⁷⁰ Tamże, Poznań Z. 7, k. 179v: *hedwigam de worzenycza conthoralem strenui thome de pakoscz.*

⁷¹ Tamże, Gniezno Z. 4, k. 2: *Sub sigillo Thome de pacoscz castellani [Bidgo]stien[si] et Capit[anei] Naklen[si].*

⁷² *Städtebuch*, nr 54: *Thoma de Pocoscz castellano Bidgostiensi.*

⁷³ KDW, T. VIII, nr 1033: *Thoma Pokosch Bidgostiensi [...] castellanis.*

⁷⁴ Tamże, nr 1038: [...] *Thoma de Pakoscz Bidgostiensi castellanis.*

⁷⁵ Tamże, nr 1042: [...] *Thoma Bydgostiensi castellanis.*

⁷⁶ AP Poznań, Pyzdry Z. 5, k. 229: [...] *Thoma de pakoscz Bidgostien[si] castellanis.*

⁷⁷ KDW, T. VIII, nr 1050: [...] *Thoma de Pakost Bidgostiensi castellanis.*

⁷⁸ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 202v-203: *Thom[e] de pacost.*

⁷⁹ AGAD, Łęczyca Z. 8, k. 178v: *mathia labiszky palatinus Brzesten[sis] Thomko[n]em Cast[ellanem] Bidgosten[sem].*

⁸⁰ AP Poznań, Gniezno Z. 3, k. 135v: *Toma de pacost Bidgosten[si].*

⁸¹ Tamże, Konin Z. 2, k. 135v: *Toma de pacost Bidgosten[sis]*

⁸² Tamże, k. 136: *Tome de pacost.*

⁸³ Tamże, k. 136: *Tome de pacost.*

Jakuszem z Wilkowic⁸⁴; z Teodorykiem⁸⁵; z dziedzicem Łobzy⁸⁶ i z Szymonem z Kąszewa⁸⁷. Wówczas razem z braćmi zrezygnował z jakiś swoich dóbr⁸⁸.

Drugiego lutego 1426 r. wspólnie z bratem był świadkiem przyznania zastawu w Markuszewicach Prandocie i Ziemięcie ze Złotowa⁸⁹, a 3 lipca już sam, był obecny przy transumowaniu dokumentów dla Cystersów w Paradyżu⁹⁰. Drugiego sierpnia świadkował przy nadaniu królewskim dla miasta Wschowy⁹¹, a tydzień później przy nadaniu przez monarchę prawa wypasu bydła na pastwiskach królewskich dla miasta Nowy Ostrów i wsi Krężoły⁹². Dnia 16 listopada był asesorem w sądzie gnieźnieńskim⁹³, a 26 listopada w sądzie pyzdrowskim⁹⁴. Jeszcze w tym roku przywiesił pieczęć do dokumentów: sprzedaży Otlewa przez Mikołaja Węża z Zarzewa Jarandowi z Połajewa⁹⁵ oraz sprzedaży Buchwalca Janowi i Dzierzkowi z Czyżewa⁹⁶. Z kolei dnia 13 lutego 1427 r. rozsądził spór między kanonikiem poznańskim Januszem Wszółowskim a Piotrem Słapem z Dąbrówki⁹⁷, a 12 maja potwierdził, że mieszczanin koniński Maciej *Gwer* zapisał czynsz altarii w kościele Św. Mikołaja w Kaliszu⁹⁸, zaś 6 września, że Stefan z Rydzyny zapisał czynsz Pawłowi Długiemu z Osiecznej⁹⁹. Ostatniego dnia tego miesiąca potwierdził zobowiązanie Świętosława Kępy do wydzielenia części swoich dóbr synowi Janowi¹⁰⁰, a 10 października zwrócił się do wielkiego mistrza krzyżackiego Pawła Russdorfa o udzielenie pomocy prawnej Hekardowi z Kawieczyna¹⁰¹. Jeszcze w tym roku zaświadczył, że ktoś zapisał czynsz wikariuszom katedralnym z Poznania¹⁰² i potwierdził zapis czynszu na

⁸⁴ Tamże, Gniezno Z. 3, k. 1k: *Thoma pacoczsky de jankowo*.

⁸⁵ Tamże, Z. 4, k. 15v: *Thomas de pakoscz*; k. 22: *Thomas de pakoscz*.

⁸⁶ Tamże Kalisz Z. 16, k. 225: *Thoma[s] de pacoscz Capit[aneus] Naklen[si]*.

⁸⁷ Tamże, Gniezno Z. 5, k. 36-36v: *Thoma de pakoscz Capitan[eus] Naklen[si] et Castellan[us] Bydgoszien[si]*.

⁸⁸ Tamże, Z. 4, k. 2: *Thome de pacoszcz Caastellani [Bydgo]sten[si] et Capit[aneus] Naklen[si]* (zapiska urwana).

⁸⁹ AD Włocławek, Księgi konstystorza włocławskiego, sygn. 106, k. 118v: *Thomas de pacost castellanus Bidg[ostiensis] materna de ibid[em] subpince[r]na [...] ffalibogius de mirogonyewicze Gladifer wlad[islaviensibus]*.

⁹⁰ KDW, T. IX, nr 1098: *Thoma de Pakoscz castellano [...] Poznanensi*.

⁹¹ Tamże nr 1100: *Mathia de Labiszin Brestensi palatinis, Thomkone de Pakoscz Posnaniensi [...] castelanis*.

⁹² Tamże, nr 1103: *Mathia de Labissin Brzestensi palatinis, Thoma de Pakoszczi P[osnaniensi] [...] castelanis*.

⁹³ AP Poznań, Gniezno Z. 3, k. 76: *thome de pacoszcz capit[aneus]*.

⁹⁴ *Materyały do historii prawa*, nr a177: *Thome de Pacoszcz capitanei*.

⁹⁵ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 31v: *Sigillo magnifici d[omi]ni Thome de pacoszcz castellani pozn[aniensi] et capit[aneus] maiorispolon[iae] g[e]n[er]alis*.

⁹⁶ Tamże, k. 33v: *Sigillo magnifici d[omi]ni Thome de pacoszcz castellani pozn[aniensi] et capit[aneus] maiorispolon[iae] g[e]n[er]alis*.

⁹⁷ KDW, T. IX, nr 1123: *Thomas de Pakoszcz castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis*.

⁹⁸ Tamże, T. XI, nr 1980: *Thomas de Pacost castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis [...] Alberto de Carschewo*.

⁹⁹ Tamże, T. IX, nr 1135: *Thomas de Pakoscz castellanus Posnaniensis, capitaneus Maioris Polonie generalis [...] Hectore de Orchowo*.

¹⁰⁰ Tamże, nr 1138: *Thomko de Pacosth castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis [...] Mathias de Labyschin Brzesthensi [...] Materna de Pacosth subpincerna Wladislaiensis [...] Jactor de Spytal*.

¹⁰¹ Tamże, nr 1141: *Thomas de Pakost castellanus Poznaniensis, capitaneus Maioris Polonie generalis*.

¹⁰² Tamże, nr 1146: *Thoma de Pakość castellano Posnaniensi, Maioris Poloniae capiane*.

wójtostwie pyzdrowskim na rzecz altarii w katedrze poznańskiej¹⁰³. Poświadczył też przeniesienie tego czynszu na wsi Złotkowo i Morasko¹⁰⁴. Rozsądził także spory: między braćmi Abrahamem, Niemierzą i Sędziwojem z Kamiony o 100 grzywien, które byli winni innym braciom z Kamiony – Bieniakowi i Arkemboldowi¹⁰⁵ i o Chrzanowo¹⁰⁶. Przed Tomkiem stawili się również: Mikołaj z Elbląga, który skarżył się na jakieś szkody¹⁰⁷ oraz Mikołaj z Podleszyc, który chciał potwierdzenia zastawu dokonanego przezeń¹⁰⁸. Uczestniczył w rokach grodzkich kaliskich¹⁰⁹ i ziemskich gnieźnieńskich¹¹⁰ oraz opieczętował dokumenty: Jana z Osowca¹¹¹, wdowy po Niemście z Gniezna Zofii¹¹², Macieja i Mikołaja z Dzierżnicy¹¹³.

Drugiego stycznia 1428 r. potwierdził sprzedaż wikariatu kościoła kolegialnego Najświętszej Marii Panny w Kaliszu za 40 grzywien¹¹⁴, a cztery dni później sprzedaż części Woli Kopydłowskiej Zbrostawowi z Kraszyc¹¹⁵. Drugiego kwietnia Władysław Jagiełło w obecności Tomka przeniósł miasto Górka na prawo niemieckie¹¹⁶. Tydzień później brał udział w rokach ziemskich kaliskich¹¹⁷. Nazajutrz świadcował przy potwierdzeniu nadania Andrzejowi z Lubna¹¹⁸, a ostatniego dnia czerwca tego roku przy nadaniu karmelitom poznańskim dwóch

¹⁰³ Tamże, nr 1148: *Thomas de Pacost castellanus Posnaniensis et Maioris Poloniae capitaneus*.

¹⁰⁴ Tamże, nr 1151: *domino capitaneo Maioris Poloniae*.

¹⁰⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 148v: *Thome de pacost cast[ellanus] pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispo[lo]n[iae] g[e]n[er]alis*.

¹⁰⁶ Tamże, k. 149: *Thome de pacost cast[ellanus] pozn[anieniensis] et capit[aneus] m[aioris]pollon[iae] g[e]n[er]alis*.

¹⁰⁷ Tamże, k. 185: *Thome de pacost cast[ellanus] pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispolon[iae] g[e]n[er]alis*.

¹⁰⁸ Tamże, Gniezno Z. 3, k. 115: *Thomas de pacoszcz Castell[an]um pozn[aniensem] et Capit[aneum] maiorispolon[ie] g[e]n[er]alis*.

¹⁰⁹ Tamże, Kalisz Gr. 17, s. 166: *Thome de pacoszcz cast[ellanus] Poznan[ieniensis] et Capit[aneus] maiorispolon[iae] g[e]n[er]ali Stanisła[us] Scarsszewsky Cast[ellanus] xansky*; tamże, s. 169: *Thome de pacoszcz Capit[aneus] maiorispolon[ie] g[e]n[er]ali*; tamże, s. 169: *Thome de pacoszcz Capit[aneus] maiorispolon[ie] g[e]n[er]ali*; tamże, s. 179: *Stanislai de Scarszewo Cast[ellani] xasen[si] tamq[uam] Judice dato p[er] magnifici d[omi]nu[m] Thoma[m] de pacost Cast[ellanus] pozn[aniensem] et Capit[aneum] maiorispolon[iae] g[e]n[er]alem*.

¹¹⁰ Tamże, Gniezno Z. 3, k. 110v: *thoma te pacoszcz castellano pozn[aniensi] et Capit[aneum] maiorispolon[ie] g[e]n[er]ali*.

¹¹¹ Tamże, k. 113: *Sigillo mag[n]ifici Thome de pacoszcz castellani et Capit[aneis] maiorispolon[ie] g[e]n[er]alis*.

¹¹² Tamże, k. 113v: *Sigillo mag[n]ifici Thome de pacoszcz castellani pozn[aniensi] et Capit[aneis] maiorispolon[ie] g[e]n[er]alis*.

¹¹³ Tamże, k. 113v-114: *Sigillo magnifici Thome de pacoszcz castellani pozn[aniensi] et Capit[aneis] maiorispolon[ie] g[e]n[er]alis*.

¹¹⁴ KDW, T. V, nr 475: *Thomas de Pacost castellanus Posnaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis [...]* Alberto de Pacost.

¹¹⁵ Tamże, T. XI, nr 1986: *Thomas de Pacoszcz castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis [...]* Johan(n)e Lasca de Lang.

¹¹⁶ Tamże, T. IX, nr 1161: *Thoma de Pakoszcz Poznaniensi et capitaneo Maioris Polonaie generali [...]* castellanis.

¹¹⁷ AP Poznań, Kalisz, Z. 5, k. 259v: *Thome de pacost cast[ellanus] pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispo[lon]iae g[e]n[er]alis*.

¹¹⁸ AGZ, T. VIII, nr 51: *Thoma de Pakost Posnaniensis et Capitaneo Maioris Polonie generali [...]* Alberti Notarii filii magnifici Mathie de Labischin Pallatini Brestensis.

łańców w Obrzycach pod Poznaniem¹¹⁹. Wcześniej, uwierzytelnił dokumenty: ugody między właścicielami wsi Osowiec i Siemin¹²⁰, sprzedaż połowy Mieczownicy¹²¹, sprzedaż ćwierci Otlewa przez Piotra z Różniat¹²². Wchodził także w gremium arbitrów rozstrzygających spór pomiędzy Wojciechem, mieszczaninem kaliskim i Mikołajem z Kamienia¹²³ i uczestniczył w latach grodzkich kaliskich¹²⁴.

W czasie pełnienia funkcji starosty wielkopolskiego zaświadczył, że Jarosław z Ruchoćcina sprzedał swoje części we wsiach Wysznowo i Biela¹²⁵ i wydał przywilej dotyczący sprzedaży czynszu oświadczając, że w bieżącym roku otrzymał 3 grzywny i 8 skojców na poczet czynszu¹²⁶. W jego obecności zawarto ugody dotyczące wsi: Pacanowice¹²⁷; Wola Kopidłowska¹²⁸ oraz Rakojady¹²⁹. Rozsądził także spory: Stanisława z Chrostowa i Zdzisława ze Skarszewa mniejszego¹³⁰; braci Jana i Mikołaja z Wsczanowa z Maciejem z Romanowa¹³¹. Sam zaś jeszcze zatwierdził uposażenie Dzichny przez swojego męża Jana Laskę¹³² i toczył spór z Andrzejem z Winy¹³³.

B.57.II.8. Witocha, c. Wojciecha Mikołajewica z Pakości

¹¹⁹ KDW, T. IX, nr 1171: *Mathia de Labischino Brestensi [...] palatinis [...] Thoma de Pakoscz Poznaniensi [...] castellanis.*

¹²⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 239-239v: *Sigillo magnifici do[mini]u[m] thome de pacoscz castallani pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispolon[iae] g[e]n[er]alis.*

¹²¹ Tamże, k. 250v: *Sigillo magnifici thome de pacoscz castallani pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispolon[ie] g[e]n[er]alis [...] nicolao olim idib[em] de myeczownyca.*

¹²² Tamże, Konin Z. 3, k. 53v: *Sigillo magnifici do[mini]u[m] thome de pacoscz castallani pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispolon[ie] g[e]n[er]alis.*

¹²³ Tamże, Kalisz Z. 5, k. 325v: *magnifici thome cast[ellanus] poznaniens[is] et capit[aneus] maiorispo[loni]e g[e]n[er]alis sigillatam.*

¹²⁴ Tamże, Gr. 17, s. 188: *Thome de pacost cast[ellanus] pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispo[loni]e g[e]n[er]alis.*

¹²⁵ KDW, T. IX, nr 1175: *Thomas de Pacost castellanus Poznaniensis, capitaneus Maioris Polonie generalis.*

¹²⁶ AA Poznań, ACC, ks. 23, k. 200: *sub sigillo [...] Thome de pakost Capit[aneus] olim maiorispolo[ni]e.*

¹²⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 228: *Thomae de pacost cast[ellanus] pozn[aniens]s et capit[aneus] m[aioris]p[olonie] g[ener]alis.*

¹²⁸ Tamże Konin Z. 3, k. 158v-159: *Thome de pacoscz castellan[us] poznaniens[is] et Capit[aneus] maiorispolonie g[e]n[er]ali.*

¹²⁹ Tamże, Gniezno Z. 3, k. 67v: *Sigillo magnifici d[omi]no Thome de pacoscz castellan[us] poznaniens[is] et maiorispolon[ie] g[e]n[er]alis.*

¹³⁰ Tamże, Kalisz Z. 6, k. 5: *Thome de pacosch cast[ellanus] pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispolon[ie] g[e]n[er]ali.*

¹³¹ Tamże, k. 58v: *Thome de pacoscz cast[ellanus] pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispolon[ie] g[e]n[er]ali.*

¹³² Tamże, Z. 6, k. 192: *Thome de pacost cast[ellanus] pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispo[loni]e g[e]n[er]alis [...] dzichnaem consortem Joha[n]nis de lang.*

¹³³ Tamże, Z. 15, k. 93v: *Thomconem de pacost.*

Córka Wojciecha Mikołajewica z Pakości i jego żony Witochy z Gułtów¹. Miała siostrę Elżbietę² oraz brata Jakuba z Krotoszyna³. Wyszła za mąż za Włodka z Danaborza⁴, z którym miała dwóch synów o imieniu Jan⁵ oraz córkę Febronię⁶. Posiadała Czesławice⁷, Szczuczyn⁸ Rzemieniowice⁹ i Zalesie¹⁰.

Po raz jedyny w źródłach pojawiła się w 1446 r., gdy Włodek z Danaborza oprawił ją w Czesławicach, Szczuczynie, Rzemieniowicach i Zalesiu¹¹.

B.57.II.9. Witocha z Gułtów, ż. Wojciecha Mikołajewica z Pakości

Córka Przeclawa z Rogowa i jego żony Filki¹. Pisała się z Gułtów², Stawu³, Dzierzgową⁴ i Pakości⁵. Miała siostry Katarzynę⁶, Nastkę⁷ i jeszcze jedną nieznaną z imienia⁸ oraz brata Mikołaja z Siedlca⁹. Wyszła za mąż za Wojciecha Mikołajewica z Pakości¹⁰, z którym miała syna Jakuba z Krotoszyna¹¹ i córki Witochę¹² i Elżbietę¹³. Posiadała Gułtowy¹⁴,

¹ Por. A.IV.3., s. 138-139.

² Por. B.57.II.2., przyp. 1.

³ Tamże, przyp. 3.

⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 2, s. 309: *wladislaus de danaborz [...] tota villa Czyesslawicze [...] ac in Sortibus tot[is] in Szczuczino Rzemueowicze et zalessye [...] dotalicy [...] wythosche sue le[gi]tti[m]e consorti dedit.*

⁵ Tamże, Nakło Gr. 2, s. 453-454: *ffebronia [...] alb[er]ti Crothosky fratris sui Awuncualis g[er]mani [...] Joh[an]ne Seniore[m] [...] et Joh[an]nem Juniozem fr[at]res g[er]manas indivisos h[er]edes in danaborz Cui quid[em] patrimo[n]io et Martimo[n]io ip[s]ius [...] ffebronia dzałynska [...] olim matre sue [...] wythosche [con]sort[is] d[omi]ni [...] Wlad[islai] de danaborz.*

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 4.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 209: *kathe[r]ine nastcze et witosze filiab[us] olim przechlau de Rogowo.*

² Tamże, Pyzdry Z. 3, k. 92v: *wytocha de Goluthowo.*

³ Tamże, k. 104v: *domicelle de withossze de Staw.*

⁴ Tamże, Z. 4, k. 30v: *kath[er]ina et vithocham de drzesgowo.*

⁵ Tamże, Z. 7, k. 3v: *wythocha de pakoscz.*

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ Miałyby ona być żoną Mikołaja Starczynowskiego, bowiem właśnie on procesował się z Filką o niektóre dobra po Przeclawie z Rogowa, które widocznie miałby być oprawą wienną Filki (A. Szweda, *Ród Grzymalów*, s. 184).

⁹ AP Poznań, Pyzdry Z. 3, k. 69v-70: *filcam cu[m] [...] nicolao filio ip[s]ius.*

¹⁰ Tamże, Kalisz Z. 15, k. 84v: *Vithocha Consosrte d[omi]ni alberti de Coszmynez.*

¹¹ Por. B.57.II.2., przyp. 3.

¹² Por. A.IV.3., s. 138-139.

¹³ Por. B.57.II.2., przyp. 1.

¹⁴ AP Poznań, Pyzdry Z. 3, k. 92v: *wytocha de Goluthowo [...] sort[em] hereditatiu[m] Byelawy et poppowo.*

Bielawy¹⁵, Popowo¹⁶, Staw¹⁷, Bochenki¹⁸, Żabice¹⁹, Sokolniki²⁰, Bielawy²¹, Zakrzewo²², Ostrowo²³ i Koszuty²⁴.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się przed 1411 r., gdy razem z siostrami toczyła spór z Wichną z Mirucina i Piechną i Unieca²⁵. Około tego roku zapłaciła karę za niestawienie w sądzie²⁶. Rok później wraz z siostrą Katarzyną, została skazana za długi, które były winny Dzierzkowi²⁷. W 1415 r. została oskarżona przez Mikołaja ze Starczanowa, że zabrała żyto należące do niego²⁸. Wtedy także procesowała się z nim o Bielawy i Popowo²⁹. Trzy lata później razem z siostrą miała wyznaczony termin sądowy o Drzązgowo, z którego zrezygnowała Elżbieta z Marszelewa³⁰. W 1429 r. razem ze szwagrami, toczyła spór z Jadwigą z Wierzenic, wdową po Tomku z Pakości³¹; rok później z plebanem ze Stawu³²; w 1432 r. z Witochą z Siedlca³³, a w 1434 r. o wiano i posag z Gotardem z Gaci³⁴.

W 1436 r. dokonała alienacji dóbr rodzinnych. Zamieniła bowiem swoje dobra na Koszuty, należące do Szymon i 900 grzywien³⁵. Podzielono też wieś Górę, której część Witocha otrzymała³⁶, ale miała przekazać Katarzynie płaszcz, perły i 26 grzywien w pieniądzech³⁷.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Por. przyp. 3.

¹⁸ AP Poznań, Pyzdry Z. 7, k. 370: *hereditarias in Goluthowo bochenky et duplex drzazkowo Szabicz Szokolniki bylawy zakrzewo et Srrow in districtu pisdran[si] [...] a [...] vithocha Consorte [...] Alberti de pakoszcz Castellani Szrzenen[si] [...] commutation[is] [...] in Coschuthi.*

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

²⁵ Por. przyp. 1.

²⁶ AP Poznań, Pyzdry Z. 2, k. 3v: *withocha soror kathe[r]ine*; tamże, k. 3v: *de Golutchowo [...] withocha.*

²⁷ Tamże, k. 119: *withocham de drzsgowo.*

²⁸ WRS, T. II, nr 432: *co Żylka siała, a nie Witocha.*

²⁹ AP Poznań, Pyzdry Z. 3, k. 92v: *wytocha de Goluthowo [...] sort[em] hereditatiu[m] Byelawy et poppowo*; tamże, k. 95: *witocha*; tamże, k. 104v: *domicelle de withosze de Staw*; spór kontynuowany był rok później (tamże, k. 111: *withosze de staw*; tamże, k. 121v: *wythocha de Goluthowo*; tamże, k. 122: *wythocha de Goluthowo*; tamże, k. 138v: *withocham de Goluthowo*).

³⁰ Tamże, Z. 4, k. 6: *vithocha de Goluthowo [...] h[er]editate[m] drzesgowo*; tamże, k. 30v: *kath[er]ina et withocham de drzesgowo*; Elżbieta twierdziła, że dzierży ją od 33 lat (WRS, T. II, nr 546: *Wythosze de Goluthowo*).

³¹ AP Poznań, Gniezno Z. 3, k. 7: *alb[er]tus de pacoszcz pinc[er]na wlad[islaviensis] et vithochna conthoralis ip[s]ius ex una et g[e]n[er]osa d[omi]na hedwig[is] co[n]sors no[bi]lis Martini de wyzenicza.*

³² AA Gniezno, Archiwum Konsystorza Gnieźnieńskiego, sygn. ACons. A13, k. 73: *witchocha de pacoszcz.*

³³ Por. przyp. 5; AP Poznań, Pyzdry Z. 7, k. 44v: *withocha de goluthowo*; spór trwał jeszcze rok (tamże, k. 90v: *withocha de goluthowo*; tamże, k. 120: *Withocha de Goluthowo*; tamże, k. 157: *withocha de goluthowo*).

³⁴ AP Poznań, Kalisz Gr. 18, s. 298: *wythocham Consorte Alb[er]ti de Coszminek.*

³⁵ Por. przyp. 18; w 1438 r. bracia stryjeczni siostry Katarzyny i mąż Wojciech powołali się prawo bliższości i chcieli zablokować sprzedaż Koszuckiemu (AP Poznań, Pyzdry Z. 8, k. 125v-126: *alb[er]to de pakoszcz castellano Szrzenen[si]*). Rok później krewni Katarzyny zrezygnowali z roszczeń do tej transakcji (tamże, k. 142-142v).

³⁶ Tamże, k. 349v: *vithocha[m] consorte[m] Stre[nui] Alberti de pakoszcze Castellanu Szrzenen[si]*.

³⁷ Tamże, Z. 7, k. 346v-347: *withocham Consortem Srenui d[omi]ni Alberti de Coszminek Castellani Sremen[si]*.

Procesowała się także z Witem z Drzązgowa³⁸, a rok później z siostrą³⁹, zaś w 1440 r. z Andrzejem z Darniewic⁴⁰. W 1446 r. Witocha, wraz z innymi, wyraziła zgodę na przekazanie altarii św. Stanisława Mikołajowi z Czechla⁴¹. Przed śmiercią toczyła spór z Piotrem z Gaci⁴².

B.57.II.10. Wojciech z Krotoszyna

Syn Jakuba z Krotoszyna i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Krotoszyna² i Sadłogoszczy³. Miał brata Jana z Krotoszyna⁴. Przypisuje mu się również kolejnego syna Jana z Krotoszyna⁵. Posiadał Krotoszyn⁶, Pieczyno⁷ i Sadłogoszcz⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się po 1460 r., gdy wspólnie z bratem toczył spór o młyn w Krotoszynie z ich dziadem Wojciechem⁹. Około tego roku procesował się także z mieszczanami gnieźnieńskimi¹⁰; z kmieciami krotoskimi¹¹ oraz z Bodzentą z Niedźwiedzia¹². W 1465 r. był kolatorem altarii św. Stanisława, którą ufundował jego dziad ze strony matki, Przeclaw z Gułtów¹³. Po śmierci ojca, wspólnie z matką sprzedał część swoich dóbr Janowi z Łabiszyna za 240 florenów¹⁴. Około tego roku, miał z bratem wyznaczony termin sądowy z

³⁸ Tamże, k. 306v: *withocha de goluthowo*; tamże, k. 313v: *kathe[r]ine de goluthowo cu[m] no[bi]li vithocha de ibid[em]*.

³⁹ Tamże, Z. 8, k. 28v-29: *vithocha[m] consorte[m] [...] alb[er]ti de pacoszcz*.

⁴⁰ Tamże, Gniezno Z. 6, k. 56v: *witochna consorte Strenui d[omi]nii alb[er]ti de pa^osth*; tamże, k. 56v: *vithochne consorti strenui d[omi]nii alb[er]ti de pacosth Cast[ellani] Szremen[si]*.

⁴¹ AA Poznań, ACC, ks. 55, k. 70-70v: *wythocham de Goluthowo*.

⁴² AP Poznań, Kalisz Z. 15, k. 84v: *Vithocha Consorte d[omi]ni alb[er]ti de Coszmynecz*.

¹ Por. B.57.II.4., przyp. 1.

² Por. B.57.II.5., przyp. 16.

³ Tamże.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ P. Dembiński, *Poznańska kapituła*, s. 432: „syn Wojciecha, zapewne wnuk kasztelana śremskiego Jakuba”; należy jednak zauważyć, że jeszcze w 1465 r. Wojciech z Krotoszyna był nieletni, gdyż potrzebował opiekuna (por. przyp. 1). Nie jest zatem możliwe, aby, występujący w 1477 r. – zapewne już pełnoletni – Jan Wojciechowic (*Metrica Universitatis*, T. 1, nr 77h/207: *Johannes Alberti de Crothoschin*), był synem tego Wojciecha. Warto jeszcze zauważyć, że wydawcy odróżnili Krotoszyn koło Pakości, z której pisał się nasz bohater, od drugiego Krotoszyna, z którego wywodzili Wojciecha z 1477 r. (*Metrica Universitatis*, T. II, s. 248).

⁶ AP Poznań, Kcynia Z. 3, k. 55: *Johannes de Labiszino [...] Kath[er]ina [con]sors [...] alb[er]ti (sic!) bone me[m]orie Castellani Szremen[si] alb[er]tus et Johannes mat[er] cum filiis de krothosino pyekczino Szodlogoszcz*.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ AP Poznań, Gniezno Z. 4, k. 134v: *alb[er]to et Johanne fr[at]r[ib]us g[er]manis indivisis de Crothosino [...] Alb[er]ti de Crothosin [...] antiqui patr[is] ip[s]or[um]*; tamże, k. 134v-135: *alb[er]to et Johanne fr[at]r[ib]us g[er]manis indivisis de Crothosin filiis olim [...] Jacob Crothosky [...] antiqui [...] alb[er]ti olim Cast[ellani] Szremen[si]*.

¹⁰ Tamże, k. 135: *alb[er]to et Johannis fr[at]r[ib]us g[er]manis indivisis h[er]edib[us] in Crothosino*.

¹¹ Tamże, k. 135: *alb[er]to et Johanne fr[at]r[ib]us g[er]manis indivisis h[er]edib[us] in Crothosino*.

¹² Tamże, k. 135v: *alb[er]to et Johanne*.

¹³ Por. B.57.II.4., przyp. 1.

¹⁴ Por. przyp. 6.

braćmi z Gogolina¹⁵, a w 1472 r. z Anną, Stanisławem i Janem z Balina¹⁶ i z Jadwigą Łabiską¹⁷. Trzy lata później sprzedał na wyderkał Helenie z Łukowa swoją część Sadłogoszczy za 300 grzywien¹⁸. W 1477 r. w jego towarzystwie, Anna, Dorota, Katarzyna i Wichna, córki Katarzyny Maternicówny otrzymały od ciotki Agnieszki połowę Pakości, Pakoskiej Wsi, Ludkowa, Bielaw i Rybitw¹⁹. Dwa lat później wspólnie z bratem toczył spór z Andrzejem z Szamotuł²⁰.

B.58.II.1. Dobrochna z Kościelca

Córka Mikołaja z Kościelca i jego żony Rochny¹. Pisała się z Kościelca². Miała dwóch mężów: Andrzeja z Łubowa³ i Janusza z Kutna⁴. Z tym drugim miała synów Mikołaja z Kościelca⁵ i Jana z Kościelca⁶ oraz córkę Annę⁷. Posiadała Stodoły⁸, Łubowo⁹ i Modliszewo¹⁰.

¹⁵ AP Poznań, Kcynia Z. 3, k. 42: *alberto et Johanne de Krothoszyno*; tamże, k. 42-42v: *alberto et Johanne de krothoszyno*.

¹⁶ Tamże, Gr. 2, s. 180: *Johanne et alb[er]to f[rat]ribus g[er]mane indivisi h[er]jedibus de Crothoszyno*.

¹⁷ Tamże, Z. 3, k. 62v: *alb[er]tus de Crothoschino [...] hedwigam [con]sortem [...] Stanislai pothuliczsky*; tamże, k. 63: *alb[er]tus de Crothoschino [...] hedwigam [con]sortem [...] Stanislai pothuliczsky*.

¹⁸ Por. przyp. 3.

¹⁹ TDRReg, Poznań, Ziemskie, XV wiek, nr 8471 (regest): *Anna, Dorota, Wichna i Katarzyna, siostry rodz. niedz., cc. GD. And. z Myślborzyc, chorążego dobrzyń. w tow. MGD. And. z Kretkowa wdy inowrocl., i Wojc. z Krotoszyna wujów, Mik. de Wirzbicko, Piotra de Smolska stryjów i wujów najbl., 1/2 z. i m. Pakość, z 1/2 palacu, i całą izbą wielką "Białą" i przyl. z 1/2 przedm. i wsi w pp. gn. i kc. Pakosta wieś, Lutkowo, Bielawy, Rybitwy, GD. Agnieszce, ż. NGD. Mikoł. Janowskiego, klana śrem., ciotce swej rodz., w dziale wiecz. dają (f. 86) a Agn. im daje 1/2 ib.*

²⁰ Tamże, *Rezygnacje, XV wiek, cz. 2, nr 934 (regest): Andrzej z Szamotuł, klan międzyrzecki, nie st. z p. N. Wojciecha i X. Jana, kan. pozn., bci rodz., niedziel., dz-ów z Krotoszyna; spór z Andrzejem kontynuowany był w 1486 r. (tamże, nr 594 (regest): Wojciech i Jan, bcia rodzeni, niedzielni, dz-e z Krotoszyna, spr. o należn. 100 grz. z And. z Szamotuł).*

¹ Por. A.IV.1., s. 130.

² AD Włocławek, Akta konsystorza włocławskiego, ks. 2, sygn. 106, k. 3: *a[lberto] de labischin Can[oni]co Cruschiucien[si] cu[m] no[bi]li dobrochna de Coszelec.*

³ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 131: *Janussi[us] cu[m] fr[at]rib[us] de Tholisszcowo S[u]bcammerarii poznaniens[is] cu[m] Janussio Castell[anus] dobrinen[sis] et dobrochna uxore eiusd[em] p[re]fati Janussius cu[m] fr[at]ribus iusto Juro et ve[r]o iudico a[c]q[ui]siveru[n]t lubowo et modliszewo he[re]dit[ates] ac cella in pobezdiska carnificu[m] molendium ultra pobezdiska st[atu]it fluvio Glowina [...] pyo recordato[n]is andreas lubowsky frat[er] d[i]c[t]or[um] Janussy cu[m] fr[at]ribus resigne[r]at d[i]c[t]e dobrochne uxori sue [...] trecent[is] marc[is] morem dotalic[us] quas quid[em] marc[is] p[re]fati Janussi[us] cu[m] fr[at]rib[us] debu[n]t solu[er]e d[i]c[t]e dobrochne [...] possessoria [...] Janusso cu[m] fr[at]rib[us] trad[er]e et assig[ne]re.*

⁴ Tamże.

⁵ J. Karczewska, *Własność*, s. 51: „Janusz z małżeństwa z Dobrochną miał synów Mikołaja i Jana oraz córkę Annę zamężną za Mikołajem z Kohudy herbu Kotwica”. Ze względu na interesujących nas tutaj Lasków, nie będę zajmował się Ogończykami; zainteresowanych odsyłam do literatury (J. Bieniak, *Zapomniana generacja Kościeleckich*, [w:] *Drogą historii. Studia ofiarowane profesorowi Józefowi Szymańskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. P. Dymmel, K. Skupieński, B. Trelńska, Lublin 2001, s. 135-148; S. Szybkowski, *Kariera urzędnicza Mikołaja Kościeleckiego ze Skępego*, [w:] tamże, s. 149-160; tenże, *Uwagi do genealogii Kościeleckich herbu Ogon w XV w.*, [w:] tegoż, *Studia z genealogii*, s. 105-136; tenże, *Kujawska Szlachta*, s. 628-629; gdzie też inna literatura).

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ KDW, T. VII, nr 743: *Dobrochna conthoralis domini Janussii de Coszelec palatini Wladislaiensis*.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Tamże.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1400 r., gdy toczyła spór z Jakuszem z Łubowa o wiano zapisane jej na Łubowie przez jej męża Andrzeja¹¹. W 1404 r. wspólnie z mężem procesował się z Januszem z Tuliszkowa¹², a w 1411 r. z Mikołajem ze Zdun o 6 grzywien¹³. Sama zaś zarządzała nieużytkami w Kutnie¹⁴ i miała wyznaczony termin sądowy z cześnikiem łączyckim Stanisławem o wiano jej matki¹⁵. Dwa lata później sprzedała Andrzejowi, prepozytowi trzemeszeńskiemu sołectwo w Stodolach¹⁶, co potwierdził starosta kujawski Jakub z Koniecpola¹⁷. Toczyła też spór z Janem z Dobieszewa¹⁸, a w 1428 r. z Wojciechem z Łabiszyna¹⁹.

B.58.II.2. Mikołaj z Kościelca

Syn Wojciecha z Łabiszyna¹. Uważa się, że jego matką była nieznaną z imienia pierwsza żona Wojciecha². Pisał się z Kościelca³. Miał brata Macieja z Łabiszyna⁴ i nieznaną z imienia siostrę⁵. W historiografii sądzi się ponadto, że miał jeszcze jedną nieznaną z imienia siostrę⁶

¹¹ AP Poznań, Gniezno Z. 1, s. 96: *dobrochne castell[anissa] dob[ri]nen[sa]*.

¹² Tamże, k. 137: *Janussy castell[anus] dobrinen[sis] et uxor[is] sue dobrochne*; por. przyp. 2; spór z nim kontynuowany był w 1411 r. (AGAD, Brześć Z. 3, k. 29v: *dobrochna Consort[is] d[omi]ni Janussy de Cosczol*; tamże, k. 36v: *dobrochna conthoralis d[omi]ni Janussy de Cosczol*; tamże, k. 43v: *Janussius de Cuthno [...] dobrochne uxor[is] sue*; tamże, k. 46: *dobrochna uxor Janussy de Cosczol*).

¹³ AGAD, Łęczyca Z. 5, k. 118: *Janussio cu[m] uxore sua de Kuthno*.

¹⁴ Tamże, k. 122v: *dobroszka consors d[omi]ni Janussy de Kuthno*.

¹⁵ Tamże, k. 124v: *dobrochne Consorti d[omi]ni Janussy de kuthno*; 126v: *doboszcze Consorti d[omi]ni Janussy de kuthno*; tamże, k. 143v: *dobrochne Janussi de kosczol*; tamże, k. 156: *Janussio de kuthno cu[m] sua uxore*; tamże, k. 221v: *dobroszka consors d[omi]ni Janussy de kuthno palatini Gnewkowien[si] contra Stanislau[m] pinc[er]na [...] pinc[er]na exporta centu[m] marc[orum] dotalicy wyana*; tamże, k. 226: *dobroszka Consors d[omi]ni Janussy palatini Wladislavien[si]*; k. 226: *Stanislaus pinc[er]na [...] cont[ra] dobroszka[m] [...] p[ost] morte[m] pachne uxor[i]*.

¹⁶ Tamże, Brześć Z. 3, k. 95v: *Janussius pallat[inus] Wlad[islaviensis] [...] ex p[ar]te uxor[is] sue sup[er] Andream p[rae]positum mon[asterii] Trzemeschen[si] p[ro] Scultetia ville Stodoli*.

¹⁷ Por. przyp. 8.

¹⁸ WRS, T. VA, nr 208: *Dobrosce uxoris strenui militi domini Janusii palatini Gnewcouiensis*; spór z nim ciągnął się jeszcze rok (AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 51: *Dobrosce Co[n]thorali [...] Janussy de Coszelec palat[ini] gnewcovien[si]*).

¹⁹ AD Włocławek, Akta konsystorza włocławskiego, ks. 2, sygn. 106, k. 3: *a[lberto] de labischin Can[oni]co Cruschiucien[si] cu[m] no[bi]li dobrochna de Coszelec*; tamże, k. 10: *a[lberti] de labischin Can[oni]ci Cruschiucien[si] cu[m] no[bi]li dobrochna de Coszelec*; tamże, k. 12v: *a[lberto] de labischin cu[m] dobrochna de Coszelec*; tamże, k. 15av: *alb[er]ti Can[oni]ci Cruschvicien[si] cum g[e]n[er]osa dobrochna de Coszelec*; tamże, k. 20: *a[lberti] de labischin Can[oni]ci Cruschvicien[si]*; tamże, k. 50: *alberti de labischin Can[oni]ci Cruschvicien[si] cum g[e]n[er]osa dobrochna de Coszelec*.

¹ Por. A.IV.1., s. 129-130.

² Tamże, s. 128-129.

³ AGAD, Metryka Koronna, ks. 97, k. 66-66v: *alberto de labischin Palatino Brzesten[si] Nicolao Judici de Kosczol Joanni Ostrowski*.

⁴ Por. A.IV.2., s. 131.

⁵ *Joannis de Czarnkow Chronicon*, s. 728: *Mensis itaque Julii die X, Domarathus castellanus Posnaniensis de Ungaria rediens venit Zneyam ad Bodzantham archiepiscopum saepedictum cum socero suo Alberto palatino Cuyaviensi*; tekst tłumaczony: *Kronika Janka z Czarnkowa*, s. 132-133: „Dnia 10 miesiąca lipca, kasztelan poznański Domarat, powróciwszy z Węgier, przybył do arcybiskupa gnieźnieńskiego Bodzanty do Żnina, razem z teściem swoim Wojciechem, wojewodą kujawskim”; Musiała zatem być siostrą Macieja.

⁶ Por. A.IV.1., s. 124-126.

oraz braci: Grzymka z Cieślina⁷ i Jana z Ostrowa⁸. Miał żonę Rochnę⁹ oraz córkę Dobrochnę¹⁰. Pełnił urząd sędziego brzeskiego¹¹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 10 marca 1386 r., gdy książę Władysław Opolczyk lokował w jego obecności Jaksice¹². Ósmego kwietnia tego roku w podobnym charakterze wystąpił przy potwierdzeniu stanu posiadania Jaranda¹³, a w 1388 r. sprzedał kanonikom trzemeszeńskim sołectwo we wsi Stodoły za 160 grzywien¹⁴. Dnia 13 maja 1393 r. rozstrzygnął spór Janną z Sieczkowic i Wojciechem z Trłąga¹⁵, a 1 kwietnia 1394 r. wystawił dokument, w którym rozstrzygnął spór graniczny między wsiami Lubotyń i Brzezcie¹⁶. Dnia 28 lutego 1398 r. przewodniczył w latach gnieźnieńskich¹⁷ i rozsądził spory Wojciecha z Trłąga: ze Stefanem stolnikiem kaliskim¹⁸ i z panią z Gołańczy¹⁹. Szóstego maja świadcował przy procesie o Dębienko²⁰, a w listopadzie tego roku uczestniczył w sądzie brzeskim²¹. W 1399 r. też brał udział w latach brzeskich²². Zmarł 1 stycznia 1400 r.²³

B.58.II.3. Rochna, ż. Mikołaja z Kościelca

Nie jest znane pochodzenie Rochny. Była żoną Mikołaja z Kościelca¹ i Stanisława z Bielaw². Z pierwszym mężem miała córkę Dobrochnę z Kościelca³.

⁷ Tamże, s. 127-128.

⁸ Tamże, s. 126-127.

⁹ Była ona później żoną Stanisława z Bielaw, cześnika łączyckiego (AGAD, Łęczycza Z. 5, k. 226: *Stanislaus pinc[er]na [...] cont[ra] dobroszka[m] [...] p[ost] morte[m] pachne uxor[i]*), którego córka Mikołaja, Dobroszka z Kościelca oskarżała o wyprowadzenie 100 grzywien wiana jej zmarłej matki (tamże, k. 221v: *dobroszka consors d[omi]ni Janussy de kuthno palatini Gnewkowien[si] contra Stanislaw[m] pinc[er]na [...] pinc[er]na exportat centu[m] marc[orum] dotalicy wyana*). Musiała zatem być żoną Mikołaja.

¹⁰ Por. A.IV.1., s. 130.

¹¹ *UrządniczyKuj*, s. 67, nr A117.

¹² Por. przyp. 3.

¹³ KDW, T. III, nr 1844: *Nicolaus de Kosczol iudex Brestensis*.

¹⁴ Tamże, T. VII, nr 606: *vendicionem et resignacionem scultecie ibidem in Stodoli per Nicolaum de Kosczol iudicem Brestensem pro viginti centum marcis grossorum anno Domini millesimo tricentesimo octuagesimo octavo*.

¹⁵ Tamże, T. XI, nr 1775: *Nicolaus Brestensis (iudices)*.

¹⁶ KDP, T. II/1, nr 330: *Nicolaus iudex brescensis*.

¹⁷ Lekszycki, Bd. II, nr 1092: *Nicolaus iudex Brestensis*.

¹⁸ Tamże nr 1093: *Nicolao iudice Brestensis*.

¹⁹ Tamże, nr 1094: *Nicolao iudice [Brestensi]*.

²⁰ Tamże, nr 1233: *Grzymko heres de Przescorzistwa [...] Mathia Gnewcouiensi, [...] palatinis, [...] Nicolao Brestensi iudicibus*.

²¹ AGAD, Brześć Z. 1, k. 2: *Judicem [...] Bresten[si]*.

²² Tamże, k. 6v: *Nicolao iudice [...] Bresten[si]^{[b[us]]}*; tamże, k. 9: *Nicolaus iudex*; k. 9v: *Nicolao iudice Bresten[si]*; tamże, Z. 2, k. 7v: *Michael (sic!) de kosczol d[omi]ni Bresten[si]*; tamże, k. 10: *Nicolau[m] iudice[m] g[e]n[er]alem Brest[ensem]*.

²³ Por. A.IV.1., s. 131, przyp. 113.

¹ Por. B.58.II.2., przyp. 9.

² Tamże.

³ Tamże.

Wspomniana jedynie pośmiertnie, gdy jej córka Dobrochna toczyła spór z jej drugim mężem o 100 grzywien wiana wyprowadzonych przezeń⁴.

B.59.II.1. Grzymisław Kościelec

Nie jest znane pochodzenie Grzymysława¹. Miał brata Wilka *de Lapidea Ecclesia*². Miał synów: Wojciecha z Pakości³, Bogumiła z Pakości⁴, Floriana biskupa płockiego⁵ oraz Świętopelka⁶. W historiografii przypisano mu przynajmniej dwóch synów⁷. Posiadał Cielęta⁸ i Świerczyny⁹. Nie piastował żadnego urzędu.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się przy Władysławie Łokietku 6 stycznia 1314 r., podczas nadania immunitetu sądowego i ekonomicznego czterem wsiom, które obdarowane norbertanki strzeleńskie miały prawo lokować¹⁰. W dniach 8-13 kwietnia 1325 r. został wymieniony w dokumencie, na którym Florian biskup płocki oświadczył, że na mocy ugody zawartej z Zakonem Niemieckim przez swego poprzednika, w sprawie dziesięcin z ziemi michałowskiej otrzymał od wielkiego mistrza Wenera von Orseln wieś Jastrzębie z dochodem 56 grzywien oraz 4 grzywny czynszu ze wsi Szczuka i 8 grzywien czynszu ze wsi Cielęta i Świerczyny¹¹. Zdaniem J. Bieniaka był również posłańcem Krzyżaków do swojego brata Wojciecha, w sprawie kapitulacji Brześcia¹².

⁴ Tamże.

¹ Por. A.IV.1., s. 115, 121-122.

² Syn Wilka, Stefan *de Lapidea Ecclesia* został nazwany bratem stryjecznym Floriana z Płocka (KDP, T. II/2, nr 472: [...] *quodque eorundem omnium et specialiter Floriani prepositi Plocensis ac Stephani canonici Wladislaviensis et Crusviciensis eius patruelis erimus perfecti amici*). Ten z kolei był synem Grzymysława (por. przyp. niżej), co prowadzi do twierdzenia, że Wilk był bratem Grzymysława.

³ Por. przyp. 1

⁴ Bogumił był bratem Wojciecha z Pakości (LitesZak, T. I, s. 348: *Dixit eciam, quod quidam frater suus, ipsius testis qui loquitur, dictus Bogumilus, fuit factus capitaneus in dicta terra*), a zatem musiał być synem Grzymysława.

⁵ Florian był bratem Bogumiła (LitesChl, s. 27: *Interrogatus, qualiter sibi de hoc constet, respondit, quod „homines eorum, ymo et frater meus germanus Bogumilus, miles tenuit Suecze aliquot tempore nomine dominorum Primislii et Kasimiri ducum Cuyauie, qui nomine prefati regis, tunc ducis, dictum castrum possidebant”*), a ten bratem Wojciecha z Pakości (por. przyp. 4), czyli Florian był także synem Grzymysława.

⁶ Świętopelk był bratem Wojciecha z Pakości (KDW, T. VI, nr 139: *Albertus, videlicet palatinus Brestensis, cum filio suo Voiciecho et Suenthopelkone fratre suo necnon Bartosio filiaastro suo*), a zatem musiał też być synem Grzymysława (por. przyp. 4).

⁷ Por. A.IV.1., s. 121.

⁸ NKDM, cz. II, nr 173: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] in duabus vero villis militis Grymisłai videlicet Celente et Swyrcina*.

⁹ Tamże.

¹⁰ *Kilkanaście*, nr 5: *Grimisłao dicto Coscelec*.

¹¹ Por. przyp. 8.

¹² J. Bieniak, *Wielkopolska*, s. 58, przyp. 114.

B.59.II.2. Świętopelk Grzymisławowic

Syn Grzymisława Kościelca¹. Miał się pisać się ze Szczebiotowa koło Radziejowa lub z Sobiczew². Miał braci: Wojciecha z Pakości³, Bogumiła z Pakości⁴ i Floriana biskupa płockiego⁵. W historiografii uważa się, że posiadał syna Hektora z Pakości⁶. Posiadał Łącko⁷, a nadto sądzi się, że posiadał *Soberzewo*⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy wystąpił w źródłach jako jeden z synów Grzymisława trzeciego marca 1342 r., gdy sędziowie polubowni Henryk Dusmer komtur brodnicki oraz wicekomtur Jan zaświadczyli, że synowie Engelberta z Grążaw zrzekli się na rzecz biskupa płockiego Klemensa pretensji do łąk i budowy młyna, w zamian biskup darował im 8,5 grzywien zaległego czynszu⁹. Następny raz wystąpił 21 września 1345 r., gdy sprzedał wraz z Wojciechem z Kościelca wieś Łącko Hektorowi¹⁰.

¹ Por. A.IV.1., s. 115, 121-122.

² Por. A.IV.1, s. 121, przyp. 54; A.IV.3., s. 133-135.

³ Por. A.IV.1., s. 115, 121-122.

⁴ Por. B.59.II.1., przyp. 4.

⁵ Tamże, przyp. 5.

⁶ Por. A.IV.1, s. 121, przyp. 54; A.IV.3., s. 133-135.

⁷ KDW, T. VI, nr 139: *Albertus, videlicet palatinus Brestensis, cum filio suo Voiciecho et Suenthopelkone fratre suo necnon Bartosio filiastro suo [...] haereditatem suam, dictam vulgariter Lanczsko.*

⁸ Por. A.IV.1, s. 121, przyp. 54; A.IV.3., s. 133-135.

⁹ Por. B.59.II., przyp. 7.

¹⁰ Por. przyp. 7.

B.III. Historiograficzni La- skowie

B.III.1. Bogumił

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła¹. Miał być kasztelanem gnieźnieńskim².

Około 1144 r. wystąpił w testacji dokumentu nadania książąt Bolesławowiców dla klasztoru w Trzemesznie³, a w 1153 r. przy fundacji klasztoru w Jędrzejowie⁴.

B.III.2. Bogumił (1)¹

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła². Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku³ został wpisany do księgi brackiej opactwa Panny Marii w Lubiniu⁴.

B.III.3. Bogumił (2)¹

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła². Posiadał żonę³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku⁴ został wpisany do księgi brackiej opactwa Panny Marii w Lubiniu⁵.

¹ J. Bieniak, *Polska elita polityczna (część III B)*, s. 37: Z dwóch pozostałych uczestników zjazdu z 1144 r. Bogumiła był Leszczycem [...]. Bogumił natomiast pojawił się raz jeszcze, mianowicie w testacji uposażenia klasztoru brzeźnickiego (jędrzejowskiego) przez arcybiskupa Jana w 1153 r. Prywatny charakter tej fundacji pozwala wyjaśnić obecność Bogumiła jakimiś związkami z osobą fundatora – jak pamiętamy, krewnego Jaksy i przede wszystkim Piotra Włostowica. Prowadziłoby to do związania Bogumiła ze stronnictwem legitymistów – zbliżenie jego do arcybiskupa mogło jednak wynikać z pełnienia przez tegoż funkcji ordynariusza w diecezji, w której mieszkał Bogumił. Ten ostatni wystąpił w dokumencie brzeźnickim jako komes, odróżniony tym oznacznikiem od pozostałych uczestników uroczystości, z wyjątkiem księcia (*dominus*) Jaksy i wojskiego (*tribunus*) Mikołaja. Między 1144 a 1153 r. otrzymał on więc w zarząd jakąś kasztelaniją, zapewne w Gnieźnieńskim. [...] Jako Leszczyce, Bogumił spokrewniony był z biskupem krakowskim od 1143 Maciejem (Mateuszem). Przez niego właśnie mógł znaleźć się on w gronie przyjaciół Jana z Brzeźnicy; powyższe hipotezy opierają się jedynie na kryterium imionowym i nie mogą zostać zaakceptowane.

² Tamże; Sama tytułatura *comes* nie jest tożsama tylko z kasztelanem. Przykładów tłumaczenia *comesa* można mnożyć, a za każdym razem otrzymamy inny wynik.

³ *Zbiór ogólny przywilejów*, nr 69: *Bogumilus*; o tym dokumencie zob. J. Wenta, *Na marginesie dokumentu legata Humbalda z 2 marca 1146 roku dla Trzemeszna*, RH 53 (1987), s. 101-114.

⁴ KDM, T. II, nr 372: *comes Bogemelus*.

¹ J. Bieniak, *Autor Rocznika*, s. 433: „Leszczyce w XII w. znajdowali się w zasięgu oddziaływania klasztoru lubińskiego. W *Księdze brackiej lubińskiej* możemy doliczyć się do połowy tego stulecia kilkunastu osób noszących typowe imiona tego rodu (Bogumił, Bogusza, Mateusz-Maciej, Przechrzew, Hektor, dalszych zaś kilku do końca wieku”; w przyp. 51 autor wyjaśnia, że chodzi mu o strony 5-11 w edycji *Księgi brackiej*, a zatem osoby o tych samych imionach, znajdujący się na następnych stronach edycji nie będą brani w tej pracy pod uwagę. Numeracja przeto odpowiednich Hektorów, Bogumilów itd. zostanie zastosowana jedynie przy wyżej wspomnianych osobach z *Księgi brackiej opactwa lubińskiego*, oczywiście w celu ich rozróżnienia.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Być może umarł 3 lub 18 września (datyienne z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 95: *Bogumili*; tamże, s. 98: *Bogumil*). Nie można go jednak z całą pewnością identyfikować z którymś z nich.

³ Tak jest datowana odpowiednia partia *Księgi brackiej* przez wydawcę (*Liber fraternitatis*, s. VI-XI).

⁴ *Liber fraternitatis*, s. 5, k. 2, w. 7: *Bogumil*.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Być może umarł 16 lub 27 września (datyienne z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 97: *Bogumili cum uxore*, tamże, s. 99: *Bogumili cum uxore*). Nie można go jednak z całą pewnością identyfikować z którymś z nich.

³ *Liber fraternitatis*, s. 6, k. 2, w. 18: *Bogumil cum uxore*.

⁴ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁵ Por. przyp. 3.

B.III.4. Bogumił (3)¹

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła². Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku³ został wpisany do księgi brackiej opactwa Panny Marii w Lubiniu⁴.

B.III.5. Bogumił (4)¹

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła². Posiadał żonę³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku⁴ został wpisany do księgi brackiej opactwa Panny Marii w Lubiniu⁵.

B.III.6. Bogumił (5)¹

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła². Posiadał żonę³ i przynajmniej dwóch synów⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku⁵ został wpisany do księgi brackiej opactwa Panny Marii w Lubiniu⁶.

B.III.7. Bogumił (6)¹

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła². Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku³ został wpisany do księgi brackiej opactwa Panny Marii w Lubiniu⁴.

B.III.8. Bogumił (7)¹

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła². Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Por. B.III.2., przyp. 2.

³ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁴ *Liber fraternitatis*, s. 6, k. 2, w. 20: *Bogumil*.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Por. B.III.2., przyp. 2.

³ *Liber fraternitatis*, s. 6, k. 3, w. 8: *Bogumil cum uxore*.

⁴ Por. B.III.2., przyp. 1.

⁵ Por. przyp. 3.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Prawdopodobnie zmarł 29 września (data dzienna z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 99: *Bogumili cum uxore et filiis*).

³ *Liber fraternitatis*, s. 6, k. 3, w. 10: *Bogumil cum uxore et filiis*.

⁴ Tamże.

⁵ Por. B.III.2., przyp. 1.

⁶ Por. przyp. 3.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Być może zmarł 14 października (data dzienna z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 102: *Bogumili et Reterae*).

³ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁴ *Liber fraternitatis*, s. 8, k. 4, w. 10: *Bogumil. Retera*.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Por. B.III.2., przyp. 2.

W XII wieku³ został wpisany do księgi brackiej opactwa Panny Marii w Lubiniu⁴.

B.III.9. Bogumił (8)¹

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła². Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku³ został wpisany do księgi brackiej opactwa Panny Marii w Lubiniu⁴.

B.III.10. Bogumił (9)¹

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła². Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku³ został wpisany do księgi brackiej opactwa Panny Marii w Lubiniu⁴.

B.III.11. Bogumił (10)¹

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła². Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku³ został wpisany do księgi brackiej Panny Marii w Lubiniu⁴.

B.III.12. Bogumił Przedzrzewowic¹

Syn Przedzrzewa². Pełnił urząd kasztelana bnińskiego³, gnieźnieńskiego⁴ i wojewody księcia Przemysła I⁵.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1231 r., gdy świadcował przy fundacji klasztoru w Obrze⁶. W następnym roku wystąpił w podobnym charakterze, gdy książę Władysław

³ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁴ *Liber fraternitatis*, s. 11, k. 6, w. 23: *Jactor. Bogumil*.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Por. B.III.2., przyp. 2.

³ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁴ *Liber fraternitatis*, s. 11, k. 7, w. 3: *Bogumil*.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Por. B.III.2., przyp. 2.

³ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁴ *Liber fraternitatis*, s. 11, k. 7, w. 10: *Bogumil [...] Bogumil*.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Por. B.III.2., przyp. 2.

³ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁴ Por. B.III.9., przyp. 4.

¹ J. Nowacki, *Przemysł I*, s. 85: „z rodu Leszczyców występuje Bogumił”; tamże, s. 138: „Przemysł musiał także poznać Bogumiła z rodu Leszczyców, który pełnił urząd kasztelana gnieźnieńskiego u jego ojca”; tamże, s. 201: „Bogumił z rodu Leszczyców aż do swojej śmierci w 1252 r. pełnił funkcję wojewody poznańskiego”; Przyporządkowanie Bogumiła do Lasków odbyło się prawdopodobnie za pomocą niezwykle zawodnego kryterium imiennego, co nie może zostać zaakceptowane.

² KDW, T. I, nr 130: *Bogumilus Bezdrvovicz*.

³ *UrzednicyWp*, s. 33, nr 101.

⁴ Tamże, s. 36, nr 128.

⁵ Tamże, s. 28, nr 60.

⁶ Por przyp. 2.

Odonic ofiarował templariuszom pewne dobra⁷, a w 1235 r., gdy ten sam książę zatwierdził zamianę dochodów między kanclerzem Januszem i arcybiskupem Pełką⁸. W 1236 r. świadkował przy darowiźnie Dębnicy klasztorowi w Henrykowie⁹, zaś w 1240 r. przy zamianie dzieścin w Gieczu¹⁰. W 1242 r. uczestniczył przy potwierdzeniu uposażenia klasztoru w Lubiniu¹¹; przy przywileju dla kupców z Lubinia¹² i przy odnowieniu kolejnego przywileju dla mnichów lubińskich¹³, zaś rok później przy umowie kupieckiej z Zakonem krzyżackim¹⁴ oraz przy fundacji klasztoru bożogrobców w Gnieźnie¹⁵. W 1244 r. był obecny przy darowiźnie Roguska Kościołowi poznańskiemu¹⁶, a w 1245 r., gdy książę Bolesław Pobożny wziął w obronę klasztor w Paradyżu¹⁷.

W 1246 r. książę Przemysł I potwierdził w obecności Bogumiła darowiźnie Lubrza dla Cystersów paradyskich¹⁸; Cichowa dla klasztoru w Lubiniu¹⁹; zatwierdził sprzedaż Grodnicy²⁰ i nadanie wsi dla mnichów z Lubinia²¹. W 1248 r. Bogumił wystąpił w takim samym charakterze, gdy książę wielkopolski potwierdził przywilej Władysława Odonica dla klasztoru w Trzebnicy²², a w 1249 r. uczestniczył w wiecu w Zdunach²³. Rok później brał udział w zatwierdzeniu kolejnych darowizn: dla Cystersów z Paradyża²⁴; dla Cysterek z Owińsk²⁵, dla klasztoru w Obrze²⁶ oraz dla arcybiskupstwa gnieźnieńskiego²⁷. Z kolei w 1251 r. świadkował przy ofiarowaniu Smardzewa przez Zbrosława dla mnichów z Obry²⁸; przy confirmacji przywileju dla kanoników z Trzemeszna²⁹ oraz przy wymianie dóbr między Sędziwojem a klasztorem w

⁷ KDW, T. I, nr 141: *Bogumil castellanus de Bnim*; tamże, nr 142: *Bogumil castellani de Benin*.

⁸ Tamże, nr 176: *Bogumilo castellano Gneznensi*.

⁹ Tamże, nr 197: *Bogumilo castellano Gneznensi*.

¹⁰ Tamże, nr 224: *Bogumilo palatino*.

¹¹ Tamże, nr 232: *Bogumilo palatino Poznaniensi*.

¹² Tamże, nr 235: *Bogumilo palatino Poznaniensi*.

¹³ Tamże, nr 236: *Bogumilus palatinus*.

¹⁴ Tamże, nr 237: *Bogumil*.

¹⁵ Tamże, nr 238: *Bogumilo [...] palatinis Polonie*.

¹⁶ Tamże, nr 242: *palatinis Polonie Dirsicrayo et Bogumilo*.

¹⁷ Tamże, nr 248: *Bogumilus palatinus [...] de Posznan*.

¹⁸ Tamże, nr 252: *Bogumilus palatinus [...] Poznaniensis*.

¹⁹ Tamże, nr 253: *comite Bogumilo palatino Poznaniensi*.

²⁰ Tamże, nr 254: *[...] Bogumili palatinorum Polonie*.

²¹ Tamże, nr 256: *comes Bogumilus palatinus Poznaniensis*.

²² Tamże, nr 269: *Bogumilo palatino Posnaniensi*.

²³ Tamże, nr 278: *Bogumilo palatino*.

²⁴ Tamże, nr 283: *Bogumilus palatinus*; tamże, nr 285: *Bogumilus palatinus [...] Poznaniensis*.

²⁵ Tamże, nr 284: *Bogumilo palatino Polonie*.

²⁶ Tamże, nr 287: *Bogumilo palatino*.

²⁷ Tamże, nr 288: *comite Bogumilo palatino Polonie*.

²⁸ Tamże, nr 291: *Bogumilus palatinus*.

²⁹ Tamże, nr 292: *Bogumilus palatinus [...] Poznaniensis*.

Paradyżu³⁰, zaś w 1252 r. uczestniczył w odnowieniu przywileju dla Cysterek z Trzebnicy³¹ oraz w zapewnieniu księcia Przemysła I, że będzie zapobiegać nadużyciom podłowczym na terenie klasztoru lubińskiego³². Zmarł w tym właśnie roku³³.

B.III.13. Bogumił I arcybiskup gnieźnieński

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła. Był arcybiskupem gnieźnieńskim¹.

Został wymieniony w 1092 r. jako zmarły².

B.III.14. Bogumił II z Dobrowa

Nie jest znane środowisko rodzinne Bogumiła. W historiografii figuruje jako przodek Sławęty z Janiszewa¹. Uważa się, że był arcybiskupem gnieźnieńskim².

W źródłach wystąpił kilka razy, ale mówiono o nim już jako o nieżyjącym³.

B.III.15. Bogusza

Nie jest znane pochodzenie Boguszy¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1153 r. był świadkiem fundacji klasztoru w Łeknie².

³⁰ Tamże, nr 295: *Bogumilo palatino*.

³¹ Tamże, nr 303: *Bogumillo palatino*.

³² *Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski*. Seria Nowa, z. 1: *Dokumenty opactwa benedyktynów w Lubiniu z XIII – XV wieku*, wyd. i opac. Z. Perzanowski, [Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydawnictwa Źródłowe Komisji Historycznej, T. XVII], Warszawa – Poznań 1975, nr 15: *Bogumilus palatinus noster*.

³³ *Rocznik kapituły poznańskiej*, [w:] *Annales Poloniae Maioris*, s. 30, zap. 51: *Eodem anno nobilis vir comes palatinus Polonie obdormivit in Christo*; tekst tłumaczony: *Roczniki Wielkopolskie*, oprac. J. Wiesiołowski, tł. A. Pawlaczyk, [w:] *Kronika miasta Poznania* 63 (1995), nr 2, s. 75: „W tymże roku szlachetny pan komes [Bogumił], palatyn (wielko)polski, zasnął w Chrystusie”.

¹ *Najdawniejsze roczniki*, s. 11: *Bogumylus archiepiscopus obiit*.

² Tamże; Na podstawie tej zapiski tworzono rozmaite hipotezy o jego udziale w koronacji Bolesława Śmiałego czy o jego związkach ze św. Stanisławem (G. Labuda, *Arcybiskup Henryk*, s. 385-390). W historiografii uważa się nadto, iż pochodził z Lasków: „Udowodnienie przynależności do rodu Leszczyków arcybiskupa Bogumiła II rzuca odpowiednie światło również na osobę arcybiskupa Bogumiła I – związanie zaś tej ostatniej postaci z tymże rodem łączy ją równocześnie z poległym Hektorem o wiele ściślej niż mógł to uczynić Semkowicz, a także David, który szukając autora rocznika już poza Jakubem ze Żnina musiał jeszcze wybierać między rodem Bogumiła a rodem Hektora” (J. Bieniak, *Autor Rocznika*, s. 435); zatem to przynależność Bogumiła II do omawianego rodu miała być przyczyną uznania arcybiskupa Bogumiła I za jego współrodowca. Wynika to, jak mniemam, z przeświadczenia, że imię Bogumił było charakterystyczne Lasków, czego nie można zaakceptować.

¹ Por. A.III., *passim*.

² Por. tamże, przyp. 45-46.

³ Por. tamże, *passim*.

¹ J. Bieniak, *Autor Rocznika*, s. 433: „Leszczyce w XII w. znajdowali się w zasięgu oddziaływania klasztoru lubińskiego. W *Księdze brackiej lubińskiej* możemy doliczyć się do połowy tego stulecia kilkunastu osób noszących typowe imiona tego rodu (Bogumił, Bogusza, Mateusz-Maciej, Przechrzew, Hektor, dalszych zaś kilku do końca wieku”; z kolei w przyp. 75, na stronie 436 taka konstatacja: „Występuje [Gerward – P. K.] obok Boguszy, należał więc do Leszczyków”. Opierając się na kryteriach imionowym i wspólnym występowaniu w źródłach nie można poprawnie zidentyfikować poszczególnych osób.

² KDW, T. I, nr 18: *Gerwardo, Bogussa*.

B.III.16. Bogusza (1)¹

Nie jest znane pochodzenie Boguszy². Miał żonę³. Nie pełnił żadnych urzędów.
W XII wieku⁴ został wpisany do opactwa Panny Marii w Lubiniu⁵.

B.III.17. Bogusza (2)¹

Nie jest znane pochodzenie Boguszy². Nie pełnił żadnych urzędów.
W XII wieku³ został wpisany do opactwa Panny Marii w Lubiniu⁴.

B.III.18. Bogusza (3)¹

Nie jest znane pochodzenie Boguszy². Miał syna Mateusza³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku⁴ został wpisany do opactwa Panny Marii w Lubiniu⁵.

B.III.19. Bogusza (4)¹

Nie jest znane pochodzenie Boguszy. Nie pełnił żadnych urzędów.

Umarł 16 października².

B.III.20. Bogusza (5)¹

Nie jest znane pochodzenie Boguszy. Miał syna² i córkę³. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Być może umarł 23 września (data dzienna z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 98: *Bogussae cum uxore*).

³ *Liber fraternitatis*, s. 6, k. 3, w. 4: *Bogussa cum uxore*.

⁴ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁵ Por. przyp. 3.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Być może umarł 27 marca (data dzienna z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 47: *Comemoracio Boguse*).

³ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁴ *Liber fraternitatis*, s. 8, k. 4, w. 12: *Bogussa*.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Być może umarł 23 października (data dzienna z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 103: *Bogussae cum filio Matheuso*). Por. także uwagi Z. Perzanowskiego odnośnie Mateusza (s. 66, przyp. 53).

³ *Liber fraternitatis*, s. 8, k. 4, w. 19: *Bogussa cum filio Matheuso*.

⁴ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁵ Por. przyp. 3.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² *Liber fraternitatis*, s. 102: *Bogussae et Daudis*.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² *Liber fraternitatis*, s. 104: *Bogussae cum filia et filio*.

³ Tamże.

Umarł 1 listopada⁴.

B.III.21. Bogusza Hektorowic z Koszut¹

Syn Hektora z Koszut². Miał brata Macieja³. Posiadał Koszuty⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

W dniu 8 kwietnia 1302 r., wraz z bratem zrzekł się Koszut, na rzecz klasztoru w Łądzie⁵.

B.III.22. Bogusza z Koszut¹

Syn Gerwarda². Pisał się z Koszut³. Miał synów Gerwarda z Koszut⁴ i Grzymisława⁵. Posiadał Koszuty⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach po raz pierwszy wystąpił 7 lipca 1246 r., gdy świadkował na przy lokacji wsi biskupich na prawie magdeburskim⁷. Dnia 15 maja Bogusza miał scedować na braci Zakonnych swoją wieś Koszuty⁸.

⁴ Tamże.

¹ B. Paprocki, *Gniazdo Cnoty*, s. 72: „Kosuckich Dom starodawny y zacny w Łęczyckim”. Stąd, jak mniemam, automatyczne zaliczenie wszystkich dziedziców Koszut do Lasków. Dodatkowych argumentów badaczom dostarczyła pieczęć Gerwarda z Koszut z 1296 r. (por. A.II.2, s. 44-45), która miała być przedheraldycznym znakiem kreskowym. Nie wiadomo jednak czy Laskowie Koszuccy z dzieła Paprockiego wywodzili się ze średniowiecza, a warto zauważyć, że Koszuty po 1302 r. zostały przekazane w ręce Cystersów z Łądu. Przez cały XIV w. w źródłach nie widać żadnego właściciela Koszut. Dlatego też wszyscy dziedzice tej miejscowości zostali przyporządkowani w historiograficznej części biogramów.

² KDW, T. II, nr 850: *accessit Boguscha filius Hectoris abrenuncians controversie coram nobis, quam habuit una cum fratre suo Matthia erga dominum abbatem et fratres de Landa super hereditate que Coszutha vulgariter nuncupatur*.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże; potwierdzenie tego: KDW, T. II, nr 1053: *Boguscha, filius quondam Hectoris*.

¹ Por. B.III.21., przyp. 1.

² KDW, T. I, nr 251: *Bogusa filio Gervardi*.

³ Tamże, nr 313: *comes Bogusza heres de Cossutha [...] hereditatem suam Cossuth prefatam cum omnibus sortibus attinentibus prout in presenciarum possidet, nichil penitus excipiendo, ita tamen: si duo filii sui, Gerwardus et Grimislaus*.

⁴ Tamże

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Por. przyp. 3; W historiografii dyplom ten jest uznawany za falsyfikat (D. Karczewski, *Trzynastowieczny tłok*, s. 198; por. M. Bielińska, *Kancelarie i dokumenty wielkopolskie XIII wieku*, Wrocław 1967, s. 269; natomiast F. Sikora, *Dokumenty i kancelaria Przemysła I i Bolesława Pobożnego (1239-1279)*, Wrocław 1969, s. 30-32 uznał ten dokument za autentyczny, choć emednował datę na 1263 r.). W 1298 r. Koszuty były w rękach jego syna Gerwarda (KDW, T. II, nr 776: *comes Boguse filius nomine Gervardus in nostra nostrorumque baronum presenciam constitutus, hereditatem suam, Cosuti vulgariter dictam*).

B.III.23. Gerward

Nie jest znane pochodzenie Gerwarda⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1153 r. uczestniczył w fundacji klasztoru w Łeknie¹⁰.

B.III.24. Gerward z Koszut¹

Syn Boguszy z Koszut². Jego bratem był Grzymisław Boguszy³. Posiadał Koszuty⁴, Kotunie⁵ i Kluczni⁶. W historiografii przypisuje mu się nadto wieś Giewartowo⁷. Nie pełnił urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił, gdy 15 maja 1253 r. jego ojciec miał scedować na braci Zakonnych swoją wieś Koszuty⁸. Dnia 24 sierpnia 1288 r. zrezygnował z dziesięciny z Kluczni⁹ na rzecz opactwa z Łądu⁹, a 11 grudnia 1293 r. w otrzymał prawo lokowania wsi Koszuty na prawie niemieckim¹⁰. Następnie 19 maja 1296 r. nadał sołtysowi Krystianowi młyn w Koszutach¹¹, a 28 listopada tego roku świadkował przy lokacji Słupcy na prawie średzkim¹². Dnia 4 marca 1298 r. Gerward nadał Cystersom w Łądzie swoją wieś Koszuty, co zatwierdził książę Władysław Łokietek¹³. Dnia 8 maja 1301 r. Koszuty zostały obłożone interdyktem przez

⁹ J. Bieniak, *Autor Rocznika*, s. 436: „Imiona Hektor i Gerward stanowią mniejszość w nomenklaturze Leszczyców, nie wyróżniają się również chronologią. Pierwszy źródłowy Bogumił (arcybiskup) wyprzedził pierwszego źródłowego Hektora o jedno pokolenie; po upływie kolejnego zjawia się najwcześniejszy Gerward, świadek dokumentu fundacyjnego dla Łekna (1153). Ostatnie to imię występowało tylko w niektórych liniach rodu, a w Księdze brackiej lubińskiej w ogóle go nie widać”. W przyp. 75, taka oto konstatacja: „Występuje obok Boguszy, należał więc do Leszczyców”. Występowanie w jednym źródle nie świadczy o powiązaniach rodzinnych.

¹⁰ KDW, T. I, nr 18: *Gerwardo, Bogussa*.

¹ Por. B.III.21., przyp. 1.

² KDW, T. II, nr 776: *comes Boguse filius nomine Gervardus*.

³ Tamże, T. I, nr 313: [...] *comes Boguzsa heres de Cossutha [...] hereditatem suam Cossuth prefatam cum omnibus sortibus attinentibus prout in presenciarum possidet, nichil penitus excipiendo, ita tamen: si duo filii sui, Gerwardus et Grimislaus*.

⁴ Tamże, T. II, nr 747: *comes Gerwardus dominus et heres in Cosuth*.

⁵ Tamże, nr 630: *Insuper decimas de Golkovicz, et de villa comitis Gerbaridi que Chotchuna dicitur et de villula ipsius que Cluschenyza nominator*.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, nr 757: *Addicientes insuper eisdem nostris civibus terram cum palude ex illa parte rivuli, a sinistris eundo de Słupca per viam que ducit in villam Gervardi militis, pro pascuis animalium civitatis*; od lewej strony Słupca miała sąsiadować z wsią rycerza Gerwarda, niewymienioną w dokumencie. Ignacy Zakrzewski tłumaczył wyrażenie *villam Gervardi* jako nazwę własną „Giwartowo”, lecz tłumaczenie takie jest dowolnością. Moim zdaniem należy ją poprawić na „wieś Gerwarda”. *Villa Gervardi* może przeto oznaczać po prostu Koszuty.

⁸ Por. B.III.21., przyp. 8.

⁹ Por. przyp. 4.

¹⁰ DKM, s. 254, nr 12; KDW, T. VI, nr 45: *Geruardi militis nostri, damus, tradimus et conferimus sibi suisque successoribus ius Theutunicum in villa ipsius, Cosschut*.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² Por. przyp. 6.

¹³ Por. B.III.21., przyp. 1

Mikołaja Opawskiego w związku z nielegalnym nabyciem tej wsi przez klasztor w Łądzie¹⁴. Umarł po tym roku, dnia 17 lutego¹⁵.

B.III.25. Gregoria

Nie jest znane pochodzenie Gregorii¹. Miała męża Tomasza², z którym miała synów: Grzymisława³, Tomasza⁴, Mrocza⁵, Stefana⁶, Piotrka⁷ i córkę Świętosławę⁸. Posiadała Popowo⁹.

W XIII w. wpisana została wspólnie z rodziną do księgi brackiej lubińskiej¹⁰.

B.III.26. Grzymisław Boguszyc¹

Syn Boguszy z Koszut². Jego bratem był Gerward z Koszut³. Nie pełnił żadnych urzędów.

Został wymieniony w dokumencie dla Cystersów łądzkich z 15 maja 1253 r., w którym jego ojciec Bogusza miał scedować na braci Zakonnych swoją wieś Koszuty⁴.

¹⁴ KDW, T. II, nr 839: [...] *que Cosschuta wlgariter nuncupatur, a comite Gerwardo eidem domui collata pleno iure veluti a vero herede, et a Wlodisslao duce terre et baronibus confirmata, citacione, iudicio seu plane aliqua molestia, ad instanciam fratrum dicti comitis audeat aggravare.*

¹⁵ *Liber mortuorum monasterii Landensis*, s. 476: *Gerwardus miles conversus, heres in Koszuty*; D. Karczewski, wziął również pod uwagę, że mógł to być jego dziad – także Gerward – ale nie wiadomo nic o jego posiadłościach, więc należy skłonić się ku identyfikacji zapisanego w nekrologu Gerwarda z dziedzicem Koszut (D. Karczewski, *Trzynastowieczny tłok*, s. 198).

¹ J. Bieniak, *Autor Rocznika*, s. 436: „Świętopelk [dux odrensis – P. K.] miał synów; słusznie więc za jego potomka uchodzi powszechnie Grzymisław, w końcu XII w. władający «ab avis et atavis» południową częścią Pomorza Wschodniego, a więc dawnym terytorium Świętopelka. Genealogiczną łączność między nimi właśnie potwierdza fakt, że w następnych stuleciach imię Grzymisław należało do ulubionych w rodzie Leszczyców. Obydwa te miana weszły tam bowiem jako kognatyczne; jedyny Świętopelk w *Księdze brackiej lubińskiej* znalazł się tam w końcu XII, jedyni zaś Grzymisław i Grzymisława w głębi XIII w. Świętopelk, z pochodzenia Pomorzanie, miał krewnych lub powinowatych (*amici*) w możnowładczym otoczeniu Bolesława III – uznałem przeto, że imiona jego rodziny przejęli Leszczyce w wyniku małżeństwa jego siostry lub córki z jednym spośród nich”. Wszystkie powyższe twierdzenia, opierają się jedynie na kryterium imionowym, przeto nie mogą zostać zaakceptowane.

² *Liber fraternitatis*, s. 14, k. 8, w. 23-25: *Comemoracio comitis Thome, qui contulit villam nomine Popino cum suis filiis, fratribus de Lubin, uxor Gregoria, Thema, Mrocek, Grimislaus, Stephanus, Portek, Swethoslaua.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże; leżące koło Osieczna, różne od nadgoplańskiego Popowa.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹ Por. B.III.21., przyp. 1.

² KDW, T. I, nr 313: [...] *comes Bogusza heres de Cossutha [...] hereditatem suam Cossuth prefatam cum omnibus sortibus attinentibus prout in presenciarum possidet, nichil penitus excipiendo, ita tamen: si duo filii sui, Gerwardus et Grimislaus.*

³ Tamże.

⁴ Por. B.III.22., przyp. 8.

B.III.27. Grzymisław książę pomorski

Nie jest znane pochodzenie Grzymisława¹. Posiadał Starogard², Kamierewo³, Rówienino⁴, Szczodorowo⁵, Czarnocino⁶, Lubiszewo⁷, *Jatlun*⁸, Świecie⁹. Był księciem pomorskim¹⁰.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1186 r. jako świadek fundacji klasztoru oliwskiego¹¹. Następnie 11 listopada 1198 r. nadał joannitom gród w Starogardzie ze wszystkimi przynależnościami na lewym brzegu Wierzycy, między nią a drogą kupców wiodącą do Gdańska, wsie Rówienino, Kamirowo, Szczodorowo i Czarnocin,¹².

B.III.28. Grzymisław Tomaszowic¹

Syn Tomasza i Gregorii². Miał braci: Tomasza³, Mroczka⁴, Stefana⁵, Piotrka⁶ i siostrę Świętosławę⁷. Posiadał Popowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ Wszystkie hipotezy na temat zebrał: J. Tęgowski, *Grzymisław*, [w:] *Słownik Biograficzny Pomorza*, T. 2, s. 131-132; E. Rymar, *Rodowód książąt pomorskich*, T. 1, Szczecin 1995, s. 254-257; tenże, *Rodowód książąt pomorskich. Suplement*, Gdańsk 2003, s. 51-52. Istnieje także hipoteza, że pochodził od Lasków. Imię Grzymisław było zdaniem badaczy charakterystyczne dla nich, i z tego powodu niektórzy sądzili, że sam książę pochodził od Lasków albo był z nimi skoligacony. W niniejszej pracy jednak nie pretenduję do rozstrzygnięcia tego zagadnienia, lecz jedynie sygnalizuję, że owa hipoteza oparta jest wyłącznie na kryterium imionowym.

² PommUB, nr 9: *Grimizlaus qualiscunque unus de principibus Pomoranie [...] castrum meum, quod vocatur Starigrod, cum omnibus terris et silvis et aquis et tributo ei pertinentibus dedique totam terram inter viam mecratorum, que ducit in Gdantz, et inter Verissam fluvium usque ad finem Camerou.*

³ Tamże, nr 9: *Grimizlaus qualiscunque unus de principibus Pomoranie [...] Dedi quoque ipsam villam Camerou et secundam Reueninon.*

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, nr 9: *Grimizlaus qualiscunque unus de principibus Pomoranie [...] Hiis etiam superaddo duas villas desertas scilicet Scedruou et Cernotino.*

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, nr 9: *Grimizlaus qualiscunque unus de principibus Pomoranie [...] Pretrea quoque ad majorem mercedis cumulum do eidem hospitali ecclesiam in Lubissou in honore sancte trinitatis consecrateam cum omni prebenda, quam ibidem ordinaveram duobus capellanis ibidem domino servituris, cum decima scilicet duarum villarum Thescov videlicet et Veale, quam dedi eidem ecclesie dominus episcopus Stephanus, quando eam consecravit, cum omni decimacione arature mee in omni provincia Jatluensi.*

⁸ Tamże, nr 9: *Grimizlaus qualiscunque unus de principibus Pomoranie [...] cum omni decimacione arature mee in omni provincia Jatluensi.*

⁹ Tamże, nr 9: *Grimizlaus qualiscunque unus de principibus Pomoranie [...] Hec omnia nominata sunt et recitata in die beati Martini in consecratione ecclesie beate Marie in Zwece, in audencia multorum, qui aderant, et sub sententia anathematis a prenominate episcopo cum extinctione candelarum prefato hospitali confirmata.*

¹⁰ Por. przyp. 1.

¹¹ PommUB, nr 6: *dominus Grimizlaus.*

¹² Tamże, nr 9: *Grimizlaus qualiscunque unus de principibus Pomoranie.*

¹ Por. B.III.25. przyp. 1.

² *Liber fraternitatis*, s. 14, k. 8, w. 23-25: *Comemoracio comitis Thome, qui contulit villam nomine Popino cum suis filiis, fratribus de Lubin, uxor Gregoria, Thema, Mrocek, Grimislaus, Stephanus, Portek, Swethoslaua.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże; leżące koło Osieczna, różne od nadgoplańskiego.

W XIII w. wpisany został wspólnie z rodziną do księgi brackiej lubińskiej⁹.

B.III.29. Grzymisława¹

Nie jest znane pochodzenie Grzymisławy.

W XIII w. została wpisana do księgi brackiej w Lubiniu².

B.III.30. Hektor

Nie są znane powiązania rodzinne Hektora¹. Przypisuje mu się żonę Zofię² oraz syna Mateusza³. Nie piastował żadnych urzędów.

W źródłach został wymieniony jako zabity w 1121 r.⁴

B.III.31. Hektor (1)¹

Nie jest znane pochodzenie Hektora². Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku³ został wpisany do opactwa Panny Marii w Lubiniu⁴.

⁹ Por. przyp. 2.

¹ Por. B.III.25., przyp. 1.

² *Liber fraternitatis*, s. 14, k. 8, w. 25: *Grimislaua*.

¹ Por. A.III., s. 78-81.

² J. Bieniak, *Autor Rocznika dawnego*, s. 441: „Rodziców Mateusza – zgodnie z trafnym przypuszczeniem Davida – trzeba dostrzec w pozostałej parze wyróżnionej w roczniku [dawnym – P. K.] tj. w Hektorze i Zofii [...] «*Matheus cum matre*» – to w moim przekonaniu właśnie późniejszy biskup i Zofia. W porównaniu z licznymi wpisami «z żoną» lub «z żoną i dziećmi», wpisy «z matką» ograniczają się w księdze do kilku przykładów, świadczą przy tym o równoczesnym wdowieństwie matki i bezżenności syna. Dwa przykłady już, już z XIII w. podają *expressis verbis* duchowny stan wpisującego. Wstąpienie do konfraterni Mateusza z matką naśladowało więc zapewne wzór Boguszy z żoną – może brata, przebywającego w dobrach wielkopolskich. Jeszcze bliższe jest miejsce Hektora – od Mateusza z matką przedzielają go tylko dwa imiona: Michał i Krystyna. Wygląda na to, że wciągnięcie tych pięciu osób nastąpiło w tym samym czasie, jako jednej grupy rodzinnej. Krystyna byłaby w takim razie siostrą Mateusza, Michał jej mężem, Hektor natomiast (który odziedziczył imię właśnie po ojcu przyszłego biskupa) – innym bliskim krewnym, może synowcem”; wszystkie powyższe hipotezy opierają się głównie na kryterium imiennym, którego nie sposób zaakceptować. Wspomniane przez autora zapiski to: *Annales Cracovienses*, s. 16, w. 42: *Hector interfectus est*; tamże, w. 44: *Sophya obiit VI idus Octobrie*; oraz *Liber fraternitatis*, s. 6, k. 3, w. 5/6: *Matheus cum matre. Michael. Christina. Hector*. Na tej podstawie nastąpiła próba rekonstrukcji (być może prawidłowym mianem dla powyższych hipotez, byłaby konstrukcja) kręgu rodzinnego biskupa Mateusza. Sama tożsamość „Mateusza z matką” z biskupem krakowskim nie ma żadnych podstaw źródłowych. Wydaje się, że wybranie akurat tego Mateusza spośród czwórki występującej w *Księdze brackiej* spowodowane zostało jedynie intuicją toruńskiego historyka. Nie został on tam jakoś specjalnie wyróżniony. Nie ma też żadnej wzmianki o jego stanie duchownym. Tak naprawdę oprócz imienia oraz zapisu do bractwa lubińskiego nic o nim nie wiemy.

³ Tamże.

⁴ *Annales Cracovienses*, s. 16: *Hector interfectus est*.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Być może umarł 25 września lub 22 października (daty dzienne z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 98: *Hectoris*; tamże, s. 103: *Benedicti et Radulphi et Hectoris*). Nie można go jednak z całą pewnością zidentyfikować z którymś z nich.

³ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁴ *Liber fraternitatis*, s. 6, k. 3, w. 6: *Hector*.

B.III.32. Hektor (2)¹

Nie jest znane pochodzenie Hektora². Nie pełnił żadnych urzędów. W XII wieku³ został wpisany do opactwa Panny Marii w Lubiniu⁴.

B.III.33. Hektor (3)⁵

Nie jest znane pochodzenie Hektora⁶. Nie pełnił żadnych urzędów. W XII wieku⁷ został wpisany do opactwa Panny Marii w Lubiniu⁸.

B.III.34. Hektor z Gębarzewa

Nie jest znany krąg rodzinny Hektora¹. Pisał się z Gębarzewa². Posiadał Gębarzewo³. Pełnił urząd burgrabiego gnieźnieńskiego⁴.

Pierwszy raz wystąpił w źródłach 5 czerwca 1430 r., gdy podzielono wieś Pawłowo⁵. Dnia 23 września 1434 r., świadkował przy rozdzieleniu sporu między Cystersami lędzkimi i Maciejem Profetą⁶ i był obecny na rokach gnieźnieńskich⁷. Następnie 5 grudnia 1437 r., uczestniczył przy podziale wsi Goranin⁸, a 31 marca 1438 r. przy sprzedaży części Rdecza⁹. W 1443 r., poręczył 300 florenów za zwrot pożyczki zaciągniętej u Jana z Niewiesza, archidiakona gnieźnieńskiego przez Witochę z Gułtów¹⁰, a 13 lipca 1445 r., gdy chłopci z Gębarzewa zostali zobowiązani do płacenia dziesięciny¹¹.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Por. B.III.31., przyp. 2.

³ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁴ *Liber fraternitatis*, s. 11, k. 6, w. 23: *Jactor. Bogumil*.

⁵ Por. B.III.2., przyp. 1.

⁶ Por. B.III.31., przyp. 2.

⁷ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁸ *Liber fraternitatis*, s. 11, k. 7, w. 8: *Hector*.

¹ Za jego przynależnością do Lasków opowiedziała się J. Karczewska, jednak nie podając żadnych konkretniejszych argumentów, por. J. Karczewska, *Własność*, s. 39-40.

² KDW, T. IX, nr 1376: *Hector de Gembarzewo burgrabijs Gnesnensis*.

³ Tamże.

⁴ Tamże; zdaniem A. Gąsiorowskiego (A. Gąsiorowski, *Urzednicy wielkopolscy*, s. 101, nr 10) burgrabią wówczas był Piotr z Gębarzewa występujący w ten sam dzień (23 września 1434 r.). Jednak poznański historyk źle odczytał imię burgrabiego, które brzmi Hektor (AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 21: *Hector de Gambarzewo*).

⁵ AC, vol. I, nr 1617: *Hectorem de Gambarzewo*.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ AP Poznań, Gniezno Z. 5, k. 21: *Hector de Gambarzewo*.

⁸ KDW, T. X, nr 1440: *Hector de Gambarzewo*.

⁹ Tamże, T. V, nr 612: *Hector de Gambarzewo*.

¹⁰ AA Gniezno, *Liber Pontificalis 1440-1448*, sygn. ACap. 1, k. 42-42v: *Albertus de pakost Castellan[us] Sremen[sis], Johannes de Coszelech wladislaiuen[sis] hector de Gambarzewo [...] pro Generosa d[omi]na Vythocha [con]sorte p[re]no[ati] d[omi]ni alberti Castellani*.

¹¹ AC, vol. I, nr 1735: *Hector, heredis in utroque Gambarzewo*.

B.III.35. Hektor właściciel Koszut¹

Nie jest znane środowisko rodzinne Hektora. Posiadał dwóch synów: Boguszę² i Macieja³. Posiadał Koszuty⁴. Nie pełnił urzędów.

Synowie Hektora 8 kwietnia 1302 r. zrzekli się Koszut, na rzecz klasztoru w Łądzie⁵.

B.III.36. Jaktor

Nie jest znane pochodzenie Jaktora¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Na początku lat 80' XII w. uczestniczył w zatwierdzeniu przez posiadłości Żyry².

B.III.37. Jan¹

Nie jest znane pochodzenie Jana². Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach średniowiecznych pojawił się tylko raz, 18 listopada 1363 r., gdy arcybiskup gnieźnieński Jarosław konsekrował kościół w Brudzewie i potwierdził jego uposażenie³.

B.III.38. Jan z Mikorzyna¹

Syn Sławęty². Pisał się z Mikorzyna³. Posiadał Mikorzyn⁴ i Sławęcín⁵. W historiografii sądzi się również, że pełnił urząd podłowczego gnieźnieńskiego⁶.

W źródłach wystąpił 14 kwietnia 1359 r., gdy sprzedał sołectwo we wsi Sławęcín⁷.

¹ Por. B.III.21., przyp. 1.

² KDW, T. II, nr 850: *accessit Boguscha filius Hectoris abrenuncians controversie coram nobis, quam habuit una cum fratre suo Matthia erga dominum abbatem et fratres de Landa super hereditate que Coszutha vulgariter nuncupatur.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże; KDW, T. II, nr 1053: *Boguscha, filius quondam Hectoris.*

¹ J. Bieniak, *Polska elita polityczna (część III B)*, s. 38: „Z kolei niewątpliwy Leszczyc Jaktor uczestniczył w krakowskim «convocatio baronum» Kazimierza II z początku lat osiemdziesiątych XII w.”; Twierdzenie to opiera się na jedynie na kryterium imionowym i nie może stanowić argumentu za czyjąkolwiek przynależnością herbową.

² *Zbiór ogólny przywilejów*, nr 89: *Jactor.*

¹ W historiografii utożsamiony został z Janem Sławęcicem z Mikorzyna, a jednocześnie z synem Sławęty z Janiszewa (por. A.V.2., s. 164-166).

² Tamże.

³ KDW, T. VI, nr 206: *Cuius siquidem ecclesie in Brudzevo nobilis vir Johannes patronus eiusdem ecclesie.*

¹ KDW, T. VI, nr 185: *Johannes vero dictus Slauoczitz heres de Mikorzino*; w historiografii utożsamiono go z Janem, patronem kościoła w Brudzewie, por. A.V.2., s. 165-167.

² Nie wiadomo jednak, czy można utożsamiać ojca Jana ze Sławętą z Janiszewa. Nic, poza przydomkiem nie wskazuje na to. Zapewne w pierwszej połowie XIV w. żył nie tylko jeden Sławęta.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ *UrzędnicyWp*, s. 106, nr 57; Jan podłowczy gnieźnieński w źródłach wystąpił jedynie raz, nie wiadomo czy można go utożsamiać z Janem Sławęcicem.

⁷ Por. przyp. 1.

B.III.39. Krystyna

W historiografii figuruje jako córka Hektora i Zofii¹.

W XII wieku² wpisana została do Księgi brackiej opactwa Panny Marii w Lubiniu³.

B.III.40. Maciej

Nie jest znane pochodzenie Macieja¹. Był kanonikiem poznańskim², kustoszem³, kantorem⁴ i archidiaconem plockim⁵ oraz scholastykiem gnieźnieńskim⁶. Oprócz tego uważa się, że był także plebanem w Bawole⁷ i kustoszem łączyckim⁸.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1305 r., gdy był świadkiem przyznania dzieścin z 12 wsi kościołowi parafialnemu w Winnej Górze⁹. Przed 1308 r. razem z biskupem włocławskim wizytował diecezję pomorską¹⁰. W 1312 r. w podobnym charakterze wystąpił przy zamianie dóbr między Wojciechem Krzonowicem a biskupstwem poznańskim¹¹. W 1313 r. uczestniczył w apelacji scholarów paryskich do papieża przeciwko pociągnięciu tamtejszych studentów do płacenia długów uniwersytetu¹², a w 1320 r. był obecny przy odnowieniu przez

¹ Por. B.III.30., przyp. 2.

² Por. B.III.2., przyp. 3.

³ *Liber fraternitatis*, s. 6, k. 3, w. 5/6: *Matheus cum matre. Michael. Christina. Hector.*

⁴ W historiografii figuruje jako „Maciej Leszczyc” (J. Krzyżaniakowa, *Duchowni z wykształceniem uniwersyteckim w wielkopolskich kapitulach katedralnych na przełomie XIII i XIV wieku*, [w:] *Cognitioni Gestorum. Studia z dziejów średniowiecza dedykowane Profesorowi Jerzemu Strzelczykowi*, red. D.A. Sikorski, A.M. Wyrwa, Poznań – Warszawa 2006, s. 435, nr 24: „Maciej Leszczyc”; A. Radziwiński, *Prałaci i kanonicy*, s. 105-106, nr 41: „Maciej h. Leszczyc [...] Otrzymanie prałatury kustosza przez Macieja w okresie zasiadania na biskupstwie plockim Floriana, to kolejny argument, obok imienia i pochodzenia z Wielkopolski, przemawiający za przynależnością Macieja do rodu Leszczyców”). Tym sposobem, każdy Maciej z Wielkopolski musi być przedstawicielem herbu Łaska, co jest oczywiście absurdalnym twierdzeniem. Fakt, iż Maciej został kustoszem plockim za pontyfikatu akurat Floriana, nie może przemawiać za ich jednakową przynależność herbową.

² A. Radziwiński, *Prałaci i kanonicy*, s. 105-106, nr 41.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże; zdaniem A. Radziwińskiego, fakt, iż Maciej „był świadkiem pobierania danin z ziem polskich w stolicy Królestwa” (LitesZak, T. I, s. 164: *Dixit eciam, quod cum dictus dominus rex Wladislaus erat in Cravovia, census et redditus deportabantur de dicta terra Cuyavie, sicut illi, qui erat dominus ut dixit, et est notorium nec potest aliqua tergiversacione celari ut dixit*) uprawdopodobnia możliwość nauki Macieja w szkole katedralnej w Krakowie oraz pełnienia funkcji plebana w Bawole i kustosza łączyckiego (ZDKDK, cz. 1, nr 29: *Mathia custode Lancziensi et rectore ecclesie s. Laurencii in Banuol prope Cracouiam*). Identyfikacja ta jest chyba zbyt daleko idąca, zwłaszcza że imię Maciej nie było specjalnie wyjątkowe w ziemi krakowskiej (A. Radziwiński, *Prałaci i kanonicy*, s. 105-106, nr 41).

⁸ Tamże.

⁹ KDW, T. II, nr 896: *Matthia [...] et aliis multis canonicis Capituli nostri fidedignis.*

¹⁰ LitesZak, T. 1, s. 163: *Interrogatus de causa sciencie respondit, quia ipse testis qui loquitur fuit cum domino Wladislaviensi episcopo in dicta terra Pomoranie semel tantum in quadam villa sua dicta Sobcow.*

¹¹ KDW, T. II, nr 956: *Mathya [...] et pluribus aliis ecclesie Poznaniensis canonicis fide dignis.*

¹² A. Gieysztor, *Mistrzowie polscy uniwersytetu paryskiego w XIV i XV w.*, [w:] *Wieki Średnie. Medium Aevi. Prace ofiarowane Tadeuszowi Manteufflowi w 60 rocznicę*, kom. red. A. Gieysztor, M.H. Serejski, S. Trawkowski,

biskupa poznańskiego przywileju sołeckiego w Skarboszewie¹³. Drugiego stycznia 1324 r. był obecny przy wydaniu zgody przez biskupa płockiego na rozporządzenie młynem w Nasielsku po śmierci Wojysława klasztorowi w Czerwińsku¹⁴, a 1 sierpnia przy zatwierdzeniu nadania dla bożogrobców z Rypina¹⁵.

Z kolei w 1325 r. brał udział w ufundowaniu kościoła parafialnego w Gaci¹⁶; w potwierdzeniu otrzymania przez biskupa płockiego dochodów z ziemi michałowskiej¹⁷; w erygowaniu kościoła w Górznie¹⁸; w akcie ekskomuniki rzuconej na Ludwika Wittelsbacha¹⁹. Następnie 20 marca 1326 r. świadkował przy kolejnym potwierdzeniu posiadłości bożogrobców rypińskich²⁰; 2 stycznia 1327 r. przy lokacji Górzna na prawie chełmińskim²¹; 24 listopada 1329 r. przy nadaniu dla bożogrobców z Górzna²²; 3 grudnia 1330 r. przy zamianie dóbr między Brunonem a Aleksandrem²³; 2 lutego 1333 r. przy odnowieniu przywileju lokacyjnego dla Grążawy²⁴; a 24 marca 1334 r. przy odnowieniu przywileju lokacyjnego dla Ostrowa²⁵. Dnia 14 lutego 1338 r. toczył spór o dziesięciny z Maniewa²⁶, zaś 4 lutego Zakon krzyżacki odmówił uznania Macieja i innych za sędziów w procesie polsko-krzyżackim²⁷. Dwa dni później został zaprzysiężony w tym sporze²⁸, a nazajutrz został przesłuchany²⁹.

Z kolei 23 czerwca tego roku był obecny przy odnowieniu przywileju lokacyjnego dla Grążawy³⁰; 24 kwietnia 1341 r., przy nadaniu sołectwa w Białozewinie³¹; nazajutrz przy lokacji

Warszawa 1962, s. 221, przyp. 55: „Chart. II, I, 163: «Demaiudus, Nicolaus et Vincentius et Hauto et magister Mathias omnes de Polonia»”.

¹³ KDW, T. VI, nr 91: *Mathia*.

¹⁴ NKDM, cz. II, nr 167: *Floriano Dei gratia Plocensis ecclesie episcopo [...] magistro Mathia custode*.

¹⁵ Tamże, nr 169: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] magistro custode Plocensis ecclesie*.

¹⁶ KDM, T. II, nr 1059: *Mathia [...] canonicis nostris, et aliis*.

¹⁷ NKDM, cz. II, nr 173: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] Grymisłai [...] Stephano archidiacono [...] Mathia custode*.

¹⁸ Tamże, nr 174: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] Stephano archidiacono [...] Mathia custode*.

¹⁹ Tamże, nr 177: *Floriano Dei gracia episcopo Plocensi [...] Stephano archidiacono [...] magistro Mathia custode*.

²⁰ Tamże, nr 182: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] Stephano archidiacono [...] magistro Mathia custode*.

²¹ Tamże, nr 187: *Florianus Dei gratia ecclesie Plocensis episcopus [...] Stephano archidiacono [...] magistro Mathia custode*.

²² Tamże, nr 200: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] magistro Mathia custode*.

²³ KDW, T. II, nr 1114: *Mathia [...] canonicis nostris*.

²⁴ NKDM, cz. II, nr 204: *Florianus Dei gracia ecclesie Plocensis episcopus [...] Stephano schlastocio [...] magistro Mathia cantore*.

²⁵ KDW, T. II, nr 1128: *Mathia [...] canonicis nostris*.

²⁶ Tamże, nr 1176: *Mathiam archidiaconum Plocensem et Poznaniensem canonicum; tamże, nr 1182: magistrum Mathiam, Plocensis ecclesie archidiaconum et nostrum Poznaniensem canonicum*.

²⁷ NKDM, cz. II, nr 233: *magistro Mathia archidiacono Plocensis ecclesie*.

²⁸ LitesZak, T. I, s. 98: *Mathiam archidiaconum ecclesie Plocensem*.

²⁹ Tamże, s. 162-167; por. W. Sierdzan, *Świadomość*, s. 196, nr 97.

³⁰ NKDM, cz. II, nr 237: *Stephano preposito [...] Mathia archidiacono*.

³¹ KDW, T. VI, nr 128: *magistro Mathia scolastico*.

Turka³², a jeszcze dzień później przy lokacji Głuchowa, Miłochniewic i Jaworca na prawie średzkim³³; w 1343 r. przy lokacji Chruślina³⁴ i przy rozgraniczeniu Pniew od Grzmiącej³⁵; 29 października 1344 r. przy zamianie dóbr między arcybiskupstwem gnieźnieńskim a Zakonem krzyżackim³⁶; 26 kwietnia 1345 r. przy erygowaniu kościoła w Osiekach³⁷, przy lokacji Szczepanowa³⁸ i przy lokacji Budzislawia³⁹; a dwa dni później przy lokacji Bąkowa, Giżyc i Słonowa⁴⁰; 29 marca przy nadaniu sołectwa w Płociczu⁴¹; 24 kwietnia przy wydzierżawieniu części Brzyskorzystwi dziekanowi gnieźnieńskiemu⁴²; 11 lutego 1348 r. przy lokacji wsi Błonie⁴³; 23 kwietnia tego roku przy sprzedaży sołectwa w Złotkowie⁴⁴, a 25 maja przy erygowaniu kościoła w Dąbrówce⁴⁵.

B.III.41. Maciej Hektorowic

Syn Hektora z Koszut¹. Posiadał brata Boguszę². Posiadał Koszuty³. Nie pełnił urzędów. W dniu 8 kwietnia 1302 r., wraz z bratem zrzekł się Koszut, na rzecz klasztoru w Łądzie⁴.

³² Tamże, T. III, nr 2048: *Mathia scolastico*.

³³ NKDM, cz. II, nr 243: *Mathia scolastico*.

³⁴ Tamże, nr 262: *magistro Mathia scolastico [... Gneznensibus et] aliis*.

³⁵ KDW, T. II, nr 1213: *Alberto Koszelec Cuyaviensi palatino [...] magistro Mathia scolastico Gneznensibus*.

³⁶ Tamże, nr 1234: *Mathia scolastico*.

³⁷ Tamże, nr 1237: *Mathia scolastico*.

³⁸ Tamże, nr 1238: *Mathia scolastico*.

³⁹ Tamże, nr 1239: *Mathia scolastico*.

⁴⁰ NKDM, cz. II, nr 265: *Mathia scolastico*.

⁴¹ KDW, T. VI, nr 142: *Mathia scolastico*.

⁴² Tamże, nr 143: *magistro Mathia scolastico*.

⁴³ NKDM, cz. II, nr 289: *Mathia scolastico*.

⁴⁴ KDW, T. VI, nr 150: *Mathia scolastico*.

⁴⁵ Tamże, T. II, nr 1269: *Mathia scolastico Gneznensibus*.

¹ KDW, T. II, nr 850: [...] *accessit Boguscha filius Hectoris abrenuncians controversie coram nobis, quam habuit una cum fratre suo Matthia erga dominum abbatem et fratres de Landa super hereditate que Coszutha vulgariter nuncupatur*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

B.III.42. Mateusz (1)¹

W historiografii uchodzi za syna Hektora i Zofii². Przypisuje mu się też siostrę Krystynę³ oraz urząd scholastyka stopnickiego⁴ oraz biskupa krakowskiego⁵.

W XII wieku⁶ wpisany został razem z matką do Księgi brackiej opactwa w Lubiniu⁷.

B.III.43. Mateusz (2)⁸

Syn Boguszy⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku¹⁰ został wpisany razem z ojcem do opactwa Panny Marii w Lubiniu¹¹.

B.III.44. Mateusz (3)¹

Nie jest znane pochodzenie Mateusza². Nie pełnił żadnych urzędów.

W XII wieku³ został wpisany do opactwa Panny Marii w Lubiniu⁴.

B.III.45. Mateusz (4)¹

Nie jest znane pochodzenie Mateusza². Miał żonę³. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Por. B.III.30., przyp. 2; Być może umarł 24 września (data dzienna z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 98: *Mathaei cum matre*).

³ Tamże.

⁴ Przypuszczenie takowe wysunął Jan Długosz (*Annales*, lib. V-VI, consilium ed. Z. Kozłowska-Budkowa, Varsoviae 1973, s. 21: *Matheus Roberto succedens ab Innocencio secundo ecclesie Cracoviensi preficitur <Wladislaw Polonie duce eius substitutionem promovente, sumptuosus, prodigus et in gulositatem preceps, ex scholastico Stobnicziensi prefato Wladislawo duce operante, cui in quidam necessitate subvenerat pecuniario subsidio>*; tekst tłumaczony: *Roczniki*, ks. V-VI, tł. J. Mrukówna, Warszawa 2009, s. 21: „Jego [Roberta – P. K.] następcą zostaje Mateusz wyniesiony na katedrę krakowską przez Innocentego II, zwłaszcza, że Władysław, książę polski, popierał jego nominację. Człowiek marnotrawny, rozrzutny i skłonny do obżarstwa, ze scholastyka w Stobnicy [został biskupem] za staraniem wspomnianego księcia Władysława, któremu w jakiejś potrzebie przyszedł z pomocą pieniężną”). Nie wiemy jednak skąd zaczerpnął taką informację kanonik krakowski.

⁵ J. Bieniak, *Autor Rocznika*, s. 437-439, gdzie bardzo śmiała hipoteza o autorstwie *Rocznika* dawnego właśnie przez biskupa Mateusza; oparta jest ona na apriorycznym założeniu, że imię krakowskiego dostojnika jest obocznością imienia Macieja – charakterystycznego dla Lasków. W związku z tym, umieszczenie Hektora, Świętopelka i Zofii w *Roczniku* dawnym, J. Bieniak tłumaczy względami rodzinnymi autora *Rocznika*.

⁶ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁷ *Liber fraternitatis*, s. 6, k. 3, w. 5/6: *Matheus cum matre. Michael. Christina. Hector.*

⁸ Por. B.III.2., przyp. 1.

⁹ Por. B.III.18., przyp. 3.

¹⁰ Por. B.III.2., przyp. 3.

¹¹ *Liber fraternitatis*, s. 8, k. 4, w. 19: *Bogussa cum filio Matheuso.*

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Być może umarł 18 października (data dzienna z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 98: *Mathaei et Janca*).

³ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁴ *Liber fraternitatis*, s. 8, k. 4, w. 14: *Matheus.*

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Być może umarł 27 marca (data dzienna z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 98: *Mathaei cum uxore*).

³ *Liber fraternitatis*, s. 6, k. 3, w. 4: *Mathei cum uxore.*

W XII wieku⁴ został wpisany do opactwa Panny Marii w Lubiniu⁵.

B.III.46. Mroczek Tomaszowic¹

Syn Tomasza i Gregorii². Miał braci: Tomasza³, Grzymisława⁴, Stefana⁵, Piotrka⁶ i siostrę Świętosławę⁷. Posiadał Popowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

W XIII w. wpisany został wspólnie z rodziną do księgi brackiej lubińskiej⁹.

B.III.47. Piotrek Tomaszowic¹

Syn Tomasza i Gregorii². Miał braci: Tomasza³, Grzymisława⁴, Stefana⁵, Mrocza⁶ i siostrę Świętosławę⁷. Posiadał Popowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

W XIII w. wpisany został wspólnie z rodziną do księgi brackiej lubińskiej⁹.

B.III.48. Przezdrew

Nie jest znane pochodzenie Przezdrzewa¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

⁴ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁵ Por. przyp. 3.

¹ Por. B.III.25. przyp. 1.

² *Liber fraternitatis*, s. 14, k. 8, w. 23-25: *Comemoracio comitis Thome, qui contulit villam nomine Popino cum suis filiis, fratribus de Lubin, uxor Gregoria, Thema, Mrocek, Grimislaus, Stephanus, Portek, Swethoslaua.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże; leżące koło Osieczna, różne od nadgoplańskiego.

⁹ Por. przyp. 2.

¹ Por. B.III.25. przyp. 1.

² *Liber fraternitatis*, s. 14, k. 8, w. 23-25: *Comemoracio comitis Thome, qui contulit villam nomine Popino cum suis filiis, fratribus de Lubin, uxor Gregoria, Thema, Mrocek, Grimislaus, Stephanus, Portek, Swethoslaua.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże; leżące koło Osieczna, różne od nadgoplańskiego.

⁹ Por. przyp. 2.

¹ J. Bieniak, *Polska elita polityczna (część III C. Arbitrzy książąt – pełnia władzy)*, [w:] *Spoleczeństwo Polski Średniowiecznej. Zbiór studiów*, T. VIII, red. S.K. Kuczyński, Warszawa 1999, s. 23: „Bezdrzew – oczywisty Leszczyc – nie występuje w innych dokumentach. Jego imiennik, wpisany z żoną do bractwa lubińskiego już w dwudziestych latach XII w., należał do wcześniejszego pokolenia. Zapewne jego dotyczy wpis do Nekrologu opactwa św. Wincentego pod datą 30 maja – omawiany teraz czas sprzyjał powiązaniom ogółu wielmożów polskich z fundacjami Włostowiców”. Poza imieniem nic nie łączy go z Laskami, zatem przyporządkowany został do historiograficznej części biogramów.

W źródłach wystąpił tylko raz, w 1161 r., gdy książę Bolesław Kędzierzawy nadał klasztorowi w Czerwińsku pewne dobra². W historiografii sądzi się, że umarł 30 maja³.

B.III.49. Przezdrzew (1)¹

Nie jest znane pochodzenie Przezdrzewa². Posiadał żonę³. Nie pełnił żadnych urzędów. W XII wieku⁴ został wpisany do opactwa Panny Marii w Lubiniu⁵.

B.III.50. Sławęta kasztelan kaliski

Nie jest znane pochodzenie Sławęty¹. Uważa się, że miał syna Jana Sławęcica z Miko-rzyna². Pełnił urząd kasztelana kaliskiego³.

Po raz pierwszy pojawił się na arenie dziejowej 18 czerwca 1324 r., gdy świadkował w procesie między arcybiskupem Janisławem a Janem Wyszczelicem o wieś Pszczołczyn⁴. Miesiąc później, 25 lipca był obecny przy potwierdzeniu przywilejów klasztoru łędzkiego przez Władysława Łokietka⁵, a dnia 1 sierpnia 1324 r., przy nadaniu przywilejów dla klasztoru w Obrze przez króla Polski⁶. Ósmego sierpnia świadkował w podobnym dokumencie, tym razem dla Cystersów z Łądu dotyczącego młyna wodnego na Warcie⁷, podobnie jak i 28 kwietnia

² KDM, T. II, nr 373: *Bezdron [...] Spenthepolco; Liber Forumlarum ad ius canonicum spectantium, ex actis Jacobi de Kurdwanow episcopi Plocensis maxima parte depromptarum*, ed. B. Ulanowski, [w:] AKP, T. 1, Kraków 1895, nr 29; *Besdrow [...] Spentopelco*; warto zauważyć, że obie edycje tego dokumentu są oparte na XV-wiecznych kopiach.

³ *Liber mortuorum abbatione S. Vincentii Wratislaviensis*, ed. K. Maleczyński, tekst przejrzeni, wstęp i komentarze uzupełnili B. Kürbis i R. Walczak, [MPH, seria nova, T. IX/1], Warszawa 1971, s. 50; *Bresdreu*.

¹ Por. B.III.2., przyp. 1.

² Oprócz imienia oraz przynależności do bractwa lubińskiego nic o nie wiemy. Być może umarł 4 września (daty dzienne z nekrologu, por. *Liber fraternitatis*, s. 95; *Bresdreu cum uxore*).

³ *Liber fraternitatis*, s. 5, k. 2, w. 7; *Bresdreu cum uxore*.

⁴ Por. B.III.2., przyp. 3.

⁵ Por. przyp. 3.

¹ W historiografii utożsamiony został ze Sławętą z Janiszewa (por. J. Bieniak, *Wielkopolska*, s. 133), który w 1299 r. otrzymał zwrot Dobrowa (KDW, T. II, nr 805). Kasztelan Sławęta nigdy nie pisał się z żadnej miejscowości, zaś po raz pierwszy wystąpił dopiero w 1324 r., a zatem 25 lat po domniemanym odzyskaniu Dobrowszczyzny. Identyfikacja jego z dziedzicem Janiszewa, polegała jedynie na zbieżności imion. Przeciw takiej identyfikacji opowiedział się S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, s. 40-41: „O Sławęcie, który w 1359 r. wystąpił tylko w patronimiku syna, nie możemy napisać nic ponad to, że zapewne już wówczas nie żył [...] Na uwagę zasługuje fakt, że Jan w 1359 r. został określony tylko patronimikiem, bez przydania mu wyróżnika «kasztelanic», co bez żadnych wątpliwości dowodziłoby jego filiacji od kasztelana kaliskiego Sławęty. [...] Sławęta z Miko-rzyna [...] oprócz przynależności do tego samego rodu rycerskiego i imienia nie miał nic wspólnego z kasztelanem kaliskim Sławętą i jego descendentami”.

² KDW, T. VI, nr 185: *Johannes vero dictus Slauocitz heres de Mikorzino*; nie wiadomo jednak czy ten Sławęta był akurat ojcem Jana Sławęcica, choć S. Szybkowski zdaje się nie mieć takich wątpliwości (S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, tabl. 1).

³ *UrzędnicyWp*, s. 110, nr 86.

⁴ KDW, T. II, nr 1040: *Slavanta castellano Kalisiensibus*.

⁵ Tamże, nr 1042: *Slaventa castellano Kalisiensibus*.

⁶ Tamże, nr 1043: *comite Slawota castellano Kalisiensi*.

⁷ Tamże, nr 1044: *comite Slavanta castellano Kalisiensi*.

1325 r., w potwierdzeniu darowizny Koszut⁸. Kolejny raz pojawił się on 12 lipca 1326 r., gdy monarcha w jego obecności potwierdził fundację w Łądzie, dokonaną przez Mieszka Starego⁹, a dnia 22 maja 1327 r., bracia Sulisław, Mikołaj i Stanisław zrzekli się na rzecz Kościoła gnieźnieńskiego swojego dziedzictwa w Sowinie¹⁰. Świadcował również 18 czerwca tego roku przy sprzedaży Starego Kramaska klasztoru w Obrze przez Jaśka z Kozłowa¹¹ oraz 13 grudnia 1328 r., przy oddaleniu pretensji Żyry Trojanowica do wsi Łęg¹². Pierwszego stycznia 1329 r. uczestniczył przy potwierdzeniu przywilejów Władysława Odonica i jego potomków dla klasztoru w Ołoboku¹³, zaś 14 lutego 1331 r., przy zatwierdzeniu posiadłości i zwolnienia dla Cystersów w Owińskach¹⁴. Obecny również był 3 stycznia 1335 r. przy zamianie wsi między biskupem poznańskim Janem, a Mikołajem Sułkowicem¹⁵, a dwa dni później przy podobnej transakcji między Stefanem stolnikiem poznańskim a Cystersami jędrzejowskimi¹⁶. Nazajutrz świadcował w zamianie posiadłości między kapitułą gnieźnieńską a Kiełczem synem Piotra¹⁷.

B.III.51. Sławęta z Janiszewa

Nie jest znane pochodzenie Sławęty¹. Uważa się, że miał syna Jana Sławęcica z Mikołczyńca². Pisał się z Janiszewa³. Posiadał Janiszewo⁴, Dobrowo⁵, Szadów⁶, Brudzewo⁷ i Kolnicę⁸. Nie pełnił żadnych urzędów⁹.

⁸ Tamże, nr 1053: *Slavanta castellano Calissiensi*.

⁹ Tamże, nr 1072: *Slavanta castellano*.

¹⁰ Tamże, nr 1078: *comitibus Slawentha castellano*.

¹¹ Tamże, nr 1079: *Slaventa castellano*.

¹² Tamże, T. VI, nr 105: *Slaventa Calissiensi*.

¹³ Tamże, T. II, nr 1095: *Slaventa castellano*.

¹⁴ Tamże, nr 1115: *Slawentha castellano*.

¹⁵ Tamże, nr 1142: *Slawantha de Kalis*.

¹⁶ Tamże, nr 1143: *Slawentha Kalisiensi castellanis*.

¹⁷ Tamże, nr 1144: *Slawantha Kaliziensi*.

¹ Por. A.V.2., s. 164-166.

² KDW, T. VI, nr 185: *Johannes vero dictus Slauocitz heres de Mikorzino*; nie wiadomo jednak czy ten Sławęta był akurat ojcem Jana Sławęcica, S. Szybkowski uznał go za przodka Piotra Wysza (S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, tabl. 2).

³ KDW, T. II, nr 805: *de solo Dobrow usque ad medietatem fluvii Varte et Zaddovo, eciam cum decimis ipsarum et decimis de Ianyssew Slavante, Bruzew et Colnicya [...] redderet predicta*.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Por. B.III.50., przyp. 1.

Jedyny raz w źródłach został wymieniony 16 stycznia 1299 r., kiedy otrzymał zwrot Dobrowa i Szadowa, oraz dziesięciny z Janiszewa, Brudzewa i Kolnicy dla kościoła w Dobrowie¹⁰.

B.III.52. Stefan Tomaszowic¹

Syn Tomasza i Gregorii². Miał braci: Tomasza³, Grzymisława⁴, Mrocza⁵, Piotrka⁶ i siostrę Świętosławę⁷. Posiadał Popowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

W XIII w. wpisany został wspólnie z rodziną do księgi brackiej lubińskiej⁹.

B.III.53. Świętopelk

Nie jest znane pochodzenie Świętopelka¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach wystąpił tylko raz, w 1161 r., gdy książę Bolesław Kędzierzawy nadał klasztorowi w Czerwińsku pewne dobra².

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹ Por. B.III.25., przyp. 1.

² *Liber fraternitatis*, s. 14, k. 8, w. 23-25: *Comemoracio comitis Thome, qui contulit villam nomine Popino cum suis filiis, fratribus de Lubin, uxor Gregoria, Thema, Mrocek, Grimislaus, Stephanus, Portek, Swethoslaua.*

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże; leżące koło Osieczna, różne od nadgoplańskiego.

⁹ Por. przyp. 2.

¹ J. Bieniak, *Polska elita polityczna (część III C)*, s. 29-30: „Punkt wyjścia w wyścigu szans [o przynależność „rodową” Świętopelka z 1161 r. – P. K.] między rodem małopolskim [tj. Lisów – P. K.] a wielkopolskim [tj. Leszczyców – P. K.] wydaje się więc identyczny; są to jednak pozory. Przewaga Leszczyców wynika bowiem aż z trzech przesłanek: a) już od połowy XII w. znamy źródłowo niemal wszystkich Lisów, a daleko mniej Leszczyców – łatwo przeto o wcześniejszych «zaginionych» Świętopelków w tym drugim rodzie; b) nie da się stwierdzić Lisów w *Księdze brackiej lubińskiej*, gdzie masowo występują typowe imiona Leszczyców – można więc przypisać tym ostatnim wciągniętego tam około 1200 r. Świętopelka; c) pomorskie małżeństwo któregoś z Lisów mogło zostać zawarte nie wcześniej niż w początkach XIII w., kiedy to miana Świętopelk i Warcisław pojawiły się po raz pierwszy w samej dynastii gdańskiej, odpowiednie małżeństwo któregoś z Leszczyców natomiast nie później niż w tym samym czasie, ponieważ dynastia lubiszewsko-świecka niebawem po 1198 r. wygasła. Na podstawie obituarnych zapisów Bogumiła, Hektora (imiona właściwe Leszczyców) oraz księcia «odrzańskiego» Świętopelka w *Roczniku dawnym* dowodzę, że powinowactwo tego wielkopolskiego domu rycerskiego ze wspomnianym Świętopelkiem pomorskim istniało już najpóźniej w czasie powstawania tego zabytku historiograficznego. W konsekwencji – przynależność Świętopelka z 1161 r. do Stępciców–Lisów możemy całkowicie wykluczyć, do Leszczyców zaś przynależność wypadnie uznać za nader prawdopodobną. Oddzielenie go wszakże w źródle od Bezdrzewa trzema innymi osobami każe przyjąć, że obu przedstawicieli tej samej genealogii nie łączyło już bliskie pokrewieństwo”; identyfikacja ta opiera się na kryterium imionowym i nie może zostać zaakceptowana.

² KDM, T. II, nr 373: *Bezdrzon [...] Spenthepolco; Liber Forumlarum ad ius canonicum spectantium, ex actis Jacobi de Kurdwanow episcopi Plocensis maxima parte depromptarum*, ed. B. Ulanowski, [w:] AKP, T. 1, Kraków 1895, nr 29: *Besdrow [...] Spentopelco*; warto zauważyć, że obie edycje tego dokumentu są oparte na XV-wiecznych kopiach.

B.III.54. Świętopelk książę odrzański

Nie jest znane pochodzenie Świętopelka¹. Był księciem odrzańskim².

Został zabity w 1122 r.³

B.III.55. Świętosława Tomaszówna¹

Córka Tomasza i Gregorii². Miała braci: Tomasza³, Grzymisława⁴, Stefana⁵, Piotrka⁶ i Mrocza⁷. Posiadała Popowo⁸.

W XIII w. wpisana została wspólnie z rodziną do księgi brackiej lubińskiej⁹.

B.III.56. Tomasz

¹ W historiografii uchodził za syna Świętobora (por. *Galli Anonymi cronicae et gesta ducum sive principum Polonorum*, ed. K. Maleczyński, [MPH, seria nova, T. II], Cracoviae 1952, lib. II, cap. 29 i lib. III, cap. 26) lub za księcia Chyżan (*Annalista Saxo*, ed. G. Waitz, [w:] *Monumenta Germaniae Historica. Scriptores*, T. 6, ed. G.H. Pertz, Hannoverae 1843, s. 750, 756). Literaturę na ten temat zebrał G. Labuda, *Świętopelk*, [w:] *Słownik Starożytności Słowiańskich. Encyklopedyczny zarys kultury Słowian od czasów najdawniejszych do schyłku wieku XII* T. V, red. G. Labuda, Z. Stieber, Wrocław 1975, s. 586-587; O pochodzeniu od Lasków zob. J. Bieniak, *Autor Rocznika*, s. 435-436: „Co więcej, z tym samym kręgiem [Leszczyców – P. K.] – choć pośrednio – kojarzy nam się również trzeci bohater samodzielnej zapiski obituarniej, książę „odrzański” Świętopelk. Jego imię występowało także wśród Leszczyców, jakkolwiek rzadziej niż Hektor oraz Bogumił i dowodnie dopiero od końca XIII w., za to w dwóch różnych liniach (kościelnej i lubstowskiej)”. Samo zaś jego umieszczenie w *Roczniku dawnym Świętopelka*, autor argumentuje za: R. Kiersnowski, *Świętopelk „dux Odrensis”*, „Przegląd Zachodni” 8 (1952), nr 3-4, s. 506-529; por. też B.III.24., przyp. 1; wszystkie twierdzenia, opierają się na kryterium imionowym.

² *Annales Cravocienses*, s. 16, w. 43: *MCXXII Zuetopolk dux Odrensis interfectus est*.

³ Tamże.

⁴ Por. B.III.25., przyp. 1.

⁵ *Liber fraternitatis*, s. 14, k. 8, w. 23-25: *Comemoracio comitis Thome, qui contulit villam nomine Popino cum suis filiis, fratribus de Lubin, uxor Gregoria, Thema, Mrocek, Grimislaus, Stephanus, Portek, Swethoslaua*.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże; leżące koło Osieczna, różne od nadgoplańskiego.

¹¹ Por. przyp. 2.

Nie jest znane pochodzenie Tomasza¹. Miał żonę Gregorię², z którą miał synów: Grzymisława³, Tomasza⁴, Mrocza⁵, Stefana⁶, Piotrka⁷ i córkę Świętosławę⁸. Posiadał Popowo⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W XIII w. wpisany został wspólnie z rodziną do księgi brackiej lubińskiej¹⁰.

B.III.57. Tomasz Tomaszowic¹

Syn Tomasza i Gregorii². Miał braci: Mrocza³, Grzymisława⁴, Stefana⁵, Piotrka⁶ i siostrę Świętosławę⁷. Posiadał Popowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

W XIII w. wpisany został wspólnie z rodziną do księgi brackiej lubińskiej⁹.

B.12.III.1. Stanisław prepozyt włocławski

Nie jest znane pochodzenie Stanisława¹. Miał mieć trzech braci: Gerwarda biskupa kujawskiego², Przezdrzewa kasztelana kruszwickiego³ oraz Jana Kiwałę z Ostrowa⁴ i trzy siostry: Małgorzatę – żonę Sławnika z Gołańczy⁵ oraz dwie nieznanne z imienia, ale wydane za mąż kolejno za Piotra Ogona⁶ oraz za Ottona Lekszyka z Gądca⁷. Piastował urząd kanonika

¹ Por. B.III.25, przyp. 1. Być może identyczny z synem Dzierżykrają z Waliszewa, który toczył w 1266 r. spór z opactwem lubińskim o Popowo (KDW, T. I, nr 420: *Thomam quondam filium Dyrsicragii de Volisevo ex altera, super ea parte hereditatis Popino*).

² *Liber fraternitatis*, s. 14, k. 8, w. 23-25: *Comemoracio comitis Thome, qui contulit villam nomine Popino cum suis filiis, fratribus de Lubin, uxor Gregoria, Thema, Mrocek, Grimislaus, Stephanus, Portek, Swethoslaua*.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże; leżące koło Osieczna, różne od nadgoplańskiego.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹ Por. B.III.25., przyp. 1.

² *Liber fraternitatis*, s. 14, k. 8, w. 23-25: *Comemoracio comitis Thome, qui contulit villam nomine Popino cum suis filiis, fratribus de Lubin, uxor Gregoria, Thema, Mrocek, Grimislaus, Stephanus, Portek, Swethoslaua*.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże; leżące koło Osieczna, różne od nadgoplańskiego.

⁹ Por. przyp. 2.

¹ Por. A.IV.4., s. 149-147.

² Por. A.IV.4., s. 139-143.

³ Por. B.12.I., przyp. 3.

⁴ Tamże, przyp. 7.

⁵ Tamże, przyp. 4.

⁶ Tamże, przyp. 5.

⁷ Tamże, przyp. 6.

kruszwickiego⁸, tamtejszego archidiakona⁹ i prepozyta¹⁰ oraz dziekana¹¹ i prepozyta włocławskiego¹².

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się 18 kwietnia 1293 r., kiedy świadkował przy nadaniu wsi Grzywno Krzyżakom¹³. Pięć dni później był obecny przy poświęceniu donacji Ligaszewa Zakonowi¹⁴, a 1 listopada przy donacji Wojciecha ze Smolnej wsi Ligaszewa kościołowi w Ciechocinku¹⁵. Pierwszego maja 1295 r. uczestniczył przy zwolnieniu dla kościoła w Komorsku¹⁶, zaś 14 kwietnia 1296 r. kapituła powierzyła mu dochodzenie w sprawie sporu między biskupem chełmińskim a arcybiskupem gnieźnieńskim¹⁷. Ostatniego dnia października tego roku arcybiskup Jakub Świnka wyznaczył Stanisława jako swojego pełnomocnika do tej sprawy¹⁸. Dnia 16 sierpnia 1301 r. Stanisław świadkował w nadaniu Gerwarda dla Cystersów z Oliwy¹⁹, przy zamianie dóbr między biskupstwem włocławskim i klasztorem oliwskim²⁰, w związku z czym ordynariusz diecezji włocławskiej dał im dziesięciny z zamienionych wsi²¹ oraz przy zrzeczeniu się kilku wsi na rzecz klasztorów Pelplińskiego i Oliwskiego²² i przy potwierdzeniu wszystkich ich przywilejów²³.

Następnie 17 grudnia 1306 r., uczestniczył jako świadek przy rozsądzeniu sporu między biskupem kujawskim a Piotrem Świecą²⁴, a w 1308 r. przy nadaniu kasztelanowi nakielskiemu

⁸ J. Bieniak, *Wzajemne powiązania*, s. 63.

⁹ Tamże; por. J. Maciejewski, *Kariera Stanisława*, s. 119-122; por. odmienne zdanie J. Bieniaka, który twierdził, że Stanisław po kanonikacie kruszwickim pełnił funkcję włocławskiego archidiakona, a później awansował na tamtejszą scholasterię, (J. Bieniak, *Wielkopolska*, s. 60-63, 197-198; tenże, *Wzajemne powiązania*, s. 62-68; tenże, *Stanisław z Ostrowa*, s. 67-68). W tym przypadku przychyliam się do wersji J. Maciejewskiego, którą uważam za bardziej prawdopodobną.

¹⁰ J. Bieniak, *Wzajemne powiązania*, s. 63.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ PrUB, Bd. I/2, nr 606: *Stanizlaus [...] canonici Cruswicenses*.

¹⁴ Tamże, nr 609: *Stanizlaus canonici Crusuicienses*.

¹⁵ Tamże, nr 614: [...] *Stanislao canonicis Crusuieciensibus*.

¹⁶ PommUB, nr 523: *Stanizalo archidyacono*.

¹⁷ *Urkundenbuch des Bisthums*, nr 142: *S[tanislao] Cruschwicensi archidyacono*.

¹⁸ Tamże, nr 146: [...] *Stanislao archidyacono Chruschwitzensibus*; tamże, nr 147: [...] *Ostamiplo archidyacono Cruswinensibus*; Stanisław wspomniany został pod zniekształconym imieniem (albo złym odczytaniem przez C.P. Woelky'ego); papież Bonifacy jednak wyznaczył swoich ludzi do tej sprawy (tamże, nr 152: *Stanislao achidiacono Crusviciensi*).

¹⁹ PommUB, nr 596: *Geruardus dei gracia episcopus ecclesie Wladizlouiensis [...] Floriano preposito [...] Stanizlao archidyacono Crusuiciensibus*.

²⁰ Tamże, nr 597: *Gerwardo dei gracia ecclesie Wladislouiensis episcopo [...] Floriano preposito [...] Stanislao archidyacono*.

²¹ Tamże, nr 598: *Gerwardo dei gratia ecclesie Wladislouiensis episcopo [...] Floriano preposito [...] Stanislao archidyacono*.

²² Tamże, nr 600: *Geruardus dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopus [...] Floriano preposito [...] Stanislao archidyacono Crusvi[ciensibus]*.

²³ Tamże, nr 601: *Geruardus dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopus [...] Floriano preposito [...] Stanislao archidyacono Crusviciensibus*.

²⁴ Tamże, nr 650: *Stanislaum prepositm Cruswyciensem*.

Sławęcie wielu immunitetów²⁵. Po dniu 16 czerwca tego roku Władysław Łokietek przedłużył w obecności Stanisława zastaw Przypustu oraz oddał w zastaw wsie Płowce i Polanowice za 40 grzywien²⁶. Dnia 10 marca 1310 r. dziekan włocławski pojechał z Gerwardem do Presz-burga, aby znieść kary kościelne nań nałożone²⁷. Dnia 22 listopada 1311 r. biskup włocławski pogodził się z książętami inowrocławskimi, przy czym uczestniczył Stanisław, który wspólnie z nim był więziony²⁸. W dniu 21 stycznia 1314 r. świadkował przy zakupie Opatowa przez Gerwarda²⁹, a 1 maja dokonał razem wyboru nowego arcybiskupa gnieźnieńskiego Borzysława³⁰. Wtedy też był obecny, gdy Cystersi byszewscy otrzymali od biskupa włocławskiego nadanie³¹, podobnie jak i 26 maja 1315 r., gdy ordynariusz diecezji kujawskiej wymienił dzie-sięcinę z Sielca na dziesięcinę ze wsi Borzejewice,³².

Dnia 15 stycznia 1317 r. został wymieniony w bulli papieskiej potwierdzającej wybór Borzysława na arcybiskupa gnieźnieńskiego³³. Drugiego listopada był obecny przy lokacji Ośna³⁴ i Raciążka³⁵, zaś 2 kwietnia przy kupnie dwóch wsi Bytonia i Straszewo za 150 grzy-wien toruńskich³⁶. Dnia 30 maja 1320 r. zeznawał jako szósty świadek w procesie brzesko-inowrocławskim³⁷, a 3 sierpnia 1321 r. brał udział przy odwołaniu się biskupa włocławskiego do opinii publicznej w sporze z Joannitami³⁸.

²⁵ KDW, T. II, nr 919: *Stanislaio preposito Crusvyciensis*.

²⁶ KDP, T. II/1, nr 202: *Gerwardus, episcopus wladislaviensis ecclesie [...] Stanislaio preposito crusvyciensis*.

²⁷ *Analecta Vaticana 1202-1366*, s. 128, nr 130: *Stanislaus, decanus, Wladislaviensis ecclesie*.

²⁸ KDP, T. II/2, nr 472: *Geruardus, Dei gracia ecclesie Wladislaviensis Episcopus [...] Floriani prepositi Plocen-sis ac Stephani canonici Wladislaviensis et Crusvyciensis eius patruelis [...] Stanislav prepositi Wladislaviensis fratris nostri [...] Stephanus de lapidea eccelsia*.

²⁹ KDW, T. II, nr 966: *Stanislaio preposito [...] Wladislaviensibus*.

³⁰ Datę elekcji ustalają: *Spominki gnieźnieńskie*, s. 95; bulla zatwierdzająca wspomina Stanisława jako obecnego przy wyborze Borzysława (por. przyp. 38).

³¹ AP Bydgoszcz, Klasztor Cystersów w Koronowie, pow. Bydgoszcz, sygn. 6\437\0\58: *Geruardus divina mise-rac[i]o[n]e eccl[esi]e wlad[islaviensis] ep[iscopu]s [...] Stanislaus prepositus [...] Wladislavien[sibus]*; Inne wy-gotowanie dokumentu: 6\437\0\59.

³² KDW, T. II, nr 975: *Gervardus, divina miseracione ecclesie Wladislaviensis episcopus [...] Stanislaio preposito [...] Wladislaviensibus*.

³³ VMPL, T. I, nr 211: *Stanislaum Prepositum Wladislaviensis*.

³⁴ KDP, T. II/1, nr 223: *Geruardus, dei gracia ecclesie Wladislaviensis episcopus [...] Stanislaio preposito [...] Wladislaviesibus*.

³⁵ Z. Guldon, *Lokacje miast kujawskich*, aneks 1, s. 35-37: *Gervardus Dei gratia ecclesie Wladislaviensis episco-pus [...] Stanislaio preposito [...] Wladislaviensibus*.

³⁶ KDP, T. II/1, nr 233: *Geruardo, ecclesie Wladislaviensis episcopo [...] Stanislaio preposito [...] Wladislaviensi-bus*.

³⁷ LitesChI, s. 31-32: *Stanislaus prepositus Wladislaviensis*.

³⁸ AD Włocławek, Kopiański ogólny Drzewickiego, sygn. 611, k. 167v-168: *Stanislaio p[re]posito Wladis-lavien[si]*; w historiografii uważa się, że zmarł po 6 czerwca 1324 r., bowiem w ten dzień następca Stanisława na prepozyturze włocławskiej – Wojciech – wystąpił jeszcze z tytułem dziekana, por. PrUB, Bd. II, nr 473, (W. Sieradzan, *Świadomość*, nr 159; J. Maciejewski, *Kariera*, s. 122; J. Bieniak, *Wzajemne powiązania osobowe*, s. 63). Jest to jedynie przypuszczenie, bowiem nie wiemy czy Stanisław jeszcze żył w 1324 r. I. Nie wiemy też czy nie było między Stanisławem a Wojciechem jeszcze jednego prepozyta, który by pełnił tę funkcję przez 3 lata. Brak uczestnictwa w ważnych dla diecezji wydarzeniach tłumaczono domniemaną chorobą Stanisława (Por. J. Maciejewski, *Działalność*, s. 78; J. Bieniak, *Stanisław*, s. 68).

B.14.III.1. Bartłomiej z Mikołajkowa

W historiografii uważa się go, za syna Grzymka z Cieślina i Zdziechny z Mikołajkowa¹. Pisał się z Mikołajkowa². Sądzi się, że miał braci Jana z Mamlicza³, Macieja z Mamlicza⁴. Posiadał Mikołajkowo⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1428 r. był pełnomocnikiem Zdziechny z Mikołajkowa, która toczyła spór z Piotrem *de Verszmathowo*⁶.

B.14.III.2. Jan z Mamlicza

W historiografii figuruje jako syn Grzymka z Cieślina i Zdziechny z Mikołajkowa¹. Pisał się z Mamlicza². Uważa się, że miał braci Macieja z Mamlicza³ i Bartłomieja z Mikołajkowa⁴. Posiadał Mamlicz⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1427 r. wspólnie z Maciejem z Mamlicza procesował się z podstoliną z Poczernina⁶.

B.14.III.3. Maciej z Mamlicza

W historiografii figuruje jako syn Grzymka z Cieślina i Zdziechny z Mikołajkowa¹. Pisał się z Mamlicza². Uważa się, że miał braci Jana z Mamlicza³ i Bartłomieja z Mikołajkowa⁴. Posiadał Mamlicz⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1427 r. wspólnie z Maciejem z Mamlicza procesował się z podstoliną z Poczernina⁶.

¹ Por. B.14.I., przyp. 14.

² AP Poznań, Konin Z. 3, k. 44v: *Barhossi[us] de mycolaykowiec*.

³ Por. B.14.I., przyp. 12.

⁴ Tamże.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Tamże.

¹ Por. B.14.I., przyp. 12.

² AGAD, Brześć Z. 4, k. 341v: *Joh[an]ne et mathia de mamlicz*.

³ Tamże; W owej zapisce nie zostało zaznaczone pokrewieństwo między Janem a Maciejem, zatem jest to jedynie hipoteza.

⁴ Por. B.14.I., przyp. 14.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Tamże.

¹ Por. B.14.I., przyp. 12.

² AGAD, Brześć Z. 4, k. 341v: *Joh[an]ne et mathia de mamlicz*.

³ Tamże; W owej zapisce nie zostało zaznaczone pokrewieństwo między Janem a Maciejem, zatem jest to jedynie hipoteza.

⁴ Por. B.14.I., przyp. 14.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Tamże.

B.26.III.1. Andrzej z Gębic

W historiografii funkcjonuje jako brat Jana Sławęcica Mikorzyna¹. Pisał się z Gębic². Posiadał Gębice³. Piastował urząd podłowczego⁴.

W źródłach pojawił się tylko raz, 4 kwietnia 1367 r. przy okazji przekazania przez Grzymisława z Procyńia dochodów z młyna Gać na rzece Różanna, klasztorowi w Trzemesznie⁵.

B.26.III.2. Anna, c. Ludwika ze Smolic⁶

Córka Ludwika ze Smolic i jego pierwszej, nieznannej z imienia żony⁷. Miała siostrę Zuzannę⁸ oraz przyrodnych braci: Jana Ludwikowica ze Smolic⁹, Mikołaja ze Smolic¹⁰ oraz Stanisława ze Smolic¹¹.

W 1423 r. Ludwik wyznaczył córkom 70 grzywien wiana na swych dobrach¹².

B.26.III.3. Barbara, ż. Zawiszy z Garbowa

W historiografii figuruje jako córka Macieja Maczudy z Lubstowa¹. Wyszła za mąż za Zawiszę Czarnego z Garbowa², z którym być może miała synów: Jana³, Marcina⁴, Mikołaja⁵, Stanisława⁶ i Zawiszę⁷.

¹ Poe. A.V.1., s. 167.

² KDW, T. III, nr 1571: *Andrea subvenatore ac herede de Gambicze*.

³ Tamże.

⁴ Tamże; w wzmiankowanym dokumencie nie jest określone, którego miasta podłowczym był Andrzej. Zdaniem I. Zakrzewskiego był on podłowczym gnieźnieńskim (KDW, T. IV, s. 140), natomiast według S. Szybkowskiego i J. Bieniaka musiał to być podłowczy brzeski a zatem miał to być to jedyny znany podłowczy brzeski za rządów Kazimierza Wielkiego (*UrzędnicyKuj*, s. 60, nr A84; S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 488, nr 93).

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Por. A.V.3., s. 177-179.

⁷ AGAD, Łęczyca Z. 7, k. 50: *Swanthopelko Cancellar[ius] Gneznen[si] [...] Thomas de pakoszc castella[nus] Bidgoseznen[si] [...] Joh[ann]em Nicolau[m] et Stanislaw[um] filios Margarethe ex una et lodwigum de Smolicze p[at]rem ip[s]or[um] p[ar]te ex altera [...] filias p[ri]me uxoris p[at]ris Annam et Zuzan[n]a[m]*.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹ Por. A.V.3., s. 169-170, 171-173.

² Tamże.

³ *Wyciągi z najdawniejszych ksiąg*, nr 3493: *Johannes Zauissa de Garbow fideiussit pro fratribus suis Michele et Jector [...] sunt Lipstowscy de Lipstow*.

⁴ BP, T. IV, nr 2264 (regest): *Martinus qn. ... Zauissy Nigri de Garbow*.

⁵ Tamże, nr 2350 (regest): *Nicolaus Szawiszy de Garbow*.

⁶ *Annales*, lib. XI-XII, consilium ed. C. Baczkowski et al., Varsaviae 2001, s. 329: *Occubuerunt autem ex prestancioribus [...] Martinus ac Stanislaus de Roznow filii olim optime memorie Nigri Zawische*; tekst tłumaczony: *Roczniki*, ks. XI-XII, tł. J. Mrukówna, Warszawa 2009, s. 361-362: „Ze znaczniejszych zaś zginęli: [...] Marcin i Stanisław z Rożnowa, synowie najlepszej pamięci Zawiszy Czarnego”.

⁷ *Wyciągi z najdawniejszych ksiąg*, nr 2718a: *Barbara relicta domini Zawissij Nigri de Garbow heredis, cum fillijs suis, ydelicet Martino, Johanne, Stanislawo et Zawissio partibus ex altera*.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1437 r., gdy wspólnie z synami procesowała się ze stolnikiem krakowskim Janem z Garbowa⁸, a 10 lat później z Piotrem z Kurowa⁹.

B.26.III.4. Bartosz z Wielkiego Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Bartosza¹. Pisał się z Wielkiego Lubstowa², Polic³ i Pścinna⁴. Miał braci: Mikołaja z Wielkiego Lubstowa⁵, Piotra z Popowa⁶, Macieja z Polic⁷, Boguszę⁸, Sędziwoja z Polic⁹ i Jana Wielkiego Lubstowa¹⁰. Ożenił się z niejaką Dorotą¹¹, z którą miał syna Stanisława z Lubstowa¹². Posiadał Lubstowo¹³, Police¹⁴, Boskowice¹⁵, Różniaty¹⁶ i Pścinnno¹⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się w 1407 r., gdy razem z braćmi procesował się z Piotrem z Zakrzewa¹⁸. W 1410 r. został pozwany przez Katarzynę, żonę Macieja Maczudy o wtargnięcie w jezioro¹⁹. W 1422 r. toczył spór z Pomianem z Siczewa²⁰, a w 1423 r. z Piotrem

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, nr 3291: *Martino Zauisicz de Roznow et fratribus [...] Barbara relicta Zauissij Nigri de Roznow.*

¹ Por. A.V.3., s. 176-177.

² AP Poznań, Konin Z. 2, k. 61: *Barhossius de lupstowo maior[is]*.

³ Tamże, Z. 3, k. 74: *Sandiwogio et Barthossio de policze.*

⁴ Tamże, Z. 1, k. 137v: *nobilibus Nicolao subpinc[er]na wladislawien[si] Barthossio de pzenino et mathia de policze petrassio et Bogussio fr[at]ribus.*

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, Z. 3, k. 200v: *Barthossius de policze cu[m] Sandiwogio f[rat]re suo de ibid[em]*.

¹⁰ Jan jako brat Sędziwoja (tamże, Z. 4, k. 158v: *Joh[an]nem f[rat]rem d[omi]ni Sandiwogy Spoleczky [...] Dorothea Borhoschewa lupstowska*) był także bratem Bartosza.

¹¹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 158v: *Dorothea Barthoschewa lupstowska.*

¹² Tamże, k. 201v: *Stanislau[s] filiu[s] Barthosh de magna Lubstowo [...] erga Joh[ann]em de popowo.*

¹³ Tamże, Z. 3, k. 48v: *Barthossi[us] et Sandiwogius de lupstowo [...] divide suis [...] h[er]ediatiis [...] Barthossio cessit medeitates [...] lupstowo et medietates [...] police et Sandiwogio [...] police et Oboszcwyce [...] in districtu wlad[islaviensi].*

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ KDW, T. VIII, nr 920: *Petrus de Rosnyathowo, [...], totam suam sortem, quam habuit in Lupstowo, [...], pro uno integro manso agri ibidem in Rosnyathowo [...] comutacionis racionabiliter inter se facte, nobili Barthosio de Policza perpetue vendidit [...] Mathia de Labyschino Brestensi pallatinis [...] Johanne Cosszysco vexilifero Dobrinensi.*

¹⁷ Por. przyp. 4.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 184: *katherina de lups[tow]o olim palat[inissa] [...] nicolao s[u]bpi[n]ce[r]na Barthossio Lodwigo mathia et Joh[ann]e he[re]d[es] cora[m] de lupstowo.*

²⁰ Tamże, Z. 2, k. 61: *Barhossius de lupstowo maior[is]*; spór przeciągnął się parę lat (tamże, k. 64: *Barthossius de lupstowo*; k. 65v: *Barthosius de lupstowo*; tamże, k. 69: *Barthosius de lupstowo*; tamże, k. 107: *barthossyo de lupstowo*; tamże, k. 112: *barthossyo de lupstowo*; tamże, k. 116v: *Barthossiu[m] de lupstowo*; tamże, k. 120v: *Barthossio de lupstowo*).

Kokotkiem²¹; z Michałem z Bielewa²² oraz z Mikołajem z Kleczewa²³; z Januszem z Buszkowa²⁴, podobnie jak i w 1426 r. z Janem z Brzyskorzystwi²⁵; z Andrzejem z Siczewa²⁶; z Sędziwojem z Czernina²⁷; oraz z bratem Sędziwojem²⁸, w 1427 r. zaś z Andrzejem z Ruszkowa²⁹, rok później z Bartoszem z Wierzbicina³⁰, a w 1429 r. z Bartoszem z Byczownicy³¹. W 1432 r. poręczył mu Naszek z Ręcic³² i procesował się z bratem Janem³³. Następnie w 1433 r. toczył spór z Małgorzatą z Mostków³⁴; w 1437 r. toczył spór ze Stanisławem z Nowej Wsi³⁵, a w 1440 r. z dziedzicem Kleczewa³⁶ i z Janem z Lichenia³⁷. Trzy lata później miał sprawy z Janem z Wyszyna³⁸ i Pawłem z Rękawic³⁹.

²¹ Tamże, k. 84: *barthosius de lupstowo et [...] petro kokotek*; tamże, k. 94-94v: *barthosius de lupstowo [...] petro kokotheke de Rosnathowo*.

²² Tamże, k. 139v: *Bartssius de lupstowo*; tamże, k. 143v: *Barthossius de lupstowo*; tamże, k. 143v: *Barthossius de lupstowo*.

²³ Tamże, k. 185: *Barthossio de lupstowo*.

²⁴ Tamże, k. 129: *Barthossius de lupstowo [...] Janussio de boscowo*.

²⁵ Tamże, k. 229v: *Bartholomeo de pollicze [...] joh[ann]e de Bryskyrziszyczna*.

²⁶ Tamże, k. 238: *Bartolomeo de lupstowo; Bartholomeu[s] de policze*.

²⁷ Tamże, Z. 3, k. 32v: *Barthossio de Lubstowo*; tamże, k. 48v: *Barthossius de lupstowo*.

²⁸ Tamże, k. 48v: *Sandiwog[ius] de police [...] Barthossio de lupstowo*; tamże, k. 48v: *Barthossi[us] et Sandiwogius de lupstowo [...] divide suis [...] h[er]ediatiis [...] Barthossio cessit medietates [...] lupstowo et medietates [...] police et Sandiwogio [...] police et Oboszcwyce*; tamże, k. 200v: *Barthossius de policze cu[m] Sandiwogio f[rat]re suo de ibid[em]*; tamże, k. 213: *mathias de lupstowo [...] p[ro] No[bi]li Sandiwogio de policze [...] f[rat]re suo Barthosio de lupstowo*; tamże, k. 219v: *Sandiwogio de policze [...] Barthosi[us] de lupstowo*; tamże, k. 227v: *Sandiwogius de policze h[er]es con[tra] Barthos[ius] de lupstowo*; tamże, Z. 4, k. 115: *Barthoschio de lupschowo cu[m] Nob[i]li Sandiwog[ius] de policze*; tamże, k. 126v: *Barthossio de lubstowo cu[m] Sandiwogio de policze*.

²⁹ Tamże, Z. 3, k. 11v: *Bartholomeo de lupstowo*; tamże, k. 88: *Barthosius de policze*.

³⁰ Tamże, k. 74: *Sandiwogio et Barthossio de policze*.

³¹ Tamże, k. 115: *Barthossius de policze*.

³² Tamże, k. 213: *Barthosio de lupstowo*.

³³ Tamże, Z. 3, k. 220: *Joahn[n]e de lupstowo cu[m] no[bi]li Barthosio de ibid[em]*; tamże, Z. 4, k. 47v: *Barthossyo de lupstowo cu[m] hon[n]orobi[li] Johane[s] cl[er]ico de ibid[em]*; tamże, 54: *Bartholomeo de lupstowo cu[m] Nob[i]li Johanne de ibid[em]*; tamże, k. 66: *Barthossio de maiori lupstowo cu[m] Nobili Johan[n]e de ibid[em]*; tamże, k. 115: *Joha[n]ne de lubscowo cu[m] no[bi]li Barthosio de ibid[em]*; tamże, k. 126: *Barthossio de Lubstowo cu[m] Joh[an]n de ibid[em]*; k. 126v: *Barthossio de Lubstowo cu[m] Joh[an]n p[er]czyński de ibid[em]*; tamże, k. 128: *Johannis de maio[r]i Lubstowo [...] Barthossio de ibid[em]* (o tawernę).

³⁴ Tamże, Z. 4, k. 36: *Barthossyo de lupstowo*; tamże, k. 49: *Barthossyo de lupstowo*.

³⁵ Tamże, k. 52v: *Bartossiu[s] de lupstowo*; tamże, k. 148: *Nobili de lupstowo*.

³⁶ Tamże, k. 75: *Barthosio de lupstowo*.

³⁷ Tamże, k. 75v: *Barthosio de maiori Lubstow[o]*.

³⁸ Tamże, k. 115: *Barthosio de lupsch[ow]o maior[is]*.

³⁹ Tamże, k. 120: *Barthosio de lupstowo*.

B.26.III.5. Bogumił ze Smolic

Nie jest znane pochodzenie Bogumiła¹. Pisał się ze Smolic², Różniat³ i Starzyn⁴. Posiadał braci: Ludwika ze Smolic⁵, Jana ze Smolic⁶ i Piotra ze Smolic⁷ i nieznaną z imienia siostrę⁸. Posiadał Smolice⁹, Smolicką Wolę¹⁰, Parchawę¹¹, Starzyny¹² i Różniaty¹³. Nie pełnił urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1387 r., gdy został wprowadzony do Smolic¹⁴. Następnie w 1399 r., wraz z braćmi toczył spór o posag i dziedzictwo Zofii z Lubstowa¹⁵, do którego miała wwiązać swojego bratanka i Bogumiła¹⁶. Kupił wówczas las zwany Parchawa od Niemierzy z Bowętowa¹⁷ i miał wyznaczony termin sądowy z niejakim Rodem¹⁸. W 1425 r. podzielił wraz z braćmi swoje dziedziny. W wyniku tego otrzymał 8 łanów pól od strony wsi Nagórki oraz sołectwo z dwom pustymi łanami i jednym osiadłym w Smolickiej Woli¹⁹.

¹ Por. A.V.3., s. 177-179.

² WRS, T. VB, nr 76: *Bogumili de Smolicz una fratribus suis germanis adversus dominam Sophiam de Lupstowo [...] [pani Zofka urzq<d>] Bogumil <z> swq braciq urzqd uczynil z paniq Zofkq, gdy [by się] dobyła [oprawiła] --- o je posag i dziedzinę tegdy w<zi>qwszy pieniądze {na gody} tam bracieńca ma <w>wiazzać w tę dziedzinę.*

³ *Księgi sądowe łęczyckie*, cz. I, nr 6314: *Bogumilo de Rosnatow habent terminum ad magnos terminos pro villa Smolice.*

⁴ Tamże, nr 502: *Bogumili de Starzini [...] Sicut fures non fouit et non infra tredecim septimanas, quod si non suoluent, tunc debent erum intormittere in Smolice antiquam, exceptis duobus kmethonibus dni decani.*

⁵ AP Poznań, Konin Z 1, k. 37: *zophia de lupstowo p[ro] empt[ionis] t[er]m[inum] h[ab]et cu[m] d[omi]no Bogumilo de Smolicze et ludwigo cet[er]is fr[at]r[es] eius.*

⁶ Jan i Piotr, jako bracia Ludwika (AGAD, Łęczyca Z. 6, k. 302: *lodwigo petro et Jo[hanne] de Smolicze fr[at]ribus*) musieli też być braćmi Bogumiła.

⁷ Tamże.

⁸ AGAD, Łęczyca Z. 10, k. 12: *Nicola[us] podlaszky int[ro]dixit resignacio[ne]m a sororius Johan[ni] Stanislao de Szmolicze qua[m] pat[ri] ip[s]or[um] patruo g[er]mano ip[s]or[um] resignat he[re]dit[ate] In Smolicze.*

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ AGAD, Łęczyca Z. 7, k. 258v-259: *In villa Smolicka wola al[ia]s Budky Scultetiu[m] cu[m] tota[m] Jur[is] [...] Bogu[mi]l[us] [...] fr[at]r[es] Jo[hannes] Lod[wigus] et Bog[umilus].*

¹¹ *Księgi sądowe łęczyckie*, cz. I, nr 5763: *Bogumilus de Smolicze emisset mericam Parachawa.*

¹² Por. przyp. 4.

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ Por. przyp. 4.

¹⁵ AP Poznań, Konin Z 1, k. 38v: *Bogumil cu[m] lodwigo [...] adu[er]sis d[omi]nam sophiam de lupscowo*; tamże, k. 40v: *Bogumil de Smolicze [...] [Sophi]a de lupstowo*; tamże, k. 41: *Bogumil de Smolice cu[m] suis fr[at]ribus [...] cu[m] d[omi]na zophia de lusptowo*; tamże, k. 41: *Bogumil [...] adu[er]sus d[omi]na[m] sophia[m]*; tamże, k. 42v: *Bogumil de Smolice una suis fr[at]rib[us] [...] medi[et]at[em] Sculte[ti]a acq[ui]siuer[un]t in maior[is] lupstowo in d[omi]na Sophia de Id[em]*; tamże, k. 42v: *Bogumil suis fr[at]rib[us] [...] cu[m] d[omi]na sophia r[at]ione h[er]edit[is] [...] lupstowo*; por. także przyp. 3.

¹⁶ Por. przyp. 2.

¹⁷ Por. przyp. 7.

¹⁸ Por. przyp. 3.

¹⁹ AGAD, Łęczyca Z. 7, k. 258-258v: *Johannes et lodwig[us] fr[at]r[es] g[er]mani [...] int[er] se et fr[at]r[em] ip[s]or[um] secu[m] Bogumilu[m]*; por. przyp. 9.

B.26.III.6. Bogusław z Gęzewa

Nie jest znane pochodzenie Bogusława¹. Pisał się z Gęzewa². Miał brata Przezdrewa³. Miał żonę Bronkę⁴. Posiadał Gęzewo⁵. Pełnił urząd podłowczego gniewkowskiego⁶.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił 14 maja 1399 r. podczas roków brzeskich⁷. Zaś 16 czerwca tego roku był świadkiem przy procesie Bronki z Łęszyna i Niełaskarza Połuwieskiego⁸. Czwartego stycznia 1401 r. wyznaczono termin rozgraniczenia wsi Gęzewo i Kawęczyn⁹. Dnia 28 lipca 1402 r. był świadkiem procesu Macieja Maczudy z Janem z Grabia¹⁰. Być może ostatniego dnia lipca 1408 r. uwikłał się w spór z Janem z Grabia¹¹.

B.26.III.7. Bogusza, brat Mikołaja z Wielkiego Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Boguszy¹. Miał braci: Mikołaja z Wielkiego Lubstowa², Piotra z Popowa³, Bartosza z Wielkiego Lubstowa⁴, Macieja z Polic⁵, Sędziwoja z Polic⁶ i Jana z Wielkiego Lubstowa⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ S. Szybkowski, *Kujawska Szlachta*, s. 526: „Imię dowodnego brata Bogusława, Przezdrewa, oraz uczestniczenie podłowczego w staraniach o retrakt Połajewska od kasztelana kruszwickiego Jana z Grabia, zakończone finalnym sukcesem dowodnego Leszczyca, wojewody inowrocławskiego (gniewkowskiego) Macieja Maczudy z Małego Lubstowa, przekonują, że nasz urzędnik najpewniej posługiwał się h. Laska”. Autor zastosował tutaj kryteria imionowe oraz wspólnego występowania w źródłach, które nie mogą być wyznacznikiem przynależności rodowej. O kryterium imionowym wielokrotnie na kartach niniejszej pracy wspominałem. Zaś kryterium wspólnego występowania w źródłach jest o tyle nieprecyzyjne (jeśli oczywiście nie jest tam zaznaczone pokrewieństwo), bowiem nie znamy mechanizmu przyprowadzania świadków. Mogli to być przypadkowe osoby, mogła to być rodzina. Dodać wypada, że czasem jedna miejscowość miała kilka dziedzin, co powodowało chaos w księgach sądowych, jeśli chodzi o genealogię. Jego pochodzenie od Lasków musi zatem pozostać w sferze hipotez.

² WRS, T. VB, nr 75: *Boguslaus de Gansewo subvenator Gnewcouiensis*.

³ AGAD, Brześć Z. 2, k. 47v: *presdrewem et boguslaum fra[tri]b[us] su[u]m de Ganczewo*.

⁴ Tamże, Z. 3, k. 140: *Broszca in villa sua Ganssia*; tamże, k. 140: *d[omi]na Brognchna r[e]licita*.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ *UrzednicyKuj*, s. 84, nr A202.

⁷ AGAD, Brześć Z. 1, k. 9v: *subven[ator] gnewcovien[is]*.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Por. przyp. 3.

¹⁰ AGAD, Brześć Z. 2, k. 69v: *Bogu[s]alis*.

¹¹ Tamże, Z. 1, k. 176: *Bogusla[us] de Gassewo*; chociaż J. Bieniak przekonany był, że ów Bogusław należał do młodszego pokolenia. Identyfikacja Bogusława z podłowczym gniewkowskim jest niemożliwa „ze względu na jego następcę. W kolejnym etapie tej sprawy – 28 VIII 1408 pojawia się Jan z Gęzewa jako pełnomocnik syna (BrzZ 1, k. 172: *existens procurator a filio suo*). Bogusław z 1408 r. należał więc już do młodszego pokolenia. Za śmiercią podłowczego przed lipca 1405 r. przemawia proces „pani Bogusławowej” przeciw Broniszowi z Gęzewa o zadane rany i zabrane bydło, toczony bez udziału męża” (*UrzednicyKuj*, s. 84, nr A202).

¹ Por. A.V.3., s. 176-177.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 137v: *nobilibus Nicolao subpinc[er]na wladislawien[si] Barthossio de pzenino et mathia de policze petrassio et Bogussio fr[at]ribus*.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Sędziwój jako brat Bartosza (tamże, Z. 3, k. 200v: *Barthossius de policze cu[m] Sandiwogy fr[at]re suo de ibid[em]*) był również bratem Boguszy.

⁷ Jan jako brat Sędziwoja (tamże, Z. 4, k. 158v: *Joh[an]nem fr[at]rem d[omi]ni Sandiwogy Spolczsky [...] Dorothea Borhoschewa lupstowska*) był także bratem Boguszy.

Jedyny raz w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1407 r., gdy razem z braćmi procesował się z Piotrem z Zakrzewa⁸.

B.26.III.8. Dorota z Wielkiego Lubstowa, ż. Bartosza z Wielkiego Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Doroty. Pisała się z Wielkiego Lubstowa¹. Wyszła za mąż za Bartosza z Wielkiego Lubstowa². Miała z nim syna Stanisława z Wielkiego Lubstowa³. Posiadała Wielkie Lubstowo⁴.

W 1449 r. toczyła spór ze szwagrami⁵, a w 1473 r. z dziedzicem Kruszewa⁶.

B.26.III.9. Jan Ludwikowic ze Smolic

Syn Ludwika ze Smolic i jego drugiej żony Małgorzaty¹. Pisał się ze Smolic². Miał braci: Mikołaja ze Smolic³ i Stanisława ze Smolic⁴ oraz siostry przyrodnie: Annę⁵ i Zuzannę⁶. Posiadał Smolicę⁷, Budki⁸ i Różniaty⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1423 r. wspólnie z braćmi procesował się z ojcem, oskarżając go o przedwczesną śmierć matki¹⁰, a pięć lat później zamienił się z ojcem na dobra¹¹. W 1433 r. stryj Jan zrezygnował na ich rzecz z Różniat, w zamian dając mu Budki i wszystkie dobra po zmarłym Bogumile w Budkach i Smolicach¹².

⁸ Tamże.

¹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 158v: *Joh[an]nem fr[at]rem d[omi]ni Sandiwogy Spolczsky [...]* Dorothea Borhoschewa lubstowska.

² Tamże.

³ AGAD, Brześć Gr. 2, s. 342: *dorothea cu[m] filio suo Stanislao de lubstowo.*

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Por. przyp. 3.

¹ Por. B.26.III.2., przyp. 2.

² AGAD, Łęczyca Z. 9, k. 59: *lodwigus de Smolicze ex una et [...] Joahnes Nicolaus et Stanislaus filii ip[s]ius de ibidem inter se et ipsor[um] hereditates [...] Smolicze [...] com[m]utavit [...] cum [...] Budky.*

³ Por. B.26.III.2., przyp. 2.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Tamże.

⁹ AGAD, Łęczyca Z. 10, k. 258-259v: *lodwigu[m] et Joh[an]nem Nicolaum ac Stanislau[m] filios suos et Joh[an]nem fr[at]rem g[er]manu[m] p[re]dicti lodwigy [...] division[em] porcionis olim Bogumili fr[at]ris ip[s]or[um] g[er]mani [...] habent in roszywatowo [...] Buthky al[ia]s parchawa ac in Smolicze.*

¹⁰ Por. B.26.III.2., przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² Por. przyp. 9.

B.26.III.10. Jan z Wielkiego Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Jana¹. Pisał się z Wielkiego Lubstowa² i Pścinna³. Miał braci: Mikołaja z Wielkiego Lubstowa⁴, Piotra z Popowa⁵, Bartosza z Wielkiego Lubstowa⁶, Macieja z Polic⁷, Boguszę⁸ i Sędziwoja z Polic⁹. Posiadał Wielkie Lubstowo¹⁰ i Pścinnno¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1420 r., gdy świadkował na dokumencie biskupa poznańskiego¹². W 1426 r. toczył spór ze Dzwonem z Osiek¹³, a sześć lat później z bratem Bartoszem¹⁴ i z Paszkiem z Ręcic¹⁵. W 1437 r. pozwał go do sądu biskup poznański Stanisław Ciołek¹⁶. Zaś w 1449 r. wspólnie z bratem Sędziwojem miał wyznaczony termin sądowy z wdową po Bartoszu z Wielkiego Lubstowa, Dorotą¹⁷.

B.26.III.11. Jan ze Smolic

Nie jest znane pochodzenie Ludwika¹. Pisał się ze Smolic² i Parchawy³. Posiadał braci: Piotra ze Smolic⁴, Ludwika ze Smolic⁵ i Bogumiła ze Smolic⁶ i nieznaną z imienia siostrę⁷.

¹ Por. A.V.3., s. 177-179.

² AP Poznań, Konin Z. 3, k. 231v: *Johan[n]e de maiori lupstowo.*

³ Tamże, Z. 4, k. k. 126v: *Barthossio de Lubstowo cu[m] Joh[an]n pzenynsky de ibid[em].*

⁴ Tamże, Z. 1, k. 137v: *nobilibus Nicolao subpinc[er]na wladislawien[si] Barthossio de pzenino et mathia de policze petrassio et Bogussio fr[at]ibus.*

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, Z. 4, k. 158v: *Joh[an]nem f[rat]rem d[omi]ni Sandiwogy Spolczsky [...]. Dorothea Borhoschewa lupstowska.*

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² AA Poznań, ACC, ks. 4, k. 110: *Johanne de llupstowo.*

¹³ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 233: *Johan[n]e de lusptowo.*

¹⁴ Por. B.26.III.4., przyp. 28.

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹⁶ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 70: *Joha[n]ne de lupstowo.*

¹⁷ Por. przyp. 9.

¹ Por. A.V.3., s. 177-179.

² AGAD, Łęczyca Z. 6, k. 302: *lodwigo petro et Jo[hanne] de Smolicze fr[at]ibus.*

³ Tamże, Z. 4, k. 607v: *Johannes de parchawa.*

⁴ Por. przyp. 2,

⁵ Tamże.

⁶ AP Poznań, Konin Z 1, k. 37: *zophia de lupstowo p[ro] empt[ionis] t[er]m[inum] h[ab]et cu[m] d[omi]no Bogumilo de Smolicze et ludwigo cet[er]is fr[at]es eius.*

⁷ AGAD, Łęczyca Z. 10, k. 12: *Nicola[us] podlaszky int[ro]dixit resignacio[ne]m a sororius Johan[ni] Stanislao de Szmolicze qua[m] pat[ri] ip[s]or[um] patruo g[er]mano ip[s]or[um] resignat he[re]dit[ate] In Smolicze.*

Posiadał Smolicę⁸, Parchawę⁹, Smoliczką Wolę¹⁰, Budki¹¹ i Różniaty¹². Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz pojawił się w źródłach w 1399 r., gdy wraz z braćmi toczył spór o posag i dziedzictwo Zofii z Lubstowa¹³, do którego miała wwiązać swojego bratanka i Bogumiła¹⁴. W 1425 r. dokonał z braćmi podziału Smolic¹⁵. W następnym roku sam Jan rozgraniczył Parchawę z Beskiem¹⁶. Cztery lata później wspólnie z bratem zamienił się na dziedzictwa¹⁷. Z kolei w 1433 r. toczył spór z Jakuszem z Sobiesławic¹⁸. Zrezygnował wtedy też na rzecz Ludwika i jego synów, z Różniat, a w zamian dał mu Budki i wszystkie dobra po zmarłym Bogumile w Budkach i Smolicach¹⁹.

B.26.III.12. Krynka, ż. Stanisława z Wielkiego Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Krynki. Wyszła za mąż za Stanisława z Wielkiego Lubstowa¹. Posiadała Lubstów² i Police³.

W 1471 r. została uposażona przez męża w 700 złotych węgierskich na Lubstowie i Policach⁴.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Por. przyp. 3.

¹⁰ AGAD, Łęczyca Z. 7, k. 258v-259: *In villa Smolicka wola al[ia]s Budky Scultetiu[m] cu[m] tota[m] Jur[is] [...]* *Bogu[mi]l[us] [...]* *fr[at]res Jo[hannes] Lod[wigus] et Bog[umilus]*.

¹¹ Por. B.26.III.9., przyp. 9.

¹² Tamże.

¹³ Por. B.26.III.5., przyp. 15.

¹⁴ Tamże, przyp. 2.

¹⁵ AGAD, Łęczyca Z. 7, k. 258-258v: *Johannes et lodwig[us] fr[at]res g[er]mani [...]* *int[er] se et fr[at]rem ip[s]or[um] secu[m] Bogumilu[m]*.

¹⁶ Tamże, Z. 7, k. 296v: *Johanne de Smolicze*.

¹⁷ Tamże, Z. 10, k. 12: *Lodwigus et Johan[n]is fr[at]res g[er]mani de Szmolicze [...]* *et ibid Johan[n]es [...]* *filios lodwigi nepot[is]*.

¹⁸ Tamże, k. 245: *Johan[nem] de Smolicze*.

¹⁹ Por. przyp. 11.

¹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 5231 (regist): N. Stanisl. z W. Lupsthowa na 1/2 dóbr dziedz. we wsiach Lupsthowo i Pałycze i na części młyna wod. w Lupsthow w p. konin., zap. 700 zł. węg. pos i t. w. ż. GD. Krynca*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

B.26.III.13. Ludwik ze Smolic

Nie jest znane pochodzenie Ludwika¹. Pisał się ze Smolic². Posiadał braci: Piotra ze Smolic³, Jana ze Smolic⁴ i Bogumiła ze Smolic⁵ i nieznaną z imienia siostrę⁶. Ożenił się dwukrotnie⁷, lecz znamy imię tylko jednej z nich, czyli Małgorzatę⁸. Z pierwszego małżeństwa pochodziły córki Zuzanna⁹ i Anna¹⁰, zaś z drugiego synowie: Jan Ludwikowic ze Smolic¹¹, Mikołaj ze Smolic¹² oraz Stanisław ze Smolic¹³. Posiadał Smolice¹⁴ i Budki¹⁵, Smoliczką Wolę¹⁶ i Różniaty¹⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz pojawił się w źródłach w 1399 r., gdy wraz z braćmi toczył spór o posag i dziedzictwo Zofii z Lubstowa¹⁸, do którego miała wwiązać swojego bratanka i Bogumiła¹⁹. W 1407 r. rozgraniczył Smolice²⁰, a w 1416 r. zeznał 60 grzywien dzieciom z pierwszej żony²¹. Dwa lata później oprowił żonę Małgorzatę na połowie Smolic²², a w 1423 r. pogodził się z synami, którzy oskarżyli go o przedwczesną śmierć ich matki Małgorzaty²³. Dwa lata później dokonał podziału Smolic²⁴, zaś w 1428 r. zamienił się na dziedzictwa z synami²⁵. Cztery lata

¹ Por. A.V.3., s. 177-179.

² AGAD, Łęczyca Z. 6, k. 302: *lodwigo petro et Jo[hanne] de Smolicze fr[at]ribus*.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ AP Poznań, Konin Z 1, k. 37: *zophia de lupstowo p[ro] empt[ionis] t[er]m[inum] h[ab]et cu[m] d[omi]no Bogumilo de Smolicze et ludwigo cet[er]is fr[at]res eius*.

⁶ AGAD, Łęczyca Z. 10, k. 12: *Nicola[us] podlaszky int[ro]dixit resignacio[n]e[m] a sororius Johan[ni] Stanislao de Szmolicze qua[m] pat[ri] ip[s]or[um] patruo g[er]mano ip[s]or[um] resignat he[re]dit[ate]* In Smolicze.

⁷ Tamże, Z. 6, k. 129v: *lodwigus de Smolicza recognavit puer[is] p[ri]me uxor[i]*.

⁸ Tamże, k. 292v: *lodwigus de Smolicze recognavit cu[m] maraga[r]etha uxore sua*.

⁹ Por. B.26.III.2., przyp. 2.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Por. przyp. 2.

¹⁵ AGAD, Łęczyca Z. 9, k. 59: *lodwigus de Smolicze ex una et [...] Joahnes Nicolaus et Stanislaus filii ip[s]ius de ibidem inter se et ipsor[um] hereditates [...] Smolicze [...] com[m]utavit [...] cum [...] Budky*.

¹⁶ Tamże, Z. 7, k. 258v-259: *In villa Smolicka wola al[ia]s Budky Scultetiu[m] cu[m] tota[m] Jur[is] [...] Bogu[m]i[us] [...] fr[at]res Jo[hannes] Lod[wigus] et Bog[umilus]*.

¹⁷ Por. B.26.III.9., przyp. 9.

¹⁸ Por. B.26.III.5., przyp. 15.

¹⁹ Tamże, przyp. 2.

²⁰ AGAD, Łęczyca Z. 4, k. 566v: *Lodwigu[s] de Smolicze*; tamże, k. 576v: *lodwigo de Smolicze*; w następnych latach również toczył procesy o granice (tamże, Z. 6, k. 139: *Lodwigu[m] de Smolicze*).

²¹ Por. przyp. 6.

²² Por. przyp. 7.

²³ Por. przyp. 8.

²⁴ AGAD, Łęczyca Z. 7, k. 258-259v: *Johannes et lodwig[us] fr[at]res g[er]mani [...] int[er] se et fr[at]em ip[s]or[um] secu[m] Bogumilu[m]*; por. przyp. 15.

²⁵ Por. przyp. 15.

później wspólnie z bratem zamienił się na dziedzictwa²⁶. W 1433 r. brat Jan zrezygnował na rzecz jego i jego synów z Różniat²⁷.

B.26.III.14. Maciej z Polic

Nie jest znane pochodzenie Macieja¹. Pisał się z Wielkiego Lubstowa² i Polic³. Miał braci: Mikołaja z Wielkiego Lubstowa⁴, Piotra z Popowa⁵, Bartosza z Wielkiego Lubstowa⁶, Boguszę⁷, Sędziwoja z Polic⁸ i Jana z Wielkiego Lubstowa⁹. Posiadał Wielkie Lubstowo¹⁰ i Police¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1407 r., gdy razem z braćmi procesował się z Piotrem z Zakrzewa¹². Następnie w 1432 r. poręczył za brata Sędziwoja w jego sporze z kolejnym bratem Bartoszem¹³. Sam zaś toczył spory z bratem Sędziwojem¹⁴ i ze Stanisławem z Nowej Wsi¹⁵, a dwa lata później z dziedzicem Piątkowa¹⁶.

²⁶ AGAD, Łęczycza Z. 10, k. 12: *Lodwigus et Johan[n]is fr[at]res g[er]mani de Szmolicze [...] et ibid Johan[n]es [...] filios lodwigi nepot[is]*.

²⁷ Por. B.26.III.9., przyp. 9.

¹ Por. A.V.3., s. 176-177.

² AP Poznań, Konin Z. 4, k. 41: *mathie de maior lupstowo*.

³ Tamże, Z. 1, k. 137v: *nobilibus Nicolao subpinc[er]na wladislawien[si] Barthossio de pzenino et mathia de policze petrassio et Bogussio fr[at]ribus*.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Sędziwój jako brat Bartosza (tamże, Z. 3, k. 200v: *Barthossius de policze cu[m] Sandiwogyo fr[at]re suo de ibid[em]*) był również bratem Macieja.

⁹ Jan jako brat Sędziwoja (tamże, Z. 4, k. 158v: *Joh[an]nem fr[at]rem d[omi]ni Sandiwogy Spolczsky [...] Dorothea Borhoschewa lupstowska*) był także bratem Macieja.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² Tamże.

¹³ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 213: *mathias de lupstowo et fideiusset p[ro] No[bi]li Sandiwogio de policze [...] fr[at]re suo Barthosio de lupstowo*.

¹⁴ Tamże, k. 214: *Sandiwogius de policz et [...] mathiam de lupscowo*.

¹⁵ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 226: *mathie de lupstowo maiori*; tamże, k. 232: *mathie de maiori lupstowo*; tamże, k. 232: *mathia de maiori lupstowo*; proces ciągnął się jeszcze w 1433 r. (tamże, Z. 4, k. 26v: *Saniwogyo de policze*).

¹⁶ Por. przyp. 2.

B.26.III.15. Maciej z Różniat

Nie jest znane pochodzenie Macieja. Pisał się z Różniat¹. Miał syna Stanisława². Przepisuje mu się też syna Piotra z Lubstowa³. Posiadał Różniaty⁴. Nie pełnił żadnych urzędów.

Wystąpił w źródłach jako ojciec Stanisława, notariusza publicznego i kleryka włocławskiego⁵.

B.26.III.16. Małgorzata, ż. Ludwika ze Smolic

Nie jest znane pochodzenie Małgorzaty. Wyszła za mąż za Ludwika ze Smolic¹, z którym miała synów: Jana Ludwikowica ze Smolic² Mikołaja ze Smolic³ oraz Stanisława ze Smolic⁴. Posiadała Smolice⁵.

W 1418 r. została uposażona przez męża na połowie Smolic⁶.

¹ *Acta Camerae Apostolicae*, vol. II: 1344-1374, ed. J. Ptaśnik, [Monumenta Poloniae Vaticana, T. II], Cracoviae 1913, nr 178: *Stanislaus Mathie de Rosnatow, clericus Wladyslaviensis dyocesis, publicus auctoritate imperiali notarius*.

² Tamże; utożsamiony jest on w historiografii z późniejszym dziekanem kruszwickim Stanisławem z Piasków (por. J. Bieniak, *Stanisław Kiwała z Ostrowa*, s. 67-68; W. Brzeziński, *Koligacje małżeńskie*, s. 256, przyp. 1389), raczej niesłusznie.

³ W. Brzeziński, *Koligacje małżeńskie*, s. 256, przyp. 1389: „Na podstawie informacji, które zawdzięczam prof. J. Bieniakowi” – Mikołaj z Lubstowa był – „synem Piotra z Lubstowa, nieżyjącego już w 1399. Ten ostatni z kolei był bratem Stanisława z Piasków (na Kujawach), notariusza publicznego (1362), kanonika kruszwickiego (1362), dziekana kruszwickiego (1387-1399)”. Nic nie wiadomo o powiązaniach rodzinnych między Stanisławem i Piotrem, a jedynie chronologia przemawia za tym. Fakt procesowania się Stanisława z wdową po Piotrze, która odkupiła od niego jego części Lubstowa, nie może być stanowić dowodu na braterstwo z Piotrem (AGAD, Brześć Z. 1, k. 7: *Zophia relicta petri pye me[mo]rie de lupstowo acquisivit [...] sup[er] [...] Staniaslau[m] decanu[m] Crusvicien[sem] [...] h[er]editation[em] lupstowo in eam m[at]r[on]itate*), bowiem była to jego macierzyzna, a nie ojczyzna. Równie dobrze, matka Stanisława była siostrą Piotra, albo nawet siostrą Zofii.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

¹ AGAD, Łęczyca Z. 6, k. 292v: *lodwigus de Smolicze recognavit cu[m] maraga[r]etha uxore sua [...] Smolicze in consorti sue ressignavit*.

² Por. B.26.III.2., przyp. 2.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

B.26.III.17. Mikołaj ze Smolic

Syn Ludwika ze Smolic i jego drugiej żony Małgorzaty¹. Pisał się ze Smolic². Miał braci: Jana Ludwikowica ze Smolic³ i Stanisława ze Smolic⁴ oraz siostry przyrodnie: Annę⁵ i Zuzannę⁶. Posiadał Smolice⁷, Budki⁸ i Różniaty⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1423 r. wspólnie z braćmi procesował się z ojcem, oskarżając go o przedwczesną śmierć matki¹⁰, a pięć lat później zamienił się z ojcem na dobra¹¹. W 1433 r. stryj Jan zrezygnował na ich rzecz z Różniat, w zamian dając mu Budki i wszystkie dobra po zmarłym Bogumile w Budkach i Smolicach¹².

B.26.III.18. Piotr z Lubstowa

W historiografii uchodzi za syna Macieja z Różniat¹. Pisał się z Lubstowa². Ożenił się z Zofią z Lubstowa³. Uważa się, że miał z nią syna Mikołaja z Lubstowa⁴. Posiadał Lubstowo⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1394 r. toczył spór z niejaką *Strzeczka*⁶.

¹ Por. B.26.III.2., przyp. 2.

² AGAD, Łęczyca Z. 9, k. 59: *lodwigus de Smolicze ex una et [...] Joahnes Nicolaus et Stanislaus filii ip[s]ius de ibidem inter se et ipsor[um] hereditates [...] Smolicze [...] com[m]utavit [...] cum [...] Budky.*

³ Por. B.26.III.2., przyp. 2.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Tamże.

⁹ Por. B.26.III.9., przyp. 9.

¹⁰ Por. B.26.III.2., przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² Por. B.26.III.9., przyp. 9.

¹ Por. B.26.III., przyp. 3.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 1v: *pet[ro] d[e] lubstowo.*

³ AGAD, Brześć Z. 1, k. 7: *Zophia relicta petri pye me[mo]rie de lupstowo acquisivit [...] sup[er] [...] Stanislaus[m] decanu[m] Crusvicien[sem] [...] h[er]editation[em] lupstowo in eam m[a]t[er]nitate.*

⁴ Por. B.26.III., przyp. 3.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Tamże; AP Poznań, Konin Z. 1, k. 1v: *petrus lubstowski.*

B.26.III.19. Piotr ze Smolic

Nie jest znane pochodzenie Piotra¹. Pisał się ze Smolic², Różniat³ i Dąbrówki⁴. Posiadał braci: Ludwika ze Smolic⁵, Jana ze Smolic⁶ i Bogumiła ze Smolic⁷ i nieznaną z imienia siostrę⁸. Posiadał Smolice⁹, Różniaty¹⁰, Lubstów¹¹, Sycewo¹² i Dąbrówkę¹³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1386 r. miał termin z kmieciami skarbnika¹⁴. Osiem lat później został przyprawiony przez biskupa wileńskiego w sprawie rozgraniczenia Łąki i Smolic¹⁵. W 1399 r. wspólnie z braćmi toczył spór z Zofią z Lubstowa¹⁶. W 1421 r. zamienił Lubstów na Różniaty z Bartoszem z Wielkiego Lubstowa¹⁷. Z kolei w 1428 r. sprzedał czwartą część Sycewa za 40 grzywien¹⁸, a 4 lata później zrezygnował z dziedzictwa w Smolicach¹⁹.

B.26.III.20. Sędziwój z Polic

Nie jest znane pochodzenie Sędziwoja¹. Pisał się z Wielkiego Lubstowa² i Polic³. Miał braci: Mikołaja z Wielkiego Lubstowa⁴, Piotra z Popowa⁵, Bartosza z Wielkiego Lubstowa⁶,

¹ Por. A.V.3., s. 177-179.

² *Księgi sądowe łęczyckie*, cz. I, nr 18: *Petrus de Smolice*.

³ KDW, T. VIII, nr 920: *Petrus de Rosnyathowo, [...], totam suam sortem, quam habuit in Lupstowo, [...], pro uno integro manso agri ibidem in Rosnyathowo [...] comutacionis racionabiliter inter se facte, nobili Barthosio de Policza perpetue vendidit [...] Mathia de Labyschino Brestensi pallatinis [...] Johanne Cosszysco vexilifero Dobrinensi*.

⁴ AGAD, Łęczyca Z. 10, k. 12: *petrus de dambrowyka et int[ro]dixit resignac[i]one[em] h[er]edit[at]em i[n] Smolicze*.

⁵ Tamże, Z. 6, k. 302: *lodwigo petro et Jo[hanne] de Smolicze fr[at]ribus*.

⁶ Tamże.

⁷ Bogumił jako brat Ludwika (AP Poznań, Konin Z 1, k. 37: *zophia de lupstowo p[ro] empt[ionis] t[er]m[inum] h[ab]et cu[m] d[omi]no Bogumilo de Smolicze et ludwigo cet[er]is fr[at]res eius*), musiał także być bratem Piotra.

⁸ AGAD, Łęczyca Z. 10, k. 12: *Nicola[us] podlaszky int[ro]dixit resignacio[n]em a sororius Johan[ni] Stanislao de Szmolice qua[m] pat[ri] ip[s]or[um] patruo g[er]mano ip[s]or[um] resignat he[re]dit[at]e In Smolicze*.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ Tamże.

¹² AP Poznań, Konin Z. 3, k. 53v: *petro de rosznathowo sup[er] quartem sortem in villa Chycewo*.

¹³ Por. przyp. 4.

¹⁴ Por. przyp. 2.

¹⁵ *Księgi sądowe łęczyckie*, cz. I, nr 3514: *Andree dni episcopi Vlnensis [...] pro limitibus inter Lanka [...] pro hereditate Smolice et debet adducere Petrum heredem huius hereditatis*.

¹⁶ Por. B.26.III.5., przyp. 15.

¹⁷ Por. przyp. 3.

¹⁸ Por. przyp. 12.

¹⁹ Por. przyp. 4.

¹ Por. A.V.3., s. 177-179.

² Por. przyp. 10.

³ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 108: *Sandiwogiu[m] de policze*.

⁴ Tamże, Z. 1, k. 137v: *nobilibus Nicolao subpinc[er]na wladislawien[si] Barthossio de pzenino et mathia de policze petrassio et Bogussio fr[at]ribus*.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

Macieja z Polic⁷, Boguszę⁸ i Jana z Wielkiego Lubstowa⁹. Posiadał Lubstowo¹⁰, Police¹¹ i Boskowice¹². Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1423 r., gdy toczył spór z Jakuszem z Lubstowa¹³. Trzy lata później procesował się z bratem Bartoszem¹⁴; w 1429 r. z Andrzejem *de Nothessa*¹⁵; w 1432 r. z wikarym Świętosławem¹⁶; z bratem Maciejem¹⁷, zaś dwa lata później z Tomisławem z Czapli¹⁸. W 1447 r. świadkował przy sprawie bratanka Stanisława¹⁹, zaś w 1449 r., wspólnie z bratem Janem miał wyznaczone terminy sądowe z Dorotą, wdową po Bartoszu z Wielkiego Lubstowa²⁰; z Bartoszem z Biewierska²¹ i z Bartoszem z Ruszewa²².

B.26.III.21. Siemka, ż. Bartosza z Wierzchosławic

W historiografii figuruje jako córka Macieja Maczudy z Lubstowa¹. Była żoną Bartosza z Wierzchosławic², z którym miała synów: Jana³ i Jana Bartosza⁴.

W 1442 r. wspólnie z synem zastawiła Ostrów Piotrowi z Białej za 50 grzywien⁵.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże, Z. 4, k. 158v: *Joh[an]nem f[rat]rem d[omi]ni Sandiwogy Spolczsky [...] Dorothea Borhoschewa lupstowska*.

¹⁰ Tamże, Konin Z. 3, k. 48v: *Barthossi[us] et Sandiwogius de lupstowo [...] divise suis [...] h[er]ediatiis [...] Barthossio cessit medeitates [...] lupstowo et medietates [...] police et Sandiwogio [...] police et Oboszcweyce [...] in districtu wlad[islaviensi]*.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 62: *Jacussius de lupstowo [...] Sandiwogiu[m] de ibid*.

¹⁴ Por. B.26.III.4., przyp. 28.

¹⁵ Por. przyp. 3.

¹⁶ AP Poznań, Konin Z. 3, k. 213v: *Sandiwogius de policze*.

¹⁷ Tamże, k. 214: *Sandiwogius de policz et [...] mathiam de lupscowo*.

¹⁸ Tamże, Z. 4, k. 41v: *Sanvoy de police*.

¹⁹ Tamże, k. 200v: *Stainslao de lubstowo maior [...] Sandiwogi[us] de police*.

²⁰ Por. przyp. 9.

²¹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 126: *Barthossio de Byrzwe[r]na cu[m] Sandiwogio de policze*; tamże, 148: *Barthosio de Bywersko Cum Nobili Sandiwoio de police*.

²² Tamże, k. 182: *Barthosio de Ruschowo [...] Sandiwogio de policze*.

¹ Por. A.V.3., 171-173.

² Tamże.

³ F. Sikora, *Dzieje osadnictwa*, s. 63.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, s. 113.

B.26.III.22. Stanisław z Piasków

W historiografii figuruje jako syn Macieja z Różniat¹. Pisał się z Piasków². Uważa się, że miał brata Piotra z Lubstowa³. Posiadał Piaski⁴ i Lubstowo⁵. Pełnił urząd dziekana kruszwickiego⁶. Dodatkowo uważa się, że był notariuszem publicznym⁷ i klerykiem włocławskim⁸.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił w 1387 r., gdy świadkował przy poświęceniu przez Jana Kropidłę i kapitułę włocławską, że kanonik Piotr Śliwka lokował wsie Łódzia i Widzewnica, polecając niejakiemu Januszowi je zasiedlić⁹. W 1399 r. Zofia, wdowa po Piotrku z Lubstowa nabyła od niego jego część Lubstowa¹⁰.

B.26.III.23. Stanisław z Wielkiego Lubstowa

Syn Bartosza z Wielkiego Lubstowa i jego żony Doroty¹. Pisał się z Wielkiego Lubstowa². Ożenił się z niejaką Krynką³. Posiadał Wielkie Lubstowo⁴, Police⁵, Nową Wieś⁶ i Ostrów⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ Niejaki Stanisław, kleryk włocławski był synem Macieja z Różniat (*Acta Camerae Apostolicae*, vol. II, nr 178: *Stanislaus Mathie de Rosnatow, clericus Wladyslaviensis dyocesis, publicus auctoritate imperiali notarius*). Nie wiadomo jednak czy można go utożsamić z dziekanem kruszwickim (jak czyni to współczesna historiografia, por. J. Bieniak, *Stanisław Kiwała z Ostrowa*, s. 67-68; W. Brzeziński, *Koligacje małżeńskie*, s. 256, przyp. 1389), piszącym się z Piasków (por. przyp. 2); Należy zauważyć, że również niejaki Jan z Różniat był bratem Mikołaja z Procyńia (por. B.46.II.1., przyp. 1). Widać zatem, że Różniaty były dość rozdrobnioną dziedziną.

² AGAD, Brześć Z. 1, k. 7: *Zophia relicta [...] petri pye me[m]orie de lusptowo [...] Stanislau[m] de pyasky Crus[viciensem]*.

³ Por. B.26.III.14., przyp. 3.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ AGAD, Brześć Z. 1, k. 7: *Zophia relicta petri pye me[m]orie de lupstowo acquisivit [...] sup[er] [...] Stanislau[m] decanu[m] Crusvicien[sem] [...] h[er]editation[em] lupstowo in eam m[a]t[er]nitate*.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Tamże.

⁹ DKM, s. 160-161, nr 90: *Stanislao decano [...] Crusswiciensibus*.

¹⁰ AGAD, Brześć Z. 1, k. 7: *Zophia relicta petri pye me[m]orie de lupstowo acquisivit [...] sup[er] [...] Stanislau[m] decanu[m] Crusvicien[sem] [...] h[er]editation[em] lupstowo in eam m[a]t[er]nitate*; tamże, k. 7: *Zophia relicta [...] petri pye me[m]orie de lusptowo [...] Stanislau[m] de pyasky Crus[viciensem]*; tamże, k. 8v: *Stanislau[s] decan[us] Crus[viciensis] [...] sofka de lusptowo*.

¹ AP Poznań, Konin Z. 4, k. 201v: *Stanislau[s] filiu[s] Barthosh de magna Lubstowo [...] erga Joh[ann]em de popowo*; AGAD, Brześć Gr. 2, s. 342: *dorothea cu[m] filio suo Stanislao de lubstowo*.

² AP Poznań, Konin Z. 5, k. 151: *Stanislau[m] h[er]edis de maiori lubstowo ex una et nob[i]le[m] Joha[n]ne[m] h[er]edem de police ex alt[er]a*.

³ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1*, nr 5231 (regest): *N. Stanisl. z W. Lupsthowa na 1/2 dóbr dziedz. w wsiach Lupsthowo i Palycze [...] zap. 700 zł. węg. pos i t. w. ż. GD. Krynca*.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże, *Konin*, nr 644 (regest): *NN. Stanisław i Jakub, bracia rodzeni niedzielni, dziedzice de Szodrkwowo, część dziedziczną macierzystą we wsi Nowawieś p. kon. wymieniają ze Stanisławem, dziedzicem z Wielkiego Lupstowa, za jego Ostrów we wsi Policze*.

⁷ Tamże.

W 1464 r. pogodził się z Jakubem i Michałem oraz z ich matką Stanisławą z Nowej Wsi⁸. Dwa lata później miał wyznaczony termin sądowy z Janem z Polic⁹, a w 1471 r. uposażył żonę¹⁰. W 1472 r. dziedzice z Pczenina sprzedali swoje części Stanisławowi za 400 grzywien i folwark w Policach¹¹, a rok później Stanisław wspólnie z matką procesował się z dziedzicem Kruszewa¹². W 1479 r. zamienił się z dziedzicami Szczodrkowa na posiadłości¹³, zaś 4 lata później odkupił od nich pozostałe części Nowej Wsi¹⁴. W 1487 r. dziedzice Szczodrkowa nie uwolnili jeszcze Nowej Wsi, przez co Stanisław pozwał ich do sądu¹⁵. Dwa lata później Lubstowski rozstrzygnął spór między Tomaszem i jego bratem Piotrem z Radolina, a Beatą ich *glotą* rodzoną¹⁶. W 1491 r. Barbara z Siczewa wspólnie z jej synem Andrzejem zapisał Stanisławowi 4 grzywny długu¹⁷, zaś Marta ze Szczodrkowa, skwitowała go z 10 grzywien długu¹⁸. W następnym roku wspomniana Barbara zastawiła mu kmiecia z Siczewa na wyderka¹⁹, zaś w 1494 r. Andrzej z Grochowy sprzedał swoją część Nowej Wsi Stanisławowi²⁰.

⁸ Tamże, nr 127 (regist): *Starosta zakłada vadium 200 grz. między N. Stanisławę i synów jej Jakuba i Michała, dziedziców de Nowawieś, iż żyć będą w pokoju ze Stanisławem Lupstowskim.*

⁹ AP Poznań, Konin Gr. 1, k. 97: *Stanislao lupstowo [...] cu[m] [...] Joh[an]ne de policze; por. przyp. 2.*

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 5449 (regist): *NN. Bartłomiej, Mikołaj i Stanisław, dziedzice w Pczyenyno, ss. o. Macieja, de ib. ze stryjami Bartoszem de Gluszyno i Pawłem Smogorzewskim i wujem X. Jakubem de Swanthosław plebanem w Lupsthowo W. i 3-q cz. w Lubstowie W. w p. koniń. ojc., za folw. w dziedz. Polycze z dopl. 400 grz. NG. Stanisławowi dziedzicowi w W. Lupstowie sprzedaje.*

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Por. przyp. 6.

¹⁴ TDRReg, Poznań, Ziemskie, XV wiek, nr 9566 (regist): *NN. Stanisł. i Jakub, bicia rodz. niedz. dziedzice de Szczodrkowo całą cz. we wsi Nowawieś p. koniń. za folw. zw. Piantnicze we wsi Policze w p. kon. i za 200 zł. w. i 30 grz. wym. z G. Stanisł. w W. Lubstowa.*

¹⁵ Tamże, Konin, nr 843 (regist): *N. Stanisław Kawnicki dziedzic w Waglewo wraz z synami swymi niedzielnymi: Janem i Mikołajem ręczy za NN. Stanisława i Jakuba dziedziców de Szchtrkowo, iż uwolnią 3-q cz. po Stanisławie babce swej na rzecz Stanisława Lupstowskiego.*

¹⁶ Tamże, nr 866 (regist): *GD. Andrzej z Grabienic, cześnik kaliski, jako superarbiter, Hektor z Horchowa, Stanisław z W. Lubstowa, Maciej Jastrabski de Wylczyno, Marcin Lipszki, arbitrzy godzą ks. Tomasza plebana w Liszewo, i Piotra, brata jego rodzzonego i niedzielnego, obydwu dziedziców de Radolina z Beatą glotą ich rodzoną z racji jej posagu i wiana oprawionego jej przez ol. jej męża Marcina Radolińskiego na połowie jego części w Radolinie. Oni jej winni uiścić 30 grz.*

¹⁷ Tamże, nr 915 (regist): *N. Barbara Syczewska wraz z niedzielnym swym synem Andrzejem, dziedzice w Syczewo zap. 4 grz. długu Stanisławowi Lupstowskiemu de W. Lupstowo.*

¹⁸ Tamże, nr 919 (regist): *N. Marta Szchotrkwowska wraz z córką swą Anną, wdowa po ol. Jakubie kwituje Stanisława z W. Lupstowa z długu 10 grz.*

¹⁹ Tamże, nr 945 (regist): *N. Barbara wraz z synem swym Andrzejem, dziedzicem de Zakrzewo i Syczewo, synem ol. Stanisława dziedzica de ib. zeznaje, iż zastawia poddanego w Syczewie w 10 grz. na wyderk. N. Stanisławowi de Lupstowo Wielkie.*

²⁰ Tamże, nr 990 (regist): *N. Andrzej, dziedzic de Grochowy, syn N. Szyegotho Grochowskiego niedzielny, sprzedaje całą swą trzecią część w Nowejwsi N. Stanisławowi dziedzicowi w W. Lupstowie, za 140 zł. w.*

B.26.III.24. Stanisław ze Smolic

Syn Ludwika ze Smolic i jego drugiej żony Małgorzaty¹. Pisał się ze Smolic². Miał braci: Mikołaja ze Smolic³ i Jana Ludwikowica ze Smolic⁴ oraz siostry przyrodnie: Annę⁵ i Zuzannę⁶. Posiadał Smolice⁷, Budki⁸ i Różniaty⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1423 r. wspólnie z braćmi procesował się z ojcem¹⁰, a pięć lat później zamienił się z ojcem na dobra¹¹. W 1433 r. stryj Jan zrezygnował na ich rzecz z Różniat, w zamian dając mu Budki i wszystkie dobra w Budkach i Smolicach¹².

B.26.III.25. Zofia z Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Zofii¹. Pisała się z Lubstowa². Miała męża Piotra z Lubstowa³. Posiadała Lubstowo⁴.

W 1399 r. toczyła spór z dziekanem kruszwickim Stanisławem z Piasków o jego macierzyzną w Lubstowie, którą nabyła od niego⁵ oraz z Bogumiłem i jego braćmi ze Smolic o jej posag i dziedzictwo⁶, do którego miała wwiązać swojego bratanka i Bogumiła⁷.

¹ Por. B.26.III.2., przyp. 2.

² AGAD, Łęczycza Z. 9, k. 59: *lodwigus de Smolicze ex una et [...] Joahnes Nicolaus et Stanislaus filii ip[s]ius de ibidem inter se et ipsor[um] hereditates [...] Smolicze [...] com[m]utavit [...] cum [...] Budky.*

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Tamże.

⁹ Por. B.26.III.9., przyp. 9.

¹⁰ Por. B.26.III.2., przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² Por. B.26.III.9., przyp. 9.

¹ Por. A.V.3., s. 177-179.

² AGAD, Brześć Z. 1, k. 8v: *Stanislau[s] decan[us] Crus[viciensis] [...] sofka de lusptowo.*

³ Tamże, k. 7: *Zophia relicta petri pye me[mo]rie de lupstowo acquisivit [...] sup[er] [...] Staniaslau[m] decanu[m] Crusvicien[sem] [...] h[er]editation[em] lupstowo in eam m[a]t[er]nitate.*

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Por. B.26.III.22., przyp. 10.

⁶ Por. B.26.III.5., przyp. 15.

⁷ Tamże, przyp. 2.

B.26.III.26. Zuzanna, c. Ludwika ze Smolic

Córka Ludwika ze Smolic i jego pierwszej, nieznannej z imienia żony¹. Miała siostrę Annę² oraz przyrodnich braci: Jana Ludwikowica ze Smolic³, Mikołaja ze Smolic⁴ oraz Stanisława ze Smolic⁵.

W 1423 r. Ludwik wyznaczył córkom 70 grzywien wiana na swych dobrach⁶.

B.38.III.1. Anna z Krzekotowa, c. Tomasza

Być może córka Tomasza z Krzekotowa¹. Pisała się z Krzekotowa². Miała braci: Jana z Krzekotowa³, Stanisława z Krzekotowa⁴, Feliksa z Krzekotowa⁵ i Bezdziada z Krzekotowa⁶ oraz być może siostrę Katarzynę⁷. Miała męża Bronisza ze Smólska⁸. Posiadała Krzekotowo⁹

W źródłach pojawiła w 1488 r., gdy została wezwana do sądu przez swoich braci¹⁰.

B.38.III.2. Bezdziad z Krzekotowa

Być może syn Tomasza z Krzekotowa¹. Pisał się z Krzekotowa². Miał trzech braci: Jana z Krzekotowa³, Stanisława z Krzekotowa⁴, Feliksa z Krzekotowa⁵ i siostry Annę z Krzekotowa⁶ oraz być może Katarzynę⁷. Posiadał Krzekotowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ Por. B.26.III.2., przyp. 2.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

¹ AP Poznań, Kcynia Gr. 5, k. 31: *anna [con]sors [...] Bronissy de Szmolszko subdapiferi Juniwlad[islaviensi] [...] Johanne felici Stani[sla]o et Byedsath fr[at]ribus g[er]mane de Crzekothowo [...] anne [...] soror*. Na podstawie tej zapiski sądzono, iż Anna z braćmi musieli być dziećmi Tomasza (S. Szybkowski, *Do genealogii i prozopografii Kotwiców kujawskich uwag kilka*, „Genealogia. Studia i materiały historyczne” 16 (2004), s. 140; J. Karczewska, *Własność*, s. 39), bowiem wcześniej dzierżył on Krzekotowo. Czy rzeczywiście nimi byli, nie sposób dociec, bowiem nie istnieje bezpośrednia wzmianka źródłowa dotycząca ich pokrewieństwa.

² AP Poznań, Kcynia Gr. 5, k. 31: *Anne Crzekothowska*.

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ TDRReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek*, nr 10212 (regist): *Katarzynie, c. ol. Tomasza Kołuczkiego de Krzekotowo*.

⁸ AP Poznań, Kcynia Gr. 5, k. 31: *Anne Crzekothowska ipsius consorta domini Bronissius de Smolsko*.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹ Por. B.38.III.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, przyp. 7.

⁸ Tamże, przyp. 1.

W źródłach pojawił się raz, dnia 1 stycznia 1488 r., gdy wraz z braćmi wezwał siostrę Annę z mężem do sądu⁹.

B.38.III.3. Feliks z Krzekotowa

Być może syn Tomasza z Krzekotowa¹. Pisał się z Krzekotowa². Miał trzech braci: Jana z Krzekotowa³, Stanisława z Krzekotowa⁴, Bezdziada z Krzekotowa⁵ i siostry Annę z Krzekotowa⁶ oraz być może Katarzynę⁷. Posiadał Krzekotowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach pojawił się raz, dnia 1 stycznia 1488 r., gdy wraz z braćmi wezwał siostrę Annę z mężem do sądu⁹.

B.38.III.4. Jan z Krzekotowa

Być może syn Tomasza z Krzekotowa¹. Pisał się z Krzekotowa². Miał trzech braci: Feliksa z Krzekotowa³, Stanisława z Krzekotowa⁴, Bezdziada z Krzekotowa⁵ i siostry Annę z Krzekotowa⁶ oraz być może Katarzynę⁷. Posiadał Krzekotowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach pojawił się raz, dnia 1 stycznia 1488 r., gdy wraz z braćmi wezwał siostrę Annę z mężem do sądu⁹.

⁹ Tamże.

¹ Por. B.38.III.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, przyp. 7.

⁸ Tamże, przyp. 1.

⁹ Tamże.

¹ Por. B.38.III.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, przyp. 7.

⁸ Tamże, przyp. 1.

⁹ Tamże.

B.38.III.5. Katarzyna, c. Tomasza z Krzekotowa

Córka Tomasza z Krzekotowa i jednej z jego żon¹. Mogła mieć czterech braci: Jana z Krzekotowa², Stanisława z Krzekotowa³, Feliksa z Krzekotowa⁴ i Bezdziada z Krzekotowa⁵ oraz siostrę Annę z Krzekotowa⁶. Wyszła za mąż za Daniela z Gierzykowa⁷. Posiadała Dobieszewice⁸.

W 1495 r. mąż Daniel, zapisał jej 100 grzywien na swojej części Dobieszewic⁹.

B.38.III.6. Stanisław z Krzekotowa

Być może syn Tomasza z Krzekotowa¹. Pisał się z Krzekotowa². Miał trzech braci: Feliksa z Krzekotowa³, Jana z Krzekotowa⁴, Bezdziada z Krzekotowa⁵ i siostry Annę z Krzekotowa⁶ oraz być może Katarzynę⁷. Posiadał Krzekotowo⁸. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach pojawił się raz, dnia 1 stycznia 1488 r., gdy wraz z braćmi wezwał siostrę Annę z mężem do sądu⁹.

B.38.III.7. Tomasz z Krzekotowa

W historiografii figuruje jako syn Jana z Orchowa i Ofki z Ponieca¹. Pisał się z Krzekotowa² i Kołudy³. Miał dwie żony: Annę⁴ oraz Katarzynę z Kołudzka⁵. Miał córkę Katarzynę⁶.

¹ Por. B.38.III.1., przyp. 7.

² Por. B.38.III.1., przyp. 1.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, przyp. 7.

⁸ Tamże, przyp. 1.

⁹ Tamże.

¹ Por. B.38.III.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, przyp. 7.

⁸ Tamże, przyp. 1.

⁹ Tamże.

¹ Por. A.VI.1., s. 194.

² AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 173: *Thoma de Krzekothowo [...] katherine consorti sue.*

³ Por. B.38.III.1., przyp. 7.

⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 4, s. 171-172: *Thomass he[re]s strzekothowo [...] ux[oris] an[n]a.*

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Por. przyp. 3.

Uważa się ponadto, że miał czterech synów: Jana z Krzekotowa⁷, Stanisława z Krzekotowa⁸, Feliksa z Krzekotowa⁹ i Bezdziada z Krzekotowa¹⁰ oraz córkę Annę¹¹. Posiadał Krzekotowo¹² i Kołudę¹³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach po raz pierwszy pojawił się w 1444 r., gdy toczył spór z Janem z Chorzewa¹⁴. W 1450 r. zapisał żonie Annie 110 grzywien posagu i tyle samo wiana¹⁵. Z kolei w 1460 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z Michałem z Margonina¹⁶; z Janem Żnińskim i Stanisławem Niedobilskim¹⁷; z Bartłomiejem Szadokierskim¹⁸, a dwa lata z braćmi z Pruśca¹⁹. Natomiast w 1463 r. drugiej swojej żonie Katarzynie 300 kop półgroszy, zapisanych na dworze i folwarku w Krzekotowie i na połowie trzody i bydła²⁰.

B.39.III.1. Anna, ż. Parysa z Lubowa

Córka Jana z Knyszyna¹. Miała siostry: Barbarę², Ewę³, Ofkę⁴, Dorotę⁵, Katarzynę⁶. Wyszła za mąż za Parysa z Lubowa⁷. Posiadała Nieczajnę⁸, Knyszyno⁹ i Drogcin¹⁰.

⁷ Por. B.38.III.1., przyp. 1.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Por. przyp. 2.

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ TDRReg, *Gniezno*, cz. 2, nr 2086 (regist): *Tomko de Krzekotowo*.

¹⁵ Por. przyp. 4.

¹⁶ AP Poznań, Kcynia Gr. 4, s. 25: *Thomam krzekothowsky*; tamże, s. 26: *Thomam krzekothowsky*; tamże, s. 26-27: *Thoma krzekothowsky*

¹⁷ Tamże, s. 25: *Thomek krzekothowsky*.

¹⁸ Tamże, s. 26: *Thoma krzekothowsky*; tamże, s. 26: *Thome krzekothowsky*.

¹⁹ Tamże, s. 67: *thome krzekothowsky*.

²⁰ Por. przyp. 5.

¹ TDRReg, *Poznań, Ziemskie, XV wiek*, nr 8532 (regist): *N. Anna, ż. N. Parysza de Lubowo, Barb., ż. Marcina Studzieńskiego, Ewa (?) Kana, ż. Jana Laszoczkiego, Offka Andrzeja Przeclawskiego, Dorota Jana Konńskiego (?), cc. ol. Jana Knijthyńskiego (?), dziedziczki de Nieczajna, całe 1/2 ich cz. cz. we wsi N. za 50 grz. N. Dobrogostowi Sobotskiemu pis. zs. pozn. sprzed.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek*, cz. 1, nr 1457 (regist): *Parzysch de Lubowo na cz-ch w Wielkich Sokolnikach p. pozn. zap. pos. 150 grz. i t. w. ż. G. Annie*.

⁸ Por. przyp. 1.

⁹ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek*, cz. 1, nr 5742 (regist): *N. Anna ż. N. Parisch'a de Lubowo, Katarz. ż. N. Jana Lanzeczkiego dziedzica de Istebno, Dorota ż. N. Jana de Conyno, siostry rodzone, niedzielne, całe cz-i z bliższ. po ojcu ich Janie Knyszynskim we wsiach Knyszyno i Drogoczino w p. pozn. za 550 grz. N. Zoffi wd. po ol. N. Andrzeju Przeczslawskim i synom jej: Janowi, Wincentemu, Jerzemu, sprzedaje*.

¹⁰ Tamże.

W 1457 r. została uposażona przez męża w Sokolnikach Wielkich¹¹. W 1478 r. sprzedała z siostrami pół Nieczajny za 50 grzywien¹², w 1485 r. Knyszyno i Drogcin¹³.

B.39.III.2. Anna, ż. Parysa z Pożarowa

Nie jest znane pochodzenie Anny. Wyszła za mąż za Parysa z Pożarowa¹ i Gotarda z Przyborowa². Miała syna Parysa z Lubowa³ i córkę Jadwigę⁴.

W źródłach wystąpiła pośmiertnie, gdy w 1449 r. jej dzieci odstąpiły 100 grzywien jej wiana Gotardowi⁵.

B.39.III.3. Dobrochna, ż. Piotra Laski z Cienina

Nie jest znane pochodzenie Dobrochny. Miała siostrę Katarzynę¹. Wyszła za mąż za Piotra Laskę z Cienina². Posiadała Kraśniczyn³.

W 1461 r. wprowadziła siostrę do swoich dóbr macierzystych, tj. Kraśniczyną⁴.

B.39.III.4. Dzichna, ż. Jana Laski z Cienina

Nie jest znane pochodzenie Dzichny. Była żoną Jana Laski z Cienina¹, z którą miała syna Michała² oraz córki Annę³ i Katarzynę⁴. Posiadała Łęg⁵.

¹¹ Por. przyp. 7.

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Por. przyp. 9.

¹ Parys miał nieletnie jeszcze dzieci w 1445 r. (AA Poznań, ACC, ks. 28, k. 39: *Symonem h[er]edi in Pozarowo et possessore[m] ville Lyubowo ac tutroem pu[er]or[um] bo[ne] me[m]orie parzych hered[is] in lubowo*). W 1449 r. odstąpili po śmierci swej matki Anny 100 grz. jej wiana ojczymowi Gotardowi Przyborowskiemu, jej drugiemu mężowi (AP Poznań, Poznań Gr. 3, s. 105: *parzysz de lubowo [...] hedwigi soro[r]e sua germana [...] p[ost] morte[m] [...] Anna matris eoru[m] anne legitime consort[is] a domi[n]o gotardo de przyborowo vitrico ip[s]oru[m]*). Wielce prawdopodobne, że tymi dziećmi byli właśnie Jadwiga i Parys z Lubowa.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

¹ TDRReg, Konin, nr 31 (regist): *D. Dobrochna, żona N. Piotra Laska de Wronczyno daje intromit. do całych części macierzyst., które ma we wsi Krasnicza GD. Katarzynie, żonie Stanisława z Chwalikowic, siostrze swej.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

¹ AP Poznań, Kalisz Z. 6, k. 192: *Thome de pacost cast[ellanus] pozn[aniensis] et capit[aneus] maiorispo[loniae] g[e]n[er]alis [...] dzichnaem consortem Joha[n]nis de lang [...] ead[em] dotalico [...] sup[er] tota[m] villam lang.*

² Tamże, Z. 4, k. 184v: *michaelem filiu[m] Joh[an]nis laska felic[is] record[ationis] de lang.*

³ Tamże, Z. 18, k. 7v: *Anna et katherina sorores g[er]mane filie olim Nobilis Joha[n]nis lasca de lang.*

⁴ Tamże.

⁵ Por. przyp. 1.

W 1434 r. wpisano do ksiąg ziemskich kaliskich dokument wystawiony przez Tomasza z Pakości, w którym Jan uposażył swoją żonę Dzichnę w 100 grzywien zapisanych na Łęgu⁶. Dziesięć lat później Jan i Michał zapisali jej wiano na Łęgu⁷. Toczyła spór także ze Stanisławem z Broniszewic⁸.

B.39.III.5. Hamlet z Ćmachowa

Nie jest znane pochodzenie Hamleta¹. Pisał się z Ćmachowa². W historiografii przypisuje mu się syna Mikołaja Szczebiota z Pożarowa³. Posiadał Ćmachowo⁴ i ziemię przy jeziorze Sieradowo⁵. Pełnił urząd podkoniuszego poznańskiego⁶ i kasztelana kostrzyńskiego⁷.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych wystąpił 21 stycznia 1357 r., gdy świadkował przy nadaniu Kazimierza Wielkiego dla Bądymira, syna Marzenisa z Pomorzan, wsi Studzieniec⁸. Rok później, dnia 22 kwietnia, starosta generalny Wielkopolski Wierzbięta z Pałowic, zaświadczył, że Hamlet dokonał zamiany dóbr wokół jeziora Sieradowo na pola młyńskie przy rzece Kania⁹. Z kolei 28 stycznia 1359 r. był obecny przy lokowaniu Dolska¹⁰, podobnie jak 14 kwietnia 1360 r. przy poświadczeniu starościńskim zamiany między Peregrynem z Karpicka i Tomka z Chorzemina¹¹. W następnym roku, drugiego lutego świadkował przy

⁶ Tamże.

⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 9, k. 91: *dzichne in tot[em] h[er]editate lang cu[m] l[itte]ra[m] dothalici all[ia]s wyennya pet Joha[n]nem laska felic[is] record[at]ionis reformatu[s] de quib[us] bonis michael fil[us] ip[s]i[us] citatur de dothalico ip[s]i[us] d[omi]ne.*

⁸ Tamże, Z. 17, k. 141: *dzichna consors olim Nobilis Joh[an]nis laszka felic[is] recordac[i]onis de lang.*

¹ W historiografii identyfikowany był z Hamletem Grzymałą z Oleśnicy (*UrzędnicyWp*, s. 131, 148; KDW, T. XI, nr 1756, przyp. 4), czemu słusznie, jak się wydaje, sprzeciwił się Adam Szweda. Rozdzielił on obie postacie, przyznając Hamletowi z Ćmachowa urząd podkoniego poznańskiego i kasztelana kostrzyńskiego (A. Szweda, *Ród Grzymałów*, s. 305-306). Stanisław Kozierowski, na podstawie dzierżenia przezeń Ćmachowa, uznał go za przedstawiciela herbu Laska (S. Kozierowski, *Pierwotne osiedlenie pojezierza Gopła*, „*Slavia Occidentalis*” 2 (1922), s. 42). Natomiast S. Szybkowski nie miał co tego najmniejszych wątpliwości; wywiódł go zatem od nieznanego z imienia syna kasztelana kaliskiego Sławęty z Janiszewa (S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, s. 35). Jak starałem się udowodnić, Sławęta z Janiszewa wcale nie musi być tożsamy z kasztelanem kaliskim o tym samym imieniu, bowiem nigdy on nie wystąpił z przydomkiem posesjonatycznym, a pierwszy raz wystąpił dopiero 25 lat po jedynym znanym źródłem wystąpieniu Sławęty z Janiszewa (15 stycznia 1299 r.). Nie można przeto przekonywająco wykazać związku między nimi.

² KDW, T. VI, nr 179: *Gamletus haeres de Ćmachowo subagazo Poznaniensis et Hector de Pirwoszewo haeres.*

³ Por. A.VI.3., s. 208-209.

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ KDW, T. VI, nr 179: *Gamletus subagazo Posnaniensis dedit lacum dictum Szyradowicze et angulum, seu spatium terrae, a lacu dicto Sziradowicz circa paludinem usque ad viam, quae ducit de Wronki in Orlic, praedicto Hectori haeredi de Pirwoszewo pro media area molendini vulgariter pul mliniska in rivulo dicto Rana.*

⁶ *UrzędnicyWp*, s. 148, nr 420.

⁷ Tamże, s. 131, nr 265.

⁸ KDW, T. VI, nr 175: *Samleth subagazone Poznaniensi.*

⁹ Por. przyp. 5.

¹⁰ KDW, T. III, nr 1395: *Gamleto subagazone.*

¹¹ Tamże, nr 1426: *Peregrinus heres de Karpiczsko [...] Gamlietho subagazone Poznaniensi.*

darowiznie Hektora z Pakości dla bożogrobców gnieźnieńskich¹². W identycznym charakterze wystąpił przy potwierdzeniu królewskim nadania Żernik dla przodka Dominika z Popowa¹³. Ponownie pojawił się w źródłach, już jako kasztelan kostrzyński 15 lipca 1372 r., gdy uczestniczył w sprzedaży sołectwa w Łęczeczkach przez plebana z Biezdrowa¹⁴. Dnia 28 stycznia 1377 r., był świadkiem przy zatwierdzeniu nadania Janusza ze Skoków na rzecz Cystersów z Łekna¹⁵, a 15 sierpnia 1378 r. przy podziale majątku między dziedziców Wełny¹⁶.

B.39.III.6. Hanka z Buszkowa

Córka Piotra Laski z Łęgu i Febronii z Łęgu¹. Pisała się z Buszkowa². Miała braci Piotra z Cienina³ i Jana Laskę z Cienina⁴ oraz siostry Małgorzatę⁵ i Zofię⁶. Wyszła za mąż za Janusza z Buszkowa⁷. Posiadała Buszkowo⁸.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1411 r., gdy razem z bratem Janem procesował się z Janem z Ostrowa⁹. Rok później miała wyznaczone terminy z żydami z Sieradza¹⁰ oraz Januszem Ramszem¹¹, zaś wspólnie z Małgorzatą, żoną Spytka z Przerany toczyła spór z Andrzejem z Przespolewa¹². W 1414 r. z kolei procesowała się z Janem i Grzegorzem Karskimi ze Sławrowic¹³.

¹² Tamże, nr 1447: *Hector subpincerna noster Brestensis [...] Stanislao iudice Cuyaviensi, Gamletone subagazone Poznaniensi*.

¹³ Tamże, nr 1454: *Gamletho subagazone Poznaniensi*.

¹⁴ *Kilkanaście niedrukowanych dotąd dokumentów wielkopolskich z XIII i XIV wieku*, wyd. T. Jurek, [w:] *Fontes et historia. Prace dedykowane Antoniemu Gąsiorowskiemu*, red. T. Jurek, I. Skierska, Poznań 2007, nr 7: *Hamleto castellano Costrzinensi*.

¹⁵ KDW, T. XI, nr 1756: *Gamleto castellano Costrinensi*.

¹⁶ Tamże, T. III, nr 1753: *Gamletone Costrzinensi*.

¹ Hanka był siostrą Jana Laski (AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 31v: *hanka de Buscowo filia et Joh[an]ne filio olim pye memorie lasce de lang*), który z kolei był synem Piotra Laski (WRS, T. IV, nr 336: *Johannem filium Petri Lasca*), co oznacza, że i ona musiała być jego córką.

² Tamże.

³ Hanka był siostrą Jana Laski (por. przyp. 1), który z kolei był bratem Piotra (KDW, T. VIII, nr 933: *Johannes et Petrus fratres germani de Czenyno*), co sugeruje, że była ona jego siostrą.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Hanka był siostrą Jana Laski (por. przyp. 1), który z kolei miał siostry Małgorzatę i Zofię (AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 271-272: *petrus de lang frat[er] g[er]manus joh[ann]es cu[m] ofca et marga[r]jetha s[or]oribus suus g[er]manis*), a to oznacza, że były one też siostrą Hanka.

⁶ Tamże.

⁷ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 92v: *halsca consors de olim Janussy de Baszcowo*.

⁸ Tamże, k. 31v: *hanka de Buscowo*.

⁹ Tamże, k. 38: *Joh[an]ne de Buskowo filiu[m] olim pet[ra]ssy laska*.

¹⁰ Tamże, k. 92v: *halsca consors de olim Janussy de Baszcowo*.

¹¹ Tamże, k. 119: *halsca Relicta olim Janussy de Baszcowo*.

¹² WZSK, nr 407: *Hanka relicta olim Zauissy et Margaretha consors Spitkonis de Przerane*; tamże, nr 408: *Hanka relicta Janussy et Margaretha consors Spitkonis de Przerane*.

¹³ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 142v: *halsca de Barcowo*.

B.39.III.7. Jadwiga, c. Parysa z Pożarowa

Córka Anny i Parysa z Pożarowa¹. Miała brata Parysa z Lubowa².

W 1449 r. wspólnie z bratem po śmierci matki, odstąpił 100 grzywien jej wiana drugiemu mężowi Gotardowi³.

B.39.III.8. Jadwiga, ż. Szymona z Pożarowa

Nie jest znane pochodzenie Jadwigi. Wyszła za mąż za Szymona z Pożarowa¹. Posiadała Pożarowo².

W 1463 r. kupiła dwie części Pożarowa od Jana z Głuponi³.

B.39.III.9. Jan Laska z Cienina

Syn Piotra Laski z Łęgu i Febronii z Łęgu¹. Pisał się z Cienina², Łęgu³, Krowicy⁴ i Buszkowa⁵. Miał brata Piotra z Cienina⁶ oraz siostry Małgorzatę⁷, Zofię⁸, i Hankę z Buszkowa⁹. Ożenił się z Dzichną¹⁰, z którą miał synów Michała¹¹ oraz córki Annę¹² i Katarzynę¹³. Posiadał Cienin¹⁴, Łęg¹⁵, Buszkowo¹⁶, Żegocin¹⁷, Januszewice¹⁸, Międzydobrze¹⁹, Zakrzewo²⁰ i Krowicę²¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

¹ Por. B.39.III.2., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 54: *Johannes de Gluponye [...] duas suas sortes hereditarias in villa pozarowo [...] hedvi consorti no[bi]lis Schyman bone memeorie de pozarowo.*

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ WRS IV, nr 336: *Johannem filium Petri Lasca.*

⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 201v: *Johan[n]es h[er]es de Czenino filius olim lascze.*

⁹ Tamże, Kalisz Z. 3, k. 187: *Joha[n]ne laska h[er]edi in lang.*

¹⁰ Tamże, Z. 5, k. 55v: *Joh[an]ne laska de Crowycza.*

¹¹ Tamże, Z. 2, k. 38: *Joh[an]ne de Buskowo filiu[m] olim pet[ra]ssy laska.*

¹² KDW, T. VIII, nr 933: *Johannes et Petrus fratres germani de Czenyno.*

¹³ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 271-272: *petrus de lang frat[er] g[er]manus joh[ann]es cu[m] ofca et marga[r]etha s[or]oribus suis g[er]manis.*

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże, Z. 2, k. 31v: *hanka de Buscowo filia et Joh[an]ne filio olim pye memorie lascze de lang.*

¹⁶ Tamże, Z. 6, k. 192: *dzichnaem consortem Joha[n]nis de lang.*

¹⁷ Tamże, Z. 4, k. 184v: *michaelem filiu[m] Joh[an]nis laska felic[is] record[ationis] de lang.*

¹⁸ Tamże, Z. 18, k. 7v: *Anna et katherina sorores g[er]mane filie olim Nobilis Joha[n]nis lasa de lang.*

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże, Konin Z. 1, k. 211: *Johan[n]e[m] de Czenino.*

²¹ Por. przyp. 3.

²² AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 38: *Joh[an]ne de Buskowo filiu[m] olim pet[ra]ssy laska.*

²³ Tamże, Z. 4, k. 158: *Joh[ann]e laska de lant [...] p[ro] h[er]edes lang zegoczino et janusowicze.*

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże, k. 217: *Joh[an]nes laszka de lang [...] odstapyl amb[am] h[er]editatu[us] w[ul]galiter zegoczyno Janusewicze międzydobrze Zacharzewo.*

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże, k. 55v: *Joh[an]ne laska de Crowycza.*

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1411 r., gdy procesował się z Janem z Ostrowa²²; z Paszkim z Chrzastowa²³; z Iwanem z Krowicy²⁴; Wojciechem z Ostrowa²⁵ oraz z Dobrochną²⁶ i jej mężem Jakuszem Fryczem²⁷. W 1412 r. poręczył za Grzymałę z Czerniejewa²⁸ i toczył spory: ze Skoczkiem, kmieciem z Wilczyna²⁹; z Janem z Goliny o lasy między Cieninem i Przemą³⁰; z matką i rodzeństwem³¹ oraz z Janem Ramszem³². Rok później miał wyznaczone terminy sądowe: z Mikołajem ze Sługocina³³; z Hanką z Brzeźna³⁴ i z Mikołajem z Wąsoszy³⁵, a w 1414 r. z Janem z Czermina³⁶.

Z kolei w 1415 r. procesował się z Piotrem Kopydłowskim³⁷; z Mrokotą z Janiszewa³⁸; z Przedborem z Łęgu³⁹ oraz z Sędziwojem z Tymieńca⁴⁰, podobnie jak i w następnym roku z Ziemiętą z Klimacic⁴¹. W 1417 r. toczył spory: ze Stanisławem ze Skaryszewa o dziewięć

²² WZSK, nr 66: *Iohannem filium Petri Lasca*; AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 38: *Joh[an]ne de Buskowo filiu[m] olim pet[ra]ssy laska*; tamże, k. 40: *Joh[an]ne de Buskowo*.

²³ WZSK, nr 123: *pueros Lasce*; tamże, nr 136: *Phebronia relicta olim Petri Lasca cum pueris suis*.

²⁴ Tamże, nr 139: *pueros Petrassii Laska: primus Franek de Phalanczicze, secudnus Iacobus de ibidem*; tamże, nr 147; proces ten kontynuowany był kilka lat później (AP Poznań, Kalisz, Z. 2, k. 216v: *Johannes laszca*).

²⁵ WZSK, nr 159: *pueros domine Lescine*; AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 28v: *leszcina et sui pueri*.

²⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 31v: *hanka de Buscowa filia et Joh[an]ne filio olim pye memorie lasce de lang*.

²⁷ Tamże, k. 47: *Joh[an]nes et petrass[us] pueri lasce de lang*.

²⁸ Tamże, Konin Z. 1, k. 201v: *Johan[n]es h[er]es de Czenino filius olim leszcze [...] Grzimale de Czeneyewo p[ro] divisione que fuit int[er] d[omi]na[m] hanka p[resen]te quia et int[er] d[omi]ni laskam de log f[rat]rem suu[m]*.

²⁹ Tamże, k. 211: *Johan[n]e[m] de Czenino*.

³⁰ WZSK, nr 358: *Phebronia relicta Leszcze et suis pueris*.

³¹ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 118v: *Stanislaus Scarssewsky [...] fideiusseru[n]t p[er] Joh[an]ne filio Petri Llaszka [...] d[omi]na phebronia int[er] d[ic]ti Joh[an]nis [...] et om[n]es alias pue[r]os filios et filias p[er] h[er]editatibus*; tamże, k. 118v: *Joh[an]nes de Czenino cu[m] f[rat]re et s[or]oribus cu[m] d[omi]na phebronia m[at]re ip[s]or[um]*.

³² Tamże, k. 120: *phebronia[m] consortm przedbory et Joh[an]nem filiu[s] de Czenino*.

³³ Tamże, Konin Z. 1, k. 215v: *Johan[n]e[m] de Czenino*; tamże, k. 217v: *Johan[n]e[m] de Czenino*; tamże, k. 223v: *Johan[n]e[m] de Czenino*.

³⁴ Tamże, k. 215v: *Johan[n]e[m] de Czenino*; tamże, k. 216v: *Johan[n]e[m] de Czenino*; tamże, k. 218v: *Johan[n]e[m] de Czenino*; proces ten ciągnął się jeszcze w następnym roku (tamże, k. 232: *Jo[h]anne petro et soro[r]ibus germa[n]is de Czenino; Johan[n]e[m] de Czenino*; tamże, Kalisz Z. 2, k. 151v: *Joha[n]ne lasce cu[m] f[rat]re et sororibus*; tamże, k. 165v: *Joha[n]ne et f[rat]rinus et s[or]oribus suis puer[is] laszcze*).

³⁵ Tamże, Konin Z. 1, k. 220: *Johan[n]es de Czenino*.

³⁶ Tamże, Kalisz Z. 2, k. 173v: *Joha[n]ne filio laszcze*.

³⁷ Tamże, Konin Z. 1, k. 248: *Johan[n]e[m] de Czenino*.

³⁸ Tamże, k. 256: *Johan[n]es de Czenino*; spór ten ciągnął się przez następne lata (tamże, 259v: *Johanne de Czenino*).

³⁹ Tamże, Kalisz Z. 2, k. 205v: *Johannes de Czenino*; tamże, k. 205v: *joh[anne]m et petr[um] f[rat]res de Czenino*; tamże, k. 210: *Joh[ann]em de Czenino*; tamże, k. 214: *petr[um] et f[rat]rem ac s[or]ores ip[s]ius de lang*; tamże, k. 227: *Joh[an]nes de Czenino*; owa sprawa ciągnęła się przez kolejne lata (tamże, k. 235v: *Johannes lasca de Czenino*; tamże, k. 257: *Johannes lasca de Czenino*; tamże, k. 258v: *Johannes lasca de Czenino cu[m] Strenuo Przedbor[em] ac uxor[is] sua phebronia de lang*; tamże, k. 40: *Joha[n]nes Laska*; tamże, k. 48v: *Joha[n]nes Laska*; tamże, Z. 15, k. 44v: *[Joha]nem lasca de Czenino*; tamże, k. 44v: *Id[em] lasca*; tamże, k. 44v: *[Johannes] de Czenino*), nawet po śmierci Przedbora, gdy sprawę przejęła druga żona Przedbora – Anna (tamże, Z. 3, k. 101v: *Joh[ann]e de Czenyno*; tamże, k. 114v: *Joh[ann]es de Czenyno*).

⁴⁰ Tamże, Z. 2, k. 211: *Joh[an]nes laszca de Czenino*.

⁴¹ Tamże, k. 247v: *Johannes lasca de Buszcowo*.

grzywien rękomi⁴²; z Więcoszkiem *Jaclikiem* o 30 grzywien⁴³; z Marcinem z Ostrowa⁴⁴ oraz z żydem Marciszem⁴⁵, a dwa lata później, z mieszczanami kaliskimi Wyżdżgą i Januszem⁴⁶; ze Zdzisławem ze Skarszewa i jego żoną Agnieszką⁴⁷ oraz z Dobrogostem z Kamienia⁴⁸.

W 1420 r. miał wyznaczone terminy sądowe ze Zbigniewem z Brzezia⁴⁹; z dziedzicem Wysokiej⁵⁰; z Mrokotą z Brudzewa⁵¹; z Elżbietą z Żegocina⁵² oraz z Mikołajem z Woli⁵³. Musiał zapłacić karę jakąś karę⁵⁴. Następnie w 1421 r., Andrzej i Zdzisław ze Skarszewa poręczyli mu 40 grzywien w jego sprawie z Świętosławem z Kosarzewa⁵⁵. Wtedy też Jan procesował się: ze Świętomirem z Koźlątkowa⁵⁶ i z Andrzejem z Kołudowa⁵⁷, a Święszek z Buszkowa procesował się z nim o granicę między ich wsiami⁵⁸. W 1422 r. procesował się z kmieciem Wojciechem z Wojtyszyna,⁵⁹ oraz z Mikołajem z Giżyc⁶⁰. Poręczył też Mikołajowi z Kotlina⁶¹, a wspólnie z bratem sprzedał Cienin Maciejowi z Łabiszyna⁶². Rok później Mikołaj z Kamiony

⁴² WRS, T. IV, nr 580: *Johannem Laskam de Czenynino*; AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 52: *Johan[n]nem Laskam de Czenynino*.

⁴³ WRS, T. IV, nr 583: *Johannes Liska*.

⁴⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 3, k. 36: *Joha[n]ne laska de Czenynino*; tamże, k. 40: *Joha[n]nes laska*; tamże, k. 40: *Joha[n]nes laska*

⁴⁵ Tamże, k. 8: *Joh[ann]em Lascam*; tamże, k. 36: *Joha[n]nes Laska*.

⁴⁶ Tamże, k. 187: *Joha[n]ne laska h[er]edi in lang*.

⁴⁷ Por. B.52.II.1., przyp. 10.

⁴⁸ Tamże, Gniezno Z. 2, k. 109v: *Joh[ann]es laska de Czenynino*.

⁴⁹ Tamże, Kalisz Z. 3, k. 192: *om[n]es pu[er]i d[omi]ni lescze petri olim pye m[em]orie Joh[an]nes petrus cu[m] so[ro]ribus cor[am] g[er]manis*; spór ten zakończył się oddaniem części Łęgu Zbigniewowi w następnych latach (tamże, k. 308: *laszkam de lang*).

⁵⁰ Tamże, Konin Z. 2, k. 1v: *joh[ann]e Laska h[eres] de Czenynino*.

⁵¹ Tamże, k. 8v: *mrocotha cu[m] Joh[an]ne[m] laska*; tamże, k. 11: *mrokotha [...] laszkam de Czenynino*; tamże, k. 13v: *mrokotha et Leszka*.

⁵² Tamże, k. 37: *Joh[an]ne de Czeni[n]o*.

⁵³ Tamże, k. 17: *Laszka h[er]es de Czeni[n]o*.

⁵⁴ Tamże, k. 25: *Joh[an]es laska*.

⁵⁵ Tamże, Kalisz Z. 3, k. 290v: *Andreas de Scarsszewo cu[m] Sdzeslao de Scarsszewo minor[is] [...] fideiussor[um] Joh[an]ne laska de Czenynino maiori*.

⁵⁶ Tamże, k. 322: *Joh[ann]es laska de Czenynino*; tamże, k. 322v: *Joh[ann]i lascze*.

⁵⁷ Tamże, Z. 4, k. 12: *joh[an]ne laska de lang*; tamże, k. 12v: *joh[an]ne de lang*; proces toczył się przez następne lata (tamże, k. 48v: *joh[an]ne laska et petro f[rat]re sup g[er]mano de Czenynino*; tamże, k. 253v: *Joh[an]nes laszka de lang*; tamże, Z. 6, k. 175: *Joh[an]nem de lang*).

⁵⁸ Tamże, Z. 4, k. 3v: *Joha[nn]em de lang*; tamże, k. 13v: *joh[an]ne laska de lang*; tamże, k. 14v: *joh[an]nes lasca de lang*; spór ten kontynuowany przez kilka lat (WRS, T. IV, nr 801: *Lang [...] Jan*; tamże, nr 828: *Johannis de Lang*; AP Poznań, Kalisz, Gr. 17, s. 64: *joh[an]ne laska de lang*; tamże, s. 65: *joh[an]ne laska de lang*; tamże, Z. 4, k. 40: *Joha[nn]em de lang*; tamże, k. 43: *Joha[nn]i laska de lang*; tamże, k. 43: *Joha[nn]i laska de lang*; tamże, k. 77: *Joh[an]nes laska*; tamże, k. 77: *Joh[an]nes laska*; tamże, k. 77: *Joh[an]ne de lang d[ic]to laszka*; tamże, k. 163: *Joh[an]ne laska de lang*; WRS IV, nr 865: *Johannis de Lang*; AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 164v: *Joh[an]ne de lang*; tamże, k. 164v: *Joh[an]ne de lang*; tamże, k. 180v: *Joh[an]ne de lang*; tamże, k. 180v: *Joh[an]ne de lang*; tamże, k. 190v: *Joh[an]nem laska de lang*).

⁵⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 68v: *joh[an]ne laska de lang*; tamże, Z. 15, k. 69: *Joh[an]ne[m] laska de lang*.

⁶⁰ Tamże, Z. 4, k. 73v: *Joh[an]ne laska*.

⁶¹ Tamże, Gr. 17, s. 85: *Joh[an]nes lasca de lang*.

⁶² Por. przyp. 6.

pozwał Jana o jego dziedzictwo⁶³. Sam zaś toczył spory: z Boguszem z Bartodziejów⁶⁴; ze Świemą z Rusocina⁶⁵; Stefanem z Bronisławic⁶⁶ oraz z Mikołajem z Wojtyszyna⁶⁷. Jeszcze w tym roku poręczył za Andrzeja z Gaju⁶⁸.

W 1424 r. miał wyznaczone terminy sądowe: z Chwałętą z Magnuszewic⁶⁹; z Lutkiem z Brzezia⁷⁰; z Januszem⁷¹ i z Bierwołtem ze Skarszewa⁷²; z Janem z Grabi⁷³; z Abrahamem z Psarów⁷⁴, z niejakim Falisławem⁷⁵, z Stanisławem i Janem z Krowicy⁷⁶, a w 1425 r., z Mikołajem z Grabowa⁷⁷. Zaś w 1426 r. procesował się z Janem z Bartodziejów⁷⁸; z Wojtkiem z Czachorów⁷⁹ oraz z Janem z Goliszewa⁸⁰ i uczestniczył w sporze Jana z Żegocina⁸¹. Kupił też za 100 grzywien działą w Łęgu i Żegocinie od swojego brata Piotra⁸², a sam sprzedał Żegocin za

⁶³ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 89v: *Joh[an]ne laska de lang*; do sprawy włączyła się żona Mikołaja, Katarzyna (tamże, Z. 4, k. 158: *Joh[ann]e laska de lant*), która kontynuowała ten spór w następnym roku (tamże, k. 217: *Joh[an]nes laszka de lang*; tamże, k. 217v: *Joh[an]nes laszka de lang*; tamże, k. 418: *Joh[an]ne laszka de lang*).

⁶⁴ Tamże, k. 143v: *Joh[an]ne de Czeneyno*.

⁶⁵ Tamże, k. 178v: *Joh[an]ne de lang*; proces toczył się jeszcze w następnych latach. (tamże, k. 244v: *Joh[an]ne laszka de lang*; tamże, Z. 15, k. 29: *Joh[an]ne de lang*; tamże, k. 29: *Joh[an]ne de lang*).

⁶⁶ Tamże, k. 180v: *Joh[an]ne de lang*; spór ten kontynuowany był przez kilka lat i wciągnięto wówczas w niego rodziny obu stron (tamże, k. 216: *Joh[an]nes laska de lang petri f[rat]r[em] e[ius] et soror[em] ip[s]ius*; tamże, k. 231: *Joh[an]ne al[ia]s laszka de lang*; tamże, k. 379v: *Joh[an]ne laszka*; tamże, k. 379v: *Joh[an]ne laszka de lang*; tamże, Z. 5, k. 213v: *Joh[an]ne de lank*).

⁶⁷ Tamże, Z. 4, k. 190v: *Joh[an]nem laska de lang*; spór z nim miał miejsce jeszcze kilkakrotnie do końca życia Jana (tamże, Z. 7, k. 111: *Johanne laska de lang*; tamże, k. 111v: *Johanne laska de lang*; tamże, Z. 8, k. 253: *Joh[ann]e laska de lang*; tamże, Z. 9, k. 42v: *Joha[n]ne laszka de lang*; tamże, k. 196v: *Joha[n]ne laszka de lang*; tamże, k. 217v: *Joha[n]ne laszka de lang*; tamże, k. 218: *Joha[n]ne laszka de lang*; tamże, Z. 10, k. 316v: *Joha[n]ni laska de lang*; tamże, Z. 15, k. 80v: *Joha[n]ne laszka de lang*).

⁶⁸ Tamże, Z. 4, k. 184: *Joh[ann]e laszka de lang*; tamże, k. 184: *Joh[ann]e laszka de lang*.

⁶⁹ Tamże, k. 206v: *Joh[an]ne[m] de lang*.

⁷⁰ Tamże, k. 215v: *Joh[an]nem laska[m] de lang*; proces trwał jeszcze w 1425 r. (tamże, k. 330v: *Joh[an]nes leszche de lang*; tamże, k. 350: *Joh[an]nes laszka de lang*; tamże, k. 382v: *Joh[ann]e laszka de lang*; tamże, k. 386v: *Joh[an]ne laszka de lang*).

⁷¹ Tamże, k. 295v: *Janussio de Scarszewo cu[m] Joh[an]ne laszka de lang*.

⁷² Tamże, k. 234: *Beruoldo de Scarszewo cu[m] Joh[an]ne laszka de lang*.

⁷³ Tamże, k. 235: *Joh[an]nem laszka de lang*; proces z nim miał miejsce jeszcze w 1434 r., do którego włączył się także jego brat Jana z Grabi, Mikołaj (tamże, Z. 6, k. 208v: *Joh[an]nes de lang*; tamże, k. 212: *Johanni laska de lang*).

⁷⁴ Tamże, Z. 4, k. 238: *Joh[an]ne laszka de lang*.

⁷⁵ Tamże, k. 264: *Joh[an]nem laszkÿ*.

⁷⁶ Tamże, k. 264: *Joh[an]ne[m] laszkÿ*.

⁷⁷ Tamże, k. 374v: *Joh[an]ne laszka de llang*; spór z nim kontynuowany był kilka lat później (tamże, Z. 6, k. 132: *Joh[an]ne laska de lang*; tamże, k. 156: *Joh[an]nes de lang*).

⁷⁸ Tamże, Z. 5, k. 16: *Joh[an]ne de Czeneyno*.

⁷⁹ Tamże, k. 55v: *Joh[an]ne laska de Crowycza*.

⁸⁰ Tamże, k. 92v: *Joh[an]ne laskÿ de Crowÿcze*.

⁸¹ Tamże, k. 26v: *Joh[an]ne laska de lang*.

⁸² Tamże, k. 37v: *Joh[an]ne laska de lang cu[m] petro f[rat]re suo g[er]mano*.

200 grzywien groszy praskich⁸³. Zobowiązał się również zapłacić karę czterech grzywien⁸⁴, a w 1428 r. toczył spory: z Marcinem, kmięciem z Żegocina⁸⁵; z Wojławem Choteckim⁸⁶; z mieszczanami kaliskim Januszem i Marciszem⁸⁷; ze Stanisławem Obermuthem z Chrostowa⁸⁸ oraz z Anną ze Sławina⁸⁹. Świadcował też przy potwierdzeniu dokonanym przez starostę wielkopolskiego Tomasza z Pakości, iż Anna żona Mieczka z Woli sprzedała część jej dziedzictwa Zbrostawowi z Kraszyc⁹⁰. W 1429 r. Maciej Klonowski miał wwiązać Jana w 10 grzywien czynszu rocznego od kmięci z Żakowa⁹¹, zaś przed 1430 r. miał proces z Maciejem z Łabyszyna⁹². W 1430 r. cofnął wszystkie swoje zapisy jakie miał na Żukowie⁹³.

W 1432 r. miał wyznaczony termin sądowy z Wyszotą z Przynowic⁹⁴, a dwa lata później wpisano do ksiąg ziemskich kaliskich dokument wystawiony przez Tomasza z Pakości, w którym Jan uposażył swoją żonę Dzichnę w 100 grzywien zapisanych na Łęgu⁹⁵. Procesował się wtedy z Michałem z Szymanowic⁹⁶, a rok później ze Stanisławem z Czołuchowa⁹⁷ i z Mikołajem Wyetczniskym⁹⁸. Z kolei w 1437 r. toczył spory: z Janem z Trąbczyna⁹⁹, z bratem Piotrem¹⁰⁰

⁸³ Tamże, k. 46v: *Joh[an]nes laska de lang*; później Mikołaj z Giżyc procesował się o Żegocin, gdyż jego dziedzice nie uwolnili jeszcze przez kilka lat tej miejscowości (tamże, k. 212v: *Joh[an]ne de lang*; tamże, k. 213v: *Joh[an]ne de lang*; tamże, k. 271-272: *Joh[an]nem laska de lang [...] petrus de lang frat[er] g[er]man[us] Joh[an]nes cu[m] ofca et marga[r]etha so[ro]ribus suus g[er]manis [...] Stephani et Szdeslai Scarszewsky [...] Stanislaus Scarszewsky*; tamże, k. 274: *Joh[an]nem de lang*; tamże, Z. 7, k. 245v-246: *Joha[an]nem laskam de lang*).

⁸⁴ Tamże, k. 76v: *Joh[an]nes laska de lang*.

⁸⁵ Tamże, k. 232v: *Joh[an]nes laska de lang*.

⁸⁶ Tamże, k. 258v: *Joh[an]nes laska de lag*.

⁸⁷ Tamże, k. 263: *Joh[an]ne laska de lang*; tamże, k. 319v: *Joh[an]ne laska de lang*; tamże, k. 327: *Joh[an]ne laska*.

⁸⁸ Tamże, k. 295v: *Joh[an]nes lasca de lang*; tamże, k. 369: *Joh[an]nes laska de lang*; tamże, Gniezno Z. 4, k. 122v: *Joha[n]ne[m] de lang*.

⁸⁹ Tamże, Kalisz Z. 5, k. 336v: *Joh[an]ne laska ad de lang*.

⁹⁰ KDW, T. XI, nr 1986: *Thomas de Pacoszcz castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis [...] Johan(n)e Lasca de Lang*.

⁹¹ AP Poznań, Kościan Z. 9, k. 183v-184: *Johan[ne]m laska*.

⁹² Tamże, Kalisz Gr. 23, s. 197: *Joh[ann]i laska de lang cu[m] magnifico d[omi]no mathia de labyszyn palat[inus] Bresten[sis]*. Wpis pod 1452 r. (sic!), a Maciej zmarł właśnie przed 1430 r. (por. B.28.I).

⁹³ AP Poznań, Kościan Z. 9, k. 278: *Joha[n]n laska*.

⁹⁴ Tamże, Kalisz Z. 6, k. 87: *Joh[an]nes de lang*.

⁹⁵ Tamże, k. 192: *Thome de pacost cast[ellanus] pozn[anieniensis] et capit[aneus] maiorispo[loniae] g[e]n[er]alis [...] dzichnaem consortem Joha[n]nis de lang*.

⁹⁶ Tamże, k. 206: *Joh[an]ne laska de lang*; tamże, k. 268v: *Joh[an]ne laska de lang*; spór z nim toczył się jeszcze w następnym roku (tamże, Z. 7, k. 69v: *Joh[ann]e laska de lang*; tamże, k. 111v: *Joha[n]ne laska de lang*).

⁹⁷ Tamże, Z. 6, k. 309v: *Joha[n]nes laska de lang*; tamże, k. 334v: *Joh[an]ne laska*; proces z nim ciągnął się przez kilka lat (tamże, Z. 7, k. 68v: *petro de lang [...] Joh[an]nes de lang*).

⁹⁸ Tamże, Z. 6, k. 336: *Joh[an]ne laska de lang*; tamże, k. 349v: *Johanne laska de lank [...] petrus de lang*.

⁹⁹ Tamże, Z. 7, k. 58: *Joha[n]ne laska de lang*; proces z nim kontynuowany był też później (tamże, k. 224v: *Joha[n]ne[m] laszka de lang*; tamże, Z. 11, k. 140v: *Joh[ann]es laska*).

¹⁰⁰ Tamże, Z. 7, k. 68v: *Joha[n]ne laska de lang cu[m] petro de Ibid[em]*; tamże, k. 97v: *Joha[n]nis laska de lang cu[m] No[bi]li petro de Ibid[em]*; tamże, k. 155: *petro laska de lang erga No[bi]le[m] Joha[n]ne[m] laska de lang*; proces z nim ponownie rozgorzał w 1442 r. (tamże, Z. 8, k. 147v: *Joh[an]nes laszka de lang [...] petro laszka frat[re] ip[sius] de lang*) i ciągnął się przez następne lata (tamże, k. 234: *Joha[n]ne laska de lang cu[m] No[bi]li petro de ibid[em]*; tamże, Z. 9, k. 18v: *petr[us] laszka de lang [...] Joha[n]ni laszche de lang frat[re] suo g[er]mano*; tamże, Z. 15, k. 37v: *petrus laska olim de lang [...] Johanne[m] laska de lang*).

oraz z Tomisławem¹⁰¹ i Janem z Lubienia¹⁰². Jeszcze w tym roku ogłosił przywilej dla Łęgu¹⁰³. Następnie w 1438 r., procesował się z Stanisławem Miruckim¹⁰⁴, podobnie jak i dwa lata później: z Żegotą z Czermina¹⁰⁵; z Mikołajem z Żegocina¹⁰⁶; z dziedzicem Rusocic¹⁰⁷ oraz z Sędziwojem z Gaci¹⁰⁸. W 1444 r. miał wyznaczone termin sądowe z Piotrem z Tyńca¹⁰⁹, z siostrą Ofką¹¹⁰ i jej mężem Maciejem¹¹¹, a w 1445 r. ze Stanisławem z Broniszewic¹¹². W 1450 r. wpisano do ksiąg ziemskich kaliskich jego proces ze Stefanem Januszewskim¹¹³. Przed swoją śmiercią toczył jeszcze spory: z Mikołajem z Międzydobrza¹¹⁴ i z Mikołajem z Witoszyna¹¹⁵.

B.39.III.10. Jan z Sokolnik Wielkich

Syn Mikołaja z Pożarowa¹. Pisał się z Sokolnik Wielkich². Miał braci: Piotra z Pożarowa³ i Szymona z Pożarowa⁴. W historiografii uważa się, że jego bratem był jeszcze Michał z Pożarowa⁵. Posiadał Sokolniki Wielkie⁶ i Biezdrowo⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1435 r. razem z braćmi sprzedał ćwiartkę Biezdrowa Zachariaszowi z Piasków⁸, a w 1447 r. wspólnie z Szymonem toczył spór z Wyszkiem z Mylina⁹.

¹⁰¹ Tamże, Z. 7, k. 111v: *Johanne laska de lang*; tamże, Z. 15, k. 169: *Joh[an]ne laska de lang*.

¹⁰² Tamże, Z. 7, k. 69v: *Joha[n]ne laska de lang*; tamże, k. 69v: *Joha[n]ne laska de lang*

¹⁰³ Tamże, k. 150: *Johan[n]is laszka*.

¹⁰⁴ Tamże, k. 275v: *Joh[ann]e laska de lang*.

¹⁰⁵ Tamże, Z. 8, k. 49: *Joh[an]nes laska de lang*.

¹⁰⁶ Tamże, k. 55v: *Joh[ann]e laska de long*; tamże, k. 92: *Joha[n]ne laska de lang*.

¹⁰⁷ Tamże, k. 67: *Joh[ann]e laska de long*.

¹⁰⁸ Tamże, k. 86v: *Joha[n]ne laska de lang*; proces ten kontynuowany był w 1442 r. (tamże, k. 153: *Joha[n]ne[m] laszka de lang*).

¹⁰⁹ Tamże, Z. 9, k. 31: *Joha[n]ne laszka de lang*; spór z nim ciągnął się jeszcze w przyszłym roku (tamże, k. 142: *Joha[n]ne laska de lang*).

¹¹⁰ Tamże, k. 40v: *Ofka [con]sorte mathie Buschkowsky [...] petrus de polszkye erga nob[i]lem Johanne[m] laskam de lang*.

¹¹¹ Tamże, k. 49v: *Joha[n]ne laszka de lang [...] petr[us] laszka mathie [...] p[ro]rogavit*; proces ten ciągnął się jeszcze kilka lat (tamże, Z. 10, k. 335 *Johanni laszka de lang*; tamże, Z. 11, k. 122v: *Johan laska de lang*).

¹¹² Tamże, Z. 9, k. 210: *Joha[n]ne laska de lang*; tamże, Z. 17, k. 94: *Joh[ann]e laszka de lang*.

¹¹³ Tamże, Z. 10, k. 335: *Joha[n]ne[s] laszka de lang*.

¹¹⁴ Tamże, Z. 15, k. 70: *Joh[an]ne laska de lang*.

¹¹⁵ Tamże, Z. 16, k. 79: *Joha[n]ne laska de lang*.

¹ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 170: *Szymonem petrum et Joh[annem] filii olym no[bi]lis nicolai de pozarowo totam quarta[m] p[ar]tem Byesdrowo [...] vendider[un]t*.

² Tamże, Z. 16, k. 31v: *Symone[m] Johanne[m] fr[at]res h[er]edes de Szokolniki maiori et inter nobile[m] michaele[m] et wyschkonem [...] Symon p[ro] se et p[ro] fr[at]re Johanne Michael pro se*

³ Por. przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Na podstawie zapiski z sądu ziemskiego w Poznaniu (por. przyp. 2), twierdzi się, że Michał też był synem Mikołaja. Jednak w sporze z Wyszotą z Mylina Michał wystąpił po stronie Wyszoty, a nie po stronie braci z Pożarowa. Tym samym nie można uznać Michała za brata Jana, Szymona i Piotra.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Por. przyp. 1.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 2.

B.39.III.11. Katarzyna, ż. Mikosza z Pożarowa

Nie jest znane pochodzenie Katarzyny. Wyszła za mąż za Mikosza z Pożarowa¹, z którym miała synów Parysa z Lubowa² i Mikołaja z Pożarowa³. Posiadała Pożarowo⁴.

W 1387 r. została uposażona przez męża, a w 1393 r. toczyła spór z Wojciechem Suczką⁵. W 1407 r. woźny sądowy zeznał, że trzykrotnie próbował wwiązać Dobrogosta z Szamotuł do Pożarowa, ale żona Mikosza twierdziła, że posiada tam wiano⁶.

B.39.III.12. Małgorzata z Łęgu

Córka Piotra Laski z Łęgu i Febronii z Łęgu¹. Pisała się z Cienina² i Łęgu³. Miała braci Jana Laskę z Cienina⁴, Piotra Laskę z Cienina⁵, oraz siostry Małgorzatę z Cienina⁶ i Hankę z Buszkowa⁷. Posiadała Cienin⁸ i Łęg⁹.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1414 r., gdy wspólnie z rodziną procesowała z Hanką z Brzeźna¹⁰, a rok później miała wyznaczony termin sądowy z Przedborem z Łęgu¹¹. W 1420 r. toczyła spór ze Zbigniewem z Brzezia, marszałkiem

¹ KDW, T. III, nr 1808: *dominus Mikossius heres de Pozarowo [...] domine Katherine consorti seu uxori sue legitime hereditatem suam Pozarowo dictam contra ipsius dotalicium.*

² Lekszycki, Bd. I, nr 3100: *Mikossium Sceboth et suum filium Parisz.*

³ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 151: *parzisy de požarowo [...] nicola[us] de požarowo f[rat]r suus.*

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Lekszycki Bd. I, nr 1570: *Kathuszo Scebotova*; tamże, nr 1571; spór ten kontynuowany był w 1403 r. (KZP nr 1123: *dominam Mikossii uxorem dapiferi Poznaniensis*; tamże, nr 1410: *Micossius Scebot [...] et Scebot sue uxori*).

⁶ *Wybór zapisek sądowych grodzkich*, nr 1152: *dominus Mikossius dapifer [...] tunc domina Katherine, vxor eiusdem domini Mikossij, dixit ministeriali: hic est dotalicium meum.*

⁷ Małgorzata była siostrą Jana Laski z Cienina (AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 271-272: *petrus de lang frat[er] g[er]manus joh[ann]es cu[m] ofca et marga[r]etha s[or]oribus suus g[er]manis*), a ten był dowodnym synem Piotra Laski z Łęgu (WRS, T. IV, nr 336: *Johannem filium Petri Lasca*), zatem była ona także córką Piotra Laski.

⁸ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 232v: *Jo[hanne] petro et soro[r]ibus germa[n]is de Czenino.*

⁹ Tamże, Z. 2, k. 214: *petr[um] et f[rat]rem ac s[or]ores ip[s]ius de lang.*

¹⁰ Por. przyp. 1.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Hanka była dowodną siostrą Jana i córką Piotra Laski (AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 31v: *hanka de Buscowo filia et Joh[an]ne filio olim pye memorie lascze de lang*), co oznacza, że była również siostrą Małgorzaty.

¹⁴ Por. przyp. 2.

¹⁵ Por. przyp. 3.

¹⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 232: *Jo[hanne] petro et soro[r]ibus germa[n]is de Czenino; Johan[n]e[m] de Czenino; k. 233v: *petrus cu[m] soro[r]ibus suis germa[n]is de Czenino.**

¹⁷ Tamże, Kalisz Z. 2, k. 205v: *joh[anne]m et petr[um] f[rat]res de Czenino*; tamże, k. 214: *petr[um] et f[rat]rem ac s[or]ores ip[s]ius de lang*;

koronnym¹². W 1428 r. jeszcze nie opuściła z rodziną Żegocina, mimo iż jej brat Jan sprzedał go Mikołajowi Giżyckiemu¹³.

B.39.III.13. Mikołaj z Pożarowa

Syn Mikosza z Pożarowa i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Pożarowa² i Sokolnik³. Miał brata Parysa z Pożarowa⁴ oraz synów: Szymona z Pożarowa⁵. Posiadał Pożarowo⁶ i Sokolniki⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1408 r., gdy sąd utrzymał w mocy prawa dokument podziału Sokolnik⁸. W 1409 r., poręczył za Katarzynę z Pawłowic⁹, a wspólnie z bratem Parysem został uwolniony ze sporu z Żydem Hyczkiem¹⁰. Dwa lata później toczył spór z panią Sierakowską¹¹. W 1412 r. świadczył przy procesie Dobrogosta Koleńskiego i Bawora Wyszkozy¹²; w 1414 r. Przesprawy z Wronek i Doroty z Biezdrowa¹³; w 1417 r. Hinczki Szkapy i Janusza Woźnickiego¹⁴, a w 1420 r. Wincentego z Biezdrowa i Rocha z Ostroroga¹⁵. W 1423 r. wspólnie z bratem miał wyznaczony termin sądowy z kmieciem z Komornik¹⁶, a w 1429 r. z Mikołajem z Otusza¹⁷. W 1433 r. zaś świadcował przy zamianie dóbr między Mikołajem ze Śliwna a Andrzejem z Danaborza¹⁸.

¹² Tamże, Z. 3, k. 192: *om[n]es pu[er]i d[omi]ni lescze petri olim pye m[em]orie Joh[an]nes petrus cu[m] so[ro]ribus cor[am] g[er]manis*; spór ten zakończył się oddaniem części Łęgu Zbigniewowi w następnych latach (tamże, k. 308: *laszkam de lang*).

¹³ Tamże, Z. 5, k. 271-272: *Joh[an]nem laska de lang [...] petrus de lang frat[er] g[er]man[us] Joh[an]nes cu[m] ofca et marga[r]etha so[ro]ribus suus g[er]manis [...] Stephani et Sdzeslai Scarszewsky [...] Stanislaus Scarszewsky*.

¹ Jako brat Parysa (AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 151: *parzisy de pozarowo [...] nicola[us] de pozarowo f[rate]r suus*), który był synem Mikosza (Lekszycki, Bd. I, nr 3100: *Mikossium Sczeboth et suum filium Parisz*), Mikołaj też musi zostać uznany synem Mikosza.

² AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 117v: *Nicolaus de pozarowo*.

³ Tamże, k. 59: *parisonem et nicolau[m] de Sokolniki*.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ AP Poznań, Poznań Gr. 1, s. 170: *Szymonem petrum et Joh[annem] filii olym no[bi]lis nicolai de pozarowo totam quarta[m] p[ar]tem Byesdrowo [...] vendider[un]t*.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 151: *parzisy de pozarowo [...] nicola[us] de pozarowo f[rate]r suus*.

¹¹ *Wybór zapisek sądowych grodzkich*, nr 1443: *Nicolao Pozarawsky*.

¹² WRS, T. III, nr 471: *Nicolaus Pozarowski*.

¹³ Tamże, T. I, nr 897: *Nicolaus de Pozarowo*.

¹⁴ Tamże, T. III, nr 635: *Nicolaus Pozarowski, item Parziz Pozarowski*.

¹⁵ Tamże, T. I, nr 1003: *Nicolaus Pozarowsky*.

¹⁶ Tamże, nr 1130: *Parzysz i Mikołaj*.

¹⁷ Tamże, nr 1502: *Nicolaum de Pozarowo et Parzysz de Lubowo*; AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 177: *parzis de lubowo et nicolau[m] de pozarowo*.

¹⁸ KDW, T. IX, nr 1305: *Nicolao de Parzarowo*.

B.39.III.14. Mikosz z Pożarowa

Nie jest znane pochodzenie Mikosza¹. Pisał się z Pożarowa² i Sokolnik³. Ożenił się z niejaką Katarzyną⁴, z którą miał synów Parysa z Pożarowa⁵ i Mikołaja z Pożarowa⁶. Posiadał Pożarowo⁷ i Sokolniki⁸. Pełnił urząd stolnika poznańskiego⁹.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w przed 1387 r., gdy uposażył swoją żonę na Pożarowie¹⁰. Dwa lata później świadkował przy sporze Trzebiesława i Andrzeja z Paszkowa¹¹, a w 1390 r. został pozwany o długi¹², a w 1392 r. przy procesie pani Jadowej i Staszka Gnusińskiego¹³. W 1396 r. był obecny przy uposażeniu rektora kościoła w Słomowie¹⁴, a rok później procesował się: z Cherubinem¹⁵; z Gerwardem ze Śremu¹⁶; Wincenty Sierakowskim¹⁷ oraz ze swym kmieciem Wojciechem¹⁸. Świadczył również przy sprawie Staszka Gnuśnińskiego¹⁹. W 1398 r. miał wyznaczony termin sądowy z Mroczkim z Iwna²⁰, a rok później z Żydem Aro-nem²¹ i Wincentym Łackim²².

W 1400 r. w podobnym charakterze wystąpił w sprawach z Elżbietą z Lubosiny²³ i z Tomkiem Brylem²⁴. Zeznawał też w sporze Michała Lubosza i Przybigniewa²⁵ i pełnił rolę asesora na rokach poznańskich²⁶. W 1402 r. poręczyli za niego Szymon Boguniewski i Piertasz

¹ Por. A.VI.3., s. 208-209.

² Lekszycki, Bd. I, nr 1229: *Mikoszio de Pozarowo*.

³ Tamże, nr 891: *Micossium de Sokolniki*.

⁴ KDW, T. III, nr 1808: *dominus Mikossius heres de Pozarowo [...] domine Katherine consorti seu uxori sue legitime hereditatem suam Pozarowo dictam contra ipsius dotalicium*.

⁵ Lekszycki, Bd. I, nr 3100: *Mikossium Sczeboth et suum filium Parisz*.

⁶ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 151: *parzisy de pozarowo [...] nicola[us] de pozarowo f[rat]r suos*.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ Por. przyp. 3.

⁹ *UrzednicyWp*, s. 154, nr 470.

¹⁰ Por. przyp. 4.

¹¹ Lekszycki, Bd. I, nr 534: *Nicolaus Sczeboth*.

¹² Por. przyp. 3.

¹³ Por. przyp. 2.

¹⁴ KDW, T. III, nr 1968: *Gervardus dapifer Poznaniensis, heres in Szlomowo, una cum Petrassio filio nostro [...] Micoszone herede de Pozarowo*.

¹⁵ Lekszycki, Bd. I, nr 2282: *Micossius Sczebot*.

¹⁶ Tamże, nr 2280: *Micossius de Porzarzevo*; tamże, nr 2311: *Micossius heres de Poszarowo*; tamże, nr 2545: *Micosium de Posarowo*.

¹⁷ Tamże, nr 2286: *Micossius Sczebot*.

¹⁸ Tamże, nr 2539: *Micossii Sczekot*.

¹⁹ WRS, T. I, nr 346: *Szcebot Poszarofszky*.

²⁰ Lekszycki, Bd. I, nr 2701: *Szceboth de Poszarowo*; tamże, nr 2722: *Szceboth*; KZP, nr 136: *Mikossius dictus Sceboth*.

²¹ Lekszycki, Bd. I, nr 2975: *Micossium alias Sczeboth*.

²² Por. przyp. 5.

²³ WRS, T. I, nr 463: *Mikossium de Pozarowo*; tamże, nr 464: *Mikossium*; KZP, nr 330: *Mikossium de Pozarowo*.

²⁴ WRS, T. I, nr 431: *Mikossius Pozarowsky*; tamże, nr 432: *Micossy Pozarowski*.

²⁵ KZP, nr 420: *Mikosz Sczeboth*.

²⁶ Tamże, nr 325: *Mikossius dapifer Poznaniensis*.

Słomowski²⁷ i uczestniczył w rokach w Poznaniu²⁸. W następnym roku miał wyznaczone terminy sądowe: z jakąś kmieciówną²⁹; z *Vczechonem*³⁰; z Wojciechem Suczką³¹. Unieważnił też karę Andrzeja Kluchowskiego³² i brał udział w rokach poznańskich³³. W takiej samej roli wystąpił w 1404 r.³⁴ Wtedy również procesował się z Dobrogostem z Szamotuł³⁵, a w 1405 r. wspólnie z synem z braćmi z Bytnia³⁶ i z Wojtkiem, mieszczaninem poznańskim³⁷. Z kolei w 1406 r. został oskarżony przez Mikołaja z Krzyszkowa o 3 grzywny i 15 skojców³⁸, a w 1407 r. woźny sądowy zeznał, że trzykrotnie próbował wwiązać Dobrogosta z Szamotuł do Pożarowa, ale żona Mikosza twierdziła, że posiada tam wiano³⁹.

B.39.III.15. Ofka z Łęgu

Córka Piotra Laski z Łęgu i Febronii z Łęgu¹. Pisała się z Cienina², Łęgu³ i Buszkowa⁴. Miała braci Jana Laskę z Cienina⁵, Piotra Laskę z Cienina⁶, oraz siostry Małgorzatę z Cienina⁷ i Hanke z Buszkowa⁸. Miała męża Macieja z Buszkowa⁹. Posiadała Cienin¹⁰ i Łęg¹¹.

²⁷ Tamże, nr 818: *Simon Bogunewski et Petrassius Słomowski heredes fideiusserunt [...] pro Mikossio Sceboth.*

²⁸ Tamże, nr 1017: *Mikossium Sceboth*; tamże, nr 1029: *Micossium Scebotonem dapiferum.*

²⁹ Tamże, nr 1213: *Micossium Szeceboth.*

³⁰ Tamże, nr 1254: *Mikossius Szeceboth*; tamże, nr 1359: *Mikossius Szecebot.*

³¹ Tamże, nr 1410: *Micossius Scebot [...] et Scebot sue uxori*; tamże, nr 1825: *Mikossio Szeceboth.*

³² Tamże, nr 1257: *Mikossius Szecebot dapifer Poznaniensis.*

³³ Tamże, nr 1385: *Micossium Szecebot dapiferum Poznaniensem.*

³⁴ Tamże, nr 1745: *Mikossio Szecebot dapifero Poznaniensi*; tamże, nr 1905: *Mikossium Szecebot dapiferum Poznaniensem.*

³⁵ Tamże, nr 1851: *Mikossio Szeceboth de Pozarowo*; tamże, nr 1907: *Mikossio de Pozarowo*; tamże, nr 1908: *Mikossius*; tamże, nr 2040: *Micossio Szeceboth de Pozarowo*; tamże, nr 2296: *Mikossio Szecebot*; tamże, nr 2359: *Mikossius Szeceboth*; tamże, nr 2540: *Mikossio Szecebot*; tamże, nr 2667: *Mikossius de Pozarowo*; tamże, nr 2670: *Mikossius Szecebot dapifer Poznaniensis*; tamże, nr 2703: *Micossius Szecebot*; tamże, nr 2707: *Mikossius Szecebot dapifer Poznaniensis.*

³⁶ Tamże, nr 2508: *Mikossius Szeceboth debet statuere Parisz filium suum.*

³⁷ Tamże, nr 2543: *Mikossium Szecebot et suum filium Parisium.*

³⁸ Tamże, nr 2802: *Mikossius Szecebot.*

³⁹ *Wybór zapisek sądowych grodzkich*, nr 1152: *dominus Mikossius dapifer [...] tunc domina Katherina, vxor eiusdem domini Mikossij, dixit ministeriali: hic est dotalicium meum.*

¹ Ofka była siostrą Jana Laski z Cienina (AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 271-272: *petrus de lang frat[er] g[er]manus joh[ann]es cu[m] ofca et marga[r]etha s[or]oribus suis g[er]manis*), a ten był dowodnym synem Piotra Laski z Łęgu (WRS IV, nr 336: *Johannem filium Petri Lasca*), zatem była ona także córką Piotra Laski.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 232v: *Jo[hanne] petro et soro[r]ibus germa[n]is de Czenino.*

³ Tamże, Z. 2, k. 214: *petr[um] et frat[er]em ac s[or]ores ip[s]ius de lang.*

⁴ Tamże, Z. 6, k. 241v: *Joha[n]ne laska de lang [...] erga offkam de buszcowo.*

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Hanka była dowodną siostrą Jana i córką Piotra Laski (tamże, Z. 2, k. 31v: *hanka de Buscowo filia et Joh[an]ne filio olim pye memorie lasce de lang*), co oznacza, że była również siostrą Ofki (por. przyp. 4).

⁹ Tamże, Z. 6, k. 198v: *Ofka consors mathie Buskowsky Soror No[bi]lis Johanis laska.*

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 3.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawiła się w 1414 r., gdy wspólnie z rodziną procesowała z Hanką z Brzeźna¹², a rok później miała wyznaczony termin sądowy z Przedborem z Łęgu¹³. W 1420 r. toczyła spór ze Zbigniewem z Brzezia, marszałkiem koronnym¹⁴. W 1428 r. jeszcze nie opuściła z rodziną Żegocina, mimo iż jej brat Jan sprzedał go Mikołajowi Giżyckiemu¹⁵. W 1434 r. procesowała się z bratem Janem¹⁶.

B.39.III.16. Parys z Lubowa

Syn Anny i Parysa z Pożarowa¹. Pisał się z Lubowa² i Sokolnik Wielkich³. Miał siostrę Jadwigę⁴. Ożenił się z Anną⁵. Być może miał z nią synów Piotra⁶ i Mikołaja⁷. Posiadał Lubowo⁸ i Sokolniki Wielkie⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach wystąpił po raz pierwszy, gdy w 1449 r. wraz z siostrą odstąpił 100 grzywien wiana ich matki, Gotardowi jej drugiemu mężowi¹⁰. W 1457 r. uposażył żonę na Sokolnikach Wielkich¹¹, a w 1469 r. zeznał, iż Gotard zaspokoił go z 200 grzywien wiana i posagu swojej matki¹². W 1475 r. poręczył na Mikołaja wójta w Pszczewie¹³, zaś 4 lata później uczestniczył w procesie swojej szwagierki Katarzyny¹⁴. W 1480 r. miał wyznaczony termin z kolejną

¹² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 232: *Jo[hanne] petro et soro[r]ibus germa[n]is de Czenino; Johan[n]e[m] de Czenino; k. 233v: *petrus cu[m] soro[r]ibus suis germa[n]is de Czenino.**

¹³ Tamże, Kalisz Z. 2, k. 205v: *joh[anne]m et petr[um] frat[er]es de Czenino; tamże, k. 214: *petr[um] et frat[er]em ac s[or]ores ip[s]ius de lang;**

¹⁴ Tamże, Z. 3, k. 192: *om[n]es pu[er]i d[omi]ni lesche petri olim pye m[em]orie Joh[an]nes petrus cu[m] so[ro]ribus cor[am] g[er]manis; spór ten zakończył się oddaniem części Łęgu Zbigniewowi w następnych latach (tamże, k. 308: *laszkam de lang.**

¹⁵ Tamże, Z. 5, k. 271-272: *Joh[an]nem laska de lang [...] petrus de lang frat[er] g[er]man[us] Joh[an]nes cu[m] ofca et marga[r]etha so[ro]ribus suus g[er]manis [...] Stephani et Sdzeslai Scarszewsky [...] Stanislaus Scarszewsky.*

¹⁶ Tamże, Z. 6, k. 198v: *Ofka consors mathie Buskowsky Soror No[bi]lis Johanis laska; tamże, k. 216: *Joh[anne] laska de lang erga [...] offkam de ibid[em]; tamże, k. 241v: *Joha[n]ne laska de lang [...] erga offkam de buszcowo cu[m] offcze petr[us] de polskye.***

¹ Por. B.39.III.2., przyp. 1.

² TDReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 2, nr 1382: *N. Parysz de Lubowo i de Sokolniki W., zezn., iż Gotard z Wojnowic zaspok. go z pos. i wiana, tj. 200 grz., które Parysz z Lubowa i Sokolnik dał za ol. Annę, ż. Gotarda.*

³ Tamże.

⁴ AP Poznań, Poznań Gr. 3, s. 105: *parzysz de lubowo [...] hedwigi soro[r]e sua germana [...] p[ost] morte[m] [...] Anna matris eoru[m] ^{anne} legitime ^{consort[is]} a domi[n]o gotardo de przyborowo vitrico ip[s]oru[m].*

⁵ TDReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 1457 (regist): *Parzysch de Lubowo na cz-ch w Wielkich Sokolnikach p. pozn. zap. pos. 150 grz. i t. w. ż. G. Annie.*

⁶ Używali oni przydomka „Parys”, lecz w źródłach nigdzie nie zaznaczono ich filiacji. W związku z tym, iż nie mają oni specjalnego znaczenia dla naszych rozważań, postanowiłem odesłać czytelnika do literatury przedmioty, zob. K. Górską-Golaską, *Lubowo*, [w:] SHGWP, T. II, s. 674.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 2.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. przyp. 4.

¹¹ Por. przyp. 5.

¹² Por. przyp. 2.

¹³ AP Poznań, Poznań Gr. 58, k. 16: *Parzysch de llubowo.*

¹⁴ TDReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 2, nr 944 (regist): *N. Parzysch dz. w Lubowo.*

szwagierką Ofką¹⁵, podobnie jak w 1485 r. z Maciejem Radwanowskim¹⁶ i w 1486 r. z plebanem z Biezdrowa Pawłem¹⁷ oraz z Marcinem Studzińskim¹⁸.

B.39.III.17. Parys z Pożarowa

Syn Mikosza z Pożarowa i jego żony Katarzyny¹. Pisał się z Pożarowa², Lubowa³, Sokolnik⁴ i Charcic⁵. Ożenił się z Anną⁶, z którą miał syna Parysa z Lubowa⁷ i córkę Jadwigę⁸. Posiadał Pożarowo⁹, Lubowo¹⁰, Sokolniki¹¹ i Charcice¹². Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w 1399 r., gdy razem z ojcem toczył spór z Wincentym Łackim¹³. Dwa lata później poręczył za niego Sędziwój Psarski i Szymon Boguniewski¹⁴. W 1405 r. świadczył w sprawie Stanisława Koleńskiego i Pietrasza z Chełmu¹⁵. Wtedy też, wspólnie z ojcem procesował się z braćmi z Bytynia¹⁶ i z Wojtkiem, mieszczaninem poznańskim¹⁷. Rok później zeznawał w sporze Tomka Buszewskiego i Teodoryka Lutomskiego¹⁸. W 1408 r. sąd utrzymał w mocy prawa dokument podziału Sokolnik¹⁹, a rok później z bratem Mikołajem został uwolniony ze sporu z Żydem Hyczkiem²⁰. W 1417 r. uczestniczył w sprawie Hinczki Szkapy i Janusza Woźnickiego²¹ oraz w sprzedaży Bieganowa²². Sam zaś Parys miał

¹⁵ Tamże, nr 991 (regest): *N. Parzysz, dz. w Lubowa z I i N. Offka, c. ol. N. Jana Knyszyńskiego z II termin; AP Poznań, Poznań Z. 20, k. 152v: parzysz d[e] llubowo.*

¹⁶ AP Poznań, Poznań Z. 21, k. 10v: *Parzysch de lyubowo.*

¹⁷ AA Poznań, ACC, ks. 64, k. 31: *Paris h[er]edem et kmethones suos in Lyubowo.*

¹⁸ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 2, nr 567 (regest): N. Parzysz, dz. 1/2 de Lubowo z I i Marcin Studziński z Drogocina z II term.*

¹ Lekszycki, Bd. I, nr 3100: *Mikossium Sczeboth et suum filium Parisz.*

² AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 151: *parzisy de pozarowo [...] nicola[us] de pozarowo f[rater]r suos.*

³ Tamże, k. 59: *pariszonem et nicolau[m] de Sokolniki.*

⁴ Tamże, Z. 10, k. 177: *parzis de lubowo et nicolau[m] de pozarowo.*

⁵ WRS, T. I, nr 1534: *Parzych de Carczicze.*

⁶ Por. B.39.III.2., przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ Por. przyp. 4.

¹² Por. przyp. 5.

¹³ Por. przyp. 1.

¹⁴ KZP, nr 795: *filium Mikossii Sczeboth.*

¹⁵ Tamże, nr 2444: *Parzisz de Pozarowo.*

¹⁶ Tamże, nr 2508: *Mikossius Sczeboth debet statuere Parisz filium suum.*

¹⁷ Tamże, nr 2543: *Mikossium Sczebot et suum filium Parisium.*

¹⁸ Tamże, nr 2571: *Parisz de Pozarowo.*

¹⁹ Por. przyp. 3.

²⁰ AP Poznań, Poznań Z. 3, k. 151: *parzisy de pozarowo [...] nicola[us] de pozarowo f[rater]r suos.*

²¹ WRS, T. III, nr 635: *Nicolaus Pozarowski, item Parziz Pozarowski.*

²² KDW, T. V, nr 275: *Parisius de Poszarowo.*

wyznaczony termin sądowy z Hinką z Biezdrowa pooranie pól i rozgraniczenie łąk²³. Rok później brał udział przy zapisie czynszu przez Jarosława z Bieganowa kanclerzowi poznańskiemu Mikołajowi Górcze²⁴. Procesował się wówczas z wójtem z Wronek Mikołajem²⁵.

W 1420 r. Parys dowiódł w sądzie, że nie kazał zabrać Przeclawowi 13 sztuk bydła i konia²⁶, ale zabrał 12 sztuk bydła i 2 konie Piotrkowi Grzebieńickiemu²⁷. Rok później zaś procesował się z Bodzentą z Skiniewa²⁸; z Piotrem i Jarosławem z Jarogniewic²⁹ i z Wincentym z Zajączkowa³⁰, a w 1423 r., z kmieciem z Komornik³¹ i z Wawrzyńcem z Sadów³², tak jak w 1424 r., z Zachariaszem Piaskowskim³³, a w 1425 r. z Maciejem z Potrzebanowa³⁴. Świadczył też w sprawie Dzierzka z Orzeszkowa³⁵. W 1428 r. pożyczył Blizborowi z Pomorzanowic 88 kóp groszy pod zastaw ćwierci Biezdrowa³⁶ oraz miał wyznaczony termin sądowy z Mikołajem z Otusza³⁷. W 1432 r. procesował się zaś z Maciejem Trzecielskim³⁸ i Wierzbietą z Sierakowa³⁹, a rok później z Gazjonem z Naramowic i Tomkiem ze Starołęki⁴⁰.

²³ AP Poznań, Poznań P. 11, k. 284: *inter haeredis Bonoru[m] Biezdrowa[m] et Lubowa[m] scilicet Hinkam et Parzysz.*

²⁴ KDW, T. VIII, nr 816: *Parisio de Poszarowo.*

²⁵ AP Poznań, Poznań Z. 5, k. 81: *paris de lubow.*

²⁶ WRS, T. I, nr 1002: *Paris de Socolniky*; AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 30v: *Parzis de Socolniky*; tamże, k. 32v: *paris de Socolniky.*

²⁷ WRS, T. I, nr 1060: *Parzis de Socolniky.*

²⁸ AP Poznań, Poznań Z. 6, k. 132v: *Parzis de Socolniky.*

²⁹ Tamże, k. 133v: *Parzis de Sokolniky.*

³⁰ Tamże, k. 139v: *Parzis de Carczycze.*

³¹ WRS, T. I, nr 1130: *Parzysz i Mikołaj.*

³² TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 2, nr 1848 (regest): N. Parys, (Parzysz) dziedzie de Lubowo.*

³³ AP Poznań, Poznań Z. 7, k. 172: *parzyz poszarowsky*; por. też: TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 2, nr 2032 (regest): Czema, s. Olbrachta de Gorzen [...] Parzyszowi de Lubowo wobec Zacharjasza de Biezdrowo.*

³⁴ AP Poznań, Poznań Z. 8, k. 19: *Parisiu[m] de ma[i]ori Szocolniky*; tamże, k. 25: *pa[r]izium de maio[r]i Szocolniky.*

³⁵ TDRReg, *Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 2, nr 1980 (regest): Parzys de Lubowo.*

³⁶ WRS, T. I, nr 1499: *Parzysz de Sokolniky [...] czwartą część dziedziny Bi<e>zdrowa na zastawę.*

³⁷ Tamże, nr 1502: *Nicolaum de Pozarowo et Parzysz de Lubowo*; AP Poznań, Poznań Z. 10, k. 177: *parzis de lubowo et nicolau[m] de pozarowo.*

³⁸ AP Poznań, Poznań Z. 11, 150v: *Parzis de lubowo*; tamże, Z.12, k. 52: *parisiu[m] de lubowo.*

³⁹ Por. przyp. 5.

⁴⁰ AP Poznań, Poznań Z. 12, k. 237v: *parisiu[m] de karczycze.*

B.39.III.18. Piotr Laska z Cienina

Syn Piotra Laski z Łęgu i Febronii z Łęgu¹. Pisał się z Cienina² i Łęgu³, Polskiego⁴, Nadarszyc⁵ i Wręczyna⁶. Miał brata Miał braci Jana z Cienina⁷ i Marcina⁸ oraz siostry Małgorzatę⁹, Zofię¹⁰, i Hankę z Buszkowa¹¹. Ożenił się z Dobrochną¹². Posiadał Cienin¹³, Łęg¹⁴, Żegocino¹⁵, Polskie¹⁶, Czoluchowo¹⁷, Mikołajkowo¹⁸, Niedomierz¹⁹ i Wręczyno²⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1411 r., gdy toczył spór z Jakuszem Fryczem²¹. Następnie w 1414 r. wspólnie z rodziną procesował z Hanką z Brzeźna²², a rok później miał termin z ojczymem Przedborem²³. W 1420 r. toczył spór ze Zbigniewem z Brzeźnia, marszałkiem koronnym²⁴ i z Mrokotą z Brudzewa²⁵, a w 1422 r. razem z bratem miał

¹ Piotr Laska był ojcem Jana (WRS, T. IV, nr 336: *Johannem filium Petri Lasca*), a ten z kolei był bratem Piotra (por. przyp. 7), zatem Piotr także był synem Piotra Laski.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 232v: *Jo[hanne] petro et soro[r]ibus germa[n]is de Czenino*.

³ Tamże, Kalisz Gr. 19, s. 72: *petr[us] laska de lang*.

⁴ Tamże, Z. 9, k. 113: *petro laska de polske*.

⁵ Tamże, Z. 11, k. 18: *petr[um] laszka de Nadarszucze*.

⁶ TDRReg, Konin, nr 31 (regist): *D. Dobrochna, żona N. Piotra Laszka de Wronczyno daje intromit. do całych części macierzyst., które ma we wsi Krasnicza GD. Katarzynie, żonie Stanisława z Chwalikowic, siostrze swej*.

⁷ KDW, T. VIII, nr 933: *Johannes et Petrus fratres germani de Czenyno*.

⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 10, k. 18v: *petro laszka olim de lang [...] et filiasteror[um] suor[um], pueror[um] martini felic[is] record[at]ionis] frat[er]es sui g[er]mani*.

⁹ Tamże, Z. 5, k. 271-272: *petrus de lang frat[er] g[er]manus joh[ann]es cu[m] ofca et marga[r]etha s[or]oribus suos g[er]manis*.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Hanka była dowodną siostrą Jana i córką Piotra Laski (tamże, Z. 2, k. 31v: *hanka de Buscowo filia et Joh[an]ne filio olim pye memorie laszce de lang*), co oznacza, że była również siostrą Piotra (por. przyp. 1 i 6).

¹² Por. przyp. 6.

¹³ Por. przyp. 2.

¹⁴ Por. przyp. 3.

¹⁵ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 37v: *Joh[an]ne laska de lang cu[m] petro frat[er]e suo g[er]mano [...] cessit [...] h[er]editatib[us] v[ul]gali[t]er lang et zegoczyno*.

¹⁶ Tamże, Z. 6, k. 147v: *petri laska de lang sup[er] totam h[er]editatem polskye in districtu kalien[si] sitam*.

¹⁷ Tamże, Gr. 20, s. 221: *petr[um] laska de lang [...] p[ro]ductu[m] andrea[m] vole[r]unt debeant ip[s]um cita[r]e in districtu koninense[m] de micollaykowo et Czoluchowo*.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 48 (regist): *Paweł de Bronne 2 ł. w wsi Niedamyierz 1 i w wsi Wronczyno 2-gi w p. kon. na 80 grz. sprzed. N. Piotrowi Laska ol. de Lqg*.

²⁰ Tamże.

²¹ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 47: *Joh[an]nes et petrassi[us] pueri laszce de lang*.

²² Tamże, Konin Z. 1, k. 232: *Jo[hanne] petro et soro[r]ibus germa[n]is de Czenino; Johan[n]e[m] de Czenino; k. 233v: *petrus cu[m] soro[r]ibus suis germa[n]is de Czenino**.

²³ Tamże, Kalisz Z. 2, k. 205v: *joh[anne]m et petr[um] frat[er]es de Czenino; tamże, k. 214: *petr[um] et frat[er]em ac s[or]ores ip[s]ius de lang**.

²⁴ Tamże, k. 192: *om[n]es pu[er]i d[omi]ni laszce petri olim pye m[em]orie Joh[an]nes petrus cu[m] so[ro]ribus cor[am] g[er]manis; spór ten zakończył się oddaniem części Łęgu Zbigniewowi w następnych latach (tamże, k. 308: *laszkam de lang*)*.

²⁵ AGAD, Sieradz Z. 7, k. 159: *petri de lang co[n]tra mrocotha[m] et Jasscone[m] Rosust de Janissewo*.

sprawę z Andrzejem z Kołodowa²⁶. Sprzedał wówczas Cienin Maciejowi z Łabiszyna²⁷. Trzy lata później sprzedał wówczas za 100 grzywien działę w Łęgu i Żegocinie bratu Janowi²⁸. W 1428 r. jeszcze nie opuścił Żegocina, mimo iż jego brat sprzedał go Mikołajowi Giżyckiemu²⁹. Miał także wtedy termin ze Świąszkiem z Buszkowa³⁰. Następnie w 1432 r. sprzedał Polskie Stefanowi z Broniszewic³¹.

Zaś w 1434 r. procesował się dziedzicami Nowej Wsi³², a w 1435 r. ze Stanisławem z Czołnochowa³³. W tym właśnie roku uczestniczył w sporze brata Jana z Mikołajem *Wyetczniskym*³⁴. Dwa lata później miał termin z Jarandem z Piątku³⁵, Janem z Grabi³⁶ i bratem Janem³⁷. Wtedy Mikora z Czechorza poręczył mu osiem grzywien³⁸. Piotr zaś poręczył za wdowę po Marcynie z Strzedzewa, Jadwigę z dziećmi³⁹. W 1438 r. toczył spór z Tomkiem Dobrzycykiem⁴⁰. Dwa lata później włączyła się do niego jego żona, która domagała się od Piotra 58 grzywien⁴¹. Wtedy właśnie miał także sprawę z Mikołajem z Żegocina⁴². Z kolei w 1442 r. procesował się z Andrzejem z Czołnochowa i jego żoną Chwałką o połowę wiana⁴³. Wówczas

²⁶ AP Poznań, Kalisz Z. 4, k. 48v: *joh[an]ne laska et petro f[rat]re sup g[er]mano de Czenyno*.

²⁷ Por. przyp. 7.

²⁸ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 37v: *Joh[an]ne laska de lang cu[m] petro f[rat]re suo g[er]mano*.

²⁹ Tamże, k. 271-272: *Joh[an]nem laska de lang [...] petrus de lang frat[er] g[er]man[us] Joh[an]nes cu[m] ofca et marga[r]etha so[ro]ribus suis g[er]manis [...] Stephani et Sdzeslai Scarszewsky [...] Stanislaus Scarszewsky*.

³⁰ Tamże, k. 222: *petrus de lang*.

³¹ Tamże, Z. 6, k. 147v: *petri laska de lang*.

³² Tamże, Gr. 18, s. 315: *petro de Czerneiowo*; W nagłówku jednak: *Czerneiowo lang*.

³³ Tamże, Z. 6, k. 334v: *petrus laska*; proces z nim ciągnął się przez kilka lat (tamże, Z. 7, k. 68v: *petro de lang [...] Joh[an]nes de lang*; tamże, k. 97v: *petr[us] de lang*; tamże, k. 155: *petro laszka de lang*).

³⁴ Tamże, k. 349v: *Johanne laska de lang [...] petrus de lang*.

³⁵ Tamże, Gr. 19, s. 72: *petr[us] laska de lang*; tamże, Z. 7, k. 145: *petr[us] de lang*; spór z nim ciągnął się jeszcze przez następne lata (tamże, Z. 8, k. 51: *petro laszka de lang*; tamże, Z. 16, k. 52v: *petro de lang*).

³⁶ Tamże, Z. 7, k. 30: *petrus laska de lang et polskye*; tamże, k. 52: *petr[us] laska de polskie*; proces przeciągnął się kilka lat (tamże, Z. 8, k. 100v: *petro laszka de polskie*; tamże, Z. 9, k. 113: *petro laska de polske*; tamże, k. 160: *petro laska de polskie*; tamże, Z. 15, k. 80v: *petro olim [de lang]*).

³⁷ Tamże, k. 68v: *Joha[n]ne laska de lang cu[m] petro de Ibid[em]*; tamże, k. 97v: *Joha[n]nis laska de lang cu[m] No[bi]li petro de Ibid[em]*; tamże, k. 155: *petro laska de lang erga No[bi]le[m] Joha[n]ne[m] laska de lang*; proces z nim ponownie rozgorzał w 1442 r. (tamże, Z. 8, k. 147v: *Joh[an]nes laszka de lang [...] petro laszka f[rat]re ip[s]ius de lang*) i ciągnął się przez następne lata (tamże, k. 234: *Joha[n]ne laska de lang cu[m] No[bi]li petro de Ibid[em]*).

³⁸ Tamże, k. 44v: *petro de lathowice [...] petro laska de polskie*.

³⁹ Tamże, k. 46: *petro laska de polskie*.

⁴⁰ Tamże, k. 286v: *petro lyaska de lang*; proces z nim ciągnął się jeszcze kilka lat (tamże, Z. 8, k. 40: *petrus laszka de lang*; tamże, k. 81v: *petro laszka de lang*; tamże, k. 131: *petro laszka de lang*; tamże, k. 131: *petro laszka de lang*; tamże, k. 174: *petr[us] laszka de lang*; tamże, Z. 9, k. 56v: *petr[us] laska de lang*; tamże, k. 113: *petro laska de polske*; tamże, k. 243v: *petro de lang*).

⁴¹ Tamże, Gr. 19, s. 309: *petr[us] laska de lang*; spór z nią toczył się jeszcze przez następne lata (tamże, Z. 8, k. 220v: *petro laska de lang*; tamże, Z. 9, k. 56: *petro laska de lang*).

⁴² Tamże, Z. 8, k. 92: *petro de lang*.

⁴³ Tamże, k. 203v: *petr[us] laszka de lang*; tamże, Gr. 20, s. 190: *petr[us] laska [de lang]*; tamże s. 197: *petr[um] laska de langa in medie[ta]te h[er]edit[at]em Czoluchwo*; tamże, s. 190: *petru[s] laska*; tamże, s. 221: *petr[um] laska de lang [...] p[ro]ductu[m] andrea[m] vole[r]unt debeant ip[s]um cita[r]e in districtu konnense[m] de micolaykowo et Czoluchowo*; proces jeszcze ciągnął się przez następne lata (tamże, s. 267: *petr[us] laska de lang*; tamże, s. 282: *petro laska de lang in Czoluchowo*; s. 287: *petru[m] lyaska de lang*; tamże, s. 292: *Stanislao Scarszewsky Cast[ellano] Bechowien[si] [...] andrea[m] miruczsky de Czolnochowo [...] a totali p[ar]te seu sorte*

wyrządził jakieś szkody Janowi z Piątku na jego trzech łąkach⁴⁴. Miał także wyznaczony termin sądowy z Świążkiem z Małego Koźmina⁴⁵ oraz z Wojciechem z Szadku⁴⁶. Uczestniczył również w sporze Tomka Dobrzyckiego z Michałem z Wielkiego Koźmina⁴⁷. W następnym roku przybył do sądu ziemskiego w Kaliszu z Elżbietą wdową po Macieju z polskiego⁴⁸ oraz z Dobrochną Myśluborską⁴⁹. W 1444 r. reprezentował siostrę Ofkę i jej męża Macieja w sporze z bratem Janem⁵⁰, a rok później kupił od Jana Grabskiego za 200 grzywien całą wieś Polskie⁵¹ i zapłacił karę Janowi Grabskiemu⁵². W 1447 r. przyszedł do sądu z Janem z Polskiego w sprawie dziedzictwa w Polskim i Nadarszyc⁵³.

W 1448 r. razem z bratankami, synami Marcina, toczył proces z Piotrem ze Strzedzewa⁵⁴, a rok później Maciej z Buszkowa poręczył mu 7 grzywien⁵⁵. W 1450 r. zaś miał termin z Janem z Grabi o szkody mu wyrządzone przez Piotra wycenione na 60 grzywien⁵⁶. Ponownie poręczył mu Maciej z Buszkowa⁵⁷. Dwa lat później miał ponowną sprawę z Janem Grabskim⁵⁸. W 1457 r. kupił od Pawła z Bronny części wsi Niedomierz i Wrączyno⁵⁹. Przed śmiercią był ponownie pełnomocnikiem Macieja z Buszkowa w jego sprawie z innym Maciejem⁶⁰. Toczył

sua dot[is] ibid[em] in Czolnochowo que soror fuerat d[omi]ne dobrochne misliborska et pueror[um] suor[um] qua[m] sorte[m] h[er]edit[am] ip[s]e petru[s] lyaska).

⁴⁴ Tamże, Z. 8, k. 138v: *petru[m] laszka de lang.*

⁴⁵ Tamże, k. 152: *petro laszka de lang*; tamże, k. 185: *petro laszka de lang.*

⁴⁶ Tamże, k. 182: *ptero laszka de lang.*

⁴⁷ Tamże, k. 159: *petr[us] laszka de lang.*

⁴⁸ Tamże, Gr. 20, s. 233: *petro laska de lag*; tamże, s. 241: *pet[r]o lyaska de lang*; tamże, Gr. 21, s. 7: *petru[m] lyaska de lang*; tamże, s. 8: *petr[us] lyaska de lang*; tamże, s. 14: *petro lyaska de lang*; tamże, s. 16: *petr[us] lyaska de lang*; tamże, s. 16: *petro lyaska de lang*; spór ten kontynuowany był w następnych latach (tamże, s. 17: *petr[us] lyaska de lang*; tamże, s. 53: *petr[us] lyaska de lang*; tamże, s. 114: *petro lyaska de lang*; tamże, s. 169: *petrus lyaska de lang*; tamże, s. 169: *petro lyaska*; tamże, Z. 16, k. 135: *petrus laska de lang*).

⁴⁹ Tamże, Gr. 20, s. 281: *petr[us] laska de lang [...] dobrochnam misliborska.*

⁵⁰ Tamże, Z. 9, k. 40v: *Ofka [con]sorte mathie Buschkowsky [...] petrus de polskye erga nob[is]lem Johanne[m] laskam de lang*; tamże, k. 49v: *Joha[n]ne laszka de lang [...] petr[us] laszka mathie [...] p[ro]rogavit.*

⁵¹ TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 1906 (regest): *Piotr Lyaschka de Lang całą wś. Polskije alias Bronijszowyce Male w p. kalis. za całą część wsi Nadarzycze alias Paduchy tj. za część "Chylinską" w p. pyzdr. wymienia (f. 187v). N. Katarzynie de Naderszycze z. Jana de Japkowo.*

⁵² AP Poznań, Kalisz Gr. 21, s. 227: *petr[us] lyaska de lang*; tamże, s. 229: *petr[us] lyaska de lang*; proces z Janem ciągnął się jeszcze w przyszłym roku (tamże, s. 452: *petr[us] lyaska de lang*);

⁵³ Tamże, Gr. 22, s. 314: *petr[us] laska olim [...] de lang [...] sup[er] h[er]edit[ate]m polskye et Nadarszycze*; sprawa ciągnęła się kilka lat (tamże, Z. 11, k. 18: *petr[us] laszka de Nadarszycze*; TDRReg, Poznań, Rezygnacje, XV wiek, cz. 1, nr 1907: *N. Jan de Japkowo z żoną Katarzyną część swoją w Nadarzycze alias Paduchy w p. pyzdr. za całą wś. Polskije alias Male Bronyschewyce w p. kalis. N. Piotrowi de Lang wymienia*).

⁵⁴ AP Poznań, Kalisz Z. 10, k. 18v: *petro laszka olim de lang [...] et filiatror[um] suor[um], pueror[um] martini felie[is] record[ationis] frat[er] sui g[er]mani.*

⁵⁵ Tamże, k. 227: *petro laszka olim de lang.*

⁵⁶ Tamże, k. 308v: *petr[us] laszka de polskye*; tamże, k. 308v: *petrus laszka de polskye*; tamże, k. 313: *petrus laska de polskie.*

⁵⁷ Tamże, k. 309v: *petro laska.*

⁵⁸ Tamże, Z. 11, k. 104v: *petr[us] laska de polske*; tamże, k. 106v: *petro laska de polske.*

⁵⁹ Por. przyp. 19.

⁶⁰ AP Poznań, Kalisz Z. 15, k. 77: *petrus lansky.*

także spory: ze Stanisławem Miruckim⁶¹; z Mikołajem z Międzydobrza⁶²; z Świąszkiem z Buszkowa⁶³; z Mikołajem z Kilkowa⁶⁴ i z Janem z Nadarszyc⁶⁵.

B.39.III.19. Piotr Laska z Łęgu¹

Syn Wyszoty z Łęgu i Jarosławy z Cieszykowa². Pisał się z Łęgu³ i Cienina⁴. Miał brata Grzymalę z Czerniejewa⁵. Ożenił się z Febronią z Łęgu⁶, z którą miał synów Jana Laskę z Cienina⁷ i Piotra z Cienina⁸ oraz córki: Małgorzatę⁹, Zofię¹⁰, i Hankę z Buszkowa¹¹. Posiadał Łęg¹² i Cienin¹³. Pełnił urząd stolnika kaliskiego¹⁴ i podsędka poznańskiego¹⁵.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił dnia 31 stycznia 1384 r., gdy wspólnie z bratem procesował się z klasztorem łądzkim o wieś Wrąbczynek¹⁶. W 1390 r. był obecny na rokach pyzdrowskich¹⁷, tak jak w 1391 r.¹⁸ Rozstrzygnął też spór między Sędziwojem Krzyńskim a Małgorzatą Będkową o 50 grzywien¹⁹. W 1392 r. ponownie pojawił się jako asesor sądu pyzdrowskiego²⁰. Wtedy uczestniczył jako rozjemca w procesach: Mieciaława Zawidowskiego i Waclawa z Potarzycy o 10 grzywien²¹; Mikołaja z Poklatek i Dobrosławy z Waclawem ze Szczepanowic

⁶¹ Tamże, k. 122: *petr[us] laska de lang [...] Joha[n]ne laska.*

⁶² Tamże, k. 156: *petro de lang.*

⁶³ Tamże, k. 180v: *petrus de lang.*

⁶⁴ Tamże, Z. 17, k. 35v: *petr[us] laszka de polskye.*

⁶⁵ Tamże, k. 142v: *petrus laszka de lang.*

¹ Piotr Laska nie był przedstawicielem herbu Laska, a jedynie mężem Febronii z Łęgu (por. A.VI.2, s. 198-201).

² Lekszycki, Bd. II, nr 528: *Petrus Lanszki [...] fidejussor extiterat pro patre suo olim Wisztha; KZK nr 2881: dominam Czeszikowska, matrem Lascze.*

³ KDW, T. VI, nr 283: *Petrko heres de Lang.*

⁴ Tamże, T. VII, nr 629: *Petro Laska de Czenyno.*

⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 201v: *Grzymale de Czerniejewo [...] laskam de Log f[rat]rem suu[m].*

⁶ KZK, nr 2131: *Domina Phebronia uxor Petrassii de Lang.*

⁷ WRS, T. IV, nr 336: *Johannem filium Petri Lasca.*

⁸ KDW, T. VIII, nr 933: *Johannes et Petrus fratres germani de Czenyno.*

⁹ AP Poznań, Kalisz Z. 5, k. 271-272: *petrus de lang frat[er] g[er]manus joh[ann]es cu[m] ofca et marga[r]etha s[or]oribus suus g[er]manis.*

¹⁰ Tamże.

¹¹ AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 31v: *hanka de Buscowo filia et Joh[an]ne filio olim pye memorie lascze de lang.*

¹² Por. przyp. 2.

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ *UrządnicyWp*, s. 124, nr 215.

¹⁵ Tamże, s. 149, nr 428.

¹⁶ KDW, T. VI, nr 283: *Petrko heres de Lang.*

¹⁷ Lekszycki, Bd. II, nr a. 24: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 33: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 59: *Petrus Lanszki.*

¹⁸ Tamże, nr a. 106: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 117: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 131: *Petrus Lanszki.*

¹⁹ Tamże, nr 135: *Petro Lanszki.*

²⁰ Tamże, nr a. 153: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 162: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 166: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 172: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 184: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 188: *Petrus Lanszki stolnik*; tamże, nr a. 193: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 196: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 211: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 220: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 228: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 234: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 241: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 255: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 264: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 269: *Petrus Lanszki.*

²¹ Tamże, nr a. 264: *Petrus Lanszki.*

²² Tamże, nr 159: *Petro Lanszki.*

o identyczną sumę²²; Wichny z Wilkowie i jej kmieciów z Lasowa²³; Wierzchosławy i Witosławy ze Stawu a Stanisławem tamtejszym plebanem²⁴; Grzymki i Świętosława z Dziadowa²⁵; Szymona z Koszut i Filipa z Cielczy²⁶; Jana Tarnowskiego z Grzegorzem Szarlakiem o 30 grzywien²⁷ oraz Stefana z Trłaga i Mikołaja z Wenecji²⁸. Sam zaś toczył spór z Wyszotą²⁹ i z Wincentym Strzałkowskim³⁰.

W 1393 r. brał udział w rokach w Pyzdrach³¹. Rozsądzał też spory: mieszczan pyzdrskich i Mikołaja z Onieszewa³²; Piotra i Marcina z Tarnowa z Bieniaszem z Poznania³³ oraz Włosta z Przedborem i Borem z Głównicy³⁴. Rok później znowu wystąpił w roli asesora na rokach³⁵. Rozstrzygnął wówczas sprawę między Sędziwojem z Wrzasowa a Bogusławem z Mroczkowic³⁶ oraz pomiędzy Witem z Lukomia a Dobiesławem Szrabką³⁷. Świadcował też przy sprzedaży wsi Grzymisław i Pełczyn kościołowi poznańskiemu przez Mikołaja Strusia³⁸ i przy zatwierdzeniu darowizny wsi Wola, należącej do Świchny Andrzejowi z Grabienic³⁹. Sam zaś procesował się z Piotrem z Piotrkowa⁴⁰ i z panią Boglewą⁴¹.

W 1395 r. uczestniczył w posiedzeniach sądu w Pyzdrach⁴². Miał wtedy wyznaczony termin sądowy z Piotrem Gorzyckim⁴³. Rozstrzygał też spory między: Hankonem Kazirodem a Mikołajem Jaszkoncem o młyn⁴⁴ oraz między Maciejem Kotem a Grzymkiem z

²² Tamże, nr 160: *Petro Lanszki*.

²³ Tamże, nr 201: *Petro Lanszki*.

²⁴ Tamże, nr 202: *Petro Lanszki*.

²⁵ Tamże, nr 226: *Petro Lanszki*.

²⁶ Tamże, nr 239: *Petro Lanszki*.

²⁷ Tamże, nr 246: *Petrus Lanszki*.

²⁸ Tamże, nr 248: *Petro Lanszki*.

²⁹ Tamże, nr 240: *Petrus Lanszki*; tamże, nr 245: *Petrus Lanszki*.

³⁰ Tamże, nr 268: *Petrus stolnik Lanszki*.

³¹ Tamże, nr a. 274: *Petrus Lanszki*; Tamże, nr a. 295: *Petrus Lanszki*.

³² Tamże, nr 299: *Petro Lanszki*.

³³ Tamże, nr 300: *Petro Lanszki*.

³⁴ Tamże, nr 301: *Petro Lanszki*.

³⁵ Tamże, nr a. 327: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 330: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 349: *Petrus Lanszki*; tamże, nr 1663: *Petro Lanczky subjudice*; tamże, nr a. 397: *Petrus Loski*.

³⁶ Tamże, nr 361: *Petro Lanszki*.

³⁷ Tamże, nr 370: *Petro Lanszki*.

³⁸ KDW, T. III, nr 1950: *Petro de Lang Poznaniensi [...] subjudicibus*.

³⁹ Tamże, nr 1954: *Petro de Lang subjudice Poznaniensi*.

⁴⁰ Lekszycki, Bd. II, nr 397: *Petrus heres de Log*.

⁴¹ Tamże, nr 397: *Petrus heres de Log*.

⁴² Tamże, nr a. 402: *Petrus Laszki*; tamże, nr a. 414: *Petrus subjudex*; tamże, nr a. 422: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 425: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 433: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 436: *Petrus subjudex*; tamże, nr a. 445: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 448: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 454: *Petrus Lanszki*.

⁴³ Tamże, nr 411: *Petrus Lanszki*.

⁴⁴ Tamże, nr 418a: *Petrus Lanszki*.

Murzynowa⁴⁵. Zeznawał też w sprawie Febronii, wdowy po Mikołaju z Siedlemina⁴⁶. W 1396 r. został zmuszony do zapłaty trzech kar⁴⁷. Zasiadał też w składzie gremium sędziowskiego w Pyzdrach⁴⁸. Był też sędzią w procesach między: Bodzentą Chłapowskim a żydami konińskimi o 406 grzywien⁴⁹; Staszka i Jana z Szymanowic z Filipem z Szymanowic o ich dziedzictwo⁵⁰; Machną z rodziną a Andrzejem o Lubień⁵¹. Sam zaś został wezwany do sądu w sprawie poręki uczynionej przez jego ojca niejakiemu Bernardowi⁵².

W 1397 r. procesował się z Janem Tarnowskim⁵³ i pełnił rolę asesora na rokach w Pyzdrach⁵⁴. W podobnym charakterze występował w Gnieźnie⁵⁵. Rozsądził też sprawę sołectwa w Stawnie⁵⁶. W 1400 r. miał wyznaczony termin sądowy z Janem z Kleczewa⁵⁷, a w 1402 r. z Januszem z Sołowa⁵⁸ oraz z Maćkiem z Łukowni⁵⁹. Około 7 października 1404 r. Mikołaj Żyła przyprowadził sześciu świadków przeciwko Piotrowi⁶⁰. Tego samego dnia toczył spory: z Mrokota z Brudzewa⁶¹ i z Bartoszem z Gacza⁶². Jeszcze w tym roku zapłacił osiem skojców kary⁶³ oraz tłumaczył się biskupowi poznańskiemu, dlaczego nie przedstawił świadków w swojej sprawie⁶⁴. Szóstego stycznia 1405 r. przyprowadził świadków w sprawie z Bernardem z Okąży⁶⁵. W 1406 r. procesował się z Pawłem Krestkowskim⁶⁶, a 4 stycznia 1407 r. nie stawił się w sądzie podczas procesu z Przedwojem z Jedliczy⁶⁷. Dnia 7 września tego roku poręczył za żonę, w sprawie rozdzielenia Łęgu od Buszkowa i Wojtyszyna⁶⁸.

⁴⁵ Tamże, nr 434: *Petro Lanszki*.

⁴⁶ Tamże, nr 441: *Petrus de Lang subjudex Poznaniensis*.

⁴⁷ Tamże, nr 1831: *Petrus Lansky*.

⁴⁸ Tamże, nr a. 478: *Petrus Lanszki*; tamże, nr a. 487: *Petrus subjudex*; tamże, nr a. 506: *Petrus Lanszki*.

⁴⁹ Tamże, nr 504: *Petrus subjudex Laszki*.

⁵⁰ Tamże, nr 505: *Petro Lanszki*.

⁵¹ Tamże, nr 509: *Petro Lanszki*.

⁵² Tamże, nr 528: *Petrus Lanszki*.

⁵³ Tamże, nr 568: *Petrum Lanszki*.

⁵⁴ Tamże, nr a. 556: *Petrus Laszki*.

⁵⁵ Tamże, nr 1092: *Petrassius subjudicis vicesgerentes*; tamże, nr a. 1104: *Petrassius subjudicis vicesgerentes*.

⁵⁶ Tamże, nr 1111: *Petro subjudicis vices gerentibus*.

⁵⁷ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 52: *lasca de Czeni[n]o*.

⁵⁸ KZK, nr 741: *Laskam de Log*; tamże, nr 743: *Laskam de Log*; tamże, nr 787: *Laskam*; tamże, nr 876: *Petrassio dicto Laska et uxore ipsius in Lqg*; tamże, nr 1020: *Petrus Laska*; tamże, nr 1060: *Petrum Laska {et uxorem eius de Log}*; tamże, nr 1082: *Petro Laska*.

⁵⁹ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 70: *Petrus al[ia]s lasca he[re]s de Czeni[n]o*.

⁶⁰ KZK, nr 1159: *Laskam*; tamże, nr 1202: *Petrum Laska*.

⁶¹ Tamże, nr 1163: *Petrus Laska de Log*.

⁶² Tamże, nr 1215: *Petrus Laska*.

⁶³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 99: *petru[m] lasca de Czeni[n]o*.

⁶⁴ Tamże, k. 99: *petrus lasca de Czeni[n]o*.

⁶⁵ KZK, nr 1261: *Petrus Laska*.

⁶⁶ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 112: *lasca de Czenyno*.

⁶⁷ KZK, nr 2046: *Petrassius Laska*.

⁶⁸ Tamże, nr 2251: *Petrus Laska de Lang fideiussit pro consorte sua*; tamże, nr 2326: *Petrus Laska de Lqg*.

Dnia 27 stycznia 1409 r. świadkował przy zaświadczeniu starosty generalnego Tomasza z Węgleszyna zamiany między biskupem poznańskim, a dziedzicami Bukownicy Wielkiej⁶⁹. Około 16 kwietnia tego roku był przedstawicielem prezbitera Andrzeja w jego sprawie z wdową po Oraczu, Heleną⁷⁰, zaś 17 grudnia tego roku procesował z Piotrem z Mroczkowic⁷¹. W 1410 r. miał wyznaczone terminy sądowe z Piotrem z Mroczków o 30 grzywien⁷²; z Mikołajem Siczkiem, mieszczaninem kaliskim o 40 grzywien⁷³.

B.39.III.20. Piotr, s. Mikołaja z Pożarowa

Syn Mikołaja z Pożarowa¹. Miał braci: Jana z Pożarowa² i Szymona z Pożarowa³. W historiografii uważa się, że jego bratem był jeszcze Michał z Pożarowa⁴. Posiadał Sokolniki Wielkie⁵ i Biezdrowo⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1435 r. razem z braćmi sprzedał ćwiartkę Biezdrowa Zachariaszowi z Piasków⁷.

B.39.III.21. Szymon z Pożarowa

Syn Mikołaja z Pożarowa¹. Pisał się z Pożarowa² i Sokolnik Wielkich³. Miał braci: Piotra z Pożarowa⁴ i Jana z Pożarowa⁵. W historiografii uważa się, że jego bratem był jeszcze Michał z Pożarowa⁶. Ożenił się z Jadwigą⁷. Posiadał Sokolniki Wielkie⁸, Pożarowo⁹ i Biezdrowo¹⁰. Nie pełnił żadnych urzędów.

⁶⁹ KDW, T. VII, nr 629: *Petro Laska de Czenyno*.

⁷⁰ KZK, nr 2954: *Petrassio Lasca*.

⁷¹ Tamże, nr 3138: *Laska Petrassio*.

⁷² AP Poznań, Kalisz Z. 2, k. 14v: *petrassium lasca*.

⁷³ Tamże, k. 21: *petrassium laska de la[n]g*.

¹ Por. B.39.III.10., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże, przyp. 5.

⁵ Tamże, przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

¹ Por. B.39.III.10., przyp. 1.

² WRS, T. I, nr 1621: *Schiman de Pozarowo*.

³ AP Poznań, Poznań Z. 16, k. 31v: *Symone[m] Johanne[m] fr[at]res h[er]edes de Szokolniky maiori et inter noble[m] michaele[m] et wyschkonem [...] Symon p[ro] se et p[ro] fr[at]e Johanne Michael pro se*.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

⁶ Por. B.39.III.10., przyp. 5.

⁷ AP Poznań, Poznań Gr. 6, s. 54: *Johannes de Gluponye [...] duas suas sortes hereditarias in villa pozarowo [...] hedvi consorti no[bi]lis Schyman bone memerie de pozarowo*.

⁸ Por. przyp. 3.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ Por. przyp. 1.

W 1435 r. razem z braćmi sprzedał ćwiartkę Biezdrowa Zachariaszowi z Piasków¹¹, a w 1444 r. został pozwany przez Piotra plebana we Wronkach o 2 grzywny czynszu z Lubowa¹². Rok później świadcował przy sprawie Małgorzaty z Chojniczy¹³, a w 1447 r. wspólnie z Janem toczył spór z Wyszkciem z Mylina¹⁴. W 1449 r. sprzedał szóstą część Sokolnik¹⁵.

B.46.III.1. Jan z Procynia

Nie jest znane pochodzenie Jana¹. Pisał się z Procynia². Posiadał Procyń³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1451 r. Jan razem z Piotrem i Katarzyną z Procynia był uwikłany w proces z Przybysławem z Różanny⁴.

B.46.III.2. Katarzyna z Procynia

Nie znamy powiązań rodzinnych Katarzyny¹. Pisała się z Procynia² i Różanny³. Miała siostrę Barbarę z Różanny⁴. Posiadała Procyń⁵ i Różannę⁶.

W 1451 r. Katarzyna razem z Piotrem i Janem z Procynia był uwikłany w proces z Przybysławem z Różanny⁷. Następnie 30 lat później razem z siostrą toczyła spór z Agnieszką z Żychlina⁸.

¹¹ Tamże.

¹² AA Poznań, ACC, k. 27, k. 146v-147: *Symonis de Pozarowo*; tamże, ks. 28, k. 39: *Symonem h[er]edi in Pozarowo et possessore[m] ville Lyubowo ac tutorem pu[er]or[um] bo[ne] me[m]orie parzych hered[is] in lubowo*; tamże, k. 60: *Simone[m] de pozarowo possessore[m] in lyubowo*.

¹³ Por. przyp. 2.

¹⁴ Por. przyp. 3.

¹⁵ AP Poznań, Poznań Gr. 3, s. 188: *Simon olim de Sokolniyky*.

¹ J. Karczevska, *Własność*, s. 36: „W 1449 r. jako świadek poświęcający do rodu Leszczyców Piotra Dąbka wystąpił Piotr z Procynia. Około 1451 r. tenże Piotr wraz z Janem i Katarzyną z Procynia pojawili się w sprawie z Przybysławem z Różanny”; Jan i Katarzyna w źródłach wystąpili raz przy okazji procesu z Przybysławem z Różanny, w który byli uwikłani z Piotrem z Procynia (AGAD, Kruszwica Z. 1, s. 94: *petr[us] Jo[han]nes et katherina de p[ro]cino cu[m] przibislao Rosenskj*). Nie jesteśmy w stanie określić powiązań rodzinnych między nimi, jeśli jakiegokolwiek istniały. Pozostaje zbyt dużo możliwości, aby wybrać jedną bardziej prawdopodobną od pozostałych.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

¹ Por. B.46.III.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ AGAD, Kruszwica Z. 1, s. 186: *ba[r]bara et kath[er]ina de Roszenna sor[or]es g[er]manas*; tamże, s. 188: *Barabara[m] et katherina[m] so[ro]res g[er]manas*.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, s. 94: *petr[us] Jo[han]nes et katherina de p[ro]cino cu[m] przibislao Rosenskj*.

⁶ Por. przyp. 3.

⁷ Por. przyp. 5.

⁸ Por. przyp. 3.

B.46.III.3. Maciej z Załachowa

W historiografii figuruje jako syn Grzymisława z Procyńia i Ryszewka¹. Posiadał Załachowo². Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy pojawił się na arenie dziejowej jako strona w sporze z Bogumiłem z Brzyskorzystwi w 1415 r.³

B.46.III.4. Przybysław z Różanny

Nie znamy powiązań rodzinnych Przybysława¹. Pisał się z Różanny². Posiadał Różannę³. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1437 r. zwolnił dwa łany w Polanowicach za 20 grzywien⁴, zaś 11 lat później ustanowił osobiście Peregryna z Polanowic swoim pełnomocnikiem we wszystkich swoich

¹ Za syna Grzymisława, uznała go J. Karczewska (taż, *Własność*, s. 35), opierając się na zapisce w Księdze Ziemskiej Gnieźnieńskiej (AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 50: *Mathias de Szalachowo cu[m] Bogumilo de brzeskorzy[stew]*), gdzie miał się procesować z bratem Bogumiłem z Brzyskorzystwi, który z kolei miał być bratem Przechdzewa. Ten z kolei zamienił razem z braćmi swoje dziedzictwo Ryszewo na Załachowo i Brzyskorzystew (KDW, T. III, nr 1932: *nobilis vir dominus Przesdrew cum suis singulis germanis, fratribus racione et loco aliarum duarum villarum, videlicet Zalacovo et Brestcoristev, quas per modum commutacionis dictus Przesdrew cum suis fratribus, condam heres de Ryszewo nunc vero de Zalachowo, a monasterio Trzemeschnensi pro ipsorum hereditate Ryzewo sita in districtu Gneznensi receperat et resignaverat dicto monasterio Trzemeschnensi*). Macieja wspomniana autorka dodatkowo zidentyfikowała z Maciejem z Ryszewa (KDW, T. VII, nr 696: *Mathya de Rysszewo*). Ryszewo jednak zostało zamienione na Brzyskorzystew i Załachowo w 1392 r., zatem Maciej nie mógł się równocześnie pisać z Załachowa i Ryszewa. Pisząc się z Załachowa, Maciej miał być bratem Przechdzewa, a co tym idzie synem Grzymisława.

² Por. przyp. 2.

³ Tamże.

¹ Przybysław nie został nigdzie określony jakimikolwiek więzami pokrewieństwa czy powinowactwa z Tomaszem z Różanny – wcześniejszym posiadaczem tej miejscowości, zatem ich pokrewieństwo, opiera się jedynie na kryterium majątkowym. Badacze często zapominają o niezarejestrowanym w źródłach obrocie nieruchomościami, przez który dana miejscowość mogła mieć w ciągu kilku lat paru właścicieli. Różnica w czasie występowania Tomasza (1406 r.) i Przybysława (1451 r.) każe przypuszczać, że Różanna nie musiała wcale być bezpośrednio dziedziczona, zatem ustalenie dokładnego powiązania tych osób jest niemożliwe.

² AGAD, Kruszwica Z, 1, s. 94: *petr[us] Jo[han]nes et katherina de p[ro]cino cu[m] przibislao Rosenskj.*

³ Tamże.

⁴ Tamże, s. 41: *przybislao de [R]oszenna.*

sprawach⁵ oraz miał termin z opatem trzemeszeńskim⁶. Dwa lata później procesował się z Andrzejem z Racic⁷. W 1451 r. toczył proces z Piotrem, Janem i Katarzyną z Procynia⁸.

B.46.III.5. Tomisław z Różanny

W historiografii figuruje syn Tomisława lub Pawła z Procynia¹. Pisał się z Różanny². Uważa się również, że miał brata Mikołaja z Procynia³ i syna Przybysława⁴. Posiadał Różannę⁵. Nie pełnił żadnego urzędu.

W źródłach wystąpił po raz pierwszy 1 listopada 1396 r., gdy uczestniczył w sporze pomiędzy Olszką, a Sędziwojem z Wiśniewa⁶. Kolejny raz pojawił się 23 stycznia 1398 r. jako powołany świadek w sporze między Wielisławem z Ruchocina i Jarosławem z Czołowa⁷. W 1406 r. Tomisław świadkował przy okazji rozstrzygnięcia sporu o granice pomiędzy wsią Kamieniec, należąca do klasztoru w Trzemesznie, a szlacheckim Rękawczynem⁸.

B.46.III.6. Tomisław z Załachowa

W historiografii figuruje jako syn Grzymisława z Procynia i Ryszewka¹. Miał posiadać Załachowo². Nie pełnił żadnych urzędów.

⁵ Tamże, s. 83: *Przibislaus de Rosanna*.

⁶ Tamże, s. 83: *przibisla[m] d[e] Rosanna*; proces ciągnął się kilka lat (tamże, s. 94: *przibislaos Rosensky*; tamże, s. 95: *przybek de Rozenna*).

⁷ Tamże, s. 91: *przibislaos Rosensky*.

⁸ Tamże, s. 94: *przibisla[us] Rosenski cu[m] Jo[han]ne et katherina de p[ro]czino*; tamże, s. 94: *petr[us] Jo[han]nes et katherina de p[ro]cino cu[m] przibislaos Rosenski*; tamże, s. 96: *przybek de Rosenna cu[m] petr[o] de proczino et Jo[han]ne et kat[he]rina de ossowerz*.

¹ Por. B.46.III.1., przyp. 1.

² KDW, T, VII, nr 580: *Thomcone de Roszenna*.

³ Por. B.46.III.1., przyp. 1.

⁴ AGAD, Kruszwica Z. 1, s. 94: *petr[us] Jo[han]nes et katherina de p[ro]cino cu[m] przibislaos Rosenski*; por. B.46.III.4., przyp. 1.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Lekszycki, Bd. II, nr 1032: *Thomislaus Roszenki*.

⁷ Tamże, nr 655: *Thomislaus Roszenski*.

⁸ Por. przyp. 2.

¹ Tomisław z Załachowa jest wynikiem pomyłki paleograficznej. Opierając się na za zapisce w Księdze Ziemskiej Gnieźnieńskiej, jego postać przywołała J. Karczewska (J. Karczewska, *Własność*, s. 35, zob. także przyp. 121: *Ibidem*, k. 19; przypis wyżej odnosi się jednak do Kodeksu Dyplomatycznego Wielkopolski, a dopiero jeszcze wcześniejszy – nr 119 – do ksiąg ziemskich gnieźnieńskich). W niej zaś widnieje jedynie: *Thomislaos de mala-cho[wo]* (AP Poznań, Gniezno Z. 2, k. 20; w starszej numeracji kart: 19). Posiadłość Tomisława została widocznie uznana przez autorkę za Załachowo. Dodać trzeba, iż postać Tomisława z Małachowa jest w historiografii znana, bowiem pełnił on urząd kasztelana zbąszyńskiego (*UrzędniczyWp*, s. 167, nr 577).

² Tamże.

B.49.III.1. Bartłomiej z Chocenia

Nie jest znane pochodzenie Bartłomieja¹. Pisał się z Chocenia², Mierogoniewicz³ i Gocanowa⁴. Posiadał braci: Stefana z Chocenia⁵ i Mściszka⁶. Ożenił się z Dzierzką z Mierogoniewa⁷, z którą miał synów Stanisława z Gocanowa⁸, Chwaliboga z Gocanowa⁹, Bartłomieja z Gocanowa¹⁰ i Jana z Mierogoniewicz¹¹. Posiadał Chocień¹², Mierogoniewice¹³ i Gocanowo¹⁴. Pełnił urząd podłowczego gniewkowskiego¹⁵ i stolnika inowrocławskiego¹⁶.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się w 1399 r., gdy toczył spór z bratem o jezioro¹⁷, a dwa lata później z bratankiem Maciejem¹⁸. W 1402 r. rozstrzygał spór o Nagórki¹⁹, podobnie jak za następne dwa lata sprawę Doroty z Lubrańca i jej męża Piotra z synem Jakubem²⁰. Zaś w 1408 r. miał wyznaczony termin sądowy z niejakim Piotrem²¹, w 1410 r. uczestniczył w ekspurgacji Ubysława z Świnek²², a w 1412 r. świadczył w procesie o naganę szlachectwa Piotra z Gniewic²³. Jeszcze w tym samym roku świadczył jego sługa Paszek²⁴.

¹ Por. A.IV.5., s. 149-150.

² AGAD, Brześć Z. 1, k. 6: *Barthosius de Choczen [...] Stephanu[s] de ibid[em] [...] msciszek brath moy.*

³ Tamże, k. 54v: *Mathias de Choczen [...] Barthossiu[m] de mirogonewicz [...] stephan ec[iam] de choczen.*

⁴ Tamże, Z. 2, k. 227v: *Barthossius de Bodczanowo.*

⁵ Stefan wielokrotnie był nazywany stryjem Macieja z Chocenia (AGAD, Brześć Z. 1, k. 56: *Stephanus de Choczen [...] mathiam ibdem suu[m] filiastr[um]*), który z kolei był synem Mściszka z Chocenia, gdyż został określony również jako bratanek Bartłomieja (tamże, k. 53: *mathias choczensky habens testies duc[er]e pro Bartholomeu[m] suu[m] patruu[m]*), a ten zaś miał jeszcze jednego brata – właśnie Mściszka (por. przyp. 2), którego należy identyfikować z ojcem Macieja. Stefan zatem musiał być bratem Bartłomieja.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ AD Włocławek, Akta konsystorza włocławskiego, ks. 2, sygn. 106, k. 54v: *dzyrzychka de mirogonye [con]stituit Stanislaum phalibogium et Bartholomeum suos filios p[ro]cur[ator]es; tamże, k. 55v: Relict[is] de Bartossy de mirogoneywicze.*

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ *Metrica Universitatis*, T. I, nr 21e/109: *Johannes Bartholomei de Mirogonevicze.*

¹² Por. przyp. 2.

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ Por. przyp. 4.

¹⁵ *UrzednicyKuj*, s. 84, nr A203.

¹⁶ Tamże, s. 109, nr A324.

¹⁷ Por. przyp. 2.

¹⁸ AGAD, Brześć Z. 1, k. 53: *mathias choczensky habens testies duc[er]e pro Bartholomeu[m] suu[m] patruu[m]*; por. przyp. 3.

¹⁹ AGAD, Brześć Z. 2, k. 53v: *Barthossio merogonewsky Subvenator[is] Gnewcouien[is].*

²⁰ Tamże, nr 132v: *Barthossio dapifero Wlad[islaviensi].*

²¹ Por. przyp. 4.

²² *Inscriptiones clenodiales*, nr 1358: *Barthossius dapifer [...] Stephanus Choczensky.*

²³ AGAD, Brześć Z. 3, k. 70: *Barthossio de Goczanowo dapifer[i] [...] de clenodio luby; zapiska wydana z opuszczeniem jednego wersu, w którym znajdował się Bartłomiej (*Inscriptiones clenodiales*, nr 1367).*

²⁴ Tamże, k. 80: *pacossius familiar[is] dapifer[is] Joh[ann]es de Goczanowo.*

B.49.III.2. Bartłomiej z Gocanowa

Syn Bartłomieja z Chocenia¹. Pisał się z Gocanowa² i Chocenia³ Miał braci Stanisława z Gocanowa⁴ i Chwaliboga z Gocanowa⁵ i Jana z Mierogoniewic⁶. Ożenił się z Jadwigą z Boniewa⁷. Miał oraz synów Stanisława-Bartosza⁸, Mikołaja⁹, Jana¹⁰, Wojciecha¹¹ i Macieja¹² oraz córki Małgorzatę¹³ i Itamiłę¹⁴. Ponadto uważa się, że posiadał również synów: Jana¹⁵, Stanisława¹⁶, Piotra¹⁷ i Mikołaja¹⁸. Posiadał Gocanowo¹⁹ i Chocień²⁰. Pełnił urząd kasztelana brzeskiego konarskiego²¹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1428 r., gdy toczył spór ze Stefanem z Chocenia²². Następnie w 1434 r. procesował się z Dorotą, wdową po bracie Chwalibogu²³. Świadczył także wtedy w procesie Mikołaja i Mikołaja z Piasków (sic!)²⁴. Sześć lat później sam miał wyznaczony termin sądowy z Katarzyną z Krzywosądza²⁵ i Czarnocic²⁶, a wspólnie z bratem z Kielczem i jego żoną Elżbietą²⁷. W 1441 r. zapisał swojej żonie 5 florenów węgierskich²⁸.

¹ Por. B.49.III.1., przyp. 7.

² AGAD, Brześć Z. 5, k. 237-237v: *Barthossiu[m] de Goczanowo*.

³ Tamże, Z. 4, k. 405: *Stephan[us] de Chocen cu[m] Bartosio de Chocen*.

⁴ Por. B.49.III.1., przyp. 7.

⁵ Tamże.

⁶ *Metrica Universitatis*, T. I, nr 21e/109: *Johannes Bartholomei de Mirogonevicze*.

⁷ AGAD, Brześć Z. 6b, k. 26: *hedwig[is] de odmyanowo filia domi[na] bonyewsza uxor Barthossy de Goczanowo*.

⁸ Nazywany naprzemiennie Stanisławem-Bartoszem (tamże, Radziejów Z. 1, k. 109v: *Stanislao Bartossio de Goczanowo*) i Bartoszem-Stanisławem (tamże, Radziejów Z. 1, k. 159v: *Barthossy Stanislay de Goczanowo sup[er] qu[a]s sortib[us] totl[is] he[re]ditat[is] nobiles nicolau[m] Johanne[m] alb[er]tu[m] mathia[m] et margaretham fr[at]res cu[m] so[ro]re germanos indivisos ibid[em] de Goczanowo eisd[em] Barthossio Stanislao*). Być może jest to zwykła pomyłka pisarza z Radziejowa.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże, Brześć Gr. 8, k. 96-96v: *Joannes de Redecz [...] Itamile consors sue legitimie filie olim [...] Bartholomeo de Coczanowo*.

¹⁵ Byli oni jednak synami Stanisława podkomorzego (tamże Radziejów Z. 1, k. 310: *Joh[an]nem petru[m] Stanislau[m] Nicolaum et nicolau[m] filiu[m] filiu[m] olim Sta[n]isla[i] Succamerar[ii] h[er]edes de Goczanowo*), co weryfikuje hipotezę S. Szybkowskiego, który twierdził, że „ze związku tego pochodzili Jan, Piotr, Stanisław i Mikołaj” (S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 521).

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Por. przyp. 2.

²⁰ Por. przyp. 3.

²¹ *UrządnicyKuj*, s. 184, nr B22.

²² Por. przyp. 2.

²³ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 10: *Dorothea una cu[m] Benthossyo de Goczanowo*.

²⁴ Tamże, k. 11: *Barthossius Goczanowsky*.

²⁵ Por. przyp. 3; spór z nią kontynuowany był w 1450 r. (AGAD, Radziejów Z. 1, k. 177: *Bartossio et Stanislao de Goczanowo*).

²⁶ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 116: *Barthossio de Goczanowo*.

²⁷ Tamże, k. 109v: *Stanislao Bartossio de Goczanowo*; tamże, k. 115: *Barthossius de Goczanowo*

²⁸ Tamże, Brześć Z. 5, k. 247: *Barthossius Goczanowsky [...] Roslao de Boguslaucze SubJudici*.

Razem ze Stanisławem stawiał się w sądzie brzeskim na sprawę z Ingą z Rusiewa²⁹, sam zaś toczył spór w Radziejowie z Tworzyjaną z Brześcia³⁰. Dwa lata później uczestniczył w sprawie Piotra z Miłochowa³¹. Wspólnie z żoną procesował się z teściową³², a natomiast już sam z Jadwigą z Ostrowa³³. W 1445 r. świadkował przy uposażeniu Elżbiety z Grochowisk³⁴, a w 1448 r. był pełnomocnikiem Doroty Boniewskiej, Anny, Jadwigi, Elżbiety i Febronii w ich sporze z Bartłojem z Siewierska i jego bratem Andrzejem³⁵. Z kolei w 1450 r. miał wyznaczony termin sądowy z bratankiem Stanisławem³⁶, a dwa lata później z miecznikiem Janem³⁷. W 1453 r. uregulował z bratankiem poręczenia³⁸ i toczył spór z Jarandem z Jarandowic³⁹. Dnia 21 stycznia 1454 r. rozstrzygał spór miecznika dobrzyńskiego z jego synem⁴⁰.

B.49.III.3. Chwalibóg z Gocanowa

Syn Bartłojem z Gocanowa i jego żony Dzierzki¹. Pisał się z Gocanowa², Mierogoniewicz³ i *de Aprozaniec*⁴ Miał braci: Bartłojem z Gocanowa⁵, Stanisława z Gocanowa⁶ oraz

²⁹ Tamże, k. 251v: *Stanislaum et Barthossiu[m] de Goczanowo*.

³⁰ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 122: *Barthosius de Goczanowo*; proces z nią trwał przez następne lata (tamże, k. 128: *Barthossi[us] de Goczanowo*).

³¹ Tamże, Brześć Gr. 1a, s. 216: *Bartho[ssi]o de Coczanowo, St[a]nislao de ibid[em]*.

³² Tamże, Brześć Z. 5, k. 291v: *Barthosi[us] de Goczanowo et hedwig[is] uxori eiusd[em]*.

³³ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 136: *hedwig[is] de ostrowo cu[m] Barthossio de Goczanowo*; tamże, k. 144: *hedwig[is] de popowo [...] erga Barthossiu[m] de God[zanowo]*; spór z nią toczył się jeszcze w przyszłym roku (tamże, k. 147v: *hedwigis filia wyłk de ostrow [...] Barthossio de Goczanowo*).

³⁴ Tamże, Brześć Gr. 1a, s. 250: *Stanislao et Barthossio de koczanow*.

³⁵ Tamże, Z. 6a, k. 39v: *Barthossius de Goczanowo*.

³⁶ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 180: *Stanislaus [...] de Goczanowo cu[m] Barthossio de Goczanowo*; spór ze Stanisławem trwał kilka lat (tamże, k. 188v: *Barthosius de Goczanowo cu[m] Stanislaio filiaastro de ibid[em]*; tamże, k. 231: *Barthosiu[s] de Goczanowo et Stanislaui[s] de ibid[em]*; tamże, k. 241v: *Stanislaus de Goczanowo [...] Barthosio de ibid[em]*; tamże, k. 241v: *Barthosiu[s] de Goczanowo [...] erga Stanislaui[s] de ibid[em]*; tamże, k. 241v: *Stanislaui[s] de Goczanowo [...] erga Barthosiu[s] de ibid[em]*; tamże, k. 243v: *Stanislaus et Barthosius Goczanowsky*; tamże, k. 244: *Stnialsu[s] Goczanowsky [...] Barthosiu[m] Goczanowsky*; tamże, k. 244v: *Stanislaui[s] de Goczanowo [...] Barthosiu[s] de Goczanowo*; tamże, k. 246: *Barthosiu[s] de Goczanowo [...] Stanislaio de Goczanowo*; tamże, k. 246v: *Barthosiu[s] de Goczanowo [...] Stanislaio de ibid[em]*; tamże, k. 252: *Barthosius de Goczanowo cu[m] Stanislaio de ibid[em] filiaastro suo*).

³⁷ Tamże, Brześć 6b, k. 32v: *Bathosius de Goczanowo*.

³⁸ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 234: *Barthosy et Stanislay de Goczanowo*.

³⁹ Tamże, k. 234: *Bathosiu[m] de Goczanowo*.

⁴⁰ Tamże, k. 258v: *Barthosius de Goczanowo Cast[ellanus] Conarien[is]*.

¹ Por. B.49.III.1., przyp. 7.

² KSBK, nr 47: *Falibog de Goczanowo*.

³ AGAD, Łęczyca Z. 10, k. 42v: *Gladifer wlasidlauien[is] falibogius de myrogonewicze cu[m] fr[at]r[e]m Stanislaio g[erman]am de ibid[em] fideiusseru[n]t Bartholomeum fr[at]rem de ibid[em] [...] alb[er]to de labyschino*

⁴ AP Bydgoszcz, Klasztor Franciszkanów w Inowrocławiu, sygn. 6/435/0/1, k. 9-11: *Chwalibogus de Aprozaniec (sic!) Gladifer [...] Wladislaien[is]*.

⁵ Por. B.49.III.1., przyp. 7.

⁶ Tamże.

Jana z Gocanowa⁷. Ożenił się z Dorotą⁸. Uważa się w historiografii, że miał z nią syna Stanisława Chwalibogowica z Gocanowa⁹. Posiadał Gocanowo¹⁰, Mierogoniewice¹¹, Lipie¹². Pełnił urząd miecznika inowrocławskiego¹³.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się 18 sierpnia 1417 r., gdy toczył spór z Klarą z Dziewiczegopola¹⁴. Następnie 18 stycznia 1418 r. razem z Mikołajem z Gocanowa miał odbyć na najbliższych rokach sądowych wizję lokalną¹⁵. Dwa dni później sprzedał trzecią część Gocanowa za 160 groszy praskich Andrzejowi, Wincentemu, Piotrowi i Stachnie¹⁶. Zaś 14 kwietnia tego roku procesował się z Mikołajem z Gocanowa¹⁷. Dnia 23 października 1419 r. przyprowadził do sądu świadków w sprawie z Bronką z Belszewa¹⁸. Następnie, 23 stycznia 1420 r. toczył spór z Małgorzatą z Chocenia¹⁹, a 6 lutego ze Świętochną z Zabłoga²⁰. Dnia 12 marca Maciej z Chocenia przyprowadził do sądu świadków, którzy stwierdzili, iż Chwalibóg był winien mu pięć grzywien²¹. Wtedy procesował się też ze Skarbkiem z Boruczyna²² i z Otą z Ciemiana²³

⁷ *Metrica Universitatis*, T. I, nr 21e/109: *Johannes Bartholomei de Mirogonevicze*.

⁸ AGAD, Brześć Z. 5, k. 73: *Nicola[us] de lubstowo kowalen[sis] Castell[anis] [...] Sthanislu[m] de Godzanowo ab una et Generosa[m] d[omi]nam dorthea[m] Consorte[m] l[egi]ttima[m] No[bi]lis Chwalibogiu[m] de Godzanowo Gladifer[em] wlad[islaviensem] ip[s]ius Stanislai ab alt[er]a [...] bonis h[er]editate [...] ip[s]ius Stanislai in Godzanowo et in wyanczlawycze, [...] dorotheam [...] Chwalibogi[us] maritus suus apud [...] Stanislau[m] fr[at]em su[m] [...] Stanisla[us] de Comorowo p[ro] d[omi]na dorothea et pu[er]is suis et Barthossi[us] de Goczanowo p[ro] Stanislao fr[at]e suo.*

⁹ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 188v: *Barthosius de Goczanowo cu[m] Stanislao filiastro de ibid[em]*; zdaniem S. Szybkowskiego, owa zapiska sugeruje, że Stanisław musiał być synem Chwaliboga, bowiem: „kolejny brat Chwaliboga, Stanisław, nie miał syna o tym imieniu (pozostawił on syna Jana i córki), zaś Dobromir z Gocanowa, prawdopodobny brat miecznika, miał tylko syna o imieniu Piotr. Podkomorzy [Stanisław – P. K.] nie mógł być też identyczny ze Stanisławem, synem kasztelana Bartłomieja, ponieważ ten żył jeszcze po 1464” (S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 534). Należy jednak zauważyć, że przecież Chwalibóg miał jeszcze jednego brata Jana (studenta krakowskiego), który równie dobrze mógł być ojcem podsędka brzeskiego. Nie można zatem uznać ojcostwa Chwaliboga za pewnik, i twierdzenie to musi to pozostać w sferze hipotez.

¹⁰ Por. przyp. 2.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² AGAD, Brześć Z. 4, k. 378v-379: *gladfier fwalibog[us] h[er]editat[u]m lypie*.

¹³ *UrzędnicyKuj*, s. 94, nr B257.

¹⁴ AGAD, Brześć Z. 3, k. 182v: *Falibog de goczanowo*.

¹⁵ KSBK nr 47: *Falibog de Goczanowo et Nicolaus de ibidem*.

¹⁶ Tamże, nr 79: *Ffalibogij super partem hereditatis in Goczanowo*.

¹⁷ Tamże, nr 252: *Falibog de Goczanowo [...] contra Nicolaum de ibidem*.

¹⁸ Tamże, nr 1174: *Falibogius de Goczanowo*; tamże, nr 1209: *Falibogius*; tamże, nr 1275: *Falibogius de Goczanowo*.

¹⁹ Tamże, nr 1418: *Falibog de Coczanowo*.

²⁰ Tamże, nr 1471: *Falibogius de Goczanowo*; tamże, nr 1251: *Falibogyo*; tamże, nr 1599: *Falibogyo de Goczanowo*; tamże, nr 1685: *Falibogium*.

²¹ Tamże, nr 1515: *Mathias de Choczen inducit testes contra Falibogyum*; tamże, nr 1594: *Mathias de Choczen submisit se nobili Falibogyo de Goczanowo*.

²² Tamże, nr 1615: *Falibogium*; tamże, nr 2015: *Falibogyus*; tamże, nr 2046: *Falibogyo*; tamże, nr 2105: *Falibogyum*.

²³ Tamże, nr 2003: *ensifero de Goczanowo*; tamże, nr 2050: *Falibogyo*; tamże, nr 2077: *Falibogyum de Goczanowo*.

Czwartego lutego 1421 r. toczył spór z Iflantem²⁴. Ostatniego sierpnia 1423 r. Rosław z Bogusławic przyprowadził do sądu sześciu świadków, którzy twierdzili, że nie poręczył on za Chwaliboga 50 grzywien Krzyskiemu²⁵. Wtedy także w sprawie ze Stanisławem *de Rpicowo* ci sami świadkowie zeznali, że Rosław poręczył Krzyskiemu za list do miecznika, którym był Chwalibóg²⁶. Dnia 14 września ustanowiono w tych sprawach arbitrów²⁷. Siódmego grudnia miał wyznaczony termin sądowy z Mikoszka²⁸. Dnia 17 października 1425 r. poręczył za Macieja z Chocenia²⁹, zaś w kwietniu 1428 r. brał udział w rokach brzeskich³⁰. W 1430 r. uczestniczył jako świadek w sporze Krystyna z Kościelca i Michała z Kosznik³¹ i w przywileju dla Rucewa³². W 1432 r. toczył spór z Maciejem z Pełczysk³³ i poręczył Jakubowi z Kobylnicy³⁴. Wspólnie z bratem Stanisławem poręczył za kolejnego brata Bartłomieja³⁵. Zaś w 1435 r. wspólnie z żoną toczył spór z bratem Stanisławem³⁶.

B.49.III.4. Maciej z Chocenia

Syn Mściszka z Chocenia¹. Pisał się z Chocenia², Gocanova³, Chodowa⁴ i Pełczysk⁵. Miał siostry Małgorzatę z Chocenia⁶, Dorotę ze Świniarzewa⁷ i Zofię⁸. Ożenił się z Małgorzatą⁹, z którą miał syna Stanisława¹⁰ oraz córki Piechnę¹¹ i Biochnę¹². Posiadał Chocień¹³,

²⁴ Tamże, nr 2107: *Falibogyus*; tamże, nr 2111: *Falibogyo*; tamże, nr 2112: *Falibogyo*; tamże, nr 2208: *Falibiogius de Goczanowo*; tamże, nr 2241: *Falibog cum (=de) Goczanowo*.

²⁵ Tamże, nr 3221: *Roslaus de Boguslawice [...] Falibogyo*.

²⁶ Tamże, nr 3222: *listh za mecznika*.

²⁷ Tamże, nr 3283: *Ffalibogio de Goczanowo*.

²⁸ Tamże, nr 3455: *Mecznik*.

²⁹ AGAD, Brześć Z. 4, k. 260: [...] *falibogius gladifer wlad[islavienses] fideiusserunt p[ro] mathia de choczen*.

³⁰ Tamże, k. 378v-379: *gladfier ffalibog[us] h[ered]i[ta]t[u]m lypie*.

³¹ Tamże, k. 421v: *ffalibogius de Goczanowo Gladif[er] wlad[islaviensis]*.

³² Por. przyp. 4.

³³ AGAD, Łęczyca Z. 10, k. 38v: *falibogio gladiffer[is] wlad[islaviensis] una cu[m] mathia de chodowo*; tamże, k. 47: *mathias de pelczyska una cu[m] falibogio gladiffer wlad[islaviensis]*.

³⁴ Tamże, k. 41: *ffalibogi[us] [...] gladifer[is]*.

³⁵ Por. przyp. 3.

³⁶ Por. przyp. 8.

¹ Por. B.49.III.1., przyp. 5.

² AGAD, Brześć Z. 1, k. 6: *mathias de Choczen*.

³ Tamże, Z. 2, k. 155: *Mathias de Bodczanewo [...] Stephano suo patruo*

⁴ Tamże, Łęczyca Z. 1, k. 91: *mathias de Chodowo*.

⁵ Tamże, Z. 10, k. 50: *mathias de pelczyska*.

⁶ KSBK, nr 1208: *Margaretha Yfflanthowa cum Mathia, fratre de Choczen*.

⁷ Tamże, nr 2743: *Mathias de Choczen cum sorore sua de Swinarzewo*.

⁸ AGAD, Brześć Z. 2, k. 175: *margaretha cu[m] mathia de Czocze[n] [...] sorore[m] sua[m] zophiam*.

⁹ Tamże, Łęczyca Z. 10, k. 443: *margaretha[m] Relica[m] mathie de Chodowo cu[m] puer[is] ei[dem] nicolao filio cu[m] aliis ip[s]i[us] fr[at]ribus ex una et Stanislau[m] cu[m] pyechan Consorthe ei[dem] de wolya Byeszczedy*.

¹⁰ Tamże.

¹¹ KSBK, nr 338: *Pyechna, et Biochna, filie Mathie de Czoczen [...] cum Yfflanth*.

¹² Tamże.

¹³ Por. przyp. 2.

Gocanowo¹⁴, Zębiny¹⁵, Nasięgniew¹⁶, Chodowo¹⁷, Pełczyńska¹⁸ i Kluczewo¹⁹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1399 r., gdy przybył na zeznanie do sądu w Brześciu Kujawskim²⁰. W następnym roku procesował się z Janem z Zębina²¹; z Janem z Bączyna²²; z Maciejem wikarym w Choceniu²³ i z włodarzem Sułkiem²⁴. W 1401 r. toczył spór ze stryjem Stefanem²⁵, do którego włączył się również drugi stryj Bartosz²⁶. Wtedy również

¹⁴ Por. przyp. 3.

¹⁵ AGAD, Brześć Z. 3, k. 32: *math[iam] de Chocen [...] in zambino [...] et q[ua]rtem p[ar]tem [...] naszamgnew*.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże, Łęczycza Z. 10, k. 49v-50: *mathias de Chocze[n] obligat [...] Chodowo [...] Pelcziska [...] Cluczewo*.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ AGAD, Brześć Z. 1, k. 6: *mathias de Choczen*.

²¹ Tamże, Z. 2, k. 32: *mathias de Choczen*; tamże, k. 42: *mathias de Choczen*; spór z nim ciągnął się kilka lat (v tamże, k. 225v: *mathias de Choczen*; tamże, k. 225v: *mathias de Choczen*; tamże, k. 225v: *mathias de Choczen*; tamże, k. 226v: *mathias de Choczen*; tamże, k. 234v: *mathia de Choczen*; tamże, Z. 3, k. 26: *mathia de Chocen*; tamże, k. 32: *math[ias] de Chocen*; tamże, k. 42v: *math[iam] de Chocen*; tamże, k. 52: *Math[iam] de Choczen*)

²² Tamże, k. 35: *mathias de Choczen*.

²³ Tamże, k. 36v: *mathias de Choczen*.

²⁴ Tamże, k. 44: *mathias choczensky*.

²⁵ Tamże, Z. 1, k. 51v: *mathias choczensky [...] Stephan*; tamże, k. 56: *mathias de choczen [...] Stephan[em] h[er]edem ibid[em] de Choczen*; tamże, k. 56: *Stephanus de Choczen [...] mathiam ibdem suu[m] filiastr[um]*; tamże, k. 57: *Steph[an] de Choczen [...] mathias de ibidem*; tamże, k. 59: *Stephanus de Choczen [...] mathia[m]*; tamże, k. 59: *mathias de Choczen [...] Stephano suo patruo ibidem*; tamże, k. 61: *Stephan et mathiam de choczen h[er]edes*; spór z Maciejem miał miejsce przez kilkanaście lat (tamże, Z. 2, k. 26: *mathias de Choczen actor et Stephanus de ibidem*; tamże, k. 47v: *mathias koczensky actor et Steph[an] idem*; tamże, k. 49v: *Mathias Choczensky [...] Stephan[us] ibidem*; tamże, k. 55: *Steph[an] de Choczen [...] mathias heredem ibidem*; tamże, k. 55: *Steph[an] de Choczen [...] mathia[m] ibid[em]*; tamże, k. 55v: *Mathia et Scephano de Choczen h[er]edibus*; tamże, k. 62: *Stephanus de Coczen cu[m] maczkone de ibidem*; tamże, k. 132: *Stephan[us] de Choczen test[es q[uo]t mathia[m]*; tamże, k. 138: *Mathias de Choczen [...] Stephan*; tamże, k. 138v: *Stephan[us] d[e] Choczen cu[m] Mathia de ibid[em]*; tamże, k. 154: *Mathias de Bodeczanewo [...] Stephano suo patruo*; tamże, k. 155: *Mathias de Bodeczanewo [...] Stephano suo patruo*; tamże, k. 159: *Mathias d[e] Bodeczanewo cu[m] Stephano*; tamże, k. 204: *Stephan[us] de Bodeczanowo [...] cu[m] filliastro suo mathia*; tamże, k. 205v: *mathias de Bodeczanowo d[ebet] suu[m] patruu[m] statu[er]e ad sex sept[imas]*; tamże, Z. 3, k. 134v: *mathias de Choczen et Stephano de ibidem*; tamże, k. 137: *Stephanus de Choczen et mathias de ibid[em]*; tamże, k. 140v: *Stephanus de Choczen et mathias de ibid[em]*; tamże, k. 142v: *mathias de Choczen et Stephanus de ibid[em]*; tamże, k. 146v: *Stephanus de Choczen et mathias de ibidem*; tamże, k. 149: *Stephanus de Choczen cum miathia de ibid[em]*; tamże, k. 151: *mathias de Choczen [...] Stephanu[m] de ibid[em]*; tamże, k. 154: *Stephanus de Choczen cum mathia de ibid[em]*; tamże, k. 167: *Stephanus de Choczen [...] mathia de ibid[em]*; KSBK, nr 1482: *Stephanus de Choczen cum Mathia de ibidem habent visionem*; tamże, nr 1562: *Mathias de Choczen ab vna, et Stephanus de ibidem*; tamże, nr 1709: *Mathias de Choczen [...] contra Stephanum de ibidem*, tamże, nr 1710: *Mathias de Choczen [...] Stephani*, tamże, nr 3049: *Stephanus de Choczen [...] cum Mathia de Choczen*; tamże, nr 3084: *Mathias de Chodowo cum Stephano de Choczen*; tamże, nr 3160: *Stephanus de Choczen cum Mathia de ibidem*; tamże, nr 3263: *Stephanus de Choczen stal roku contra Mathiam de ibidem*; tamże, nr 3309: *Stephanus de Choczen vstal primo, et secundo rok peremptorium contra Mathiam de ibidem*; tamże, nr 3342: *Stephanus de Choczen posuit pecuniam Mathie de ibidem*; tamże, nr 3433: *Stephano de Choczen Mathiam de ibidem pro litera obligatoria super pratum*; tamże AGAD, Brześć Z. 4, k. 259v: *Stephan[us] de Choczen [...] mathia[m] ołym de Choczen*; tamże, k. 403v: *Stephan[us] de Chocen cu[m] mathia Chocensky de Chodowo*; tamże, k. 407: *Stephan[us] de Chocen cu[m] mathia de Chodowo*; tamże, k. 409: *Stephanus de mi[n]ori Chocen [...] cu[m] mathia olim Choczensky*; tamże, k. 412: *Stepha[nus] de Chocen[m] mathia olim Choczensky*; tamże, k. 413: *Stephan[us] de Chocen et mathias Chocensky olim*; tamże, k. 419v: *mathias Chocensky [...] cont[ra] Step[hanu]m de Chocen*; tamże, k. 420v: *Stephan[us] de mi[n]ori Chocen [...] mathia[m] de Chodowo*; tamże, k. 430v: *mathias chocensky de Chodowo cu[m] Stephano de Chocen*).

²⁶ Tamże, Z. 1, k. 54v: *Mathias de Choczen [...] Barthossiu[m] de mirogonewicz [...] stephan ec[iam] de choczen*.

zeznawał w sprawie niejakich Bogusława i Mikołaja²⁷. Uzyskał od Zofii także dwie części jeziora²⁸. Wymieniony został również w księdze ziemskiej brzeskiej²⁹. W następnym roku miał wyznaczony termin sądowy z Wawrzyńcem z Krzykosów³⁰ i Otmianowa³¹, zaś w 1403 r. zapłacił karę³². Wówczas też stawił się w sądzie brzeskim na rozprawę: z Maciejem z Czartowa³³ i z niejakim Baranem³⁴, podobnie jak w 1404 r., z Jakubem³⁵; z kmieciami Maciejem³⁶ i Mikołajem z Bodzanowa³⁷; z niejakim *Czotkonem*³⁸; z Władysławem³⁹; i rok później: z *Ursolczem*⁴⁰; z Borsą i Mieclawem⁴¹. Zapłacił wtedy też karę za jakiś miecz⁴². Następnie w 1406 r. toczył spory z niejakimi Gerwardem⁴³ i Stanisławem⁴⁴. Dwa lata później miał wyznaczone terminy sądowe z Więczką⁴⁵; z Bartłojem z Zębina⁴⁶ i z Małgorzatą⁴⁷. Zapłacił również karę⁴⁸ i dał Małgorzacie i Zofii trzy grzywny⁴⁹.

W 1409 r. ustanowił plebana z Osięcina swoim notariuszem w celu spisania księgi klasztornej⁵⁰. Wspólnie z żoną toczył spór z wdową po Wawrzyńcu z Krzykosów⁵¹, sam zaś z

²⁷ Tamże, k. 53v: *Stephanus de Choczen [...] mathias Godzanowsky*.

²⁸ Tamże, k. 56: *mathias de Choczen [...] Sophia h[er]edem ibide[m] de Choczen*.

²⁹ Tamże, Z. 2, k. 54v: *mathias de Choczen*; tamże, k. 90: *mathias de Choczen*.

³⁰ Tamże, k. 80v: *mathias choczensky*.

³¹ Tamże, kk. 81: *macko de Choczen*; tamże, k. 84: *mathias de Choczen*.

³² Tamże, k. 97v: *mathias de Choczen*; tamże, k. 101: *mathias d[e] choczen*; tamże, k. 102: *mathias de Choczen*; tamże, k. 107: *mathias de Choczen*.

³³ Tamże, k. 100v: *mathias d[e] Choczen*.

³⁴ Tamże, k. 110v: *mathia d[e] Choczen*.

³⁵ Tamże, k. 132v: *Mathias de Choczen cu[m] Jacobo*; tamże, k. 162: *Jacob[us] cu[m] Choczen mathia*; tamże, k. 162v: *Jacob[us] cu[m] mathia*; tamże, k. 166v: *Jacob[us] cu[m] Mathia de Chocze[n]*.

³⁶ Tamże, k. 133v: *Mathias d[e] Choczen*; tamże, k. 150: *Mathia d[e] Choczen*; tamże, k. 204v: *Mathias de Choczen [...] mathia[m] de Bodczanow kmeton[em]*.

³⁷ Tamże, k. 150: *Mathia d[e] Chocze[n]*.

³⁸ Tamże, k. 153v: *mathias de Choczen*.

³⁹ Tamże, k. 160: *Mathia de Choczen*.

⁴⁰ Tamże, k. 188: *mathias de Chocze[n]*.

⁴¹ Tamże, k. 188v: *Borsam meczsla[us] cu[m] filiast[is] cu[m] Stepha[n]o et mathia de Chocze[n]*.

⁴² Tamże, k. 188v: *Mathias de Bodczanowo*.

⁴³ Tamże, k. 217: *Mathias de Choczen*.

⁴⁴ Tamże, k. 221: *mathias de Choczen cu[m] Stanislao de Banczanowo*; tamże, k. 222v: *mathias de Choczen cu[m] Stanislao*.

⁴⁵ Tamże, Z. 1, k. 165: *mathias de Chocze[n] [...] wyczka[m]*.

⁴⁶ Tamże, k. 167v: *mathie de chocze[n]*; tamże, k. 175v: *mathia[m] de Cho[czen]*; tamże, k. 179v: *mathia[m] de Chocze[n]*; proces z nim miał miejsce jeszcze w 1425 r. (tamże, k. 229: *Mathias de Choczen [...] Jacob[us] paskuda de Chocen*).

⁴⁷ Tamże, k. 175: *margaretha cu[m] mathia de Czocze[n] [...] sorore[m] sua[m] zophiam*.

⁴⁸ Tamże, k. 174v: *mathia[m] de Choczen*.

⁴⁹ Tamże, k. 166v: *mathias de Choczen d[e]be[t] margatrethe sophie*; proces z nimi trwał jeszcze w następnych latach (tamże, Z. 3, k. 13v: *zophia et margaretha cu[m] m[at]re ea[rum] [...] cont[ra] mathiam de Choczen*).

⁵⁰ Tamże, Z. 3, k. 6v: *Mathias de Choczen*.

⁵¹ Tamże, k. 9: *maczek Choczensky cu[m] [con]thorali sua*; tamże, k. 9v: *mathias de Choczen cu[m] machna co[n]sorte sua*; tamże, k. 14v: *mathia et in co[n]sorte eiusd[em] in Choczen*; spór z nią ciągnął się przez następne lata (tamże, k. 112v: *Math[ias] de Choczen*; tamże, k. 164v: *mathiam de Choczen*; tamże, k. 170v: *mathiam de Choczen*).

Warszem z Zębina⁵², rok później z Wojciechem z Łąki⁵³, a w 1411 r. z Janem z Ossowej⁵⁴; z Mikołajem Rogaczem⁵⁵ i z Żydami⁵⁶. Wtedy Florian i Bartłomiej z Zębina z siostrami i matką zrezygnowali na jego rzecz z 15 grzywien zapisanych na Zębinie i czwartej części Nasięgniewa⁵⁷. W 1412 r. uczestniczył w ekspurgacji Piotra, mieszczanina przedeckiego⁵⁸. Procesował się też: z Jarandem kasztelanem kowalskim⁵⁹; z Jaśkiem ze Szczytna⁶⁰ i Świętosławem z Zębina⁶¹, a w następnym roku z Mścigniewem burgrabią brzeskim⁶²; z kmieciem Olkiem z Kruszewa⁶³; z wdową z Bodzanowa⁶⁴; z siostrą Małgorzatą o jej oprawę⁶⁵; z kmieciami z

⁵² Tamże, k. 2v: *Mathias de choczen*; spór z nim trwał kilka lat (tamże, k. 78: *math[iam] de Choczen*; tamże, k. 80v: *math[ias] de Choczen*).

⁵³ Tamże, k. 14: *mathias de Choczen*.

⁵⁴ Tamże, k. 21: *Mathiam de Choczen*; tamże, k. 21: *Mathiam de Choczen*; tamże, k. 23v: *mathias de Choczen*; tamże, k. 26: *mathias de Choczen*; tamże, k. 31: *mathiam de oss[owo] de Choczen*.

⁵⁵ Tamże, k. 32: *math[ias] de Choczen*.

⁵⁶ Tamże, k. 77v: *math[ias] de Choczen*.

⁵⁷ Tamże, k. 32: *math[iam] de Choczen [...] in zambino [...] et q[ua]rtem p[ar]tem [...] naszamgnew*.

⁵⁸ *Inscriptiones clenodiales*, nr 1366: *Mathie de Choczen*.

⁵⁹ AGAD, Brześć Z. 3, k. 60v: *mathia de Choczen*; tamże, k. 62v: *mathiam de Choczen*; tamże, k. 63: *math[ia] de Choczen*; tamże, k. 63v: *math[ias] de Choczen*; tamże, k. 64v: *math[ia] de Choc[en]*; tamże, k. 69v: *math[ias] de Choczen*.

⁶⁰ Tamże, k. 72: *math[ias] de Choczen*; tamże, k. 73v: *math[ias] de Choczen*; tamże, k. 76v: *math[ia] de Choczen*; proces ten kontynuowany był rok później (tamże, k. 100v: *Mathias de Choczen*; tamże, k. 102: *Mathias de Choczen*; tamże, k. 104v: *Mathias de Choczen*; tamże, k. 113v: *Mathia de Choczen*; tamże, k. 116v: *math[ia] de Choczen*).

⁶¹ Tamże, k. 74v: *math[ias] de Choczen*; tamże, k. 86v: *math[ias] de Choczen*.

⁶² Tamże, k. 100v: *Mathias de Choczen*.

⁶³ Tamże, k. 101: *mathiam de Choczen*.

⁶⁴ Tamże, k. 103: *mathias de Choczen*.

⁶⁵ Tamże, k. 109: *mathias de Choczen [...] cont[ra] margaretham sororem suam*; tamże, k. 110: *mathias de Choczen [...] h[er]editat[is] ibid[em] i[n] Choczen margarehte Sorore sue g[er]mane*; tamże, k. 110: *margaretham et mathiam de Choczen*; tamże, k. 110v: *mathias de Choczen duc[i]t q[ua]rtem margaretham de ibid[em] Andreas de Goczanowo*; tamże, k. 112v: *Math[ias] de Choczen [...] margaretham Sororem suam de Ibid[em]*; tamże, k. 112v: *Id[em] math[ias] cu[m] ead[em] Soro[r]e*; sprawa z Małgorzatą ciągnęła się kilka lat, przy czym dołączył do niej jej mąż Iflant-Tomek i dzieci Macieja (tamże, k. 143v: *margaretha Soror mathie de Choczyn sup[er] cu[m] p[ro] quarta p[ar]te h[er]editat[is] Choczen in dote eid[em] [...] mathiam*; tamże, k. 144: *mathias de Choczen q[uod] quadraginta marcas p[ro] dote suo soror[is] sue margarethe uxor[is] Iffland*; tamże, k. 144: *margaretha uxor Isslant debet mathie fr[atr]e suo [...] ab eo mathia p[ro] dote suo*; tamże, k. 168v: *Mathias de Choczen debet [...] q[ua]rtem p[ar]tem h[er]editat[is] in Choczen [...] poszagu*; tamże, k. 168v: *mathias de Choczen Judici evasit margaretham soror[em] sua[m] p[ro] triginta marc[orum]*; tamże, k. 173v: *mathias de choczen cum margaretha sua sorore*; Tamże, k. 181v: *Ifflath cu[m] maczkone*; tamże, k. 183: *mathias de Choczen cu[m] Ifflanth*; tamże, k. 183: *Ifflanth [...] mathia[m] de Choczen*; tamże, k. 184: *mathias de Choczen [...] yfflanth*; tamże, k. 185: *mathias de Choczen [...] yfflanthone[m]*; tamże, k. 185v: *mathias de Choczen [...] yfflanth*; KSBK, nr 37: *Mathias de Choczen [...] Yfflanth*; tamże, nr 273: *Mathias de Choczen tenetur soluere Yfflantowi*; tamże, nr 306: *Margaretha Yfflanthowa cum Mathia de Choczen, fratre germano*; nr 338: *Pyechna, et Biochna, filie Mathie de Czoczen [...] cum Yfflanth*; tamże, nr 343: *Margaretha Yfflanthowa cum pueris Maczconis de Choczen*; tamże, nr 378: *Mathias de Choczen cum Margaretha, sorore sua*; tamże, nr 435: *Byechna, et Brochna de Choczen cu Yfflanthowa*; tamże, nr 541: *Ifflanth [...] contra Mathiam de Choczen*; tamże, nr 553: *Ifflanth [...] contra Mathiam de Choczen*; tamże, nr 1035: *Mathias de Choczen [...] cum Yfflanth*; tamże, nr 1104: *Mathias de Choczen cum Thoma, et vxore sua de Choczen*; tamże, nr 1197: *Mathias de Choczen cum Yfflanthowa*; tamże, nr 1208: *Margaretha Yfflanthowa cum Mathia, fratre de Choczen*; tamże, nr 1286: *Thoma, et Margareta, vxor eius de Choczen [...] cum nobili Mathia de Choczen*; tamże, nr 1301: *Thoma cum Margareta, vxore sua [...] Mathiam de Choczen*; tamże, nr 1306: *Pyechna, et Brochna constiterunt procuratorem, nobilem Mathiam de Choczen, in omnibus causis suis*; tamże, nr 1642: *Margareta Yfflanthowa cum pueris Mathie de Choczen*; tamże, nr 1663: *Yfflath, et Margaretha cum pueris Mathie de Choczen*; tamże, nr 1676: *Mathias de Choczen cum Margareta Yfflanthowa*; tamże, nr 1701: *Margareta Yfflanthowa citauit Mathiam de Choczen, fratrem suum*; tamże, nr 1851: *Mathias de Choczen [...] contra Yfflanth, et vxorem eius*; tamże, nr 2213: *Margarete yfflanthowa [...] contra Mathiam, fratrem suum*; tamże, nr 2214:

Chocenia⁶⁶ i z Boguszem, kmieciem stryja Stefana⁶⁷, zaś w 1414 r. z Pachną z Chocenia⁶⁸; z Pełką z Bodzanowa⁶⁹ i kmieciami z Sokołowa⁷⁰. Ustanowił wówczas Jakusza ze Świenierzewa swoim reprezentantem w sądzie⁷¹. W 1415 r. miał wyznaczone terminy sądowe z Pietraszem z Lisewa⁷²; z Maciejem z Sośnicy⁷³ i z kmieciami Stefanem, Piotrem⁷⁴ oraz z Frankiem⁷⁵.

Zaś w 1418 r. toczył spory z Piotrem ze Świnek⁷⁶; z Wojciechem sługą z Boniewa⁷⁷; z Piotrem ze Szczytna⁷⁸; z kmieciem Jakubem⁷⁹; z panią Siewierską⁸⁰; z Katarzyną wdową po Boguszy⁸¹; ze Stanisławem burgrabią z Raciąża⁸²; z Janem Sułkowskim⁸³. W 1420 r. oskarżył Chwaliboga o 40 grzywien zastawu⁸⁴. Zapłacił również karę⁸⁵. Procesował się również z

Mathias de Choczen debet soluere p(enam) paruam Margarete Yfflantowey, sorori sue; tamże, nr 2242b: Mathias de Choczen incurrt p(enam) magnam eo, quod non dimisit vxori sue partem suam in Choczen; tamże, nr 2251: Mathias de Choczen [...] contra sororem eo; tamże, nr 2252: Idem [...] non soluit Yffanthoui; tamże, 2577: Mathias de Choczen [...] diuisit partem quartam hereditariam in Choczen; tamże, nr 2368: Mathias de Choczen [...] contra Yfflanthoua).

⁶⁶ AGAD, Brześć Z. 3, k. 115: *Math[ias] de Choczen*; tamże, k. 118v: *mathias de Choczen*; tamże, k. 120: *mathiam de Choczen*; tamże, k. 149: *mathias de Choczen*; sprawa z nim ciągnęła się jeszcze w 1420 r. (KSBK, nr 1856: *Mathias de Choczen*).

⁶⁷ AGAD, Brześć Z. 3, k. 115: *Math[ais] de ibid[em] [...] Bogussam kemthonem d[omi]ni Stephani de Choczen*.

⁶⁸ Tamże, k. 140v: *mathias de Choczen et pachna de ibid[em]*; tamże, k. 142v: *mathias de Choczen [...] pahnam de Choczen [...] petrus de Goczanowo*; tamże, k. 151v: *mathias de Choczen [...] pechnam de Choczen*.

⁶⁹ Tamże, k. 143: *mathias de Choczen*; tamże, k. 146v: *Mathiam de Choczen*; tamże, k. 147: *Mathias de Choczen resignavit avusam suam petro de Goczanowo*; tamże, k. 151: *mathiam de Choczen*.

⁷⁰ Tamże, k. 145v: *math[ias] de Choczen*; tamże, k. 145v: *mathias de Choczen [...] petro de Goczanowo*.

⁷¹ Tamże, k. 146: *mathias de Choczen*.

⁷² Tamże, k. 158v: *mathias de Choczen*; tamże, k. 160v: *mathias de Choczen*; tamże, k. 162v: *mathias de Choczen*.

⁷³ Tamże, k. 174: *mathias de Choczen*.

⁷⁴ Tamże, k. 159: *mathias de Choczen*.

⁷⁵ Tamże, k. 171: *mathias de Choczen*.

⁷⁶ KSBK, nr 167: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 202: *Mathias de Choczen*.

⁷⁷ Tamże, nr 420: *Mathias de Choczen*.

⁷⁸ Tamże, nr 437: *Mathia de Choczen*.

⁷⁹ Tamże, nr 440: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 572: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 628: *Mathias de Choczen*.

⁸⁰ Tamże, nr 569: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 580: *Mathia de Choczen*; tamże, nr 625: *Mathias de Choczen*; spór z nią trwał jeszcze kilka lat (tamże, nr 1187: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 1191: *Mathie de Choczen*; nr 1192: *Mathia de Choczen*; tamże, nr 1372: *Mathia de Choczen*; tamże, nr 1429: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 1534: *Mathias de Choczen*).

⁸¹ Tamże, nr 641: *Mathia de Choczen*.

⁸² Tamże, nr 700: *Mathia de Choczen*; tamże, nr 762: *Mathia de Choczen*.

⁸³ Tamże, nr 780: *Mathias de Choczen*.

⁸⁴ Tamże, nr 1515: *Mathias de Choczen inducit testes contra Falibogyo*; tamże, nr 1594: *Mathias de Choczen submisit se nobili Falibogyo de Goczanowo*.

⁸⁵ Tamże, nr 1719: *Mathias de Choczen*.

Przedwojem⁸⁶, a z Tomkiem z Jarochowa o 26 grzywien⁸⁷; ze Świętosławem i Piotrem⁸⁸, a rok później z Krystynem kasztelanem kruszwickim⁸⁹ i z Janem z Kaniewa⁹⁰.

Następnie w 1422 r. stawił się na rozprawy: o Ścirkowo z Mościcem z Dębia⁹¹; z Dorotą ze Świnierzewa⁹²; z biskupem egerskim Ściborem⁹³, a rok później z mieszczaninem brzeskim Stefanem⁹⁴. W 1425 r. wyznaczył Michała z Dąbrówki na swojego obrońcę⁹⁵. Rozgraniczył również Chodów, Pełczyska i Kluczewo od Woli Zaleskiej⁹⁶. Dwa lata później zaś miał termin z wójtem Piotrem⁹⁷, a w 1428 r. ze Stanisławem z Gajów o poręczenie⁹⁸ i z kmieciem Maciejem⁹⁹. W 1432 r. zastawił Chodów, Pełczyska i Kluczewo¹⁰⁰ oraz młyn w Kluczewie podczasu dobrzyńskiemu¹⁰¹. Toczył także spór z Chwalibogiem z Gocanowa¹⁰². Z kolei w 1433 r. procesował się z Janem¹⁰³ i Pełką ze Starzyn¹⁰⁴ oraz z córką Piechną¹⁰⁵.

⁸⁶ Tamże, nr 1859: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 1886: *Mathia de Choczen*; tamże, nr 1917: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 2009: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 2099: *Mathia de Choczen*; tamże, nr 2140: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 2290: *Mathia de Choczen*; tamże, nr 2426: *Mathiam*; tamże, nr 2731: *Mathias de Choczen*.

⁸⁷ Tamże, nr 1883: *Mathie de Choczen*.

⁸⁸ Tamże, nr 2016: *Mathias de Choczen*.

⁸⁹ Tamże, nr 2135: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 2284: *Mathias de Choczen*.

⁹⁰ Tamże, nr 2329: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 2405: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 3397: *Mathias de Choczen*.

⁹¹ Tamże, nr 2400: *Mathia de Choczen [...] inter hereditates Sczidcowo*; AGAD, Brześć Z. 4, k. 301: *mathias de Choczen olim*.

⁹² Tamże, nr 2459: *Mathiam, olim de Choczen*; tamże, nr 2463: *Mathiam de Choczen*; tamże, nr 2573: *Mathia de Choczen*; tamże, nr 2589: *Mathiam de Choczen*; tamże, nr 2743: *Mathias de Choczen cum sorore sua de Swinarzewo*; tamże, nr 3392: *Dorothea de Swinarzewo cum Mathia de Choczen*; tamże, nr 3771: *Stanislaus de Swinarzewo, tamquam procurator legitimus Dorothee, matris sue, stal rok contra Mathiam de Choczen*; AGAD, Brześć Z. 4, k. 222v: *mathiam olym de choczen*.

⁹³ KSBK, nr 2608: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 2654: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 2851: *Mathias de Choczen*; tamże, nr 2986: *Mathiam de Choczen*.

⁹⁴ Tamże, nr 3287: *Mathia de Choczen*; tamże, nr 3348: *Mathias de Choczen*; tamże, 3437: *Mathias de Choczen*.

⁹⁵ AGAD, Brześć Z. 4, k. 228: *mathias famil[iar]is de Choczen*.

⁹⁶ Tamże, Łęczyca Z. 7, k. 184: *mathias de Choczen al[ia]s pelcziska [...] h[er]editates emptas Chodowo et pelczyska*; tamże, Z. 8, k. 105v: *Nicolaus vexillifer cu[m] Sulkone de Zalesche ex una et mathie de pelcziska [...] granicies int[er] wola Chdowo et pelcziska*.

⁹⁷ Tamże, Brześć Z. 4, k. 325: *mathias olim de Choczen*; tamże, k. 328v: *mathias Chocensky*.

⁹⁸ Tamże, Łęczyca Z. 9, k. 72: *mathias de pelcziska al[ia]s Choczensky*.

⁹⁹ Tamże, k. 52v: *mathias Choczensky*; tamże, k. 302v: *mathias de pelcziska*.

¹⁰⁰ Tamże, Z. 10, k. 49v-50: *mathias de Chocze[n] obligat [...] Chodowo [...] Pelcziska [...] Cluczewo*.

¹⁰¹ Tamże, k. 47: *mathias de Chodowo*; tamże, k. 50: *mathias de pelcziska*.

¹⁰² Tamże, k. 38v: *falibogio gladiffer[is] wlad[islaviensis] una cu[m] mathia de chodowo*; tamże, k. 47: *mathias de pelczyska una cu[m] falibogio gladiffer wlad[islaviensis]*.

¹⁰³ Tamże, Z. 1, k. 91: *mathias de Chodowo*.

¹⁰⁴ Tamże, Z. 10, k. 174: *mathie de peczyszka*.

¹⁰⁵ Tamże, k. 202: *mathie de pelczyska ex una et pychne filie ip[s]i[us]*; tamże, k. 251v: *pyechna v[ir]go filia Mathie de pelczyska*.

B.49.III.5. Mściszek, brat Bartłomieja z Chocenia

Nie jest znane pochodzenie Mściszka. Miał braci: Bartłomieja z Chocenia¹ i Stefana z Chocenia². Posiadała syna Macieja z Chocenia³ i córki Małgorzatę z Chocenia⁴, Dorotę ze Świnarzewa⁵ i Zofię⁶. Nie pełnił żadnych urzędów.

W źródłach pojawił się tylko raz, gdy w 1399 r. toczył spór z bratem o jezioro⁷.

B.49.III.6. Stanisław z Gocanowa¹

W historiografii uważa się go za syna Chwaliboga z Gocanowa². Pisał się z Gocanowa³. Ożenił się z Anną⁴, z którą doczekał się synów: Jana⁵, Piotra⁶, Stanisława⁷ i Mikołaja⁸. Posiadał Gocanowo⁹. Pełnił urząd podkomorzego inowrocławskiego¹⁰.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1437 r., gdy procesował się z burgrabią radziejowskim Mikołajem¹¹. Następnie w 1450 r. był świadkiem sporu pomiędzy Mikołajem a Stanisławem z Piasków¹². Rok później miał wyznaczony termin sądowy z Rosławem z Bogusławic¹³ i ze stryjem Bartoszem¹⁴. Zaś w 1452 r. toczył spór z Janem,

¹ AGAD, Brześć Z. 1, k. 6: *Barthosius de Choczen [...] Stephanu[s] de ibid[em] [...] msciszek brath moy.*

² Por. B.49.III.1., przyp. 5.

³ Tamże.

⁴ KSBK, nr 1208: *Margaretha Yfflanthowa cum Mathia, fratre de Choczen.*

⁵ Tamże, nr 2743: *Mathias de Choczen cum sorore sua de Swinarzewo.*

⁶ AGAD, Brześć Z. 2, k. 175: *margaretha cu[m] mathia de Czocze[n] [...] sorore[m] sua[m] zophiam.*

⁷ Por. przyp. 1.

¹ Oprócz Stanisława podkomorzego, występował równocześnie Stanisław Bartłomiejowic. Przyjąłem zatem zasadę, że gdy Stanisław występował osobnie, to wówczas identyfikuję go z podkomorzym; jeśli zaś razem z Bartłomiejem, to wtedy mamy do czynienia z synem tego ostatniego.

² Por. B.49.III.3., przyp. 9.

³ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 64v: *Stanisla[u]m de Goczanowo.*

⁴ Tamże, Brześć Z. 6a, k. 202: *anne relictam olim G[e]n[e]rose Stanislai de Goczanowo Succamerario Juniwlad[islaviensi].*

⁵ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 275: *Johannes petr[us] et Stanisla[us] fr[at]res g[er]mani h[er]edes de Goczanowo [...] Nicolau[m] filiu[m] olim [...] Stanislai Succamerary Juniwlad[islaviensi] de eid[em] Goczanowo ad totam p[ar]tem h[er]editat[is] qua[m] [...] emerat ap[ud] olim petr[is] dobromyr ibid[em] in Goczanowo [...] et Nob[i]lis petr[us] f[r]ate[r] eiusd[em] Joahnnis et Stanislao [...] pro Nicolao fr[at]e suo g[er]mano.*

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ *UrzednicyKuj*, s. 202, nr B142.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² AGAD, Radziejów Z. 1, k. 165: *Stanislau[m] de Goczanow.*

¹³ Tamże, k. 179v: *Stanislaus de Goczanowo debit adduc[er]e d[omi]num Subiudicem Bresten[sem]*; tamże, k. 179v: *Stanislaus de Goczanowo debit adduc[er]e d[omi]num Subiudicem Bresten[sem].*

¹⁴ Tamże, k. 180: *Stanislaus [...] de Goczanowo cu[m] Barthossio de Goczanowo*; spór ze Stanisławem trwał kilka lat (tamże, k. 188v: *Barthosius de Goczanowo cu[m] Stanislao filiastro de ibid[em]*); tamże, k. 231: *Barthosiu[s] de Goczanowo et Stanislau[s] de ibid[em]*; tamże, k. 241v: *Stanislaus de Goczanowo [...] Barthosio de ibid[em]*; tamże, k. 241v: *Barthosiu[s] de Goczanowo [...] erga Stanislau[s] de ibid[em]*; tamże, k. 241v: *Stanislau[s] de Goczanowo [...] erga Barthosiu[s] de ibid[em]*; tamże, k. 243v: *Stanislaus et Barthosius Goczanowsky*; tamże, k.

Maciejem, Ściborem i Janem¹⁵. W następnym roku świadkował przy procesach Janusza z Jarochowa i Łaskarza z Rusnowa¹⁶ oraz Jana z Krzywosądza¹⁷. Sam zaś procesował się z Maciejem z Popowa¹⁸ i ustanowił Wojciecha z Różniat swoim pełnomocnikiem we wszystkich sprawach¹⁹.

B.49.III.7. Stefan z Chocenia

Nie jest znane pochodzenie Stefana¹. Pisał się z Chocenia² i Gocanowa³. Miał braci: Bartłomieja z Chocenia⁴ i Mściszka⁵. Posiadał Chocień⁶ i Gocanowo⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Pierwszy raz w źródłach pojawił się w 1399 r., gdy toczył spór z bratem o jezioro⁸. Wówczas właśnie stawiał się na rozprawę w sądzie ziemskim w Brześciu Kujawskim z chorążym dobrzyńskim Mikołajem⁹, a dwa lata później z bratankiem Maciejem¹⁰, do którego włączył się również Bartosz¹¹. Wtedy też zeznawał w sporze niejakich Bogusława i Mikołaja¹². W 1402 r. procesował się z Piotrem z Krzywosądza¹³. Przyszła także do niego Katarzyna Michałowa, która chciała ofiarować Przeclawowi Bachorzowi swoją część w Choceniu¹⁴. Rok później toczył spór z niejakim Borszą¹⁵, podobnie jak w 1406 r. ze Stanisławem z Łukomia¹⁶; z Rosławem

244: *Stnialsu[s] Goczanowsky [...]* *Barthosiu[m] Goczanowsky*; tamże, k. 244v: *Stanislau[s] de Goczanowo [...]* *Barthosiu[s] de Goczanowo*; tamże, k. 246: *Barthosiu[s] de Goczanowo [...]* *Stanislao de Goczanowo*; tamże, k. 246v: *Barthosiu[s] de Goczanowo [...]* *Stanislao de ibid[em]*; tamże, k. 252: *Barthosius de Goczanowo cu[m]* *Stanislao de ibid[em] filiastro suo*.

¹⁵ Tamże, k. 188v: *Joh[an]nes mathia Stiborius Joh[an]ne ab una cu[m] Stanislao Goczanowsky*.

¹⁶ Tamże, k. 216: *Stanislau[s] de Goczanowo*.

¹⁷ Tamże, k. 229: *Stanislau[s] de Goczanowo*.

¹⁸ Tamże, k. 233v: *Stanislao de Goczanowo erga mathiam de popowo Johannem de ibid[em] Stiboriu[m] de ostrow Nicolau[m] de popowo filiastru[m] Mathie*.

¹⁹ Tamże, k. 241v: *Stanislaus Goczakowsky*.

¹ Por. A.IV.5., s. 149-150.

² AGAD, Brześć Z. 2, k. 2v: *Stephanus de Choczen*.

³ Tamże, k. 231: *Scephanu[m] de Bocznanowo*.

⁴ Por. B.49.III.1., przyp. 5.

⁵ AGAD, Brześć Z. 1, k. 6: *Barthosius de Choczen [...]* *Stephanu[s] de ibid[em] [...]* *mscziszek brath moy*.

⁶ Por. przyp. 2.

⁷ Por. przyp. 3.

⁸ Por. przyp. 5.

⁹ AGAD, Brześć Z. 2, k. 2v: *Stephanus de Choczen*

¹⁰ Por. B.49.III.4., przyp. 25.

¹¹ AGAD, Brześć Z. 1, k. 54v: *Mathias de Choczen [...]* *Barthosiu[m] de mirogonewicz [...]* *stephan ec[iam] de choczen*.

¹² Tamże, k. 53v: *Stephanus de Choczen [...]* *mathias Godzanowsky*.

¹³ Tamże, Z. 2, k. 56v: *Sceph[an] de Choczen h[er]es*.

¹⁴ Tamże, k. 83: *capit[nenus] (sic!) Stephan[us] de Choczen*.

¹⁵ Tamże, k. 188v: *Borsam meczsla[us] cu[m] filiastr[is] cu[m] Stepha[n]o et mathia de Chocze[n]*; tamże, k. 189: *Stephan[us] cu[m] Borsam*.

¹⁶ Tamże, k. 134: *Stephanu[m] de Choczen*.

z Bogusławic¹⁷; z bliżej nieznanymi Elżbietą i Dorotą¹⁸; z Mikołajem z Paniewa¹⁹. Jeszcze w tym roku zapłacił karę Skarbimirowi²⁰.

Następnie w 1410 r. toczył spór z Jadwigą, żoną jakiegoś sługi z Kowal²¹. Wtedy także był obecny przy ekspurgacji Ubysława ze Świnek²². Rok później został pozwany przez kasztelana kruszwickiego Krystyna²³. Sam zaś miał sprawę sądową z bratanicą Małgorzatą²⁴, podobnie jak w 1412 r. z kmieciami z Szemieniewa²⁵ i podsędkiem z Borucina²⁶. W 1423 r. zaś toczył spory z Mikołajem z Bodzanowa²⁷ i z Jakubem, kmieciem z Bodzanowa²⁸, rok później z Janem z Gierwałtowic²⁹, a w 1425 r. ze Stefanem z Bodznowa³⁰. W 1426 r. rozgraniczono posiadłości Mały i Duży Choczeń, należące do Stefana i Ścibora biskupa egerskiego³¹. Ustanowił również prokuratora w sprawie z Przedwojem z Suroszewa³². W następnym roku miał wyznaczone

¹⁷ Tamże, k. 219v: *Roslaus de panewo de Boguslawicze h[er]editates suas patruo suo Stephano de Choczen.*

¹⁸ Tamże, k. 231: *Scephanu[m] de Bodczanowo*; tamże, k. 233: *Scephanus de Bodczanowo.*

¹⁹ Tamże, k. 231: *Nicola[us] de panewo cu[m] scephano de Bodeczanowo*; tamże, k. 233: *Nicola[us] de panewo cu[m] Scephano de Bodeczanowo*; tamże, k. 234v: *nicol[aus] de panewo sit acquisibit panewo [...] Scephanu[m]*; tamże, k. 235v: *Nicolaus de panewo [...] Stephanu[m] [...] de Bodczanowo [...] nicolaus subpince[r]na Bresten[is].*

²⁰ Tamże, k. 205v: *Stephan[us] de Chocze[n]*; tamże, k. 233v: *Stephan[us] de Bodczanowo.*

²¹ Tamże, Z. 3, k. 15v: *Stephan[us] de Choczen*; tamże, k. 17: *Stephan[us] de Choczen*; tamże, k. 19v: *Stephan[us] de Choczen.*

²² *Inscriptiones clenodiales*, nr 1358: *Stephanus Choczensky.*

²³ AGAD, Brześć Z. 3, k. 40: *Stephano de Choczen*; proces z nim ciągnął się przez następne lata (tamże, k. 104v: *Stephanus de Choczen*; KSBK, nr 352: *Stephanus de Choczen*; tamże, nr 353: *Mathie de Choczen contra Stephanum de ibidem*; tamże, nr 830: *Stephano de Choczen*; tamże, nr 860: *Stephano de Choczen*).

²⁴ AGAD, Brześć Z. 3, k. 41v: *Stephan[us] de Choczen cu[m] marg[are]ta filiastr[a] sua*; tamże, k. 47v: *Stephan[us] de Choczen cu[m] marg[are]ta filiastr[a] sua*; sprawa z nią przeciągnęła się kilka lat (tamże, k. 50: *Stephan[us] de Choczen cu[m] marg[are]ta filiastr[a] sua*; KSBK, nr 86: *Margaretha Yfflanthowa cum Stephano de Choczen*; tamże, nr 180: *Domina Yfflanthowa cum Stephano de Choczen*; tamże, nr 321: *Domina Margaretha Yfflanthowa resignavit causam suam Yfflanthoni, marito suo, in causa, quam habet cum Stephano de Choczen*; tamże, nr 368: *Stephanus de Choczen [...] Margaretham, vxorem Yfflanthi*; tamże, nr 819: *Stephanus de Choczen*; tamże, nr 861: *Margarteha Yfflanthowa cum Stephano de Choczen*; tamże, nr 1837: *Stephanus de Choczen cum Magraretha Yfflanthowa, et Yfflanth*; tamże, nr 1902: *Stephanus de Choczen*; tamże, nr 1950: *Stephanus de Choczen debet jurare contra Yfflanth, et vxorem eius*; tamże, nr 1990: *Stephanus de Choczen cum Yfflanthowa*; tamże, nr 2248: *Stephanus de Choczen [...] contra Yfflantoua*).

²⁵ AGAD, Brześć Z. 3, k. 56v: *Stephano de Choczen.*

²⁶ Tamże, k. 73v: *Stephanus de Choczen*

²⁷ KSBK, nr 2831: *Stephanus de Choczen*; tamże, nr 3001: *Stephanus de Choczen.*

²⁸ Tamże, nr 2858: *Stephano de Choczen*; tamże, nr 3060: *Stephanum de Choczen*; tamże, nr 3082: *Stephanus de Choczen*; tamże, nr 3670: *Stepahnus de Choczen.*

²⁹ Tamże, nr 3906: *Stephanus de Choczen.*

³⁰ Tamże, k. 238v: *Stephan[us] de Choczen cu[m] Stephano de Bodczanowo*; tamże, k. 242v: *Stephanus de Choczen cu[m] Step[han]o de Bodczanowo.*

³¹ Tamże, k. 296v: *Stephan[us] de Choczen*; tamże, k. 313: *Stephan[us] de Choczen*; tamże, k. 321: *Stephano de Choczen*; tamże, k. 328: *Styborius [...] acquisiuit una[m] de p[ar]va choczen ad lacu[s] Step[han]o de ibid[em].*

³² Tamże, k. 313: *Stephan[us] de Choczen*; tamże, k. 313v: *Stephan[us] de Choczen*; tamże, k. 314v: *Stephano de Choczen.*

terminy sądowe z Pełką z Bodzanowa³³ i z Andrzejem z Jastrzębowic³⁴, a w 1428 r. z Bartoszem z Chocenia³⁵.

B.50.III.1. Anna z Popowa

Córka Jana z Popowa¹. Pisała się z Popowa². Miała brata Mikołaja³. Posiadała Popowo⁴. W 1453 r. toczyła spór ze Stanisławem Chodorem z Modurowa⁵.

B.50.III.2. Dorota, ż. Jana z Popowa

Nie jest znane pochodzenie Doroty. Wyszła za mąż za Jana z Popowa¹, z którym miała synów Mikołaja z Popowa² i Jana z Popowa³ oraz córkę Annę z Popowa⁴. W 1444 r. została uposażona przez męża⁵.

B.50.III.3. Floriana, c. Mikołaja z Wielkiego Lubstowa

Córka Mikołaja z Wielkiego Lubstowa i Klimki z Brześci¹. Miała braci: Wilka z Ostrowa², Jana z Popowa³ i Macieja z Popowa⁴ oraz siostrę Małgorzatę *de Meszino*⁵. Posiadała Ostrów⁶, Lubstowo Wielkie⁷, Popowo⁸, Różniaty⁹ i Pokrzywki¹⁰.

³³ Tamże, k. 316v: *Stephan[us] de Chocen*; tamże, k. 350v: *Stepha[n]o de Chocen*.

³⁴ Tamże, k. 316v: *Stephanus de Chocen*.

³⁵ Tamże, k. 405: *Stephan[us] de Chocen cu[m] Bartosio de Chocen*.

¹ AGAD, Brześć Gr. 2, s. 247: *anna de popowo filia Joha[n]nis de ibid[em]*.

² Tamże.

³ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 233v: *Stanislao de Goczanowo erga mathiam de popowo Johannem de ibid[em] Stiboriu[m] de ostrow Nicolau[m] de popowo filiastru[m] mathie*.

⁴ Por. przyp. 1.

⁵ Tamże.

¹ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 148: *Johannes de popowo [...] Anne filie ip[s]ius [...] dotem al[ia]s poschak dorothee matr[is] ip[s]ius anne et uxor[is] ip[s]ius Joha[n]nis*.

² Tamże, k. 163: *Johannes de popowo cu[m] filii ip[s]i[us] [...] Nicolao et Johanne*.

³ Tamże.

⁴ Tamże, Brześć Gr. 2, s. 247: *anna de popowo filia Joha[n]nis de ibid[em]*.

⁵ Por. przyp. 1.

¹ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 52-52v: *magnifice st[r]enuus nob[i]les qu[on]dam nicolaus de lupstowo [...] Roslaus de Boguslavicze [...] forma[m] p[er]petua[m] divisio[ne]m int[er] patres [...] int[er] wylkonem de ostrow Johanne fratr[em] [ger]manem mathiam de popowo [...] floriane sorori g[er]mane [...] ville ostrow [...] popowo [...] rosznathowa [...] lupstowo maior[is] [...] pokrzywkj*.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, k. 114: *wilk de ostrow [...] margarethe Sorori germane ip[s]i[us] de meszino*.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

W 1434 r. uczestniczyła w podziale dóbr przez swoich braci¹¹.

B.50.III.4. Grzymek skarbnik brzeski

W historiografii figuruje jako syn Stanisława Kiwały z Ostrowa¹. Uważa się, że pisał się z Brześci². Nadto sądzi się, że miał brata Jana Kiwałę³, siostrę Jadwigę⁴ oraz jeszcze inne nieznanne z imienia siostry⁵. Uważa się także, że miał syna Mikołaja z Wielkiego Lubstowa⁶. W jego posiadaniu zdaniem historiografii były Brześci⁷. Pełnił urząd skarbnika brzeskiego⁸.

W źródłach po raz pierwszy wystąpił na dokumencie z 15 września 1370 r., na którym Jan podkomorzy sandomierski zaświadczył, że Grzymek został oczyszczony z zarzutu zabójstwa pewnej kobiety w Wolbierzu⁹. Kolejny raz świadkował 23 czerwca 1375 r. przy zawarciu zgody między opatem łądzkim a Jankiem z Grabienic¹⁰.

B.50.III.5. Jadwiga z Ostrowa, c. Wilka z Ostrowa

Córka Wilka z Ostrowa i jego żony Marty¹. Pisała się z Ostrowa² i Popowa³. Wyszła za mąż za Ścibora z Ostrowa⁴. Posiadała Ostrów⁵ i Popowo⁶.

¹¹ Tamże.

¹ Por. A.IV.4., s. 144-145.

² Tamże.

³ Por. B.50.I., przyp. 8.

⁴ Por. A.IV.4., s. 144-145.

⁵ Tamże.

⁶ S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 544: „Uznanie Grzymisława skarbnika za dziedzica Brześci w powiecie radziejowskim wyjaśniałoby też przyczyny obecności urzędnika brzeskiego w Koninie, ponieważ dziedzice Brześci, występujący w XV w. byli także dziedzicami Wielkiego Lubstowa w powiecie konińskim. Najznaczniejszym posiadaczem zarówno Wielkiego Lubstowa i Brześci na początku XV w. był podczaszy inowrocławski Mikołaj, posiadający także Ostrowo (nad Gopłem) i Popowo w powiecie radziejowskim, dowodnie posługujący się h. Łaska. To zapewne jego ojcem był skarbnik brzeski Grzymisław”; Tak jak wyżej zostało nadmienione (por. A.IV.4., s. 144-145.) samo posiadanie Brześci przez Grzymka jest hipotezą, która wyklucza jego urzędowanie jako skarbnika brzeskiego.

⁷ Por. A.IV.4., s. 144-145.

⁸ *UrzednicyKuj*, s. 68, nr A125.

⁹ KDP, T. II/1, nr 313: *Grzimco thesaurarius brestensis*.

¹⁰ KDW, T. III, nr 1721: *Grzymkone thesaurario de Bresce*.

¹ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 144: *Stiborius de ostrow [...] p[ro]cur[atorem] [...] marthe de ibid[em] et ffilie ip[s]ius hedwig[is]*; tamże, k. 147v: *hedwigis filia wylk de ostrow [...] Barthossio de Goczanowo*.

² Tamże, k. 136: *hedwig[is] de ostrowo cu[m] Barthossio de Goczanowo*.

³ Tamże, k. 144: *hedwig[is] de popowo [...] erga Barthossiu[m] de God[zanowo]*.

⁴ Tamże, k. 193: *hedwigis Generosa de ostrow [con]sors stybory ibid[em] de ostrow*.

⁵ Por. przyp. 2.

⁶ Por. przyp. 3.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1443 r., gdy toczyła spory z Bartoszem z Gocanowa⁷; z Marcinem z Piasków⁸ oraz ze stryjami Janem i Maciejem⁹. Ustanowiła też Ści-bora swoim i matki Marty pełnomocnikiem w ich sprawach¹⁰. Rok później procesowała się z ciotką Małgorzatą¹¹; z Ingą z Ruszyna¹² i z Andrzejem z Kobylnicy¹³. W 1452 r. ustanowiła Stanisława z Broniewa swoim pełnomocnikiem w sądzie radziejowskim¹⁴. Zaś 20 lat później miała wyznaczony termin sądowy, już jako wdowa z Jakubem z Witakowic¹⁵.

B.50.III.6. Jan z Popowa

Syn Mikołaja z Wielkiego Lubstowa i jego żony Klimki¹. Pisał się z Popowa². Miał braci: Macieja z Popowa³ i Wilka z Ostrowa⁴ oraz siostry Florianę⁵ i Małgorzatę *de Meszino*⁶. Ożenił się z Dorotą⁷, z którą miał synów Mikołaja z Popowa⁸ i Jana z Popowa⁹ oraz córkę Annę

⁷ Por. przyp. 1, 2 i 3.

⁸ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 136: *hedwig[is] de ostrowo*; tamże, k. 144: *hedwig[is] de popowo*; spór z nim ciągnął się kilka lat (tamże, Brześć Z. 6a, k. 10: *hedwigis de popowo*).

⁹ Tamże Radziejów Z. 1, k. 144: *Joh[an]nes mathias fr[at]res germani de Brzeszcze cu[m] hediwigi de popowo*; proces z nimi trwał kilka lat (tamże, k. 150v: *Joha[n]nes et mathias fr[at]res germani de popowo cu[m] hediwigi filia wilkonis de ibid[em]*); tamże, k. 176: *hedwig[is] uxor Stiborii de Ostrow [...] Joh[an]nem*; tamże, k. 183: *hedwig[is] uxor Stiborii d[e] Ostrow [...] Joh[an]nem ip[s]ius g[er]manu[s] patruu[s]*; tamże, k. 187v: *Joh[an]nes cu[m] mathia fr[at]re g[er]mane de popowo cu[m] Stiborio cu[m] hediwigi uxori et cu[m] [...] Joh[an]ne filiastro Joh[anne] et mat[hie]*).

¹⁰ Por. przyp. 1.

¹¹ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 150v: *hedwig[is] de popowo [...] margarethe de myesino*.

¹² Tamże, k. 155: *hedwigi de popowo*.

¹³ Tamże, k. 156v: *hedwigis de popowo*; spór z Andrzejem miał miejsce również kilka lat później (tamże, k. 168v: *hedwig[is] de popowo*; tamże, k. 175v: *hedwig[is] de popowo*; tamże, k. 181v: *hedwig[is] de ostrow*; tamże, k. 202v: *Stiborius de ostro sicut p[ro]cu[r]ator Ostawał roku a uxore sua hediwigi*; tamże, k. 205: *hedwig[is] de ostrow Strbory uxor l[egi]t[im]a [con]stituit cu[m] virum[m] suu[m] [...] in o[mn]ib[us] suis ca[us]is*; tamże, k. 226: *Stiboriu[s] de ostrow tamq[uam] p[ro]cu[r]ator hediwigi conthoralis sue de ostrow*; tamże, k. 236: *Gene-rose hediwigi contorali Stibory de ostrow*; tamże, k. 244v: *Stibory de ostrow*).

¹⁴ Tamże, k. 193: *hedwigis Generosa de ostrow [con]sors stybory ibid[em] de ostrow*.

¹⁵ Tamże, k. 312: *hedwig[is] de ostrow relicta olim Stibory de ibid[em]*.

¹ Por. B.50.III.3., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Małgorzata była siostrą Wilka (AGAD, Radziejów Z. 1, k. 114: *wilk de ostrow [...] margarethe Sorori germane ip[s]ius de meszino*), zatem i Jana.

⁷ Tamże, k. 148: *Johannes de popowo [...] Anne filie ip[s]ius [...] dotem al[ia]s poschak dorothee matr[is] ip[s]ius anne et uxor[is] ip[s]ius Joha[n]nis*.

⁸ Tamże, k. 233v: *Stanislao de Goczanowo erga mathiam de popowo Johannem de ibid[em] Stiboriu[m] de ostrow Nicolau[m] de popowo filiastru[m] mathie*.

⁹ Tamże, k. 163: *Johannes de popowo cu[m] filii ip[s]ius [...] Nicolao et Johanne*.

z Popowa¹⁰. Posiadał Ostrów¹¹, Lubstowo Wielkie¹², Popowo¹³, Różniaty¹⁴ i Pokrzywki¹⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1421 r. razem z braćmi toczył spór z Mikołajem z Lubstowa¹⁶. Dwa lata później uwolnił sześć grzywien poręki Mikołajowi Gerlachowi¹⁷, a w 1426 r. miał wyznaczony termin sądowy z Pomianem z Połajewa¹⁸. W 1434 r. Włodek z Potulowa poręczył za Jana z Popowa w sporze z braćmi o połowę Ostrowa¹⁹. Procesował się również z Mikołajem Kotem²⁰; z braćmi z Gawrzalowic²¹; dwa lata później z Marcinem Wojnickim²², a w 1437 r. z Klimanem Czajewskim²³; Włodkiem z Potulowa²⁴; z podsędkiem Andrzejem²⁵ i karczmarzem Mikołajem²⁶. Došlo wówczas również do podziału Popowa²⁷. Następnie w 1438 r. toczył spór z matką Klimką²⁸, a dwa lata później z braćmi Wilkiem²⁹ i Maciejem³⁰; ze Stanisławem Miesińskim³¹;

¹⁰ Tamże, Brześć Gr. 2, s. 247: *anna de popowo filia Joha[n]nis de ibid[em]*.

¹¹ Por. B.50.III.3., przyp. 1.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 43v: *wiczekonem cu[m] suis fr[at]ribus he[re]d[is] de lupstowo [...] d[omi]ni vexillifer[is]*; tamże, k. 46v: *Nicolaus de lupstowo mi[n]or[is] vexillif[eris] Conin[ensis] (sic! – P. K.) et [...] Vilc de lupstowo maioris et fr[at]res suos.*

¹⁷ KSBK, nr 3174: *Johannes de Popowo.*

¹⁸ AGAD, Brześć Z. 4, k. 301: *Joh[an]ne Broda et Joh[an]ne de popowo.*

¹⁹ Tamże, Radziejów Z. 1, z. 6v: *Johanne de popowo Johnni de Brzesscze una cu[m] fr[at]ribus suis wyklo et mathie [...] de[be]t face[re] id[em] Johannes de popowo in mediu[m] Ostrow.*

²⁰ Tamże, k. 16: *Johanne popowsky*; proces z Mikołajem ciągnął się przez następne lata (tamże, k. 39: *Johannes popowsky*; tamże, k. 79: *Johanne popowsky*; tamże, k. 85v: *Johanne popowsky*; tamże, k. 90: *Johanne popowsky*; tamże, k. 101: *Joh[an]ne[m] popowsky*; tamże, k. 105v: *Johan[n]es popowsky*; tamże, k. 106v: *Johannes popowsky*).

²¹ Tamże, k. 8: *Johannes de Ostrow ap[ud] pet[rum] et Nicolaum fr[at]res g[er]manos de Gawrzalonicze.*

²² Tamże, k. 26v: *Johannes popowsky.*

²³ Tamże, Brześć Z. 5, k. 175: *Johannes popowsky*; tamże, k. 193: *Johann de ostrow.*

²⁴ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 84v: *Johanne ostrowsky.*

²⁵ Tamże, k. 87: *Johannes popowsky*; tamże, k. 96: *Johannes popowsky*; tamże, k. 91: *Joh[an]i de popowo.*

²⁶ Tamże, k. 91v: *Joh[an]ne[m] ostrowsky*

²⁷ Tamże, k. 71v: *Barthossius de lusptowo Sandiwogius de polycze Johannes de popow tamq[uam] arbitri p[ro] Joh[an]nem popo[w]sky [...] division[em] p[er]petuum int[er] fr[at]res mathiam falisaum Joh[an]nem p[ue]ris nomin[em] falislao ffalyrzewo [...] in Rossnathowy [...] in Glussyno [...] in nadzino mathie et[iam] p[ce]ninko p[ar]va [...] lupstowo mag[na] [...] mathias id[em] prethslao gene[r]o p[ost] sorore[m] Elizabeth.*

²⁸ Tamże, k. 104v: *Climka de Brzesscze relicta Subpi[n]c[er]ne Bresten[si] cum [...] Johanne filio suo de ostrow.*

²⁹ Tamże, k. 111: *Johannes Ostrowsky cum wykone fr[at]re*; tamże, k. 116: *Johannes Ostrowsky cu[m] wilkone fr[at]re germa[n]o.*

³⁰ Tamże, k. 111: *mathias popowsky [...] cont[ra] Johanne[m] fr[at]rem ec[iam] popowsky*; spór z Maciejem trwał kilka lat (tamże, k. 154v: *Johannes de popowo cu[m] mathia de ibid[em]*; tamże, k. 176v: *mathias de popowo cu[m] Johanne de ostrow fr[at]res g[er]mani*; tamże, k. 180v: *Joh[an]nes Stari de popowo cu[m] mathia de ibid[em]*; tamże, k. 180v: *mathias d[e] popowo cu[m] Jo[han]ne de ibid[em]*; tamże, k. 190: *mathias cu[m] Joh[an]ne fr[at]res g[er]mani de popowo*; tamże, k. 189: *mathias cu[m] Joh[an]ne fr[at]res g[er]mani de popowo*; tamże, k. 233v: *Stanislao de Goczanowo erga mathiam de popowo Johannem de ibid[em] Stiboriu[m] de ostrow Nicolau[m] de popowo filiastru[m] Mathie).*

³¹ Tamże, k. 109: *Joh[an]ni Ostrowsky.*

Chwalisławem z Chwaliszewa³² i z wdową po podsędku³³, w 1441 r., z Andrzejem z Radziejowa³⁴, Janem i Jakubem, synami Andrzeja z Brześci³⁵ i z Janem Jeleniem z Czołowa³⁶, a w następnym roku z Martą, wdową po bracie Wilku³⁷. W 1443 r. wspólnie z bratem Maciejem toczył spór z bratanicą Jadwigą³⁸, a sam z Trojanem z Świekowa³⁹. W 1444 r. uposażył córkę Annę i żonę Dorotę⁴⁰, zaś w 1447 r. miał wyznaczony termin sądowy ze Stanisławem z Lubstowa⁴¹. W 1450 r. wspólnie z bratem zastawił połowę Ostrowa synowi Janowi⁴² oraz procesował się z Grotem z Piotrowa⁴³. Z kolei razem z synami toczył spór z Grzymkiem z Jarmowa⁴⁴. Sam zaś miał wyznaczony termin sądowy z Maciejem i Jaśkiem z Popowa⁴⁵. W 1451 r. uczestniczył w nadaniu matki dla siostry Małgorzaty⁴⁶ i stawił się na rozprawę z synem Janem⁴⁷.

B.50.III.7. Klimka z Brześci, ż. Mikołaja z Wielkiego Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Klimki. Pisała się z Brześci¹. Miała męża Mikołaja z Wielkiego Lubstowa², z która miała synów Wilka z Ostrowa³, Jana z Popowa⁴ i Macieja z Popowa⁵ oraz córki Florianę⁶ i Małgorzatę *de Meszino*⁷. Posiadała Brzeście⁸ i Paniewo⁹.

³² Tamże, k. 114: *Johannes ostrowsky cu[m] phalislao phalaczewsky*.

³³ Tamże, k. 111-111v: *Johannes de popowo*.

³⁴ Tamże, k. 121: *Joha[n]nes Sary de popowo*; tamże, Brześć Z. 5, k. 250v: *Joahannes de popowo*.

³⁵ Tamże, Brześć Z. 5, k. 247v: *Johannes popowsky*.

³⁶ Tamże, k. 250v: *Johanne de popowo*.

³⁷ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 125v: *martha de ostrowo [...] con[tra] Johanne[m] de popowo*; tamże, k. 128: *Johannes de popowo [...] martha de ibid[em]*.

³⁸ Por. B.50.III.5., przyp. 9.

³⁹ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 131v: *Joh[an]nes de popopo* (sic!); tamże, k. 140: *Joh[an]nes de popowo*.

⁴⁰ Por. przyp. 7.

⁴¹ AP Poznań, Konin, Z. 4, k. 201v: *Stanislau[s] filiu[s] Barthosh de magna Lubstowo [...] erga Joh[ann]em de popowo*.

⁴² AGAD, Brześć Z. 6b, k. 17: *Johannes et Mathias fr[at]r[es] germani de popowo medietatem h[er]editat[is] ostrof [...] Johannes ibid[em] de popowo obligavit*.

⁴³ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 163v: *Joh[an]ne et mathia fr[at]r[ib]us g[er]manis de popowo*; później też wspólnie z matką (tamże, k. 174: *Climka relicta Nicolai de Brzescze et Joh[an]nes ac mathias fr[at]r[es] g[er]mani filii eiusd[em]*), a rok później ponownie z bratem (tamże, k. 190: *Joh[an]nes de popowo cu[m] mathia fr[at]r[e] g[er]mano de ibid[em]*); ⁴³ Tamże, k. 189: *Joh[an]nes de popowo cu[m] mathia fr[at]r[e] g[er]mano de ibid[em]*; tamże, k. 198: *mathias de popowo*).

⁴⁴ Tamże, k. 163: *Johannes de popowo cu[m] filii ip[s]i[us] [...] Nicolao et Johanne*.

⁴⁵ Tamże, k. 168: *Joh[an]nes de popowo antiq[us] cu[m] mathia et Jaskone et ibid[em]*.

⁴⁶ Tamże, k. 174: *Climka relicta p[re]fati Nicolai [...] bona [...] in panyewo maiori [...] dotem alias possagu post margaretham flia[m] ip[s]ius et ead[em] climka [...] filiis [...] Joh[an]nis et mathias*.

⁴⁷ Tamże, k. 176v: *Joh[an]n[e]s antiq[us] de popowo cu[m] Johanne de ibid[em]*.

¹ AGAD, Brześć Z. 4, k. 236v: *podczeschna de Brzescze*.

² Tamże, Brześć Kopie Z. 1, k. 1v-2: *Klimka, Consors Nicolai de Brzescie [...] acquisivit quaram partem hereditatis in Paniewo*.

³ Por. B.50.III.3., przyp. 1.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 114: *wilk de ostrow [...] margarethe Sorori germane ip[s]ius de meszino*.

⁸ Tamże, Brześć Z. 4, k. 236v: *podczeschna de Brzescze*.

⁹ Por. przyp. 2.

W 1399 r. razem z mężem nabyła cztery części w Paniewie¹⁰. Zaś w 1425 r. toczyła spór z Mościcem z Dąbia¹¹. W 1451 r. ustanowiła syna Macieja reprezentantem we wszystkich sprawach¹². Uposażyła wówczas córkę w 400 grzywien¹³ i toczyła spór z Grotem z Piotrowa¹⁴.

B.50.III.8. Maciej z Liskowa

Nie jest znane pochodzenie Macieja¹. Pisał się z Liskowa². Posiadał Liskowo³. W historiografii uważa się, że pełnił urząd podkomorzego inowrocławskiego⁴.

Jedyny raz w źródłach wystąpił dnia 26 grudnia 1354 r. jako świadek przy sprzedaży 1,5 łana w Łojewie proboszczowi strzełińskiemu Bogusławowi za 20 grzywien⁵.

B.50.III.9. Maciej z Popowa

Syn Mikołaja z Wielkiego Lubstowa i jego żony Klimki¹. Pisał się z Popowa². Miał braci: Jana z Popowa³ i Wilka z Ostrowa⁴ oraz siostry Florianę⁵ i Małgorzatę *de Meszino*⁶.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże, Brześć Z. 4, k. 234: *subpince[r]na de Brescze*; por. przyp. 8.

¹² AGAD, Radziejów Z. 1, k. 174 *Climka relicta olim Nicolai suppince[r]ne Iuniwlad[islaviensi] constituit Mathia[m] filiu[m] suu[m] in suu[m] p[ro]curatorem in o[mn]i[bus] causi*; podobnie uczyniła rok później, tamże, k. 196v: *Climka de Brzscze [con]stituit p[ro]cu[rato]rem mathiam filiu[m] suu[m] de popowo*.

¹³ Tamże, k. 174: *Climka relicta p[re]fati Nicolai [...] bona [...] in panyewo maiori [...] dotem alias passagu post margaretham flia[m] ip[s]ius et ead[em] climka [...] filii [...] Joh[an]nis et mathias*.

¹⁴ Tamże, k. 174: *Climka relicta Nicolai de Brzscze et Joh[an]nes ac mathias fr[at]res gernia filii eiusd[em]*.

¹ S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 600: „Był on zapewne h. Laska, ponieważ prawa do Liskowa w powiecie inowrocławskim mieli w XV w. kognaci Leszczyców: łowczy bydgoski Jan z Goliny h. Rawa (wnuk sędziego kujawskiego Stanisława Kiwały) oraz skarbnik inowrocławski Stefan Galczyński ze Szczebotowa, kognat dowodnego Leszczycy Grzymka ze Szczebotowa oraz Leszczycy z Pęcinnia”. Nie wiadomo w jaki sposób Liskowo dostało się w ręce Jana z Goliny. Argument, że był on kognatem Lasków wypada odrzucić, a fakt dziedziczenia tam przez Stefana Galczyńskiego również niczego nie dowodzi.

² AP Bydgoszcz, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, pow. Mogilno, sygn. 6\0\448\23: *Mathia de Lyskouo*.

³ Tamże.

⁴ *UrzędnicyKuj*, s. 99, nr A270; S. Szybkowski, *Kujawska szlachta*, s. 600: „Podkomorzego inowrocławskiego Macieja, występującego bez przydomka posesjonatywnego identyfikujemy z Maciejem z Liskowa, notowanym w otoczeniu Władysława Białego 26 XII 1354”. Nie wiemy natomiast co skłoniło gdańskiego uczonego do takiej identyfikacji. Mniemam, iż na jego tok rozumowania, wpłynął fakt, że Maciej z Liskowa wystąpił w źródłach tylko raz, mniej więcej w tym samym czasie co podkomorzy o tym samym imieniu (KDW, T. III, nr 1546: *Mathia subcamerario Iuvenis Wladislavie*; dokument z dnia 8 sierpnia 1365 r., wystawiony w Gniewie) oraz mniej więcej na terytorium jednego księcia (dokument z 26 grudnia wystawiony został w Szarleju). Inne zdanie na temat miał J. Bieniak, który uważał, że „nie jest to wszak jedyna możliwość identyfikacji. Maciej z Liskowa mógł być tożsamy równie dobrze z podsędkiem gniewkowskim o tym imieniu” (*UrzędnicyKuj*, s. 99, nr A270).

⁵ Por. przyp. 2

¹ Por. B.50.III.3., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Małgorzata była siostrą Wilka (AGAD, Radziejów Z. 1, k. 114: *wilk de ostrow [...] margarethe Sorori germane ip[s]ius de meszino*), zatem i Macieja.

Posiadał Ostrów⁷, Lubstowo Wielkie⁸, Popowo⁹, Różniaty¹⁰ i Pokrzywki¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

W 1421 r. razem z braćmi toczył spór z Mikołajem z Lubstowa¹². Następnie w 1450 r. z bratem Janem procesował się z Jadwigą Wilkówną z Popowa¹³. W 1451 r. Klimka ustanowiła go swoim reprezentantem we wszystkich sprawach¹⁴. Uczestniczył również w nadaniu matki dla siostry Małgorzaty¹⁵. Wtedy też procesował się z Grotem z Piotrowa¹⁶; z Andrzejem Kaczką¹⁷ oraz z bratem Janem¹⁸. Z kolei w 1453 r. wspólnie z bratankami miał wyznaczony termin sądowy ze Stanisławem z Gocanowa¹⁹.

B.50.III.10. Małgorzata *de Meszino*

Córka Mikołaja z Wielkiego Lubstowa i Klimki z Brześci¹. Pisała się *de Meszino*². Miała braci: Wilka z Ostrowa³, Jana z Popowa⁴ i Macieja z Popowa⁵ oraz siostrę Florianę⁶. Posiadał *Meszino*⁷ i Paniewo⁸.

⁷ Por. B.50.III.3., przyp. 1.

⁸ Tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Por. B.50.III.6., przyp. 16.

¹³ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 151v: *Joha[n]nes et mathias fr[at]res germani de popowo cu[m] hedwigi filia wilkonis de ibid[em]*.

¹⁴ Tamże, k. 174: *Climka relicta olim Nicolai suppince[r]ne Iuniwlad[islaviensi] constituit Mathia[m] filiu[m] suu[m] in suu[m] p[ro]curatorem in o[mni]bus causi; podobnie uczyniła rok później, tamże, k. 196v: *Climka de Brzscze [con]stituit p[ro]cu[rato]rem mathiam filiu[m] suu[m] de popowo.**

¹⁵ Tamże, k. 174: *Climka relicta p[re]fati Nicolai [...] bona [...] in panyewo maiori [...] dotem alias possagu post margaretham flia[m] ip[s]ius et ead[em] climka [...] filiis [...] Joh[an]nis et mathias.*

¹⁶ Tamże, k. 182: *mathias de popowo*; także wspólnie z matką (tamże, k. 174: *Climka relicta Nicolai de Brzscze et Joh[an]nes ac mathias fr[at]res g[er]mani filii eiusd[em]*). Do sporu z nim dołączył rok później jego brat Jan (tamże, k. 190: *Joh[an]nes de popowo cu[m] mathia fr[at]re g[er]mano de ibid[em]*).

¹⁷ Tamże, k. 182: *mathia d[e] popowo.*

¹⁸ Tamże, k. 190: *mathias cu[m] Joh[an]ne fr[at]res g[er]mani de popowo.*

¹⁹ Tamże, k. 233v: *Stanislao de Gocanowo erga mathiam de popowo Johannem de ibid[em] Stiboriu[m] de ostrow Nicolau[m] de popowo filiastru[m] mathie.*

¹ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 114: *wilk de ostrow [...] margarethe Sorori germane ip[s]ius de meszino*; por. B.50.III.3., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże, k. 174: *Climka relicta p[re]fati Nicolai [...] bona [...] in panyewo maiori [...] dotem alias possagu post margaretham flia[m] ip[s]ius et ead[em] climka [...] filiis [...] Joh[an]nis et mathias.*

W 1440 r. została uposażona przez brata⁹. Rok później procesowała się z Martą z Ostrowa¹⁰, a w 1444 r. z Jadwigą Wilkową¹¹. W 1451 r. otrzymała Paniewo od matki jako posag¹².

B.50.III.11. Marta z Ostrowa, ż. Wilka z Ostrowa

Nie jest znane pochodzenie Marty. Pisała się z Ostrowa¹ i Popowa². Wyszła za mąż za Wilka z Ostrowa³, z którym doczekała się córki Jadwigi z Ostrowa⁴. Posiadała Ostrów⁵ i Popowo⁶.

Po raz pierwszy w źródłach pojawiła się w 1440 r., gdy była już wdową⁷. Rok później toczyła spory z bratową Małgorzatą *de Meszino*⁸; z Parysem z Sułkowa⁹ oraz o swoją oprawę wienią¹⁰. Pokazała wówczas Marcinowi z Piasków swój list wienią¹¹. W 1442 r. miała wyznaczony termin sądowy z Janem z Popowa¹², a rok później ustanowiła Ścibora z Ostrowa swoim pełnomocnikiem we wszystkich sprawach jej i jej córki Jadwigi¹³.

⁹ Tamże, k. 108v: *virgo floriana de ostrow cum no[bi]lii wykone fr[at]e germa[n]e*; tamże, k. 113: *wilk de ostrow [...] possagu [...] margarethe Sorori germane ip[s]ius de meszino*; por. przyp. 1.

¹⁰ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 122v: *martha relict[is] olim Noiblis wyk de ostrow [...] marga[r]etha de myezino*; proces z nią toczył się jeszcze kilka lat (tamże, k. 139: *martha wilkowa [...] erga margaretham myezynska*; tamże, k. 150v: *martha de Ostrow popowo [...] margarethe de myesino*).

¹¹ Tamże, k. 150v: *hedwig[is] de popowo [...] margarethe de myesino*.

¹² Por. przyp. 8.

¹ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 123: *martha[m] de ostrow*.

² Tamże, k. 128: *Johannes de popowo [...] martha de ibid[em]*.

³ Tamże, Brześć Z. 5, k. 248: *martha consors d[omi]ni wilk de ostrow ponere d[e]be[t] l[itte]ram al[ia]s dothalicare*.

⁴ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 144: *Stiborius de ostrow [...] p[ro]cur[atorem] [...] marthe de ibid[em] et ffilie ip[s]ius hedwig[is]*.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże, k. 150v: *martha de Ostrow popowo [...] margarethe de myesino*.

⁷ Tamże, k. 117v: *Martha vidua olim wilkowa*.

⁸ Tamże, k. 122v: *martha relict[is] olim Noiblis wyk de ostrow [...] marga[r]etha de myezino*; proces z nią toczył się jeszcze kilka lat (tamże, k. 139: *martha wilkowa [...] erga margaretham myezynska*; tamże, k. 150v: *martha de Ostrow popowo [...] margarethe de myesino*).

⁹ Por. przyp. 1.

¹⁰ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 124: *martha de ostrow*.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² AGAD, Radziejów Z. 1, k. 125v: *martha de ostrowo [...] con[tra] Johanne[m] de popowo*; por. przyp. 2.

¹³ Por. przyp. 4.

B.50.III.12. Mikołaj z Wielkiego Lubstowa

Nie jest znane pochodzenie Mikołaja¹. Pisał się z Lubstowa², Brześci³, Paniewa⁴. Miał braci: Macieja z Polic⁵, Piotra z Popowa⁶, Bartosza z Wielkiego Lubstowa⁷, Boguszę⁸, Sędziwoja z Polic⁹ i Jana z Wielkiego Lubstowa¹⁰. Ożenił się z Klimką z Brześci¹¹, z którą miał synów Wilka z Ostrowa¹², Jana z Popowa¹³ i Macieja z Popowa¹⁴ oraz córki Florianę¹⁵ i Małgorzatę *de Meszino*¹⁶. Posiadał Lubstowo¹⁷, Brzeście¹⁸, Paniewo¹⁹, Ostrów²⁰, Popowo²¹, Różniaty²² i Pokrzywki²³. Pełnił urząd podczaszego gniewkowskiego²⁴ i inowrocławskiego²⁵.

Dnia 22 kwietnia 1399 r. procesował się z Janem z Sobieszewic²⁶, a 10 czerwca razem z żoną nabył cztery części w Paniewie²⁷. Ósmego lipca 1403 r. uczestniczył w procesie Macieja z Woli i Mikołaja z Wyszkowa²⁸, zaś 5 listopada uzyskał sześć grzywien na dobrach Ubyszka²⁹. Dnia 26 października 1406 r. został przyprowadzony przez niejakiego Stefana jako świadek³⁰. W podobnym charakterze wystąpił 25 stycznia 1407 r., gdy świadczył w procesie Mikołaja z Paniewa i Stefana z Bączyna³¹. W dniach 3-4 czerwca 1407 r. świadkował przy procesie

¹ Por. A.IV.4., s. 146-148 i A.V.3., s. 173-177.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 184: *nicolao s[u]bpi[n]ce[r]na [...] he[re]d[es] cora[m] de lupstowo.*

³ AGAD, Brześć Kopie Z. 1, k. 1v-2: *Klimka, Consors Nicolai de Brzescie [...] acquisivit quaram partem hereditatis in Paniewo.*

⁴ Tamże, Brześć Z. 1, k. 11v: *nicola[us] c[um] sua uxor[e] de Brzescie alias de Panewo.*

⁵ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 137v: *nobilibus Nicolao subpinc[er]na wladislawien[si] Barthossio de pzenino et mathia de policze petrassio et Bogussio fr[at]ribus.*

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Sędziwój jako brat Bartosza (tamże, Z. 3, k. 200v: *Barthossius de policze cu[m] Sandiwogy fr[at]re suo de ibid[em]*) był również bratem Macieja.

¹⁰ Jan jako brat Sędziwoja (tamże, Z. 4, k. 158v: *Joh[an]nem fr[at]rem d[omi]ni Sandiwogy Spolczsky [...] Dorothea Borhoschewa lupstowska*) był także bratem Macieja.

¹¹ Por. przyp. 3.

¹² Por. B.50.III.3., przyp. 1.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 114: *wilk de ostrow [...] margarethe Sorori germane ip[s]us de meszino.*

¹⁷ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 184: *nicolao s[u]bpi[n]ce[r]na [...] he[re]d[es] cora[m] de lupstowo.*

¹⁸ Por. przyp. 3.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Por. przyp. 6.

²¹ Tamże.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ *UrządniczyKuj*, s. 82, nr A192.

²⁵ Tamże, s. 98, nr A260, s. 201-202, nr B135.

²⁶ Por. przyp. 4.

²⁷ Por. przyp. 3.

²⁸ AGAD, Brześć Z. 2, k. 105: *n[icolaus] de Brescze subpince[r]na Gnewc[ov]en[sis].*

²⁹ Tamże, k. 116: *d[o]m[in]o[s] de Brezsze.*

³⁰ Tamże, k. 228: *nicol[aus] de Bresc subpince[r]na Wlad[islaviensi].*

³¹ Tamże, k. 235v: *nicolaus subpince[r]na Bresten[si].*

swojej niejakej Klimechy (być może swojej żony)³² oraz Mrokoty i Janusza z Brudzewa³³. W 1408 r. poręczył Janowi z Kruszwicy 20 grzywien³⁴; zapłacił 20 grzywien kary³⁵ oraz otrzymał 30 grzywien za miecz od Bronisza³⁶. W 1409 r. razem z braćmi Bartoszem z Pęcinnia, Maciejem z Polic, Piotrem i Boguszem miał termin z Piotrem z Zabrzewa³⁷. Wtedy też razem z Janem Kosisko z Orchowa dokonał podziału między Jarosławem i Mrokotą³⁸. Dnia 13 stycznia 1410 r. razem z innymi dziedzicami Lubstowa toczył spór o Jezioro z Katarzyną z Lubstowa³⁹. Zaś w 1420 r. procesował z panną Dobiesławą, którą reprezentował jego syn Wilk⁴⁰.

B.50.III.13. Piotr z Popowa

Nie jest znany ojciec Piotra¹. Pisał się z Popowa². Miał braci Mikołaja z Wielkiego Lubstowa³, Bartosza z Pęcinnia⁴, Macieja z Polic⁵, Boguszę⁶, Sędziwoja z Polic⁷ i Jana z Polic⁸. Posiadał Popowo⁹. Pełnił urząd podsędka brzeskiego¹⁰.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1407 r., gdy razem z braćmi procesował się z Piotrem z Zakrzewa¹¹. Z kolei pierwszego marca 1417 r.¹², zasiadał w specjalnej komisji, która rozstrzygnęła spór pomiędzy kanonikami regularnymi w Trzemesznie a dziedzicami Procyńia o Procyński Młyn, na rzecz wspomnianych kanoników¹³. Jeszcze w tym roku

³² Tamże, Z. 1, k. 153: *nicol[aus] de Brescze*.

³³ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 130: *nicol[aus] subpince[r]na Cuiavien[si]*.

³⁴ AGAD, Brześć Z. 1, k. 166: *nicolau[s] subpince[r]na*.

³⁵ Tamże, k. 166: *nicolau[s] de Brescze subpince[r]na*.

³⁶ Tamże, k. 166: *nicolau[s] subpince[r]na*.

³⁷ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 137v: *Nicolao subpince[r]na wladislavien[si] Barthossio de pzenino et mathia de policze petrassio et Bogussio fr[at]ribus*.

³⁸ Tamże, k. 171: *Joh[an]nes koszisko vexillif[eris] dobrinen[sis] Et nicola[us] subpince[r]na wladi[slaviensis], [...] int[er] [...] mrokotham ex una, et int[er] Jaroslaum et fr[at]res suos petr[um] [...] dzivisszion[em]*.

³⁹ Tamże, k. 184: *katherina de lups[tow]o olim palat[inissa] [...] nicolao s[u]bpi[n]ce[r]na Barthossio Lodwigo mathia et Joh[ann]e he[re]d[es] cora[m] de lupstowo*.

⁴⁰ Tamże, Z. 2, k. 31v: *Nicolaus de lupsthowo h[er]ed[is] at una et Nobil[es] wilczek filiius ip[si]us Nicolaum et p[ro] virgines d[omi]ne Dobeslave*.

¹ Por. A.V.3., s. 176-177.

² KSBK, nr 124: *Petro de Popowo, subiudice Brestensi*.

³ Por. A.V.3., s. 176-177.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Sędziwój jako brat Bartosza (AP Poznań, Konin Z. 3, k. 200v: *Barthossius de policze cu[m] Sandiwogyo fr[at]re suo de ibid[em]*) był również bratem Piotra.

⁸ Jan jako brat Sędziwoja (tamże, Z. 4, k. 158v: *Joh[an]nem fr[at]rem d[omi]ni Sandiwogy Spolczsky [...] Dorothea Borhoschewa lupstowska*) był także bratem Piotra.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ *UrzednicyKuj*, s. 64-65, nr A101.

¹¹ Por. Por. A.V.3., s. 176-177.

¹² Zdaniem J. Bieniaka poprawną datą wydania tego dokumentu jest 11 lutego (por. przyp. 10).

¹³ KDW, T. VIII, nr 800: *Mathie de Labyszyno palatini [...] Petro de Popowo subiudice Cuyuiensium [...] Stanislai, Petri et domine Wszeborcze relicte felicis recordacionis Nicolai patris eorumdem heredum de Proczyno*.

uczestniczył w procesie między Heleną wdową po Piotrze z Paniewa z plebanem w Paniewie¹⁴. Zaś w 1418 r. toczył spór o zastaw z Mikołajem Grochomskim¹⁵.

B.50.III.14. Wilk z Ostrowa

Syn Mikołaja z Lubstowa Wielkiego i jego żony Klimki¹. Pisał się z Ostrowa², Popowa³, Lubstowa Wielkiego⁴. Miał braci: Jana z Popowa⁵ i Macieja z Popowa⁶ oraz siostry Florianę⁷ i Małgorzatę *de Meszino*⁸. Ożenił się z Martą⁹, z którą miał córkę Jadwigę¹⁰. Posiadał Ostrów¹¹, Lubstowo Wielkie¹², Popowo¹³, Różniaty¹⁴ i Pokrzywki¹⁵. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1419 r., gdy toczył spór z ojcem¹⁶. W 1420 r., reprezentował pannę Dobiesławę w jej sporze z Mikołajem z Wielkiego Lubstowa¹⁷. Procesował się też z Mikołajem z Lubstowa o ich dziedzictwo w Lubstowie¹⁸. Rok później miał wyznaczone terminy sądowe: z Mikołajem z Małachowa¹⁹; z Pawłem z Goczałkowa²⁰ i z Sędziwojem z Jabłkowa²¹, zaś w 1424 r. ze Stanisławem z Goliny²² i Heleną z Policzków²³. Dwa lata później toczył spór z Mościcem z Dąbia o 400 grzywien²⁴, a w 1434 r. z Marcinem z Ręczyc²⁵

¹⁴ AGAD, Brześć Z. 3, k. 179v: *petro sub Judice*.

¹⁵ Por. przyp. 2.

¹ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 31v: *Nicolaus de lupsthowo h[er]ed[is] at una et Nobil[es] wilczek filius ip[s]i[us] Nicolaum et p[ro] virgines d[omi]ne Dobeslave.*

² AGAD, Radziejów Z. 1, k. 49: *wilk de ostrow*.

³ Tamże, k. 151v: *Joha[n]nes et mathias fr[at]res germani de popowo cu[m] hedwigi filia wilkonis de ibid[em]*.

⁴ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 43: *Wilczek de maior[is] lupstowo*

⁵ Por. B.50.III.3., przyp. 1.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 114: *wilk de ostrow [...] margarethe Sorori germane ip[s]i[us] de meszino*.

⁹ Tamże, k. 123v: *martha relict[is] olim Noiblis wyk de ostrow [...] marga[r]etha de myezino*.

¹⁰ Por. przyp. 3.

¹¹ Por. przyp. 2.

¹² Por. przyp. 1.

¹³ Por. przyp. 3.

¹⁴ Por. B.50.III.3., przyp. 1.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ BJ, Decisiones Rotae Romanae, Formularium i Inne, rkps 348, s. 156-157: *Lupum Nicolai de Brescze quondam subpincerne Brestensis*.

¹⁷ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 31v: *Nicolaus de lupsthowo h[er]ed[is] at una et Nobil[es] wilczek filius ip[s]i[us] Nicolaum et p[ro] virgines d[omi]ne Dobeslave.*

¹⁸ Por. B.36.I., przyp. 53.

¹⁹ AP Poznań, Konin Z. 2, k. 38v: *wilk de lupst[ow]o*.

²⁰ Tamże, k. 43: *Wilczek de maior[is] lupstowo*; tamże, k. 57v: *wilczek de lupstowo*.

²¹ Tamże, k. 48: *wilk de lupstowo*.

²² Tamże, k. 134v: *wilczkonem de lupstowo*.

²³ Tamże, k. 168: *wilczcone de lyubstowo*.

²⁴ AGAD, Brześć Z. 4, k. 283v: *wilk de ostrow*; spór z nim ciągnął się jeszcze w 1430 r. (tamże, Przedecz Z. 3, k. 15: *wilk de ostrow*).

²⁵ Tamże, Radziejów Z. 1, k. 9v: *wyik de ostrow*; tamże, k. 17: *wyik de ostrow*; proces z nim miał miejsce jeszcze dwa lata później (tamże, k. 21: *wyik heres de ostrow*).

i z Dorotą z Radziejowa²⁶, podobnie jak i dwa lata później, z Janem Boguszycem z Popowa²⁷; z niejakim Markuszem²⁸; z niejaką Klimką²⁹ i z Wincentym z Głębokiego³⁰. Był również świadkiem procesu Wichny z Witoczy z Mikołajem³¹ oraz reprezentantem Grzegorza Chlebowskiego i jego żony Heleny w sprawie z Piotrem Kickim³². Podzielił wówczas także swoje dobra pomiędzy braci i siostry³³. W 1437 r. świadcował przy procesie Stanisława *de Meszino* z Mikołajem z Zagniewic³⁴. Sam zaś miał wyznaczone terminy sądowe z Grzymkiem ze Szczebietowa³⁵; z Włodkiem z Potulowa³⁶ oraz z Dorotą z Witkowic³⁷. W 1440 r. oprawił siostrę Małgorzatę³⁸ oraz procesował się z Grzymkiem i Przezdrzewem z Ostrowa³⁹ i z bratem Janem⁴⁰, a matka ustanowiła go swoim pełnomocnikiem we wszystkich jej sprawach sądowych⁴¹.

B.51.III.1. Jan z Radoliny

W historiografii uważa się go za syna Jana z Brudzewa¹. Pisał się z Radoliny². Pełnił urząd cześnika kaliskiego³.

Był asesorem w sądzie konińskim w latach 1398-1399⁴.

²⁶ Tamże, k. 10v: *wylk de ostrow*; tamże, k. 14v: *wylczek de ostrow*; spór z nią toczył się kilka lat (tamże, k. 33: *wilk ostrowsky*; tamże, k. 33: *wylczek*).

²⁷ Tamże, k. 21: *Johannes popowsky Bogusschin [...] wylkoem de ostrow*; tamże, k. 32: *popopowsky Bogushecch [...] wylkonem ostrowsky*; tamże, k. 43v: *Joh[an]nes Bogussy de popowo [...] wilkonem hered[is] de Ostrow*.

²⁸ Tamże, k. 32: *wylczek osrowsky*; tamże, k. 43: *wylk de ostrow*; tamże, k. 47v: *wylk de ostrow*.

²⁹ Tamże, k. 58: *wylkonem ostrowsky*.

³⁰ Tamże, k. 49: *wilk de ostrow*.

³¹ Tamże, k. 33: *wilk de ostrow*.

³² Tamże, k. 57: *wylczek ostrowsky*.

³³ Por. przyp. 5.

³⁴ AGAD, Radziejów Z. 1, k. 67: *wylczek ostrowsky*.

³⁵ Tamże, k. 69v: *Grzimek de Sczebyothowo cum wylkone de ostrow*; tamże, k. 92: *Grzimek de Sczebutowo cum wilkone de popowo*.

³⁶ Tamże, k. 69v: *wylk Johannes de ostrow*; tamże, k. 79: *Johannes wylk ostrowsczy*.

³⁷ Tamże, k. 77v: *wylkonem popowsky*.

³⁸ Tamże, k. 108v: *virgo floriana de ostrow cum no[bi]^h wylkone fr[at]r[e] germa[n]º*; tamże, k. 113: *wilk de ostrow [...] possagu [...] margarethe Sorori germane ip[s]ius de meszino*.

³⁹ Tamże, k. 112: *wilk ostrowsky cu[m] grzimekone et cu[m] przeszdrew*; tamże, k. 116: *wylk ostrowsky cu[m] Grzimekone et cum przeszdrew cu[m] pueris olim Broda de Ostrow mi[n]ori*.

⁴⁰ Tamże, k. 111: *Johannes Ostrowsky cum wylkone fr[at]r[e]*; tamże, k. 116: *Johannes Ostrowsky cu[m] wilkone fr[at]r[e] germa[n]º*.

⁴¹ Tamże, k. 114: *Clymka de Brzeszcze constituit [...] p[ro]cur[ator]em nob[is] wylkonem filiu[m] ip[s]ius de ostrow in om[ni]b[us] suis causis*.

¹ Por. A.V., s. 157-160.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 43: *Jo[hannes] pince[r]na Kalis de Raddolina*.

³ Brak Jana z Radoliny w Urzędnikach Wielkopolskich [*UrzędnicyWp*, s. 108-109 (wykaz cześników), s. 114-115 (wykaz podczaszych)]. Jego urząd jest poświadczony od 1398 r. do 1399 r. (AP Poznań, Konin Z. 1, k. 31v: *Jo[hannes] de Raddolino pince[r]na*; k. 43v: *Jo[hannes] pince[r]na Kalis de Raddolina*).

⁴ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 31v: *Jo[hannes] de Raddolino pince[r]*; tamże, k. 33v: *pince[r]na Jo[hannes] de Raddolina*; tamże, k. 43: *Jo[hannes] pince[r]na Kalis de Raddolina*.

B.53.III.2. Wysz z Łagiewnik

Nie jest znane pochodzenie Wysza¹. Pisał się z Łagiewnik². Posiadał Łagiewniki³. Miał mieć żonę Szerszkę z Łagiewnik⁴. Pełnił urząd łowczego⁵.

Po raz pierwszy pojawił się w 1399 r., gdy toczył spór z mieszczanami konińskimi⁶. Brał również udział w rokach konińskich⁷.

B.55.III.1 Jan z Sumina

W historiografii uchodzi za syna Tomka z Sumina¹. Pisał się z Sumina². Posiadał żonę Elżbietę³. Miał synów: Piotra⁴, Andrzeja⁵, Jakuba⁶ oraz córkę Katarzynę⁷. Posiadał Sumin⁸, Jankowo⁹, Grabowo¹⁰ i Żyrzewo¹¹. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił wraz z żoną Elżbietą w 1453 r., gdy otrzymał pismo od stolnika inowrocławskiego Piotra z Moszczonnego, mówiące, że Elżbieta powinna rzec się swoich łączyckich dóbr na konto Tomasz Sobbeckiego¹². W 1462 r. Ścibor z Chocenia sprzedał Janowi 15 włók osiadłych we wsi Żyrzewo¹³. Dnia 14 czerwca 1463 r. Andrzej

¹ Por. A.V., s. 157-160; por. też S. Szybkowski, *Brudzewscy herbu Laska*, s. 40: „Ojciec Piotra Wysza (dowodnie znanego jako syn Jana), Macieja Maczudy, Świętopelka z Radoliny (który odziedziczył Sławęcina lokowany w 1359 r. przez Jana Sławęcina z Mikorzyna) i Doroty Łaszczowej był zatem najpewniej jedną osobą. Chodzi tu o łowczego łądzko-konińskiego Jana Wysza z Łagiewnik, zmarłego w 1399 r., który w początkach swojej działalności lokując Sławęcina w 1359 r., został określony przydomkiem patronimicznym «Sławęcina». Dopiero później «dorobił» się nowego przydomka: «Wysz», z którym występował pod koniec życia. Przydomek ów został następnie odziedziczony przez jego syna: biskupa Piotra oraz wnuka o tym samym imieniu (syna wojewody Macieja Maczudy)”; Warto zauważyć, że identyfikacja ojca Piotra Wysza i Wysza z Łagiewnik jest błędna, bowiem ojciec Piotra Wysza o imieniu Jan nie żył już.

² AP Poznań, Konin Z. 1, k. 35: *Wysz de lagewnig al[ia]s ventor[is]*.

³ Tamże.

⁴ Tamże, k. 39: *Szerszka de lagewnig [...] maczuda pallat[inum] gnew[cowiensem]*; por. T. Gidaszewski, *Krąg rodzinny*, s. 464, przyp. 22: „Nie żył już chyba 16 VI 1399 r., gdyż wystąpił wówczas pani Dzierzka (Szerszka) z Łagiewnik (prawdopodobna wdowa po Wyszu), która toczyła proces z Maciejem Maczudą (swoim synem?) o pewne szkody”; Szerszka mogła być jednak siostrą, albo mogła w ogóle nie być spokrewniona z Wyszem.

⁵ Tamże; brak go jednak w: *UrządnicyWp*, s. 129-130, 134.

⁶ Por. przyp. 2; AP Poznań, Kalisz Z. 14, k. 10v: *wysz de lagewnikach*; Wysz zmarł podczas procesu (por. T. Gidaszewski, *Krąg rodzinny*, s. 464, przyp. 21).

⁷ AP Poznań, Konin Z. 1, k. 36: *Wisz de lagenewnig venator*.

⁸ Por. A.VI.1., s. 196-197.

⁹ AGAD, Łęczycza Z. 2, k. 223v: *Elizabeth de nowograd Consort[is] Joh[an]nis de Sumyno*.

¹⁰ Tamże.

¹¹ J. Bieniak, *Sumiński Jan*, s. 594.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże, *Metryka Koronna*, ks. 12, k. 106-106v: *Johannes de Sumyno [...] villas n[omin]as v[ul]g[ari]t[er] Jankow et Grabow in t[err]a dobinien[si]bu[s] et dist[ri]ctu lipnien[si] sit[ua]te de tenuta et manib[us] nob[il]is Kyebaysza de markowo*.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ J. Bieniak, *Sumiński Jan*, s. 594.

¹⁹ J. Bieniak, *Sumiński Jan*, s. 594.

²⁰ Tamże.

Kretkowski oświadczył, że „na wszystko, cokolwiek pani Sumińska zechce wpisać do akt bądź uczynić, zgadza się i zezwala jako jej brat”¹⁴. Tomasz Sobecki w latach 1463-1464 wypłacił 117 florenów węgierskich Janowi¹⁵. Następnie, w 1472 r. otrzymał zezwolenie królewskie na wykupienie wsi Jankowa i Grabowa od Kielbasy z Markowa¹⁶. Z kolei dnia 26 sierpnia był sygnatariuszem zawartej umowy szlachty dobrzyńskiej z chełmińską, dotyczącej zatrzymywania zbiegłych kmieci¹⁷. W 1483 r. zawarł ugodę z Barbarą Ściborową i jej synami Janem i Mikołajem, w myśl której wieś Żyrzewo oraz tamtejsze wójtostwo i zastawy, zostały im zwrócone za opłatą pieniężną¹⁸. Sąd grodzki w Brześciu w 1488 r. przyznał Janowi dodatkową sumę za zwłokę w spłacie tej transakcji¹⁹. Rok później, 17 lutego, jego pełnomocnicy otrzymali od nich 205 grzywien, w związku z czym przekazano Ściborowicom Żyrzewo²⁰.

B.56.III.1. Bogusza kasztelan wyszogrodzki

Nie jest znane pochodzenie Boguszy. Za jego braci uznaje się Bartosza kasztelana inowrocławskiego¹, Floriana chorążego inowrocławskiego², Wojciecha Przezdrzewowica³, i Wilka *de Lapidea Ecclesia*⁴. Przypisuje mu się syna Wincenty ze Smogorzewa⁵. Pełnił urząd kasztelana wyszogrodzkiego⁶.

Po raz pierwszy pojawił się na arenie dziejowej 4 października 1297 r., kiedy to świadkował przy nadaniu wsi Trzęsacz, Widzyn, Szczutkowo i Zła Wieś dla opactwa byszewskiego⁷. Dnia 9 czerwca 1299 r., był obecny przy sprzedaży wsi Skarbiewo⁸; 7 grudnia 1300 r. przy

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Por. przyp. 9.

¹⁷ J. Bieniak, *Sumiński Jan*, s. 594.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

¹ Por. A.IV.1., s. 116.

² Tamże.

³ Tamże

⁴ Wilk był właścicielem miejscowości *Lapidea Ecclesia*, co w historiografii tłumaczono jako Kościelca (J. Bieniak, *Kościelna Wieś*, s. 41-44). Zdaniem historyków, skoro pierwszym posiadaczem Kościelca był Bartosz, Wilk musiał być jego bratem (por. przyp. 1). Jednak Bartosz nigdy nie posiadał Kościelca, a jego przynależność do Lasków nie jest wcale pewna (por. A.IV.1., s. 115, 121-122), a tym samym braterstwo z Bartoszem, Boguszą, Florianem i Wojciechem.

⁵ Por. przyp. 1.

⁶ *UrzędnicyKuj*, s. 127, nr A429

⁷ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, k. 230: *Comite Boguszcza Castellano wysegrodensis*.

⁸ KDP, T. II/1, nr 170: *Comite Boguse (sic) Castellano Wissegrodensi*; DKM, s. 126-127, nr 61: *Comite Boguse (sic) Castellano Wissegrodensi* – z mylną datą 10 czerwca 1299 r.

potwierdzeniu sprzedaży wsi Buszkowo i Sitno⁹, a 29 grudnia przy zatwierdzeniu przywilejów dla klasztoru byszewskiego¹⁰.

B.58.III.1. Jan z Ostrowa

W historiografii uważa się go za syna Wojciecha z Łabiszyna¹. Pisał się z Ostrowa². Miał mieć braci: Mikołaja z Kościelca³, Macieja z Łabiszyna⁴ i Grzymka z Ciesłina⁵ oraz dwie nieznanne z imienia siostry⁶. Posiadał Ostrowo⁷. Nie pełnił żadnych urzędów.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się w 1386 r., gdy świadkował przy lokowaniu Jak-sic przez Władysława Opolczyka⁸. W 1415 r. miał wyznaczone terminy sądowe z Czadronem *de Scralnicze*⁹ i z Jakuszem z Chodcza¹⁰, a w 1427 r., poręczył za niego Michał ze Skarbinowa¹¹.

B.59.III.1. Bartosz kasztelan inowrocławski

Nie jest znane pochodzenie Bartosza. W historiografii uważa się, iż pisał się z Kościelca¹. Za jego braci uważa się: Floriana chorążego inowrocławskiego², Wojciecha Przechodźcowicza³, Boguszę kasztelana wyszogrodzkiego⁴ i Wilka *de Lapidea Ecclesia*⁵. Za jego żonę uznano nieznaną z imienia córkę Przybysława Wyszczelica⁶. Miał z nią mieć siedmiu

⁹ KDW, T. II, nr 833: *comite Barthosio iudice, [...], comite Bogusa castellano de Wyssegrod, domino Gerwardo preposito Wladislaviensis ecclesie, [...], domino Ffloriano archidyacono* (dokument wystawiony przez księcia Przemysła); Trzynaście, nr 1: *comite Barthosio iudice, [...], comite Bogusa castellano de Visegrad, dominus Gerwardus preposius Wladislaviensis ecclesie, [...], dominus Fflorianus archidyaconus eiusdem ecclesie* (dokument wystawiony przez księcia Leszka).

¹⁰ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, s. 239: *Comite Bogusza Castellano de wissograd*; tamże, s. 240: *Comite Bogussa Castellano de wissograd*.

¹ Por. A. IV.1., s. 126-127.

² AGAD, Przedecz Z. 2, k. 10: *Joh[an]nis de ostrowo palatini*.

³ Por. A. IV.1., s. 129-130.

⁴ Por. A. IV.2., s. 131.

⁵ Por. A. IV.1., s. 127-128.

⁶ Tamże, s. 124-126.

⁷ Por. przyp. 2.

⁸ AGAD, Metryka koronna, ks. 97, k. 66-66v: *alberto de labischin Palatino Brzesten[si] Nicolao Judici de Kosciol Joanni Ostrowski*.

⁹ Por. przyp. 2.

¹⁰ AGAD, Przedecz Z. 2, k. 19v: *Joh[an]n[e]s palatini*.

¹¹ Tamże, k. 345v: *Joh[an]ne de ostrow*.

¹ J. Karczewska, *Urzednicy cz. I*, s. 105: „Przedstawiciel rodu Leszczyców, pisał się z Kościelca na Kujawach”. Po przejrzeniu wszystkich istniejących przekazów źródłowych mówiących o Bartoszu, zauważyć należy, iż zawsze się pisał z piastowanym wówczas urzędem, nigdy zaś z miejscowości, którą przypisują mu badacze.

² Por. B.56.III.1., przyp. 1.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, przyp. 4.

⁶ Por. A. IV.3., s. 132-133.

synów: Floriana biskupa płockiego⁷, Bogumiła z Pakości⁸, Wojciecha Kościelca z Pakości⁹, Grzymisława Kościelca¹⁰, Świętopelka *de Soberzewo*¹¹, Gerwarda z Trzaskowa¹² i Hektora z Łącka¹³. Uznaje się, że posiadał Kościelec¹⁴, Pakość¹⁵ i Cielęta¹⁶. Pełnił urząd kasztelana kruszwickiego¹⁷, podsędka inowrocławskiego¹⁸, kasztelana bydgoskiego¹⁹, sędziego inowrocławskiego²⁰ i tamtejszego kasztelana²¹.

Po raz pierwszy w źródłach pojawił się jako świadek przy okazji nadania wsi Dąbrówka, bratu Wojciechowi przez księcia Siemomysła w 1284 r.²². Dnia 23 czerwca 1286 r., był obecny przeniesieniu kilku wsi Cystersów z Byszewa na prawo niemieckie²³; 29 września 1287 r., przy przysądzeniu opatowi z Byszewa wsi Więżowno i Dąbrówkę Kamienną²⁴; 8 maja 1294 r., przy procesie o bezprawne zajęcie wsi Lipie²⁵; w 1295 r. przy lokacji wsi *Kegniz* i Rodekwin²⁶; 2 lutego 1296 r. przy zamianie wsi Lipie na Gogolin i Krępowo²⁷, a 9 czerwca tego roku przy sporze między Broniszem ze Służewa a opactwem Cysterskim w Byszewie o lasy nad Brdą²⁸.

Świadcował też przy zamianie wsi Lipie na Rząbiewo²⁹, tak jak 26 maja 1297 r. przy zrzeczeniu się niejakiego Marka do dziedziny w Niemojewku na rzecz domu szpitalnego w Inowrocławiu³⁰ i 4 października 1297 r. przy nadaniu wsi Trzęsacz, Widzyn, Szczutkowo i Zła

⁷ Por. A.IV.1., s. 115, 121-122.

⁸ Por. B.5.I., przyp. 2.

⁹ Tamże, przyp. 4.

¹⁰ Tamże, przyp. 7.

¹¹ Tamże, przyp. 6.

¹² Tamże, przyp. 8.

¹³ Tamże, przyp. 9.

¹⁴ Por. A.IV.1., s. 115, 121-122.

¹⁵ Por. A.IV.3., s. 132-133.

¹⁶ Por. A.IV.1., s. 115, 121-122.

¹⁷ *UrzednicyKuj*, s. 114, nr A354.

¹⁸ Tamże, s. 102, nr A283.

¹⁹ Tamże, s. 75, nr A161.

²⁰ Tamże, s. 105, nr A305.

²¹ Tamże, s. 95, nr A240.

²² DKM, s. 33, nr 15,16: *Bartholius (s) castellanus Crusuiciensis*.

²³ KDP, T. I, nr 66: *Comite Bartossio Subiudice nostro*.

²⁴ DKM, s. 113-114, nr 48: *Barthosio subiudice*; na dyplomie widnieje data dzienna 29 X, jednak emenduje ją: A. Radziwiński, *O elementach chronologicznych w dokumentach Ziemomysła księcia kujawskiego*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia” 26 (1992), s. 43-44, bowiem, jego zdaniem doszło na tym dyplomie do rozdzielania *actum i datum*.

²⁵ DKM, s. 122-123, nr 57: *Bartosio castellano Bidgostiensi*.

²⁶ Tamże, s. 22-23, nr 18: *Bartusio iudice nostro*; z powodu listy świadków, za falsyfikat uznała go J. Karwasińska, *Sąsiedztwo kujawsko-krzyżackie*, s. 92-93, przyp. 4.

²⁷ KDP, T. II/1, nr 160: *Comite Barthosio Iudice curie nostre*.

²⁸ DKM, s. 123-124, nr 58: *Comite Barthosio Iudice terre [curie?] nostre*.

²⁹ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, s. 228: *Bartossio Iudice curie nostre*.

³⁰ *Wiadomości do dziejów polskich*, s. 35: *Barthos iudex curie*.

Wieś dla opactwa byszewskiego³¹. Dnia 28 lipca 1298 r., uczestniczył przy nadaniu wsi Bartodzieje³²; 7 grudnia 1300 r. przy potwierdzeniu sprzedaży wsi Buszkowo i Sitno³³; 29 przy zatwierdzeniu przywilejów dla klasztoru byszewskiego³⁴; 23 kwietnia 1301 r., przy nadaniu Chociszewa arcybiskupstwu gnieźnieńskiemu³⁵; 18 lipca 1301 r., przy potwierdzeniach dwóch nadań: wsi Baškowa Kościołowi wrocławskiemu przez komesa Chwała³⁶ oraz wsi Pieranie i *Smychorsino* biskupowi wrocławskiemu przez samego księcia Przemysła³⁷; 27 sierpnia 1302 r., przy kupnie wsi Świnice przez klasztor Byszewski³⁸; 23 grudnia przy ustalaniu granic Świnic³⁹, a 13 grudnia 1303 r. przy okazji nadania klucznikowi z Szóstki, Obiecanowi sołectwa we wsi Skotniki⁴⁰. Ostatniego dnia września 1304 r. brał udział przy sprzedaży opactwu byszewskiemu wsi Berzyno przez Jana, syna Wilka wojewody brzeskiego⁴¹ oraz wsi Gościeradz przez stolnika brzeskiego Skarbimira i jego syna Jana⁴², a 27 lipca 1307 r., przy nabyciu przez klasztor w Byszewie wsi Wudzyn i Wudzynek od książąt kujawskich Przemysła i Kazimierza⁴³. Jeszcze w tym roku pojawił się na dokumencie sprzedaży wsi Mały i Duży Kabel⁴⁴.

B.59.III.2. Bogumił Boguszyc

Syn Boguszy, wojewody kujawskiego¹. W historiografii uważa się, że miał braci Macieja z Ostrowa², Marcina z Baranowa³ i Przezdrzewa⁴. Sądzi się także, że posiadał nieznaną z

³¹ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, k. 230: *Comite Bartossio iudice noster*.

³² KDP, T. II/1, nr 169: *Comes Barthosius iudex terre nostre*.

³³ Por. B.56.III.1., przyp. 9.

³⁴ Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, k. 239: *Comite Bogusza castellano de wyssograd, Comite Barthosio iudice nostro*; tamże, k. 240: *Comite Bogusza castellano de wyssograd, Comite Barthosio iudice nostro*.

³⁵ KDW, T. II, nr 836: *Barthossio iudice nostro*.

³⁶ KDP, T. II/1, nr 173: *Comite Barthosio iudice*.

³⁷ Tamże, nr 174: *Comite Bartosio iudice*.

³⁸ Tamże, nr 178: *Comite Barthosio iudice terre nostre*.

³⁹ Tamże, nr 179: *Bogumilo subcamerario nostro, Barthosio iudice terre nostre*; w sprawie emendacji daty tego dyplomu, zob. *UrzednicyKuj*, s. 125, nr 424.

⁴⁰ KDP, T. I, nr 96: *Barthosio Iudice Wladislaviensi*.

⁴¹ Tamże, T. II/1, nr 184: *Bartossio Castellano Wladislaviensibus*.

⁴² Tamże, nr 185: *Barthosio Castellano Wladislaviensi*.

⁴³ Tamże, nr 199: *Barthosio Wladislaviensi*.

⁴⁴ PommUB, nr 671: *Barthossius castellanus Wladislaviensis*.

¹ KDP, T. II/1, nr 75: *Bogumilo filio B. Cuius palatino*.

² Por. A.IV.4., s. 141-142.

³ B. Śliwiński, *Rycerstwo kujawskie a biskupstwo wrocławskie w XIII wieku. Kontakty majątkowe*, ZH 49 (1984), z. 4, s. 18: „Marcin, syn Barana z Baranowa (parafia Polanowice pod Gopłem), na mocy porozumienia z wdową po swoim bracie Bogumile odsprzedał kolejny dział Zbłąga scholastykowi wrocławskiemu Waclawowi”. Hipoteza gdańskiego historyka nie przyjęła się w nauce (D. Karczewski, *Trzynastowieczny tok*, s. 198; J. Karczewska, *Świeccy urzędnicy*, s. 109), bowiem brak do niej jakiegokolwiek podstawy źródłowej.

⁴ J. Bieniak, *Prawa patronackie*, s. 40: „Za dziada [Floriana i Stefana z Kościelca – P. K.] uważam obecnie Bogumiła, występującego w 1258 r. jako syn wojewody kujawskiego Boguszy, w 1264 r. zaś jako chorąży kujawski. W pokoleniu Leszczyców z Kościelca po 1311 r. (więc jego domniemanych wnuków) tylko właśnie imię Bogumił powtórzyło się dwukrotnie, u jednego z synów Bartosza i z synów Wilka. Co jeszcze ważniejsze, ojciec Bogumiła

imienia córkę – żonę Marcina z Baranowa⁵, oraz że posiadał Zbłąg⁶. Nie pełnił żadnych urzędów⁷.

Po raz pierwszy w źródłach średniowiecznych pojawił się w 1258 r., gdy świadkował przy sprzedaży Sławska, Trzebuchowa i Zagajewic biskupstwu wrocławskiemu przez Zdzisława⁸.

B.59.III.3. Bogusza wojewoda kujawski

Nie jest znane pochodzenie Boguszy¹. W historiografii uważa się, że pisał się z Kościelca². Miał syna Bogumiła Boguszycza³. Sądzi się również, że posiadał kolejnych synów: Macieja z Ostrowa⁴ oraz Przechrzewa podkomorzego księcia Kazimierza Konradowica⁵. Pełnił urząd kasztelana inowrocławskiego⁶ i wojewody kujawskiego⁷.

– Bogusza [...] pierwszy źródłowo znany nam Leszczyc na Kujawach, który mimo to zrobił tu od razu zawrotną karierę – wydaje się jedynym z tego rodzaju kandydatem na dziedzica tak znacznej majątności i kolatora świątyni o czterech plebanach. Po prostu nie widać dla niego dostatecznej alternatywy”. Przyjęła to bez zastrzeżeń J. Karczeńska, *Świeccy urzędnicy*, s. 109, 129; Sugerowanie, że ktoś był czyimś przodkiem, bo miał tak samo na imię, mija się z celem badań genealogicznych. Wynika to z przeświadczenia, jak mierniam, że była określona ilość osób o tym samym imieniu. Również twierdzenie, że Bogusza jest jedynym możliwym kandydatem na „dziedzica tak znacznej majątności” (jakiej majątności? Przecież nic nie wiadomo o posiadłościach Boguszy) wynika z przeświadczenia, że tylko bogaci możnowładcy mogli zrobić karierę. Źródła nic nie mówią o rodzinie Przechrzewa.

⁵ Bogumił, teść Marcina z Baranowa w źródłach wystąpił kilkakrotnie (DKM, s. 96, nr 33: *Martinus miles de Baranow hereditatem Sbleriz, relicte quondam comitis Bogumili uillam*; KDW II, nr 623: *comite Martino filio Baranochonis cum voluntate bona socrus sue et uxoris sue ac puerorum suorum redemerat*; tamże, nr 627: *comite Martino de Baranow emerat et ab uxore sua et a socru sua, voluntate omnium filiorum suorum ad hec accedente*), jednakże nie istnieje żadna podstawa źródłowa (poza imieniem) pozwalająca na identyfikowanie go z Bogumiłem, synem Boguszy. Mimo to w historiografii bez skrupułów przyjmuje się ich tożsamość (J. Bieniak, *Polska elita polityczna XII wieku (część. III D. Arbitrzy książąt – zmierzch)*, [w:] *Spoleczeństwo Polski Średniowiecznej. Zbiór studiów*, T. IX, red. S.K. Kuczyński, Warszawa 2001, s. 44; D. Karczewski, *Trzynastowieczny tłok*, s. 198; J. Karczeńska, *Świeccy urzędnicy*, s. 109); Inaczej B. Śliwiński, *Rycerstwo kujawskie*, s. 18, który widział w niej teściową brata Marcina.

⁶ Tamże.

⁷ W historiografii był utożsamiany z chorążym Kazimierza Konradowica (*UrzędnicyKuj*, s. 116, nr 367). Zdaniem J. Bieniaka urząd chorążego bez wątplenia był pełniony przez tego właśnie Bogumiła, jednak żadne przesłanki pośrednie, poza imieniem, tego nie potwierdzają. Chorąży Bogumił wystąpił w źródłach jedynie raz [J. Pakulski, *Brześć za rządów wójta Tylo 1306-1320 i jego lokalizacja*, „Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie” 15 (2001), s. 80-81, aneks nr 1: *Bogomilo vexilifero*], lecz na podstawie samego imienia nie można twierdzić, że jest on tożsamy z synem Boguszy (por. przyp. 4).

⁸ Por. przyp. 1.

¹ W historiografii często był mylony z Boguszą Mieclawicem, por. S.M. Szacherska, *Opactwo Cysterskie w Szpitalu a misja pruska*, Warszawa 1960, s. 70; J. Piętka, *Geneza mazowieckiej elity feudalnej i jej stan w pierwszym okresie niezależności Księstwa (1138-1371)*, „Rocznik Mazowiecki” 7 (1979), s. 44-48.

² *UrzędnicyKuj*, s. 94, nr A235: „Bogusza (z Kościola = Kościelca)”. Bogusza nie pisał się z żadnej miejscowości, a przypisanie mu Kościelca wynika z przeświadczenia J. Bieniaka, że był on protoplastą rodziny piszącej z Kościelca (J. Bieniak, *Elita kujawska*, s. 310, przyp. 77).

³ KDP II/1, nr 75: *Bogumilo filio B. Cuiaue palatino*.

⁴ Por. B.59.III.2., przyp. 2.

⁵ Tamże, przyp. 4.

⁶ *UrzędnicyKuj*, s. 94, nr A235.

⁷ Tamże, s. 123, nr A416.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił 18 września 1241 r., gdy uczestniczył podczas wiecu księcia Kazimierza Konradowica z księciem pomorskim Świętopełkiem w Pędzewie⁸. Zaś 28 sierpnia 1243 r. był świadkiem rokowań księcia Kazimierza Konradowica z Henrykiem von Wida, mistrzem krajowym Zakonu krzyżackiego⁹. Później, dnia 3 marca 1246 r. był obecny przy wystawieniu przywileju dla klasztoru strzeleńskiego¹⁰, a w 1251 r. dla klasztoru łódzkiego¹¹. Dnia 26 kwietnia 1252 r., uczestniczył przy założeniu klasztoru w Owińskach przez księcia wielkopolskiego Przemysła I¹², a 18 sierpnia 1254 r., przy darowiźnie kilku wsi przez niejakiego Zdzisława biskupstwu wrocławskiemu¹³. Jeszcze w tym roku, dnia 28 grudnia brał udział przy rokowaniach pokojowych między księciem Kazimierzem kujawskim, a wielkim mistrzem Zakonu krzyżackiego Popponem von Ostern w sprawie praw do Jaćwieży i ziemi lubawskiej¹⁴. Następnie, w dniu 15 sierpnia 1255 r., był obecny przy wystawieniu przywileju dla Kościoła wrocławskiego¹⁵, z kolei 16 września 1257 r., przy darowiźnie księcia Kazimierza Konradowica dla kościoła w Chełmży¹⁶. Jest wielce prawdopodobne, że dowodził rycerstwem kujawskim podczas najazdu na Kalisz w 1259 r., podczas którego bezimienny wojewoda, utożsamiany z naszym Boguszą, zraniony w trakcie walk dostał się do niewoli nieprzyjaciół¹⁷.

⁸ KDW, T. I, nr 229: *Bogusa castellano de Iuvene Wladislav*.

⁹ PommUB, nr 79: *Bogusa casellanus Wladislauensis*.

¹⁰ DKM, s. 16-17, nr 11: *palatinus Bogusa*.

¹¹ KDW, T. I, nr 298: *Bogusa palatino Cuiavie*.

¹² Tamże, nr 303: *Bogusza palatino Cuyavie*.

¹³ KDP, T. II/1, nr 63: *bogussa palatino Cuyavie*.

¹⁴ PrUB, Bd. I/1, nr 303 (tekst A): *Bogusam palatinum*; (tekst B): *Bogusam comitem palatinum Cuiauie*.

¹⁵ KDP, T. II/1, nr 68: *Bogussa palatino Cuiauie*.

¹⁶ *Urkunden des Bisthums*, Bd. I, nr 51: *Bogusa palatinus Cuyaiensis*.

¹⁷ *Rocznik kapituły poznańskiej*, s. 45: *Item anno Domini Millesimo VVLLX in die Ciraci martyris dux Kazimirus filius olim Conradi ducis congregato suo exercitu usque ad duo milia virorum occulte venit in borram Kalisiensem, sicut vir dolosus et fraudulentus ipsam cepit sine miserconcordia destruere et spoliare. [...] [Boleslaus] cepit conflictum inter Cloniam et inter Opatow villam archiepiscopalem, in quadam borra ubi dicitur Solec [...] Ibi etiam palatinum Cuyavie wlneratam captivaverunt*; tekst tłumaczony: *Roczniki wielkopolskie*, s. 90: „Zatem w roku pańskim 1259, w dniu Cyriaka męczennika [16 III], książę Kazimierz, syn niegdyś Konrada, zebrawszy wojska aż do dwóch tysięcy mężów, potajemnie wszedł na ziemię kaliską, jako człowiek podstępny i obłudny, zaczął ją bez miłosierdzia niszczyć. [...] [Bolesław] rozpoczął bitwę między Klonią i wsią arcybiskupią Opatów, w pewnym borze, który nazywa się Solec. [...] Tam również [Bogunę – sic!] wojewodę kujawskiego rannego pojmałi”. Por. także relację Kroniki Wielkopolskiej, *Chronica Poloniae Maioris*, ed. B. Kürbis, [Monumenta Poloniae Historica, seria nova, T. VIII], Warszawa 1970, s. 112: *Item anno eodem videlicet MCCLIX, Kazimirus Cuyauie, Lancicie et Siradie dux, vongregato suo exercitu usque ad milia virorum pugnancium ipso die Ciriaci martyrias terram Kalisz intravit occulte. [...] Deo se totaliter commitens, in quo semper confidebat, [Boleslaus] exercitum Kazimir insecutus inter Cloniam et Opatow villam archiepiscopi in quadam borra, que dicitur Solec [...] palatinum quoque Cuyauie graviter seu lethaliter wlneratam captivaverunt*; tekst tłumaczony, *Kronika Wielkopolska*, tłum. K. Abrugowicz, wstęp i komentarze B. Kürbis, Kraków 2010, s. 185-186: „Również w tymże roku, mianowicie 1259, Kazimierz, książę Kujaw, Łęczycy i Sieradza, zebrawszy swe wojsko w liczbie aż dwóch tysięcy wojów, w sam dzień św. Męczennika Cyriaka potajemnie wkroczył na ziemię kaliską. [...] zdawszy się na Boga, w którym zawsze pokładał ufność, [Bolesław] dopadł wojska Kazimierza i odważnie rzucił się na niego między Klonią i Opatowem, wsią arcybiskupa, w pewnym borze, który nazywa się Solec. [...] Wzięli również do niewoli ciężko czy śmiertelnie rannego wojewodę Kujaw”.

B.59.III.4. Florian chorąży inowrocławski

Nie jest znane pochodzenie Floriana¹. Uznano przeto za jego braci: Bartosza kasztelana inowrocławskiego², Wojciecha Przezdrzewowica³, Boguszę kasztelana wyszogrodzkiego⁴ i Wilka *de Lapidea Ecclesia*⁵. Pełnił urząd chorążego inowrocławskiego⁶.

W źródłach wystąpił tylko raz, dn. 18 maja 1284 r., na dokumencie księcia Siemomysła, w którym nadał on wieś Dąbrówkę Wojciechowi⁷.

B.59.III.5 Gerward z Trzaskowa

Nie jest znane pochodzenie Gerwarda¹. Uznano w historiografii, że miał sześciu braci: Floriana biskupa płockiego², Bogumiła z Pakości³, Wojciecha z Kościelca⁴, Hektora z Łącka⁵, Świętopelka Grzymisławowica⁶ i Grzymisława Kościelca⁷. Uważa się, że posiadał Trzaskowo⁸. Nie pełnił żadnego urzędu.

¹ Por. B.56.III.1., przyp. 1.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, przyp. 4.

⁶ *UrzędniczyKuj*, s. 91, nr A225.

⁷ DKM, s. 33-34, nr 15, 16: *comes Albertus filius Brsdzenonis [...] comes Bartholius (s) castellanus Crusuiciensis, comes Florianus vexilifer*,

¹ J. Bieniak, *Bogumił*, s. 130: „Bogumił z Pakości h. Laska (zm. ok. 1330-2), kasztelan świecki potem bydgoski. Był synem kasztelana inowrocławskiego Bartosza z Kościelca i prawdopodobnie córki wojewody świeckiego Przybysława Wyszczelica. Braćmi B[ogumiła] byli: bp płocki Florian z Kościelca, woj[ewoda] brzeski Wojciech z Pakości, Grzymisław z Cieląt, Świętopelk de Soberzewo, Gerward z Trzaskowa i Hektor z Łącka”. Przeglądając dostępne mi źródła średniowieczne, nie zdołałem znaleźć wzmianek źródłowych o Gerwardzie z Trzaskowa. Autorytet toruńskiego historyka wystarczył jednak innym badaczom, którzy go wymieniają (J. Karczewska, *Urzędniczy cz. I*, s. 105, 111; B. Śliwiński, *Rozwój własności*, s. 60; M. Głodek, *Utopia*, tabl. 1).

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Por. przyp. 1; Trzaskowo (*Troskotowo*) w 1282 r. zostało nadane przez komesa Arkembolda klasztorowi w Owińskach (KDW, T. I, nr 518), które tamtejsze Cysterki posiadały jeszcze w 1406 r. (KZP, nr 2580).

B.59.III.6. Maciej kasztelan bydgoski

Nie jest znane pochodzenie Macieja¹. Pełnił urząd kasztelana bydgoskiego², sędziego brzeskiego³ i kasztelana inowrocławskiego⁴. Ponadto w historiografii uważa się, że był także miecznikiem inowrocławskim⁵.

Po raz pierwszy w źródłach wystąpił w procesie warszawskim, zaprzysiężony 11 marca 1339 r.⁶ Został przesłuchany 9 kwietnia tego roku⁷. Jak wynika z jego zeznań był wcześniej obecny podczas oblężenia Brześcia 1332 r.⁸ Dnia 21 września 1345 r. obecny był przy potwierdzeniu sprzedaży Łącka Hektorowi przez Wojciecha z Pakości, jego brata Świętopelka i bratanka Bartosza⁹. Natomiast 27 listopada 1347 r. w jego obecności Kazimierz Wielki przysądził wieś Mąkowarsk klasztorowi byszewskiemu w procesie z Janem z Unisławia¹⁰. W 1348 r. świadcował przy zatwierdzeniu przez monarchę wyroku w sporze między Cystersami byszewskimi, a Dzierżkiem z Skrzyńska¹¹; przy rozgraniczeniu wsi Kurowo od Gumowa i Baruchowa¹²; 7 października 1351 r. przy przysądzeniu przez Króla wsi Wieniec i Sosnka

¹ W historiografii uważa się, że był spokrewniony z wojewodą brzesko-kujawskim Wojciechem z Pakości (J. Bieniak, *Odzyskanie Kujaw*, s. 77, przyp. 48; W. Sieradzan, *Świadomość historyczna*, s. 194; D. Karczewski, *Maciej*, [w:] ISB, T. II, s. 67). Przepuszczenie takie wysunął J. Bieniak: „Zapewne także [Maciej był – P. K.] spokrewniony z wojewodą Wojciechem [...], za czym przemawiałoby również kryterium imionowe” (J. Bieniak, *Odzyskanie Kujaw*, s. 77, przyp. 4); Za pewnik wziął już to D. Karczewski i wywiódł Macieja z rodu Leszczyców: „Wg J. Bieniaka M[aciej] był spokrewniony z wojewodą brzeskim Wojciechem z Pakości, a zatem pochodził z rodu Leszczyców” (D. Karczewski, *Maciej*, [w:] ISB II, s. 67). Poza kryterium wspólnego występowania w źródłach nic nie łączy Macieja z Wojciechem. Ich pokrewieństwo nie ma zatem żadnej podstawy źródłowej.

² *UrzędnicyKuj*, s. 75, nr A167.

³ Tamże, s. 66, nr A113.

⁴ Tamże, s. 95, nr A244.

⁵ D. Karczewski, *Maciej*, s. 67: „Z dużym prawdopodobieństwem można identyfikować go z wymienionym w dokumencie Władysława Łokietka z 6 XII 1328 miecznikiem inowroc[ławskim –P. K.]; zdyskredytował to twierdzenie J. Bieniak, *Spółeczeństwo Kujaw*, s. 64, przyp. 101: „Przeciw temu można wysunąć dwa argumenty: a) wspomnienia Macieja z wojny polsko-krzyżackiej na Kujawach wiązały się wyłącznie z obroną Brześcia, nie zaś Inowrocławia [...] b) w sześciuosobowej grupie świadków kujawskich zeznawał jako ostatni, bezpośrednio po chorążym i podkomorzym inowrocławskim, od których był wyższy godnością [...] należy więc przyjąć, że sąd zastosował tu kolejność według starszeństwa wieku. Kasztelania bydgoska była zatem pierwszym urzędem Macieja (który uzyskał dopiero w latach 1337-1339), a z miecznikiem inowrocławskim (wcześniej zaś z podczaszym) należy utożsamić Macieja z Mirosławic, w latach 1336-1339 kasztelana gniewkowskiego – służącego Ziemomysłowicom od początku stulecia, jak wskazują jego zeznania”. Chociaż niekoniecznie należy przyjąć wszystkie argumenty toruńskiego historyka, to jednak wypada zgodzić się z główną tezą, że Maciej kasztelan bydgoski nie był utożsamny z miecznikiem inowrocławskim o tym samym imieniu. Wystarczy zatem, iż uznamy imię Maciej za popularne na ówczesnych Kujawach i na tej podstawie nie jesteśmy w stanie decydować o kolejności urzędów, zwłaszcza w innej hierarchii ziemskiej.

⁶ LitesZak, T. I, s. 111: *dominum Mathiam castellanum de Bidgocza*.

⁷ Tamże, s. 357-358: *Dominus Mathias castellanus de Bidgocza*.

⁸ Tamże, s. 358: *Interrogatus, quomodo hoc scit, dixit, quia ipse testis qui loquitur erat et fuit illo tunc in civitate Brestensi, quadno dicti Cruciferi eam vallaverunt et obsederunt cum eorum valido exercitu et cum machinis eam expugnaverunt in tantum, quod in crastinum Pasche eam intraverunt et aquisiverunt, quia per totam diem Pasche et septimanam sancta eam expugnaverant et illos qui erant infra, quousque eam occupaverunt ut dixit.*

⁹ KDW, T. VI, nr 139: *Matthia Bydgostiensi castellano*.

¹⁰ Tamże, T. II, nr 1263: *Mathias castellanus de Bidgocza*.

¹¹ Tamże, T. VI, nr 148: *Mathie castellano de Bydgoszcz*.

¹² KDP, T. II/1, nr 280: *Mathia castellano bidgoscensi*.

biskupstwu włocławskiemu¹³; 10 września 1356 r. przy potwierdzeniu przywileju dla klasztoru norbertanek w Strzelnie przez Kazimierza Wielkiego¹⁴; 11 lutego 1359 r. przy lokacji Przyłubia na prawie chełmińskim¹⁵; 1 czerwca 1361 r. przy przysądzeniu przez sędziego brzeskiego Stanisława z Ostrowa wsi Młodejowo klasztorowi strzeleńskiemu¹⁶, a 16 stycznia 1362 r. przy uposażeniu przez mieszczan kaliskich klasztoru w Ołoboku, co zatwierdził monarcha Polski¹⁷.

B.59.III.7. N. c. Bogumiła Boguszycy

W historiografii uważa się ją za córkę Bogumiła Boguszycy¹. Żona Marcina z Baranowa². Posiadała przynajmniej dwóch synów³. Posiadała Zbłąg⁴.

W źródłach pojawiła się bezimiennie 25 czerwca 1265 r., gdy Marcin sprzedał dział w Zbłągu należący do wdowy po Bogumile, scholastykowi włocławskiemu Waclawowi⁵. Kolejny raz została wspomniana, 13 czerwca 1288 r., gdy książę Władysław Łokietek pozwolił Waclawowi na lokowane Zbłągu na prawie średzkim⁶, a miesiąc później na prawie niemieckim⁷.

B.59.III.8. N. ż. Bogumiła Boguszycy

Nie jest znane środowisko rodzinne żony Bogumiła. Była żoną Bogumiła¹. Miała z nim córkę². Posiadała Zbłąg³.

W źródłach wystąpiła po raz pierwszy 25 czerwca 1265 r. jako teściowa Marcina z Baranowa przy okazji sprzedaży działu w Zbłągu należący do wdowy po Bogumile, scholastykowi włocławskiemu Waclawowi⁴. Kolejny raz została wspomniana, 13 czerwca 1288 r., gdy książę

¹³ Tamże, nr 295: *Mathia iudice [...] brestensibus.*

¹⁴ AP Bydgoszcz, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, pow. Mogilno, sygn. 6\448\0\24: [...] *mathia wladislavien[si] Castellanis.*

¹⁵ *Przywileje lokacyjne Przyłubia*, nr 1: *Mathia castellano Wladislaviensi.*

¹⁶ KDW, T. III, nr 1455: *Matthia castellano Wladislaviensi.*

¹⁷ Tamże, nr 1463: *Mathia Wladislaviensi [...] castellanis.*

¹ Por. B.59.III.2., przyp. 5.

² DKM, s. 96, nr 33: *Martinus miles de Baranow hereditatem Sbleriz, relicte quondam comitis Bogumili uillam.*

³ KDW, T. II, nr 623: *comite Martino filio Baranchonis cum voluntate bona socrus sue et uxoris sue ac puerorum suorum redemerat.*

⁴ Por. przyp. 2.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ KDW, T. II, nr 627: *comite Martino de Baranow emerat et ab uxore sua et a socru sua, voluntate omnium filiorum suorum ad hec accedente.*

¹ Por. B.59.III.2., przyp. 5.

² Por. B.59.III.7., przyp. 7.

³ DKM, s. 96, nr 33: [...] *Martinus miles de Baranow hereditatem Sbleriz, relicte quondam comitis Bogumili uillam.*

⁴ Tamże.

B.59.III.10. Wojciech Przezdrewowic

Syn Przezdrewa¹. W historiografii za jego braci uważa się Floriana chorążego inowrocławskiego², Bartosza kasztelana inowrocławskiego³, Boguszę kasztelana wyszogrodzkiego⁴ i Wilka *de Lapidea Ecclesia*⁵. Posiadał Dąbrówkę⁶. Pełnił urząd podłowczego księcia Siemomysła⁷, kasztelana słońskiego⁸ i kasztelana kruszwickiego⁹.

Po raz pierwszy Wojciech pojawił się na w 1284 r., gdy w zamian za wierną służbę dostał od księcia wieś Dąbrówka¹⁰. Dnia 27 kwietnia 1292 r. świadcował przy rozsądzeniu sporu granicznego między książętami kujawskim, a Zakonem krzyżackim¹¹.

¹ DKM, s. 33-34, nr 15, 16: *comes Albertus filius Brsdzenonis noster subvenator, multa seruicia fidelissima nobis ostendit. Nos uero inspectis eius fidelibus seruiciis hereditatem, que wlgariter Dubrowka nuncupatur, ipsi contulimus et posteris ipsius iure hereditario in perpetuum possidendam [...] comes Bartholius (s) castellanus Crusuiciensis, comes Florianus vexilifer.*

² Por. B.56.III.1., przyp. 1.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże, przyp. 4.

⁶ Por. przyp. 1.

⁷ *UrządnicyKuj*, s. 101, nr A284.

⁸ Tamże, s. 288, nr C188.

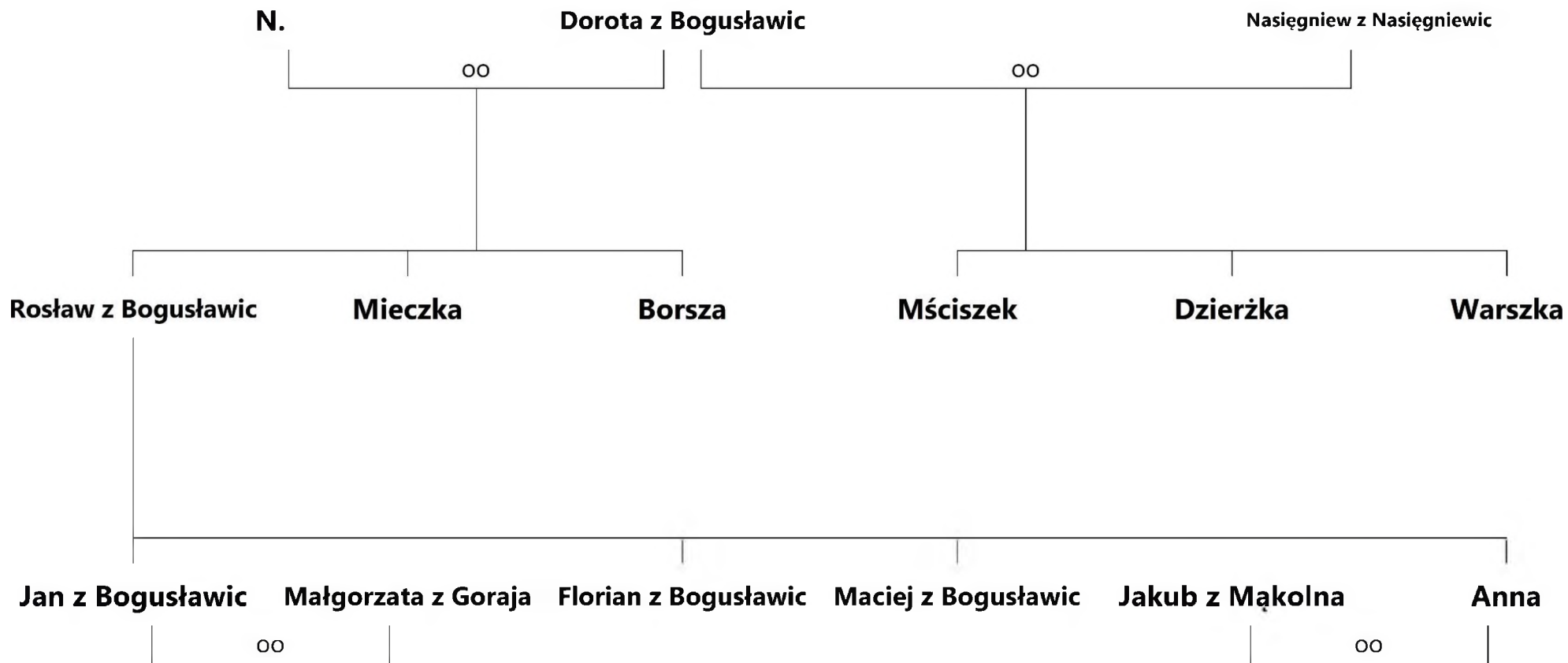
⁹ Tamże, s. 115, nr A358; Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Annalium Coenobii Byssoviensis*, rkps 134, k. 242: *Woychiecho Castellanus crusuicensis*; niekoniecznie musiał to być ten sam Wojciech, bowiem w źródłach wystąpił jedynie raz.

¹⁰ DKM, s. 33-34, nr 15, 16: *Albertus filius Brsdzenonis.*

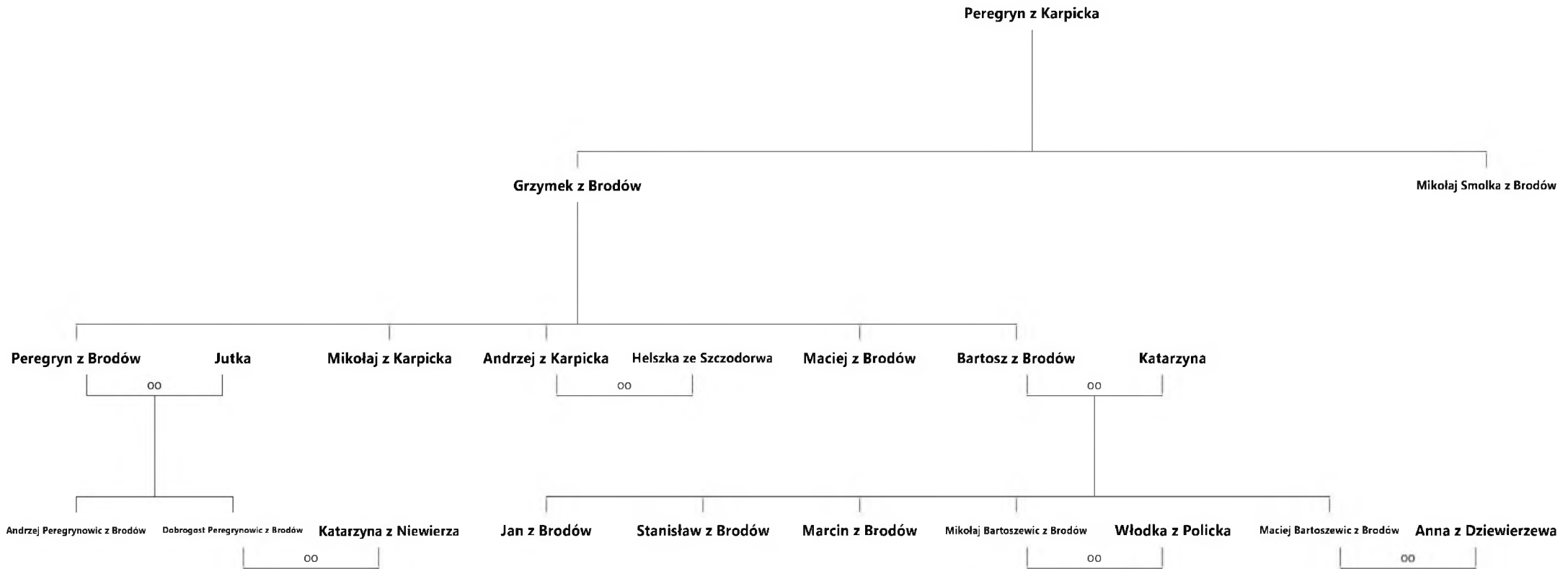
¹¹ PrUB I/2, nr 592: *Albertus castellanus Slonensis*; niekoniecznie musiał to być ten Wojciech, bowiem w źródłach wystąpił jedynie raz.

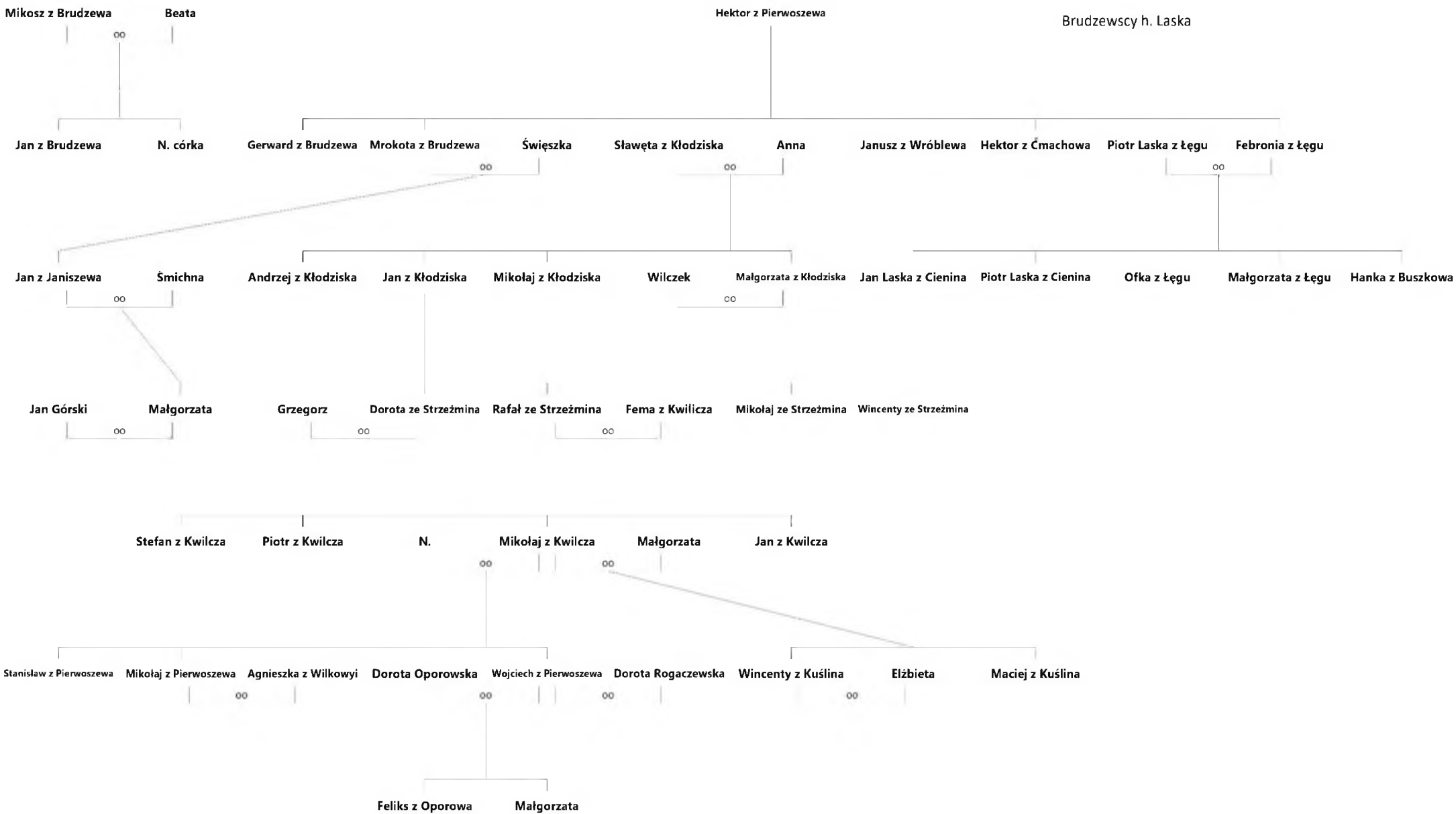
Tablice genealogiczne

Bogusławieccy h. Laska

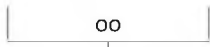
Brodscy h. Laska

Buszkowscy h. Laska

Jan z Buszkowa **Sędka**

Jan Janowic z Buszkowa

Mikołaj z Buszkowa

Barbara

Tomasz z Buszkowa

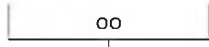
Jakub z Buszkowa

Dorota

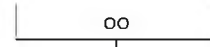
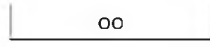
Piotr z Buszkowa

Dorota

Sędziwój z Buszkowa

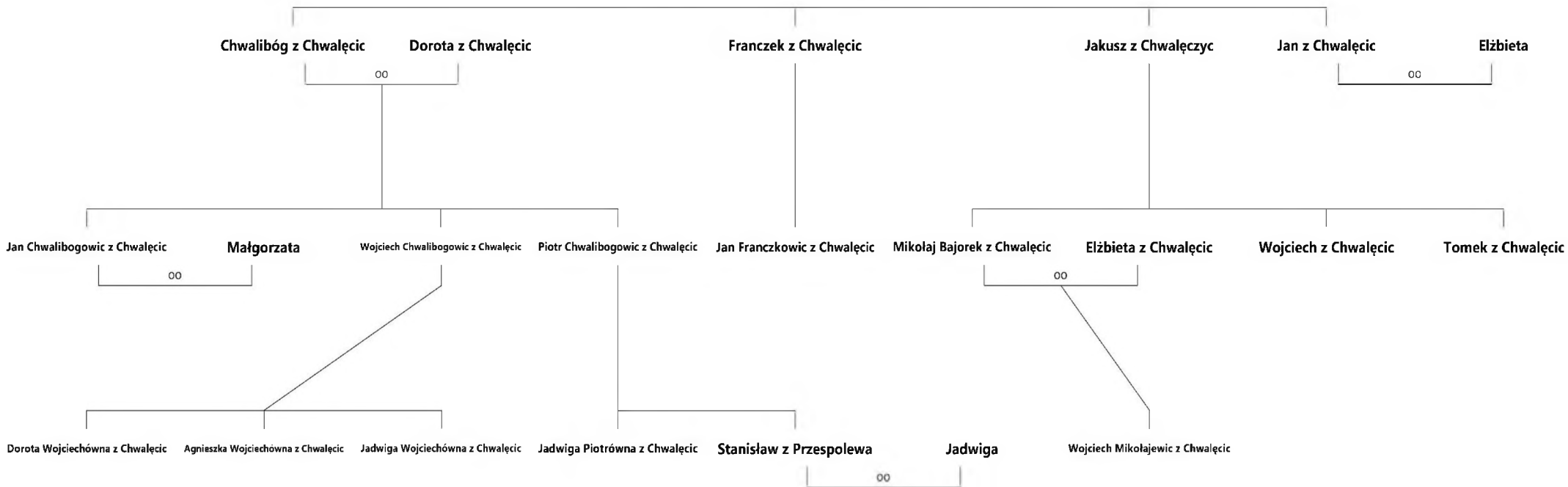

Michał

Dorota

Chwałęczewscy h. Laska

Dokowscy - Grąbiewscy h. Laska

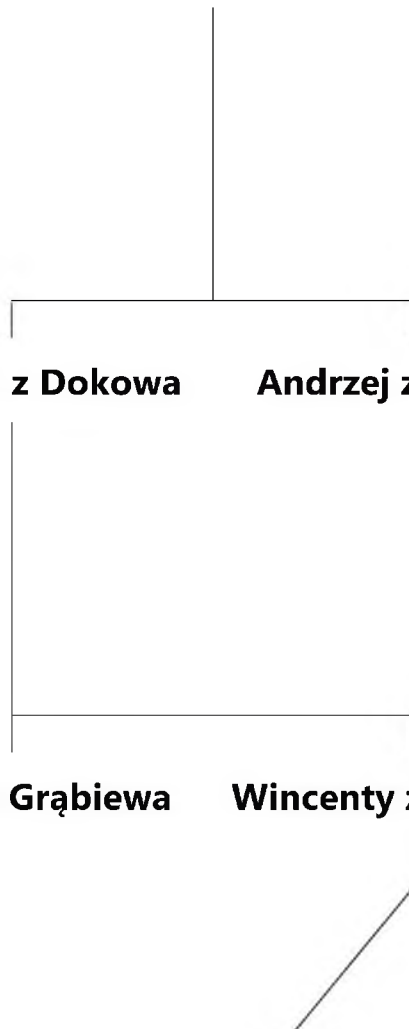
N.

Wojciech z Dokowa

Andrzej z Dokowa

Florian z Grąbiewa

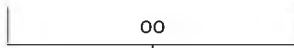
Wincenty z Grąbiewa

Cieślińscy h. Laska

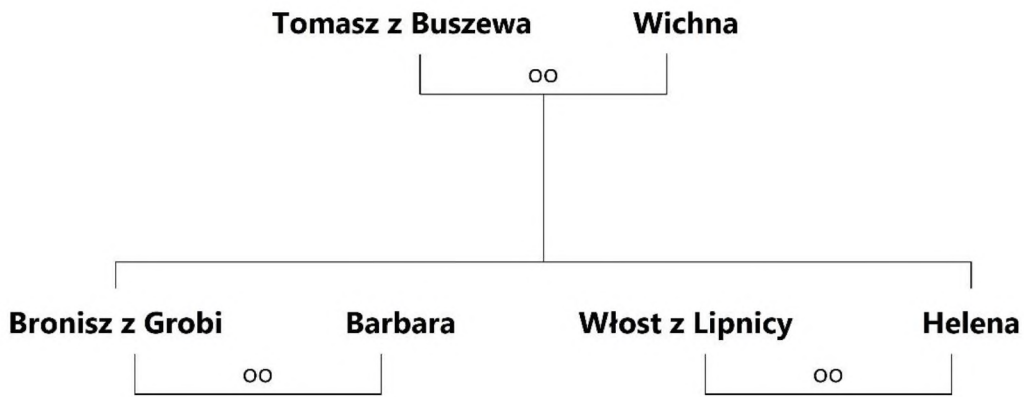
Grzymek z Cieślina

Zdziechna z Mikołajkowa

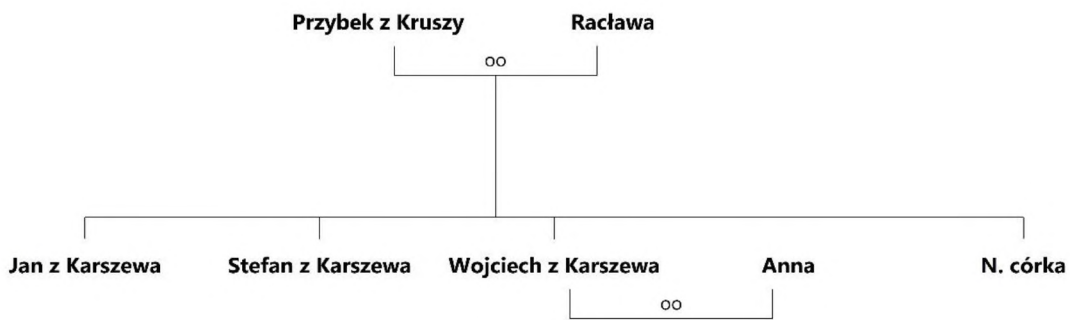

Wincenty

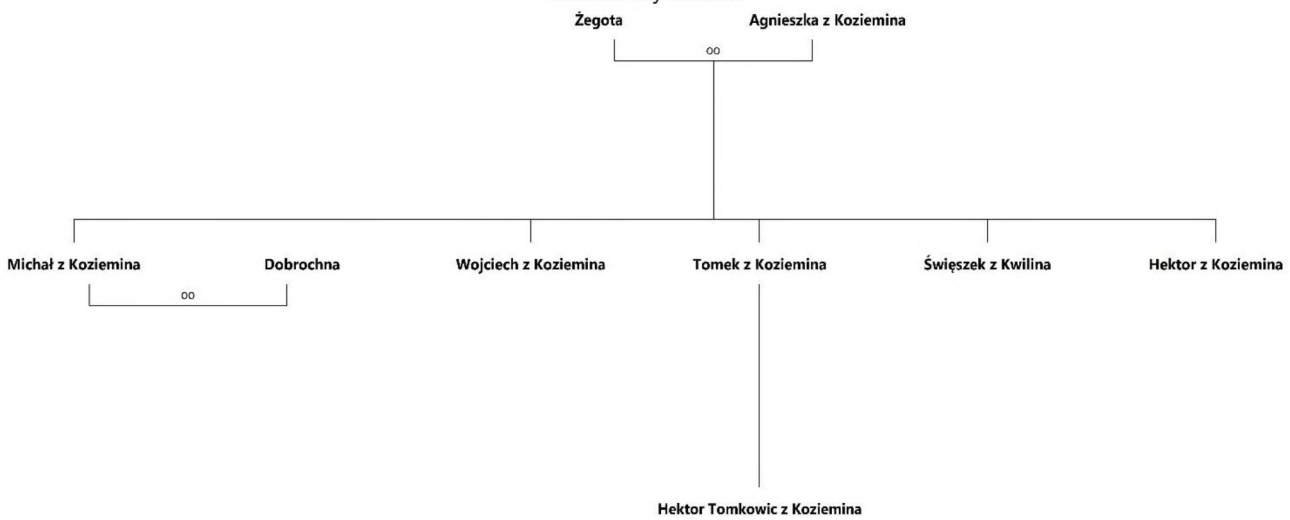
Grobscy h. Laska

Karszewscy h. Laska

Koziemińscy h. Laska

Lubkowscy h. Laska

Mściław

Andrzej z Lubkowa

Jakusz z Lubkowa

N. córka

Mikołaj z Lubkowa

Mściław z Lubkowa

Aleksander z Lubkowa

Anna

Piotr z Lubkowa

Lubstowscy-Cienińscy h. Laska

Świętopełk z Radoliny Gertruda z Radoliny Maciej Maczuda z Lubstowa Katarzyna z Lubstowa

N. Grzymisław z Cienina Febronia

N.

Mikołaj z Małego Lubstowa

Małgorzata

Piotr Wysz z Lubstowa

Zygmunt z Lubstowa

Świętopełk z Cienina

Katarzyna

Bogusław z Cienina

Jadwiga z Cienina

oo

oo

oo

oo

Jan z Wartkowic

Maciej Maczuda z Radoliny

Tomasz z Małego Lubstowa

Anna

Hektor z Lubstowa

Andrzej z Lubstowa

Piotr z Lubstowa

Michał z Lubstowa

Anna

Zawisza ze Zbierska

Małgorzata

oo

oo

oo

Marcin z Królikowa

Afra z Cienina

oo

Trojan z Łekna

Małgorzata z Cienina

oo

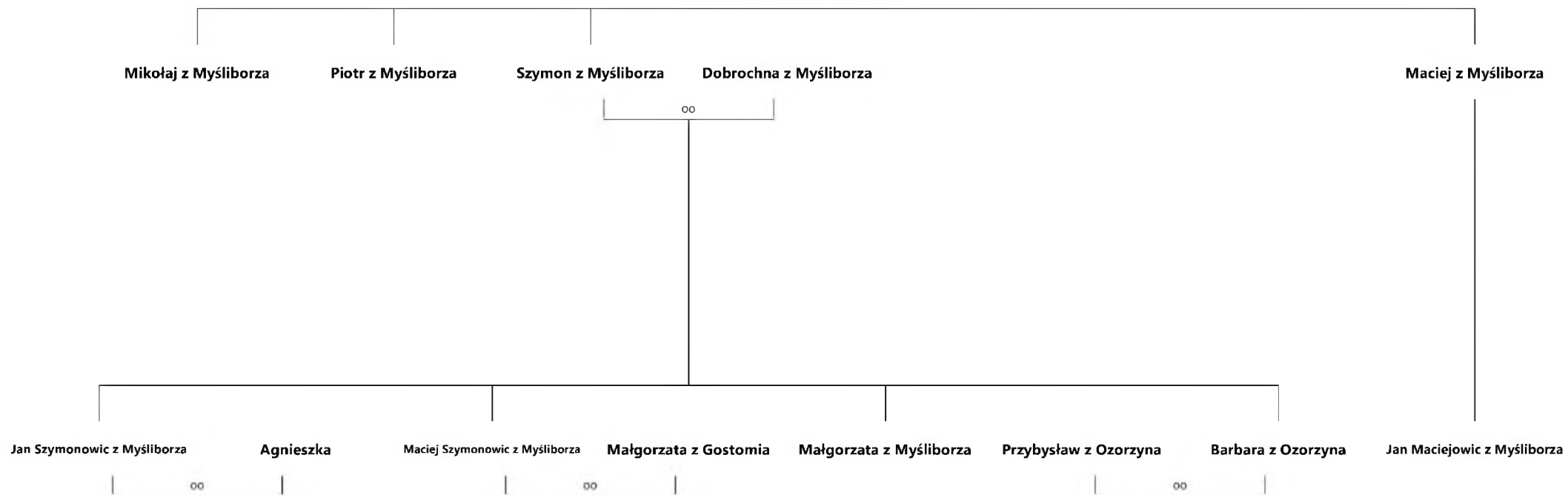
Wojciech z Łekna

Dorota z Cienina

oo

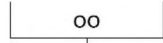
Wawrzyniec z Królikowa

Myślিবorscy h. Laska

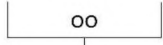

Orchowscy h. Laska

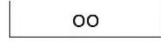
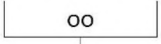
Hektor z Łącka **Jadwiga**

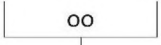
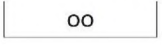
Grzymek Kosisko **Mikołaj ze Złotopola** **Jan Kosisko z Orchowa** **Katarzyna** **Świętopełk z Zadusznik**

Hektor Janowicz z Orchowa **Jan Janowicz z Orchowa** **Ofka z Ponieca** **Stanisław z Orchowa** **Piechna** **Katarzyna** **Barbara**

Małgorzata **Hektor z Orchowa** **Dorota** **Jan**

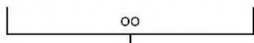
Jadwiga **Jan**

Ostrowscy h. Laska

Maciej sędzia kujawski

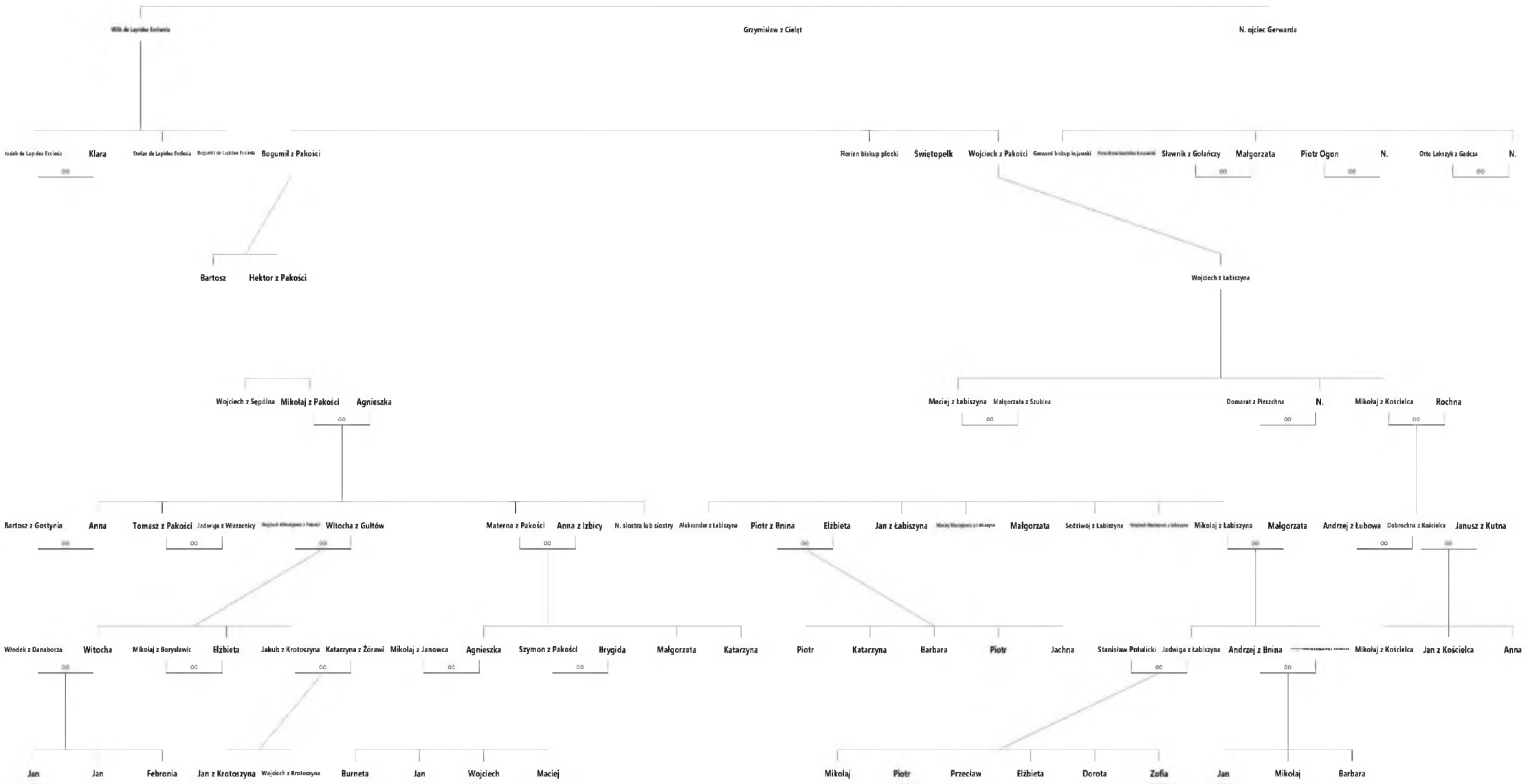

Jan Maciejowicz z Ostrowa **N. córka Piotra Sułkowica**

Stanisław Kiwała z Ostrowa **Jan Kiwała z Ostrowa** **N. córka** **Świętosława**

Pakoscy - Łabiscy h. Laska
N.

Procyńscy h. Laska

N.

Tomisław z Procnia Grzymisław z Procnia

Paweł z Procnia

Mikołaj z Procnia **Wszeborka** Przędzrew z Zalachowa **Bogumił** **Maciej z Osięcin** **Ludka** Bogumił z Brzyskorzystwi **Jan z Ostrowa** **Jan z Różniat** Grzymek z Brzyskorzystwi **Anna** **Zofia** **Śmichna** **Grzymka** **Machna**

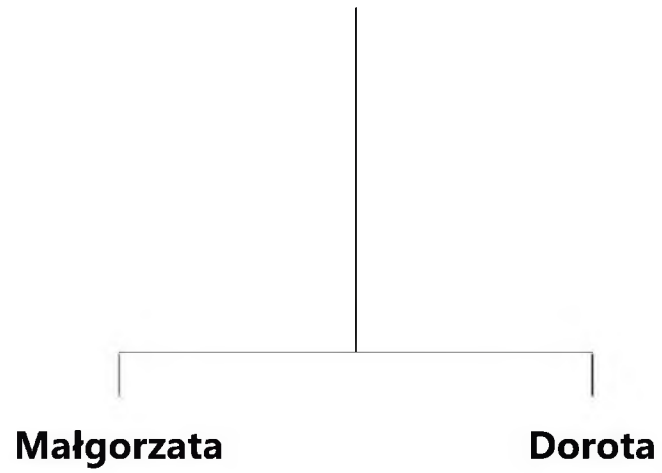
OO

OO

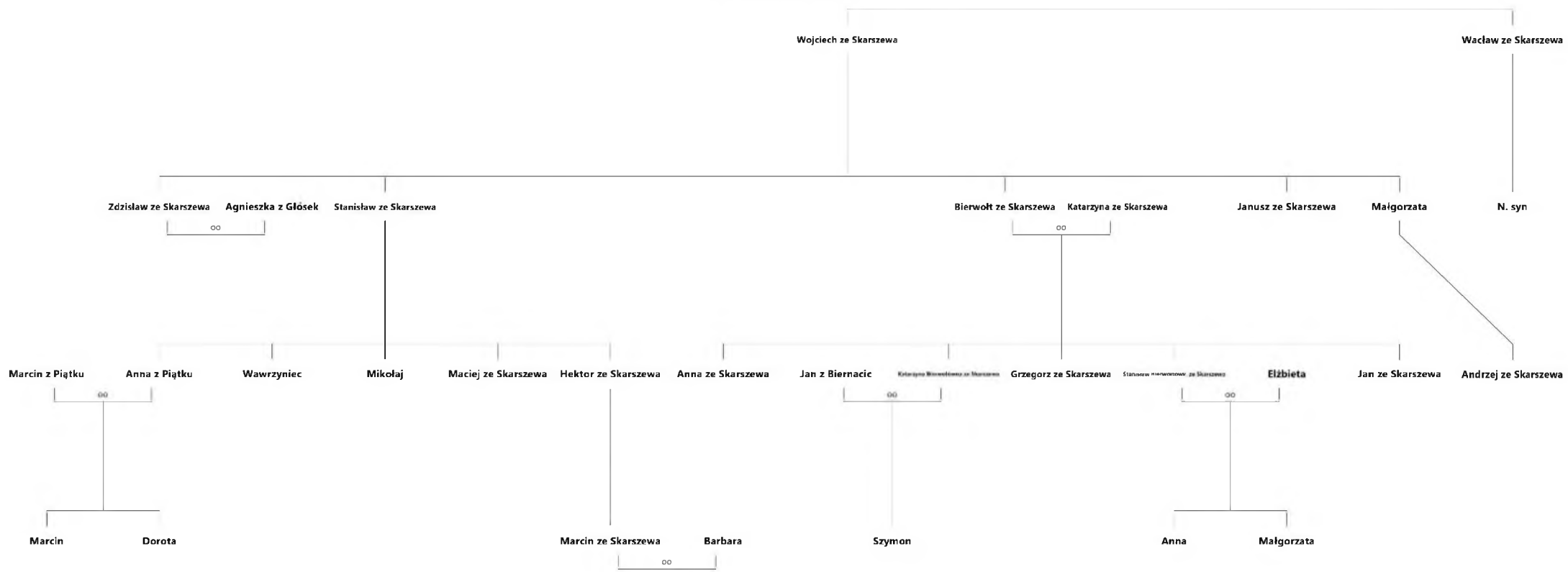
Piotr z Procnia Stanisław z Procnia Mikołaj z Zalachowa

Rzemiechowscy h. Laska

Mikołaj z Rzemiechowa

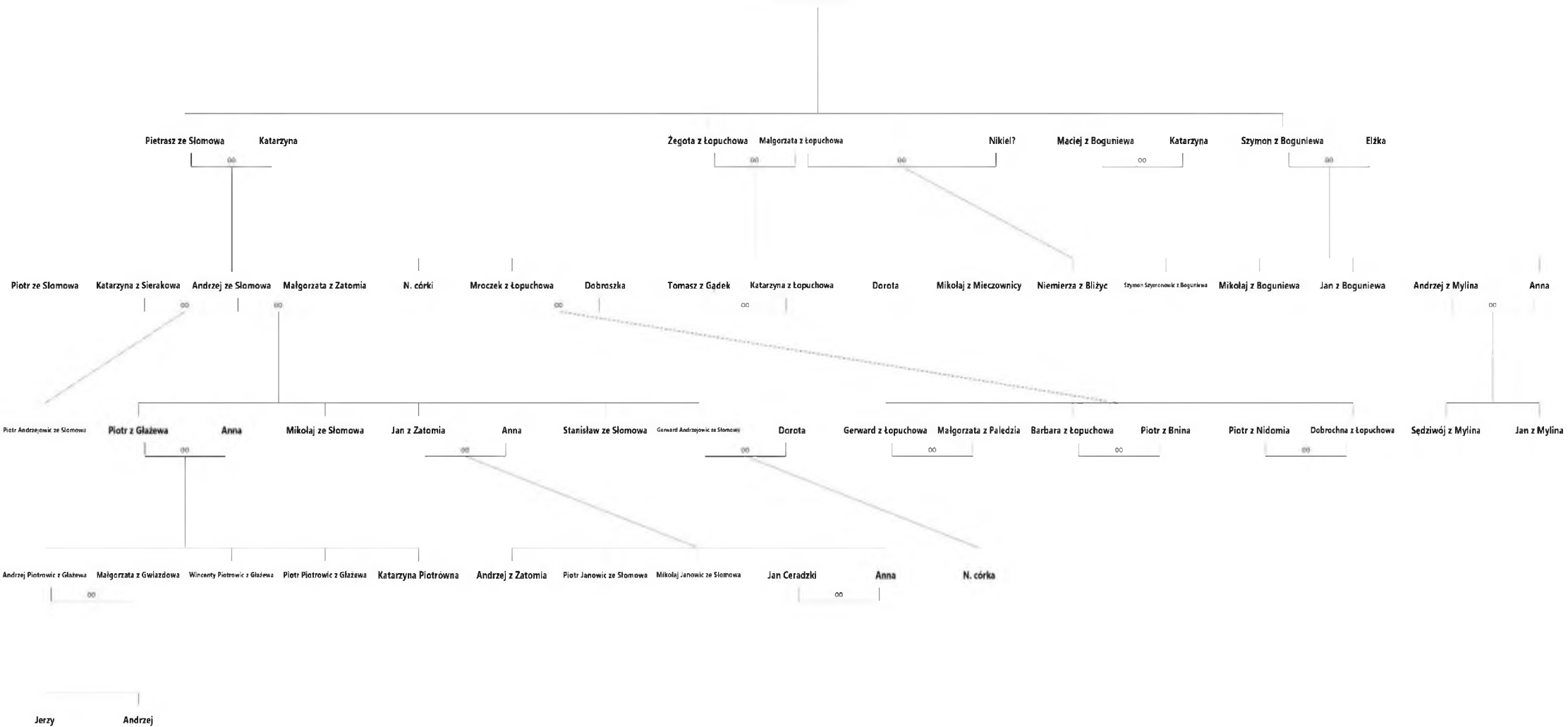

Skarszewscy h. Laska

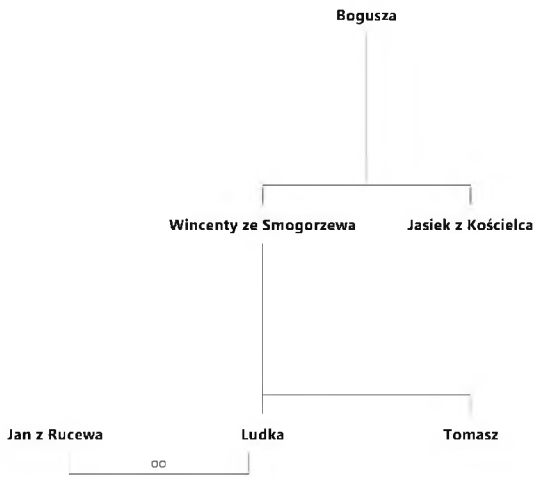

Słomowscy - Boguniewscy - Łopuchowscy h. Laska

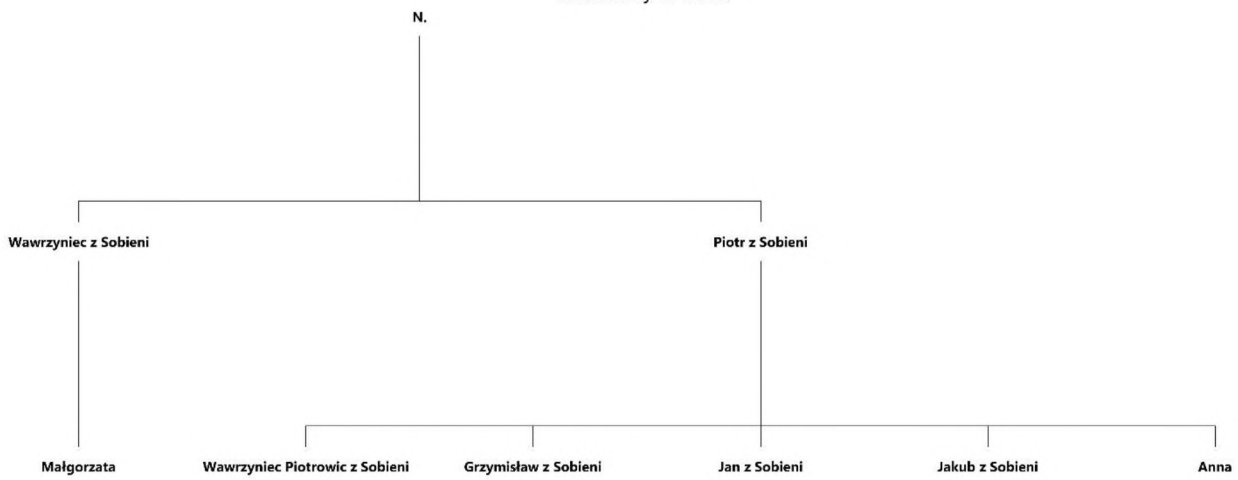
Gerward ze Słomowa

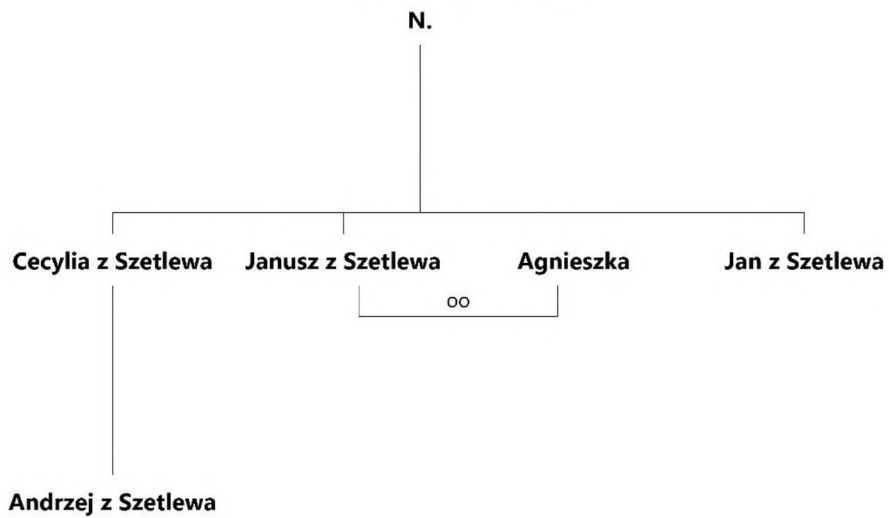
Smogorzewscy h. Laska

Sobieńscy h. Laska

Szetlewscy h. Laska

Spis treści cz. B: Biogramy

B.I. Laskowie	5
B.II. Rodzina poszczególnych Lasków	179
B.III. Historiograficzni Laskowie	497
Tablice Genealogiczne	609